

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 07438828 5

RBA

MNEMOSYNE

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, W. G. PLUYGERS, ALII.

COLLEGERUNT

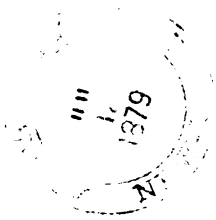
C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

~~~~~  
NOVA SERIES.  
VOLUMEN QUINTUM.  
~~~~~

LUGDUNI-BATAVORUM,
E. J. BRILL.

—
LIPSIAE,
HARRASSOWITZ.

1877.
—

369

ROY W. AN
CLUB
1919

INDEX.

PLATONICA.	Pag.
<i>Ad Cratylum</i> . C. G. COBET	1—20.
Sophron	20.
Ad Euripidem. H. VAN HERWERDEN	21—46.
Anecdota Bekkeri	46.
Coniecturae Velleianae. J. J. CORNELISSEN	47—55.
Plato	55.
Ad Dionis Chrysostomi orationes. C. G. COBET	56—102.
Anecdota Bekkeri	102.
Ad Libanium. C. G. COBET	103—112.
Davidis Ruhnkenii Epistola	113—128.
A et πρώτος confusa	128.
Litterae pro notis numerorum errores in libris pepererunt	128.
Ad Libanium (<i>Continuantur ex pag. 112</i>). C. G. COBET	130—158.
Galenus	158.
Ad Choricii orationem nunc primum editam. C. G. COBET	159—164.
Adversaria Critica. J. C. G. BOOT	165—174.
Anecdota Bekkeri	174.
Ad Seneca Tragoedias. J. J. CORNELISSEN	175—187.
Varia. H. VAN HERWERDEN	188—198.
Nomen Vesuvii	198.
Anecdota Bekkeri	198.
Adnotationes Criticae ad Longi Pastoralia. S. A. NABER	199—220.
De nonnullis locis apud Suidam. C. G. COBET	221—224.
De nonnullis Fragmentis Tragicorum. C. G. COBET	225—248.
Euripides. C. G. COBET	249—273.

	Pag.
Tragici minores. C. G. COBET	273—276.
Ad Demetrium. C. G. COBET	276.
Ad Statii Silvas. J. J. CORNELISSEN	277—294.
Vitiosa Graeculorum <i>ovifolia</i> . C. G. COBET	294.
Anecdota Bekkeri. C. G. COBET	294.
Spicilegium emendationum in Mureniana. C. M. FRANCKEN	295—320.
Anecdota Bekkeri. C. G. COBET	320.
Ad Anthologiae Palatinae partem priorem (Capp. V, VI, VII)	
coniectanea H. J. POLAK	321—328.
Otium Harlemense. T. J. HALBERTSMA	329—336.
Ad Caesarem et Salustium	329.
Ad Catullum	333.
Ad Vergilium	335.
Anecdota Bekkeri C. G. COBET	336.
Observationes Criticae et Palaeographicae ad Iamblichi vitam	
Pythagorae. C. G. COBET	338—384.
Adnotationes ad Isaci orationes. S. A. NABER	385—419.
Pliniana. J. J. CORNELISSEN	420—429.
Anecdota Bekkeri. C. G. COBET	429.
Ad Anthologiae Palatinae partem priorem (Cap. V, VI, VII)	
coniectanea (<i>continuantur ex pag. 328</i>). H. J. POLAK	430—438.
Anecdota Bekkeri. C. G. COBET	438.
Index	439—448.
Graecus	439—445.
Latinus	446.
Scriptorum quorum loci tractantur	447—448.

PLATONICA.

CHARMIDES.

Pag. 153 a. scribendum videtur: ὄϊον δὲ διὰ χρόνου ἀφίγμενος ἄσμενος ἦα ἐπὶ τὰς ξυνήθεις διατριβάς, pro ἄσμένΩC. Est enim ἄσμενος in tali re apud antiquiores longe usitatius et solent ἄσμενος, ἄσμένω, ἄσμένως inter se permutari vid. Wyttenb. *Epist. Crit.* pag. 27. Locus Iamblichi de v. P. § 19. quem affert: κἀκεῖ τοῖς Μάγοις ἄσμένοις συνδιατρίψας emendatior in Codice Florentino legitur: ἄσμένοις ἄσμενος συνδιατρίψας. Omnino frequens est in Codd. error ut adiectiva in adverbia convertantur. Ἄκριτος ἀποθανεῖν et ἀκρίτους ἀποκτεῖναι solet fere in ἀκρίτως ant ἀκριτί abire. In Aristophanis *Pace* 159.

ἴει σαυτὸν θαρρῶν ἀπὸ γῆς
κᾶτα δρομαίαν πτέρυγ' ἐκτείνων
ὀρθΩC χῶρει Διὸς εἰς αὐλάς.

optime Meinekium ὀρθΩC reposuit. Eadem opera emendare poteris vs. 83.

μή μοι σοβαρΩC χῶρει λίαν.

imo vero σοβαρΩC, ut in *Nub.* 406.

ρήξας αὐτὰς ἔξω φέρεται σοβαρὸς διὰ τὴν πυκνότητα,
et in *Pluto* 872.

ὡς σοβαρὸς ὧ Δάματερ εἰσελήλυθεν
ὁ συκοφάντης.

Descrimen est perspicuum. In fragmento incerti Comici apud Hesychium legitur:

θολερῶς προβαίνει.

veram scripturam servavit Photius

θολεροC προβαίνεις.

ut apud Horatium:

quum fueret luttulentus erat quod tollere velles.

Pag. 155. a. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπέδειξάς μοι τὸν νεανίαν καλέσας δεῦρο; οὐδὲ γὰρ ἂν που εἰ ἐτύγχανε νεώτερος ὢν αἰσχροὺν ἂν ἦν αὐτῷ διαλέγεσθαι ἡμῖν ἐναντίον γε σοῦ ἐπιτρόπου - ὄντος. Alunt haec vitium. Nempe εἰ ἐτύγχανε νεώτερος ὢν οὐκ ἂν ἦν αἰσχροὺν manifesto declarant ὅτι οὐκ ἦν νεώτερος. Removebis omnem molestiam emendando: εἰ ἐτύγχανεν ἔτι νεώτερος ὢν quam nunc est.

Pag. 155. b. Ἐκαστος γὰρ ἡμῶν -- τὸν πλησίον ὄθει. Non est Attica forma ὄθει sed ἐώθει. Summa constantia veteres ἐώθουν ἐωθούμην dicebant et ἔωσα διεωσάμην παρεῶσθαι ἐξεῶσθην et sim. Graeculorum συνήθεια introduxit formas sine augmento, ut et ὠνησάμην dicebant pro ἐπριάμην. Haec igitur labes scripta veterum infecit. Multa lectu dignissima de his formis annotavit G. Dindorfius ad ST. THESS. v. Ὁθέω, qui et Platoni suum ἐώθει reddere occupavit. Notavit idem recentioris linguae vitia ἐξεῶσαι et ἐξεῶσω (ut ex κατέαξα et κατεάγην formarunt inepti κατεάσσω et κατεαυῆναι), et mirabilem Epiphanii errorem, qui ex aoristo ἐξέωσα procudit verbum ἐξεοῦν ineptissime. Multa de genere hoc alibi attulimus, ut χύνω ex κέχυκα κέχυμαι, πλάζω ex πέπλασμα, ἀμφιέζω ex ἀμφιέσαι, ἡμφιεσμένος. Aprianus pro ἐάλλω et ἐαλωκέσαι non dubitavit ἡλώθην et ἡλώσθαι dicere. Graviores etiam peccant poëtastrī, Nicander ante omnes, de quo alias diligenter agam.

Pag. 155. c. καὶ μου ἡ πρόσθεν θρασυτής ἐξεκέοπτο. Comparandus est locus Aristoxeni apud Iamblichum de v. p. 234. ἀλαζόνας ἀποκαλοῦντες αὐτοὺς καὶ λέγοντες ὅτι ἐκκοπείη ἂν αὐτῶν ἡ σεμνότης αὕτη — εἴ τις περιήσειεν αὐτοὺς εἰς φόβον (sic Cod. Florent. pro φορὰν) ἀξιόχρεων, ubi ΚΑΤΑσθήσειεν εἰς φόβον rescribendum.

Quod ex uno Codice ἐξεκόπτετο pro ἐξεκέοπτο affertur vitium est ex tralaticiiis. vid. *Var. Lectt.* pag. 253 sq.

Pag. 155. d. ἐφλεγόμενην καὶ οὐκέτ' ἐν ἑμαυτοῦ ἦν καὶ ἐνόμισα
σοφώτατον εἶναι τὸν Κυδῖαν τὰ ἐρωτικά, ὃς εἶπεν ἐπὶ καλοῦ λέγων
παιδὸς ἄλλῃ ὑποτιθέμενος·

εὐλαβεῖσθαι μὴ κατέναντα λέοντος
νεβρὸν ἐλθόντα ἀθανατώσει θεια
μοῖρα αἰρεῖσθαι κρεῶν.

Propter manifestum mendum Bodleiani Codicis ἐπ' ἑμαυτοῦ
pro ἐν ἑμαυτοῦ unice vera et certa lectio vexatur. *Non sum
arud me, non sum comros mei* apud omnes veteres et veterum
imitatores passim dicitur οὐκ εἰμι 'ΕΝ ἑμαυτοῦ, neque quod
certum est incertum reddere potest liber Ms. caeteris emenda-
tior sed tamen turpissimis scatens erroribus.

Continuo apparet huius rei exemplum in verbis pessime de-
pravatis:

νεβρὸν ἐλθόντα ἀθανατώσει θεια
μοῖρα αἰρεῖσθαι κρεῶν.

Deposita haec sunt et conclamata, nulla emendandi spes reli-
qua est. Ludunt nonnihil Critici, sed turpiter se dant et ope-
ram perdunt. Annotatur ad Aristophanis *Acharn.* 215. *σερρόν
ἀπὸ τοῦ γεγηρακός, ὥσπερ - ἐπὶ τῶν ἀκμαζόντων χλωρόν.
Θεόκριτος· ποιηταὶ δὲ λόγων χλωρῶν.*

Quis mortalium hinc exsculpere potuisset poetae manum hanc:

ποιῆν τι δεῖ ἄς γόνου χλωρόν,
nisi Theocriti locus superesset XIV. 69? Ergo a talibus abstinebis
manum si sapis. In reliqua parte loci videor mihi aliquid dispi-
cere et una literula mutata quid poeta dixerit intelligere, nempe

εὐλαβεῖσθαι μὴ κατέναντα λέοντος
νεβρὸν ἐλθόντα * * * * *
μοῖραν αἰτεῖσθαι κρεῶν.

*cave hiipnuleus a leone praedae partem petas, nempe ipse statim
pota praeda fiet.* et sic optime Socrates addidit: αὐτὸς γὰρ μοι
ἰδούκουν ὑπὸ τοῦ τοιοῦτου θρέμματος ἐαλωκένας. Cui non succurrit
ad haec τὸ Μενάνδρειον quod sic Latine vertit Terentius Eunuch.
III. 1. 36.

lepus tute es et pulcramentum quaeris.

Graece dixeris:

λαγῶδες ὦν λαγῶα σὺ ζητεῖς λαβεῖν.

Sententia est: ποιεῖν θέλεις ὅπερ πάσχειν πέφυκας.

Novum Bodleiani mendum Hermannum transversum egit pag. 156. a. Charmides ad Socratem: μέμνημαι δ' ἔγωγε Κριτία τῷδε ξυνόντα σε. cui Socrates benigne et comiter: καλῶς ΓΕ σὺ ποιῶν. Sed Codices et in his Bodleianus δὲ pro γε exhibent, idque invita sana ratione et omnium Graece loquentium consuetudine Platoni obtruditur propter fidem veterum membranarum, quas tamen nemo negat erroribus omne genus esse cooptas. Admovetur tamquam machina etiam alter locus ex *Lyside* 204. a. ubi Bodleianus et alii καλῶς ΔΕ, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶντες. Sed sive ratione pugnandum est sive testium numero bonam causam habemus, qui utrobique καλῶς ΓΕ a Platone scriptum esse contendimus. Triplex est Graecis probandi et laudandi formula: εὖ γε, καλῶς γε, ὀρθῶς γε, in qua γε non omittitur. Additur his pronomen (saepissime σὺ) et participium significans cur quisque laudetur. Plurima exempla ex Platone protulit Wyttenbachius in *Epist. Crit.* pag. 26. et Heindorfius ad h. l. uterque καλῶς γε σὺ ποιῶν emendans, ut est in *Charmide* 162. e. παραδέχομαι. ΣΩΚΡ. καλῶς γε σὺ τοίνυν ποιῶν. Sic alibi passim Platonem dicentem audies: καλῶς γε σὺ ποιῶν, νομίζων, λέγων. et εὖ γε σὺ ποιῶν et ὀρθῶς γε λέγων σὺ, ὀρθῶς γε σὺ συμβουλευῶν. et similia his permulta.

Pag. 156. d. ἔμαθον δ' αὐτὴν ἐγὼ ἐκεῖ ἐπὶ στρατιᾶς παρὰ τινος τῶν Θρακῶν. Codicum omnium scripturam στρατιᾶς Editores ex opinionis errore in στρατείας converterunt. Perperam. Ut Romani ad legionem, apud exercitum, sic Graeci ἐπὶ στρατιᾶς dicebant. Unde autem vera lectio dignoscetur? Ex poetis. Aristophanes *Vesp.* 345:

μέμνησαι δὴθ' ὅτ' ἐπὶ στρατιᾶς κλέψας ποτὲ τοὺς ὀβελίσκους
 ἴεις σαυτὸν κατὰ τοῦ τείχους ταχέως ὅτε Νάξος ἐάλω;
 et vs. 557:

ἄρχὴν ἄρξας ἢ ἔπι στρατιᾶς τοῖς ξυσσίτοις ἀγοράζων.

Sic domi militiaeque dicitur οἴκοι τε καὶ ἐπὶ στρατιᾶς, quod reponendum in *Phaedro* 260. b. ut ἐκεῖ ποτὲ ἐπὶ στρατιᾶς in *Sympos.* 220. c. et quibusdam aliis locis.

Caeterum nulla est dubitatio quin Aristophanes et Eupolis στρατεία id est ἔξοδος, στρατεύσις penultima brevi dixerint. Aelius Dionysius apud Phot. v. Στρατίαν συσέλλοντες τὴν δευτέραν

συλλαβὴν οὐ μόνον τὸ σράτευμα λέγουσιν ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν σράτεισιν. οὕτως Ἀριστοφάνης. veluti in *Lysistr.* 592.

μονοκοιτοῦμεν διὰ τὰς σρατίας.

et alibi, ubi vulgo in accentibus peccatur.

Post pauca pag. 156. d. in libris est: ἔλεγε δ' ὁ Θραξ οὗτος ὅτι ταῦτα μὲν [ιατροί] οἱ Ἕλληνες ἄ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον καλῶς λέγοιεν. Vitiosa et soloeca haec verborum compositio est *ιατροὶ οἱ Ἕλληνες*. Dici oportet aut *οἱ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἱατροὶ* aut *οἱ Ἑλλήνων ἱατροὶ* aut quod statim sequitur: ἀλλὰ τοῦτο καὶ αἴτιον εἶη τοῦ διαφεύγειν τοὺς παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἱατροὺς τὰ πολλὰ νοσήματα. Satis erat in illa loci conformatione dicere ὅτι ταῦτα μὲν οἱ Ἕλληνες καλῶς λέγοιεν, ut appareret de Graecorum medicis ea dici. Sciolus non satis esse ratus de suo *ιατροὶ* addidit et locum soloecum fecit.

Pag. 157. d. ὅπως τῷ φαρμάκῳ τούτῳ μηδεὶς σε πείσῃ τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν θεραπεύειν. Rectissime erat emendatum *πέισει*, sed Hermannus ex Bodleiano mendosum *πίση* revocavit. Ὅπως iubentis, hortantis, invitantis semper cum futuro componitur, ὅπως παρέσει μοι, ὅπως ἐπέξει τῷ μισρῷ, ὅπως μὴ ἐρεῖς et sim. omnia. Scribae aequalium *συνήθειαν* secuti coniunctivi formas vel cum barbarismo substituebant ut ὅπως μὴ ἐρής.

Postquam dixerat Socrates ex Thracis medici persona simul animum et corpus aegrotantium curari oportere ita pergit 157. b. καὶ γὰρ νῦν τοῦτ' ἔστι τὸ ἀμάρτημα περὶ τοὺς ἀνθρώπους ὅτι χωρὶς ἑκατέρου [σωφροσύνης τε καὶ ὑγείας] ἱατροὶ τινες ἐπιχειροῦσιν εἶναι. Non credo manifestius esse alienae manus additamentum quam *σωφροσύνης τε καὶ ὑγείας*. Luce enim clarius est ἑκατέρου esse *ψυχῆς καὶ σώματος*. In nescio quo Codice Florentino ea verba non comparent. Quis dubitare possit quin ea Platonis lector aliquis expunxerit quum sentiret quam essent absurde interposita. Tamen ineptum pannum Hermannus retinuit argutiis quibusdam usus ut vinceret *ὑγείας ἱατροὶ* a Platone dici potuisse. Iocosum est videre quam subtiles nugae agant qui lectiones corruptas aut interpolatas pro sanis interpretari sagittant.

Pag. 157. c ὄμοσα γὰρ αὐτῷ καὶ μοι ἀνάγκη πείθεσθαι. Feruntur duae lectiones ὄμοσα et ὁμώμοκα. Utra est potior et unice vera? Quae est in libris deterioribus et in Bodleiani margine ὁμώμοκα. Perfectum enim est necessarium de eo, qui iurisiurandi quod dederit religione adhuc tenetur, ut *iurati* indices dicuntur ὁμωμοκότες καθῆσθαι. Substitutae δὲ ὁμώσαντες et ridicule dictum erit. Saepe vidi in Parisino A scribam quum in textu errasset errorem suum in margine corrigere praefixo γρ. id est γράφε vel γραπτέον. Nonnumquam satis habuit veram scripturam apponere. Suspicio idem nunc in Bodleiano usu venisse. Scriba quum errans ὄμοσα dedisset unice verum ὁμώμοκα in ora libri adscripsit.

Post pauca 157. d. recipienda erat emendatio: λέγω μέντοι σοι ὅτι Χαρμίδης τῶν ἡλικιωτῶν οὐ μόνον τῇ ιδέᾳ δοκεῖ διαφέρειν pro ἐδόκει.

In sqq. πλείστον δοκεῖ σωφρονέστατος εἶναι τῶν νυνὶ ludificatur nos corrupta lectio, Πλείστον σωφρονέστατος per ipsam rei naturam componi non possunt. Multum metuo ne verae lectionis vestigia omnia, ut toties in *Charmide*, prorsus deleta sint. Poterat dixisse ΠΑΝΤΩΝ σωφρονέστατος τῶν νυνὶ, et est in Bodleiano ΠΛΕΙΣΤΩΝ, sed in adolescentulo id aetatis nimium id est et propemodum ineptum.

Male mulcata sunt in libris pag. 157. d. haec verba: οὐ γὰρ οἶμαι ἄλλον οὐδένα τῶν ἐνθάδε βεβήως ἂν ἔχειν ἐπιδειξάμενος ποταὶ δυοῖν οἰκίαι καὶ νῦν ἐλθοῦσαι — καλλίων ἂν καὶ ἀμείνων γενήσεται ἢ ἐξ ὧν σὺ γέγονας. Sic Bodleianus. alii ποταὶ δυοῖν (aut δύο) οἰκίαι συνελθοῦσαι — καλλίω ἂν καὶ ἀμείνων γεννήσειαν. Suspicio nonnulla excidisse. Nempe οὐ γὰρ ἄλλον οὐδένα ita dicitur ut πλὴν σοῦ aut μᾶλλον σοῦ cogitando sit supplendum, quod cum sqq. minime quadrat. Deletis autem omnibus indicibus veri praestat nihil hariolari. Eodem modo mulcata et pessumdata sunt vicina pag. 158. a. et b. quibus me non esse emendandis ultro profiteor.

Imperfectum iterum perversissime pro praesenti tempore substitutum est pag. 158. b. εἰ μὲν σοι ἤδη πάρεσιν (ἢ σωφροσύνη)

— οὐδὲν ἔτι σοι ἔδει τῶν Ζαλμόξιδος ἐπωδῶν. Certa lex cogitandi eadem et loquendi postulat δεῖ pro ἔδει, ubi praecedit πάρεσιν.

Pag. 158. e. ὅπῃ αὐτὸς οἶε βέλτιον σκέψασθαι ταύτη σκόπει. Stephanus σκέψασθαι requirebat. Eodem sensu et longe usitatior forma βέλτιον (ἄν) σκέψασθαι scribendum esse existimo. Non erant integri Codices antiqui, unde βελτίω in omnes nostros manavit errore manifesto.

Pag. 159. c. πότερον οὖν κάλλιστον ἐν γραμματιστοῦ τὰ ὅμοια γράμματα γράφειν ταχὺ ἢ ἡσυχῆ. Verissime correctum est κάλλιον pro κάλλιστον. Quae sint τὰ ὅμοια γράμματα non intelligo.

Pag. 159. d. Φαίνεται ἄρα ἡμῖν. Ex bono libro recepit Hermannus pessimam lectionem Φαίνεται γ' ἄρα ἡμῖν. Quid si Plato scripserit Φαίνεται τᾶρα ἡμῖν. Saepe ΤΑΡΑ (ex τοι ἄρα) sic apud Aristophanem vitiatum est.

Pag. 160. a. οὐκοῦν καὶ τὸ ξυνιέναι τὰ λεγόμενα — κάλλιστα; Imo vero κάλλιστον, quod a multis commendatum spernitur.

Pag. 160. a. οὐχ ὁ ἡσυχώτατος — ἐπαίνου δοκεῖ ἄξιός εἶναι. Scrib. ἡσυχιώτατος, ut in toto hoc loco semper ἡσύχιος et τὸ ἡσύχιον et ἡσυχιότης appellatur, ut pag. 160. b. οὐκ ἄρα ἡσυχιότης τις ἢ σωφροσύνη ἂν εἴη οὐδ' ἡσύχιος ὁ σώφρων βίος. Ἠσυχος forma est antiquior poetis usitata, quae remansit in ἔχ' ἡσυχος. In pedestri oratione ἡσυχαιῶς ponitur et ἡσύχιος et adverbium ἡσυχῆ (non ἡσύχως quod est sequioris aetatis) ἡσυχαιότερον et ἡσυχαιότατα. Nonnumquam ἡσύχιος in oratione soluta in ἡσυχος corruptum est, ut apud Thucyd. I. 120. (Dindorf. ad ST. TH.) et apud Platonem in *Politico* 307. e. οἱ διαφερόντως ὄντες κόσμιοι τὸν ἡσυχον ἀεὶ βίον ἔτοιμοι ζῆν, ubi in aliis est vera lectio τὸν ἡσύχιον, ut in *Charmide* 160. c. οὐδὲ ὁ ἡσύχιος βίος τοῦ μὴ ἡσυχίου σωφρονέστερος ἂν εἴη.

Eximenda est molestissima copula δέ pag. 161. a. Ὁμήρω δ' οὐ πισεύεις καλῶς λέγειν λέγοντι

αἰδῶς [δ'] οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι,
 et eadem de causa pag. 163. b. ἔμαθον γὰρ παρ' Ἡσιόδου ὅς
 ἔφη ἔργον [δ'] οὐδὲν εἶναι ὄνειδος.

Similiter pag. 161. b. αἰδῶς δὲ οὐδὲν μᾶλλον ἀγαθὸν ἢ [καί]
 κακόν, expungendum est καί, quod cum οὐδὲν μᾶλλον non
 congruit.

Pag. 163. a. ἐγὼ γὰρ που τοῦθ' ὠμολόγηκα ὡς οἱ τὰ τῶν ἄλ-
 λων πράττοντες σωφρονοῦσιν ἢ τοὺς ποιοῦντας ὠμολόγησα; Sic
 scriptus locus plane intelligi non potest. Partem veri Heindorf.
 vidit, partim Morgenstern. a Stallbaumio laudatus. Legendum
 enim ἐγὼ γὰρ ποῦ (pro που Morgenst.) τοῦθ' ὠμολόγηκα — εἰ
 (pro ἢ Heind.) τοὺς ποιοῦντας ὠμολόγησα; Est enim ubi hoc
 ego concessi? perinde ac si dixisset ego hoc minime concessi.
 Captiose enim ita disputat: τοὺς μὲν τὰ τῶν ἄλλων ποιοῦντας
 σωφρονεῖν ὁμολογῶ ἄλλ' οὐ διὰ τοῦτο συγχωρῶ σωφρονεῖν τοὺς τὰ
 τῶν ἄλλων πράττοντας. quam deinde verborum calumniam
 sollerter Socrates diluit.

Pag. 164. d. οὐκ ἂν αἰσχυρθεῖην ὅτι μὴ οὐχὶ ὀρθῶς φάναι
 εἰρηκέναι μᾶλλον ἢ ποτε συγχωρήσαιμ' ἂν ἀγνοοῦντα αὐτὸν ἑαυτὸν
 ἄνθρωπον σωφρονεῖν. Qui locos mendosos quocumque modo in-
 terpretari conantur tam duro sunt stomacho ut saxa etiam du-
 rissima concoquere possint. Negant mirari oportere „*infinitivum*
post ὅτι illatum” namque „*plurima id genus exempla suppeditare*”
 Schaeferos, Lobeckios, alios complures. Nihil est tam absur-
 dum quod non ex Codicibus nostris demonstrari possit, si unum
 et alterum locum aut corruptum aut perperam intellectum pro-
 ferre est aliquid demonstrare. Reliquos rei incredibilis auctores
 minus moror, Heindorfium unum miror ad *Phaedonem* 63. a. in
 eundem errorem esse implicitum. Bona pars locorum, quibus
 omnes in eam rem abutuntur, hodie sanati sunt, ut in *Phae-
 done* l. l. ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότης πάνυ ἀγαθὸς [ἤξειν]
 rectissime Hirschig. ἤξειν expunxit, namque ex praecentibus
 ἐλπίζω ἀφίξεσθαι cogitando esse repetenda. In loco, quo de
 agimus, periit syllaba, qua in suam sedem revocata omnia
 cum naturae et rationis aeterna lege congruent. Scribe *δτιοῦν*
 pro *ὅτι* et monstrum erit procuratum. *Non me puderet*, inquit,

QUODLIBET me minus recte dixisse fateri potius quam concedere est.

In eadem cogitandi vestigia video incidisse Bekkerum, qui ὅτιδὴ pro ὅτι reponerat; sed ὅτιοῦν in tali re Platoni consuetum est dicere.

Pag. 164. d. καὶ γὰρ τοῦτο οὕτω μοι δοκεῖ τὸ γράμμα (γνώθι σεαυτὸν) ἀνακεῖσθαι ὡς δὴ πρόρρησις οὔσα τοῦ θεοῦ τῶν εἰσιόντων ἀντὶ τοῦ χαίρει, ὡς τούτου μὲν οὐκ ὀρθοῦ ὄντος τοῦ προσρήματος [τοῦ χαίρειν] οὐδὲ δεῖν τοῦτο παρακελεύεσθαι ἀλλήλοις ἀλλὰ σωφρονεῖν. Inficetum et puerile emblemata sine mora expellendam. In plerisque libris est et in Bodl. a prima manu τὸ χαίρειν, quod olim suspicor in margine adscriptum fuisse ad δεῖν τοῦτο παρακελεύεσθαι.

Quod post pauca legitur: καὶ γὰρ οὗτοι ξυμβουλὴν ᾠήθησαν εἶναι τὸ γνώθι σεαυτὸν, ἀλλ' οὐ τῶν εἰσιόντων [ἔνεκεν] ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρόρρησιν Heindorf. „*illud ἔνεκεν an bene se haberet semper addubitari.*” Clamat sententia ἔνεκεν una litura esse delendum. Dixerat Critias: *his verbis* (nosce te ipsum) *Apollo salutat eos qui in cauta templum introeunt.* οὕτω μὲν δὴ ὁ θεὸς προσαγορεύει τοὺς εἰσιόντας εἰς τὸ ἱερόν. Itaque ut paullo ante dixit: πρόρρησις οὔσα τοῦ θεοῦ τῶν εἰσιόντων, sic nunc idem iisdem verbis enunciat: τῶν εἰσιόντων ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρόρρησιν.

Pag. 165. a. εἶθ' ἵνα δὴ καὶ αὐτοὶ σφεῖς μὴδὲν ἤττον συμβουλὰς χρησίμους ἀναθεῖεν ταῦτα γράψαντες ἀνέθεσαν. In Bodleiano est: ἵνα δὴ καὶ αὐτοὶ Φῆισ absurdo sed non infrequenti errore. Antiquum σφεῖς olim usu cesserat et pro eo αὐτοὶ dicebatur. Itaque σφεῖς aut corrumpitur aut glossema habet additum aut utrumque. Plato dixerat ἵνα δὴ καὶ σφεῖς. Addidit αὐτοὶ aliquis. Deinde haec sic depravata sunt, ut vides. Hermannus edidit: ἵνα δὴ καὶ αὐτοὶ σφεῖς vitiose. Sententia respuit αὐτοί. In prima et secunda persona dixeris ἵνα δὴ καὶ ἡμεῖς ἀναθεῖμεν, et ἵνα δὴ καὶ ὑμεῖς ἀναθεῖτε, itaque in tertia dicendum: ἵνα δὴ καὶ σφεῖς ἀναθεῖεν.

Pag. 169. c. ὥσπερ οἱ τοὺς χασμωμένους καταντικρὺ δρῶντες ταῦτον τοῦτο ξυμπάσχουσι κάκεινος ἔδοξέ μοι ὑπ' ἐμοῦ ἀποροῦντος

[ἀναγκασθῆναι] καὶ αὐτὸς ἀλῶναι ὑπ' ἀπορίας. Ex animi sententia assentior Badhamo meo, qui me olim monuit ἀναγκασθῆναι non esse a Platone scriptum sed ab aliquo sciolo interpolatum. Nulla est in his ἀνάγκη sed naturalis quaedam συμπάθεια, et omnia sunt in ἀλῶναι ὑπ' ἀπορίας, id est ἀπορῆσαι.

Pag. 172. e. ἐνταῦθα καὶ ἄρτι ἀποβλέψας ἄτοπα Γ' ἔφην μοι προφαίνεσθαι. Particula γε hoc loco tam ridicule interponitur, ac si quis pro τί λέγεις; vellet τί λέγεις γε; dicere. Bekkerus ἄτοπά Τ' ἔφην substituit, quod cum caetera parte loci non quadrat. Reponendum more Attico dictum ἄτοπ' ἄττ' ἔφην μοι προφαίνεσθαι.

Nulla de ea scriptura esse potest controversia quoniam Socrates iterat id quod modo dixerat 172. c. τεκμαιρομαι δέ, ὅτι μοι ἄτοπ' ἄττα καταφαίνεται περὶ σωφροσύνης.

Pag. 175. a. ἐγὼ πάλαι εἰκότως ἐδεδοίκειν. Bodleianus, qui saepe in plusquamperfectis veterem formam Atticam servavit (ut in *Apol.* 36. a. ἀποπεφεύγη *Symp.* 217. c. ἐγκεχειρήκη. *Euthyd.* 292. e. ἐνεπεπτάκη) nunc nos destituit. Plato enim de more ἐδεδοίκεν scripserat, ut in libro *de Rep.* V. 472. a. εἰκότως ἄρα ἐδεδοίκεν, ubi corrector eraso η de suo εἰν substituit.

Pag. 176. b. ἦν ἐπάδειν παρέχης Σωκράτει καὶ μὴ ἀπολίπη τούτου μήτε μέγα μήτε μικρόν. Bekkerus ἀπολείπη coniecit, quod sine ulla controversia verum est et recipiendum. Primum quia praesens cum praesenti componitur παρέχης — ἀπολείπη. Deinde si aoristo locus esset non ἀπολίπη sed ἀπολειφθῆ scriptum oportuit.

Pag. 176. b. ὡς ἀκλουθήσοντος, ἔφη, καὶ μὴ ἀπολειφομένου, et post pauca ὡς βιασομένου ἔφη. Nusquam mihi praeter hunc unum locum haec ellipsis visa. Addi solet οὕτω διανοοῦ, οὕτως ἔχε τὴν γνώμην, οὕτω γίγνωσκε et sim. Exempla dedit Heindorf. ad h. l. et Wyttenb. ad Iulianum pag. 187, et leguntur similia passim, ut in *Απαθασί* I. 3. 6. ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅπη ἂν καὶ ὑμεῖς οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. sed nusquam locorum reperitur quidquam quod sit loco huic Platonis simile.

PLATONICA.

CRATYLUS.

Εἴ τις ἴασι καὶ ἐντιθέναι καὶ ἐξαιρεῖν ἔτι· ἂν βούληται
τις εἰς τὰ ὀνόματα πολλὰ εὐπορίᾳ ἔχει καὶ πᾶν ἂν
παντὶ τις ὄνομα πράγματι προσαρμόσειεν.

PLATO in *Cratylus* pag. 415. d.

Saepe et multum olim Platonis *Cratylum* legens ac relegens haerebam ambiguus πότερα σπουδάζει ταῦτα ὁ Πλάτων ἢ καίζει; Nunc magis magisque inclino in hanc sententiam ut existimem Platonem προσπαίζειν τε ἡμῖν ἐν τούτοις καὶ εἰρωνεύεσθαι et insanientium Sophistarum ineptas et absurdas opiniones περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος, dum admirari et sedulo imitari videtur, salse et acriter irridere. Sunt enim pleraque haec non tantum stolidi, sed ioculariter stolidi, ut simul fastidium tibi moveant et risum. Quis, quaeso, homo sanus et sobrius aut proferre aut ferre possit deliramenta, qualia sunt haec tria ἔτυμα nominis τοῦ Ποσειδῶνος pag. 402. e. ὀνόμασε Ποσειδῶνα ὡς ποσιδεσμον ὄντα. τὸ δὲ εἶ (Ε) ἔγκειται ἴσως εὐπρεπειᾶς ἕνεκα. altera est absurdior etiam: ἀντὶ τοῦ σίγμα δύο λάβδα τὸ πρῶτον ἐλέγετο (Πολλειδῶν) ὡς πολλὰ εἰδότης τοῦ θεοῦ. absurdissima omnium tertia est: ἴσως δὲ ἀπὸ τοῦ σείειν Ὁ CEIΩΝ ὀνόμασαι· πρόσκεινται δὲ τὸ πῖ καὶ τὸ δέλτα. et pag. 399. c. μόνον τῶν θηρίων ὀρθῶς ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὀνομάσθη ἀναθρώων ἃ ὀπωπεν. et

pag. 406 c. οἶνος ὅτι οἶσθαι νοῦν ἔχειν ποιεῖ τῶν πινόντων τοὺς πολλοὺς οὐκ ἔχοντας οἶδνους δικαιοτάτ' ἂν καλοῖτο, et pag. 409 b. (Σελήνη) ὅτι σέλας νέον τε καὶ ἔνον ἔχει ἀεὶ σελαενονεάεια μὲν δικαιοτάτ' ἂν καλοῖτο. et pag. 404. c. ὁ νομοθέτης τὸν ἀέρα Ἦραν ὠνόμασεν θεὸς τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τελευτήν. (AHP — HPA) γνοίης δ' ἂν εἰ πολλάκις λέγοις τὸ τῆς Ἦρας ὄνομα (HPA, HPA, HPA). Aristophanem pro Socrate audire te putes:

μόλωμεν, αὐτό, μόλωμεν, αὐτομολῶμεν.

Quis serio dici credet pag. 406. b. Ἄρτεμις appellata est ἡ τὸν ἄρτοτον μισήσασα τὸν ἀνδρὸς ἐν γυναικί? aut pag. 421. b. ἡ ἀλήθεια ὡς θεία οὐσα ἄλη. Nemo, opinor, mortalium sine risu haec legere poterit aut saltem relegere.

Reliqua omnia nihilo sunt hisce saniora. Aut desipientis haec sunt aut desipientium insaniam εἰρωνικῶς exagitantis; non est igitur ambigua optio. Euthyphron ὁ Προσπάλτιος, obscurus et nemini notus Sophista, unde haec mirifica sapientia (ἡ δαιμονία αὕτη σοφία) omnis manasse narratur, passim dictis aculeatis vellicatur. Audi Socratem pag. 396 d. ita dicentem: αἰτιῶμαι μάλιστα (ταύτην τὴν σοφίαν) ἀπ' Εὐθύφρονος τοῦ Προσπαλτίου προσπεπιτωκέναι μοι. ἔωθεν γὰρ πολλὰ αὐτῷ συνῆ καὶ παρεῖχον τὰ ὄτα. κινδυνεύει οὖν ἐνθουσιῶν οὐ μόνον τὰ ὄτά μου ἐμπλήσαι τῆς δαιμονίας σοφίας ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἐπειληῖσθαι. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι — τὸ μὲν τήμερον εἶναι χρῆσασθαι αὐτῇ — αὔριον δὲ ἀποδιοπομπησόμενά τε αὐτὴν καὶ καθαρούμεθα. et pag. 399. a. τῇ τοῦ Εὐθύφρονος ἐπιπνοίᾳ πιστεύεις, et lepidissime pag. 407 d. περὶ δὲ ἄλλων ὧν τινων βούλει πρόβαλλέ μοι ὄφρα ἴδῃαι οἷοι Εὐθύφρονος ἵπποι. Qui Socratem bene novit passim in his τῆς Σωκρατικῆς εἰρωνείας vestigia certa impressa videbit, ut pag. 401. d. καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταύτη ὡς παρὰ μηδὲν εἰδδτων εἰρήσθω. Aperte cernitur in Socratis magniloquentia pag. 410. e. πόρρω ἤδη, οἶμαι, φαίνομαι σοφίας ἐλαύνειν. et pag. 428. d. θαυμάζω καὶ αὐτὸς πάλαι τὴν ἐμαυτοῦ σοφίαν καὶ ἀπιστῶ. Apertum etiam pag. 399. a. καὶ κινδυνεύω εἰ μὴ εὐλαβῶμαι ἐτι τήμερον σοφώτερος τοῦ δέοντος γενέσθαι. Potestne facetius illud futilitas et rei et hominum quidquid in buccam venerit temere effutientium quam factum est pag. 499. e. εἰ δὲ βούλει, ἔχε ἡμέρα· δοκῶ γὰρ μοι τι καθορᾶν πιθανώτερον τούτου τοῖς ἀμφὶ Εὐθύφρονα, et eodem aculeo pag. 407. c. οὗτος μὲν παντὶ δηλὸς Φαῖτος ὢν. B.

κινδυνεύει, ἐὰν μὴ πῆ σοι ἔτι ἄλλη δόξη. ΣΩΚΡ. ἀλλ' ἵνα μὴ δόξη τὸν Ἄρην ἐρώτα.

Videamus nunc an nonnullos ex *Cratylō* locos in Codicibus olim depravatos in integrum restituere possimus.

Pag. 383. b. ἐρωτῶ οὖν αὐτὸν ἐγὼ αὐτῷ πρότερον Κρατύλος τῆ ἀληθείᾳ ὀνομά ἐστιν ἢ οὐ. Non est haec Graeca compositio neque πρότερον suo loco positum est. Dicendum est vel εἰ αὐτῷ vel πρότερον αὐτῷ Κρατύλος ὀνομά ἐστιν ἢ οὐ.

Pag. 384. a. ὦ παῖ Ἰππονίκου [Ἐρμόγενης], παλαιὰ παροιμία ὅτι χαλεπὰ τὰ καλὰ ἐστὶν ὅπῃ ἔχει μαθεῖν. Si quando quis πατρὸθεν ὀνομάζεται aut graviter aut blande aut iocose, scioli sibi non temperant et nomen omissum apponunt in margine aut inter versus, unde mox irrepit in textum. Recte et ordine scribitur pag. 406. b. μεγάλα, ὦ παῖ Ἰππονίκου, ἐρωτᾶς, et in *Protagora* pag. 335. d. ad Calliam Hermogenis fratrem: ὦ παῖ Ἰππονίκου, αἰεὶ μὲν ἐγωγέ σου τὴν Φιλοσοφίαν ἀγαμαί. sed emblemata alibi pullulant, ut in *Lyside* pag. 204 b. σοὶ δὲ δὴ τίς, ὦ Ἰππόθαλες; τοῦτό μοι εἶπέ. καὶ ὅς ἐρωτηθεὶς ἤρυσθραςεν, κάγω εἶπον· ὦ παῖ Ἰερωνύμου [Ἰππόθαλες] κτέ. Perinde est dicere ὦ Ἰππόθαλες et ὦ παῖ Ἰερωνύμου, ὦ Ἐρμόγενης, et ὦ παῖ Ἰππονίκου, ὦ Ἀλκιβιάδη, et ὦ παῖ Κλεινίου, ut in *Charmide* 158 b. ὦ φίλε παῖ Γλαύκωνος, et mox ad eundem ὦ φίλε Χαρμίδη. sed nemo utrumque hoc coniungit si nomen est omnibus notum. Ridiculum igitur est ὦ παῖ Φιλίππου Ἀλέξανδρε. Alia res est in nomine paucis noto, ut in *Cratylō* pag. 429. e. χαῖρε, ὦ ξένη Ἀθηναῖτε, υἱὲ Σμικρίωνος Ἐρμόγενης. Salutatur enim Hermogenes ita peregre ab hospite sic significante: *novi te quis sis, novi et patrem tuum*. Contra Artabanus apud Herodotum VII. 10 Mardonium increpans dixerat: σὺ δέ, ὦ παῖ Γωβρύεω, ταῦσαι λέγων λόγους ματαίους. Editur ὦ παῖ Γωβρύεω Μαρδόνιε.

Pag. 384. b. εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ΗΔΗ ἀκήκη παρὰ Προδίκου τὴν πενηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν —, νῦν δὲ οὐκ ἀκήκοα ἀλλὰ τὴν δρχμιαίαν. Mendosum est ἤδη, quod ita demum recte adderetur si Socrates dicere voluisset se eam ἐπίδειξιν fortasse *posthac*

esse auditurum. Etiam in ἀκηκὴ mendum est, quia Athenienses in hac forma, ut in plerisque omnibus huiuscemodi, numquam augmentum omittunt. Constanter dicitur ἐπεπόνθη, ἐπεποιήκη, ἔδεδοίκη, ἐμεμαθήκη, ἐνεπεπτώκη, ἐπεχίγη, ἐλελήθη, ἐωράκη, ἀπωλώλη, ἐπεποίη et similia his alia complura, sed quia hae formae veteres olim erant obsoletae, et omnes ἐωράκειν, ἤδειν, ἐπεπόνθειν cett. dicebant, in magno semper periculo antiquae scripturae versabantur. Genuinum et probum est ἡκηκὴ, Graeculorum est ἡκηκείν, sed ἀκηκὴ aut ἀκηκείν nemo umquam dixit. Utrumque igitur loci vitium eadem opera sanabis rescribendo: εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ἙΚΗΚΟΗ. Vides unde ΗΔΗ sit natum.

Quamquam olim constat inter omnes hanc solam formam in his apud Athenienses in usu fuisse ἤδη, ἤδησα, ἤδει et ante vocalem ἤδειν, et sic in similibus omnibus, nihilominus video Editores pro certa et explorata analogia sublestam futillum scribarum fidem sequentes. Martinus Schanz, qui nihil nescit eorum, quae bonum Platonis editorem scire oportet, in *Arologia* pag. 22. d. edidit: ἐμαυτῷ γὰρ ξυνῆδΕΙΝ οὐδὲν ἐπισημένῳ. et τούτους δὲ γ' ἤδΕΙΝ ὅτι εὐρήσοιμι κτῆ. Cur tandem? Quia sic est in Bodleiano scriptum: quasi non ubique locorum in libris omnibus scioli et correctores formas veteres temere ad suam συνῆθειαν refinxissent. Nulla propemodum forma huiuscemodi apud Aristophanem in Ravennate Codice illaesa evasit. Comicus bis ἡκηκὴ dixerat *Vesp.* 801. *Pac.* 616. utrobique Ravennas ἡκηκείν exhibet. Scholion est ad *Pacem* perabsurdum: τὸ δὲ ἡκηκείν οὕτω διὰ τοῦ Η Φρύνιχος ἀναγινώσκει, vel caecus videat ἡκηκὴ esse verum. Ne in his quidem continent manum.

In *Avidus* 511. olim edebatur:

τοῦτ' ἰσχυρὸν οὐκ ἤδειν ἔγω.

ne metrum quidem homunciones coercet, ut οὐκ ἤδη ἔγω intactum relinquunt. Verissima est ad h. l. Brunckii admonitio „*Atticam formam ἤδη infinitis in locis a Librariis oblitteratam fuisse, si quidem ei ne hic quidem pepercerunt, ubi solam eam metrum admittebat proindeque a viris doctis bene eam ubique reponi.*” Ex quo haec Brunckius scripsit paene saeculum totum effluxit et in luto haeremus eodem. Ad omnes enim Criticorum impetus quasi murus quidam fides veterum membranarum oppo-

nitur. Agedum opponamus his testibus sexcenties in mendacio deprehensis alios longe longeque antiquiores et fideliores. Heraclides (apud Eustathium ad Odysseam pag. 1946. 28) in medium prodeat. οἱ Ἀττικοὶ (inquit) τοὺς τοιοῦτους ὑπερσυντελικούς ἐν τῷ ἤτα μόνῳ περατοῦσιν ἤδη λέγοντες καὶ ἐνενοήκη καὶ ἐπεποιήκη. καὶ οὕτω Φησὶ Παναίτιος ἔχειν τὰς γραφὰς παρὰ Πλάτωνι. Sed Heraclides (merito dixerit aliquis) et incertae aetatis est et multa mirifica et incredibilia refert, ut in hoc ipso loco statim narrat multos esse qui ἤδην dicerent et ἐνενοήκην et ἐπεποιήκην, quod falsum est. Neque quod de Panaetio scribit mihi fit credible. Haec Panaetius curabat scilicet! Producam igitur alterum meliorem, nobilem ἀττικιστὴν Hadriano aequalem Aelium Dionysium, cuius Ἀττικὰ ὀνόματα in Lexico Photiano, et inde sumta apud Suidam sine auctoris nomine circumferuntur. Aelii Dionysii de ea re animadversio in partes dissecta et mutilata in his Photii locis latet: Ἐωράκη τὸ πρῶτον πρόσωπον ὡς ἐπεπόνθη καὶ ἐπεποιήκη καὶ ἤδη τὸ ἦδειν. Πλάτων τοῖς τοιοῦτοις χρῆται σχηματισμοῖς. et alibi: Καὶ τὸ ἤδη ἀντὶ τοῦ ἦδειν καὶ τὸ ἐπεπόνθη ἀντὶ τοῦ ἐπεπόνθειν, et tertio loco Ἦιδη ἀντὶ τοῦ ἦδειν. Εὐθύδημος· καὶ τῶν δή. περὶ ψυχῆς· ἀλλὰ σχεδὸν μὲν τι ἤδη ὁ Κρίτων. Satis erit ultima emendare. Scripserat: Εὐθύδημος· ΚΑΓΩ ΗΙΔΗ (γὰρ ὅτι ἔξ αὐτῶν καλὸν τι ἀνακύψοιτο) περὶ ψυχῆς· ἀλλὰ σχεδὸν μὲν τι ἦδη, (ἔφη) ὁ Κρίτων. Descripserat locum ex *Euthyd.* p. 302. a. et ex *Phaedone* pag. 63. e. Cum hoc luculento testimonio componamus nunc nostras membranas. In *Euthydemo* est ἤδη, in *Phaedone* Bodleianus et reliqui omnes exhibent σχεδὸν μὲν τι ἦδειν. Quid Editor? a Photio acceptum ἤδη recepit. Quam constanter nunc non disputo. Idem enim paullo ante pag. 60. d. retinuit ἦδειν γὰρ ὅτι οὐ βέβαιον εἶη. Sed aut hoc testium satis est (ut ille dicebat) aut nescio quid sit satis. Compertum enim sic satis esse arbitror *Platonem semper et ubique formis in - Haevalibus esse usum*, quarum bona pars in Bodleiano et Parisino A tulit aetatem, reliqua a stultis correctoribus de industria depravata esse et in antiquis libris, unde nostri fluxerunt, et in iis ipsis quos habemus.

In Platonis *Rep.* Parisinus A a prima manu fol. 3. ἐωράκη et ἐπεπόνθη habuerat, et fol. 6. ἐωράκη et fol. 7. ἤδησθα, et

fol. 58. *ἔδεδόκη*, sed omnia haec vidi a correctore vitata. Folio 7 (pag. 337. a) in veteri libro scriptum esse vidi: *καὶ ταῦτ' ἐγὼ ἤδη τὲ καὶ τούτοις προὔλεγον*. Corrector ἤδη adverbium esse ratus non attigit. I nunc et sprete sana ratione veteribus membranibus habere fidem.

Pag. 384. d. οὐ δύναμαι πεισθῆναι ὡς ἄλλη τις ὀρθότης ὀνόματος ἢ ξυνομήκη καὶ ὁμολογία. Nullo modo in hac compositione verbum substantivum abesse potest. Itaque legendum: ὡς ἄλλη τις (ἔστιν) ὀρθότης ὀνόματος κτέ.

Pag. 384. d. ἔτοιμος ἔγωγε καὶ μανθάνειν καὶ ἀκούειν οὐ μόνον παρὰ Κρατύλου ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλου ὄτουσιν. Restituendus est naturae ordo καὶ ἀκούειν καὶ μανθάνειν. Accedit quod μανθάνειν παρὰ Κρατύλου constanter dicitur, non item παρὰ Κρατύλου ἀκούειν, sed Κρατύλου

Pag. 385. d. οὕτω δὲ καὶ ταῖς πόλεσιν ὀρῶ ἴδια ἐκάσταις ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς κείμενα ὀνόματα. Perpetuo confunduntur in libris ΔΙΑ - ΙΔΙΑ - ΙΔΙΑΙ. Emenda: ὀρῶ Ἰδια ἐκάσταις - κείμενα ὀνόματα. *video singulis civitatibus propria vocabula rebus iisdem esse imposita.*

Post pauca sequitur: Φέρε δὴ ἴδωμεν, ᾧ Ἑρμογένες, πότερον καὶ τὰ ὄντα οὕτως ἔχειν σοὶ φαίνεται [ἴδια αὐτῶν ἢ οὐσία εἶναι ἐκάστω] ὥσπερ Πρωταγόρας ἔλεγε λέγων πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι ἀνθρώπου [ὡς ἄρα οἶα μὲν ἂν ἐμοὶ φαίνονται τὰ πράγματα εἶναι, τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί, οἶα δ' ἂν σοί, τοιαῦτα δ' αὐ σοί] ἢ ἔχειν δοκεῖ σοὶ αὐτὰ αὐτῶν τινὰ βεβαιότητα τῆς οὐσίας; Ubi molesta duo additamenta expunxeris omnia habebunt optime. Ipsa verborum compositio respuit emblemata ἴδια αὐτῶν ἢ οὐσία εἶναι ἐκάστω, quod ne significat quidem id quod Socratem dicere palam est. Coniuncta sunt οὕτως ἔχειν ὥσπερ Πρωταγόρας ἔλεγε. Reliqua interpolata sunt ex *Theaeteto* pag. 152. a. Putidum est Hermogenem ea doceri quae optime noverat, ut apparet ex sqq. ἤδη ποτ' ἔγωγε - ἐξηνέχθην εἰς ἅπερ Πρωταγόρας λέγει.

Pag. 390. b. τίς οὖν ὁ γνωσόμενος εἰ τὸ προσῆκον εἶδος κερκίδος

ἐν ὁποιουῶν ξύλῳ κείται ὁ ποιήσας [ὁ τέκτων] ἢ ὁ χρησόμενος [ὑφάντης]; Mirari saepe subit quam puerilia Platonis lectores olim in suis libris notaverint. Etiam hoc mirabile accidit quo pacto Platonis lectores post renatas literas ista aequis animis lectitare potuerint. Qui hanc *lacteam ubertatem* esse putant, cogitent sic ὁ τέκτων ὁ ποιήσας et ὁ ὑφάντης ὁ χρησόμενος dicendum fuisse. Nempe ὁ ποιήσας ὁ τέκτων ita dicitur quasi ὁ τέκτων solum non esset satis perspicuum ad intelligendum.

Pag. 391. c. Socrates ad Hermogenem: λιπαρεῖν χρὴ τὸν ἀδελφὸν [καὶ δεῖσθαι αὐτοῦ] διδάξαι σε τὴν ὀρθότητα περὶ τῶν τοιούτων, ἣν ἔμαθε παρὰ Πρωταγόρου. Cui Hermogenes: ἄτοπος μέντ' ἂν εἶη μου, ὦ Σώκρατες, ἢ δέησις, εἰ τὴν μὲν ἀλήθειαν τὴν Πρωταγόρου ὅλως οὐκ ἀποδέχομαι, τὰ δὲ τῆ τοιαύτῃ ἀληθείᾳ ῥηθέντα ἀγαπήνῃ ὡς τοῦ ἄξια. Mala manus inseruit καὶ δεῖσθαι αὐτοῦ. Multo melius et acrius est λιπαρεῖν quam δεῖσθαι, ut fatuum sit verbo λιπαρεῖν languidum et iners δεῖσθαι adiicere. Etiam ἢ δέησις in sqq. nata ex interpolatione est. Lege: ἄτοπος μέντ' ἂν (sic scribendum) εἶHN, ὦ Σώκρατες, εἰ τὴν μὲν ἀλήθειαν κτέ. Non erat ipsa *peilúio* inepta, sed qui postulat ea doceri quae inania et falsa esse putet is merito ineptus esse dicitur. Opinor olim pro εἶην ΕΙΗ scriptum fuisse: deinde corrector aliquis et ἢ δέησις et μου de suo addidit.

Lacuna est pag. 395. c. δοκεῖ δέ μοι καὶ τῷ Πέλοπι τὸ ὄνομα ἐμμέτρως κεῖσθαι· σημαίνει γὰρ τοῦτο τοῦνομα τὸν τὰ ἐγγύς ὀρῶντα ἄξιον εἶναι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας. Manifesto excidit aliquid post ὀρῶντα in hanc sententiam: — ὀρῶντα (ὡς τοῦτον μάλιστα πάντων τὸν ἄνδρα) ἄξιον εἶναι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας. Nunc demum ab Hermogene recte quaeritur: πῶς δὴ;

Pag. 396. d. Ἔωθεν γὰρ πολλὰ αὐτῷ συνῆν. Plato scripserat συνῆ, non συνῆν. Et antiquiores omnes et Plato constanter dicebant ἦ ἦσθα et ἦν, et in compositis παρῆ, συνῆ. Turbant indocti scribae, quos quis morabitur? In Bodleano συνῆ recte scriptum est litera ν ad latus superscripta. Ἦ *eram* in libris nonnumquam mansit illaesum, saepius vitiatur. Quod de forma ἦδη diximus, idem de ἦ dicendum. Plato *semper ita dixerat.*

In libris nostris modo forma Attica emerit, modo obscurata est. Nunc in *Phaedone* 61. δ. et 98. δ. ἤ legitur, sed 99. α. ἦν. In Codice Parisino *de Rep.* fol. 27. v. prima manus dederat ἤ sed corrector emendavit scilicet ἦν.

Pag. 398. c. quaerit ex Hermogene Socrates: διὰ τί ποτὲ ἄνθρωποι καλοῦνται; ἢ σὺ ἔχεις εἰπεῖν; respondet: πόθεν, ὡγαθέ [ἔχω]; Sine mora ineptum ἔχω expellendum. Quid notius, quid tritius quam πόθεν; in acri et vehementi negatione? Hesyechius: Πόθεν; - μεθ' ὑποκρίσεως ἀντὶ τοῦ οὐ. Sic legendum. Codex ἀντὶ τοῦ οὐ τω. Ubique confunduntur οὐ et οὔτω (οὔ). *Sympos.* 172. c. πόθεν, ὦ Γλαύκων; *Gorg.* 471. δ. πόθεν, ὡγαθέ; *Hipp. mai.* 285. e. πόθεν, ὦ Σώκρατες; *Meneax.* 235. c. πόθεν, ὡγαθέ; In his omnibus perpetua et necessaria est ellipsis, quam inepte sciolus explevit et h. l. et in *Lyside* pag. 208 6. πόθεν; ἢ δ' ὅς [ἔψεν], quae omissa vocula ἄν soloeca oratio est, et in *Euthydemo* pag. 291. β. πόθεν, ὦ μακάριε; [εὔρομεν]. Frequens admodum hic usus est praesertim apud Euripidem et Aristophanem, ubi nusquam ellipsin expletam videbis.

Pag. 403. d. διὰ ταῦτα ἄρα Φῶμεν - οὐδένα δεῦρο ἐβελῆσαι, ἀπελθεῖν τῶν ἐκεῖθεν. Perisse videtur elegans Attica dicendi forma: ταῦτ' ἄρα Φῶμεν, cuius complura exempla dedimus in *Nov. Lectt.* pag. 622 sq. et ostendimus διὰ a sciolis additum, ut in *Protagora* pag. 341. c. ταῦτ' ἄρα καὶ μέμφεται τὸν Πιπτακόν. Emendate legitur in *Cyrop.* I. 4. 27. ταῦτ' ἄρα - καὶ ἐνεώρας μοι. Frequens est apud Comicos, ut in lepido versiculo *Nubium*:

ταῦτ' ἄρα καὶ τῶνδ' ἄματ' ἀλλήλοιν πορδῆ καὶ βροντῆ ὁμοίω.

et alibi passim. Communis grammaticorum opinio est quae legitur apud Gregorium Corinth. pag. 29: ταῦτ' ἄρα Ἀττικὸν ἀντὶ τοῦ διὰ ταῦτα, unde interpolatio nata est. Eadem opera mendum eximes ex *Protagora* pag. 354. c. τοῦτ' ἄρα ἠγεῖσθ' εἶναι κακὸν τὴν λύπην, imo vero ταῦτ' ἄρα, ergo haec causa erat cur dolorem putaretis esse malum.

Barbara forma decrepitae Graecitatis maculat locum pag. 404. β. Δήμητραν τε καὶ Ἥραν pro Δήμητρα. Saepe Critici admonuerunt, ut Porson. ad *Plutum* vs. 64. sed nemo praebet aurem.

Pag. 409. *a.* οἱ Δωριεῖς. Plato dederat Δωριῆς et pag. 434. *c.* Ἐρετριῆς. Non funditus interiit Attica forma in Codd nostris. Bodleianus γονῆς et βασιλῆς servavit in *Sympos.* pag. 178 *b.* et 196. *c.* In libris de *Rep.* Parisinus A. fol. 19. *v.* χαλκῆς, 58. *v.* βασιλῆς, 83. *r.* γονῆς, 110. *r.* δρομῆς dederat, quae omnia corrector depravavit. Intactum mansit fol. 61. *v.* ὡς περ γραφῆς, sed prima manus fol. 41. *v.* οἱ βαφεῖς scripsit et 62. *v.* οἶον οἱ γραφεῖς, ne umquam librariis certa fides haberi possit.

Pag. 409. *a.* τὸ δὲ ποικίλλειν καὶ αἰολεῖν ταῦτόν. Scribendum αἰόλλειν ex certa analogia et usu poëtarum. Ut ποικίλος ποικίλλειν, δαίδαλος δαιδάλλειν, sic αἰόλος habet αἰόλλειν. *Odyss.* v. 25.
ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνὴρ — ἔνθα καὶ ἔνθα
αἰόλλῃ.

Pag. 409. *a.* ἔοικε δηλοῦν τι παλαιότερον ὃ ἐκεῖνος (Anaxagoras) νεωστὶ ἔλεγεν. Rectissime Heusdius ἔοικε δηλοῦντι, ut saepissime Plato in *Cratylō* loquitur. pag. 408. *b.* ἔοικε κεκλημένῃ. 419. *c.* κεκλημένῃ ἔοικεν, et post pauca ἔοικε κεκλημένῃ. 420. *c.* δηλοῦσθαι προσέοικεν. 437. *a.* ἔοικε σημαίνοντι. Sed ubi δηλοῦντι receperis locus nondum est persanatus. De sententia constat, quae haec est: *nomen hoc declarare videtur antiquius esse id quod ille nuper dixit.* Verte Graece, exhibit haec forma: ἔοικε δηλοῦντι παλαιότερον *ON ὃ ἐκεῖνος νεωστὶ ἔλεγεν.

Pag. 415. *a.* ἀλλὰ μὴ λίαν, ὧ δαιμόνιε, ἀκριβολογοῦ μὴ μ' ἀπογυιώσῃς μένεος. Ostendimus Platonis in versu Homericō errorem in *Miscell. Crit.* pag. 352.

Removenda est forma non Homericā pag. 428. *c.*

πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν εἰσέω μυθήσασθαι.
περὶ εἰσαΟ.

Pag. 429. *c.* εἴ τις ἀπαντήσας σοι ἐπὶ ξενίᾳ λαβόμενος τῆς χειρὸς εἴποι· χαῖρε, ὧ ξένη Ἀθηναῖε. Nihil significat ἐπὶ ξενίας. Emenda ἐπὶ ξένῃC peregre.

Pag 437 δ. ἡ ἱστορία αὐτό που σημαίνει ὅτι ἴσησι τὸν ῥοῦν καὶ τὸ πῖσδν ἰσᾶν παντάπασι σημαίνει. Haerent Editores in ἰσᾶν (ἰσᾶν Hermannus). Sine controversia ἰσᾶν et ἰσάνειν formae sunt labentis Graecitatis et Platoni incognitae. Ne literula quidem mutata ex his molestiis te expedies ubi de vetere scriptura cogitaveris

ΤΟΠΙCΤΟΝΙCΤΑΝCΗΜΑΙΝΕΙ.

id est τὸ πῖσδν ἰσᾶν σημαίνει, non infinitivus est, est participium, quod τὸ πῖσδν postulat.

Caeterum hae omnes etymologiae ἱστορία ὅτι ἴσησι τὸν ῥοῦν caeteraque id genus omnes sive serio sive ioco procusae sunt nauseam magis quam risum movent, ac venit mihi in mentem ad haec id quod dixit Galenus Tom. XVIII. 2. pag. 345. τὰ ἐσχάτως ἡλίθια καταφρονεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἐλέγχεσθαι προσήκει.

C. G. COBET.

SOPHRON.

apud Galenum Tom. XVII. 1. pag. 680. ἰλλός, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Σώφρων δοκεῖ πεποιηκέναι τὸ συγκριτικὸν ὀνομαζόμενον παρὰ τῶν γραμματικῶν.

ἰλλότερον τάνκῦονα.

Emendata lectio est apud Scholiast. Aristoph. ad *Theophr.* 846. ἰλλός: διεσραμμένος τὴν ὄψιν. Σώφρων· ἰλλοτέρα τᾶν κορωνᾶν. Hesychius: Ἰλλώπτειν: τραβίζειν. *limis adspicere.* Aelius Dionysius apud Photium v. Ἰλλώπτειν: ἐμβλέπειν ἐπιμύουσι καὶ ἐγκεκλασμένοις ὀφθαλμοῖς, et apud Eustathium pag. 206. 30. ἰλλώπτειν καὶ ἐνιλλώπτειν τὸ ὑγροῖς, ὡς Φησιν Αἴλιος Διονύσιος, καὶ ἐπιμύουσι καὶ κατακεκλασμένοις ὀφθαλμοῖς ἐμβλέπειν.

C. G. C.

AD EURIPIDEM.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

In tragicorum Graecorum triade Euripides is est de cuius dicendi genere accuratissime possit constare tam quia plurimae eius fabulae servatae sunt quam quod eius oratio paullo propius accedit ad linguae quotidianae usum atque rationem. Inde factum est, ut in illo emendando aliquanto plus profecerint viri docti quam in corrigendis antiquiorum tragicorum operibus. Ipse iam saepius antehac in hoc poeta, quo valde delector, tentando vires meas expertus sum; antiquiora ne memorem, primum in *Studiis Criticis in poetas scenicos Graecorum*, quae anno 1872 Amstelodami prodierunt sumtibus Academiae Regiae disciplinarum Nederlandicae, deinde in duabus dissertationibus inscriptis *Adnotationes criticae et exegeticae ad Euripidem*; quae reperiuntur in volumine IVto secundae seriei Annalium, quorum titulus *Verslagen en mededeelingen der Koninklijke Academie van Wetenschappen, afd. letterkunde*; quibus tandem nova quaedam adieci in editione mea *Ionis*, quae nuper prodiit *Traiecti ad Rhenum apud Kemink et filios*.

Nuperrime autem cum res magis curans quam verba et praecipue spectans componendi artem Euripideam nimisque iniquum illud Aristophanis de ea iudicium accuratissime hunc poetam denuo perlegerem, hic illic inter legendum in novas incidi

suspiciones, quas quia cognoscere fortasse non prorsus inutile erit iis qui poetae philosophi fabulis legendis interpretandisque delectantur, statui cum Mnemosynes lectoribus illa dramata ordine percurrere eorumque iudicio subicere, sicubi quid novum ac memorabile repperisse mihi visus sum, ἴν' ἤτοι χρώνται τοῖς εἰρημένοις ἢ ζητῶσι βελτίω τούτων.

CYCL. 166. ῥίψας τ' ἐς ἄλμην λευκάδος πέτρας ἄπο.
 Requiro κάτα, ut recte infra legitur vs. 448.

σφάξαι μενοινᾶς ἢ πετρῶν ὄσαι κάτα.

Similiter vitiose editur MENANDRI LEBUCADIAE locus apud Strabonem X p. 452. vs. 3 sq.

οἰσρῶντι πόθῳ ῥῖψαι πέτρας
 ἀπὸ τηλεφανοῦς.

Quem locum olim adolescentulus correxi adhibito Theogn. vs. 157 sq. in *Observationibus criticis in fragm. com. Gr.* pag. 88.

389. λευκὸν ἐσχέας γάλα.

Verbum compositum ἐσχεῖν relinquendum est Ionibus. Athenienses summa constantia usurparunt ἐγχεῖν, ut Euripides in hac ipsa fabula 423, 567, alibi. Quare corrigatur:

λευκὸν ἐγχεέας γάλα.

HIPPOLYT. 406. μίσημα πᾶσιν ὡς ὄλοιτο παγκάκως,
 ἥτις πρὸς ἄνδρας ἤρξατ' αἰσχύνειν λέχη
 πρώτη Συραίους.

Sententia haec est: *quae prima lectum genialem polluit s. quae prima lectus temerandi dedit exemplum.* Quapropter verius videtur:

ἥτις πρὸς ἄνδρας ἤρξεν αἰσχύνειν λέχη κτέ.

Litterae AT e sequentibus AI natas esse crediderim.

1070. Αἰαῖ· πρὸς ἤπαρ δακρῶν τ' ἐγγυὺς τόδε.
 Suspecta mihi ellipsis. Haud scio an poeta dederit:

Αἰαῖ·

(Χωρεῖ) πρὸς ἤπαρ δακρῶν τ' ἐγγυὺς τόδε.

ut saepe exclamations ponuntur a tragicis extra metrum. Cf. Soph. Ai. 938

χωρεῖ πρὸς ἤπαρ, οἶδα, γενναία δύη.

1115. ῥάδια δ' ἤθεα τὸν αὖριον
 μεταβαλλομένα χρόνον αἰεὶ
 βίον συνευτυχοίην.

Interpretantur duce scholiasta σὺν ἄλλοις εὐτυχοίην κατὰ τὸν βίον. Quia tamen inaudita est eiusmodi ommissio vocabuli prorsus necessarii reponendum suspicor διευτυχοίην.

1295. ὡς ἐν χρηστοῖς ἀνδράσιν οὐ σοὶ
 κτητὸν βίτου μέρος ἐστίν.

Sententia: *quandouidem vitae tuae sortiri non (amplius) poterit locus assignari inter viros bonos.* Et ita intellexit scholiasta, qui explicans κατατεταγμένος videndum an non legerit:

τακτὸν βίτου μέρος ἐστίν.

Nam κτητὸν permire dictum est.

- Med.* 131 sqq. Ἐκλυον Φωνᾶν, ἔκλυον δὲ βοᾶν
 τᾶς δυσάνου
 Κολχίδος, οὐδέ πω ἤπιος· ἀλλὰ γε-
 ραιὰ, λέξον· ἐπ' ἀμφιπύλου γὰρ ἔ-
 σω μελάθρου γόνον ἔκλυον· οὐδὲ συν-
 ἤδομαι, ὦ γύναι, ἄλγεσι δώματος,
 ἐπεὶ μοι Φίλον κέκρανται.

Locum misere interpolatum a sciolis, eiectis horum additamentis, ita restituendum arbitror, ut legatur:

Ἐκλυον Φωνᾶν, ἔκλυον δὲ βοᾶν
 τᾶς δυσάνου
 Κολχίδος, οὐδέ πω ἤπιος· ἀμφιπύ-
 λου γὰρ ἔσω μελάθρου γόνον ἔκλυον·
 οὐδὲ συνήδομαι ἄλγεσι δώματος,
 ἐπεὶ μοι Φίλον κέκρανται.

Magistellus aliquis, non satis assecutus sententiarum nexum quantumvis expeditum, addidit verba ἀλλ' ὦ γεραιὰ λέξον, quibus numerorum speciem conciliarunt et qui corrector metricus post λέξον adscripsit absurdissimam vocolam ἐπὶ et nostra aetate Hermannus delenda interiectione ὦ. Alius interpret antiquus post συνήδομαι inseruit ὦ γύναι.

383. κράτιςα τὴν εὐθεΐαν ἢ πέφυκαμεν
 σοφὰὶ μάλιςα, Φαρμάκοις αὐτοὺς ἐλεῖν.

Duobus vitiis hoc locus laborat, quorum alterum nullo negotio tolli potest, alterius incertior emendatio est. Nam quia Medea evidenter verba ἤ — μάλιςα de semet ipsa loquitur, nec veneficii incusat totum muliebre secus, dubitari non potest quin ex notissima post Porsonum regula Euripidi reddendum sit σοφοί pro σοφαί. Alter error, quem certa ratione corrigere non queo, latet sub vocabulis τὴν εὐθεΐαν. Fieri enim non potest, ut via *recta* dicatur a Medea clandestina et subdola ratio, qua veneficae mortem inferant inimicis. Tentari aliquid potest, velut:

κράτιςα τὴν ὀθνεΐον, κτέ.

i. e. *peregrina, barbara, Colchica illa ratione, quam maxime callemus*, cett.

Ὅθνεϊός similiter communis generis est in Alcestride vs. 532 sq. Metri causa Euripides multorum adiectivorum, quae in oratione pedestri plerumque distinctas habent utriusque generis terminationes, usurpavit pro feminina terminationem masculam. Cuius licentiae plurima collegi exempla in commentario ad Ionem 767 ed. meae.

635. Στέργοι δέ με σωφροσύνα,
δῶρημα κάλλισον θεῶν·
μηδέ ποτ' ἀμφιλόγους ὀρ-
γὰς ἀκόρεστα τε νεΐκη,
θυμὸν ἐκπλήξασ' ἑτέροις ἐπὶ λέκτροις
προσβάλοι δεινὰ Κύπρις, ἀπτολέμους δ'
εὐνάς σεβίζουσ' ὀξύφρων
κρίνοι λέχη γυναικῶν.

Ad Ionem iam monui sanam rationem postulare, ut corrigatur:

Στέργοιμι δέ σωφροσύναν
sed longe peius laborant verba ἀπτολέμους — γυναικῶν, unde nihil sani extricari poterit, nisi probabili mutatione reponatur:

ἀπτολέμους δ'
εὐνάς σέβουσα ξυμφρόνων
κρίνοι λέχη γυναικῶν.

Quae verba ita correcta nullo indigebunt interprete.

803. Οὐτ' ἐξ ἐμοῦ γὰρ παῖδας ὄψεται ποτε
ζῶντας τὸ λοιπὸν, οὔτε τῆς νεοζύγου

νύμφης τεκτώσει παῖδ', ἐπεὶ κακὴν κακῶς
θανεῖν σφ' ἀνάγκη τοῖς ἐμοῖσι Φαρμάκοις.

Offensioni est παῖδα, ubi iure exspectes pluralem numerum
et in promptu fuerat scribere:

νύμφης τεκνώσει τέκν', ἐπεὶ κτέ.

An forte τέκνα proclivi errore exciderat, et παῖδα suppletum
est a librariis?

853 sqq. Μή, πρὸς γονάτων σε πάντως
πάντη σ' ἰκετεύομεν.
τέκνα Φονεύσης.

Haud paulo venustius non repetito pronomine scriberetur:

Μή, πρὸς γονάτων σε πάντη
πάντως ἰκετεύομεν, κτέ.

860 sqq. πῶς δ' ὄμματα προσβαλοῦσα
τέκνοις ἄδακρυ μοῖραν
σχῆσεις [Φόνου; οὐ] δυνάσει
παιδῶν ἰκετᾶν πιτνόντων,
τέγξαι χέρα Φοινίαν
τλάμονι θυμῶ.

Dubium non est, quin Φόνου neque recte iungi possit cum
praecedentibus neque mutatum in Φόνῳ, quae est varia lectio,
cum sequentibus. Quam ob rem crediderim id substantivum
esse glossatoris, haud assecuti rationem verborum ἄδακρυ μοῖραν
σχῆσεις, quod poetice dictum est pro δακρῶν οὐ μεθέξεις, οὐ
δακρύσεις. Euripide dignum foret:

πῶς δ' ὄμματα προσβαλοῦσα
τέκνοις ἄδακρυ μοῖραν
σχῆσεις (ποτέ; πῶς) δυνάσει
παιδῶν ἰκετᾶν πιτνόντων,
τέγξαι χέρα Φοινίαν
τλάμονι θυμῶ;

932 sq. Ἄλλ' ὄνπερ οὔνεκ' εἰς ἐμοὺς ἤκεις λόγους,
τὰ μὲν λέλεκται, τῶν δ' ἐγὼ μνησθήσομαι.

Recte haberet pronomen primae personae, si verba τὰ μὲν
λέλεκται spectarent Iasonem, non ipsam Medeam, cuius haec

oratio est. At enim Medea illa quoque dixerat. Propterea corrigendum:

τῶν δὲ νῦν μνησθήσομαι.

1259. ἀλλά νιν, ὃ Φάος διογενὲς, κάτειργε, κατάπαυσον, ἔξελ' οἴκων τάλαιναν Φονίαν τ' Ἐρινὺν ὑπ' ἀλασόρων.

Numerorum tantum, non sententiae, rationem habuit Seidlerus ita corrigens librorum lectionem *Φονίαν ταλαινάαν τ'*. Nemo enim facile dixerit unde suspensa sint vocabula *ὑπ' ἀλασόρων*. Sub *τάλαιναν* latere videtur aliquod participium. Venit in mentem:

ἔξελ' οἴκων σαλει-
σαν Φονίαν Ἐρινὺν ὑπ' ἀλασόρων.

HECUB. vs. 141 sqq.

Ἥξει Ὀδυσσεὺς ὅσον οὐκ ἤδη
πῶλον ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μαστῶν
ἐκ τε γεραιᾶς χερὸς ὀρμήσων.

Requiro exemplum verbi *ὀρμῶν* simili modo usurpati. Totum versiculum languidulum et inutilem, qui facile fingi potuit ope vs. 206, 225, 277, abesse malim.

225 sqq. οἷσθ' οὖν ὃ δρᾶσον, μῆτ' ἀποσπασθῆς βία
μῆτ' εἰς χερῶν ἄμιλλαν ἐξέλθης ἐμοί·
γίγνωσκε δ' ἀλκὴν καὶ παρουσίαν κακῶν
τῶν σῶν. Σοφόν τι κἂν κακοῖς ἂ δεῖ φρονεῖν.

Interpretes partim *ἀλκὴν* intellegunt *vim adversariorum* partim *debiles Hecubae vires*. Aenigma perdifficile ad solvendum! Quid si non poetae debeatur haec *ἀπορία*, sed librariis male describentibus quod illum dedisse suspicor:

γίγνωσκ' ἀνάγκην κτέ.

ut est in *Andromeda* 126:

Γνωθὶ τύχῃαν, λόγισαι τὸ παρὸν κακὸν εἰς ὅπερ ἤκεις?

332. Αἰατ' τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πεφυκέναι
τολμᾷ θ' ἂ μὴ χρὴ τῇ βίᾳ κρατούμενον.

Pro *πεφυκέναι* plerique editores substituerant Stobaei lec-

tionem nihilo saniozem πέφυκ' ἀεί, unde tamen hoc confirmatur in vetustissimis libris Euripideis evanuisse ultimas literas versus 332. Nauckium edentem πέφυκ' ἀεί τολμᾶν recte reprehendit Weilius, qui ita non ἀ μή χρῆ, sed ἀ χρῆ, requiri optime monuit. Nihilominus τολμᾶν verum esse ego quoque crediderim, ita tamen ut utrumque versum sic corrigendum esse arbitrer:

Λίαϊ· τὸ δοῦλον ὡς κακόν· πέφυκε γὰρ
τολμᾶν ἀ μή χρῆ τῇ βίᾳ κρατούμενον.

478. Vide me ad Ionem pag. 105.

820 sqq. πῶς οὖν ἔτ' ἄν τις ἐλπίσαι πράξειν καλῶς;
οἱ μὲν ποτ' ὄντες παῖδες οὐκέτ' εἰσὶ μοι,
αὐτὴ δ' ἐπ' αἰσχροῖς αἰχμάλωτος οἴχομαι,
κάπνον δὲ πόλεως τόνδ' ὑπερβρώσκονθ' ὄρω.

Versus non mali, sed quibus et male interrumpitur filum orationis et supervacanei sunt post ea quae Hecuba modo conquesta est vs. 809 sqq. Quare fieri potest, ut olim ex alia nescio qua fabula a docto lectore propter argumenti similitudinem in margine adscripti sint.

815 sqq. Εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίσιον
καὶ χερσὶ καὶ κόμαισι καὶ ποδῶν βᾶσει
ἢ Δαιδάλου τέχνασιον ἢ θεῶν τινός κτέ.

Horum versuum elegantiam non defendam, verumtamen non ita ineptus fuit Euripides, ut uno tenore *crines* cum membrorum mentione coniungeret. Sub κόμαισι delitescit aut κνήμαισι aut κώλοισι. Ita sibi respondebunt βραχίονες — χεῖρες, κνήμαι (κῶλα) — πόδες.

1025 sq. tentavi ad Ionem pag. 107.

1217. Πρὸς τοῖσδέ νυν ἄκουσον, ὡς Φανῆς κακός.
Necessarium videtur:

Πρὸς τοῖσδέ νυν ἄκουσον οἷς Φανεῖ κακός.

IPHIG. AUL. 506.

Λινῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
ὑπέθηκας ὀρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.

Sententia postulat μετέθηκας.

950. οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἄγαμέμνων ἀναξ,
οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥς ε προσβαλεῖν πέπλοις.

Oratio vix Graeca. Conieci:

οὐδ' ἔς' ἄκραν χεῖρ' ὅς τις ἐμβαλεῖ πέπλοις.

1330. Ἡ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἧ πολύμοχθον
ἀμερίων, τὸ χρεῶν δέ τι δύσποτμον
ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.

Numeris, non sententiae, consulit Dindorfiana correctio εὐρεῖν.
Verum esse suspicor:

τὸ χρεῶν δέ τι δύσποτμον

ἀνδράσιν ἔρπει.

Aptissimum saltem hoc verbum est *de fatali necessitate certo pede incedenti atque ingruenti*. Soph. Ant. 366: ποτὲ μὲν κακὸν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει, ib. 586 ἄτας οὐδὲν ἐλλείπει γενεῶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπει, fr. 520. 3 τὸ δ' ἐς αὐρίον ἀεὶ τυφλὸν ἔρπει. Pindar. Isthm. III. 68 τοῦτο δ' ἀθάνατον ἔρπει.

1480. Εἰλίσσετ' [ἀμφὶ ναδν] ἀμφὶ βωμὸν
Ἄρτεμιν ἀνασσαυ.

Deleatur glossema Byzantinum. Vide quae scripsit Heimsoethius *Kritische Studien zu den Griechischen tragikern*, p. 188.

IPHIG. I. TAUR. 452.

καὶ γὰρ ὀνειράσι συμβαί-
ην δόμοις πόλει τε πατρώ-
α τερπνῶν ὕμνων ἀπολαύ-
ειν, κοινὰν χάριν ὀλβω.

Ita libri, nisi quod καὶ omisum est in Palatino, et ἀπόλαυσιν legitur pro ἀπολαύειν, quod receptum ex Aldina editione. Laborantibus cum sententia numeris alius alio modo subveniunt critici. Quae autem ceterorum coniecturas probabilitate superat Kirchhoffiana

εἰ γὰρ ὀνειροῖσι συνεί-ην

ne ipsa quidem duplici de causa probari potest. Nam et offensionis est duplex ille Dativus, et chori votum, *ut in somniis patriam revisat*, nimis hercle modestum est. Utrique difficultati occurrī et simul pressius insisti potest traditae scripturae, si corrigitur:

κὰν γὰρ ὀνειροῖσι συνεί-
ην δόμοις πόλει τε πατρῷ
α, τερπνῶν ὕμνων κτέ.

Nam dicendo: *VEL in somniis* puellae ingens significant patriae desiderium.

570. πολὺς παραγμὸς ἐν τε τοῖς θεοῖσι ἔνι
κὰν τοῖς βροτέοις· ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
ὄτ' οὐκ ἄφρων ὦν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
ἔλωλεν ὡς ἔλωλε τοῖσιν εἰδόσιν.

In magno coniecturarum numero nulla est me iudice quam leni mutatione loci sententiae aequae consulatur atque ea, quam olim proposuit Godofredus Hermannus:

ἐν δὲ λυπεῖσθαι μόνον,

nisi quod fortasse verius est:

ἔνι δὲ λυπεῖσθαι μόνον, κτέ.

ut scribendum suspicabar ignorans paene idem iam placuisse Hermannus. Coniunctio *ὄτε*, ut saepe, valet *quandoquidem*. A sententia prorsus aberravit Köchly rescribendo ἐν δὲ λυπηρὸν μόνον.

582. θέλοισ ἄν, εἰ σώσαιμι σ' ἀγγεῖλαι τι μοι
πρὸς Ἄργος ἔλθων τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ Φίλοις
δέλτον τ' ἐνεγκεῖν ἦν τις οἰκτεῖρας ἐμέ
ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν
Φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὄπου
θυήσκειν σφε, τῆς θεοῦ τάδε δίκαι' ἠγουμένης;

Offendor tam Accusativo cum Infinitivo ubi Graeca Syntaxis nudum Infinitivum postulat quam intolerabili languore verborum τῆς — ἠγουμένης, ubi omisso ultimo versu poeta eleganti brevitate uti potuit scribens quod dedisse eum habeo permissimum:

οὐχὶ τὴν ἐμὴν
Φονέα νομίζων χεῖρα, τὸν νόμον δέ που;

Voculam που, quae pertinet ad νομίζων, suspicantis esse nemo erit docendus.

591. σὺ δ', εἴ γάρ ὡς ἔοικας, οὔτε δυσμενῆς
καὶ τὰς Μυκῆνας οἶσθα χροῦς κἀγὼ Φίλους,
σώθητ' ἐκέϊσε, μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβῶν
κούφων ἕκατι γραμμάτων σωτηρίαν.

Ita haec scripsi recepta tam Heimsoethii coniectura Φίλους pro θέλω quam Musgravii emendatione σώθητ' ἐκέϊσε pro σώθητι καὶ σύ. Sed insuper parum eleganter mihi dictum videtur σώθητι — μισθὸν λαβῶν — σωτηρίαν. Una literula mutata exhibit sententia poeta aliquanto dignior:

σὺ θητ' ἐκέϊσε, μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβῶν
κούφων ἕκατι γραμμάτων σωτηρίαν.

i. e. σπεῦσον, ἐπίγρου; quod apprime convenire videtur magno Iphigeniae desiderio. Cf. infra 1294, Ion. 787, Alc. 849, Hel. 1133, 1302.

699. ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπας δόμος
πατρῶος οὐμὸς ἐξαλειφθεῖη ποτ' ἄν.

Si nihil gravius peccatum reponendum saltem quod grammatica postulat ἐμόν. Sed haud scio an ἐμοῦ sit glossatoris, Euripides autem scripserit:

ὄνομά τε διαγένοιτ' ἄν κτέ.

755. ἐξαιρετόν μοι δὸς τόδ', ἦν τι ναῦς πάθῃ,
χῆ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκώσω μόνον,
τὸν ὄρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.

Quoniam Orestes tabellas datas sibi ab Iphigenia procul dubio more veterum in sinu vestis conditurus erat, vix satis apta h. l. videtur χρημάτων nescio quorum mentio. Parum autem probabilis est Köchlyi (*Emendat.* V) coniectura σελημάτων μέτα suspicantis. Mihi venit in mentem:

χῆ δέλτος ἐν κλύδωνι κυμάτων κἀτα
ἀφανῆς γένηται.

ut est ἀφανίζεσθαι κατὰ θαλάσσης apud Herodotum VII, 235, κατὰ κυμάτων ἔρροι apud nostrum H. F. 650.

798. ξεῖν', οὐ δικάϊως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
 χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρας.

Manifestum est requiri numerum pluralem χέρας. Vide v. c.
 Orest. 371 sq.

833. ὡσαύτως δ' ἐμόν.

Ita sequiores, quibus ὡς αὐτως coaluit in unum vocabulum,
 corrumpere assolent in veterum scriptis quod hi scribere sole-
 bant ὡς δ' αὐτως.

934. Iph. ἔγνωκα μητρός σ' οὔνεκ' ἠλάστρουν θεαί.

Or. ὦσθ' αἱματηρὰ τόμι' ἐμβαλεῖν ἐμοί.

Ferri non posse τόμια qui optime intellexit Weilius collato
 loco Aeschyleo Eumen. 187 σὺ δ' αἱματηρὸν πνεῦμ' ἐπουρίσασα
 τῷ ἀτμῷ κατισχναίνουσα κτέ. ingeniose coniecit:

ὦσθ' αἱματηρὰν ἀτμίδ' ἐμβαλεῖν ἐμοί,

nec tamen ita ut mihi prorsus satisfecerit.

Nempe responsi ea ratio est, ut expectes voculam γε, qua
 adscita praetulerim:

ὦσθ' αἱματηρὸν ἄσθμά γ' ἐμβαλεῖν ἐμοί;

crucentum anhelitum.

1390. Οἱ δὲ σεναγμὸν ἠδὺν ἐκβρυχώμενοι

ἔπαισαν ἄλμην.

Substantivum σεναγμὸς aequae male coit cum adiectivi ἠδύς
 atque verbi ἐκβρυχᾶσθαι notione. Reddiderim Euripidi:

Οἱ δὲ κερραγμὸν ἠδὺν ἐκβρυχώμενοι κτέ.

Cf. Iph. A. 1357.

ELECTR. 236.

Or. ἔχει μὲν, ἀσθενῆς δὲ δὴ Φεύγων ἀνήρ.

El. λόγον δὲ δὴ τιν' ἤλθες ἐκ κείνου Φέρων;

Apud Dionem Chrysostomum XIII p. 254 in vs. priore pro
 δὲ δὴ legitur δ' ἄτε, quod facilius corrumpi potuit ex δέ τοι.

441. Νηρῆδες δ' Εὐβοῖδας ἀκτὰς λιποῦσαι

ἼΦαίσου χρυσέων ἀκμόνων

μόχθους ἀσπίδας ἔφερον τευχέων.

Annotat Weilius „Les Nereides, qui viennent de la haute mer et peut-être de Lemnos, ou était la forge de Vulcain, passent près de la côte nord-ouest de l'île Eubée pour se rendre dans la Thessalie.” Perperam, si quid video. Euripides enim, si vulgarem famam de Vulcani officina secutus esset, procul dubio *Lemnum* memorasset, non *litus Euboicum*; verum probabilis mihi videtur suspicio poetam collocasse illam officinam in Euboea, cuius monte Telethrium et Ochen aeris et ferri fodinis abundasse constat. Plutarchus *de def. or.* pag. 434 A: καὶ μετάλλων ἴσμεν εξαμαυρώσεις γεγομέναι καινὰς ὡς τῶν περιτὴν Ἀττικὴν ἀργυρείων καὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ χαλκίτιδος, ἐξ ἧς ἐδημιουργεῖτο τὰ ψυχρήλατα τῶν ξιφῶν, ὡς Αἰσχύλος εἶρηκε
λαβῶν γὰρ αὐτόθρακτον Εὐβοικὸν ξίφος.

ubi nihili est quod Hermannus reposuit αὐτόθρακτον. Adiutus ipsius Plutarchi interpretamento, fuisse suspicor:

λαβῶν γὰρ ὑγρόθρακτον Εὐβοικὸν ξίφος.

Sed ut redeam ad Euripidem, nondum me poenitet coniecturae quam proposui in *Stud. Crit. i. p. Sc. Gr.* pag. 40 sq. pro ἀσπιστῆς corrigendum esse ἀσπέτους, cuius vocabuli mensura melius quoque respondet versui antithetico

πέμπουσαι χοροὺς μετὰ Νηρηΐδων.

482. τοιγὰρ σέ ποτ' οὐρανίδαί
πέμπουσιν θανάτοις· ἢ μὰν
ἔτι ἔτι φόνιον ὑπὸ δέραν
ῥυομαι αἶμα χυθὲν σιδάρφ.

Pro hac codicum scriptura perperam editur ἔτ' ἔτι. Delendum fuerat alterum ἔτι dittographia natum, substituto necessario pronomine possessivo:

ἢ μὰν
(σόν) ἔτι φόνιον ὑπὸ δέραν
ῥυομαι αἶμα χυθὲν σιδάρφ.

909. καὶ μὴν δι' ὄρθρων γ' οὐποτ' ἐξελίμπανον
θρυλῶν ἄ γ' εἰπεῖν ἤθελον κατ' ὄμμα σόν.
Malim: θρυλῶν ὄσ' εἰπεῖν κτέ.

1216. κατεῖδες, ὄιον ἂ τάλαιν' ἐῶν πέπλων
ἔβαλεν, ἔδειξε μασὸν ἐν Φοναῖσιν.

Tam numeris quam sententiae satisfaciet coniectura:

ἔβαλλεν ἔξω μασὸν κτέ.

Cf. Orest. 526.

ἐπεὶ τίν' εἶχες, ὦ τάλας, ψυχὴν τότε
ὄτ' ἐξέβαλλε μασὸν ἰκετεύουσά σε
μήτηρ;

In versu antithetico 1215 scribam:

τιθεῖσα χεῖρας· τέκος ἐμὸν λιταίνω.

ubi codices exhibent χέρας, quod Seidlerus mutavit in χεῖρα.

OREST. 45. ποτὲ δὲ δεμνίων ἄπο

πηδᾶ δραμαῖος, πῶλος ὡς ἀπὸ ζυγοῦ.

Quam recte homo dicitur πηδᾶν ἀπὸ δεμνίων, tam prave
aequus πηδᾶν ἀπὸ ζυγοῦ. Corrige sodes:

πῶλος ὡς ὑπὸ ζυγοῦ.

ut recte scribitur in Eubuli parodia apud Athenaeum p. 108 B.

πηδᾶ χορεύει πῶλος ὡς ὑπὸ ζυγοῦ.

quod pessime Schweighäuserus in ὑπὸ ζυγῶ mutari iussit.

92. Helenae quaerenti:

πρὸς θεῶν, πίθοι' ἂν δῆτά μοι τι, παρθένε;

respondere non potest Electra quod editur:

ὡς ἄσυχολός γε συγγόνου προσεδρίφα.

sed debet:

ὄσ' ἄσυχολός γε κτέ.

i. e. *quantum quidem mihi permittet occupatio, quae fratris lecto
assideam.*

413. οὐ δεινὰ πάσχειν δεινὰ τοὺς εἰργασμένους.

Malim equidem:

οὐ δεινὰ πάσχειν δεινὰ (δειν') εἰργασμένους.

Iph. A. 979 sq.

αἰνούμενοι γὰρ ἀγαθοὶ τρόπον τινὰ
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἣν αἰνῶσ' ἄγαν.

Cf. ib. 1134, 1139, 1182, Bacch. 934, fr. 362 init., cett.

530. Ἐν οὖν λόγοισι τοῖς ἐμοῖς δημορροθεῖ·

μισεῖ γε πρὸς θεῶν καὶ τίνεις μητρὸς δίκαις.

Legerim ἐν γοῦν *una saltem res*, et cum Porsono *μισεῖ τε*.

1168. Orestes ad Pyladem:

σὺ γὰρ τὰ τ' εἰς Αἴγισθον ἐξηῦρες κακὰ
καὶ πλησίον παρῆσθα κινδύνων ἐμοί.

Suspectum κακά. Expectabam καλῶς.

1219. Φύλασσε δ' ἦν τις, πρὶν τελευτηθῆ Φόνος,
[ἢ ξύμμαχος τις ἢ κασιγνήτος πατρός]
ἔλθων ἐς οἴκους Φθῆ, γέγωνέ τ' ἐν δόμοις.

Ex usu verbi φθάνειν satis credo apparebat, quosnam poeta intellexeret usurpans pronomen indefinitum. In marginem re-deat versiculus manifesto spurius.

1360. ἦ καὶ λόγον του προσπόλων πυθώμεθα;
τὰς μὲν γὰρ οἶδα [συμφορὰς], τὰς δ' οὐ σαφῶς.

Lectionem iam aliis criticis iure suspectam suspectiorem reddit quod *συμφορὰς* alia manus adscripsit in optimo Marciano. Qua voce deleta, scribendum esse suspicor:

τὰ μὲν γὰρ οἶδα (πάνυ σαφῶς), τὰ δ' οὐ σαφῶς.

1459. Ὡς κάπροι δ' ὀρέεροι
γυναικὸς ἀντίοι σαθέντες ἐννέπουσι·
καθανεῖ καθανεῖ,
κακὸς σ' ἀποκτείνει πόσις,
κασιγνήτου προδοῦς
ἐν Ἄργει θανεῖν γόνον.

Additum ἐν Ἄργει ferri posset, si Spartaе alibive locorum haec gererentur. Quia vero ipsis Argis haec fieri et dici finguntur absurdissima scriptura quantocius cedat verae lectioni, quam facilis coniectura est fuisse *ἐναργῶς manifesto*, quod iungendum cum praegresso *προδοῦς*:

κακὸς σ' ἀποκτείνει πόσις,
κασιγνήτου προδοῦς
ἐναργῶς θανεῖν γόνον.

PHOENISS. 535 emendavi ad Ionem pag. 204 comm. et vs. 884 ibidem pag. 155.

1215. *οὐκ ἂν γε λέξαιμ' ἐπ' ἀγαθοῖσι σοῖς κακά.*

Nec καί, nec γε, nec σοῖς in hoc versu ferri potest. Partim codicum ope, in quibus οὐκ legitur, partim de coniectura scripserim:

οὐκ ἂν ἐπιλέξαιμ' ἐπ' ἀγαθοῖσι σοι κακά.

Pronomen iam ante me emendavit Heimsoethius.

1433. *προσπίτνουσα δ' ἐν μέρει τέκνα*

ἔκλα', ἐθρήνει τὸν πολὺν μασῶν πόνον.

γένουσ', ἀδελφὴ θ' ἢ παρασπίζουσ' ὁμοῦ.

Pro *μασῶν*, cl. Troad. 757, malim *μάτην* cum Nauckio. Sed praeterea vereor ne depravatum sit *παρασπίζουσα*, quae lectio quam sit ridicula non latuit elegans Geelii iudicium, cuius vide ad h. l. annotationem. Fortasse verum est *παρασατοῦσ'*.

1526 et 1628. Vide me ad Ionem pag. 243 et 139.

SUPPLIC. 93. *μητέρα γεραιῶν βωμίαν ἐφημένην.*

Præstiterit *καθημένην*, ut est Heracl. 196:

ἤλαυνες ἰκέτας βωμίους καθημένους.

100. *ὦ παῖ, γυναῖκες αἶδε μητέρες [τέκνων]*

τῶν καταθάνοντων ἀμφὶ Καδμείας πόδας

ἐπὶ τὰ στρατηγῶν κτέ.

Deficientem pedem male supplevit librarius. Possis:

ὦ παῖ, γυναῖκες αἶδε μητέρες (πάρα)

vel *ὄρα ν.* Fortasse similis error obtinet vs. 120:

τούτους θανόντας ἦλθον ἐξαιτῶν πόλιν,

ubi aptius foret:

τούτους θανόντας ἦλθον ἐξαιτούμενος,

quomodo infra scribitur vs. 358:

παρ' ὄπλοις δ' ἤμενος πέμψω λόγους

Κρέοντι νεκρῶν σώματ' ἐξαιτούμενος.

Similiter offendor in Thesei verbis ad Thebanorum praecognitionem vs. 537:

δοκεῖς κακουργεῖν Ἄργος οὐ θάπτων νεκρούς;

Nulla enim iure a Thebanis poterat postulari, ut ipsi cadavera *sepelirent* aut *sepelienda curarent*, sed hoc tantum, ut mortuos

redderent petentibus adversariis. Quare hic quoque νεκρούς perperam suppletum esse statuo e vs. 531, reddiderim autem poetae:

δοκεῖς κακουργεῖν Ἄργος οὐ θάπτειν διδούς;

Cf. vs. 558.

Nulla fabula Euripidea tot eiusdem generis erroribus scatet quam Supplices, unde probabile fit archetypū codicis eam partem, quae hoc drama contineret, corrosis fuisse marginibus.

578. Praeco ad Theseum:

ἔλθ', ὧς σε λόγῃ σπαρτὸς ἐν πόλει λάβῃ.

Melius intellegam:

ἔλθ', ὧς σε λόγῃ σπαρτὸς ἐν κόνει βάλῃ.

Cf. 821:

εἶθε με Καδμείων ἔναρον γίγχεσ ἐν κονίαισιν.

638.

λόγου δέ σε

μακροῦ ἰοπαύσω·

recte diceretur ab eo, qui iam longa usus esset oratione, non recte ab eo dicitur, qui modo dicendi fecit initium. Verum esse puto:

λόγου δέ σε

μακροῦ ἰολύσω·

Facile confunduntur ΠΟΛΥΤΩ et ΠΟΠΑΤΩ.

676.

πέραν δὲ διελάσαντες ἀλλήλων ὄχους
παραιβάτας ἔζησαν ἐς τάξι' ἑνὸς.

Explicato qui poterit! Equidem malo interpretari quod intelligo:

ἔζησαν ἐς πάλην ὄχους.

ut est in Heraclidis 160

ἐς πάλην καθίσταται

δορὸς τὸ πρᾶγμα.

Non magis expedit ipsa sequentia:

678.

χοῖ μὲν σιδήρω διεμάχονθ', οἱ δ' ἔσρεφον
πώλους ἐς ἀλκὴν [αὐθις ἐς παραιβάτας].

nisi sumere licet vocabula inclusa esse veteris lacunae supplementum. Mei si arbitrii res sit, suppleam:

οἱ δ' ἔτρεφον

πάλους ἐς ἀλκὴν (ἢ ἴς Φυγὴν ὅποιοι τύχοι).

sunt aliquid certe in eandem sententiam.

684. Integer versus debetur falsariis in his:

λεύσσων δὲ ταῦτα κοῦ κλύων, ἐκεῖ γὰρ ἦν,
 ἐνθ' ἄρματ' ἠγωνίζεθ' οἳ τ' ἐπεμβάται;
 [τάκεῖ παρόντα πολλὰ πῆματ' οὐκ ἔχω]
 τί πρῶτον εἶπω, πότερα τὴν εἰς οὐρανὸν
 κόνιν προσαντέλλουσαν, ὡς πολλὴ παρήν,
 ἢ τοὺς ἄνω τε καὶ κάτω φορουμένους
 ἱμάσιν, αἵματός τε Φοινίου βόας,
 τῶν μὲν πιτνόντων, τῶν δὲ θραυσθέντων δίφρων,
 ἐς κρᾶτα πρὸς γῆν ἐκκυβισάντων βίφα
 πρὸς ἀρμάτων τ' ἀγαῖσι λειπόντων βίον;

Totum locum adscripsi, quo melius lectoribus appareret, quanto pulchrius, omissis languidulo versu 686, nuntius utatur oratione directa: τί πρῶτον εἶπω; κτλ. Iam vero considera mihi quaeso ipsum versiculum, et vide quam invenuste interpolator usus sit vocabulis παρόντα πολλὰ, sequente tertio post versu πολλὴ παρήν, quamque ridicule is qui πολλὰ πῆματα narraturus est, primo loco memoret pulverem. Rem minime iucundam esse experti novimus. Sed quis tamen pulverem *εἰς* πῆμα vocaverit!

1049. Iphis

τέκνον, τίς αὔρα; τίς σόλος; τίνος χάριν
 δόμων ὑπεκβᾶσ' ἤλθες ἐς τήνδε χθόνα;

Haud inepte Nauckius αὐδὴ; sed leniore medicina uti possumus corrigentes:

τέκνον, τίς ἄρα τίς σόλος; κτέ.

ut est apud Sophoclem Antig. 1296:

τίς ἄρα τίς με πότμος ἔτι περιμένει;

et in eiusdem fragm. 710:

ὦ θεοί, τίς ἄρα Κύπρις ἢ τις ἴμερος
 τοῦδε ξυνήφατο;

Nota est confusio literarum $\bar{\alpha}$, $\bar{\alpha}\iota$ et $\bar{\alpha}\upsilon$ in libris MSS.

165. Copreus ad Demophontem, cui persuadere studet ne opem ferat supplicibus:

ἢ κακὸν λόγον
κτῆσει πρὸς ἀσῶν, εἰ γέροντος οὔνεκα
παίδων τε τῶνδ' εἰς ἄντλον ἐμβήσει πόδα.
ἐρεῖς, τὸ λῶσον, ἐλπιδ' εὐρήσειν μόνον,
καὶ τοῦτο πολλῶ τοῦ παρόντος ἐνδεές.

Madvigius coniecit:

ῥέπ' εἰς τὸ λῶσον, ἐλπιδ' εὐρήσεις μόνον.

cuius coniecturae pars posterior probanda videtur, prior me iudice est admodum improbabilis et Graeco destituta colore.

Ego scripserim potius:

ἐπεὶ, τὸ λῶσον, ἐλπιδ' εὐρήσεις μόνον, κτλ.

Pro ἐμβήσει (codd. ἐμβήση) de Reiskii coniectura repositum est ἐμβήσεις, nescio an citra necessitatem. Videatur Porsonus ad Orest. 1427.

236. Tentavi h. vs. ad Ionem pag. 242.

502. Macaria nobilis animi impetu morti se offert dicens:

Θνήσκειν ἐτοίμη καὶ παρίσασθαι σφαγῇ.

At enim παρίσασθαι σφαγῇ recte tantummodo is dicitur, qui alieno sacrificio assistit; suo enim non posse, sponte apparet. Nec verba significare posse videntur *ad necem se tradere*. Quapropter lenissima mutatione reponam:

θνήσκειν ἐτοίμη καὶ παρίσασθαι σφαγεῖ.

i. e. *assistere propter mactatorem*.

523. τίς γὰρ κέρην ἔρημον ἢ δάμαρτ' ἔχειν
ἢ παιδοποιεῖν ἐξ ἐμοῦ βουλήσεται;

Forma activa παιδοποιεῖν rarioris est usus, neque apud veteres alio sensu poni videtur quam *τίκτειν* itaque de solis mulieribus. Cf. Soph. El. 589, Arist. Eccl. 615. Hinc h. l. corrigendum censeo:

ἢ παιδοποιεῖσθ' ἐξ ἐμοῦ βουλήσεται.

Medium enim, quo omnes utuntur, valet *γεννᾶν* usurpaturque de patre et parentibus. Sic noster Orest. 1080

σὺ δ' ἄλλο λέκτρον παιδοποίησαι λαβών.

535 Chor.

Φεῦ Φεῦ τί λέξω, παρθένου μέγαν λόγον
κλύων, ἀδελφῶν ἢ πάρος θέλει θανεῖν;
τούτων τίς ἂν λέξειε γενναίους λόγους
μᾶλλον; τίς ἂν δράσειεν ἀνθρώπων ἔτι;

Duo ultimi versus tantam produnt auctoris infantiam, ut Euripidi abiudicandos esse censeam. Tolerabiliores sane forent sic scripti:

τούτων τίς ἂν λέξειεν εὐγενεστέρους
λόγους; τίς ἂν δράσειε μείζονα βροτῶν;

Verumtamen de agendo vixdum sermo esse potuit.

592.

εἰ γὰρ ἔξομεν

κακῆ μερίμνας οἱ θανούμενοι βροτῶν,
οὐκ οἶδ' ὅποι τις τρέψεται· τὸ γὰρ θανεῖν
κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται.

Absurde οἱ θανούμενοι βροτῶν, quasi non

ἅπασιν ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν.

Conieci:

εἰ γὰρ ἔξομεν

κακῆ μερίμνας οἱ κακούμενοι βροτῶν.

Error est Stobaeo, qui sine varietate locum laudat, antiquior.

1023.

τὸ γὰρ σῶμ' οὐκ ἀπισήσω χθονί.

Pro σῶμ' legendum δρωσ', ut scribendum videri pluribus demonstravi in *Studiis Crit. i. p. sc. Graec.* pag. 23, ubi calami lapsu male scriptum est τὸ γὰρ δρων.

HERC. FUR. 159 sq. Cf. DE BORNIER in pulcherrima fabula, quae inscribitur *la fille de Roland*: Act. III, scen. IV,

Maudit soit le premier soldat, qui fut archer.

c'était un lâche, au fond: il n'osa s'approcher.

527.

τέκν' ὄρω πρὸ δωμάτων

σολμοῖσι νεκρῶν κρᾶτας ἐξεσεμμένα,
ἄχλω τ' ἐν ἀνδρῶν τὴν ἐμὴν ξυνάρορον
πατέρα τε δακρύνοντα συμφοράς τινας.

Ut appareat non solum patrem Herculis sed etiam uxorem lacrimare (cf. 536) necessarius est dualis numerus δακρύνοντε, quem neminem dum restituisse satis mirari non possum.

566. πρῶτον μὲν εἶμι καὶ κατασκάψαι δόμους
 καινῶν τυράννων, κρᾶτα δ' ἀνόσιον τεμῶν
 ῥίψω κυνῶν ἔλκυσμα, Καδμείων δ' ὄσους
 κακοὺς ἐφηῦρον εὖ παθόντας ἐξ ἐμοῦ,
 [τῷ καλλινίκῳ τῷδ' ὄπλῳ χειρώσομαι],
 τοὺς δὲ πτερωτοῖς διαφορῶν τοξεύμασι,
 νεκρῶν ἅπαντ' Ἴσμηνὸν ἐμπλήσω Φόνου,
 Δίρκης τε νᾶμα λευκὸν αἶμαχθήσεται.

Sive τοὺς δὲ in huiscemodi loco scribendum est secundum Buttmannum et Hermannum, sive uno vocabulo τοὺςδε, quae est Wunderi et Dindorfii sententia, non dubito quin hoc pronomen ex poetae mente referendum sit ad ὄσους in praegressis. Qua re non intellecta, sciolus nescio quis aegre desiderans clavae Herculeae mentionem, satis inscite infersit versiculum, quem uncinis sepiendum curavi. Nimis enim inepta est ista h. l. armorum, quibus usus sit, distinctio. Vs. 568 recepi Cobeti emendationem pro ἔλκημα, quam proposuit *Var. Lect.* ed alt. pag. 603.

Grassatus est idem aut alius interpolator in ipsis sequentibus. Sic enim pergit:

τῷ γὰρ μ' ἀμύνειν μᾶλλον ἢ δάμαρτι χρῆ
 καὶ παισὶ καὶ τεκόντι; χαϊρόντων πόνοι·
 [μάτην γὰρ αὐτοὺς τῶνδε μᾶλλον ἤνυσα]
 καὶ δεῖ μ' ὑπὲρ τῶνδ', εἴπερ οἷδ' ὑπὲρ πατρός,
 θνήσκειν ἀμύνοντ' κτέ.

Spurium esse versum quem inclusi satis, credo, probat ipsa sententiae ineptia, cum dicat *se frustra illos labores potius exanclasse quam hos*, quos quo pacto olim cum abesset perficere potuisset, difficillimum dictu est! Provocavit de more interpolatorem apta breviloquentia. Τεκόντι pro γέροντι scripsi obsecutus Wilamowitzo Müllendorffio.

665. καὶ τῷδ' ἦν τοὺς τε κακοὺς ἂν
 γνῶναι καὶ τοὺς ἀγαθοὺς,
 ἴσον ἅτ' ἐν νεφέλαισιν ἄσρων ναύταις ἀριθμὸς πέλει.

Obducto nubibus coelo difficile fuerit nautis sidera observare.
 Quamobrem corrigendum suspicor:

ἴσον ἅτ' ἐν πελάγεσσιν ἄσρων ναύταις ἀριθμὸς μέλει.

quemadmodum in alto nautis siderum numerus curae est. Qui pluralis numeri usus vocabuli πέλαγος non est apud poetas infrequens, nec rara sunt in melicis carminibus exempla duplicatae literae sibilantis. Sic Aeschylus Pers. 553 dixit βαριδεσσι, Sophocles Aiac. 390 δλέσσας, Philoct. 1163 πέλασσον, Oed. Reg. 1100 ὀρεσσιβάτα, Euripides Med. 832 ἀφυσσάμενον, Alcest. 234 πέλασσαι. Saepe autem μέσσος vel in dialogo legitur apud Sophoclem. Perperam explicari solet versus sequens:

ἀλλ' εἰλισσόμενός τις αἰὼν πλοῦτον μόνον αὔξει.

ubi docente universi loci sententia αὔξει non est *auget, cumulat*, sed = τιμᾶ, *auget honore, honorat*. Dicit enim poeta: *deficiente certo praestantiae humanae indicio, homines non meritis sed divitiis indicari atque honorari solere*.

728. ὦ γέροντες, ἐς καλὸν
 σείχει, βρόχοισι δ' ἀρκύων γενήσεται.

Coniecta sunt δεδήσεται, κεκλήσεται, λελήψεται. His omnibus nescio an praestet λελήσεται, collato Rhesi loco 74

οἱ δ' ἐν βρόχοισι δέσμοιοι λελησμένοι.

ut cl. Troad. 373 pro λελημμένοι vere emendavit Cobetus, eadem opera in Cyclope vs. 433:

ὥσπερ πρὸς ἰξῶ τῆ κύλικι λελημμένος.

corrigenς λελησμένος. Ita loci quem nunc tractamus sententia haec erit: *gladiis tanquam venatoria casside hominem praedabimur*.

745. πάλιν ἔμολεν ἂ πάρος οὔποτε διὰ Φρενὸς ἄν
 ἤλπισεν παθεῖν γᾶς ἄναξ.

Verba sensu cassa! Non dubium est quin dicatur *Hercules redisse, quem Lycus nunquam reversurum esse in patriam sperasset*. Qua sententia fretus fidenter corrigo:

πάλιν ἔμολεν ὃν πάρος οὔποτε διὰ Φρενὸς ἄν
 ἤλπισ' ἐμπατεῖν γᾶν ἄναξ.

Ad nudum ἄναξ cf. mox 755, ad ἐμπατεῖν cum Accusativo iunctum Aesch. Agamemn. 1434 et usum verborum ἐμβαίνειν, ἐμβατεύειν, similitium apud tragicos.

Metrum verborum πάλιν — ἄν graviter laborans corrigat qui

possit. Coniecit Heimsoethius: *ἔμολεν* || *ὃν πάρος οὔποτ' ἂν* | *Φρενόθεν ἤλπισεν* || *μολεῖν γὰρ ἄναξ*.

768. *βέβακ' ἄναξ ὁ καινός, ὁ δὲ παλαιότερος*
κρατεῖ, λιμένα λιπών γε τὸν Ἀχερόντιον,
δοκημάτων δ' ἐκτός ἤλθεν ἐλπίς.

Pro glossemate *ἐλπίς* aptum fuerit *ἡμίτιν*.

884. *ταχὺ τὸν εὐτυχῆ μετέβαλεν δαίμων.*
Humile haec sonant et pedestre! Nisi me fallit opinio, trita
metaphora petita e palaestra poeta scripserat:

ταχὺ τὸν εὐτυχῆ κατέβαλεν δαίμων.

Cf. Bacch. 202.

Notatu dignum est verbum *καταβάλλειν* duodecies reperiri
apud Euripidem, apud reliquos tragicos nusquam.

959. *κάνταῦθα γυμνὸν σῶμα θεῖς πορπαμάτων*
πρὸς οὐδέν' ἡμιλλᾶτο, κάκηρύσσετο
αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ [καλλίνικος οὐδενὸς
ἀκοὴν ὑπειπών]. δεινὰ δ' Εὐρυσθεῖ βρέμων
ἦν ἐν Μυκῆναις τῷ λόγῳ.

Inclusi verba mihi suspecta, in quibus proptus insolenter
dictum est *ἀκοὴν ὑπειπών*, et male abundat *καλλίνικος*, quia
κηρύσσεσθαι iam per se significat *renuntiare victorem*.

TROAD. 154: *Ἐκάβη, τί θροεῖς; τί δὲ Φωῦσσεις;*
ποῖ λόγος ἦκει;

Sententia postulat: *τίς λόγος ἦκει; quae fama (ad te) venit?*

176. *οἴμοι. τρομερὰ σκηναὶς ἔλιπον*
τάσδ' Ἀγαμέμνονος ἐπακουσομένα,
βασιλεία, σέθεν, μή με κτείνειν.

Licet non sim nescius esse quandam metricam licentiam
nominum priorum, dubito tamen num anapaesticum dime-
trum adeo elumbem laturae fuerint Atheniensium aures, ma-
limque suspicari *Ἀγαμέμνονος* fluxisse e glossemate, sed genui-
num esse:

τάσδ' Ἀτρειδῶν ἐπακουσομένα.

731. Talthybius ad Andromachen:

οὐτ' αὖ σ' Ἀχαιοῖς βούλομαι βίπτειν ἀράς,
εἰ γάρ τι λέξεις ᾧ χολώσεται στρατός,
οὐτ' ἂν ταφείη παῖς ὅδ' οὐτ' οἴκτου τύχοι.

Imo τύχοις, si quidem posterius hemistichium necessario spectat ipsam matrem, non filium Astyanactem. Et ita iam Piersonum correxisse nunc video.

781.

τὰ δὲ τοιάδε χρὴ
κηρυκεύειν, ὅσις ἀνοικτος
καὶ ἀναιδέα τῆς ἡμετέρας
γνώμης μᾶλλον φίλος ἐστίν.

Quid requiratur docent loci, qualis est Phoeniss. 958:

Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον
χρῆν θεσπιφδεῖν, ὅς δέδοικεν οὐδένα.

1049. Hec. μή νυν νεῶς σοὶ ταῦτ' ἐσβήτω σκάφος.

Men. τί δ' ἔστι; μείζον βρῖθος ἢ πάροισ' ἔχει;

Hec. οὐκ ἔστ' ἐρασιῆς ὅσις οὐκ ἀεὶ φιλεῖ.

Men. ὅπως ἂν ἐκβῆ τῶν ἐρωμένων ὁ νοῦς·

ἔσαι δ' ᾧ (f. ὁ) βούλει· [ναῦν γὰρ οὐκ ἐσβήσεται
εἰς ἤνπερ ἡμεῖς] καὶ γὰρ οὐ κακῶς λέγεις.

Verba inclusa sapiunt interpolatorem.

ALCEST. 636:

οὐκ ἦσθ' ἄρ' ὀρθῶς τοῦδε σώματος πατήρ
οὐδ' ἢ τεκεῖν Φάσκουσα καὶ κεκλημένη
μήτηρ μ' ἔτικτε· δουλίου δ' ἀφ' αἵματος
μασῶ γυναικὸς σῆς ὑπεβλήθην λάθρα.
ἔδειξας εἰς ἔλεγχον ἐξελθὼν ὅς εἶ.
[καὶ μ' οὐ νομίζω παῖδα σὸν πεφυκέναι].

Deleatur versiculus manifesto spurius, qui et male abundet post vs. 636 sqq. et stribligine auctorem suum prodat. Græcum enim est: καὶ οὐ νομίζω παῖς σὸς πεφυκέναι.

696.

εἶτ' ἐμὴν ἀψυχίαν
λέγεις, γυναικὸς, ᾧ κάκισθ', ἡσσημένος.

Malim ψέγεις.

716. Pher. ἀλλ' οὐ σὺ νεκρὸν ἀντὶ σοῦ τόνδ' ἐκφέρεις;
 Adm. σημεῖα τῆς σῆς, ὦ κάκισ', ἀψυχίας.
 Responsi ea ratio est, ut malim:
 σημεῖα τῆς σῆς γ', ὦ κάκισ', ἀψυχίας.

BACCH. 37.

ὁμοῦ δὲ Κάδμου παισὶν ἀναμειγμέναι
 χλωραῖς ὑπ' ἐλάταις ἀνορόφοις ἦνται πέτραις.

Euripides verba *sedendi* aut cum Accusativo loci iungere solet aut cum praepositionibus, sed nudum Dativum, quod sciam, non adhibet. Hinc suspicor h. l. corrigendum esse:

χλωραῖς ὑπ' ἐλάταις ἀνορόφους ἦνται πέτρας.

255. σὺ ταῦτ' ἔπεισας, Τειρεσία· τόνδ' αὖ θέλεις
 τὸν δαίμον' ἀνθρώποισιν ἐσφέρων νέον
 σκοπεῖν πτερωτοῦς κάμπύρων μισθοῦς φέρειν.

Imo πτερωτά. Cf. Hel. 747, Aesch. Suppl. 510. Librarii absurde iunxisse videntur cum μισθοῦς.

824. εὐ γ' εἶπας αὐτό, καὶ τις εἶ πάλαι σοφός.
 Melius intellegam λίαν σοφός. Cf. supra 655:
 σοφός σοφός σὺ πλὴν ἂ δεῖ σ' εἶναι σοφόν.
 quae sunt eiusdem Penthei ad eundem Bacchum verba.
 Ita Hippol. 518: ὅπως μοι μὴ λίαν φανῆς σοφή.
 Med. 305: εἶμι δ' οὐκ ἄγαν σοφή.

RHES. 428: Εὐξένου δ' ἀφικόμην
 πόντου πρὸς ἄκτας.

Constanter tragici pontum Euxinum ἄξενον vocare solent, quare hic quoque verum arbitror:

Ἄξένου δ' ἀφικόμην
 πόντου πρὸς ἄκτας.

FRAGM. 307: καὶ ξεστὸν ὄχθον Δαναϊδῶν ἐδρασμάτων
 σὰς ἐν μέσοισιν εἶπε κηρύκων ὑπο.

Conieci ἰδρυμάτων, quia substantivum ἔδρασμα fingi non potuit nisi a sequioribus Graecis, qui verbum habebant anti-
 quis incognitum et pessimae notae ἐδράζειν.

FR. 402. εὔδουσα δ' Ἴνοῦς συμφορὰ πολὺν χρόνον
νῦν ὄμμ' ἐγείρει.

Dignus est qui conferatur Ciceronis locus *pro Sestio* § 68:
res erat et causa nostra eo iam loci, ut ERIGERE OCULOS et vivere videretur.

FR. 440. ὄρῳ δὲ τοῖς πολλοῖσιν ἀνθρώποις ἐγὼ
τίκτουσαν ὕβριν τὴν πάροιθ' εὐπραξίαν.

Non *pristina*, ut opinor, εὐπραξία homines insolentes reddere solet, sed *repentina*, quare reposuerim:
τὴν παρὰ ὑτ' εὐπραξίαν.

FR. 775, vs 19 sqq.:

XOP. στρ. ἀ
. κατὰ γᾶν
. α
.
μέλπει δ' ἐν δένδρεσι λεπτὰν
ἀηδῶν ἀρμονίαν
ὀρθρευομένα γόοις
Ἴτυν Ἴτυν πολὺθρηνον.
σύριγγας δ' οὐριβάται . . . ἀντ. ἀ
κινουῦσιν ποίμνας ἐλάται·
27. ἔγρονται δ' εἰς βοτάναν
ξανθᾶν πάλων συζυγίαι, κτέ.

E paucis reliquiis quatuor primorum huius cantici versuum, habita ratione eorum quae sequuntur, satis apparere videtur, carminis exordium non valde dissimile fuisse initio monodiae Ionis in cognomine fabula vs. 82 sq.

ἄρματα μὲν τάδε λαμπρὰ τεθρίππων
ἥλιος ἤδη κάμπτει κατὰ γῆν, κτέ.

Quod vs. 27 legitur ἔγρονται, admodum suspecta mihi est aetate Euripidea ista forma praesentis pro ἐγείρονται. Corrigendum arbitror:

ἔρχονται δ' εἰς βοτάναν κτέ.

quemadmodum mox sequitur:

ἤδη δ' εἰς ἔργα κυναγοὶ
σείχουσι θηροφῶνοι.

Quod praecedit *κινουῦσιν* fortasse non est sollicitandum etsi usitatus foret:

*σύριγγας δ' οὐριβάται
πνείουσιν ποίμνας ἐλάται.*

Cum universo loco haud inepte conferas Rhes. 551 sqq.

FR. 908. ὦ πολύμοχθος βιοτὴ θνητοῖς
ὡς ἐπὶ παντὶ σφαλερὰ κείσαι,
καὶ τὰ μὲν αὔξεις, τὰ δ' ἀποφθινύθεις·
κοῦκ ἔσιν ὄρος κείμενος οὐδεὶς
εἰς ὄντινα χρῆ τέλεσαι θνητοῖς
πλὴν ὅταν ἔλθῃ κρυερὰ Διόθεν
θανάτου πεμφθεῖσα τελευτή.

Recte Grotius *Ἐνητούς*, sed maioris momenti est emendatio vocabuli praecedentis. Quid requiratur docebit locus Hippol. 140:

*κρυπτῶ πάθει θανάτου θέλουσαν
κέλσαι ποτὶ τέρμα δύσανον.*

Cf. Hecub. 1057 et Aesch. Prom. 185:

*πᾶ ποτε τῶνδε πόνων
χρῆ σε τέρμα κέλσαντ' ἐσιδεῖν.*

Ad quorum locorum exemplum corrigam:

*κοῦκ ἔσιν ὄρος κείμενος οὐδεὶς
εἰς ὄντινα χρῆ κέλσαι θνητούς.*

Traiecti ad Rhenum
mense Maio a. 1876.

Anecd. Bekk. p. 92. 26. Εὐειδής: οὕτω Φασὶν Ἀδόκιμον εἶναι τὸ ὄνομα. Ξενοφῶν Ἀπομνημονευμάτων τρίτῳ, Ἡρόδοτος πρώτῳ δις καὶ τρίς καὶ ἀπειράκις οἱ Κομικοί. Corrige: Οἱ Φασὶ Δόκιμον εἶναι, ut pag. 93. 21. οὐ Φασὶ δόκιμον εἶναι οὕτω τιθέμενον, et sic alibi. Xenophontis locus est *Memorab.* III. 11. 4. ὁρῶν — θεραπεύοντας πολλὰς καὶ εὐειδέϊς.

C. G. C.

CONIECTURAE VELLEIANAE.

C. Vellei Paterculi ex Historiae Romanae
libris duobus quae supersunt. Apparatu critico
adiecto ed. C. Halm. Lipsae a. 1876.

Forte his diebus Vellei editio in manus mihi venit, quam nuperrime evulgavit C. Halmius. Magnam vir ille doctissimus huius operis expectationem dissertatione moverat, Musei Rhemani vol. XXX. p. 353 sqq. inserta, qua Amerbachii apographo maiorem, quam vulgo fieri soleat, fidem habendam esse copiose omnino et luculenter demonstraverat. Neque ipsum opus expectationem fefellit. Permultis enim locis sana et emendata lectio feliciter restituta est. Hoc autem in Halmio vel maxime probandum et laudandum videtur quod superiorum inventa non, ut plerique editores, vel fastidiose contempsit, vel anxie reformidavit, sed caute atque considerate in rem suam convertit. Vellem tamen Madvigii verba, abscisa quadam gravitate affirmantis (Adv. Crit. II. p. 298), Vellei editores quosdam rectius facturos fuisse, si superiorum bonis inventis usi essent, neque in novis reperiendis se torsissent, non sibi quoque dicta putasset. Haec enim perverse quodammodo interpretatus, in sua ipsius critica facultate exercenda nimis parcus et timidus fuit.

Equidem, quod pace Halmii fiat, pauculos Vellei locos proferam, quibus vel „tempus edax rerum,” vel crassa librarium turba vulnera mihi inussisse videntur. In quibus sanandis si forte paulo gravioribus remediis interdum usus sim, haec

audacior ratio nescio an aliquid excusationis habeat. Nam quum ad ceterorum scriptorum emendationem complurium librorum variae lectiones quam maxime conducant, in Velleio toti a Rhenani, Bureri, Amerbachii testimoniis pendemus haud ita locupletibus et saepius inter se diversis de uno codice, nobis deperdito, Murbacensi. Eo fit, ut quarum legum vinculis in aliorum scriptorum correctione quasi devinctus et astrictus sis, in Velleio liberum te sentias atque exsolutum. Fuerunt autem, qui, quum in Velleio recensendo hoc potissimum agerent, ut verborum eius compositionem ad purioris Latinitatis normam redigerent, in ipsa verba nimis indulgentes reperirentur. Quod tantum abest, ut probare possim, ut contrariam potius rationem sequendam esse existimem. Quicumque enim Velleium vel semel legendo perlustraverit, is facile opinor sibi persuadebit, in ipsorum verborum usu eum ab aurei seculi scriptoribus non multum discrepasse, sed in verbis componendis aliquanto illis negligentiore et dissolutiore fuisse. His ductus pro verbo, quod tamquam ἀπξξ εἰρημένον Velleio adhuc tribuitur, aliud interdum substituere conatus sum, ceterorum usu tritum, quemadmodum suo loco indicabo.

Vell. I. 1, 4. *Per haec tempora Lydus et Tyrrhenus fratres cum regnarent in Lydia, sterilitate frugum compulsi sortiti sunt, uter cum parte multitudinis patria decederet. Sors Tyrrhenum contigit: pervectus in Italiam et loco et incolis et mari NOBILE ac perpetuum a se nomen dedit.*

Damnandum est *nobile*, quod incommode cum sequenti *perpetuum* copulatum esse vides. De nobilitate autem Tyrrheni nominis nihil quidquam hic commemoratum esse credo, verum hoc unum Velleium tradidisse, Lydorum illius coloniae certa remansisse vestigia. Quamobrem scribas velim *STABILE ac perpetuum*. Cf. Cic. de Inv. II. 54, 164: *stabilis et perpetua permansio in ratione bene considerata.*

I. 11, 7. *Mortui eius [i. e. Metelli] lectum pro rostris sustulerunt quattuor filii, unus consularis et censorius, alter consularis, tertius consul, quartus candidatus consulatus, quem honorem adeptus est. Hoc est nimirum magis FELICITER de vita migrare quam mori.*

Nihil aliud, opinor, Velleius affirmavit, nisi hoc, eos, qui vitae exitum habeant, qualis Metello contigisset, non exstingui

et intercidi, sed tamquam ex hac terra in beatorum sedes migrare. Quamobrem tollatur quaeso illud *feliciter*, quam frequentem acclamandi formulam monachus nescio quis, verborum sententia motus et tactus, pio animo in margine olim adscripsit.

II. 17, 3. [Sulla] *ex successu animum sumpsit petensque consulatum paene omnium civium suffragiis factus est; SED RUM honorem undequinquagesimo aetatis suae anno adsecutus est.*

Legendum videtur *sed cum DEMUM honorem*. Verbum quod desidero propter similitudinem praecedentis *deum* librarium fugisae suspicor.

II. 19, 1. *Tum Sulla contracto exercitu ad urbem rediit eamque armis occupavit, duodecim auctores novarum pessimarumque rerum, inter quos Marium cum filio et P. Sulpicio, urbe exturbavit ac lege lata exules fecit. SULPICIUM ETIAM adsecuti equites in Laurentinis paludibus iugulavere Marius in carcerem Minturnensium perductus est.*

Delendum est *etiam*, quo orationis tenor haud leviter obstruitur et impeditur. Originem nimirum debet vitiosae dittographiae ultimarum literarum praecedentis *Sulpicium*, quod antiquitus scriptum est cum *t: Sulpitium*.

II. 21, 4. *Post hoc Cn. Pompeius decessit. Cuius interitus voluptas amissorum aut gladio aut morbo civium paene damno repensata est populusque Romanus quam vivo iracundiam DEBUERAT, in corpus mortui contulit.*

Veram lectionem esse conicio *domuerat*. Cf. Plin. N. H. XXXVII. 10, 54: *magi putant nomen impositum ab eo, quod impetus hominum et iracundias domet.*

II. 30, 1. *Tum M. Perpenna praetorius, e proscriptis, gentis clarioris quam animi, Sertorium inter cenam Oescae interemit Romanisque certam victoriam, partibus suis excidium, sibi turpissimam mortem pessimo AUCTORAVIT facinore.*

Auctorare viri docti h. l. valere affirmant quasi mercede quaerere et accessere, quia auctorare proprie significet certo pretio aliquid addicere. Cui explicationi non equidem assentiri dubitarem, si vel apud Velleium, vel apud alium scriptorem huius translatae significationis certa exempla exstarent. Quae quum frustra quaerantur, satius erit levi mutatione constans et perpetuum dicendi genus restituere, quam prorsus insolitam

lectionem intactam relinquere. Nihil aptius autem in mentem occurrit quam *comparavit*. *Comparare sibi laudem invenies apud Cic. Fam. II. 4, 2; comparare alicui malum apud Plaut. Cas. II. 8, 72.*

II. 37, 4. *Prior filius Tigranis, sed discors patri pervenit ad Pompeium; mox ipse supplex et PRAESENS se regnumque ditioni eius permisit.*

Corrigendum est *supplex et PRECANS*. Cf. Livius XXXVIII. 43. *Quos adorent, ad quos precentur et supplicent, Ambraciensibus non superesse.*

II. 47, 3. *Omnia inter destinatos tanto discrimini duces dirimente fortuna filius quoque parvus Pompei, Iulia natus, intra breve spatium obiit. Tum in gladios caedesque civium FURENTE ambitu . . . tertius consulatus soli Cn. Pompeio delatus est.*

Ostendere voluit V. Caesarem Pompeiumque misero ambitu eo esse perductos, ut caeco impetu ad civium caedes ferrentur. Quod qui concesserit, eidem fatendum erit *furente* h. l. nullo modo ferri posse, quia *furendi* verbum numquam vim habet a sententia postulatam, sed *ruente* scribendum esse. Provoco ad Livium, apud quem invenies *in vulnus ac ferrum recordi audacia ruere; in arma ac dimicationem ruere; crudelitatis odio in crudelitate ruere.*

II. 49, 3. *Vir antiquus et gravis Pompei partes laudaret magis, prudens sequeretur Caesaris et illa GLORIOSIORA haec terribiliora duceret.*

V. *gloriosiora* emendationi Cuperi debetur, in editione Rhemani et Amerbachii apographo *gloriosa* legitur. Comparativi autem forma quin restituenda sit non est quod dubites. Potius vero *gloriosa* ex *clariora* depravatam esse crediderim.

II. 79, 5. *Pompeius . . . dum inter duces et SUPPLICEM TUMULTUATUR et nunc dignitatem retinet, nunc vitam precatur, a Titio iugulatus est.*

Tumultuari inter duces et supplicem num recte dictum sit *pro haerere*, sive *haesitare*, in dubium vocandum videtur. Sane desunt exempla, quibus haec significatio comprobari possit. Quid V. re vera scripserit iterum Livius docet, apud quem haec leguntur XXXVI, 10: *ut incerti fluctuarentur animi Larissaeorum inter metum praesentem hostium et verecundiam absen-*

tiam sociorum. Fere eodem modo XXIII, 33: *utrius populi mallet victoriam esse, incertis adhuc viribus, fluctuatus animo fuerat.* et XL, 32: *Celtiberi parumper incertis animis fluctuati sunt.* Quamobrem corrigendum puto *dum inter duces et supplicem fluctuatur,* nisi forte malis *incertus fluctuatur,* nam si continuata literarum serie *supplicem multuatur* scripseris, ex *icentu* facile *incertus* efficere poteris. Halmium coniecisse video *multum luctatur.*

II. 94, 2. [Ti. Claudius Nero] *iuvenis genere, forma celestidine corporis, optimis studiis maximoque ingenio instructissimus, qui protinus, quantus est, sperari potuerat cett.*

Ultima verba barbarismo purganda videntur. Nam nisi omnia fallunt, passiva forma verbi *sperare,* ad certam rem vel personam relata, numquam ne apud argenteae Latinitatis quidem auctores legitur nisi in participio perfecti temporis, nedum Velleio h. l. imputari possit. Emendandi ratio omnium facilima est. Etenim *spectari* scribendum esse dilucide apparet ex continuo sequentibus *visuque praetulerat principem,* quibus more apud Velleium solito priora dilatantur et amplificantur.

II. 99, 1. *Ti. Nero . . . tribuniciae potestatis consortione aequatus Augusto; civium post unum . . . eminentissimus, ducum maximus, fama fortunaque celeberrimus et vere alterum rei publicae LUMEN et caput.*

Restituendum puto *COLUMEN et caput,* quo et insignior adu-
latio fiat et insueta verborum tollatur copulatio. Quivis clarus enim in re p. vir est *lumen eius et decus,* sive *lumen et ornamentum,* qui vero principem in ea locum obtinet, is potius *columna et caput* dicendus est. Cf. Columella III. 4: *id enim quasi caput et columen est impensarum.*

II. 100, 3. *Iulia, per omnia tanti parentis ac viri immemor, nihil, quod facere aut pati turpiter posset femina, luxuria libidineve infectum reliquit magnitudinemque fortunae suae peccandi licentia metiebatur, quidquid liberet pro licito vindicans.*

Vide sis an non vera sit lectio *magnitudineque fortunae suae peccandi licentiam metiebatur,* quo enim ceteris altiore fortunae gradum tenebat, eo maiorem sibi peccandi licentiam vindicabat.

II. 106, 3. *Classis, quae Oceani circumnavigaverat sinus, ab insidito atque incognito ante mari flumine Albi subiecta, plurimarum*

gentium victoria parta cum abundantissima rerum omnium copia exercitui Caesarique se iunxit.

V. *parta* ab Halmio suppletum est; qua emendatione acquiescere equidem possem, nisi probabilius videretur in *victoria latere vi domita.*

II. 108, 2. *Maroboduus, genere nobilis, corpore praevalens, animo ferox, natione magis quam ratione barbarus, non tumultuarium neque fortuitum [neque mobilem] et ex voluntate parentium constantem inter suos OCCUPAVIT principatum, sed certum imperium vimque regiam complexus animo statuit . . . eo progredi, ubi . . . sua faceret potentissima.*

Primum expungenda sunt, quae uncinis saepsi *neque mobilem*, quia satis ieunam et insulsam explicationem continent praecedentis *neque fortuitum*. Sed alia sunt, quibus offendor. Etenim si Maroboduus non tumultuarium neque fortuitum inter suos principatum iam occupavit, nihil profecto ei opus fuit certum imperium vimque regiam animo complecti, quoniam voti factus esset compos. Minime vero haec verborum repugnantia Velleio attribuenda est, sed librario potius somniculoso. Scripsit ille sine dubio *non . . . AGITAVIT principatum* i. e. meditatus et animo complexus est.

II. 117, 3. [Varus] *cum exercitui, qui erat in Germania, praesset, concepit esse homines, qui nihil praeter vocem membraque HABERENT hominum, quique gladiis domari non poterant, posse iure mulceri.*

Necessario HABEBANT scribendum est, nam quum Germanis immanem feritatem obiicit Velleius, non Vari, sed suam ipsius opinionem profert Eandem ob causam deinceps rectissime legitur indicativo modo *poterant*.

II. 117, 4. *Quo proposito mediam ingressus Germaniam velut inter viros pacis gaudentes dulcedine agendoque pro tribunali ORDINE trahabat aestiva.*

Pro ordine emendandum erit *otiose*.

II. 119, 1. *Ordinem atrocissimae calamitatis, qua nulla post Crassi in Parthis damnum in externis gentibus gravior Romanis fuit, iustis voluminibus ut alii, ita nos conabimur exponere: nunc summa DEFLENDA est.*

Nulla modo tolerari potest vulgata lectio *deflenda*, qua nihil

novi stultius et ineptius. Quid sententia requirat satis apertum est. Quam enim cladem V. postea copiosius describere in animo haberet, eam nunc paucis tantum se adumbraturum declarat. Quare scribas quaeso **DELINEANDA**.

II. 119, 2. *Exercitus . . . inclusus silvis, paludibus, insidiis, ab eo hoste ad internecionem trucidatus est, quem ita semper more pecudum TRUCIDAVERAT, ut vitam aut mortem eius nunc ira nunc venia temperaret.*

Satis opinor perspicuum est, pro *trucidaverat* legendum esse *tractaverat*.

II. 120, 1. *Mittitur ad Germaniam, Gallias confirmat, disponit exercitus, praesidia munit et se magnitudine sua, non fiducia hostis metuens, qui Cimbricam Teutonicamque MILITIAM Italiae minabatur, ultra Rhenum cum exercitu transgreditur.*

Cave sis Facciolato credas, qui, ut *militiam bellum* interdum valere demonstrat, hunc Vellei locum citat, at praeterea nullum. Haud temere enim mihi affirmare posse videar *militiam* numquam *bellum* significare nisi forte in locutione *domi militiaeque*. Quo adducor ut olim h. l. scriptum esse credam, id quod sententiae aptissime convenit *Cimbricum Teutonicumque tumultum*. Verbo commemorare mihi liceat, me olim demonstrare conatum esse, apud Frontonem, de Bello Parthico, p. 221 Nab. perperam legi *militaria* pro *tumultuaria*. Cf. Mnem. Nov. Ser. I p. 96.

II. 120, 4. *L. etiam Caedicii . . . eorumque qui una circumdati Alisone immensis Germanorum copiis obsidebantur, laudanda virtus est, qui omnibus difficultatibus superatis . . . ferro sibi ad suos PEPPERERE redditum.*

Pro insolito *peperere* substituendum est id quod constans et perpetuus dicendi usus postulat *aperuere*. Cf. Cic. ad Fam. VI. 11, 2, *quando tibi virtus et dignitas tua redditum ad tuos aperuit*; Sall. Cat. 58, 7: *quocumque ire placet, ferro iter aperiendum est*.

II. 126, 2. In bonis enumerandis, quae Tiberio imperante Romanis contigere, haec scribit: *Revocata in forum fides, sum-mota e foro seditio, ambitio campo, discordia curia, sepultaeque ac-nis obsitae iustitia, aequitas, industria civitati redditae.*

Ruhnkenius ad hunc locum haec annotavit: „videtur vox *seditio* in mendo cubare, praesertim cum *seditio* mox comme-

moretur: *compressa theatralis seditio.*" Equidem legendam esse conicio *sumnota e foro saevitia.* Cf. Tacitus, Ann. II. 87, ubi de Tiberio legitur: *saevitiam annonae incusante plebe statuit frumento pretium, quod emptor solveret.* Saevitiam h. l. caritatem valere vides. Ann. XI. 13 legitur *saevitiam creditorum coercuit,* ubi *saevitiam* positum est pro *iniquam fenerationem.* Etenim Tiberius et fidem de foro sublatam renovavit et ne immodica et iniqua ibidem lucra fierent prohibuit.

II. 126, 4. *Fortuita non civium tantummodo, sed urbium damna principis munificentia vindicat.*

Etiam hic locus, si viris doctis credas, ἀπαξ ἐρημύσῃν continet, quippe qui pro eo, quod omnium usu tritum est, *damna sarcire,* unum Velleium hic *damna vindicare* scripisse contendunt. Satius videtur de impensis, quae Tiberio tribuuntur laudibus aliquantulum detrudere et pro *vindicat* corrigere *mitigat.*

II. 127, 3. *Ti. Caesar Seianum Aelium singularem principum onerum adiutorem in omnia habuit atque habet, virum severitatis laetissimae, hilaritatis priscae.*

Licet *severitatis* aliquis *laetissimae* esse per oxymoron forsitan recte dici possit, offendor tamen iis quae sequuntur *hilaritatis priscae.* Ultimum verbum suo forte loco migrasse suspicor ita ut antiquitus scriptum fuerit *virum priscae severitatis, laetissimae hilaritatis.*

De eodem Seiano haec continuo leguntur *nihil sibi vindicantem eoque adsequentem omnia, semperque infra aliorum aestimationes se metientem, vultu VITAE tranquillum, animo exornem.*

Malim hic legere *vultu visuque tranquillum.* Visu h. l. totius corporis habitum et aspectum significari puta ut II. 94, 1: *visuque praetulerat principem.*

In fine unum et alterum indicabo locum, qui nescio an posterioris manus interpolatione turpati sint. Obiter autem monendum est, Vellei sermonem ea proprietate esse conspicuum, ut sententia, quae ipsa brevitate quadam et acumine se lectori commendat, sequenti sententia velut amplificetur et dilatetur. Quae ubertas in oratione ceteroquin satis pressa non leviter offendit. Exempli gratia paucos locos proferam.

I. 13, 5. *Non tamen puto dubites, Vinici, quin magis pro re publica fuerit manere adhuc rudem Corinthiorum intellectum quam*

is tantum ea intellegi, et quin hac prudentia illa imprudentia decori publico fuerit convenientior; II. 22, 5. Postea id quoque accessit, ut modus culpae ex pecuniae modo constitueretur et qui fuisset locuples, fieret is nocens, sui que quisque periculi merces foret; 79, 5. Dum inter ducem et supplicem incertus fluctuatur et nunc dignitatem retinet nunc vitam precatur; 80, 2. dissidendo in consiliis Caesari(s) et semper diversa iis, quae aliis placebant, dicendo; 95, 3. cum alteri vis censoria, alteri vita deesset, Paulus vix posset implere censorem, Plancus timere deberet.

Illa sententiarum iteratio utrum ab ipso V. originem accepit, an librariis sit imputanda, diiudicare non ausim, etsi illud vero similis videtur, quia ampullas fere omnes olent, qualibus Vellei aetate rhetores in scholarum umbra delectabantur. At diversa res est in his locis, quos posteriori manu interpolatos esse facile apparet. Quae autem verba delenda existimo, uncinis a reliquis separavi. II. 8, 1: adeo illi viri magis voluntatem peccandi intuebantur quam modum factaque ad consilium dirigebant [et quid, non in quantum admissum foret, aestimabant]; 94, 3. maximamque difficultatem annonae [ac rei frumentariae inopiam] ita moderatus est cett.; 95, 2. gentes locis tutissimas [aditu difficillimas] numero frequentes, feritate truces perdomuerunt; 116, 5. neque enim iustus [sine mendacio] candor apud bonos crimini est.

Scr. Non. Apr.

J. J. CORNELISSEN.

PLATO.

In *Timaeo* pag. 65. D. γήινα μέρη κατατηκόμενα ξυνάγει τὰ Φλεβία καὶ ἀποξηραίνει, τραχύτερα μὲν ὄντα σφυρὰ ἤττον δὲ τραχύνοντα αὐσηρὰ φαίνεται. Galenus Tom. XI. pag. 446. ex h. l. affert γήινα ΤΙΝΑ μέρη, et αὐσηρὰ ΛΕΓεται. recte utrumque: de nominibus enim agitur, ut paullo post: πικρὰ πάνθ' οὕτως ὠνόμασαι.

C. G. C.

AD DIONIS CHRYSOSTOMI ORATIONES.

DIONIS CHRYSOSTOMI Opera. e recensione Adolphi
Emperii Brunsvigae 1844.

Δίονος τοῦ Χρυσοστόμου λόγοι recognovit Ludo-
vicus Dindorfus Lipsiae 1857.

Tom. I. pag. 69. Reiskii. κύκλω πᾶς ὑπόνομος ὁ τόπος καὶ
διατετμημένος, non erat *dissectus* locus (quod absurdum est),
sed *perforatus* διατετρημένος. Rarior forma in compositis qui-
dem scribam fefellit. Τέτρηται passim legitur. Herodotus
IV. 158. ἐνθαῦτα ὁ οὐρανὸς τέτρηται *foramina habet*. In Plato-
nis *Gorgia* pag. 493 ὁ. οὗτοι ἀθλιώτατοι ἂν εἶεν — καὶ φοροῖεν
εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἑτέρῳ τοιοῦτῳ [τετρημένῳ] κοσκίνῳ,
ineptum emblema vides. Dicebant ἕτερος τοιοῦτος ne vocabu-
lum idem invenuste repeteretur. Lepide Stallbaum.: „*cum vi
repetitum τετρημένῳ.*”

Post pauca apud Dionem legitur: διὰ δὲ τούτων οὐδεμιᾶς ἤγεν
αὐτὸν ἀλλ' ἐξώθεν καθαρωτέραν ἄτε οἶμαι θεατὴν ἐσόΜΕΝΟΝ,
deest vocabulum necessarium θεατὴν ἐσόΜΕΝΟΝ ΜΟΝΟΝ. Caeteri
per cruorem et cadavera ad tyrannidem tendebant, Hercules
spectatum tantum venerat.

Pag. 70. τοῦτο μὲν ἀλουργίδων, τοῦτο δὲ Φοινικῶν, τοῦτο
δὲ προκωτῶν. Leg. Φοινικίδων.

Pag. 78. ferociter ad patrem ita dicit Alexander: ἐγὼ δὲ οὐκ

ἂν ποτε ὑπ' ἀνθρώπων οὐδενὸς βασιλευθῆιν. Cui ille: ἀλλ' οὐχ ὑπ' ἐμοῦ ΓΕ σὺ βασιλεύεις, ὦ Ἀλέξανδρε; In hac verborum compositione γε vitiose abundat. Corrige: ἀλλ' οὖν ὑπ' ἐμοῦ γε. Notum et frequens etiam apud Dionem est ἀλλ' οὖν — γε, ut pag. 101. ἀλλ' οὖν μνήμης γε ἀγαθῆς — ἤξιωσεν. Reponendum est II. pag. 86. ἀλλ' οὖν τῆς γε Φωνῆς ξυνίεμεν ὑπὸ συνηθείας. ubi vulgatur: εἰ γὰρ μηδενὸς ἌΛΛΟΤ, τῆς γε Φωνῆς. Sic et Platonī reddendum in *Protagora* pag. 327. c. ἀλλ' οὖν αὐληταὶ γε πάντες ἦσαν.

Ὑπὲρ λείπων — λιπών, βάλλων — βαλών, Φεύγων — Φυγών, τιθόμενος — πιθόμενος, sic perpetuo inter se confunduntur ἄγων — ἀγαγών. Itaque emenda pag. 82. οὐκ ἀνησάμενον οὐδ' οἴκοθεν ἄΓοντα — ἀλλὰ — ἐξελόμενον. Perspicuum est ἀγαγόντα requiri et praesens ridiculum est. Eodem modo passim ἀμαρτάνων — ἀμαρτών et μανθάνων — μαθών inter se locum mutare videbis.

Plurima apud Dionem vitia de genere hoc quicumque hoc agere vult emendabit. Fac periculum pag. 66. ἄΓων οὖν ἐκεῖσε ὁ Ἑρμῆς ἐπέδειξε τὴν φύσιν τοῦ τόπου. Tuum est videre et constituere utrum ἄγων an ἀγαγών sit scribendum. Non est difficilis optio. Saepissime sic in λιπών et βαλών peccatur cum compositis omnibus et in λειπόπενος — λιπόμενος, sed ubique loci sententia quid verum sit liquido demonstrat.

Narrat Dio p. 87. ab Homero τὰς Λακωνικὰς ἐξιάσεις τῶν Φιλίτιων [δείκνων] μαθόντα Λυκοῦργον νομοθετῆσαι τοῖς Σπαρτιάταις. Ex margine irrepsit δείκνων, quod expunge: tum scribe Φιλίτιων, nam haec est antiqui vocabuli genuina forma, quod vel ex hoc uno Plutarchi loco colligas *Lycurg.* 12: τὰ συσσίτια κῆρες μὲν ἀνδρία (imo vero ἀνδρεῖα) Λακεδαιμόνιοι δὲ Φιλίτια προσγοροῦσιν, εἴτε ὡς Φιλίας καὶ Φιλοφροσύνης ὑπαρχόντων ἀπὸ τοῦ Λ τὸ Δ λαμβάνοντες, εἴτε ὡς πρὸς εὐτέλειαν καὶ φειδῶ ἐπιζήτων. Ex hac futili etymologia apud indoctos nata est forma nihili Φιλίτια. Olim ἀνδρεῖα appellata fuisse (ut apud Cretenses) Strabo X. p. 482 ex Alcmanis versiculo demonstrat:

ἀνδρείων παρ δαιτυμόνεσσι πρόπει καιᾶνα κατάρχειν.

De victu heroum Homericorum disserens Alexander p. 87 ita dicit: ἰχθύων δὲ οὐδέποτε γευομένους αὐτοὺς ἐποίησε καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττης τρατοπεδεύοντας — πάνυ γὰρ ὀρθῶς αὐτὸ τοῦτο ἀπεμνημόνευσεν ὁ Πλάτων. Quum haec Dio adderet oblitus erat se Alexandrum haec induxisse dicentem. Platonis iocantis facetia *de Rep.* p. 404 B. ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἐσιάσεσιν οὔτε ἰχθύσιν ἐσιᾶ, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ὄντας, οὔτε ἐφθοῖς κρέασιν, plerisque visa est gravis et seria philosophi observatio, quam Eubulus Comicus in ludum iocumque convertit apud Athenaeum p. 25 C. Ex Platone autem redde Dioni ἐπὶ θαλάττῃ pro θαλάττης.

Pag. 98. ζητεῖν εἰ δυνατόν εἶη ἐπωφελεία τῶν ὅπου ποτὲ ἀνθρώπων κρατεῖν. Divisim scribendum ἐπ' ὠφελείᾳ. Ne Graecum quidem esse arbitror vocabulum ἐπωφέλεια pro ὠφέλεια.

Pag. 99. μέχρι γήρας ὑσάτου non est Graecum, sed ἔσχατου, unde ἔσχατόγηρος natum est. Sed non uno nomine absurdum verbum est. ἔσχατογηρώ, quod Hasius inconsulto in Stephani Thesaurum invexit ex Papyro Taurinensi: προβεβηκότος ἤδη τοῖς ἔτεσιν καὶ ἔσχατογηρώσοντος, quod ἔσχατόγηρω ὄντος scribi debuerat.

Mirifica est etiam significatio, quam corruptae huic lectioni affingit: *in extremam senectutem BREVI delapsurus.*

Pag. 112. ἐκεῖνο μέντοι οἶσθα δήπου, ὃ Σώκρατες, ὅτι τῆς ἀπάσης οἰκουμένης τοῦ πλείου καὶ ἀρίστου βασιλεύει μέρους, sup- plendum βασιλεὺς ἌΡΧΕΙ μέρους, ut statim recte dicitur: τῆς μὲν καλουμένης Ἀσίας ὅλης ἌΡΧΕΙ — τῆς δὲ Λιβύης τοῦ πλείονος μέρους.

Pag. 115. τρία γὰρ εἶδη πολιτειῶν νομίζεται. — μία μὲν ἢ πρώτη καὶ μάλιστα συμβῆναι δυνατή, περὶ ἧς ὁ νῦν λόγος (ἢ μοναρχία). Mendosum est συμβῆναι, cui loci sententia clamat συμμεῖναι substitui oportere. Quod firmum et stabile est συμμένειν dicitur, id est *durare, perdurare*. Sic Φιλία, ὁμόνοια, εἰρήνη, σπονδαί et sim. συμμένειν dicuntur. Reponendum est idem verbum Tom. II. p. 133. οὐκ ἀποσῆσομαι δὲ εἰπεῖν καὶ

ὅπως ἂν μεῖναι (ἢ ἠμέμεια) γενομένη δύναιστο, imo vero συμμῆναι, quo facta restituta concordia stabilis esse possit.

Pag. 123. τὸ μὲν σῶμα — οὐδὲ (leg. οὐδὲν) αὐτῷ βοηθεῖν ἰκανὸν ἔστιν — ἢ ψυχὴ δὲ ὑπὲρ ἐκείνου πάσας μὲν Φροντίδας Φροντίζει, πάσας δὲ ἐπινοίας σκύλλει. Nullus hic locus est verbo σκύλλειν neque antiquo et poëtico *laniare, scindere, dilacerare*, neque novicio et plebeio, quod est *vecare. molestum esse, τρέγματα παρέχειν*. Quid multa? corrigendum πάσας δὲ ἐπινοίας ΚΤΚΛΕΙ, κυκλεῖ, *voluit*, ut occupavit emendare Geelius. Vides unde sit natus error. Saepe C finale male repetitum turbas dedit.

Pag. 125. προσήκει μὲν στρατεύεσθαι, προσήκει δὲ ναυτιλιας, ἀνάγκη δὲ ἐν ὑπαίθρῳ τὰ ἔργα διαπνεεῖν. Legendum est προσήκει δὲ ναυτίλλεσθαι.

Excidit aliquid pag. 134. τοῦ παντὸς ἄξια οὐ μόνον πρὸς τὰ ἡδεσθαι ζῶντα ἀλλὰ δύνασθαι ζῆν, supple: ἀλλὰ (καὶ πρὸς τὸ) δύνασθαι ζῆν.

Pag. 142. τίς εὐπερώτερος χρημάτων ὥστε μηδένα ἔχειν τὸν ἐπιΠΟΙησόμενον; Sententia manifesto flagitat τὸν ἀντΩΝησόμενον.

Pag. 150. ἢ σὺ οἶε τὸν ἀδύνατον ἠνιοχεῖν ἠνιοχον εἶναι [τοῦτον] ἢ τὸν ἄπειρον τοῦ κυβερνᾶν κυβερνητήν; Nullus hic pronomini τοῦτον locus est.

Pag. 158. οὐδὲ γὰρ ζῆν ἐβούλετο εἰ μὴ βασιλεὺς ΕΙΗ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας. Requirit sententia futurum εἰ μὴ βασιλεύσει τῆς Εὐρώπης, et post pauca: ἂν Δαρεῖον ἔλω καὶ ἔτι τὸν Ἰνδῶν βασιλέα οὐδὲν με καλύσει — μέγιστον εἶναι, pro καλύσει.

Pag. 165. παρ' οὐδὲν μὲν ἠγούμενος εἰ καὶ τι πείσεται πλὴν φαφῶς γε εἰδῶς ὅτι οὐδὲν ἔσοιτο, elegans loci compositio requirit: ὅτι οὐδὲν Πείσοιτο.

Post pauca p. 162. ἐπειδὴν ἄρωσι τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῶν δεσμῶν. Nihil est ΑΡΩCI. Nil prodest ἀνῶσι, quod Emperius, neque ἀφῶσι. quod Dindorfius coniecit. Verum est usitatissimum illud ΑΤΩCI, *solvant* vinculis.

Multum delectatur Dio Platónico ἐμβραχυ, quod indocti scribae solent in ἐν βραχεῖ corrumpere, ut p. 166. ἐπὶ πάντα ἐν βραχεῖ, et Tom. II. p. 278. περὶ δὲ τῶν βασιλέων ἐν βραχεῖ, et aliis locis, de qua re diximus in VAR. LECTT. p. 208.

Pag. 167. γένειον πολὺ καθεικότας, pro πολὺ omnibus usitatum est βαθύ dicere, unde βαθυπόγων et βαθυγένειος quis dicitur.

Pag. 167. ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἔργων χαρακτῆρα καὶ μορφήν ἀξίαν ἐκείνων σπάσωμεν. Quid sibi vult in tali re verbum σπᾶν? At tu reponere Πλάσωμεν, ut in vicinia: οὐκ ἂν σκυθρωπός τε καὶ συννεφής ἰδεῖν — Πλάττωτο; et p. 178. ποῖόν τι πλάττωμεν τὸ σχῆμα; Sed perspicua res est nec pluribus verbis opus.

Pag. 169. in descriptione avari τὰς δὲ ἐορτὰς ζημίαν ἄλλως ἡγούμενος καὶ ματαίαν δαπάνην ἀνιλασος καὶ ἀμειδιάτος. Unusquisque statim ἀΓελασος reposuerit, quod est in plerisque libris et optime a Dindorfio revocatum.

Pag. 176. περιέρχεται συκοφάντης καὶ φοβερός ἀντίον πᾶσι βλέπων. Legendum *ΑΓΡΙον πᾶσι βλέπων.

Saepe diximus Φιλόνικος Graecum esse, non Φιλόνεικος. Audi Dionem p. 178. οὐ πάνυ προθύμως τὰ νῦν ἀγωνιούμενον. καίτοι Φιλόνεικον ὄντα τῇ φύσει περὶ πάντα καὶ πρωτεύειν ἀξιοῦντα. Sentisne requiri *victoriae cupidum* Φιλόνικον?

Pag. 181. ἄνδρα δὴ τοιοῦτον εἰλούμενον αἰεὶ καὶ περιφερόμενον — τίς οὐκ ἂν ἐλεήσειεν; Tralaticio errore scriptum est pro περιφειρόμενον.

Multa Dio in loquendi usu peccat vitiosam aequalium συνή-

θειαν secutus, turpissime p. 196. δύο δὲ τινας νεανίσκους — θά-
τερον τὸν ἕτερον φθάνοντα.

Pag. 204. προσκνᾶσθαι πρὸς τὸ τραχύ, et post pauca τὸν
πόδα — κνᾶσθαι, reponenda forma Attica προσκνήσθαι et κνήσθαι,
quam Dio sumserat ex notissimo loco Xenophontis in *Μεμορα-
βιλικῶν* I. 2. 30. ἐπιθυμῶν τῷ Εὐθυδήμῳ ΠΡΟΣΚΝΗΣΘΑΙ ὥσπερ
τὰ ὕδια τοῖς λίθοις.

Scrib. p. 214. χαρίζεσθαι δὲ πολλὰ (non πολλάκις) πολλοῖς,
et p. 215. ξύμπαντα ταῦτα ἐπ' αὐτὸν Ἴεναι νομίζει pro εἶναι.

In libris est p. 217. ὑπὸ μὲν τῶν ἐλευθερίως προσερχομένων
οἶεται ὑβρίζεσθαι, ὑπὸ δὲ τῶν ταπεινοτέρων ἐξαπατάσθαι, sine
sensu. Vitium est in προσερχομένων. Sententia recta ducit ad
notissimum προσφερομένων, quo recepto statim apparet adver-
bium ταπεινότερον requiri. Estne exemplis opus ut ostendam
quid sit ἐλευθέρων (nam sic scribendum) et contra ταπεινῶς
τινὶ προσφέρεσθαι?

Apud Dionem haec vide. pag. 441. ἀδίκως καὶ ἀγνωμόνως
προσφερόμενοι ἀλλήλοις. Π. p. 58. προσφέρεσθαι πρῶτως καὶ κηδε-
μονικῶς — καὶ μὴ ἀπεχθῶς. Addam tertium quia memorabilis
locus est Π. pag. 223. ἔτι γὰρ νῦν (οἱ Ἀθηναῖοι) ὀνειδίζονται
περὶ Σωκράτους ὡς οὔτε δικαίως οὔτε ὀσίως τῷ ἀνδρὶ προσενεχθέν-
τες καὶ πάντων αὐτοῖς τῶν ὕστερον γενομένων κακῶν ταύτην φασὶ
συμβῆναι τὴν αἰτίαν.

Pag. 228. ἐξενίσταμεν δὲ αὐτὸν ὡς ἐδυνάμεθα ΜΑΛΙΣΑ. Dixerat
ut omnes solebant, ὡς ἐδυνάμεθα ἌΡΙΣΑ, quam *potius* OPTIME,
non MAXIME.

Multa sunt apud Dionem fatua et insulsa sciorum emble-
mata. Duo sunt putidissima in rustici oratione p. 228. Rusti-
cus, qui numquam urbem viderat, quum se *turres* vidisse et
portum vellet dicere, nativa simplicitate ita dixit: εἶδον — τεῖχος
ἔξωθεν καρτερόν καὶ οἰκήματά τινα ὑψηλὰ καὶ τετράγωνα ἐν τῷ
τείχει [τοὺς πύργους] καὶ πλοῖα πολλὰ ὀρμούντα ὥσπερ ἐν λίμνῃ
(τῷ λιμένι) κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν. Corruptit omnia magistellus

adscribens τούς πύργους et τῷ λιμένι, quae omnem loci venustatem et gratiam sustulerunt.

Idem factum est pag 231 in verbis: ὁ δὲ ἄνθρωπος [ὁ ῥήτωρ] ἐχαλέπαιεν. Nempe ὁ ἄνθρωπος cum contemptu dictura non admittit additamentum ὁ ῥήτωρ.

Solemni errore scribitur p. 234. ὡς τούς πρώτους ἐπιδημήσαντας ξένους τούς μὲν καταγελαῦν τῆς πόλεως, τούς δὲ οἰκτερεῖν αὐτήν. imo vero τούς πρώτους ἐπιδημήσαντας. ut in *Corinthiaca* Tom. II. pag. 101. ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεδήμησα τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ.

Pag. 241. καὶ τὸν μὲν ἡμῶν αὐτὸς Ἐνέτριβε, τὸν δὲ ἡ γυνὴ σέασι. Etiamsi omnes libri ἐνέτριβε dedissent tamen sine ulla controversia Ἐνέτριβε esset rescribendum: nunc omnes veram lectionem servant et Reiskii infelix coniectura utriusque Editori imposuit. Ἐνατριβεῖν et Ἐντριβεῖν certo discrimine omnium perpetuo usu distincta sunt. Ἐντριβεῖν ponitur de fuce, cerussa et pigmentis, quibus quis faciem interpolat, quae omnia ἐντριμματα appellantur, ut in:

ψιμυθίῳ πίθηκος ἐντετριμμένος.

et apud Antiphanem:

σμηῆται, κτενίζετ', ἐκβέβηκ', ἐντριβεται.

de quo dixi ad Clementem Alexandr. *Paedag.* p. 254. et passim apud omnes eo sensu ἐντετριμμένος et ἐντριβεσθαι legitur, ut in *Cyropaed.* VIII. I. 41. ἐντριβεσθαι ὡς εὐχρώτεροι ὄρῳντο ἢ κεφῶκασιν. Contra τριβεῖν et ἀνατριβεῖν est manu molliter fricare, ut apud Antiphanem Athenaei p. 553 c.

μαλακαῖς καλαῖς τε χερσὶ τριφθῆναι πόδας.

et in Aristophaneo:

ἀνατριβομένῳ γε τὸ δεῖνα.

Itaque qui frigore torpentem fricando refocillat ἀνατριβεῖ μὲν ἐντριβεῖ δ' οὐ.

Pag. 242. Emperius edidit: ἐμοὶ δοκεῖ καλέσαι τοῦτον εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ ξενίᾳ. Dindorfus veram lectionem ἐπὶ ξένια reposuit. Sexcenties scribae ita peccant ut ξένια vel in ξενίᾳ corrumpant vel in ξενίαν. Nunc fraus omnibus patet. Sed

superest ipsius Dionis error. Saepissime apud Oratores legerat καλέσαι εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ ξένια, sed fugit eum hospites, τοὺς ξένους, ἐπὶ ξένια, cives ἐπὶ δεῖπνον vocari. De legatis Atheniensium igitur constanter καλέσαι εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ δεῖπνον dicitur. Sed Dio talia neque sciebat neque multum curabat: hi tamen auditoribus suis ἀττικίζειν videbantur. Similiter peccavit Tom. II. pag. 255. οὐδεὶς πάποτε οὕτως ἐγένετο θρασύς δημογωγός οὐδὲ Ἰπέρβολος ἐκεῖνος ἢ Κλέων ὥστε τὸν Ἄρειον πάγον ἢ τὴν βουλὴν τοὺς ἑξακοσίους ἀτιμότερον τοῦ δήμου νομίζειν. Quam saepe apud Oratores legerat τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους, sed seriora antiquis miscet. Nemo Atheniensium umquam dixit ὁ Ἄρειος πάγος pro ἢ ἐν Ἄρειῳ πάγῳ βουλή, sed sequiores ita loquebantur et sic a Romanis *Areopagus* appellari coeptus est.

Pag. 246. ἐνός δ' ἐγὼ λίθῳ ἔτυχον καὶ ἀλόντι τὸ δέρμα ἐπέβαλον. Ultima verba sensu carent. Res ipsa docet rescribendum esse: καὶ εἶλον τὸ δέρμα ἐπιβαλῶν.

Eodem modo scribae confundunt ἘΝτείνειν et ἘΠτείνειν, ut p. 251. τὸ τόξον — ἐπιτείνειν, et mox ἐὰν τύχη ἐπιτείνας, at statim recte τὸ Εὐρύτου τόξον ἘΝτείνειν. Opponuntur inter se ἐπιτείνειν et ἀνιέναι, ἐπιτάσις et ἀνεσις, ἐπιτάδην et ἀνέδην, ἐπιτεταμένως et ἀνειμένως proprie de lyrae chordis, quae *intenduntur* vel *relaxantur*, tum de morbo *ingravescente* vel *remittente*, denique de omnibus quorum *vehementia augetur* aut quorum *violentia aliquid remittit*. *Arctum tendere* autem est ἘΝτείνειν τὸ τόξον. Hinc dictum Apollonii in Neronem: Νέρων κιθάραν μὲν ἴσως ἤδει ἀρμόττεσθαι, τὴν δὲ ἀρχὴν ἤσχυεν ἀνεσει καὶ ἐπιτάσει. apud Philostratum in vita pag. 211.

Incertum sitne scribae error an Dionis ex vitiosa *συνηθεία* peccatum p. 264. καὶ δὴ μέγισον τὸ τῆς ἀναιδείας τὸ ΜΑΛΛΟΝ τοῦ δέοντος φρονεῖν τὸν ὄχλον, ὅπερ θρασύνεσθαι καλεῖν ὀρθότερον. Recte et emendate loquentibus dicendum est ΜΕΙΖΟΝ φρονεῖν, non μαλλον, ut μέγα φρονεῖν non μεγαλοφρονεῖν, et μέγισον φρονεῖν non μέγιστα neque μάλιστα. Perpetuo in his impingunt Graeculi, qui eadem labe antiquorum monumenta inficiebant. Et in iis quidem, qui ἀττικισί scipserunt, nulla est dubitatio,

οἱ δὲ ἀττικίζοντες interdum recte scribunt, est ubi peccant, ut dubia et incerta sit in talibus correctio.

Pag. 269. ἐὰν δ' ἄρα παλαιὰ ἔθη καὶ νοσήματα ἔσκιρρωμένα χρόνῳ παραλάβῃ — ἀμηγέπη στέλλειν καὶ κολάζειν, bis necessaria praepositio periit. Scrib. ἘΝἔσκιρρωμένα et σΤστέλλειν.

Pag. 273. καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις ἔτυχόν τινες — Παρθένιοι κληθέντες, non sic appellabantur sed Παρθενίαι, de quibus Tarentum in coloniam deductis vide Ephorum apud Strabonem VI. p. 279. Casaub. et Dionysium Halic. A. R. XIX. 1.

Pag. 274. οἱ μὲν ἀπόλλυνται παραχρήμα, ὅσοι δ' ἂν καὶ Φανῶσι κρύφα ἐν δούλου σχήματι μένουσιν ἄχρι γήρωσ. De liberis vulgo quaesitis loquitur, sed καὶ Φανῶσιν ineptum et sensu vacuum est. Videtur fuisse: ὅσοι δ' ἂν ἔκτραΦῶσιν, ut apud Aristophanem in *Ranis*.

μάλις μὲν λέοντα μὴ ἔν πόλει τρέφειν,
ἦν δ' ἔκτραΦῆ τις τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.

Pag. 275. καὶ ἔφη αὐτὸν (Diogenes Antisthenem) εἶναι σάλπιγγα λοιδορῶν· αὐτοῦ γὰρ οὐκ ἀκούειν φθεγγομένον μέγισον. Lepidissimum dictum vitio laborat. Scrib. φθεγγομένον. φθέγγεται μὲν μέγισον, αὐτὸς δ' ἑαυτοῦ οὐκ ἀκούει.

Pag. 292. νικῶμεν, Διόγενες βέλτιστε, ἀνδρῶν τὸ σάδιον. Constans Graecorum consuetudo fert ut in ea locutione accusativus ponatur ἀνδρας non ἀνδρῶν, Diogenes Laërt. VI. 33. πρὸς τὸν εἰπόντα· Πύθια νικῶ ἀνδρας. Ἐγὼ μὲν οὖν, εἶπεν, ἀνδρας, σὺ δὲ ἀνδράποδα. Eodem modo rescribendum p. 379. ὅδε μὲν νικᾷ πάλιν παιδάς, ὅδε δὲ ἀνδράς pro παιδῶν et ἀνδρῶν.

Pag. 297. σὺ δ' ἴσως οἶε μικρὸν ἀδίκημα εἶναι ὃς ἄνθρωπον ποιεῖ πονηρότερον. Quam contorta est haec verborum compositio. Pro ὃς in libris est ὃ. Legendum τὸ ἄνθρωπον ποιεῖν πονηρότερον.

Perperam Dindorfius edidit p. 300. ἐὰν τις ἰμάτιον ἀποδῶι

κίβδηλον — ἀνάγκη αὐτὸ ἀπολαμβάνειν, namque *reddibere* necesse est si quis rem vitiosam *vendiderit*, non si *reddiderit*. Optime igitur Emperius ἀποδΩΤΑΙ reposuit. Simili errore apud Thucydidem VI. 62, ubi in libris est καὶ τάνδράποδα ἀπέδοσαν pro ἀπέδοτο, Madvig. *Adv. Crit.* p. 327. ἀπεδόθησαν coniicit, quod non est *vaenierunt*, sed *reddita sunt*. *Vendendi* verbum in Attica habet has formas: πωλῶ, ἀποδώσομαι, ἀπεδόμην, πέπρακα, et *vaenendi* πωλοῦμαι, πέπραμαι, ἐπράθην et πεπράσομαι. Itaque τάνδράποδα ἐπράθη, non ἀπεδόθη. Nomina sunt πωλητήριον (*sequiores* πρατήριον), πρᾶσις (*prāsin* αἰτεῖν, εὔρεῖν), πρᾶσιμος, ἄπρατος, ἀπρασία, δημιόπρατα.

Saepe apud Dionem legas τὸν Ἀπόλλω, ut pag. 305. οὐδ' ἂν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάσῃν τὸν Ἀπόλλω ἐνοχλῆς. Nemo tamen sic loquebatur, sed Ἀπόλλωνες omnes dicebant. Vitium sic natum est: in libris paullo vetustioribus scribi solet τοῦ ἀπόλλ, τῶι ἀπόλλ et τὸν ἀπόλλ. In genitivo et dativo nemo peccat: in solo accusativo peccatur quia νῆ τὸν Ἀπόλλω, ut νῆ τὸν Ποσειδῶ, apud Atticos scriptores tam saepe leguntur.

Pag. 305. de Oedipo scribit: ἔπειτα ἡγανάκτει καὶ ἐβόα μεγάλα ὅτι τῶν αὐτῶν πατὴρ ἐστὶ καὶ ἀδελφός. Non est Graecum ἐβόα μεγάλα, sed μέγα. Habant hoc suapte natura certa quaedam verba ut non adverbia admittant sed adiectiva in neutro genere alia *singulari* numero, nonnulla *plurali*, sed omnia stabili perpetuoque usu. Sic constanter dicitur ἕξειν ἀγαθόν, κακόν, γλυκύ, ἡδύ, et κάκισον, γλυκύτατον, ἡδισον, sic Φρονεῖν μέγα, μικρόν, ταπεινόν et μέγισον Φρονεῖν, sic δύνασθαι μέγα et μέγισον, sic in plurali numero ὠφελεῖν πολλά, μεγάλα, μέγιστα, μικρά et sim. Quidquid significat *vocem edere*, *clamorem tollere*, *sonitum dare* habet apud Graecos μέγα, μέγισον, λαμπρόν et sim. Βοᾶν, κεκραγῆναι, Φθέγγεσθαι, ψοφεῖν, βομβεῖν, γεγωνῆναι, et voces animalium suum sibi habent adiectivum, ut asini apud Dionem Tom. II. pag. 63. οὐκ ἔσονται πάνυ μέγα. Turbant in his quoque sero nati Graeculi et scribae, sed errores pauculi facile ex certa analogia perpetuoque omnium usu redarguuntur.

Eadem est ratio verbi βλέπειν: δὲ βλέπειν omnes dicebant

et δξύτερον et δξύτατον, ut est apud Dionem Tom. II. pag. 25. δξύτερον βλέπουσιν ἐνὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὥσπερ οἱ γεωμέτραι. Plato de Rep. pag. 595 c. πολλά τοι δξύτερον βλέπόντων ἀμβλύτερον ὀρῶντες πρότεροι εἶδον.

Pag. 314. Ἰφη γὰρ (Ὀδυσσεύς) ἀκοῦσαι τῆς Καλυψοῦς, ἐκείνην δὲ παρά του πυθέσθαι. Vitium est manifestum. Ulysses, inquit, ea narrat quae Dii secreto inter se egissent. Ea sese ex Calypsone audivisse dicebat et illam a nescio quo accepisse. Expedit nos ex ea difficultate Homerus Odys. M. 389.

ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς ἠὲκόμειο,
ἢ δ' Ἰφη Ἑρμείω διακτόρου αὐτὴ ἀκοῦσαι.

Ergo vera lectio est: ἐκείνην δὲ παρά τοῦ (Ἑρμοῦ) πυθέσθαι.

Pag. 327. πολὺ δὴ κρεῖττον τοῖς βασιλεῦσι κηδεύειν τῆς Ἀσίας ἢ τοῖς ἐκεῖθεν μετανάσταις. Transpone duas literulas et habebis veram lectionem τοῖς ἐκεῖθεν μεταναστᾶσι. Μετανάστης priscum et cascum vocabulum est natum ex μεταναίειν (idem quod μετοικεῖν) et significans μέτοικος. Semel apud Homerum legitur noto loco:

ὥσει τιν' ἀτίμητον μετανάστην.

semel ex omnibus veteribus apud Herodotum VII. 161. μῦνοι ἐόντες οὐ μετανάσαι Ἑλλήνων. Sequiores Graeculi antiquae originis ignari μετανάστης et μεταναστῆναι cognata esse opinabantur et μεταναστεύω inde procuderunt aliaque perinde vitiosa. Quod autem Dindorfius in Stephani Thesaurum recepit Μετανάστατος nihili vocabulum est et sine mora expungendum. Apud Ocellum de universo scrib. ἢ Ἑλλάς οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων μόνον γενομένη Ἀνάστατος (non ΜΕΤΑνάστατος) ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως. Ἀναστῆναι, ἐξαναστῆναι, ἀνάστασις, ποιεῖν ἀνάστατον, ἀνάστατον γενέσθαι apud omnes veteres trita: sequiores novum verbum ἀναστατοῦν, ἀναστατοῦσθαι et ἀναστάτωσις de suo commenti sunt.

Notum est quam facile in libris antiquis T et Ψ confundantur. Suidas v. Αἴψα pro ΑἰΤά duplici errore ΑἰΨα legit, et passim sic errari videbis. Non est tamen ulla confusio frequentior quam inter Τύχη et Ψυχὴ, cuius vide novum exem-

plum p. 400. ὅς ἂν ἤ παντελῶς ἐπίπονος τὴν ψυχὴν πολλὰς ἀπαντήσας συμφορὰς καὶ λύπας ἐν τῷ βίῳ. Nonne τύχην reponendum? Quid miramur scribas omnium rerum imperitos sic errare et τοῦτον scribere pro τοῦψον, ubi Hesychium videmus inter Ἀτίσεις et Ἀτίταλλον medium ponere Ἀτισιλινοῖς pro Ἀψῖσι λίνου? Plurimis iam locis emendatis multi tamen alii emendandi supersunt, ut in Diogenis Epistola 31. (in Hercheri *Epistologr.* pag. 246): μάθε μὴ ὑπ' ἀνθρώπων τυκτόμενος καρτερεῖν ἀλλ' ὑπὸ τῆς Ψυχῆς — πενία, ἀδοξία, δυσγενεῖα.

Pag. 422. ἕως ἂν ἐπὶ τὸ ἴσχυρον ἀπέλθης τῆς γῆς. ultimas terrae Graece dicuntur ἔσχατα γαίης, τὰ ἔσχατα γῆς, non ἴσατα. Erat crasis ΤΟΤΧΑΤΟΝ τοῦσχατον, quae scribas in errorem induxit. Saepius sic crases veteres in mendosa scriptura tuto delitescunt donec ab aliquo reperiantur.

Mirum Dindorfium etiam admonitum non sensisse in verbis quae praecedunt: περὶ ἀπαιδίας [εἴ τῳ μὴ γένοιτο παιῖδες] non unum hominem loqui, sed duos. Incredibilis est sciorum futilitas omnibus nota putide interpretantium. Pag. 609. καθαρῶς ὄντας Ἕλληνας addunt τῷ ὄντι, pag. 611. τοῖς μηδὲν ἔχουσι κακόν adscribunt τοῖς ὑγιαίνουσι. Alexis Athenaei pag. 558 v.

οὐδὲ ἐν κακόν

ἔχουσι καὶ κάμνειν λέγουσ' ἐκάστοτε.

Commemorat Dio. p. 424. λόγον ἀρχαῖον λεγόμενον ὑπὸ τινος Σωκράτους, ὃν οὐδέποτε ἐκεῖνος ἐπαύσατο λέγων πανταχοῦ τε καὶ πρὸς ἅπαντας βοῶν καὶ διατεινόμενος καὶ ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ ἐν τῷ Λυκείῳ καὶ ἐπὶ τῶν ΔΙΚασηρίων καὶ κατ' ἀγορὰν ὡσπερ ἀπὸ μηχανῆς θεός, ὡς ἔφη τις. Multis indiciis ΔΙΚασηρίων mendosum esse arguitur. Socrates semel in vita εἰς δικασῆριον εἰσῆλθεν. Audi ipsum dicentem in Platonis *Apologia* p. 17 D. νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικασῆριον ἀναβέβηκα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως, neque poterat, credo, apud iudices occupatos de virtute morali disserere. Quid est igitur legendum? Dabo locum eodem vitio laborantem, et ex optimo libro sanatum. Itaque in eodem morbo eadem medicina utendum. Apud Isocratem in *Areopagitico* p. 142. circumferebatur olim mendosa

scriptura haec: ἐπὶ μὲν τῶν ΔΙΚαστηρίων τῶν καθεστηκότων κατηγοροῦμεν καὶ λέγομεν ὡς οὐδέποτε ἐν δημοκρατίᾳ κάκιον ἐπολιτεύθημεν. Etiam nunc salutem attulit Urbinas, in quo est: ἐπὶ μὲν τῶν ἘΠΓαστηρίων καθίζοντες κατηγοροῦμεν τῶν καθεστώτων. Hoc sanum, hoc verum est. Eodem igitur modo Dio dederat: καὶ ἐπὶ τῶν ἘΠΓαστηρίων. Haec erat Socratis et omnium Atheniensium consuetudo: ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων sedentes inter se confabulari. Leve vitium concepit locus Isocratis πρὸς Καλλιμάχον pag. 372. καθίζων ἘΠΙ τοῖς ἐργαστηρίοις λόγους ἐποιεῖτο ὡς δεινὰ πεπονθώς. Ex ipsa rei natura nemo sic loquebatur: dicebant enim aut ἐπ' ἐργαστηρίου, ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων, aut ἐν ἐργαστηρίῳ, ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις, et καθῆσθαι ἐπ' ἐργαστηρίου, ut ἐπὶ τέγους, ἐπ' οἰκῆματος et τεθράφθαι ἐν ἐργαστηρίῳ et sim. Nihil est de Socrate usitatius quam ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων. Athenaeus p. 220 B. Σωκράτης ὁ μετὰ τῶν Ἀσπασίας αὐλητρίδων ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων συνδιατρίβων. Aristides I. p. 181. Δῖνδ. ὁ Σωκράτης πλεῖστα Ἀθηναίων ἐπὶ τῶν τραπέζων καὶ τῶν ἐργαστηρίων διελέγετο. Libanius in *Socratis Apologia* Tom. III. p. 3. ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων οὕτω καὶ νῦν ἐν ὑμῖν διείλεκται, et p. 29. εἰ τούτων μνησθεῖν τις ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων, et saepius alibi et apud alios.

Neminem nunc arbitror dubitaturum quin apud Dionem quoque ἐπὶ τῶν ἘΠΓαστηρίων verum sit pro ΔΙΚαστηρίων, ut apud Isocratem res est extra omnem controversiam posita. Videamus nunc quo pacto tam evidens mendum nasci potuerit. In palaeographia nunc quidem nihil est auxilii. Nihil inter se commune habent ΕΠΓ et ΔΙΚ, in nullo scripturae genere. Nempe lacunis maioribus minoribus scatebant libri vetusti maculati aut perrosi aut madore corrupti ut passim antiqua scriptura fugiens et evanida oculorum aciem eluderet. Sarcitur igitur utcumque damnum et expletur quod erat amissum. Quod si Porsonus fecisset rem salvam haberemus. Nunc homunciones nihili sine ingenio, sine arte, rerum et verborum perinde ignari temere quidquid in buccam venit substituunt supponuntque. Supererat *** ΑCΤΗΡΙΩΝ, at illi inconsulto δικαστηρίων dederunt.

Ergo duplex est emendationum genus: in aliis subest vera lectio in scripturae reliquiis potestque perita manu elici et in vitam lucemque redire; in aliis amissa est et plane periit, sed nonnumquam ex ipso sententiae fundo, ut Bentleius dixit, potest

renasci, et eam *ἐνάργειαν* habere, quae certas emendationes ab incertis coniecturis discernit.

In constituendis iis quae sequuntur comparanda sunt ea quae in Pseudo-Platonis *Clitophonte* leguntur pag. 407 A. *ἐγὼ γὰρ, ὦ Σώκρατες, σοὶ συγγιγνώμενος πολλάκις ἐξεπληττόμην ἀκούων* — *ὁπότε ἐπιτιμῶν τοῖς ἀνθρώποις ὥσπερ ἐπὶ μηχανῆς τραγικῆς θεοῦ ὑμεῖς λέγων· Ποῖ Φέρεσθε, ὦ ἄνθρωποι, καὶ ἀγνοεῖτε οὐδὲν τῶν δεόντων πράττοντες κτέ.* quae omnia Dio ex Socratis persona refert. Decantatus olim is locus erat et saepe multos: *Ποῖ Φέρεσθε, ὦ ἄνθρωποι* audies dicentes.

Socrates p. 426. parentes increpans ita dicit: *ἀλλὰ οἱ* (del. οἱ) *κιθαρίζειν καὶ παλαιεῖν καὶ γράμματα μαΝΘΑΝοντες ὑπὸ τῶν γονέων καὶ τοὺς υἱοὺς διδάσκοντες οἴεσθε σωφρονέστερον καὶ ἄμεινον οἰκῆσειν τὴν πόλιν;* qui suos filios curant docendos ipsi non amplius *discunt* sed olim *didicerunt*. Itaque corrige *μαθΟΝτες* pro *μαΝΘΑΝοντες*.

Qui Socratem induxit p. 430. ita quaerentem: *ἔχouis ἂν εἰπεῖν εἰ Ἄθηναῖοι ἐπὶ Κόνωνος ὅτε ἐνίκησαν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ περὶ Κνίδου ἄμεινον ἐπάλαιον καὶ ἤδον;* oblitus erat Socratem *quinque annis ante hanc Cononis victoriam* in carcere cicutam bibisse (ann. 399—394).

Vix credas quam sint recentiores Rhetores et Sophistae historiae ignari. Ut uno exemplo defungar, Dio pag. 365 serio scribit: *οἱ μὲν φασιν ὑτέραν γενέσθαι τὴν περὶ Σαλαμίνα ναυμαχίαν τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης, οἱ δὲ τῶν ἔργων τελευταῖον τὸ ἐν Πλαταιαῖς.*

Post pauca ita pergit: *τῆς Φήμης ἀκούουσι μόνον καὶ ταῦτα οἱ γενόμενοι κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον· οἱ δὲ ἑΤCτεροι καὶ τρίτοι τελέως ἄπειροι.* Saepenumero videbis pro *δεύτεροι* in libris *ὑτεροι* apparere et *ὑτερον* pro *δεύτερον*. Nunc quidem ea fraus manifesta tenetur.

Intolerabilis soloecismus maculat locum pag. 430. *εἰ δύο ἀνθρώπων παλαιεῖν οὐκ εἶδότε παλαιεῖν ὃ γε ἕτερος καταβάλοι ἂν ἐνίστε τὸν ἕτερον,* — *οὕτω καὶ Ἄθηναῖοι Πέρσαι συμβαλόντες τοτὲ μὲν Ἄθηναῖοι περιῆσαν, τοτὲ δὲ Πέρσαι.* Quis tam imma-

nem soloecismum in Dione ferendum putabit? Facile est corrigere: Ἀθηναίων Πέρσαις συμβαλόντων.

Multa leguntur in Dionis Codicibus ab aliquo lectore inficete inserta. Pleraque Editores eiecerunt, sed nescio quomodo repercerunt perinsulso additamento huic pag. 430. [τοῦτο δὲ οὐ μόνον Ἀθηναίοις ἀλλὰ καὶ σχεδὸν τι πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ πρότερον καὶ νῦν συμβέβηκεν]. Turbant haec molestissime Socratis argumentationem, quae statim post hanc inficetam et ἀπροσδιόνησον annotatiunculam resumitur, et omnino una litura delenda sunt.

Post pauca legitur: καὶ οὕτω δὴ παρεκάλει (Socrates oives suos) πρὸς τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ προσέχειν αὐτῷ τὸν νοῦν. Nihil est magis a Socratica consuetudine alienum. Emenda προσέχειν αὐτοῖς τὸν νοῦν.

Pag. 431. τὸ γὰρ ζητεῖν — ὅπως τις ἔσαι καλὸς κἀγαθὸς οὐκ ἄλλο τι εἶναι ἢ τὸ φιλοσοφεῖν. Postulat Graecitatis ratio et usus ut expuncto altero articulo scribatur οὐκ ἄλλο τι εἶναι ἢ φιλοσοφεῖν, ut in illo:

τίς οἶδεν εἰ τὸ ζῆν οὐκ ἔστι κατθανεῖν;

et in Νυκίδας 1412.

ἐπειδήπερ τὸδ' ἐστὶν εὐνοεῖν τὸ τύπτειν.

Demosthenes κατὰ Τιμοκράτους § 116. τὸ περὶ τῶν γεγανθῶν πραγμάτων νόμους γράφειν οὐ νομοθετεῖν ἐστὶν ἀλλὰ τοὺς ἀδικούντας σώζειν, et § 218. τὸ πρῶτος ἔχειν τοῖς τοιούτοις — προδιδάσκειν ἔς' ἀδικεῖν ὑμᾶς ὡς πλείους. Hinc emenda Demosthenem LI. 12. πάντες ὑμεῖς φήσετε τὸ πρὸς τὰ τοιαῦτα πρῶτος ἔχειν προδιδάσκειν ἑτέρους ἀδίκους εἶναι, imo vero ἀδικεῖν.

Scrib. p. 435. καὶ Σίβυλλαν — καὶ Βάκιν, Ὡπερ ἀγαθὴ χρησμολόγῳ καὶ μάντιε ἐγενέσθην, pro εἰπερ. Μάντις Ionicum est.

Non debbat Emperius p. 438. in verbis: οἱ τοῦ νοσοῦντος οἰκείται αὐτοὶ καταδοῦσι τὸν δεσπότην, commemorare Reiskii coniecturam καταδουσι nescientis verbum δεῖν in omnibus formis contrahi: δῶν, ἀναδῶν, ὑποδῶν, ἐπιδουντες, ὑπαδουνται et sim.

Pag. 441. ὑπὲρ ὅτου τις τιμὴν δέδωκεν [ἀργύριον]. Inepte bis idem dicitur. Perinde est ἀργύριον δεδωκέναι et τιμὴν, ut pag. 455. ὑπὲρ ὅτου ἀργύριόν τις τοῦ σώματος κατέβαλεν, sed componi utrumque non potest.

Pag. 444. scrib. ὁ Περσῶν βασιλεὺς ὅπως ἕξει μόνΟC δρθήν τὴν τιάρην ἐφρόντιζε pro μόνΟΝ.

Pag. 445. ἤρετο αὐτὸν ὁπόθεν τοῦτο ἐπίσταται ΤΟ περὶ αὐτοῦ, corrigendum: ἐπίσταίΤΟ περὶ αὐτοῦ.

Post pauca p. 446. lege ἔχοις ἂν εἰπεῖν ὍΤΙ (non εἰ) ἐξ οὗ φησὶν ἐκείνη ἐκ τούτου γέγονας; et p. 447. pro διαβεβαιοῖC ex lectione optimi Codicis διαβεβαίΟΙ emenda διαβεβαιοῖ. Non enim διαβεβαιοῦν, sed διαβεβαιοῦσθαι in usu est, ut apud Dionem pag. 588. διαβεβαιοῦσαίμην ἂν.

Laborat verborum structura pag. 453. πῶς γάρ; εἶπεν. ὅπως Ἀθηναίων ψηφισαμένων — τοὺς οἰκέτας ἐλευθέρους εἶναι κτέ. Scribe: ὅπως; Ἀθηναίων κτέ. ut saepissime apud Aristophanem legitur πῶς; — ὅπως;

Duo vitia sunt sed ipsius Dionis p. 461. sq. μήτε παρὰ τοῦ δράκοντος μηδὲν παθεῖν μήτε ὑπὸ τῶν ταύρων τῶν τὸ πῦρ ἈΝΑπνεόντων. est enim vitiosa sequiorum consuetudo παρὰ ponere pro ὑπό, ἀδικεῖσθαι παρὰ τινος, πάσχειν παρὰ τινος et sim. Deinde officit praepositio in ἈΝΑπνεῖν. Veteres loquebantur omnes ut Xenophon in *Hellen.* VII. 5. 12. ἐνταῦθα δὲ οἱ πῦρ πνέοντες, οἱ νενικηκότες τοὺς Λακεδαιμονίους, — ἐγκλίνουσιν.

Non Dionis vitio contra sed librarii peccatum est pag. 466. τί χρῆ νομίζειν τάνθρώπεια πάσχειν Ἀπὸ ταύτης τῆς νόσου; ubi Ἐπὸ necessarium et verum est. In multis aliis manifesto Dio ipse vitiosam Graeculorum consuetudinem secutus est, ut pag. 679. κακὸν τι τοῖς συμπτώταις δόντες ἢ παρ' ἐκείνων λαβόντες, quasi de dono aut munere ageretur. Apud Veteres ut πληγὰς, τραῦμα λαβεῖν ὑπό τινος, sic κκκὸν ὑπό τινος λαβεῖν constanter dicitur. Simili errore dixit Tom. II. pag 392. παρ' αὐτῶν τῶν εὐ παθόντων αἰτίαν ἔχειν, nam verbum accusandi αἰτιᾶσθαι

passivum habet *αίτιαν ἔχειν*, itaque ὑπό τινος bene habet et παρά τινος ineptum est.

Solent ἴδω et εἰδῶ inter se permutari. Manifesta haec confusio est p. 463. in verbis ὅταν ἴδωσι μὲν οἱ πολλοὶ τὸ δέον μὴ μέντοι πράττωσιν, pro εἰδῶσι, ut apud Euripidem:

αἰαῖ, τὸδ' ἤδη θεῖον ἀνθρώποις κακόν,
ὅταν τις εἰδῆ τὰγαθὸν δράσῃ δὲ μὴ.

Pag. 471. εἴ τις εἰδῶς ὅτι δὴ ἢ τριῶν ἡμερῶν ἔχει πλοῦν ἔπειτα ΔΕ ἐνιαυτοῦ σῖτα ἐμβάλοιο, eliminanda est vocula δέ, cui post participium nullus locus est, veluti pag. eadem: ἡμεῖς εἰδότες — ἔπειτα κατατεινόμεθα. Similiter peccatum est p. 537. μέρη τινὰ τοῦ σώματος εὐπρεπῆ ἔχοντες ἔπειτα [δέ] ἔδοξεν καλοί. Alio modo in eadem re erratum p. 555. ὥσπερ εἴ τις ἐν δεσμοτηρίῳ ῥίνην ἀποκρύψειεν ὅπως μηδεὶς τῶν δεσμοτῶν λάβοι ἔπειτα λύσειεν ἑαυτόν. Statim emendabis: λαβῶν ἔπειτα. Emendate legitur pag. 565. δυσχερανεῖτε ἴσως εἰ μήτε πολίτης ὦν μήτε κληθεὶς ὑφ' ὑμῶν ἔπειτα ἀξιώ συμβουλεύειν, et Tom. II. p. 186. μήποτε ἀκούσαντες ἔπειτα οὐ δικαίως ἐμοῦ καταγνῶτε, et multis aliis locis.

Pag. 477. τοῦ τραγικοῦ ἀπαυθαδηματος καὶ ἀξιώματος. Nihili vocabulum est ἀπαυθάδημα. Non alia forma Graecis in usu fuit quam αὐθαδίζομαι (Plato), αὐθάδισμα (Aeschylus), ἀπαυθαδίζομαι (Plato) et ἀπαυθάδισμα, quod Dioni reddendum. Diligenter id demonstravit Dindorf. ad St. Th. Faex Graeculorum videtur ἀπαυθαδιάζομαι dixisse, sed hanc sentinam non moveo.

Ut Latine dicitur *ultra modum*, non *contra modum* sic Graece non dicitur ut pag. 478. παρὰ μέτρον ἐπαρθήσεται, sed πέρα μέτρου.

Pag. 493. μήτε ὄραμα μηδὲν ἄλλο ἔσαι μήτε ἀκούσματος ἀκούειν μηδενός. Ipsa sententiae concinnitas clamat supplendum esse: μήτε ὄραν ὄραμα — μήτε ἀκούσματος ἀκούειν.

Est in Dione vitiosa quaedam orationis copia et ubertas multa

otiosa et supervacanea cumulans, ut solent in confabulando qui sunt paullo loquaciores. Exemplo esto locus pag. 497. ubi de Helena scribit: ἡν ἐμνήσευσάν (τε καὶ ἔσπευσαν λαβεῖν) πολλὰ ἔθνα (καὶ δῶρα) διδόντες οἱ πρῶτοί (τε καὶ ἄκροί) τῶν Ἑλλήνων. in talibus πλέον ἤμισυ παντός. Compose mihi Dionem cum quolibet scriptore Attico et senties quid distent aea Iuripis.. Pauca similis περιπτολογίας exempla subiiciam. Π. pag. 60r ἀπολέσαι τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐφημίαν, et Tom. Π. pag. 89. κατὰ θεσμὸν καὶ νόμον, et Tom. Π. pag. 245. κίνδυνος ἀπολείσθαι καὶ φθαρῆναι, et Tom. Π. pag. 383. οὐ τολμῶσι πράγματα παρέχειν οὐδὲ ἐνοχλεῖν. Haec omnia sunt ἰσοδύναμα et sine ulla causa cumulantur. Quid tandem interest inter ἐνοχλεῖν et πράγματα παρέχειν? Prorsus nihil. In talibus Veteres iocabantur interdum, ut Aristophanes:

χρῆσον σὺ μάκτραν, εἰ δὲ βούλει κάρδοπον.

et Epicharmi parasitus:

τόκα μὲν ἐν τήνοις ἐγὼν ἦν, τόκα δὲ πᾶρ τήνοις ἐγὼν.

sed nemo haec serio praesertim in sedata oratione coniungebat.

Pag. 497. καὶ δὴ καὶ ἀδελφῶν ἐλέγετο εἶναι (Helena) Πολυδύκου καὶ Κάσσορος. Ridiculo errore ἀδελφῶν scriptum est pro ἀδελφῆ.

Notabilis locus est pag. 505. de bibliopolarum fraudibus, qui τὰ φαυλότατα τῶν νῦν (βιβλία) ΚΑΤΑθέντες εἰς σῆτον ὅπως τὸ γι χρῶμα ὅμοια γένηται τοῖς παλαιοῖς καὶ προσδιαφθεῖροντες ἐπιδίδονται ὡς παλαιά. Tralaticio errore καταθέντες scriptum est pro ΚΑΘέντες: praeterea res ipsa clamat προσδιαφθεῖραντες emendari oportere.

Sine sensu editur pag. 509. ἰδιωτικὰς ἀμφιλογίας περὶ συμβολαίων Ἡ τιμν. literula addita leg. περὶ συμβολαίων ΔΗ τινων.

Excidit literula p. 510. ubi deliberant philosophi: εἰ βασιλεὶ χρηστὸν ἢ δημοκρατία ἢ ἄλλη τινὶ κατασάσει πολιτείας. Nonne βασιλείαι χρηστὸν reponendum? Regibus uti Graece dicitur βασιλεῦσιν ὀμιλεῖν, non χρῆσθαι.

Quod scribit Dio pag. 512. ὥσπερ ἐπὶ τρυτάνης, ἔφη τις οἶμαι τῶν βητόρων αὐτῶν, κατὰ τὸ λῆμμα αἰεὶ βέποντες, sumpti a Demosthene de Corona pag. 325, 13. οὐδὲ — ὁμοίως ὑμῖν ὥσπερ ἂν τρυτάνη βέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα. Sic optimus S, alii ὥσπερ ἐν τρυτάνη. Dionis lectio potior videtur.

Hannibal, ut dicitur pag. 522, civibus suis αἴτιος ἐγένετο ἀνασάτους γενέσθαι καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν ΜΕΤΑβαλεῖν ὑπὸ Ῥωμαίων. Non sunt coacti mutare urbem, sed urbs est deleta. Scribendum ἘΠΟΒΑΛΕῖν, amittere urbem diciturque Graeco more ἀποβαλεῖν τὴν πόλιν ἘΠΟ Ῥωμαίων, quemadmodum ἐκπίπτειν ὑπὸ τινος et ὑπὸ τινος κατιέναι, ἀποθανεῖν et similia complura.

Frustra Dindorf. pag. 523 recepit ex uno libro: Νόμας δὲ Ῥώμην παραλαβῶν — συνηλυδας καὶ πονηροὺς ἔχουσαν τοὺς ἐνοικοῦντας. Convenae appellantur σύγκλυδες, non συνήλυδες. Diserte Strabo IV. p. 190 a. Dindorfio ad Stephanum laudatus: τὴν τῶν κοουενῶν (convenarum) ὅπερ ἐστὶ συγκλύδων. Valckenaerii opinio συνήλυδες ἠδὲ pro σύγκλυδες reponi debere, merito ab omnibus reiecta est. In libris perantiquis σύγκλυδες scribi solet, quo facilius in tanta similitudine litterarum η et κ errari potuit.

Non est Graecum quod legitur pag. 524. πολλαῖς ὥραις διατρίβετε παρά τινι τῶν πολιτικῶν, sed πολλαὶ ὥραι, ut πολὺν χρόνον διατρίβειν.

Optima et certa Reiskii emendatio spernitur pag. 537. in his: οἱ δὲ τινες φύσει μὲν εὐειδοῦς σώματος οὐκ ἔτυχον, ὥρα δὲ αὐτοῖς ἐπῆλθε. Verum vidit Reiske ἐπῆνθει reponens, quod in ea re solemne ac frequens verbum est. Emperius: „displacet imperfectum.” Excidit festinanti. Opus est enim imperfecto in re non stabili et cito fugiente. Multi, inquit, fuerunt qui non essent formosi, sed dum florebat aetas hominibus formosi esse videbantur.

Dio dixerat pag. 556. τοὺς θεοὺς — πέμπειν ὥσπερ ἀρμούςας παρ' αὐτῶν τοὺς ἐπιμελησομένους, deinde adscripsit nescio quis

in margine ἄρχοντας, quod post αὐτῶν in textum irrepit. Sine labe evasit Tom. II. pag. 142. ἢ πέμφομεν αὐτοῖς ἀρμοσάς;

Pag. 557. ὁ κόσμος οἶκός ἐστι πάνυ καλός τε καὶ θεῖος ὑπὸ θεῶν κατεσκευασμένος ὡσπερ ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων, [τε καὶ πλουσίων] καλουμένων ἀνδρῶν ΟΤCτινας ὀρῶμεν κατεσκευασμένους. Emenda ἀνδρῶνAC τινὰς ὀρῶμεν et expunge τε καὶ πλουσίων, ut pag. 553. οὐδὲν ἔλαττον κακοπαθεῖν — τοὺς εὐδαιμόνας καλουμένους τῶν κενήτων.

Plebs homines divites et opulentos tamquam Deos εὐδαιμόνας appellare solebat. Cf. Tom. II. pag. 384. ἀρξαμένους ἀπὸ τῶν πλουσίων δὴ καὶ μακαρίων δοκούντων, οὓς αὐτοὶ ζηλοῦσι καὶ μικρὸν διαφέρειν οἶονται τῶν θεῶν εὐδαιμονίας ἔνεκεν.

Ex convivio temulento, inquit pag. 563. οἱ μὲν ἄσωτοι καὶ ἀκρατεῖς ὑπὸ τῶν ἀκολουθοῦντων ἔλκονται καὶ σύρονται, imo vero a suis *παῖσι*, ὑπὸ τῶν ἀκολουθῶντων. Ἀκόλουθος eo sensu frequens apud Veteres legitur apud Dionem Tom. II. pag. 77. τὸν ἵππον τῷ ἀκολουθῶ παραδούς, et Tom. II. pag. 159. μὴδὲ ἀκόλουθον ἔνα γοῦν ἐπαγόμενος. Insimulatur Alcibiades apud Plutarchum in vita cap. III. ὅτι τῶν ἀκολουθούντων τινὰ κτεῖνει ξύλω πατάξας, sed vera lectio est τῶν ἀκολουθῶντων, ut in Platonis *Convivio* pag. 212. d. ἄγειν οὖν αὐτὸν (Alcibiadem) παρὰ σφᾶς τήν τε ἀύλητριδα ὑπολαβοῦσαν καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ἀκολουθῶντων.

In Dionis *Rhodiaca* pag. 565. ἐὰν δὲ ὡς οἶδόν τε [καὶ] περὶ μεγίστου πράγματος (Φανῶ λέγων). Sententia et usus dicendi respuunt καί.

Pag. 566. οὐκοῦν [ἄτοπον] εἰ μὲν ἀργυρίον τις ὑμῖν ἐχαρίζετο ἀφ' ἑαυτοῦ ξένος ἢ μέτοικος τοῦτον μὲν οὐκ ἂν ἠγάγεσθε περιεργον —, συμβουλευόντος δὲ τι τῶν χρησίμων δυσχερέστερον ἀκούσεσθε ὡς ἂν μὴ τύχη κληθεὶς ἢ μὴ πολίτης ὑπάρχει; Dele ἄτοπον quod nescio quis in margine adscripsit et male in textum receptum omnem loci compositionem pervertit.

Post pauca pag. 567. νομίζω δ' ἐγωγε — προσήκειν — μηδένα

ὀχληρὸν ποιεῖσθαι τῶν τοιούτων. Pro ποιεῖσθαι sententia requirit existimare ἠγεῖσθαι.

Duabus literulis transpositis scribendum pag. 568. κακίαν τινὰ ἐμφανίει τῆς πόλεως pro ἐμφανιεῖ.

• Post pauca mendosum est: ταῦτα τοίνυν ἠγεῖσθε, ἄνδρες ῥόδιοι, πάνυ φαύλως παρ' ὑμῖν ἔχοντα, namque ἠγεῖσθε ἔχοντα pro ἔχειν soloecum est. Emenda igitur εὖ ἴτε pro ἠγεῖσθε.

Pag. 568. ἐκ δὲ τοῦ πολλοὺς ἔχειν τοὺς εὐνοοῦντας καὶ συμπράττοντας, ὅταν ἢ καιρὸς, καὶ πόλις πᾶσα καὶ ἰδιώτης ἀσφαλέςτερον διάγει. Verba ὅταν ἢ καιρὸς requirunt futurum συμπράξοντας. In fragmento Ararotis apud Suidam v. Ἀναβεῖναι:

ὅπως δὲ τὴν νύμφην ἐὰν καιρὸς ἢ
μετέωρον ἐπὶ τὸ ζεῦγος ἀναθήσεις Φέρων.

Meinekus corrigebat ἐὰν ὁ καιρὸς ἢ, sed non est articulo locus: melius repones:

ἐπειδὴν καιρὸς ἢ.

Loquebantur omnes natura duce ut Dio Tom. II. pag. 198. κοινῇ ὅταν ἢ καιρὸς οὐκ ὀκνησὼν παρακαλεῖν.

Pag. 570. σεφανωσαμένους καὶ τῷ βωμῷ προσελθόντας καὶ τῶν οὐλῶν θιγγάνοντας καὶ τᾶλλα ποιοῦντας ὡς ἐφ' ἱερουργίας. Vallesii est felix correctio οὐλῶν pro οὐδῶν. Vide autem quo pacto emendatio emendationem parere soleat. Legebam apud Libanium Tom. II. p. 320. de Iuliano: ὁ δὲ ἐν τοῖς βωμοῖς συνεχῶς, ὁ τῶν οὐδῶν ἐξηρητημένος, ὁ καὶ τῇ γαστρὶ θεραπεύων τοὺς θεοὺς. eratne punctum temporis dubitandum quin οὐλῶν esset vera lectio? Sine vitio scriptum est apud Libanium II. p. 175. βωμοῦ δὲ οὐδενὸς τὸ αἷμα δεχομένου οὐδὲ μέρους οὐδενὸς καομένου οὐδὲ οὐλῶν ἠγουμένων οὐδὲ σπονδῆς ἀκολουθούσης.

Pag. 570. οὐχ ὅμοιον τὸ παραβαίνειν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἢ τὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Admonitus senties pro ἢ reponendum esse καί. cf. pag. 620. οὐ γὰρ ὅμοιον ἑκατὸν νεῶν εὐλοῖν ἀποσειλάει — καὶ ὁ νῦν ἐφ' ὑμῶν ἰδεῖν ἔστιν, et alibi passim.

Pag. 457. Ἡρακλέα καὶ Θησέα καὶ τοὺς ἄλλους ἡμιθέους ποτὲ ἦρωας. Dio τοὺς ἡμιθέους et τοὺς ἦρωας distinguere solet, ut pag. 615. τοὺς μὲν ἡμιθέων, τοὺς δὲ ἠρώων ἀνδριάντας. *Deorum filios* Herculem, Theseum tum ἡμιθέους vocabant, ἦρωας δὲ (teste Dione pag. 510.) πάντες νομίζουσι τοὺς σφόδρα παλαιούς ἀνδρας κἂν μηδὲν ἐξαιρέτον ἔχωσι δι' αὐτὸν οἶμαι τὸν χρόνον. Itaque inserenda copula est ἡμιθέους ποτὲ καὶ ἦρωας, ut Tom. II. pag. 2. ἀρχηγούς ἔχετε ἦρωας καὶ ἡμιθέους.

Pag. 575. περὶ πλείονος τοῦ ζῆν ἠγούμενοι τὴν ὕπερον εὐφημίαν. Veteres non aliter dicebant quam περὶ πολλοῦ, περὶ πλείονος, περὶ πλείους, παρ' οὐδὲν ΠΟΙΕῖσθαι, cui Graeculi ἨΓΕῖσθαι substituunt pro nihilo ducere, ut pag. 577. καὶ ταύτην παρ' οὐδὲν ἨΓΗΣάμενοι. Sic igitur περὶ πλείονος τοῦ ζῆν ἠγεῖσθαι apud Dionem recte habet sed vitium est in τὴν ὕπερον ΕΤΦημίαν. *Fama post mortem* appellatur ἡ ὕπεροφημία, ut apud Plutarchum *de sent. profectu in virt.* pag. 85. ubi Alexander ad nuncium τί μοι μέλλεις, εἶπεν, ὧτ' ἂν, ἀπαγγελεῖν; ἢ ὅτι Ὅμηρος ἀναβεβίωκεν; οὐδενὸς αὐτῷ τὰ πράγματα πλὴν ὕπεροφημίας οἰόμενος ἐνδεῖν, ubi plura Wytttenbach protulit, et locum Longini Π. Τ. 44, 8. μηκέτι τοὺς ἀνθρώπους ἀναβλέπειν μηδ' ἔΤΕΡα ΦΗΜῆς εἶναι τινα λόγον, ubi certa emendatione Ruhnkenius ὕπεροφημίας reposuit.

Soloecum est pag. 576. ἄρ' ἀγνοεῖτε τοῦτο τὸ ἔργον ἐκείνου ἀτίμους ποιεῖν; Οἶδα et ἀγνοῶ infinitivum respuunt. Credo olim fuisse — ἀγνοεῖτε ὅτι — ποιεῖ. Est voculae ὅτι compendium quod facile scribae oculos fugiat.

Pag. 580. εἴ τινα καλοῖτε εἰς προεδρίαν ἢ πολιτὴν ἀναγράφοιτε μέλλοντες ὕπερον ἀναστήσειν ἢ τὴν πολιτείαν ἀφελῆσθαι, πολλὰ ἂν ἰκετεύσειεν ὑμᾶς ἕαν αὐτόν. Nemo umquam scriptor Graecus sic *futurem* et aoristum coniunxit. Scribarum hi sunt errores, quos diligenter servari vel apud Thucydidem video et Platonem et Demosthenem. Facile est locum restituere. Sero nati Graeci pro αἰρήσω dicebant ἐλῶ, ἀνελῶ, καθελῶ cett. et pro αἰρήσομαι ἐλοῦμαι, ἐξελοῦμαι, ἀφελοῦμαι cet. Hoc ipsum est reponendum ἀναστήσειν — ἀφελῆσθαι.

Legitur vitiosa forma apud Dionem pag. 238. *καθελοῦμεν* et pag. 594. *ἀνελεῖ*, et Tom. II. pag. 380. ἢ *σφάξει θᾶττον τῶν μαγείρων ἢ διελεί*. Cf. *Var. Lectt.* pag. 35.

Pag. 580. (τῶν τυράννων) τὰς εἰκόνας ἀνεῖλον καὶ τὰ δνόματα ἠφάνισαν, ὅπερ οἶμαι καὶ ἐφ' Ἑτμῶν συμβέβηκεν. Recte haberet ὑμῶν, si de Rhodiorum tyranno haec dicerentur; nunc quia de *Domitiano* haec dici palam est ἐφ' Ἑμῶν *postea memoria est unice verum.*

Est Graeculorum *συνήθεια* in forma et significatione τοῦ ταχύς nonnulla novare. Veteres constanter dicebant θάττων et τάχιστος, recentiores his addunt ταχύτερος, ταχίων et ταχύτατος. Praeterea adverbii θᾶττον et τάχιον utuntur eo sensu ut sit *προτοῦ ἀντελέας*, omnia vitiose et contra vocabuli naturam et praeter antiquorum consuetudinem. Sic Dio dixit pag. 581. τοὺς θᾶττον εὐεργέτας. et pag. 582. ὀλιγορῶν τοῦ θᾶττον φίλου, et pag. 581. μικρὰ φροντίζειν τῶν τάχιον τετιμημένων. Vides esse idem atque τοὺς πρότερον εὐεργέτας, τοῦ πρότερον φίλου, τῶν προτοῦ τετιμημένων. Multa his similia apud sequiores omnes reperias. Plane *κυνικῶς* Diogenes reprehensus ob id quod olim fecisset respondit: καὶ γὰρ ἐνεούρουθον θᾶττον, ἀλλὰ νῦν οὐ, apud Diog. Laërt. VI. 56. ubi percommode Menagius locum ex Laërtii prooemio § 12. apponit hunc: φιλοσοφία θᾶττον ἐκαλεῖτο σοφία.

Pag. 584. πολλάκις δὲ αὐτὸ τοῦτο σημεῖον ὑπάρχει τοῦ σφῶδρα ἐπέγειν τὴν θεραπείαν τὸ σφῶδρα ἀλγεῖν ΤΟ θεραπεύμενον. Duplex scriptura est τό et τόν. Non est ambigua optio. Latine aegra pars corporis *dolere* dicitur: *dolent* dentes, oculi, caput *dolet*. Graecis naturam sequentibus multo melius *quis aegrotat ἀλγεῖν* dicitur: ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, τοὺς ὀδόντας. Itaque ὁ θεραπεύμενος ἀλγεῖ, non τὸ θεραπεύμενον.

Pag. 585. τὴν δὲ πόλιν, εἰ δόξει — πανουργεῖν, οὐκ αἰσχύνεσθε; Recte dicitur εἰ δοκεῖ — οὐκ αἰσχύνεσθε; Sed ubi δόξει praecedit necesse ut οὐκ αἰσχυνεῖσθε sequatur.

Pag. 590. λαβεῖν τὰ τῶν πολιτῶν τινὸς ἢ τῶν Ἐνοικούντων παρ' ὑμῖν. *Incolae urbis omnes dicuntur ἐνοικεῖν, sed ἰνκουλῖνι, qui civibus opponuntur μετοικεῖν. Itaque corrigendum τῶν Μετοικούντων.*

Pag. 591. οὕτω μὲν γὰρ ἐξέσαι λέγειν καὶ τὰ ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς πιπρασκόμενα τοῦ δήμου, viden' quo pacto necessarium εἶναι exciderit? „*Nam sic licebit etiam ea quae in medio foro πεπεκνῆτο πορῶν εἶναι dicere.*” Neque εἶναι neque esse in tali re omitti potest.

Pag. 612. εἰ δὴ τις ἐλθὼν οὐ τὰ δημόσια ὑμῖν γράμματά ἐστι κεραιαν νόμου τινὸς ἢ ψηφίσματος μίαν μόνην συλλαβὴν ἐξαλείψειεν οὕτως ἔξετε ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀπὸ τοῦ ἄρματος τι καθέλοι. *Manifestum est τὸ ἄρμα esse quadrigas SOLIS, qui apud Rhodios prae caeteris omnibus Diis colebatur. Fieri potest ut τὸ ἄρμα in Solis insula dicere esset satis. Pronior tamen sum in eam sententiam ut τοῦ Ἡλίου excidisse existimem. εἴ τις ἀπὸ τοῦ ἄρματος (τοῦ Ἡλίου) τι καθέλοι. Audi Dionem Cassium 47, 33. (ὁ Κάσσιος) εἰς τὴν νῆσον περαιωθεὶς (τὴν Ῥόδον) ἄλλο μὲν οὐδὲν κακὸν αὐτοῦς ἔδρασε —, τὰς δὲ ναῦς καὶ τὰ χρήματα καὶ τὰ ἱερὰ πλὴν ΤΟΤ ἌΡΜΑΤΟC ΤΟΤ ἩΛΙΟΤ παρεσπάσατο, ubi notandum non de signis et statuis haec dici, (quibus quid tum Cassio opus erat?) sed de pecunia sacra et profana. Itaque in Solis quadrigis, quibus solis pepercit, non ars spectabatur sed materies: unde liquido colligas ex solido auro fuisse. Cassius Rhodo discedens Solem a se relinqui dixerat, quod inepti in omen traxerunt quoniam brevi post apud Philippos „non effigiem Solis — sed ipsum solem re vera relinquere” coactus est, iudice Valerio Maximo I. 5. 8.*

Facile τοῦ ἡλίου interciderere potuit ob compendiolum, de quo multis dixi in Praef. ad *Var. Lectt.* pag. XX. edit. sec.

Pag. 617. οὗτος ἐδόκει ῥώμῃ διενεγκεῖν ΤΟΤC καθ' αὐτόν, turpis soloecismus pro ΤΩΝ.

Pag. 618. τοὺς Φυγάδας αὐτοῖς ἀνεῖπε κατάγειν ὁ θεός —

πλέον οὐδὲν ἦν ἀπάντων Ἑλληλοθότων. quia, ut Aeschylus docet apud Aristophanem in *Ranis* 1163.

ἮΚΕΙΝ μὲν ἐς γῆν ἔσθ' ὅτω μετῆ πάτρας,
χωρὶς γὰρ ἄλλης συμφορᾶς ἐλλήλυθεν,
Φεύγων δ' ἀνὴρ ἤκει τε καὶ ΚΑΤέρχεται,

Dio, ut omnes Graeci in ea re, ΚΑΤελληλοθότων scripsit.

Ἀνεῖπεν apud Dionem et sequiores omnes de Apolline aut Pythia ponitur: Veteres constanter ἀνεῖπε de *praecome* et de Apolline ἀνεῖλε dicebant.

Pag. 625. μὴ γὰρ οἴεσθε Ῥωμαίους οὕτως εἶναι σκαιούς καὶ ἀμαθεῖς ὥς ἐμῆ ἀειρεῖσθαι τῶν ὑφ' αὐτοῖς ἐλευθέριον εἶναι μηδὲ ΚΑΛΟΝ ἀλλὰ βούλεσθαι μᾶλλον ἀνδραπέδων κρατεῖν. Dabis mihi, opinor, καλὸν a loci sententia prorsus abhorrere. Quod amissum est ante pedes esse arbitror, nempe μηδὲ καλὸν ΚΑΛΑΘΟΝ.

Post pauca editur: ὑμεῖς δέ — ἀν ἕνα τινὰ μὴ γήσητε χαλοῦν τὴν ἐλευθερίαν οἴεσθε ἀποβάλλειν. *libertatem vos AMITTERE putatis*. Minime gentium sed AMISSUROS. Scribe ergo ἀποβαλεῖν. Editores non audiunt. Emperius in nota: „ἀποβαλεῖν *Selden*.” Neque ipse recepit neque Dindorf. Estne igitur sanum, *praesens PRO futuro*, ut olim nugabantur? An forte *ob fidem veterum membranarum*? Non sunt membranae tam veteres, in quibus non ΜΕΛΕΙ — ΜΕΛΛΕΙ et ΒΑΛΕΙΝ — ΒΑΛΛΕΙΝ stolidè passim inter se permisceantur. Cur igitur vitiis manifestis inepti parcimus?

Pag. 626. τὸ γὰρ ἀγνοούμενον καὶ [μὴ] δοκοῦντα μηδενὸς ἄξιον ποιεῖν ὀτιοῦν ἕλαττον αἰσχροῦν. Sententia clamat μὴ induci oportere. Ποιεῖν ὀτιοῦν, ut apud Demosthenem ὀτιοῦν ποιεῖν καὶ πάσχειν de rebus *turpissimis* dicitur. Itaque minus turpe esse dicit iis *quos nemo novit* et *qui apud omnes contempnuntur*, quibus opponit Rhodios τοὺς οὕτως ὄντας ἐπισήμους καὶ θαυμάζομένους παρὰ πᾶσιν.

Ἐλαττον apud Graeculos ponitur ubi Veteres ἤττον usurpabant, ut ἐλάττους pro ἤττους. Miscent autem in talibus antiqua et novicia passim. Qui tam saepe dixerat ἕλαττον αἰσχροῦν

statim pag. 627 addit: ἤττον ὑμῖν δοκεῖ αἰσχρόν; In antiqua Graecitate summa constantia inter se opponuntur οἱ κρείττους — οἱ ἤττους et οἱ πλείους — οἱ ἐλάττους.

Pag. 627. (ἡ οἰκία) ἔσαι τοῦ κληρονομήσοντος ἢ τοῦ πριαμέ-
νου. Futurum, quod est in plerisque libris pro -CANTOC,
nonne manifesto absurdum est? *Futuri* heredis nihil est; sed
scribarum libidine -σόντες et -σαντες ubique miscentur etiam
cum barbarismo: δώσαντες in libris non est rarum, et apud
Demosthenem συμπνευσόντων ἄν usque ad Dobraeum offendet
neminem.

Ibid. τὴν εἰκόνα οὐκ ἔστιν οὐδενὶ δικαίῳ μεταθεῖναι καθάπερ
τὴν οἰκίαν. Imo contra est, 'statuam *transponere* (μεταθεῖναι)
possis, domum non possis. Non hoc dicit Dio, inquires, sed
alienare. Fateor, sed appellatur hoc Graece μεθεῖναι.

Pag. 635. de lege Leptinea περὶ τῶν ἀτελειῶν ita scribit: τί
οὖν; ἔσθ' ὅπως παρεδέξαντο τὸν νόμον; οὐμενοῦν, ἀλλ' ἐάλω γρα-
φῆς. Ἀλῶναι cum genitivo apud Veteres nihil est; apud sequio-
res ἀλῶναί τινος sexcenties legitur pro ἐρασθῆναι. Quid igitur?
una literula correcta scrib. ἐάλω γραφΕΙC. ὁ νόμος γὰρ ἐγράφη
παρὰ νόμων καὶ γραφεῖς ἐάλω.

Post pauca φέρε τοίνυν, inquit, συμβάλετε τοῦτο τὸ ἔθος
ἐκείνῳ τῷ νόμῳ, κἂν μὲν ὑμῖν κατὰ τι φαίνηται, φυλάξατε
αὐτό —, ἐὰν δὲ πανταχῆ σκεπούμενοι χεῖρον εὐρίσκητε —
λύσατε. Perit vocabulum ad sententiam necessarium, sed
nullo negotio in tam perspicua oppositione ex fuga retrahi po-
test. Supplendum enim: κἂν μὲν ὑμῖν ἄμεινον κατὰ τι
φαίνηται. Nunc demum κατὰ τι quid sit intelligitur. Cur
interciderit ἄμεινον perspicere mihi videor. Scriptum erat
ὑμῖν ἄμειν cum accentu gravi *on* significante, et duplex *μειν*
scribam fefellit. Ἀμείνων autem et βελτίων apud Dionem pro-
miscue poni solent, veluti pag. 640. οὐ μόνον ἀμείνους ἀνθρώ-
πους ἀδικεῖν — ἀλλὰ καὶ ὑπὸ βελτιόνων εὖ πάσχειν.

Pag. 643. πολλῶν ὄντων κατὰ τὴν πόλιν ἐφ' οἷς ἄπασιν
εὐλόγως σεμνύνεσθε, quid sibi vult ἄπασιν sine sensu addi-

tum? At tu rescribe: ἐφ' οἷς ἀπαντες εὐλόγως σεμνύεσθε.

Pag. 645. οὐδεὶς αὐτῶν ἀφηρεῖτο ὄνομα οὐδ' αὖ χεῖρον ἀπήλλαττον ἀντὶ Μεγάρων — ἐν τοῖς Ῥωμαίων ἱεροῖς ἀνακειμένοι. Perspicue αὐτῶν est eorum quibus positaе sunt statuae, itaque ἀφηρεῖτο το ὄνομα scribendum. Continuo sequitur: κἂν ταῦτ' Ἄφῃ τις βέλτιον τό γε καθ' ὑμᾶς οὕτως αὐτῶν ἠφανίσθαι τὰς τιμάς. Nihil est κἂν ταῦτ' ἀφῆ τις, nam quid est ἀφιέναι in tali argumento? Ne litera quidem mutata legendum: κἂν ταῦτα φῆ τις, nempe ὅτι χεῖρον ἀπήλλαττον.

Pag. 645. καὶ Νέρων μὲν — οὐδενὸς ἀφείλετο τὴν εἰκόνα — αὐτοὶ δὲ ὑμεῖς ἀφαιρεῖσθε; In hac debortandi forma natura ipsa futurum postulat ἀφελείσθε; Saepe huiusmodi errorem in libris notavi, ut ἀφελούμαι in ἀφαιρούμαι corrumpetur.

Pag. 646. οὐδ' αὐτοὶ — ἠδικεῖτε, ἀλλ' εἴπερ ἄρα συνηδικήσθε, imo vera συνηδικεῖσθε. Saepissime libri variant in -εῖτο et -ητο, -εῖσθε et -ησθε et omnino in imperfecti et plusquam perfecti formis vocali aut diphthongo tantum inter se discrepantibus. Tamen nusquam est anceps et ambigua optio. Sententia et structura loci ubique ultra scriptura sit potior plane demonstrant.

Pag. 647. ὁμοίως δίδοτε τοὺς ἀνδριάντας ὥσπερ οἱ τὰς κόρας ταύτας ἠνούμενοι τοῖς παισίν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι διδάσιν οὕτως ὥστε λυπεῖσθαι μετ' ὀλίγον συντριβέντων. Ea est huius comparationis mens et consilium ut plane contrarium quam quod dicitur requiratur. Num quid pigebat facti Rhodios statim peritura donantes? Minime gentium: nemo curabat. Nos quoque puerulis pupas emimus: num quem statim diffractis et comminutis piget aut poenitet? Novimus id ferre puerilem lasciviam, ridemus, nihil curamus; vile damnum est et festivorum puerorum hilaritate bene emtum. Quid igitur? Equidem μή inserebam, quod memineram male abundare nonnumquam, interdum vitiose abesse, quum vidi Reiskium in eadem cogitandi vestigia incidisse et ὥστε (μηδὲν) λυπεῖσθαι supplevisse. Quid Editores?

Emperius: „ὥςτε μηδὲν *Reiskius. frustra.*” Refutato igitur ali-
quis mea argumenta; sin minus veterem servabo sententiam.

Eadem est ratio loci pag. 649. ubi flebiliter Dio exclamat:
τὰ δὲ (τῶν Ἑλλήνων) οἴχεται καὶ πάντα τρόπον αἰσχυρῶς καὶ
ἐλεινῶς διέφθαρται· καὶ οὐδὲ ἐπινοῆσαι λοιπὸν ἔστι τὴν ὑπεροχὴν
καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν ΠΑΘΩΝ εἰς γε τοὺς ἄνδρας ὄρωντα.
ἀλλ' οἱ λίθοι μᾶλλον ἐμφαίνουσι τὴν σεμνότητα καὶ τὸ μέγεθος
τῆς Ἑλλάδος κτέ. Haereo in παθῶν cum multis aliis, qui alius
aliud coniecerunt. Emperius: „*nilhil mutandum.*” Ergone intel-
ligi potest quid sit ἡ τῶν παθῶν λαμπρότης καὶ ὑπεροχή?
Non opinor: in *homines* haec cadunt, non in *calamitates* et *in-*
fortunia. Suspicio τῶν ΠΡΟΓΟΝΩΝ scripsisse Dionem, quem-
admodum statim addidit: ἐπεὶ αὐτοὺς γε τοὺς ἐνοικοῦντας οὐκ
ἂν εἴποι τις οὐδὲ Μυσῶν ἈΠΟΓΟΝΟΤΣ.

Pag. 656. πότε εἴσεισι θυματοποιὸς ἢ λῆρος [ἦ] τοιοῦτας ἕτε-
ρος. intelliges locum postquam alterum ἢ deleveris.

Pag. 657. τῶν δε Κυνικῶν λεγομένων ἔστι μὲν ἐν τῇ πόλει
πλήθος οὐκ ὀλίγον —, οὐδὲν μέντοι γε καὶ ἀγεννῶν ἀνθρώπων
οὐδὲν ὡς εἰπεῖν ἐπισημένων. Lacuna in his est sic ferme sup-
plenda: οὐδὲν μέντοι γε (δφελος μοχθηρῶν) καὶ ἀγεννῶν ἀνθρώπων.

Expunge articulum pag. 658. ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἐργάζονται,
κακὸν δ' ὡς οἶόν τε [τὸ] μέγιστον.

Post pauca scrib. οἱ δὲ εἰς ὑμᾶς ΠΑΡΙόντες (non προῖόντες) —
οἱ μὲν ἐπιδεικτικὸς λόγους καὶ τούτους (non τοὺς) ἀμαθεῖς (διεξ-
έρχονται), οἱ δὲ κτέ.

Solemne verbum est de omnibus, qui prodeunt ad dicendum
παριέναι, παρελθεῖν, τὴν πάροdon ποιεῖσθαι, quod saepius videbis
apud Dionem in προῖέναι et προσιέναι depravatam.

Pag. 659. μὴ οὖν οἴσθε κοιμωμένων ΜΟΝΟΝ ἐπιμελεῖσθαι τὸν
θεόν, — ἐργηγορότων ΔΕ ἀμελεῖν. Saepae apud Atticos et multo
saepius etiam apud Atticistas reperies hoc structuræ genus ut ex
praecedente negatione bipartita oratio particulis ΜΕΝ et ΔΕ ligata

suspendatur, cuius prior pars affirmet altera neget, ut in celebrato loco Demosthenis *de Corona* pag. 288. ΟΥΚ ΕΪΠΟΝ ΜΕΝ ταῦτα οὐκ ἔγραψα ΔΕ, οὐδ' ἔγραψα μὲν οὐκ ἐπρέσβευσα δὲ οὐδ' ἐπρέσβευσα μὲν οὐκ ἔπεισα δὲ Θεβαίους. Multum Dio hac compositionis forma delectatur ac saepe utitur. vid. pag. 242. οὐ γὰρ εἰ μὲν — νυνὶ δέ. pag. 335. οὐ γὰρ ἐπὶ Θεσεία μὲν — ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον οὐ. pag. 668. οὐ γὰρ ὑμεῖς μὲν — αὐτοὶ δέ. et 697. οὐ γὰρ εἴαν μὲν τὸ σῶμα — τῆς δὲ ψυχῆς. et Tom. II. pag. 209. οὐ γὰρ δὴ τῷ μὲν Ὀδυσσεῖ — ἐμὲ δὲ οὐκ ἦν εἰκός, et Tom. II. pag. 265. οὐχὶ τοῖς μὲν ἐφήβοις — τοῖς δὲ τελείοις μὴ. et Tom. II. pag. 211. οὐχ ὁ μὲν δῆμος ὑμεῖς ἐπεθυμήσατε τῶν ἔργων, τῶν δ' ἐν τέλει τις ἀντεῖπεν οὐδ' ἀντεῖπε μὲν οὐδεὶς οὐ μὴν προθυμούμενος εὐρέθη ἀλλὰ πάντες κτέ. Itaque Tom. II. pag. 44. οὐ ΜΕΝ γὰρ ἂν τις καταβάλη πεντακοσίας δραχμὰς δύναται φιλεῖν ὑμᾶς —, εἰ ΔΕ τις πένης οὐχ οἶός ἐστιν ἀγαπᾶν τὴν πόλιν manifestum est μὲν sic transponi oportere οὐ γὰρ ἂν ΜΕΝ τις. Similis huic forma est μὴ γὰρ οἴεσθε — ΜΕΝ — ΔΕ, ut pag. 701. μὴ γὰρ οἴεσθε ὑμᾶς μὲν — ἐκείνους δέ. et Tom. II. pag. 8. μὴ οὖν οἴεσθε στρατηγὸν μὲν — πόλιν δέ. et Tom. II. pag. 26. μὴ γὰρ οἴεσθε αὐλήματα μὲν — κτήσεις δέ. et Tom. II. pag. 34. μὴ γὰρ οἴεσθε ἀετούς μὲν — ἄνδρα δέ, neque adeo est ulla dubitatio quin nostro loco μὲν pro μόνον sit emendandum: κοιμωμένων ΜΕΝ — ἐργηγορότων ΔΕ. Idem error commissus erat Tom. II. pag. 332. ὦ παῖ Μνησαρχίδου (Euripides), ποιητῆς ΜΟΝΟΝ ἦσθα, σοφὸς δ' οὐδαμῶς, sed Valckenarius optime ΜΕΝ correxit. Iterum ΜΕΝ loco motum est Tom. II. pag. 102. Σόλων ΜΕΝ ἐν Κορίνθῳ Φεύγων τὴν Πεισιστράτου τυραννίδα, οὐ Φεύγων ΔΕ τὴν Περιάνδρου, facile apparet μὲν post Φεύγων esse transponendum.

Pag. 661. οἱ δὲ — μηδέποτε σωφρονοῦντι λόγῳ τὰς ἀποὰς ὑπέχοντες ὀλοκλήρως ἄθλιοι. Mendosum est σωφρονοῦντι, namque ὁ λόγος οὐκ αὐτὸς σωφρονεῖ, τοὺς δὲ ἀνθρώπους σωφρονεῖν ποιεῖ. Una tenuis literula addita sanabit malum. Scrib. σωφρονιούντι, quemadmodum saepe διοικεῖν — διοικιεῖν confusa sunt et δειπνεῖν — δειπνιεῖν, πλουτεῖν -- πλουτιεῖν, sic rarior futuri forma et usu exempta σωφρονιεῖν in vulgare σωφρονεῖν conversa est.

Pag. 664. (ὁ Ἑρμῆς) ἐν Ὀδυσσεΐα πεποιήται Καλυψοῖ ἀπολο-
γούμενος ὑπὲρ τῆς ἀγγελίας, ἣν ἀηδῆ οὔσαν ἐνόμιζε. Non est
Graecum νομίζω οὔσαν pro εἶναι, et ingratum esse Calypsoni
nuncium non *putabat*, sed certo sciebat. Una literula correcta
dabit lucem. Leg. ἣν ἀηδῆ οὔσαν ἐκόμιζεν *afferabat*.

Pag. 674. ἐπειδὴν δὲ παύσεται τὸ δεινόν — ἔτι ἔν τε συνόδοις
καὶ *σενωποῖς* μένει καὶ δι' ὅλης τῆς πόλεως ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας,
mendum est in *συνόδοις*. Loci alicuius nomen requiritur in quo
magna sit hominum celebritas praesertim tenuiorum de plebe
et de plebecula. Commode fert opem Catullus in notissimis
versiculis:

*nunc in quadriuiis et angiportis
glubit magnanimos Remi nepotes.*

quae ille *quadriuia*, Graeci *τριόδους* *trivia* appellant: itaque il-
lud ipsum

νυνὶ δ' ἐν τριόδοις τε καὶ σενωποῖς

Dioni lucem afferet, cui reddendum: ἔτι ἔν τε *Τριόδοις* καὶ
σενωποῖς μένει. Si quis est paullo durior ad haec et pertinacior
producam alterum testem ita dicentem de Cynicis, qui Alexan-
driae stipem emendicabant: οὔτοι δὲ ἔν τε *Τριόδοις* καὶ *σενω-
ποῖς* καὶ *πυλῶσιν* ἱερῶν ἀγείρουσιν. Quis haec dicit? Ipse Dio
in hac ipsa oratione pag. 658.

Pag. 676. ἀριεῖς — μνημονεύονται σωτηρίας ἔνεκεν τῶν πατρι-
δων ἐπιδιδόντες αὐτούς, inepte editur pro ἐπιδόντες.

Pag. 677. κάκεινος μὲν (ὁ ληστής) ἀδικηθεὶς ἴσως ἐπὶ τοῦτο
ἦλθεν ὑπὲρ τοῦς νόμους ἀμύνασθαι προθεμενος καὶ τάχα τι καὶ
γενναῖον ἐδύνατο πράξαι μὴ τοιοῦτου τυχῶν δαίμονος, corruptum
est *προέμενος*. Scrib. *προελομενος* et τάχ' ἄΝ τι.

Pag 682. οὐδὲ γάλα καὶ μέλι δύνασθε εὐχερῶς οὔτως ἔχειν
ἄκροις δακτύλοις διαμῶντες χθόνα. Euripides *Bacch.* 698.

*ῥσαι δὲ λευκοῦ πώματος πόθος πρῆν,
ἄκροισι δακτύλοισι διαμῶσαι χθόνα
γάλακτος ἔσμοὺς εἶχον· ἐκ δὲ κισσίνων
θύρσων γλυκεῖται μέλιτος ἔσαζον ῥοαί.*

Credo ipsa poëtae verba dedisse Dionem

ἄκροισι δακτύλοισι διακμώντες χθόνα.

Ex eodem fonte sumsit Dio et ea, quae praecedunt, sed quod dixit καὶ τὸ λέοντα φέρειν ἐν ταῖς ἀγκάλαις absurdum est. Satis est mirificum quod Euripides ipse commentus est vs. 689.

αἱ δ' ἀγκάλαισι δορκάδ' ἢ σκύμους λύκων
ἀγρίους ἔχουσαι λευκὸν ἐδίδοσαν γάλα
ῥασαῖς νεοτόκοις μαζῶς ἦν σπαργῶν ἔτι
βρέφη λιπούσαις.

Pag. 683. Ἄριων ὕφ' οὗ λέγουσιν ἕδοντος ἐν τῷ πελάγει τοὺς δελφίνας ἀφικέσθαι πρὸς τὴν ναῦν καὶ μετὰ ταῦτα ἐκπεσόντα αὐτὸν κατὰ τύχην τινὰ ἄναλαβεῖν καὶ σῶσαι. Non convenit cum rei natura verbum ἀναλαβεῖν, neque eo quisquam in hoc argumento utitur, sed ἽΠολαβεῖν omnes dicebant et primus omnium Herodotus I. 24. τὸν δὲ δελφίνα λέγουσι ὕπολαβόντα ἐξενεῖκαι ἐπὶ ταίναρον.

Pag. 691. Φασὶν ἀρχαίαν βασιλιδα ἐν Κρήτῃ τῶν Ἡλιαδῶν ἐρασθῆναι ταύρου. Non debent confundi οἱ Ἡλιάδαι et αἱ Ἡλιάδες. Itaque correcto accentu Ἡλιάδων scribendum.

Pag. 693. μόνον δ' ἐπὶ τῷ τέλει Φησὶν Αἴαντα τὸν Λοκρὸν ὄρᾶν ἀπρεπέτερον καὶ λοιδορεῖσθαι Ἰδομενεῖ. Vitium est manifestum in ὄρᾶν. Leg. δρᾶν τι ἀπρεπέτερον. Confundi inter se δρᾶν et ὄρᾶν multis exemplis ostendimus in *Var. Lectt.* pag. 448.

Pag. 695. τῶν Κωμικῶν ἔφη τις ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις·

ἀκόλατος ὄχλος ναυτική τ' ἀταξία.

Notissimus versiculus est ex Euripidis *Hecuba* 607.

ἐν τοι μυρίῳ στρατεύματι

ἀκόλατος ὄχλος ναυτική τ' ἀναρχία

κρείστων πυρός, κακὸς δ' ὁ μὴ τι δρῶν κακόν.

Potuitne igitur Dio τῶν Κωμικῶν τις dicere? Non opinor, sed latere arbitror παρωδίαν Comici versiculum Euripideum sic in ludum iocumque convertentis:

ἀκόλατος ὄχλος Ἀστική τ' ἀταξία.

Notum est apud sequiores Graeculos ἀλῶναί τινος dici pro ἐρασθῆναι, ἐπιθυμῆσαι, ἤττω εἶναι. Memorabilis de eo usu locus est apud Dionem pag. 696. καὶ γὰρ ἀνθρώπους ἐαλωκέναί φαμὲν οὐχ ὑπὸ λησῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑταίρας καὶ γαστρός καὶ ἄλλης τινὸς Φαύλης ἐπιθυμίας. Ex his parata emendatio est loco Dionis de Nerone pag. 140. ὁ μὲν γὰρ [ὑπὸ] ῥῶδης ἀλούς μινυρίζων διετέλει. Sine mora delenda est praepositio, nam *capitis insano cantandi amore* illa aetate Graeciae dicitur ῥῶδης ἀλούς.

Pag. 703. αὐτὸν γοῦν ἐκείνον (τὸν Θερίτην) εἶρηκεν Ὅμηρος ἐν τοῖς πᾶσιν Ἑλλῆσιν ἀφικέσθαι γελωτοποιόν·
ἀλλ' ὅ τι οἱ εἶσαιτο γελοῖον Ἀργείοισιν
ἔμμεναι.

Excidit aliquid. Suspicio supplendum: ἜΝΑ ἐν τοῖς πᾶσιν Ἑλλῆσιν „*unum* in omnibus Graecis venisse scurram.” Homeri versiculus cum caetera oratione minime quadrans olim a nescio quo in margine scriptus temere in textum receptus est.

Pag. 704. οὐ προσεῖχεν οὐδὲ ἐφρόντιζε τοῦ ἑνείρατος ὡς οὐδὲν ὄντος. Soloeca oratio est. Emenda ὡς οὐδὲν ὄντος. Notum est in οὐδὲν ὄν, ὄντες τι et similibus οὐδὲν et τι casum non mutare.

Pag. 704. ἐπεδείκνυτο οὖν πάσῃ προθυμίᾳ καὶ τᾶκριβέστερα τῆς τέχνης. Sic Emperius. Dindorf. recte τᾶκριβέστερα restituit; sed non est satis, καὶ resectum oportuit: ἐπεδείκνυτο πάσῃ προθυμίᾳ τᾶκριβέστερα τῆς τέχνης.

Pag. 7. Tom. II. ὥσπερ ἀσθενεῖς ὄπλαϊ κτηνῶν τῶν ἐν μαλακοῖς τε καὶ λείοις τραφέντων χωρίοις, ὁμοίως ὧτα τρυφερὰ ἐν κολακείᾳ τραφένΤΑ καὶ λόγοις ψευδέσιν. deest aliquid ad sententiae integritatem, nempe sic erat dicendum ὧτα τρυφερὰ (ἀνθρώπων) ἐν κολακείᾳ τραφένΤΩΝ Scribatur τραφέν et sic natus error. cf. *Var. Lectt.* pag. 434 et 517.

Tom. II. p. 12. Μακεδόνες νεωστὶ μὲν τὰ βᾶκη περιηΜμένοι καὶ ποιμένες ἀκούοντες. Neque de vestimentis neque de pannis περιάπτειν et περιῆφθαι dici potest. Corrigenum est περι-

ΚΕΙμενοι, de quo usu verbi περικεῖσθαι vid. *Nov. Lectt.* pag 145 sq.

Tom. II. pag. 15. suppleendum: δεδοίκασι μηδενός (δεινοῦ) ὄντος.

Post pauca: τοῖς μεθύουσι συμβαίνει (τὸ βέγκειν) καὶ τοῖς ἐμπληθῆσι καὶ τοῖς μὴ καλῶς κατακειμένοις, necessarium est participium ἐμπληθῆσι.

Tom. II. pag. 20. ποῖος ἦχος ὑμῖν ἂν Ἄνευχθῆναι ἐδόκει; male repetita syllaba est et expuncta praepositione ἐνευχθῆναι legendum, ut in vicinia: Φέρε καὶ ὑμᾶς εἴ τις ἐκ τοῦ Φερομένου ἦχου πόρρωθεν εἰκάζοι Οἰους ἂν ἀνθρώπους ὑπολάβοι εἶναι; ubi Ποίους pro οἴους reponi oportere manifestum est.

Iterum vitio nata praepositio est Tom. II. p. 24. πρότερον μὲν ἐπ' εὐταξίᾳ — διαβόητος ἦν ὑμῶν ἢ πόλις καὶ τοιοῦτους Ἄνεφερον ἀνδρας. In tali re Φέρειν et ferre constanter omnes dicebant ut de fructibus, ita etiam de hominibus Exemplorum plena sunt omnia.

Narrat mulieres Tarsi Tom. II. pag. 24. τοῦτον τὸν τρόπον κατεσάλλθαι καὶ βαδίξιν ὥσε μηδὲ ἐν αὐτῶν μέρος ἰδεῖν μήτε τοῦ προσώπου μήτε τοῦ λοιποῦ σώματος μηδὲ ΑΤΤΑC ὄραν ἔξω τῆς ὁδοῦ οὐδέν. Et sententia et oppositio deesse aliquid indicant et quid sit suppleendum demonstrant, nempe ὥσε ΜΗΔΕΝΑ μηδὲ ἐν αὐτῶν μέρος ἰδεῖν „ut NEMO ullam earum partem conspiciat neque faciei neque reliqui corporis, neque IPSAE quidquam videant praeter viam.”

Tom. II. pag 29. χάλκεον δέ ΟΙ γνάθων ἐκ πολιᾶν ΦεγγομένηC ὑπάκουε μὲν Ἴδα Τένεδός τε περιρρύτα, necesse opinor est dativum ΦεγγομένηAI poëtae reddere.

Tom. II. pag. 43. εἰ γοῦν τις ἐπεξίλοι πάντας δοκεῖ μοι μηδὲ ἂν δύο ἀνδρας ἔχειν ἐν τῇ πόλει τὸ αὐτὸ φρονούντας. Clamat loci sententia ἔχειν mendosum esse et ἘΤρεῖν restitui oportere. ἐπεξίεσθαι πάντας est quaerentis aliquid et investigantis, in qua re non habendi verbum locum habet sed reperiendi aut compe-

riendi, et utraque notio apud Graecos in uno verbo *εὐρίσκειν* continetur.

Tom. II. pag. 51. τῶν πομπευόντων αὐτὸς ἕκαστος δφθῆναι ἐπιθυμῶν κατὰ τοῦτ' ἐσπούδῃκεν ἕως ἂν παρέλθῃ, μικρὸν δ' ἀποσῆς ἔλυσε τὸ σχῆμα καὶ τῶν Ἄλλων εἰς ἐστίν. Usitatum est Graecis in tali re dicere καὶ τῶν Πολλῶν εἰς ἐστίν.

Tom. II. pag. 53. τὸ μὲν γὰρ ἐφ' ἅπαν ἀποσῆναι τοῦ βοηθεῖν αὐτοῖς ἀνδραπόδων ἐστίν, non ἐφ' ἅπαν scribendum sed ἐφάπαξ in tali re dicere Graeci solent, ut εἰσάπαξ et καθάπαξ.

Tom. II. pag. 58. οὕτω γὰρ ἐκόντες ἀκολουθήσουσιν ὑμῖν ἅπαντες θαυμάζοντες καὶ ἀγαπῶντες· ὁ μεῖζόν ἐστὶ τοῦ εἶναι παρ' ὑμῖν ἢ δικάζεσθαι Μαλλόν. Miror quo pacto neuter Editor in textum receperit palmariam Valckenarii emendationem ὁ μεῖζόν ἐστὶ τοῦ ΘΥΕΙΝ παρ' ὑμῖν ἢ δικάζεσθαι Μαλλόν, quam commendare nihil opus est, satis enim semet ipsa commendabit: vide tamen quae continuo sequuntur: οὐδ' ἡντινοῦν ἔχει ὠφέλειαν ἐπελθεῖν (leg. ἐλθεῖν) ἐπὶ θυσίαν δεῦρο ἢ τοὺς Ἀδανεῖς ἢ τοὺς Αἰγαίους.

Multi sunt eximii et praeclari loci in Dionis *Tarsica secunda*, unde optimum et sapientem virum et admiraberis et amabis. Admirabilis ante omnia est viri παρρησία acris et nil reformidans et nemini parcens, sed eadem tanta lenitate et suavitate temperata et condita ut non iram audientibus moveret sed pudorem iniiceret et ad poenitentiam flecteret magis. Praeclara sunt quae dixit Tom. II pag 59: ὡς τὰ γε νῦν γέλως ἐστὶ. καὶ εἴτε Αἰγαῖοι πρὸς ὑμᾶς εἴτε Ἀπαμεῖς πρὸς Ἀντιοχεῖς εἴτ' ἐπὶ τῶν πορρωτέρω Συμυρναῖοι πρὸς Ἐφεσίους ἐρίζουσι περὶ ὄνου σκιᾶς, Φασί, διχφέρονται. τὸ γὰρ προεσᾶναι τε καὶ κρατεῖν ἐτέρων ἐστίν. deinde commemoratis Atheniensium et Lacedaemiorum de imperio contentionibus ita pergit: τὰ δὲ τῶν νῦν ἀμφοισβητήματα καὶ τὰ αἰτιατὴς ἀπεχθείας κἂν αἰσχυνηθαί μοι δοκεῖ τις ἂν ἰδῶν. ἐστὶ γὰρ ὁμοδούλων πρὸς ἀλλήλους ἐρίζοντων περὶ δόξης καὶ πρωτείων. Quaerit deinde: τί οὖν; οὐδὲν ἀγαθόν ἐστίν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ περὶ οὗ χρῆ σπουδάζειν; et gravissime respondet:

ἔστι τὰ μέγιστα καὶ μόνα σπουδῆς ἄξια καὶ τότε ὄντα καὶ νῦν καὶ αἰεὶ ἐσόμενα. ὧν οὐκ ἔχει δῆπουθὲν τις ἐξουσίαν οὔτ' ἄλλω παρ᾽ ἑαυτοῦ οὔτ' ἀφελέσθαι [δύναται] τὸν κτησάμενον. Sed eximium hunc locum macula deturpat. Ipsa verborum compositio respuit additamentum δύναται, plane idem significans atque praecedens ἔχει ἐξουσίαν. Relege locum expuncto emblemate et senties quanto melius et acrius sic idem dicatur.

Quae leguntur Tom. II. pag. 61. ὥσπερ εἴ τις τὸν μουσικόν κτέ. mendosiora sunt quam ut corrigere possim: hoc tantum video in ἀνιέντα τῶν Φθόγγων τινὰς καὶ πάλιν ἐτέρους ἔντεινοντα ex certo Graecitatis usu Ἐπιτείνοντα esse restituendum, et in iis quae continuo sequuntur: αἱ μὲν πονηραὶ σπουδαὶ μᾶλλον εἰσι τοῦ προσήκοντος ἐντεταμέναι — αἱ δὲ ὑπὲρ τῶν καλλίστων ὄλως ἐκλύονται pro ἐκλύονται emendandum ἐκλύονται, quod vel additum ὄλως necessarium esse demonstrat.

In orationis exitu οἱ ἐν ταῖς γαλήναις μακρότερον νηχόμενοι alit vitium. Dicitur νεῖν, νήχεσθαι μακρὰν: ergo μακροτέρᾱν vera lectio est. vid. *Var. Lectt.* pag. 600.

Inanis et falsa oppositionis species est Tom. II. pag. 62. ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπλῶς πέφυκα καὶ φεύλως διαλέγεσθαι —, ὑμεῖς δὲ θαυμασῶς καὶ περιττῶς ἐπιθυμεῖτε ἀκούειν, ridiculum est et absurdum θαυμασῶς ἀκούειν, at tu emenda θαυμασῶν καὶ περιττῶν ἀκούειν.

In vicinis inficetum scioli emblemata nos legentes ludificatur: οὐδὲν ὄφελος τοῦ κομᾶν, inquit, [ὥσπερ οὐκ ἔστι] οὐδ' ἂν τὴν καρδίαν αὐτὴν γέρονται δασεῖς καθάπερ Ἄριστομένην τὸν Μεσσηνιὸν Φασιν. Emperius delevit ὥσπερ οὐκ ἔστι. Rectissime. Sed eadem opera expungere debebat putidum glossema quod sequitur: [ὅς πλεῖστα Λακεδαιμονίοις πράγματα παρέσχε καὶ πολλάκις ἀλούς ἀπέδρα παρ' αὐτῶν. τοῦτον ἐπειδήποτε ἀπέθανεν οὕτως ἔχοντα εὐρεθῆναι.] Sero natus Graeculus, qui haec olim annotavit, loquendi vitiis arguitur. Dio ut veteres omnes dicebat ἀποδρᾶναι τινα, ὁ παῖς με ἀπέδρα, at iste ἀπέδρα παρ' αὐτῶν dixit ut in Graecia decrepita solebant. Bellum est etiam ἐπειδήποτε ἀπέθανεν.

Tom. II. pag. 67. ἡμεῖς δὲ τὴν κόμην ἀφαιροῦμεν ὥσπερ οἱ νομεῖς τῶν ἵππων ἅς ἂν ἐθέλωσι ΠΑΡΑβλαεῖν τοῖς ὄνοις. Ex ipsa rei natura id a Graecis appellatur non παραβαλεῖν sed ὄΠΟβαλεῖν.

Ibidem. ἡμεῖς δὲ — τὰς κεφαλὰς σκέπομεν — σισύρας καὶ πῖλους καὶ τοιαῦθ' ἕτερα συρράπτοντες. Quodnam capitis integumentum latet in CICTPAC? Notissimum omnium et frequentissimi usus, nempe KTNAC κυνᾶς καὶ πῖλους.

Tom. II. pag. 68. Celaenis ita dicit: τῶν ποταμῶν οἱ μέγιστοι καὶ πολυφελέστατοι τὴν ἀρχὴν ἐνθένδε ἔχουσι ὃ τε Μαρσύας οὗτος — ὃ τε Ὀρβας ὃ τε Μαλιάνδρος. Ut nobiles et notissimi fluvii sunt ὃ τε Μαρσύας ὃ τε Μξιάνδρος, sic ὃ ὈPBAC nemini notus est ac latet verum nomen, quod mihi reperisse videor apud Livium XXXVIII. 15. ex Polybio: „progressus inde ad OBRIMAB fontes — posuit castra — profectus eo die in Metropolitianum campum postero die DINIAS Phrygiae processit. Hinc Dionii reddiderim ὃ τε ὈBPIMAC et ipsi Livio pro DINIAS, DYMAB, DIMAS nobilem urbem CELARNAS.

Ex compendio natus error in vicinia ἄλλα τε ἔθνη περιοικεῖ πολυανδρότατα. Fuerat πολυανότατα, id est πολυανθρωπότατα, ut omnes Graeci in ea re loqui solent.

Memorable est quod narrat Dio Tom. II. pag. 69. Celaenis tertio quoque anno forum sive conventum agi solere atque eum tum fuisse in Asia morem: πρὸς δὲ τούτοις αἱ δίκαι παρ' ἔτος ἄγονται παρ' ὑμῖν καὶ συνάγεται πλῆθος ἀνθρώπων ἄπειρον, et post pauca: μέγιστον νομιζέται τὸ τῶν δικῶν. — μέτεσι δὲ αὐτοῦ ταῖς πρώταις πόλεσιν ἐν μέρει παρ' ἔτος. Φασὶ δὲ νῦν ἔσσεσθαι διὰ πλείονος χρόνου. τοὺς γὰρ ἀνθρώπους οὐχ ὑπομένειν συνεχῶς ἐλαύνεσθαι πανταχοῦ.

De Brachmanibus scribit Dio Tom. II. pag. 72. Φασὶ δὲ ἐξαιρετον αὐτοῖς εἶναι μίαν πηγὴν τὴν τῆς ἀληθείας πολὺ πᾶσιν ἀρίστην καὶ θειοτάτην, ἧς οὐδέποτε γεύσασθαι τοὺς ἐμπιπλαμένους, in his ultima quia sunt manifesto absurda a Criticis sic

correcta sunt ut auferent morbum. Editur enim nunc: ἤς οὐδέποτε τοὺς γευσαμένους ἐμπίμπλασθαι, ut hydropicos ex eo potu factos putes. Corrupta est prima literula in Γεύσασθαι. Nihil propemodum in libris vetustis differunt Γ et Τ, deinde quis non meminit quoties Τ et Ψ ob formam simillimam inter se confusa mirificos errores pepererint, ut apud Suidam in ν. Αἶψα pro ΛΙΤΑ. Itaque emendandum: ἤς οὐδέποτε Ψεύσασθαι τοὺς ἐμπίμπλαμένους: nec mirum, nam πηγὴν τῆς ἀληθείας esse modo dixerat.

Quod scribit Dio Tom. II. pag. 73. de auro in India a formicis custodito quod vicini raperent ἐφ' ἀρμάτων ὑποζεύξαντας ἵππους ταχίους, fefellit eum memoria. vide Herodotum III. 102.

Tom. II. pag. 75. ἡ πόλις ἢ τῶν Βορυσθενιτῶν — ἄτε ἐν μέσοις οἰκοῦσα τοῖς βαρβάροις — αἰεὶ μὲν πολεμεῖται πολλάκις δὲ καὶ ἐάλωκε. Fieri non potest ut Dio ἐάλωκε scripserit, quoniam urbs ἐαλωκυῖα est in hostium potestate, ut in Lysandri ad Ephoros epistola: ἐαλώκαντι ταὶ Ἀσᾶναι. Expuncta syllaba legendum: πολλάκις δὲ καὶ ἐάλω, carpta est et deinde recepta.

Admirabile est apud Graecos Homeri studium et amor. Borysthenitae (auctore Dione Tom. II. pag. 78) τᾶλλα οὐκέτι σαφῶς ἐλληνίζοντες διὰ τὸ ἐν μέσοις οἰκεῖν τοῖς βαρβάροις ὁμῶς τὴν γε Ἰλιάδα ὀλίγου πάντες ἴσασιν ἀπὸ τόματος. Vide etiam quid effecerit vetus fabula de Homero luminibus capto. De Borysthenitarum poëtis scribit Dio pag. 79 εἰσὶ δὲ πάντες οὗτοι τυφλοὶ καὶ οὐχ ἠγούνται δυνατὸν εἶναι ἄλλως τινὰ ποιητὴν γενέσθαι. De iis igitur paullo ante locus est vitio obscuratus et oneratus embemate inepto hic: μόνου γὰρ Ὀμήρου μνημονεύουσιν [οἱ ποιηταὶ αὐτῶν] ἐν τοῖς ποιήμασιν ἅ καὶ ἄλλῳ μὲν εἰώθασι λέγειν, αἰεὶ δὲ ὁπότεν μέλλωσι μάχεσθαι. [παρκελεύονται τοῖς αὐτῶν ὥσπερ τὰ Τυρταίου ἐν Λακεδαίμονι ἐλέγετο]. Haec est librorum scriptura μέλλωσι — παρακελεύονται. Editores substituunt: αἰεὶ δὲ ὁπότεν μέλλουσι μάχεσθαι παρακελεύονται τοῖς αὐτῶν, quae non est Graeca compositio, et ὥσπερ — ἐλέγετο expunxit Emperius „ut aliena a persona loquentis." Recte

istud quidem et perspicua res est, ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκετο μύθων. Scribe primum ἀ καὶ ἄλλοτε μὲν εἰώθασι λέγειν, ἌΕΙ δὲ ἰπότεαν μέλλωσι μάχεσθαι, haec demum sana et consueta oppositio est καὶ ἄλλοτε μὲν — ἀεὶ δέ. Praeterea dele οἱ ποιηταὶ αὐτῶν, quod non semel sed bis est interpolatum. Editores semel induxerunt quum bis deberent. Callistratus Borysthenita dixerat: μόνου γὰρ Ὀμήρου μνημονεύουσιν ἐν τοῖς ποιήμασι, quod de poetis dici satis est perspicuum, sed sciolis nihil est umquam satis: itaque in margine bis annotarunt οἱ ποιηταὶ αὐτῶν. Plane absoluta sententia est verbis: ἀεὶ δὲ ἰπότεαν μέλλωσι μάχεσθαι, ad quae annotavit nescio quis in margine de Tyrtaeo et Lacedaemoniis, quod non ex parte sed totum erat resecandum.

Interpone τοῦνομα Tom. II. pag. 79. ἢ οὐ δοκεῖ σοι εἰκότως (τοῦνομα) προσθεῖναι τῇ τοιαύτῃ γνώμῃ; *addidisse* nihil est, sed *nomem enim addidisse* dicitur.

Post pauca scrib. (ὁ Ἀχιλλεύς) μόνον Φθεγξάμενος ἐτρέπετο τοῦτο Τρῶας προ ἔτρεπε.

Lepide Dio Tom. II. pag. 80. παραιτοῦμαι σε καθ' Ὀμηρον συγγνώμην ἔχειν μοι εἴ τι κακὸν νῦν εἴρηται utitur ipsis Homeri verbis Iliad. Δ. 362.

ἀλλ' ἴθι, ταῦτα δ' ὀπίσθεν ἀρεσσόμεθ', εἴ τι κακὸν νῦν εἴρηται.

Post pauca insere articulum χθὲς οἱ Σκύθαι προσελάσαντες (τῆς) μεσημβρίας κτέ. et in verbis: διὰ τὸ μακροτέραν αὐτοῖς γενέσθαι τὴν φυγὴν animadvertite μακροτέραν esse adverbii μακράν comparativum ἐπειδὴ μακροτέραν ἔφυγον, ut Φεύγειν μακράν: namque Φυγὴ μακρά non dicitur.

Postquam Borysthenitae omnes ad Dionem audiendum consederunt πάνου ἂν τις, inquit, (Tom. II. pag. 81) ἦσθη τῇ ὄψει φιλόσοφος ἀνὴρ, ὅτι ἅπαντες ἦσαν τὸν ἀρχαῖον τρόπον, ὡς φησιν Ὀμηρος τοὺς Ἕλληνας, κομῶντες καὶ τὰ γένηια Ἀφεικότες, εἷς δὲ ἐν αὐτοῖς μόνος ἐξυρμημένος adulator Romanorum, civitatis odium. In his mendosum est ἀφεικότες, nam quid est τὸ γένειον, τὸν πώγωνα ἀφιέναι? Qui est capillis barbaque promissa passim a Graecis dicitur καθεικέναι τὴν κόμην, καθεικῶς τὸ

γένειον, τὸν πώγωνα, αὐτὸν πώγωνα καθειμένος. Lepidissime Ehippus Athen. p. 509 D. de barbatulo iuvene:

εὖ δ' ὑποκαθίεις ἄτομα πώγωνος βᾶθι.

Itaque Dioni quoque reddamus suum τὰ γένηια ΚΑΘΕΙΚΟΤΕΣ. Eodem modo dixit pag. 61. πλοκάμους δέ τινας πολιούς καθεῖτο, et pag. 167. οἶον τοὺς ποταμούς κατακειμένους γυμνοὺς τὸ πλεον γένειον πολὺ καθεικότας μυρικήν ἢ κάλαμον ἐξεφηνωμένους, ubi scrib. γένειον ΒΑΘΥ καθεικότας. Diogenis Laërtii locus de Antisthene VI. 13. in hunc modum constituendus est: πρῶτον δὲ καὶ Νεάνθης Φησὶν διπλῶσαι θοιμάτιον (Σωτικράτης δ' ἐν τρίτῃ Διαδοχῶν Διδῶρον τὸν Ἀσπένδιον.) καὶ πώγωνα καθεῖναι καὶ βᾶκτρῳ καὶ πήρῃ χρῆσθαι.

Quod Dio Tom. II. pag. 87 scīte et ὀμηρικῶς dixerat sciolus emblemate maculavit. Dixerat enim: προθυμῆσομαι εἰπεῖν τὸν λόγον κατ' ἑμαυτόν.

ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω.

ad verba κατ' ἑμαυτόν cui non veniat in mentem Nestoris ita dicentis:

καὶ μαχόμεν κατ' ἑμαυτόν ἐγὼ κείνοισι κτέ.

Satis est, credo, perspicuum quid sit κατ' ἑμαυτόν. Tamen explicuit nescio quis in margine hodieque apud Dionem legitur: εἰπεῖν τὸν λόγον [ὡς ἂν ἐγὼ δύνωμαι] κατ' ἑμαυτόν. Venustissime etiam Dio in se accommodavit verba Ulyssis

ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω.

ex Odys. Θ. 223.

Tom. II. pag. 87. ταῦτα δὲ εἰπὼν πρὸς ἐκεῖνον οὐδὲν ἤττον ὑπεκινούμην καὶ ἀνεφερόμην τρόπον τινὰ ἀναμνησθεῖς Πλάτωνός τε καὶ Ὀμήρου. Vera et antiqua lectio propemodum intacta servata est in libris, sed ob leve scribendi vitium nondum reperta deteriori fecit locum. Est enim in Codd. ὑπ' ἐκείνου, et in optimo ὑπ' ἐκείνου, et hoc quidem nihil est, sed scribe ὙΠΕΚΕΙΝΟΤΝ et cogita quid sit: nempe ὑπεκίνου, vetusto more I longo in EI converso Apud veteres et probatos scriptores Herodotum, Aristophanem, Platonem, Xenophontem, ὑποκινεῖν intransitivum verbum est ut παρακινεῖν. Quod reponerat Casaubonus ἀνεπτερούμην id ipsum ὑπεκίνου significat.

Hesychio reddendum ἙΠΕΚΙΝΟΥΤΝ: — ἐπτοοῦντο pro ὑπεκινούοντο.

Scripserat Dio Tom. II. pag. 90. ἀτεχνῶς δὲ ἔοικεν ὁμοιον εἶναι τοῖς περὶ θύρας ὑπηρεταῖς τῶν τελετῶν. Ad περὶ θύρας ad-scripsit aliquis ἔξω. Itaque nunc aequo animo legunt: τοῖς [ἔξω] περὶ θύρας. Hinc natum verbum est apud Photium Περιθυρεῖν: περὶ θύρας εἶναι, et Hesychium Περιθυρεῖν: τὸ ἐπὶ ταῖς θύραις ἴσασθαι. Quid sit περιθυρεῖν Dionis locus optime declarat.

Est in vicinia novum emblemata: ἂ ἔπασχον ἐκ Μουσῶν [καὶ κατεῖχοντο] Ὀμηρὸς τε καὶ Ἡσίοδος.

Praeclare Dio Tom. II. pag. 147 sq. demonstrat civitatum Graecarum inter se discordias et odia Magistratibus Romanis impune grassandi licentiam praebere. ἡ οὐκ ἐπισθάνεσθε, inquit, τῆς τυραννίδος, ἣν ἡ γὰσις ἡ ὑμετέρα δίδωσι τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν; et post pauca: κατεγνώκασι δὲ ὑμῶν ἄνοιαν δημοσίᾳ καὶ χρῶνται καθάπερ τοῖς παιδίοις ὑμῶν, οἷς πολλάκις ἀντὶ τῶν μεγίστων προ-τείνεται τὰ μικρότατα. — καὶ εἰ εἶπον ὑμᾶς πρώτους ἢ ἔγραψαν εἶτ' εἰσὶν ἀκίνδυνοι τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὡς ἐσχάτοις χρώμενοι. Ultima pars loci vitium concepit, nam nihil est χρῆσθαι ὡς ἐσχάτοις. Sententia est perspicua, nempe haec: *vepant vos omnibus contumeliis*. Perit unum vocabulum, quo revocato renasce-tur proverbium eo sensu tritum. Reponendum τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὡς ΜΤCΩΝ ἐσχάτοις χρώμενοι. Cicero pro Flacco 27: *quid in Graeco sermone tam tritum et celebratum est quam si quis despici-tur ducitur ut Mysorum ultimus esse dicatur?* Cf. Scholiastam Platonis ad *Theaetletum* pag. 209 B. et ad Euripidis *Ihesum* vs. 248, ubi est versiculus Menandri:

εἰ μὴ γαμεῖς γὰρ ἔσχατον νόμιζέ με
Μυσῶν.

est patris irati ad filium oratio et γαμεῖς futurum est: *nam nisi uxorem duxeris omnium hominum despiciatissimum me habeas licet*. In Appendice Paroemiogr. II. 85. Ἐσχατος Μυσῶν: — λέγεται ἐπὶ τῶν ὑπερηφάνως τισὶ κεχρημένων καὶ εἰώθασι λέγειν ὡς ἐσχάτῳ Μυσῶν κέχρηται μοι. Hoc ipsum igitur Dio dixerat.

Tom. II. pag. 149. ἡ τί δοκεῖτε παρὰ τοῦτο; τὴν θάλατταν

ἀναχωρήσειν ἀφ' ὑμῶν ἢ τὴν γῆν ὑμῖν ἕσσεσθαι μικροτέραν; Ex praecedenti H vitio natum est TI, quo expuncto scrib. ἢ δοκεῖτε παρὰ τοῦτο τὴν θάλατταν — μικροτέραν;

Et in aliis multis apud Dionem apparet ἡ παρεφθορῦα λέξις sequioris aetatis et Tom. II. pag. 152. in his ὄφελον ἐξῆν et ὄφελον ἐγένετο. Quid esset ὄφελον prorsus erant obliti et inter εἶθ' ἐξῆν et ὄφελον ἐξῆν nihil interesse putabant. Sed non erat haec nova ac recens Graecitatis παραφθορά, siquidem iam Callimachus poëtarum longe doctissimus non dubitaverit scribere:

ὄφελε μὴδ' ἐγένοντο θοαὶ νέες.

Tom. II. pag. 156. ποία δὲ (πόλις) ἦττον ἀποτυγχάνει τῆς ταυτὰ βουλευτομένης; leg βουλομένης, ut in orationis exitu: μίαν γνώμην καὶ ταυτὰ βούλεσθαι. idem velle atque idem velle ea demum fita amicicia est.

Pag. 175. οἱ δὲ μύρμηκες οὕτω πυκνοὶ βεδίζοντες — παρίσσι καὶ βοηθοῦσιν ἀλλήλοις. Legendum παριᾶσιν id est πάροδον διδάσιν.

Tom. II. pag. 177. οὐχ ὁρᾶτε -- αὐτὸν (add. τὸν) ἥλιον περὶ μέσσην ἐνίστε ἡμέραν ἐπισκοτούμενον σελήνης Ἐπιδραμούσης, satin' perspicuum est et ex rei natura et ex loquendi consuetudine Ἐπιδραμούσης verum esse?

Duae literulae exciderunt Tom. II. pag. 186. — οὐ δικαίως ἐμοῦ καταγνώτε, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ὀρθῶς ἐδόξατε, imo vero ἐδοξατε, et post pauca pro καὶ αὐτὸς ἑτέραν καὶ ἑτέραν λαμβάνω ὍΔΟΝ, suadente sententia λαμβάνω ΔΟΞΑΝ corrigendum.

Tom. II. pag. 195. οὐδὲ χρυσοῦς σφυρήλατος ἰζάμενος ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἱεροῖς. emenda χρυσοῦς, ut in nobili Cypselidarum epigrammate:

εἰ μὴ ἐγὼ χρυσοῦς σφυρήλατός εἰμι κολοσσός
ἐξώλης εἶη Κυψελιδῶν γενεά.

Quod de Domitiano scribit Dio Tom. II. pag. 201. ἐχθρὸν

ἀνεχόμενος τὸν — δεσπότην ὀνομαζόμενον καὶ θεὸν παρὰ πᾶσιν Ἑλλῆσι καὶ βαρβάροις — ἐρεθίζων ἀντικρὺς καὶ τὰ προσόντα κακὰ οὐ μέλλων νῦν ἐρεῖν ἢ γράφειν ἀλλ' εἰρηκῶς ἤδη καὶ γεγραφώς, prorsus nescimus quibus scriptis Domitianum irritaverit eique vitia ac scelera exprobaverit, et si quid fuerit, latuisse opinor monstrum et portentum hominis, qui sese *Domīnum Deumque* ab omnibus appellari voluit et ipse se ita vocabat. Sueton. in *Domit.* 13. Martialis V. 8.

Edictum Domini Deique nostri.

Ut suspicer nonnihil se in ea re Dionem iactare facit locus pag. 217. ubi de miseriis tyrannorum tragoedias ciet praesertim eorum, ὅσοι πολλῶν πόλεων ἄρχουσι καὶ ἐθνῶν καὶ ἀπείρου γῆς ἄσπερ — quem dicturum putas? an Domitianum? minime gentium — ὥσπερ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς, de quo, credo, nemo cogitabat; atque illa quidem sub Traiano scripta sunt. Est autem in verbis Dionis vitium μέλλων ἐρεῖν ἢ γράφειν pro γράφειν. Sexcenties φ et ψ inter se confundi novimus: passim praesens et futurum inter se locum mutare scimus. Quis igitur serio credit Dionem ἐρεῖν et γράφειν coniunxisse?

Eadem opera corrigamus locum ubi se Dion *νῦν* certe vera dicere praedicat Tom. II. pag. 257. πισεύσατε ὡς νῦν γοῦν ἀληθῶς ἐγὼ λέγω, non *revera* sed *vera* dico, inquit. Itaque ἀληθῆ non ἀληθῶς.

Tom. II. pag. 235. ἔφη δ' οὖν τις ὅτι καὶ τὸ κακῶς ἀκούειν καλῶς ποιοῦντα καὶ τοῦτο βασιλικόν ἐστιν. Celebratum apud Veteres dictum apud multos legitur, quos indicavit Menagius ad Diog. Laërt. VI. 3. et Wytttenbach. ad Plut. p. 181 f. qui ex Antisthenis Dialogo Cyro sumtum esse rectissime collegit ex Epicteti Dissert. IV. 6. τί οὖν λέγει Ἀντισθένης; οὐδέποτε ἤκουσας; βασιλικόν, ὃ Κῦρε, πράττειν μὲν εὔ, κακῶς δ' ἀκούειν.

Gallosum Druidas commemorans ita scribit Dio Tom. II. p. 249. Κελτοὶ δὲ οὐς ὀνομάζουσι Δρυῖδας — ὧν ἄνευ τοῖς βασιλεῦσιν οὐδὲν ἐξῆν πράττειν οὐδὲ βουλευέσθαι, ὥς τε μὲν ἀληθῆς ἐκείνους ἄρχειν, τοὺς δὲ βασιλέας αὐτῶν ὑπηρέτας καὶ διακόνους γίνεσθαι τῆς γνώμης ἐν θρόνοις χρυσοῖς καθήμενους καὶ οἰκίας μεγάλας οἰκοῦντας καὶ πολυτιμῶς εὐαχουμένους, non recte

dicitur πολυτίμως de lautis et opiparis Gallorum epulis. *Sumptuose* convivari Graece dicitur πολυτέλας εὐωχεῖσθαι, ut apud Dionem Tom. II. pag. 288. ἐδείκνει πολυτελῶς, et Tom. II. pag. 384. πολυτελῶς ἐσθιοντάς τε καὶ πίνοντάς, et passim apud alios.

Tom. II. pag. 276. Plato Homerum κελεύει μάλα εἰρωνικῶς τρέφοντας ἐρίῳ καὶ μύρονι καταχέαντας ἀφιέναι πρὸς ἄλλους. Dicebant μύρον καταχεῖν, non μύρω. Plato *de Rep.* pag. 398 A. ἀποπέμπομεν ἂν εἰς ἄλλην πόλιν μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ τρέφαντες. Hos veluti honores Homero haberi declarat Dionis εἰρωνικῶς. Cf. Plinium *Epist.* IX. 33. §. 9.

Claudicat sententia vocabulo amisso Tom. II. pag. 292. οὐδὲν ὄνησε (τὸν Πausανίαν) οὔτε ὅτι γένους ἦν τῶν Ἑρακλειδῶν οὔτε ὅτι παῖδα ἐπετρόπευε. Cur prodesse debebat quod tutor esset? Supplendum: ὅτι παῖδα (βασιλέως) ἐπετρόπευε. Nullum alium scriptorem Dio diligentius lectitavit quam Herodotum, cuius ubique apud eum sunt vestigia. Hoc quoque sumsit ab Herodoto IX. 10.

Tom. II. pag. 298. ὄρων αὐτοὺς διεφθαρμένους — ἐβούλετο ταπεινώσαι καὶ τοῦ φρονήματος, εἰ δύναίτο, καθελεῖν. Dicitur τὸ φρόνημα καθελεῖν, sed τοῦ φρονήματος ἀφελεῖν. *Spiritibus et ferociam animi frangere* dicitur ut Tom. II. pag. 391. Μιλτιάδης τὸ Περσῶν φρόνημα καθελὼν, sed ἀφελεῖν τινός est *partem demere, minuire, temperare*, ut h. l. καὶ τοῦ φρονήματος ἄφελεῖν.

Nescio cuius Comici antiquae Comoediae versiculos laudans Dio Tom. II. pag. 334 non scripsit:

δέσποινα Δ' ἀπασῶν πότνι' Ἀθηναίων πόλι,
sed δέσποινα ἀπασῶν κτέ. Post pauca editur:

ἄλση δὲ τίς πω τοιάδ' εἶχ' ἄλλη γύη;
εἶχε μὲν δὴ δηωθεῖσα δὲ ὡς ἐπὶ συμφορᾷ ἀπεκείρατο, in libris est εἶχε μὲν δὴ σωθεῖσα δὲ κτέ. Fuerat olim: ΜΕΝΔΗΙΩΘΕΙ-
CΑΔΕ id est εἶχε μὲν δηωθεῖσα δὲ sine δή. Valckenarii est certa emendatio δηωθεῖσα, sed quod idem pro γυνή reposuit γύη infelix admodum coniectura est: ne Graecum quidem est

γύη, sed δ γύης et οἱ γύαι, quod *iugera* et *arva* significat, neque est huius loci. Nihil aliud admittit loci sententia quam ἄλλη ΠΟΛΙΣ. Continuo sequitur:

καὶ τοῦρανοῦ γ', ὡς Φασιν, ἔστιν ἐν καλῶ.

καὶ πῶς οἱ γε λιμῶττουςι καὶ νοσοῦσι καὶ τὸ πλέον αὐτῶν ἀπόλυται ὑπὸ τῶν ἀέρων ἢ τῶν πολεμίων. Coeli salubritas nil prodest adversus inopiam et *famem*, sed pervulgato errore confusa sunt λιμός et λοιμός, et tu corrige: καὶ πῶς οἱ γε ΛΟΙμῶττουςι.

Pag. 341. (ἡ τύχη) Κροίσῳ δίδωσι χρυσόν, Κανδαύλῃ γυναῖκα — Λακεδαιμονίοις Τὴν Ἀθηναίων θάλασσαν. Felicissime Dindorf. Λακεδαιμονίοις Γῆν, ἈθηναίΟΙΣ θάλασσαν.

Tom. II. pag. 343. ἔστι δὲ ἄτοπον εἶ TIC μὲν ἕκαστος οὐ δύναται φέρειν ἐνίους τῶν εὐτυχοῦντων, — τὴν δὲ τύχην θεὸν οὔσαν ἀξιοῖ τοῖς αὐτοῖς τούτοις συζῆν διὰ παντός. Multa Editores novant, sed in una tantum litera vitium est. Corrige. εἶ EIC (εἶς) μὲν ἕκαστος κτέ.

Pag. 343. Ἀδικώτατά μοι δοκοῦσιν ἐγκαλεῖν οἱ πολλοὶ τῇ τύχῃ, est novae declamatiunculae initium, cuius pauci tantum loci excerpti supersunt.

Pag. 349. κἄν μὲν ἕτερός τις μὴ κατεαγῶς τὴν κεφαλὴν δῆσηται καταγελαῖται, τοῖς δὲ βασιλεῦσι πρέπειν δοκεῖ καὶ πολλὰ μυριάδες τεθνήκασιν ὑπὲρ τούτου τοῦ βᾶκος. Legendum: τὴν κεφαλὴν ΔΙΑδῆσηται, et sic demum apparet τὸ βᾶκος esse τὸ διάδημα.

Pag. 354. εἶ τις ἐπὶ τὰς ἠπίστατο παρὰ τῆς Μηδείας μαβῶν ἢ παρὰ τῶν Θετταλῶν. Scrib. παρὰ τῶν Θετταλίδων. Plato in *Gorgia* pag. 513. a. ὅπως μὴ πεισόμεθα ὅπερ Φασὶ τὰς τὴν σελήνην καθαιρούσας τὰς Θετταλίδας, et saepe sic appellantur veneficae ex Thessalia, quarum *carmina* (ἐπὶ τὰς) *de coelo possunt deducere lunam*.

Tom. II. pag. 420. πεπλησμένον δρῶντες αὐτὸν ὑπὸ νόσου καὶ οἰδεύοντα καὶ ὑπουλον. Nihil est πεπλησθαι ὑπὸ νόσου. Suspicio Dionem scripsisse πεπλησμένον *inflatum*.

Pag. 424. *σύμπαντας οὐ Φαινομένους ἐκείνου ἀξίους. Perit oppositio quam sic restitues: οὐ Φαινομένους (ἜΝΟC) ἐκείνου ἀξίους.*

Pag. 433. Tom. II. *εἰ δέ γε ὠφέλει τὸ κεκτηῖσθαι χρυσίον οὐδὲν ἐκώλυεν Αἰθίοπας τοὺς ἄνω μακαριωτάτους εἶναι δοκεῖν. — καὶ Φασιν αὐτόθι τοὺς κακούργους ἐν παχραῖς δεδέσθαι πέδαις. Et res ipsa declarat Dionem dedisse ἐν ΧΡΥCΑῖς δεδέσθαι πέδαις et Herodoti locus, qui Dioni obversabatur III. 23. ἀγαγεῖν σφραγῆς ἐς δεσμωτήριον ἀνδρῶν ἐνθα τοὺς πάντας ἐν πέδησι χρυσέησι δεδέσθαι.*

Similiter pag. 441. *ἐν χρυσαῖς ἔδησε πέδαις.*

Superest *Corinthiaca* habita a cive Romano, ordinis Equestris, philosopho, in Gallia nato, pag. 113 sq. cuius nomen, si Favorinus non est, non facile cognoscetur. Est homo vanus, sibi placens, loquax magis quam facundus, doctrinae non admodum reconditae ostentator magis quam cultor.

Tom. II. pag. 101. Reisk. *ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεδήμησα τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ — ἔτι δὲ ὑμῖν οὕτω σφῶδρα ὡς οὐδὲ Ἀρίων ὁ Μηθυμναῖος. Pro ἔτι δὲ ὑμῖν Geelius ἐτιμώμην coniecit, quod Editor uterque recepit in textum. Paulo melius erit ἐτιμήθην, nam cogitat Orator de statua sibi publice posita, ut ex sqq. apparet.*

Post pauca pag. 102. *ὁ μὲν ἔρριψεν εἰς τὸν πόντον, suppleendum: ἔρριψεν (ἑαυτόν).*

Pag. 102. *ἐπικαταγομένων δὲ τῶν πορθμένων, res postulat aoristum ἐπικαταΓαγομένων.*

Pag. 102. *ἐγένετο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον καὶ Σόλων ΜΕΝ ἐν Κορίνθῳ Φεύγων τὴν Πεισιστράτου τυραννίδα, οὐ Φεύγων ΔΕ τὴν Περιάνδρου. Loco suo motum est μὲν et post Φεύγων transferendum.*

Continuo sequitur: *οὐ γὰρ ἦν ὁμοιον. ὁ μὲν καταλύσας τὴν*

δημοκρατίαν ἐτυράννευε [τῶν Ἀθηναίων], Περίανδρος δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν. Supplendum est: ὁ μὲν ΓΑΡ καταλύσας et τῶν Ἀθηναίων expungendum, quod si scriptor addidisset in proximis τῶν Κορινθίων additum oportuit. Sed neque hoc opus est neque illo.

Pag. 103. (Solon) οὐ δῆπου καταφρονῶν ἀνδριάντος ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν Σαλαμῖνι χαλκοῦς ἐσάναι μέγα ποιούμενος. Non meminerat eorum quae de hac Solonis statua scripta sunt apud Demosthenem *de F. L.* pag. 420. 7. τὸν μὲν ἀνδριάντα τοῦτον (τοῦ Σόλωνος) οὐπω πενήτηκοντ' ἔτη Φασὶν ἀνακεῖσθαι Σαλαμίνοι, ἀπὸ Σόλωνος δὲ ὁμοῦ διακόσιά ἐσιν ἔτη καὶ τετταράκοντα εἰς τὸν νυνὶ παρόντα χρόνον. Itaque ex Demosthenis opinione, qui anno 343 haec scribebat, Solon circa annum 583 Atheniensibus leges dedit.

Pag. 103. διαμαρτῶν δὲ [καὶ] τούτου. Inepte additur καί. Hoc *unum* enim, si quid Herodoti obtrectatoribus credimus, a Corinthiis Herodotus petierat.

Pag. 104. ἡμᾶς δὲ ΔΙC ἐπιδημήσαντας οὕτως ἀσμένως ἐπέιδετε ὥστε μάλιστα μὲν ἐπειρᾶσθε κατέχειν, δρῶντες δὲ ἀδύνατον ὄν ἀλλά γε τὴν εἰκὴ τοῦ σώματος ἐποίησασθε. Manifesto mendosum est ΔΙC. *Primum* enim se Corinthum ait venisse ante annos decem eoque tempore statuam sibi positam narrat. Nunc reversus post decem annos queritur statuam suam nusquam apparere.

Itaque ΔΙC solemnī errore ex ΔΗ videtur esse natum.

Sequitur: καὶ ταύτην φέροντες ἀνεθήκατε εἰς τὰ βιβλία ὡς προεδρίαν, imo vero ὡς (εἰς) προεδρίαν.

Pag. 109. μισοβάρβαροι μὲν γὰρ οὕτως ἦσαν (Corinthii) ὥστε εἰς Θερμοπύλας τετρακοσίους σφῶν αὐτῶν ἀπέσειλαν ὅτεπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι Τετρακοσίους. Scripserat ὅτεπερ Λακεδαιμόνιοι Τριακοσίους. Sumtum est ab Herodoto VII. 202. (ubi enumerantur οἱ ἐν ταῖς Θερμοπύλαις): Σπαρτιητέων τριηκόσιοι ὀπλίται — ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι. Nempe hoc agit Sophista ut ostendat *plures* apud Thermopylas fuisse Corinthios quam Spartanos.

Pag. 109. in Simonidis epigrammate:

νῦν δ' ἄμμ' Ἄλαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς.

Pro Homericō ἄμμε Simonides Doricum ἀμέ posuerat, et sic solent vulgo Dorica ἀμές et ἀμέ depravari.

Pag. 111. ἐψηφίσαντο (Syracusani) τοὺς τῶν τυράννων ἀνδρί-
 ἀντας — συγκόψαι κρίσιν γε ἐν αὐτοῖς ποιήσαντες. Vitium est
 in verbis ἐν αὐτοῖς, non poterat enim alibi iudicium hoc exer-
 ceri. Scribendum est κρίσιν γε αὐτοῖς (ὑγανπίσ) ποιήσαντες.

Pag. 112. Ἐκεῖνοι (Syracusani) — Λευκανόν τινα ἄνθρωπον ὅτι
 πρεσβείαν τινὰ εἰς τὸν δῆμον ἀπήγγειλε Δωρισὶ — ταλάντῳ ἐδω-
 ρήσαντο καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ σώματος ἐσήσαντο * * * παρὰ τῶν
 ἀσυγγειτόνων — ὡς εὖ τὸν ἄνδρα καὶ Φιλοκάλως ἀμειψάμενοι. La-
 cunam sic expleverim (καὶ διὰ τοῦτο πολὺν ἔπαινον ἐκτήσαντο)
 παρὰ τῶν ἀσυγγειτόνων κτέ. Repetitum in vicinia HCANTO
 scribam in errorem induxit.

Pag. 123. (τὸν Ποσειδῶνα τὸν Ἰσθμιον) Μόμμιος ἐκ βάθρων
 ἀνασπάσας ἀνέθηκε τῷ Διὶ ἄνθρωπος ἀπαιδευτος καὶ μηδενὸς τῶν
 καλῶν πεπειραμένος. Indignabundus ad haec in margine Grae-
 culus aliquis adscripsit: Φεῦ τῆς ἀμαθίας, τὸν ἀδελφὸν ὡς
 ἀνάθημα, quae verba post τῷ Διὶ in textum recepta ad hunc
 usque diem sine ulla cuiusquam offensione leguntur.

C. G. COBET.

Anecd. Bekk. pag. 101. 8. Κράζειν: οὔτω δεῖν Φασὶ λέγειν
 ἀλλὰ κραυγάζειν ἢ βοᾶν. Scribendum ΟΤ δεῖν Φασὶ λέγειν.
 Sexcenties οὐ et οὔ (id est οὔτω) confunduntur. Caeterum recte
 κράζειν reiciunt, nam veteres κεκραγένας dicebant, κέκραχθι,
 κεκραγώς. Semel Aristophanes per iocum dixit in *Equitt.* vs. 287.
 κατακεκράξομαι σε κράζων.

C. G. C.

AD LIBANIUM.

Libanii Sophistae Orationes et Declamationes recensuit Jo. Jacobus Reiske. Altenburgi 1791.

Primam Libanii orationem *περὶ τῆς ἑαυτοῦ τύχης* in superiore Mnemosynes parte diligenter tractavimus, nunc reliquas Tomi I orationes ordine persequemur.

Libanius I. pag. 173. 16. *ποῦ τοίνυν ὁ βαρὺς ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἄρχοντας; ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες κτέ.* Intelligentur haec sic divisa: *ποῦ τοίνυν ὁ βαρὺς; ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἄρχοντας; ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες κτέ.* Deinde ubi hoc crimen satis diluit, transiit ad alterum pag. 175. 8. *ἀλλὰ βαρὺς εἶμι τοῦ γένους μεμνημένος;*

Post pauca pag. 176. 6. scribendum: *ἐν τοίνυν τῇ νεότητι διεφύγον ΜΕΝ ἂ μὴ πάνυ ῥάδιον.* — *ἠνώχλησα οὖν ἐγὼ τῇ μνήμῃ τῆς σωφροσύνης;* Editur *διεφύγομεν*. Necessarium est μὲν, quoniam hoc dicit: *ἔσωφρόνησα μὲν, οὐκ ἠνώχλησα δὲ τούτου μνημονεύων.* Praeterea plurali *διεφύγομεν* nullus hic locus est.

Pag. 183. 9. *οἱ δ' οὐκ οἶδ' ὀπόθεν εἰσπεσόντες* — *τρυφῶσιν ἐν τοῖς ἐκείνων.* Legendum videtur *εἰσπαίσαντες*, quod cum contentu dicitur de hominibus importunis et impudentibus quo non decet sese intrudentibus, ut parasiti invocati in epulas. Athenaeus pag. 7. f. *περὶ Περικλέους Φησὶν Ἀρχιλοχος ὁ Πάριος ὡς ἀκλήτου ἐπεισπαλοντος εἰς τὰ συμπόσια.* Frequentissime autem *εἰσπαῖσαι* et sim. in *εἰσπῆσειν* corrumpi solent, ut et *ἐπεισπαίειν, ἱκπαίειν, διεκπαίειν.* Cf. *Miscell. Crit.* pag. 106.

Pag. 183. 16. οἶδα καὶ ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν, ὥσπερ ὑπὲρ τῶν βουλευόντων, γενάξας, οὐδὲ τοῦτ' ὄν ἴσως ἀδίκως, πεινῶντων καὶ ῥιγούντων. Sententia postulat οὐδὲ τοῦτ' ὄν ἴσως. Scribae, ut solent, vicinis accommodarunt.

Pag. 185. 2. exime additamentum e verbis: εἰ δὲ δεῖ καὶ περὶ τῶν τὰ ἔθνη διοικούντων [ἀρχόντων] εἰπεῖν, ἤΡΧΟΝ οἱ βέλτιστοι κριθέντες. Οἱ τὰ ἔθνη διοικοῦντες sunt οἱ ἀρχοντες, opinor, et sq. ἤρχον praecedens ἀρχόντων plane intolerabile facit.

Pag. 185. 8. μετασρέφεται δὲ περισκοπῶν μὴ οὐ πολλοὺς ἀπέχῃ σαδίου δ διαδεξόμενος. Vera lectio est ἀπέχῃ, quia eo sensu μὴ cum indicativo construitur. Saepe in talibus scribae peccant praesertim apud Platonem. Certa lux ex poëtis affulget, ut in *Phoenissis* vs. 92.

ἐπίσχεσ, ὡς ἂν προὔξερευνήσω σίβον
μὴ τις πολιτῶν ἐν τρίβῳ φαντάζεται.

Pag. 185. 12. κὰν ἐξέλθῃ τῆς ἀρχῆς μικρὸν τι τοῦ παντὸς ἐξεμέσας τὸ πλεον κατέπεψεν. Lepidum hoc dicendi genus ab Aristophane sumsit in *Acharn.* initio:

τοῖς πέντε ταλάντοις οἷς κλέων ἐξήμεσεν.
et in *Equitt.* 1147.

ἀναγκάζω πάλιν ἐξεμεῖν
ἄττ' ἂν κεκλόφωσί μου.

Hinc suspicor pag. 141. κελεύοντες ἐμεῖν ἅ ἐδηδόκασι κακῶς intercidisse necessariam praepositionem et ἐξεμεῖν restitui oportere.

Pag. 192. 40. οἱ δὲ ΠΕΡΙ τὰς τραπέζας ὑμῖν ἄδοντες νέοι. Leg. ΠΑΡΑ τὰς τραπέζας, ut παρὰ δεῖπνον, παρὰ πότον et sim.

Pag. 198. 1. νέος χρήματα παρὰ τοῦ πατρὸς λαμβάνων ὡς τῷ σοφιστῇ κομιῶν ἤ ὄν τὰ μὲν εἰς πότους ἔτρεψε, τὰ δ' εἰς κύβους, τὰ δ' αἰδοίοις ἔδωκε θρασύτεροις ἐστὶν οὐ τοῦ νόμου. Expunge ὦν ex praecedente syllaba male repetita natum. Quod autem dicit τὰ δ' αἰδοίοις ἔδωκε ludit in Homeri verbis *Odyss.* O. 373.

ἔφαγον τ' ἐπίον τε καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα.

quem locum rectius accepit quam eruditi Alexandrini, qui adscrip-

serunt ad αἰδοίσιιν: οὕτως τοὺς ἰκέτας ἔλεγον, credo, ne reginae suae fastidiosas aures offenderent.

Lacunam Tom. I. 168. 17 in verbis: τὸν διὰ ΤΕ γαστρὸς οὐσίαν ὡς πλείστην ἀνηλωκότα sic explevimus: διὰ τε γαστρὸς (καὶ τῶν ὑπὸ τὴν γαστέρα). Minus verecunde dixit II. 121. 4. ἤκουσας ἂν — πάντα δι' αἰδολίων τε καὶ γαστρὸς οἰχόμενα. et II. 390. 13. σωφροσύνη καὶ γαστρὸς καὶ αἰδολίων.

Pag. 211. 4. οἱ πότ' ἂν ὑπήκουσαν ἀνθρώπῳ μεθύοντι; Supple: οἱ (πῶς) ποτ' ἂν ὑπήκουσαν. qui fieri potuit ut.

Pag. 219. 18. νομίζω δὲ κάκεῖνο δεινὸν τὸ δυσυχεῖς τινὰς ἀρτοπόπους εἰσπράττειν ἐθέλειν χρυσίον ὧς τινος ἀλοῦντος αὐτοῖς τὸν σῖτον ὕδατος. Invat apponere venustissimum in hanc rem epigramma Antipatri Thessalonicensis iam ab Reiskio indicatum:

Ἴσχετε χεῖρα मुलाῖον, ἀλετριδες, εὐδετε μακρά,
κῆν ὄρθρον προλέγη γῆρυς ἀλεκτρούνων.

Διὼ γὰρ νύμφαισι χερῶν ἐπετείλατο μόχθους·

αἱ δὲ κατ' ἀκροτάτην ἀλλόμεναι τροχιῆν
ἄξονα δινεύουσιν, ὃ δ' ἀκτίνεσσιν ἐλικταῖς
σρωφᾶται πισύρων κοῖλα βάρη मुλάκων.
γευόμεθ' ἀρχαίου βιότου πάλιν εἰ δίχα μόχθου
δαίνυσθαι Διηοῦς ἔργα διδασκόμεθα.

in *Anthologia Palatina* IX 418.

Pag. 229. 20. ὅλως δὲ ὅστις θηρᾶν ἀγαθὸς οὗτος καὶ πολεμεῖν [ἀγαθός]. ἀγαθὴ γὰρ πολέμου διδάσκαλος ἢ θήρα. Expunge inutile et aurem vexans ἀγαθός repetitum.

Libanius I. 233. 1. δυοῖν δὲ ὄντοιν σφίσι (τοῖς Ἀθηναίοις) πλείσου ἀξίον χωροῖον Πειραιῶς τε καὶ τῆς ἀκροπόλεως ἢ μὲν ἐσι τῆς Ἀθηναῶς, ἢ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος. Imo vero Ὁ δὲ (ὁ Πειραιεύς).

Libanius I. 240. 9. πόσας ἂν οἰόμεθα δεῦρ' ἐλθεῖν κλίνας ἀναιρησομένας [τότε] τὸ τῆς πόλεως ἄνθος; Inepte interpositum τότε sine mora delendum. Parum abfuit quin flos iuventutis in ea clade periisset, et ἀναιρεῖσθαι est *cadavera mortuorum suscipere ad sepulturam*.

Pag. 251. 2. πολλοὶ μὲν οἱ συναχθεσθῆσθόμενοι. Vera forma est συναχθεσόμενοι, qua sola Attici et Atticorum imitatores utebantur. Graeculi ex sua dicendi consuetudine vitiosam passim substituunt. Indicium fraudis est in Cod. Bavar. lectio συναχθῆσόμενοι. vid. *Var. Lectt.* pag. 137.

Libanius I. 261. 7. οἷς ἐξῆν μὲν ἀντειπεῖν ἐπὶ τῷ συμφέροντι καὶ βουλευτόμενον ἐπισχεῖν. Tralaticium in libris vitium est ut βούλεσθαι et βουλεύεσθαι inter se mutant locum. Fit sententia absurda, sed nihil hoc scribae morantur, interdum ne Editores quidem.

Pag. 276. 6. οὐ γὰρ ΤΟΤ μὴ λέγειν ἐγνωκότος ἦν διὰ τέλους μὴ λέγειν. Duplex lectio est τὸ μὴ λέγειν et τοῦ μὴ λέγειν. Hanc Reiske protulit et recepit non assecutus loci sententiam, quod raro ei accidit. Manifesto enim Libanius hoc dicit: οὐ γὰρ τὸ σιγαῖν ἐγνωκότος ἦν διὰ τέλους σιγαῖν. Continuo enim addit: τιμῶντος οὖν ἦν καὶ κοσμεῖν ἐπιθυμοῦντος κάλλιον, ἀλλ' οὐχ ὅλως τὸ κοσμεῖν φεύγοντος ἢ μέχρη τοῦδε σιγῆ.

Libanius I. 278. 7. ὡσε φανῆναι συμφωνίαν τῶν ὄντων πρὸς τὰ ΠΑΛΑΙ καθεσῶτα. Oppositio perit, quam revoca scribendo τῶν ΝΤΝ ὄντων.

Pag. 284. 16. μόνοις δὲ ἡμῖν τό τε παρὸν τοῦ ἔτους ἡδύτερον καὶ τὸ προσδοκώμενον οὐκ ἀηδέτερον. Ἠδύτερον et forma vitiosum est et sententiae nocet. Graeci non ἡδύτερον dicebant sed ἡδιον. Scrib. ἡδύ. Imposuit scribae vicinum ἀηδέτερον, sed sententia est: τὸ παρὸν ἡδύ καὶ τὸ μέλλον οὐχ ἥττον ἡδύ.

Libanius I. 286. 22. de intervallo quo Antiochia distabat a mari ita scribit: εἰκοσι γὰρ τὸ μέσον εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὡσε ἀνὴρ εὐζωνος ἄμα ἡλίῳ κινήσει ἐνθὲνδε κομιεῖ τι τῶν ἐκεῖθεν ἔτι μεσημβρίας ἐσώσης. Stadia CXX sunt millia passuum XV. *Expeditus viator* (ἀνὴρ εὐζωνος ex Herodoto) intra horae spatium XXX ferme stadia conficit. Itaque ibant et redibant horis circiter octonis. Profecti prima luce ἔτι μεσημβρίας ἐσώσης a littore maris in urbem revertebantur.

Libanius I. 288. 20. πολλάκις ἀμείνων χῶρος ἐπισπασάμενος γνάμας ἀνθρώπων ἐξέβαλε τῆς ἐνεγκούσης (id est τῆς πατρίδος) τὴν ΓΝΩμην. Reiske bonam et certam correctionem a se re-pertam ἐξέβαλε — τὴν ΜΝΗμην inconsiderate abiecit.

Pag. 300. 4. τοῦ συμβάντος δὲ πάντα ὀφθαλμόν τε καὶ γνώ-μην ἐπιστρέφοντος καὶ δηλοῦντος ὡς οὐκ ἄνευ θεοῦ ἔδρατο. Perit una literula. Repone quod sententia postulat: καὶ δήλοτ ὄντος.

Libanius I. 307. 4. πείθουσι τὸν Ἀπόλλωνα λύσιν μίαν τῶν δυσχερῶν ἀνελεῖν τὴν τῶν ἐν Κύπρῳ θεῶν ὡς ἡμᾶς μετοίκησιν. Leg. μετοίκισιν. Frequentissimum in libris hoc mendum est, ut οἰκισις cum compositis contra sententiam in οἰκησις convertatur. Responderat Apollo: μία λύσις τῶν κακῶν ἦν τοὺς ἐν Κύπρῳ θεοὺς ὡς ἡμᾶς μετοικίσητε.

Rex Antiochus dicitur I. pag. 310. 15. εἰρηνικός τε ὁμοῦ τὸν τρόπον καὶ πολεμικός· τῇ μὲν χαίρων εἰ μὴ τις θρασυνοίτο, πρὸς δὲ ἐκείνον εὐψυχος εἰ τις ἐπαναγκάζοιτο. resecat ultimam syllabam, εἰ quis (eum arma sumere) cogeret, non cogeretur.

Antiochus pag. 311. 5. praedones quosdam in Tauro monte delevit, ἀνθ' ὧν ὑπὸ τῶν εὐ παθόντων ἴσατο χαλκοῦΝ ταῦρον κεχειρωμένος. Corrige ἴσατο χαλκοῦC, statua ei ex aere est πο-νία, notissimo Atheniensium usu, qui dicebant: ὁ δήμος τὸν Σόλωνα χαλκοῦν ἔσησεν, et ὁ Σόλων χαλκοῦς ἔσηκεν ὑπὸ τοῦ δήμου.

Reges Syriae dicuntur pag. 311. 14. Antiochiam alii aliis templis exornavisse: ὁ μὲν τις ΜΙΝΩΟC ἱερὸν ἐποίησεν, ὁ δὲ Δῆμητρος, ἄλλος Ἑρακλέους. Cui fit credibile Syriae regem Minoi templum posuisse? Nihil reperio unde proclivi errore ΜΙΝΩΟC nasci potuerit. Proximum est Ἀπόλλωνος, sed per-mirum accidit quo pacto id in Μίνωος potuerit depravari.

Libanius Tom. I. pag. 312. 8. ἀλλὰ ΓΑΡ τοὺς χόας τῆς θαλάσσης μετρεῖν ἐστὶν ἢ τῷ λόγῳ πειρᾶσθαι περιλαμβάνειν ὅσαις ἰκατοσ προσθήκαις ἐπὶ μεῖζον ἦρε τὴν πόλιν. In absurdo γάρ

comparativus unde sequens ἢ pendeat. Sententia postulat ἀλλὰ 'ΡΑΙΟΝ (ῥᾶον) τοὺς χόας τῆς θαλάσσης μετρεῖν ἐς ἢ κτέ. Τοὺς χόας τῆς θαλάσσης sumsit ex Platonis decantato loco in *Theaet.* pag. 173. D. μαῖλλον αὐτὸν λέληθεν ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χόας, ubi vide Stallbaumii notam.

Libanius I. pag. 312. 15. ταῖς Ἀθήναις σεμνὸν τὸ τῶν πολιτευομένων παρ' αὐτοῖς τὸν μὲν δίκαιον κληθῆναι, τὸν δὲ ἕτερόν τι. Non est satis in υπο exemplo et excidisse quaedam suspicor sic supplenda: — κληθῆναι, ΤΟΝ δὲ (χρησόν, Τ'ΟΝ δὲ) ἕτερόν τι. Cum Aristide optime Phocionem τὸν χρησὸν coniunxerat. Repetitum in vicinia ΤΟΝ ΔΕ scribam fefellit.

Pag. 314. 1. ὡς ἦγε τῶν ἀγαθῶν φορὰ δι' ἴσου περ ἦν. Lege ἐξ ἴσου παρῆν. Utrumque mendum est ex tralaticiis, δι pro ἐξ et περ pro παρ-.

Libanius I. 316. 11. οἱ μὲν ἀξίως τῶν ὄντων σφίσιν, οἱ δὲ μεζιζῶνς ἢ κατὰ τὰ ὄντα [σφίσιν]. Supervacaneum et auri molestum σφίσιν sine mora delendum.

Pag. 322. 19. πρὸς δὲ τοὺς ὑπερέχοντας ὑπειξίς, πρὸς δὲ τοὺς πεπαιδευμένους φίλτρον, ἈΚΤΕΙΟσύνη δὲ ἢ διὰ πάντων. Nihili vocabulum est ἀσειοσύνη pro ἀσειότης, neque est hic *dicaeitali* locus. In tam bene morata civitate, qualem Libanius nobis male credentibus narrat Antiochiam fuisse, erat ΔΙΚΑΙΟσύνη διὰ πάντων.

Libanius I. 323. 6. ἔπεσε μὲν ὁ δῆμος εἰς δάκρυα καὶ περιέρρον τὸ βασιλείον σὺν ἱκετηρίαι, τὴν δὲ τοῦ τότε κρατοῦντος ζέουσαν ὀργὴν αἱ τούτων δεήσεις ἐσόρεσαν. Memor erat Libanius Herodotei illius: ἔπεσε τὸ θέτρον ἐς δάκρυα. Tum scripsit σὺν ἱκετηρίαις, cum *surplicibus ramis*, et in fine ζέουσαν ὀργὴν pro ὀργήν. Proprie ἴτα, θυμός vel ὀργή, dicitur ζεῖν et ἐπιζεῖν. cf. I. 37. ζέων ἔτι. I. 459. τὸ τῆς ὀργῆς ζέον. III. 335. 4. τίνας οὐκ ἂν ζέοντα ἐκοίμισε θυμόν; Eadem opera corrige IV. 105. κόσμησον τὴν ὀργήν. leg. κοίμισον. Proprie in ea re ἀνεγείρειν et κοιμίζειν inter se opponuntur, ut III. 168. οὐ κακὸν εὐδον

ἀνεγείρειν ἀλλ' εἰ καὶ τις ἄλλος ἐπιφέρει κοιμίσειν. et III. 244. χρόνος ἐκοίμισε τὴν δργήν. Omnino scribarum stolidum genus κοίμισαι, κοιμίσαι et κοσμήσαι permiscere solet.

Est Euripidis fragmentum apud Scholiast. Pindari *Isthm.* IV. 39.

εὐδουσα δ' Ἰνοῦς συμφορὰ πολὺν χρόνον
νῦν ὄμμ' ἐγείρει.

In libris est ἰδοῦσ' ἀδινούς συμφοράς. Valckenarius in *Diatribe* pag. 174. correxit:

ἰδοῦσα δ' Ἰνοῦς συμφορὰν.

perfectit emendationem Musgravius reponens:

Εὐδουσα δ' Ἰνοῦς συμφορὰ πολὺν χρόνον.

quam recte demonstrabit Plutarchus in *Antonio* cap. 36. Εὐδουσα δ' ἡ δεινὴ συμφορὰ πολὺν χρόνον, ὃ Κλεοπάτρας ἔρας, — αὖθις ἀνέλαμπεν.

Libanius I. 323. 13. οὐ μὴν ἔστιν εἰπεῖν ὡς — τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνδρείαν μετὰ τῆς τῶν ὈΠΛΙΤΙΚῶν μελέτης ἀποβέβληκεν ἢ πόλις, ἀλλὰ τὴν μὲν ἔπαυσεν ὁ νόμος, τὴν δ' ἐτήρησεν ἡ Φύσις. Verum est τῆς τῶν ΠΟΛΕΜΙΚῶν μελέτης. Usu armorum ex lege Antiochensibus erat interdictum, sed insitam natura fortitudinem (si quid Libanio credimus) retinuerant.

Libanius I. 330. 8. ὡς γὰρ ἐπέβη τοῦ ὄρους ἔΛΤΕτο ἡ νόσος, non ἐλύετο, sed continuo ἐλέλυτο, ut *primum montem conscendit statim morbo* erat liberatus, non *liberabatur*. Nota et perfrequens confusio haec est ut pro necessario plusquamperfecto vitiose imperfectum sit scriptum.

Pag. 339. 16. ῥέων γὰρ εἰς ἄνωθεν καὶ προελθὼν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τεμῶν ἑαυτὸν περιβάλλει τὸ χωρίον. Quid est εἰς ἄνωθεν? Repone: εἰς ἄνωθεν, ubi εἰς est *υπο αἰθεο*.

Pag. 343. 18. πολλὰ μὲν ἐκλελοιπότες ὧν ὁ Φιλίας νόμος (rectissime Reiske pro ὠφελείας νόμος) ἔταξε, μεμφόμενοι δ' ἔνθ' ἑαυτῶν κεκώλυνται. Corrigo partim cum Reiskio: μεμφόμενοι δ' Ἄνθ' ἑαυτῶν ΤΑ ἘΦ' ἘΩΝ κεκώλυνται.

Libanius I. 351. 2. ἦν ἰδόντι μὴ βοᾶν οὐκ ἔστι καὶ σκιρτᾶν καὶ ἀναπνεῖν καὶ κροτεῖν καὶ μακαρίζειν αὐτὸν τῆς θέας καὶ οἶον ὑπὸ τῆς ἡδονῆς πτεροῦσθαι. Pro ἀναπνεῖν, quod manifesto mendosum est, Reiske ἀνακηδᾶν coniecit. Multo leniore medicina utendum. Leg. ἀναΙΤΤΕΙΝ ἀνῆττειν.

Saepe scribae peccant in ΑΙΤΤΕΙΝ et compositis. Apud Hesychium pro διῆττειν scriptum est Διαιτεῖν et Διάπτειν, et similia passim reperias. Frequens quoque in his mendum est, cuius exemplum habes apud Libanium I. 607. 7. ἐπὶ τὰς πύλας αἰξάντες pro ἄξάντες.

Libanius I. 351. 8. Διδὸς ἱερὸν. τᾶδιον Ὀλυμπικὸν, θεάζον ἀπάσης τέρψεως, κυπαρίττων πλῆθος. Scrib. θέαΤΡΟΝ pro θεάζον. Litterae τρ uno nexu scriptae aut ξ aut ζ esse videntur.

Pag. 352. 10. (ἡ Δάφνη amoenissimum Antiochiae suburbani) καὶ Ῥωμαίων ὄσους θεατὰς ἔλαβε νενίκηκε πείσασα μηκέτι τὴν ΓΑΛΛΙΑΙΑΝ ὑμνεῖν ὡς ἀήττητον τὰ τοιαῦτα. Emendavimus alias: ἔλαβεν ἩΠΗκε (scrib.) et τὴν ἸΤΑΛΙΑΝ ὑμνεῖν. Quis vulgatam sine risu relegere possit? Libanii Codices a monachis esse descripta arguunt maledicta et convicia in eum marginibus adscripta et errores huiuscemodi.

Pag. 356. 15. οἱ δ' ἐν τῇ νέῃ (λέγουσι) τὸ τεῖχος, τὴν νῆσον, τὰ βασίλεια, τὴν τῆς ὄλης εὐθυμοσύνην. Reiskius, qui sana mente et recto iudicio praestat caeteris, in grammatica ratione claudicat. Serio credidit εὐθυμοσύνη ab εὐθυμος esse formatum contra certam analogiam et usum, et contra loci sententiam. Εὐθυμία enim *hominum* est, non *locorum*. Rescribe sodes εὐθυμοσύνην.

Libanius I. 361. 10. ἄξιον τῆς εὐφημίας ἢ Πίνδαρος εἰς τὸν Καμαριναῖον Ἰππαριν κέχρηται ὅτι κοιλᾶται δίῳν θαλάμων ταχέως ὑψίγυιον ἄλλος. Emendata lectio apud ipsum Pindarum Olymp. V. 13. haec est: κολλᾶ τε τᾶδιον θαλάμων ταχέως ὑψίγυιον ἄλλος.

Pag. 364. 12. τοῦτον ἤδη τις τὸν ἀγῶνα (ludos Olympicos

apud Antiochenses) καὶ βασιλεὺς ἔθηκε καὶ τὴν αὐτοῦ σολὴν ἀφείς τὴν Ὀλυμπικὴν ἔλαβεν. ὁ δὲ τις Ἑλληνοδίκης ᾤφθη καὶ τὸν ἐκ δάφνης ἀμφέθετο * κοσμοῦντες ὁμοῦ καὶ κοσμούμενοι τοῖς δρωμένοις. Post ἀμφέθετο in nonnullis libris scribitur σχῆμα vel σχήματος, quae plane sunt aliena. Verbum ἀμφέθετο et praecedens τὸν suggerunt σέφανον excidisse. Simonides dixit:

Ἑλλάς ἐλευθερίας ἀμφέθετο σέφανον.

et Libanius: τὸν ἐκ δάφνης ἀμφέθετο σέφανον κοσμοῦντες ὁμοῦ καὶ κοσμούμενοι.

Pag. 365. 4. τὰς δὲ μεγέθει νικᾷ, τὰς δ' εὐγενείᾳ παριΗCI. Recte Reiske πάριICI. Παρέρχομαι et πάρειμι passim apud Libanium est *surpero*, *vinco*, ut pag. 363. 14. τὴν Αἰγυπτίων λυγκοκαῖαν παρίοντες, et passim.

Libanius I. 373. 8. οἷς δ' ἠγοῦμαι τῶν βασιλέων αὐτὸ πρέπειν καὶ προσέτι γε λυσιτελεῖν ἘΝταῦθα ὑπειπὼν ἐπὶ τὰ λοιπὰ βασιδίουμαι. Scrib. λυσιτελεῖν ΤΑΤΘ' ὑπειπὼν. Adhaesit ex praecedente syllaba ἘΝταῦθ et sic Α additum est.

Pag. 382. 17. κελεύων ἐπὶ τὰ σφέτερα Ἐαυτῶν κατιέναι τοὺς αἰχμαλωτούς. Graecum est aut ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν aut ἐπὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν κατιέναι, quorum hoc verum est.

Libanius I. 385. 1. venit ad Iulianum Φιλόσοφος Ἀθήνηθεν — πλείςΩΝ μὲν ἀνθρώπων ἔχων νοῦν, ἐν δὲ λόγοις ἄριστος εἶναι μάλλον ἢ δόξαι βουλευθείς. Leg. πλείςΟΝ μὲν ἀνθρώπων ἔχων νοῦν, id est Φρονημώτατος ἀνθρώπων.

Pag. 394. 6. θεῶν ἐσιάσεις καὶ δαιμόνων εὐωχίαι τοὺς πολέμοις CTNέσειλαν. Vera scriptura est τοὺς πολεμίους ἈΝέσειλαν, *hostes terulerunt*, non *bella contraxerunt*, quod non est huius loci.

Adulator Libanius pag. 397. 8. non erubuit coram Iuliano graviter commemorare Deos immortales praesentes in Iuliani conspectum venire οὐκ ἀσθενέσι καὶ σχολιαῖς ἐνυπνίων ὄφεισιν ἀλλ' ὡσπερ νῦν ἡμεῖς ἀλλήλους ὀρῶμεν. et pueriliter addidit:

οὐκ ἑῶντες ἀπιστεῖν Ὀμήρῳ θεοὺς ἀνθρώποις ἀναμίξαντι καθάπερ
ἑταίρους καὶ φίλους.

Iulianus in consulatu collegam sibi adscivit Sallustium. Lau-
dat hoc Libanius I. pag. 401. 14. καὶ τοῦτο γενναῖον — τὸ
πολὺ τῆ τύχῃ λειπόμενον ΠΡΟελέσθαι τὸν ὁμόζυγα. Scrib.
ΠΡΟσελέσθαι.

Libanius Tom. I. pag. 407. anteponit Iulianum principibus,
qui antea fuerunt, οὕτως μὲν τῶν πρὶν ἢ λυσιτελεῖν βασιλευσάν-
των κρατεῖς ὅτ' ἄμεινον ἐπὶ τοῦθ' ἤκων, τοὺς δ' αὖ μετὰ COT
τοῦτ' ἐσχηκότας νικᾶς ἐτέρωθεν. Non sensit Reiske COT esse
corruptum, et quaesivit quinam essent qui cum Iuliano imperasse
dicantur. At tu corrige: τοὺς δ' αὖ μετὰ Νοῦ τοῦτ'
ἐσχηκότας. Alii, inquit, παῖδες ὄντες εὐθύς ἐν ἀλουργίᾳ ἐτρά-
φησαν καὶ οὐκ ἔφρονούντες ἐβασίλευσαν, quibus opponuntur οἱ
μετὰ Νοῦ βασιλεύσαντες.

Libanius I. 418. 15. οὐκ ἂν μειζόνως ἐχόρευσαν. Praecedit
ἤσθησαν. sequitur τὴν χαρὰν et scripserat ἐχαρῆσαν. Colligas
id vel ex adverbio μειζόνως, namque μεγάλως χαίρειν novimus,
μεγάλως χορεύειν nihil est.

Libanius I. 421. 5. πῦρ μὲν ἐπὶ βωμῶν αἴρεται, καπνῷ δ'
ἀὴρ ἱερῷ καθαίρεται. Natura rei ducit ad πῦρ αἴθεται pro αἴρε-
ται. cf. Nov. Lectt. pag. 194.

Pag. 430. 10. μόνος δὲ οὗτος ἐκολάζετο περιγράπτοις ὄροις —
καὶ ἘΠἘΜΠΕΤ' ἂν δεδεμένος. Satin perspicuum est pro ἐπέμ-
πετ' ἂν requiri plusquamperfectum ἐπέπἘΜΠΤ' ἂν;

Pag. 440. 2. κἄν με λάβῃς ψευδάμενον μή μοι δῶς ἕτερον
παρρησίας ΛΟΓΟΝ. verba sensu vacua. Corrige παρρησίας
ΤΟΠΟΝ.

C. G. COBET.

DAVID RUHNKENIUS

CAROLO GABRIELI COBETO

S. P. D.

Si vales bene est, ego non valeo: qui enim possum? βουλοί-
μην κ' ἐπάρουρος, nosti reliqua. Saturnalium tempore, dum
alii animum utcunque oblectant, ego solus domi sedeo et hoc
ad te literularum dare constitui, ne omnino nihil agerem. Hic
autem paucos habeo quibuscum de re literaria jucunde confabu-
lari possum. Veteres philologi, qui ante me fuerunt et ii qui
mihī tum apud Batavos tum alibi aequales fuerunt, parum cu-
rant cognoscere, quae hodie docta opera edantur in lucem. Qui
autem his postremis annis ad nos descenderunt, ipse vides,
quam parum fructuosa mihi eorum consuetudo esse debeat;
quotusquisque est, qui probabilem habeat usum Latinae linguae:
confabulantur inter se plerumque Germanice et si quid ego ver-
bum patrio sermone jeci, confestim omnes in me involant et
exagitant Pomeranae dialecti rusticitatem. Wolfium et Herman-
num excipio; sed postquam salutem dedi, me statim interro-
gant, quid sentiam de origine Homericorum carminum; equi-
dem, etiamsi plurimi faciam illorum acumen, fugio tamen
disputationem numquam exitum habituram. Tum ego Her-
manno plerumque nescio quid de equis, quos olim alebat:
nosti enim quam fuerit ille φλιππος; deinde me lubenter audit
de canibus meis, quibus istic impense delectabar, quod Wyt-
tenbachius meus memoriae prodidit. Cum ipsis veteribus Grae-

cis et Romanis raro congregior, nam plerique omnes, ex eorum quidem numero, quos diligo et admiror, grammaticos et criticos contemnunt. Cicero perpetuo cum regibus et tetrarchis est: sicuti olim nunc etiam gloriatur iis, quae praeclare gessit, sed docta studia parvi aestimat; quin etiam semel quotannis statuto die ab clientibus Imperator salutatur et procedit cum laureatis fascibus. Solus ferme inter omnes claros viros Caesar interdum, Hannibale relicto et Scipione et Napoleonte, patrum dico, non nepotem, venit ad nos, ut cum Hemsterhusio de analogia sermones serat. Qui praeclari viri ex Anglia ad nos descenderunt, eorum opera cognoscere potui, sed Anglice fere inter se colloquuntur; ego autem Anglice neque puer didici nec postea curavi scire. Accedit, quod tibi narrabo, sicuti ea res olim Leidae facta est. Porsonus aliquando ad me Leidam venit: hominem hospitio benigne excepi; deinde multum disputavimus de nostris literis. Dicebat se Argentorato venire, ibique cum Brunckio unam fuisse, cui probasset, quod semper in ore haberet: οἶνον Φιλαλόγου πικρῖν. Jussi ancillam vini Burgundici lagenam afferre, deinde aliam et item aliam: verbo strenue potavimus, tandem sub solis ortum, postquam ivit cubitum, lectum comminxit; quod postquam uxor mea comperit, Porsonum foras exturbavit eumque ad cauponem in tabernam deverti jussit. Aegerrime hoc tulit vir praeclarus et nunc quoque de ea re cum Dawesio eum queri audio; populares autem eius patrocinium susceperunt et me aversantur, qui tantum virum tam contumeliose habuerim. De Hemsterhusio autem si quaeris, hic, relictis grammaticis quaestionibus, cum filio Francisco, nescio quid philosophatur; scilicet ipsas literas odiisse coepit postquam ei est allatus nuncius, viros doctos hodie ridere, quae de Analogia olim docuisset et miratur incredulus novam artem qua veterum verborum radices ex ultima India repetuntur, neque amplius studiis delectatur, in quibus neminem habeat discipulum. Wytttenbachius senectute morosus factus est et frustra conatus interdum sum tristem eius animum exhilarare, sed cum Galliena sua plerumque πλατωνίζει, adhibitis amicis quibusdam, qui illis sacris delectantur; equidem illam ἐωλοκρασίαν minime amo. Sed me rogas: quidni cum collega meo sim, optimo Valckenaerio. Optimus ille sane, sed ne hunc

quidem saepe convenire possum: fecit hoc mea domestica calamitas. Dum uxor mea domum servat cum filia majore, nam utraque oculis capta est, uti nosti, et mater ne mente quidem satis constat, equidem deambulare soleo ut corpus exerceam cum filia minore. Idem facere solet Valckenaerius cum uxore, quos comitantur plerumque filius Janus et gener Luzacius cum Susanna sua. Postquam obviam facti sumus, equidem cum filia damus salutem, Valckenaeria autem quippe casta matrona, indignata mores meae filiae, quae olim in Galliam cum medico militari nosti illa; Valckenaeria igitur collam avertit et Susannae nescio quid insusurrat in aurem. Valckenaerium uxoris pudere solet, pergit disputare cum filio de optima forma reipublicae meque salute vix reddita dimittit. Praeterea saepe secum habet fratrem quendam suum Paulum, quem istic jam ferre non poteram, cum Medicinae operam daret. Hic postea in Indiam Orientalem profectus est et pro praetore fuit; tandem post multos annos cupido eum incessit patriam videndi, sed circa promontorium Bonae Spei naufragio periit: hunc hominem quem ego me odisse fateor, nam me impudenter mordacibus quibusdam diceriis petere solebat Valckenaerius plurimi facit; saepe agunt inter se de optima ratione earum provinciarum administrandarum; quin etiam Paulus ille Casperum meum Mallice docuit, ut nescio quid nugaretur cum puellis, quas illic Paulo peregrina mulier peperit. Multum doleo me tam praeclearo amico nunc fere orbatum esse.

Tres viri nuper ad nos venerunt, quos cognovisti ipse, celeberrime Cobete, Geelius, Bakius, Peerlkampius. Nos omnes egregios criticos maximi aestimamus idque merito. Ipse Bentleius aliquantum de superbia remisit et nonnumquam cum Peerlkampio de Horatio sermones serit, sed tamen tres illi, quos dixi, permanent in ea amicitia, qua olim juncti erant. Ea contenti perraro requirunt, qui ante fuerunt, cum praesertim iis nota sint, quae nostris libris contineantur. Habent hoc quoque ut semper videantur *εἰρωνεύεσθαι*, necdum plane nostris moribus assuefacti sunt. Interrogati comiter respondent, sed raro ultra. Hinc vestras res, quae hodie sunt, non tam bene cognoscere potui, quam tu tibi fortasse in animum induxisti: legi tamen tua omnia saepiusque relegi, praestantissime Cobete, ut viderem essesne tu dignus

qui magni Scaligeri cathedram teneres. Quæris, quid post sæpius repetitam lectionem censeam? Macte virtute! Plaudo iterumque plaudo. O felicem Academiam Lugduno-Batavam, quæ talem habeat bonarum literarum praeceptorem!

Quod dixi, vere me dixisse arbitror et ex animi mei sententia. Sed est tamen, qua in re a te dissentiam. Latini sermonis copia tibi suppetit, sed limam, ne quid dissimulem, sæpiissime requiro. Quid sit, quod velim exemplis quibusdam tibi planum facere lubet. Eo libro, quem adulescens scripsisti de personis, quæ apud Xenophontem occurrunt, in ipso titulo duo video inesse vitia. Primum personarum descriptionem *Prosopographiam* appellas, quasi quisquam veterum umquam eo vocabulo usus esset; deinde te *Parisiensem* esse significas: non miror hoc hercle, nam tuus sermo leporum omni genere conditus est, sed equis vidit umquam Parisienses? Parisios novi et adjectivum Parisiacus, sed Parisienses nusquam sunt. Verum hoc scripsisti adulescens: videamus, quid matura ætas attulerit. Premere nolo aures mihi tinnire, quum in Variis Lectionibus p. 270. periodum legam viginti versuum, nam eam orationis ubertatem tu lacteam fortasse contendes esse etiam si mihi lutea esse videatur. Diversa sunt hominum palata, sed miror tamen in te verborum putidum ornatum, cum significare soleas odiosum tibi esse: αὐτίς ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν. Videlicet quod adulescens commentationi tuæ inscriperas χαλεπὰ τὰ καλὰ, nunc probare videris, quod dicitur: δις καὶ τρίς τὰ κκλά.

Venio ad Grammaticam. Variarum tuarum lectionum est præfatio, cui in nova editione nuper addidisti supplementum. Pag. XXI scribis: Erant nonnulli candidi viri, qui criticorum temeritatem urentium, quæ ipsis Crotone saniora *viderentur, odissent*. Non descripsi integrum locum et infra quoque, omis- sis minus necessariis, ea tantummodo ponam, quæ ad nostram rem faciunt. Sed unde quaeso, huc irrepserunt conjunctivi *viderentur* et *odissent*? Contra sequenti pagina: Erat mihi propositum demonstrare quanto opere Graecæ linguae sanitas imminuta esset apud eos, qui ἀττικῶς scribere *videbantur*: malim equidem *viderentur*. Pag. XXIII veluti contagione scripta veterum *implebant* et commaculabant: imo *complebant* dicere voluisti. Mox sequitur: agebam ut ostenderem, quæ esset conditio Co-

dicum *Mss.*, in quibus antiquitatis monumenta ad nos *pervenirent*: aut *pervenissent* ponere debueras aut *pervenerunt* Pag. XXIV: duo idonei testes supersunt; quos qui audiverit *habet* omnia: imo *habebit*. Pag. XXIX: Errores *nunc* in locis singulis a paucis correcti et refutati *numquam* ex Graecis scriptoribus extirpari potuerunt. Possuntne copulari adverbia *nunc* et *numquam*?

Nunc inspiciamus quae scripsisti in primo volumine *Mnemosynes* redivivae, nam tuis libris contigit quod haud scio an nemini ut istuc redirent Pag. 9. invenio: ante *hos* paucos menses et pag. 10: ante *hos* paucos dies; rectius multo est quod omisso pronomine dedisti p. 47, 57 et 233: ante multos annos. Contra pag. 108: ante annos *ferme* centum vitiose dictum est pro: *centum annis ante*, sicuti recte legitur p. 106. Quod saepe scribis: *bonum factum quod, malum factum quod* veluti p. 17, 50 alibi, id a me ipso habes, qui sic loqui olim solebam, sed habui qui me castigaret *Zumptium*; ipse tu dedisti, quod melius est *bene factum*, male factum p. 223 et 234, sed rediisti ad vitiosam consuetudinem p. 646. Var. Lect.

Undenam est, quod pag. 17. secundo casu scripsisti *Heraclidae*, cum tamen quartus casus apud te ipsum sit *Heraclidem* et sextus *Heraclide*? Gravius est quod me offendit p. 36, nam si illae lectiones *summo jure* receptae sunt, est ea summa injuria, sed *optimum jus* dicere fortasse voluisti.

Pag. 47. duo vitia invenio quorum alterum levius, nam quamquam *nemodum* probatos auctores non habet, erravisti tamen cum plurimis. Alterum vitium est turpius: dixisti eo loco de vocabulo quod suum digamma *amisisse* non *potest*: debueras enim: *amittere* non *potuit*. Similiter in Variis Lectionibus p. 533 *peracta esse potest*, scripserim equidem *peragi potuit*. Itidem Var. Lectt. p. 465 hominem *insaniisse* putaret cum requiratur *insanire*.

Vidistine umquam apud bonum et idoneum scriptorem vocabulum *interpretamentum*, quod invenitur pag. 48 et alibi haud raro? Vel *meridiana* luce clarius p. 49? Et quid significat pagina eadem: locus Homeri *pertinacissimo cuique* assensum extorquebit? Nec certe umquam quisquam quo erat pertinacior, eo facilius manus dedit.

Quod scribis p. 98. *tabulae publicae omne genus*. p. 136. vitia

omne genus, alibi saepe, id a Varrone habes, cum Cicero *tabularum, vitiorum omne genus*, dicere soleat. Pag. 101: imponi sibi *passi sunt*, Romani non ita uti solent *patiendi* verbo in periphrasi, nos solemus. Pag. 102. Pollucis doces fuisse *desultoriam* levitatem, sed de grammatico non optime dicitur, quod Dioscuris melius convenit, qui equis vehebantur. Pag. 103. *implicitum* invenio sed in hoc verbo perpetuo erras; veluti quod *explicui* posuisti in Variis Lectionibus p. 424, 502 et 530; nescio quomodo hoc ex Bakii schola traxisti.

Venimus ad pag. 107: *quod* verum esset ex Cratero patefactum est: imo *quid* dare debueras. Ne hoc quidem probo, quod p. 108 dedisti: *absque* Cratero fuisset: sed etiamsi venia nunc tibi dari possit, quod cum multis aliis locutus sis, qui non animadvertissent, quantum Comica oratio ab eo sermone distet, quo doctos viros uti decet — quod tamen in Graecis tu hodie omnium hominum, qui istic sunt, longe optime sentis et intelligis et luculenta oratione declaras — etiamsi igitur venia tibi possit dari, miror tamen quod p. 212 iterum scripsisti: *absque* ullo sensu.

Pag. 111 minime probo: *etiamsi* procurabant, sed cur conjunctivum posuisti p. 113: cujus auctoritatem melius sequi potuit quam ipsius Periclis, cuius eum *ψηφίσματα* in manibus habuisse *constet*? Quid autem illud est p. 118: Plato est quo nemo acrius *πόλεμον ἄσπονδον gesserit*? Nihilne te movet utriusque modi discrimen? Est verbi causa p. 126. *Insculpebantur* pro *Insculperentur*; eademque pagina ne recte quidem intelligi poterit quid dicas, nisi *odisset* rescripseris pro *oderat*. Non dissimile est sequenti pagina: Non opinor id Herodotum omisurum fuisse, qui Aristidem impense *admirabatur* pro *admiraretur*. Addo *repetitur* pro *repetatur* positum pag. 134, et ridemus theologos qui *recipiunt*, pro *recipiant* pag. 136. *Objicitur* denique pro *Objiciatur* usurpatum video p. 138.

Redeo ad pag. 125 ubi participium *compendifacta* a Valckenaerio meo mutuatus es qui sic dicere solebat. Pag. 140 te ipsum judicem fero, videaturne Latine dici posse: *dudum* receptum oportuit, pro: *jampridem*. Addo Var. Lect. p. 501 et 527.

Venio ad novum crimen nec tamen inauditum, nam ante te alii boni peccarunt modo eodem. Quae in triviis forte audivisti plebeia vocabula, ea saepe in cathedram intulisti nec satis

intellexisti alia professorem decere eumque togatum, alia populum tunicatum. En quaedam exempla. Pag. 214. *Puros patos* Atticos dicis; nonne idem hoc vitium est, quod p. 222 in Aeliano notas et in Lexiphane? *Theologastros* appellas, *criticastro*, *poetastro*; nuper etiam *correctorcuculos* dicere coepisti. *conscribillare* apud te invenio et versiculos *ejusdem farinae*; quin etiam virum quendam doctum quem honoris causa nominas in Var. Lect. p. 500 *emunctae naris* hominem appellas: sunt illa omnia, mihi crede, τοῦ πονηροῦ κόμματος.

Vidi olim, qui de nescio quo diceret: Musae ipsae ei nares emunxisse videntur.

Venio ad ea quae nuper Variis tuis Lectionibus tamquam cumulum addidisti. Quod emendationes *palmarias* commendes p. 403, 405, 431, 533, 636, sic ego olim loqui solebam, sed tamen hodie malo eas *palmares* dicere, sicuti ipse fecisti p. 404. Deinde eadem illa pagina 403, iudice Cobeto, Mædavigius in re metrica *impegit*. Cedo mihi eius locutionis idoneum auctorem. Pag. 406 *labascendi* verbum a matre Evandri videris habere. Pag. 410 Sophistam video *ab* Herodoti prato flosculum decerpisse; quid censes ipse de usu praepositionis *ab*? Pag. 412: Ex hac fraude judicari poterit, quanta isti levitate *grassarentur*; putasne serio imperfectum requiri? Equidem certe non magis probabo quam illud, quod paulo post legitur pag. 419: Tales loci declarant quanta licentia olim correctores *grassarentur*. Pag. 415, quod saepe facis tirones et pipientes *psittacos tuos juniores* appellas. Multum dubitare didici de ejusmodi usu comparativi absoluti. Quod pag. 416 scripsisti: commodiore loco ponere *debuissent*: indicativum modum, nisi fallor, usurpare debueras; nullus enim locus conditionali modo. Pag. 420 aut *parum* aut nihil, non significat quod videtur. Pag. 421 *abdens se domi*: haud paulo rectius est *domum*. Scilicet, quod scribis p. 428 animus tuus *inquies* pascitur opere, quod satis cernimus, sed malim te tamen *inquietum* dicere quam *inquietem*.

Satis crebro legitur quod *μυριόλεκτον* est, sed in comparativo *παρὰ μυριόλεκτον* p. 439 hyperbole mihi inesse videtur minime ferenda. Certe *μυριόλεκτον* non est, quod p. 442 scripsisti: in re *praesentissima*. Tum librorum *oras* dicis p. 446, 465, 510

alibi, malim equidem *margines* vocare. Deinde satis est digittum intendere in pag. 468: adscripsit nescio quis ne forte *nescias*, Trojugena quid esset. Denique magno opere improbo p. 483: quod *esset* ab oratore animose dictum, debilitant: nam quae ratio hic est et necessitas conjunctivi modi?

Pag. 484. quereris de librorum *sublesta* fide: me si satis audies a plebeio vocabulo abstinebis in posterum, ne Leidenses nostri Latinitatis auctores habeantur *levidenses*. Gaudeo tamen, quod nullam in te inesse video peccandi constantiam, nam quod pag. 491 bis usurparas deponens verbum *impertiri*, ad activam tamen formam rediisti p. 232 postremi Mnemosynes voluminis, quod prodiit in lucem, ut etiamnunc vobiscum loquar, nam apud nos utique libri in tenebras prodeunt.

Pag. 498 notabimus abusum conjunctionis *quia* cum conjunctivo modo et pag. 503 et 622 displicet adverbium *praepostere*. Fac mihi, quod facere soles, praestantissime Cobete, et audi te ipsum Graece loquentem, sicuti Ciceronem soles: num forte sciolus, qui locos illos interpolavit de suo quaedam *τραπέμπαλιν* addidit? Haud equidem crediderim.

Scriptisti p. 567: memento unde talia olim *nascerentur*, atque omnino facile mihi est, undecunque ex tuis operibus exempla excerpere errorum, quorum genus jam nunc satis cognoscere potuisti. Verum tempus est claudere istos rivos; displicet enim mihi *ἡ πολυμυθία* in re minime necessaria. Sed tamen obiter pauca quaedam addere juvat de postremo Mnemosynes volumine. Quod scribis pag. 18: *justa* cum ignarissimis: id velim mihi dicas, nisi molestum est, quo exemplo feceris; equidem credideram locutionem esse propriam priscorum Latinarum, quos nemo imitando exprimere debeat. Tum illud, dixerit *aliquis* p. 69, putaverit *aliquis* p. 109, admirationem movet, cur tanto opere abhorreas ab usu pronominis *quispiam*, quod nusquam apud te me legere memini. Pag. 92: apparet, cur *dicerent*: vides, quid displiceat. Pag. 119 et alibi saepe *sensu cassum* apud te invenio: undenam hoc arripuisti? Pag. 155 vocabulum in lucem *rediturum* est; nonne satius multo fuisset scribere: *redibit*?

Sed propero ad finem. pag. 371 *cervicem* dixisti singulari numero, denique ut Graeca etiam attingamus: quod scribis pag. 231

fatuum est illis irasci, qui, si contemseris, οὐδαμοῦ φαίνονται, aut ego fallor, aut verius erit φανοῦνται.

Haec habui, quae hodie ad te scriberem, politissime Cobete, ἐγὼ ὁ οὐδαμοῦ φαινόμενος. Si quid est, quod reponere velis, commodum mihi erit, si epistolam Mnemosynae tuae inserueris, nam Luchtmansii curant, ut deinceps fasciculos cognoscere possimus. Cum plurimos habeam malorum socios, hoc tamen mihi solum fere superest solatium. Restat, ut te salvere jubeam, cum mihi ipsi salute perpetuo carendum sit.

Datum Saturnalibus ex Orco.

Perlata est ad me ante hos paucos dies — *ante paucos dies* volui dicere. semper hic erro. — Davidis Ruhnkenii, summi viri. Epistola, non recta ex Orco missa, sed per virum lepidi et elegantis ingenii Graece et Latine perdoctum Ruhnkenii amicum, ex cuius manu ad me profecta est. Quum vidissem Epistolam multa salsa et faceta et Latine scribere volentibus perutilia continere, nolui committere ut solus iis fruerer, sed decrevi eam sine mora in lucem edere ut quam primum ad auctorem suum in tenebras reverteretur. Descripsi igitur fideliter omnia ne verbulo quidem mutato nisi quod Graeca Graecis literis quam Latinis exarare malui. Multo enim lubentius lego βουλοίμην κ' ἐπάρουρος quam *bouloimén k' eparouros*, ut est in Epistola scriptum cum hac annotatione:

*Pater mihi hanc epistolam dictavit sed
Graecas literas numquam didici pingere.*

RUHNKENIA MINOR.

Aequi bonique consulēt, spero, festiva puella.

Argumentum Epistolae eiusmodi est ut a philologis satis probari et laudari non possit. Ex animi enim sententia assentior Platoni, qui in *Phaedone* alicubi (p. 115. e.) dixit: εὖ γὰρ ἴσθι, ὦ ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ καλῶς λέγειν (h. e. id facere quod in me Ruhnkenius non *summo*, sed *optimo* iure reprehendit) οὐ

μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελὲς ἀλλὰ καὶ κακὸν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς, et qui hac aetate Latine scribimus (fatendum enim) πάλαι ἐσμὲν ἀνάπλευ τοῦ μὴ καθαρῶς διαλέγεσθαι, ut eiusdem verbis utar in *Theaeteto* pag. 196. e.

Dedi equidem quantum potui operam ne quid ipse committerem quod in aliis vituperarem neve aliorum vitia sedulo corrigens ipse vitiosus circumambularem. Itaque quidquid apud me est eiusmodi me imprudente est et invito, ut Cicero ad Atticum scribit I. 19. § 10. *Commentarium consulatus mei Graece compositum misi ad te; in quo si quid erit quod homini Attico minus Graecum eruditumque videatur, non dicam quod tibi, ut opinor, Panhormi Lucullus de suis historiis dixerat, se quo facilius illas probaret Romani hominis esse, idcirco barbara quaedam et σόλοικα dispersisse; apud me si quid erit eiusmodi, me imprudente erit et invito.* Itaque magnam apud me gratiam iniit Ruhnkenius errores meos redarguens, quos aut incuria fudit aut humana parum cavit natura. Ab ineunte adolescentia admiratus sum Socratis dictum in *Gorgia* pag. 158. a. ἐγὼ δὲ τίνων εἰμί; τῶν ἠδέως μὲν ἂν ἐλεγχθέντων εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω, ἠδέως δ' ἂν ἐλεγξάντων εἴ τίς τι μὴ ἀληθὲς λέγοι. οὐκ ἀηδέστερον μέντ' ἂν ἐλεγχθένταν ἢ ἐλεγξάντων· μείζον γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν ἠγοῦμαι ὄσπερ μείζον ἀγαθὸν ἐστὶν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι κακοῦ ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι, et nunc senex lubens mea facio verba Socratis in *Timaeo* pag. 54. a. ἂν οὖν τις ἔχη κάλλιον ἐκλεξάμενος εἰπεῖν ἐκεῖνος οὐκ ἐχθρὸς ὢν ἀλλὰ φίλος κρατεῖ.

Hoc igitur animo Ruhnkenianas reprehensiones recognoscens vidi alia esse rectissime animadversa. quae lubens et gratus didici; in aliis admonitus errasse me intelligo et confiteor. Sunt de quibus dubitem; sunt etiam nonnulla, quae mihi in mentem revocant grammatici morientis dictum: *je meurs. ou je me meurs, parcequ' on peut dire l'un et l'autre.* Sed de his et de reliquis omnibus penes alios cognitio iudiciumque esto, qui nihil aut confessione mea aut defensione indigent ut quid rei sit probe sciant et liquido constituent. Paucis tantum de una alteraque controversia quid sentiam iuvat dicere, idque ita faciam ut tecum ipso, optime Ruhnkeni, tamquam praesenti confabuler. Quamquam enim, ut Persarum senes in Aeschyli tragoedia ad conspectum Regis Darii ex Orco reducis,

σέβομαι μὲν προσιδέσθαι,
σέβομαι δ' ἀντίχ Φάσθαι.

nequeo tamen addere, ut illi:

ὄ τι λέξω δ' ἀπορῶ.

πρὸς σέ γάρ, ὦ κράτιστε πάντων, εὐπορῶ λόγων nec mihi tecum de literis nostris colloquendi deesse poterit oratio, praesertim quum ex epistola tua intellexerim te mihi optime velle et comiter erranti viam monstrare. ἀκουε δὴ.

Sitne mihi animus *inquiēs* an *inquietus*, quoniam Grammatici certant et adhuc sub iudice lis est, nondum ipse satis scio. Admonitus a te tamquam venatum exii et multam praedam domum rettuli, in qua luculenta est annotatio tua ad Vell. Paterc. II. 68. Sed nihil his omnibus utar, nam

quae non legimus ipsi

non ea nostra voco.

Malo producere eum, quem in hac re ducem secutus sum, a quo non unum vocabulum sed totam sententiam sumsi, optimum sane Latinitatis auctorem ac testem, cuius locus, quum tuam diligentiam fugerit, paucis notus esse videtur. Plinius in Praefatione libri I Hist. Nat. ita scribit: Profiteor mirari me T. Livium, auctorem celeberrimum, in Historiarum suarum, quas repetit ab origine Urbis. quodam volumine sic exorsum: *satis iam sibi gloriae quaesitum et potuisse se desinere, si animus inquiēs pasceretur opere.* Vides non esse vocabulum Sallustianum, reconditum et ἀρχαιοπινές, et fortasse quod Livio dicere licuit idem mihi licere iudicabis.

Reprehendis me quod dixi contagione *implere*. Nostine quis me ita loqui docuerit? Tu ipse, praestantissime Ruhnkeni, in annotatione ad Timaeum v. Ἀνάπλεως pag. 17. Accipisne testimonium an retractas pri.tinam sententiam?

Emunctae naris me vetas dicere et propemodum derides. Cur tandem? Quid causae est cur ab Horatio Lucilius *facetus*, *emunctae naris* recte dicatur, a me Reiskius acutissimus Criticorum recte dici non possit? Plato protervum et petulantem Thrasymachum quum inducit ita dicentem (*de Rep.* pag. 343. a.):

εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τιθή σοι ἐσί; τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἀποκρίνεσθαι χρὴ μᾶλλον ἢ τοιαῦτα ἐρωτᾶν. ὅτι τοί σε, ἔφη, κορυζῶντα περιορᾷ καὶ οὐκ ἀπομύττει δεδόμενον. manifesto hominem kωμῶδεῖ, ut tu derides nescio quem qui Musas sordido et spurco nutricis ministerio fungentes induxit. Nihilominus hoc loquendi genus in stultitiae derisione optimo cuique usitatum est et frequens. „*Scilicet κόρυζα, μύξα, βλέννα, λέμφορ στυρορῆσ ἠαβῆαταρ ἰνδῆκῆομ.*” Quis hoc dicit? Tu ipse ad Timaeum v. Κορυζᾶν pag. 164. sq. et effundis tuae eruditionis copias. Si stulti et stolidi optime dicuntur κορυζῆσ μεσοί, cur homo ingeniosus ac sollers *emunctae naris* non bene dicitur? εἰ μὴ τι ἄλλωσ λέγεισ, ὦ βέλτισε.

Sed est haec *Comica locutio*, dixeris, ut ad Timaeum diserte dixi. Quid tum postea? Negas Professore eumque togatum Comicorum iocis et salibus uti oportere. Scio esse iocandi genus, quo cuilibet viro bono sit abstinendum. Sed aliud est ludere et iocari, aliud scurram agere et γελωτοποιεῖν. *Duplex omnino est iocandi genus* (agnoscis locum viri gravissimi Consularis et in tempore omnium iocosissimi *de Off.* I. 20): *unum illiberale, petulans, flagitiosum, obscoenum; alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum.* Quo genere non modo Plautus noster et Atticorum antiqua Comoedia, sed etiam philosophorum Socraticorum libri *referti sunt*. Audin', mi Ruhnkeni? ioci elegantes, urbani ex antiqua Comoedia et ex Plauti fabulis sumendi sunt, et me aegre fers Plautinis et Comicis locutionibus in philologica disputatione uti.

εἰ μὴ πατήρ ἦσθ' εἶπον ἄν σ' οὐκ εὔφρονεῖν.

Eadem de causa *purum putum* non vis me dicere. Non negabis quod Graece dicitur χρυσοσ, ἄργυροσ καθαροσ id Latine aurum, argentum *purum putum* appellari, ut „*in foedere quod inter populum Romanum et Karthaginiensem factum est scriptum invenitur, ut Karthaginienses quot annis populo Romano darent certum pondus argenti puri puti.* (Alfenus Ictus apud Gell. N. A. vi. 5.) Deinde lepide ad homines transfertur, ut Τῆμοων καθαροσ in Aristophanis *Avibus*, id est *purus putus Timon*, ut Plautus dixit (*Pseud.* iv. 2. 31).

Eho Polymachaeroplages

purus putus est ipseus.

et iv. 7. 103.

is quidem edepol Harpax ego sum. BA. imo edepol esse vis.

purus putus hic sycophanta est.

Haecine igitur Aristophani et Plauto per iocum dicere licuit, mihi non licebit? Curnam? Professorem te esse memento, ais, eumque togatum. Mutata sunt tempora, mi Ruhnkeni. Vix ter aut quater toto anno togatus incedo. *Nos hic reges sumus*, scripsisti aliquando ad amicum in Germaniam. Nos quoque reges sumus sed civiles admodum, et pro fastu et pompa habemus *Φρόνημα καὶ παρρησίαν*, quae sunt multo meliora; nemini blandimur, nemini assentamur, sed cultu ornatuque nihil ab honestissimo quoque civium nostrorum discrepamus. Praeterea fac memineris haec omnia me non ex cathedra pronuntiare, sed solum otiose meo arbitrato, nonnumquam etiam per ferias quum Sirius ardet — noli irasci — *tunicatum* haec scribere.

Eripuisti mihi verbum *conscribillare* paene invito. Erat enim percommodum cuiusque scriptoris sic pretium aestimare ut Bentleius lectu dignissima *scribere* diceretur, Clericus nescio quid ineptiarum *conscribillare*. Sed magis amica veritas. Testes citati non responderunt aut aliud quam putaveram pro testimonio dixerunt. Afferebantur Varronis ex Nonio duo loci, quorum alter a scribis iugulatus sine sensu iacet, alter saucius vix effugit. Sed dirimit omnem controversiam Catullus dulcissimus his versiculis:

Remitte pallium mihi meum quod involasti.

ne laneum latusculum natesque mollicellas

inusta turpiter tibi flagella conscribillent.

ex quo loco satis apparet *conscribillare* esse *καταγράφειν*, id est aut figuris literarum, aut aliis formis, notis, punctis, vibicibus quoque distinguere, ut *astrologi* apud Varronem *coelum pigmentis conscribillare* dicuntur. Utar igitur posthac in ea re alio meliore verbo *καὶ τῷ μεταδιδάξαντι μεγάλη χάρις*.

Quod reprehendis *sensu cassum, labascant, cervicem* singulari numero, miror sed mibimet ipsi diffido, *σὺ γὰρ τούτων ἐπισή-*

μων. Quamquam soleo sedulo *inventuti* (non *iunioribus*) suadere ut Lexica comburant, video tamen esse nonnumquam in iis aliquid adiumenti. *Sanguine, anima, sensu cassum* in iis reperio. Dices fortasse *sensu cassum* esse ἀνκίσθητον, non ἀδιανόητον, idque verum videtur. *Labascere* fieri potest ut Carmenta mater Euandri dixerit, sed idem aliquanto post Terentius et Lucretius et alii item boni dixerunt. Non est mihi spisso Lexico opus ut ostendam cur *cervix* singulari numero dixerim.

Donec gratus eram tibi

*nec quisquam potior brachia candidae
cervici iuvenis dabat.*

et Suetonius in Caligula 33. *Quoties uxoris vel amicalae col-
lum exoscularetur addebat: tam bona cervix simulac iussero demet-
tetur.* et ubi non?

Verum omnia haec male pertinax tueor, do tibi haec, si ita vis, et concedo, et iamiam efficaci do manus scientiae, sed unum superest, quod mihi eripi non patiar (licetne ita Latine dicere? Sic licet.) nullo igitur pacto patiar mihi eripi eam facultatem et copiam ut in Latinae linguae usu idem mihi ius sumam, quo Graecos et Latinos scriptores omnes in scribendo uti video. Nempe unusquisque eorum pro re nata nova vocabula ex certis analogiae legibus per derivationem et compositionem formando linguae suae copias amplificat et auget, et ut quisque elegantissime loquitur, ita saepissime eo iure utitur. Multa in ea re cautione opus est ne quid inficete et insulse et omnino ne quid ἀπειροκάλως procudas. Quis sanus negabit? Sed nova omnia τοῦ πονηροῦ κόμματος aut κίβδηλα esse pronuntiare et semper τὸ ποῦ κεῖται; in ore habere, et reiicere omnia, quorum certum auctorem et locupletem testem non statim producere possis, ut lenissime dicam, non est, optime Ruhnkeni, tuae prudentiae et tuae vastae eruditionis. Quam multa Plautus, Cicero, Horatius nova et inaudita finxerunt. Ergone quod hi *semel* scite et venuste dixerunt id sanum et probum erit; si alius idem eodem modo fecerit, vituperabitur et linguam Latinam corrumpere dicetur?

Fastidis meos *correctorculos*. Homunciones eos esse minimi pretii mihi dabis, sat scio; sed novum vocabulum negas esse

ferendum. Estne Latinum *amatorculus*? Respondebit Plautus in suavissimis versiculis bacchiacis (*Poenul.* I. 2. 24).

*Miror equidem, soror, te istaec sic fabulari,
quae tam callida et docta sis et faceta.
nam cum sedulo munditer nos habemus,
vis aegreque amatorculos invenimus.*

Nihil est eo vocabulo suavius et lepidae mulierculae ingenio convenientius. Si negas, iudicem tibi fero Ruhnkeniam minorem. Ecquis autem ante Plautum ita locutus est? ecquis post Plautum ita dixit? nemo hercle. Iam vides quid agam et rationem ipse concludas licet. Sine nota praeterierunt mei *magistelli* et *scioli*, quibuscum mihi semper plurimum est negotii, sed *criticastro* notantur. Quam vellem eo nomine non esset opus. Sed satis declarant hi ipsi *criticastro* et *poëtastris* et *theologastro* nobis qui Latine scribimus (ut Ciceroni philosophiam Graecam Latinis literis illustranti) in rebus novis salva Latinitatis ratione et natura verbis quoque novis uti licere oportere.

Sed tempus est ut desinam:

ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὐτίς.

unum restat, praestantissime Ruhnkeni, quod a te etiam atque etiam peto ut facias. Est mihi collega et amicus, quo nemo melius et tersius Latine scribit. quo nemo sanius de hac omni re indicat sed piger est scribendi ferre laborem, scribendi recte, nam ut multum nil moratur. Ut ego non multum lima utor, sic illi nihil umquam satis limatum et elaboratum esse videtur, quod ego admirari possum. sed imitari non possum. Itaque si tu illum ad scribendum impellere possis, ut Hemsterhusium olim solebas, multo plus agas, mihi crede, quam si me paullo cautiolem et diligentiolem effeceris.

Paene mihi exciderat etiam aliud a te flagitare, quod si feceris mihi et philologis omnibus gratissimum feceris. Aperte significas tibi non placere etiam cum acutissimis viris de origine carminum Homericorum sermones serere, nam te fugere disputationem numquam exitum habituram. Nobis τοῖς ἀνω ita videri mirum non est. Bene (non *bonum*) factum quod nemo cogi potest omnia legere quae a grammaticis et criticis

scribuntur de re, quae melius a solis poëtis et ingeniosis hominibus tractaretur. Sed tu facili negotio quid rei sit scire potes et nos facere certiores. Quin tu ipsum Homerum convenis et interrogas, qui quam comiter et benigne soleat interrogantibus sese respondere ex Luciani *Veris Historiis* notum est omnibus.

Et sic *πολλὰ χαῖρε*, optime Ruhnkeni,

σοὶ δὲ θεὸς τόσα δοίη ὅσα Φρῆσι σῆσι μενοιῶς.

Scribebam

Lugduni-Batavorum

m. Decembri 1876.

A et πρῶτος confusa.

Galenus XVII. 1. pag. 638. ἐνίοις δὲ τὸ Α πρόσκειται, κατὰ τινὰ δ' ἀντ' αὐτοῦ γέγραπται πρῶτος, ἐν ἄλλοις δὲ πρῶτη. et pag. 730. ἔνια μὲν τῶν ἀντιγράφων τὸ τετάρτη, τινὰ δὲ τὸ τεταρταῖοι. τὰ δὲ τούτων ἔτι παλαιότερα τὸ Δ γράμμα —, ἔνια δ' οὐδ' ὄλωσ οὐδὲν ἔχει προσγεγραμμένον. Notabile est in vetustissimis libris *notas* tantum numerorum exaratas fuisse, quas recentiores suo arbitratu aut explebant aut plane omittebant. Similiter pag. 809. ubi ambigitur sitne *ὀγδόω καὶ δεκάτω* verum an *ὀκτῶ καὶ δέκα* scribit: *Φασὶν ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων εὐρίσκεσθαι καὶ μάλιστα τῶν παλαιωτάτων τὸ σοιχεῖον το Η καὶ πάλιν τὸ Ι σοιχεῖον.*

Litterae pro notis numerorum errores in libris pepererunt.

Galenus XIV. pag. 31. τὰ βιβλία τὰ κατὰ τὰς βιβλιοθήκας ἀποκείμενα τὰ τῶν ἀριθμῶν ἔχοντα σημεῖα ἰσθίως διασρέφεται τὸ μὲν πέντε ποιοῦντων ἐννέα καθάπερ καὶ τὸ Ο τὸ δὲ ΙΓ προσθέσει μιᾶς γραμμῆς ὥσπερ γε καὶ ἀφαιρέσει μιᾶς ἐτέρας. Legendum: καὶ τὸ Ο Θ τὸ δὲ Ι Γ. litteram Ο (inquit) in Θ convertunt et Ι in Γ.

C. G. C.

AD LIBANIUM.

(Continuantur ex pag. 112.)

Libanius Tom. I. pag. 458. 9. peccavimus, inquit, Antiochenses. τί οὖν; ΑΙΤΙΟΝ δεῖ διὰ τοῦτο γενέσθαι τὴν πόλιν; Verba sunt sensu vacua. Veram scripturam facile elicies ex pag. 487. 1. μεῖζον κακὸν τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ δοκεῖν ἀξίαν ἀναστάσεως εἶναι τὴν πόλιν ἢ — παρὰ τῶν βαρβάρων ἔργῳ τοῦτο παθεῖν. id est ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἔργῳ ἀνάστατον γενέσθαι. Itaque emendandum: τί οὖν; ἌΝΑΚΤΑΤΟΝ δεῖ διὰ τοῦτο γενέσθαι τὴν πόλιν; *An propterea urbs delenda et solo aequanda est?*

Pag. 464. 5. Rex Persarum Themistooli dedisse dicitur Λάμψακον, Μυσοῦντα, Μαγνησίαν, ΜΕΓΑΡΑ τὰς πρεσβ *** ἐκείνας ναυμαχίας. Lege ΜΕΤΑ τὰς περιβοητούς ἐκείνας ναυμαχίας.

Pag. 487. 1. τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ δοκεῖν ἀξίαν ἀναστάσεως εἶναι τὴν πόλιν. et post pauca: τῶν εἰωθότων τὸ ΠΛῆθος. Recte in alio libro legitur τὸ ΠΑθος, id est τὸ ἀνάστατον γενέσθαι πόλιν τινά. Multis locis vidi πάθος et πληθος, item adiectiva in -παθής et -πληθής inter se confundi.

Libanius I. pag. 492. 16. ἐγὼ δὲ ἠξίουν ὑμᾶς συνεργασθῆναι μὲν τῶν βασιλεῖ τῆς καταστάσεως ταύτης, θαυμάσαι δὲ τὴν ὀρμὴν εἰ καὶ τὸ ῬΑΙΚΤΟΝ ἀπήν. Mendosum est τὸ ῤῥῆσον. Sententia postulat: εἰ καὶ ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα ἦν. Reponamus igitur εἰ καὶ τὸ ἌΝΤῚδον ἀπήν.

Libanius I. 505. 5. Κύδνος εὐτυχέστερος Ὀρόντου [τοῦ ποταμοῦ]
Dele putidum emblemata. Noverant, credo, Antiochenses flu-
men suum.

Duplex inficetum emblemata commaculat locum Libanii Tom. I.
pag. 506, 3. οὐκ ἀποσελοῦμεν Φήμην ἐπ' αὐτὸν Χοάσπην· „Ἀν-
τιοχεῖς ἀπολελόγηνται.” [λέγουσαν]; οὐ δεξιόμεθα τὴν ἐκεῖθεν·
„βασιλεὺς διήλλακται” [λέγουσαν]. Vel auris iudicio vocabulum
supervacaneum condempnatum bis expungemus.

Libanius I. 509. 3. cum Diis expostulans quod Iuliano tam
brevem vitam concessissent, quum impio et nefario homini
(Constantio) quadraginta annorum tribuissent imperium, ita
dicit: ἀμείνων ἄρα ἦν ΛΟΓΙΣΜΟΣ ὁ τέως καταγελώμενος, ὃς
— ἱερὰ καὶ νεὼς τοὺς μὲν ἔκλεισε, τοὺς δὲ κατέσκαψε, τοὺς δὲ
πόρνοις ἐνοικεῖν ἔδωκεν. — ἀλλ' ὁμως οὗτος — τετταράκοντα ἔτη
κατέσχευεν ἦν ἐλωβᾶτο γῆν. Ostendi alio loco pro λογισμός,
emendandum esse ὁ ΛΟΙΜΟΣ, quo maledicto CONSTANTIUM notari
manifestum est. Ut Latine pestis sic Graece homo sceleratus
et nefarius λοιμός appellatur et δλεθρος et φθορός, et olim ἀλι-
τήριος et κάθαρμα. vid. I. 120. 12. τὸν λοιμὸν Γερόντιον. IV.
732. 15. ἐκάλλεν ἂν ἐκείνους λοιμοὺς καὶ τῆς πόλεως ἐχθρούς.
III. 437. 9. διδασκάλους ἐποιεῖτο (Constantius) — δλέθρους τινὰς
εὐνούχους. II. 103. 4. τούτων γὰρ τῶν δλέθρων οὐ μεῖζον κακόν.
II. 418. 8. ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ σκυτοτόμον — μᾶλλον ἀρετῆς μετέ-
χειν φαίην ἂν — ἢ τοιοῦτον δλεθρον. III. 395. 11. τὸν οὕτω καλὸν
καὶ γενναῖον πολίτην — φθορὸν προσερεῖς;

Quomodo Constantius dicatur per annos quadraginta imperasse
ex Ammiano Marcellino apparet libro XXI. pag. 199. ita scri-
bente: „(Constantius) abiit e vita III. Non. Octobrium imperii
vltisaeque anno quadragesimo et mensibus paucis.” Constantium
puerum admodum a patre imperio admotum esse Libanius
quoque memoriae prodidit III. 284. 22. et 285. 18.

Libanius I. pag. 511. 10. καθάπερ ναῦν ἀναχθεῖσαν μὲν ἐξ
ἀλιμένων χωρίων, αὐθις δὲ ἐναντίῳ πνεύματι ΠΕΜΦθεῖσαν ἐπὶ
τὰς πέτρας. Ridiculum est navim vi tempestatis ad saxa illi-
sam dici πεμφθεῖσαν. Imo vero ΠΙΦθεῖσαν.

Pag. 512. 14. ἀμαχεὶ δὲ τοῦ πολέμου Τεθέντος. Quid hoc est ὁ πόλεμος ἐτέθη? Nihil prorsus. Corrigenendum τοῦ πολέμου ΚΡΙθέντος, id est κρίσιν λαβόντος, ut I. 561. 15. τὸν πόλεμον ὄρων οὕτω καλῆν — λαβόντα κρίσιν. I. 416. 18. εἰ σιδήρῳ κριθῆναι τὴν ἔριν ἐδέησεν.

Iulianum mortuum lugens Libanius Tom. I. pag. 519. 11. exclamat: ὦ νεῶ καὶ ἱερά καὶ ἀγάλματα βασιλείων ἐξελαυνόμενα! ὁ μὲν ὑμᾶς ἰδρύσατο μάρτυρας ἐγγύθεν ἐσομένους τῶν αὐτῶ πρα-
τομένων, ὑπὸ δὲ τῶν *** ἀτίμως ἐκβέβλησθε. Verissime Reiske:
„*probrum aliquod Libanius hic in Christianos coniecerat, quod Iu-
liarii postmodum strangularunt.*” Dixerat de more: ὑπὸ δὲ τῶν
ἸΑΘΕΩΝ ἀτίμως ἐκβέβλησθε. Vide ut fanatici homines eadem
inter se maledicta retorqueant. Christianis Iulianus est ἄθεος,
Iuliano et amicis Christiani omnes ἄθεοι esse videntur.

tantum religio potuit suadere malorum.

Unus est illis temporibus vir καλός τε κάγαθός ΑΜΜΙΑΝΟΣ
ΜΑΡΚΕΛΛΙΝΟΣ, qui quamquam gentilis religionis Christianae na-
turam melius perspexerat quam theologorum plerique. De Con-
stantio scribit XXI. 16. *Christianam religionem absolutam et sim-
plicem anili superstitione confudit: in qua scrutanda perplexius
quam componenda gravius excitavit dissidia plurima, quae progressa
furiis aluit concertatione verborum.*

Continuo sequitur: ὦ πολλὰ συγκινήσας ἐπὶ σαυτῷ δάκρυα
οὐκ ἐπ' ἡματι κατὰ τὸ ἔπος Ὀλοφυρμοῦ τυχῶν ἀλλ' ἐν τῷ πένθει
κατέχων ἀνθρώπους καὶ κατασχέσων γε ὄφρ' ἂν ὕδωρ τε νάη καὶ
δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ. Homerus Π. Τ. 228.

ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν ὅς κε θάνῃσι

νηλέα θυμὸν ἔχοντας ἐπ' ἡματι δακρυσάνας.

ultima sumsit ex notissimo epigrammate apud Platonem in
Phaedro pag. 264. D.

χαλλῆ παρθένος εἰμι Μίδα δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι,

ὄφρ' ἂν ὕδωρ τε νάη καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ.

Libanius I. pag. 533. 12. δοθείσης δ' ἐκείνοις τῆς ἀδείας —
ΕΙΧυθέντες — Μυσῶν λείαν ἐργάζονται τὰς εὐδαίμονας πόλεις.
Confusa sunt de more ΕΙC et ΕΚ, et scrib. ἘΚχυθέντες *effusi.*

Pag. 542. 23. ἐν ταύτῃ τῇ θήρᾳ καὶ τὸν ἄρχοντα μετὰ τῶν ἀρχομένων εἶχον, imo vero *ceperunt*, εἶλον.

Pag. 543. 9. post victoriam συμπιόντων μὲν ἀλλήλοις τῶν ἡγωνισμένων, ἀριθμούντων δὲ πρὸς ἀλλήλους ΟΥΤΕ ἐν τῇ μάχῃ κατήνευκον. Rei natura docet pro οὓς scribendum esse "ΟΟους. „*quis quisque hostes in proelio occiderit.*"

Pag. 543. 24. postquam dixit Deorum aliquem Iuliano in rebus gerendis esse opitulatum, ita pergit: καὶ τίνος οὐ σεμνότερον μετὰ ΠΑΝτων ἀγωνίζεσθαι συμμάχων; nihil significat πάντων. Emenda μετὰ ΤΟΥτων, nempe τῶν θεῶν.

Spreta et reiecta est vera lectio apud Libanium I. 548. 1. τοῖς μὲν δὴ μυρίοις στρατιώταις θάλαττα Φανεῖσα — κραυγὴν τε ἐκίνησε καὶ δάκρυα σὺν χαρᾷ. — οὗτοι δὲ οὐ θάλατταν ἀλλ' ὡς εἶδον ἀλλήλους ταύτην ἴδρων. Manus Libanii in uno libro servata haec est: τοῖς μὲν δὴ Κυρείοις στρατιώταις, ut Cyri milites saepius a Xenophonte appellantur. Dicuntur quidem Graeci ex media Perside in patriam reversi οἱ μύριοι, sed non οἱ μύριοι στρατιῶται, quod quam sit inepte dictum facile quisque sentiet.

Libanius I. 556. 4. ἀντὶ γὰρ εὐεργεσίας οὐκ ἔδεξαν κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀλλ' ἐβουλήθησαν ἀποκτεῖναι. Vera lectio est οὐκ ἔδεξαν ex noto proverbio:

ἀντ' εὐεργεσίας Ἀγαμέμνονα δῆσαν Ἀχαιοί.

Pag. 563. 6. οὐ μέντοι βοῶν ἐπαύετο· ποῖ φέρεσθε, ὧ ἄνθρωποι; καὶ τοῦ φωτὸς τὸν σκότον ἡγούμενοι φανερότερον οὐκ αἰσχύνεσθε; Decantata verba ποῖ φέρεσθε, ὧ ἄνθρωποι; sunt ex (Platonis) *Clitophonte*. In fine scrib. φανερότερον.

De dicto Socratis: ποῖ φέρεσθε, ὧ ἄνθρωποι, multorum imitatione celebrato vide Wyttenb. ad Iulianum pag. 3. D. et ad Plutarchi *Moral.* pag. 4. B.

Pag. 566. 18. οὕτω δ' ὄντων ἐκείνων οὐ φορητῶν πολλοὶ ζηλωταὶ καθ' ἕκαστον αἰ κύνες, Φασί, τὰς δεσποίνας μιμούμεναι. Ex vetere proverbio:

οἷαπερ ἂ δέσποινα τοῖα χά κύων.

Innotuit ex loco Platonis *de Rep.* pag. 563. c. ἀτεχνῶς γὰρ αἰ κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἷαπερ αἰ δέσποιναί γίγνονται.

Libanius I. 566. 19. τῶν γὰρ οἰκετῶν οὐδεὶς ἦν ὃς οὐχ ὕβριζε ΔΕΩΝ σπαράττων. Athenienses δῶν dicebant, ἀναδῶν, ὑποδῶν, ἐπιδῶν, δοῦντες et sim. Idem dicebant Atheniensium imitatores, sed scribae formas vulgares substituebant.

Pag. 567. 13. τοὺς χειροτέχνους — ἤγον ὑπὸ τὰς ἐκείνων μάσι-
γας οὐχ ἵνα ξαίνοιτο ἀλλ' ἵνα τὸ μὴ τοῦτο παθεῖν πρίκνιτο.
Legendum Ἐκπρίαινο. Ut enim Latine in tali re *redimere*
dicitur, sic Graece ἐξωνεῖσθαι, et in aoristo ἐκπρίασθαι.

Ut Libanius scribit I. 582. 10. *Iulianus optimum quemque ha-*
ruspicem secum habebat αὐτὸς ὦν οὐδαμῶν ἐν τῇ τέχνῃ δεύτερος.
In his οὐδαμῶν est infelix Reiskii coniectura, qui non memine-
rat οὐδαμοὶ esse formam Ionicam et Herodoteam pro Attica
οὐδένης. Quod loci sententia requirit *nemini secundus* diserte in
alio libro legitur οὐδενὸς δεύτερος.

Libanius I. 585. 11. laudans Iuliani comitatem et civilitatem
ita scribit: καὶ πολὺ πρὸς ἕκασον ᾧ ἑταῖρε. Inserto articulo
scribendum πρὸς ἕκασον ΤΟ „ᾧ ἑταῖρε.” cf. I. 186. 2. ἀναμέ-
νοντας ΤΟ „ᾧ οὗτος ἀναγίνωσκε.” III. 140. 9. οὐκ ἂν ἤρκεσε
ΤΟ „μὴ εἰσὶτω τῆς βουλῆς εἰσιούσης.” Latine dicendum: „cre-
bro ad unumquemque *dicebat.*” et „nonne fuisset satis *dicere.*”
In his omnibus additum ΤΟ necessarium est. Sine mendo le-
gitur et III. 410. 18. οὐκ ὀλιγάκις ὠφέλησε — ΤΟ „ἀνεγέρθητε.”

Pag. 591. 18. διαβὰς Εὐφράτην καὶ περὶ αὐτῷ τοσαύτην στρα-
τιὰν καθιστάς. Quod Libanius dicit Graece sonat non στρατιὰν
καθιστάναι, sed καθίζειν. Itaque corrigendum καθίCAC. Apud
Demosthenem pag. 31. 10. pro νομοθέτας καθίσατε omnes libri
exhibent καθίστατε et optimus omnium S καθισᾶτε.

Libanius I. 606. 12. αἰ μὲν νῆες εἶχον ἤδη τοὺς μαχομένους,
ὁ δ' εἰσῆκει βλέπων εἰς οὐρανόν. Nemo dum pugnabat: signum

omnes exspectabant. Legendum igitur τοὺς μαχοῦμένους. Per-
frequens est hoc mendii genus.

Pag. 612. 15. τί οὖν δὴ δοκεῖ; κλαίμεν ἢ λέγομεν; Dicti
sententia coniunctivum postulat: κλαίῳμεν ἢ λέγῳμεν;

Libanius I. 615. 21. ἔγωγε πολλάκις ἐθαύμασα τοῦ Μήδου
Ὦς παρὸν πλείω λαβεῖν οὐκ ἠθέλησεν. Dicebant Graeci θαυμάζω
Πῶς αὐτὸς Ὀπίως, μίσητος quo ractio.

Pag. 616. 12. ἡ τελευταῖα τοῦ ταῦτα (ἂν) ἀνατρέψαντος εἰς τοὺς
πολεμίους. Reiske ἂν de suo addidit. Melius erat unam lite-
rulam delere et sic scribere: τοῦ ταῦτ' ἂν Τρέψαντος. Perpe-
tuum est eo sensu simplex τρέπειν et εἰς ἐμὲ τράποιτο, et sim.

Pag. 619. 14. duo simul loquuntur in his verbis: οἱ δὲ ἡμι-
τέλεστοι (νεῶ) γέλως ἐσᾶσι [Χριστιανοῖς] τοῖς μιχροῖς. Libanius τοῖς
μιχροῖς dixerat, deinde nescio quis Χριστιανοῖς adscripsit.

Pag. 621. 7. postquam Iulianus immatura nece raptus est,
ἡ γῆ — προσηκούση κουρᾶ τὸν ἄνδρα ἐτίμησεν ἀποσεισχυμένη καθάπερ
ἵππος ἀναβάτην πόλεις τόσας καὶ τόσας. — κεῖνται μὲν αἱ μέγισται
Σικελίας. — κεῖται δὲ ἡ καλὴ Νίκαια. Nihil est hic Siciliae
loci; vicinas clades et vastitatem Libanius commemoraverat, ut
in eodem argumento I. 91. 6. σεισμοὶ πόλεων τῶν ἐν τῇ Παλαι-
στίνῃ καὶ Συρίᾳ. Itaque non infrequenti errore Σικελίας scriptum
est pro Κιλικίας.

Pag. 621. 15. postquam de terrae motibus post Iuliani mor-
tem dixerat, ita pergit: ταῦτα αὐτῷ παρὰ τῆς γῆς —, παρὰ
δὲ αὐτῶν Ὀρῶν λιμοὶ καὶ λοιμοί. Mendum est in ὠρῶν, nam-
que αἱ ὠραι neque famem, neque pestilentiam parere possunt.
Legendum τῶν Ἀέρων, ut saepe in ea re οἱ ἀέρες apud Liba-
nium dicuntur νοσεῖν et sic agrorum sterilitatem (ἀρχμόν) et
famem et pestilentem morbum afferre. Tom. III. 436. 10. τί
γὰρ ἡ πλέουσι ἀγαθὸν ἐναντιουμένων πνευμάτων ἢ σπειροῦσι γῆν
νοσοῦντων ἀέρων;

Pag. 622. 10. καί μοι δοκεῖ (Iulianus) — τοιούτοις ἂν πρὸς ἡμᾶς χρῆσασθαι λόγοις· ΟΤΙ τὴν ἐμὴν ὑμεῖς ὀδυρόμενοι πληγὴν, εἰ μὲν τὸ συνεῖναι θεοῖς χεῖρον ἡγεῖσθαι τοῦ τοῖς ἀνθρώποις οὐκ εὖ φρονεῖτε· εἰ δὲ οὐκ οἴσθε μοι ταύτης μεταδεδόσθαι τῆς χώρας πάντ' οὐ μόνον ἀγνοεῖτε. Leg. ΟΙ pro ΟΤΙ: Ο vos qui casum meum desletis. Deinde, ut alibi ostendimus, pro ἡγεῖσθαι scribendum ἡγεῖσθε et πᾶν τοῦ μὲν ἀγνοεῖτε pro πάντ' οὐ μόνον.

Libanius I. 624. 9. laudibus extollens Iuliani scripta ita dicit: ὁ δὲ (Iulianus) πολεμῶν τε ὁμοῦ καὶ πλάττων λόγους πάσας μορφᾶς καταλέλοιπεν ἀπάσαις μὲν ἄπαντας νικῶν, τὰ δ' αὐτοῦ τῆ τῶν ἐπιστολῶν. Non est mirum Libanio epistolas Iuliani potissimum placere, nam fama erat venustatem et leporem, qui in Epistolis Iuliani cerneretur, ex Libanii imitatione fluxisse. Audi ipsum I. 422. 14. ad Iulianum ita dicentem: καὶ γὰρ πράττοντας οἷς πράττεις καὶ λέγοντας οἷς λέγεις ἐκάλυψας. ὅς γε καὶ τὴν δοκοῦσαν ὄραν τῶν ἐμῶν ἐπιστολῶν παρελήλυθας. Quam mutantur longa die in hoc genere hominum iudicia! Quis nunc Libanii epistolas (ut leniter dicam) iucunde et libenter legit? Quis hodie ex Iuliani epistolis aliquam animo oblectationem capit? Omnis enim naturae veritas et simplicitas et αὐτοφυῆς non arte quaesita venustas (ὄρα) in iis desideratur. Sunt mihi haec scribenti Iuliani epistolae ad manum et ὀδοῦ πάρεργον unum ex his locum nunc sensu vacuum restituere iuvat. Legitur *Epist.* XXVII. pag. 400. c. ἐκτὸς πάτου γὰρ εἶναι χρὴ καὶ δρᾶσθαι καθ' ἡσυχίαν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πορευομένων οὐκ ἐπ' ἄλλο τι βασαζόντων τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἱερεῖά τε καὶ θσια. Multum se torquet in hoc l. emendando Wyttenbach. in *Epist. Crit.* pag. 35. sed nihil profecit quia mendii sedem non perspexerat. Mendosum est βασαζόντων et sic legendum: — οὐκ ἐπ' ἄλλο τι βαΔΙζόντων τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἱερα τε καὶ θσια. Huiusmodi errores non nisi ex vetere lacuna nascuntur. Supererat BA**ZONTΩN.

Saepe miror quantum sit in Libanio stolidae credulitatis et superstitionis ut quamvis absurda vetula ineptior esse reperiat. Serio scribit I. 624. 16. *nullae civitates Iulianum divinis hominibus colunt*, inquit, καὶ τις ἤδη καὶ παρ' ἐκείνου δι' εὐχῆς ἤτησέ τι τῶν ἀγαθῶν καὶ οὐκ ἠτύχησε. deinde quasi id esset sic satis

evidens et manifestum addit: οὕτως ἀτεχνῶς παρ' ἐκείνους τε ἀναβέβηκε καὶ τῆς τῶν κρειττόνων δυνάμεως παρ' αὐτῶν ἐκείνων μετείληφεν. Hunccine hominem de acerbo funere et immatura nece Iuliani tam flebiliter conqueri et tam duriter Deos eo nomine increpare! Quam sit idem inepte credulus vide I. 638. 12. ubi de Antiochensi seditione ad Theodosium sic scribit: λέγεται δὲ καὶ γέροντα μείζονα ἢ κατὰ γέροντα δυνηθέντα περι τὸν ἵππον (in evertenda Principis statua equestri) „εὖ γε, ὦ γέρον;” ἀκούσαντα ἀμείψαι πολλῶν δρώντων (mirum non vidisse id omnes qui aderant) πρότερον μὲν εἰς νεανίσκον ἑαυτὸν, ἔπειτα δὲ εἰς παῖδα, εἶτα ἀφανισθέντα καὶ Φρίκην οὐ μικρὰν ἐπελθεῖν αὐτοὺς ταύτας ἰδόντας τὰς μεταβολάς. Facile credo, sed etiamnunc videmus omnes alterum senem repuerascere et de Libanio quoque iure dici: δις παῖδες οἱ γέροντες ὀρθῶ τῷ λόγῳ.

Libanius I. 633. 9. ἀλλ' οὐ θυμοῦ μὲν ὡς εἰκέναι δεῖ πατρὶ τὸν βασιλέα. πατέρων δ' ἐστὶ τὸ πρῶτος φέρειν προπετείας υἱέων. Reiskio „μὲν videtur delendum.” Cave facias, namque in ΘΤΜΟΤΜΕΝΩC male latet οὐ θυμουμένῳ εἰκέναι δεῖ πατρί. Θυμοῦσθαι pro ὀργίζεσθαι apud Libanium est perfrequens.

Laudans Theodosii clementiam I. 633. 13. εἰ καὶ πάντες, inquit, ἦσαν ἀπηνεῖς καὶ χαλεποὶ, σὲ τοῦτο φυλάττειν ἐχρήν. νῦν δ' ὄρᾳν ἔξεις καὶ τὸν Ἰουλιανὸν ἐντεῦθεν εὐδοκιμεῖν ἐσπουδακότα. Omnia suadent ut credamus non Iulianum, sed Constantinum Magnum a Libanio nominatum fuisse, in quem reliqua omnia adprime conveniunt. Notum est Constantinum Romae anno 326. conviciis et maledictis a populo esse exagitatum eaque sprevisse. Est operae pretium Libanium ipsum de ea re narrantem audire pag. 634. 1. τοῦ Ῥωμαίων γάρ ποτε δήμου βοαῖς αὐτὸν ἀσελγεσέραις βεβληκότος τί χρὴ ποιεῖν ἐρόμενος τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοῦ μὲν εἰπόντος δεῖν πέμπειν ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν καὶ κατακόπτειν· ἠγγίσεσθαι δὲ αὐτός, τοῦ δὲ ὅτι βασιλικὸν εἶη τὸ μὴδὲ εἰδέναι τὰ γε τοιαῦτα, τὸν μὲν ἂν δεῖ παραινεῖν, τὸν δὲ πικρὸν ἐκεῖνον ἦκιστα βασιλεῖ συμφέρειν εἶπε, τοὺς δὲ κρατοῦντας πρέπειν ἀνέχεσθαι τῶν τοιούτων σκιρτημάτων, magno ille quidem et regio animo, et praeclarum id quoque quod lenissimo et indulgentiae pleno nomine σκιρτήματα appellavit *tenelli gregis*

laevitiam. De Constantino haec dici confirmat locus pag. 664. 9. λέιπεται κάκεινος τῶν σῶν δὴ τοῦτο ὁ τῆ Ῥώμῃ μὲν δμῶνυμον ἐγειρας πόλιν — εὐδοκιμῶν δὲ τῷ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἐνεγκεῖν ἀγροικισάμενόν τι. Itaque pro τὸν Ἰουλιανόν aliud nescio quid Libanius scripserat Constantinum significans, nam continuo addit: τὸν ἀντιθέντα τῆ Ῥωμαίων βουλῇ τὴν νέαν ὈΜΩC, sine sensu, sed duce sententia restituitur, τὸν ἀντιθέντα τῆ Ῥώμῃ πόλιν νέαν ὈΜΩΝυμον. Versamur omnino in loco paludoso, ubi ob veteres lacunas perperam expletas certum vestigium ponere nequeas.

Memorable id quoque est quod legitur pag. 634. 11. ἀλλ' ὅμως σοί γε οὐκ ἴσος ἐκεῖνος εἰς Φιλανθρωπίας λόγον. Sic enim cum Reiskio legendum collato Wyttenb. ad Iulianum I. 14. c. pag. 170. Schaeff.

Narrat deinde Constantinum infestissimum fuisse imperium affectantibus καὶ ὅσοι μάντεσιν ὑπὲρ τοῦ ποῖ χωρήσει τάκεινον διελέγοντο καὶ οὐδεμίαν τέχνην τὸν γε τοιοῦτον ἐξείλετ' ἂν τοῦ πυρός. Sic superstitio saevitiam parit et struit rogos.

Libanius I. 642. 22. πάντας οὖν ἀποθνήσκειν ΠΟΥ δίκαιον; Quis sic loquitur? Leg. ΠΩC δίκαιον; et post pauca: τοὺς εἰ μὴ τις αὐτοὺς ἀποκτείνῃ τοῖς θεοῖς εἰδόμενος χάριν, pro soloeco ἀποκτείνῃ rescribe ἀποκτενεῖ, ἀποκτενεῖ.

Similiter pag. 644. 11. pro οὐς εἰ τις ἀποκτείνῃ — πολιτείας ἀντ' ἀδικήματος εἰληφῶς ἔσαι τιμωρίαν. certa loquendi lex ἀποκτενεῖ requirit.

Libanius I. 647. 12. μάλιστα μὲν γὰρ μηδεμίαν (πόλιν) περιόπτεον οὐδὲ τὴν σμικροτάτην οὐδὲ τὴν ἐν σκοπέλῳ κειμένην. Phocylides apud Dionem Chrysost. Tom. II. pag. 79.

καὶ τότε Φωκυλίδεω· πόλις ἐν σκοπέλῳ κατὰ κόσμον οἰκεῦσα σμικρὴ κρέσσων Νίνου ἀφραινούσης.

Pag. 655. 8. αἱ δὲ ἐλπίδες αἱ μὲν ἤξειν λόχον ἐπὶ τῷ τῶν παραπιπτόντων φόνῳ, ἢ δὲ οὐ κτενεῖν μὲν δι' ἀρπαγῆς δὲ τὰ πάντων ἔξειν. Cum Reiskio scribendum Ἡ μὲν. Duae erant opiniones Antiochensium post seditionem, aut immissa cohorte obvium quemque passim contrucidatum iri, aut caedem non

futuram sed bona omnium iri direptum. Itaque scribendum δι' ἀρπαγῆς δὲ τὰ πάντων ἤξειν. Exquisite enim δι' ἀρπαγῆς ἰέναι dicebant pro διαρπάζεσθαι.

Libanius I. 660. 8. Utinam, inquit, Diocletianus non tam proclivis ad civium caedem fuisset! οὕτω γὰρ οὐμὸς πατὴρ τὸ τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ ποτὲ σῶμα ὑπεδέξατο καὶ τῇ τετμημένῃ κεφαλῇ συγκατέσκαψεν οὐκ ὀφειλοῦσθαι δίκην. Optime Reiske συγκατέσκαψεν emendavit. Praeterea leg. ΟΤ γὰρ ἄΝ οὐμὸς πατὴρ κτέ. Quis non saepe vidit οὕτω et οὐ confusa, aut γὰρ pro γὰρ ἄν scriptum?

Hinc emenda Hesychium v. Πόθεν: — μεθ' ὑποκρίσεως ἀντὶ τοῦ οὕτω. imo vero ἀντὶ τοῦ οὐ.

Libanius I. 669. 5. σὺ δὲ οὐκ ἄν αἰτιαθῆς οὐδὲ ἐν φόβῳ ζῆν ἔφε. Qui αἰτιαθείης reposuerunt auxerunt malum. Una tantum literula vitium concepit. Legendum οὐκ ἄν αἰτιαθῆς, Graeculorum errore αἰτιαθῆναι pro αἰτιάσασθαι posito.

Pag. 671. 12. χρηστὸς δὲ ὢν καὶ Φιλόδωρος (Theodosius qui Antiochensibus pepercit) χαρίζεται καὶ τῷ μεγάλῳ συνεδρίῳ καὶ τῷ μεγάλῳ δήμῳ τὸ καὶ ταῖς ἐκείνων ἰκετείαις πεπραχθαί τι τῶν ἐπιεικεστέρων. Quaerit Reiske: „quoniam est ὁ μέγας δῆμος εἰ ὁ μικρός?” Perspicuum est τὸ μέγα συνέδριον καὶ τὸν μέγαν δῆμον dici *Senatum populumque Constantinopolitanum*, quorum lacrymis et precibus Theodosius dixerat sese ad clementiam motum esse, id quod sequentia liquido demonstrant: ἐπεὶ ἐγώ γε πέπεισμαι ταῦτα ἄν γενέσθαι τὰναντία βουλομένων οὐκ ἐκείνων μόνον ἀλλὰ καὶ πάντων ἀνθρώπων, ubi scribendum: ταῦτα ἄν γενέσθαι, *persuasum habeo eadem futura fuisse nolentibus non illis tantum (Constantinopolitanis) sed etiam quidquid est ubique hominum.*

Pag. 694. 7. τῶν λεγομένων κεφάλαιον ἂν τήνδε μέλλοντα τὴν πόλιν ἐπικλύσειν ἕξσης. Inserta vocula legendum — κεφάλαιον (ἔτι) ΤΑ τήνδε κτέ.

Sequitur: ἡμεῖς μὲν οὖν χαλκῶν ἐμνημονεύομεν εἰκόνων, — ἀλλ' αἱ μὲν οἴσ' τις ἄΝΗΡ τὸ σῶμα δεικνύουσι, ψυχῆς δὲ εἶδος τοῖς ἔργοις μνηύεται. Quid sibi vult ἀνὴρ in hac sententia? Nihil pro-sus. At tu emenda: οἴσ' τις ἄΝΗΙ (ἄν ἦ) τὸ σῶμα.

AD TOM. II.

Libanius II. 1. 14. ὦν ἕνα τοῦτον εἰδῶς τὸν θαυμαστὸν Ἑλλάβι-
χον. Scrib. ἕνα τουτονὶ εἰδῶς. Erat ΤΟΤΤΟΝΕΙΘΙΔΩΣ. Tom.
II. 239. 5. ὦν εἷς οὗτος Τισαμενός, verum est οὗτοςί, ut recte
legitur pag. 240. 11. οὗτοςί τοίνυν Τισαμενός. et 244. 13. με-
γίστη ταῖς δίκαις ἄνθρωπος οὗτοςί βλάβη, sed latet articulus plane
necessarius in ΑΝΘΡΩΠΟΣ. Leg. ἄνθρωπος οὗτοςί.

Pag. 2. 2. οἶμαι γὰρ αὐτὸν διὰ τὸ πεπεῖσθαι με τὰ παρόντα
ἐπαινέσαι σεσιγημένοι. Reiske: *fateor me locum hunc non in-
telligere.*" Scribe ἐπαινέσθαι et omnia erunt perspicua.

Veteres ἐπαινέσομαι dicere solebant, sed in his passim pec-
cant Graeculi ἀκούσω dicentes et ἄσω et γελάσω pro ἀκούσομαι,
ἄσομαι, γελάσομαι.

Pag. 3. 1. Ἰδεῖ μὲν ἠδεῖαν τότε ἀνθρώποις γενέσθαι τὴν ἀκοήν.
In ΤΟΤΕ latet ΤΟΙΣ, ἠδεῖαν τοῖς ἀνθρώποις.

Libanius II. pag. 5. 2. sic scribendum: Ἀρκαδίῳ δὲ τί ἂΝ
τις ἐγκαλέσειε; τῷ δὲ μετ' ἐκείνον τί; τῆ δὲ τούτων μητρὶ; Vulgo
ἐν abest et legitur ἐκείνον τι ὁ τῆ δέ. Nota interrogandi (;)
interdum in δέ convertitur, nunc in ὁ mutata est.

Tom. IV. pag. 811. 5. διὰ ταύτην οὖν, Φησί, νόμον εὖ ἔχοντα
λύσομεν δὲ καὶ μάλα δικαίως. Verum vidit Bastius: — εὖ ἔχοντα
λύσομεν; καὶ μάλα δικαίως. In minutissima Codicum scriptura (;)
et compendium voculae δέ accentu tantum dignoscuntur.

Pag. 6. 10. περὶ τάφους τοῖς πολλοῖς ἢ φροντίς. Leg. περὶ
τάφοι. *Plerique nulla salutis spe reliqua de sepultura cogitabant.*

Pag. 8. 7. ἀλγύσοντα δὲ ἔΝ ταῖς τῶν ἡμαρτηκόντων ἀπωλείαις.
Ex perpetuo Graecitatis usu scribendum ἘΠΙ ταῖς. Constanter
omnes dicebant χαίρειν, ἀνιάσθαι, λυπεῖσθαι, μέγα φρονεῖν ἐπί
τι, non ἐν τινι. Aristophanes *Vesp.* 1317.

ἐπὶ τῷ κομῶς καὶ σεμνὸς εἶναι προσποιεῖ;

Pag. 16. 5. leg. οὐ γὰρ ἤσθη οὗτός τε καὶ ὁ κοινωνὸς ἀπο-

κτεῖναι κυρίω, ψήφω ΔΕ βασιλέως ἐφυλαξάτην, ΤΟ ΜΕΝ αὐτῶν ἐν τῇ κρίσει γήσαντες, τὰ δὲ ἐφεξῆς τῇ βασιλείᾳ τηρήσαντες. Vulgo δὲ omissum et editur ἐφυλαξάτην τὴν τομὴν αὐτῶν.

Pag. 17. 2. καινὰς ἐπὶ ταῖς εἰωθυαῖς δεήσῃCIN εὐρίσκοντος. Ratio et dicendi usus postulant δεήσῃC, quod scribae de more ad vicinum vocabulum accommodarunt.

Pag. 20. 1. εἰπὼν οὖν αὐτὸς ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένειν, εἰ παρὰ τῶν ταῦτα ὑπηρετούντων ἕτερόν τι γένοιτο ἔφη καὶ εἶδη σου κείσεσθαι. Emenda: εἰ ΔΕ παρὰ τῶν — ἔφη κἂν ἴΔΗΙ ΟΥΚ ΕΙCΕCΘΑΙ. ἔφη κἂν ἴδῃ οὐκ εἴσεσθαι.

Pag. 30. I. ἐν δὲ τοῖς ὁμοῖς τούτοις ἐνεῖναι Φασι καὶ ΤΑΞΙάρχων καὶ λοχαγῶν. Supple καὶ ΤΑ ταξιάρχων.

Pag. 31. 14. ubi de Iuliani caede scribit: ὁ δὲ προσπεσὼν ἦν καὶ τρώσας ***ὸς τις ἐντολὴν πληρῶν τῶ σφῶν αὐτῶν ἄρχοντι, manifestum est *χριστιανός* τις olim scriptum fuisse, quod cur sit oblitteratum apparet.

Pag. 43. 5. αὐτὸ δὲ (τοῦτο) — βεβαιοῖ μου τὸν λόγον τὸν ὑπὸ δαιμονίου τινὸς ἐλαύνεσθαι λέγοντα τὴν γῆν, τὰ δὲ τελευταῖα ταῦτα πῶς οὐ σαφῶς κακοδαιμονοῦντων; Clamat sententia repouendum esse κακοδαιμονοῦντων, id est ὑπὸ κακοῦ δαίμονος ἐλαυνομένων. In antiqua Graecitate ex κακοδαίμων formatur κακοδαιμονᾶν tantum, recentiores finxerunt verbum κακοδαιμονεῖν pro ἀτυχεῖν, quod verbo εὐδαιμονεῖν responderet. Vetus forma ex usu populi exemta in causa fuit ut scribae noviciam, quam solum noverant, substituerent sententiae securi.

Sic nulla est dubitatio, quin Demosthenes pag. 93. 24. ubi omnes libri servant: νῆ Δία, κακοδαιμονοῦσι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀνοίᾳ, dixerit κακοδαιμονῶσι, quo ipso ex loco Libanium, qui Demosthenem tenebat memoriter, suum κακοδαιμονῶντων sumsisse suspicor.

Arctissima cognatio est et formae et significationis inter κακοδαιμονᾶν et simplex δαιμονᾶν, quemadmodum inter χολᾶν et μελαγχολᾶν.

Caeterum notandum est *κακοδαιμονεῖν* pro *κακοδαίμονα εἶναι* non esse verbum populi sed philosophorum *de vita beata* disserentium.

Libanius II. pag. 44. 12. Φήσουσι τοίνυν με πλάττειν οὐκ ἔτα φόβον τινές· τῶν γὰρ ἐναντίων ἓνα εἶναι τὸν ἀπεκτονότα. Sententia clamat φόβον verum esse, quod in Codice repertum temere spreverunt. De eadem re pag. 47. 11. τί λοιπὸν ἢ ἐν τοῖς ἡμετέροις εἶναι τὸν Φονέα;

Pag. 48. 4. ἀλλ' ὑμᾶς γε ΧΡΗ καὶ οὕτως ἀνιχνεύσαι. — εἰ ταῦτα παρ' ὑμῶν ἐγίγνετο πολλοὺς ἂν εἶδετε τοὺς βοῶντας, τοὺς λέγοντας, τοὺς διδάσκοντας τίς ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ φόβου. Docet quid olim factum oportuisset. Itaque scrib. ἀλλ' ὑμᾶς γ' ἐχρῆν pro χρῆ. Tum leg. πολλοὺς ἂν εἶχετε pro εἶδετε. Neque enim *ιδεῖν* habet in hac re locum, et si haberet sine articulo dictum oportuit εἶδετε βοῶντας, pro τοὺς βοῶντας.

Libanius II. 56. 3. εἰ γὰρ θρήνου μὲν ἄξιος Ἐκτωρ τῷ Διὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν θυσιαῶν, ἐγκαλεῖται δὲ ὁ Ζεὺς ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τοῖς Ὀδυσσεῶς πλάνοις ὡς ἀμελῶν ἀνθρώπου ** τεθυκότος, τίνα εἰκὸς εἰρῆσθαι περὶ τούτου (Iuliani) τοῦ τὰς ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς ΔΕΚΑ ἔτεσι παρελθόντος θυσίας; Amissum est vocabulum sententiae prorsus necessarium ἀνθρώπου ΠΟΛΛΑ τεθυκότος. Praeterea mendosum est ΔΕΚΑ, in quo se mire torquet Reiskius. Verum est ἐν τοῖς ΔΤ' ἔτεσι, nempe ἂ ἤρξεν. Iulianus enim non ante Diis sacra facere coeperat quam esset imperio potitus. Deinde *per biennium* nullum intermisit diem quin uni aut pluribus Diis sacrificaret.

De brevi Iuliani imperio Libanius cum Iove sic expostulat Tom. I. 621. 22. ἀλλὰ Λυδῶν μὲν βασιλεῖς, ὦ Ζεῦ, σπέρμα Γύγου (ΤΟΤ add.) τὴν χεῖρα μὴ καθαροῦ ὁ μὲν εἰς ἔτη προήλθεν ἐπέχ καὶ τριάκοντα, ὁ δὲ εἰς ἑπτὰ καὶ πενήτηκοντα, καὶ αὐτὸς δὲ ἐκεῖνος ὁ δυσσεβῆς δορυφόρος εἰς δυοῖν δέοντα τετταράκοντα, τούτῳ δὲ (Iuliano) ΤΡΙΤΟΤ προσάψασθαι μόνον ἐπὶ τοῦ μείζονος ἔργου δέδωκας.

Libanius II. pag. 65. 23. ἡνία τις αὐτῷ παρὰ τῆς σῆς γνώμης

Βέβληται. Natura rei et loquendi usus requirunt Ἐμβέβληται, ut apud Anacreontem nobili loco:

καλῶς μὲν ἂν τοι τὸν χαλινὸν ἐμβάλομι.

et passim, ut Latine *inhibere frena*.

Pag. 66. 5. ἐπαινοῦσι δὴ τὸν εἰπόντα·

τύχη τὰ θνητῶν πράγματα.

Notus versiculus est:

τύχη τὰ θνητῶν πράγματ', οὐκ εὐβουλία.

id est Cicerone interprete in *Tusc. Quaest.* V. 9:

vitam regit fortuna, non sapientia.

Pag. 66. 24. χρὴ γὰρ οἶσθαι καὶ τῇ τύχῃ κείσθαι ἐν οὐρανῷ θρόνον. Melius Iuvenalis:

Nos te,

nos facimus, Fortuna, deam coeloque locamus.

Pag. 68. 29. ὁ μὲν γε (σιγματίας) ἐφέντος τοῦ δεσπότου ταῖς ὑπὲρ τοῦ μετώπου θριξίν ἐπικαταβῆναι συγκαλύψας τοῦνειδος γελῶν ἂν ὡς δὴ οὐκ ἐσιγμένος. Est operae pretium cum his comparare locum Diphili apud Athenaeum pag. 225. A.

ἐνταῦθα γοῦν ἔσιν τις ὑπερηκοντικῶς,
κόμην τρέφων μὲν πρῶτον ἱερὰν τοῦ θεοῦ,
ὡς Φησιν· οὐ διὰ τοῦτο γ' ἀλλ' ἐσιγμένος
πρὸ τοῦ μετώπου παραπέτασμι' αὐτὴν ἔχει.

Avari homines inquit, Tom. II. pag. 69. 20. φίλου ἀξιοῦντος εὐπαθεῖν ἀπὸ χρημάτων σκοτοδινώσιν. Est aliquid inter εὐπαθεῖν et εὐπαθεῖν, quod loci sententia postulat. Frequens haec confusio est, etiam inter εὐπαθοῦντες et εὐπαθόντες.

Libanius II. 70. 19. γίνεται δὴ κατὰ τὴν παροιμίαν ἀνὴρ ἐρῶν Μεσσηνίων δουλότερος. Proverbia huiusmodi ex Comoediis fere desumpta sunt et metro ligata. Menander aut quis alius Comicus dixerat:

γίγνεται δ' ἐρῶν ἀνὴρ | Μεσσηνίων δουλότερος

aut:

ἀνὴρ ἐρῶν γὰρ δουλότερος Μεσσηνίων.

Pag. 71. 3. *τεθναίνῃ θᾶττον ἢ προακείποι*. Supple *θᾶττον* (AN) ἢ *προακείποι ποιορετιur citius*.

Quod est nonnullis locis obscurum quid sit ὑποκορίζεσθαι, perspicuum fit verbis Libanii II. 74. 2. *καλοῦμεν δὲ τῶν μὲν δούλων ἡμᾶς αὐτοὺς δεσπότας, τοὺς δὲ ἡμῶν αὐτῶν δεσπότας ἀρχοντας ὑποκορίζομενοι τὴν ἀνάγκην εὐφύμῳ ῥήματι*.

Libanius II. pag. 75. 3. *οἱ μὲν δὴ χειρουργοὶ τέχναι αἱ τε ἄλλαι καὶ οἱ τὸν χαλκὸν ἐλαύνοντες ἄγρυπνοι*. Dittographia locum hunc vitiauit. Leg. *οἱ μὲν δὴ χειροτέχναι Οἱ τε ἄλλοι* καὶ οἱ κτέ. Erat in vetusto libro *χειροτέχναι*. Passim a Libanio *χειροτέχναι* appellantur, ut pag. 80. 18. *οὐ χειροτέχνης, οὐ τρατιώτης*. et pag. 102. 18. et alibi.

Memorabilis locus est apud Libanium II. 76. 21. de disciplina sacerdotali apud Veteres, ubi ait: *θεῶν ἱερεῖς δόξειαν ἄντισιν ἐλεύθεροι. ἀλλ' εἰ νόμοι δεσπότεαι — μείζων ἐν ἱερεῦσιν ἢ δουλεία. πλείους γὰρ οἱ νόμοι, οἱ μὲν ὅσοι περ καὶ τοῖς ἄλλοις, οἱ δ' ἐκείνοις διαλεγόμενοι μόνοις βρώσεώς τε πέρι καὶ ποτοῦ καὶ κορυᾶς καὶ ὑποδήσεως (leg. ὑποδῦσεως) καὶ ἀμπεχόνης καὶ τραυμῆς καὶ τῶν ἔτι βραχυτέρων ὡς περὶ τῶν μεγίστων, καὶ δεῖ δὴ ζῆν ἐντὸς τῆς ἀκριβείας ταύτης ἢ οὐκ ἔσαι συγγνώμη*. Praeterea, inquit, *in calamitatibus publicis populus sacerdotibus ob sacra neglecta irascitur et vim infert*.

Sunt in libris nonnumquam miri quidam ac portentosi errores, quia scribae ex Codice perrosso aut lacero quod in buccam venit temere scribunt: quale est hoc apud Libanium II. pag. 84. 3. *οἶόν τι πάλαι γενέσθαι φασὶν ἐν τῇ πρὸς Μαντινείᾳ Φιλανθρωπίᾳ τοὺς τρατηγούς ὑπὸ τῶν τρατιωτῶν ἀκοντισθῆναι*. Quid absurdius dici potest quam ἡ πρὸς Μαντινείᾳ Φιλανθρωπία? Quia de acie ac proelio sermo est, emergit ἐν τῇ πρὸς Μαντινείᾳ ἰκπομαχία (Xenoph. *Hellen.* VII. 5. 16. sqq.) in qua Xenophontis filius fortiter pugnans occubuit. Nemo tamen memoriae prodidit in ea pugna duces a militibus suis esse caesos.

Apud Libanium II. 86. 2. locus est ubi eadem sententiae

bis verbis diversis enuntiatae leguntur. Secunda scriptura pag. 87. 17.—88. 4. genuina est et ab ipso Libanio profecta. Priorem vero pag. 86. 2.—87. 8. ad lacunam Codicis explendam nescio quis olim ex vetere interpretatione Latina neque perite neque eleganter concinnavit. Notum est idem in Simplicii libro *de Coelo* usu venisse.

Libanius II. pag. 88. 1. καὶ ὁ Ζεὺς ἔξεθεν „ὄθ' ἐν Φίλον υἱὸν δρᾶτο” πονοῦντα ἐν τοῖς ἄθλοις, οὗς ὁ Σθενέλου προῦβαλλεν. ἔμοι δὲ δοκεῖ μὴδ' αὐτὸς διαφεύγειν δουλείαν. τὸ γὰρ καταφυγὴν οἱ κατασκευάσασθαι τὸν ΠΙΘΟΝ — δούλον ἐποιοῖ τὸν ἐν τῇ τάξει τοῦ κελεύοντος. Reiske: „quod dolium significetur, sub quo Iupiter se abscondiderit haud intelligo.” Facile credo; sed non de Iove haec dici sed de Eurystheo, Stheneli filio, certum est. Emenda igitur: ἔμοι δὲ δοκεῖ μὴδ' αὐτὸς ΟΥΤΟC διαφεύγειν δουλείαν, id est ὁ Σθενέλου Εὐρυσθεύς, ὁ ὢν ἐν τῇ τάξει τοῦ κελεύοντος. Eurysthei *dolium* commemorat Diodorus Siculus IV. 12. 2. ἰδὼν ὁ βασιλεὺς (Εὐρυσθεύς τὸν Ἡρακλέα τὸν κάπρον) ἐπὶ τῶν ἄμων φέροντα φοβηθεὶς ἔκρυψεν ἑαυτὸν εἰς χαλκοῦν πίθον. Idem Apollodorus narrat *Biblioth.* II. 5. Φασὶ δὲ ὅτι δεῖσας (ὁ Εὐρυσθεύς) πίθον αὐτῷ χαλκοῦν εἰσκρυβῆναι ὑπὸ γῆς κατασκευάσεν. Manifestum est hunc ipsum esse πίθον, de quo loquitur Libanius: itaque non ad Iovem, sed ad Eurystheum haec esse referenda.

Libanius II. pag. 88. 25. καὶ ἀποθνήσκοντί γε (δούλῳ) φόβος οὐδεὶς ταφῆς. περιταφέα γὰρ αὐτὸν ἔχει τὸν δοκοῦντα μὲν δεσπότην ὄντα δὲ δούλον. Optime Dindorf. ad St. Thes. emendavit φόβος οὐδεὶς ταφῆς περὶ. ταφέα γὰρ ἔχει κτέ.

Mirifico errore in libris confunduntur μακρός et μικρός, ut II. 90. 12. γεγόναμεν οὐκ ὀλίγων ἤδη δεσποτῶν ἐν μικρῷ χρόνῳ. Antiochia enim et tota Syria mutavit saepius dominos sed per longam annorum seriem ἐν μακρῷ χρόνῳ.

Pag. 99. 7. ἀλλ' ὅπως μοι φυλάξῃC διὰ τέλους τὸν νόμον. Omnes et veteres et recentiores constanter eo sensu dicebant ὅπως — φυλάξῃC, sed pari fere constantia librarii coniunctivum etiam cum barbarismo substituunt.

Pag. 103. 2. de saltatorum et mimorum nequitia et avaritia indignabundus scribit: δεῖ γὰρ αὐτοὺς κατέχειν δόσεσι καὶ δεδιδέ-
ναι δρασμόν. εἴτ' οὐκ εὐχόμεθα τοῦτο γενέσθαι τὰγαθόν (id est
ἀποδρᾶναι αὐτούς) καὶ τὴν νῦν οὐ καθαρὰν γενέσθαι πόλιν. Sua-
dente sententia iterandum est καθαρὰν, ut sit: τὴν νῦν οὐ κα-
θαρὰν (καθαρὰν) γενέσθαι.

Pag. 103. 11. ὡς κακῶς πράξοντος τοῦ θεάτρου μὴ τούτων
προϋθέντων τῶν χρημάτων. Alius liber προϋθέντων: nondum
est satis, namque expuncta literula scribendum προϋθέντων τῶν
χρημάτων. Paulo ante dixerat: μενοῦσιν εἰ καὶ μηδεὶς τοῦτο
ἰδοίη τὰργύριον. Notum est et frequens προῖεσθαι χρήματα.
II. pag. 219. 15. ἂν πρόοιτ' ἄν τις πολλῶν συνειδῶτων οὐκ ἔχων
τοὺς εἰσομένους κρεῖττον ἠγήσατο μὴ δοῦναι.

Plane gemellum mendum olim maculabat locum Isocratis
pag. 146. B οὐ γὰρ ἐδέδισαν μὴ — πολλὰ πράγματα σχόντες
μέρος τι κομίσαιντο τῶν προϋθεν ὄντων pro προϋθέντων.

Pag. 107. 4. ὥσπερ Ἀπὸ νόμου προστεταγμένον. quis dubitat
quin Ἐπὶ νόμου sit unice verum?

Pag. 116. 5. ὁ μὲν γὰρ οὐκ εἶχε χάριν τοῦ εἰωθότος τυχεῖν,
οἱ δὲ ἠγανάκτου δφειλομένων σερόμενοι. Durissime Reiske τοῦ
(TOT) εἰωθότος. Leg. οὐκ εἶχε χάριν τοῦ εἰωθότος τυχεῖν.
Nunc demum apte et concinne verba composita sunt: ὁ μὲν
— τυχῶν, οἱ δὲ — σερόμενοι.

Pag. 121. 19. ἀποδόμενος τοὺς ἀγροὺς καὶ μικροῦ τὴν τιμὴν
ἄπασαν αὐτοῦ φαγών. Leg. ἄπασαν ΚΑΤΑΦαγών, quod est in
tali re perpetuum et necessarium. Quid notius quam τὰ πα-
τρῆα κατεδηδοκῶς? et sic καταπίνειν τὴν οὐσίαν, κατακυβεύειν,
κατοφοφαγεῖν et multa similia dicebantur.

Libanius II. pag. 127. 4. οὐκοῦν χεῖρων μὲν ἐντεῦθεν ὁ ἀθλη-
τῆς, χεῖρων δὲ ὁ στρατιώτης Φευγόντων τὴν οὐδὲν πλέον αὐτοῖς
φέρουσαν ταλαιπωρίαν. Reiske temere Φευγόντων tentavit nescius
esse Atticam formam imperativi, quod si sciolis suboluissest
de more Φευγέτωσαν supposuissent, ut multas alias formas
Atticas obliterarunt.

Pag. 129. 3. θαυμασός γε ἡμῖν ἦκεις τοῖς λόγοις ἐπίκουρος, ὃς καὶ τοὺς τὸν ἄλλον ΓΙΔΟΤΑΣ χρόνον ἐξέμνησας καὶ ζητεῖν ἔχειν ἂ τέως οὐκ ἤξιουν ἐποίησας. Mendosum est εἰδῶτας. Sententia clamat pro εἰδῶτας rescribendum esse CΙΓΩΝΤΑΣ. Qui tacebant antehac nunc volebant oratores esse videri. Male supplevit aliquis Codicis lacunam CΙ***ΤΑΣ.

Libanius II. pag. 132. 10. μέρος γε ἔν τι — ἀποδίδως. Leg. μέρος ἔν γέ τι. Summa constantia Graeci omnes eo sensu dicebant εἷς γέ τις, ἑνός γέ του, ἐνί γέ τῳ, ἔν γέ τι, ἀμωσγέπως et sim. Recte Reiske I. pag. 114. 4. reposuit: δι' ἑνός γέ του τῶν ὑπὸ τὴν βάσανον ἀγομένων. pro δι' ἑνός γέ τούτων.

Pag. 140. 5. ὁ δ' εἶκετο τῇ τέχνῃ τῇ περὶ τὸν ἄργυρον. Non est sanum εἶχετο in tali re. Veram lectionem monstrat locus in vicinia 139. 26. εἰλικύσθη τοῖς σκεύεσι τοῖς ἀργυροῖς, nempe εἶλακετο τῇ τέχνῃ. Trahuntur homines cupiditate et illecebris.

Pag. 167. 5. recipienda est Reiskii coniectura: ὄτου γὰρ ἂν ἱερὸν ἐκκόψωσιν ἀγροῦ οὗτος (vulgo τούτῳ) τετύφλωταί τε καὶ κεῖται καὶ τέθνηκε. ψυχὴ γὰρ τοῖς ἀγροῖς τὰ ἱερά.

Pag. 172. 9. πῶς δὲ οὐκ ἐν οἷς πράττουσι ΚΑΙ τῇ σῆ γνώμῃ πολεμοῦσι; Molesta est copula quae nihil copulat: at tu supple: πράττουσι COI καὶ τῇ σῆ γνώμῃ πολεμοῦσιν;

Libanius II. 173. 2. ταυτὶ δὲ [τὰ] παρὰ τούτων ἐλέγετο μὲν καὶ παρὰ Φλαβιανῶ πολλάκις, ἠλέγχθη δὲ οὐδεπώποτε. Expunge τὰ. Graeculorum vitio dicitur ΠΑΡΑ τούτων ἐλέγετο pro ὑπὸ τούτων.

Pag. 177. 7. ἐν ταῖς τραγωδίαις ὁ τὸν τύραννον εἰσιῶν οὐκ ἐστὶ τύραννος. Eodem modo dixit Tom. III. 376. 7. ὁ τὴν Πλαγῶνα εἰσιῶν. Sumsit hoc loquendi genus a Demosthene pag. 418. 14. ἐν ἅπασιν τοῖς δράμασι τοῖς τραγικοῖς ἐξαιρέτὸν ἐστὶν ὥσπερ γέρας τοῖς τριταγωνισταῖς τὸ τοὺς τυράννους καὶ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας εἰσιέναι.

Pag. 182. 3. τὸν Νεῖλον δὲ ἐσιᾶ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς ἀρούρας

τείθουσα (sic Reiske: Codd. πείθοντα), ὧν οὐ ποιουμένων ὅτε τε χρῆ καὶ παρ' ὧν οὐδ' ἂν αὐτὸς ἐβελήσειεν. Ostendi alio loco scribendum esse: τὸν Νεῖλον δὲ Ἰερα ἐσι ΤΑ — πείθοντα. Nunc demum intelligitur: ὧν οὐ ποιουμένων.

Libanius postquam dixit Π. 196. 1. principem Theodosium ab improbis hominibus esse deceptum (τοιοῦτον ἐργασήριον ἠπάτησεν. leg. ἠπάτησέ σέ.) blandissime addidit: πολλοὺς δὲ καὶ θεοὺς παρὰ τῶν Θεῶν μαθόντες ἴσμεν ἀπατηθέντας. *Multos deos quomodo* (inquit) *scimus esse deceptos edocti a* — a quibus? An ab ipsis Diis? Credebantur stultissime Dii immortales coram praesentes cum Iuliano confabulari, sed non cum Libanio, opinor. Unde igitur Deos quoque esse deceptos sciebat? Nempe ab Homero et Hesiodo. Noti sunt Xenophanis versiculi:

πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν Ὅμηρός θ' Ἡσίοδος τε.

κλέπτειν, μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατύλλειν.

Emenda igitur: παρὰ τῶν ποιητῶν μαθόντες. Compara locum Π. 87. 32. ἐπομένοις τῇ παρὰ τῶν ποιητῶν διδασκαλίᾳ δουλεύεται λεγούσῃ τὸν Ἡρακλέα.

Pag. 202. 2. ἦν σοι, ὦ βασιλεῦ, κηρῦξαι· „μηδεὶς (ΔΕ) τῶν ἴτ' ἐμοὶ νομιζέτω θεοῦς μηδὲ τιμάτω.” Sententia loci respuit additum δέ.

Fanatici monachi templa paganorum vastabant opesque diripiebant. Tom. II. pag. 203. 10. „*quo iure?*” quaerit Libanius. τῶς δὲ τὰ μὲν καταφέρουσι, τὰ δ' ἀράμενοι φέρουσιν; Non est hic verbo καταφέρειν locus. Sententia postulant *vastant, delent, solo aequant*: itaque τὰ μὲν καταφθεῖρουσιν emendandum. Notum est φθεῖρειν et φέρειν sexcenties inter se confusa esse. Ostendi saepe alias, ostendi nuper novo exemplo ad Strabonem.

Libanius Π. 206. 6. ἀμφοτέρων εὐεργέτης εἰκότως ἂν δοκοίην ἢ τε συμβουλεύω καὶ ΠΕΡΙ ὧν παρελήλυθα. Leg. καὶ Ἵπὲρ ὧν.

Libanius Π. pag. 207. 8. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἂ ΔΗ εἵται τῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις κακῶς. Leg. ἂ ΔΙΑκεῖται ἐν

τ. δ. κακῶς, ut pag. 218. 7. τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἴσως μὲν οὐδ' αὐτὰ καλῶς διάκειται, et sic omnes loquuntur.

Deplorans Libanius collegarum inopiam et miserias pag. 210. 10. ita dicit: συγκαθήμενοι πρὸς ἀλλήλους τὰ αὐτῶν ὀδύρονται, ὃ δὲ ὡς δεινотάτων τῶν αὐτοῦ μνησθεῖς ἀκούει χαλεπωτέρῳ. Postulat Graecitatis usus χαλεπώτερα.

Pag. 215. 5. οἱ γὰρ ἐκ τοῦ παιδεύειν πεπλουτηκότες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις δόξαν πεποιήκασιν ὡς τῆς τέχνης μάλιστα παρεχούσης Ἐνεργάσασθαι χρήματα. Vitiose abundat praepositio: ἐργάζεσθαι χρήματα omnes in ea re dicebant.

Libanius II. pag. 215. 19. πότερ' οὖν ὑμῖν δοκεῖ μέγα δύνασθαι ῥητορικῆ — καὶ τὰς ἀρχαῖς ἀπάσας οἱ λέγειν ἐπιστάμενοι λαμβάνειν — ἢ τούναντίον ἀπερριῖσθαι καὶ ἀπεληλάσθαι καὶ περιυβρίσθαι καὶ τὸ τῶν Μεγαρέων πεπονθέναι [ῥητορικῆ τε καὶ ῥήτορες] ἕξω καὶ λόγου καὶ ἀριθμοῦ κείμενοι; Redeant in marginem verba ῥητορικῆ τε καὶ ῥήτορες. Ad τὸ τῶν Μεγαρέων annotat Reiske: „ut ipsius urbe foroque interdicator, ut olim Megarenses Athenis exclusi sunt edicto.” Nihil minus Libanius cogitat, sed obversatur illi notissimum oraculum (Phot. v. ὑμεῖς δ', ὦ Μεγαρεῖς):
 ὑμεῖς δ', ὦ Μεγαρεῖς, οὔτε τρίτοι οὔτε τέταρτοι,
 οὔτε δωδέκατοι, οὔτ' ἐν λόγῳ οὔτ' ἐν ἀριθμῷ.
 unde multi sunt multorum ioci. Callimachus in noto epigrammate:

τῆς δὲ ταλαίνης

νύμφης ὡς Μεγαρέων οὐ λόγος οὐδ' ἀριθμός.

Theocritus XIV. 48.

ἀμὲς δ' οὔτε λόγῳ τινὸς ἄξιοι οὐδ' ἀριθμητοὶ

δύσανοι Μεγαρῆες.

hinc igitur Libanius sumsit suum ἕξω καὶ λόγου καὶ ἀριθμοῦ κείμενοι.

Pag. 217. 3. εὐρήσει — κρίνει. aequanda haec sunt et κρινεῖ legendum.

Libanium II. 220. 9. καὶ ὁ θηρίων πλῆθος ἀνούμενος καὶ τοὺς

πρὸς ταῦτα μαχομένους ἰχνεύων. Numquam, credo, reperisset, sed τοὺς μαχοτμένους. Perfrequens in libris his error est. Sine mendo pag. 249. 8. θηρία δ' οὐκ ἐβούλοντο τρέφειν οὐδὲ τοὺς ταῦτα ὑπομενοῦντας ἀνθρώπους.

Pag. 220. 16. ἐνθὲνδε ΠΡΟΣ ἑτέραν ἀνισαμένους πόλιν. pessime pro ΕΙΣ ἑτέραν. Praepositionum siglae huiusmodi menda pariunt.

Pag. 228. 3. παροξύνειν — περισήσειν. Leg. παροξυνεῖν.

Bis molestissimum τι ex sq. Π natum irrepsit pag. 229. 1. οὔτε ἔξω τούτων οὐδὲν ἐπράχθη [τι] Παρ' ἐμοῦ, et post pauca: ἄμνημι πάντας θεοὺς μὴτ' ἀκηκοέναι [τι] Παρὰ Μενεδήμου — μῆτε συμβεβληῖσθαι μηδέν.

Pag. 232. 9. ἐν ξένοις, ἐν πολίταις, ἐν τοῖς ἐμοὶ Φιλτάτοις. Sic Reiske; libri ἐμοῖς, quod unice verum est. τὰ μὰ Φίλτατα Graeci dicebant, non τὰ ἐμοί.

Pag. 235. 10. τίς οὐκ οἶδε τὰς — ἐκείνων ἐμβολὰς — ὧν καθ' ἑκάστην Ἡρπάζοντο πόλεις. Urbs tamen non potest, sed διτιρί. Scrib. ἐκάστην Διηρπάζοντο.

Libanius II. 241. 21. ὥς εἰ τούτῳ σεμνύνεσθαι δώσομεν κακείοις, καὶ πολλῶ γε πλείον ἐκείοις, ὅσα τῆς θεραπείας ἧς οὗτος ἀπέλαυεν οὐκ ἦν ἐκείοις. Reiske: „scil. ἀπολαύειν. frequens enim, sed saepe nimis durus est Libanius in ellipsis.” Est Libanius in iis nonnumquam paullo durior, sed vulgata lectio non est elliptica sed vitiosa. Correxerim: τῆς θεραπείας ἧς οὗτος ἀπολαύειν οὐκ ἦν ἐκείοις. Nullo modo enim ἀπολαύειν omitti potuit, in ἧς οὗτος de more ellipsis est. Idem vitium maculat locum Demosthenis pag. 43. 15. εἴ τι πάθοι (Philippus) καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξαι, ἢ ἕπερ ἀεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα [καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο] ἴσθ' ὅτι κτέ. Rectissime Dindorfius scioli emblemata deleuit. Verum esse arbitror: ἢ ἕπερ ἀεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν ἐπιμελῆσθαι, ἴσθ' ὅτι. Exortus est nescio quis qui non intellecta ellipsi in ἢ ἡμεῖς coniungeret ἢ ἡμεῖς ἐπιμελούμεθα deinde αὐτῶν additum est,

Libanius II. 245. 20. δῆμος δὲ πεισθεὶς ὡς ἄρχοι τοῦ ἄρχοντος καὶ ὑφ' ᾧ τέτακται τῷ νόμῳ τοῦτον ἐξ ὕβρεως ὑφ' ἑαυτῶ πεποιήται, πολλὰ κινῶν τῶν καθεστηκότων ἔρχεται. Reiske: „*autē κινήσων legendum est autē in ἔρχεται est vitium.*” Facillimum est emendare Ἄρχεται. Plurimis locis haec inter se perturbata videbis. cf. pag. 387. 8.

Pag. 247. 16. εἰ μὲν τις ἐν ἀγορᾷ μαχόμενος ἢ ἄρχων χειρῶν ἢ καὶ ἀμυνόμενος. Ex certo et constanti Atticorum usu sup- plendum: ἄρχων χειρῶν (ἀδίκων).

Pag. 269. 23. εἰ οὖν ὑπὸ τῶν πολλοὺς ἀπεκτονότων ἔκλειθον πληγέντε. Graecum est ἐκείσθην, et ἔκλειθον barbarum. Sed nesciebant hoc Libanius et Iulianus caeterique οἱ ἀττικῶς (non ἀττικίσι) γράφοντες.

Libanii discipuli in seditione Antiochina clam urbe cesserant, multum indignante magistro. ποίας δ' οὐκ ἀφῆκα Φωνάς; (inquit Tom. II. pag. 270. 3.) τίνας δ' οὐκ ἐφθεγξάμην λόγους; θανατόντων εἶναι λέγων καὶ παραπαιόντων τὴν μετάσασιν καὶ τὰ μὲν ΔΕΔοικότων δεινὰ, τὰ δὲ δεινὰ θαρρούντων. Reiske δεδοικότων ΟΥ Δεῖνα reponens auxit malum. Reperit enim loci sententiam, sed non habet ea verborum compositio Graecum colorem. Corrige τὰ μὲν ἌΔΕΑ ΔΕΔοικότων, τὰ δὲ δεινὰ θαρρούντων. Cur ἀδεᾶ perierit vides.

Libanium II. pag. 271. 5. de studiosa iuventute ita scribit: ἐπιθυμία μὲν ἀργίας ἦκον ἐκεῖσε, προσποιοῦνται δὲ τῶν ἠδέως ἐργαζομένων εἶναι. Sententia est: „simulant se lubenter studiis operam daturus fuisse.” itaque inserta vocula scribendum: τῶν ἠδέως ἌΝ ἐργαζομένων εἶναι. Querimur nonnumquam Professores de discipulis nostris aut impares aut imparatos studiis Academicis esse dictitantes, sed cum Libanii discipulis comparati tales esse videbuntur ut iis contenti esse possimus.

Pag. 275. 14. ἐγὼ δὲ Ἄπὸ τῆς αὐτῆς ἀνάγκης ἐκλιπῶν τι τῶν εἰωθότων ἔχω τὸν γραφόμενον Graecum est Ἐπὸ τῆς αὐτῆς ἀνάγκης.

Libanius II. 277. 8. καὶ οὐκ αἰσχύνεται πόλεμον αἰρόμενος πρὸς τοὺς οὐκέτι λυπεῖν ΟΤ ΔΤΝαμένους. Manifesto mendosa haec scriptura est. Periit una syllaba. Leg. οὐκέτι λυπεῖν ΟΤΔΕΝ δυναμένους.

Idem vitium eximendum pag. 287. 13. πότερον ἄμεινον — ἰσχύειν ἢ ΜΗ ΔΤΝασθαι; imo vero: ἢ μηΔΕΝ δύνασθαι.

Manifestum tenemus emblemata pag. 290. 5. οἱ τὸν ἰππόδρομον γεωργοῦντες [οἷς ἐντεῦθεν ἀργύριον]. Corrumpit lepidum dictum frigida interpretatio.

Pag. 291. 20. ἂν μὴ Φεύγητε τὰ βιβλία μηδὲ ἠδῶ νομιζήτε τούτων ἂ νῦν διήλθον. Corrige νυνΔΗ (id est ὀλίγον ἔμπροσθεν). διήλθον. Optime Graece dicendum est ἠδῶ — ΤΩΝ ἂ νυνδὴ διήλθον.

Libanius II. 295. 25. τοῦτ' ἐμοὶ τὰς πολλὰς τὰς νῦν ἀθυμίας ἐκβάλλῃ τῆς ψυχῆς. Quis non videt ἐκβαλλεῖ esse verum? Solent librarii — ΕΙ in — ΗΙ convertere, de qua re infra plura dicam.

Pag. 298. 5. παραδοθήσεται — ὑπομένειν. imo vero ὑπομενεῖν.

Pag. 301. 22. τὸν πλοῦτον ἐτέρωσε ΚΑταθέμενοι sensu vacuum est. Leg. ΜΕταθέμενοι. ut pag. 302. 9. μεταθέντες ἄλλοσε τὰ τυνιλεγμένα.

Pag. 307. 5. ΣΤΝτυγχάνειν ἡμῖν τινὰς οὐκ ὀλίγους εἶναι δοκῶντας φίλους. Leg. ἘΝτυγχάνειν, id est visere, conspiciere aliquem de industria domi suae; συντυγχάνειν τινὶ est casu alicui obviam fieri, fortuito incidere in aliquem.

Pag. 308. 2. εἰ ΓΕ λέγειν βουλομένους ἐπιείχον. Leg. εἰ ΚΑΙ λέγειν βουλομένους.

Libanius de sua erga discipulos indulgentia et facilitate loquens ita dicit Tom. II. 313. 12. νέους δὲ παρ' αὐτοῖς ἀκούων ΓΕΝΕΙΑ τρέφειν οὐκ ἐποίησα τὸ τῶν ἠδικημένων. Quid igitur

deliquit iuvenum caterva? *Barbam alebant γένεια ἔτρεφον*, at erant omnes imberbes, ut opinor: idque *domi suae παρ' αὐτοῖς*, at non poterant id facere, credo, apud alios. Peccabant id, quod in patria nostra inauditum est et summo iure flagitiosum habetur, sed in Gallia Parisiis pervulgatum est. Quid igitur? Non *γένεια*, sed *γύναια ἔτρεφον παρ' ἑαυτοῖς*. Proprium est in ea re verbum *τρέφειν*. Libanius IV. 675. 14. *ὁ δὲ ἑταίραν τρέφει τοῦ πατρὸς καταφρονῶν*.

Libanius II. 321. 12. *ὁ τὸ στρατόπεδον ἐπ' αὐτὸν πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀδικήμασι κεκινηκῶς καὶ τοῖς Ἰουλιανοῦ διασωθεὶς δάκρυσιν*. Reiske: „[ἐπ' αὐτόν] *Iulianum puta*.” Noli putare, quia si Iulianum in se concitasset eique princeps veniam dedisset, dici non poterat Iuliani *lacrymis* esse servatus et ex capitis periculo ereptus. Una literula correcta restituet rem. Leg. *Ἐφ' αὐτὸν κεκινηκῶς*. Multis et magnis iniuriis homo dicitur exercitus iram in se concitavisse, a quo quum ad necem exposceretur Iulianus multis lacrymis militum iram deprecatus ei salutem attulit.

Libanius II. 322. 4. Iulianus, inquit, Phoenices praesidem te fecit: *σὲ μὲν γὰρ οὐκ ἠπίσατο, ὑπὸ Φίλου δὲ ἐξηπάτατο*. Non *decipiebatur*, sed *deceptus erat* princeps, *ἐξηπάτητο*.

Post pauca pag. 323. 7. *εἰ τὴν ὄραν ἔφην ἐκεῖνον ἀποδέδωθαι*. Natura rei *aoristum* postulat, *ἀποδέδωθαι*. Perfectum est *πρακέναι*.

Libanius II. pag. 324. 13. *σὺ δὲ ἀνέστης καὶ Ἀνεπήδησας*. Si quis *celeriter se proripit* aut *ἐκπηδᾷ* dicitur aut *ἀποπηδᾷ*, itaque *ἈΠεπήδησας* scribendum. ut pag. 346. 26. *προσηλλε πρόην τινὶ τῶν καλῶν καὶ ἐπειρᾶτο πείθειν. ὁ δὲ ἀπεπήδησεν*.

Pag. 348. 7. *ὁ δ' ἐκάθητο περὶ τὴν κλίμακα δακρύνει μὲν οὐ τολμῶν, — σίνων δ' ἄδακρυτί*. Non poterat *circa* scalam sedere: itaque emenda ΠΑΡΑ τὴν κλίμακα.

Libanius II. 356. 13. *ὁ δὲ ὄσφ περ εἶχε τάχει διὰ τῶν κλι-*

μάκων ἀναβάς. Graecum est ὡςπερ εἶχε τάχους, ut ὡς ποδῶν εἶχεν et sim. cf. IV. 458. 24. Φεύξομαι ὡς ἔχω τάχους. et IV. 517. 17. ὡς ἔχουσι τάχους πορεύεσθαι. Postquam ὡςπερ in ὄσφ περ conversum est corrector τάχΕΙ pro τάχΟΤC substituit.

Pag. 358. 8. δῶροις ἐκείνους ἐΦ' ἑαυτῷ ποιούμενος. Quod loci sententia requirit Graece dicitur 'ΤΦ' ἑαυτῷ ποιούμενος.

Apud Libanium II. 366. 12. Alexander nescio quis filium ad artem oratoriam discendam Romam misisse dicitur. Rediit iuvenis Antiochiam mutus et elinguis, οὐδὲν εἰδὼς ἂν εἰδέναι χρῆν — οὐδὲν ἂν ἀνδραπόδου βελτίων. Rhetores Antiochenses igitur gaudio exsultabant: τοιούτου, inquit, ἤκοντος ἡμῖν ἀπὸ 'Ρώμης ἐρμέου — καὶ τῶν Ἀττικῶν λόγων ὠφελουμένων. Reiske putavit ἐρμέου esse nomen proprium et Alexandri filium *Hermeam* appellatum fuisse. Legendum est ἐρμαίου.

Ut apud Atticos sic passim apud Libanium si cui necopinato lucrum aliquod aut emolumentum insperatum evenisset id ἐρμαῖον vocatur. ut pag. 303. 19. ἐρμαῖον αὐτῶν τὴν τῆς πόλεως ἀτυχίαν ἠγῆσάμενος.

Iuvenes Antiochenses Decurionum filii studiorum causa aut Berytum proficiscebantur Iurisprudentiae daturi operam, aut Romam ad linguam et litteras Latinas cognoscendas. Reversi in patriam decurionatus vacationem impetrabant, ἴν' ἀφορμὴν εἰς τὸ τὴν βουλὴν ἐκδύναι τοὺς νόμους μὲν ἔχουεν οὗτοι, τὴν γλῶτταν δὲ ἐκείνοι, teste Libanio II. pag. 538. 1.

Pag. 379. 3. Φρόντιζε τοίνυν τοῦ μετὰ ταῦτα χρόνου καὶ βούλει τοὺς φίλους ἐπαινέτας μᾶλλον ἢ μεμφομένους ἔχειν. Pro βούλει scripserat βούλοΤ.

Pag. 392. 4. γράμματα τῆς σῆς δεξιᾶς λαβὼν ταῦτα εἰς τὴν βουλὴν εἰσέπεμψε τῶν παρ' ἐκείνης τευξόμενα, imo vero τευξίμεναΟC.

Pag. 396. 14. οὐδ' ἐτέρας πολιὰς αἰδούμενος, sensu vacuum est ἐτέρας: scrib. οὐδ'Ε ΤΑC πολιὰς.

Pag. 397. 8. καίτοι καὶ εἰ τοῖς ἄλλοις αὐτὴν βελτίω πεποιη-
κῶς ἔΝ τούτῳ μόνῳ λελύμαντο. Vitiose abundat ἔν. Legen-
dum: ἔΝΙ (ἐνὶ) τούτῳ μόνῳ.

Pervulgato Graeculorum errore scribitur pag. 399. 13. ἀφῶ-
μεν εἰ δοκεῖ τὸν Ἀθηναίων δῆμον καὶ τὴν ΠΝΤΚΑ, pro τὴν
Πύκνα. Memorabilis est περὶ τῆς Πυκνός locus apud Hesychium:
Πνύξ: τόπος Ἀθήνησιν, ἐν ᾧ αἱ ἐκκλησῖαι ἤγοντο ΠΑΛΛΑΙ μὲν
πᾶσαι, ΝΤΝΙ δὲ ἅπαξ ὅταν στρατηγὸν χειροτονῶσιν. Descripsit
haec nescio quis ad Platonis *Critiam* pag. 112. A. Πνύξ τόπος
Ἀθήνησιν ἐν ᾧ (αἱ) ἐκκλησῖαι ἔΓΙΓΝΟΝΤΟ πάλαι μὲν πᾶσαι,
ἴΤΤΕΡΟΝ δὲ ἅπαξ ὅταν ΤΟΝ στρατηγὸν χειροτονῶσιν. Huius
annotationis auctor vixit quo tempore Athenis comitia praetori
creando semel quotannis haberentur, sed qui haec ad Plato-
nem adscripsit multis saeculis post id fecit quum esset olim
de Athenis actum. Itaque pro νυνὶ δὲ substituit ὕστερον δὲ, sed
negligenter retinuit ὅτΑΝ τὸν στρατηγὸν χειροτονῶσιν quum de
re olim praeterita ὅτε - ἐχειροτόνου dictum oportuisset. Recte
autem servavit articulum ΤΟΝ στρατηγόν, idque veteri gram-
matico apud Hesychium necessario reddendum, quoniam *υπὸ*
tantum στρατηγός tum Athenis creabatur, qui *σεμνῶς πάνυ* ap-
pellabatur στρατηγός ἐπὶ τῶν ὅπλων, sed nihil aliud curabat
quam annonam et rem frumentariam. Philostratus *de vit. Sophist.*
pag. 225. Λολλιανὸς ὁ Ἐφέσιος προὔστη τοῦ Ἀθηναίων δῆμου
στρατηγῆσας αὐτοῖς τὴν ἐπὶ τῶν ὅπλων. ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη ΠΑΛΛΑΙ
μὲν κατέλεγέ τε καὶ ἐξῆγεν ἐς τὰ πολέμια, ΝΤΝΙ δὲ τροφῶν
ἐπιμελεῖται καὶ σίτου ἀγορᾶς. Cognovi ex Iuliani oratione *in
laudem Constantii* pag. 8. c. Constantinum magnum honorem
hunc Athenis gessisse eaque re valde delectatum esse. καλὸν
ἴσως (inquit) ἐνταῦθα καὶ τῶν αἰοιδίμων Ἀθηναίων μνησθῆναι, ἃς
ἐκεῖνος (Constantinus) ἔργοις καὶ λόγοις τιμῶν τὸν πάντα χρόνον
διετέλει. Βασιλεὺς γὰρ ὢν καὶ κύριος πάντων ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
ἐκείνων ἡξίου καλεῖσθαι καὶ τοιαύτης εἰκόνας τυγχάνων μετ' ἐπι-
γράμματος ἐγάνυτο πλέον ἢ τῶν μεγίστων τιμῶν ἀξιοθεῖς. Ergo
ei statua στρατηγοῦ habitu posita est cum inscriptione ΚΑΛΩΣ
ΣΤΡΑΤΗΓΗCΑΝΤΙ idque summis honoribus anteposuit. Non
est oblitus Constantinus esse boni στρατηγοῦ ἐπὶ τῶν ὅπλων an-
nonam diligenter curare. Itaque, ut Iulianus pergit dicere:

ἀμειβόμενος ἐπ' αὐτῷ τὴν πόλιν πυρῶν μεδίμνους δίδωσι πολλάκις μυρίους καθ' ἕκαστον ἔτος δωρεὰν καρποῦσθαι. Sed haec obiter; ad Libanium revertor.

Libanius II. pag. 400. 9. demonstrans multos esse nunc in curia decuriones obscuro et humili loco natos ita dicit: Τυχαμένης ὁ τῶν ἔργων ἐπιστάτης ὁ Κρής χαλκοτύπου παῖς ἦν. — τί δαί Φίλιππος; τί δαί Δατιανός; οὐ τοῦ μὲν ὁ πατήρ ἐχόρδευεν, ὁ δὲ Δατιανοῦ λουμένοις ἀνθρώποις ἐσθῆτας ἐφύλαττεν; Multa molitur Reiskius ut quid sit ἐχόρδευε doceat. Debebat unam literulam eximere: ὁ πατήρ ἐχόρρευεν, id est χορευτής ἦν, in *theatris sallabat*, ut Demosthenes ad Aeschinem *de Cor.* pag. 315. 8. ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν.

Pag. 419. 6. καταφρονούντων δ' ἦν, οἶμαι, τὸν Ἴπποκλείδην εἰπόντας μὴδὲν εἰπεῖν ὧν νῦν ἀκήκοας. Tricatur in his Reiske: τὸν Ἴπποκλείδην εἰπόντας est εἰπόντας τὸ λεγόμενον „οὐ φροντὶς Ἴπποκλείδῃ.” notissimo proverbio ex Herodoto VI. 129.

Pag. 423. 1. οὐ δεδηγμένος ἀπέρχεται τις τὴν καρδίαν εἰ ὁ χθὲς μαθητὴς τήμερον ἐτέρου γένηται. Soloecum est et contra loci sententiam εἰ Γένηται. Duplicata syllaba scribendum Γεγένηται. In caeteris agnoscis Aristophaneum:

ὅσα δὴ δέδηγμαί τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν.

Libanius II. 429. 7. γραφέσθω τὸν ἡμεληκότα, — κἂν μὲν ἌΡκῃ ποιῆσαι κτέ. Ut in iudicio Romano de reo damnato pronuntiatur *fecisse VIDERI*, sic in Graeco iudicio *δοκεῖν* usitatum est in *ἔδοξεν ἀδικεῖν* et sim. Itaque emendandum: κἂν μὲν ΔΟκῃ ποιῆσαι.

Libanius II. pag. 434. 16. ἐπιεικείῃ κεκόσμηκε τὴν ψυχὴν. — Φωνὴ τε αὐτῷ ΠΑΤΡΙΑ τό τε πρόσωπον ἐν μειδιάματος μέτρῳ. Absurdum est *πατρία*, at tu reponere *πραεῖα*. ut apud Xenophonem in *Symposio* VIII. 3. οὐχ ὄρατε ὡς σπουδαῖαι μὲν αὐτοῦ αἱ δφρύες — *πραεῖα* δὲ ἡ Φωνή.

Pag. 442. 4. ἐπεὶ ΚΑΙ ΔΕΟΝ δῆσαι τὸν ἠναγκασμένον ὑπὸ

τοῦ νόμου κἂν ἀδικῆται σιγᾶν. Reiske „*sententia postulat ἄδεια αὐτὸ ῥᾶδιον αὐτὸ δίκαιον.*” Ex his unice verum est ΠΑΙΔΙΟΝ. Supererat ΕΠΕΙ*ΑΙΔ*ΟΝ et sic nihili corrector καὶ δέον dedit sine sensu.

Libanius II. pag. 456. 19. βούλομαι δὲ τί σοι διηγῆσασθαι τῆς τούτων περὶ τὰ τοιαῦτα ἀργίας. Excidit nomen unde τῆς ἀργίας pendebat: nempe διηγῆσασθαι (σημεῖον) τῆς — ἀργίας. Etiam aliis locis σημεῖον compendio scriptum intercudit.

Libanius II. pag. 460. 6. ἄρχεις δὲ οὐτ' εἰς Φῶς ἄγειν ἀδικήματα (leg. Τὰδικήματα) δυνάμενος οὐθ' ὑπηρετοῦσαν τοῖς τοῦ νόμου Πράγμασι τὴν Φωνὴν παρέχειν. Notum est πράττειν et προστάττειν, πράγματα et πτοστάγματα inter se confundi solere. Habes novum exemplum.

Libanius II. pag. 479. 13. εἶτα τοσαύτη λησιεία καὶ κακοῖς ὑπηρεσίας ὄνομα ΜΕΤέθεντο. Prorsus a loci sententia alienum est μετέθεντο. Ut Tacitus dixit noto loco: *ubi solitudinem fecerunt pacem appellant*, sic Libanius: ὑπηρεσίας ὄνομα ἔθεντο, ut pag. 503. 11. καὶ τοσοῦτοις κακοῖς τοῦνομα τοῦτ' ἔθεντο.

Pag. 519. 10. νῦν δὲ ἘΜβλέπουσι χρήματα. Reiske: „*malim βλέπουσι simpliciter.*” Melius est corrigere: νῦν δὲ ἘΝ βλέπουσι, χρήματα. ut pag. 544. 24. ἐν τούτῳ εἴρας, τὴν τέρψιν. et alibi saepius.

Pag. 518. 19. de avo suo scribit: τηθίδα δὲ ἐμὴν ἐξημεν ἐπὶ μεγίστη προικί, ἔδνα δὲ ἦν τὸ κλέος. Fallitur Reiske ἔδνα sic interpretans: „*ἔδνα sunt bona, quae maritus uxori de suis bonis assignat pro futuris alimenta, unde vidua facta alatur.*” Imo vero recoxit Libanius ἔδνα HomERICA, τὰ παρὰ τῶν μνηστῆρων διδόμενα illi, cuius nuptias ambiebant. Uxor marito grandem dotem attulisse dicitur, maritus uxori rerum a se gestarum gloriam.

Libanius II. pag. 528. 20. οἶα πολλὰ πεποικέναι πολλάκις Γαλάτας τούτους ἀκούομεν, οἱ ἐπειδὴ λέγοντες οὐκ εἶχον κείθειν

Κωνσάντιον πρηνεῖς καταπεσόντες [οὐκ εἶχον πείθειν] ἔλκειν. καὶ ἅμα τῶν τε ποδῶν εἴλκοντο καὶ ἐδέοντο ἕως αὐτοῖς ὑπῆρξεν ὑπὲρ οὐ ταῦτα ἐποίουν. Verba οὐκ εἶχον πείθειν oscitanter ex superioribus repetita veterem lectionem expulerunt. Sententia olim fuit huiuscemodi: πρηνεῖς καταπεσόντες (οὐκ ἂν ἔφασαν ἀναστῆναι καὶ ἐκέλευον) ἔλκειν κτέ.

Libanius II. pag. 530. 13. ἵνα γὰρ ἵππος ὑμῖν ἀνθ' ἵππου καὶ ἠνίοχος ἀνθ' ἠνιόχου γένηται — τί μὲν οὐ λέγεται; τί δ' οὐκ ἀκούεται; Mirum non vidisse Reiskium corrigendum esse: λέγεται et ἀκούεται.

Libanius II. pag. 536. 9. χρὴ νομίζειν τινὰς τῶν Φυγεῖν βουλευόντων μεμενηκένας. Male Reiske τῶν Φυγεῖν βουλευσαμένων. Leg. τῶν Φυγῆν βουλευόντων, quod dictum est ut δρασμὸν βουλεύειν. Herod. VIII. 97. Ξέρξης — δρασμὸν ἐβούλευε, et cap. 100. ὑποπτεύων αὐτὸν δρασμὸν βουλεύειν, et saepius, quod et ipsum Libanius interdum usurpavit.

Manifestos tenemus scribas apud Libanium II. pag. 539. 6. καὶ σὲ δεῖ σκοπεῖν ὅπως ἢ ἐμφράξις τὰς ὁδοὺς ἢ πάλιν ἐξις αὐτοὺς ἐν τῷ βουλευτηρίῳ. Nemo negabit ἐμφράξις verum esse. Sic ubique - ει et - η, - εις et - ης temere confunduntur contra omnium Graece loquentium rationem et usum. Δεῖ σ' ὅπως, σκοπεῖν ὅπως et ellipticum ὅπως, ὅπως μὴ in iubendo vetandoque constantissime cum futuro componuntur. Vitiant haec librarii sexcenties futuri formam in coniunctivum vel cum foedo barbarismo pervertentes.

Ὅπως quo pacto, ut ὅσις, cui respondet, non potest in tali re futurum non habere. Pro ὅπως eodem sensu dicebant ἐξ ὅτου τρόπου, ὅτω τρόπῳ, ὄντινα τρόπον similiterque haec cum futuro constanter componuntur, ut in Aeschyli *Prometheo*:

αὐτὸν γὰρ σε δεῖ Προμηθέως

ὅτω τρόπῳ τῆσδ' ἐκκυλισθήσει τύχης.

populus dixisset: ὅπως τῆσδε τῆς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆσει.

Libanius II. pag. 546. 15. εἶτα ἢ κύων ἐμιμήσατο τὴν δεσποτεῖαν. Recte Reiske τὴν δέσποιαν. Erat vetus proverbium:

οἷαπερ ἂ δέσποινα τοῖα χά κύων.

Hinc Plato *de Rep.* pag. 563. c. ἀτεχνῶς γὰρ αἱ κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἷαίπερ αἱ δέσποιναί γίγονται. A Platone sumsit Libanius. Similiter dixit I. pag. 566. 18. ὄντων ἐκείνων οὐ Φορητῶν πολλοὶ ζηλωταὶ καθ' ἕκαστον αἱ κύνες, Φασί, τὰς δεσποίνας μιμούμεναι. Iterum II. 546. 15. εἶτα ἡ κύων ἐμιμήσατο τὴν δεσποτείαν, ubi Reiske τὴν δέσποιναν restituit.

Pag. 601. 12. δεῖ δὴ σοὶ μέλειν, ὦ βασιλεῦ, τοῦ πολλῶν δεξιῶν βασιλεύειν. τοῦτο δ' ἂν ποιήεις εἰ τοὺς διδασκάλους ΤΑ αὐτῶν ποιεῖν ἀναγκάζεις. Dixerat Libanius ΤΟ ἐκυτῶν ποιεῖν, id est officio suo fungi, et non rebus ab officio alienis se immiscere. Contra τὰ ἐκυτῶν ποιεῖν est suas res agere, non remp. in oīo vivere et nullam reip. partem capessere.

C. G. COBET.

GALENUS.

Scriptis Galenus libellum inscriptum Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσι τῇ Φωνῇ. Quam fuerint hi homines inepti ostendit Tom. XII. pag. 193. τούτων γὰρ ἔνιοι, inquit, λίθον ἀρρενικῶς οὐκ ἐπιτρέπουσι λέγειν ἀλλ' ἐὰν εἴπῃς „ἔβαλον ΤΟΝ λίθον ἐπὶ τὸν κύνα.” κεκράγασιν ὡς αὐτοὶ πεπληγμένοι λίθῳ τὴν κεφαλὴν. ὥσπερ γε καὶ ἂν ΤΟΝ δρῦν εἴπῃ τις ἄς ξύλῳ πεπληγότες βοῶσιν. Ne sciebant quidem hi homunciones quid inter ὁ λίθος et ἡ λίθος interesset. *Lapis* proprie sic dictus lingua populari constanter ὁ λίθος dicebatur ab omnibus, ut in illo:

τρῆεις εἰσὶν ἱκανοὶ πρῶκτὸν ἀπομάξαι λίθοι,

ἂν ὡσι τραχεῖς, ἂν δὲ λεῖοι τέτταρες.

lapides pretiosi, gemmae et sim. αἱ λίθοι appellabantur, ut ἡ Ἑρακλεία λίθος, ἡ Μαγνήτις λίθος. Itaque risum movet ἔβαλον ΤΗΝ λίθον ἐπὶ τὸν κύνα.

C. G. C.

AD CHORICII ORATIONEM

RECENS PRIMUM EDITAM

εἰς Ἀράτιον δοῦκα
καὶ
Στέφανον ἄρχοντα.

Renascentur in Gallia studia veterum litterarum. Renascuntur autem? imo vero renata sunt et laeta florent. Post longam et tristem hyemem ver appetiit;

*redeunt iam gramina campis
arboribusque comae.*

Argumento et alia multa sunt et liber nuper edi coeptus quarto quoque mense continuandus, cui titulus: *Revue de Philologie de Littérature et d'Histoire ancienne*, quem omnes,

qui Musas colimus severiores,

cum laetitia et plausu excepimus. Inest in eo libro CHORICII oratio ex Codice Matritensi descripta et nunc primum edita et emendata et luculento commentario illustrata a viro cl. CHARLES GRAUX, cui pro magno hoc merito hanc tenuem gratiam referam ut pauculos ex ea oratione locos aut paullo emendatiores proponam aut ex quo antiquo scriptore sumti sint demonstrarem.

Offendo in limine. Prima orationis verba haec sunt pag. 63.
Ἐδει μὲν ἐτέρους τῶν ἄρχειν ἤδη λαχόντων ὑπόθεσιν μου γενέσθαι

τοῖς λόγοις ἵνα — ἐφάμιλλον οὕτως ὑμῖν ἀκονήσω τὴν γλῶτταν καὶ μὴ μοι συμβῆ παραπλήσιον κτέ. Aut Choricus Graecae compositionis prorsus ignarus fuit aut scripsit ἵνα — ἠκόνησα pro ἀκονήσω. Praecedente enim ἔδει, ἐχρῆν, ἐβουλόμην ἂν. εἶθε, εἶθ' ὄφελον et sim. ἵνα et ὅπως semper et ubique cum *indicatio* componuntur, ut ipsa cuiusque loci sententia requirit; namque manifesto hoc dicit Choricus: εἰ μὲν ἑτέρους τῶν ἀρχόντων πρότερον ἐπήνεσα, ἠκόνησα ἂν οὕτω τὴν γλῶτταν. Nemo mirari debet componi ἵνα ἠκόνησα et (ἵνα) μὴ μοι συμβῆ, ut illud ad tempus *praeteritum* referatur, hoc ad *futurum*. Euripides in *Phoenissis* 92:

προὔξερευνήσω σίβον
μὴ τις πολιτῶν ἐν τρίβῳ φαντάζεται,
κάμοι μὲν ἔλθῃ φαῦλος ὡς δούλω ψόγος,
σοὶ δ' ὡς ἀνάσση.

et Choricus ipse pag. 74. μὴ τις ἐξάπτῃ τὸν δῆμον εἰς ταραχὴν, μὴ που λαυθάνουσι κεκρυμμένοι σπινθῆρες.

Pag. 65. οἱ πανταχοῦ γῆς ἠγεμόνες ὅσοις ἐπιμελῶς νέμεται τὸ ὑπήκοον πάντες . . . ἐστὶν ὁ βασιλεύς· ἐναργεστάτη δὲ τῆς ἐκείνου διανοίας εἰκῶν ἐν ὑμῖν θεωρεῖται. Lacunam indicavit Editor; suppleverim: πάντες (προθυμοῦνται γενέσθαι τοιοῦτοι οἶός) ἐστὶν ὁ βασιλεύς· ἐναργεστάτη δὲ κτέ.

Pag. 73. τὰς γὰρ — λεωφόρους, αἷς οὐδὲ στρατιώτης ἀνὴρ ἐχρῆτο θαρρῶν, νυνὶ καὶ παιδίον ἀκινδύνως πορεύεται. In codice est θαρρῶν, γυνὴ καὶ παιδίον. Rectissime vidit doctissimus Tournier νυνὶ esse necessarium, idque pro γυνὴ substituit. Recipiam νυνὶ val νῦν, sed γυνὴ καὶ παιδίον sanum est. Alexis Athenaei pag. 226. b.

κάνταῦθα καὶ γραῦς καὶ γέρον καὶ παιδίον
πεμφθεῖς ἅπαντες ἀγοράσουσι κατὰ τρόπον.

Choricus pag. 76. γυναῖκα γοῦν καὶ πρεσβῦται καὶ παῖδες — σὺν κενοῖς ἐπανήρχοντο τοῖς ἀγγείοις. Itaque malim: NTN γυνὴ καὶ παιδίον.

Sequitur: κἂν ἤδη λιπούσης τῆς ἀκτῖνος ἀνὴρ — που καθεύδῃ.

Pro λιπούσης in Codice est λεγούσης, in quo latet ΛΗγούσης τῆς ἀκτῖνος.

Post pauca scribe: τὸ τῶν ἐπιμιξιῶν ἡδύ pro ἐπιμιξεων, ut in loco vicino: τῶν πόλεων αἱ πρὸς ἀλλήλας ἐπιμιξίαι.

Pag. 77. Ἐπαθες τὴν ψυχὴν. Usitatum est omnibus in tali re dicere Ἐπαθές ΤΙ τὴν ψυχὴν. Plutarchus in *Symposiac.* IX. 1. Κορίνθιος παῖς ὅτε ἡ πόλις ἀπώλετο καὶ Μόμμιος — ἐκέλευσε γράψαι εἶχον ἔγραψε·

τρισμακάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις οἱ τότε ὄλοντο.
παθεῖν τι τὸν Μόμμιον Φασι καὶ δακρῦσαι.

Pag. 77. ἄλλην (ἐπιδεικνύουσαν) παραχῶδεις Φατρίας πεκαυμένης. Non est Graecum Φατρίας et Φρατρίας a loci sententia abhorret. Lege παραχῶδεις ἑταιρείας, ut pag. 67. τὴν δὲ τῶν ἰουσιῶν ἑταιρείαν εὐφραῖνον. et pag. 74. τὰ τῶν εἰσεων χαλεπά, νόμων δλιγωρίαν, ἑταιρείας ἀτόπους, et passim apud alios in turbis civilibus hominum improborum et seditiosorum *sodalicia* ἑταιρεῖαι appellantur.

Pag. 80. τί ἂν ταῦτα μηκύνοιμι λέγων οὐχ ὡς ἅπαντα πρῶην εἰπών; Transpone ὡς οὐχ ἅπαντα.

Pag. 80. πάντας τοὺς ἐν τέλει συνήγαγες πολίτας θ' ἅμα καὶ ἀσυγείτονας οἷς ἡ Καίσαρος ἐναβρύνεται, ἐσιῶν δ' αὐτοὺς καὶ Φιλοτησίας προτείνων καλὴν ἐνεδείξω πρὸς ἅπαντας δεξιότητα. Lacunam indicavit Editor haud scio an iure, namque equidem nihil desidero, sed rectissime emendavit Φιλοτησίας προπίνων pro προτείνων, quod receptum oportuit.

Pag. 81. σὺ δὲ τοῦ μὲν (Ἐρατῖνονδαε) τὴν ἀκέραιον σεμνότητα κταγνούς, τοῦ δὲ (Ἀλεξανδρῖ) τὸ περιττῶς ἀβροδίαιτον ἀσεισσύνην τῆς σεμνότητι συνεκέρασας. Emendandum est τὴν ἘΑΚΑΙΠΟΝ σεμνότητα. Fuerat ἘΑΚΕΠΟΝ et αἰ superscriptum in alienam sedem aberravit.

Pag. 83. ἀνδρῶν τὸδε τὸ Φρούριον μουσαρῶν ἐνδιαίτημα γέγονεν,

οὐς πολλῶν ἔλθειν τολμησάντων εἰς ἀνὴρ ἠδυνήθη. *Intelligerem locum sic scriptum: "Ο πολλῶν ἔλειν ΠΕΙΡΑΣάντων εἰς ἀνὴρ ἠδυνήθη. ἔλθειν pro ἔλειν non infrequens in libris confusio est.*

Pag. 83. Φλόγα προσῆγον ταῖς πύλαις πνεῦμα τηρήσαντες ἐπιφέρων εἰς αὐτάς. *Legendum ἐπίφορον. Thucydides II. 77. πνεῦμα εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον — οὐκ ἂν διέφυγον. et III. 74. ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν πᾶσα διαφθαρῆναι εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν. et sic passim ἄνεμος ἐπίφορος et πνεῦμα ἐπίφορον legitur.*

Pag. 84. ὑμεῖς τοίνυν ἐκείνους ὅσον τοῖς ἔργοις ὑπερβάλλεσθε τοσοῦτον τῇ πρὸς ἀλλήλους εὐνοίᾳ. *Sententia clamat praesens tempus reponi oportere ὑπερβάλλεσθε, ut paullo ante: μόνου πρὸς τοῦτον ἀμιλλᾶσθε τὸν λόγον.*

Choricus multis ex Thucydide, Isocrate, Platone, Demosthene, Homero, Euripide flosculis orationem suam exornare solet. Harum imitationum plerasque doctus et diligens Editor indicavit. Supersunt pauculae, quas paucis ostendam.

Thucydides II. 49. παρὰ τοσοῦτον μὲν ἡ Μυτιλήνη ἤλθε κινδύνου. Choricus pag. 74. παρὰ τοσοῦτον ἡ μητρόπολις ἤλθε κινδύνου.

Thucydides I. 18. ἐμπειρότεροι ἐγένοντο μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι. *Plutarchus Tom. II. pag. 79. f. μὴ μόνον, ὡς Θουκυδίδης ἔλεγε, μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι. Dionysius Halicarnassensis A. R. pag. 65. ἦσαν δὲ τὰ πολέμια ἐκ τοῦ μετὰ κινδύνων πεποιῆσθαι τὰς μελέτας πολλῶν ἀμείνουσ. Choricus pag. 63. μετὰ τοιούτων ἀγώνων ποιησάμενος τὰς μελέτας.*

Choricus pag. 69. τοιοῦτοί σοι — εἰσφέρουσι τὴν ψυχὴν λογισμοί. *Plato de Rep. pag. 330. d. οἱ μῦθοι — εἰσφέρουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν.*

Choricus pag. 72. ὁ θυμὸς — προπηδήσας τοῦ λογισμοῦ. *Euripidis est versiculus:*

πηδῶν ὁ θυμὸς τῶν Φρενῶν ἀνωτέρω.

Choricus pag. 74. οἶον φιλεῖ δῆμος ποιεῖν. Thucydides II. 65. ὅπερ φιλεῖ ὄμιλος ποιεῖν.

Choricus pag. 74. τῶν θορύβων αὐτοῖς λαμπρῶς λελυμένων. Thucydides II. 7. λελυμένων λαμπρῶς τῶν σπονδῶν.

Pag. 77. ἴσασι οἱ πεπειραμένοι. Demosthenes pag. 782. 16. ἴσασι δ' οἱ πεπληγμένοι.

Choricus pag. 78. ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς — ἀνδρῶν οὐδαμῶς οἶον τε ψεύδεσθαι. Demosthenes pag. 23. 3. ἤκουον ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἶου τε ψεύδεσθαι. Iulianus *Erist.* XXII. παρ' ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἶου τε ψεύδεσθαι δεδιδαγμένος, ubi Wyttenbach. in *Erist. Crit.* pag. 35. adscripsit locum Aristidis *Orat. Aegypt.* pag. 334. ἐγὼ γ' εἰς ἤκουσα, τοῦτο δὲ τὸ τοῦ Δημοσθένους, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἶου τε ψεύδεσθαι.

Quod Choricus pag. 81. de Alexandro et Epaminonda narrat, sumtum est ex duobus Plutarchi locis: in vita *Periclis* cap. I. ὁ δὲ Φίλιππος πρὸς τὸν υἱὸν ἐπιτερπῶς ἐν τινι πότηψ ψήλαντα καὶ τεχνικῶς εἶπεν· „Οὐκ αἰσχρὴν καλῶς οὕτω ψάλλων;” et *ad principem ineperuditum* pag. 781. e. ὁ δ' Ἐπαμεινώνδας εἰς ἑορτήν τινα καὶ πότερον ἀνειμένως τῶν Θεβαίων βύεντων μόνος ἐφώδευε τὰ ὄπλα καὶ τὰ τεῖχη νήφειν λέγων καὶ ἀγρυπνεῖν ὅπως ἐξῆ τοῖς ἄλλοις μεθεῖν καὶ καθευδεῖν. Quanto melius et suavius Plutarchus rem narravit quam Choricus, qui Epaminondae dictum per vim ad rem suam accommodans omnia corrumpit. Omnino Choricus in decrepita Graecia et in teterrimo flagitiosae adulationis foetore vitam agens ubique aetatis suae vitia resipit. Scribit pag. 64. *olim sibi sterilem et effoetam naturam visam esse:*

terra malos homines nunc educat atque pusillos.

quam ecce Aratius et Stephanus nati sunt et sic natura διὰ μίας ἀνδρῶν ξυνορίδος ἀπολογεῖται τῷ παρόντι καιρῷ, quos Rhetor ita immodicis laudibus effert in coelum ut legentibus in libertate natis fastidium pariat ac nauseam.

Ad Iustinianum laudandum, ut scribit pag. 65. ἐχρῆν τινα Ἐρμού λογίου τύπον εἰς ἀνθρώπους ἐλθεῖν, Iustinianum, ὃ Μοῦσαι οἶλαι!

Alterum turpis assentationis exemplum legitur pag. 64. sq. *Vobis* (inquit) *tantia meritorum copia superest, ὥς' εἰ τις ἑτέροις ἄρχουσιν ἔργων χρησῶν δεομένοις ἄλλοις ἄλλα διανέμοι τῶν ὑμετέρων ἐκάστῳ διδοῦς τὰ πρὸς εὐφημίαν ἀρκέσοντα παντελῆ περιλειφθῆναι πράξεις ὑμῖν εἰς ὄλον λόγον ἀκούσας, quibuscum aptissime Editor comparavit locum ex laudatione Marciani: ἔδει κοινῆ συνελθόντας ὅσοι τῆδε παιδεύειν ἐπιχειροῦμεν διανείμασθαι τὰ σὰ πρὸς ἀλλήλους καὶ λαβόντα τὸ μέρος ἕκαστον ὄλον αὐτὸν εἰς τοῦτο κενῶσαι καὶ μόλις ἂν οὕτως ἠρκέσαμεν μίαν σοι πάντες εὐφημίαν συνθεῖναι. Quis cum antiquis Graecis vivere solitus talia aequo animo legere potest?*

Aratius cum militibus pauculis (οὐδ' εἴκοσιν ἀριθμόν pag. 71.) solo nominis sui terrore Saracenos quosdam expulit, qui vias in Palaestina infestabant. Hoc magnum et memorabile facinus vanus Rhetor bellis omnibus, quae umquam gesta sunt, antepont, *Φερέτω τοίνυν εἰς μέσον, inquit, ὃν ἐθέλει τις πόλεμον — οἰχήσεται τὰ δεύτερα φέρων. Comparaverit aliquis bellum Troianum, sed Troia non vi sed dolo capta est. Itaque σεμνότερος ὁ παρῶν (πόλεμος Aratii) ἤπερ ὃν ἔδοξαν ἄδειν αἱ Μοῦσαι.*

Λῆροι καὶ Φλήναφοι.

In scriptoribus huiuscemodi non est multum operae et studii collocandum, ut olim in Gallia complures ἡμῶν νέοι ἠδὲ γέροντες solebant *περὶ οὐδενὸς ἀξίων (ξυγγραφέων) ἀναξίαν σπουδὴν ποιῆσθαι, ut Platonis verbis utar in Euthydemo pag. 304. e.*

Multo melius unus omnium populorum elegantissimus felix ingenium exercebit in praeclaris illis scriptoribus, quos Choricus non admodum feliciter imitabatur.

C. G. COBET.

ADVERSARIA CRITICA

IN

VELLEI PATERCULI HISTORIAE RO. LIBROS.

Vellei opus quum olim ad historiae partem, quae in eo narratur, cognoscendam et in scholis enarrandam legissem rebus magis quam verbis intentus, nuper diligentius relegi ex recensione Caroli Halmii, quae Lipsiae typis Teubneri prodit. Vidi autem, etiam post plurimorum Vv. Dd. labores sordes libri MS., omni vitiorum genere inquinati, ex quo Beatus Rhenanus anno MDXX hos libros protulit, minime omnes esse abstersas, nonnunquam etiam quae recte in eo scripta fuerant aut quae minima mutatione corrigi poterant, praeter necessitatem audacibus pravisque coniecturis esse tentata. Itaque quae aliter quam in illa editione factum est scribenda mihi esse videbantur, in marginibus libelli notavi. Deinde consului Dav. Ruhnkenii et Frid. Kritzii editiones, descripsi emendationes post Kritzii diligentem in iis colligendis operam variis in libris prolatas, quoad potui, diligenter, in iisque plures ab Halmio male vel neglectas vel spreteas inveni, postremo exploravi coniecturas Velleianas, quas L. I. Cornelissen Vir. Cl. in primo fasciculo voluminis quinti Mnemosynes proposuit. Ita mihi nata est copia animadversionum, quarum pars fortasse non indigna est quae aliorum oculis et iudicio subiiciatur.

Magna pars complectitur locos, in quibus corrigendis alii viri docti feliciter versati videntur quam novissimus editor. Has

omittam, etsi plures firmius munire poteram, quam ipsi auctores fecerunt. Nam aut, si singula persequi vellem, longior disputatio suscipienda esset, aut si multa silentio premerem, verendum esset ne alios adducerem in eam opinionem ea mihi sana videri.

Reliquas adnotationes in duas classes redegi. Prior continet locos temere suspectos et tentatos, de quibus nondum aut parum ab aliis actum est; altera coniecturas meas et emendationes.

I.

I, 1, 4. Tyrrenus narratur *pervectus in Italiam et loco et incolis et mari nobile ac perpetuum a se nomen dedisse*. Nescio quid incommodi in coniunctione adi. *nobile et perpetuum* deprehendens Cornelissen illud in *stabile* mutandum censet. Miror non maluisse *immobile*, quod multo minus a codicis scriptura recedit. Sed omnino nihil mutandum. Tyrrenum nomen saepius in Aeneide, in libris historicorum, in vulgi sermonibus iactatum recte dicitur *nobile*, id est in vulgus notum minimeque obscurum.

Non magis eidem concedo in I, 11, 7, ubi Metelli Macedonici gloriosum funus memoratur, in verbis *hoc est nimirum magis feliciter de vita migrare quam mori*, adverbium *feliciter* ineptum glossema esse. Quum *migrare de vita* (Cic. de Fin. I, 62) vel *e vita* (Somn. Scip. 1) nihil aliud sit quam *mori*, sine illo additamento sententia corrui.

At repudio adverbium, quod excidisse putat in extremo capite 17 libri II. L. Cornelius Sulla consul factus est; *sed eum honorem undequinquagesimo aetatis suae anno adsecutus est*. Cornelissen volebat: *sed eum demum honorem*. Ego si ita scriptum esset in codice, delerem *demum*. Nam eo loco ne defendi quidem potest. Apponitur enim vocabulo, cuius vim intendit, potueratque Velleius scribere: *sed eum honorem undequinquagesimo demum aetatis anno adsecutus est*. Non scripsit autem, quia nemo illud desiderabat.

II, 19, 1. Sulla dicitur duodecim cives urbe exturbasse et lege exsules fecisse, in quibus erant Marius cum filio et P. Sul-

picius. Additur: *Sulpicium etiam adsecuti equites in Laurentinis paludibus iugulavere*. Iam Orellius *etiam* obelo notavit e geminatione praecedentium literarum (nam in cod. *Sulpitium* erat) ortum putans. Halmius, qui id refert, dubitanter *tamen* proponit. At Kritzius, a quo saepius male recessit, quae ille bene et prudenter observarat spernens, apte defendit *etiam*, quod pertinet ad praedicatum *iugulavere*. Sulpicius in exsilium actus *etiam* iugulatus est.

II, 36, 2. legimus circa Ciceronis consulatum *floruisse auctores carminum Varronem ac Lucretium, neque ullo in suspecti operis sui carmine minorem Catullum*. Si hanc codicis scripturam teneamus, Catullus in nullo carmine libri sui laudati dicitur cecisisse Varroni et Lucretio, eius ingenium poeticum cum illis comparatur recteque inferius fuisse negatur. Nihil video, quod in his reprehendi possit. Multi tamen vel *ullo* de poeta dictum accipientes, vel *suspectum opus* male interpretati, verba coniecturis tentarunt, alii sane ingeniose, velut Marklandus et Ruhkenius, alii ne ingeniose quidem. In hoc numero pono Halmium, qui edidit: *neque ullo in suscepto carminis sui opere minorem Catullum*. De Lucretio ferrem, non laudarem, si quis diceret eum suscepisse opus carminis, sed multa carmina, quae efficiunt lepidum libellum, quem Catullus Cornelio dicavit, non possunt *opus carminis sui* appellari.

II, 37, 4. Tigranes ipse *supplex et praesens* se regnumque Pompeii arbitrio permisisse narratur. Praesentia supplicis plures offendit. Acidalius putabat se verbum melioris notae restituere scribendo *quaesens*, Herelius *parens*, Cornelissen *precans*. Sed omnia illa languent post *supplex*. Quaerere sive orare et precari minus sunt quam supplicare, et quando ea iunguntur illa praecedunt. Sed, ut vere observavit Kritzius, *praesens* additur, quia rex et absens per literas vel legatos *supplex* esse potuerat.

II, 48, 6. felices praedicantur Q. Catulus et alii, *qui, cum sine invidia in re publica florissent eminuissentque sine periculo, quieta aut certe non praecipitata, fatali ante initium bellorum ci-*

viliū morte functi sunt. Apertum est, opinor, verba *quieta aut certe non praecipitata* ad rem publicam, non ad mortem esse referenda, itaque vel cum Burmanno *in re publica* transponenda esse post *periculo*, vel quod difficultatem in *praecipitata* tollit cum Madvigio scribendum esse *quieta aut certe non praecipiti civitate*. Sed non concedo Peerlkampio ad Hor. Sat. p. 73 *fatali* mutandum esse in *felici*, etsi illa nomina in Codd. nonnunquam permutari monuit Drakenborchius ad Florum II, 6, 38 et ad Livium XXXI, 26, 7. Gratulatione digni sunt viri, qui quum in bellis civilibus tot necati sint, neque bella civilia viderunt et *fatali*, id est naturali, morte exstincti sunt. cf. II, 4, 6 et *fato exstingui* in Cic. Or. pro Caelio c. 32.

II, 49, 3. *Vir antiquus et gravis Pompei partes laudaret magis, prudens sequeretur Caesaris et illa gloriosa, haec terribiliora duceret.* Male Halmius paruit Cupero legenti *gloriosiora*, nec melius Cornelissen e *gloriosa* fecit *clariora*. Nam optime comparativus respondet positivo, sive praecedit sive sequitur. cf. Liv. I, 25. *eo maiore cum gaudio, quo prope metum res fuerat.* Tac. Ann. I, 68 *quanto inopina, tanto maiora.* XII, 11. *quanto ignara barbaris, tanto toleratiora capesseret.* Hist. II, 99. *quantum hebes ad sustinendum laborem miles, tanto ad discordias promptior.*

II, 94, 2. Cornelissen coniciens scribendum esse *qui protinus quantus est spectari potuerat*, quoniam passivum *sperari* non esset usitatum, egregie errat. Non cogitavit Horatii illud: *grata superveniet, quae non sperabitur hora*, nec Quintiliani I. O. II, 4, 4 *Nam in pueris oratio perfecta nec exigi nec sperari potest.* Nulla h. l. mutandi necessitas est.

II, 95, 2. Ti. Nero et Drusus *divisis partibus Raetos Vindelicosque aggressi* dicuntur. Quid sit *divisis partibus aggredi* recte docuit Drakenborchius ad Livii epitom. libri CXXXVI, similem locutionem e Livii l. XLIV, 11 adducens. Non debuerat itaque Halmius et quem sequitur Stangerus e cap. 109, 5 arcessere et huc inferre e *diversis partibus*.

II, 110, 1. Egregia Ruhnkenii adnotatio editores retinere

debebat, ne id quod in codice recte scriptum erat, dummodo recte distinguatur: *Rumpit, interdum moratur* cum Heinsio interpolarent, in quibus Halmium esse miror.

II, 117, 4. Quintilius Varus, quum crederet Germanos esse homines et posse iure mulceri *iurisdictionibus agendoque pro tribunali ordine trahebat aestiva*. Scribendo *iurisdictionibus agendoque pro tribunali* Velleius more suo bis idem dicit, eaque cumlatio duarum locutionum eiusdem potestatis neminem offendisse videtur. Sed quod additur *ordine* Ruhnkenio suspectum erat, et ab aliis in *torpore*, nuper in *otiose* mutatum est. Frustra. Nam *ordine* adverbii vim habet inservitque definiendis verbis *agendo pro tribunali*, ut Burmannus vidit, monens non raptim et tumultuarie, sed recte et sollemni ritu ea acta esse.

II, 120, 1. Post Vari cladem Germani *Cimbricam Teutonicamque militiam* Italiae minari videbantur. Hoc immerito culpatur, quasi militia diceretur pro bello, quam vim illud nomen ne in usitato *domi militiaeque* quidem habet. Nihil enim certius est, quam *militiam* indicare h. l. expeditionem militarem, ut II, 5, 1. 40, 1. 116, 3, quos locos Forcellinus in voce iam attulit.

II, 122, 2. *Quis dubitare potest, quin — post cladem sub Varo acceptam, ocuis prosperrimo rerum eventu eadem excisa Germania triumphus summi ducis adornari debuerit?* Omnia hic plana, et quae facile carent Halmii additamento, qui ante *ocuis* inseruit *expectato*. Nam *ocuis*, ut saepe, h. l. indicat celeriter, nec comparativi vis premenda est. Nam, ut observavit Quintilianus I. O. IX, 3, 19, Romani vulgo et comparativis pro absolutis utebantur.

II, 126, 1. *Horum sedecim annorum opera quis, cum inserta sint oculis animisque omnium, partibus eloquatur?* Sic scriptum est in editione Halmii. In quo duo displicent. Primum quod, cum in codice esset *cum inserta oculis*, Rhenanum sequi maluit, quam Orellium, qui ingeniose inde fecit *cum inhaereant oculis*,

coll. I, 14, 1 et II, 36, 3; deinde quod *in* delevit, quod co-
dex praeponerat *partibus*. *In partibus* est per partes, membra-
tim. Kritzius utrumque recte scripsit et bene interpretatus est.

II.

De Ruhnkenii in emendando Velleio felicitate non tam ma-
gnifice sentio, quam Wytttenbachius in Bibliothecae criticae Vol. I,
P. IV, p. 45 seqq., qui in laudandis amici coniecturis tam im-
modicus est, ut adulatoris magis quam censoris partes egisse
dicendus sit. Multa, quae ille felicissime correxisse dicebatur,
merito ab editoribus spreta sunt, velut in I, 18, de quo loco
ipse quinque annis post suam Vellei editionem Ioanni Iac. Hot-
tingero scripsit: „Ex omnibus meis emendationibus nescio an
hac sit felicior *Una urbs Attica pluribus sanae eloquentiae, quam
universa Graecia operibus effloruit*”, quam coniecturam iam ante
in Historia critica oratt. Graec. proposuerat. *Sanae eloquentiae*
mentionem plures a mente scriptoris alienam existimarunt, qui-
bus plane adsentior. Sed de annis — in libro scripto erat *plu-
ribus annis eloquentiae* — hic non potest agi. Facillima correcti-
one Froehlichius ex *annis* fecit *omnis*, qua recepta Velleius non
solos oratores, sed omnes qui ornata oratione sententias declara-
bant, historicos, philosophos, poetas cogitavit. Sed *operibusque*
indicat aliud nomen praecessisse. Halmius temere pro *annis*
scripsit *auctoribus*. Mihi locus sic scribendus videtur: *Una urbs
Attica pluribus luminibus omnis eloquentiae quam universa Graecia
operibusque floruit*. Post *pluribus* quam facile a scriba negligenti
luminibus omitti potuerit apparet.

Ut ostenderet omnis eloquentiae principatum penes Atticos
fuisse, Velleius deinde addit Argos, Thebas, Lacedaemonem li-
beralium studiorum fuisse steriles, sed codicis vitium relinquit
incertum, quid scripserit. Nam in eo ita scriptum fuit: *quae
urbes et initialia talium studiorum fuere steriles*. Ex *lia talium*
Orellius fecit *liberalium*, ex *et inita* alius aliud; nemo quod
assensu exceptum est. Ego conieci: *penitus liberalium studiorum
fuere steriles*. Penitus pro plane, omnino, legitur quoque II,
27, 1.

II, 1, 5. In codice videtur fuisse: *Mancinum verecundia quippe non recusando perduxit huc, ut — dederetur hostibus*. Scripturam vitiosam critici varie emendare conati sunt. Cf. adnot. Kritzii. Ceteris praefero Madvigii correctionem hanc: *M. verecundia quicquam noxae recusandi perduxit cet.*; sed *quippe* necessario mutandum esse ei non concedo. Velleius frequenter illa voce utitur eamque praeposit verbis a reliqua sententia seiungendis, etiam paucis, velut II, 43, 3 *quippe sequebatur invidia inertiam*, II, 83, 1 *quippe haec semper impugnabat*. Ad eandem normam h. l. scribere potuit: *Mancinum verecundia (quippe non recusat noxam) perduxit cet.*

II, 4, 1. *Aristonicus, qui — occupaverat, is victus a M. Perpenna — capite poenas dedit*. Si Velleius ita scripsit, non accurate scripsit, recteque haec sententia a Kritzio inter festinationis exempla relata est. Sed fortasse ille culpa librarii tenetur, qua facile liberari potest scribendo: — *occupaverat, acie victus cet*. Cf. II, 25, 2. *Norbanus acie victus*, II, 70, 4. *Brutus victus acie*.

II, 6, 3. de C. Graccho legimus: *nihil immotum, nihil tranquillum, nihil quietum denique in eodem statu relinquebat*. Kritzius haec sic a Velleio scripta esse contorta explicatione ostendere studuit, Halmius post alios *nihil ante denique* inseruit. Facilius obtinebis quadripertitam enunciationem ultima mecum scribens: *nihil quietum denique et in eodem statu relinquebat*.

II, 22, 2. Halmius de Nic. Heinsii coniectura edidit: *excelsissimi quoque atque eminentissimi civitatis viri*. Sed quis tandem *cives* appellavit *civitatis viros*? Ego partim cum Haasio scribendum censeo: *excelsissimi quoque atque eminentissimae claritatis viri*, quum videam excelsissimum saepius Velleio esse personarum praedicatum, ut II, 101, 1 et 114, 4, et quum *eminentissimae ac nobilissimae simplicitatis viri* in cap. 72, 3 ostendant eminentissimae claritatis viros recte appellari posse.

II, 30, 1. *Tum M. Perpenna — Romanis certam victoriam, partibus suis excidium, sibi turpissimam mortem pessimo auctoravit*

facinore. Editores haec silentio praetereunt. Cornelissen recte vidit verbo *auctoravit* non esse locum, sed quod pro eo scribi vult *comparavit* nimis a codicis vestigiis recedit. Repono *occupavit*. Nihil aptius hoc verbo, quod habet vim captandi, quaerendi, arcessendi. Usitator est forma deponens, sed activa legitur apud antiquiores Plautum, Ennium, Pacuvium. Idem verbum reddam Velleio in c. 108, 2, ubi quod in codice Ms. erat *occupavit principatum* editores nimis patienter tulerunt. Ex *occupavit* autem lenius fit *aucupavit*, quam quod Cornelissen in eo loco proposuit *agitavit*.

II, 67, 3. *Ne quid ulli sanctum relinqueretur, ut in dotem invitamentumque sceleris Antonius L. Caesarem avunculum, Lepidus Paulum fratrem proscripserant*. Quid sit proscribere aliquem ut in dotem sceleris nescio, nec didici ex hac Burmanni adnotatione: „*Dotem* eleganter dixit, ut Ovidius Epist. VI, 138 *crimine dotata est*“. In mentem mihi venit *in cotem*, quod Bothio quoque placuisse ex adnot. Kritzii cognovi. Proscripserant illi propinquos, ut ita se et alios acuerent et invitarent ad necandum.

II, 87, 1. *Cleopatra — inlata aspide morsu eius, sane experta muliebris metus, spiritum reddidit*. Sic Halmius. Burerius e codice notavit *aspide in morsu sane eius*, quod potest retineri, si cum Gerardo Vossio distinguas *illata aspide, in morsu sane eius experta m. metus, spiritum reddidit*. Si vero Velleius indicare voluit morsum aspidis effecisse mortem reginae, scribere debuit: *Cleopatra — illata aspide e morsu sane eius, experta m. metus, spiritum reddidit*. Neque enim *in morsu* i. e. dum aspis mordet, sed *e morsu*, postquam momorderat, extincta est. Off. *ex vulnere perire* in Liv. XXII, 7, *uxorem amittere ex partu*, Suet. Calig. 12.

II, 111, 1. In hoc loco servandum censeo ordinem ab Haasio restitutum. Itaque verba *Habiti itaque delectus — dare militem* ponamus post *pollicitati*. Sed neque cum Haasio scribam: *Pollicitati omnia*, neque cum Halmio: *prompte pollicitati*, sed participium leniter immutatum praecedentibus verbis adiciam, ut sit: *Senatorum equitumque Ro. exactae ad id bellum operae ac pollicitae*. Pollicitum passive dici de eo, quod promissum est, satis constat.

II, 116. 4. Locum in codice pluribus vitiis inquinatum, necdum ita purgatum, ut nativus color ei redditus videatur, partim alienis coniecturis usus ita constitui: — *defectus est, et A. Licinius Nerva Silianus, P. Sili filius, quem virum ne qui intellexit quidem abunde miratus est, nihil non (quod) optimo civi simile, peritissimo duci par esset praeferens, immatura (morte) et fructu amplissimae principis ambitionis et consummatione evectae in altissimum paternumque fastigium magnitudinis deiectus. Ex horum virorum mentione si quis quaesisse me dicet laudem, fatentem arguet; neque enim iustus sine mendacio candor apud bonos crimini est. Omitto, quae aliis debentur; mea paucis attingam. Pro simplicissimo duci perisset scripsi simile, peritissimo duci par esset, primum quia, sive simplicitatem, quam Velleius saepe laudavit, cum Ruhnkenio ad II, 10, 2 candorem et veritatem, sive cum Acidalio ad II, 73, 3 universam virtutem et priscam morum integritatem designare dicas, negari non potest eam in duce non esse magnopere laudandam. Appositorum, quibus belli duces Velleius ornat, aptissimum minimeque a — *placissimum* recedens erat *peritissimus*. Cf. II, 29, 3 et 110, 4. Deinde *simile*, cuius vestigia in *sim* manserunt, recte iungi cum *pri*, ostendunt Ciceronis loci de N. D. II, 153, de Leg. I, 29. — *Defectus est* quod et praecedentem periodum et hanc claudit priore loco Madvigius delendum putabat. Ego illic teneo, hic scribo *deiectus*. Tum *est* mutato in *ex* retineo quod in codice erat *mentione*, pro quo post Acidalium scripserunt *mentioni*; sed simul debui *locum* in *laudem* convertere.*

II, 124, 1. Vulgo scribitur de Ruhnkenii sententia: *id solum voce publica dixisse satis habeo*. Sed *satis* a codice aberat. Facilius est: — *dixisse aveo*, quod saepe *haveo* scriptum in *habeo* nonnunquam abiit.

II, 125, 4. *ancipitia sibi maluit tenere quam exemplo pernicioosa*. Debetur hoc Madvigio Adv. crit. II, p. 312, qui *maluit* de suo addidit, *tenere* scripsit pro eo quod Burerius et Amersbachius in codice Murbacensi viderunt *timere*. Halmius coniecit *audere*; ego malim *sumere*.

II, 131, 1. *protegite hunc statum, hanc pacem, hunc principem* scripsit Halmius de Lipsii coniectura *hunc principem* addentis. Sed praestat erroris fontem non quaerere in omissione, sed in depravatione vv. *hanc pacem*, quae minime necessaria atque adeo supervacanea sunt post *hunc statum*. Pro iis repono *hunc ducem*, ut a Perizonio quoque factum refert Kritzius. Imperatores etiam in media pace duces vocantur, ut Augustus in Hor. Carm. IV, 5, 5 et 37, ubi cf. Peerlkamp, Tiberius in Phaedri fab. II, 5, 23.

Scr. Amstelodami initio m. Februarii,

an. MDCCCLXXVII.

J. C. G. BOOT.

Anecd. Bekk. pag. 110. 23. Ὁ ΖΕΙΝ: οὐ φασι δεῖν λέγειν ἀλλ' ὀδωδέναι. καὶ δΔμήν, οὐχὶ δCμήν. Photius contra Ὁ ΖΕΙΝ: οὐ μόνον ὀδωδέναι λέγουσιν. Utri credendum? Equidem neutri credendum censeo priusquam testimonii scriptura fuerit emendata. Bene factum quod satis habemus testium, ad quorum auctoritatem Grammaticorum fides exigi et spectari possit. Dicam quid rei sit: ὀδωδέναι NEMO umquam Atticorum dixit; est linguae Homericæ forma, qua delectantur poëtae Homericæ sermonis imitatores, ut is qui lepidum in Cratinum epigramma panxit apud Athen. pag. 39. c.

Οἶνός τοι χαρίεντι πέλει μέγας ἵππος αἰοιδῶ,
 ὕδωρ δὲ πίνων χρῆσόν οὐδὲν ἂν τέκοις.
 ταῦτ' ἔλεγεν, Διόνυσε, καὶ ἔπνεεν οὐχ ἑνὸς ἀσκοῦ
 Κρατῖνος ἀλλὰ παντὸς ὨΔΩΔΕΙ Πίθου.

Atticorum vero qui ita dixerit reperi neminem: ὀζειν constanter omnes dicebant et exemplorum plena sunt omnia. Unum proferam ut emendem. Priscianus ex Pherecrate affert (apud Meinekium Fragm. Com. II. pag. 292):

ὡς τοι κακὸν οζει τανα μνδυναμα γλυκυ.

in quo latet:

ὥστ' οὐ κακὸν ὀζει τὰμά; ΜΑ ΔΙ' ἈΛΛΑ γλυκύ.

Potuit igitur Antiatticista dixisse Ὁ ΖΕΙΝ φασὶ δεῖν λέγειν ἀλλ' οὐκ ὀδωδέναι, et Aelius Dionysius: Ὁ ΖΕΙΝ οὐκ ὀδωδέναι λέγουσιν.

C. G. C.

AD SENECAE TRAGOEDIAS.

HERCULES FURENS.

Theseus Herculis res apud inferos gestas Amphitryoni referens descensum in „Ditis invisum domum” depingit his verbis (vs 679 sqq.):

*Nec ire labor est. ipsa deducit via.
ut saepe puppes aestus invitas rapit,
sic pronus aër urget atque avidum chaos
gradumque retro flectere haud umquam sinunt
umbrae tenaces. intus immensi sinus ¹⁾.*

Horum postremus versus a Seneca abiudicandus est. Ex toto enim loco abunde patet, pronum aërem avidumque chaos gradum retro flectere prohibuisse, minime vero umbras, quae satis inepte tenaces dicuntur. Extrema autem tria verba languida esse et frigida nemo non videt.

Vs. 1125 sqq. *caedant umeros
robora fortes stipesque potens
duris oneret pectora nodis.*

Pro *oneret* nescio an *laceret* scripseris coll. Ovid. Fast. II. 695: *mea crudeli laceravit verbere terga.*

Vs. 1290 sqq. *Ignava cessas fortis in pueros modo
pavidamque matrem? arma nisi dantur mihi,*

1) Editionem secutus sum, quam recensuerunt R. Peiper et G. Richter, Lipsiae MDCCCLXVII.

*aut omne Pindi thracis excidam nemus
Bacchique lucos et Cithaeronis iuga
mecum cremabo.*

Horum verborum tenor obstruitur et impeditur vocabulo *aut*; quod tamen integrum relinquendum est. Mendum latet in praecedentibus, ubi scribas quaeso *arma cito dentur mihi. Dentur* in aliquot libris MS. legitur.

THYESTES.

Tantalus ex inferis a Furia adductus posteris suis diras imprecatur his verbis (40 sqq.):

*Fratrem expavescat frater, et gnatum parens
gnatusque patrem, liberi pereant male,
peius tamen nascantur, immineat viro
infesta coniunx, bella trans pontum vehant.*

Legendum videtur *incesta coniunx*, ut non solum Clytaemnestrae insidias reduci marito, sed adulterium etiam cum Aegistho Furia portendat.

Eadem Furia, ut Tantali adspectu omnes arbores arescere subsidere aquas indicet, his utitur verbis (110 sqq.):

*Pallescit omnis arbor ac nudus stetit
fugiente pomo ramus et qui fluctibus
illinc propinquis Isthmos atque illinc fremit
vicina gracili dividens terra vada,
longe remoto litus exaudit sono.*

In primo versu mendum latere videtur, quia et pro perfecto tempore *stetit* in hac descriptione praesens requiritur, et standi verbum a loci sententia alienum est. Scribendum existimo *riget*; nam rigere ea dicuntur, quae stantia et erecta horrorem incutiunt; cf. Ovid. Met. XIII. 690: *sine frondibus arbos Nuda riget*; A. A. II. 116: *Et riget amissa spina relicta rosa*. — Postremum versum antiquitus scriptum fuisse suspicor hoc modo:

longe remoto litus extendit salo.

quae lectio simplicitate et perspicuitate nescio an magis se commendet, quam vulgata, quae intellegi nequit, nisi *litus* mare valere sumas, quam equidem licentiam Senecae tribui nolim.

Vs. 381 sqq. Chorus secundum Stoicorum doctrinam eum so-

lum verum regnum possidere declarat, qui bonam mentem habeat, ad quod ait:

*Nil ullis opus est equis
nil armis et inertibus
telis, quae procul ingerit
Parthus, cum simulat fugas;*

in quibus corrigendum: *nil actis opus est equis.*

Vs. 552 sq. *Ira cum magnis agitata causis
gratiam rupit cecinitque bellum.*

Corrigas quaeso *genuitque bellum.*

In descriptione arcani luci et horrendi, ubi Atreus fratris filios immolare parat, haec leguntur (675 sq.):

*saepe latratu nemus
trino remugit, saepe simulacris domus
attonita magnis.*

Potius scripserim *vanis*, quod sollemne epitheton est umbrarum sanguine carentium et corpore, cf. Hercules F. 627; Hor. Od. I. 24 15; III. 27. 39.

Nuncius atrocem Thyestae filiorum caedem enarrans dicit (726 sqq.):

*Tunc ille ad aras Plisthenem saevus trahit
adicitque fratri, colla percussa amputat,
cervice caesa truncus in pronum ruit,
querulum cucurrit murmure incerto caput.*

Pro inepto et absurdo *cucurrit*, quin *susurrat* reponendum sit, nemini, opinor, dubium erit.

Vs. 760 sqq. de Atreo nefarias epulas apparanti haec leguntur:

*ipse divisum secat
in membra corpus: amputat trunco tenuis
umeros patentes et lacertorum moras.*

In his quid *moras* sibi velit nullo modo intellego. Vera letitio esse videtur *toros*; cf. Phaedra vs. 661: *inerant lacertis mollibus fortes tori.*

Thyestes foedas dapes agnoscens his verbis irae et dolori indulget (1010 sqq.):

*Agnosco fratrem. sustines tantum nefas
gestare tellus? non ad infernam styga
tenebrasque mergis? rupta et ingenti via*

ad chaos inane regna cum rege abripis?

Pro insulso et frigido *ingenti* scribas id quod unice verum est *hiscenti*.

Paullo inferius (1020 sqq.) idem Thyestes:

*Noxiae supra caput
animae vagentur nostrum et ardenti freto
phlegeton harenas igneus totas agens
exitia supra nostra violentus fluat.*

Pro *totas* languidiore vocabulo reponendum erit *tostas*.

OEDIPI FRAGMENTUM.

Antigona caeco patri dicit (vs. 63 sqq.):

*In plana tendis? vado. praeupta appetis?
non obsto, sed praecedo. quovis utere
' duce me. duobus omnis eligitur via.*

Scribendum videtur *exigitur* i. e. conficitur.

Vs. 252 sq. Oedipus ait:

*Illo teste damnavit parens
calidoque teneros transiit ferro pedes.*

Legendum est *validoque*, quo adiectivo poetam h. l. usum esse credo ut sequentis *teneros* vim auget et amplificaret. Calidum ferrum num recte dicatur pro candenti vel maxime dubium videtur, at nusquam locorum me legere memini Oedipi pedes candenti ferro esse transfixos.

PHOENISSARUM FRAGMENTUM.

Vs. 62 sq.:

*aut quae per altis aëris rapiet vias
Harpyia saevi regis observans famem.*

Emendandum est *obturbans dapem*.

Polynices matri, ut armis positis cum fratre in gratiam redeat, hortanti impie respondet (224 sq.):

*Ut profugus errem semper? ut patria arcear
opemque gentis hospes externae sequar?*

Opem alicuius sequi quid sibi velit nemo facile explicabit. Mens et ratio suadent ut scribamus *precer*.

PHAEDRA.

Vs. 209 sqq.

*Quisquis secundis rebus exultat nimis
fluitque luxu semper insolita appetit.
tunc illa magna dira fortunae comes
subit libido: non placent suetae dapes
non tecta sani moris aut vilis cibus.*

Postremos exhibui versus quemadmodum leguntur in optimis libris tam scriptis quam typis expressis, in quibus mendum aliquod latere inter omnes fere editores constat, quia post suetas dapes etiam vilem cibum commemorari prorsus supervacuum sit. Hanc ob causam quum alii alio modo eos tentaverint, tum novissimi editores pro *cibus* dederunt *sinus*, quo verbo haud dubie voluerunt vestitum significari. Et mihi probabile videtur de vestitus taedio et fastidio h. l. mentionem factam esse, sed alio loco modoque; coniiicio enim Senecam scripsisse:

*non placent suetae domus
non tecta sani moris aut vilis cibus.*

Vs. 251 sqq. vetula nutrix Phaeram his verbis orat et obsecrat:

*Per has senectae splendidae simplex comas
fessumque curis pectus et rara ubera
precor furorem siste teque ipsa adiuva.*

Pro *cara* quod antea vulgo legebatur, nunc *rara* scriptum esse video Equidem *vana* praetulerim.

Vs. 463 sqq :

*Seges illa magnum fenus agricolae dabit
quaecumque laetis tenera luxuriat satis.
arborque celso vertice evincet nemus
quam non maligna caedit aut resecat manus.*

Quae in postremo versu inest tautologia tollenda est scribendo *laedit*.

Vs. 659 sq.:

*Quis tum ille fulsit. presserant vittae comam
et ora flavus tenera tinguebat pudor.*

Satis ridicule, opinor, pudori epitheton *flavus* attribuitur. Redde si placet Senecae, id quod librarii negligentia perit, *blandus*.

Vs. 669 sq. Phædra Hippolyto dicit:

*Si cum parente creticum intrasses fretum
tibi fila potius nostra nevisset soror.*

Luce clarius est Phædræ dixisse, si cum patre tuo Theseo *creticum intrasses specum* i. e. Labyrinthum.

Nutrix fraudulenta ut Phædra ab Hippolyto vim illatam esse calumniatur, famulis heram suam monstrans, quæ consulto se laceraverat, ut stupro fidem adderet, his eos affatur verbis (739 sq.):

*Crinis tractus et laceræ comæ
ut sunt remaneant facinoris tanti notæ.
Perferte in urbem.*

Levissima mutatione legendum est:

*Crinis tractus et laceræ comæ
ut sunt remaneant. Facinoris tanti notas
perferte in urbem.*

Si quem forte offendant comæ crinique uno tenore scripta, is velim inspiciat Colum. X. 165: *Tu cinge comam, tu digere crinem*, et vulgata lectione facile acquiescet.

Vs. 772 sq. *Non sic prata novo vere decentia
aestatis calidæ despoliat vapor.*

Praetulerim *recentia* coll. Ovid. Fast. 4, 346: *recens flos*, ibid 5. 123: *recentes herbae*; Verg. Aen. 6. 674: *prata recentia rivis*.

Vs. 839 sqq.:

*Ut ora iuveni paria Perithoo gerit,
ni languido pallore canderent genæ
staretque recta squalor incultus coma.*

Ineptissime genæ languore pallentes *candere* dicuntur. quo fere gratus et decorus nitor significari solet. Genuina lectio nimirum est *marcerent*

Vs. 890 sq Theseus reversus ab inferis nutrici, a qua domesticus luctus causam sciscitatur, supplicium minatur his verbis:

*Silere pergit. verbere ac vinclis anus
altrixque prodet quicquid hæc fari abnuat.*

Noli quaeso dubitare, quin *altrixque* scribis debeatur, Seneca vero scripserit *astricta* i. e. coacta.

Vs. 1009 sqq.

Ut profugus urbem liquit infesto gradu

*celerem citatis passibus cursum explicans:
celso sonipedes ocuis subigit iugo.*

Nusquam, quantum scio, iugo epitheton celsum tribuitur, at saepius curvus vocatur et alibi et Oedip. vs. 304; quare et h. l. scribendum esse suspicor *curvo*.

In descriptione horrendae beluae a Neptuno in Hippolytum immissae haec leguntur (1050 sq.):

*oculi hinc relucent caerulea insignes nota
naresque hiulcis haustibus patulae fremunt.*

Pro *haustibus*, quod vocabulum nihili esse nemo non facile videt. repone *faucibus*.

Theseus Hippolyto misere lacerato iusta persoluturus, postquam discerpta membra, quantum potuit, in ordinem disposuit, exclamat (1200):

quam magna lacrimis pars adhuc nostris abest.

Nullam haec verba tolerabilem sententiam praebent, quia lacrimae numquam intellegunt id quod est lacrimabile. Corrigendum est:

quam magna laceris pars adhuc membris abest.

OEDIPUS.

In cantico, quo Chorus saevam Thebarum luem deplorat, haec leguntur vs. 135 sqq.:

*Laniger pingues male carpsit herbas.
incubant agris pecudis relictæ,
taurus armento pereunte marcet.*

Offendor in hac miseriarum descriptione primum absono verbo *pingues*, deinde perfecto tempore *carpsit*. Veram lectionem esse suspicor:

laniger languens male carpit herbas.

Tiresias per haruspicium Laii interfectorem eruere tentans, Manto mandarat ut hostia mactata signa sibi referret fatidica. Illa postquam quae vidit rettulit, rogat patrem (vs. 332): *Quid sit parens effare.*

Respondet Tiresias: *quid fari queam
inter tumultus mentis attonitæ vagus?
quidnam loquar? sunt dira sed in alto mala.*

*solet ira certis numinum ostendi notis.
quid istud est quod esse prolatum volunt
iterumque nolunt et truces iras tegunt?
Pudet deos nescio quid. huc propere admove
et sparge salsa colla taurorum mola.*

Quicumque paulo haec accuratius perlegerit, haud credo dubitabit, quin duo illos versus *quid istud — tegunt* non Tiresiae, sed Manto tribui oporteat.

Eadem Manto alia sacrorum lugubria signa referens ait vs. 387:
inmugit aris ignis et trepidant foci.

Nisi omnia fallunt, emendandum erit *crepitant*.

In chori dithyrambo, quo Bacchi gesta et inventa celebrantur, haec leguntur (vs. 440 sqq.):

*nunc cadmeas
inter matres impia maenas
comes ogygio venit laccho
nebride sacra praecincta latus.*

Legendum est *incita maenas* i. e. deo percita s. percussa ut est in Agamemnone, vs. 683. cf. ibid. 757: *furoris incita stimulis*.

Creon per necromantiam de Laii caede sciscitatus in narratione eorum quae viderat his utitur verbis (595 sqq.):

*Subito dehiscit terra et immenso sinu
laxata patuit. ipse torpentes lucus
vidi inter umbras, ipse pallentes deos
noctemque veram.*

Haereo in extremo vocabulo, quod nimis h. l. iners et languidum videtur. Praetulerim *furvam*, solitum rerum inferarum epitheton.

Vs. 613 sqq.:

*Non tot caducas educat frondes Eryx
nec vere flores Hybla tot medio creat
fluctusque non tot frangit ionium mare.*

Nisi omnia fallunt, fluctus frangitur a saxo vel in litore, minime vero ipsum mare fluctus frangit. Quare scribas velim *trudit* h. e. impellit.

Vs. 718: *Qui sceptrā duro saevus imperio regit
timet timentis.*

Corrige *gerit*. *Sceptrum regere* num praeter h. l. vel semel occurrat, quam maxime dubium est; *sceptrum gerere* legitur Hercul. F. 403; Medea, 252; Hercul. Oet. 878.

Nuncius Oedipi excaecationis consilium narrans dicit (vs. 979 sqq.):
*Ardent minaces igne truculento genae
 violentus audax vultus iratus ferox
 tantum eruentis.*

Immo vero *struentis* i. e. molientis et parantis, nam in sequentibus demum eum propositum exsequi legimus, his verbis:
*gemit et dirum fremens
 manus in ora torsit.*

Chorus Iocastam videns, malis attonitam et a viri aspectu abhorrentem dicit (vs. 1029 sq.):

*dubitat adfictum adloqui
 caput pavetque.*

Pro *cupit*, quod omnes libri tam scripti quam impressi habent novissimi editores *caput* substituerunt. Nescio equidem an rectius fecissent scribendo *stupet*, quod sententiae imprimis aptum et consentaneum est.

TROADES.

Hecuba suam post Troiae excidium calamitatem miserans dicit (57 sq.):

*Dominum ecce Priami nuribus et gnatis legens
 Sortitur urna. praeda quem vilis sequar?*

Haud, opinor, urna sortiebatur, sed Priami nurus gnataeque urna torta sive versata sortiebantur, quem Graecorum sequerentur; quamobrem pro *sortitur* requiro *torquetur* coll. vs. 984:
versata dominos urna captivis dedit.

Agamemnon cum Pyrrho de Polyxena iurgans ait (vs. 259):
Iuvenile vitium est regere non posse impetum.

Respondet Pyrrhus:

*aetatis alios fervor hic primus rapit,
 Pyrrhum paternus.*

Offendor v. v. *hic primus*, nam pronomen demonstrativum facit ut non rogare nequeas, quem Pyrrhus fervorem velit, ad quod frustra responsum quaeres. Vide quaeso an non

potius Senecam scripsisse credibile sit *fervor infrenus*.

Andromacha Troadum turbæ immodicum fletum et plangorem postquam exprobravit, ita pergit (vs. 421 sqq.):

*Ilium vobis modo
mihî cecidit olim, cum ferox curru incito
mea membra raperet et gravi gerneret sono
pelias axis pondere hectoræo tremens.
Tunc obruta atque eversa quod Cumque accidit
torpens malis rigensque sine sensu fero.*

Non satis intellego qui tandem Achillis currus *pelias* recte dici possit, nisi forte illum ligno in Pelio monte succiso fabricatum esse existimes, quod tamen satis quaesitum esse nemo non videbit. Etsi synizesin in h. l. poetæ obtrudere vereor quodammodo, tamen fere non dubito, quin scripserit *peleius*, quod sententiæ vel maxime consentaneum est; cf. Sil. It. XIII. 803, ubi Achillis facta *Peleia facta* dicuntur et Statius, qui Achil. II, 211 habet *Peleia virgo*. — Similis synizesis exemplum exstat Phoen. 63: *Harpyia saevi regis obturbans dapem*.

In paenultimo versu quod *nunc accidit* legendum esse haud diffidenter affirmare audeo.

Ulixes Andromachæ quodammodo excusat Astyanactis necandi consilium his verbis (556 sqq.):

*Veniam dabis quod bella post hiemes decem
totidemque messes iam senex miles timet
aliasque clades rursus ac numquam bene
Troiam iacentem.*

Ecquis credet Danaos post decem annorum bellum iam conuenisse? Potius existimaverim eos aegre et moleste tulisse quod tantum temporis in Troia cominorari belli diuturnitate cogentur, quamobrem pro *senex* malim *gemens*.

Ulixes ut Andromacham filium suum expromere cogat, quem illa iam obiisse tumuloque conditum esse mentita erat, iussisse Calchantem fingit Hectori cineribus undas placari (vs. 643 sqq.):

*Lustrale quoniam debitum muris puer
sacrum antecessit nec potest vatem sequi
meliore fato raptus: hoc Calchas ait
modo piari posse redituras rates,
si placet undas Hectoris sparsi cinis*

ac tumulus imo totus aequetur solo
 [nunc ille quoniam debitam effugit necem
 erit admovenda sedibus sacris manus.]

Quamquam Astyanax de muris deiiciendus erat, tamen necando eum Danaï minime lustrale sacrum facturi erant muris illis debitum. Sacrum illud Achillis iratis manibus debebatur; Astyanactem immolando Danaï Achillis tumulo parentare voluerunt. Cf. vs. 199 sqq.; ubi Achillis umbra dicit:

*manibus meis debitos
 auferte honores. solvite ingratas moras
 per nostra ituri maria. non parvo luit
 iras Achillis Graecia. at magno luet.
 Desponsa nostris cineribus Polyxena
 Pyrrhi manu mactetur et tumulum riget.*

Et vs. 301:

Nullumne Achillis praemium manes ferent?

Quae quum ita sint, legendum esse puto:

Lustrale quoniam debitum tumulo puer.

Verbi *tumulo* priores litteras evanuisse credibile est propter similitudinem praecedentis — *tum*; *mulo* omnium facillime in *muris* abire potuit.

Duos extremos versus uncis inclusi, quoniam priorum insulam repetitionem continent.

Andromacha filii morituri vicem suasque spes frustratas conquerens dicit (vs. 787 sqq.):

*nec stato lustrī die
 Solenne referens Troici lusum sacrum
 puer citatas nobilis turmas ages,
 non inter aras mobili velox pede
 revocante flexo concitos cornu modos
 barbarica prisca templa saltatu coles.*

In postremo versu pro *barbarica* revocandum est *dardania*.

Mox eiusdem haec verba leguntur (vs. 797 sqq.):

*Lacrimis Ulixē parva quam petimus mora est.
 concede, opacos ut mea condam manu
 viventis oculos. — Occidis parvus quidem
 sed iam timendus.*

V. *opacos* novissimi editores scripserunt pro eo quod antea

vulgo legebatur *parvos*. Ac merito quidem eos offendit *parva parvos parvos* tribus deinceps versibus repetitum, nescio vero an rectius fecissent scribendo *caros*, quod magis h. l. arridet.

Vs. 802. Astyanax matri dicit:

Miserere mater.

Respondet Andromacha:

*Quid meos retines sinus
manusque matris? cassa praesidia occupas.*

Interrogationis signo transposito lege:

*Quid meos retines sinus
manusque? matris cassa praesidia occupas.*

MEDEA.

Medea a Iasone deserta superos inferosque deos ultores invocans ait (28 sqq.):

*Spectat hoc nostri sator
sol generis et spectatur et curru insidens
per solita puri spatia decurrit poli?*

Satis, credo, manifestum est antiquitus scriptum fuisse:

*Spectat hoc nostri sator
sol generis et servator.*

Creon, qui Medeam in exsiliium mittere in animo habet, haec secum loquitur (179 sqq.):

*Medea Colchi noxium Aeetae genus
nondum meis exportat e regnis pedem?*

quibus Medea conspecta haec addit:

molitur aliquid: nota fraus nota est manus.

Corrigendum est *nota frons nota est manus*.

Idem vs. 196 iussa sua his verbis concipit:

I querere Colchis.

Quo Medea: *Redeo. qui advenit ferat.*

Inepte legitur *querere*, quoniam tantum abest, ut Medea in praecedentibus querelas apud Creontem habuerit, ut summa confidentia et protervitate ei sit oblocuta; quamobrem corrigendum videtur: *I repete Colchos*.

Vs. 249 sqq. Medea Creontis misericordiam se implorare simulans ait:

*Terra hac miseriis angulum ac sedem rogo
latebrasque viles. urbe si pelli placet,
detur remotus aliquis in regnis locus.*

Lectionem dedi quam probati perhibent codices; in aliis legitur *terram*. Varii virorum doctorum conatus exstiterunt ad vocem sine dubio corruptam emendandam. Gronovius, ut alios taceam, *terrae* scripsit, *te iam* Hennebergerus, quod a novissimis editoribus receptum est. Mihi in mentem venit *Fessa hic miseriis*, quam lectionem hi loci tuentur: Thyest. vs. 301: *malis fessos*; Phoen. vs. 466: *fessus exilio*; Phaedrae vs. 252: *fessum curis*.

Vs. 282 sq. eadem Medea:

*Supplex recedens illud extremum precor,
ne culpa natos matris insontes trahat.*

Posterior versus paululum distortus et disturbatus in ordinem redigi potest, quum scribitur:

ne culpa matris natos insontes premat.

Propter formae similitudinem *matris* et *natos* locum invicem mutavisse satis credibile est.

Medea certior facta Creusam cum patre regiaque tota pernicioso suo munere conflagrasse, filios quoque interficiendi consilium capit, quod scelus primum reformidaverat, his utens verbis:

*vade: perfectum est scelus,
vindicta nondum. perage dum faciunt manus.*

In his *faciunt* frigidior vox est et insulsior, quam ut integra possit relinqui. Quid restituendum sit docet Herculis Oetaei vs. 438:

scelus occupandum est. perage dum fervet manus.

Corrigendum igitur est *dum fervent manus* i. e. dum alio scelere recentes sunt.

Scr. Id. Dec.

J. J. CORNELISSEN.

VARIA.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

AESCH. Prom. 291 sq.:

*χωρίς τε γένους οὐκ ἔστιν ὄτῳ
μείζονα μοῖραν νείμαιμ' ἢ σοί.*

Madvigius coniecit οὐκ ἔς' ἄν κτέ. provocans ad notam formulam οὐκ ἄν οἶδ' εἰ (δυναίμην), cuius tamen similitudo non potuit me iudice permovere Aeschylum ut sine necessitate a constanti scribendi norma descisceret. Legendum suspicor: οὐκ ἔς' ὄτῳ (ἄν) κτέ.

Prom. 488: *γαμφωνύχων τε πτήσιν οἰωνῶν σκεθρῶς
διώρισ', οἵτινές τε δεξιῶι φύσιν
εὐανύμους τε καὶ δίαιταν ἦντινα
ἔχουσ' ἕκαστοι, καὶ πρὸς ἀλλήλους τίνες
ἔχθραι τε καὶ σέργηθρα καὶ συνεδρία·
σπλάγχμων τε λειότητα, καὶ χροιάν τίνα
ἔχοντ' ἄν εἴη δαίμοσιν πρὸς ἠδονήν,
χολῆς λοβοῦ τε ποικίλην εὐμορφίαν·*

Cadit in oculos voculam τε in ultimo versu copulare substantiva χολή et λοβός, neque igitur simul coniungere hunc versum cum praecedentibus. Quia tamen istiusmodi asyndeton nullo pacto ferri potest, dubium non est quin locus sit depravatus. Conicio corrigendum esse:

καὶ χροιάν τίνα
 ἔχουσ' ἂν εἶη δαίμοσιν πρὸς ἠδονὴν
 χολή, λοβοῦ τε ποικίλην εὐμορφίαν.

Accusativus εὐμορφίαν pendet a διώρισα, ut in praegressis
 πτήσιν et λειότητα.

Prom. 663: τέλος δ' ἐναργῆς βάξις ἦλθεν Ἰνάχω
 [σαφῶς ἐπισκῆπτουσα καὶ μυθουμένη]
 ἔξω δόμων τε καὶ πάτρης ὠθεῖν ἐμέ.

Versus quem sepsi uncinis sapit interpolatorem non ferentem
 infinitivum ὠθεῖν suspensum a substantivo βάξις. Vide quae
 sit iners et languidum verbum μυθεῖσθαι post ἐπισκῆπτειν,
 quamque otiosus totus versus post βάξις ἐναργῆς.

Prom. 597: θεόσυτόν τε νόσον
 ὠνόμασας, ἃ μαραίνει με χρίματα κέντροισι Φοιταλέοισιν ἔξ.

Recte Dindorfius ex Hermannii coniectura edidit:

κέντροις υ — Φοιταλέοις ἐή.

Sed, quia nulli alii vocabulo locus est, certa coniectura
 potest suppleri:

κέντροις (ἀεὶ) Φοιταλέοις ἐή.

Prom. 684: μηδέ μ' οἰκτίσας
 σύνθαλπε μύθοις ψευδέσιν·

Verbum compositum συνθάλπειν nusquam alibi repertum est,
 quare, cum emphaticae orationis proprium sit pronomen, nescio
 an praestet:

σὺ θάλπε μύθοις ψευδέσιν·

Prom. 885: θολεροὶ δὲ λόγοι πταίουσ' εἰκῆ
 συγῆς πρὸς κύμασιν ἄτης.

E scholiasta qui πταίουσιν per προσπαιcuσιν explicat male correc-
 tum est παicuσ'. Vertunt: confusae vero voces temere illidunt ad
 fluctus gravis calamitatis, verba sublimiora quam faciliora ad
 intellegendum, mihi saltem obscurissima. Dicere debet Io vi
 et impetu gravissimae calamitatis fieri ut oratio sua confusa
 titubet atque vacillet. Unde subnascitur mihi suspicio corri-
 gendum esse:

θολεροὶ δὲ λόγοι πταίουσ' εἰκῆ
 συγνῆς προσκρούμασιν ἄτης.

nisi forte praetuleris, quia nota metaphora calamitati fluctus
 tribui solent

συγνῆς προσκλύσμασιν ἄτης.

Septem. 140: καὶ Κύπρις, ἄτ' εἰ γένους προμάτωρ
 ἄλευσεν· [σέθεν ἐξ αἵματος
 γεγούναμεν] λιταῖσι σε θεοκλύτοις
 ἀπύουσαι πελαζόμεσθα.

Critici non intelligentes vocabula, quae confidenter expungo,
 esse interpretamentum verborum praecedentium ἄτ' εἰ γένους
 προμάτωρ, labentes numeros correxerunt ex apographis inserto
 γάρ post σέθεν.

Pers. 700: διέμαι μὲν χαρίσασθαι, διέμαι δ' ἀντία φάσθαι
 λέξεα δύσλεκτα φίλοισιν.

Imo vero λέξεων.

Agam. 104: κύριός εἰμι θροεῖν ὄδιον κράτος αἴσιον ἀνδρῶν
 ἐντελέων — — —
 ὅπως Ἀχαιῶν δίθρονον κράτος, Ἑλλάδος ἦβας
 ξύμφρονε ταγῶ,
 πέμπει σὺν δορὶ καὶ χερὶ πράκτορι
 θούριος ὄρνις Τευκρίδ' ἐπ' αἴχην, κτέ.

Mira et obscura locutio ὄδιον κράτος etiam suspectior est,
 quod statim subsequitur δίθρονον κράτος. Chorus augurium cele-
 braturus mihi videtur cecinisse:

Κύριός εἰμι θροεῖν ὄδιον τέρας αἴσιον ἀνδρῶν κτέ.

Choeph. 795: τίς ἂν σωζόμενον ῥυθμὸν
 τοῦτ' ἰδεῖν δάπεδον
 ἀνομένων βημάτων δρεγμα;

Reliqua aliorum curae commendans moneo corrigendum videri:
 τίς ἂν — τοῦτ' ἴδοι καὶ ππέδον.

Eumen. 192: πᾶς δ' ὑφηγεῖται τρόπος
 μορφῆς. λέοντος κτέ. :

Scholiasta: ἀντὶ τοῦ διὰ τῆς μορφῆς ὑμῶν ἢ κακία τῶν τρόπων ὑμῶν διχδεύονται.

Legit igitur, nisi fallor:

πᾶσ' ὑφ' ἡγεῖται τρόποις
μορφῆ. κτέ.

SOPHOCLE. Aiac. 337:

ἀνὴρ ἔοικεν ἢ νοσεῖν ἢ τοῖς πάλαι
νοσήμασι ξυνοῦσι λυπεῖσθαι παρών.

Imo μαθών.

Aiac. 1073: οὐ γὰρ ποτ' οὔτ' ἂν ἐν πόλει νόμοι καλῶς
Φέροντ' ἄν. ἔνθα μὴ καθεσῆκη δέος.

Infeliciter Nauckius coniecit κέοιντ' ἄν; siquidem non de *ferendis*, sed de *observandis* legibus sermo est. Longe melius Blaydesius proposuit σέβοιντ' ἄν. Aut hoc verum est aut quod mihi venit in mentem τηροῖντ' ἄν.

Antig. 93 sq.: εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθρεῖ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσει δίκη.

Magis magisque mihi probatur coniectura quam proposui in *Studiis Criticis i. p. ec. Gr. πρὸς δίκης ἔσει. cl. O. R. 1014 et El. 1211.*

Antig. 122: τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
πάταγος Ἄρεος, ἀντιπάλου δυσχείρωμα δράκοντος.

Vocabuli monstrum δυσχείρωμα, quod duce scholiasta frustra viri docti interpretantur, cedat verae lectioni, quam reperisse mihi videor corrigens:

ἀντιπάλου συσπείραμα δράκοντος.

Vocabulum eo aptius, quod verba συσπείραων tactici utuntur de *ordinibus comprimendis et multiplicandis.*

Antig. 603: τεάν, Ζεῦ δύνασιν τις ἀνδρῶν
ὑπερβασία κατάσχη;
τὰν οὔθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ παντογῆρως
οὔτ' ἀκάματοι θεῶν
μῆνες, ἀγῆρως δὲ χρόνῳ δυνάσας

κατέχεις Ὀλύμπου
μαρμαπρόεσσαν αἴγλαν.

Audaci coniectura Dindorfius satis feliciter numeros emendavit scribendo:

οὐτ' ἄκοποι θεῶν νιν
μῆνες κτέ.

hac una in re lapsus, ut mihi videtur, quod ex θεῶν μῆνες elicuit θεῶν νιν μῆνες, cum debuisset:

οὐτ' ἄκοποι θεοί νιν
μῆνες κτέ.

Menses enim non magis deorum sunt quam hominum, sed *dei* a poeta dicuntur propter temporis, cui et ipsi nomen divinum tribui solet, insuperabilem vim et potentiam. Pro παντογῆρως recipienda fuerat probabilis Bambergeri coniectura παντοθήρας.

Nunc missis poetis quam potero paucissimis significabo quae mihi post egregias Weidneri aliorumque curas corrigenda videntur in AESCHINE oratore. Primum indicabo emblemata nondum, quod sciam, animadversa:

Timarch. § 10 ἐν τοῖς διδασκαλείοις et ἐν ταῖς παλαιῖς βίαις, § 13 λέγει, § 20 μηδὲ συκοφαντεῖτω, et ὡς κελῶν καὶ σωφρόνων, § 31 extr. συνοίσειν — ἀκούουσι, § 39 τὰ ἐπὶ τῶν τριάκοντά καὶ, et καὶ μειράκιον ὄν, § 41 ὁ προηρεῖτο ἐκεῖνος μὲν πράττειν οὗτος δὲ πάσχειν. Usus absolutum vocabulorum πράττειν. πράξις. πρᾶγμα in re venerea si quis forte ignorat, abunde ex hac ipsa oratione poterit doceri. Ipsa verecundia Aeschinem plura addere impediabat Cf. § 37 sq. § 42 extr. ter delenda praepositio παρά, (παρ') § 54 bis οἰκέτης (την) τῆς πόλεως et mox § 62. § 77 ἐν τοῖς δήμοις. Cf. 86 et 114. § 81 ὁ οὗτος εἰρήκει, § 82 εἶναι γὰρ αὐτὸν ἔμπειρον, in quibus verbis mire variant codices, et post pauca καὶ ante διαλιπῶν. § 94 corrige δοκεῖ pro δοκεῖν et expunge in sqq. Φησι et deinde verba repetita e praegressis εἰ ὁ αὐτὸς — κατεδήδοκεν. § 103 ὁ Τιμάρχου τουτουὶ πατήρ. § 103 ὁ μισθούμενος τὸν Ἀθηναίων παρὰ τοὺς νόμους et ἀλλὰ καὶ ἄλλην ὕβριν. § 180 ἐν ταῖς ἐκκλησίαις et mox τῶν Λακεδαιμονίων. De fals. leg. § 14 dele ὄλην cum libris ἐκτὶ post κατέτριψε τὴν ἡμέραν, cl. Demosth. in Eubulid. § 9 κατέτριψε τὴν ἡμέραν δη-

μηγορῶν. § 23 uua litura dele verba ὁ τοὺς Φόρους τάξας τοῖς Ἑλλησιν ὁ δίκαιος ἐπικαλούμενος, quorum prior pars petita est ex Orat. in Ctesiph. § 257 sq., ubi Demostheni sycophantae et proditori orator opponit duos viros optime meritos de republica: Solonem τὸν καλλίστοις νόμοις κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν (sq. optime expungit Hamaker. Mnem. VII p. 452) et Aristidem τὸν τοὺς Φόρους τάξαντα τοῖς Ἑλλησιν, quae verba illic tam apta sunt quam hic inepta. Alteram scholii partem ὁ δίκαιος ἐπικαλούμενος iterum legitur in Timarchea § 25 et tertium, sed sine participio in Ctesiphontea. Utrobique merito deleuit Hamaker, quem hic locus fugisse videtur. § 39 τοῦτο δ' ἄρ' ἦν ἀγχόνη [καὶ λύπη] τούτῳ Dele glossema. Cf. Ar. Ach. 125, Eur. Bacch. 246, Hec. 247. § 42 παλαιότητος [καὶ πλήθους ἐτῶν] — ἐν τοσούτῳ χρόνῳ [καὶ βίῳ]. Redde haec magistellis. § 74 suspecta habeo verba τῆς ἀκροπόλεως et mox πρὸς τὸν Πέρσην et deinde πρὸς τοὺς Πέρσας, quale emblemata legitur quoque § 172. § 107 πέρας δὲ [τοῦ πράγματος]. Cf. Timarch. § 61 πέρας κείθουσιν ἀνασῆναι τὸν ἄνθρωπον. § 123 insiticiū est κατηγορεῖς; § 155 dele verba Φυγῆς καὶ τῆς ante παρούσης ἐμπορίας. Demosthenes secundum Aeschinem auro corrumpere conatus fuerat Aristophanem exulem Olynthium, ut falsum testimonium contra ipsum diceret, sed frustra. Iam nemo facile dixerit quo pacto Aristophanes respondere potuerit ὅτι (Δημοσθένης) τῆς μὲν Φυγῆς καὶ τῆς παρούσης ἀπορίας ἑαυτῷ οὐ κακῶς — σοχάζοιτο. Quippe Demosthenes Aristophanem exulem esse probe noverat neque igitur ulla opus erat coniectura. Sed expuncto emblemata omnia apte decurrunt.

Ctesiph. § 3 dele κληρούμενος, § 4 τὸ δέκατον μέρος τῆς πόλεως, § 10 ἐκ τῶν δικαστηρίων, § 15 alterum κελεύει, § 33 τὸν ῥήτορα, quia non solos oratores opinor lex illa spectabat, sed omnes cives de patria bene meritos, qui corona digni iudicati essent. § 36 extr. male repetitum Φήσουσι, § 42 et § 43 vocabula μετὰ ψηφίσματος, § 108 καὶ ταύτην τὴν χώραν μὴτ' αὐτοὺς ἐργάζεσθαι μὴτ' ἄλλον ἔαν, quae grammatici adnotatio est ad verba ἐπὶ πάσῃ ἀεργία petita e sequenti paragrapho, § 111 ἀλλὰ τέρατα, § 114 ἢ πρότερον post ἔτι μᾶλλον, § 157 ἀνθρώπους et γυναῖκας, § 162 ἐτέρων in verbis οὗτός ποτε ὁ νεανίσκος

ἐτέρων τὴν ὄψιν διαφέρων; quia διαφέρων absolute usurpari solet, § 171 τότε τῆς πόλεως ἐχούσης τὸ χωρίον τοῦτο, § 172 Σκύθης, § 192 init. γίνεται et mox πρᾶγμα, § 199 τὴν γραφὴν τῶν παρανόμων, § 228 διόπερ οὐδ' εὐδοκιμεῖν τὴν τῶν Σειρήνων μουσικήν. § 230 § 231 init. τραγικῶν, § 230 διὰ τὸ ξενικοῖς σεφάνοις ταύτην ἀποδεδόσθαι τὴν ἡμέραν. Coronabatur olim populus non propter hunc illumve diem coronis illis destinatum, sed propter gloriam et potentiam et gratiam, qua pollebat apud peregrinos. Absurda adnotatiuncula tanta laborat obscuritate, ut quid auctor voluerit haud facile intelligas. Intelligi saltem potuisset διὰ τὸ ξενικοῖς σεφάνοις ἀποδεδείχθαι τὸ Θέατρον. Volueritne diem, quem orator significavit supra § 41 an aliud, haud definiam.

Digito postquam commonstravi alienae manus additamenta, pauca addam de iis locis qui aliter constituendi mihi videntur quam leguntur in editione Weidmanniana; omissis omnibus iis, de quibus iam alii monuerunt.

Timarch. § 20 εἰ δὲ τις παρὰ ταῦτα πράττη, γραφὰς ἐταιρήσεως πεποιήκε καὶ τὰ μέγιστα ἐπιτίμια ἐπέθηκεν. Legendum ἐπιτίθεικεν.

§ 25 εὐ γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες ἐκπεπλεύκατε εἰς Σαλαμίνα. Usus postulat διαπεπλεύκατε.

§ 51 Εἰ μὲν — διέμεινε παρὰ τῷ Μισγύλα καὶ μηκέτι ὡς ἄλλον ἤλθε, μετριώτερ' ἂν διεπέπρακτο, — καὶ ἔγωγ' οὐκ ἂν ὤκησα αὐτὸν οὐδὲν αἰτιᾶσθαι ἢ ὅπερ ὁ νομοθέτης παρρησιάζεται, ἡταιρηκέναι μόνον· ὁ γὰρ πρὸς ἕνα τοῦτο πράττων ἐπὶ μισθῷ δὲ τὴν πρᾶξιν ποιούμενος, αὐτῷ μοι δοκεῖ τούτῳ ἔνοχος εἶναι. εἰ δὲ — ἐπιδείξω — μὴ μόνον παρὰ τῷ Μισγύλα μεμισθαρηκῶτα αὐτὸν ἐπὶ τῷ σώματι ἀλλὰ καὶ παρ' ἐτέρῳ καὶ πάλιν παρ' ἄλλῳ, οὐκέτι δήπου φαίνεται (l. φανεῖται cum Cobeto) ἡταιρηκῶς, ἀλλὰ — καὶ πεπορνευμένους· ὁ γὰρ εἰκῆ τοῦτο καὶ πρὸς πολλοὺς πράττων καὶ μισθοῦ αὐτῷ μοι τούτῳ δοκεῖ ἔνοχος εἶναι. Ut iusta nascatur, quae nunc oblitterata est, in his verbis oppositio necesse est scribamus: ὁ γὰρ πρὸς ἕνα μὲν, (οὐκ) ἐπὶ μισθῷ δὲ, τὴν πρᾶξιν ποιούμενος inserta particula negativa et deletis verbis otiosis τοῦτο πράττων, quae magistellus male addidit e fine periodi.

§ 65 τίς γὰρ ὑμῶν οὐ πώποτε εἰς τοῦτον ἀφίκεται καὶ τὰς

δαπάνας τὰς τούτων οὐ τεθεώρηκεν; Ita haec scripta leguntur in libris *dfabm*, nisi quod codd. *df* post ὑμῶν habent οὗτος ὅς, et in aliis quibusdam legitur ὅς. Scribendum videtur: τίς γὰρ ὑμῶν πρόποτε κτέ.

§ 75 ἢ ὅταν μεираκίον νέον καταλιπὼν τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἐν ἀλλοτριαῖς οἰκίαις νυκτερεύῃ τὴν ὄψιν ἐτέρων διαφέρων, καὶ πολυτελεῖ δειπνῇ ἀσύμβολον καὶ αὐλητρίδας ἔχη — ἐτι ταῦτα μαντείας προσδεῖται; κτέ.

Transpone: ἢ ὅταν μεираκίον νέον τὴν ὄψιν [ἐτέρων] διαφέρων ἐν ἀλλοτριαῖς οἰκίαις νυκτερεύῃ, καὶ πολυτελεῖ δειπνῇ κτέ.

§ 96 ἀλλὰ τοῦ ἤδη εὐρισκομένου ἀπεδίδωτο. Recipienda fuerat e codice *m* egregia lectio εὐρίσκοντος.

§ 97 δύο ὀβολούς. Lege δύο ὀβολῶ.

§ 122 ἀλλὰ καταχρήσασθέ μοι. Verba καταχρῆσθαι et διαχρῆσθαι, ubi significant ἀποκτείνειν, Attice iunguntur cum quarto casu, quare requiro καταχρήσασθέ με. Unus codex veram lectionem servavit *de fals. leg.* § 70. Sed corruptis testibus fidem habere maluerunt editores.

§ 140 τοιγάρτοι τοὺς τῆς πόλεως μὲν εὐεργέτας ταῖς δ' ἀρεταῖς ὑπερηννοχότας Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα ὁ σώφρων καὶ ἔννομος εἶτε ἔρωτα εἶτε τρόπον χρῆ προσειπεῖν, τοιοῦτους ἐπαίδευσεν ὥστε τοὺς ἐπαινοῦντας τὰ ἐκείνων ἔργα καταδεεσέρους δοκεῖν εἶναι ἐν τοῖς ἐγκωμίοις τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων. Monstrum hic alitur, quandoquidem hominum indoles educatur, non educat ipsos. Quocirca suspicor periisse quaedam et supplendum esse εἴτ' ἔρωτα εἶτε (ὄντινα δὴ) τρόπον χρῆ προσειπεῖν, ut dicat orator „modestus et legitimus sive amor sive alio quocumque nomine, ut Φιλία, πίσις, εὐνοία, appellandus est.” Cf. § 132, § 142.

§ 141 περιφρονοῦντες ἰσορία τὸν δῆμον. Praestiterit ni fallor, ἐφ' ἰσορίᾳ.

§ 166 πολὺς μὲν γὰρ ὁ Φίλιππος ἔσται, ἀναμιχθήσεται δὲ καὶ τὸ τοῦ παιδὸς ὄνομα Ἀλεξάνδρου. Verba sic scripta significant: „nam *potens*, sive *vehemens*, erit *Philippus*,” quamquam orator voluit „nam *crebra* erit *Philippi* *mentio* in *oratione Demosthenis*.” Corrigendum igitur πολὺς μὲν γὰρ ὁ Φίλιππος ἐν ἔσται. Prae-positionem absorpsit terminatio Infinitivi praecedentis.

De fals. leg. § 22 συνετάξαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, ὅταν προσίω-

μεν Φιλίππῳ τοὺς πρεσβυτάτους πρώτους λέγειν καὶ τοὺς λοιποὺς καθ' ἡλικίαν. Sana ratio postulare videtur: τὸν πρεσβύτατον πρῶτον λέγειν κτέ. § 31 pro ἀνοχᾶς requiro ἀνοκωχᾶς. § 111 ἐφ' οἷς οἱ συμπρέσβεις ἐνεκαλύψαντο. Se ipsum non excipit orator, quapropter scribam ἐνεκαλύψάμεθα.

§ 128 οὐδ' ἂν Φησιν ἐν βασάνοις ἀνδραπόδων γενέσθαι. Formula γίνεσθαι ἐν τινι significat in aliqua re versari, occurrari, quod non est huius loci. Negat enim Demosthenes secundum oratorem causam suam committere quaestioni servorum, itaque pendere ab incerto eius rei eventū. Quapropter corrigo: οὐδ' ἂν Φησιν ἐπὶ βασάνοις ἀνδραπόδων γενέσθαι.

§ 136 διηπείλουν τοῖς τῶν Θηβαίων πρέσβεσιν; Duabus literis repetitis scripserim: διηπειλοῦντο τοῖς κτέ. Cf. Timarch. § 43.

§ 146 post ἐπρέσβευσα excidisse nonnulla suspicor, in quibus orator mentionem fecerit de iis, quae Demosthenes de ipsius educatione dixisset.

§ 170 κάμοι συνδεσθόμενοι πάρεσιν ὑμῶν πατήρ μὲν, οὐ τὰς τοῦ γήρως ἐλπίδας μὴ ἀφέλησθε, ἀδελφοὶ δέ, οἱ διαζυγέτες ἐμοῦ ζῆν οὐκ ἂν προέλοιτο, κηδεσαὶ δέ, καὶ ταυτὶ μὲν τὰ μικρὰ παιδία καὶ τοὺς κινδύνους οὕτω συνιέντα, ἐλείνᾳ δ', εἴ τι συμβήσεται ἡμῖν παθεῖν. Periodi symmetria, cui tantopere studere solent oratores antiqui, eo frangitur, quod cum de patre, de fratribus et mox de liberis memorentur quaedam ad commendandam eorum supplicationem, nihil eiusmodi additur de leviris. Qua de causa haud scio an aliquid interciderit post vocabula κηδεσαὶ δέ. Sequentibus subveniunt codices ἀφῆ, quorum ope vocula μὲν transponenda est post μικρά.

Ctesiph. § 2 init. supple: ἐβουλόμην μὲν (ἂν) οὖν κτέ.

§ 14 ἔσιν δὲ ὁ Δημοσθένης τειχοπολος. Quo tandem pacto sic loqui potuit Aeschines, qui hanc orationem habuit *Alexandro Asiam iam tenente*, ut est apud Ciceronem? Nonne legendum ἦν δ' ὁ Δημοσθένης? Cf. § 24 et 27, ubi recte leguntur Imperfecta, et ita constanter in hac oratione.

§ 44 διαρρήδην ἀπαγορεύει (legislator) μήτ' οἰκέτην ἀπελευθεροῦν ἐν τῷ θεάτρῳ μήθ' ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἢ δημοτῶν ἀναγορεύεσθαι σεφηνόμενον μήθ' ὑπ' ἄλλου μηδενὸς ἢ ἄτιμον εἶναι τὸν κήρυκα.

Miram legem, ex qua pro sonte insons vel saltem minus noxius plectitur et poenam absurde excogitatam in hominum genus *ἐπιτιμίας* plerumque non particeps! Praeconis enim haud raro fuisse servos publicos notum est. Quapropter suspicor Aeschinam scripsisse ἢ ἄτιμον εἶναι τὸν κηρύξα (ντα), i. e. *eum qui voce praeconis ad eam rem usus fuisset.*

§ 75 *συνιδεῖν τοὺς πάλαι μὲν πονηροὺς ἐκ μεταβολῆς δ' ἀξιοῦντας εἶναι χρησοὺς.* Intelligam *δοκεῖν χρησοὺς.* § 82 *supple: τὸν μόνον ἀδωροδόκητον ὀνομάζοντες (ἐν) τῇ πόλει.* § 87 *νικήσασι μάχην.* Usitatus dicitur *νικᾶν* et *κρατεῖν μάχῃ*, quod servarunt boni codices *ἡλλί.*

§ 104 Oritae Gnosidemum misisse narrantur ad Demosthenem quem oraret, ut urbi remitteret debitum sibi talentum; quod si fecisset, Oritas oratori polliceri, se statuam eius posituros esse. Demosthenes vero, si Aeschini fides, *ἀπεκρίνατο ὅτι χαλκοῦ οὐδὲν δέοιτο.* Quippe *aurum* habere malebat. Inficete interpretes nescio quis olim adscripsit *ἐλαχίσου*, ut significaret aeneam statuam Demostheni videri rem minimi pretii. Inde factum ut hodie legatur: *ὅτι ἐλαχίσου χαλκοῦ οὐδὲν δέοιτο.* Corruptelae rationem non assecutus Weidnerus parum probabili mutatione reposuit *ὅτι καὶ μάλα χρυσοῦ, χαλκοῦ δ' οὐδὲν δέοιτο.*

§ 136 *ἐὰν περιελόντες τοῦ ποιητοῦ τὸ μέτρον τὰς γνώμας ξητάζητε, οἶμαι ὑμῖν δόξειν οὐ ποιήματα Ἡσιόδου εἶναι ἀλλὰ χρησμὸν εἰς τὴν Δημοσθένους πολιτείαν.* Non intelligo quid sit cur Aeschines iubeat auditores metro solvere Hesiodi quos recitavit versus, quo facto fore ut videantur sibi audire non illius poema, sed oraculum de Demosthenis vita publica. Quippe ipsa oracula plerumque eodem metri genere concepta fuisse constat. Quamobrem suspicor Aeschini reddendum esse: *ἐὰν περιελόντες τὸ ποιητικώτερον κτέ., i. e. εἰ demto poetico verborum ornatu ipsas sententia exploratis.*

§ 164 *καὶ κατεσεέφθαι Φάσκων εἴ τι πταῖσμα συμβήσεται Ἀλεξάνδρῳ.* Imo *κατεσεέψεσθαι, coronatum (et immolatum) iri.*

§ 174 *περὶ δ' εὐγνωμοσύνην καὶ λόγου δύναμιν πῶς πέφυκε;* Lege *πρὸς* pro *περὶ*, ut est apud Ioannem Damascenum (IV, 166 Mein).

§ 180 *θέλουσι τινες τὰ σώματα παρακαταθέμενοι καὶ τὰς μεγίστας ταλαιπωρίας ὑπομείναντες διακινδυνεύειν.* Ioculari errore

sic scriptum est pro παραθέμενοι. Notus est omnibus versus Homericus

ψυχὰς παρθέμενοι κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες,

§ 208 οὐκ ἄν ποθ' ἡ δημοκρατία κατέεση. Malim ἀποκατέεση, restituta esse. Praepositio ΑΠΟ facile potuit elabi post δημοκρατία.

§ 212. μυριάκις κατατέμμηκε (τὴν κεφαλὴν). Sollemne est hac in re ἐπιτέμνειν, incidere cutem ita ut carni et ossibus parcas. Cf. supra § 51 et de fals. leg. § 93, Dem. in Boeot. de nom. § 32, alibi. Quare corrigam ἐπιτέμμηκε. Nemo sanus, nisi forte vult mortem sibi consciscere, κατατέμνει τὴν κεφαλὴν non magis quam ἀποτέμνει.

§ 229 μεγάλα μὲν τὴν πόλιν κατειργασμένα. Lego: ἀγάθ' εἰργασμένα.

NOMEN VESUVII.

Galenus Tom X. pag. 364. λόφος οὐ μικρὸς, ὃν ἔν τε τοῖς συγγράμμασιν οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι καὶ τῶν νῦν οἱ ἀκριβέστεροι Βεσοῦβιον ὀνομάζουσιν. τὸ δ' ἔνδοξόν τε καὶ ΝΕΟΝ ὄνομα τοῦ λόφου Βέσβιον ἄπασιν ἀνθρώποις γινώριμον. Quod nomen esse dicit nomen sine controversia est antiquissimum, olim Φέστιος, deinde Βέσβιος et Οὔέσβιος, denique Romani suo more ut in Alcumena, drachuma, Hercules, Aesculapius semivocalem addiderunt ut esset Vesuvius. Sic Πρόκλος Latine sonat Proculus, non Proclus, ut Λέντλος, Βίβλος, Κάτλος, alia.

C. G. C.

Anecd. Bekkeri pag. 84. 17. Βαιτών καὶ Βαιτάς: ἀντὶ τοῦ μωρός ἢ μωρά. Hesychius Βαιτάς: εὐτελής γυνή. ἀρχαία δὲ ἢ λέξις. et Βαιτώνα τὸν εὐτελῆ ἄνδρα. Optime correxerunt ΒΛιτάς et ΒΛΙΤΩΝΑ. Eadem Antiatticistae reddenda. Miror cur ἀρχαία ἢ λέξις dicatur. Βλιτα omnes dicebant, unde Comicὶ ἔπαιξαν suum βλιτών et βλιτάς.

C. G. C.

ADNOTATIONES CRITICAE

AD

LONGI PASTORALIA.

SCRIPSIT

S. A. N A B E R.

Lubens agnovi Erwinii Rohdii rectum iudicium in egregio libro, quem nuper edidit de originibus eroticae poesis apud Graecos. Eruditio varia in eo inest et diffusa, quam etiamsi assequi me posse desperem, admirari tamen possum et suo pretio aestimare. Sed interdum cursum inhibet et quasi velis contractis descendit ad grammaticas quaestiones, de quibus multo mihi est facilius pronunciare quid existimem, quam de aliis paragraphis, in quibus externae fabulae cum Graecis componuntur et comparantur. Spissum volumen semel iterumque perlegi, deinde de manibus deposui; hisce diebus quum post aliquot mensium intervallum ad Longum redirem, denuo inspexi, quid Rohdus de Pastoralibus censeret et pleraque verissime mihi disputata esse videbantur. Cum alia magno opere probo, tum ea quae leguntur p. 516 sqq.: *Es ist schwer begreiflich, wie man sich über diesen sophistischen Character des Hirtenromans des Longus jemals hat täuschen lassen, und eine ächte*

ursprüngliche Naivetät in diesem künstlichstem aller Rhetorenprodukte hat finden können. Bei genauerer Aufmerksamkeit und einiger Bekanntschaft mit den Manieren sophistischer Scribenten wird man den wahren Character dieser Erzählung leicht durchschauen. Deinde quibusdam interpositis, quae minus faciunt ad id quod volo: Die *sophistische Einfachheit* prägt sich vorzüglich in grosser Schlichtheit des Satzbaues aus, welcher sich zumeist in kurzen eingliedrigen Perioden bewegt, die einzelnen Phrasen nicht hypotaktisch gruppirt, sondern parataktisch an einander lehnt, feste Verbindung durch Conjunctionen vermeidet, für asyndetische Reihenfolge der Sätze eine bedenkliche Vorliebe zeigt Longus bietet ein fast bis zur Carrikatur getriebenes Beispiel dieser Schreibweise. Diese „hirtenthümliche Einfachheit“ ziert er nun aber durch alle erreichbaren Mittelchen auf, wie eine kokette Schäferin sich mit Bänderchen und Schleifchen putzen mag Er verirrt sich aber bei dem Bestreben, seine Rede lieblich ins Ohr fallen zu lassen, häufig in eine unleidlich gezielte Tändelei. Er schwelgt fortwährend in jenen, mässig angewendet, bisweilen ja so wirksamen Mitteln eines spielenden Gleichklanges und Gleichmaasses der Rede, den Parisosen, Parhomoiosen, Homoioteleuta, welche alle hinauslaufen auf eine kokette Wirkung durch Verdoppelung gleichwichtiger, ähnlich lautender, ähnlich auslautender Satzglieder. Wenige selbst der späten Manieristen griechischer Rhetorik haben dieses Spiel mit einem weichtichen Parallelismus der Satzglieder, mit Reimklängen u. s. w. so weit ins Lappische ausgedehnt, wie Longus; allenfalls könnte man ihm noch Achilles Tatius an die Seite stellen, der ihm vielleicht in solchen Manieren nacheifert.“

Quod postremo loco Rohdius posuit, Achillem Tatum Longi Pastoralia fortasse lectitavisse eumque interdum imitari, hoc quoque mihi videtur vere dictum esse, sed est ea res eiusmodi, ut facilius ab attentis lectoribus sentiri possit, quam argumentis demonstrari. Praeterea Rohdius in margine affert exempla παρισώσεων, παρομοιώσεων et ὁμοιοτελεύτων, quae lectores cum fructu considerabunt, sed quod recenset vocabula quaedam poetica et nimis vetusta, quibus Longus usus est, in ea re ratio eum interdum fugit et sunt quae cupide reprehendat, quum Longi orationem adeo non dedecorent, ut deceant potius. Sed invidiosum est in praeclaro libro minutas maculas exagitare velle.

Quod in Achille Tatio nuper ostendi, quam fracto ac puerili sermone utatur, idem nunc in Longo faciam, ut si qui lectores eum nondum fortasse cognoverint, existimare tamen possint, quam absurdum et putidum dicendi genus sequi soleat. Itaque legimus primo libro statim ab initio: *ἀγρός ἦν ἀνδρὸς εὐδαίμωνος, κτήμα κάλλιζον· ὄρη θηροτρόφα, πεδία πυροφόρα, γήλοφοι κλημάτων, νομαὶ ποιμνίων· καὶ ἡ θάλαττα προσέκλυζεν ἥντι ἐκτεταμένη, ψάμμω μαλθακῇ.* Pag. 249. 7: *τροφῆς ἡμέλει, νύκτωρ ἠγρύπνει, τῆς ἀγέλης κατεφρόνει· νῦν ἐγέλα, νῦν ἐκλαεν· εἶτα ἐκάθευθεν, εἶτα ἀνεπήδα· ὡχρία τὸ πρόσωπον, ἐρυθμάτι αὐθις ἐφλέγετο.* Ecce tertium exemplum, p. 266. 20: *ἤλγουν τὴν ψυχὴν, τὴν καρδίαν ἐπαλλόμεν, τὸ σῶμα ἐψυχόμεν· ἐβόων ὡς παιόμενος, ἐσιώπων ὡς νεκρούμενος, εἰς ποταμούς ἐνέβαινον ὡς κάρμενος.* Alia exempla sunt nec minus luculenta, quae Rohdus attulit.

Leve est indicium in Italia scripsisse Longum, nec Graecos sed Romanos lectores ei obversatos fuisse. Nimirum quod narrat p. 262. 17: *πᾶσα γὰρ ἡ κατὰ τὴν Λέσβον ἄμπελος ταπεινή, οὐ μετέωρος οὐδὲ ἀναδενδράς, ἀλλὰ κάτω τὰ κλήματα ἀποτείνουσα καὶ ὡσπερ κιστὸς νεμομένη,* potuit hoc Romanis notabile videri, nam in Italia uti hodie sic olim quoque sublimes et jugatae vineae erant, quod Varro memoriae prodidit de Re Rustica I, 8, sed in Graecia atque in Asia praesertim terra cubilia praebet uvis, quae saepe vulpibus et hominibus fiunt communes.

Quod Longus describit vineam humilem, apparet eum nosse Graeciam vel Asiam; Lesbum tamen insulam non novit, nam est ea insula multo minor, quam opinatus est. Fundus, in quo Daphnis expositus fuit, ducenta stadia distabat ab urbe Mytilene, p. 242. 6; fines autem Mytilenaeorum etiam latius extendebantur, nam Methymnaei quidam juvenes triginta stadiis antequam ad eum fundum pervenerunt, p. 269. 29, jam narrantur *παραπλεῖν τοὺς Μυτιληναίων ἀγρούς,* p. 269. 1. Contra p. 284. 14 dux Mytilenaeorum centum stadia abest ab urbe Methymna et Methymnaeorum fines tamen jam transgressus est: itaque inter utramque urbem fingitur esse spatium stadiorum certe non minus CCCXXX, cum tamen Strabo scribat, quod verum est, Mytilenen stadia ferme CCLXX a Methymna abesse. Quod legitur p. 295. 16 itidem ostendit, Longum insulam aliquanto maiorem facere, quam revera est.

Nunc vitia quaedam sermonis notabimus, quae in Pastoralium libris occurrunt. Fieri potest ut quaedam ex iis non Longo imputari debeant, sed librariis; verum periculosum est, hoc in singulis definire velle. Veluti quod *ἦσαν* legitur p. 241. 7, 278. 18, 282. 21 et 303. 24, ecquis demonstrare poterit Longum scripsisse *ἦσαν*? Est certe vitium scriptoris ipsius, quod toties *εἷς* pro *τις* usurpat, v. c. p. 242. 11 *παιδίον ὑπὸ μιᾶς τῶν αἰγῶν τρεφόμενον*, p. 256. 12 *μίαν φέτο τῶν ἐκ τοῦ ἀντρού Νυμφῶν ὄραν*, p. 296. 21 *μιᾶς τούτων θυγάτηρ Ἥχῳ γίγνεται*, p. 297. 20 *ἐν δερμα αἰγὸς ἐπεσύραντο*, p. 309. 10 *κρεμᾶ ἀνθρώπων ἐκ μιᾶς πίτυος*. Πρόσεισι futurum est p. 309. 21, sed praesentis temporis significationem habet p. 242. 21, 253. 1 et 321. 11. Eodem modo *ἄπειμι* recte positum p. 274. 11, perperam p. 287. 10; *ἔπειμι* recte p. 275. 6, perperam p. 317. 20. Nescio quomodo pro *ἵνα* usurpavit *ὡς ἂν*, v. c. p. 243. 9 *ὡς δ' ἂν καὶ τοῦνομα τοῦ παιδίου ποιμενικὸν δοκοίη, Δάφνιν αὐτὸν ἔγνωσαν καλεῖν*, p. 258. 18 *ἔχοντες ἡμιολίαν, ὡς ἂν μὴ δοκοῖεν βάρβαροι*, p. 262. 10 *ὡς ἂν ὑπὸ Φωτῇ νύκτωρ τὸ γλεῦκος φέροίτο*. Δεδοικῶς est p. 294. 13 et 297. 22, *δεδοικῦα* p. 244. 20, *δεδοικότες* p. 269. 20 et 321. 28, *ἐδοίκει* p. 295. 1; semel legitur *δεδιότες* p. 273. 25. Πότε pro *πηνίκα* usurpatum videbis p. 245. 14. Perpetuo *συρίττειν*, numquam *συρίζω* inde futurum est *συρίσω*, non *συριῶ*. Ἀπελούετο, λουόμενον atque reliquae eiusmodi formae crebro inveniuntur p. 248. 13, 23, p. 249. 1, 255. 27, 256. 15, 265. 19 et 297. 16. Poeticum est *ιδέσθαι* p. 248. 23. Vitiosa est constructio p. 249. 21 *εἶθε αὐτοῦ σύριγξ ἐγενόμην, ἴν' ἐμπνέῃ μοι, εἶθε αἶξ, ἴν' ὑπ' ἐκείνου νέμωμαι*. P. 251. 24 *θερμᾶναι* legitur pro *θερμῆναι*, p. 255. 21 *ὀδμή* pro *ὄσμῃ*, p. 255. 24 *χαμαί* pro *χαμαῶζε*. Ἀναπιμπλάναι perperam usurpatur p. 256. 5, contra recte *ἐπιμπλάναι* p. 251. 30, 275. 25, 277. 10 et 286. 18. Saepissime *μὴ* inveni pro *οὐ* usurpatum: ecce praecipui loci: p. 258. 28 *μηκέτι μηδὲν μήτε ἐς τὰς αἶγας μήτε ἐς τοὺς ἄλλους ἀγροὺς περιεργασάμενοι κατήγον αὐτόν*, p. 267. 26 *ὃ μήπω πρότερον ἐποίησαν*, p. 273. 28 *μήτε τὰς αἶγας ἰδὼν μήτε τὰ πρόβατα καταλαβὼν μήτε Χλόην εὐρῶν πρὸς τὴν Φηγὸν ἔτρεχεν*, p. 287. 14 *ἐπεὶ μὴ εἴμαρτο χειμῶνός με ταύτην ἰδεῖν*, p. 290. 25 *τὰς μήπω τετοκυίας οἱ κριοὶ ἔβαινον*, p. 300. 6 *ἴκανόν σοι νῦν μὲν δόξαι μὴ πένητι*, p. 303. 16 *μηδὲν πῶν μηδὲ*

Φαγῶν παρὰ τὴν Χλόην κατέδραμε, p. 325. 5 ἰδεήθησαν γὰρ τοῦτο μὴ φέροντες τὴν ἐν ἄσει διατριβήν. P. 259. 11 et 321. 3 pro τεθνήξω perperam scripsit τεθνήξομαι. Ἄπεδύσατο est p. 260. 11 et ἐνδύσασθαι p. 319. 20. Perpetuo legitur ὀμνύειν et ἀπολλύειν, ὄμνυον, ὀμνύοντος, sed ὀμνύς invenitur p. 313. 16 et διώμνυτο p. 325. 1. Barbara forma est παρήμην p. 265. 12, 266. 17 et 320. 14. P. 271. 12 ἀνήσαιο Longus dedit; rectius erit πρίαίτο. P. 272. 14 parum proba est forma ἀπονίπτει. Nec feram aoristum p. 283. 16 ὄμοσον μὴ καταλιπεῖν Χλόην. Recte διδάσκειν ponitur p. 293. 22, 26 et 296, 17, sed medium διδάσκεσθαι perperam usurpatur p. 259. 18 et 293. 15. Nota praeterea verbum θέσθαι pro ποιήσασθαι usurpatum p. 273. 10 ἀπόβασιν δέξειαν θέμενοι, p. 277. 17 ὑμᾶς βορὰν ἰχθύων θήσω, p. 280. 30 τὰς αἴγας θήσειν διδυματόκους, p. 298. 11 μεγάλας αὐτοὺς εὐδαιμόνας θήσει, p. 310. 27 ἔφη ἐλεύθερον θήσειν, unde apparet Hercherum recte emendavisse p. 311. 31. Futurum βεύσεται displicet p. 297. 19, rectius est προσρυεῖς p. 315. 18 et συνερρηκώτων p. 315. 26. Denique θᾶπτον νοήματος p. 303. 16 revocat mihi in memoriam, quod apud Heliodorum et Achillem Tatium vidimus, omnia apud eos mira celeritate perfici.

Nunc Pastoralia ordine percurram et videbo ecquid supersit, quod satis evidenti medicina sanari possit. Scribit Longus in prooemio, se Lesbi vidisse in Nympharum nemore εἰκόνα, γραφὴν, ἰσορίαν ἔρωτος. Non feram asyndeton illud, cum praesertim infra inter εἰκόνα et γραφὴν non distinguatur, sed tabula modo hoc modo illo nomine appelletur. Ex Hirschigii annotatione non intelligo, in utro Codice εἰκόνας γραφὴν legatur, sed agnosco in corruptela veram scripturam εἰκονογραφίαν. Saepe animadverti librariorum composita nomina dissecare. Legitur in Demosthenis Oratione pro Phormione § 45: σὺ μὲν χλανίδα φορεῖς καὶ τὴν μὲν λένουσαι, τὴν δ' ἐκδέδωκας ἑταίραν καὶ ταῦτα γυναικ' ἔχων ποιεῖς καὶ τρεῖς παῖδας ἀκολούθους περιάγεις. Primum περιάγεσθαι hoc dicitur et requiro περιάγει· deinde inducendum est verbum ποιεῖς, denique malim compositum χλανιδοφορεῖς. Faciebant hoc delicati adulescentes, sicuti philosophi contra ἐτριβωνοφόρου. In Platonis Symposio p. 203 B: ἐπιβαυλεύουσα διὰ τὴν αὐτῆς ἀπορίαν παιδίον ποιήσασθαι

ἐκ τοῦ Πόρου, quanto rectius erit παιδοποιήσασθαι. Recte παιδοποιεῖσθαι legitur Legg. IX. 868 D. et Rep. V. 449 D., sed iterum ea locutio perit Legg. II. 674 B.: ὅταν ἐπινοῆ τις παῖδας ποιεῖσθαι ἀνὴρ ἢ καὶ γυνή, nisi forte existimemus ante sciri posse, sintne gemini nascituri. In Nicolai fragmento quod Stobaeus servavit in Florilegio XIV. 7. pro γαστήρ ἀργία Cobetetus, nisi fallor, γαστριμαργία correxit. Simile vitium est apud Plutarchum de Educat. Pueror. p. 12 B.: ἀμετρία γαστρὸς καὶ κλοπαὶ πατρῶων χρημάτων· praefero enim γαστριμαργίαι legere. Eadem via poterit fortasse perveniri ad veram scripturam apud Plutarchum πῶς ἂν τις διάκρ. p. 69 B.: ψέγοντι μὲν συνουσίας καὶ πότους αὐτοῦ, ψέγοντι δὲ ἀργίαν καὶ γυμνάσια καὶ λουτρὰ συνεχῆ καὶ πλησιμονὰς ἀκαίρους. Ante Wyttenbachium γυμνασίαν edebatur, sed possuntne recte coniungi ἀργία et γυμνάσια? Certe ἀργὸς non est, qui corpus exercet et γυμνάζεται. Itaque hic quoque malim γαστριμαργίαν. Apud Philostratum in Vita Apollonii p. 44: δεῖ δὲ πεφράχθαι τὸν ἄνδρα γιγνώσκειν τε ὡς ἀργίας μὲν ἠττηθεῖς ὁ σοφὸς ἢ χολῆς ἢ ἔρωτος ἢ φιλοποσίας, ἴσως ἂν καὶ ξυγγνώμην φέροιτο. Totus contextus manu ducit ad γαστριμαργίας. Apud Plutarchum συμπ. προβλ. 632 C. τὸν εὐδάπανον καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ χαρισικὸν κίμβρικα καὶ κύμινον προσαγορεύων, collato Eustath. p. 1828. 10 malim κυμινοκίμβρικα. Apud Euripidem Helen. 810:

οὕτω σιδήρῳ τρωτὸν οὐκ ἔχει δέμας,
sic demum agnoscam poetam:

οὗτος σιδηρότρωτον οὐκ ἔχει δέμας.

Similiter Herodotus I. 25 memoravit ὑποκρητηρίδιον σιδήρεον κολλητὸν, quod fuit nisi fallor σιδηροκόλλητον, sicuti legitur IX. 37 ἐν ξύλῳ σιδηροδέτῳ. Apud eundem VI. 52 τούτους ἀνδρῶθέντας αὐτούς τε ἀδελφεοὺς ἐόντας λέγουσι διαφόρους εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς ζῆς ἀλλήλοισι, requiro αὐτάδελφους τε ἐόντας. Quis Sophoclis non meminit: ὦ κοινὸν αὐτάδελφον Ἴσμήνης κἀρα. Prorsus stultum est quod legitur apud eum VII. 148: ἐτοῖμοι εἰσι Ἄργεῖοι ποιεῖν ταῦτα τριήκοντα ἔτεα εἰρήνην σπείσάμενοι, nam verum est τριήκοντοῦτεα εἰρήνην. Mox oratio variatur, quod ubique fit apud Herodotum et σπονδαὶ dicuntur τριήκοντοῦτιδες. Sed redeo ad Longum,

apud quem nunc satis credi poterit, esse rescribendum *εικονογραφίαν*. Sitne retinendum vocabulum *ισορίαν*, plurimum dubito.

Falsum est quod itidem in prooemio legitur p. 241. 20 οὐδείς ἔρωτα ἔφουγεν ἢ φεύξεται· imo hoc multi fecerunt, sed οὐδείς ἔρωτα πέφουγεν. Ea confusio crebro invenitur. Verum diu me exercuit quod legitur p. 243. 19: ἡ ὡα τοῦ ἄντρου τῆς μεγάλης πέτρας ἦν τὸ μεσαίτατον. Ἐκ πηγῆς ἀναβλύζον ὕδωρ ρεῖθρον ἐποίει χεόμενον, ὡσε καὶ λειμῶν πάνυ γλαφυρὸς ἐξετέτατο πρὸ τοῦ ἄντρου, πολλῆς καὶ μαλθακῆς πόας ὑπὸ τῆς νοτίδος τρεφομένης. Quaeritur quae sit ἡ ὡα τοῦ ἄντρου et quid sit illud quod dicatur esse τῆς μεγάλης πέτρας τὸ μεσαίτατον. Quia Longus perpetuo amat eadem dicere eodem modo, nam summa eius est dicendi penuria, optimum factu erit videre, quomodo alibi loquatur. Jam conferamus p. 305. 32: ΙΝΑ τοῦ παραδείσου ΤΟ ΜΕΣΑΙΤΑΤΟΝ ἐπὶ μῆκος καὶ εὖρος ἦν, νεῶς Διονύσου καὶ βωμὸς ἦν. Sequitur igitur post id quod est *μεσαίτατον*, plenam distinctionem delendam esse et particulam ἵνα esse inserendam ante τῆς μεγάλης πέτρας. Deinde aquulam illam *χεομένην* appellat, unde licet suspicari de rupe eam cecidisse atque sic ex rore esse natam τὴν νοτίδα, quae viridem locum et herbosum efficeret. Ecce jam emicat emendata lectio: ἄνωθεν τοῦ ἄντρου ἵνα τῆς μεγάλης πέτρας ἦν τὸ μεσαίτατον, ἐκ πηγῆς ἀναβλύζον ὕδωρ ρεῖθρον ἐποίει χεόμενον. Hoc facile est ad intelligendum et pertinet ad loci amoenitatem demonstrandam. Nunc etiam videmus, quid sit quod legitur p. 248. 12: τῇ πηγῇ ΠΑΡΑΣΤΑΣ τὴν τε κόμην καὶ τὸ σῶμα πᾶν ἀπελούετο. Adabat enim Daphnis fontis aquae, quae de rupe destillabat. Mutatio non mihi videtur nimis violenta; quantillum enim differunt ΗΩΑ et ΑΝΩ; terminatio *θεν* potuit per compendium indicari, deinde, ut fit, ommissa est. Amat Longus eiusmodi adverbia; p. 255. 29 legitur τὸ ἔνδοθεν καῦμα, p. 306. 3 εἶχε δὲ καὶ ἔνδοθεν ὁ νεῶς γραφάς et p. 243. 14 πέτρα μεγάλη, τὰ ἔνδοθεν κοίλη. Rohdus quoque locum emendare instituit, sed longe simplicissima ratio videtur, quam modo commendavi.

Quod Longus p. 244. 27 mentionem facit Nympharum τῶν ἐν τῷ ἄντροφ, ἐν ᾧ ἡ πηγὴ, primum quod ostendimus fons non scaturiebat in antro, sed de rupe destillabat. Itaque qua-

tuor vocabula ἐν ᾧ ἡ πηγὴ inutiliter adhaerent et releganda sunt in marginem. Idem adjecit, qui itidem interpolavit p. 322. 20: ἐκέρασε δὲ καὶ τὴν πηγὴν ὄνω τὴν ἐν τῷ ἄντρῳ. Quo tempore ea verba adscripta sunt, jam corruptus erat locus, quem supra in integrum restituimus. Sunt etiam aliae in Longo interpolationes, quas Hercherus notavit.

P. 246. 8 observavi confusionem praepositionum ἀπὸ et κατὰ: τὰς θραυστέρας τῶν αἰγῶν ἀπὸ τῶν κρημνῶν κατήλαυεν, nam Chloe in Daphnidis gratiam eas ἀπήλαυεν. Recte p. 282. 18 cum advesperascit, uterque dicitur gregem domum ἀπελαύνειν, simul autem συνέθεντο θᾶττον τὰς ἀγέλας τῆς ἐπιούσης κατελάσαι. Recte quoque p. 263. 12 κατήλαυον τὰς ἀγέλας ἐς τὸ πεδίον et p. 254. 6 εἰς τὴν πηγὴν, sed p. 248. 21 ἀπήλασαν τὰς ἀγέλας οἴκαδε. Ubique discrimen accurate observatur.

Obiter p. 246. 14 pro ἠμέλησεν reponemus imperfectum ἠμέλει et venio ad p. 246. 22: Λύκαινα τρέφουσα σκύμους νέους ἐκ τῶν πλησίον ἀγρῶν ἐξ ἄλλων ποιμνίων πολλὰκις ἤρπαζε, πολλῆς τροφῆς ἐς ἀνατροφὴν τῶν σκύμωνν δεομένη. Liebatne lupa σκύμους νέους? Omnes σκύμοι necessario semper sunt νέοι, uti opinor. Mater autem πολλῆς τροφῆς ἐδεῖτο, non quod σκύμους νέους pepererat, sed quod συχνοῦς,

Non feram indicativos modos p. 246. 31: τὸ περιττὸν τοῦ χρώματος κατέπασαν τῆς πρότερον γῆς εἰκόνα, ὥς, κἂν λαγῶς ἐπιδράμη, κατακλᾶ τὰ ξύλα κάρφων ἀσθενέστερα ὄντα καὶ τότε παρέχει μαθεῖν ὅτι γῆ οὐκ ἦν. Soloeca oratio est, quae Graeca fiet, si reposueris κατακλᾶν et παρέχειν. Esse miror qui talia non sentiant. Mox p. 247. 6 scribe: βιαιοτέρας γενομένης (τῆς) συμβολῆς, nam articulus abesse non debet.

Grave vitium nondum correctum est p. 249. 16: πόσοι βᾶτοι με ἤμυξαν, καὶ οὐκ ἐκλαυσα· πόσαι μέλιτται κέντρον ἐνήκαν, ἀλλὰ ἔφαγον. Qui Longum bene novit, assentietur mihi legendum esse: καὶ οὐκ ἔφυγον. Nimium sane ineptum est illud ἔφαγον et prorsus requiro, ut καὶ οὐκ bis ponatur, sicuti statim in vicinia legitur: καλὸς δὲ Δάφνης, καὶ γὰρ τὰ ἄνθη· καλὸν ἢ σύριγξ αὐτοῦ φθέγγεται, καὶ γὰρ αἱ ἀηδόνες. Aoristus ἔφυγον primum abiit in imperfectum ἔφευγον· ἔφευγον autem peperit absurdum ἔφαγον. P. 247. 27: τοσοῦτον ἄρα ἡ δίκη

μετῆλθεν, repone τοῦτον et, quod continuo sequitur, τοῦτον μὲν δὴ τυθησόμενον χαρίζονται σῶσρα τῷ βουκόλῳ, lege τὸν μὲν δὴ. Eadem p. 247. 21 legitur ἐζήτει, quamquam planissime requiritur praesens ζητεῖ. Denique p. 250. 7 εὐθύς μὲν ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, fere dixeris hoc esse non librariorum vitium, sed typhothetarum pro ἀπ' ἐκείνης.

Venio ad p. 251. 11, qui locus minime corruptus est, sed videndum est, num forte Parthenio laboranti succurrere possimus. Verba sunt Daphnidis: ἀρκεῖ δέ μοι τυρός καὶ ἄρτος ὀβελίας καὶ εἶνος λευκός, ὅσα ἀγροίκων πλουσίων κτήματα. Confirmatur quod notum est, vile cibi genus esse ὀβελίαν ἄρτον. Panis est ἀκάθαρτος et εὐτελής et ῥυπαρός: postquam furfures a farina excreti sunt, fit αὐτόπυρος et καθαρός. Ad illud genus etiam ὀβελίας ἄρτος referri debet. Romani *sordidum* panem appellant. Unde nomen sit natum, non prorsus constat. Scribit Athenaeus III. p. 111: ὁ δὲ ὀβελίας ἄρτος κέκληται ἦτοι ὅτι ἰβηλοῦ πιπράσκειται ὡς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἢ ὅτι ἐν ὀβελίσκοις ὠττάτο. Tum affert Aristophanis et Pherecratis testimonia et ita pergit: Ἐκαλοῦντο δὲ ὀβελιαφόροι οἱ ἐν ταῖς πομπαῖς παραφέροντες αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὄμων. Σωκράτης ἐν ἔκτῳ Ἐπικλήσεων τὸν ὀβελίαν φησὶν ἄρτον Διόνυσον εὐρεῖν ἐν ταῖς στρατείαις. Nempe divites ἄρτους καθαρούς habebant, sed μᾶζαι erant, quibus plebecula plerumque vescebatur et si forte panis accederet, erat tamen sordidus. Eo pertinet quod Athenaeus scribit quarto libro: Σόλων δὲ τοῖς ἐν πρυτανείῳ σιτουμένοις μᾶζαν παρέχειν κελεύει, ἄρτον δὲ ταῖς ἐορταῖς προσπαρτιθέναι. Nec neglegendum est Pollucis testimonium VI. 75: ὀβελιαῖ ἄρτοι οὓς εἰς Διόνυσου ἔφερον οἱ καλούμενοι ὀβελιαφόροι, ἐκ μεδίμνου ἐνός ἢ δυοῖν ἢ τριῶν τὸ μέγεθος, δι' ὀβελίσκων τινῶν εἰργμένους ἀφ' ἧν καὶ τοῦνομα. Corruptum est εἰργμένους; quod in nonnullis libris legitur εἰρημένους, manu ducit ad πειρομένους, quam lectionem Tzetzes ante oculos habuit, uti apparet Chiliad. VII. 770: Ἐγὼ μὲν ἄρτον ἔλεξα ἐνταῦθα ὀβελίαν τὸν ῥυπαρὸν καὶ εὐτελεῆ, τάχα καὶ πετυρίαν. Πρὸς Κόμμοδον Ἰούλιος γράφων δὲ Πολυδεύκης πῆ μὲν τοιοῦτον καὶ αὐτὸς τοῦτον κατονομάζει, Ὁ καχυδίας ἄρτος μοι, λέγων, καὶ ὀβελίας. Πάλιν φησὶν πού ἀλλαχοῦ ἄρτοι δὲ ὀβελιαί

οὓς Διονύσῳ ἔφερον οἱ ὀβελιαφόροι,
 ὄντας ἀπὸ μεδίμνων τε ἢ δύο ἢ τριῶν δέ,
 ἐμπεπαρμένους ὀβελοῖς· ὄθεν τὴν κλήσιν ἔσχον.

Videmus igitur festis diebus in Bacchi honorem τοὺς ὀβελιαφόρους in pompa panes eiusmodi humeris portavisse mulorum Marianorum instar; facile credam fuisse eos panes insane magnos, sed absurdum est putare fuisse eos interdum ἐκ μεδίμνων τριῶν, quantumvis Tzetzes Pollucis testimonium sua auctoritate confirmet. Scilicet ut medimnum ad nostram rationem exigas, capit λίτρας plus quam 52 et panem ἐκ μεδίμνων τριῶν vix quinquaginta robusti homines tribus diebus comedent. Satis apparet medimni vocabulum esse corruptum, sed quod reponam non habeo. Jam legimus apud Parthenium p. 13. 26. imperatorem Erythraeorum qui cum Milesiis Naxum obsideret, prodere voluisse Naxiis locum quem cum exercitu teneret, itaque de ea re in urbem nuncium misisse ἐνθήμενον εἰς ἄρτον μολυβδίνην ἐπισολήν. Stulte hoc excogitatum fuit, nam ipso pondere epistola argui poterat. Sed festus erat dies et Thargelia apud Milesios agebantur; ipse autem dux Erythraeorum considerabat ἐν Δηλίῳ ἱερῷ. Itaque epistolam baculo circumvolvit, quod pani inseruit. Hoc minime suspiciosum fore putavit. Quam epistolam ad obsessos perferendam dedit, eam considerat εἰς ἄρτον ὀβελίαν, nam sic scribendum est, et ὀβελιαφόρος videbatur qui tabellarius erat. Revera legimus τὸν κομίζοντα τὸν ἄρτον tuto pervenisse in urbem. Addam Platonis locum de consimili argumento. Socrates in Rep. II. 372 B. describit simplicissimum hominum victum in ipsis civitatis quam fingit primordiis: θρέφονται, inquit, ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἄλλατα σκευαζόμενοι, ἐκ δὲ τῶν πυρῶν ἄλευρα, τὰ μὲν πέψαντες τὰ δὲ μάξαντες, μάζας γενναίας καὶ ἄρτους ἐπὶ κάλαμόν τινα παραβλλόμενοι ἢ φύλλα καθαρά. Apparatus sunt, ut vides, minime Persici, sed sicuti μάζαι γενναῖαι dicuntur, sic ἄρτους quoque non simpliciter nominavit, sed adiectivum addidit ῥυπαρούς, quod vides cur exciderit. Elegans inest in eo loco chiasmus, qui neminem fugiet. Vescebantur autem illi prisci mortales pane cum furfuribus, h. e. habebant ἄρτους ῥυπαρούς. Nec rure tantum homines, sed etiam in castris milites ῥυπαρὸν ἄρτον ἐσθίουσι, quod tum ex ipsa rei natura apparet, tum ex Polybii testimonio

XXXVII. 3. 12. Restat, ut quaeramus de Aristophanis fragmento, quod Γεωργῶν octavum est apud Meinekium et ita audit:

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ ζευγάριον βοεικόν,
εἰ γὰρ ἐμοὶ παυσασμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο
σκάψαι κάποκλάσαι τε καὶ λουσαμένῳ διεκλύται
τῆς τρυγῆς ἄρτον λιπαρόν καὶ ῥάφανον φέροντι.

Recte, nisi fallor, Herwerdenus rescripsit *Φαγόντι*, sed praeterea displicet quod agricolae illi parvo contenti exoptant sibi *ἄρτον λιπαρόν*. Dubito quoque possitne panis satis bene *λιπαρός* dici, sed qui bibit *τὴν τρύγα*, contentus jam erit, dummodo habeat sordidum panem itaque scribam: *ἄρτον ῥυπαρόν*.

Admodum facile est emendare quod apud Longum legitur p. 251. 31 in descriptione flavae Chloes: *τότε πρῶτον καὶ τὴν κόμην αὐτῆς ἐθαύμασεν ὅτι ξανθὴ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅτι μεγάλοι καθάπερ βοός, καὶ τὸ πρόσωπον ὅτι λευκότερον ἀληθῶς καὶ τοῦ τῶν αἰγῶν γάλακτος*. Duo vocabula exciderunt, quae peti possunt ex illa descriptione Amoris p. 264. 12: *λευκὸς ὡς γάλα, ξανθὸς ὡς πῦρ*. Quanto in honore flava coma fuerit apud veteres, omnibus notum esse arbitror.

Quod eadem locutiones apud Longum identidem recurrunt, optimum inde petitur emendationis praesidium. Describitur v. c. Daphnis p. 251. 27: *σκυθρωπὸς τις εὐθύς ἦν καὶ πολλακίς ἐψύχετο καὶ τὴν καρδίαν παλλομένην εἶχε*. Pariter Philetas p. 266. 21: *ἤλγουν τὴν ψυχὴν, τὴν καρδίαν ἐπαλλόμεν, τὸ σῶμα ἐψυχόμεν*. Est hoc quidem multo rectius dictum quam illud, nec tamen reponam *ἐπάλλετο* pro *παλλομένην εἶχε*. Ne apud probatos quidem scriptores ea correctione uti ausim. Veluti quod legitur apud Theoprastum in Characteribus c. 5: *δεινὸς κτήσασθαι — αὐλαίαν ἔχουσαν Πέρσας ἐνουφασμένους*, Cobetus in Variis Lectionibus p. 189. reponit *αὐλαίαν Πέρσας ἐνουφασμένην*. Verum in Graeca Inscriptione quae apud Boeckhium 155 est et refertur ad archontem Callimachum, h. e. ad Olympiad. 107. 4. recensetur *χιτωνίσκος ἀλουργὸς περιποικίλος· οὗτος ἔχει γράμματα ἐνουφασμένα*, nec video qui possit dubitari verene Boeckhiius paucas literas quae desint suppleverit. Tertius apud Longum locus est p. 252. 18: *ἐκπηδᾷ μου τὸ πνεῦμα, ἐξάλλεται ἢ καρδία, τήκεται ἢ ψυχὴ*. Nonne praestat rescribere *πάλλεται*?

Recte edebatur olim p. 255. 1: *σθεις ἐκ κυνός, Φασίν, οὐ λίκου τόματος*, sed Hercherus vocabulum nescio quare reiecit in marginem. Respicit Longus proverbium, quod vide apud Zenobium 248. Cf. p. 263. 20: *τότε δὲ κύνας, Φασίν, ἐκ δεσμῶν λυθέντες*. P. 315. 11: *μέλλω βούς, Φασίν, ἐν αὐλίῳ καταλείπεσθαι*, quod proverbium Diogenianus recenset 270.

Soloecum est quod scribitur p. 256. 2: *δειναὶ αἱ μυῖται λυπῆσαι καὶ δακεῖν εἰ διώκονται* pro *διώκονται*, sed est fortasse vitium Longi ipsius. Scripsit certe p. 255. 15: *ἡγνῶν ὁ τι θέλουσι*, p. 274. 30: *ἡμῖν πεφρόντισαι τὸ κατ' ἐκείνην, ὡς μήτε εἰς τὴν Μήθυμναν κομισθεῖσα δουλεύοι μήτε μέρος γένοιτο λείας πολεμικῆς*, et alibi fortasse.

Quae leguntur apud Plutarchum in *Moralibus* p. 503 D: *ὥσπερ ὁ πυρὸς εἰς ἀγγεῖον κατακλεισθεὶς τῷ μὲν μέτρῳ πλείων εὐρίσκεται, τῇ δὲ χρεῖα μοχθηρότερος*, admirationem movent, nam de tritico hoc nemo memoriae prodidit, quod inclusum in vas corrumpatur et deterius fiat. Sed fit hoc in caso, ut inclusus intumescat et incipiat putrescere. Itaque certum mihi videtur, esse reponendum *τυρός*, sed periculum est, ne quis putet idem vitium latere apud Longum p. 258. 21, ubi praedones rapuisse dicuntur *οἶνον ἀνδοσμῖαν, πυρὸν ἄφθονον, μέλι ἐν κηρίοις*. Hoc rectissime editur; casei frequenter memorantur apud Longum. v. c. p. 250. 16, 253. 1. 16, 266. 32, 272. 16, 293. 29, 307. 18, 310. 9, alibi; sed Dionysophanes habet etiam *πεδία πυροφόρα*, ut legimus p. 242. 7. Dryantem videmus p. 300. 30 *πυρούς τινὰς ἄλωνοτριβοῦντα* et Lamonem p. 301. 23 *κριθία μετροῦντα*. Denique, quo res conficitur, p. 273. 7 dux Mytilenaeorum *πολλὰ μὲν ἤρκαζε ποίμνια, πολὺν δὲ σῖτον καὶ οἶνον*.

P. 258. 25 malim: *ἡ γὰρ Κλόη βραδύτερον ὡς κόρη τὰ πρόβατα ἐξῆγε τὰ Δρύαντος, quam τοῦ Δρύαντος*. P. 259. 9 jacet Dorco moribundus *αἵματος πολλοῦ χερομένου*: videtur ea lectio esse Florentini Codicis, quum in Vaticano legatur *φερομένου*. Equidem non possum non suspicari verum esse: *αἵματι πολλῷ βέβημενος*, uti p. 294. 19: *αἵματι βέβηται πολλῷ*. P. 260. 2: *τρέφεται μὲν ἡ ναῦς καὶ τοῦ κλύδωνος συνιόντος ἀπόλλυται*: sed navis non perit dum *τρέφεται* ipseque adeo gubernator *οἰακοςροφεῖ*, sed in exitio et calamitate locum habet *τρέπεται*. Milites *τρέφονται* dum exercentur, sed fu-

gam capessentes τρέπονται. Choreutarum est εροφή, hostium τροπή et quis hoc discrimen ignorare potest?

Ridiculum est quod legitur p. 260. 19: νήχεται δ' ἄρα βοῦς, ὅσον οὐδὲ ἄνθρωπος· μόνων λείπεται τῶν ἐνύδρων ὀρνίθων καὶ αὐτῶν ἰχθύων, οὐδ' ἂν ἀπόλοιτο βοῦς νηχόμενος, εἰ μὴ τῶν χηλῶν οἱ ἄνυχες περιπέσοιεν διάβροχοι γενόμενοι. Itane ΠΕΡΙΠΕΣΟΙΕΝ? Aliquanto melius intelligam ΠΕΡΙΣΑΠΕΙΕΝ, i. e. περισάπειεν. Verum undenam stultam fabulam Longus arripuit?

P. 262. 9: λίθου θλίψαι τὰ ἔνοια τῶν βοτρύων δυναμένου, malim βοτρυδίων, ut p. 269. 22 et delendum est δυναμένου· recte legitur p. 253. 6: δέρμα ταύρου τεμῆν ὑποδήματα atque ibi quoque infinitivus omnino satis est. P. 263. 25 πήραν ἐξηρημένος καὶ τὴν πήραν παλαιάν, dicendum hoc utique fuerat καὶ ταύτην παλαιάν. Sed paulo gravior corruptela viros doctos hucusque fugit p. 264. 30, ubi Philetæ verba sunt: ὄμνου κατὰ τῶν μύρτων ἀφήσειν. Novi eum usum praepositionis κατὰ et memini me legere p. 316. 19: κατὰ πάντων ὄμνε θεῶν, sed mirum jurisjurandi genus est atque incredibile per myrtos. Alibi apud Longum frequentissime per Nymphas jurant, v. c. p. 283. 5, 289. 15, 292. 1, 315. 10. 30, 317. 22 ipseque Philetas p. 272. 1 ὄμνε Πᾶνα καὶ Νύμφας. Repenam igitur: ὄμνου κατὰ τῶν Νυμφῶν ἀφήσειν. Τὰς μύρτους Longus supra aliquoties memoraverat, inde librarius vocabulum ἐναυλον habebat. Praeterea Τ et Φ haud raro confunduntur, cuius rei ὀδοῦ πάρεργον unum exemplum dabo. Fragmentum est Euripidis 470, quod servavit Athenaeus XIV. 640 v:

τί γὰρ ποθεῖ τράπεζα; τῷ δ' οὐ βρίζεται;
πλήρης μὲν ὄψων ποντίων, πάρεισι δὲ
μύσχων τέρειναι σάρκες ἀρνεία τε δαίς
καὶ πεπτά καὶ κροτητὰ τῆς ξουθοπτέρου
πελάνῳ μελίσης ἀφθόνως δεδευμένα.

Donec quis illud κροτητά commode explicaverit, scribam et legam: καὶ πεπτά κἀκροφητά.

Πεπτά placentae sunt, πέμματος εἶδος, ut scribit Schol. Arist. Eq. 1181.

P. 264. 1. describitur hortus ὅσα ὄραι φέρουσι, πάντα ἔχων ἐν αὐτῷ καθ' ὄραν ἐκάστην. Quid sit legendum, ostendet

p. 304. 10: τοῦτο τὸ μῆλον ἔφυσαν ὦραι καλαὶ καὶ φυτὸν καλὸν ἔθρεψε Τύχη. Illo loco malim Φύουσι legere, hoc καλὸν verum esse videtur. Τὸ μῆλον ἔφυσαν καλὸν dictum fuisse suspicor eodem modo, quo apud Homerum Aristophanes scripsisse dicitur: ἄλλα δὲ θ' ὕλη τηλεθρόντα φύει. Recte Nauc- kius p. 48 eam lectionem in Piade commendare videtur. Τὸ μῆλον ἔφυ vel ἐγένετο καλὸν, consentaneum est idem dici posse sic τὸ μῆλον ἔφυσαν ὦραι καλὸν, non καλαί. Ceterum Φύειν et Φέρειν haud semel confunduntur. Quod legitur apud Plutarchum in vita Lycurgi 8: πολλῶν ἀκτημόνων καὶ ἀπόρων ἐπιφερομένων τῇ πόλει, tu lege ἐπιφυομένων.

Statim sequitur apud Longum p. 264. 2: ῥόδα καὶ κρίνα καὶ ὑάκινθος καὶ ἴα ἀμφοτέρα· malim plurali numero ὑάκινθοι. Contra p. 265. 29 non τοξάρια Amor habebat, sed τοξάριον, uti recte legitur p. 244. 30. P. 266. 11 κρατεῖ δὲ τῶν δμοίων θεῶν· οὐδὲ ἡμεῖς τοσοῦτον τῶν αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων, locum sic constituam: κρατεῖ δε τοσοῦτον τῶν θεῶν, ὅσον οὐδ' ἡμεῖς τῶν αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων. Absurde p. 269. 21 dicitur nescio quis indigere λίθου θλίβεντος τὰ πατηθέντα βοτρυδία. Modo tractavimus id quod legitur p. 262. 8: (ἐμελέ τιμι) λίθου θλίψαι τὰ ἔνοια τῶν βοτρυδίων· itidem p. 269. 21 infinitivum requiro, deinde ne rusticus sero veniat uvis jam conculcatis, praeterea coniciam: τῶν δὴ τις ἀγροίκων ἐς ἀνολκὴν λίθου θλίβειν τὰ τρυγηθέντα βοτρυδία χρήζων σχολίου, κτέ.

Pag. 269. 28 Methymnaei μεμψάμενοι τοὺς ξενοδόκους παρέπλεον, sed aliquantum progressi, ut est p. 273. 23, οὐκ ἐγγίνωσκον περαιτέρω πλεῖν. Itaque priore loco Longus dederat: πέρα ἔπλεον. Παραπλεῖν simpliciter est *litus legere*. Pag. 271. 15 pro τοσαῦτα scribe τοιαῦτα et p. 272. 30 pro οἰκιῶν malo οἴκων, sed haec minuta sunt.

Venio ad p. 274. 16. Adpellitur navis Methymnaeorum ad agros Mytilenaeorum: exeunt milites praedatum et Chloe διωκομένη καταφεύγει πρὸς τὰς Νύμφας ἱκέτις. Hostes loci sanctitatem nihil veriti virginem abripiunt et parant reditum. Supervenit Daphnis, qui postquam Chloen nusquam invenit, tandem Nymphas adit, ἐφ' ἃς ἔλκομένη κατέφυγεν. Participium ἔλκομένη ferri non potest; satis probabiliter potest emendari

διωκομένη· sed succurrit medicina haud parum elegantior: λισσομένη. Corruptelae origo in aprico est.

P. 280. 18 particula ὡς periit in his verbis: ἡ δὲ ἦν μικρὰ (ἄς) πρὸς μεγάλην τέχνην. Sed plus proderit correxisse p. 281. 11, ubi Philetæ fistula dicitur μέγα ὄργανον καὶ αὐλῶν μεγάλων. Scilicet excidit κρεῖττον et fuit illa fistula αὐλῶν μεγάλων κρεῖττων. Sic enim Longus amat dicere, v. c. p. 242. 24: τῆς κατὰ τὴν ἔκθεσιν τύχης ἐν σπαργάνοις κρεῖττοσι, p. 244. 23 κάλλος κρεῖττον ἀγροικίας, p. 258. 27 κρεῖττον τῆς ἐξ ἀγρῶν ἀρπαγῆς. p. 295. 9 κόμην τῶν Ἴων κρεῖττονα, alibi. Praeterea quod paulo minus certum est, rectius fortasse scribetur: αὐλῶν πλαγίων κρεῖττον, sicuti αὐλοὶ πλάγιοι et σύριγγες coniunguntur p. 243. 24 et 319. 15.

P. 285. 4 περιπεσοῦσα χιῶν ἀπέκλεισε τὰς ὁδοὺς, Cobetus occupavit emendare ἐπιπεσοῦσα, Mnem. VII. 383, ubi quae inveniuntur Longi emendationes, Rohdium fugerunt, credo quod ea pagina non legitur in Novis Lectionibus. Est etiam satis certa medicina p. 285. 8: λάβροι μὲν οἱ χεῖμαρροι κατέρρεον, ἐπεπῆγει δὲ κρύσαλλος. τὰ δένδρα ἐφῶκει κατακλωμένοις. Courierias barbare edidit καταχωμένοις, non multo melius est quod Hercherus reposuit κατεσκελετευμένοις. Rohdium incertus haeret utrum καταυαινομένοις commendare debeat an κατακεκαρμένοις. Nihil horum probari potest et lenè remedium salutem afferet. Usulare est ἀποκάειν· sic apud Xenophontem in Anabasi IV. 5. 3. Boreas ἀποκάει πάντα, alibi VII. 4. 3 τῶν Ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκάοντο καὶ ὄτα. Apud Longum ipsum p. 289. 4 αὖρα βόρειος ἀπέκκε πάντα. Itaque apparet eo loco, a quo initium fecimus, rescribendum esse: τὰ δένδρα ἐφῶκει ἀποκαομένοις.

Sine sensu editur quod invenimus p. 287. 23. Canis carnem nruerat; Dryas baculo sumto ἐδίωκε κατ' ἴχνος ὡσπερ κύων. Nusquam canis ineptius nominari potuit: lege ὡσπερ εἶχεν, quod legitur p. 294. 1. Pro evanido vocabulo librarius reposuit, quod primum ei venit in mentem.

Quae amantes inter se nugantur, ea non ad vivum resecanda esse scio, sed debent tamen cum ratione quadam insanire neque incuriosus in talibus Longus. Hiemis tempore Daphnis Chloen raro invisere potest, dum domi apud parentes sedet ad

focum et grex stabulo continetur. Θάρρει, Δάφνι, Chloe inquit, θερμός ἐστιν ὁ ἥλιος, in quibus rectius fortasse scribetur ἐσαί. Εἰ γὰρ οὕτως γένοιτο, Daphnis respondet p. 289. 19, θερμός, ὡς τὸ κᾶον πῦρ τὴν καρδίαν τὴν ἐμήν. Ut significet se maximo igni ardere, sic dicere debet: μὴ γὰρ οὕτως γένοιτο θερμός. Hoc amantem decet.

Addiscere sensim aliquid possumus, non possumus κατ' ὀλίγον ἀκριβοῦν· quam enim artem nondum perdidicimus, eam nequaquam ἀκριβοῦμεν. Ridiculum est, quod p. 290. 20 de lusciniis legitur, quas Daphnis et Chloe verno tempore fistula canentes incitabant ad aemulationem: αἱ δ' ὑπεφθέγγοντο ἐν ταῖς λόχμαῖς καὶ τὸν Ἴτυν κατ' ὀλίγον ἠκριβοῦν. Tardi discipuli lento gradu procedunt et sensim proficiunt, luscinae vero, quum praesertim τῆς ᾠδῆς ἐκ μακρᾶς σιωπῆς recordarentur, τὸν Ἴτυν μετ' ὀλίγον ἠκριβοῦν, bene prosit. Eadem pagina p. 290. 30 lege: καὶν (pro καί) γέροντας ὀρώντας ἐξώρμησεν εἰς ἀφροδίτην τὰ τοιαῦτα θεάματα.

Memorantur p. 291. 2 νέοι καὶ σφριγῶντες καὶ πολὺν ἤδη χρόνον ἔρωτα ζητοῦντες. Quod nuper ad Achillem Tatium ostendi, aliquid maius illi cogitabant, nempe ἔρωτος ἔργα, uti recte p. 292. 2: ἔκλαεν εἰ καὶ κριῶν ἀμαθέτερος εἰς τὰ ἔρωτος ἔργα et p. 293. 15: διδαξαμένην τὰ ἔρωτος ἔργα. Atque Longus perpetuo sic loquitur v. c. p. 250. 6: εἰδὼς ἔρωτος καὶ τὰ ἔργα καὶ τοῦνομα, p. 250. 22: ἔδει Δάφνιν γυνῶναι τὰ ἔρωτος ἔργα, p. 252. 28: γευόμενος τῶν ἔρωτος ἔργων καὶ λόγων, alibi.

Nondum evidenti medicina emendari potuit, quod sine sensu legitur p. 292. 24. τῆς ἐπιούσης ὡς παρὰ τὴν γυναῖκα λαβὴν τὴν τίκτουσαν ἀπιοῦσα· etiam Herchero res non successit. Nihil aliud latet nisi δῆθεν.

P. 295. 17 Daphnis et Chloe piscatores conspiciunt festinantes in urbem: ἠπειγόντο νεαλεῖς ἰχθύς εἰς τὴν πόλιν διασώσασθαι τῶν τινι πλουσίῳ. Multo verius erit διακομίσασθαι neque praedones eo tempore metuebant. Deinde remigibus cantantibus, Chloe miratur Echus vocem et p. 296. 2: ἡ ἐκ τῆς γῆς Φωνὴ τοσοῦτον ἐπαύετο βράδιον, ὅσον ἤρξατο. Supple: ὅσον ὕερον ἤρξατο.

Quod de Echo legitur p. 296. 28: φιλοῦσα τὴν παρθενίαν, id dictum oportuit φυλάττουσα. P. 300. 2: οὐδεὶς προσ-

ἤλθεν ὀδοιπóρος, insere quod prorsus necessarium est οὐδεὶς πω προσῆλθεν. P. 301. 30 in Codicibus legitur συντέτραπται· qui correxit συντετράφθαι, non attendit infinitivum συντεθράφθαι scribi oportere. P. 302. 14 Hercherus edidit: καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην, εἰ μὴ γέρων τε ὦν ἤδη καὶ χειρὸς εἰς τὰ ἔργα περιττοτέρας δεόμενος ᾤμην καὶ τὸν ὑμέτερον οἶκον Φίλον προσλαβεῖν. Quod scripsit ᾤμην, id in Codice est ὡς μὴ. Equidem eam orationem parum Graecam judico et abiecta coniunctione ὡς, qua nihil opus est, locum sic constituam: καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην ὡμογέρων τε ὦν ἤδη καὶ χειρὸς εἰς τὰ ἔργα περιττοτέρας δεόμενος μὴ καὶ τὸν ὑμέτερον οἶκον Φίλον προσλαβάν. Nondum consenuerat Lamon, sed erat σκληρὸς γέρων καὶ χεῖρας ἐκ γεωργικῶν ἔργων ἰσχυρὰς ἔχων, ut est p. 270. 26.

P. 304. 2 τῶν πολλῶν τὴν εὐωδίαν ἐνίκα μόνον· non hoc requiro, sed πολὺ. Quod inter scribendum omnes saepe faciunt, casu librarius aliud dedit vocabulum quam debebat, nec pendent eiusmodi correctiones ex observatione aliqua palaeographica. Adscribam unum alterumque exemplum. Apud Isaeum de Cironis hereditate § 7 legitur: ἐκείνη μὲν οὖν συνοικήσασα οὐ πολὺν χρόνον τεκοῦσα αὐτῷ τὴν ἐμὴν μητέρα μετὰ ἐνιαυτοῦς τριάκοντα τὸν βίον ἐτελεύτησεν. Sunt qui omissa negatione scribant συνοικήσασα πολὺν χρόνον· alii malunt μετὰ ἐνιαυτοῦς τρεῖς. Neutrum sufficit et verum esse judico μεθ' ἡμέρας τριάκοντα. Sic in oratione de Dicaeogenis hereditate § 37 confusa videbis δραχμὰς et μνᾶς. Apud Platonem in Lyside p. 213 c. librarii Φιλῆ dederunt, quum μισῆ deberent. Apud Strabonem IX. p. 273 Tauchn. Λοκρὶς legitur pro Φωκίς et XV. p. 254 τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος pro τὸ Ἰνδικόν. Denique in scholio ad Odysseam λ. 58: οὐρία χρησάμενος πολλῇ καὶ μιᾶς ᾧρας διαβάς ὄλον ὠπεανὸν περιτυγχάνει αὐτῷ περὶ τὰς Ἄιδου αὐλάς. Scribe μιᾶς ἡμέρας et τὰς Ἄιδου πύλας. Alia eiusdemmodi conquirere facile est.

Insere articulum p. 309. 27: ἤκε μὲν δ' Ἀσύλος ἐφ' ἵππου καὶ (δ) παράσιτος αὐτοῦ. P. 310. 18 pro κομίσαντα malim προσκομίσαντα, sicuti recte legitur p. 310. 8. P. 310. 31. post παρασχεῖν excidit ἤξιου. Itidem vocabulum incuria periit p. 312. 8: Εἰ ποτε Ἀπόλλων Λαομέδοντι θητεύων (αἴγας) ἐβουκόλησε, τοιοῦδε ἦν οἶος τότε ᾤφθη Δάφνις. Sed admodum est

ridiculum vitium p. 311. 6: ὁ δὲ μεθύοντα ἄνθρωπον καὶ ἐς ὧτα μόλις παρωσάμενος. Volebat Daphnidi vim inferre Gnatho ille et satis intelligimus, eum hoc non fecisse sedentem sed stantem; quid autem attinet addere, quod nihil ad rem faciat? Verum Daphnis aegre repulit nebulonem, qui caeca cupiditate efferebatur, nempe ἐσυκότα. Notus est senarius:

οὐδὲν φρονεῖ δίκαιον ἐσυκῶς ἀνήρ.

Prorsus idem vitium est in Diogenis Ἐπίστολα XXXV. p. 249 Ed. Didot.

Quod dicitur παροίνημα Γνάθωνος, multo melius est quod legitur p. 315. 2 ἐμπαροίνημα. Gravius vitium est p. 316. 5: εὐρον αὐτῷ καὶ γνωρίσματα συνεκκείμενα ὁμολογῶ δέσποτα καὶ φυλάττω. Hercherus rescripsit ὁμόλογα ὧ δέσποτα, sed difficile dictu erit, quae sint γνωρίσματα ὁμόλογα. Scribe ΟΜΟΛΟΓΩ et emicabit ΟΜΟΤΑΕΓΩ: h. e. γνωρίσματα συνεκκείμενα ὁμοῦ, ἃ ἐγὼ δέσποτα καὶ φυλάττω. Mox p. 316. 10 ἐς Μυτιλήνην αὐτὸν ἄγειν ἐπὶ γυναικῶν ἔργα σπουδάζει. Indignatur Lamo cuius illa verba sunt et rem notat suo nomine: ἐπὶ κιναίδων ἔργα. P. 318. 6 supple: ἐγένετο γὰρ μοι πρῶτος υἱὸς καὶ δευτέρα θυγάτηρ καὶ τρίτος (οὗτος) Ἄσύλος. P. 320. 6 οὔτε Δάφνιδος ἐτι γαμήσοντος: negat Cobetus in illis futuri formis erravisse Longum, sed librariorum vitiosas scripturas ubique esse corrigendas, cf. Mnem. VII. 384. Hic certe parata medicina est: scripsit Longus γαμησεῖοντος. Nullus scriptor est, apud quem hoc verbum invenitur, nisi apud Alciphronem, h. e. eum quem Rohdus contendit Longo ante oculos fuisse.

Stultum est quod editur p. 322. 7: ἡσθεῖς ἐπὶ τῷ συνωμοσίῳ κατέκλινεν αὐτούς. Scribe συμποσίῳ. Idem vitium etiam plus mali attulit apud Dionem Cassium LIX. 28: ἵνα γὰρ τις τὰ τε καπηλεῖα τὰς τε ὄρνας καὶ τὰ δικασήρια τοὺς τε χειροτέχνας καὶ τὰ ἀνδράποδα τὰ μισθοφοροῦντα τὰ τε ἄλλα τοιαῦτα, ἐξ ὧν οὐδὲν ὅτι οὐκ ἠργυρίζετο, παραλίπη, ἀλλὰ τὰ γ' οἰκήματα τὰ ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ ἀποδειχθέντα, πῶς ἂν τις σιωπήσειεν; Monstrum est ὄρνας: ne Dindorfius quidem vidit legendum esse πόρνας; praeterea emenda ἐργασήρια. Sed in Dione Cassio plurima vitia sunt sananda, de quibus quam primum potero dicam, ut aliquando telam absolvam, quam ἐν τῷ λογίῳ Ἑρμῆ inchoavi.

Unus locus mihi superest p. 323. 19: *ἔδοκει τὰς Νύμφας δεῖσθαι τοῦ Ἐρωτος ἥδη ποτὲ αὐτοῖς κατανεῦσαι τὸν γάμον.* Verum est *κατανύσαι*.

Raptim quaedam addere juvat de Xenophonte Ephesio. Etiam in hoc scriptore aestimando sequar Rohdii iudicium atque illud inprimis probo quod scribit, nos habere Ephesiacorum recensio- nem in brevius contractam. Hinc factum est ut interdum nar- ratio hiare videatur et quae desunt cogitando supplere debeamus, v. c. p. 335. 30, 349. 31, 388. 29 et 387. 7. Est autem sermo quo ille Xenophon utitur, admodum vitiosus. Singula non examinabo, sed duo tantum exempla adscribam. Quod apud Heliodorum videmus, eum *parentes τοὺς Φύντας* appellare, idem error apud Xenophontem occurrit p. 339. 24. Deinde quam vitiosus est usus quarti casus his locis: p. 366. 17: *ἔρ- χεται Εὐδοξος κομίζων φάρμακον ὑπνωτικόν, ὡς μήτε τι παθεῖν τὴν κόρην καὶ αὐτὸν ἐφοδίω τυχόντα ἀνασωθῆναι* et p. 389. 28: *ἔδοκει μὲν αὐτὴν εἶναι μεθ' Ἀβροκόμου*.

Codex Florentinus, quo Ephesiaca continentur, admodum negligenter scriptus est; multa vocabula perperam sunt addita, multa omissa, multa male lecta. Veluti nomina propria saepe praeter ullam necessitatem inserta sunt atque inutiliter adhae- rent; p. 334. 15 Ἀβροκόμην, p. 349. 6 et 350. 24 Ἀψύρτου, p. 350. 21, 352. 24 et 356. 14 Μαντώ, p. 353. 7 Θεμισώ, p. 358. 16 et 358. 20 Ἀνθείας et p. 358. 20 Περίλαος. Supervacanea sunt *ἰξιδόντα* p. 340. 6, *διηγείται* p. 392. 4 et *ἕξειν* p. 386. 27, quod ostendet p. 347. 23 et 368. 27. Contra pos- sunt interdum quae desunt, satis certa ratione revocari. Veluti quod legitur p. 332. 28: *λαβῶν δὴ τὴν κόμην ὁ Ἀβροκόμης καὶ σπαράξας τὴν ἐσθῆτα* quid requiratur, ostendent loci sequentes: p. 351. 15: *σπαράξασα τὰς κόμας καὶ περιρρηξάμενη τὴν ἐσθῆτα*, p. 364. 29: *σπαράξασα τὰς κόμας*; p. 367. 25: *τὴν ἐσθῆτα περιρρηξάμενος*, p. 370. 28: *περιερρήξατο τὸν χιτῶνα* et p. 385. 28 activum verbum est: *περιρρήγνυσι τὴν ἐσθῆτα*. Itaque quum videamus Xenophontem perpetuo τὰ αὐτὰ ὡσαύτως λέγειν, in- seremus p. 332. 28: *λαβῶν δὴ τὴν κόμην ὁ Ἀβροκόμης καὶ σπα- ράξας (καὶ περιρρηξάμενος) τὴν ἐσθῆτα*. P. 343. 9 lege: *πρὸς αὐτῆς (τῆς) Θαλάσσης*. P. 347. 2: *ἴνα ἐμαυτὸν ὑποθῶ ληψὲ ἑρῶντι τὴν αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν* intelligam: (διὰ) τὴν (τοῦ

ζῆν) αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν. Sic demum recte sequitur: καὶ τίς ἐμοὶ βίος περιλείπεται πόρνη μὲν ἀντὶ ἀνδρὸς γενομένῳ, ubi malim πόρνη. P. 351. 3 scribe χρῶ (τῶ μῶ) σώματι, p. 351. 22 τοῖς (σοῖς) οἰκέταις, p. 351. 30 (οὔτως) εἰπῶν. P. 354. 5 recte viri docti inseruerunt ἄχραντον debueratque hoc adeo Hercherus in textum recipere, sed in Xenophonte quaedam negligentius administravit saepeque etiam in accentibus notandis erravit. Excidisse autem (ἄχραντον) τηρῆσαι, ostendent p. 358. 30 et 376. 14. P. 357. 17 supple (λαβῶν) ἄγει, quod recurrit p. 364. 9. P. 357. 24 corrigam: ὁ δὲ (πρὸς) αὐτὸν ὄσις ἦν οὐ λέγει, p. 358. 8: ψόφος (ἐκ) τῆς ὕλης ἠκούετο. p. 359. 11: λέγονται γὰρ οἰκεῖν (ἐκεῖ) ἄνδρες εὐδαίμονες, p. 364. 1: ἐν δὲ τῷ χρόνῳ ὅθ' ἢ Ἄνθεια ληφθεῖσα (ἐσώθη) ἐκ τοῦ ληστῆριου, nec scribam cum Herchero ἐλήφθη. P. 368. 5 insere: ἐκειτο (ἐτι) ἀναιοθῆτοῦσα, p. 368. 11 ἢ Ἄνθεια (ἐν) αὐτῆς γενομένη et p. 373. 6 ἢ δὲ ἐν αὐτῆς γενομένη, sicuti recte apud Hirschigium editur p. 388. 18: ἔδοξεν ἐν αὐτῆς γεγόνεσθαι et p. 396. 29: οἱ δ' ἐν ἑαυτῶν γενόμενοι. Verum hoc iam Cobetus vidit Mnem. VII. p. 319. Impense miror quod apud Sophoclem invenio in Philocteta vs. 950:

ἀλλ' ἀπόδος, ἀλλὰ νῦν ἔτ' ἐν σ α υ τ ῶ γ ε ν ο ῦ.

Negatio periit p. 384. 6: αὐτὴ μὲν (οὐκ) ἔτυχεν ἐπὶ τῆς οἰκίας. P. 389. 10 supple: περιήει (τὴν πόλιν) τὴν Ἄνθειαν ζητῶν, sicuti recte legitur p. 391. 5 et 393. 18. P. 396. 29 malim: οὐ γὰρ ἂν ποτε Ῥόδην (ἰδεῖν) ἤλπισεν, p. 399. 5 ἐπιβάντες (τῆς) νεώς, et sunt etiam alii loci eiusdemmodi.

Venio ad corruptas Codicis lectionis. P. 331. 13 nonnullos legimus credidisse esse Antheam ὑπὸ τῆς Θεοῦ περιποιημένην. Parum prodest cum Hemsterhusio scribere περιπεποιημένην. latere videtur πεπεμημένην, quod primum abiit in περιπεπημένην, deinde in περιποιημένην. De forma nominis conferri potest quod scribit Cobetus in Variis Lectionibus p. 253. P. 331. 21: ἔτρεψαν τὰς ὄψεις: corrige ἔτρεψαν.

Improbanda scriptura est p. 338. 7 ἐνθέντες τῇ ἐμῇ κέντρον ψυχῆ, nam requiritur ἐνέντες, nec magis ea verba confundi possunt, quam apud Romanos *imponere* et *immittere*. Scripsi olim in Anabasi VII. 4. 1. ὅπως φόβον ἐνεῖη καὶ τοῖς ἄλλοις ῥῆα πείσονται pro ἐνθείη, cf. Mnem, VII. 3. Contra in eius-

dem Xenophontis Memorabilibus II. 1. 3 προσείναι pro προσ-
 θείναι legitur, quod Weiskius correxit. Nescio quomodo Θ in-
 terdum perperam sive additur sive omititur. Hinc confundun-
 tur ελείν et ελθεῖν· recte apud Timaeum legitur παρατενθείς, in
 Photii Codice idem perperam scribitur παρατενθείς. Apud
 Plutarchum in vita Solonis c. 4 memoratur tripus, quem He-
 lena olim in mare demiserat: ὃν λέγουσιν Ἑλένην πλεύσαν ἐκ
 Τροίας αὐτόθι καταθεῖναι. Haud parum verius iudico κα-
 θεῖναι.

P. 339. 28 pro ἐπισπένδων lege ἀποσπένδων. P. 344. 32:
 συνεβούλευσε μὴ ἐπὶ πλεον ἐπανιᾶσθαι, nunc locus non est
 composito verbo et corrigendum ἔτι ἀνιᾶσθαι. P. 356. 8:
 αὕτη γένοιτ' ἂν εὐδαίμων ἐμοὶ μεθ' Ἀβροκόμου ταφή. Et
 hoc quidem sensu vacuum, nam Habrocomes eo tempore Tyri
 erat et Anthea in agro quodam prope urbem Antiochiam.
 Scribe: μεθ' Ἀβροκόμην, uti est apud Longum μετὰ τοιοῦτον
 ποιμένα atque omnino saepe sic loquuntur. Utitur Xenophon
 in precibus optativo modo: itaque p. 356. 20 ἀμείψαισθε ma-
 lim quam ἀμείψασθε.

Magno opere improbo quod novissimi editores dederunt p. 358:
 κρεμᾶν τὴν κόρην ἤθελον, neque animadverterunt κρεμᾶν futuri
 esse temporis. In Codice traditur legi κρεμνᾶν· ducit hoc ad
 κρεμνάναι, nam sic scribitur interdum in Codicibus pro
 κρημνάναι. Quam formam analogia commendat, κρημνάναι, ea
 aetatem tulit in Mediceo Codice apud Aeschylum Sept. 229,
 uti et apud Euripidem in Electra vs. 1218. Ceterum in Ephes-
 iacis ter legitur ἀποκτινύειν.

Ad emendandum p. 360. 23 primum recurrendum est ad
 Plutarchum, cuius illa verba sunt γαμ. παραγγ. p. 138 B:
 πολλαὶ δὲ καὶ τῶν νεογάμων δυσχεράνασαι διὰ τὰ πρῶτα τοὺς
 νυμφίους. Vix quisquam dubitabit, quin ibi legendum sit διὰ
 τὰ πόρρητα. Jam apud Xenophontem p. 360. 23 legitur:
 καὶ τὰ πρῶτά γε τοῦ ἔρωτος ὁδοποιεῖ Φιλήματα καὶ ψαύσματα.
 Crebro apud Xenophontem invenitur adverbium τὰ πρῶτα, sed
 hic tamen malim: τὰ πόρρητα τοῦ ἔρωτος. Ipsum vocabulum
 vide p. 392. 12.

P. 361. 8: ὡς δ' ἀδύνατον ἦν αὐτῷ, πείθει τὸν πατέρα
 αὐτοῦ, scribe: ἀνόνητον, coll. p. 389. 22 et Charit. p. 68. 13.

P. 362. 15 male ἐτράπην legitur pro ἐτραπόμην. Vera forma usurpatur p. 363. 16 et 373. 24. P. 365. 4: ὦ Φιλτάτη μου πασῶν Ἀβροκόμου ψυχῇ, lege: μοι. P. 365. 10: ἐπ' οἰκημά τι ἡρεμαῖον· lege ξρημον, coll. Cobeto ad Charit. p. 9. 27 in Mnem. VIII. 251. P. 366. 25: ἡ δ' ἄκουσα καὶ δεδακρυμένη ἐξήει· lege: κλάουσα. Sic solet Xenophon τὰ ἰσοδύναμα coniungere: p. 369. 11: θρηνοῦσα καὶ ὀδυρομένη, p. 386. 8: κλάουσα καὶ ὀδυρομένη, p. 391. 18: ἀνόμεωξέ τε καὶ ἀνωδύρατο, p. 396. 20: ἐδάκρυνέ τε καὶ ἀνέφευεν, alibi. P. 368. 3 pro περιθεῖς requiritur praesens περιτιθεῖς. Risum movet quod p. 372. 4 Hercherus ἀναθειῆ dedit pro ἀναθειῆ. P. 373. 18 pro ἀπελθόντες verum est προελθόντες. P. 376. 6 ὀδεύσαντα τὴν ἄνω Αἴγυπτον, scripsit Xenophon διοδεύσαντα, cf. p. 374. 10 et 383. 10. Grave vitium est p. 377. 17: ἐφασκε λόγῳ λήψεσθαι καὶ παρὰ τοῦ Ἰπποθόου δῶρον αἰτήσιν haec quidem intelligi non possunt: facilia sunt: ἐφασκε δόλῳ λήψεσθαι ἢ π. τ. ἴ. δῶρον αἰτήσιν. P. 380. 4 ἐνοικίζεται παρὰ πρεσβύτη· quid requiratur aperiet p. 360 2: πλησίον τῶν πυλῶν εἰσφκίσαντο et p. 393. 7: πλησίον τοῦ λιμένος εἰσφκίσαντο. P. 381. 14: γυναῖκα πρεσβῦτιν μὲν ἤδη, καλὴν δὲ γενομένην ἔτι Αἰγιαλεῖ κόρην· scribe: Φαινομένην, uti mox recte: οὐ γὰρ οἶα νῦν δρᾶται σοί, τοιαύτη φαίνεται ἐμοί. P. 386. 9: τὴν σωφροσύνην πορνοβοσκὸς ἀναγκάσει με λύειν. Latet μολύνειν, quod verbum recte usurpatur p. 354. 9: δμυσιν ἢ μὴν φυλάξειν ἀμόλυτον. Non dissimile vitium est p. 388. 22: νυνὶ δὲ οὐδὲν χαλεπὸν εἰπεῖν πρὸς σέ, πάντα ἤδη μεμαθηκότα τὰ κατ' ἐμέ. Corrigan: οὐδὲν ἔχω λοιπὸν εἰπεῖν. De p. 390. 6 dixi in Mnemos. XII. p. 168. P. 394. 6: ἐφίστανται εὐχόμενοι τῷ θεῷ· scribe: εὐξόμενοι. Denique p. 397. 18. τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ἐβούλοντο αἰ ψυχαί, aut fallor aut latet verbum ἐμαντεύοντο. Supersunt etiam alia apud Xenophontem corrupta, sed haec nunc raptim indicare satis habui.

Amstelodami,
d. 2 m. Dec. 1876.

DE NONNULLIS LOCIS

APUD SUIDAM.

Suidae Lexicon ex recognitione Immanuelis Bekkeri
Berolini. 1854.

Suid. v. Γαλή. — ἔστι δὲ ὄνομα ἰσόψηφον ΔΙΚΗ καὶ ΓΑΛΗ.
ἀπὸ γὰρ τῶν αὐτῶν σύγκειται γραμμάτων. Qui addidit ἀπὸ γὰρ
τῶν αὐτῶν σύγκειται γραμμάτων seu Suidas seu quis alius ne-
sciebat quid diceret. ΔΙΚΗ et ΓΑΛΗ sic sunt ἰσόψηφα:

Δ . . .	4	Γ . . .	3
Ι . . .	10	Α . . .	1
Κ . . .	20	Λ . . .	30
Η . . .	8	Η . . .	8
	<hr/>		<hr/>
	42.		42.

cf. Muret. *Var. Lectt.* XIV. 33.

Suidas. v. γόνυ κνήμης ἔγγιον. ἐπὶ τῶν ἑαυτοὺς μᾶλλον
ἐτέρων ἀγαπώντων. Hinc lux affulget loco Senecae in ludo de
morte Claudii cap. X. 3. *Non vacat deflere publicas clades in-
tuenti domestica mala* — ΕΝΤΙΚΟΝΤΟΝΤΚΗΝΔΙΗC. Satis pel-
lucet ἔγγιον (ΕΝΓΙΟΝ scribebant) γόνυ κνήμης.

Suid. v. Γραμματιστής ex Procopio: οὐ γὰρ ἄλλο οὐδὲν ἐς
γραμματιστοῦ Φοιτῶν ἔμαθεν ὅτι μὴ γράμματα καὶ ταῦτα κακῶς
γράψαι. Procopius ostendit se Aristophanem legisse *Eqq.* vs. 188

ἀλλ' ὡγάθ' οὐδὲ μουσικὴν ἐπίσταμαι
πλὴν γραμμάτων καὶ ταῦτα μέντοι κακὰ κακῶς.

Itaque suppleendum: καὶ ταῦτα (κακὰ) κακῶς et inutile γράψαι
rescandum. Dicebant enim γράμματα μανθάνειν, ἐπίστασθαι,
nescire litteras, et nemo scribere aut γράφειν adiecit.

Suid. v. Γραφή.

γραφὴ τε καὶ Λευκαῖος οὐ ταῦτόν.

supple:

γραφὴ τε καὶ Λευκαῖος οὐ ταῦτόν (λέγει).

incerti Comici versiculus est.

Suid. v. Δειραχθές τὸ τὴν δειρὴν ἀλγῦνον.

δειραχθές εὐβροχὸν ἄμμα πετεινῶν.

Non sensit δειραΓΧές esse unice verum. cf. v. Δεραγχεῖας
πάγας τὰς τὴν δερὴν ἀγχοῦσας. et v. Δεραιοπέδη τὸ ἰξευτι-
κὸν λίνον. — λέγεται δὲ καὶ λαιμοπέδη. Nugatur Suidas τὸ
ἰξευτικὸν λίνον dici opinatus. Laquei sunt δειραγχεῖς et δεραιο-
πέδαι, et hinc λαιμοπέδη quoque appellatur, ut λαιμοτόμος.

Suid. v. Δῆθεν affert ex incerto scriptore locum hunc: ὁ δὲ
Κῦρος ὡς ἐπὶ Πισιδας δῆθεν ἐπορεύετο [ἐφ' οὓς στρατεύειν προεφα-
σίζετο]. Reseca fatuum additamentum. Non potuit idem scrip-
tor et δῆθεν ponere et illa apponere.

Suid. v. Δημάρατος Προκλέους ἀπόγονος ὑπὸ Κλεομένους τοῦ
Εὐρυσθέως ἀπογόνου — ἐκβέβληται. Turpe mendum pro Εὐρυσθέ-
ΝΟΤC. Veteres dixissent ὁ Ἀγιάδης Δημάρατος ὑπὸ τοῦ Εὐρυ-
παντίδου Κλεομένους.

Suid. v. Διαζώμα τὸ περὶ τὰ αἰδοῖα σκέπασμα. etiam hinc
redarguitur emblemata in loco Thucydidis I. 6. τὸ δὲ πάλαι καὶ
ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ ἀγῶνι διαζώματα ἔχοντες [περὶ τὰ αἰδοῖα] οἱ
ἀθλῆται ἠγωνίζοντο.

Suid. v. Διακεχείρικε γενικῆ, ut doceat διαχειρίζειν genitivum
regere adscribit (ex Demosthene de Corona p. 263.) ὥσθ' ἅπαντα
τὸν βίον ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολογῶ ὧν ἡ διακεχείρικα ἢ πεπολίτευμαι

ταρ' ὑμῶν. Nihil hi homunciones intelligunt, nihil sentiunt. Nullum verbum est quod non sic cum genitivo componatur.

Suid. v. Διασμώμενος: ἐρευνῶν, vitiose pro Διαμώμενος, quod vide. Est haec Θεουκυδίδειος λέξις IV. 26.

Suid. v. Διατορηθῆναι: — κατωτέρω τοῦ χάρακος διατορηθῆναι τὴν γῆν. Διατορηθῆναι nihil est; exempta literula διατρηθῆναι fuerat scribendum.

Ne videar iniuria Aelianum contemnere et fastidire et pro ineptissimo omnium Graece scribentium habere subiiciam oculis iuventu is κακοζηλίας insigne exemplum ex Suida v. Διονυσίων εγωμάτων: — ὅς λοξὰ βλέπων καὶ δεδορκῶς ἄλλο μὲν ἔκευθε Φρεσὶν ἄλλο δ' ἔΦασκεν· οὐ ἀρᾶς καὶ πικρίας καὶ δόλου τὸ εἶδος ἔγμεν· ὃν ἐνδίκως ἢ δίκη δικάσασα κατεδίκασεν· ὅς κατὰ τὸν τυτητὴν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης ἐτύγχανεν ὦν. ἀλλ' ἐς κόρακας βέβληται καὶ οἷχετ' αἶτος ἄπυτος γιγγλύμου πολυτροφώτερος ἐν τῆς πρακτέοις ἀποδεικνύμενος. ἐρρέτω, οἰχέσθω μὴδ' ἐν περιδείπνῳ ἐπαινεθσόμενος ὁ τρισβδελυρὸς καὶ κυκῶν καὶ Φύρδην καὶ μίγδην τῶν ἅπαντα, τὸ κυκλώπειον τέρας, ὁ εἰδεχθῆς καὶ ἐμβρόντητος καὶ πλουτίνδην ἠρημένος βιῶναι, θεοῦ ὅπιν οὐκ ἀλέγων οὐδὲ κατεπτηχῶς Ἀδράσειαν ἄφυκτον, ὁ βωμολοχεύων ἀεὶ καὶ πέρπερα γλισχρευόμενος, ὁ κυνῶν κύντερος καὶ δαιμόνων (δαιμονίων;) ἀργαλέωτερος. Haec ille. ὦ βέλτιοι νεανίαι, οὕτω μὲν οὐ δεῖ γράφειν. Est enim revera γραῶν ὕβλος.

Suid. v. Δρύσπες. — ἐξήτει αὐτοὺς τροφήν, οἱ δ' οὐκ ἔδωκαν. Emenda: ἐζήτει, nam Graeculi pro αἰτεῖν solebant ζητεῖν dicere. Frequens admodum in libris haec confusio est.

Suid. v. Ἐκκείμεθα: — οὐ γὰρ ἐσιν ἢ ἀλήθεια πρᾶγμα ἐκκείμενον οὐδὲ καταβεβλημένον οὐδὲ θατέρᾳ ληπτέον. Clamat sententia ληπτὸν emendari oportere, sed in hac proverbiali locutione tralaticium hoc mendum est.

Suid. v. Ἐκπλεύσειν et κατέγραφον ex Aeliano affert: πυθόμνοι δὲ ταῦτα οἱ Συβαρίται κατέγραφον ἑαυτοῖς εὐδαιμονίαν δι'

αἰῶνος. μὴ γὰρ ἂν ἐκπλεύσειν τῶν Φρενῶν ἐς τοσοῦτον ὡς ἀνθρώπους προτιμῆσαι ποτε θεῶν. Quamquam ἐκπλεύσειν pro ἐκπλεύσεσθαι barbarum est et ἂν ἐκπλεύσειν soloecum, noli tamen scripturam movere. Sic enim Romani Graece scribebant. Imitabatur in his Aelianus Herodotum III. 155. κῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν Φρενῶν; et sic mirifice credebat se esse locutum. Itaque iterum ita dixit (apud Suid. v. ἐκπλεύσαντες): οἱ δὲ ἐκπλεύσαντες τῶν Φρενῶν εἶτα ἐνεοὶ ἐγένοντο.

Suid. v. Ἐκτεθνεῶτα οἶον τὸν ἐν ἐσχάτοις ὄντα. Non memini me videre hominem in litteris impudentiorem quam Suidas est. De quibus rebus nihil *proseus* sciebat eas insigni confidentia ut sibi notissimas interpretatur. Habes exemplum. Inter τεθνάσαι et ἐκτεθνάσαι quid intersit pauci nesciunt, et si quis forte ignorat colliget ex Platonis loco *de Legg.* pag. 959. a. τὰς προθέσεις (*defunctorum*) μὴ μακρότερον χρόνον γίνεσθαι τοῦ δηλοῦντος τὸν τε ἐκτεθνεῶτα καὶ τὸν ὄντως τεθνηκότα. I nunc et crede τὸν ἐκτεθνεῶτα esse τὸν ἐν ἐσχάτοις ὄντα.

Indicabo alias paucas Suidae interpretationes mirificas et de nihilo fictas. v. Ἐπιπολάς ex Polybio (ut videtur) affert: τοὺς δὲ Ῥωμαίους θαρρεῖν συνέβαινε κρατοῦντας τοῦ περὶ τὰς Ἐπιπολάς τόπου. Putes τὰς Ἐπιπολάς prope Syracusas satis esse omnibus notas. Suidas docet esse ὄνια.

Quid sit ἐπίσαθμος, ἐπίσαθμεύεσθαι, ἀνεπίσάθμευτος in vulgus notum esse videatur. Suidas confidenter narrat ἐπίσαθμεύμενοι esse κρίνοντες, ὑπονοοῦντες.

In v. Καθιππάζεσθαι narrat significare συντρέχειν et dat exemplum ἀφορμὰς δεδωκὼς τοῖς βουλομένοις καθιππάζεσθαι Φιλοσοφίας.

Post pauca affirmat καθίσατο esse ἐπεμελεῖτο, ἐφρόντιζεν idque demonstrat verbis: ὁ δὲ βασιλεὺς — εὐθύς καθίσατο ἐς τὸν πόλεμον.

C. G. COBET.

DE NONNULLIS FRAGMENTIS

TRAGICORUM.

Tragicorum Graecorum fragmenta recensuit Augustus
NAUCK. Lipsiae 1856.

Pag. 4. Nauckii. Aeschylus:

τί δ᾿ ἔπ' αὐτοῖς ἔνομα θήσονται βροτοί;

Graece dicitur ἔνομα τίθεσθαι τινι *nomen imponere* (*indere*) *alisci*, non *ἐπί τινι*. Quamobrem poeta dixisse videtur:

τί δ᾿ ΠΟΤ' αὐτοῖς ἔνομα θήσονται βροτοί;

Perinde bene in tali re dicitur *τί δ᾿*, *τί δ᾿ ἄρα* et *τί δ᾿ ποτε*.

Sophocles fragm. 103. pag. 121.

τίς δ᾿ ἄποτ' ἄλβον ἢ μέγαν θείῃ βροτῶν

ἢ σμικρὸν ἢ τὸν μηδαμοῦ τιμώμενον;

οὐ γάρ ποτ' αὐτῶν οὐδὲν ἐν ταύτῳ μένει.

sed in his manifestum est *ἄν* necessarium periisse. Itaque sic corrigendum est:

τίς δ᾿ ἄποτ' ἄλβον ἢ ΜΕΓ' ἄΝ θείῃ βροτῶν

ἢ σμικρὸν ἢ ΤΩΝ μηδαμοῦ τιμωμένΩΝ;

id est *ἢ μέγα ἢ σμικρὸν ἢ οὐδενὸς ἄξιον*.

Aeschylus fragm. 20.

ποῦ δ' ἐσὶν Ἄργουῖς ἱερόν, αὐδάσον, ξύλον;

Mendosum est *αὐδάσον* et forma vitiosum et inepte interpositum. Poëta dixerat:

Ἄργους ἱρὸν αὐδαῖν ξύλον;

Apollodorus in *Biblioth.* I. 9. 16. 6. κατὰ δὲ τὴν πρῶταν (τῆς Ἄργους) ἐνήρμοσεν Ἀθηναῖ Φωνῆεν Φηγοῦ τῆς Δωδωνίδος ξύλον. et I. 9. 19. τῆς Ἄργους Φθεγξομένης μὴ δύνασθαι φέρειν τὸ τοῦτου βάρος. et I. 9. 24 ἢ νυῖς (ἢ Ἀργῶ) φθέγγεται μὴ λήξειν τὴν δρῆν τοῦ Διός. Primus locus sumtus est ex Apollonii *Argonauticis* I. 524.

σμερδαλέον δὲ λιμὴν Παγασίος ἠδὲ καὶ αὐτὴ
Πηλιὰς ἴαχεν Ἀργῶ ἐπισπέρχουσα νέεσθαι.
ἐν γὰρ οἱ δόρυ θεῖον ἐλήλατο, τό ρ' ἀνὰ μέσσην
σεῖραν Ἀθηναίη Δωδωνίδος ἤρμοσε Φηγοῦ.

ubi Scholiasta: πιθανῶς ἐκ τῆς Δωδωνίδος Φησι δρυὸς τὸ ξύλον εἶναι ἐν τῇ Ἀργοῖ τὸ Φωνῆεν ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ἐφθέγγετο. Quod appellat grammaticus τὸ ξύλον τὸ Φωνῆεν id Aeschylus σεμνῶς πάνυ vocavit αὐδαῖν ξύλον.

Aeschylus fragm. 193. pag. 51.

ἰδὼν δ' ἀμηχανοῦντά σε Ζεὺς οἰκτερεῖ.

nihil prodest quod Meineke pro σ' ὁ Ζεὺς reposuit σε Ζεὺς, metrum enim in utraque scriptura perinde violatur. Suspicio scripsisse poetam, ut ad Strabonem annotavi:

ἰδὼν δ' ἀμηχανοῦντά σ' οἰκτερεῖ ΠΑΤΗΡ.

adscriptit ad πατήρ nescio quis ὁ Ζεὺς et sic vulgata lectio nata est.

Aeschylus fragm. 289.

Πᾶσα γὰρ Τροία δέδορκεν Ἐκτορος τύχης διαί.

nulla his verbis subiecta est sententia. Nondum poenitet veteris coniecturae pro δέδορκεν et τύχης emendari oportere δέδοικεν et Ψυχῆς, id est Ἐκτορος φοβουμένου πᾶσα ἢ Τροία εἰς φόβον καθίσταται.

Aeschylus fragm. 374.

ἐναγώνιε Μαίλας καὶ Διός Ἑρμᾶ.

in his vocabulum unum periit et supervacuum est alterum. Restitue sic numeros anapaesticos.

ἐναγώνιε (ΠΑΙ) Μαίλας καὶ Διός.

et expunge Ἑρμᾶ.

Sophocles fragm. 14.

τί σοι δ' Ἀπόλλων τεθρίακεν;

perinfelix est Meinekii coniectura *τεθρίακεν* pro scriptura librorum *κεκιθάρικεν*. Interpretatur Suidas: ἀντί τοῦ „τί σοι ἐμαντεύσατο;” Nihil horum est Sophocle dignum οὐδ' ἐγγύς. A poeta profectum suspicor:

τί δῆθ' ὁ Φοῖβος ἔλακεν;

quod Aristophanes in *Pluti* initio *παρωδεῖ*.

Sophocles fragm. 83.

δοκῶ μὲν οὐδεὶς· ἀλλ' ὄρα μὴ κρεῖσσον ἢ
καὶ δυσσεβοῦντα τῶν ἐναντίων κρατεῖν
ἢ δοῦλον αὐτὸν ὄντα τῶν πέλας κλύειν.

ultima verba sensu plane carent: τῶν πέλας κλύειν est *δουλεύειν*, quod sententiam loci prorsus absurdam facit. Oppositio affert lucem et ostendit verum esse:

ἢ (τοὺς θεοὺς σέβ)οντα τῶν πέλας κλύειν.

quemadmodum enim contraria sunt τῶν ἐναντίων κρατεῖν et τῶν πέλας κλύειν, sic et participio *δυσσεβοῦντας* contrarium respondere debet *εὐσεβοῦντα*, *εὐσεβῆ ὄντα*, *τοὺς θεοὺς σέβοντα*. Vide (inquit) *an non praestet impium esse et impetare quam deos pie colere et servire*. Affine est illud Euripideum:

εἵπερ γὰρ ἀδικεῖν χρὴ τυραννίδος πέρι
κράτιστον ἀδικεῖν· τἄλλα δ' εὐσεβεῖν χρεῶν.
nam si violandum est ius regnandi gratia
violandum est; reliquis rebus pietatem colas.

Lacuna, quales in Stobaei *Florilegio* permultae sunt, a sciolo temere expleta est.

Simillima sententia legitur in Euripidis fragmento 288.

πόλεις τε μικρὰς οἶδα τιμώσας θεοῦς,
αἱ μειζόνων κλύουσι δυσσεβετέρων.

cf. et fragm. Eurip. 1092.

ἄρχεσθαι χρεῶν
κακοὺς ὑπ' ἐσθλῶν καὶ κλύειν τῶν κρεισσόνων.

Sophocles fragm. 85. si verba inter duos interlocutores diviseris scripturam Codicum sanissimam esse intelliges:

ὁ δὲ νόθος τοῖς γνησίοις ἴσον σθένει;

respondet alter :

ἄπαν τὸ χρησὸν γνησίαν ἔχει φύσιν.

Sophocles fragm. 86.

τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὕρισκει φίλους,
αὐθις δὲ τιμάς, εἶτα τῆς ὑπερτάτης
τυραννίδος θακοῦσιν Αἰσχίτην ἔδραν.

pro αἰσχίτην in aliis libris est ἀγχίτην et ἡδίτην. Alienum est αἰσχίτην a loci sententia, namque manifesto is qui loquitur demonstrat quantum sit in pecunia boni. „Pecunia, inquit, parit amicos, parit honores.” itaque addere non potuit „et turpissimam dominationem.” Pugnant haec inter sese. Equidem ἀγχίτην ἔδραν verum esse arbitror dictum eodem sensu quo apud Euripidem in fragm. 623:

κλύετ' ὦ Μυῖραι, Διὸς αἶ τε παρὰ
θρόνον ἀγχοτάτω θεῶν ἐζόμεναι.

sic dicuntur locupletes, qui plurimum apud Regem gratia pollebant, τῆς ὑπερτάτης τυραννίδος (quod et ipsum cum admiratione dicitur) θακεῖν ἀγχίτην ἔδραν sive ἀγχοτάτω καθῆσθαι.

Sophocles fragm. 105. pag. 122.

εἶθ' εὖ Φρονήσαντ' εἰσίδοιμί πως Φρενῶν
ἐπήβολον καλῶν σε.

in his εὖ Φρονήσαντα est nescio cuius interpretatio verborum Φρενῶν ἐπήβολον καλῶν et Sophocles dixerat:

εἶθ' εἰσίδοιμί πως Φρενῶν ἐπήβολον
καλῶν σε.

Sophocles fragm. 122. pag. 125.

νόμος γάρ ἐσι βαρβάροις θυηπολεῖν
βρότειον ἀρχῆθεν γένος τῷ Κρόνῳ.

Codex Hesychii τοῖς βαρβάροις. Transpositis verbis scribendum:

νόμος γάρ ἐσι τοῖσι βαρβάροις Κρόνῳ
θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος.

Non est aliud vitiorum genus in poetarum locis frequentius quam ut verba suo loco mota et disiecta sint neque ulla emendandi ratio est certior et evidentior quam transpositio. Insigne huius rei exemplum praebet locus incerti Tragici apud Nauc-

kium pag. 666. fragm. 83. Clemens Alexandrinus haec servavit: μέλλων ἑαυτὸν ἀποσφάττειν (ὁ Αἴας) κέκραγεν· „οὐδὲν οὖν ἦν πρᾶγμα ἐλευθέρου ψυχὴν δάκνον οὕτως ὡς ἀνδρὸς ἀτιμία.” Poëtae manus superest in Chryssippi libello περι ἀποφατικῶν:

οὐκ ἦν ἄρ' οὐδὲν πῆμ' ἐλευθέρου δάκνον
ψυχὴν ὁμοίως ἀνδρὸς ὡς ἀτιμία.

Sophocles fragm. 216.

ἕως

ἀπώλεσέν τε καὶ τὸς ἐξαπώλετο.

ex his verbis possumus foedam maculam eluere ex Sophoclis *Philocteta* vs. 1369.

μὴ δῆτα, τέκνον· ἀλλά μ' ὁ ξυνήνεσας
πέμψον πρὸς οἴκους· καὶ τὸς ἐν Σκύρω μένων
ἔα κακῶς αὐτοὺς ἀπόλλυσθαι κακοῦς.

Quis, qui non hebetem et obtusam habet aurem, ferre potest tam elumbem et immodulatum versum,

ἔα κακῶς αὐτοὺς ἀπόλλυσθαι κακοῦς.

Sophocle dignos numeros revocabis scribendo:

ἔα κακῶς τούσδ' ἐξαπόλλυσθαι κακοῦς.

ut apud Homerum:

τούσδε δ' ἔα φθινύθειν.

Dictio Tragica ut a populari sermone discrepet etiam hoc habet ut verbis populi usu tritis addat praepositiones, imprimis εἰ et κατά, nonnumquam et εἰς. Οἶδα est uniuscuiusque, Dii et heroes ξοῖδα et κάτοιδα dicebant et ἐξεπίσταμαι et ἐξειπεῖν et εἰσορᾶν pro ὄρᾶν et sic ἐξαπολέσθαι pro vulgari ἀπολέσθαι.

Nemo autem frequentius quam Sophocles nova verba cum ἐκ composita finxit. Solus omnium dixit ἐκθεᾶσθαι, ἐκλήγειν, ἐκπροτιμᾶν, ἐκσημαίνειν, ἐκσέλλεσθαι de cultu et vestitu, ἐκχρῆν de Apolline oracula edente, ἐξανάγεσθαι alium petere, ἐξατιμάζειν, ἐξεφίεσθαι pro ἐφίεσθαι, προστάττειν, quae omnia nihil *propterea* a simplicibus discrepant. Similiter nihil apud eum inter ἐκθύειν, ἐκλαγχάνειν, ἐκμανθάνειν, ἐκπειθεῖν, ἐκπυθάνεσθαι, ἐκσῶζειν, ἐκτιμᾶν, ἐκφοβεῖσθαι, ἐξαίτεῖν, ἐξακούειν, ἐξαναγκάζειν, ἐξανέχεσθαι, ἐξαπαλλάσσεσθαι, ἐξαπολλύναι, ἐξαποφθεῖρειν, ἐξειπεῖν, ἐξελευθεροσομεῖν, ἐξεπίστασθαι, ἐξικετεῦω et formas simplices, nisi quod simplices formae toti populo sunt in

ore, compositae Diis et heroibus sunt propriae. Sic colore et splendore differunt οὐδένα Φοβουμένη et οὐτιν' ἐκΦοβουμένη (*El.* 276), et λόγῳ μὲν ἤκουσα, ἐόρακα δ' οὐ et λόγῳ μὲν ἐξήκουσ', ὄπωπα δ' οὐ μάλα (*Phil.* 676), et ἀνασχοίμην ἀκούων et ἐξανασχοίμην κλύων (*Oed. C.* 1174), et τίς κακῶν ἀπαλλαγῆσεται; et τίς ἄτης ἐξαπαλλαχθήσεται; (*El.* 1002). Prorsus idem est τάληθές ἐρῶ et καί σοι τάληθές ἐξερῶ (*Oed. R.* 800), sed σεμνῶς πάνυ sic dicitur et pariter in reliquis.

Sophocles fragm. 222. πολλαχοῦ τὸ Ἄργος κοῖλον φασι καθάπερ —

τὸ κοῖλον Ἄργος οὐ κατοικήσουτ' ἔτι.

ex hoc loco revocari in lucem potest facetia apud Machonem Athenaei pag 582. a.

ἢ δ' εἶπε· μῆτερ, πῶς, ἔφη, μέλλω Φιλεῖν
τὸν μηδὲν ὠφέλημα, τὸν ὑπὸ τὰς τρύγας
τὸ κοινὸν Ἄργος δωρεὰν θέλουτ' ἔχειν;

imo vero τὸ κοῖλον Ἄργος dixerat meretricula eo sensu, qui perfacile intelligitur.

Sophocles fragm. 329. pag. 165.

ἄπελθ' ἄπελθε, παῖ· τὰδ' οὐκ ἀκούσιμα.

ex *Anecdosis* Bekkeri pag. 373. 6. ubi in Codice est: τὰ δ' οὐκ ἀκουσά. unde rescribendum:

ἄπελθ' ἄπελθε, παῖ· τὰδ' οὐκ ἀκουσά COI.

Sophocles fragm. 364.

οὔτοι ποθ' ἤξει τῶν ἄκρων ἄνευ πόνου.

Nauck. recepit O. Schneideri coniecturam ἄψει pro ἤξει, sed ad *summa pervenire* non dicitur τῶν ἄκρων ἄπτεσθαι (aut ψαύειν) sed ἐφικέσθαι. Quamobrem scribendum arbitror:

οὐδέποτ' ἐφίξει τῶν ἄκρων ἄνευ πόνου.

Sophocles fragm. 372.

ὡς τοῖς κακῶς πράσσουσιν ἠδὲ ΚΑΙ βραχὺν
χρόνον λαθέσθαι τῶν παρεσώτων κακῶν.

reponendum est quod eo sensu constanter dici solet:

KAN (κᾶν) βραχὺν χρόνον.

Sophocles fragm. 393. pag. 178.

καὶ πεσσὰ πεντάγραμμα καὶ κύβων βολάς.

Athenienses non aliter dicebant quam πεντεγραμμα, et sic apud Pollucem recte scribitur. Pellucet eadem forma in Hesychiana glossa corrupta:

πεσσὰ πέντε γράμματα καὶ κύβων βολάς.

Non intellexit scriba ΠΕΝΤΕΓΡΑΜΜΑ esse unum vocabulum: itaque in duo verba dispescuit et dedit πεσσὰ πέντε γράμμαΤΑ.

Apud Suidam v. πεντετάλαντος δίκη editur τὸ Ε ἄτρεπτον τηρεῖται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, sed pro τὸ Ε emendandum est τὸ τέντε.

Neque tantum τὸ πέντε sed etiam τὸ ἕξ, τὸ ὀκτώ, τὸ ἑκατόν apud Atticos ἄτρεπτα τηρεῖται. cf. Photius v. Πεντέπηχυ cum annotatione Naberii.

Sophocles fragm. 395.

κάτω κρέμανται σπίζα τέως ἐν ἔρκεσιν.

optime Dindorf. σπίζ' ὈΠως. ut Euripides fragm. 961.

διοκετής ὄπως ἀσὴρ ἀπέσβη.

et passim apud Sophoclem et alios.

Sophocles fragm. 427. pag. 185. apud Apollonium de Pronom. pag. 70. δ. scribitur: εἰ μὲν ὡσεὶ θάσσονα εἰδῶσ εἰτεκοὶ παῖδα. in Scholio ad Iliad. X. 410. ἡ μὲν ὡσεὶ θάσσο. ἡ δὲ ὡσιτέξου παῖδα. ἐπὶ οὖν δφί. Sophocles dederat:

ἡ μὲν ὡς ἰ θάσσονα

ἡ δ' ὡς ἰ ΤΕΤΟΚΕ παῖδα.

Duae matres inter se contendebant *utra velociorem filium reperiret*. Manifesto requiritur perfectum τέτοκε. Quod Nauck pro δφί reponerat διφορούμενον fallitur. Noto compendio sic scribitur pro δίφθογγον. Ambigebant utrum ΩΣΕΙ an ΩΣΙ esset apud Homerum scribendum. Reperta vera lectio demonstrat esse breve.

ἡ δ' ὡς ἰ τέτοκε παῖδα.

Compendium, quo δίφθογγος et δίφθογγον scribitur, fraudi fuit Piersono ad Moeridem pag. 182. „εἴκασα Ἑλληνικῶς δφον. quod quid sit nescio.”

Sophocles fragm. 429.

Σκυθισὶ χειρόμακτρον ἐκκεκρμένος.

Felicissima est Herwerdeni emendatio et certissima ἐκΔεδαρ-
μένος, quam peracute elicit ex verbis Hesychii in ν. Σκυθισὶ
χειρόμακτρον.

Sophocles fragm. 515.

βιοτῆς μὲν γὰρ χρόνος ἐστὶ βραχύς,
κρυφθεὶς δ' ὑπὸ γῆς κεῖται θνητὸς
τὸν ἅπαντα χρόνον.

Suspiciantur θνητός significare *mortuus*; quod quum fieri non
possit reponere

κεῖται Τεθνεὸς τὸν ἅπαντα χρόνον.

Praecedens ΤΑΙ absorpsit ΤΕ sequens et ΘΝΕΩC in θνητός
est corruptum.

Sophocles fragm. 519. Apud Hesychium legitur:

Ἄειφόρος: ἀειθαλής. Σοφοκλῆς Τηλέφω.

Ἄειφρουρος: ἀεὶ διαμένων, ἀειθαλής.

Rectissime vidit Porson haec ita esse coniungenda et corrigenda:

Ἄειφρουρος: ἀεὶ διαμένων, ἀειθαλής. Σοφοκλῆς Τηλέφω.

Ἄειφρουρος significat ἀίδιος, αἰώνιος *aeternus*, ut in *Anti-*
gone 892.

ὧ κατασκαφῆς οἰκησις ἀείφρουρος.

aut de arboribus vel floribus ἀειθαλής *semper florens, semper vi-*
tens, ut apud Cratinum Athenaei pag. 685. c.

τῷ τ' ἀειφρούρω μελιλώτῳ κάρα πυκάζομαι.

Eadem glossa mendose scripta apud Hesychium legitur post
Αἰφνιδίως sic:

Αἴφρουρος; αἰθάλη.

Saepe enim in Hesychiana farragine glossa eadem diversis
modis corrupta duobus aut tribus locis scripta est, veluti:

Cταβαλοκόμαν: οὐλοκόμην.

Cτραβαλοκομᾶν: οὐλοκομᾶν.

Cτροβαλοκομᾶς: οὐχ ὁμᾶς.

nihil horum verum est: sed

Cτραβαλοκόμαν: οὐλόκομον.

Sophocles fragm. 251. pag 205.

νῦν δ' οὐδέν εἰμι χωρίς. ἀλλὰ πολλάκις
ἔβλεψα ταύτη τὴν γυναικείαν φύσιν
ὡς οὐδέν ἐσμεν.

verba sensu vacua. Suspicio olim fuisse:

νῦν δ' οὐ ΔΙΕΙΜΙ χωρίς ἀλλὰ πολλάκις
ἔΜΕΜΨΆΜΗΝ δὴ τὴν γυναικείαν φύσιν
ὡς οὐδέν ἐσμεν.

praeterea a Valckenario accipiendum: αἱ νέαι μὲν ἘΝ πατρὸς
ἠδίσον - ζῶμεν βίον, pro αἱ νέαι μὲν γὰρ πατρὸς. cf. fragm.
Euripidis 84.

ἔμεμψάμην δὲ καὶ τὸν Ἑλλήνων νόμον
οἱ τῶνδ' ἕκατι σύλλογον ποιούμενοι
τιμῶσ' ἀχρείους ἡδονὰς δαιτὸς χάριν.

Sophocles fragm. 525.

Φιλάργγυρον μὲν πᾶν τὸ βάρβαρον γένος.

Revocant mihi haec verba in memoriam simillimum locum
ex *Antigone* 1055. unde vetus mendum expellere iuvat. Editur:

ΚΡ. τὸ μνητικὸν γὰρ πᾶν Φιλάργγυρον γένος.

ΤΕΙΡ. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκερδίαν Φιλεῖ.

mendosum est ἘΚ τυράννων, et poëta dixerat: τὸ ΔΕ ΓΕ ΤΤ-
PANNON, ut constanter loquuntur Veteres, ubi quis *maledicto*
maledictum reponit: Φιλάργγυρος εἶ. Β. σὺ δέ γ' αἰσχροκερδής. Sed
(dixerit aliquis) actum agis, o bone; τὸ δέ γε olim coniecit vir
doctus a Dindorfio laudatus „τὸ δέ γε *Bisschoppius*.” Hinc no-
vissimus Sophoclis editor TOURNIER (Paris 1877) sumsit: „*Bis-*
schop, cité par Dindorf, a proposé τὸ δέ γε τυράννων.” Si ex
eo quaeras quis ille criticus et unde est? fateretur se nescire.
Idem ex Dindorfio quaesiveris, nihilo magis id dicere posset.
Paucis rem expediam. Dindorfius quum ante multos annos
Leidam viseret a studiosa iuventute accepit magnum numerum
Thesium (quas vocant) me praeside ab iis defensarum. Inerant
et alia multa et locorum corruptorum emendationes, quas pro-
pmodum omnes ipse posueram et singulis per vices defenden-
das dederam. Dindorfius si quid ex iis probasset ad Xenophon-
tem aut ad Poëtas Scenicos nonnumquam eas protulit et nomen
adolescentuli qui defendisset adscripsit. Suaviter ridebunt et

Bisschoppius et v. Deventer ¹⁾ et van Delden et alii quum audient se in Criticorum numero qui Sophoclem emendassent censi. Non minus suaviter et ipse risi si quis me ea de causa plagii reum ageret. Quod igitur olim conieci τὸ δὲ ΓΕ etiamnunc probo ac tueor, sed non est satis. Emendandum est praeterea:

τὸ δὲ γε τύραννον αἰσχροκερδίαν φιλεῖ.

Satis notum et frequens apud Tragicos est τύραννον pro τυραννικόν, ut apud Aeschylum:

πρὸς τοῦ τύραννα σκῆπτρα συληθήσεται;

et apud Euripidem:

ἢ μὲν τύραννος κείς τύρανν' ἐγυμᾶμην.

et apud ipsum Sophoclem:

καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων.

et:

τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν.

Sophocles fragm. 527.

ὄφεις γὰρ ἐν κακοῖσι θυμωθεῖς βροτῶν
μειζὸν προσάπτει τῆς νόσου τὸ Φάρμακον,
ιατρὸς ἐστὶν οὐκ ἐπισημῶν κακῶν.

Non est facile perspicere quae sit tandem horum verborum sententia. Quid est Φάρμακον μειζὸν τῆς νόσου? Intelligi possit ΧΕΙΡΟΝ τῆς νόσου, plane ut est in Gallico proverbio:

le remède est pire que le mal.

Deinde qui ita facit non est *ιατρὸς οὐκ ἐπισημῶν κακῶν ignarus malorum*, sed *artis imperitus, οὐκ ἐπισημῶν τέχνης*. In textu Stobaei passim pessime interpolato non ex apicibus litterarum sed ex sententiae fundo sana lectio est eruenda.

1) ad *Oedip. Regem*. 845.

οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἰς γε τοῖς πολλαῖς ἴσος.

Tournier annotat: „*Deventer retranche ce vers.*” Levis haec est iuvenis suspicio et memoratu indigna. Multo melius et ipse et Dindorf. recepissent Brunckii correctio-
ner *εἰς γὰρ TIC* pro *τοῖς*, namque *εἰς γε* Graecum non est et *τοῖς πολλαῖς* ineptum, quia eo sensu articulo locus non est, ut in

ἔλθων σὺν κλέουσιν.

et in *Phoenissis*:

κἄτα σὺν πολλοῖσιν ἤλθες πρὸς τὸν οὐδὲν ἐς μάχην;

et sic passim.

Sophocles fragm. 528.

θνητὰ φρονεῖν χρὴ θνητὴν φύσιν
τοῦτο κατειδότης κτέ.

Meineke coniecit θνητοὺς φύντας. Erat lacuna:

θνητὰ φρονεῖν χρὴ ΘΝΗΤ *****

Quid est supplendum? Colliges ex fragm. 523.

ἀλγεινά, Πρόκνη, δῆλον· ἀλλ' ὅμως χρεῶν
τὰ θεῖα θνητοὺς ὄντας εὐπετῶς φέρειν.

et sic passim alibi θνητὸς ὢν, θνητοὶ ὄντες legitur. Φύς significat γενόμενος παῖς, γναῖς; πέφυκα est idem quod εἶμι et πεφυκῶς quod ὢν.

ἐγὼ πέφυκα γραμμάτων μὲν οὐκ ἴδρις.

significat ἐγὼ ἀγράμματος μὲν εἶμι, et sic εἰ σοφὸς πέφυκας est εἰ σοφὸς εἶ, et δυσυχεῖς πεφυκέναι idem quod δυσυχεῖς εἶναι, δυσυχεῖν. Sed quia φῦναι non ita usurpatur sed pro γενέσθαι (μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον, et τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά, et similia passim), apparet θνητοὺς φύντας vitiose esse dictum.

In Sophoclis fragm. 543. memorabilis est correctio et diligenter notanda. In unico Codice circumfertur:

καὶ χαρναβῶντος ὅτι τῶν ὅς γε ἄρχει τὰ νῦν.

Acutissime perspexerunt Odfr. Müller et Lobeck ὅς γε esse correctionem voculae ὅτι in margine olim scriptam

καὶ χαρναβῶντος ΟΤΙ ΤΩΝ ΟΥΓΕ
ἄρχει τὰ νῦν.

et Sophoclem dedisse:

καὶ Χαρναβῶντος ὅς Γετῶν ἄρχει τὰ νῦν.

Elegantissimi vir ingenii et limati iudicii Theophrastus iure vituperavit Sophoclis fragm. 550. apud Demetrium περὶ ἔρμηνείας 114. definiens quid sit in oratione τὸ ψυχρὸν *frigidum* (ineptum, inficetum). ψυχρὸν ἐστὶν (inquit) τὸ ὑπερβάλλον τὴν οἰκίαν ἀπαγγελίαν, οἶον

ἀπυθᾶκωτος οὐ τραπεζοῦται κύλιξ.

ἀντὶ τοῦ „ἀπύθμενος ἐπὶ τραπέζης κύλιξ οὐ τίθεται.” rectissime iudicat *rem tam tenuem tantam verborum pompat non admittere.* τὸ γὰρ πρᾶγμα μικρὸν ἐν οὐ δέχεται ὄγκον τοσοῦτον λέξεως.

Sophoclis ferax et luxurians ingenium in tanta orationis copia et splendore et grandiloquentia nonnumquam in rebus exilibus modum excedit et sic dictio fit turgidior και ψυχρά. Habent hoc Tragici, quod poeta nescio quis apud Epinicum Comicum (Athen. pag. 432. b.) de se praedicat:

παρέδειξα τοῖς πολλοῖς ὅτι
κἂν τὸ τυχὸν ἢ πραγμάτιον ἢ σφῶδρ' εὐτελές,
σεμνὸν δύνανται τοῦθ' ἢ δύναμις ἡμὴ ποιεῖν.

etiam foeda et spurca verbis splendidis vestire et ornare sciebant, ut in Sophoclis fragmento 141.

τὴν κάκοσμον οὐράνην
ἔρριψεν οὐδ' ἤμαρτε· περὶ δ' ἐμῶ κάρφ
κατάγνυται τὸ τεῦχος οὐ μύρου πνέον.

et in fragmento Aeschyli 174.

τὴν κάκοσμον οὐράνην
ἔρριψεν οὐδ' ἤμαρτε· περὶ δ' ἐμῶ κάρφ
πληγεῖσ' ἐναυήγησεν ὄτρακουμένη
χωρὶς μυρηρῶν τευχέων πνέουσ' ἐμοί.

est aliquid inter ἡ κάκοσμος οὐράνη et ἡ δυσάδης ἀμῖς vel σκωραμῖς, et est tamen idem. Vituperanda est eadem pompa verborum in re tenuissima in fragm. 285.

ὀξηρὸν ἄγγος οὐ μελισσοῦσθαι πρέπει.

id est μέλιτος πληροῦσθαι. et fragm. 567. ἐλαιοῦται θρίξ id est ἐλαίῳ χρίεται. Nonnumquam in verbis novis fingendis risum spectantium movit ut in fragm. 690.

ναῦται δ' ἐμηρύσαντο νηὸς ἰσχάδα.

magnifice se putabat τὴν ἄγκυραν ita appellasse τὴν τὰς ναῦς ἰσχουσαν sed non cogitavit aliam ἰσχάδα esse toti populo in ore. cf. Athenaeum pag 99. d.

Fallitur Nauck. in fragm. 640. ex Polluce VII. 193. τὸ κωμωδούμενον ἐν Σοφοκλέους Φινεῖ

βλέφρα κέκληται γ' ὡς καπηλείου θύραι.

Susplicatur enim verba ὡς καπηλείου θύραι comici poetae esse et Sophoclea periisse. In dramate Satyrico et re ludicra poeta suo iure sic iocatus est. Res Comico nescio cui ridicula visa est et lusit aut:

τὸ τοῦ Σοφοκλέους ὡς καπηλείου θύρα.

aut aliquo simili modo. Non raro ad Tragicorum locos Critici

veteres adscripserunt *κωμωδεῖται* vel *κεκαμώθηται* ὁ *εἰχος*. Leve est ex eodem fragmento vitium eximendum. Scribendum enim ὡς *καπηλείου θύρα*, pro *θύραι*.

Animadvertere est operae pretium quanta libertate Tragicis in procudendis novis vocabulis uterentur. Neque *τραπεζοῦσθαι*, neque *μελισσοῦσθαι*, neque *ἐλαιοῦσθαι* mortalium quisquam umquam dixerat vel audiverat et vix per analogiam latissime patientem licebat his eam notionem addere, quam poeta indidit. Sed acuti auditores *δεινοὶ πᾶν τὸ λεγόμενον συναρπάσαι* et facile cuiusque vocabuli sensum assequebantur et τὰ *καινοπρεπῶς εἰρημένα* καὶ τὰ *παρακεκινδυνευμένα* impense admirabantur.

Theophrasto in tali observationum genere praesiverat Aristoteles qui ad fragmentum Euripidis 700:

*κώπης ἀνάσσει κάποβὰς εἰς Μυσίαν
ἐτραυματίσθη.*

annotavit in *Rhetor.* III. 2. τὸ δὲ — *κώπης ἀνάσσει* — *ἀπρεπές*, ὅτι *μεῖζον τὸ ἀνάσσειν ἢ κατ' ἀξίαν*. Nempe nihil aliud est *κώπης ἀνάσσει* quam *κώπην ἐλαύνει* sive *κωπηλατεῖ*.

Sophocles fragm. 574.

*Φεῦ Φεῦ, τί τούτου χάρμα μεῖζον ἂν λάβοις
τοῦ γῆς ἐπιψάυσαντα κᾶθ' ὑπὸ τέγγη
πυκνῆς ἀκοῦσαι ψακάδος εὐδούση Φρενί;*

Stobaeus omisso *Φεῦ Φεῦ* exhibet *λάβοις ποτέ*. Verum esse videtur:

τί τοῦδε χάρμα μεῖζον ἂν λάβοις ποτέ;

Refertur enim τοῦδε ad id quod sequitur. Plutarchus eximio loco, quem Nauckius indicavit (in vita Aemilii Pauli cap. I.) ad superiora referens dedit: *τί τούτου χάρμα μεῖζον ἂν λάβοις;*

Fieri non potest ut Sophocles scripserit quod in fragm. 583. ex Stobaeo affertur;

ἐν γὰρ βραχεῖ καθεῖλε κἀλίγῃ χρόνῳ.

Quis sanus credit *ἐν βραχεῖ* καὶ *ὀλίγῃ χρόνῳ* componi posse? Sed non sunt haec Sophoclis verba sed correctoris supplementa, in quibus emendandis inanis opera luditur. Perinde mendosa sunt reliqua: *βίος* et *βίον* repetita et *δαίμονος* *κακοῦ* *δόσις* *ὄλβον* *καθαίρει*, quae neque ferri possunt neque in integrum restitui.

Sophocles fragm. 592. ex Aristotele *Rhetor.* II. 23. ἄλλος (τόπος) ἀπὸ τοῦ ὀνόματος οἶον ὡς ὁ Σοφοκλῆς·

σαφῶς σιδήρῳ καὶ Φοροῦσα τοῦνομα.

Scholiasia ad h. l. addit praecedentem senarium:

αὕτη δὲ μάχιμός ἐστιν ὡς κεχηρημένη

σαφῶς σιδήρῳ καὶ Φοροῦσα τοῦνομα.

non congruunt haec cum Aristotelis sententia. Emendandum arbitror: ὡς κεΚλημένη σαφῶς Σιδηρῶ καὶ ΦΡΟΝοῦσα τοῦνομα. Scite dicitur Φρονοῦσα τοῦνομα ἢ Σιδηρῶ eo sensu quo Homericum:

σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ.

ἄνομα αὐτῆ (inquit) Σιδηρῶ καὶ Φρονεῖ ὅμοια τῷ ὀνόματι, id est σκληρὰ καὶ ὠμά.

Perpetuo scribae incogitanter confundunt Φορεῖν (Φέρειν), Φρονεῖν, Φθονεῖν, Φρουρεῖν, et Φόρημα, Φρήνημα, et Φορά, Φθορά, Φρουρά et (ut modo vidimus) ἀείΦουρος et ἀειΦόρος, sed quid sit ubique verum sententia cuiusque loci liquido demonstrat.

Sophocles fragm. 614.

σύγνωπτε κἀνάσχεσθε σιγῶσαι· τὸ γὰρ

γυναιξὶν αἰσχρὸν εὖ γυναῖκα δεῖ σέγειν.

in Stobaei libris est σὺν γυναικί, Nauck. εὖ γυναῖκα substituit, quod probari non potest, quia et εὖ plane supervacaneum est (omnia sunt in σέγειν occultare, silentio premere) et εὖ γυναῖκα δεῖ σέγειν non est Graeca verborum compositio. Simplicissimum est: τὸ γὰρ γυναιξὶν αἰσχρὸν ΤΗΝ γυναῖκα δεῖ σέγειν.

Sophocles fragm. 616.

τὸ δ' εὐτυχοῦν ἅπαν ἀριθμήσας βροτῶν

οὐκ ἔστιν ὄντως ὄντιν' εὐρήσεις ἕνα.

manifesto mendosa et male sana haec sententia est: *neminem unum esse mortalium qui prospera fortuna utatur.* Non haec est hominum querela, sed *fluxam et instabilem esse hominum fortunam.* Itaque poëtam dixisse suspicor: Διευτυχοῦντα - οὐκ ἔστιν ὄντιν' εὐρήσεις ἕνα. Διευτυχεῖν est διὰ τέλους εὐτυχεῖν *perpetua felicitate uti*, quod in humanum genus non cadit.

Frequens est apud Tragicos sententia quam revocavimus. Euripides fragm. 46.

οὔτις ἀνδρῶν εἰς ἅπαντ' εὐδαιμονεῖ.
et fragm. 275.

οὐδεὶς διὰ τέλους εὐδαιμονεῖ.
et fragm. 662.

οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ.
Reliqua non expedio.

Sophocles fragm. 629. pag. 225.

ἢ πατροκτόνος δίκη
κέκλητ' ἂν αὐτῷ.

Repone optativum ΚΕΚΛΗΙΤ' κεκληῖτ' ἂν αὐτῷ. Notum est κέκλημαι (ut μέμνημαι, βέβλημαι) habere optativum κεκλήμην, κεκλήσο, κεκλήστω. cf. *Philoc.* 119.

σοφός τ' ἂν αὐτὸς κάγαθός κεκληῖ ἄμα.
ubi Scholiastes: κεκλήσο ἀντὶ τοῦ κεκλημένος εἴης.

Sophocles fragm. 632. pag. 226. ex Hesychio: βακτηρίοις κέντροισιν — διὰ τὸ ἀράττεσθαι. Imo vero διὰ τὸ ῥάττεσθαι. Confundi solere ῥάττειν et ἀράττειν ostendimus ad Dionysium Halicarn. pag. 109.

Fragm. Sophoclis 639.

Aristoph. *Plut.* 635.

ἔξωμμάτῳ καὶ λελάμπρυνται κόρας
Ἄσκληπιῦ παιῶνος εὐμενοῦς τυχῶν.

ubi Scholiasta: — ταῦτα δὲ ἐκ τοῦ Φινέως Σοφοκλέους ἔλαβεν. Nauckius hanc annotationem ad vs. 636. adscriptam esse putat et hunc solum esse Sophoclis, non praecedentem quoque. Sed, ne dicam Scholia in Codd. non ad certum versum adscribi, manifestum est duos hos versiculos coniunctos fuisse, praesertim quia constat fuisse famam veterem, quae τοὺς Φινειδᾶς Aesculapii ope et beneficio visum recuperasse ferebat. Sextus Empiricus *adv. Mathem.* I. 12. Φύλαρχος ἐν τῇ ἐνάτῃ (κεκεραυνῶσθαι τὸν Ἄσκληπιὸν λέγει) διὰ τὸ τοὺς Φινέως υἱὸς τυφλωθέντας ἀποκαταστῆσαι χαριζόμενον αὐτῶν τῇ μητρὶ Κλεοπάτρῃ τῇ Ἐρεχθέως. Sophocles igitur quum diceret:

ἔξωμμάτῳ καὶ λελάμπρυνται κόρας
Ἄσκληπιῦ παιῶνος εὐμενοῦς τυχῶν.

manifesto hanc famam secutus est. cf. quae de ea re scripsit van de Sande Bakhuyzen in libro *de Parodia in Comoediis Aristophanis* pag. 185 sqq.

Sophocles fragm. 660. pag. 231.

ἔμοι δὲ λῶσον αἶμα ταύρειον πιεῖν
καὶ μὴ ΓΕ πλείω τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας.

ineptissime γε interponitur. Legerim:

καὶ μὴ ᾽ΤΙ πλείω τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας.

praeterea Helena, cuius haec oratio est, dixisse videtur:

ἔτι πλείοις τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας.

mili, inquit, *optimum est emori et non plura etiam quam haec opprobria audire.* Δυσφημίας ἔχειν dicitur sensu passivo, ut αἰτίαν ἔχειν, ὄνομα, ἔπαινον, ψόγον ἔχειν, et similia his alia complura.

Sophocles fragm. 665. pag. 233. τὸ πρὸς βίαν πίνειν ἴσον κακὸν πέφυκε τῷ διψῆν βία. Nauckius haec ita constituit:

τὸ πρὸς βίαν
πίνειν ἴσον πέφυκε τῷ διψῆν βία.

expuncto κακόν. quod quum sit prorsus necessarium et διψῆν βία inepte dicatur emendaverim:

τὸ πρὸς βίαν
πίνειν ἴσον πέφυκε τῷ διψῆν κακόν.

Sophocles fragm. 669.

πῶς ἂν οὐκ ἂν ἐν δίκῃ
θάνοιμ' ἂν;

Sine causa Dindorf. πῶς ἄρ' οὐκ ἂν reponerat. Ter repetitum ἂν non est infrequens. Euripides *Troad.* 1233.

ἀφανεῖς ἂν ὄντες οὐκ ἂν ὑμνηθεῖμεν ἂν.

Nempe et πῶς et οὐκ et θάνοιμι voculam potentialem attrahunt ad sese suntque, ut ita dicam, τοῦ ἂν ἐφελκυστικά: itaque ubi haec concurrunt singulis vocula ἂν apponitur.

Sophocles fragm. 674. pag. 234. ex *Anecdosis* Bekkeri: ἀκόλαστος ὄχλος Εὐριπίδης εἶπεν, ἀκόλαστον δὲ ΣΩΜΑ Σοφοκλῆς. Legendum ἀκόλαστον δὲ ΣΤΟΜΑ. Euripides noto loco:

ἀκόλαστον ἔσχε γλῶσσαν αἰσχίτην νόσον.

Notum est quam saepe νόμα et σῶμα misceantur et ineptum est *corpus ἀκολασίας* arguere.

Sophocles fragm. 687.

τὸ μεθύειν πημονῆς λυτήριον.

ut sententia sit integra et cum vitae usu congruens supplementum est:

(κακὸν) τὸ μεθύειν πημονῆς λυτήριον.

Praeclarus in hanc sententiam locus est Euripidis (fragm. 1064):

οὐκ ἔστι λύπης ἄλλο φάρμακον βροτοῖς
ὡς ἀνδρὸς ἐσθλοῦ καὶ φίλου παραίνεσις·
ὅστις δὲ ταύτῃ τῇ νόσῳ ξυνὼν ἀνήρ . . .
μέθη ταρασσει καὶ γαληνίζει φρένα.
παρ' αὐτὰ δ' ἡσθεῖς ὕπερον ζένει διπλᾶ.

Nauckius post ἀνήρ quaedam excidisse suspicatur, sed nihil deest ubi emendaveris: ὅστις δὲ — μέθη ταρασσει — φρένα

παραυτῖχ' ἡσθεῖς ὕπερον ζένει διπλᾶ.

παρ' αὐτὰ eo sensu non est Euripideae aetatis sed Graeculorum. Praesens laetitia a Veteribus appellatur ἢ παραυτῖκα ἡδονή. Critias apud Nauckium pag. 600. fragm. 3.

τὴν παραυτῖχ' ἡδονὴν

ἐχθρὰν καθίσησ' εἰς τὸν ὕπερον χρόνον.

et in fragmento Theodectis pag. 626.

ῥαθυμία δὲ τὴν παραυτῖχ' ἡδονὴν

λαβοῦσα λύπας τῷ χρόνῳ τίκτειν φιλεῖ.

Sed excidisse nonnulla videntur post versum primum, quia οὐκ ἔστιν ἄλλο ὡς pro ἄλλο ἢ dici non potest.

Sophocles fragm. 692. pag. 237.

διψῶντι γὰρ τοὶ πάντα προσφέρων σοφὰ

οὐκ ἂν πλέον τέρψειας ἢ Ἐμπιεῖν διδούς.

in his ἐμπιεῖν est Porsoni iuvenis παραδιόρθωσις. Qui sitiunt neque ἐμπιεῖν cupiunt neque ὑποπιεῖν, quae sunt genio indulgentis, sed πιεῖν. Recte Casaubonus ἢ πιεῖν pro scriptura unici Codicis (Athenaei pag. 433 c.) μὴ πιεῖν.

Sophocles fragm. 693. pag. 237.

* * κακῶς σὺ πρὸς θεῶν δλουμένη.

supplendum :

(κακῆ) κακῶς σὺ πρὸς θεῶν δλουμένη.

Κακὸς κακῶς cum verbis *περὶ* coniuncta non minus in Tragoediis trita sunt quam in Comoediis et populari sermone. Euripides *Medea* 787.

ἐπεὶ κακὴν κακῶς

θανεῖν σφ' ἀνάγκη τοῖς ἐμοῖσι Φαρμάκοις.

ubi multa exempla annotavit Elmsleius, et in his *Medeae* vs. 1353.

σὺ δ' ὥσπερ εἰκὸς κατθνεῖ κακὸς κακῶς.

Sophoclea sunt et alia et in *Oedip. Tyr.* vs. 248.

κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρίψαι βίον.

et in *Aiace* vs. 1391.

τοιγὰρ σφ' Ὀλύμπου τοῦδ' ὁ πρῆσβεύων πατὴρ
μνήμων τ' Ἐρινὺς καὶ τελεσφόρος Δίκη
κακοῦς κακῶς φθέρειαν.

Sophocles fragm. 726. pag. 242.

ἐγὼ δ' ἐρῶ σοι δεινὸν οὐδέν, οὐθ' ὅπως
Φυγὰς πατρώας ἐξελήλασαι χθονός,
οὐθ' ὡς ὁ Τυδεὺς ἀνδρὸς αἶμα συγγενές
κτείνας ἐν Ἄργει ξεῖνος ὧν οἰκίζεται,
οὐθ' ὡς πρὸ Θηβῶν ὠμοβρῶτ' ἑδαίσατο
τὸν Ἀσάκειον παῖδα διὰ κάρη τεμών.

his asperrimis maledictis Ulysses Diomedem insectabatur in drama Satyrico, cui nomen Ἀχαιῶν σύλλογος ἢ Σύνδειπνοι, in quo heroes Homerici temulenti omni genere conviciorum et contumeliae inter sese certabant.

Pro ὠμοβρῶτ' emendatio Brunckii ὠμοβρῶς id est ὠμῆσής fuerat recipienda.

Praeterea corrigendum :

ἐγὼ δ' ἐρῶ σε δεινὸν οὐδέν.

pro ἐρῶ σοι. Populus dicebat οὐδέν Φλαῦρον ἐρῶ σε, πολλὰ κακὰ λέγειν τινά, Tragici πολλὰ καὶ δεινὰ λέγειν τινά, et ἀκούειν πρὸς τινος. Euripides fragm. 347.

οὐκ ἀνασχετὸν

σιγαῖν κλύοντα δεινὰ πρὸς κακίωνων.

Sophocles fragm. 733. pag. 244.

* * σεμνά τῆς σῆς παρθένου μυτήρια.

excidit articulus:

(τὰ) σεμνά τῆς σῆς παρθένου μυτήρια.

Sophocles fragm. 739. pag. 245.

σὺς μέγιστον χρῆμ' ἐπ' Οἰνέως γύΑΙC
ἀνῆκε Λητοῦς παῖς ἐκηβόλος θεά.

legendum ἐπ' Οἰνέως γύΑC in *Oenei arva impmisit*. Nulla potest esse dubitatio quin haec ad Sophoclis *Μελέαγρον* sint referenda.

Sophocles fragm. 742. pag. 245.

ἄμεινόν ἐστι ζημίαν
λαβεῖν [τιν'] ἢ κέρδος κακόν.

In libris est: ἄμεινόν ἐστι ζημίαν λαβεῖν ἢ κέρδος κακόν, in quo latet optimus trochaicus:

ζημίαν λαβεῖν ἄμεινόν ἐστιν ἢ κέρδος κακόν.

Sophocles fragm. 752. pag. 247.

οὐδὲν κακίων πτωχὸς εἰ καλῶς Φρονοῖ.

vitiosum est Φρονοῖ. Legendum: εἰ καλῶς Φρονεῖ. In re certa εἰ indicativum habet.

εἰ θεοί τι δρωσιν αἰσχροὺς οὐκ εἰσὶν θεοί.

In fragmento Euripidis 255.

ἀπλοῦς ὁ μῦθος, μὴ λέγ' εὖ· τὸ γὰρ λέγειν
εὖ δεινόν ἐστιν εἰ ΦέρΟΙ τινὰ βλάβην.

eadem de causa reponere εἰ ΦέρΕΙ τινὰ βλάβην.

Sophocles fragm. 763. pag. 249.

σὺ δὲ σΦαδάζεις πῶλος ὡς εὐφορβία·
γαστήρ τε γὰρ σου καὶ γνάθος πλήρης.

supplendum:

γαστήρ τε γὰρ σου καὶ γνάθος πλήρης 'ΑΕΙ.

Sophocles fragm. 795. pag. 254. Priscianus: „Sophocles teste Seleuco profert quaedam contra legem metrorum, sicut in hoc:

'Αλφεισίβοιαν ἦν ὁ γεννήσας πατήρ.

hic quoque iambus a trochaeo incipit." Quis hoc homini credet?

Nemo hercle. Itaque Nauckius edidit: Ἀλφεισίβοιαν. multo malim
(τήν) Ἀλφεισίβοιαν ἦν ὁ γεννήσας πατήρ.

Sophocles fragm. 796.

Ἐδοξάτην μοι τῶ δὴ ἠπειρω μολεῖν.

Comici poëtae hunc versum esse suspicatur Nauck. sed meliora docet forma μολεῖν.

Eodem indicio arguitur error Nauckii, qui in Praefatione pag. XI. senarium:

ἐγὼ δέ, μισεῖ γάρ μ', ἄπειμ' ἐξ ὀμμάτων.

comici poëta esse putat, sed ἐξ ὀμμάτων praeter Tragicos nemo dicebat.

Sophocles fragm. 818. Nauck. edidit:

Ἐνετοῖσιν ἵπποις τοῖσιν ἐκλελεγμένοις
ἦδιον εἰ χωροῖμεν ἢ παντὶ σθένει.

In Codice Veneto B. ad Iliad. Σ. 274. est ἐν τοῖσιν ἵπποις et Ἰδιον. Ἐνετοῖσιν est Heckeri coniectura doctior quam verior. Idem recte ἦδιον correxit. Nihil aliud in ENTOICIN arbitror latere quam ΟΛΙΓΟΙCIN, quamobrem ita legerim:

ὀλίγοισιν ἵπποις τοῖσιν ἐκλελεγμένοις
ἦδιον ἂν χωροῖμεν ἢ παντὶ σθένει.

Sophocles fragm. 821.

ἦδη γὰρ ἔδρα Ζεὺς ἐν ἐσχάτῳ θεῶν.

cum Dindorfio probo coniecturam Brunckii ἔχει γὰρ ἔδραν Ζεὺς. Quid facias inepto grammatico, qui ex his verbis colligit ἐσχατος esse idem quod πρῶτος?

Sophocles fragm. 827. pag. 259.

* * πάνσοφον κρότημα Λαέρτου γόνος.

male abest articulus:

ΤΟ πάνσοφον κρότημα Λαέρτου γόνος.

Sophocles fragm. 831.

τί μέλλετ' Ἀρτακεῖς τε καὶ Περκώσιοι;

sed Sophocles, ut omnes Athenienses, dicebat Ἀρτακῆς, ut Φωκῆς et similia omnia, quae librarii sedulo ad suam consuetudinem refingebant.

Sophocles fragm. 833.

χρόνος αὖ χρόνος ἄμα κραταιᾷ
 τερμοσύνα βίου
 πόλλ' ἀνευρίσκει σοφὰ μαιομένους.

Optime ad sententiam restituit Ellendtius *ΧΡΗμοσύνα βίου*.
 Theocritus:

ἀ πενία, Διόφαντε, μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει.
 et Eratosthenes ἐν Ἑρμῇ:

χρειῶ πάντ' ἐδίδαξε, τί οὐ χρειῶ κεν ἀνεύροι;

In versu tertio reposuerim verbum Sophoclem:

πόλλ' ἘΞανευρίσκει σοφὰ μαιομένους.

Sophocles fragm. 845. pag. 262.

κλέπτων δ' ὅταν τις ἐμφανῶς ἐφευρεθῇ
 σιγαῖν ἀνάγκη κἄν καλὸν Φέρῃ σόμα.

Necesse est pro Φέρῃ reponere Φορῆ. Non est facile ubique discernere utrum Φέρειν an Φορεῖν sit scribendum. In libris nihil est auxilii. Miscentur passim Φορεῖν et Φέρειν etiam ubi non est ambigua optio. Nonnulla tamen sunt certa et stabili omnium usu confirmata. In perpetuo usu aut ex ipsa natura ut *in partibus corporis*, aut ex consuetudine et more ut *in cultu ornatuque Φορεῖν* solum habet locum. Herodotus III. 12. ἰσχυρὰς Φορέειν τὰς κεφαλὰς, et apud Comicos κομψὸν Φορεῖν τὸ σόμα, οὖλα τὰ σκέλη Φορεῖν, καλάμινα σκέλη Φορεῖν, πτέρυγας Φορεῖν, λάγνην τὸν ὀφθαλμὸν Φορεῖν. Sophocles dicit γένειον διηλιφές Φορεῖν fragm. 140. De vestitu et cultu corporis trita sunt *σολήν, σολὰς Φορεῖν, ἱμάτιον, τριβάνιον, σκῆπτρον, κρηπίδας Φορεῖν* et multa his similia. Apud Sophoclem in *Oed. Col.* 1357. ubi in Laurentiano est: καὶ σολὰς ταύτας Φέρειν, optime emendatum est Φορεῖν. Itaque κἄν καλὸν Φορῆ σόμα verum est, non Φέρῃ, et γλῶτταν Φορεῖν saepius legitur apud Comicos. Sed duplex machina admovetur ex Aeschilo in *Choërh.* 574.

ὕμῃν δ' ἐπαινῶ γλῶσσαν εὐφημον Φέρειν.
 et in *Smyrlic.* 972.

πᾶς δ' ἐν μετοίκῳ γλῶσσαν εὐτυκον Φέρει
 κακῆν.

sed si utrumque locum expenderis intelliges nihil his cum

γλώσσαν Φορεῖν commune esse: γλώσσαν εὐφημον Φέρειν est εὐφημεῖν, et ἐν μετοίκῳ γλώσσαν εὐτυκον Φέρειν κακὴν significat μέτοικον ἐτοιμῶς (εὐχερῶς) κακῶς λέγειν. Utrobique Φορεῖν absurdum fuisset. Καλὸν Φορεῖν τόμα est eloquentem esse, dicendo valere, ut apud incertum Gomicum in Bekkeri *Anecd.* pag. 347. 7.

γλώτταν τέ σοι δίδωσιν ἐν δῆμῳ Φορεῖν
καλῶν λόγων αἰνῶν

ἢ πάντα κινήσεις λέγων.

quos versus suspicor a Cratino de Pericle esse scriptos.

Sophocles fragm. 846.

ἢ δεινὸν ἄρ' ἦν ἠνίκ' ἄν τις ἐσθλὸς ὦν
αὐτῷ συνειδῆ.

sententia absurda haec est quia imperfecta. Quae pars perierit colligas ex nobili loco Euripidis *Hippol.* vs. 424.

δουλοῖ γὰρ ἄνδρα καὶ θρασύπλαγχνός τις ἢ
ὄταν ξυνειδῆ μητρὸς ἢ πατρὸς κακά.

Idem Sophoclem suspicor dixisse:

ἢ δεινὸν ἦν ἄρ' ἠνίκ' ἄν τις ἐσθλὸς ὦν
αὐτῷ συνειδῆ (μητρὸς ἢ πατρὸς κακά). pro ἄρ' ἦν ἠνίκ' ἄν transposui ἦν ἄρ' ἠνίκ' ἄν, quod multo est usitatius.

Sophocles fragm. 850. pag. 262.

μή μοι κρυφαῖον μηδὲν ἐξείπης ἔπος·
κλήθρον γὰρ οὐδὲν· ὡς δ' ἄν εὐπετές λάβοις,
γλώσσης κρυφαῖον οὐδὲν οὐ διέρχεται.

verba sensu vacua. Suspisor olim fuisse:

κλήθρον γὰρ οὐδὲν ὩΔ' ἄν εὐπετές λάβοις,
γλώσσης ΔΙ' ὩΤ κρυφαῖον οὐ διέρχεται.

sed superest mendum in εὐπετές, id est ῥᾶδιον, quia κλήθρον ῥᾶδιον nihil est. Coniicere possis ὧδ' ἄν εὐΕΡΚές λάβοις, aut εὐΠΑΓές λάβοις, aut aliud quid in eandem sententiam.

Sophocles fragm. 860. pag. 264.

ὦ θνητὸν ἀνδρῶν καὶ ταλαίπωρον γένος,
ὡς οὐδὲν ἐσμεν πλὴν σκιαῖς Ἑοικότες
βᾶρος περισσὸν γῆς ἀναστροφώμενοι.

Athenienses veteres εἰκέναι dicebant et προσεικέναι et εἰκώς (unde εἰκός remansit apud omnes et εἰκότως) non εἰοκώς. Itaque corrigendum:

καὶ σκιαῖσιν εἰκότες.

Summa enim constantia Athenienses omnes semper et ubique εἰκώς et προσεικώς, εἰκέναι et προσεικέναι dicebant, et εἰκότως et ἀπεικότως, sed sequiores scriptores ex Homericō usu εἰοκώς, εἰκέναι, προσεικέναι, ἀπειοκότως et sim. dicere coeperunt, unde factum est ut in libros Thucydidis, Platonis, Xenophontis et in fabulas Tragicorum et Comicorum irreperent formae, quibus nemo Veterum usus esset umquam. In *Vesp.* 1142. in libris est εἰκέναι pro προσεικέναι, et 1413. εἰκώς pro εἰοκας. In Sophoclis *Electra* 618. ferebatur προσεικότα, nunc recte προσεικότα (Laurentianus προσηκότα). In Aristophanis fragmento 72. apud Meineke F. C. II. 1193. iterum legitur εἰκέναι pro προσεικέναι, quod aetatem tulit in *Ecclesiaz.* 1161.

μηδὲ ταῖς κακαῖς ἐταίραις τὸν τρόπον προσεικέναι.

Thucydididi reddendum VII. 71. εἰκώς et VI. 55. ἀπεικότως. Multis apud Platonem locis et nonnumquam apud Xenophontem formae veteres sunt ab exilio revocandae, veluti in *Phaedone* pag. 74 e. ᾧ Φησὶν αὐτὸ προσεικέναι, et in *Politico* pag. 261 d. Βουφόρβω μᾶλλον προσεικότα.

Ex εἰκέναι, εἰκώς natum est futurum εἴξω (ut τεθνηκέναι τεθνήξω, ἐσηκέναι ἐσηξω), quod unico tantum loco notissimo legitur:

τοῖς Ἴπποκράτους υἱέσιν εἴξεις καὶ σε καλοῦσιν βλιτομάμμαν.

Plusquamperfecti ἤκη (ut ἤδη) item unum exemplum superest in *Asibus* 1298.

ὄρνυξ ἐκαλεῖτο, καὶ γὰρ ΗΙΚΕΙΝ ὄρνυγι.

ubi *Ravennas* ἤκεν exhibet sed veram scripturam servarunt antiquae λέξεις cf. *Nov. Lectt.* pag. 451.

Similiter formae Atticae veteres ἤσμεν, ἤσε et ἤσαν sine vestigio intercidissent nisi earum memoriam docti Ἀττικισαὶ servassent.

In Euripidis fragm. 167.

ἡ γὰρ δόκησις πατράσι παῖδας εἰκέναι.

in omnibus libris praeter unum scriptum est εἰκέναι iugulato metro.

Sophocles fragm. 862. pag. 265.

τέργειν δὲ τὰ κπεσόντα καὶ θέσθαι πρέπει
σοφὸν κυβευτὴν ἀλλὰ μὴ ζένειν τύχην.

hoc quidem est τοῦ τυχόντος quod iactum est θέσθαι. Emen-
dandum est κεῦ θέσθαι πρέπει. Hesychius v. κυβευτὴν hunc
ipsum locum interpretans scribit: ἐπισήμην γὰρ τινα ἐδόκουν τὸ
δεξιῶς χρῆσθαι. Euripides fragm. 354.

οὐντυγχάνων,

τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἦν τιθῆ πράσσει καλῶς.

Sophocles. fragm. 323.

τοῦτ' ἐστὶν ἄλγισ' ἦν παρὸν θέσθαι καλῶς
αὐτός τις αὐτῷ τὴν βλάβην προσθῆ φέρων.

Cratinus apud Photium v. Τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν.

ἄνδρας σοφοὺς χρὴ τὸ παρὸν πρᾶγμα καλῶς εἰς δύναμιν τιθέσθαι.

Sophocles fragm. 866.

ὅταν δ' ὁ καιρὸς τοῦ θανεῖν ἐλθὼν τύχη,
οὐδ' ἂν πρὸς αὐτὰς Ζηνὸς ἐκφύγοι μολῶν.

addita literula legendum ἐκφύγοιC.

Sophocles fragm. 879. pag. 268.

* Ἄβρωτος ὁ νῆσις παρὰ Σοφοκλεῖ.

multa sunt apud Sophoclem παρακεκινδυνευμένα, quorum non-
nulla ridebantur, ut supra vidimus, sed ἄβρωτος usitatum apud
omnes noto sensu pro νῆσις ponere ne Dionysius maior quidem
unus omnium ineptissimus poëtarum sustinisset. Fuisse vide-
tur ἄβρωC ὁ νῆσις, ut σαρκοβρώς, ὤμοβρώς, ἀνδροβρώς, τριχο-
βρώς, σιδηροβρώς, χειροβρῶτι δεσμῶ et similia.

Sophocles fragm. 912. pag. 271. ex Hesychio: Ἄ παιδ-
λημα ἀποκάθαρμα [ἢ ἀποπάτημα] ἢ ἀποπλάνημα. Σοφοκλῆς.
Non memini me magis ridiculam dittographiam vidisse umquam.

C. G. COBET.

EURIPIDES.

Euripides fragm. 11. pag. 291.

ἔσι καὶ πταίσαντ' ἀρετᾶν
ἀποδείξασθαι θανάτῳ.

et metrum et Graecitatis ratio postulant ut rescribatur:

ἼΝΑποδείξασθαι θανάτῳ.

Euripides fragm. 21.

ἂ δ' οἱ πλουτοῦντες οὐ κεκτήμεθα
τοῖσιν πένησι χρώμενοι ΠΕΙΘώμεθα.

πειθώμεθα ineptum est et perinfelix Nauckii coniectura ΠΕΠώ-
μεθα. Putabat enim vestigiis literarum esse insistendum, sed
erat lacuna χρώμενοι * * * ώμεθα. Verum olim vidit Berglerus
reponens ΘΗΡώμεθα.

Euripides fragm. 26. pag. 295.

τῇ δ' Ἀφροδίτῃ πόλλ' ἔνεσι ποικίλα·
τέρπει τε γὰρ μάλιχα καὶ λυπεῖ βροτούς.
τύχοιμι δ' αὐτῆς ἡνίκ' ἔστιν εὐμενής.

tertii versus prava est sententia: nondum poenitet correxisse:

τύχοιμι δ' αὐτῆς ἡνίκ' ΕΙCIN εὐμενοῦC.

ἡνίκ' εἴσιν quando veniet.

Similem versum supra vidimus:

Ἀσκληπιῶ παιῶνος εὐμενοῦς τυχών.

Sententia est prope eadem in fragmento Euripidis 889.

τὸ δ' ἔρᾶν προλέγω τοῖσι νέοισιν
μήποτε Φεύγειν

χρῆσθαι δ' ὀρθῶς ὅταν ἔλθῃ.

prorsus idem est ὅταν ἔλθῃ et ἡνίκ' εἴσιν.

Euripides fragm. 28.

σοφοῦ πρὸς ἀνδρὸς ὅσις ἐν βραχεῖ
πολλοὺς λόγους οἶός τε συντέμνειν καλῶς.

melior est verborum dispositio apud Aristophanem *Thestoph.* 117.

πολλοὺς καλῶς οἶός τε συντέμνειν λόγους.

Euripides fragm. 29. pag. 296.

σιγᾶν Φρονοῦντα κρεῖσσον εἰς ὀμιλίαν
πεσόντα· τούτῳ δ' ἀνδρὶ μῆτ' εἶην Φίλος
μήτε Ξυεῖην ὅσις αὐτάρκη Φρονεῖν
πέποιθε δούλους τοὺς Φίλους ἡγούμενος.

prima verba sensu plane carent. Lacunae veteres temere expletæ sunt et quid dixerit poëta non est ex apicibus literarum expiscandum sed ex vitæ usu et ingeniis hominum indagandum. Etiam nostra memoria vixerunt magni et praeclari viri, sed paullo arrogantiores, qui quaesitam meritis superbiam, sed nimiam, sumentes se solos in omni re sapere neque ulla amicorum ope aut consilio indigere opinabantur. Ex horum ingeniis colligitur poëtae sententia haec:

σιγᾶν Φρονοῦντα κρεῖσσον ἢ εἰς ΑΤΘΑΔΙΑΝ
πεσεῖν. ΤΟΙούτῳ δ' ἀνδρὶ μῆτ' εἶην Φίλος
μήτε Ξυεῖην.

in plerisque libris est κρεῖσσον ἢ εἰς, et ἢ post κρεῖσσον abesse omnino non potuit.

Euripides fragm. 36.

γυναῖκα δ' ὅσις παύσεται λέγων κακῶς,
δύσηνος ἄρα καὶ σοφὸς κεκλήσεται.

Prava sententia est et poëtae vitio et scribarum. Nugatur qui sapientem vult sine intermissione mulieribus maledicere, sed sic Euripides solet. Scribae peccarunt in ἄρα (libri ἄρα), cui nihil hic loci est, neque δύσηνος et σοφός bene inter se opponuntur.

Eurip. fragm. 62. pag. 301.

μισῶ σοφὸν ἐν λόγοισιν εἰς δ' ὄνησιν οὐ σοφόν.

Meineke numeros sic composuit:

μισῶ σοφὸν

(δντ') ἐν λόγοισιν εἰς δ' ὄνησιν οὐ σοφόν.

nemo nisi metro coactus δντα his adderet. Equidem non unum vocabulum inseruerim sed duo supervacua expunxerim ut fiat:

μισῶ σοφὸν λόγοισιν, εἰς δ' ὄνησιν οὐ.

Euripides fragm. 68.

ὄμως δ' ἀγῶνα τόνδε δεῖ μ' ὑπεκδραμεῖν,
ψυχὴν γὰρ ἄθλα ΤΙΘΕμένην ἐμὴν ὀρῶ.

Verissime correxit Dobraeus κειμένην pro τιθεμένην. Certamen non indicitur, sed agitur: praemium non ponitur, sed positum est in medio. Praeterea ἄθλων requiro pro ἄθλα. Utrumque mendum ex lacuna natum: ΑΘΛ *****ΜΕΝΗΝ.

Eurip. fragm. 80. pag. 307.

θεῶν δὲ θνητοὺς κόσμον οὐ πρέπει Φέρειν.

inepte turbatus est in his naturalis verborum ordo et Φέρειν est a loci sententia alienum. Utrique malo medeberis scribendo:

θεῶν δὲ κόσμον οὐ πρέπει θνητοὺς Φορεῖν.

vel:

θεῶν δὲ κόσμον θνητὸν οὐ πρέπει Φορεῖν.

Euripides fragm. 88. pag. 308.

γυναῖκες, ὀρμήθητε μὴδ' ἀθυμίαν
σχέθη τις ὑμῶν.

Graeci dicebant ἀθυμία ἔχει με non ἀθυμίαν ἔχω. Itaque a poeta profectum est: μὴδ' ἀθυμία σχέθη τις ὑμῶν. In utraque lectione autem manifestum est σχεθεῖν aoristum esse, ut ἀμυναθεῖν, διωκαθεῖν, παρειαθεῖν et sim. namque ni aoristus esset μὴ σχέθη soloeca oratio foret.

Euripides fragm. 132. pag. 319.

σὺ δ' ὦ τύραννε θεῶν τε κἀνθρώπων Ἔρωσ,
ἢ μὴ δίδασκε τὰ καλὰ Φαίνεσθαι καλὰ,
ἢ τοῖς ἔρῳσιν εὐτυχῶς συνεκπύνει
μοχθοῦσι μόχθους ὧν σὺ δημιουργὸς εἶ.

In versu primo multo melioribus et suavioribus numeris legitur apud Lucianum πῶς δεῖ τὴν ἰσορίαν συγγράφειν cap. 1.

σὺ δ' ὦ θεῶν τύραννε κἀνθρώπων Ἔρωσ.

Reliqua duos testes habent, Athenaeum pag. 561 b. et Stobaeum *Floril.* 64. 6.

Apud Athenaeum legitur:

ἡ τοῖς ἑρῶσιν ὦν σὺ δημιουργὸς εἶ
μοχθοῦσι μόχθους εὐτυχῶς συνεκπύνει.

apud Stobaeum:

ἡ τοῖς ἑρῶσιν εὐμενῆς παρίσασο
μοχθοῦσι μόχθους ὦν σὺ δημιουργὸς εἶ.

hunc secutus Nauckius et *exitus versuum sedem mutare iussit*, et pro εὐτυχῶς suspicatur εὐμενῶς *fortasse corrigendum*. Non enim animadvertenter Stobaei textum quem vocant impudentissime passim esse interpolatum a nescio quo Graeculo, qui multas vetusti libri lacunas ita explevit ut quidquid in buccam venisset de suo substitueret. Plurimis et certis exemplis id luculenter mihi demonstrasse videor, quum de Stobaei *Florilegio* in *Mnemosyne* agerem. Nunc uno et altero exemplo ex Euripidis fragmentis sumto verum id esse ostendam. Est Euripidis locus apud Plutarchum Tom. II. pag. 778 b.

οἱ γὰρ Κύπριν Φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
νοσοῦσ' ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις.

eadem Stobaeus affert *Floril.* 63. 3. sic scripta:

οἱ γὰρ Κύπριν Φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
νοσοῦσ' ὁμοίως τοῖς διώκουσιν ἄγαν.

Manifestum est quum nihil aliud superesset quam ΝΟCΟΤ-
CΟΜΟΙΟC**** de suo adiecisse Graeculum τοῖς διώκουσιν ἄγαν
neque τὸ κακόφωνον neque τὸ κακόμετρον horum verborum animadvertisse.

Addam alterum exemplum ut mendum eximam. Est Euripidis fragmentum (1046. Nauckii pag. 540.) in Stobaei *Floril.* 74. 10.

μοχθοῦμεν ἄλλως θῆλυ φρουροῦντες γένος·
ἥτις γὰρ αὐτὴ μὴ πέφυκεν ἔνδικος
τί δεῖ φυλάσσειν κάξαμαρτάνειν πλέον;

δίκαιος (ἔνδικος) et δικαιοσύνη non habent in pudicitia et castimonia locum, et manifestum hoc quidem est dixisse poëtam „*nequidquam custodiri eam quae non sit suoapte ingenio pudica.*” Ex ἔνδικος (nam reliqua sana sunt et integra) nihil extundas quod laboranti poëtae prosit. Sed lacuna erat,

ΗΤΙΣΓΑΡΑΤΤΗΜΗΠΕΦΤΚΕ***

a sciolo indocte expleta. At tu eam sic expleas:

ἤτις γὰρ αὐτὴ μὴ πέφυκε **ΩΦΡΟΝΕΙΝ**.

et omnia perspicua et clara sunt.

Itaque in Stobaei scripturis quae a caeterorum testimoniis discedunt

νᾶφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν.

Sciolorum enim sunt additamenta et πληρώματα sine ulla auctoritate aut fide, quale est id de quo agimus:

ἢ τοῖς ἑρῶσιν [εὐμενῶς παρίστασ].

aut illud:

νοσοῦσ' ὁμοίως [τοῖς διώκουσιν ἄγαν].

Mutilum est fragm. 136. pag. 319. de Aethiopicibus:

οἱ κατ' οἶκον ἀμφὶ δαῖτα καὶ τράπεζαν.

hoc unum mihi perspexisse videor poëtam ex notissimo loco Herodoti III. 30. sumsisse:

ἀμφὶ δαῖτα καὶ τράπεζαν ἝΛΙΟΥ.

Euripides fragm. 138. pag. 319.

νεότης μ' ἐπῆρε καὶ **ΘΕΝΟC** τοῦ νοῦ πλέον.

Ecce iterum Crispinus. Quid sibi vult σθένος in huiusmodi negotio? Nihil prorsus. Vera lectio est apud Lucianum:

καὶ **ΘΡΑCOC** τοῦ νοῦ πλέον.

et apud Stobaeum lacunam ***OC inepte expletam esse intelligimus.

Euripidis fragm. 139.

ὡς ἄπιστόν ἐς' ἔρωc

κἀν τῷ κκλίσῳ τῶν Φρενῶν ἌΡΧΕΙΝ Φιλεῖ.

Comparatis aliis Tragicorum locis pro ἄρχειν suspicor poëtam dedisse **ΝΑΙΕΙΝ**. Sophocles fragm. 824.

χωρὸc γὰρ αὐτόc ἐστὶν ἀνθρώπου Φρενῶν,

ὅπου τὸ τερπνὸν καὶ τὸ πημαῖνον φύει.

δακρυρροεῖ γὰρ καὶ τὰ καὶ τὰ τυυχάνων.

Recepi αὐτόc de certa Bambergeri coniectura pro οὔτοc. Praeterea fortasse praestat pro τέρπον ut τὸ πημαῖνον. Quemadmodum igitur dicitur in mente hominis eadem esse sedes laetitiae

et moeroris, sic et amor ἐν τῷ κακίῳ τῶν Φρενῶν *habitare* dicitur. Solebant veteres certis animi cupiditatibus et affectibus certam in corpore sedem assignare τὴν ῥίνα, τὸ ἦπαρ, τὰ σπλάγγνα, unde Euripides dixit in fragm. 407. de *invidia*:

ποῦ καὶ ποτ' οἰκεῖ σώματος λαχῶν μέρος;
ἐν χερσὶν ἢ σπλάγγνοισιν ἢ παρ' ὀμματα
ἔσθ' ἡμῖν;

in versu primo scribendum puto:

τί ποτε κατοικεῖ σώματος λαχῶν μέρος;

Tam serio haec vera esse credebat Euripides, ut medicos iuberet urendo et secando hanc pestem ex hominibus eximere.

ὡς ἦν μόχθος ἰατροῖς μέγας
τομαῖς ἀφαιρεῖν ἢ ποτοῖσι Φαρμάκοις
πασῶν μεγίστην τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων.

Euripides fragm. 167.

ἢ γὰρ δόκησις πατράσι παῖδας εἰκέναι,
τὰ πολλὰ ταύτῃ γίγνεται τέκνα πέρι.

Arena sine calce, verba sine sensu. In loco conclamato et deposito etiam paullo audacior coniectura non reprehendetur. Sententia dicti, quantum in caligine dispicere possum, ducit ad:

τὰ πόλλ' (ὁμοια μητρι) γίγνεται τέκνα.

quod verum esse vitae usus et ingeniorum observatio unumquemque docet.

Eurip. fragm. 186. pag. 330.

πῶς γὰρ σοφὸν τοῦτ' ἔστιν εἴ τις εὐφυῆ
λαβοῦσα τέχνη φῶτ' ἔθηκε χείρονα;

Habebat ἡ παλαιὰ Ἀτθίς formas εὐφυῆ, ὑγιᾶ, εὐκλεᾶ et similes omnes. Emendate legitur in fragm. 244, pag. 343.

ἀνὴρ στρατηγῶν εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν.

sed vitiose in fragm. 596. pag. 432.

σὲ τὸν αὐτοφυῆ τὸν ἐν αἰθερίῳ.

Eurip. fragm. 196. pag. 332.

τοῖσδε θνητῶν τῶν ταλαιπάρων βίος·
οὔτ' εὐτυχεῖ τὸ πάμπαν οὔτε δυσυχεῖ,
εὐδαιμονεῖ δὲ καῦθις οὐκ εὐδαιμονεῖ.

et Graecitatis usus et sententia loci postulant ut infinitivi repo-

nantur *εὐτυχεῖν*, *δυστυχεῖν* et bis *εὐδαιμονεῖν*. Non enim *ὁ βίος* *εὐτυχεῖ* aut *δυστυχεῖ* sed miseri mortales.

Eurip. fragm. 198. pag. 333.

εἰ δ' εὐτυχῶν τις καὶ βίον κεκτημένος
μηδὲν ὁμοίσι τῶν καλῶν πειράσεται,
ἐγὼ μὲν οὐποτ' αὐτὸν ὄλβιον καλῶ,
Φύλακα δὲ μᾶλλον χρημάτων εὐδαιμόνα.

Euripides *Φιλόκαλος* ὢν, ut cives sui omnes, τὰ καλὰ appellat summorum artificum praeclara opera tabulas, signa, statuas et quae sunt alia ἀγάλματα πλουσίου οἴκου. Itaque πειράσεται vitiosum est. Teneo veterem sententiam *πειράσεται* id est κεκτῆσεται emendari oportere.

Eurip. fragm. 200. pag. 333.

καὶ μὴν ὄσοι μὲν σαρκὸς εἰς εὐεξίαν
ἀσκοῦσι βίον, ἣν σφαλῶσι χρημάτων
κακοὶ πολῖται· δεῖ γὰρ ἄνδρ' εἰθισμένον
ἀκόλασον ἦθος γαστρὸς ἐν ταύτῳ μένειν.

ad haec Nauckius: „*extrema verba graviter affecta sunt.*” Equidem nihil difficultatis in iis video. Optime dicitur εἰθισμαὶ ἀκόλασον ἦθος γαστρὸς de eo qui se solet paullo et delicato cibo *ingurgitare*. Quorum si quis opes amisit (σφαλεῖς χρημάτων) nihilo minus helluo et gulosus est quam fuerat antea, id est ἐν ταύτῳ μένει. Videtur Euripides his versibus athletarum, quos non amabat, τὴν γαστριμυργίαν insectari. Eadem est parasitorum ratio, qui quum per luxuriam patrimonium dilapidassent, epularum causa omnia faciebant et patiebantur.

Eurip. fragm. 230. pag. 340.

ἦνίκ' ἂν τακῆ χιῶν
τέθριππ' ἔχοντος ἡλίου κατὰ χθόνα.

in libris est *τεθριππεύοντος*, quod quum sit manifesto mendosum substitutum est id quod vides. Frustra, ut opinor, quia *ἔχειν τέθριππα* nihil facit ad rem, sed *ἐλαύνειν τέθριππα* solum sententiae convenit. Itaque quia Tragici prisca forma *ἐλαῖν* pro *ἐλαύνειν* uti solent corrigendum esse videtur:

τέθριππ' ἐλαύντος ἡλίου κατὰ χθόνα.

Eurip. fragm. 234. pag. 341.

ἐν τοῖς τέκνοις γὰρ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν
ἔλαμψε.

pro ἔλαμψε in libris est ἐν ἔλαβε vel ἔλαβε, unde Valckenarius ἐνέλαμψε correxit. Nauck. „praetuli ἔλαμψε.” Non assentior: sua enim cuiusque virtus in vita *splendet λάμπει*, sed parentum virtus in liberis *pellucet διαλάμπει*. Quamobrem διέλαμψε verum esse arbitror. Eodem sensu διασίλβειν dicebant. Aristophanes apud Pollucem

καὶ διασίλβονθ' ὀρώμεν,
ὥσπερ ἐν καινῷ λυχνούχῳ,
πάντα τῆς ἐξωμίδος.

Eurip. fragm. 240. pag. 342.

οὐκ ἔσιν ὅσις ἠδέως ζητῶν βιοῦν
εὐκλειαν εἰσεκτῆσατ' ἀλλὰ χρὴ πονεῖν.

turpissima macula duplici Euripidis locus inquinatus est. Ridiculum et absurdum est εἰσκητᾶσθαι pro κτητᾶσθαι, et βιοῦν pro ζῆν faex Graeculorum coepit dicere. Est vetus lacuna in verbis OCTIC**** ** EKTHCAT. Pars lacunae nullo negotio sic sarcitur:

(εὐδοξίαν) ἐκτῆσατ' ἀλλὰ χρὴ πονεῖν.

Reliqua pars loci idoneam sententiam continebit sic scripta:

οὐκ ἔσιν ὅσις ἢ(συχὸν ζηλῶν βίον)
εὐδοξίαν ἐκτῆσατ'.

Ἐὐδοξίαν a libris oblatum recipiendum est in fragm. 239. ubi Nauck. edidit:

οὐδεὶς γὰρ ὦν ῥάθυμος εὐκλεῆς ἀνὴρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν.

sed quamquam eadem lectio circumfertur in fragm. 1039. sententia clamat *decus et gloriam, τὴν εὐδοξίαν*, unice verum esse.

Eurip. Fragm. 284. pag. 350. vs. 22.

οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μαραινέει πέλας
σᾶς. ἄνδρας οὖν ἐχρῆν σοφούς τε κάγαθούς
φύλλοις σέφεσθαι.

Plutarchus duobus locis et Galenus omittunt σᾶς, quo puncto et recepta Dobraei emendatione:

ἄνδρας μὲν οὖν χεῖν τοὺς σοφοὺς τε κάγαθούς
 φύλλοις σέφεσθαι.

omnia optime procedunt.

Eurip. fragm. 287. pag. 353. vs. 19.

ἐκείνο γὰρ μεμνήμεθ' οἷος ἾHN ποτέ
 κἀγὼ μετ' ἀνδρῶν ἠνίκ' εὐτύχουν βίῳ.

Euripides cum aequalibus forma ἦ pro *eram* utebatur, sed librarii plerisque locis suum ἦν substituunt.

In Euripidis fragmento 288. nescio quis negat esse deos quoniam impiis bene sit et pietatem colentibus malè. Deinde ita pergit:

οἶμαι δ' ἂν ὑμᾶς εἴ τις ἀργὸς ὦν θεοῖς
 εὐχόιτο καὶ μὴ χειρὶ συλλέγοι βίον,

15. τὰ θεῖα πυργούσιν αἱ κακαὶ τε συμφοραί.

annotavit Nauck. „vs. 15 non expeditio.” Quid mirum? Magna lacuna et praecedentis sententiae exitum absorbsit et sequentis initium. Prioris loci sententia haec fuerat: *opinor fore si quis nil nisi Deos precaretur nec manu victum quaereret, (ut vos cum hominem insanire putetis).*

Euripides fragm. 327.

κρείστων γὰρ οὐτις χρημάτων πέφυκ' ἀνήρ,
 πλὴν Εἰτις· ὅστις δ' οὗτός ἐστιν οὐχ ὀρῶ.

optime Badham οὐκ ἐρῶ, sed non satis est. Scribendum praeterea πλὴν Εἰς (εἰς) τις, nam sic demum οὗτος intelligitur, id est ὁ μόνος ἄδωρος sive χρημάτων κρείστων. Quicumque haec loquitur manifesto se ipsum eum esse dicit.

Euripides fragm. 328.

οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν
 πένητες ὄντες οὐδὲν Ἄλφάνουσ' ἔτι,
 οἱ δ' οὐδὲν ἦσαν πρόσθεν, ἔλβιοι δὲ νῦν,
 δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν.

Duplex in libris scriptura circumfertur ἄλφάνουσ' et ἐμφαίνουσ'. Nauck. ἄλφάνουσ' ἔτι probavit, quod miror; namque ἄλφάνειν (ut εὐρίσκειν) dicitur *de pretio, quo quid venditur, quod ex alicuius rei venditione redactum est, τιμὴν ἄλφάνειν,*

τιμαλφής, ἀλφειβία. cf. *Miscell. Crit.* pag. 246. Itaque οὐδὲν ἀλφάνουσιν est *emlorem non inveniunt*, quod a loci sententia prorsus abhorret. Est tamen sententia poëtae ex oppositione certa et evidens: „*poebiles nunc pauperes iacent, humili loco nati nunc divites in honore sunt.*” Ergo verum est οὐδὲν ἐμφαίνουσ’ ἔτι, id est οὐδαμοῦ φλίνονται et apud omnes contemnuntur.

Euripides fragm. 356.

οὔτε γὰρ πλοῦτός ποτε

βέβαιος ἄδικος.

transponenda haec sunt: οὔτε γὰρ πλοῦτός ποτε ἄδικος βέβαιος.

Eurip. fragm. 362. pag. 372. vs. 41.

οὐκ οὖν ἅπαντα τοῦν γ’ ἐμοὶ σωθήσεται.

in libris est γοῦν τ’ ἐμοί. Quod Nauck. reposuit τοῦν γ’ ἐμοί nemo Graecorum umquam dixit. Solebant omnes in tali re dicere τούπ’ ἐμοί, quod Euripidi reddendum.

Eurip. fragm. 364. pag. 374. vs. 24.

ἐξουσία δὲ μήποτ’ ἐντυχῶν, τέκνον,

αἰσχροῦς ἔρωτας δημοτῶν διωκαθεῖν.

ὃ καὶ σίδηρον ἀγχόνας τ’ ἐφέλκεται,

χρησῶν πενήτων ἦν τις αἰσχύνη τέκνα.

Corruptum est ἐντυχῶν (alii εὐτυχῶν), namque ἐξουσίας τυχῶν quid sit intelligi potest (*potestatem nactus*), sed ἐντυχεῖν ἐξουσία nihil est. Etiam infinitivus διωκαθεῖν suspicionem movet post tot imperativos. Poëtam dedisse suspicor:

ἐξουσία δὲ μήποτ’ ἐντΡΤΦῶν, τέκνον,

αἰσχροῦς ἔρωτας δημοτῶν διωκάθΗΙC.

Post pauca vs. 32.

ἀλλ’ ὦ τέκνον μοι δὸς χέρ’, ὡς θίγη πατήρ.

verbis transpositis legendum:

ἀλλ’, ὦ τέκνον, δὸς μοι χέρ’, ὡς θίγη πατήρ.

Eurip. fragm. 377. pag. 377.

οὐκ οἶδ’ ὅτῳ χρῆ κανόνι τὰς βροτῶν τύχας

ὀρθῶς ἈΘρήσαντ’ εἰδέναι τὸ δραστέον.

Incongrua sunt κανόνι ἀθρεῖν. Emendandum videtur:

ὀρθῶς ΜΕΤρήσαντ’ εἰδέναι τὸ δραστέον.

Notandum est in Euripidis fragmento 385. ubi describit pastor litterarum imperitus (*γραμματῶν οὐκ ἴδρις*) notas et figuras elementorum in nomine ΘΗCEYC, quod de litera H dicit:

τὸ δεύτερον δὲ πρῶτα μὲν γραμμαὶ δύο,
ταύτας διείργει δ' ἐν μέσοις ἄλλη μία.

unde liquido colligimus Euripidis aequales non τοῖς Ἀττικοῖς γράμμασι χρῆσθαι (Θ pro H et Ο pro OT et Ω) sed longas vocales fuisse in usu. De prima litera ita refert:

κύκλος τις ὡς τῶνοισιν ἐκμετρούμενος,
οὗτος δ' ἔχει σημεῖον ἐν μέσῳ σαφές.

ergo ΘΗ erat non THE. Quartae literae formam fuisse non Θ sed E liquido haec demonstrant:

τὸ δ' αὖ τέταρτον ἢ μὲν εἰς ὀρθὸν μία,
λοξαὶ δ' ἐπ' αὐτῆς τρεῖς κατεσηριγμέναι.

Idem ludus in eodem nomine et Agathon placuit et Theodecti Phaselitae, quorum locos descripsit Athenaeus pag. 454 d. Literam H Agathon sic describit:

ὀρθοὶ τε κανόνες ἐξυγωμένοι δύο.

et Theodectes:

ἔπειτα δισσοὶ κανόνες ἰσόμετροι πάνυ,
τούτους δὲ πλάγιος διὰ μέσου συνδεῖ κανών.

Ergo τὰ Ἰωνικὰ γράμματα diu ante Euclidem privatis in usu fuisse videmus.

Antiquae scripturae (τῆς παλαιᾶς γραμματικῆς) exemplum est in fragmento Achaei apud Athenaeum pag. 466 f. (apud Nauckium pag. 585.) in poculo inscripto ΔΙΟΝΤΟ (Διονύσου).

ὁ δὲ σκύφος με τοῦ θεοῦ καλεῖ πάλαι
τὸ γράμμα φαῖνον, δέλτ' ἰῶτα καὶ τρίτον
Ω ΝΤ τότ' Τ πάρεσι, κοῦκ ἀπουσίαν
ἐκ τοῦπίκεινα σὰν τό τ' Ο κηρύσσετον.

sic Nauckius edidit, sed restituendum: καὶ τρίτον ΟΤ ΝΤ τό τ' Τ πάρεσι, tum ΣΑΝ τό τ' ΟΥ κηρύσσετον. Appellatur enim apud Veteres τὸ Ο οὐ et τὸ Ε εἶ, et Athenaeus in sqq. sic scripserat: πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ ΟΥ (non τῷ Ο) ἀπεχρῶντο οὐ μόνον ἐφ' ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν δίφθουρον διασημαίνει διὰ τοῦ ΟΥ (non Ο) μόνου γράφουσιν.

Eurip. fragm. 388. pag. 380.

κάρα τε γάρ σου συγχεῶ κόμαις ὀμοῦ
βανῶ πέδοι δ' ἐγκέφαλον· δμμάτων δ' ἄπο
αἰμοσαγῆ πρητῆρε βεύσονται κάτω.

In libris est συγχέω et αἰμοσαγεῖν πρητῆρες. Futurum esse χέω, χεῖς, χέομεν multis alibi ostendimus. χεῶ, χεοῦμεν, χεεῖτε sunt sordes Graeculorum. Revocato igitur συγχέω in vs. 4. scripserim:

αἰμοσαγεῖς πρητῆρες ἴσονται κάτω.

βεύσομαι pro βύσομαι non minus est vitiosum quam συγχέω pro συχέω.

Eurip. fragm. 389. pag. 380.

Aristophanes *Vesp.* 312.

ΠΑΙΣ. τί με δῆτ', ὦ μελέα μήτηρ, ἔτικτες,
ἴν' ἐμοὶ πράγματα βόσκειν παρέχης.

ΧΟΡΟΣ. ἀνόνητον ἄρ' ὦ θυλάκιόν σ' εἶχον ἄγαλμα.

Scholion ad vs. 313. πράγματα βόσκειν: ὁ λόγος ἐκ Θησέως Εὐριπίδου. ἐκεῖ γὰρ ταῦτα λέγουσιν οἱ ταττόμενοι παῖδες εἰς βόρῶν τῷ Μινωταύρῳ. Mirificum in h. l. errorem in *Var. Lectt.* pag. 67. aperui. Flebiliter queruntur pueri:

τί με δῆτ', ὦ μελέα μήτηρ, ἔτικτες;

quae sunt Euripidis verba. Tum pater subsannans respondet:

ἴν' ἔΜΟΙ πράγματα βόσκειν παρέχης.

quae sunt verba Aristophanis. πράγματα παρέχειν cum infinitivo componi ibidem ostendimus. Itaque scholion ad vs. 312. referendum.

Eurip. fragm. 395. pag. 382.

σπουδάζομεν δὲ πόλλ' ὑπ' ἐλπίδων μάτην
πόνους ἔχοντες οὐδὲν εἰδότες σαφές.

Sunt qui σαφές omittant, quod prorsus supervacuum est; et οὐδὲν εἰδότες in tali re dicere solent. Res ipsa docet μάτην in secundo senario locatum fuisse:

μάτην πόνους ἔχοντες οὐδὲν εἰδότες.

Itaque prior senarius sic est redintegrandus:

σπουδάζομεν δὲ πόλλ' ὑπ' ἐλπίδων (κενῶν).

Est operae pretium certae emendationis originem et progressum observare in Euripidis fragm. 402. In libris est:

ἰδοῦσ' ἀδινούς συμφορὰν πολὺν χρόνον
νῦν δμμ' ἐγείρει.

Acute sensit Valckenarius in his Ἴνους nomen latere deditque:

ἰδοῦσα δ' ἼΝΟΥς συμφορὰν.

perfectit emendationem Musgravius qui reposuit:

Εἴδουσα δ' Ἴνουῦς συμφορὰ πολὺν χρόνον
νῦν δμμ' ἐγείρει.

quamquam certa est et evidens correctio tamen iuvat locupletem fideiussorem producere, Plutarchum in vita Antonii cap. 36. Εὐδουσα δ' ἡ δεινὴ συμφορὰ χρόνον πολὺν, ὁ Κλεοπάτρας ἴσως, — αὐθις ἀνέλαμπε καὶ ἀνεθάρρει Συρίᾳ πλησιάζοντος αὐτοῦ.

Eurip. fragm. 440. p. 392.

ὁρῶ δὲ τοῖς πολλοῖσιν ἀνθρώποις ἐγὼ
τίκτουσαν ὕβριν τὴν πάροιθ' εὐπραξίαν.

ineptum et sensu vacuum est πάροιθ' a sciolo ad lacunam Codicis explendam insertum. Supplendum arbitror ex vitae usu:

τὴν λίαν εὐπραξίαν.

Saepe λίαν apud Tragicos penultimam correptam habet, ut in Euripidis fragm. 465. pag. 399.

ἐπίσταμαι δὲ καὶ πεπειράμαι λίαν
ὡς τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.

Quemadmodum Euripides dixit τὴν λίαν εὐπραξίαν, sic apud Menandrum est:

ἀρχὴ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν
τάγαθὰ τὰ λίαν ἀγαθὰ.

Similiter apud Aeschylum est in *Promethæo* vs. 100.

διὰ τὴν λίαν Φιλότητα βροτῶν.

Euripides fragm. 459.

εἰ γὰρ σ' ἔμελλεν, ὡς σὺ Φῆς, κτείνειν πόσις,
χρῆν καὶ σὲ μέλλειν, ὡς χρόνος παρήλυθεν.

In libris Gellii N. A. vi. 3. est παρῆ δῆθεν vel παρῆ δῆθεν. Ex Vaticano Codice Hertzius παρήλυθεν recepit, quod Nauckius probavit. Nollem factum, primum quia ὡς χρόνος παρήλυθεν nihil

significat, deinde quia Tragici forma ἤλυθον pro ἦλθον in senariis non utebantur.

Eandem formam Nauckius posuit in Sophoclis *Philoct.* 1231.

ὡς μ' ὑπήλυθεν φόβος.

ubi in libris est:

ὡς μ' ὑπῆλθέ τις φόβος.

quod satius erat non tangere. Legitur quidem ἤλυθεν in Neophronis fragmento apud Nauckium pag. 565.

καὶ γὰρ τιν' αὐτὸς ἤλυθον λύσιν μαθεῖν
σοῦ· Πυθίαν γὰρ ὄσσαν, ἣν ἔχρησέ μοι
Φοίβου πρόμαντις συμβαλεῖν ἀμηχανῶ.

sed turpis soloecismus ἤλυθον μαθεῖν ostendit aliud quid latere. Neque id longe quaerendum: scribe

ἤθελον λύσιν μαθεῖν σοῦ.

Euripid. fragm. 494. pag. 409.

ἴσῳ δ' ἄφρων ὦν ὅστις ἄτεκνος ὦν τὸ πρὶν
παῖδας θυραίους εἰς δόμους ἐκτίσατο
τὴν μοῖραν εἰς τὸ μὴ χρεῶν παρασρέφω·
ᾧ γὰρ θεοὶ διδῶσι μὴ Φῦναι τέκνα,
οὐ χρὴ γοᾶσθαι πρὸς τὸ θεῖον ἀλλ' εἶν.

in his χρὴ γοᾶσθαι est infelix Nauckii suspicio pro scriptura librorum χρὴ τλειῖσθαι vel χρὴ γλειῖσθαι, quae nauici non est. Quid dixerit poëta ex imo sententiae fundo est colligendum, non ex apicibus litterarum investigandum. Negat Euripides, ut solet παραδοξολογεῖν et populi opinioniones etiam sanas impugnare, *filios adoptari oportere, namque cui Di non dederint ut filii nascerentur eum non oportere πρὸς τὸ θεῖον * * * ἀλλ' εἶν.* Sententia manifesto haec est: *eum oportet Deorum voluntati acquiescere neque repugnare.* Itaque supplendum:

οὐ χρὴ μάχεσθαι πρὸς τὸ θεῖον ἀλλ' εἶν.

Deorum voluntati resistere, repugnare Diis, appellatur θεομαχεῖν sive πρὸς τὸ θεῖον μάχεσθαι. Multa exempla attulit et indicavit Wyttenbach. ad Plutarchi *Moral.* pag. 168 c. et in his locum Ciceronis Tusc. Quaest. III. 25. *necessitas ferendae conditionis humanae quasi cum deo pugnare prohibet admonetque esse hominem.* et Menandri:

μὴ θεομάχει μηδὲ προσάγου τῷ πράγματι

χειμῶνας ἐτέρους, τοὺς δ' ἀναγκαίους Φέρε.

quod est illud ipsum quod Euripides dixerat. Iterum sic dixit Euripides in fragm. 724. pag. 462:

σὺ δ' εἶκ' ἀνάγκη καὶ θεοῖσι μὴ μάχου.

Eurip. fragm. 507. pag. 412. Tragicus dixerat:

τὰ προσπεσόντα δ' ὄσις εὖ Φέρει βροτῶν
ἄριστος εἶναι σωφρονεῖν τ' ἐμοὶ δοκεῖ.

ut Plutarchus Tom. II. pag. 116 f. testatur. In Stobaei Codice erant lacunae: ΤΑ * * * * ΟΝΤΑ — ΒΡΟΤΩΝ * * * * ΟΦ-
ΠΟΝΕΙΝ. Itaque Graeculus de suo dedit: τὰ (τυγχάν) οντα —
βροτῶν (σοφὸν νομίζω) σωφρονεῖν κτέ. quae Nauckius recepit quam-
quam τὰ τυγχάνοντα nemo in tali re umquam dixit et incondita
est compositio verborum σοφὸν νομίζω σωφρονεῖν τ' ἐμοὶ δοκεῖ.

Eurip. fragm. 530. pag. 417.

τό τοι κράτιστον κἄν γυνὴ κράτιστον ἦ
τοῦτ' ἐστὶν ἀρετὴ· τὸ δ' ὄνομ' οὐχὶ διαφέρει.

Rectissime Nauck. „*audito nunc verba poetae restituta sint.*” Vel
numeri elumbes arguunt verborum labem. Legendum suspicor:

τὸ δ' ὄνομ' οὐ διαφθερεῖ.

ut in fragmento 515.

δοῦλον γὰρ ἐσθλὸν τοῦνομ' οὐ διαφθερεῖ.

Quis nescit φθείρει, φθερεῖ et Φέρει in simplici verbo et in
compositis sexcenties inter se confundi solere?

Iterum Euripides in fragmento 378.

ὅς γὰρ ἂν χρησθὲς Φανῆ
οὐ τοῦνομ' αὐτοῦ τὴν φύσιν διαφθερεῖ.

Euripides fragm. 539.

ὄρᾳς σὺ νῦν δὴ μ' ὡς ἐπράϋνας τύχη.

Photius v. Νῦν δὴ descripsit locum ex Boëtho, qui collegerat
testimonia Veterum, ubi νυνδὴ (modo) μὲν et νῦν δὲ componen-
bantur, ut apud Euripidem in *Hippolyto* vs. 233.

νυνδὴ μὲν ὄρος βᾶσ' ἐπὶ θήρας
πόθον ἐτέλλου, νῦν δὲ ψαμάθοις
ἐν ἀκυμάντοις.

et apud Magnetem Comicum:

εἰπέ μοι νυνδὴ μὲν ὦμνος μὴ γεγονέναι, νῦν δὲ Φῆς.
his interponit καὶ ἐν Μελεάγρω·

ὄρᾳς σὺ νυνδὴ μ' ὡς ἐπράϊνας τύχη.
vides complura verba excidisse et ulcus esse insanabile.

Eurip. fragm. 549. pag. 421.

πᾶσα γὰρ δούλη πέφυκεν ἀνδρὸς ἢ σώφρων γυνή.
abest plane necessarius articulus et rescribendum:

δούλη πέφυκε Τᾶνδρός.
servit suo marito.

Eurip. fragm. 550. pag. 421.

πᾶσα γὰρ ἀνδρὸς κακίων ἄλοχος
κἂν ὁ κάκιος
γῆμη τὴν εὐδοκιμοῦσαν.
fieri non potest ut apud Euripidem κακίων paenultimam corripiat. Itaque Nauck. μείων coniecit contra dicendi usum, namque μείων est ἐλάττων, non κακίων, quamobrem nondum me poenitet veteris coniecturae:

πᾶσα γὰρ ἀνδρὸς χείρων ἄλοχος.

Eurip. fragm. 552. pag. 421.

νοῦν χρὴ θεᾶσθαι· ποῦ τι τῆς εὐμορφίας
ἔφελος, ὅταν μὴ τὰς Φρένας καλὰς ἔχη;
non recte haec emendata sunt. In libris est θεᾶσθαι οὐδὲν τι et ὅταν τις μὴ τὰς. Quod Nauckius reposuit ποῦ τι ἔφελος pugnat cum dicendi usu. Perpetuum est enim aut οὐδὲν ἔφελος aut τί ἔφελος; Aliquid vidit Elmsleius qui sic corrigebat:

νοῦν χρὴ θεᾶσθαι, νοῦν· τί τῆς εὐμορφίας
ἔφελος;

sed inutile νοῦν interposuit πρὸς τὸ κεχηνὸς τοῦ ῥυθμοῦ. Si verum est, ut videtur, τί τῆς εὐμορφίας ἔφελος; circumspiciendum est melius metri supplementum. *Patris* est, credo, ad filium oratio:

νοῦν χρὴ θεᾶσθαι, ΠΑΙ. τί τῆς εὐμορφίας
ἔφελος, ὅταν τις μὴ Φρένας καλὰς ἔχη;
omitti non potest τις et articulus in τὰς Φρένας male additur:

nam sententia est: τί ὄφελος σῶμα μὲν καλὸν ἔχειν, Φρένας δὲ μὴ καλὰς;

Comparandum est fragmentum Sophoclis 105.

εἶθ' εἰσίδοιμί πως Φρενῶν ἐπήβολον
καλῶν σε.

Eurip. fragm. 554. pag. 422.

ἐκ τῶν ἀέλπτων ἢ χάρις μείζων βροτοῖς
Φανεῖσα μᾶλλον ἢ τὸ προσδοκώμενον.

Non hercle iniuria Nauckio „*locus mutilus aut corruptus*” videtur. Non potuit enim Euripides haec ἀδιανόητα dicere. Locus est ex Stobaei Codice pessime interpolato sumtus, ut non sit opus anxie ductus literarum rimari sed sententia quo ducat cogitare. Itaque emendaverim:

ΤΕΡΠΙΟΥΣΑ μᾶλλον ἢ τὸ προσδοκώμενον.

quod verum esse unumquemque nostrum vitae usus docuit.

Eurip. fragm. 600. pag. 453.

τρόπος ἐστὶ χρηστὸς ἀσφαλέστερος νόμου·
τὸν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἂν διαστρέψαι ποτέ
ρήτωρ δύναιτο, τὸν δ' ἄνω τε καὶ κάτω
λόγος ταρασσῶν πολλάκις λυμαίνεται.

maneo in vetere sententia ῥήτωρ et λόγος locum inter se permutare debere: non enim λόγος sed Orator legem distorquere et omnia susque deque habere et conturbare omnia poterat et solebat, et nota querela est Oratores callidos et vafros τοὺς νόμους κλιμακίζειν aut παράγειν aut διαστρέφειν.

Eurip. fragm. 640. pag. 442.

μάτην γὰρ οἴκῳ σὸν τόδ' ἐκβαίη τέλος.

affertur a grammaticis ut appareat τέλος esse δαπάνημα, ἀνάλωμα. Itaque scribendum est:

μάτην ἂν οἴκων σῶν τόδ' ἐκβαίη τέλος.

id est μάτην ἂν τόδε ἀναλώσειας.

Euripid. fragm 643. pag. 443.

οὐ γὰρ παρὰ κρατῆρα καὶ θοίνην μόνον
τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν ἡδονὰς ἔχει,
ἄλλ' ἐν κατοῖσι δύναμιν οὐ μικρὰν φέρει.

Nauck. οὐκ ἄρα coniecit. Simplicius est et melius οὐτᾶρα restituere, id est οὔτοι ἄρα, quae forma loquendi aut raro aut numquam ex librariorum manibus illaesa evasit. Cf. fragm. Euripidis 709. pag. 459.

οὐτᾶρ Ὀδυσσεύς ἐστὶν αἰμύλος μδνος.

ubi οὐ γάρ et οὐκ ἄρα in libris est a Porsono emendatum. et fragm. 1030. pag. 537.

ἤτᾶρα θνητῶν εἰσὶν ἀσυνετώτεροι.

ubi vulgata lectio ἤ. τᾶρα optime a Nauckio in ἤτᾶρα conversa est.

Praeterea acute vidit Nauck. ἔχει et φέρει esse transponenda.

Eurip. fragm. 644. pag. 443.

βαρὺ τὸ φρόνημ' οἴησις ἀνθρώπου κακοῦ.

pessime mulcatus hic locus est et desipientis haec est oratio. *Φρόνημα* enim magni viri est et *οἴησις* stultorum. Sensit verborum vitium Salmasius, qui *φόρημ'* emendabat. Sed mendosus est articulus in τὸ *φόρημα*.

Vera lectio colligitur ex versiculo, qui Aeschylo tribuitur in fragmento 383.

ἢ βαρὺ φόρημ' ἀνθρώπος εὐτυχῶν ἄφρων.

unde apparet Euripidem aut quem alium (nam vix Tragoedia dignus versus est) ita dixisse:

ἢ βαρὺ φόρημ' οἴησις ἀνθρώπου κακοῦ.

Euripides fragm. 645.

ὄταν κακός τις ἐν πόλει πράσση καλῶς,
νοσεῖν τίθησι τῶν ἀμεινόνων φρένας
παράδειγμ' ἔχοντας τῶν κακῶν ἐξουσίαν.

mirificam hanc verborum compositionem peperit duplex in articuli forma commissus error. Legendum existimo:

νοσεῖν τίθησι ΤΑC ἀμεινόνων φρένας
παράδειγμ' ἐχόνΤΩΝ ΤΗΝ κακῶν ἐξουσίαν.

Eurip. fragm. 691. pag. 455. Syleus ad Herculem ita dicit:

σοῦ κατηγορῶ

σιγῶντος ὡς ἂν εἴης οὐχ ὑπήκοος,
τάσσειν δὲ μᾶλλον ἢ πῖτάσσεσθαι θέλοις.

Nauck. transposuit εἴης ἄν, quo nihil proficimus. Locus et mutilus et corruptus est. Supplendum et legendum est:

(τὸ βλέμμα) σου κατηγορεῖ
σιγῶντος ὡς εἴης (τις) οὐχ ὑπήκοος.

In sq. fragmento scribe:

κλίνῃσι καὶ πῖωμεν.

pro κλίθῃσι. Constanter enim Attici κλινῆσαι et κατακλινῆσαι dicebant.

Eurip. fragm. 704. pag. 458. nulla est dubitatio quin Euripidis versiculi coniuncti fuerint hi:

ἄνασσα πράγους τοῦδε καὶ βουλευμάτος
τί μοι σκυθρωπὸς ἐξελέλυθας δόμων;

quorum Nauck. priorem tantum Euripidis esse putabat.

Eurip. fragm. 708. pag. 459.

.. τί γάρ με πλοῦτος ὠφελεῖ νόσον;
σμίκρ' ἄν θέλοιμι καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
ἄλυπος οἰκεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

in editionibus circumferebatur interpolata lectio:

τί γάρ με πλοῦτος ὠφελεῖ νοσεῦντά γε;

quam Nauckius recte abiecit; sed quia versus aperte mendosus est, alia est correctio quaerenda. Suspicio fuisse:

τί γάρ με πλοῦτος ὠφελεῖ (πρὸς τὴν) νόσον;

quemadmodum ad Socratem dixit Strepsiades:

τί δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τᾶλφίτα;

Reliqua pars loci sanissima est σμίκρ' ἄν θέλοιμι - ἔχων

ἄλυπος οἰκεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

sed vide mihi quid designaverit temerarius Stobaei corrector, qui quum in suo libro invenisset:

**** ΟΙΚΕΙΝ μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

de suo supplevit:

(τροφὴν ἐν)οικεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

praecedebat enim σμικρὰν θέλοιμι vitiose scriptum pro σμίκρ' ἄν. Itaque homo σμικρὰν τροφήν commentus est et, ut metrum constaret, ineptissime ἐνοικεῖν dedit pro οἰκεῖν, et in scripturis sic natis homines docti desudant.

Euripid. fragm. 775. pag. 473.

αἰτοῦ τί χρῆζεις ἔν· πέρα γὰρ οὐ θέμις
λαβεῖν σε. κἄν μὲν τυγχάνῃς ε****
θεοῦ πέφυκας· εἰ δὲ μὴ ψευδὴς ἐγώ.

supplendum esse arbitror:

κἄν μὲν τυγχάνῃς **CAΦ' ἸCΘ' ὍΤΙ**
θεοῦ πέφυκας.

In eodem fragmento vs. 69. editur:

ἀλλὰ **THΛ'** ἔσω λείως.

in celebrandis Phaëthontis nuptiis populus submoveri aut procul amandari non poterat; neque τῆλ' ἔσω usitatum est dicendi genus. In Codice palimpsesto prima manus scripserat **THΔECTΩ**, manus secunda correctoris pro **TH** reposuit **CIG**. Fuerat enim **CIGA** et dederat poëta:

ἀλλὰ σῖγ' ἔσω λείως.

Eurip. fragm. 781. vs. 39. pag. 478. servus ad herum ita dicit:

ὦ πάτορ, ἔτρεψ' ἐκ δόμων ταχὺν πόδα.

Ridiculum est ὦ πάτορ in tali re, ut ὦ κτῆτορ. In palimpsesto libro est a prima manu: **ΩΠΑΤΕΡ**, suprascriptis corrector **ΔΕCΠOΤA**, quod verissimum est:

ὦ δέσποτ', ἔτρεψ' ἐκ δόμων ταχὺν πόδα.

Euripides fragm. 787.

ὀκνῶ δὲ μόχθων τῶν πρὶν ἐκχέαι χάριν
καὶ τοὺς παρόντας οὐκ ἀπωθοῦμαι πόνους.

emendandum est ὀκνῶΝ pro ὀκνῶ. „**ΕΤΙΑΜ** *hasce acrimias*, inquit, *ferre non recuso εὐλαβούμενος διαφθεῖραι τὴν ἐπὶ τοῖς πρόσθε γεγυρόσιν εὐκλειαν.*

Eurip. fragm. 813. pag. 492.

καίτοι ποτ' εἴ τιν' εἰσίδοιμ' ἀνὰ πτόλιν
τυφλὸν προηγητῆρος ἐξηρημένον
ἀδημονοῦντα συμφοραῖς ἐλοιδόρουν.

Misere haec corrupta sunt sine illa spe emendationis. **Soloe-**
cum est εἴ τιν' εἰσίδοιμι ἐλοιδόρουν. Pro ἀδημονοῦντα συμφοραῖς

in libris est ἃ δαιμόνων ταῖς συμφοραῖς, sed et hoc nihil est et illud. Quis enim mortalium intelligere potest quid sit

ἀδημονοῦντα συμφοραῖς ἐλοιδοροῦν,

quod de Wyttenbachii coniectura in textum recepit Naukius? Nemo hercle. Ludunt nonnumquam in talibus Critici et umbras literarum volitantes nequidquam captant, longèque melius *quod vides perisse perditum ducas.*

Eurip. fragm. 816. pag. 493.

ἦσαν τρεῖς Ἀγήνορος κόροι·

Κίλιξ, ἀφ' οὗ καὶ Κιλικία κικλήσκειται.

absurda est copula καὶ in καὶ Κιλικία: in aliis est ἀφ' οὗ ἢ Κιλικία. Verum videtur:

ἀφ' οὗ ΔΗ Κιλικία κικλήσκειται.

compara fragmentum Euripidis 907.

γαστήρ ἀφ' ἧς ΔΗ πάντα γίγνεται κακά.

et quod est prorsus simile fragmentum Aeschyli 393.

ἀφ' οὗ ΔΗ Ῥήγιον κικλήσκειται.

Euripides fragm. 824. pag. 495. in Etymologo Vossiano diserte scriptum esse vidi v. Σιρός: — ἡ μὲν τριβὴ τῆς ἀναγνώσεως ἐκτείνει αὐτό. εὐρίσκεται δὲ καὶ βραχὺ ὡς εὐριπίδης ἐν Φρίξῳ·

καὶ μὴν ἀνοῖξαι μὲν σιρός οὐκ ἤξιου.

non καὶ μῶν, ut putabat Valckenarius, qui propterea καὶ νῶν coniecit frustra.

Eurip. fragm. 854. pag. 502. est praeclara Euripidis etymologia: *ἐν ἑαυτῷ* — *ἐπεὶ ἔχει τὰς πάσας ὥρας ἘΝ ἘΑΤΤΩΙ.*

ὀθούνεκα

(αὐτὸς) ἐν ἑαυτῷ πάντα συλλαβῶν ἔχει.

Meineke αὐτὸς addidit et ἐν ἑαυτῷ scripsit pro ἐν αὐτῷ. Multo simplicius et lenius correxeris:

ἐν αὐτὸς αὐτῷ πάντα συλλαβῶν ἔχει.

plurima huius compositionis exempla apposuimus in *Observ.* ad Dionysium Halic. pag. 153.

Euripides fragm. 868.

τρομὸν δρόμημα γηραιῶ ποδός.

δρομημα vitiosa et barbara forma est pro δραμημα. Perfecto δέδρομα respondent formae δρόμος etδρομεύς, sed perfecto δεδράμκα agnatum est δράμημα et δραμητέον. Cf. Var. Lectt. pag. 604.

Eurip. fragm. 882. pag. 507.

λόγων δίκαιον μισθὸν ἂν λόγους φέροις,
ἔργον δ' ἐκεῖνος ἔργον ὅς παρέσχετο.

clamat sententia et compositio verborum scribendum esse ἔργον δ' ἐκεῖνος.

Eurip. fragm. 889. pag. 508.

παιδεύμα δ' Ἔρωσ σοφίας ἀρετῆς
πλείστον ὑπάρχει.

legendum esse πλείστον μετέχει multis exemplis ostendi in Nov. Lectt. pag. 109.

Eurip. fragm. 895. pag. 511.

ἄφρων ἂν εἶην εἰ τρέφοιν τὰ τῶν πέλας.

bonus Choeroboscus opinatur τρέφοιν κατὰ συγκοπὴν τοῦ Η natum esse ex τρεφοῖν. Cras credam et omnino mihi formae optativi in - OIN omnes ex locis corruptis in grammaticorum cerebris natae esse videntur. Scriptum fuisse olim arbitrator:

ἄφρων ἂν εἶην ἘκτρέφΩΝ τὰ τῶν πέλας.

Ne hoc quidem Choeroboscus sciebat τρεφοῖν esse barbarum pro τρέφοιμι. Cogitabat ineptus de νοσοῖν, Φιλοῖν et sim.

Perelegans est Euripidis fragmentum 903. pag. 513. sed hic illic vitiatum. Nauckius edidit:

χρύσεαι δὴ μοι πτέρυγες περὶ νώτῳ
καὶ τὰ Σειρήνων πτερύοντα πέδιλ' ἀρμόζεται,
βάσομαι τ' εἰς αἰθέρα πολὺν ἀερεθεῖς
Ζηνὶ προσμῖξων.

Sensit Nauck. ἀρμόζεται „Clementi deberi.” quam suspicionem vel metrum satis confirmat:

καὶ τὰ Σειρήνων πτερύοντα πέδιλα.

eodem metri indicio patet πολὺν esse mendosum. Ergo conii-
ciunt πολιόν vel πουλύν. Equidem sic emendandum esse arbitrator:

βάσομαι τ' εἰς αἰθέρ' Ἄπειρον ἀερεθεῖς.

ut in illo :

ὄρῳ τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα.

Splendidum et magnificentum Euripidis fragmentum 905. pag. 514. turpi macula inquinatum est. Nauck. edidit:

ὅς τάδε λεύσσω θεὸν οὐχὶ νοεῖ,
μετεωρολόγων δ' ἐκάς ἔρριψε
σκολιάς ἀπάτας, ὧν ἀτηρὰ
γλῶσσ' εἰκοβόλει περὶ τῶν ἀφανῶν
οὐδὲν γνώμης μετέχουσα.

Pronomen ὅς Clementi debetur locum Euripidis ad suam orationem accommodanti, poeta dixerat:

ΤΙς τάδε λεύσσω θεὸν οὐχὶ νοεῖ
μετεωρολόγων Θ' ἐκάς ἔρριψε
σκολιάς ἀπάτας;

Euripides fragm. 926.

παῖς ὧν Φυλάσσου πραγμάτων αἰσχυρῶν ἄπο.

Nauck.: „ἄπο τιῆς suspectum." Legerim: Φυλάσσου πραγμάτων αἰσχυρῶν (ἐραῖν). Φυλάσσομαι cum infinitivo componitur ut in Sophoclis fragmento 428.

Δισσὰ γὰρ Φυλάσσεται
Φίλων τε μέμψιν κείς θεοὺς ἀμαρτάνειν.

Euripides fragm. 958. Εὐριπίδης πρὸς τὴν Ἀφροδίτην·

εἶης μοι, μέτριον δέ πως
εἶης μηδ' ἀπολείποις.

μέτριον, ut opinor, dixerat.

Euripides fragm. 966.

ἀκόλαστα πάντα γίνετα δούλων τέκνα.

veram lectionem servavit Diogenes Laërtius:

ἀκόλασθ' ὁμιλεῖν γίνετα δούλων τέκνα.

Euripides fragm. 969.

οὔτοι προσελθοῦσ' ἢ δίκη σε, μὴ τρέσης,
παίσει πρὸς ἧπαρ οὐδὲ τῶν ἄλλων βροτῶν

τὸν ἄδικον, ἀλλὰ σίγα καὶ βραδεῖ ποδὶ
 εἶχουσα μάρψει τοὺς κακοὺς ὅταν τύχη.

sic recte apud Plutarchum scribitur: apud Stobaeum pro μὴ
 τρέσης legitur πώποτε absurde cum futuro παῖσει coniunctum,
 et pro ὅταν τύχη substituitur ἀεὶ βροτῶν intolerabile propter
 τῶν ἄλλων βροτῶν quod praecedit. Satin' certum est duas lacu-
 nas a Graeculo suo more esse expletas?

Euripides fragm. 993.

ἐγὼ δ' ἐμὸς εἶμι.

suspisor legendum: ἐγὼ δ' ἐμὸς νῦν εἶμι idque ab eo dici qui
 servitute modo sit liberatus. In versiculo Apollodori, quem
 Nauckius comparavit ex Donato ad Terentii *Phormionem* IV. 1. 21.

nam ego meorum solus sum meus.

ἐγὼ γὰρ εἶμι μόνος τῶν ἐμῶν ἐμὸς.

rescripserim:

ἐγὼ μόνος γὰρ εἶμι τῶν ἐμῶν ἐμὸς.

Euripides fragm. 1002. Scholiastes ad Euripid. *Troaδ.* 634.
 ἔθος ἐστὶ τῷ Εὐριπίδῃ τῷ βλέπειν χρῆσθαι ἀντὶ τοῦ ζῆν.

τὸ μὲν τέθνηκε σῶμα, τοῦτο δ' ἀναβλέπει.

Meineke: τοῦτο δ' ἀμβλέπει, quod Nauck. recepit. perperam,
 nam simplici verbo utebantur, τοῦτο δὲ βλέπει. Corruptit ali-
 quis, qui sibi metro consulere videbatur. Βλέπειν pro ζῆν etiam
 apud Sophoclem et alios legitur. Sophocles in *Aiace* vs. 1067.

εἰ γὰρ βλέποντος μὴ ἄδυνήθημεν κρατεῖν
 πάντως θανόντος γ' ἄρξομεν.

Euripides fragm. 1014.

θεοῦ γὰρ οὐδεὶς χωρὶς εὐτυχεῖ βροτῶν
 οὐδ' εἰς τὸ μεῖζον ἦλθεν.

Si in omnibus libris μεῖζον legeretur μεῖτον fuisset emendan-
 dum: nunc omnes servant μεῖτον et Nauckius infelicem coniectu-
 ram suam substituit. Sententia manifesto haec erat: θεοῦ χωρὶς
 οὐδεὶς οὔτε εὐτυχεῖ οὔτε δυσυχεῖ.

Ad Euripidis fragm. 1027. Nauck. affert versiculum:

ἐπαίρεται γὰρ μεῖζον ἵνα [καὶ] μεῖζον πέση.

et an Euripideus sit dubitare se dicit. Expuncta copula non est Tragico indignus senarius, ex quo manasse videtur illud Claudiani:

tolluntur in altum Ut lapsu graviore ruant.

Euripides fragm. 1104.

„Lutat. Stat. Theb. 5. 163. p. 171. ed. Lindenbr.: *circumvolat umbra] et hoc poëticae, ut Euripides* SYRSEEN OPERSU. *Virgilius* (Aen. 4. 386.) „*omnibus umbra locis adero, dabis improbe poenas.*” ad haec Nauckius: „*locum corruptum non expedio.*” Solvit aenigma Badhamus meus, qui in meo libro adscripsit: „*Eurip. (Orest. 668.) ψυχὴν ὑπὲρ σοῦ.*” Orestes ibi ad Menelaum ita dicit:

ὦ πατὴρ δῖμαιμε θεῖε, τὸν κατὰ χθονὸς
θανόντ' ἀκούειν τάδε δόκει, ποτωμένην
ψυχὴν ὑπὲρ σοῦ καὶ λέγειν ἀγῶ λέγω.

Rem acu tetigit, ut vides. Lutatius scripserat: „*ut Euripides: (ἀκούειν τάδε δόκει ποτωμένην) ψυχὴν ὑπὲρ σοῦ.*”

Euripides fragm. 1109.

ἔρριον· εἰς Φθοράν. Εὐριπίδης.

absurdum ἔρριον natum est ex

ἔρρ': ἴθι εἰς Φθοράν.

ut apud Homerum:

ἔρρ' ἐκ νήσου θᾶσσον, ἐλέγχισε ζώντων.

TRAGICI MINORES.

Ex Tragicis minoribus paucos locos addam.

Ion. pag. 567.

κακῶν ἀπέσω θάνατος ὡς ἴδη κακά.

imo vero: ὡς εἶδῃ κακά, ut sua mala sentiat. Cf. Suetonium in vita Tiberii cap. 61. 15. *mori volentibus vis adhibita vivendi.*

Iophon pag. 590.

καὶ γὰρ εἰσελήλυθεν
πολλῶν σοφιστῶν ὄχλος ἐξηρτημένος.

sic Meineke. In codice est ἐξηρτημένος. Frequens et nota haec confusio est, sed nunc quidem ἐξηρτημένος non est movendum, sed scribi oportet:

πολλῶν σοφιστῶν ὄχλον ἐξηρτημένους.

Introiisse dicitur nescio quis magna pompa Sophistarum agmine εἰρατῆς. ἐξηρτημένος ὄχλον dicitur de more pro ὄχλον ἐξηρτημένον ἔχων, ut apud Aristophanem Eccles. 494.

πώγωνας ἐξηρτημέναι.

et apud alios πήραν ἐξηρτημένους, χρυσία ἐξηρτημένους, κολάκων ἀναριθμητῶν ἐξηρτημένοι συστήματα et sim., quae collegit Dindorf. ad St. Th.

Theodectes pag. 626.

ὅταν γὰρ ἄλοχον εἰς δόμους ἄγῃ πόσις.

Nauck.: „Comico poetae dubitans locum tribuit Meinekio.” Miror quo pacto id Meinekio potuerit in mentem venire, quum in primo versu *quatitor* sint certa indicia tragici sermonis: ἄλοχον pro γυναῖκα, εἰς δόμους pro οἴκαδε, ἄγῃ pro ἄγεται et πόσις pro ἀνήρ. In tertio versu bene correxit Iacobsius:

ὁμοῦ δὲ τῆδ' Ἐπεισκομίζεται λαβῶν.

pro τῆδε τ' εἰσκομίζεται.

Incerti Tragici fragm. 11. pag. 655.

σωτῆρες ἘΝΘΑ κάγαθοὶ παρασάται.

Castor et Pollux dicebantur, ut opinor, σωτῆρες ἘΘΘΑΟΙ.

Tragici ignoti fragm. 83. pag. 666.

οὐκ ἦν ἄρ' οὐδὲν πῆμ' ἐλευθέρου δάκνον
ψυχὴν ὁμοίως ἀνδρὸς ὡς ἀτιμία.

οὕτω πέπονθα καὶ με συμφοροῦσα
βαθεῖα κηλὶς ἐκ βυθῶν ἀνασρέφει
λύσσης πικρῆς κέντροισιν ἠρεθισμένον.

In tertio versu legendum: καὶ με συμφοροῦσ' ἌΓΕΙ βαθεῖα κηλὶς κτέ. συμφορουῦσα est συμπαραμένουσα, ἐντετηκυῖα. Vidi-

mus supra quam saepe Φορά et Φρουρά, Φορεῖν et Φρουρεῖν inter esse misceantur.

Incerti poëtae fragm. 363. pag. 707.

δεῦρ' ἔλθε CTN σοι τᾶλλα βούλομαι φράσαι.

comparavit Nauckius Eurip. *Ion.* 1521.

δεῦρ' ἔλθ' ἐς οὖς σοι τοὺς λόγους εἰπεῖν θέλω.

unde primum emendandum:

δεῦρ' ἔλθ' EC OTC σοι τᾶλλα βούλομαι φράσαι.

deinde videndum an non sit versus unus et idem: cuius scriptura in Codd. nostris corrupta apud veterem Aristophanis interpretem (ad *Avēs* 1647.) integra servata sit.

Incerti poëtae fragm. 367. pag. 708.

μήποτε τις ἄνδρα πανόλβιον αὐδήσειε

πρὶν ἴδῃ πῶς κεῖνος ἔχοι ποτὲ πότμον ἀπήμων.

non Tragici, sed Epici poëtae locus videtur esse sic scribendus:

μήποτε τις (βροτὸν) ἄνδρα πανόλβιον αὐδήσειε

πρὶν (κεν) ἴδῃ πῶς κεῖνος ἔχοι ποτὲ πότμον ἀπήμων.

In sqq. mirari soleo quo pacto Nauckius ingeniosus homo et φιλόκαλος, si quis alius, potuerit verba et sententias de trivio sumtas ex futilissimis scriptoribus Theophylacto Simocatta, Tzetze, vita Aesopi (pag. 726 sqq.) pro Tragicorum fragmentis habere. Simocatta scripserat: ὄρκοις μὴ πείθου Γαλάτεια· ὄρκων τοῖς ἐρῶσιν οὐδὲν ἐσιν εὐχερέστερον. Quis credat acutum virum hinc expiscari potuisse Tragici fragmentum hoc: ὄρκων ἐρῶσιν οὐδὲν εὐχερέστερον? centenos huiuscemodi versiculos et multo elegantiores et verbis splendorum ipse stans pede in uno pangere posset.

Aliquanto fructuosius est genuina Tragicorum veterum fragmenta sine poëtarum nominibus hic illic latentia in lucem proferre, idque et ipse lubens faciam, ubi quid dabitur otii; nunc aliarum rerum satagens in aliud tempus id differo.

Unum tantum quia ad manum est statim proferam. Apud incertum Sophistam in Orellii *Opuscul. Graec. Sentent.* Tom. II. pag. 216. sine poëtae nomine haec afferuntur:

καὶ γὰρ τὸν ἄλλον ὧδε θνητοῖσιν νόμον

ὄψει διαθρῶν οὐδὲν ἄν πάντῃ καλὸν

οὐδ' αἰσχροῦν, ἀλλὰ ταῦτ' ἐποίησεν λαβῶν
ὁ καιρὸς αἰσχροῦ καὶ διαλλάξας κακά.

in quibus facile est agnoscere Euripidem, cui redde ὄψει οὐδὲν
*ΟΝ πάντη καλόν ἐτ ταῦτ' ἐποίησεν.

C. G. COBET.

AD DEMETRIUM.

περὶ ἑρμηνείας.

Demetr. § 23. ὁ τὴν Ἑλένην παραβαλὼν τῷ Ἡρακλεῖ Φησὶν·
„τῷ μὲν ἐπίπονον καὶ πολυκίνδυνον τὸν βίον ἐποίησεν, τῆς δὲ περι-
βλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν κατέστησεν.” Scholiastes ad
Platonis *Phaedrum* pag. 267 c. μουσεῖα λόγων] τὰ πάρισα, ὡς
τό· „καὶ Φιλοκίνδυνον τὸν βίον κατέστησεν, τῆς δὲ περιβλεπτον
καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν ἐποίησεν.” quae ex illis supplenda.
Locus est Isocratis in *laudat. Hel.* pag. 211 c. ubi est τὸν βίον
ἐποίησεν — τὴν φύσιν κατέστησεν.

Demetrius περὶ ἑρμηνείας § 128. ὅσας ἄξιος ἦν λαβεῖν πληγὰς
τοσαύτας εἴληχε δραχμάς. Leg. εἴληφε, nam iocus et lepor
est in πληγὰς λαβεῖν et λαβεῖν δραχμάς.

Demetr. § 261. προσκαλαίων καλῶ παιδὶ Διογένης διεκινήθη
πως τὸ αἰδοῖον. τοῦ δὲ παιδὸς φοβηθέντος καὶ ἀποκηδήσαντος
„θάρρει, ὦ παιδίον” εἶπεν „οὐκ εἰμι ταύτη *ΟΜΟΙΟΣ.” Pro ab-
surdo ὁμοιος lege ΦΟΒΕΡΟΣ.

Demetr. § 269. Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς πρὸς Κράτερον τὸν Μα-
κεδόνα ἐπὶ χρυτῆς κλίνης καθεζόμενον μετέωρον καὶ ἐν τρυφερῇ
χλαΜΤΔΙ καὶ ὑπερφάνως ἀποδεχόμενον τὰς πρεσβείας τῶν Ἑλ-
λήνων σχηματίσας εἶπεν ὀνειδιστικῶς ὅτι „ὑπεδεξάμεθά ποτε πρεσ-
βεύοντας ἡμεῖς τούσδε καὶ Κράτερον τουΤΟΝ.” ἐν γὰρ τῷ δεικτικῷ
τῷ „τουΤΟΝ” ἐμφαίνεται ὑπερφανία τοῦ Κρατέρου πᾶσα ὀνει-
δισμένη ἐν σχήματι. Lege ἐν τρυφερῇ χλανΙΔΙ et Κράτερον
τουΤΟΝΙ — τῷ τουΤΟΝΙ.

C. G. COBET.

AD STATII SILVAS.

P. Papinii Statii Silvae, Recensuit Aemilius
Bachrens. Lipsiae MDCCCLXXVI.

Proximo feriarum tempore, quum ex variis occupationibus requiem quaererem et relaxationem Statii Silvas in manus sumpsi. Quarum prima lectione non nimis me delectatum esse aperte et candide profiteor. Quum enim argumentorum praestantia fere nusquam se commendarent, tum vero haud leviter offendebant putidus verborum tumor, luxurians elocutionum ubertas, scribendi genus abstrusum saepenumero et obscurum. Accuratiores vero notitia iudicii severitatem aliquantum mitigavit. Secundae me curae docuerunt inflatum illud et ampullatum dicendi genus non tam ipsi poetae, quam temporibus tribuendum esse, quibus vixit scripsitque, a subtili elegantia simplicisque decore abalienatis. Neque me fugit Silvarum carmina quaesita atque elaborata affectatione multo levius esse contaminata, quam opera poetica illa ampla et taedii plena, in quibus componendis et ipse Statius et aequales eius desudarunt. Thebaidem volo, Achilleidem, Punica, Argonautica. Quin immo vitia illa quodammodo compensari mihi videbantur concinno et numeroso versuum tenore, quo indicatur Statium, ut non vatibus alte spirantibus adnumerandus sit, summa versuum fundendorum facilitate praeditum fuisse. Non nimis porro poetam vituperandum esse videbam, si quando fluat lutulentus, quum lectoribus semel atque iterum stili agilitatem excuset atque extemporalem carminum audaciam, quae stans pede in

uno composuisset. Neque hoc praetermittendum, multa quae reprehensionis et suspicionis ansam praebeant non Statio impu-
tanda esse, sed desperatae librorum conditioni, quibus carmina
eius memoriae tradita sint. Quod ipsum nemo luculentius
ostendit quam Ieremias Marklandus, qui vix dici potest quanta
ingenii sollertia et acumine in poeta emendando et repurgando
sit versatus. Paucis mortalibus venam criticam benigniorem
fuisse apparet quam doctissimo illi Britanno, paucis accuratio-
rem „Dauniae Camenae” notitiam, ita ut Notae eius ad Silvas
summo semper in honore sint futurae, apud omnes quibus cordi
est sana literas colendi ratio.

Quum autem Marklando duce et auspice in Statio legendo
versarer, allata mihi est recens Silvarum editio, quam cu-
ravit Aemilius Baehrens. Quam ut accepi denuo Statium per-
lustrare decrevi; neque huius incepti me poenituit. Egregie
enim vir ille doctissimus editoris munere perfunctus est. Codi-
ces M. S. non inconsulte numeravit, sed ponderavit prudenter.
Neque superiorum emendationes sprevisse eum apparet et de
Marklandi in poetam meritis aequius et benignius omnino iudi-
casse, quam in Germania vulgo fieri solet. Quid, quod mul-
tis ipse locis praeclara correctione lucem attulit auream secutus
mediocritatem, quo factum est, ut neque nimis exstiterit teme-
rarius neque nimis anxie codices respexerit.

Etsi non pauca, in quibus ipse quid coniectando consequi
possem tentaveram, a Baehrensi meliora edoctus, delenda exis-
timavi, tamen nonnulla supersunt, quae nondum in spongiam
incubuerunt, quaeque virorum me doctiorum iudicio permittere
decrevi.

LIBER I.

Carminis I, quo statuae Domitiani equestris affabre factae
laudes celebrantur, haec leguntur vs. 15 sq.:

iuvat ora tueri

mixta notis belli, placidamque gerentia pacem.

Quid sibi voluerit poeta satis perspicuum est. Domitiani
statuam bellatoris ducisque habitum vultumque reddere, simul
vero placidum eius et mite ingenium exprimere significat. Du-

bito autem, num scripserit *ora mixta notis*, quia miscendi verbum a recta loci sententia alienissimum est. Coniicio

iuxta notas belli placidamque gerentia pacem.

Cf. Liv. IX. 13: *iuxta obsidentes obsessosque inopia veravit*; Sall. Cat. 61: *ita cuncti suae hostiumque vitae iuxta pepercant*; Tac. Hist. I. 10: *Vix secundis adversisque iuxta famosus* et ipse Statius V. 3. 25: *Concilia heroum iuxta manesque beatos.*

Carminis II, epithalamii in Stellam et Violentillam vs. 36 sq.:

amplexu tandem satiare petito

(Contigit!) et duras pariter reminiscere noctes.

Emendandum videtur *et viduas*, i. e. noctes, quas soli existis. Apud postas enim viduus interdum est solitarius amorisque deliciis carens et tam in caelibes et inuptas, quam in maritos maritaeque et viduos viduasque convenit, amoribus suis destitutos. Hinc vs. 167. Venus Violentillam ita alloquitur:

Non ideo tibi tale decus vultusque superbos,

Meque dedi, viduos ut transmittare per annos.

Cf. Ovid. Her. 19. 69; Am. II. 10. 17; Prop. II. 7. 54.

III. 52 sqq. pavementum tessellatum villae Tiburtinae Manlii Vopisci ita celebratur:

Dum vagor aspectu visusque per omnia duco,

Calcabam necopinus opes. nam splendor ab alto

Defluus et nitidum referentes aera testae

Monstravere solum.

Facile intellego testas operis musivi tam perpolitae et levigatae fuisse, ut tamquam speculum aera referrent, at inepte, ni fallor, eadem monstrasse solum leguntur. Vera lectio mirum est *constravere*. Cf. Cic. de Div. I. 32: *Ex horreis direptum effusumque frumentum vias omnes angiportusque constraverat*; Verg. Aen. IV. 444: *alte Consternunt terram concusso stipite frondes.*

Ibid. 99 sqq.:

Hic tua Tiburtes Faunos chelys et iuvat ipsum

Alciden dictumque lyra maiore Catillum,

Seu tibi Pindaricis animus contendere plectris

Sive chelyn tollas heroa ad robora sive

Iuventem satiram nigra rubigine vibres

Seu tua non alia splendet̄ epistola cura.

Ultimum versum ita a Statio scriptum esse suspicor:

Seu tua nativa splendet̄ epistola cura.

Librarius errore captus pro *nativa* videtur scripsisse *n̄alia* i. e. *non alia*; quod omnes deinceps interpretes mirum quantum torsit. Splendescendi verbum saepius de scribendi genere limato et perpolito usurpatur; cf. Plin. Ep. V. 11: *Perfectum opus absolutumque est, nec iam splendet̄ lima, sed atteritur*; Cic. Parad. praef. *nihil est tam horridum, tam incultum, quod non splendet̄ oratione et tamquam excolatur, ubi propter praecedens tamquam malim expoliatur.*

IV. 11 sqq., *regis urbesque ubicumque locatae*
Quae tuo longinquis implorant iura querelis,
Certent laetitia, vos terque ex ordine, colles,
Confremite, et sileant peioris murmura famae!

Baehrensius edidit *vos terque ex ordine colles confremite* pro eo, quod vetustissimi habent *noseque* vel *nosceque e. o. c. Confremat*. Mihi vero magis arridet: *vos septem ex o. c. Confremite*. Amat enim Statio septem Romae collium mentionem iniicere; exempli gratia cito I. 1. 64: *septem per culmina montes il fragor*; II. 7. 45: *septem iuga Martiumque Tibrim*; IV. 1. 6: *septemgemino iactantior aethera pulset Roma iugo*; IV. 3. 26: *Septem montibus admovere Baias.*

Ibid. vs. 38 sqq. sollicitudo depingitur in quam tota urbs Gallici valetudine adducta erat:

Quae tibi sollicitus persolvit praemia morum
Urbis amor? quae tum patrumque equitumque notavi
Lumina et ignarae plebis lugere potentes?

Frigidum et ineptum *lumina* ocius oblinas velim, revoces autem id, quod sententia flagitat *nubila*, quo adiectivo substantive usurpato sollicitudo atque tristitia in primis significatur. Cf. Silv. V. 3. 12: *Frigida damnatae produxit nubila menti*; Plin. N. H. II. 6. 4: *Sol humani nubila animi serenat*; Quint. XI. 3: *Oculi tristia quoddam nubilum ducunt.*

VI. 39 sqq. poeta, postquam largitiones a Domitiano in theatro Saturnaliis factas celebravit, exclamat:

I nunc saecula compara, Vetustas,
Antiqui Iovis, aureumque tempus:

*Non sic libera vina tunc fuebant,
Nec tardum seges occupabat annum.*

Rectius, puto, et elegantius scribetur *ubera*. — Obiter h. l. moneo, Madvigium in libro de Grammatica Latina docere, omnia adiectiva tertiae declinationis in nominativo et accusativo plurali neutrius generis exire in — *ia* excepto *vetus*, quod *vetera* habeat. Nisi omnia fallunt, excipere quoque debuerat *uber*, quod *ubera* habere fragmentum Acci docet apud Nonium 9. 6: *Locrorum late viridia et frugum ubera*.

Ibid. vs. 60 sqq. describitur ludicrum certamen inter pumilones in theatro iisdem Saturnalibus commissum, qui pumilones

*Edunt munera conserunt dextras
Et mortem sibi (qua manu!) minantur.
Ridet Mars pater et cruenta Virtus,
Casuraeque vagis grues rapinis
Mirantur pumilos ferociores.*

In versu antepaenultimo *Virtus*, quod inepte cum insolito apposito *cruenta* copulatur, damnandum existimo. Corrigen- dum est:

Redit Mars pater et cruenta Virgo.

Etenim uno tenore cum Marte Bellonam nominasse poetam satis credibile est. Hanc autem deam fere semper vel *cruentam* vel *anguineam* dictam esse docent Vergilius (Aen. VIII. 703), Lucanus (VII. 568), Silius (IV. 441; V. 221), Statius (Theb. II. 718).

Ibid. vs. 70 in enumeratione eiusdem festi oblectamentorum:

*Hoc plaudunt grege Lydiae tumentes,
Illo cymbala tinnulaeque Gades;
Illic agmina confremunt Syrorum.*

• Scribendum est *Syrarum*. *Syras* intellegi volo ambubaias, mulieres tibicines ex Syria oriundas, notas ex Hor. Sat. I. 2. 1; Petron. Sat. 74. 10; Iuv. III. 62, quae cum Lydis *turgidis* (ut est apud Iuvenalem II. 141) cumque mulierculis Gaditanis crotalistriis et cymbalistriis (de quibus cf. Iuv. XI. 162) haud inepte h. l. consociantur.

Ibid. vs. 93 sqq.

*Quis spectacula, quis iocos licentes,
Quis convivia, quis dapes inemptas,*

*Largi flumina quis canat Lyæi?
Iam iam deficio tuoque Baccho
In serum trahor ebrius soporem.*

Offendor vv. *tuoque Baccho*, quia poeta, qui toto carmine neminem adhuc allocutus est, cuius h. l. Bacchum i. e. vinum intellegi velit, prorsus obscurum est. Suspicio mihi incidit Statium, qui fere omnes quos novimus poetas Romanos magis minusve aperta imitatione expresserit (Cf. Baehrens Praef. p. XVIII), scripsisse

Iam iam deficio Thyoniano

ad Catulli exemplum, apud quem legitur in fine Carminis 27:

*At vos quo lubet hinc abite, lymphæ
Vini perniciës, et ad severos
Migrate: hic merus est Thyonianus.*

Eo facilius adducor ut Statium verbo satis ceteroquin insolito h. l. usum esse credam, quod Bacchus Thyonianus ab Ausonio quoque vocatur (Idyll. 13. praef.) quem Statium sedulo compluribus locis imitatum esse abunde constat.

LIBER II.

In Praefatione Atedio Meliori celeritatem excusat poeta, qua in singulis carminibus pangendis se versatum esse affirmat. *Glauciae epicedion prosecutus sum*; ita scribit, *adeo festinanter, ut excusandam habuerim affectibus tuis celeritatem*. Idem aliis verbis de trium sequentium carminum compositione profitetur. Deinde his verbis pergit: *Eandem exigebat stili facilitatem Leo mansuetus, quem in amphitheatro prostratum, frigidum erat sacratissimo imperatori ni statim traderem*.

Non fuit, opinor, cur Statius Melioris benivolentiam caperet, si *facili* stilo usus esset, quem nemo certe erat, quin laudaret probaretque. At vero, ut in praecedentibus, sic h. l. quoque celeritatem suam excusatam ei esse voluit, quamobrem pro *facilitatem* scribas velim *agilitatem*.

I. 137 sqq. postquam Atedii Melioris vitam domesticam laudibus celebravit, quam Glaucias animi corporisque dotibus beverat, ita pergit poeta:

Haec fortuna domus. subitas inimica levavit

Parca manus. quo, diva, feros gravis exeris unguis?

Non te forma movet, non te lacrimabilis aetas?

Pro *diva* malim *dira*, quod sententiae sit accommodatius.

Carminis IV, quod in mortem psittaci compositum est, vs. 16 sqq. variae aves invitantur „doctae”, quibus „nobile fandi ius natura dedit”, ad psittaci funus nenia prosequendum. Invocantur autem corvus, sturnus, pica, luscinia,

Quique refert iungens iterata vocabula per dix.

Ridicule, ni fallor, perdicem in doctum gregem receptum videmus, quippe quem nemo mortalium humanam vocem reddere umquam audivit, neque opinor, audiet. Aves, quae loqui discunt, has enumerat Plinius (N. H. X. 41. 117 sqq.): psittacum, picam, sturnum, lusciniam, corvum atque prae ceteris cornicem, notae loquacitatis et garrulitatis volucrem, quam *plurima contexta verba exprimere posse refert*. His ductus fere non dubito, quin scripserit Statius

Quaeeque refert iungens iterata vocabula cornix.

C. V. initio his verbis alloquitur poeta leonem mansuetum, in amphitheatro prostratum:

Quid tibi constrata mansuescere profuit ira?

Quid scelus humanaeque animo dediscere caedes

Imperiumque pati et domino parere minori?

Satis confidenter negare posse mihi videor *dediscere aliquid* cum dativo recte coniungi. Vera lectio nimirum est *innatasque animo*.

Carmen VII in Pollae Argentariae, Lucani poetae uxoris, gratiam scriptum est. In quo inde a versu 36 Calliope Lucano infanti recens nato vaticinata esse narratur quibus poesis generibus ingenii vires aliquando esset experturus. In variorum autem Lucani carminum enumeratione temporum ordo et series turbata videntur; quae ut restituere non valeam, tamen quae me offenderunt paucis proferre lubet.

Videamus quaeso quae deinceps opera Calliope enumeret:

Ac primum teneris adhuc in annis

Ludes Hectora Thessalosque currus

Et supplex Priami potentis aurum.

Referenda haec sunt ad Iliacum carmen, quod in Lucanianorum operum enumeratione commemoratur in Vita poetae,

quam Vaccam, Pharsaliae commentatorem, seculo fere V composuisse credibile est.

*Et sedes reserabis inferorum
(Ingratus Nero!) dulcibus theatris
Et noster tibi proferetur Orpheus.*

Infra copiosius de his versibus disputaturus nunc hoc tantum indico, ex virorum doctorum sententia primum versum spectare ad Catachthonion carmen, tertium ad opus Orpheus inscriptum, secundo vero obscure alludi ad Neronis ingratum in Lucanum animum, qui poetam, a quo carmine olim laudatus esset, postea interfici iusserit.

*Dices culminibus Remi vagantis
Infandos domini nocentis ignes.*

Hic quoque Statius cum Vacca quadrat, in cuius catalogo operis mentio facta est, quod inscriptum fuit: de incendio urbis. Quod soluta oratione compositum esse, ut plerisque visum est, cur minime credam infra demonstrare conabor. Nunc hoc tantum moneo, in iis, quae leguntur apud Vaccam *prosa oratione in Octavium Sagittam et pro eo; de incendio urbis*, v.v. *prosa oratione* referenda ad solas orationes illas videri, quas quidem scholasticas disputationes rectius dixeris.

*Hinc castae titulum decusque Pollae
Iocunda dabis adlocutione.*

Spectant haec sine dubio ad carmen quoddam amatorium, cuius generis duo leguntur in Anthologia Latina (apud Burmannum II. 258 et 259), quorum alterum inscriptum est Adlocutio ad Sponsos, Adlocutio ad Sponsam alterum.

*Mox coepta generosior iuventa
Albos ossibus Italis Philippos
Et Pharsalica bella detonabis.*

Hos et sex versus sequentes ad libros de Bello Civili referendos esse, pluribus verbis monere supersedeo.

Obiter indico multum abesse, ut Statius omnium Lucani operum mentionem fecerit. Apud Vaccam enim haec leguntur: *Extant eius et alii [i. e. praeter Pharsaliam, libri] complures ut Iliacon, Catachthonion, Saturnalia, Silvarum X, Tragoedia Medea imperfecta, Salticae fabulae XIV et Hippamata, prosa oratione in Octavium Sagittam et pro eo; de incendio urbis; Epistolarum ex Campania.*

Iam quid de ordine, quo Lucanus singula deinceps opera ediderit, statui possit videndum erit.

Pharsaliam Calliope eum scripturum esse praedicit, quum erit *coepta generosior iuventa*. Quae definitio quamvis vaga per se sit et incerta, tamen quodammodo illustratur hoc loco Liviano (XL. 6) *Perseus iam tricesimum annum agens, Demetrius quinquennio minor: medio iuventae robore ille, hic flore*. Ex quo quum appareat, hominem annum XXV^{mum} agentem in flore iuventae esse, cuius robur cadat in annum aetatis XXX^{mum}, non absurde statues, hominem *coepta iuventa generosum* annum egisse fere vicesimum. Lucanum igitur, qui a. U. 792 natus sit, inde ab a. U. fere 812 Pharsaliam scribendis vacasse haud incredibile est.

Quae si vera esse ponamus, quid quaeso faciamus duobus illis versibus, qui leguntur continuo post illos, quibus de Pharsalia agitur:

Haec primo iuvenis canes sub aevo

Ante annos culicis Maroniani.

Quae verba sive ad omnia Lucani opera, sive ad solam Pharsaliam pertinent, a veritate discrepare videntur. Lucanus enim, quem quominus Pharsaliam suam absolveret morte prohibitum esse constat, obiit a. U. 818, annos XXVI natus. Vergilium vero Culicem composuisse annis fere puerilibus, vulgaris in antiquitate opinio fuit. In Donati Vita Vergiliana 7. 28 haec leguntur: *Catalecton et Priapoia et epigrammata et diras, item Cirim et Culicem cum esset annorum XVI*. Hi versus igitur, si re vera Statii sint, ex loco quodam superiore perverse huc migrasse putandi sunt. Potius vero eos ludimagistro nescio cui imputaverim, qui versibus expresserit ea, quae in Lucani Vita apud Suetonium legisset: [Lucanus] *tantae levitatis et immoderate linguae fuit, ut in praefatione quadam aetatem et initia sua cum Vergilio comparans, ausus sit dicere: Et quantum mihi restat ad Culicem?* Equidem haec verba insolentiae plena puero potius in schola declamanti, quam iuveni carmina in theatro recitanti tribuenda censeo.

At in praecedentibus quoque temporum ratio turbata videtur. Si enim Statio fidem habeas, Lucanus Urbis Incendium composuit antequam Pharsaliam suscepit scribendam. Quod quomodo quaeso factum esse potest, quum incendium illud Neronianum in a. U.

817 cadat i. e. in ipsum annum ante eum quo poeta mortuus sit? Suspicionem vix reprimere potes, Statium, qui in hoc carmine nusquam non sedulo temporum rationem habeat, carminis de Incendio mentionem iniecissem non ante sed post illos qui ad Pharsaliam spectent versus.

Aliquanto intricatior res est in iis versibus, qui illos, quibus Incendii mentio facta est, proxime praecedunt:

*Et sedes reserabis inferorum
(Ingratus Nero!) dulcibus theatris
Et noster tibi proferetur Orpheus.*

Horum secundus vix credibile est quantum interpretes torse-rit. Marklandus — ut ceteros taceam — illum tamquam stultissimum delendum censet. Quid autem Baehrensium sibi voluerit v. v. *ingratus Nero* uncis includendo non satis capio. Ita locum intellexisse videtur, ut Calliope praedixerit, poetam aliquando tam vividis coloribus inferorum sedes depicturum esse, ut auditores illas tamquam oculis sint aspecturi; deinde vero ex inferis eum Orpheum esse prelaturum. Recte sane; sed non magis video, qui theatra dulcia dici possint, quam quid significet exclamatio illa *ingratus Nero*.

Antehac hi versus ita in editionibus legi solebant, ut uncis remotis singuli commate essent distincti. Calliopen autem dixisse viri docti contendebant: primum sedes reserabis inferorum i. e. Catachthonia scribis; deinde ingratus Nero tibi proferetur dulcibus theatris, i. e. carmen recitabis in laudem Neronis, qui quia postea te interfici iubebit, iure ingratus dici potest; tum vero Orpheus noster tibi proferetur i. e. Orpheum scribes. Hanc opinionem et Duebnerus amplexus est (Ed. Duebn. I. p. 261) et alii, quos silentio praetereo.

Iam proferam, quid mihi probabile videatur. Suetonio auctore Lucanus *prima ingenii experimenta in Neronis laudibus dedit quinquennali certamine, dein civile bellum, quod a Pompeio et Caesare gestum est, recitavit*. Apud Vaccam autem haec leguntur: *Inter amicos Caesaris, quod tam conspicuus fieret profectus in poetica, frequenter offendebatur. Quippe et certamine penteterico acto in Pompeii theatri, laureis recitante Nerone fuerat coronatus; et ex tempore Orphea scriptum in experimentum ingenii ediderat et tres libros [Pharsaliae] quales videmus. Ex quibus duobus testimoniis haec efficio:*

I. Lucanum, qui levioribus carminibus quasi intra parietes pangendis adhuc vacasset, prima ingenii experimenta publice dedisse ludis quinquennalis a. U. 813 (Tacit Ann. XIV. 20)¹⁾, recitando Orpheum suum.

Cui Orpheo eum inseruisse credo laudes Neronis. Etenim fabula de singulari carmine in honorem Neronis deque Neronis ingrato animo reiecta multo probabilior coniectura est, poetam in Orpheo Neroni musicis insane dedito blanditum esse.

II. Lucanum certaminis victoriam reportavisse, Neronem vero in eodem certamine luctantem adeo friguisse ad populum, ut non coronatus sit.

Ad haec autem Calliopes verba nullo negotio accommodari possunt levissima mutatione verbis ita constitutis:

Tu sedes reserabis inferorum:

Ingratus Nero dulcibus theatris,

Cum noster tibi proferetur Orpheus.

Quae ita explicanda videntur: Tu in Catachthoniis res inferas canes, in quibus recitandis si Orpheum nobis Musis carum protuleris, Nero ingratus erit i. e. displicebit auditoribus in ludis illis, quibus impense delectabitur.

Hanc interpretationem ut tuear observatum esse volo: primum me Marklandi opinionem secutum esse, qui Catachthonia et Orpheum diversa nomina eiusdem poematis esse statuit, in quo Orphei ad inferos descensum primum locum obtinuisse satis credibile sit. Neque hoc praetermittendum est quod in Vaccae catalogo Orphei nulla mentio facta est.

Deinde vero monendum est *ingratum esse alicui pro animo ingrato esse in* vel *adversus aliquem* non nisi apud Lactantium Augustinumque et ceteros deterioris Latinitatis auctores inveniri, ita ut nihil aliud h. l. significare possit, nisi *invisum esse* vel *displicere*.

Superest, ut paucis absolvam, de iis quae apud Suetonium

1) De iisdem ludis cf. Suetonius, Nero c. 12. *Instituit et quinquennale certamen primum omnium Romae more Graeco triplex, musicum gymnicum equestre, quod appellavit Neronia . . . Magistros toti certamini praeposuit consulares sorte, sede praetorum.* — Iam pridem monui legendum esse *consulares octo, sedecim praetorios.* Coniectanea Latina p. 52.

leguntur et famoso carmine cum ipsum [Neronem], tum potentissimos amicorum gravissime proscidit. Etenim haec non dubito, quin ad Incendium referenda sint, quo carmine Lucanus iam tunc (a. U. 817) Neronis inimicissimus, imperatorem furem et delirantem acribus conviciis perstrinxerit.

LIBER III.

Carmen II. vs. 67 sqq.:

*Usque adeone parum lentas transire paludes
Stagnaque et angustos summittere pontibus amnes?*

.Praetulerim committere i. e. iungere. Cf. Florus I. 4. 2 [Ancus] *influentem urbi Tiberinum ponte commisit*; Curt. IV. 2: *Moles, quae urbem continenti committeret.*

V. 11 sqq. poeta uxorem maestam et sollicitam quod Romam relictura et secum in patriam suam esset migratura ita alloquitur:

*Dic tamen, unde alta mihi fronte et nubila vultus?
Anne quod Euboicos fessus remeare penates
Auguror et patria senium componere terra?*

Pro *alta*, quod quid h. l. intellegat satis obscurum est, legas velim *alba* i. e. pallida. Album pro pallido usurparunt et Martialis (III. 58, 24; VIII. 62, 2) et Persius (III. 115). Res ipsa loquitur *fronte* h. l. ut saepius totam faciem significare.

Deinde ita pergit:

*Cur hoc triste tibi? certe lascivia corde
Nulla, nec aut rabidi mulcent te proelia Circi,
Aut intrat sensus damnosi turba theatri;
Sed probitas et opaca quies et sordida numquam
Gaudia.*

Stultissime Claudiae laudi datur quod *opaca quies* i. e. somnus nocturnus ei placebat. Corrige sodes *gnava quies* i. e. domestica vita modesta et industria. Idem legitur V. 1. 76.

Ut uxori consoletur quod filia iam matura viro, iam plenis nubilis annis „sola viduo tepeat cubili ita scribit vs. 62:

Sed venient, plenis venient conubia taedis.

Legendum videtur *laetis*, nam *plenas taedas* quales tandem poeta intellegi voluerit non satis capio.

LIBER IV.

Carmine II. laudes celebrans domus Caesarianae haec scribit:

*Tectum augustum, ingens, non centum insigne columnis,
Sed quantas superos caelumque Atlante remisso
Sustentare queant. stupet hoc vicina Tonantis
Regia, teque [i. e. Domitianum] pari laetantur sede locatum
Numina, ne magnum properes escendere Caelum:
Tanta patet moles effusaeque impetus aulae.*

Corrigendum est *ambitus*, quod ad vastum aulae circuitum notandum aptissimum est.

III. (via Domitiana) vs. 20 sqq:

*Hic segnis populi vias gravatus
Per campos iter omne detinentes
Longos eximit ambitus novoque
Iniectu solidat putres harenas.*

Pro *graves* quod in M. S. ineptissime legitur, Bæhrensius recepit Clerici coniecturam *putres*, rectissime sane, si ad sententiam respicias, nam *putres* arenae etiam dicuntur vs. 126.

Verum non satis video, quonam calami vitio ex *putres graves* fieri potuerit. Equidem Statium ad Horatii (Od. I. 28) exemplum scripsisse suspicor *vagas harenas*. Ex *vagas* primum ortum est *gavas*. Saepius enim librariorum socordia litterae et syllabae inverso ordine scribebantur. Ita apud Iustinum VII. 6. 14 in M. S. legitur *inter praecuntem* pro *in praetereuntem*; II. 5. 1 *favissent* pro *afuissent*; VII. 5. 3 *modo* pro *domo*; XII. 4. 12 *modicis* pro *domitis*; apud Senecam Ep. 118. 7 *bona* pro *nova*; qua de re cf. Ieepius in utilissima Praefatione ad Iustinum et Madvigius A. C. I. p. 22. Sic apud Statium IV. 5. 17 in M. S. legitur *balant* pro *lavant*; V. 2. 75 *domos* pro *modos*. Eodem errore ex *vagas* exstitit *gavas*, quod deinde a sequenti librario, qui inanem vocem corrigere sibi videbatur, mutatum est in *graves*.

Ibid. vs. 67 sqq. Vulturinus loquens inducitur:

*Et flavum caput humidumque late
Crinem mollibus impeditus ulvis
Vulturinus levat ora maximoque*

*Pontis Caesaris reclinis arcu
Baucis talia faucibus redundat.*

Redundandi verbum cum accusativo coniunctum vix Latinum esse existimo. Vera lectio restituatur scribendo *profundit*.

C. IV. (epistola ad Victorium Marcellum) vs. 46 sqq.:

*Felix curarum, cui non Heliconia cordi
Serta nec inbelles Pornasi e vertice laurus,
Sed viget ingenium et magnos accinctus in usus
Fert animus quascumque vices.*

Pro inepto *usus* Baehrensii *actus* malit; ego vero *ausus* potius legendum esse crediderim.

Ibid. 87 sqq.

*Nunc si forte meis quae sint exordia musis
Scire petis, iam Sidonios emensa labores
Thebais optato collegit carbasa portu.*

Nauta vela contrahit non *optato* portu, sed quum portus in conspectum venit sive oculis eius se obtulit; quamobrem corrigas velim *oblato*.

C. V. (Ode lyrica ad Septimium Severum) vs. 53 sqq.

*Sed rura cordi saepius et quies,
Nunc in paternis sedibus et solo
Veiente, nunc frondosa supra
Hernica, nunc Curibus vetustis.*

Primum versum ita legendum esse suspicor:

Sed rura cordi seposita et quies.

C. VIII, quo Iulio Menecrati tertium filium natum gratulatur Statius, haec leguntur vs. 14 sqq.

*Macte, o iuvenis, qui tanta merenti
Lumina das patriae. dulci tremit ecce tumultu
Tot dominis clamata domus. procul atra recedat
Invidia atque alio liventia pectora flectat.*

Non uno mendo haec purganda videntur. Ac primum quidem pro *tremit* cum Heinsio *fremit* scribendum censeo; deinde pro *clamata* malim *clarata* i. e. illustris reddita coll. Hor. Od. IV. 3. 3: *Illum non labor Isthmius Clarabit pugilem*; tum vero pro *pectora* substituendum puto *tempora* i. e. vultum, quod ad sententiam longe aptius videtur; cf. Prop. II. 14. 27: *si caeruleo quaedam sua tempora fuco Tinxerit*; II. 18. 83: *Cui non his*

verbis aspergat tempora surdo Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?

Ibid. vs. 54 sqq.

Hos cum plebe sua patriae servate penates.

Sint qui fessam aevo crebrisque laboribus urbem

Voce opibusque iuvent viridique in nomine servent.

Pro nomine praestulerim robore.

C. IX (hendecasyllabi iocosi ad Plotium Grypum) vs. 46 sqq.

Sed certa velut aequus in statera

Nil mutas, sed idem mihi rependis.

Quid si, cum bene mane semicrudus

Inlatam tibi dixero salutem

Et tu me vicibus domi salutes?

Pro *inlatam*, quod vocem inanem esse nemo non facile videt aut *inlaesam* aut *intactam* scribendum videtur.

LIBER V.

C. I. 146 sqq.

Sic plena maligno

Afflantur vineta noto, sic alta senescit

Imbre seges nimio, gravae sic obvia puppi

Invidet et velis adnubilat aura secundis.

Vocem monstrosam *adnubilat*, quae praeter h. l. nusquam apud quemquam scriptorem legitur, a scribae nescio cuius negligentia originem traxisse puto. Reddendum est Statio

Invidet et velis adversa flat aura secundis.

Cf. Ovid. Pont. II. 3. 26:

Dum flavit velis aura secunda meis,

qui versus nescio an Statii animo obversatus sit.

Ibid. 181 sq. poeta Priscillam morientem marito dicentem facit:

Linquo equidem thalamos (salvo tamen ordine) maestos

Quod prior: exegi longa potiora senecta

Tempora.

Nimis quaesita haec videntur, quam ut ferri possint, thalamos ipsos maestos fuisse, quod Priscilla ante maritum de vita decederet. Corrigendum puto

Linquo equidem thalamos; salvo tamen ordine, testor,

Quod prior.

Sciendum est Priscillam natu priorem fuisse Abascantio marito suo. — Liber optimus Sangallensis teste Politiano habuit *mestos*.

In fine eiusdem carminis (vs. 258 sqq.) haec leguntur :

*Sic manes Priscilla subit; ibi supplice dextra
Pro te fata rogat, reges ibi tristis Averno
Placat, ut expletis humani finibus aevi
Pacantem terras dominum iuvenemque relinquo
Ipse senex! certae iurant in vota sorores.*

Pro *certae* malim *ternae*; sorores enim quin Parcas intellegi voluerit poeta minime dubium est. Cf. Hor. Od. II. 3. 15: *Dum res et aetas et sororum Fila trium patiuntur atra*; Prop. II. 10. 44: *Iussisset quaevis de tribus una soror*.

C. II (laudes Crispini Vectii Bolani filii) vs. 8 sqq.

*Quid? si militiae iam te, puer inclite, primae
Clara rudimenta et castorum dulce vocaret
Auspicium, quanto manarent gaudia fletu
Quosve darem amplexus!*

Inepte, ni fallor, pueri tironis militiae rudimenta *clara* vocantur. Potius *blanda* illa dicta esse crediderim, quippe quod epitheton optime conveniat cum seqq. *dulce castrorum auspicium*.

Ibid. vs. 53 sqq.

*Aliis Decii reducesque Camilli
Monstrentur: tu discere patrem, quantusque nigrantem
Lucibus occiduis fessoque Hyperione Thulen
Intravit mandata gerens.*

Pro *fluctibus*, quod vetustissimi libri habent, Baehrens *lucibus* dedit. Equidem praetulerim *nubibus assiduis*. Thulen significare Britanniam patet ex vs. 142 sqq. Cf. IV. 4. 62: *nigra litora Thules*.

Ibid. vs. 71 sqq.

*At tibi Pieriae tenero sub pectore curae
Et pudor et docti legem sibi scribere mores.*

Quia aliquantum offendor praepositione *sub*, satis insolite scripta, propono *generoso pectore*.

C. III (epicedion in patrem) vs. 7 sqq.:

*Fugere meos Parnasia crines
Vellera, funestamque hederis irreperere taxum*

Extimui tepidamque (nefas!) arescere laurum.

In his *vellera* corrupta vox esse videtur. Si viris doctis fidem habes *vellera* h. l. sunt filamenta lanæ et vittæ, quibus poetæ coronantur, quam tamen metaphoram, tamquam nimis audentem et plane insolitam poetæ attribuere nolim. Corrigendum puto *vincula*, quo vocabulo interdum coronæ significantur; cf. Prop. IV. 5. 70; Sen. Thyest. 544, Med. 70 et 752.

Ibid. vs. 109 sqq. Neapolim, ex qua urbe pater oriundus fuit, ita alloquitur poeta:

*Si tu stirpe vacans famæque obscura iaceres
Nil gentile tenens, illo te cive probabas
Graiam atque Euboico maiorum sanguine duci.*

Pro *vetas*, quod editio princeps habet, Bæhrens dedit *vacans*; mihi vero magis arridet *recens*.

C. V (epicedion in puerum suum) vs. 29 sqq.

*En taxea marcet
Silva comis, hilaresque hederas plorata cupressus
Excludit ramis; nec eburno pollice chordas
Pulso, sed immeritam digitis errantibus amens
Scindo chelyn.*

Voc. *eburno* quid h. l. intellegat non satis capere me confiteor. Etiam si *eburnum* candidum valere contendas, istud epitheton satis hercle absurdum et ineptum est. Scribendum esse suspicor *neque firmo*; quæ suspicio quodammodo confirmatur lectione Editionis Principis *ignavo*, quod nescio an olim in margine ab interprete adscriptum, deinceps in contextum receptum sit. Accedit quod *firmus pollex* aptissime opponitur *digitis errantibus*.

Ibid. vs. 40 sqq.

*Ille ego lugentum mitis solator, acerbis
Auditus tumulis et descendantibus umbris,
Deficio medicasque manus fomentaque quaero
Vulneribus sed summa meis.*

Annotat ad hos versus Marklandus „cuiusnam autem usus sunt istae voces *sed summa*? Ego quidem nescio. Corruptas esse scio, sed non possum in praesens mederi.” Nemo erit profecto, quin de corruptela facile summo viro assentiatur. Nisi autem omnia me fallunt, locus sanari potest scribendo *vulneri-*

bis consumptus eheu! Consumptus dictum esse puta pro confectus et debilitatus; cf. Cic. Fam. 16. 10: Inedia et purgationibus et vi ipsius morbi consumptus es; Liv. 40. 54: Philippus senio et moerore consumptus decessit.

Deinde ita pergit poeta vs. 43 sqq.

Nunc tempus, amici,

Quorum ego manantes oculos et saucia tersi

Pectora, reddite opem, saevas et solvite grates.

Ipse contextus docet nimirum scribendum esse:

reddite opes aequas et solvite grates;

nam *saevae grates* quales tandem sint, non facile, opinor, ququam explicabit.

Ser. Kal. Mart.

J. J. CORNELISSEN.

Vitiosa Graeculorum συνήθεια.

Vivo Galeno plerique omnes indocti vitioso et corrupto sermone utebantur. Itaque XVII. 2. pag. 148. de medici officio scribit: προσήκει δὲ καὶ τὸ μέγεθος τῆς φωνῆς καὶ τὸν τόνον — ἀνάλογον εἶναι τῇ διανοίᾳ τῶν λόγων. εἰ δὲ καὶ πεπαιδευμένῳ διαλέγοιτό τις ἄνδρῳ καὶ μετὰ τοῦ μὴ σολοικίζειν τε καὶ βαρβαρίζειν. καὶ γὰρ ἐκ τῶν τοιούτων εὐκαταφρόνητοι τοῖς κάμνουσιν εἰ ἰατροὶ φαίνονται.

C. G. C.

Anecd. Bekkeri pag. 78. 26. Ἀνθρωπινώτερον Δημοσθένους ἐν τῷ περὶ τοῦ σεφάνου. Emenda Ἀνθρώπιον. pag. 307. 23. τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος τ' ἀνθρώπιόν ἐστιν.

C. G. C.

SPICILEGIUM EMENDATIONUM IN MURENIANA.

Ex quo BOOTIUS in prioris *Mnemosynes* vol. V. (1856) p. 346 sqq. de MURENIANA exposuit, adiumenta rei criticae in hac oratione factitandae prodierunt non pauca nec spernenda. Apparatus Lagomarsinianus plenius opera A. W. ZUMPTII innotuit (1859); de nonnullis locis sententiam suam exposuit BAKIUS *Mnem.* VIII. p. 225 sqq. (1860), PLYUGERSIUS X. p. 97—100 (1861), J. F. C. CAMPE *N. Jahrb.* 93. p. 179 sqq. HALMIUS in *Actis Acad. Monacensis (Sitzungsberichte der Bayerischen Akad.* 1861 *Bd.* 1 p. 427 sqq.) contra Zumptium auctoritatem codicis Lagomarsiniani docta et subtili disputatione impugnavit; idem in editione a. 1872 (*Cic. ausg. Reden erklärt, 7^{es} Bändchen, 2^e Auflage*) multa rectius constituit; WRAMPELMEYERUS plenam collationem Helmstadiensis a. 1874 publici iuris fecit (*Codex Wolfenbütteleanus N°. 205, olim Helmstadiensis N°. 304, primum ad complures, quas continet, Ciceronis orationes collatus. Pars II orationem pro Murena habitam spectans*). KAYSERUS in editione, quam cum Baitero paravit, plus aliquanto Lagomarsiniano 9 tribuens quam Halmius, quaedam feliciter emendavit, ab ipso commemorata Praef. p. IX.

Mureniana cum diu latuisset, POGGIU diligentia in lucem protracta, multis deinde per saeculum XV sed mendosis apographis per Italiam propagata est, quorum collationem LAGOMARSINIUS confecit; eius copiae ad NIEBUHRUM, dein ad Zumptios pervenerunt et ab A. W. Zumpt in ed. laud. evulgatae sunt p.

152 sqq. In iis principatum tenet LAG. 9 (Bibl. Laurent. plutei XLVIII. 9); cum quo saepe consentit M: MONACENSIS, olim SALISBURGENSIS, quem contulit Halmius. Et in Lagomarsinianis quidem tanta est inter se similitudo, ut appareat eos ex uno fonte, i. e. ex POGGII apographo vel codice, fluxisse. Ab his reliqui: HELMSTADIENSIS, nunc GUELFERBYTANUS, quem nos cum Halmio G., alii W. aut *Helmst.* nuncupant, codex ST. VICTORIS, quem habuit LAMBINUS, *Oxonieneses* plerique ita differunt, ut cum in gravioribus consentiant corruptelis et lacunis, tamen multas habeant lectiones communes ab Italicis diversas. Et optimus ex his libris G. scriptus est in Gallia. Itaque is codex, quem Poggius invenit, non ab eo in Italiam absportatus sed in Gallia descriptus ibique relictus per plura deinceps exemplaria propagatus est; nisi quis credere malit praeter Poggianum librum alium in Gallia latuisse, huic satis similem, qui saepius eodem quo ille saeculo (XV) descriptus sit ¹⁾. Quidquid est, duae distinguendae sunt quasi familiae codicum, *Italici* et *Gallici*; in quibus principatum tenent prioris *Lagomarsinianus* 9 (cum quo consentit M.), alterius *Guelferbytanus*.

Lag. 9, scriptus ab homine Italo imperito, scatet mendis ex mala condicione archetypi aut librarii neglegentia repetendis; saepius singula omittit vocabula, nec correctionibus plane vacat; sed correctiones sunt sine ulla arte factae: quae hic liber priva habet, non debentur librarii ingenio, quod non habuit, nec suut ab illo sollerter inventa, sed facile agnoscuntur et quamvis inepta, nituntur pleraque in ductibus litterarum male intellectis. Hic librarius

οὐκ ἔσθ' ὅπως λέξειε τὰ ψευδῆ καλὰ
ἔς τὸν πολὺν σοφοῖσι καρποῦσθαι χρόνον.

Non sunt speciosa illa, quae consulto mutavit; nec produunt doctum aliquem Italum, quales sunt, qui poetas Latinos correxerunt, non habent fucatam elegantiam. Ineptias hominis ostendant § 74: „horribilis oratio, sed eam usus, vita, mores, civitas ipsa *resp. fuit*” pro *respuit*. § 87: „atque ita vos L.

1) Ita sua fides constaret GUARINO VERONENSI, qui refert de exemplari Roscianae et Murenianae „quod vir doctissimus POGGIUS ex Gallis ad nos (Italos) *reportaverat*.” Vid. Mommsen apud Halm. ed. Cic. II. 1. p. 66.

Murena indices, orat atque obsecrat, ut si *in veste* neminem laesit—sit apud vos modestiae locus”, ridicule pro *iniuste*, quod vocabulum in archetypo vix legi potuit, unde G. P. in lacuna illud omiserunt. § 76: „odit populus Romanus privatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit: — distinguit rationem officiorum *acceptorum*, vicissitudinem laboris ac voluptatis” pro *ac temporum*. § 51: „itaque postridie frequenti senatu Catilinam excitavi atque *iuxi* de iis rebus, si quid vellet, quae ad me *allata* essent, dicere. Atque ille, ut semper fuit apertissimus, non se purgavit, sed indicavit atque *indixit*”, pro *iussi* (sic § 8 *inuxisset* pro *inussisset*), *allatae*, *induit*. Paulo post: „erupit senatu triumphans gaudio, *quoniam* omnino *vivo milone* exire non *potuerat*” pro: *quem* (scriptum erat *quom*), *vivum illinc* (*vivomillinc*), *oportuerat*. § 17 invenerat: „*superavi amen* dignitate Catilinam gratia Galbam”, inde procudit *superavi A. Mallium*, quasi scriptum esset *a. mal*; post cum in evanidis paene litteris etiam *t* agnovisset correxit supra scripta *t*: *superavit*”. § 25: „inventus est scriba quidam, Cn. Flavius, qui *comicum* oculos confixerit”, hoc sane comicum pro *cornicum*. Sed satis ineptiarum: vides tamen hominem litterarum ductus, quos invenisset, saepe male legisse, sed tamen quantum posset imitatum esse. Manifestas correctiones animadverti hasce § 8 *sic existimo* pro *sic et si*; 26 *tam loquaci tam litigioso* pro *tam loquaciter litigioso*, ib. *iure* pro *iureque* i. e. iure Quiritium, ubi, ut apparet, omisit quod non intellegebat librarius, sic 32 scriptum erat *ipse conatuque*, depravatum ex *spe conatuque*, sua ratione emendavit *ipse conatu*, 30 *horridus miles amator* non probavit, sed dedit *h. m. armatur*, 45 *aut testam* correxit *aut certam* (vid. infra), 49 *ipsi-obscurior ei videri solet*, dedit *i. obscuriores videri solent* (vid. infra), 51 *quia timebantque erupit* in G. et aliis i. e. *timebant atque vel itaque* (Mommsen, Boot), ille suo Marte omisit *que*; 62 *esse paria* pro *sunt p.* (sequitur *dicisti*), 67 *tributus* pro reliquorum *tributum* ex *tributum* depravato, 70 *non sectantur* pro *aut sectentur*, quod interpretabatur *haud sectentur* (debebat *adsectentur*), 74 *neque enim* pro *neque tamen*, 85 *impedituri sunt* pro *impedituri sint*... (lacunae notam omisit), 86 *deinde ego fidem vestram* pro *deinde ego fide in vos* (*d. ego idem vos*).

Addit his Halmius alia, in quibus equidem casum et negligentiam potius quam corrigendi studium valuisse puto § 3 *in ancipiti sunt-mancipi sunt*, 4 *faciamus-faveamus*, 7 *expostulandum-postulandum*, 8 *superata sit-sup. est*, quo loco, si Halmio credis (p. 445) subtilem grammaticum se praestat librarius, 12 *si habetis suspicionem-si habet Asia s.*, 13 *nobilitate-novitate*, 28 *nullo modo-n. pacto, profiteor-profitebor*, 30 *bellicos* (praecessit *novus s. novos*)-*bellicum*, *repellitur-pellitur*, 32 *bellum inventum-b. inventum*, sed ea fortasse correctio est, 45 *et-etiam*, 50 *vel-velle, consumpta repleta erepta-cons. replere er.*, 55 *dimittat-amittat* (similis ratio scribendi est 17 *obmictamus*, 33 *micto*, 56, 69 *obmictam*, 90 *promictam*), 58 *unius-nimis*, 62 *quicquid iam-quicquidiam*, quod manifesto non finxit, scripsisset *quippe*, 78 *cogitatio-contagio*. Etiam haec 65 *cum quodam-animi quodam*, 79 *videntur-dicuntur*, 86 *nimio-tum*, 88 *crimen-omen* socordiae et festinationi adscribo, quoniam correctionis ratio non perspicitur. At sint haec dubia, reliqua omnia sunt eius generis, quod in deterioribus codicibus (nec ullus Murenianae bonus est) perpetuo invenitur. Id Halmius hoc loco non agnoscit, sed ubique correctiones odoratur, dum Zumptii perversitatem castigat. At si alter nimis confidit peritia et religione librarii sui, alet eum nimis finxit astutum.

Atque hoc potissimum tenendum videtur, Lag. 9 saepe vocabula omittere, sed vix aut ne vix quidem a se inventa inserere. Huiusmodi est § 4 „is potissimum *tali* honore”, et additum *non* § 71 et 80. Alia non suppetunt, nam quod § 90 *valet* habet, tenendum est reliquos praebere *habet*. Sed omissorum vocabulorum aut syllabarum praeter iam allata insignia exempla praebent § 25: *vero [a caedam]* egregie a Niebuhring emendatum: *verba quaedam*, et 32 *pugna [exeta]* certe, i. e., ut idem vidit, *pugnax et ucer et*.

Apparet igitur codicem librarii additamentis fere vacuum esse, scriptum ab homine bardo et stupido nec satis diligente. Sed consulto quae immutavit non ita multa sunt: ut speciose fingeret, non habuit hic librarius satis peritiae et calliditatis. Quae Lag. 9 solus aut cum paucis habet, saepe sunt vera. Quod ut demonstrarem, primum in quibusdam non dubiis locis ad Halmium ipsum et alios editores provocabo.

§ 1. „eadem precor ab *hisdem* (i. e. *eisdem*) diis immortalibus” G. et alii *ab hiis*.

8. „neque enim, si tibi tum, cum peteres consulatum, adfui, nunc, cum Murenam ipsum *petis*, adiutor eodem pacto esse debeo”. *Petis* solus Lag. 9, ad meum sensum rectissime. Idem iudicant Baiter-Kayser. Halmius cum aliis *petas*. De reliquis post videro.

25. „etiam si quid apud maiores nostros fuit in *isto studio admirationis*”. Soli Lag. 9 et M. sic recte habere a Zumptio dicuntur; quid vero reliqui Lagomarsiniani habeant, non traditur; sed alterius familiae boni codd. mirifice locum turbant: *in istos duo, in istrosduo, ministros duos; amiserationis, admiserationis*.

26. „*isdem ineptiis fucata sunt illa omnia*”. Solus Lag. 9; reliqui *fugata*.

49. „quam turbam dissimillimo ex genere distinguebant homines *perculsi* Sullani temporis calamitate”. Codd. plerique, in quibus optimi, *percussi*. Sed *perculus* de perpetua conditione dicitur, de eo qui iacet postratus; *percussus* de uno ictu intellegendum est. Sic a Cicerone iunguntur *perculus et abiectus, perc. et afflictus, perc. et prostratus*. Multi de hoc discrimine egerunt, quos recenset Ellendt. ad Or. II. 70, p. 312.

56. „ut eius opes atque ingenium praesidio multis etiam *alienis, exitio* vix cuiquam *inimico* esse deberent”. Sic cum M P pro *alienissimis [exitio]* aut (G) *alienis ex mo . . . , inimicus*; et Lag. 9 praeterea (non G M P) habet *deberet*. Halmius non negat vera esse *exitio inimico*, sed tamen non putat propterea aliquam auctoritatem esse Lag. 9 adscribendam; esse enim eas correctiones librarii, idque apparere ex *deberet*, quod quadret tantum in lectionem *inimicus*; reliqua emendantem hoc credit eum negligentia reliquisse. In quo mihi vir acutissimus ingenio suo abuti videtur. Vitium *deberet* natum inde, quod aut *Cato* aut *ingenium* subiectum crederent. Prorsus fieri non potest, ut Lag. 9 reliqua sic emendarit.

59. „Quid? Servium Galbam (nam traditum memoriae est) nonne proavo tuo” . . . *Est* soli Lag. 9 et M.

61. „huius sententiae sunt et praecepta *huius* modi: sapientem”, *rell.* Cum aliquot Lagg. et G.; reliqui: *eius*.

66. „quem non poenitebat-habere eruditissimum hominem

Panaetium domi". Solus sic habet; reliqui *et paene, et pane*; Lag. 24 interpolavit: *et paene divinum* (pro *P. d.*)

73. „minime sed vulgo [*passim*]” solus recte.

80. „atque haec cives, *cives* inquam” cum M. et Quinct. IX. 2. 18. — G.: *atque hec que sine inquam*, alii: *quae si cives, quae cives*, simm. Antiqua est interpolatio; scilicet hanc sententiam „atque haec cives-cogitarunt” cum proxima: „horum ego consiliis occurro” iungentes desiderabant pro demonstrativo relativum: „quae cives cogitarunt”.

Ab his, quae sunt *paene* confessa omnia, ad dubia proficiscor.

§ 8. „neque enim si tibi tum cum peteres *consulatum adfui, nunc*, cum Murenam ipsum petis, adiutor eodem pacto esse debeo”. Vocabula subducta omittunt omnes praeter H (Oxoniensem), M, Lag. 9; scilicet propter similitudinem syllabae *con* (in *consulatum*) et *cum* (ante *Murenam*) librarii in errorem inducti sunt. Lag. 9 verba dedit, quae invenerat, male ordine mutato: *consulatum peteres* pro *p. c.* Sed M. habet *abfui*, L. *favi*, ut *adfui* sit in uno Ox. *Favi* (*favi*) unde *afui* et *abfui*, denique ex correctione *adfui* facile existere potuit, ut lectius, sic etiam aptius est consulis personae, qui non sectando nec prensando, sed auctoritate adiuvat.

17. Postquam Murenam, novum hominem, non esse inferiorem Servio Sulpicio, cuius genus per aliquot aetates nullo honore fuisset conspicuum, demonstravit, orator haec addit: „quamquam ego iam putabam, iudices, multis viris fortibus ne ignobilitas generis obiceretur, meo labore esse perfectum” i. e. quamquam putabam iam hac mea defensione opus non fore, cum ego, novus homo, adeo excellissem, ut contemptus generis absurdus et in perpetuum prohibitus videretur, (s. defendi Murenam quod pater fuit praetor et avus, sed ea defensione non opus esse debebat). Pergit: „qui non modo Curii, Catonibus, Pompeiis, antiquis illis fortissimis viris, [novis hominibus] sed his recentibus Mariis et Didiis et Caeliis commemorandis *iacebant*”. Interpretantur vulgo editores: qui obscuri erant, *etsi* commemorarent claros proavos; et afferunt ut hunc mirum usum gerondivi defendant Off. I. 2, 5: „quis est enim, qui nullis officii praeceptis tradendis philosophum se audeat dicere?” Quod tamen non omni ex parte simile est; nam adver-

sativa vis adiecta negatione facilius gerundivo conciliatur, tum lenitur etiam *audendi* verbo; an quis non intellegit multo durius futurum fuisse e. g.: „praeceptis tradendis philosophum se negat?” pro eo quod est: etsi praecepta tradat, tamen se negat philosophum? Lag. 9 omittit *iacebant*, notata lacuna, unde *efficio* in archetypo ductus litterarum obscuros fuisse. Aliquod verbum latet contrariae significationis. Ego, inquit, nullis maioribus ad summos adscendi honores; quanto magis qui claros commemorare poterant maiores meque superiores erant, nunc per me hoc opprobrio exempti, per me nobilitati sunt! Sententiae satisfacit: *me anteibant*. Frequente permutatione litterarum *c* et *t* in reliquis libris ex *āteibant* factum est (*i*)*acebant*, et omissae aliquot litterae, simili genere corruptionis, quo § 30 ex „*vi geritur*” factum est „*videtur*”. Vocabula *novis hominibus* iure secludit Boot, nihil attinebat dixisse illos homines novos; illa verba dum alienam suggerunt sententiam, locum impediunt et obscurant. Ceterum illi loci, ubi gerundivum in ablativo non instrumentum significat, sed id quod simul fit, rari sunt apud Ciceronem nec cum hoc comparandi. Cf. intpp. ad Att. IV. 1. 6: „quo senatus consulto recitato cum continuo, more hoc insulso et novo, (*populus* addit Boot) plausum meo nomine recitando dedisset, habui contionem”; in quo loco non recte se habet *recitando*, nam *populus* non dabat plausum cum Ciceronis nomen in Sc. adscriptum recitaretur, sed post (*Sc. recitato, continuo*); audito Sc. *populus*, evocabat Ciceronem, ut contionem haberet; fort. *me nomine citando*. Or. 22, 74: „cum immolanda Iphigenia tristis Calchas esset” propter emendationis facilitatem *in*, quod ante *immolanda* additur ex cod. Vit., probari potest, sed non magnopere diversa sunt haec ex eod. l. 68, 228: „ut enim athletas, nec multo secus gladiatores videmus nihil nec vitando facere caute nec petendo vehementer, in quo non motus hic habeat palaestram quandam”. Sic defendendum videtur infra § 25: „inventus est scriba quidam, qui -singulis diebus *ediscendis* fastos populo proposuerit”, pro quo Bakius malebat *edendis*. Locus de Legg. III. 15, 33 a Madvigio emendatus est. Apud Livium haec laxior iunctura gerundivi frequentior est. Cf. Weissenborn ad II. 32. 4. Id. II. 36. 2. „iam haud dissimulando superbiam — ad Idus Maias

rem perduxere". XXV. 30. 6: „partibus dividendis ipsi regio evenit ab Arethusa fonte usque ad magnam portum" (cf. Weiss.). XXVI. 48, init., al.

28. „Itaque non modo beneficii collocandi spem, sed etiam illud, quod *aliquamdiu* fuit, LICET CONSULERE iam perdidistis". Praefero cum Bait.-Kays. *aliquando*, quod cum E. et cod. Francii habet Lag. 9. Contemptum quendam habet, si res dicitur obsolevisse, non si *aliquamdiu* valuisse.

60. „Ego tuum consilium, Cato, propter singulare animi mei de tua virtute iudicium vituperare non possum, nonnulla forsitan *in re* confirmare et leviter emendare possim". *In re* addunt etiam Par. 9, M. (ille: *nonnulla in re forsitan*); reliqui omittunt; nam quod E et duo Lagg. „conferam *re*" habent, fortuitum videtur. Receperunt Bait.-Kays. Halmii iudicium de lectione Lag. 9 notabile est propter eius de librario isto sententiam. Diese schlechtere Lesart (*confirmare*) lag dem Schreiber in Lag 9 vor, und da ihm *nonnulla confirmare* mit Recht nicht behagte, falschte er die Lesart in: *nonnulla forsitan in re confirmare*. Talis religio non cadit in hominem, qui *comicum* oculos configit et homines *in veste* laedit. At parum placet: consilium tuum accusandi Murenam nonnulla in re conformare possum. Desidero aliud obiectum; satisfacit quod Lamb. dedit: *in te*. *Leviter* et h. l. et paulo post (*leviter inflectendus*) habent omnes libri boni; utrumque, *leniter* et *leviter*, recte dicitur, sed hoc est *paulum*, illud *nullo cum tuo dolore*, o: *aspere*; mihi *leniter* magis placet, sed cum anceps iudicium sit, praestabit codices sequi. De verbis *vituperare non possum* rursus accipe Halmii iudicium: im Cod. Pogg. fehlte hier *non possum*, wofür in Lag. 24 *non audeo* ergänzt ist, zum deutlichen Beweise dass auch *non possum* in Lag. 9 und M. eine Ergänzung aus Conjectur ist. Sed cum Lag. 9 solus aut cum paucis saepius veram praebeat lectionem (cf. supra), praestat statuere verba *non possum* in omnium archetypo vix legi potuisse et propterea a multis librariis esse ommissa, cum praesertim rectissime dicta sint; *non possum* (= non a me impetro, animus me vetat iubet) melius me iudice est quam *nolo* (Boot). Cf. § 42: „non possum id in te reprehendere, quod in me ipso et praetore et consule probavi". Lectio *non valeo*

supplementum est librarii, qui defectum in suo codice animadverterat.

In proximis: „Non multa peccas, inquit ille fortissimo viro senior magister; sed si peccas, te regere possum” cum bonis omnibus et Bait.-Kays. recte omittit *si*; versus talis erat:

o — non multa peccas, sed peccás, te regere póssum.

In quo non offendit *peccás*; repetito enim vocabulo accentum consulto saepe variant scenici poetae.

65. „Nihil omnino gratiae”; reliqui: „immo gratiae”, quod manifesto ex „omnino gratiae” exstitit, ut nihil unus Lag. 9 recte habent. Et in proxima sententia „immo insistito” reliqui addunt *gratiae*, quod quidquid legitur, interpretationis speciem habet. Tum illud *insistito* multo maiorem habet veri speciem quam vulgare illud *resistito* reliquorum. Prius vocabulum si verum est, in superioribus verbum motus requiritur, nec satisfacere potest *feceris*. Fortasse *cesseris* ab initio scriptum fuit, quod in *concesseris* correctum in Lag. 9 exstat, in reliquis in *cfeceris* abierit, ut legendum sit: „Nihil omnino gratiae *cesseris*”. Immo *insistito*, cum officium et fides postulabit”, i. e. ne siveris te moveri et propter gratiam de gradu deiici, ne latum quidem unguem cedas. Immo tum demum firmiter haereas in statu cum, rell. *Cedere* et *insistere* recte opponuntur; notum est ex Cicerone *in vestigiis insistere*. *Cedere* et *concedere* translata significatione, ut tamen propria facile appareat, Tulliana sunt, ut in hac oratione § 57: „dignitati eorum concessit”, 47: „concessit senatus postulationi tuae” et sic „cedere precibus” et quis non novit inculcatum illud „cedant arma togae, concedat laurea linguae”? Fam. IV. 3. 4 „a me sic diligitur, ut tibi uni concedam, praeterea nemini”.

66 „Quemquamne existimas Catone, proavo tuo, commodiorem, *communiorem*, moderatiorem fuisse ad omnem rationem humanitatis”? *Comiorem* cum uno Lag. (26). Frequenter haec permutantur ut ap. Terent. Haut. V. 1. 39: „quemquamne tam comi animo esse aut leni putas”? ubi omnes libri, etiam Bembinus, *communi* habent, quod falsum esse metrum demonstrat. Fin. II. 25, 80: „quis, quaeso, illum negat et bonum virum et comem et humanum fuisse”? similiter variatur; ad eum locum Madvigius: „Ac vereor ne etiam in Cat. 59, ubi

nunc editur ex optimis sane codicibus: *communem ERGA Ipeandrum et humanum*, librarii quod plenum esset (*comem*) pro compendio frequentioris vocis acceperint. Nam alia st *communitas*, quae in Laelio 65 (*simplicem praeterea et communem et consentientem, id est qui rebus isdem moveatur, eligi par est*) postulatur, tum quae apud Suetonium in inperantibus, quom se ceteris aequant, laudatur". Optime qua sententia illud vocabulum acceptum velit Cicero apparet e Fam. IV. 9. 2: „is (Caesar) utitur consilio ne suorum quidem sed suo. Quod non multo secus fieret, si is (Pompeius) rem publicam teneret, quem secuti sumus. An qui in bello, cum omnium nostrum coniunctum esset periculum, suo et certorum hominum minime prudentium consilio uteretur, eum magis *comraunem* censemus in victoria futurum fuisse, quam incertis in rebus fuisset"? *Communis* est qui libenter cum aliis consilia sua communicat, non: *κοινωνοφελής*. Quae virtus in imperatore laudatur, cum se demittit ad privatorum fastigium. Suet. Claud. 21, Vesp. 22. Cato ille maior, de quo Cicero, tam si *comis* quam si *communis* erat, diversus erat a Stoicis, qui et asperi erant et minime loquaces. Tamen *comiorem* praefero primum quod paulo post de Catonis *comitate* et *facilitate* sermo est; praeterea comparativum *communior* namquam videtur Cicero usurpasse; contra in loco Fam. laudato „magis communem" posuit, ut *communiorem* vitare videatur.

84. „Di faxint ut — ego togatus, vobis bonisque omnibus adiutoribus, hoc, quod conceptum res publica [periculum] parturit, consilio discutiam et comprimam". Quod Bootius iam vidit, secludendum esse *periculum*, confirmat Lag. 9.

85. „illa pestis immanis, importuna Catilinae prorumpet, qua poterit etiam minatur in agros suburbanos repente advolabit". Reliqui fere qua po . . . minatur (pauci: po. ro. minatur) praeter M, qui rectius: qua poterit et iam minatur, probatum Kaysero, qui sic scribit: „illa pestis immanis, importuna [Catilinae] prorumpet, qua poterit, et iam minatur; in agros suburbanos repente advolabit". Recte, opinor, modo teneatur prima incerta esse propter lacunam, quae est in superioribus; dubium est enim utrum rectius Halm. „illa pestis immanis, manus imp. Catilinae" suppleverit, an Kayser *Catilinae* eiecerit. Sed in

reliquis *qua poterit et iam minatur* nihil est quod reprehendas; *qua poterit* nim. in viciniam urbis, quod unus consul qui futurus esset, „non in administrando bello occupatus” non *extra urbem*, sed ad sufficiens collegam in urbe moraturus esset; *et iam minatur* cum quadam exaggeratione dictum.

Ex dictis apparet Lag. 9 testem esse non contemnendum, sed cum cautione adhibendum; de G. quid sit iudicandum nunc post WRAMPPELMYERI curam melius perspicitur. Nam cum codex ille a FLECKEISENO in usum Halmii sic esset collatus, ut enotaret quaecumque ad lectionem constituendam aliquod momentum haberent, omisit illa, quae magis ad codicem cognoscendum quam ad verba scriptoris emendanda pertinerent. Itaque non tam clare perspicui potuit, illum librum non minus quam Lag. 9 omni genere mendorum refertum esse. Sic § 18 „negotiosam et molestam” *negotiosam o & lestam* (si recte intellego WR.) i. e. *negotiosam molestam* cum particula *et* male inserta; 20 *coicandi* habere dicitur, puto *iocandi*, mala correctio ad „*licentiam fingendi*” adscripta; 25 „in isto studio admirationis” — „ministros duos ad miserationis” belle! 30 „proeliis promulgatis *pellitur* e medio non solum ista vestra verbosa simulatio”, non intellegere potuit librarius *pellitur*, quod recte in M et Lag. 9 (*repellitur*) exstat, itaque substituit *bellatur*, interpungens post hoc vocabulum, ut videtur. Scilicet hic codex secundum Wr. p. LXII *unicus est fons omnium codicum notarum et collatorum!* 24 „Gravis etiam illa-facultas” — *ravis* m. 1. „superscripsit eadem, ut videtur, manus: *maius*” 30. „forum *castris otium*” -castris socium”, sed talia paene in omnibus codd. inveniuntur, sed 31 *vos vestris* pro *nos nostris* manifesta correctio est et „recte per se” pro „rege Perse” et *minimi* pro *Mummi*. Quam graviter depravati sint codices nostri apparet ex „*aequiparata* cum Publico fratre gloria” quod Madvigius egregie divinavit, pro quo codd.: „si qua pacta”, G. correxit de Parthis, opinor, cogitans: „si qua partha” (aut *pertha*, nam compendium ambiguum est), 32 „*atque fortissimo*” dedit pro *et*; *ipe conatu* non melius quam Lag. 9 pro „*ipse conatuque*”, quod alii libri conservarunt ex vera lectione „*spe conatuque*”. 33 huic correctioni simile est „ut opes regis nomen auxerunt” pro „et opes regis et n.”; ib. *expulsis* pro *expulsus* potest ne-

glegentiae adscribi. Memorabilis est correctio 34 „neque tã annis *desisset*” pro: „n. t. annos *gessisset*”; quaeras, quo modo in eam inciderit librarius; respondebit M. qui habet *cessisset*; ib. *detulisset* (bellum ad Pompeium) omnes recte, solus G *contulisset*; „*vel* acerrima” non intellexisse videtur; dedit „*valde* ac.” 25 „commutat aura rumoris” dat: *commutata urarum mores*. Wr. sic haec legit: „commutata *vestrarum mores*”, fortasse, non minus inepte: *commutat aurarum mores*” voluit, quamquam priore modo legit P.; reliqui quoque turbant, sed quantum e silentio effici potest, *aura* tamen habent, 37 „*comes* l. *murenae*” habet pro *comitiis*, quemadmodum 38 „si tanta illis *comitis* religio est” pro *comitiis*. Sed satis de genere hoc; addendum est in hoc codice frequentes esse omissiones; in § 20—30, ut hoc utar, duae tantum sunt in quibus non una aut plures voces desiderentur (23, 24); unde iudicari potest de lectione § 33 „omnibus regibus, quibuscum populus Romanus bellum gessit, hunc regem nimirum antepones”, in quo Halmius solius G. auctoritate motus *regem*, postea etiam *nimirum* seclusit; sic interpungendum: „hunc, regem nimirum, antepones” i. e. vere regem; τὸν τῷ ἀληθεῖ λόγῳ βασιλέα. Aliis locis veluti § 29 (*Sulpici*), 11 (*illos*), 12 (*etiam*), 47 (*haec*, cf. Add. ad mai. ed.) verba olim eiecta nunc in ed. min. ipse restituit.

Sed ne videar vitia tantum scrutari velle, percenseamus locos, quos Wrampelmeyerus p. XIII, sq. attulit, ut praestantiam codicis demonstraret.

§ 1. „mihi *fidei* magistratuique” *Fides* (sic) est tantum in G, P et paucis Lagg., unde locus recte restitutus.

8. „quod ab *eo* in honoris contentione superata est”. Reliqui *eodem*. In § 1 „*eadem* precor ab *eisdem* diis immortalibus” G solus habet *his* (*hiis*), quare *eo* h. l. de vitio suspectum.

10. „*esset* frater”, plerique male *esses*, sed G, si ipsi Wrampelmeyero *fides* est p. XVIII (de quo non dubito) *esse* habet.

11. [*illos*] male.

12. „in eo bello, quod tum populus Romanus non modo maximum sed *etiam* solum gerebat”. Unus G. *etiam* omittit; uncis olim inclusit Halm. Obscurari omnino non debet bellum fuisse magnum, quod fit si *etiam* omittas. Itaque recte in ed. 1872 sententiam H. retractavit.

14. „*in vita om.*” inquit Wr.; sed collocat post *eius*.

25. „a quibus etiam dies tanquam a Chaldaeis *petebantur*”.

Lag. 9, rell. quorum lectio nota est, *petebatur*, quod non spernendum: quotiescumque aliquid agendum erat, *petebatur* dies, i. e. interrogabantur ICC. utrum dies fastus an nefastus esset. Nihil hic probat Plinii locus XXXIII. 6. (1 § 17) nec ad Att. VI. l. 8: „ut dies agendi peterentur a paucis”; negandum non est pluralem usurpari posse; sed singularis numerus aptius vulgarem, qua litigans quispiam utebatur formulam exprimit (*diem peto*).

Ib., „quod sunt veriti, ne dierum ratione *pervulgata* et cognita sine sua opera lege agi posset”. G. *promulgata*. *Promulgare* de fastis diebus cum populo communicatis Plinius l.l.; Cicero paulo ante *proponere*; de actionibus *exponere* Or. I. 41, 186; sed eodem loco: „*pervulgari* artem suam noluerunt”. Liv. IX. 46 de Flavio: „*ius-evulgavit*”. Quae promulgantur *pervulgantur*, sed non contra. Promulgantur leges; de diebus fastis, qui non constituebantur, sed tantummodo in populi notitiam perveniebant *ἀκρίτως* illud vocabulum usurparetur. Accedit quod iungitur *cognita*. Quod Plinius utitur promulgandi verbo de expositis fastis *antequam* Flavius aedilitatem adeptus est (nam sic recte tradere videtur cum Macro Licinio, a quo dissentit Livius l.l.) non probat a Cicerone id hoc loco potuisse usurpari; nam ille alibi quoque minus proprie vocabulo utitur. Si, ut admodum probabile est, post *evulgatos* demum fastos a populo magistratu ornatus est, admodum improprie privatus *promulgasse* diceretur. Eandem varietatem habes § 26.

27. *quia* recte cum paucissimis; reliqui *caia*, *cua*, *cura* cf. permutata *caedam* et *quaedam* § 25.

28. „triduo me *esse iuris consultum* profitebor”. Solus hoc ordine; reliqui: *me IC. esse* aut *IC. esse me*. Instabilis sedes vocabuli *esse* satis arguit, vere iudicasse Ernestium, cum *esse* deleret. Cum Cicero dicat: „*iuris cons. artem exercebo, de iure respondebo*”, me iudice praestat „*me IC. profitebor*”; „triduo „*me IC. esse profitebor*” mire et ambigue diceret, poterat uno temporis momento se esse IC. dicere. Locus ex Verrinis III. § 217 non est similis. — Ceterum „*iure consultus*” § 27 est in omnibus libris, alibi, velut 25, 26, 28 „*iuris c.*” Charisius p. 82: „*iurisconsultus* dici debet, non *iureconsultus*, licet

Cicero pro Murena ita dixerit". Quem vera praecipere puto; *iureconsultus* existitisse videtur ex *iuri' consultus*, et est antiquum vitium ex plebeia pronuntiatione.

30. „*Duae sunt artes quae possunt*" pauci *possint*, quod rectum; *duae artes* cum dicitur, nondum definitae sunt, nota quaedam „qualitativa" additur, unde intellegatur quae sint, tum demum nomine significantur. Eadem paragrapho in „de studiis ad honorem *d'positis*", i. e. dispositis, pro quo Lamb. recte *adpositis* (Bake, quod miror, del.), et in *respuitur* pro *res*, *spernitur* (rell. *respernitur* aut *r. p. spernitur*) non erat quod G. laudaretur. Sed „manum consertum" pro „manu cons." verum iudico h. l. et semper. De [regem] 32 supra dictum.

35. „*agitationesque fluctuum*" pro *quos, quantos* aut [*que*], de quo vere iudicavit Halm. p. 450 et in ed., restituens adhibito Quinctiliano VIII. 6. 49 „*agitationes commutationesque fluctuum*"; nec me movet Bakius Mnem. IX. p. 232 hoc improbens, quasi commutationes fluctuum dici tantum possit ubi fluctus *commutantur inter se*; fluctus mutantur prout mare tumidum est aut pacatum.

ib. „*Saepe etiam sine ulla aperta causa fit aliud atque existimaris*". Sic etiam G. habere videtur, etsi p. XIII *existimares* legitur; sed cf. p. XX et Halm. ad h. l. At si quid video, male. „*Aliud fit atque existimaveris*" est: falsa species te ludit; aliud fit quam animadvertere te putes. Requiritur *existimaras* (-*res* soloecum est); obliqua constructione omissa haec sic se haberent: „fit aliud, non existimaveram" (non putaram hoc futurum esse). Cf. Off. I. 23, 81 „non putaram". Lig. 10, 30: „non putavit" non potest ad vulgatam h. l. defendendam adhiberi.

38. „*Voluntas militum? quae cum per se valet multitudine cum apud suos gratia, tum vero in consule declarando multum etiam apud universum pop. Rom. auctoritatis habet suffragatio militaris*". Equidem crediderim „*tum apud*" quod M cum duobus Lagg. habet, solum recte se habere. Geminati *cum* exempla pro Rab. perd. 1, 2, pro Balbo 12, 29 (Stuerenb. ad Arch. p. 174) diversa sunt; neque enim anaphora est h. l. sed *per se* et *apud suos, multitudine* et *gratia* sic opposita sunt ut *cum-, tum apud* sint aptissima, et quae his subiiciuntur laxius cum

his cohaerere efficitur e repetitione subiecti: *suffragatio militaris*; illud alterum *tum vero* continuandae inseruit orationi. *Cum-tum-tum* habes Fam. IX. 13. 3 et alibi, quamquam ne exemplis quidem opus est.

41. „*offensionem* vitat aequabilitate decernendi” solus recte, rell. *offensione*.

42. *et pres consule* pro eo quod restituit Steinmetz „et praetore et consule”. Proxime hic cum aliis G. a vero abest, nam *pres c.* exstitit et *pre & consule*.

47. „[haec] quis tulit?” male, et sententiam suam revocavit Halm. in ed. min. Sed *vicinitatibus* solus cum St. Vict. pro *civitatibus*.

48. „occurro vestrae *satieta*ti” solus recte (*sacietati*), reliqui *sapientiae* (aut simile quid). Mirere hoc defensorem invenisse.

51. „partim quia *timebantque* erupit”. Proxime a vero abest, quod vidit Mommsenus: *timebant, atque* (vid. supra); sed praestat: *timebant; itaque*. Sic Bootius.

56. „quae cum *sint* gravia, tum-” leve est, sed recte *sint*, plerique *sunt*.

57. *dispositum criminibus* pro „de Postumi criminibus”, ut alii recte; illud cur laudetur nescio.

58. „Venio nunc ad M. Catonem, quod est *fundamentum* ac robur totius accusationis” pro *firmamentum* paene solus; vereor ut recte; spretus S. Sulpicius, non Cato, erat fundamentum totius accusationis.

ib. „primum *illud* deprecabor ne quid L. Murenæ dignitas illius (Catonis) — noceat”. *Illud* solus G. omittit, cum quo h. l. contra Halmium (in ed. min.) faciendum videtur. *Ne* iungendum est cum *deprecabor* (i. e. precibus petam), non cum *illud*, quare hoc supervacaneum esse videtur; dubito omnino, an sententia expletiva post pronomen dem. *ne* aspernetur.

66. „ad te magis, *quam* ab illo ortus es-pervenire potuit” Placet sane quod Halm. olim dedit *quoniam* (ut *quam*, quod solus G. habet, exstiterit ex *quom*), sed necesse non est, satisfacit quod H. nunc cum reliquis MSS. dat: *qui*. Itaque *quam* interpolatio est ex praec. comparativo nata. De § 65 *cum feceris* supra dictum.

71. „Si nihil erit praeter *eorum* suffragium, tenue est: si

ut suffragantur, nihil valent gratia". Hodie fere spernitur *eorum* pro eo, quod reliqui praebent, *ipsorum*; quasi sententia sit: ipsi tantum suffragia sua nobis dare possunt, non aliorum conciliare. Iudicium de eo, quid probandum sit (*eorum* an *ipsorum*) pendebit a proximis. Sermo est de eo, quod praeter suffragium suum dare possunt: de opera et assiduitate deducendi. Non possunt aliorum suffragia conciliare; nec opponuntur: ipsi et alii, qui suffragia dent, sed suffragia et opera. Ergo me indice aliquanto tolerabilius est *eorum* quam *ipsorum*. Bootius in postremis *suffragentur*, minima distinctione post *tenuē* est posita, ut iungatur: si nihil valent gratia ut suffragentur; assensum non tulit Bakii, qui ipse proponit: „sine ut suffragentur, si nihil valent gratia ipsi". At id foret stultum consilium, suadere ut quis, quoniam gratia non valeat, conetur aliorum suffragia colligere. „Sine ut suffragentur, quoniam ipsi suffragium non habent", recte dictum esset, non alterum illud, si quid video. Halmius in ed. min. „si tantum suffragentur", simul Manutii sententiam commemorans, *si-gratia* secludentis. Vide an in *ut* lateat *vel*, quae saepe confusa esse constat (*ut ut*) et exciderit *maxime*; lacunae sunt in hac oratione frequentes; ita haec existit sententia: „si *vel maxime* suffragantur, nihil valent gratia". Si *vel maxime* nos adiuvant suffragiis conciliandis, apud alios nihil possunt, parum proficiunt. *Ipsi* in proximis cum *solent* iungendum. Confusa *ut* et *vel* in memoriam reducunt § 22: *ille tenet et scit*, ubi G. habet *ut scit*, i. e. *vel scit*, insulsa interpretatio, quae interpolationem peperit; confirmatur eo suspicio Bootii: „tenet [et scit]".

73. Male rursus vocabulum omittit G: *quo animo [iam] est*.

75. Cur in his: „quare noli, Cato, maiorum instituta, quae *res ipsa*, quae diurnitas imperii comprobatur, nimium severa oratione reprehendere" lectio *res ipsa*, quae in omnibus est, in peculiaribus G. virtutibus commemoretur, nescio. Est exile illud *res ipsa*, quasi valde comprobetur aliquid eo quod reapse fiat; ed. Veneta (v) habet *res p. ipsa*, quod verum videtur.

78. „Non usque eo L. Catilina rem publicam despexit". Hic solus recte; reliqui: [non] aut *nusquam*.

83. „contra summum furorum." Solus G. sic; reliqui *suum*, quod praestat, ut nunc Halmius quoque iudicat.

85. „illa pestis immanis” om. G., cuius in eo genere nulla est auctoritas.

Reliquis locis, quos omisi, alii codices cum eo consentiunt.

Si G. esset fons nostrorum librorum, iis locis ubi verba sola omittit, reliqui essent interpolati. Quod secus est; nam partem omissionum falsam esse demonstravimus. Non magis Lag. 9 et M. librario codicis G. pro exemplo fuerunt; nam saepe hic solus veram continet lectionem. Quocirca inutile est quaerere, uter sit praestantior G. an Lag. 9 (M.); diversos habent fontes: codicem, quem Poggius invenit et apographon, quod confecit, aut, quod potius crediderim, librum Poggianum et alium quendam librum Gallicum. Sed hi fontes ita similes fuerunt, ut in apertis vitiis saepe conspirarent eademque saepe haberent lacunas; nec ulla facile est Tulliana oratio, quae hoc genere depravationis magis corrupta sit.

Sequar nunc ordinem paragraphorum et de nonnullis locis exponam.

§ 3. „etiam rectius in iudicio consulis designati is potissimum [consul] qui consulem declaravit, auctor beneficii populi Romani defensorque periculi esse debet.”

Ut in venditione auctor dicitur is, qui vendit (Verr. V. 22: „a malo auctore emere”, pro Caec. 10, 27: „P. Cosconius auctor fundi”) sic Cicero fuerat auctor beneficii populi Romani, cum consulem declarans Murenam in hunc consulatum proximi anni, tanquam rem mancipi, conferebat; nunc, cum dicit, defensor est; ut olim auctor, nunc defensor. Rectius aberit *que*.

8. „Nam cum praemia mihi tanta pro hac industria sint data, quanta antea nemini, sic et si ceperis eos, cum adeptus sis, deponere esset hominis et astuti et ingrati”.

Locus lacunosus. Pro *ceperis exceperis* in nonnullis est, et si *ceperis* cum lacunae signo omittunt Ox. χ , Lagg. aliquot; sic existimo si *ceperis ea* Lag. 9. Quae lectio vera esse non potest; *deponere* enim sic caret obiecto; *ea* correctio est. — Lacuna est ante *ceperis*, nata, ut opinor, ex eiusdem vocabuli repetitione; et depravatum videtur ex *haec; hec, ec, et saepius confunduntur*. Coniicio sic fere supplendum esse: sic haec si *ceperis, quos propterea labores susceperis*, eos, cum

adeptus sis deponere". Plura etiam exciderunt, quae tamen nunc frustra quaeruntur.

9. „Sin autem fuga laboris desidiam, repudiatio supplicum superbiam, amicorum neglectio improbitatem coarguit, nimirum haec causa est eius modi, quam nec industrius, *quam* nec misericors nec officiosus deserere possit”.

Sic codd., in quibus *quam* male repetitum est; legendum videtur: „quam *nemo* nec industrius, nec misericors”, rell. Vulgo legunt „nec industrius *quisquam*”, quod Latinum esse negat Bakius Mnem. IX. p. 226, ipse proponens „industrius homo”.

In 11 et 16 parvae fortasse lacunae sunt; in illa: „an cum sedere in equis triumphantium praetextati potissimum filii soleant, huic donis militaribus patris triumphum decorare fugiendum fuit”? aequabilitatis causa requiro „donis militaribus ornato (ut recte *praetextati* et *donis militaribus ornatus* inter se opponantur); defectum Boot quoque sensit; in hac (16): „eiusdem animi atque ingenii est, quod Pompeius fecit, amplitudinem nominis-tradere, et, ut Scaurus”, rell. aegre careo pron. demonstrativo: *id quod P. fecit*. Solet enim Cicero, cum relativum pronomen ad verbum aliquod (*tradere*) refertur, demonstrativum addere. Exempla peti possunt ex Ellendtii notis ad Or. L 14, 62 (ann. crit.) et 31, 137. Sic Livius quoque saepius. Cf. infra 52.

15. „ut neque ipse dignitate vinci potuerit, neque te dignitate superarit”.

Egregie Campius post *dignitate* interposuit *a te*; emendationem perficies scribendo *superare*.

26. SUIS UTRISQUE SUPERSTITIBUS PRAESSENTIBUS ISTAM VIAM DICO: ITE VIAM.

Non me tam offendit illud *suis*, pro quo Bootius desiderabat *reis*, quam accusativus iunctus cum *dico*, ut, si veterum grammaticorum auctoritas sineret, conicerem „istam viam *ire dico*: ite viam” (Codd.: *inite viam*, quod ex proximis *inire viam doceret* interpolatum). Sed cum Priscianus bis habeat „hanc viam dico: ite viam” temerarium fuerit sic corrigere. Itaque brevisloquencia est quaedam et ablativus rationem *viae* describit. *Dico* est indico, *δείκνυμι*. Non. 287, 29: *dicare*, indicare, nuntiare. Lucilius lib. XXX: sicubi ad auris Fama tuam pugnam clarans alata dicassit”. (Paul. Diac. p. 75. 15: „dicassit, dixit”.)

rit?" demonstrat recte emendatum esse *dicassit*, libri *dicasset*; cf. Coni. ad Luc. dec. sec. et tert. p. 48.). — *Praesentibus* Halmius cum Lamb. glossam esse suspicatur. Sed locus Festi p. 305. M. contrarium probat: *superstitēs testes*, praesentes [hoc addidit ad etymologiam attendens, quasi: super aliqua re, in iure, adstantes] significat. Cuius rei testimonium est, quod *superstitibus praesentibus* ii, inter quos controversia est, vindicias sumere iubentur. Plautus in *Artemona*: nunc mihi licet quidvis loqui, nemo hic adest superstes". Si licet *adest superstes* dicere, recte quoque se habet: praesente superstite. Servius ad Verg. Aen. III. 339: *superstes praesentem* significat, ut Cicero in *Mureniana*: suis utrisque *superstitibus*, id est *praesentibus* non me movet; Servius locum non apud ipsum Ciceronem legerat, sed sequebatur grammatici alicuius auctoritatem, qui similiter ac Festus loco supra laudato Ciceronis verba attulerat, in quo cum scriptum invenisset *superstitibus praesentibus*, alterum illud explicationis causa adiectum putabat; itaque addidit *id est*. Ad locos vulgo laudatos accedat Plaut. Truc. II. 4. 34: „tu nunc *superstes solus sermoni meo's*". Sed pro *utrisque* legendum *utrique* i. e. petitori et ei, unde petitur. Fraudi fuit librariis vicinia pluralium reliquorum.

27. „ut quia in alicuius libris exempli causa id nomen inveniant, putarunt", rell.

Post *alicuius* excidisse videtur IC. („in *alicuius iuris c.*")

28. „*gratiae* vero multo etiam inania est (*scientia iuris*): quod enim aequè omnibus patet et aequè promptum est mihi et adversario meo id esse *gratum* nullo pacto potest".

Immo *gratiosum*.

30. „*Omnia ista nobis studia de manibus excutiantur simul atque aliqui motus novus bellicum canere coepit*".

Quod motus novus bellicum canit, portenti simile est; senserunt Campe et Halm., ex coni. scribentes *aliquo motu novo*. Tu potius muta unam litteram: *coegit*. In *novos*, quod in omnibus paene libris est, vestigium est priscae orthographiae, quo inductus Lag. 9 *bellicos*.

32. „quem L. Sulla, maximo et fortissimo exercitu, pugnax et acer et non rudis imperator, ut aliud nihil dicam, *cum bel-*

lum invectum totam in Asiam cum pace dimisit". (Sermo est de Mithridate).

Ita libri praeter aliquot Lagg, qui habent *tota — Asia* aut in omittunt, corrupte. Lag. 9 *inventum*, quod librarii *inventum* credo, G. *invet cum*. Iure offensus vulgata tum lectione: „eum, bellum invectum totam in Asiam” NIEBUHRIUS coniecit: „cum bellum *invexisset totum* in Asiam” ut haec de Sulla dicantur; at de eo, qui Mithridatis copias ex Europa in Asiam reiecit, aliud expectarem verbum, veluti *traducere* aut *convertere*. Halmius ex parte Niebuhrii satis audacem coniecturam probans tenuit illud, in quo, et iure quidem, potissimum haeserat N.: *totam*, nam *tota Asia* cum non possit intellegi de provincia Asia, Mithridates dicetur in eam regionem, in qua ipse esset, bellum *invexisse*, aut Sulla transtulisse bellum in *totam* continentem orientis, quasi antea in eius parte bellasset. *Bellum* proximis vocabulis in *um* desinentibus corruptum esse videtur ex *bello*; manifesto opposita sunt *cum bello* et *cum pace*; Mithridates quod dicitur *investus esse cum bello*, satis defenditur similibus, ut pro Caec. 9, 25: „ut in Caecinam cum ferro invaderet” et potissimum aequalitate membrorum, quae eadem postulabat, ut paulum mutata constructione (Verr. IV. 58, 130: „cum tam multa bella in Pontum *invecta* sint”) idem diceretur transvexisse qui dimissus esset. Breve ut faciam, sic scribendum videtur: „quem, — — cum bello *invectum in Europam*, in Asia cum pace dimisit”. In *totam* residuae sunt duae syllabae eius quod restitui *Europam*.

34. „Itaque Pompeius regno (sc. Mithridatis) possesso, ex omnibus oris atque notis sedibus hoste pulso, tamen [non est hoc *tamen* excludendum] tantum in unius (sc. Mithridatis) anima posuit, ut, rell.

Oris nec per se intellegi posse, nec convenire cum *notis sedibus* ait Koch.; cui ex parte assentior, sed quod proponit pro *oris*: *apertis* parum probabile est. Fort. „ex omnibus oris ac *remotis* sedibus” i. e. tractu littorali et ex mediterraneis.

45. „Eiusmodi candidatorum amici intimi debilitantur, studia deponunt; aut *testam* rem abiciunt aut suam operam et gratiam iudicio et accusationi reservant”.

(Serpebat rumor candidatum sibi ipsum desperare et compe-

titoris accusationem meditari). Acute initio Jeep.: *eiusmodi de candidato rumore* et deinceps Wrampelmeier (hoc quidem loco vere) *animi intimorum*. Pro *testam* G.: *testem*, Lag. 9. M.: *certam*, utrumque manifesto ex correctione; Lambinus: *totam*, quod non minus tentamen est utcumque substituendi vocabulum Latinum pro tradita lectione. Reputanti, quot sint in hac oratione lacunae, vix dubium esse potest, quin in *testam* lateat *molestam*; praeterea fortasse post *abiciunt*, ante *aut* excidit *totam*, ut lectum olim fuerit: „aut *molestam* rem *abiciunt* *totam*, aut suam operam et gratiam iudicio reservant”. Aliorum emendationes hae sunt: Halmii „ut *desertam* rem *abiciunt*”, quod, si candidatus dici potest *deserere* suam ipsius causam, recte se habet, sin in hoc nexu sententiarum paene necessario amici candidatum *deserere* cogitandi sunt, non recte dictum est; nam non *desertam* iam rem *abiciunt* sed eo demum quod *abiciunt*, res *deseritur*; Koch. *abiecit deponunt*, scribens: „amicorum intimorum debilitantur studia aut *totam* rem *abiciunt*” cuius mutationis necessitatem non perspicio; Kayser.: „*molestiam* omnem *abiciunt*”, sed dubito an is tantummodo *molestiam* omnem *abiecere* dici possit, qui omnem curam et aegritudinem *deponit*. *Totam* adiciendum putavi, quoniam sic demum *aut-aut* recte usurpantur.

49. „observationes, testificationes, seductiones testium, secessiones subscriptorum animadvertent, quibus rebus *certe ipsi candidatorum obscurior ei videri solet*”.

Obscuriores videri solent Lag. 9, M. cum paucis aliis. Olim legebatur: „*ipsi candidatorum vultus*”, sed nemo adhuc diserte testatus est hoc vocabulum in ullo codice inveniri. Halmius tentavit: „quibus rebus *certe ipsi candidato rationem suffragiorum obscuriorem videri liquet*”, post in ed. min. recepit Tischeri coniecturam: „*certe spes candidatorum obscuriores videri solent*”. Idem Koch., scribens tamen *indicari* pro *videri*. Klotzius „quibus rebus esse *ipsi candidato obscurior spes videri solet*”, Zumpt.: „q. r. *certe ipsi candidati animo abiectiore videri solent*”. Wrampelmeier: „quibus rebus *certe ipsa causa candidatorum obscurior esse videri solet*”. Bakius Mnem. IX. 235: „quibus rebus *certe ipsa candidatorum voluntas obscurior [ei] videri solet*” sed a falsa lectione (*vultus*) profectus est. Boot: „quibus

rebus spes candidatorum obscurior exhiberi solet". Jeep.: „q. r. certe ipse candor candidatorum obscurior ei videri solet". Unus Klotzius perspexit illud *certe* ineptum esse. Ex reliquis Jeepius proxime ad veram sententiam accessit. Scribendum: „quibus rebus *creta* ipsa candidatorum obscurior videri solet". Audaciam translationis ex populi consuetudine arreptae mitigat illud *ipsa*; nec sane insolentius est, si creta candidati perverse factis minus nitere dicitur, quam si maleficio aliquis maculam concipere, sibi inurere, aut bene facto eluere dicitur et si in re laeta soles melius nitere. De „cretata ambitione" omnia nota. Unum est in lectione tradita, quod unde natum sit incertum, *ei* post *obscurior* positum; at it fortasse natum ex *ee* i. e. esse quod pro *videri* substitutum volebant.

52. „descendi in campum cum firmissimo praesidio fortissimorum virorum et cum illa *lata* insignique lorica, non quae me tegeter—etenim sciebam Catilinam non latus aut ventrem, sed caput et collum solere petere—verum ut omnes", rell.

Lata esse corruptum demonstravit Bootius; lorica enim corpori apta esse debet; quod si minus apta et habilis fuisset, nil attinebat id cum iudicibus communicare. Frustra *lata* defendit Teuffelius Jahrb. Cl. p. 822. allato Ovidii loco Met. II. 481, ubi *latus rictus* ursae adscribitur. Minus etiam probo *alta* i. e. ad collum pertingenti (ὕπερφαινέ τι ἐκ τῶν ὤμων Plut. Cic. 14); atque ipse Teuffelius hoc reiecit. Hullemannus: „late insigni lorica". Kochius: *inlustri ins.* Non satis viri docti attendisse videntur ad ea quae sequuntur: non *latus* aut *ventrem* solere petere". Nomen loricae longioris et promissioris requiritur, qua non tantum pectus sed etiam inferiora tegebantur. Repetita una littera sententiae satisfieri videtur: „cum illa *alata* insignique lorica". Xenophon de re equ. 124: *περὶ δὲ τὸ ἤτρον καὶ τὰ αἰδοῖα καὶ τὰ κύκλω αἱ πτέρυγες (τοῦ θώρακος) τοιαῦται καὶ τοσαῦται ἔστωσαν ὥστε στέγειν τὰ μέλη.* Anab. IV. 7. 15: *εἶχον δὲ θώρακας λινοῦς μέχρι τοῦ ἤτρον, ἀντὶ δὲ τῶν πτερυγῶν σπάρτα πυκνὰ ἐστραμμένα.* Hegesias ap. Dion. Hal. de Comp. p. 250. Schaef.: *ἀνὴρ γὰρ τῶν πολεμίων εἰς γόνατα συγκαμφθεὶς ἔδοξε τοῦτ' Ἀλεξάνδρῳ τῆς ἰκετείας ἕνεκα πράξαι.* Προέμενος δ' ἑγγύς (? προσηγομένου δ' ἑγγύς, παίει καὶ vel simile quid desidero) *μικρὸν ἐκνεύει τὸ ξίφος ἐνεγκάντος*

ὕπὸ τὰ πτερύγια τοῦ θώρακος, ὥστε γενέσθαι καὶ τὴν πληγὴν οὐ καίριωτάτην. Homo petiturus ventrem in genua procumbit adacturus ensem per πτερύγια. Descriptionem talis loricae habes in utilissimo lexico Antiquitatum Romanarum ab A. Rich confecto p. 363 sq. ed. Germ. In forma vocabuli *alatus* ab Ovidio (fortasse etiam a Lucilio) usurpati nihil est quod reprehendas, etsi Cicero alibi eo usus non est.

56. „accusat M. Cato, qui quamquam a Murena nulla re unquam alienus fuit, tamen ea condicione *nobilis erat in hac civitate natus*, ut eius opes atque ingenium praesidio multis etiam alienis, exitio vix cuiquam inimico esse deberent.”

Pro *quamquam-tamen* probantibus omnibus Kayserus *cum-tum*; corruptela repetenda esse videtur ex male intellecto *tum* quod pro compendio vocis *tamen* habitum sit. In sequentibus pro *nobilis* una editio Veneta *nobis*. Inde unus ex familiaribus meis emendat „ea cond. *bonis* erat in hac civitate *gratus*”, ex quibus vocabulis postremum natum putat ex *gnatus*. At „sub condicione *gratum* esse” non probo. *Nobilis* proscripsit Mommsenus; at perverse, certe ambigue, dicitur Cato sub condicione quadam in civitate Romana natus, quasi vero alibi quoque nasci potuisset; quae sententia si negatur in verbis sic scriptis necessario inesse, fatendum tamen erit illa *in hac civitate* esse supervacanea. Quod duri inest in ea lectione mitigavit Campius proponens: *nobis videbatur in hac civ. nat.*, Wramp.: „nobis omnibus erat”. Sed festinantius illud *nobilis* reiectum puto. Nimirum Cato non quod Romae natus erat, sed quod proavum habebat Censorium, qui nimiae severitatis memoriam in civitate reliquerat, ab accusando abstinere debebat. In hac civitate, quae cognoverat Censorium, hac condicione *nobilis* erat, sic eius nobilitas agnoscebatur, ut deberet ab accusando abstinere. Itaque *natus* secludendum est. Nolo praeterea premere suspicionem *alienus* locum suum cedere debere vocabulo *laccessitus*, quod cum *nulla re* recte iungitur; *alienum esse re* pro *in re* vix latinum puto.

58. „Saepe hoc maiores natu dicere audivi, hanc accusatoris eximiam vim plurimum L. Cottae profuisse”.

(Agitur de P. Africano Cottam accusante.) Novi quid sit *vis verborum*, *herbarum*, *veneni*, *conscientiae*, non item *vis accusa-*

toris, nisi in universum significetur (in abstracto, ut aiunt) illud quod accusator possit, quo modo de oratoris vi aliquoties sermo est in libris de oratore veluti I. 15, 64 „si qui universam et propriam oratoris vim definire complectique vult”, i. e. quam vim, quem ambitum habeat eloquentia; sed genetivum hominis non adsciscit *vis*. Aliud esse *vim deorum* i. e. late patentem et per omnem rerum naturam fusam divini numinis potestatem, quisque sentit. Itaque cum plerique habeant *vim dignitatem*, Lag. 9 et M. (man. pr.) [*vim*] *dignitatem*, restituendum esse videtur *dignitatem* etiam contra auctoritatem librorum, quae *vim* commendare videtur. Paulo post (59): „nolo accusator in iudicium potentiam adferat, non vim maiorem aliquam, non auctoritatem excellentem, non nimiam gratiam”, *vis maior* alia ratione dicitur quam vulgo, veluti pro Planc. 42, 101: „sin aut vitam mihi fors ademisset aut vis aliqua maior reditum peremisset”, qualis *vis* non est in accusatoris potestate. Praeferrem: „nolo accusator in iudicium potentiam adferat, non vim, non maiorem aliquam auctoritatem, non nimiam gratiam”.

67. Nimiam in Murena ambiendi diligentiam metuentes eius adversarii suaserant ut senatus consultum fieret, quo lex Calpurnia de ambitu confirmaretur, et quae contra illam committi viderentur notarentur. Tela in se immissa obtuderant Murena eiusque amici, decretum commendantes et nihilo minus quam adversarii ab ambitu alienos se fingentes. Neque candidati reliqui repugnare poterant, si suspicione se purgatos vellent. Itaque omnibus postulantibus candidatis decretum est, quaedam („si mercede obviam issent”, rell.) contra legem Calpurniam facta videri. Id decretum non erat contra Murenam nominatim factum. Tamen Cato in accusatione demonstrare conatus erat, id praeiudicium fuisse in Murenam. Contra Cicero demonstrat Senatum non pronuntiasse ambitum factum esse, tantum si vera essent de quibus conquererentur competitores, contra legem Calpurniam ea facta esse; tulisse igitur Senatum quod nihil opus esset (quoniam quae lege illa continerentur non iterum inculcanda essent) tantum ut gratificaretur candidatis. Quae si vera sunt, recte se habent verba: „Ergo ita senatus si indicat, contra legem facta haec videri si facta

sint, decernit quod nihil opus est, dum candidatis morem gerit". Verba „si facta sint" arcte cohaerent cum superioribus et partem efficiunt SC. „Nam factum sit necne vehementer quaeritur. Sin factum sit, quin contra legem sit, dubitare nemo potest". — „Atque id decernitur omnibus postulantibus candidatis, ut ex SC. neque cuius intersit, neque contra quem sit, intellegi possit", i. e. ut appareat id non magis in Murenam quam in reliquos scriptum esse. Hanc explicationem iam commendavit Teuffel; sed Halmio persuasisse non videtur scribenti: „dum candidatus morem gerit". At animadversum iam fuerat vix recte eum, qui legibus obediat, dici *morem gerere*. Praeterea sententia sic existit satis inutilis; nullae leges enim usum praestant (*opus sunt*) quamdiu omnes recte faciunt. Campius quod *nihil-gerit* eiicit, tum pro *nam* scribit *nunc*. Maiorem commendationem habet Bootii sententia spuria existimantis illa *Atque id-possit*, non quo illa verba Cicerone indigna sint (nam mihi quidem plane Tulliana videntur), sed quia nexus sententiarum abruptus est. Interposita enim iis quae supra scripsi (post *nemo potest*) haec sunt: „est igitur ridiculum, quod est dubium, id relinquere incertum; quod nemini dubium potest esse, id indicare". Haec verba si collocentur post *intellegi possit* omnis tollitur offensio. Tamen num ea tanta esse debeat, ut ad hoc remedium sit confugiendum dubito. Simile quid vide § 74, ubi interposita sententia (*horribilis oratio*—) per *neque tamen* superiora continuantur. Ceterum pro *indicare* libri habent *iudicare*, Bakius *vindicare*. Sed sententia, nisi fallor, requirit, in ore habere, iterum iterumque memorare; id est *venditare*. Porro illo *incertum* optime possumus carere.

73. „Haec omnia sectatorum, spectaculorum, prandiorum item crimina a multitudine in tuam nimiam diligentiam, Servi, coniecta sunt.

Madvigius Adv. I. p. 61 hoc loco utitur pro exemplo, ut demonstret varia subinde errorum genera coniungi, non dubitans, quin certa sit emendatio, quam proponit, haec: „crimina multitudine invita tua nimia diligentia, Servi, coniecta sunt". Male geminatum a (*crimina a*), distractum *invita* ut nasceretur, simul permutato ordine litterarum, *in tua*, tum *l* et *i* confusa (*coniecta*, *conlecta*), denique correctum esse (propter

coniecta in) tuam nimiam diligentiam, statuit. Quae etsi fieri potuerunt, tamen emendatio nec ita elegans est nec ita aperta, ut ab omni alio conatu abstertere debeat. Lenior certe medicina haec est: crimina a multitudine in te tua nimia diligentia, Servi, coniecta sunt". His criminibus non Murenæ sed ipsi tibi nocuisti; a multitudine, quae te propter nimiam parcimoniam oderat, haec crimina a Murenæ capite conversa in te redundarunt. Te ante tua omisso, reliqua („tuam nimiam diligentiam") sponte secuta sunt.

Scrib. mense Februario ineunte.

C. M. FRANCKEN.

Anecd. Bekk. p. 53. 23. οὐκ ἔστι τοσοῦτος ὄνιος ἐλλέβορος ὥστε τινὰ ἰᾶσθαι. non de pretio, sed de copia in tali re sermo est, ut in:

O tribus Anticyris caput insanabile.

itaque scribe τοσοῦτος.

Anecd. Bekkeri pag. 79. 9. Ἀμαρτεῖν καὶ ἀδικῆσαι Διαφόρως τάττουσιν, imo vero Ἀδιαφόρως.

In Bekk. Anecd. pag. 345. 1. in Phrynichi loco scribe:

ζῶ δὲ Τίμωνος βίον

ἄγαμον, ἄδοτλον, δέξυθμον, ἀπρόσοδον,

pro ἄζυγον. Propter hoc ipsum vocabulum Comici testimonio usus est.

Ibid. pag. 345. 17. τῶν ἘΝ ΤΟΙΣ τριῶν μνῶν περιουσίαν κεκτημένων. Leg. τῶν ἐν τῶν τριῶν μνῶν.

C. G. C.

AD ANTHOLOGIAE PALATINAE

PARTEM PRIOREM (CAPP. V, VI, VII)

CONIECTANEA.

Νοῦν ὑπσκεῖσθαι δεῖ τοῖς γράμμασι, καὶ φράσει αὐτῶν
εἶναι κοινοτέραν. ὥστε νοεῖν ἃ λέγεις.

Cerealis, A. P. XI, 144.

Nobilem Codicem Palatinum, qui unus ad nostram memoriam propagavit Anthologiam Graecam, quam, — ὃ μεγάλης λείψανα πυρκαϊῆς, — ex antiquioribus Melcagri Gadareni, Philippi Thessalonicensis et longo temporis intervallo Agathiae Myrinaei collectionibus excerptam collegit Constantinus Cephalas, saeculo, ut videtur, p. Chr. n. decimo, a vetustate et eo quod unicus superest, commendari, ab integritatis autem et sinceritatis laude quam longissime abesse, nemo harum rerum peritus facile negabit. Etenim vocabula male scripta, additis quae abesse, omissis quae adesse debebant; verba modo male conglutinata, modo male dirempta: ductus literarum similes confusi; versiculi suo loco moti; lacunae et lacunarum vestigia stolidè suppleta cum sententiae et metri detrimento: haec igitur omnia vitia et multa minora in illo Codice, „cuius *bonitatem* atque vetustatem,” — utor verbis Hasii, V. Cl. — „eruditi perplures innumerabilibus scriptis celebrarunt,” sexcenties et quavis fere pagina occurrunt. Nec tamen huius rei culpa in unam librariorum nationem conferenda est. Homo quidam non indoctus, pro saeculi sui captu scilicet, sive idem fuit qui

Codicem nostrum descripsit, sive corrector nescio quis, fecit quod potuit. Lemmata et scholia addidit, — falsa quidem illa pleraque, — et quod inprimis laudandum, cum exemplaris sui scriptura contulit apographum Domini Michaëlis τοῦ χαρτοφύλακος, ex ipsius Cephalae autographo descriptum. Id docemur nota marginali ad VII, 432: ἕως ὧδε τὰ τοῦ κυροῦ Μιχαήλ τοῦ μακαρίτου περιεῖχον ἐπιγράμματα, ἃ τινὰ ἰδιοχείρως αὐτὸς ἔγραψεν ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Κεφαλᾶ. Sed erat liber mendosus uterque. Adscriptum est ad VII, 428: ἕως ὧδε ἀντεβλήθη (Codex Palatinus ipse?) ¹⁾ πρὸς τὸ ἀντιβόλιον τοῦ κυροῦ Μιχαήλ καὶ διωρθώθη τινά, πλὴν ὅτι κάκεινο σφάλματα εἶχεν. In tali re, ubi saepissime ipse sive scriba sive corrector suum ζτ. i. e. ζῆτει appinxit, vel λείπει ἢ ἔννοια τοῦ ἐπιγράμματος vel simile quid, (cf. V, 62; 169; 205; 309; VII, 2* et passim) Codicis scripturam sensu vacuam esse significans, necessario ad coniecturas confugiendum erat. Nam neque in Suida, neque in Planudea Anthologia quidquam est auxilii, quorum hic pleniore libro usus esse potest, quam est Palatinus noster, sed, ubi gravius vulnus subest, nihil emendatiore. Et coniecturas proposuerunt doctissimi quique: ex antiquioribus Salmasius, Ruhnkenius, Heringa, Toupius, Brunckius; ex recentioribus Jacobsius, Anthologiae instaurator, Meinekius, Graefius, Boissonadius, Alph. Heckerus, Dubnerus, Piccolos, Herwerdenius, quos omnes honoris causa nomino, et praeterea alii bene multi. Sed fortasse non immodestum sit affirmare, post ingentem locorum numerum, egregiorum criticorum ingenio et opera in integrum restitutorum, plures etiam nunc afflictos et supra quam dici potest depravatos superesse. Quorum nonnullos et ipse, superiorum vestigiis insistens, coniectando sanare conabor, ubi prius de peculiari quodam Codicis Palatini vitio pauca admonuero.

1) Omnino quae de Codice celebratissimo traduntur, obscura sunt et confusa nec inter se cohaerentia. V. c. Jacobsius Codicem Pal. 710 pagg. constare dicit (Proll. p. LXIII), Hasius (Ed. Dubn. p. XII) 614 pagg. numeratis quatuorque foliis membranaceis praefixis. Hasius „quae sequuntur, sunt in numeratis foliis manus antiquae saec. circiter noni per totum Codicem ad finem usque continuata.” Atqui Cephalas X^o saec. vixisse perhibetur! Jacobsius varias manus commemorat, quarum antiquissimam saec. XI esse putat. Haec sufficiant.

Exemplar, unde Palatinus ductus est, et ipsum vitilis omne genus inquinatum fuisse, quorum bona pars iam ex Cephalae autographo manaverit, iam supra significavi. Ac de pervulgatis mendis, in quovis Graeco codice obviis, singillatim dicere nihil attinet. Uno defungar exemplo. Est carmen Meleagri (V, 195) in amicam Zenophilam, multifariam corruptum, in cuius fine eam ita compellat, si codicis scripturam sequimur:

τρισάκι σεῦ δὲ μόνας καὶ κύπριδος ὄπλισεν εὐνάν,
καὶ Πειθῶ μύθους, καὶ γλυκὺ κάλλος Ἑρωσ.

Prior versiculus flagitiose corruptus est, eumque critici infelicibus coniecturis etiam magis corruperunt. Salmasius proposuit, Brunckio teste: τρισάκι σεῦ δὲ μόνας ὑπο Κύπρις ἀπώλεσεν εὐνάν, ipse Brunckius: τρισάκι σεῦ δὲ μόνας καὶ ἃ Κύπρις ὄπλισεν εὐνάν, quae quam contorta sint et male sana, pluribus demonstrare nihil est opus. Verum reperit Jacobsius:

τρισάκις εὐδαίμων, ἄς καὶ Κύπρις ὄπλισεν εὐνάν,
καὶ Πειθῶ μύθους, καὶ γλυκὺ κάλλος Ἑρωσ,

quo reperto etiam hoc patet, scribam nostrum, ubi vocabula male dispescuit, ut metro violato consuleret scilicet, pro Κύπρις de suo intulisse Κύπριδος. Sed satis de his; aliud est, quod volo. Nempe videor mihi videre, Codicem nostrum, vel fortasse iam eius archetypum, non ex corrupto tantum, sed etiam ex lacero et perroso exemplari fluxisse, quod item in Stobaei codicibus usu venire demonstravit Cobetus V. Cl. Itaque librarius noster, sive correctorem dicere malumus, quoties ad locum pervenit, quem aut situ aut madore aut quavis de causa evanidum dignoscere non potuit, nunc quaedam omisit, nunc ductus literarum utcunque expressit, saepiuscule quae interierant suo Marte supplevit, inepte plerumque. Rem nondum, quod sciam, animadversam aut certe liquido demonstratam liceat pluribus argumentis firmare, ut quam certissime id quod posui ita esse intelligatur. Lacunae igitur illae rariissime in mediis versibus comparent, paulo frequentius in initio, saepissime in fine, ubi tota hemistichia aut obliterated aut pessumdata inveniuntur.

Est in Sepulcralibus Damageti epigramma (VII, 497) de patre filio cenotaphium ponente:

Καί ποτε Θυμώδης, τὰ παρ' ἐλπίδα κήδεα κλαίων,
 παιδὶ Λύκῳ κενεὸν τοῦτον ἔχευε τάφον·
 οὐδὲ γὰρ ὀφνείην ἔλαχεν κόνιν, ἀλλὰ τις ἀκτὴ
 *νιάς, ἢ νήσων Ποντιάδων τις ἔχει.

Ita Codex, nisi quod supra *νιάς litera η scripta est. Verissime Ungerus, Strabonis (XII, 3) indicio usus, ἀκτὴ (Θυ)-νιάς poetae restituit. Praeterea pro priore τις legere malim: μιν, nam et ἀκτὴ Θυνιάς certus est et definitus locus, cui τις addi nequit, et γαῖα, τύμβος ἔχει τινά sollennis est in his quasi formula. Cfr. ex. gr. in vicinia L. VII, 569: Κάτθανε σὴ παράκοιτις, ἔχει δέ μιν ἐν χθονὶ τύμβος. Bis scriptum τις, quum semel oportuit, veram vocem extrusit, vitio in Codice nostro satis frequenti, de quo postea erit dicendi locus.

Candaulae monumento haec incisa esse fingit Agathias (VII, 567):

Κανδαύλου τόδε σῆμα· Δίκη δ' ἐμὸν οἶτον ἰδοῦσα
 οὐδὲν ἀλιτραίνειν τὴν παράκοιτιν ἔφη·
 ἤθελε γὰρ δισσοῖσιν ὑπ' ἀνδράσι μηδὲ Φανῆναι,
 ἀλλ' ἢ τὸν πρὶν ἔχειν ἢ τὸν ἐπιστάμενον.
 ἦν ἄρα Κανδαύλην παθεῖν κακόν· οὐ γὰρ ἄν ἔτλη
 δεῖξαι τὴν ἰδίην ὀμμασιν ἀλλοτρίοις.

Notissimam de Candaule et Gyge narrationem ex Herodoto (L. I. 8 seqq.) imitando expressit Agathias. Ex hac igitur imitatione confirmatur Obsopoei et Salmasii coniectura, quam inde a Brunckio omnes editores in textum receperunt: (χρ)ῆν ἄρα Κανδαύλην παθεῖν κακόν, quae Herodoti verba: χρῆν γὰρ Κανδαύλη γενέσθαι κακῶς non ineleganter referunt. Sed ne illud quidem μηδὲ Φανῆναι satis sanum videtur, quamquam quid melius reponam in praesentia non habeo.

Ex eodem Herodoto restituendum est epigramma dedicatorium (VI, 341) subscriptum imagini pictae clarissimi illius pontis, quo Mandrocles Samius, jubente Dario, Bosporum junxerat:

Βόσπορον ἰχθυόεντα γεφυρώσας ἀνέθηκε
 Μανδροκλέης Ἥρη, μνημόσυνον σχεδίας,
 τῷ μὲν δὴ στέφανον περιθεῖς, Σαμίοισι δὲ κῦδος,
 [Δαρείου βασιλέως ἐκτελέσας κατὰ νοῦν.]

Ut vidi, ut rescripsi: οἱ μὲν δὴ, immemor Herodoti, apud quem (L. IV, c. 88) rectissime est: (αὐ)τῷ μὲν στέφανον περι-

Θείς. Erroris origo in promptu est. Prima syllaba in αὐτῶ a scriba omissa est, ad metrum resarciendum illato δή. Reponatur igitur in Anthologia ex Herodoto αὐτῶ μὲν κτλ., quemadmodum ex eodem Μανδροκλέης repositum est pro Μανδοκρέων, quam scripturam Palatinus exhibet. Qui Codicis lectionem: τῶ μὲν δή κτλ. mordicus retinet, Boissonadius, V. Cl., hanc ita defendit: „lectio Codicis intelligenda erit de *Dario ποσ νομινανδο* et cuius imago in tabula — conspiciebatur.” Εὖ νῆ τὸν Ἐρμῆν, ὃ τι λέγεις δ' οὐ μανθάνω.

Peius etiam, quam in exemplis modo allatis, turbatum est in epigrammate Callimachi (VII, 525) in patris defuncti honorem:

“Οστις ἐμὸν παρὰ σῆμα φέρεις πόδα, Καλλιμάχου με
ἴσθι Κυρηναίου παῖδά τε καὶ γενέτην.
εἰδείης δ' ἄμφω κεν. ὁ μὲν κοτε πατρίδος ὄπλων
ἤρξεν· ὁ δ' ἤεισεν κρέσσονα βασκανίης.
οὐ νέμεσις· Μοῦσαι γὰρ ὄσους ἴδον ὀμματι παῖδας
ἄχριβίου, πολιοῦς οὐκ ἀπέθεντο φίλους.

Reposueram, sed dubitanter, μὴ λοξῶ, sententia duce, pro male sano ἀχριβίου (Plan. ἄχρι βίου). Quis autem, literarum elementis plane diversis, alterum ex altero factum est? Nescio; Jacobsius suspicatur, factum esse ex nomine Ἀρχιβίου, veteris Callimacheorum carminum enarratoris, temere a margine in textum translato; equidem lacunam stupide expletam putaverim. Hoc postea comperi, id quod coniectura assecutus eram, iam extare in editione Dubneriana, et niti auctoritate scholorum in Hesiodi Theogoniam vs. 82, versum nostrum ita afferentium.

Haec omnia considerantibus fortasse minus, quam adhuc factum esse video, dubii erit, in epigrammate ἀδεσπότη (VII, 363), ubi est:

*Τετμενάνης ὄδε τύμβος εὐγλύπτοιο μετάλλου
ἥρωος μεγάλου, νέκυος κατὰ σῶμα καλύπτει || Ζηνοδότου κτλ.
restituendum esse Τηλεφάνης ὄδε τύμβος. Nempe quum nihil discerni potuerit nisi ΤΙ**Ε*ΑΝΗC, inde vox nihili efficta est, cuius „non explicationem sed correctionem quaerendam esse,” ne Boissonadius quidem negavit. Et Τετμενάνης istud iam correctorem nostri Codicis male habuit, qui ζήτηι versui addidit, cum hac nimirum explicatione: ὅτι τὸ Τετμενάνης τόπον σημαίνει, οὐχὶ δὲ τὴν μητέρα τοῦ κειμένου, ὡς δηλοῖ ἡ τοῦ ἐπι-

γράφματος ἔννοια. Quam aptum ait τηλεφάνης, praesertim in sepulcro εὐγλύπτιοι μεταλλου, pluribus exponere non est opus, et laetus vidi, iam ante me Graefium in idem incidisse.

Haec ad lacunas in versuum initiis probandas sufficiant. Ex ingenti exemplorum numero, unde in extremis versibus multo saepius plane idem usu venisse demonstrari possit, pauca tantum insigniora seligere liceat. Notissimum est epigramma Alcaei Messenii in Philippum regem et Macedones apud Cynoscephalas caesos, ut copiose narrat Plutarchus in Vita Flaminii c. IX, ubi et ipsum carmen disticho auctius apponitur. In Anthologia autem primus versus ita editur (VII, 247):

Ἀκλαιστοὶ καὶ ἄθαπτοι, ὄδοιπόρε, τῷ δ' ἐπὶ *τύμβῳ
Θεσσαλίας τρισσὰ κείμεθα μυριάδες.

Idem legebatur olim et in Plutarcho, donec Sintenisius ex melioribus Codd. τῷ δ' ἐπὶ νώτῳ || Θεσσαλίας edidit, quod vel Philippi parodia confirmatur, quam Plutarchus statim subiungit:

Ἀφλοῖος καὶ ἄφυλλος, ὄδοιπόρε, τῷ δ' ἐπὶ νώτῳ
Ἀλκαίῳ σταυρὸς κήγνυται ἡλίβατος.

Apparet igitur, in archetypo ΤΩΙΔΕΠΙ*** tantum discerni potuisse; additum est τύμβῳ, in Epigrammatis Sepulcralibus saepissime obvium, hic autem duplicem ob causam ineptum. Nam si vel maxime Jacobsio dari posset, τῷ δ' ἐπὶ τύμβῳ recte habere de iis, qui Livio teste diutissime insepulti iacuerunt, tamen ἐνὶ vel ὑπὸ τύμβῳ dictum oportuisse facile vincam. Rectissime quidem usurpatur ἐπὶ in locis, qualis hic est: (VII, 279).

παῦσαι νηὸς ἐρετμὰ καὶ ἔμβολα τῷ δ' ἐπὶ τύμβῳ
αἰὲν ἐπὶ ψυχρῇ ζωγραφέων σποδιῇ,

estque talium maximus numerus, sed ratione a nostro loco toto coelo diversa.

Ita etiam in exitu notissimi carminis, quo Simonides, — ad dubitante Bergkio, — res a Cimone bello (ad Eurymedontem?) gestas persecutus esse dicitur:

οἶδε γὰρ ἐν Κύπρῳ (γαίῃ Bergk. ex Aristid.) Μήδων πολλοὺς
Φοινίκων ἑκατὸν ναῦς ἔλαν ἐν πελάγει [ὀλέσαντες,
ἀνδρῶν πληθούσας· μέγα δ' ἔστεινεν Ἀσίς ὑπ' αὐτῶν
πληγείσ' ἀμφοτέραις (?) χερσὶ κράτει πολέμου,

in huius penultimo igitur versu Palatinus (VII, 296) deficit in: μέγα δ' ἔσταν****; accesserunt reliqua ex Aristide eiusque Scholiis, ex Arsenio, ex Diodoro Siculo, in cuius optimis libris haec ita scripta exhibentur: μέγα δεσγενέασις ὑπ' αὐτῶι, quae sollertissime emendavit Stephanus.

At nullus neque Codex neque alius scriptor opem fert Leonidae Tarentino, ita canenti (VII, 448):

Πραταλίδα τὸ μνᾶμα Λυκαστίῳ, ἄκρον ἐρώτων
εἰδότης, ἄκρα μάχας, ἄκρα λινοστασίας,
ἄκρα χοροϊτυπίας, χθόνιοι*****
τοῦτον Κρηταιεῖ Κρήτα παρωφίσατε,

quae Jacobsius ita supplevit: χθόνιοι, (Μίνωι τὸν ἄνδρα) || τοῦτον, κτλ., et eodem fere modo Brunckius χθονίῳ (Μίνωι πάρεδρον) κτλ., paulo aliter Meinekius; non male quidem omnia ad sensum, etsi verba praestare ipsa hoc loco fieri nequit.

Certiora dari possunt in Meleagri epigrammate (V, 160):

Δημῶ λευκοπάρειε, σὲ μὲν τις ἔχων ὑπὸ* χρῶτα,
τέρπεται· ἄ δ' ἐν ἐμοὶ νῦν στενάχει κραδία, κτλ.

Quid sit: Στέρνα περὶ στέρνοις, μαστῶ δ' ἐπι¹⁾ μαστὸν ἐρείτας — — — καὶ χρῶτα λαβῶν πρὸς χρῶτα, κτλ. (V, 128), haec quidem probe intelligo; quid sit amicam ἔχειν ὑπὸ χρῶτα, difficile dictu est. Legendum esse: σὲ μὲν τις ἔχων ὑπὸ χλαίνα, — quod et Graefium coniecisse video, — hi loci ex ingenti copia satis demonstrabunt:

εἴ τις ὑπὸ χλαίνη βεβλημένος Ἡλιοδώρας
θάλπεται, ὑπναπάτη χρωτὶ χλαινόμενος,
κοιμάσθω μὲν λύχνος, κτλ. (V, 165)

et praesertim: (V, 173).

Ὅρθρε, τί νῦν, δυσέραστε, βραδύς περὶ κόσμον ἐλίσσει,
ἄλλος ἐπεὶ Δημοῦς θάλπειθ' ὑπὸ χλανίδι;

qui duo loci et ipsi eiusdem Meleagri sunt. Quid igitur? Cum superesset ΤΠΟΧ****, prave additum est, quod nunc in extremo versu legitur.

Minus itaque nunc eruditi dubitabunt in loco vexatissimo eiusdem Meleagri (V, 195):

1) Editor ἐπι scripsit cum ἐρείτας coniungendum. Utrumque rectum est. Cfr. Anth. Plan. ep. 187: τοῦ δ' ἔπο χρυσός, ibid. ep. 201 caet.

Λί τρισσαί Χάριτες τρισσὸν στεφάνωμα* συνεύναι

* Ζηνοφίλαν, τρισσᾶς σύμβολα καλλοσύνας κτλ.,

recipere unice veram Jacobsii emendationem: τρισσὸν στεφάνωμα' ἀπένειμαν || Ζηνοφίλα, quae lectio quomodo in vulgatam corrupta sit, in aprico est ¹⁾). Jacobsius postea certissimum suum inventum sprexit, prolata coniectura parum probabili: ἐνένευσαν, aliis alia suadentibus, quoniam nemo corruptelae causam et originem perspiciebat.

Est epigramma ἀδέσποτον, (VII, 695) in Cassiae cuiusdam defunctae honorem:

Ὅρᾶς πρόσωπον Κασσίας τῆς σώφρονος.

εἰ καὶ τέθνηκε, ταῖς ἀρεταῖς γνωρίζεται

ψυχῆς τὸ κάλλος μᾶλλον ἢ * τοῦ προσώπου.

Ita Jacobsius et Codex. Luce clarius est, emendandum esse: ψυχῆς τὸ κάλλος μεῖζον ἢ τοῦ σώματος, oppositione decantata. Et σώματος iam Planudes habet, ex coniectura procul dubio, sed praeterea pro μᾶλλον requiro μεῖζον. Ridicule enim dicitur: „etiamsi obiit, virtutibus eius animi pulchritudo magis quam corporis cognoscitur,” quasi quaedam corporis pulchritudo virtutibus cognoscatur. Sed sensus aperte hic est: „virtutibus cognoscitur, pulchritudinem animi eius etiam maiorem fuisse quam corporis.” In: τὸ κάλλος μεῖζον γνωρίζεται pro μεῖζον ὄν, participium omittitur pervulgato usu, ut, v. c. in epigrammate Diodori Tarsensis de Themistocle: (VII, 235)

τεκμαίρου Σαλαμῖνι καὶ δλκάσι τὸν Φιλόπατριν,

γνώσει δ' ἐκ τούτων μεῖζονα Κεκροπῆς,

i. e. αὐτὸν μεῖζονα ὄντα. Vitii origo etiam hic ex lacuna nata est. Nempe supererat in archetypo ψυχῆς τὸ κάλλος M*****: ex πρόσωπον in primo versu etiam in tertio μᾶλλον ἢ τοῦ προσώπου scriba elicit. Viri docti, literarum apices rimantes, varia commentum sunt. Jacobsius proposuit: ἢ προσωπάτων, Bothius, — melius ad sensum, — ἢ προσωπάτω. Postea in notis mss. Jacobsius, distinctione maiore post γνωρίζεται posita, malebat: ψυχῆς δὲ κάλλος τοῦ προσώπου κάλλιον, omnia frustra, si quid video.

1) Eodem modo Meleager (V, 140) Ζηνοφίλα, σοὶ σκῆπτρα Πόθων ἀπένειμαν, κτλ.

(Continuabitur).

H. J. POLAK.

OTIUM HARLEMENSE.

AD CAESAREM ET SALUSTIUM.

Notum est Asinii Pollionis de Caesaris commentariis iudicium: *putat nempe, ut Suetonii verbis utar in Divi Iulii vita c. 56, eos parum diligenter parumque integra veritate compositos, cum Caesar pleraque et quae per alios erant gesta temere crediderit, et quae per se consulto, vel etiam memoria lapsus, perperam ediderit; existimatque rescripturum et correcturum fuisse.* Quatenus haec vera sint a viris doctis diu et acriter disputatum est, plerumque inutiliter, quoniam temporis iniuria scripta intercederunt, ex quorum comparatione Caesaris diligentia et veritatis amor aestimari potuissent. Ii autem qui Pollioni assentiuntur Caesarem quaedam consulto perperam et parum integra veritate edidisse, uno maxime loco nituntur quo eum mendacii coarguant. Editur nempe in Comm. de Bello civili Lib. I. c. 23: *Quibus rebus (Caesaris victoriis et adventu) Romam nuntiatis tantus repente terror invasit, ut cum Lentulus Consul ad aperendum aerarium venisset ad pecuniam Pompeio ex Senatus consulto proferendam, protinus aperto sanctiore aerario ex urbe profugeret. Caesar enim adventare iamiamque et adesse eius equites falso nuntiabantur. Obiiciunt igitur Caesari, quod falso tradiderit Lentulum aperto sanctiore aerario ex urbe profugisse, constare enim et aliunde et e Plutarchi vita Caesaris c. 35, aerarium clausum fuisse quum compilaretur ab eo, eumque nil curantem Metellum tribunum plebis κωλύοντα αὐτὸν ἐκ τῶν*

ἀποθέτων χρημάτων λαμβάνειν, βεδίξειν πρὸς τὰς θύρας τοῦ ταμείου· μὴ φαινομένων δὲ τῶν κλειδῶν χαλκεῖς μεταπεμφόμενον ἐκκόπτειν κελεύειν. Invidiose addunt, Caesarem hoc finxisse, ut refutaret eos qui perhiberent, se aerarium sanctius violasse, quod hoc apertum offendisset. Aut ego fallor, aut hi magno viro insignem iniuriam faciunt, quem non facile adducar ut credam ad tam futile mendacium confugisse, praesertim in re palam in ipsa Roma perpetrata, de qua ei neganti nemo fidem habiturus fuisset. At fecit metu invidiae posteritatis, quasi non nisi in hac re ius violavisset, cui, teste Cicerone, semper in ore erant notissimi versus e Phoenissis,

„Nam si violandum est ius, regnandi gratia

„violandum est, aliis rebus pietatem colas.”

Praeterea non omittendum eum non in eo maxime ius violasse, quod vi usus est in sanctiore aerario *aperiendo*, sed quod aerarium *compilavit*, qua re vel apud ipsam plebem, quae ceteroquin ei favebat, offendit teste Cicerone ad Att. X, 4, 3. Illud igitur negando non tantum futile, sed etiam inutile mendacium commisisset; nam etiamsi verum esset eum aerarium apertum offendisse, alterum idque multo gravius crimen expilati aerarii maneret. Cum igitur vix credibile sit Caesarem tam inepte crimen excusare conatum esse, nihilominus auctoritate codicum Commentariorum de bello Civili tantum tribuimus, ut statuamus eum scripsisse quod vulgo legitur? Non faciemus, opinor, praesertim si cogitaverimus qua conditione hi libri ad nos pervenerint, quos tam depravatos esse auctor est Madvigius in Opusc. Academ. II, p. 222, ut nullum Historici Latini, quod quidem exstet, opus tam malam habuerit fortunam, quod multos in testimoniis rerum grammaticarum colligendis, aut ignorare, aut non curare queritur. Suspicio adeo corruptissimos codices nostro quoque loco labem contraxisse et laborare parva lacuna, quam expleverim inserendo *non post protinus*; forsitan compendium terminationis huius vocabuli *-nus*, in codicibus non dissimile compendii adverbii *non*, in causa fuit cur hoc a librario omitteretur. Relege locum negatione addita et senties opinor quanto melius oratio procedat. Caesar depingere volens, quantum terroris falsus sui adventus nuntius Pompejanis incusserit, non sine inimicorum irrisione nostris

oculis subiicit consulem, missum ad sanctius aerarium aperendum, nuncio audito rem sibi mandatam omittentem et statim non aperto aerario urbe profugientem. Contra in vulgata lectione desidero aliquid, neque Caesar, si quam maxime cum mendacio non omisisset, haec sic nude scripsisset, sed in hanc fere sententiam: *ut consul . . . protinus aperto sanctiore aerario nec pecuniis inde sublatis ex urbe profugeret.*

Quam frequenter autem lacunis maioribus et minoribus laborant codices Commentariorum de Bello Civili tum alii demonstrarunt, tum ego novo exemplo ex libro primo confirmabo, ut simul resarciam, et ut Caesarem, a quo modo impudentis mendacii crimen depellere conatus sum, iam immani soloecismo liberem. Ubi nempe narravit omnes qui Corfinii obsiderentur paratos esse sibi portas aperire, sic pergit cap. 23: *Caesar, ubi luxit, omnes senatores senatorumque liberos, tribunos militum, equitesque Romanos ad se produci iubet . . . Hos omnes productos a contumeliis militum conviciisque prohibet; pauca apud eos loquitur, quod sibi a parte eorum gratia relata non sit pro suis in eos maximis beneficiis; dimittit omnes incolumes.* Si igitur fidem habemus codicibus, Caesar, omnium consensu elegantia et puro incorruptoque sermone inter aequales conspicuus, scripsit: *pauca loquitur, quod gratia sibi relata non sit.* Credat Iudaeus Apella; non ego; namque libentarios didici securum agere aevum et modo annotatiunculis in textum recipiendis scriptoris orationem languidam et elumbem reddere, modo semel dare quae bis exaranda essent, quod ultimum nostro loco accidit: nam aut magnopere fallor, aut Caesar scripserat: *pauca apud eos loquitur, QUERITUR quod sibi a parte eorum gratia relata non sit.* Sed non licuit per libentarios, qui, cum in codice esset *loquitur qu'itur* cum compendii signo supra *u*, alterum *quitur* cum magno sententiae damno omiserunt.

Vix integriores Salustii codices ad nos pervenerunt, qui cum alio vitiorum genere sunt inquinati, tum maxime lacunis, ex pessima Archetypi conditione ortis, deformes sunt, quarum iam unam et alteram indicare libet.

Legimus in Iugurtha c. 3: *Verum ex eis magistratus et imperia, postremo omnis cura rerum publicarum minime mihi hac tempestate cupiunda videntur, quoniam neque virtuti honos datur,*

neque illi, quibus per fraudem IIS fuit, tuti aut eo magis honesti sunt. In his iis, vel, ut in aliis codicibus est, *is, vis, ius*, quod multas molestias editoribus et interpretibus peperit, qui frustra omnem doctrinae copiam deprompserunt, ut aut *is* aut *ius* commendarent, nihil aliud existimo esse nisi terminationem participii in *-tus*, cuius prior pars perierit. Quid Salustius scripserit quis pro certo affirmet, sed fortasse eius manus haec est: *neque illi quibus per fraudem PARTUS fuit.*

Paullo inferius in cap. 4 locum notissimum sic legerim: *Nam saepe ego audivi Q. Maximum, P. Scipionem, MULTOS praeterea civitatis nostrae praeclaros viros solitos ita dicere, cum maiorum imagines intuerentur, vehementissime sibi animum ad virtutem accendi, suppleto multos ante praeterea, quod necessarium esse tum sententia evincit, tum fidem faciet comparatio loci, qui legitur in Catilina c. 47: P. Autronium, Ser. Sullam, multos praeterea in ea coniuratione esse, quocum confer Catil. c. 22 et c. 40. Si quis autem pro multos malit alios, non multum adversabor propter Iugurth. c. 60 et 84, ubi similiter alia praeterea usurpatum video.*

Tertia lacuna quam indicabo est in Iugurthae c. 68, ubi haec legimus de Mario: *deinde ab eo magistratu, nempe tribunatu militum, alium post alium sibi peperit semperque in potestatibus eo modo agitabat, ut ampliore quam gerebat dignus haberetur. Tamen is ad id locorum talis vir, — nam postea ambitione praeceps datus est — adpetere non audebat. Etiam tum alios magistratus plebs, consulatum nobilitas inter se per manus tradebat.* Dedi haec ex fide optimi codicis Parisiaci, in qua lectione cum *appetebat* sanam interpretationem non admitteret, maior pars editorum recepit deteriorum codicum lectionem *consulatum petere non audebat*. Nihil quidem me iudice certius esse potest quam *petere* legendum esse et ante hoc verbum aliquid excidisse, cuius exigua vestigia supersint in praepositione *ad* codicis Parisiaci; sed quum lectio *consulatum petere* debeatur codicibus interpolatis, i. e. coniecturae nescio cuius lectoris non indocti, et quum in ea displiceat vocabulum *consulatum* non sane eleganter paucis verbis interiectis bis repetitum, praestare non ausim hanc esse manum Salustianam. Multo saltem elegantius lacuna, cuius prima litera propter illud *ad* debuit esse a,

expleatur, si legatur: *tamen is ad id locorum talis vir — amplissimum honorem petere non audebat*; quod propter praecedens *ampliore* huic loco accommodatissimum esse facile mihi concedetur.

Similiter locus vexatissimus, qui legitur in eodem libello cap. 80, lacuna parva illa quidem, sed haud minus molesta, laborare videtur: *Bocchus, ait Salustius, initio huiusce belli legatos Romam miserat foedus et amicitiam petiturus, quam rem opportunissimam incepto belli pauci impediverant caeci avaritia*. Sic enim habet Parisiacus, non bello, quod ex prava correctione natum vel ideo huic loco non aptum est, quod societas alicuius regis vel populi non tantum incepto bello utilis est. Equidem, praepositione *ad* e fuga retracta, hanc conicio Salustii manum fuisse: *rem opportunissimam ad incerta belli*, coll. Liv. XXX, 2: „duas legiones scripserunt ad incerta belli.”

Archetypi codicis evanida scriptura librariorum oculos fefelisse videtur in cap. 85, ubi in notissima Marii oratione ex fide Parisiaci codicis haec leguntur: *Equidem ego non ignoro, si iam mihi respondere velint, abunde illis facundam et compositam orationem fore, sed in vostro maximo beneficio cum omnibus locis me vosque maledictis lacerent, non placuit reticere, nequis modestiam in conscientiam duceret. Nam me quidem ex animi mei sententia nulla oratio laedere potest, quippe vera necesse est bene praedicent falsa vita moresque mei superant*. Haec verba Iordanus in editione Berolinensi anni 1866 ne verbo quidem mutato repetiit, cum in deterioribus codicibus e nescio cuius facili et eleganti coniectura reperiat multo melior lectio haecce: *quippe vera* (nempe oratio) *necesse est bene praedicet, falsam vita moresque mei superant*, quam omnino Salustio reddendam censeo, dummodo pro *superant*, quod non est huius loci, substituas *respuunt*, collatis verbis Ciceronis in Mureniana § 74: *Horribilis oratio, sed eam usus, vita, mores, civitas ipsa respuit.*”

AD CATULLUM.

Suavissimum carmen LV, in quo Catullus amicum, quem se frustra quaesivisse fingit, obsecrat, ut sibi committat apud quam puellam delitescat, sic exorditur:

*Oramus, si forte non molestumst,
demonstres, ubi sint tuae tenebrae.*

Nescimus utrum Catulli amico molestum fuerit edere ubi lateret, necne; *tenebras* vero suas indicare certe ei molestum debuit esse, quum quid Catullus ea voce vellet non facile assecutus esset. Sed Catullus culpa vacat: culpandi librarii qui *tenebrae* scripserunt pro *latebrae*, quod h. l. reponendum: in qua re consentientem habeo Palladium, quem ex editione Aemilii Baehrens, recens ad me allata, video iam olim in eandem conjecturam delatum esse.

Pergit poeta sic:

*Te campo quoesivimus minore,
te in circo, te in omnibus libellis,
te in templo summi Iovis sacrato,
In Magni simul ambulatione
femellas omnes, amice, prendi,
a vel te sic ipse flagitabam;
„Camerium mihi, pessimae puellae.”*

In his pro *a vel*, quod nihil significat, suspicor poetam dedisse *a queis*. Pessima archetypi codicis conditio librariis fraudi fuit, qui quum *q* et *s* legi non possent e reliquis literis A. URI. effecerunt duo verba bene Latina, sed nulla subiecta sententia, quae iam pro Catullianis venditantur.

Poeta, visitaturus claras Asiae urbes, sodalibus qui remanaturi erant Nicaeae in cohorte sordidi illius Praetoris Memmi, his verbis valedicit in carmine XLVI:

*O dulces comitum valete coetus,
longe quos simul a domo profectos
diversae variae viae reportant.*

Recte haec atque ordine dicta sunt, dummodo, una literula in ultimo verbo mutata, legas *reportent*, optativum pro indicativo; ut in fine carminis dedicatorii:

*Quare habe tibi quidquid hoc libelli,
qualecumque, quod, o patrona virgo,
plus uno maneat perenne saeclo.*

In Carmine XLII poeta convocat Hendecasyllabos, ut sibi adsint et moecham quamdam turpem reposcant codicillos, quos illa reddere nollet.

Circumsistite, inquit, eam et reflagitate:

„*Moecha putida, redde codicillos,*
„*redde, putida moecha, codicillos.*”

Illam autem his conviciis nihil moveri fingit, quamobrem iratus exclamat, si membranis credimus:

„*Non assis facis? o lutum, lupanar caet.*

Poeta vero, si quid video, dederat in tertia persona:

Non assis facit?

per totum enim carmen fingit non se ipsum ad eam verba facere, sed hendecasyllabis quasi internuntiis uti, apud quos, renuntiantes, quid illa responderit, atra bile concitus, virus acerbitatis sic evomit:

Non assis facit? o lutum, lupanar.

Similiter, ubi iterum hendecasyllabos iussit altiore voce illos versus repetere, continuo sequitur,

sed nil proficimus, nihil movetur,

non moveris.

Minus recte Lucianus Muellerus Lachmannum secutus in carmine XXV scripsit:

idemque Thalle turbida rapacior procella,
cum diva munerarios ostendit oscitantes,

haec enim coniectura cum alias ob causas improbanda est, tum ideo ferri nequit, quod auctore Quinctiliano in Instit. Orat. VIII, 3, 34, vocabulum *munerarius*, quod h. l. Catullo obtruditur, a nullo ante Augustum usurpatum est. Quid loco foedissime corrupto, in quo emendando viri docti oleum et operam perdiderunt, a poeta scriptum fuerit, alii videant: mihi locum tentanti res non successit.

AD VERGILIUM.

Legimus initio libri VI:

Obvertunt pelago proras; tum dente tenaci
ancora fundabat navis et littora curvae
praetexunt puppes.

In his Peerlkampium iure offendit imperfectum *fundabat* inter tot verba praesentis temporis, neque tamen ideo hos versus et tres sequentes Vergilio abiudicandos esse censeo.

Emendatione opus est, cuius viam monstrat locus Claudiani, ab ipso Peerlkampio laudatus, de consulatu Malli Theodori, vs. 113:

iam tibi compositam fundaverat ancora puppim,
 quae verba quum sine dubio nostro loco sublecta sint, audacter hunc sic lege:

IAM *dente tenaci*
ancora fundarat navis.

Scribebam Harlemi
 Id. Maiis anni p. C. N. MDCCCLXXVII.

T. J. HALBERTSMA.

(Continuabitur).

Anecd. Bekkeri pag. 79. 31. Ἀθετεῖν φασὶν οὐ δεῖν λέγειν ἀλλ' ἀναλρεῖν (leg. ἀναιρεῖν). ἸΑCIN οὖν ὁ γραμματικὸς μέμφεται ἐπὶ τῇ λέξει Ἀρίσταρχον. Quis est ille Aristarchi reprehensor? Suspisor: Ἰξίων ὁ γραμματικὸς.

Anecd. Bekk. pag. 388. 20. Ἀμφήρισον: ἄνισον, ἀμφίβρολον, imo contrarium Ἰσεν.

Magistri dicendi vitiis librorum decepti passim te nisi cavearis ludificabuntur. In Bekkeri Anecdotis est pag. 390. 20. Ἀναίδην: ἀθρόως, σφοδρῶς ἢ ἀπηρυθριαμένως. Satis nunc constat inter omnes ἀναίδην nihil esse proque eo ubique ἀνέδην restitui oportere. Similiter pag. 398. 25. Ἀνεσίμου: ἀνήλισκε. dederunt pro notissimo Ἀναΐσιμου.

C. G. C.

OBSERVATIONES
CRITICAE ET PALAEOGRAPHICAE

AD

IAMBlicHI

VITAM PYTHAGORAE.

IAMBlicHI CHALCIDENSIS ex Coele-Syria *de vita Pythagorica* liber — illustratus a LUDOLPHO KUSTERO.
Amstelodami 1707.

IAMBlicHI CHALCIDENSIS ex Coele-Syria *de vita Pythagorica* — recognovit M. THEOPHILUS KISSLING.
Lipsiae 1815.

Multis locis et in Annotationibus ad Orationem *de arte interpretandi*, et in *Variis Lectionibus* et alibi commemoravi praestantissimum Codicem Bibliothecae Mediceae, in quo Iamblichi scripta continentur, cuius primum librum *περὶ τοῦ Πυθαγορείου βίου* quum Florentiae essem qua potui summa cura et diligentia cum pulvisculo excussi. Facile intellexi reliquos omnes Codices huius unius Archetypi apographa esse.

„*Adhibiti adhuc sunt* (ut scripsi in Annot. ad Orationem de A. I. pag. 110.) *tres Codices a tribus Editoribus, Franqueranus ab Arcerio, qui primam fecit Iamblichi (de v. P.) editionem, Parisinus a Kustero, qui secundam, Cizensis a Kiesslingio, qui tertiam. Est autem Codex Arceris futilissimus et pessimus liber lacunis mendisque scatens, aliquanto melior Parisinus, quem longe*

superat bonitate Cizensis, qui ipse adeo multo deterior est Florentino, unde cum reliquis omnibus est propagatus.

Nulla igitur supererit in illo scriptore lectionis varietas, postquam de lectionibus Laurentiani libri constabit."

Itaque quum cepissem consilium observationes quasdam Criticas ad hunc Iamblichi librum conscribendi, necessarium esse visum est Laurentiani Codicis scripturas ordine omnes in lucem proferre, unde omnis huius libri emendatio proficisci deberet abiectis quisquiliis quibus tres Editores textum Iamblichi onerassent. Indicavi igitur omnem scripturae discrepantiam ubi in Florentino Codice aliter (et fere semper melius) scriptum est quam in Kusteriana Editione, in qua re ita versatus sum ut minuta lectionis menda et tralaticia raro attingerem, minutissima et pervulgata praeterirem et silentio damnarem ¹⁾. Observationes palaeographicas ubi res ferebat et quantum per typos licebat addidi, sed sunt quaedam de genere hoc, quae verbis describi non possunt. Editur e. g. Ἡρακλέα pro Ἡρακλέους, Ἄμειρος et Ἄδικος pro Εὐμοίρος et Εὐδίκος, quae scribuntur forma tam simili ut nisi diligenter hoc agas fugiat te discrimen, quemadmodum omnes apographorum descriptores fugit. In hisce igitur mihi credi velim donec quis alius aut arte photographica aut alia qua ratione Codicis scripturas fidelibus oculis subiicere potuerit.

Expromam igitur ordine lectiones omnes novas et memorabiles, quas in Codice Florentino repperi, addam eas quoque, quibus Criticorum coniecturae Codicis Archetypi auctoritate confirmantur et omnino eas omnes, de qua aliqua dubitatio aut controversia Criticis subnasci possit, in qua re malui pauca fortasse non omnino necessaria adiicere quam omittere quippiam quod Editori novo esset usui. Enotavi autem ex Codice plurima quia tanta erat illo tempore Florentiae librorum Graecorum penuria, ut Arceriana editione pessima et vitiosissima contentus esse deberem.

1) Quid prodest scire in § 9. εὐμορφώτατος esse in F. scriptum et § 58. καινού pro καινού et § 65. περικαλεσάτην et § 67. λεύσεσκε. In antiquissimis libris saepe legitur οὐδέν μοι μέλλει et τί σοι μέλλει, et contra μέλω λέγειν et μέλω ποιήσειν. Stultum est haec ubique sedulo annotare.

Iamblichus V. P. I. 1. Kusteri: ἐπὶ πάσης μὲν φιλοσοφίας ὄρμηC θεὸν ΔΗπου παρακαλεῖν ἔθος ἄπασι τοῖς γε σώφροσιν, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ θείου Πυθαγοῦρου δικαίως ἐπανύμφω — πολὺ δήπου μᾶλλον ἀρμόττει τοῦτο ποιεῖν. Florentinus recte ὄρμη. Praeterea scribendum θεὸν ἌΕΙ που παρακαλεῖν ex Platonis loco (quem Kiessling. indicavit) in Τιταεο pag. 27. a. πάντες ὅσοι καὶ κατὰ βραχὺ σωφροσύνης μετέχουσιν ἐπὶ παντὸς ὄρμη καὶ σμικροῦ καὶ μεγάλου πράγματος θεὸν αἰεὶ που καλοῦσιν. Notanda confusio ΑΕΙ — ΔΗ. Non potuit δήπου illo loco poni propter δήπου quod sequitur.

In 9. 1. πρὸς γὰρ τοῦτο καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὸ μέγεθος ὑπεραίρει τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν ὥστε ἐξαίφνης αὐτὴν [μὴ] κατιδεῖν. Kuster. πρὸς γὰρ τούτῳ, quod Flor. confirmat, sed perperam idem μὴ inseruit: namque sententia est: ἀδύνατόν ἐστιν ἀνθρώπῳ ἐξαίφνης αὐτὴν κατιδεῖν. Pro ἀδύνατόν ἐστιν ἀνθρώπῳ exquisitius dixit ὑπεραίρει τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν, sed significat prorsus idem.

In sq. veram lectionem solus Flor. servavit hanc: ἀλλὰ μόνον ἂν τις τοῦ τῶν θεῶν εὐμενοῦς ἐξηγουμένου. Vulgo του omisso scribitur εὐμενῶς ἐξηγουμένων.

In Codice de more scriptum est: ἂν τις τοῦ τῶν θεῶν pro ἂν τις του, et εὐμενοῦς („ous compendio) et κατὰ βραχὺ.

In § 2. παρακαλέσαντες τοὺς θεοὺς ἡγεμόνας — ἐπώμεθα ἢ ἂν ΤάΤτωσιν. Flor. paullo melius ἄΤΤωσιν. Vera lectio est: ἐπώμεθα ἢ ἂν ἄΓωσιν, ut in Platonis Phaedro pag. 237. d. δύο τινεὶ εἶσιν ἰδέα —, οἷν ἐπώμεθα ἢ ἂν ἄγωσιν.

In sqq. ἄλλαις τε πολλαῖς τοιαύταις δυσκολίαις ΠΑΡΑΠΟΔΙΖΕσθαι. Melior forma et usitatior est ΠΑΡΕΜΠΟΔΙΖΕσθαι, et saepe παραπεσεῖν — παρεμπεσεῖν et sim. inter se confunduntur.

In § 3. pro κατοικήσαντα τὴν Σάμον recte Fl. κατοικήσαντα σάμην, ut post pauca ἀντὶ τῆς σάμης pro Σαμῆς. In oraculo § 4. scribe

'Αγκαϊ' εἰναλίΗΝ νῆσον Σάμον ἀντὶ Σάμης σε
οἰκίζειν κέλομαι.

pro εἰναλίαν.

In § 4. αἱ τῶν θεῶν τιμαὶ καὶ θυσίαι — μετΗΓμέμναι τυγχάνουσι ἐκ τῶν τόπων ὅθεν τὰ πλήθη τῶν ἀνδρῶν συνῆλθεν. Quia in tali re μεταφέρειν usu tritum est, non μετάγειν, verum esse arbitror μετεΝΗΝεΓμέμναι. Notum est saepissime ἩΝεΧΘΗΝ et ἩΧΘΗΝ permisceri in simplici verbo et in compositis.

In § 4. ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενειῶν καὶ τῶν μετ' ἀλλήλων συνδῶν. Excidit aliquid ad sententiae integritatem necessarium, veluti ἀλλὰ καὶ (δῆλόν ἐστιν ἐκ) τῶν συγγενειῶν κτέ.

In fine § Flor. τοῦ τὴν ἀποικίαν ζεῖλαντος. Vulgo τὴν omittitur.

In § 5. melioribus numeris scribendum: Πυθαγόρην ὃν ἔτιπτε pro Πυθαγόραν τ' ὃν τίπτε.

In § 7. (Mnesarchus) τὸν γενόμενον υἱὸν Πυθαγόραν προσηγόρευσε ὅτι ἄρα ὑπὸ τοῦ Πυθίου προηγορεύθη αὐτῷ. Aristippus contra apud Diogenem Laërt. VIII. 21. auctor est Πυθαγόραν αὐτὸν ὀνομασθῆναι ὅτι τὴν ἀλήθειαν ἠγόρευεν οὐχ ἤττον τοῦ Πυθίου. Utra opinio est potior? Ambae sunt perinde absurdae nec fundum ullum habent. Ludere hoc est non serio aliquid veri docere. Quid facias enim nominibus Διαγόρας, Ἐρμπαγόρας, Εὐαγόρας, Ἀριταγόρας, Ἀναξαγόρας caeterisque? Non sunt autem haec, ut appellantur, ἐτυμολογίαι, sed merae ψευδολογίαι tam futiles quam inutiles.

In § 7. μιγῆναι τὸν Ἀπόλλω. Soli Athenienses in iureiurando dicebant νῆ τὸν Ἀπόλλω et νῆ τὸν Ποσειδῶ, in caeteris constanter omnes τὸν Ἀπόλλωνα appellant. Causa erroris ex Flor. intelligitur, in quo τοῦ ἀπόλλ, τῷ ἀπόλλ, τὸν ἀπόλλ scriptum est pro Ἀπόλλωνος, Ἀπόλλωνι, Ἀπόλλωνα. Passim eadem de causa apud alios mendose scribitur τὸν Ἀπόλλω pro τὸν Ἀπόλλωνα.

Legitur in Codice τὸν ἀπόλλ § 7. 52. 53. 91. 135. 140.

152. 177. τοῦ ἀπόλλ^ω scriptum est in § 136. in quo errari non poterat.

Praeterea ex Fl. lege καὶ κύουσαν αὐτὴν ἐκ μὴ οὕτως ἐχούσης καταστῆσαι, pro κυούσης. Agnoscimus in his Iamblichi verborum, qui prorsus supervacaneum ἐκ μὴ οὕτως ἐχούσης adiecit.

In § 8. (*Pythagoras*) ὑποφουμένης τῆς Πολυκράτους τυραννίδος — ἡκτωρ λαθὼν πάντας μετὰ τοῦ Ἑρμοδάμαντος μὲν τὸ ὄνομα, Κρεωφύλου δὲ ἐπικαλουμένου (ὃς ἐλέγετο Κρεωφύλου ἀπόγονος εἶναι Ὀμήρου ξένου τοῦ ποιητοῦ γενέσθαι φίλος καὶ διδάσκαλος τῶν ἀπάντων), μετὰ τούτου πρὸς τὸν Φερεκύδην διεπόρθμευσεν. Perpicuum est quaedam excidisse. Frustra igitur nonnulla leviter tentantur, quum lacunae sit quaerendum supplementum. Huiusmodi quid Iamblichus dixerat: ὃς ἐλέγετο Κρεωφύλου ἀπόγονος εἶναι Ὀμήρου ξένου τοῦ ποιητοῦ (καὶ δοκεῖ τότε τῷ Πυθαγόρᾳ) γενέσθαι φίλος καὶ διδάσκαλος τῶν ἀπάντων. Deinde post longiorem παρένθεσιν orationis filum resumens de more dixerat: μετὰ τούτου οὐκ πρὸς τὸν Φερεκύδην διεπόρθμευσεν.

Pythagoram iuvenem senis Hermodamantis auditorem fuisse memoriae prodidit Diogenes Laërt. VIII. 2. οὗτος (*Pythagoras*) ἤκουσε μὲν Φερεκύδου τοῦ Συρίου, μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευταίην ἤκεν εἰς Σάμον καὶ ἤκουσεν Ἑρμοδάμαντος τοῦ ἀπογόνου Κρεωφύλου ἤδη πρεσβυτέρου. Sed adversis frontibus inter se pugnant Iamblichus et Diogenes, quorum alter Pythagoram cum Hermodamante ad Pherecydem profectum memorat, alter post Pherecydis mortem rediisse Samum et Hermodamantem iam senioremem audivisse. Numquam te ex his molestiis expedies quoniam multi scriptores leves et futiles ἐκ τῶν τυχόντων παρασκευάσεων sua componere solebant temporum, rerum, hominum perinde ignari. Negligentiores etiam et ab iudicio infirmiores quam caeteri sunt Diogenes et Iamblichus.

In § 9. ἱερὸν ἐδείματο τῷ Ἀπόλλωνι Πυθίῳ ἐπιγράψας. Recte Fl. πυθίῳ, ut in tali re semper dici solet.

In § 11. ἔτι ἐφήβου ὄντος πολλὰ δόξα εἰς τε Μίλητον πρὸς Θαλῆν καὶ εἰς Πριήνην πρὸ Βίαντα διεκομίσθη τοὺς σοφοὺς καὶ

τὰς ἀσυγείτονας πόλεις ἐξεφοίτησεν. Desideratur praepositio καὶ ΕΙC τὰς ἀσυγείτονας πόλεις.

In § 13. ἐξέπλευσεν εἰς τὴν Σιδῶνα φύσει τε αὐτοῦ πατρίδα πεπεισμένος εἶναι καὶ ΚΑΛῶς οἰόμενος ἐκεῖθεν αὐτῷ ῥάφονα τὴν εἰς Αἴγυπτον ἔσεσθαι διάβασιν. Pro πεπεισμένος mirum neminem vidisse scribendum esse πεπτυσμένος, quod solus F. servavit.

Ineptum est etiam καὶ καλῶς οἰόμενος, sed tu reponere καὶ ΑΛΛῶς οἰόμενος.

In sqq. scribitur: ἐνταῦθα ΔΕ συμβαλὼν τοῖς τε Μῶχου τοῦ Φυσιολόγου προφήΤΑΙC ἀπογόνοις καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ Φοινικοῖς ἱεροφάνταις. Legitur in F. ἐνταῦθα ΔΗ et Φυσιολόγου προφῆ id est προφήΤΟΤ (et in margine: μῶχος ὁ Φυσιολόγος προφῆ). deinde καὶ τοῖς ἄλλοις Φοινικοῖς, leg. Φοινικικοῖς.

In § 14. καὶ εὐλαβεία τοῦ μή τι αὐτὸν τῶν ἀξιομαθῆτων διαλάθῃ — φυλαττόμεΝΑ. Necessarium φυλαττόμεΝΟΝ F. obtulit. Praeterea lege τοῦ μή τι αὐτὸν — διαλαθεῖΝ. Compendium syllabae ειν et η vix oculis discernuntur et passim haec inter sese confundi videbis.

Diserte in F. scriptum est εὐλαβεία τοῦ μή τι. Kuster de suo substituit ἵνα μή τι.

Sequitur: προμαθῶν ὅτι — ἀπόγονα τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱερῶν τὰ αὐτόθι ὑπάρχει. Alii ὑπάρχοντας. Nempe in F. scriptum est ὑπᾶρ.

In § 14. nautae ex Aegypto Pythagoram ἄσμενοι ἐδέξαντο τὴν τε ὥραν αὐτοῦ κερδήσαι καὶ εἰ ἀποδοῖντο τὴν πολυτιμίαν προειδόμενοι. ἐπεὶ μέντοι κτέ. Emenda: ἀπόδοιντο et προεΛόμενοι, et ἔπειΤΑ μέντοι.

In § 15. κατὰ τὸν πλοῦν ἐγκρατῶς αὐτοῦ καὶ σεμνῶς — διατάττοντος ἄμεινον περὶ αὐτόΤ διατεθέντες. Verum vidit Kuster. διάγοντος reponens. Deinde lege περὶ αὐτόΝ διατεθέντες, ut fert omnium dicendi consuetudo.

In § 15. excidit copula et verba male divisa sententiam loci

perverterunt. Editur: — ἐνέβη καὶ σιωπῇ ἐκάθισεν, ἔνθα μάλισα οὐκ ἔμελλεν αὐτοῖς ἐμπόδιος ἔσεσθαι ναυτιλλομένοις παρ' ὄλον τὸν πλοῦν, ἐφ' ἐνός τε καὶ τοῦ αὐτοῦ σχήματος διέμεινεν, quae sic constituenda sunt: — ἐκάθισεν ἔνθα μάλισα — ναυτιλλομένοις (ΚΑΙ) παρ' ὄλον τὸν πλοῦν ἐφ' ἐνός — σχήματος διέμεινεν.

In § 16. τὸν πρόσλοικον εὐφημότατον πλοῦν διεξήνυσαν. Optime F. εὐφημότατα. Non erat enim ὁ πλοῦς εὐφημος, sed οἱ πλέοντες.

Saepe in talibus Codicibus ultimas literas omittunt, ut in § 22 Φιλοτιμότατα καὶ σπουδαίως in F. legitur Φιλοτιμῶ, et sic passim. Itaque nostrum est ubique constituere sitne adiectivum an adverbium an nomen, quoniam βεβαιότατος et βεβαιότατα et βεβαιότητα eodem modo scribuntur.

In § 17. μέχρι τῆς εὐτυχесаτῆς συμβάσης αὐτοῖς καὶ ἀκυμάντου ΠΑΡΟΔΟΝ εἰς τὴν Αἰγυπτίαν ἦν α τοῦ σκάφους προσοχῆς. Pro παρόδου Florentinus πάροδον habet. Utraque lectio mendosa est. Reponendum esse arbitror: καὶ ἀκυμάντου παρ' ὄλον (τὸν πλοῦν) εἰς τὴν Αἰγυπτίαν ἦν α, ut supra § 13. παρ' ὄλον τὸν πλοῦν ἐφ' ἐνός σχήματος διέμεινεν.

In § 17. Pythagoras expositus in littore Aegypti reffectis cibo viribus εἰς τὰς ἐγγύς διέσωσε συνοικίας. Manifesto mendosum est διέσωσε. Coniiciunt διεσώθη, sed διασωθῆναι frequenti omnium usu de iis dicitur qui ex praesenti periculo elapsi in patriam, aut ad suos, aut in tutum denique *salvi et incoluptes pervenerunt*, quod non cadit in Pythagoram, qui sine ullo discrimine ex ora maris in proxima habitacula se recepit; sed nihil quod probabile esset ex διέσωσεν extundere potui.

In § 17. ἐπικινήσαντες τε ὅσον εἶχον ἀκροδρῶν. Kusteri emendationem ἐπινήσαντες F. confirmavit. Deinde scrib. ὅποι- περ καὶ προέκειτο αὐτοῖς ὁ πλοῦς pro ὅποῦπερ.

In § 18. οὐ παραλείπων οὔτε ἀκούσασθαι — οὔτε ἄνδρα — οὔτε τελετήν. Foedissimum mendum est ἀκούσασθαι. Etiam nunc Fl. lucem et salutem attulit, in quo est οὔτε ἄκουσμα. Idem

in sqq. οὐτε τελετὴν τῶν δπΩCδήποτε τιμωμένων solus servavit Iamblichi manum δπOTδήποτε.

In § 19. ὑπὸ τῶν τοῦ Καμβύσου αἰχμαλωτισθεῖς. Optime F. et usitato more ὑπὸ τῶν σὺν καμβύσῃ.

Post pauca legitur: θεῶν θρησκείαν ἐντελεσάτην ἐκμαθῶν, nullam opem fert F. sed etiam sine libris satis constat ἐντελέσαστα verum esse.

Ibid. τοῖς μάγοις ἀσμένοις συνδιατρίψας, quod Kuster. coniecit ἀσμένοις ἄσμενος diserte in F. scriptum est.

In sqq. ἄλλα τε δώδεκα CTNδιατρίψας ἔτη. Vera lectio est in F. δώδεκα ΠPOCδιατρίψας.

Nulla fide dignum est quod Iamblichus narrat Pythagoram per XXII annos in Aegypto et XII annos Babylone cum Magis una fuisse, sed de Pythagorae aetate et Iamblichi in notandis temporibus negligentia alio loco commodius dicetur.

In § 21. μηδενὸς οὐν αὐτῷ προστρέχοντος μηδὲ γνησίως ὀρεγμένου τῶν μαθημάτων. Paene risum movet προστρέχοντος, quod diserte in F. scriptum est. Reperta est olim vera lectio ab Heraldō et Reinesio et a Kustero probata μηδενὸς οὐν αὐτῷ προσεχοντος.

In § 21. Pythagoras γεῦσαι πάντως ἐβούλετο τῆς τῶν μαθημάτων καλλονῆς τοῦς πατριώτας. Nesciebat Iamblichus quam inepte loqueretur. Nempe πατριῶται οἱ δοῦλοὶ εἰσιν ἀλλήλων, ut Photius scribit, et πατριῶται de hominibus dictum (non de equis) et ὧ πατριῶτα constanter de servis et a servis inter se confabulantibus usurpantur, qui communem patriam habebant, sed civitatem non habebant. Comicus apud Athen. pag. 487. c.

καὶ πάνυ τις εὐκαίρως προπίνω, Φησί, σοί,
πατριῶτα.

Pherecrates apud Schol Aristoph. Av. 1294.

οἶμαι δ' αὐτὸν κινδυνεύσειν εἰς τὴν Αἴγυπτον (add. ἰόντα)

**** ἵνα μὴ ξενέχη τοῖσι Λυκούργου πατριώταις.

demonstrat hoc vocabulo Lycurgum esse ξένον καὶ βάρβαρον.

In vicinia: γεῦσαι μὲν πάντως — εἰ καὶ μὴ ἐκόντας ἄλλ' οὖν ἐπινοίῃ καὶ μεθόδῳ. Perit necessaria vocula ἄλλ' οὖν ἐπινοίῃ ΓΕ καὶ μεθόδῳ.

In § 21. παρατηρήσας εὐφυῶς τινὰ — σφαιρίζοντα τῶν φιλο-
γυμνασούντων μὲν καὶ σωμασκούντων, πενήτων δ' ἄλλως καὶ
ἀπορωτέρων. Corrigendum: πένητα δ' ἄλλως καὶ ἀπορώτερον.
Vitii origo manifesta. Compara Dionysium Halic. A. R. pag.
1763. τῶν ἐπαινουμένων τις δι' ἀρετὴν καὶ τὰ πολέμια ἄλκιμος.
et pag. 1052. ἄνδρα τῶν ἡμελημένων μὲν διὰ πένταν, τὰ δὲ πο-
λέμια γενναῖον.

In § 21. λογισάμενος ὅτι εὐπειθῆ ἔξει εἰ τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλεα
[τις] αὐτῷ ἀμεριμοῦντι παρέχοι. Scribe τάπιτήδεια et expunge
absurde additum τις, quasi de ullo alio quam de Pythagora
ipso haec dici possent.

In § 22. ὑποσχομένου δὲ τοῦ νεανίου — τὴν δι' ἀριθμῶν μάθησιν
καὶ γεωμετρίας ἐνάγειν αὐτὸν ἐπειρᾶτο ἐπ' ἄβακος τὰς ἐκάστου ἀπο-
δείξεις ποιούμενος. Recte adscripsit Kuster. „haec utique sana
esse non possunt. Quis enim sic Graece loquatur.” Sed quod
ipse coniecit et Kiessling. probavit nullam habet veri speciem.
Diu me hic locus torsit: tandem aliqua lux affulgere coepit.
Legendum esse existimo: ἄγειν αὐτὸν pro ἐνάγειν, et μάθησιν
delendum. Dixerat Iamblichus: τὴν δι' ἀριθμῶν καὶ γεωμε-
τρίας ἄγειν αὐτὸν ἐπειρᾶτο, ubi tralaticio more ὀδόν cogitatione
supplendum.

Fugiebat hoc sciolum, qui nomen deesse opinatus de suo in-
seruit τὴν δι' ἀριθμῶν [μάθησιν] et sic corrumpit omnia. Quam
recte dicatur ἄγειν τινὰ ὀδόν τινα, et ἄγειν τινὰ τὴν δι' ἀριθμῶν
καὶ γεωμετρίας non opus est multis exemplis ostendere. Satis
est duos locos adscribere ex Xenophontis *Memorabilibus* II. 1. 29.
ἐγὼ δὲ βαδῖαν καὶ βραχεῖαν (ὀδὸν del.) ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω
σε. et IV. 6. 15. διὰ τῶν μάλιστα ὁμολογουμένων ἐπορεύετο, et
post pauca: ὡς ἱκανὸν αὐτὸν ὄντα διὰ τῶν δοκούντων τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἄγειν τοὺς λόγους.

In § 22. παντὸς σχήματος [ὃ ἐστὶ διαγράμματος sic F.] μισθόν

παρεῖχε τῷ νεανίᾳ τριώβολον. Kiessling sensit ὅ ἐστι διαγράμμα-
τος alienae manus esse additamentum. Σχῆμα est nomen anti-
quum et obsoletum, διάγραμμα vulgare.

In § 23. συνιδὼν τὸ γινόμενον ὁ σοφός — πενίαν ὑπετιμήσατο.
Recte F. τὸ γινόμενον, quod loci sententia requirit. Ἐπι-
μαῖσθαι pro προφασίζεσθαι frequens est sed apud seriores et dete-
rioros, et locus in quo versamur ab ipso Iamblichō scriptus est
ut vitiosa et loquax oratio arguit, veluti οὐκ ἂν ἐκὼν ἀποσαῖν
οὐδὲ ἀπόσχοιτο, πενίαν καὶ ἀπορίαν τῶν τριωβόλων, εἰς πορισμὸν
τῶν καθ' ἡμέραν ἀναγκαίων καὶ τῆς ἐφημέρου τροφῆς, ἀνονήτοις
ματαιοπονήμασιν et sim.

In § 24. ἀλλὰ καὶ χωρὶς τούτων οἶός τ' εἰμι μανθάνειν. Lege
οἶός εἰμι, id est προθυμοῦμαι.

In § 24. κατὰ γὰρ ἕκαστον σχῆμα τριώβολον καὶ τὸς σοὶ ἀντι-
παρέξω. dele molestam copulam et lege τριώβολον αὐτός.

In § 25. λέγεται — θαυμασθῆναι αὐτὸν περὶ τὴν Δῆλον προσελ-
θόντα [αὐτὸν del.] πρὸς τὸν ἀναίμακτον λεγόμενον καὶ τοῦ Γενέ-
τορος Ἀπόλλωνος βωμὸν καὶ τοῦτον θεραπεύσαντα. Et res et
oratio laborat. Emendandum esse arbitror: πρὸς τὸν ἀναίμακτον
λεγόμενον [καὶ del.] τοῦ Γενέτορος Ἀπόλλωνος βωμὸν καὶ τοῦτον
MONON θεραπεύσαντα. cf. § 35. ὅτε εἰς Δῆλον κατέκλυεσεν.
ἐκεῖ τε γὰρ πρὸς μόνον τὸν βωμὸν τὸν τοῦ Γενέτορος Ἀπόλλωνος
προσευξάμενος, ὃς μόνος ἀναίμακτός ἐστιν, ἐθαυμάσθη παρὰ τοῖς
ἐν τῇ νήσῳ.

Diogenes Laërt. VIII. 13. narrat Pythagoram βωμὸν προσκυ-
νῆσαι μόνον ἐν Δῆλῳ τὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Γενέτορος — διὰ τὸ πυ-
ρούς καὶ κριθᾶς καὶ (τὰ del.) πόπανα μόνον τίθεσθαι ἐπ' αὐτοῦ
ἄνευ πυρός, ἱερεῖον δὲ μηδέν.

Haec omnia ex uno et eodem fonte manarunt. Ex iis autem
quae Diogenes continuo addidit: ὡς Φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίαν
πολιτείᾳ facile colligas illius rei notitiam Aristoteli deberi. Quod
autem dixit: τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Γενέτορος, ὃς ἐστὶν
ἔπισθεν τοῦ κερατίνου, oculatum testem arguit.

Est etiam alius eiusdem rei testis et auctor Timaeus apud

Censorinum de D. N. cap. 2. *Deli ad Apollinis Genitoris aram, ut Timaeus auctor est, nemo hostiam caedit.* Timaeus in libro IX *Historiarum* plurima de Pythagora et Pythagoreis scripserat, quorum pars aliqua sine auctoris nomine et alibi et potissimum in Diodori Siculi Excerptis ex libro X superest.

In § 26. νομιζοντες περι τῶν καλῶν — ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ποιῆσθαι τὴν ζήτησιν, ἐν ᾧ κατεσκεύασεν ὁ πάντων τούτων ποιησάμενος τὴν ἐπιμέλειαν. Optime F. νομιζοντες δεῖν περι τῶν καλῶν. In fine pro ἐν ᾧ κατεσκεύασεν corrige "ON κατεσκεύασεν.

In § 27. τοσοῦτον διήνεγκεν ὕπερον τῶν τοῖς ἐκείνου μαθήμασι χρησαμένων. Transpone διήνεγκε τῶν ὕπερον. Praeterea offendo in τοῖς ἐκείνου μαθήμασι. Optime intelligerem τοῖς ἐκείνου ἑΤΡήμασι. cf. perelegantem Dicaearchi locum in § 43. τὴν παιδείαν ἐπιδεικνύων κοινὴν οὔσαν εὐφυΐαν τῶν ἐν ἐκάσῳ τῷ γένει πεπωτευκότων· τὰ γὰρ ἐκείνων εὐρήματα ταῦτα τοῖς ἄλλοις γυγόνεσθαι παιδείαν.

In § 27. Πυθαγόρας δὲ συνετέλεσε τὴν περι τῶν οὐρανίων ἐπισήμην καὶ ταῖς ἀποδείξεσιν αὐτῆς ὄλαις ἀριθμητικαῖς καὶ ταῖς γεωμετρικαῖς διέλαCEN. Corrupta sunt ultima sed in uno verbo Florentinus verum servavit. Scriptum in eo est διέλ^ε, id est διέλαBEN, ut alibi κατέλ^ε et παρέλ^ε, et est hoc compendii genus in λαβεῖν, λαβών et sim. frequentissimum. Διέλασεν pro διήλασεν aperte absurdum est. Διαλχβεῖν noto usu est *expone*, *explicare*, *explanare*, et pro αὐτῆς reponendum αὐτήν. Restat scrupulus in ὄλαις et in articulorum usu, de quo alii viderint.

Legitur § 33. κατέλ pro κατέλαβεν, et § 147. παρέλ pro παρέλαβεν.

In § 28. — βουλομένων κοινωνεῖν τῆς παρ' ἐκείνου παιδείας. Corrigendum παρ' ἐκείνου. Etiam alibi sic peccatum. Cf. § 92. Recte dicitur παιδευθῆναι παρὰ τινι, non παρὰ τινος, neque comparanda sunt ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος, ἢ παρ' ἐμοῦ εὐνοια, τὸ παρ' ἐμοῦ δῶρον et sim. quorum diversa est ratio.

In § 28. συνιδῶν ὅτι τοῖς τῆς πατρίδος νόμοις πειθομένῃΝ

χαλεπὸν αὐτοῦ μένοντοC φιλοσοφεῖν. Rem acu tetigit Kusterus πειθόμενον et μένοντα reponens et hinc dicit „*patere, quam male liber hic Iamblichi a librariis acceptus sit.*”

In F. diserte scriptum est πειθόμενον et μένοντα, sed sic ut palaeographiae imperitus aliquis facile in terminatione errare possit, ut apographorum scriptores erraverunt.

In § 28. Φεύγων — τὴν περὶ παιδείας ὀλιγωρίαν. quod solum Graecum est περὶ παιδείας F. obtulit. Quemadmodum enim dicitur σπουδάζειν περὶ τι, sic contrario sensu ὀλιγοῦσθαι περὶ τι dicebant.

Est in vicinia § 28. locus qui Crotone sanior in omnibus Codicibus fertur sed Criticorum erroribus multifariam vexatus et ultro vitiatus est. In F. et in apographis sic legitur: ἀπῆρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν πατρίδα ἠγησάμενος τὴν πλείονων εὖ ἐχόντων πρὸς τὸ μανθάνειν οἰσικῶς ἔχουσαν χώραν. Reliquas infelices correctiunculas silentio praetereo; pro πλείονων in textum receptum est πλείονας et sic omnis sana interpretatio periit. Sequiorum consuetudo fert ut οἰσικῶς ἔχειν sit φέρειν δύνασθαι, et sic quae regio virorum ingeniosorum ferax est dicitur ἀνδρῶν εὐφυῶν οἰσικῶς ἔχειν. Pro εὐφυῶν Iamblichus dixit εὖ ἐχόντων πρὸς τὸ μανθάνειν et Pythagoras Italiam, quae complurimum aculorum virorum ferax esset, pro patria habuisse narratur, id est τὴν πλείονων εὖ ἐχόντων πρὸς τὸ μανθάνειν οἰσικῶς ἔχουσαν, plane ut in Codicibus scriptum est. Οἰσικῶς ἔχειν idem est quod οἰσικὸν εἶναι ex perpetua Graecorum consuetudine, ut dicitur ἀναγκαίως ἔχειν, ὀλιγῶρος ἔχειν, εὖ, καλῶς, ὀρθῶς ἔχειν et alia innumera.

In § 29. (Pythagoras) πολλοὺς ἔσχε ζηλωτὰς ὥστε ἰσορεῖται Ἑξακοσίους αὐτὸν ἀνθρώπους ἔσχηκεναι οὐ μόνον ὑπ' αὐτοῦ κεινημένους εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἢ μετεδίδου, ἀλλὰ καὶ τὸ λεγόμενον κοινοβίους — γενομένους. Consentiens vox testium omnium est non sexcentos sed trecentos fuisse in Pythagorae sodalitia τοὺς κοινοβίους. Itaque Τριακοσίους verum est. Facile haec confundebantur, quia τρ uno ductu sic scribitur ut ξ esse videatur. Diogenes Laërt. VIII. 3. (Pythagoras) ἑδεδάσθη σὺν τοῖς μαθηταῖς,

οὐ περὶ τοὺς τριακοσίους ὄντες ᾠκονόμουν ἄριστα τὰ πολιτικά ὥστε σχεδὸν ἀριστοκρατίαν εἶναι τὴν πολιτείαν, ubi plura Menagius attulit. Multo plures habuit Pythagoras *auditores*, qui ἀκουσματικοὶ appellabantur neque fortunas suas omnes in commune contulerant, de quibus dixit Diogenes Laërt. VIII. 15. τῶν ἐξακοσίων ὡς ἐλάττους ἐπὶ τὴν νυκτερινὴν ἀκρόασιν ἀπήντων αὐτοῦ. Iamblichus § 30. καὶ οὗτοι μὲν (οἱ τριακόσιοι) ἦσαν οἱ Φιλοσοφούντες, οἱ δὲ πολλοὶ ἀκροαταί, οὓς ἀκουσματικούς καλοῦσιν. Sunt haec cum superioribus arcte coniungenda. In sqq. lacuna est sic explenda: (οὕτω δὲ πάντα εἰς ἑαυτὸν ἐπέστρεψεν ὥστε) ἐν μιᾷ μόνον ἀκρόασει κτέ. ex Porphyrii *vita Pythag.* § 20.

De numero *trecentorum* luculentum testimonium est apud ipsum Iamblichem § 260. ubi Pythagorae accusator *turpe esse ait τοὺς τριάκοντα μυριάδων περὶ τὸν Τράεντα ποταμὸν περιγενομένους ὑπὸ τοῦ ΧΙΛΙΟΚΤΟΥ μέρους ἐκείνων ἐν αὐτῇ τῇ πόλει φανῆναι κατεσασιασμένους.*

In § 30. πλείονες ἢ δισχιλίοι τοῖς λόγοις ἐνεσχέθησαν ἀλλ' ὁμοῦ σὺν παισὶ καὶ γυναιξί κτέ. Huic quoque loco salutem attulit solus F. in quo ita scriptum est: — ἐνεσχέθησαν, αἰρεθέντες αὐτοὶ κατὰ κράτος οὕτως ὥστε οὐκέτι οἴκαδε ἀπέσθησαν ἀλλὰ ὁμοῦ. Repetitum in vicinia HCAN lacunam peperit. Restat vitium in οἴκαδε ἀπέσθησαν. sed quia sententia manifesto haec est: *non amplius domum REDIERUNT*, in promptu est ἀπενοσησαν.

Idem mendum est in Porphyrii *vita Pythagorae* § 20. μιᾷ μόνον ἀκρόασει, ὡς Φησι Νικόμαχος, ἣν ἐπιβὰς τῆς Ἰταλίας πεποιηται πλέον ἢ δισχιλίου: ἐλεῖν τοῖς λόγοις, ὡς μηκέτι οἴκαδε ἀποσῆναι ἀλλ' ὁμοῦ σὺν παισὶ καὶ γυναιξίν κτέ. Vides unde Iamblichus sua sumserit, sed pro ἀποσῆναι necessario ἀπονοσησαν est restituendum.

Simul ex utriusque loci comparatione hoc discimus Iamblichem ubi eadem narrat quae Porphyrius non ea ex Porphyrio describere sed ex communi fonte sumere, ut h. l. ex Nicomacho. Conficimus hoc ex eo quod de re eadem non ambo iisdem verbis neque eadem sententiae conformatione utuntur, ut h. l. factum videmus. Iamblichus enim Nicomachum pressius sequitur quam Porphyrius.

Ibid. *ὀμακείον παμμέγεθες ἰδρυσάμενοι*. F. *ὀμακείον TI παμμέγεθες*, ut est etiam apud Porphyrium. Saepius legitur vitiosa forma *ὀμακίον*, sed certa analogia postulat *ὀμακοίον* ut *διδασκαλεῖον*, *κρατηγεῖον*, *ιατρειῖον*, alia sexcenta. *Ὀμάκος* et *ὀμακοῖον* vocabula sunt in Graecia maiore nata.

In § 30. Pythagorae auditores et admiratores eum dicebant *ἐν ἀνθρωπίνῃ μορφῇ Φανῆναι τοῖς τότε ἵνα τὸ τῆς εὐδαιμονίας τε καὶ Φιλοσοφίας σωτήριον ἔναυσμα χαρίσῃται τῇ θνητῇ Φύσει, οὐ μείζον ἀγαθὸν οὔτε ἦλθεν οὔτε ἤξει ποτὲ δωρηθὲν ἐκ θεῶν [διὰ τοῦτου τοῦ Πυθαγόρου]*. Absurdum et puerile emblemata expungi oportere facile intelligitur. Quae praecedunt decantata sunt verba Platonis in *Timaeo* pag. 47 b. *ἐξ ὧν ἐπορισάμεθα Φιλοσοφίας γένος, οὐ μείζον ἀγαθὸν οὔτ' ἦλθεν οὔθ' ἤξει ποτὲ τῷ θνητῷ γένει δωρηθὲν ἐκ θεῶν*.

In § 30. in fine: *ἔτι καὶ νῦν ἡ παροιμία τὸν ἐκ Σάμου κομήτην ἐπὶ τῷ σεμνοτάτῳ διακηρύττει*. Legendum ἐπὶ τῶν σεμνοτάτων, ut postulat dicendi usus. Nihil hac forma in proverbiorum explicatione tritius, ut apud Zenob. V. 27. *Ξαίνεις εἰς πῦρ: λέγεται ἡ παροιμία αὕτη ἐπὶ τῶν μάτην κκοπαθούτων*, et sic *μυριάκις* in caeteris.

Quid sit apud Iamblichum *ἔτι καὶ νῦν* ambiguum est, quia bona pars eorum quae scribit ex antiquioribus et nonnullis per vetustis auctoribus descripta sunt. Veluti in § 26. (*Pythagoras*) *διατριβὴν ἐν τῇ πόλει κτεσκευάσαστο Πυθαγόρου καλούμενον ἔτι καὶ νῦν (sic F.) ἡμικύκλιον, ἐν ᾧ NTN Σάμιοι περὶ τῶν κοινῶν βουλευόνται*, ubi νῦν non est ad Iamblichi aetatem referendum, sed ad Aristotelis aut Aristoxeni.

In § 31. *περὶ θεῶν μὲν καὶ ἡρώων καὶ δαιμόνων*, perturbatus est in his ordo, quem Pythagoreorum opinio postulat, qui *τοὺς θεούς* primo loco, *secundo τοὺς δαίμονας*, tertio *τοὺς ἡρώας* sive *τοὺς ἡμιθέους* ponebant. vid. § 37. *καὶ κηθόλου (μᾶλλον τιμωμένους) τοὺς μὲν θεούς τῶν δαιμόνων, ἐκείνους δὲ τῶν ἡμιθέων, τοὺς ἡρώας δὲ τῶν ἀνθρώπων*, ubi vides promiscue eisdem et *ἡμιθέους* et *ἡρώας* nominari.

Ex eodem fonte unde haec Iamblichus sumsit manavit id

quod Diogenes Laërt. scribit VIII. 22. καὶ θεοὺς μὲν δαιμόνων τροτιμᾶν, ἥρωας δὲ ἀνθρώπων, ἀνθρώπων δὲ μάλιστα γονέας.

Itaque transposuerim καὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων. Similiter (Pseudo)-Zaleucus in *Legum prooemio* apud Stob. *Anthol.* XLIV. 20. μετὰ θεοὺς καὶ δαίμονας καὶ ἥρωας γονεῖς — σύνεγγυς εἰσι ταῖς τιμαῖς παρ' ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσιν.

In § 31. ὅσα περιομματοποιᾷ τῆς ψυχῆς. F. ὅσα περὶ ὀμματοποιᾷ. Dudum recte correxit Reinesius ὅσα ΠΕΡ ὀμματοποιᾷ. Saepissime Atticum περ in ὅσπερ, ὅ, τι περ, οἴσπερ, ὅσσοπερ et sim. aut in περί aut in παρ depravatur.

In § 32. ταῦτα πάντα τοῖς ΦΙΛΟΜαθοῦσιν ἀξίερασα καὶ ΦΙΛΟσπούδασα δι' αὐτὸν ἐφάνη. Formam Φιλοσπούδασης et analogia respuit et usus. Reponendum est quod omnes in ea re dicebant ΠΕΡΙσπούδασα. Cernis in vicinia id quod peperit errorem.

In fine § 32. ὁ δὴ νῦν ἔλεγον. F. ὁ νῦν δὴ. Scribendum ὁ νυνδὴ ἔλεγον, id est ἀρτίως, modo, ut sexcenties apud Platonem.

In § 33. ἄς κατέλαβε πόλεις δεδουλωμένας ὑπ' ἁλλήλων τὰς μὲν πολλῶν ἐτῶν τὰς δὲ νεωστὶ — ἐλευθέρας ἐποίησεν. Verbotenus eadem leguntur apud Porphyrium § 21. tamen duo vitia insunt, primum in ὑπ' ἁλλήλων, quod aperte pugnat cum rei natura et emendandum est ὑπ' ἄλλων. Praeterea in πολλῶν ἐτῶν desideratur praepositio ἔκ πολλῶν ἐτῶν.

Ἄλλων, ἄλλοις, ἄλλους et ἀλλήλων, ἀλλήλοις, ἀλλήλους inter se confunduntur ubique locorum, sed utra sit ubique lectio potior et vera ἐκ τῶν συμφραζομένων facile colligitur.

Manifestum imprimis emblemata deprensus est in § 34. πυχὸν γὰρ ἦν αὐτῷ πρὸς ἅπαντας πανταχῆ πολλοὺς καὶ ὀλίγους ἀπόφθεγμα — τὸ τοιοῦτον [ἀπόφθεγμα]. Rectissime ultimum vocabulum a Kiesslingio deletum est. Scribebantur talia in margine: ἀπόφθεγμα, γνώμη vel γνωμικόν, δημηγορία et sim. sexcenta, quae facile irrepunt in textum, quoniam saepissime omissa in textu supplentur in margine. Nonnumquam additur κείμενον vel σίχος aut σίχοι, sed saepius ea omittuntur,

In § 34. ἐπιτομή τις ὡσπερὶ καὶ ἀνακεφαλαιώσεις [τις] .πν αὐτῶ δοκούντων. Alterum τις vitiose repetitum delendum est.

In § 35. κατὰ τὴν Ὀλυμπιάδα τὴν δευτέραν ἐπὶ ταῖς ἐξήκοντα καθ' ἣν Ἐρυξίδας ὁ Χαλκιδεὺς εἰσάδιδον ἐνίκησεν. Verum nomen servat ἢ Ὀλυμπιάδων ἀναγραφὴ ad Olympiadem LXII. apud Rutgersium pag. 23. Ἐρυξίδας Χαλκιδεὺς εἰσάδιδον. In Italiam igitur venisse dicitur anno 532. quod minime congruit cum narratione eorum qui Pythagoram in Aegypto a Cambyse captum (anno 525) per duodecim deinceps annos in Asia vixisse auctores sunt in § 19. Sed in exquirendis temporibus nemo est Iamblichus indiligentior, qui modo hunc modo alium auctorem secutus temere miscet omnia. Quod autem diserte ponit Olympiadem LXII videtur bonum auctorem habere, ut colligo ex Ciceronis loco *de Rep.* II. 15. „*quartum iam annum regnante Lucio Tarquinio Superbo Sybarin et Crotonem et in eas Italiae partes Pythagoras venisse reperitur. Olympias enim secunda et sexagesima eadem Superbi regni initium et Pythagorae declarat adventum. Ex quo intelligi potest anno fere centesimo et quadragesimo post mortem Numae primum Italiam Pythagoram attigisse neque hoc inter eos qui diligentissime persecuti sunt temporum annales ulla est umquam in dubitatione versatum.*” Congruunt inter sese haec omnia. Tarquinius regnare coepisse narratur Olymp. LXII. 1 (anno 532), Pythagoras eiusdem Olympiadis anno quarto (*quartum iam annum regnante Tarquinio*) in Italiam venit, Numa circa annum 673 e vita excessisse credebatur. In his quae de Numae et Tarquinii aetate narrantur fidem nullam habent, sed faciunt ad Pythagorae aetatem definiendam nonnihil, si sic ab ARISTOXENO ipso est memoriae proditum, de qua re alio loco videbimus.

Non est dubium quin Cicero tam confidenter haec affirmans constare *inter eos qui diligentissime persecuti sunt temporum annales* Pomponii Attici *Annales* sit secutus, de quo libro et Cornelius Nepos in vita Attici cap. 18 diligenter retulit et Cicero passim, ut in *Oratore* § 120. *Cognoscat Orator rerum gestarum et memoriae veteris ordinem, maxime scilicet nostrae civitatis, sed et imperiosorum populorum et regum illustrium, quem laborem nobis Attici nostri levavit labor, qui observatis notatisque temporibus,*

nihil quum illustre praetermitteret, annorum septingentorum memoriam unico libro colligavit. Intelligimus igitur Atticum in *Annali* in notandis temporibus *Olympiadum ordinem* esse secutum, et ad Olympiadis LXII annum *primum* retulisse regni Tarquinii initium; ad *quartum* Pythagorae in Italiam adventum, in cuius testimonio quod de Pythagorae aetate traditur certam et exploratam fidem habere existimo, idque ex Aristoxeno Atticum in suos annales retulisse.

In § 36. *ἔτι τῆς σαγήνης κατὰ βυθοῦ ἐρωμένης.* in F. scriptum est *ἐπιCTρωμένης*, in quo latet *ἐπιCTPOμένης*, quod apud Porphyrium servatum est. *Σύρειν* cum compositis proprie ponitur *de piscatorum telibus et everriculis*, ut *trahi* apud Romanos.

In sqq. *οὐδεὶς ἐν τοσοῦτῳ τῆς ἀριθμήσεως τοῦ χρόνου ἐκ τοῦ ὕδατος μεινάντων ἀπέπνευσεν ἐσῶτός γε αὐτοῦ.* Recte F. *ἐκτὸς ὕδατος* et *ἐφεσῶτός γε αὐτοῦ.* Praeterea ex Porphyrio recipe *ἐν τοσοῦτῳ* — *χρόνῳ* pro τοῦ χρόνου.

Memoriae proditum est (in § 37) Pythagoram adolescentibus in palaestra λόγους τινὰς διαλεχθῆναι, ἐξ ὧν εἰς τὴν σπουδὴν παρακάλει τὴν περὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἀποφαίνων ἔν τε τῷ κόσμῳ καὶ τῷ βίῳ καὶ ταῖς πόλεσι καὶ τῇ φύσει μᾶλλον τιμώμενον τὸ προηγούμενον ἢ τὸ τῷ χρόνῳ ἐπόμενον, οἷον τὴν ἀνατολὴν τῆς δύσεως, τὴν ἑω τῆς ἐσπέρας, τὴν ἀρχὴν τῆς τελευτῆς, τὴν γένεσιν τῆς φθορᾶς. — καὶ καθόλου τοὺς μὲν θεοὺς τῶν δαιμόνων, ἐκείνους δὲ τῶν ἡμιθέων, τοὺς ἥρωας δὲ τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τούτων δὲ τοὺς αἰτίους τῆς γενέσεως τοῖς νεωτέροις. *Compara mihi cum his Diogenem Laërtium VIII. 22.* τοὺς πρεσβυτέρους τιμᾶν δεῖν τὸ προηγούμενον τῷ χρόνῳ τιμιώτερον ἡγουμένους, ὡς ἐν κόσμῳ μὲν ἀνατολὴν δύσεως, ἐν βίῳ δὲ ἀρχὴν τελευτῆς, ἐν ζωῇ δὲ γένεσιν φθορᾶς· καὶ θεοὺς μὲν δαιμόνων προτιμᾶν, ἥρωας δὲ ἀνθρώπων, ἀνθρώπων δὲ μάλιστα γονέας. *Perspicuum est utrumque locum ex eodem antiquo scriptore esse descriptum, quem equidem TIMAEUM esse arbitror, qui in libro IX et X τῶν Ἰταλικῶν καὶ Σικελικῶν multa de Pythagora et Pythagoreis scripserat, quae Diogenes in Pythagorae vita concinnanda in rem suam convertit saepius laudato TIMAEO, nonnumquam sine nomine.*

Multa ex hac parte *Historiarum* Timaei Diodorus Siculus recepit in librum X, cuius nunc nil nisi exilia quaedam excerpta supersunt.

Ex Iamblichō supplendus est Diogenes sic: θεοὺς μὲν δαιμόνων προτιμᾶν, (δαίμονας δὲ ἡρώων), ἤρωας δὲ ἀνθρώπων.

In § 38. Pythagoras dicebat liberos parentibus suis τηλικαύτην ὀφείλειν χάριν ἡλικίην ἂν ὁ τετελευτηκῶς ἀπαδοίῃ τῷ δυνηθέντι πάλιν αὐτὸν εἰς τὸ Φῶς ἀΓαγεῖν. Legendum εἰς τὸ Φῶς ἀΝάγειν. Quemadmodum enim constanter dicitur κατάγειν εἰς Ἴδου, eodem modo ἐξ Ἴδου sive εἰς τὸ Φῶς ἀνάγειν usitatum est dicere. Plato *de Rep.* pag. 521 c. πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς Φῶς, ὥσπερ ἐξ Ἰδου λέγονται δὴ τινες εἰς θεοὺς ἀναλθεῖν;

In § 38. Pythagoras dicebat πάντων κατορθούντων ὑπὸ τῶν ἐγγόνων αἰτίους εἶναι τοὺς προγόνους. Recte F. πάντων τῶν κατορθ. Deinde recipienda est Kiesslingii emendatio κατορθῶσθων. cf. § 215. πολλὰ μὲν οὖν τούτων ἔχει τις ἂν λέγειν τεκμήρια καὶ πολλάκις αὐτῶν κατορθωθέντων.

In sqq. ἐν οἷς οὐδενὸς ἔλαττον ἑαυτοὺς εὐεργετεῖν ἀποδεικνύντες εἰς οὓς οὐχ οἶόν τε εἶναι ἐξαμαρτάνειν. Perspicuum est lacunam multa verba absorpsisse, ut locus neque intelligi possit neque emendari.

In § 39. Pythagoras dicit πολλοὺς — παραδεδωκέναι τοὺς βασιλεύοντας τῶν θεῶν τὴν μεριζομένην φιλοσοφίαν παρὰ τῶν τέκνων πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν συζυγίαν τῶν γονέων καθ' ἑαυτοὺς ποιήσασθαι πεφιλοτετιμημένους. Barbarum hoc quidem est pro πεφιλοτιμημένους. Pro ποιήσασθαι optime F. περιποιήσασθαι servavit. Οἱ βασιλεύοντες τῶν θεῶν sunt Iupiter et Iuno: nam sequitur τὸν μὲν τὴν Ἀθηναῖαν, τὴν δὲ τὸν Ἥφαιστον γενῆσαι. Saep̄ Rex et Regina appellantur οἱ βασιλεῖς aut οἱ βασιλεύοντες.

In § 40. ἀποδείξειν τοῖς Κροτωνιάταις. Infinitivus suspensus est nec habet quo referatur. Legendum esse arbitror ἀπεδείξεν.

Post pauca: ἀπεφαίνετο δὲ καὶ ταῖς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίαις

οὐτως ἂν χρωμένους ἐπιτυγχάνειν ὡς μέλλουσι τοῖς μὲν φίλοις μηδέποτε ἐχθροὶ καταστῆναι, τοῖς δ' ἐχθροῖς ὡς τάχις φίλοι γίνεσθαι. Brevius sed ex eodem fonte Diogenes VIII. 23. ἀλλήλοις τε ὀμιλεῖν ὡς τοὺς μὲν φίλους ἐχθροὺς μὴ ποιῆσαι, τοὺς δ' ἐχθροὺς φίλους ἐργάσασθαι.

In § 40. μελετᾶν ἐν μὲν τῇ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους εὐκοσμίᾳ τὴν πρὸς τοὺς πατέρας εὐνοίαν, ἐν δὲ τῇ πρὸς ἄλλους Φιλανθρωπίᾳ τὴν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς κοινωνίαν. Quis praesertim admonitus dubitabit pro ἄλλοις restituere ἄλληλους? Cum adolescentibus in palaestra sic Pythagoras agebat: *maiores natu ut patentes tenereri oportere, aequales né fratres amare.*

In § 41. εἶτα προετρέπετο θεωρεῖν [ἄξιον] ὅτι μόνης τῶν ἀρετῶν ταύτης (τῆς σωφροσύνης) καὶ παιδὶ καὶ παρθένῳ καὶ γυναικὶ — ἀντιποιεῖσθαι προσήκει. Miror quo pacto Kiessling. ἄξιον a Kustero damnatum retinere potuerit. Solebant lectores in libri margine adscribere ὠραῖον, χρήσιμον, ἄξιον τὸ διανόημα, aut simpliciter ἄξιον, ut ostendimus in *Miscell. Crit.* pag. 162. Addam novum exemplum ex Musonio apud Stobaeum (*Anthol.* I. 84.): οὐδαμῶς καλὸν οὔτε ἐσθῆσι — κατασκέπειν τὸ σῶμα — οὔθ' ὄλωσ εἶναι ἀγεύτους [καλὸν] ψύχους τε καὶ θάλπους.

In § 41. ἔτι δὲ μόνην ταύτην (τὴν σωφροσύνην) ἀποφαίνων περιειληφέναι καὶ τὰ τοῦ σώματος ἀγαθὰ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς. Soloeca haec oratio est, namque ἀποφαίνειν ex ipsa rei natura participium postulat, ut § 37. ἀποφαίνων μᾶλλον τιμώμενον. ἐτ § 51. θεοφιλεστάτους αὐτοὺς ὄντας ἀποφῆναι. et passim apud veteres; quamobrem περιειληφτιαν veram lectionem esse existimo.

Graeculi in his quoque turbant, ut futilis scriptor in § 63. καὶ ἑαυτὸν δὲ ἀναμφιλέκτοις τεκμηρίοις ἀπέφαινεν Εὐφορβον γεγονέναι.

In § 42. Φανερόν δὲ εἶναι καὶ διὰ τῆς ἀντικειμένης ἘΝΤΙΘέσεως. Sensu vacua haec oratio est. Rescribe τῆς ἀντικειμένης ΔΙΑΘέσεως. Dixerat περὶ τῆς σωφροσύνης et (ut apparet ex sqq.) ἡ ἀντικειμένη διάθεσις est ἡ ἀκρασία. Archytas Pythagoreus apud Stobaeum *Anthol.* I. 69. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν

ἀλλᾶν ΔΙΑθέσεων τᾶν ἀντικειμένων, et sic saepius ἢ ἀντικειμένη διάθεσις in Pythagoreorum fragmentis legitur.

In § 42. dicit Pythagoras Troianos et Graecos δι' ἐνδὸς ἀκρᾶσιαν ταῖς δεινοτάταις περιπεσεῖν συμφοραῖς τοὺς μὲν ἐν τῷ πολέμῳ, τοὺς δὲ κατὰ τὸν Ἀνάπλου. Quia certum est de navium reditu in patriam haec dici legendum est κατὰ τὸν Ἀπόπλου. Ἀνάπλους et ἀναπλεῖν dicebantur de iis qui ex Graecia Troiam versus vela dabant. Aristarchus ad Πιαδ. Α. 22. (ἢ διπλῆ) ὅτι ἀνάπλου τὸν ἐκ Πελοποννήσου εἰς Τροίαν πλοῦν λέγει.

In § 42. Pythagoras παρεκάλει τοὺς νεανίσκους καὶ πρὸς τὴν παιδείαν ἐνθυμεῖσθαι κελεύων ὡς ἄτοπον [ἄν] εἶη πάντων μὲν σπουδαιότατον κρίνειν τὴν διάνοιαν —, εἰς δὲ τὴν ἄσκησιν τὴν ταύτης μηδένα χρόνον μηδὲ πόνον ἀνηλωκέαι. Vitiose abundat ἄν. Pythagoras in recta oratione dixerat: ἄτοπόν ἐστιν, itaque in obliqua dicendum ὡς ἄτοπον εἶη.

Continuo sequitur: καὶ ταῦτα τῆς μὲν τῶν σωμάτων ἐπιμελείας τοῖς Φάυλοις τῶν Φίλων ὁμοιουμένης καὶ ταχέως ἀπολειπούσης, τῆς δὲ παιδείας καθάπερ οἱ καλοὶ κᾶγαθοὶ τῶν ἀνδρῶν μέχρι θανάτου παραμενούσης. Neminem vidisse inepte haec et stulte dici! Cur quaeso diligentia in curando corpore dicitur malis amicis esse similis et cito aliquem deserere? Curare corpus est, credo, in nostra potestate et cuius aetati proprium.

Manifestum est ea dici de re quae cito nolentes et invites destituant et retineri non possit, ut flos et robur florentis aetatis. Quid multa? pro ἐπιμελείας restituendum est εὐεξίας. Sic omnia clara et perspicua sunt, namque ἢ εὐεξία temporaria et brevis est, sive eam intemperantia absumserit (ut recte Pythagoras admonet in § 210. ἀκρασίαν ἅμα καὶ εὐεξίαν οὐ πάνυ γίνεσθαι περὶ τὸν αὐτόν) sive eam ingravescens aetas abstulerit. Propterea malis amicis similis esse dicitur et cito aliquem deserere.

In § 43. τὴν δὲ (παιδείαν) δυνατὸν εἶναι καὶ παρ' ἑτέρου ΠΑΡΑλαβεῖν καὶ τὸν δόντα μηδὲν ἦττον αὐτὸν ἔχειν. Vera scriptura in F. servata est: παρ' ἑτέρου ΜΕΤΑλαβεῖν, namque doctrinam qui habet μεταδίδωσι, qui accipit μεταλαμβάνει.

Quae leguntur § 37—58. merito admiratur Meinersius apud Kiesslingium vir acutus et perspicax, si quis alius, et (quod in philosophis perrarum est) optime Graece sciens, qui DICAEARCHI haec esse collegit ex Porphyrio § 18. „*oratio enim (inquit) tam elegans est et quae hic tamquam a Pythagora et dicta et cogitata traduntur iam sunt praeclara, tam vel huius philosophi vel illius aetatis ingenio convenientia ut vel mediocriter doctus sentiat se hic antiquum et magnum auctorem audire, neque aliquem eorum, qui post Christum Pythagorae vitam exposuerunt, illa dicere aut cogitare potuisse.*” Verissima haec omnia sunt, et est incredibile dictu quantopere et haec et quae ex ARISTOXENO sumta sint differant a futili loquacitate et anili superstitione Iamblichi et caeterorum, qui Pythagoram τὸν θαυματουργὸν Christo opponebant.

Videamus igitur an praeclarum Dicaearchi locum maculis quibusdam liberare possimus.

Docet Pythagoras iuvenes in § 37. ἐν τε τῷ κόσμῳ καὶ τῷ βίῳ καὶ ταῖς πόλεσι καὶ τῇ φύσει μᾶλλον τιμῶμενον τὸ προηγούμενον ἢ τῷ χρόνῳ ἐπόμενον. Recte in F. ἢ τῷ χρόνῳ ἐπόμενον. articulus abesse non potest.

Post pauca scribe: ὁμοίως δ' αὖ τῶν ἐν ταῖς ἀποικίαις pro δ' αὐτῶν τῶν ἐν κτῆ. et ex F. recipe εὐηργετηκότας pro εὐεργετηκότας.

Complura video in § 38 sqq. misere corrupta et mutilata, quibus nullam opem ferre possum, veluti ἐν οἷς — ἐξαμαρτάνειν et § 4. ἀπάντων δὲ τῶν ὄντων — οἰκεῖον ὑπάρχειν, in quibus sanae sententiae ne umbra quidem cernitur. Tenebo autem vetus institutum atque omnes locos huiuscemodi silentio transmittam obtemperans Comico poetae qui dicit:

ἢ λέγων Φαίνου τί μοι

σαφές παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν ἢ μὴ κόπτε με.

nisi quod pro σαφές Hegesippus (apud Athen. pag. 290 b.) dixit καινόν, quod mihi quidem non est satis.

In § 44. σχεδὸν γὰρ ταῖς ἀγωγαῖς διαφέρειν τοὺς μὲν ἀνθρώπους τῶν θηρίων, — τοὺς δὲ φιλοσόφους τῶν τυχόντων. Ex iis quae continuo adduntur conicias σοφούς pro φιλοσόφους Py-

thagoram dixisse. Lepidissime enim ita disserit: τοὺς μὲν θᾶττον τρέχοντας τῶν ἄλλων ἐκ μιᾶς πόλεως τῆς ἐκείνων ἑπτὰ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν εὐρεθῆναι, τοὺς δὲ τῆ COΦΙΑI προέχοντας ἐξ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης ἑπτὰ συναριθμηθῆναι. et nunc demum se ipsum commemorat Φιλόσοφον ita: ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς χρόνοις — ἔνα ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ προέχειν τῶν πάντων. unum esse ex omnibus φιλοσοφῶν.

Pythagoras enim veteres commemorans σοφούς appellat, ut omnes τοὺς ἑπτὰ σοφούς habebant in ore, de sua aetate loquens σοφὸν εἶναι dicit neminem, sed unum esse ex omnibus φιλοσοφῶν.

Pythagoras in § 44. narrat adolescentibus Crotoniatarum in palaestra τοὺς θᾶττον τρέχοντας τῶν ἄλλων ἐκ μιᾶς πόλεως τῆς ἐκείνων ἑπτὰ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν εὐρεθῆναι. Eiusdem rei memoria servata est apud Strabonem, cuius locum indicavit Heraldus, pag. 262. Casaub. δεκαὶ δ' ἡ πόλις (Croton) τὰ τε πολέμια ἀσκήσαι καὶ τὰ περὶ τὴν ἀθλησιν· ἐν μιᾷ γοῦν Ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων προτερήσαντες τῷ σάδιῳ ἑπτὰ ἄνδρες ἅπαντες ὑπῆρξαν Κροτωνιάται. Potest ex ea re confirmari id quod memoriae proditum est de tempore quo Pythagoras in Italiam venerit. In factis τῶν Ὀλυμπιονικῶν ad Olympiadem LIV. (a. Chr. 564.) legitur:

Ἰππόκρατος Κροτωνιάτης σάδιον.

ad Olymp. LV. (a. Chr. 560.):

Ἰππόκρατος ὁ αὐτὸς τὸ δεύτερον.

ad Olymp. LVIII. (a. Chr. 548.):

Διδύμητος Κροτωνιάτης σάδιον.

et post annos quadraginta ad Olymp. LXVIII. (a. Chr. 508.).

Ἰσχόμαχος Κροτωνιάτης σάδιον.

Quoniam omnia suadent ut Aristoxeno credamus Pythagoram circa Olympiadem LXII. (a. Chr. 532.) in Italiam venisse, necesse est hanc laudem Olympiæ reportasse Crotoniatas aut anno 564 aut 560 aut 548. annis circiter 34 aut 30 aut 18 ante Pythagoræ adventum, ita ut illius rei memoria aut recens aut non admodum vetus in Crotoniatarum animis haereret, quo scitius et lepidius id philosophus ad rem praesentem accommodavit.

In § 45. Pythagoras in Curiam (εἰς τὸ τῶν Χιλιῶν συνέδριον) vocatus prudenti consilio Principes monuisse narratur, qui summae reip. praeessent. ὑπολαμβάνειν αὐτοὺς ἔφη δεῖν κοινὴν παρακαταθήκην ἔχειν τὴν πατρίδα παρὰ τοῦ πλήθους τῶν πολιτῶν· δεῖν οὖν ταύτην διοικεῖν οὕτως ὡς μέλλουσι τὴν πίσιν παραδόντες τοῖς ἐξ αὐτῶν ποιεῖν. Praeclari consilii sententiam scribarum stupor obscuravit. In Codice Fl. est ὡς μέλλουσι τὴν πίσιν, quod quid sit intelligitur ex verbis quae praecedunt τὴν ὑπάρχον δμόνοιαν id est ὑπάρχουσαν. Itaque verum est: δεῖν οὖν ταύτην διοικεῖν οὕτως ὡς μέλλουσι τὴν πίσιν παραδόντες τοῖς ἐξ αὐτῶν ποιεῖν. Nihil aliud est τοῖς ἐξ αὐτῶν quam filiis eorum, ut in § 47. πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν γενομένους διακεῖσθαι γνησίως. Itaque ἡ πόλις μέλλει τὴν πίσιν παραδόντες τοῖς ἐξ αὐτῶν ποιεῖν est: quam civitas ipsis fidem habuit eandem ad eorum filios transmittet. Multitudo civium, inquit, temp. tamquam depositum vestrae fidei commisit. Hanc igitur ita gerite ut vestra potestas ad filios vestros transeat.

Deinde ita pergit dicere: ἔσεσθαι δὲ τοῦτο βεβαίως ἐὰν ἅπανσι ἴσοι τοῖς πολιταῖς ὧσι καὶ μηδενὶ μᾶλλον ἢ τῷ δικαίῳ ΠΡΟέχωσιν. Addenda est una literula ut fiat ΠΡΟέχωσιν. nullius rei magis quam iustitiae rationem habere eos ait oportere, nihil magis quam iustitiam ab iis spectari debere. Quod interpretes dedit: iustitia eminere Graece dicitur τῇ δικαιοσύνῃ πρόχειν, non τῷ δικαίῳ.

Post pauca revoca ex F. πάντα τὸν κόσμον ἀδικῶν pro συναδικῶν. et statim post in § 47. emenda προσήκειν δὲ τοῖς συνέδροις pro συνεδρῖοις.

In § 47. προσήκειν δὲ τοῖς συνέδροις μηδενὶ καταχρησασθαι τῶν θεῶν εἰς ὄρκον ἀλλὰ τοιοῦτους προχειρίζεσθαι λόγους ὧς καὶ χωρὶς ὄρκων εἶναι πιστούς. Praeclaram sententiam ex eodem fonte sumtam brevius rettulit Diogenes VIII. 22. μηδὲ δμνύναι θεούς· ἀσκεῖν γὰρ αὐτὸν δεῖν ἀξιοπίστον παρέχειν.

In § 47. ὡς [καὶ] τῶν ἄλλων ζώων μόνους ταύτης τῆς ἐννοίας αἰσθησιν εἰληφθῆσθαι. Molestum et absurdum καὶ delendum.

Quod sequitur: καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα τὴν τοῦ βίου μετέχουσαν ἰσοῦντας, ὡς τῶν μὲν πρὸς τοὺς ἄλλους συνθηκῶν τιθεμένων ἐν γραμματιδίῳ καὶ σήλαις, τῶν δὲ πρὸς τὰς γυναῖκας ἐν τοῖς

τέκνοις. *Manca et mutila sententia est. Exciderunt verba quaedam post τοῦ βίου μετέχουσιν.*

In § 48. σπουδάζειν δὲ καὶ τοῦτο ὅπως αὐτοὶ τε μόνως ἐκείνας εἰδήσωσιν αἷ τε γυναῖκες μὴ νοθεύσωσι τὸ γένος δλιγωρία καὶ κακίᾳ τῶν συνοικούντων. Potestne esse foedior barbarismus quam εἰδήσωσιν? In Codicibus omnibus optimis pessimis perfrequens est hoc barbarismi genus, ubi ὅπως praecedit, quod veteres cum indicativi futuro componebant, Graeculi cum aoristo coniunctivi. Itaque sedulo SIC et EI in ῆς et ῆ mutabant ἐρῆς et ἐρῆ scribentes et O vel ου in ω et € in η, ut coniunctivi essent. Exempla quia sunt ubique obvia et quia de eo errore saepius copiose et diligenter egimus satis erit nunc indicare locos Iamblichi ea labe affectos. Editur in § 108. ὅπως μὴδὲ ἄλλοι ἀναιρήσωσι τὰ δημοφῆ πρὸς ἡμᾶς ζῶα. et in § 206. ὅπως ἐπιθυμήσωσι μὲν ὧν δεῖ, φεύξονται δὲ τῶν ματαίων τε καὶ περιέργων ἐπιθυμιῶν. Nihil mali Editores in his suspicantur. Sine mora reponendum εἰδήσωσιν, νοθεύσωσι, ἀναιρήσωσι, ἐπιθυμήσωσι. Pro φεύξονται Kontos vir cl. φεύξονται reponerat, sed dabit mihi ἄφραξεονται unice huic loco convenire, ἀφείξονται τῶν ματαίων ἐπιθυμιῶν.

In § 48. ἔτι δὲ τὴν γυναῖκα νομίζειν ἀπὸ τῆς ἐξίας εἰληφόταC μετὰ σπονδῶν καθάπερ ἰκέτιν ἐναντίον τῶν θεῶν εἰσηχθαι πρὸς αὐτήν. Male sit stultis apographorum descriptoribus, qui duplici turpi mendo haec difformarunt. In archetypo est εἰληφόταC et εἰσηχθαι πρὸς αὐτόν, et sic optime habent omnia. ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα ἀπὸ τῆς ἐξίας εἰληφῶς μετὰ σπονδῶν νομιζέτω αὐτὴν καθάπερ ἰκέτιν ἐναντίον τῶν θεῶν πρὸς αὐτὸν εἰσηχθαι. Maritus dicitur τὴν γυναῖκα εἰσάγεσθαι πρὸς αὐτόν, ut vulgo dicebatur τὴν γυναῖκα οἰκαδ' ἄγεσθαι.

In § 49. εἶναι γὰρ οὐχ ἕτερόν τι ἀγαθὸν ἢ τὸν ἐν ἐκάστῃ πράξει καιρόν. Non est haec sententia sana neque integra. Intelligerem si scriptum esset: οὐχ ἕτερόν τι (μείζον) ἀγαθόν. non esse aliud maius bonum id est optimum esse.

Post pauca sequitur: νομίζειν δὲ — χεῖρισον (εἶναι) τὸν ἀναμένοντα διὰ τοῦ κακῶς παθεῖν αἰσθῆσθαι τὸ βέλτιον. Rectis-

sime F. τὸ βέλτιον, nam sic boni scriptores in ea re loqui solent. Plato in *Gorgia* pag. 468 b. τὰγαθὸν ἄρα διώκοντες καὶ βαδίζομεν ὅταν βαδίζωμεν οἰόμενοι βέλτιον εἶναι καὶ τούναντίον ἔσαμεν ὅταν ἐσῶμεν, et saepius alibi, ut τὸ βέλτιον sit plane idem atque τὸ συμφέρον.

In § 50. ἐπὶ πᾶσιν εἶπεν ὅτι τὴν πόλιν αὐτῶν οἰκεῖσθαι συμβέβηκεν Ἡρακλέα ὅτε τὰς βοῦς διὰ τῆς Ἰταλίας ἤλαυνεν ὑπὸ Λακίνιου μὲν ἀδικηθέντος, Κρότωνα δὲ βοηθοῦντα τῆς νυκτὸς πρὸς τὴν ἄγνοιαν ὡς ὄντα τῶν πολεμίων διαφθείραντος καὶ μετὰ ταῦτα ἐπαγγειλαμένον περὶ τὸ μνημα συνώνυμον ἐκείνων κατοικεῖσθαι πόλιν ἄνπερ αὐτὸς μετὰσχῆ τῆς ἀθανασίας. Palaeographiae ignoratio hunc locum pessime corrumpit. Scriptum est in F. οἰκεῖσθαι συμβέβηκεν ὡς λέγουσιν Ἡρακλέουτος non Ἡρακλέα, sed compendiolum syllabae ους nisi hoc agas literae a persimile est et legentem in fraudem inducit. Nunc omnia recte decurrunt: ὀκίσθαι (nam sic optime emendavit Kuster. pro οἰκεῖσθαι) συμβέβηκεν ὡς λέγουσιν Ἡρακλέους — ἀδικηθέντος — διαφείραντος — ἐπαγγειλαμένου. Deinde pro κατοικεῖσθαι, quod barbarum est, vera scriptura in F. servata est κατοικισθῆναι.

Praeterea emendaverim: ὡς ἔΓΝΑ τῶν πολεμίων, pro ὡς ὄντα, et verum videtur quod Holstenius ad Stephanum v. Λακίνιον coniecit Λακίνου pro Λακίνου. Ex Λακίνος enim appellatur Λακίνιον ὄρος et Λακίνιον ἀκρωτήριον et Ἡρα Λακίνια.

Ex eodem fonte manarunt quae scribit Diodorus Siculus IV. 24. 7. ὁ δ' Ἡρακλῆς μετὰ τῶν βοῶν περαιωθεὶς εἰς τὴν Ἰταλίαν προῆγε διὰ τῆς παραλίας καὶ Λακίνιον (L. Λακίνον) μὲν κλέπτοντα τῶν βοῶν ἀνεῖλε, Κρότωνα δὲ ἀκουσίως ἀποκτείνας ἔθαψε μεγαλητρῶς καὶ τάφον αὐτοῦ κατεσκεύασε. προεῖπε δὲ τοῖς ἐγχωρίοις ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους ἔσται πόλις ἐπίσημος δμώνυμος τῇ τετελευτηκότι.

Iterum in iis quae continuo sequuntur palaeographiae impedita gravissimum errorem peperit. Editur: ὡς τὴν χάριν τῆς ἀποδοῦσης εὐεργεσίας προσήκειν αὐτοὺς ἔφη δικαίως οἰκονομεῖν. Arena sine calce. In F. est χάριν τῆς ἀποδοῦς εὐεργεσίας. Quid est ἀποδοῦς? Nihil aliud quam ἀποδοθεῖς, neque est haec

compendii forma mira aut infrequens. Si quis hoc agit nulla est compendiosa scriptura ambigua: ἀποδοῖ esse participium constat. Ergo medium inter τῆς et εὐεργεσίας positum necessario est ἀποδοθείσης. et nulla superest in loco difficultas.

Eadem est omnium compendiorum, quibus οἱ εἰς τάχος γράφοντες utebantur, ratio et usus, ut ipsum per se ambiguum esse videatur, sed ἐκ τῶν συμφραζομένων nulla dubitatio aut ambiguitas superesse possit, ut in h. l. τὴν χάριν τῆς ἀποδοῖ εὐεργεσίας.

In § 51. τὸν δὲ πεισθέντα λέγουσιν Ἠγήσασθαι τοῖς παισὶ τοιαῦδε ὥστε μῆτε ἀρχεῖν λοιδορίας μηδὲ ἀμύνεσθαι τοὺς λοιδορομένους. Optime F. λέγουσιν Εἰςῆγήσασθαι. hoc enim est *praescipere, praescripta dare*, non ἡγεῖσθαι. Deinde lacuna est post τοιαῦδε. Verborum amissorum sententia pellucet, veluti: — τοιαῦδε (πρῶτον μὲν διὰ παντὸς εὐφημεῖν) ὥστε μῆτε ἀρχεῖν λοιδορίας μήτε ἀμύνεσθαι τοὺς λοιδορομένους.

Similiter in § 55. Pythagoras narratur Crotoniatarum matronis παραγγεῖλαι κατὰ πάντα τὸν βίον εὐφημεῖν.

In § 51. Pythagoras pueros admonens ait eos esse θεοφιλεσάτους καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τοὺς αὐχμούς ὑπὸ τῶν πόλεων ἀποσέλλεσθαι παρὰ τῶν θεῶν ὕδωρ αἰτησομένους ὡς μάλιστα ἐκείνους ὑπακούσαντος τοῦ δαιμονίου. Notae sunt in hac re puerorum preces apud Marcum Antoninum V. 7. ὕσον, ὕσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τῆς ἀρούρας τῆς Ἀθηναίων καὶ τῶν πεδίων. Læve vitium est in ultimis, ubi legendum; ὡς μάλις' ἌΝ ἐκείνους ὑπακούσαντος τοῦ δαιμονίου. Non potest enim ἄν abesse et matas est error ex vetere scriptura ΜΑΛΙΣΤΑ.

Est ea candida Graecorum opinio τοῖς καλοῖς καγαθοῖς τοὺς θεοὺς μᾶλλον ὑπακούειν. Menander in *Adelphis* apud Terent. IV. 5. 70.

ἀδὲ, pater,

Τὴ ποῖους θεοὺς συμπροσεύχεσθαι: κατὰ τὴν τῆς ἐμοῦ ἀποδοῖ
quo vir melior multo es quam ego obtemperaturos magis.

Graece dixeris: εὐ γὰρ οἶδα τοὺς θεοὺς σοὶ μᾶλλον ἂν ὑπακούσαντας. Pythagoras in § 54. matronas admonet: καθάπερ ἐτέρου μέλλοντος ὑπὲρ αὐτῶν ποιῆσθαι τὰς εὐχὰς βούλουσι' ἂν ἐκείνους

εἶναι καλὸν κάγαθὸν ὡς τῶν θεῶν τούτοις προσεχόντων, οὕτως αὐτὰς περὶ πλείους ποιεῖσθαι τὴν ἐπιείκειαν ἴν' ἐτοίμως ἔχωσιν αὐτοὺς ταῖς εὐχαῖς ὑπακουσομένους. Itaque nostro scribendum ὡς μάλις' ἌΝ ἐκείνοις ὑπακούσαντος τοῦ δαιμονίου, quod plane idem est atque ὡς μάλις' ἐκείνοις ὑπακουσομένου τοῦ δαιμονίου, sed nisi ἄν addideris neque sententiae neque Graecitatis ratio constabit.

Quam multo distent Romanorum sensus in eadem re a candore et mansuetudine et humanitate amabilium Atheniensium ostendit Donati ad locum Terentii annotatio: „*Tibi obtemperatos magis: MIRA sententia Deos obsequi bonis, QUASI BONIS HOMINIBUS MULTUM DEBEBANT.*”

ὡς χαρίεν ἐστ' ἄνθρωπος ὅταν ἄνθρωπος ᾖ.
ut ipse Menander dixit.

In § 52. χωρὶς δὲ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὴν πόλιν τῶν Κροτωνιατῶν ἐπαγγείλασθαι τὸν Ἀπόλλωνα τῷ ἡγεμόνι τοῦ οἰκισμοῦ ΔΩΚΕΙΝ ΓΕΝΕΑΝ. Qui haec scripsit Dicaearchus antiqua oracula et alia et quae ad conditores urbium pertinebant probe habebat cognita. Oraculum hoc ipsum servavit Diodorus Siculus VIII. 17.

Μύσκελλε βραχύνωτε, Φιλεῖ σ' ἐκάεργος Ἀπόλλων
καὶ γενεὰν δώσει· τόδε δὲ πρότερόν σε κελεύει
οἰκῆσαι σε Κρότωνα μέγαν καλαῖς ἐν ἀρούραις.

ubi *σε* inepte repetitum est et οἰκῆσαι vitiosum. Scribendum esse existimo: τόδε δὲ προΠΑΡΟΙΘΕ κελεύει οἰκίσσαι σε Κρότωνα. Perspicuum est ea omnia in Graecia maiore aut nata esse aut saltem memoriae prodita. Antiquissimus omnium testis Ἴππυς ὁ Ῥηγῖνος, qui Κτίσιν Ἰταλίας scripserat (teste Suida in v.), et primus vetusta oracula collegerat, ut apparet ex Zenobio III. 42. Δῶρον δ' ὅ, τι δῶ τις ἐπαίνει: αὕτη κόμμα ἐστὶ χρησμοῦ τοῦ δοθέντος Μυσκελλῶ τῷ Ῥυκί καθ' ὃν δὴ χρόνον Κρότωνα οὐκ ἐβούλετο οἰκίζειν. — ὡς Φησιν Ἴππυς ἐν τῷ περὶ χρόνων. Φησὶ δὲ οὕτως ἔχει τὸν χρησμόν·

Μύσκελλε βραχύνωτε, παρὲκ θεὸν ἄλλα ματεύων
κλαύματα θηρεύεις, δῶρον δ' ὅ, τι δῶ τις ἐπαίνει.

Hinc veterum oraculorum notitia ad Antiochum Syracusanum, ad Ephorum, ad Timaeum et reliquos historicos et antiquarios

pervenit, unde sumserunt Diodorus, Strabo, alii. Nihil horum doctos Peripateticos fugiebat.

In § 53 pueris praecipit Pythagoras ἦν μέλλουσιν εἰς τὸ γῆρας βαδίζειν ταύτην εὐθὺς ἐξορμῶντας τοῖς Ἑλληλυθόσιν ἐπακολουθεῖν. Sensus caret simplex ἐλληλυθόσιν et addita praepositione scribendum τοῖς ΠΡΟελληλυθόσιν ἐπακολουθεῖν. Socrates ad Cephalum in Platonis *Rep.* pag. 328. d. ita dicit: χαίρω διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐτῶν πυνθάνεσθαι ὥσπερ τινὰ ὄδον ΠΡΟελληλυθόντων, ἦν καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τις ἐστίν. Ipsa natura verbi ἐπακολουθεῖν manu ducit ad προελληλυθέναι.

Continuo perguit sic: καὶ τοῖς πρεσβυτέροις μηδὲν ἀντιλέγειν. οὕτω γὰρ εἰκότως ὕστερον ἀξιῶσειν μηδὲ αὐτοὺς τοὺς νεωτέρους ἀνταδικεῖν. Sic Kiessling. Kusterus μηδὲ αὐτοὺς τοὺς νεωτέρους ἀδικεῖν. quorum illud absurdum est, hoc a sententia loci abhorret. Non enim possumus ἀνταδικεῖν nisi eum qui nobis *iniuriam fecit prior*; et qui numquam senioribus oblocutus est iure postulat ut sibi seni iuniores *non contradicant*, non ut sibi *iniuriam non faciant*. Legitur in F. (et in apographis) μηδὲ αὐτοῖς τοῖς νεωτέροις ἌΝΤΙΔΙΚΕῖν, et dixerat Dicæarchus: μηδὲ αὐτοῖς ΤΟΤΟ νεωτέροῖς ἌΝΤΙΔΙΚΕῖν. Nihil interest inter ἀντιλέγειν et ἀντιδικεῖν, et quia ἀντιλέγειν praecessit necesse erat alio verbo eiusdem potestatis uti. Hoc demum iustum et aequum est: *qui iunioribus senibus numquam oblocutus erat εἰκότως ἀξιῶ μηδὲ ἑαυτῷ τοὺς νεωτέρους ἀντιλέγειν*. Scriba alias res agens pro αὐτοῖς τοὺς νεωτέρους substituit αὐτοῖς τοῖς νεωτέροις vicina vicinis de more accommodans sententiae securus.

Ἄντιδικεῖν solere ἀττικισί figurate dici pro ἀντιλέγειν ostendit Lysiae locus κατ' Ἄνδοκίδου pag. 104. 15. (Ἄνδοκίδης ἔφασκε) τὸν Ἀρίστικπον ἀσεβεῖν περὶ τὸν Ἑρμῆν τὸν αὐτοῦ πατρῶν, ὁ δὲ — ἦν τε δίδικει ἢ μὴν τὸν Ἑρμῆν ὑγιαῖ τε καὶ ὄλον εἶναι. — ὁμοῦς μέντοι ἵνα μὴ ὑπὸ τούτου πράγματ' ἔχοι δούς ἀργύριον ἀπηλλάγη.

In § 54. Pythagoras matronas admonet: ἔπειτα τοῖς θεοῖς προσφέρειν ἃ μέλλουσι ταῖς χερσὶν αὐτὰς ποιεῖν. Confusus est in

his naturae ordo. Rescribendum: ἔπειθ' Ἄ τοῖς θεοῖς προσφέρειν μέλλουσιν. Vides unde verborum perturbatio nata sit.

Post pauca recte Kiessling. ἢ μηδὲν ἐναντιῶσθαι πρὸς τοὺς ἀνδρας pro μηδέ.

In § 55. παραγγεῖλαι δὲ καὶ (Pythagoram matronis) κατὰ πάντα τὸν βίον αὐτάς τε εὐφημεῖν καὶ τοὺς ἄλλους ὄρᾶν ὅποσα ὑπὲρ αὐτῶν εὐφημήσουσι καὶ τὴν δόξαν τὴν παραδεδομένην μὴ καταλύσωσι μηδὲ τοὺς μυθογράφους ἐξελέγξωσιν κτέ. Certa emendatione Kuster. pro ὄρᾶν restituit δρᾶν, quae saepius inter sese commutari et Kusterus ad Suidam v. Ὀργεῶνας ostendit et nos in *Miscell. Crit.* pag. 430. Praeterea requiro: — εὐφημήσουσιν ἸΝΑ καὶ τὴν δόξαν μὴ καταλύσωσιν κτέ.

Statim sequitur: — μηδὲ τοὺς μυθογράφους ἐξελέγξωσιν οἱ θεωροῦντες τὴν τῶν γυναικῶν δικαιοσύνην ἐκ τοῦ ΠΡΟCίεσθαι μὲν ἀμάρτυρον τὸν ἱματισμὸν καὶ τὸν κόσμον ὅταν τινὶ ἄλλῳ δέῃ χρῆσαι, μὴ γίνεσθαι δὲ ἐκ τῆς πίσεως δίκας μηδὲ ἀντιλογίας ἐμυθοποίησαν τρεῖς γυναῖκας ἐνὶ κοινῷ πάσας ὀφθαλμῶ χρωμένας διὰ τὴν εὐχερῆ κοινωνίαν. Certam Kusteri emendationem ΠΡΟῖεσθαι olim receptam oportuit nec negligendum quod τινὶ ἄλλῃ pro ἄλλῳ Kieslingius restituit.

Dicaearchus lepidissimi vir ingenii et in poëtis Comicis multum versatus huius observationis partem non sumsit ex veteribus mythographis sed ex Aristophanis *Ecclesiazusis* vs. 446. ubi de mulieribus dicitur:

ἔπειτα συμβάλλειν πρὸς ἀλλήλας ἔφη
ἱμάτια, χρυσί, ἀργύριον, ἐκπώματα,
μόνας μόναις οὐ μαρτύρων ἐναντίον,
καὶ ταῦτ' ἀποφέρειν πάντα κοῦκ ἀποσερεῖν,
ἡμῶν δὲ τοὺς πολλοὺς ἔφασκε τοῦτο δρᾶν.

B. vῆ τὸν Ποσειδῶ μαρτύρων γ' ἐναντίον.

Eodem spectat quod continuo sequitur: ὅπερ ἐπὶ τοὺς ἄρρενας μετατεθὲν ὡς ὁ προλαβὼν ἀπέδωκεν εὐκόλως καὶ ἐτοιμῶς τῶν ἑαυτοῦ μεταδιδούς ἐυδένᾳ ἂν προσδέξασθαι λεγόμενον ὡς μὴ οἰκεῖον αὐτὸν τῆ φύσει. Sic in F. legitur, sed emendandum ὡς μὴ οἰκεῖον ὄΝ αὐτῶΝ (τῶν ἀνδρῶν) τῆ φύσει. Significat autem

οὐδένα ἂν παραδέξασθαι idem quod οὐδένα ἂν πισειῦσαι. Si de viris idem diceretur (inquit) nemo crederet, quoniam id cum illorum ingenio non congruit.

Est ea ironica observatio Aristophane quam Pythagora dignior.

In § 56. ἔτι δὲ τὸν σοφώτατον τῶν ἀπάντων ΛΕΓόμενον καὶ συντάξαντα τὴν Φωνὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ σύνολον εὐρετὴν κατασάντα τῶν ὀνομάτων κτῆ. Legendum τὸν σοφώτατον τῶν ἀπάντων ΓΕΝόμενον, nam Pythagoras quoque impense admirabatur eum

primus qui nomina rebus Imposuit.

et omnino Pythagoras dicendi usum et vocabulorum rationem et proprietatem diligenter animadvertere solet et ex eo fonte peracutas quasdam observationes et probationes haurire. Pueros iubet § 51. περὶ τὴν παιδείαν τὴν ἐπώνυμον τῆς ἐκείνων ἡλικίας σπουδάζειν, et h. l. demonstrat mulierum erga Deos pietatem ex eo quod qui primus imposuit nomina rebus ἐκάστην τὴν ἡλικίαν αὐτῶν συνώνυμον ἐποίησατο θεῶ. nempe κέρην, νύμφην, μητέρα, μαῖαν. Μαῖαν pro *avia* Doricum esse monet: τὴν δὲ παῖδα ἐκ παίδων (melius παῖδας ἐκ παίδων) ἐπιδοῦσαν κατὰ τὴν Δωρικὴν διάλεκτον μαῖαν, quod indicio est in Graecia maiore haec olim esse cogitata et dicta et omnes veritatis numeros habere, ut et reliqua a Dicaearcho de his rebus scripta.

Crotoniatarum matronas (§ 56) ita movit Pythagorae admonitio, ut ultro pretiosas vestes deponerent: ὥστε τὰ πολυτελῆ τῶν ἱματίων μηδεμίαν ἐνδύεσθαι τολμᾶν ἀλλὰ Θεῖναι πάσας εἰς τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν πολλὰς μυριάδας ἱματίων. Dicaearchum scripsisse suspicor: ἀλλ' ἌΝΑθεῖναι πάσας. Venerant matronae ad Iunonis Lacinae templum, de quo Livius XXIV. 3. *sex millia aberat ab urbe nobili (Crotone) templum ipse urbe nobiliss Lacinae Iunonis sanctum omnibus circa populis.* Errore legitur apud Strabonem pag. 262 Casaub. πρώτη δ' ἐστὶ Κρότων ἐν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίοις ἀπὸ τοῦ Λακινίου, ubi fortasse ἑκατὸν καὶ expungendum. Venerant igitur matronae ad Iunonis Lacinae templum non tantum ut Pythagoram audirent sed simul ut festum Iunonis diem celebrarent. Itaque auratas vestes et reliqua ornamenta ad pompam secum attulerant, sed postquam

Pythagoræ verba audiverunt οὐδεμία τὰ πολυτελῆ τῶν ἱματίων ἐνδύεσθαι ἐτόλμησεν, neque ea domum retulerunt, sed εἰς τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν non ἔθηκαν, sed ἈΝέθηκαν, ut solebant pretiosa vestimenta et alibi et in Iunonis Laciniæ templo dedicari.

Haec quoque, ut vides, omnes veritatis numeros habent, unde et suspicari licet factum id esse ἐν τῇ ἐπὶ Λακινίῳ πανηγύρει τῆς Ἥρας, εἰς ἣν συμπορεύονται πάντες Ἰταλιῶται, ut scribit Aristoteles ἐν τοῖς θαυμαστοῖς cap. 96. Westerm. quem locum descripsit Athenaeus pag. 541. a.

Omnino cum toto hoc loco comparandum est id quod ex Theopompo descripsit Iustinus XX. 4. (Pythagoras matronas Crotoniatarum) *docerat pudicitiam et obsequia in viros. — consecutusque disputationum assiduitate erat ut matronae auratas vestes caeteraque dignitatis suae ornamenta veluti instrumenta luxuriae deponerent easque omnia delata in Iunonis aedem ipsi deae CONSECRARENT.*

Sequitur: λέγεται δὲ καὶ τοιοῦτὸν τι διελθεῖν, ὅτι περὶ τὴν χώραν τῶν Κροτωνιατῶν ἀνδρὸς μὲν ἀρετὴ πρὸς γυναῖκα διαβεβόηται Ὀδυσσεὺς οὐ δεξαμένου παρὰ τῆς Καλυψοῦς ἀθανασίαν ἐπὶ τῷ τὴν Πηνελόπην καταλιπεῖν, ὑπολείποτο δὲ ταῖς γυναῖξιν εἰς τοὺς ἀνδρας ἀποδείξασθαι τὴν καλοκάγαθίαν ὅπως εἰς Ἴσον καταστήσωσι τὴν εὐλογίαν. Haec quoque in Graecia maiore cogitata et dicta esse apparet. In Italia enim nata fama est insulam Calypsus haud ita procul a Crotone et promontorio Lacinio sitam fuisse. Scylax in *Periplo* cap. 13. ἀπὸ Ῥηγίου — Κρότων, Λακίνιον ἱερὸν Ἥρας καὶ νῆσος Καλυψοῦς, ἐν ἣ Ὀδυσσεὺς ὄκει παρὰ Καλυψοῖ. Plin. H. N. III. 15. *promontorium Lacinium, cuius ante oram insula X millibus passuum a terra Dioscoron, altera Calypsus, quam Ogygiam appellasse Homerus existimatur.* Qua fama late per Italiam sparsa Pythagoras dicere poterat: περὶ τὴν χώραν τῶν Κροτωνιατῶν ἀνδρὸς ἀρετὴ πρὸς γυναῖκα διαβεβόηται et scitissime fabulam veterem in rem suam convertit.

Insulam Calypsus exadversus Lacinium sitam nemo umquam mortalium viderat, namque omnino nullae sunt in illo mari insulae nec maiores nec minores. Hoc curant scilicet οἱ μυθολογοῦντες. Per multa saecula eadem fama in Italia inferiore volitabat per ora virorum. Memorabilem locum Procopii *de*

bello Gotthico IV. 22. pag. 575. Dindorf. commode attulit Car. Müllerus ad Scylacis locum l. Procopius, qui hos tractus optime noverat, ita scribit: νῆσον οὐδεμίαν ἐν τῷδε τῷ διάπλῳ (a *fretulo* *Siculo* *usque* *Corcyram*) οἰκουμένην ξυμβαίνει εἶναι ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Χάρυβδιν πορθμοῦ μέχρι ἐς τὴν Κέρκυραν ὡς πολλάκις ἐγὼ ἐνταῦθα γενόμενος διηπορούμην ὅπῃ ποτὲ ἄρα τῆς Καλυψοῦς ἡ νῆσος εἴη. ταύτης γὰρ τῆς θαλάσσης οὐδαμῆ νῆσον τεθέαμαι. Sed ut est natura hominum ficti pravique tenax suspicari se dicit Calypsus insulam circa Corcyram sitam fuisse: καὶ Φαίη ἄν τις τὴν Καλυψῶ ἐνταῦθα γενέσθαι καὶ ἀπ' αὐτῆς τὸν Ὀδυσσεῖα γῆς τῆς Φαιακίδος (*Corcyrae*) ὄντα οὐ πολλῶ ἀποθεν ἢ σχεδὸν, ὡς Φησιν Ὅμηρος, ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ νηὸς τινος χωρὶς ἐνθένδε διαπορθεύσασθαι.

Non magna igitur spes est fore ut insula Calypsus reperiat, nisi forte ab eo, qui Ulyssis regiam et villam Laërtae nuper reperisse narratur.

Reliquum est mendum in verbis: ὑπολείπειτο δὲ ταῖς γυναῖξιν εἰς τοὺς ἀνδρας ἀποδείξασθαι τὴν καλοκάγαθIAN, ὅπως εἰς ἴσον καταστήσῃ τὴν εὐλογίαν. Sententia est manca et imperfecta, quia intercidit vocabulum necessarium. Supplendum existimo: ἀποδείξασθαι τὴν ἸCHN καλοκάγαθIAN. Praeterea scribe εἰς ἴσον (ἴσον Ionicum est) et καταστήσῃOTCIN.

In fine loci legitur § 57. ἀπλῶς δὲ μνημονεύεται διὰ τὰς εἰρημένους ἐντεῦξεις περὶ Πυθαγόραν οὐ μετρίαν τιμὴν καὶ σπουδὴν καὶ κατὰ τὴν πόλιν τῶν Κροτωνιατῶν γενέσθαι καὶ διὰ τὴν πόλιν περὶ τὴν Ἰταλίαν. Huc usque pertinet locus ex praeclaro scriptore antiquo excerptus, quem DICARARCHUM esse Meinersio prorsus assentior. Optime id collegit vir acutus et perspicax ex Porphyrii *vita Pythagorae* § 18. 19. ἐπεὶ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐπιβάς ἐν Κρότῳ ἐγένετο, Φησὶν ὁ ΔΙΚΑΙΑΡΧΟΣ, ὡς ἀνδρὸς ἀφικομένου πολυπλάνου τε καὶ περιττοῦ καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν ὑπὸ τῆς τύχης εὖ κεχρηγημένου (τὴν τε γὰρ ἰδέαν εἶναι ἐλευθέριον καὶ μέγαν χάριν τε πλείστην καὶ κόσμον ἐπὶ τε τῆς Φωνῆς καὶ τοῦ ἤθους καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἔχειν) οὕτως διατεθῆναι τὴν Κροτωνιατῶν πόλιν ὡς ἐπεὶ τὸ τῶν γερόντων ἀρχεῖον ἐψυχαγώγησε πολλὰ καὶ καλὰ διαλεχθεῖς, τοῖς νέοις πάλιν ἡβητικὰς

ἐποιήσατο παραινήσεις ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελευσθεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς παισὶν ἐκ τῶν διδασκαλείων ἀθρόως συνελθοῦσιν· εἶτα ταῖς γυναιξὶ καὶ γυναικῶν σύλλογος αὐτῷ κατεσκευάσθη. Γενομένων δὲ τούτων μεγάλη περὶ αὐτὸν ἠξήθη δόξα. Vides haec omnia examussim respondere iis, quae in eximio fragmento apud Iamblichum § 36—57 leguntur, nisi quod verba nonnumquam in brevius contracta sunt et aliter conformata oratio est manente eadem sententia. In una tantum re tenui et exigua dissentiunt. Apud Porphyrium narratur Pythagoras primum τὸ τῶν γερόντων ἀρχεῖον (vitiose editur ἀρχαῖον) ψυχαγωγῆσαι, deinde magistratum iussu ἡβητικᾶς ποιήσασθαι παραινήσεις. Apud Iamblichum primum omnium εἰσῆλθεν εἰς τὸ γυμνάσιον et facunda oratione adolescentes admonuit § 37—44, deinde § 45. ἀπαγγελλέντων ὑπὸ τῶν νεανίσκων πρὸς τοὺς πατέρας τῶν εἰρημένων ἐκάλεσαν οἱ Χίλιοι τὸν Πυθαγόραν εἰς τὸ συνέδριον καὶ προεπαίνεσαντες (sic F. pro ἐπαινέσαντες) ἐπὶ τοῖς πρὸς τοὺς υἱοὺς ῥηθεῖσιν ἐκέλευσαν εἶ τι συμφέρον ἔχει λέγειν τοῖς Κροτωνιάταις ἀποφύνασθαι πρὸς τοὺς τῆς πολιτείας προκαθημένους. Sed hoc leve et minutum est et sic saepe fit ubi complura memoriter referuntur. Notavimus iam antea nonnulla Dicaearchi a Timaeo esse in suas historias recepta. Addam unum luculentum exemplum. Dicaearchus induxerat § 56. Pythagoram dicentem: τὸν συντάξαντα τὴν Φωνὴν τῶν ἀνθρώπων — συνιδόντα ὅτι τῆς εὐσεβείας οἰκειότατόν ἐστι τὸ γένος τῶν γυναικῶν ἐκάστην τὴν ἡλικίαν αὐτῶν συνώνυμον ποιήσασθαι θεῷ καὶ καλέσαι τὴν μὲν ἄγαμον ΚΟΡΗΝ, τὴν δὲ πρὸς ἄνδρα δεδομένην ΝΤΜΦΗΝ, τὴν δὲ τέκνα γεννησαμένην ΜΗΤΕΡΑ, τὴν ἢ παῖδας ἐκ παιδῶν ἐπιδουῶσαν κατὰ τὴν Δωρικὴν διάλεκτον ΜΑΙΑΝ. Audi nunc Timaeum apud Diog. Laërt. VIII. 11. Τίμαιος φησὶν ἐν δεκάτῃ ἰσοριῶν λέγειν αὐτὸν τὰς συνοικούσας ἀδράσι θεῶν ἔχειν ὀνόματα ΚΟΡΑΣ, ΝΤΜΦΑΣ, εἶτα ΜΗΤΕΡΑΣ καλουμένας. Nonne manifesto haec ex illis?

Dicaearchus Messenae in Sicilia natus vicinam Graeciam maiorem et res Italicas optime noverat. Eximius eius locus est de Pythagora apud Porphyrium § 56 ex quo ὁδοῦ πάρεργον nonnulla vitia corrigere iuvat. *Dicaearchus auctor est* (inquit) τῶς πολλοὺς (τῶν Πυθαγορείων) σποράδην κατὰ τὴν πόλιν ὡς ἔτυχον εἰς ἌΚΤΤ διαφθαρήναι. Egregie emendavit C. Müller (*Fragm. Histor.* II. pag. 245.) *ΕΚΑΚΤΟC et sic ὡς ἔτυχεν

ἕκαστος legendum. Πυθαγόραν δὲ τὸ μὲν πρῶτον εἰς Καυλωνίαν τὸν ὄρμον σωθῆναι. ἐκεῖθεν δὲ πάλιν εἰς Λοκρούς· πυθομένους δὲ τοὺς Λοκρούς τῶν γερόντων (*Senatorum* sive τῶν Χιλίων) τινὰς ἐπὶ τὰ τῆς χώρας ὄρια ἀποσεῖλαι. τούτους δὲ πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσαντας εἰπεῖν „Ἡμεῖς, ὦ Πυθαγόρα, σοφὸν μὲν ἄνδρα σε καὶ δεινὸν ἀκούομεν· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἰδίοις νόμοις οὐδὲν ἔχομεν ἐγκαλεῖν. Αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων πειρασόμεθα μένειν· σὺ δὲ ἐτέρωθί που βάδιζε λαβὼν παρ' ἡμῶν εἴ του κεκρημένος τυγχάνεις”. quae sic scribenda et constituenda sunt: ἀλλ' ἐπεὶ τοῖς ἰδίοις νόμοις οὐδὲν ἔχομεν ἐγκαλεῖν, αὐτοὶ μὲν — σὺ δ' ἐτέρωθε ποὶ βάδιζε. ex quibus colligas nondum illo tempore Zaleucum Pythagoreum Locrensibus scripsisse leges ¹⁾. In fine loci Dicaearchus scribit: πανταχοῦ γὰρ ἐγένοντο μεγάλαι γάσεις, ἃς ἔτι καὶ νῦν οἱ περὶ τοὺς τόπους μνημονεύουσί τε καὶ διηγοῦνται τὰς ἐπὶ τῶν Πυθαγορείων καλοῦντες. Novo exemplo apparet quid sit ἔτι καὶ νῦν, id est νῦν *Dicaearcho* duobus fere post Pythagoram saeculis.

In § 58. *Pythagoras dicitur primus sapientiae studiosum* (Φιλόσοφον) sese appellasse οὐ καινοῦ μόνον ὀνόματος ὑπάρξας ἀλλὰ καὶ πρᾶγμα οἰκεῖον ΠΡΟεκδιδάσκων χρησίμως. Sententia manifesto postulat ΠΡΟεκδιδάσκων. Cicero *Tusc. Quaest. V. 4. nec vero Pythagoras nominis solum* (philosophi) *inventor sed rerum etiam ipsarum amplificator fuit.*

In § 58. ὡς γὰρ ἐκεῖσε (*ad ludos*) παντοδαποὶ Φοιτῶντες ἄνθρωποι ἄλλος κατ' ἄλλου χρεῖαν ἀΦικνεῖται, ὁ μὲν χρηματισμοῦ τε καὶ κέρδους χάριν ἀπεμπολῆσαι τὸν φόρτον ἐπειγόμενος, ὁ δὲ δόξης ἕνεκα ἐπιδειξόμενος [ἦκει] τὴν βώμην τοῦ σώματος. Expungendum est ἦκει, quod et eleganter compositae sententiae concinnitatem vitiat et arcte coniungenda dirimit. Expuncto ἦκει apparet vitium in praecedentibus ubi legendum: παντοδαποὶ Φοιτῶντες ἄνθρωποι ἄλλος κατ' ἄλλου χρεῖαν ἀΦικνεῖται, non ἀΦικνεῖται, ut ratio et usus dicendi postulant.

1) Cicero de Legg. II. 6. *quid? quod Zaleucum istum negat ullum fuisse Timaeum ad Atticum VI. 1. Quis Zaleucum leges Locris scripsisse non dicit? num igitur iacti Theophrastus, si id a Timaeo tuo familiariter reprehensum est?*

Quae leguntur § 58 sqq. ab Heraclide Pontico, Platonis auctore, sumta esse a Meinersio putantur. Est sane scriptor perelegans, veluti § 58 τούς μὲν γὰρ χρημάτων καὶ τρυφῆς αἰρεῖ τίθος, τοὺς δὲ ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἴμερος, Φιλονικίαι τε δοξομανεῖς κατέχουσιν.

In sqq. editur: καλὴν μὲν οὖν εἶναι τὴν τοῦ σύμπαντος οὐρανοῦ θέαν, — κατὰ μετουσίαν μέντοι τοῦ πρώτου καὶ τοῦ νοητοῦ εἶναι αὐτὸ τοιοῦτον. Addita vocula quae in huiuscemodi comparatione necessaria est legendum: καλὴν μὲν οὖν εἶναι ΚΑΙ τὴν τοῦ σύμπαντος οὐρανοῦ θέαν, et sic demum intelligitur μέντοι in sqq. κατὰ μετουσίαν ΜΕΝΤΟΙ τοῦ πρώτου.

In § 59. σοφία est secundum Pythagoram ἡ τῶ ὄντι ἐπιστήμη [τις] ἢ περὶ τὰ καλὰ πρῶτα καὶ θεῖα καὶ ἀκήρατα καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχοντα ἀσχολουμένη, ἃν μετοχῆ καὶ τὰ ἄλλα ἂν εἴποι τις καλὰ. Dele τις quod cum 'Ἡ ἐπιστήμη pugnat. In sqq. optime F. περὶ τὰ καλὰ ΤΑ πρῶτα, quod etiam sine libris restitui debuisset.

Caeterum haec omnia magis sunt Platonica quam Pythagorea.

In § 60. ad fabulas pueriles delabimur: μέχρι τῶν ἀλόγων ζῶων ἀναλυτικὸν τι καὶ νουθετικὸν ἐπέκτητο Πυθαγόρας. Pro νουθετικὸν rectissime F. νουθετητικὸν dedit. Sed ἀναλυτικὸν quoque corruptum est. Quid in eo lateret saepe quaesivi sed numquam repperi.

In sqq. διδασκαλία πάντα περιγίγνεται τοῖς νοῦν ἔχουσιν ὄπου καὶ τοῖς — ἀμοιρεῖν λόγου νομιζομένοις. Nihil est in his difficultatis, ut Kusterus opinabatur. Idem recte emendavit: ὄπου ΓΕ καί, quod dudum receptum oportuerat.

Vanus est et puerilis admodum scriptor qui ea litteris mandavit quae leguntur in § 60—63 et apud Porphyrium in § 23 sq. Serio narrat Pythagoram egregie cordatum hominem, si quis alius „*ursam iureiurando adegisse*“, ὀρκῶσαι τὴν ἄρκτον μηκέτι ἐμφύχου καθάπτεσθαι. Quae verba praeierit et quo pacto in eius verba ursa iuraverit narrare neglexit.

Iterum diu et multum cum bove egit καὶ εἰς τὸ οὖς πολλὴν ὄραν προσψιθυρίσας τῷ ταύρῳ (qui ingenio paullo tardior fuisse videtur) tandem ei persuasit ut a fabarum esu abstineret. Atque hae ineptiae insertae sunt praeclaris Dicaearchi et Aristoxeni testimoniis. Quidquid de Pythagorae et Pythagoreorum abstinentia a fabarum esu (ut nonnulli adeo mortem obire quam fabis vesci maluerint) nugantur scriptores recentiores, de nihilo esse ficta declarat eximium Aristoxeni testimonium apud Gellium N. A. de quo infra dicemus.

Pergit narrare nugator bovem semel a Pythagora admonitum posthac semper fabis abstinuisse. Mirari desines ubi audiveris τὸν βοῦν ἐκεῖνον — κατὰ τὸ τῆς Ἡρας ἱερὸν (Tarenti) γηρῶντα διαμεμενηκέναι — ὑπὸ πάντων ἀνθρωπίναις τροφαῖς σιτούμενον, ἃς οἱ ἀπαντῶντες αὐτῷ προσώρεγον. Sic igitur abstinebat fabis, quas nemo dabat. Mendosum est ὑπὸ πάντων σιτούμενον. Emenda σιτιζόμενον.

Sequioris aetatis hunc scriptorem esse arguit forma plebeia in § 62. ἀετὸν ὑπεριπτάμενον pro ὑπερπτόμενον. Graeculi ἴπταμαι pro πέτομαι dicebant.

In § 62. ἀετὸν ὑπεριπτάμενον — καταγαγεῖν λέγεται καὶ καταψήσαντα πάλιν ἀφεῖναι. Diserte in F. καταγαγεῖν legitur ut apud Porphyrium pro vulgata μεταγαγεῖν. Aegerrime distinguuntur in Codicum scriptura μ̄ et κ̄.

Ex hisce omnibus Pythagoras δέδεικται (§ 62. in fine) τὴν Ὀρφείως ἔχων ἐν τοῖς θηρίοις ἡγεμονίαν καὶ κηλῶν αὐτὰ [καὶ κατέχων] τῇ ἀπὸ τοῦ εὐόμοτος [τῆς Φωνῆς] προΐούσῃ δυνάμει. Nemo, ut opinor, τῆς Φωνῆς retinere volet. Pro κηλῶν in libris est κυκλῶν. Feliciter repertum κηλῶν docet languidum et iners καὶ κατέχων insiticism esse.

In § 63. καὶ ἑαυτὸν δὲ ἀναμφιλέκτοις τεκμηρίοις ἀπέφαιεν Εὐφορβὸν γεγονέναι Πάνθου υἱόν. Vera lectio apud Porphyrium est ἀπέφηνεν. O stolidos homines, qui haec ἀναμφιλέκτοις τεκμηρίοις probata esse inepti credebant!

Reliqua sunt perinde stolida quamquam confidenter admodum

pro certis et indubitatis proferuntur: *ἐναργέστατα καὶ σαφῶς ἀνεμίμνησκε τῶν ἐντυγχανόντων πολλοὺς τοῦ προτέρου βίου, ὃν αὐτῶν ἡ ψυχὴ πρὸ τοῦ τῷδε τῷ σώματι ἐνδεθῆναι πάλαι ποτὲ ἐβίωσεν.* Unde haec scire Pythagoram opinabantur? et quo pacto memoriam hanc funditus deletam *renovare* poterat? Quanto melius Cicero *Tusc. Quaest. I. 6 Ego autem non commemini antequam sum natus me miserum. Tu ei meliore memoria es velim scire ecquid de te recordere.*

Post pauca τὰ ἰσορούμενα (inquit) περὶ τῆς ἐν Μυκῆναις ἀνακειμένης — ἀσπίδος παρίεμεν ὡς πάνυ δημῶδη, πλὴν ὄγε διὰ πάντων τούτων βουλόμενον δεικνύναι ἐκεῖνό ἐστιν. Pro βουλόμενον Scaliger ἐβουλόμην coniecit, quod cum παρίεμεν non congruit. Recte F. βουλόμεθα paullo perplexius scriptum.

In fine § F. servavit ἐντεῦθεν ἤρχετο pro ἘΝἤρχετο.

In § 64. τοῖς μὲν γνωρίμοις τὰς λεγομένας ἐξαρτύσεις τε καὶ ἐπαφὰς συνέταττε καὶ συνηρμόζετο. Supplendum esse ἐξαρτύσεις τε (καὶ συναρμογὰς) καὶ ἐπαφὰς primum colligas ex § 114. σύμπαν τὸ Πυθαγορικὸν διδασκαλεῖον τὴν λεγομένην ἐξ ἄρτυσιν καὶ συναρμογῶν καὶ ἐπαφῶν ἐποιεῖτο μέλεσι τισιν ἐπιτηδεύοις εἰς τὰ ἐναντία πάθη περιάγον χρησίμως τὰς τῆς ψυχῆς διαθέσεις. Si quis enim utrumque locum § 64 et 114. inter se comparare volet, videbit illa ex his sumta esse et repetita verbis partim iisdem partim diversis eandem notionem continentibus. Multo est melior et purior oratio et stilus in § 114. deterior aliquanto et negligentior Iamblichi dictio est, sed dicitur ab utroque idem. Satis erit paucos hos locos inter se conferre:

§ 64.

μηχανώμενος κεράσματα τινῶν μελῶν — δι' ὧν βραδίως εἰς τὰ ἐναντία περιέτρεπον καὶ περιήγουν τὰ τῆς ψυχῆς πάθη.

§ 65.

ἐπὶ τε ὕπνον ἐσπέρας τρεπομένων τῶν ὀμιλητῶν ἀπήλλαττε μὲν αὐτοὺς τῶν ἡμερινῶν ταρα-

§ 114.

μέλεσι τισιν ἐπιτηδεύοις εἰς τὰ ἐναντία πάθη περιάγον χρησίμως τὰς τῆς ψυχῆς διαθέσεις.

§ 114.

ἐπὶ τε γὰρ εὐνάς τρεπόμενοι τῶν μεθ' ἡμέραν ταραχῶν καὶ ΠΕΡΙηχημάτων ἐξεκάθαιρον τὰς

χῶν καὶ ἐνηχημάτων διεκάθαιρέ
τε συγκεκλυδασμένον τὸ νοητικὸν
ἡσύχους τε καὶ εὐνοείρους ἔτι δὲ
μαντικούς τοὺς ὕπνους αὐτοῖς
ἀπειργάζετο.

τὰς διανοίας — καὶ ἡσύχους πα-
ρεσκευάζον ἑαυτοῖς ἐκ τούτου καὶ
ὀλιγοείρους καὶ εὐνοείρους τοὺς
ὑπνους.

In priore loco pro Ἐνηχημάτων ex altero ΠΕΡΙηχημάτων est reponendum.

Ex eadem utriusque loci comparatione grave mendum ex § 114. eximi poterit. Editur:

in § 114.

ἔτι δὲ καὶ ὅτε ἄνευ λέξεως με-
λισμάτων ὍΠΟΤ τε καὶ πάθη
καὶ νοσήματά τινα ἀφυγίαζον.

in § 64.

τὴν διὰ μουσικῆς παιδευσιν —
κατετήσατο διὰ τε μελῶν τινῶν
καὶ ρυθμῶν ἀφ' ὧν ΤΡΟΠΩΝ
τε καὶ παθῶν ἀνθρωπίνων ἰάσεις
ἐγίνοντο.

ex quo intelligitur male mulcatum locum sic redintegrari oportere: ἄνευ λέξεως (διὰ) μελισμάτων (τινῶν καὶ ρυθμῶν) ΤΡΟΠΟΤΣ τε καὶ πάθη καὶ νοσήματά τινα ἀφυγίαζον. Paene oculis cernimus veterem lacunam **μελισμάτων**** ὍΠΟΤ* τε καὶ πάθη. Evidens est in ΟΠΟΤ nomen aliquod latere, quod fuisse ΤΡόπουC ex altero loco apparet.

§ 65.

ἀπὸ δὲ τῆς εὐνῆς πάλιν ἀνισα-
μένων τοῦ νυκτερινοῦ κάρου καὶ
τῆς ἐκλύσεως καὶ τῆς νωχελείας
αὐτοῦς ἀπήλασσε διὰ τινων
ἰδιοτρόπων ἁσμάτων.

§ 114.

ἔξανισάμενοί τε τὰς ἐκ κοίτης
νωχελείας πάλιν καὶ κάρους δι'
ἄλλοτρόπων ἀπήλασσαν ἁσμά-
των.

Manifestum est eadem haec esse verbis paullo aliter enunciata in eandem sententiam.

Praeterea sciendum comparationem hanc a lyra sumtam, cuius proprie sunt ἐξάρτυσις καὶ συναρμογὰ καὶ ἐπαφά, Pythagoreis in deliciis fuisse et passim legi. Euryphamus Pythagoreus in Stobaei *Floril.* CIII. 27. λύρα πᾶσα χρητίζει τριῶν τούτων τυχέν· ἐξαρτύσιος, συναρμογᾶς, ἐπαφᾶς τινὸς μουσικᾶς. Hippodamus Pythagoreus in Stobaei *Floril.* XLIII. 93. πᾶσα πολιτικὰ κοινωνία λύρα παντελεῖ ποτέοικε τῷ ἐξαρτύσιός τε δέεσθαι καὶ συναρμογᾶς καὶ τὸ τελευταῖον ἐπαφᾶς τινὸς καὶ προσχράσιος μουσικᾶς. Callicratidas Pythagoreus in Stobaei *Floril.* LXXV. 16.

πᾶς ὁ οἶκος καθάπερ ψαλτήριον τριῶν τούτων χρηζέει τυχέν· ἐξαρτύσιος, συναρμογᾶς, ἐπαφᾶς τινὸς μωσικᾶς.

Ἐξαρτύεσθαι proprie in ea re poni solet: apud Anaxilam Athenaei pag. 183 b. ἐν Λυροποιῶν inducitur ὁ λυροποιός ita dicens:

ἐγὼ δὲ βαρβίτους τριχόρδους πηκτίδας
κιθάρας λύρας σκινδαψὸν ἐξηρτύομαι.

in Archetypo Marciano est σκινδαψούς ἐξηρτύομαι, ut metro consulerent σκινδαψὸν reposuerunt, sed sententia pluralem postulat. Legendum Δωρισί·

ἐγὼ δὲ βαρβίτοC τριχόρδοC πηκτίδαC
κιθάραC λύραC σκινδαψοC ἐξαρτύομαι.

Figurate Iamblichus § 94. qui ex optimo scriptore haec descripsit: εἰ δὲ πάντα ἀκριβῶς αὐτῷ ἐπιβλέποντι ἐξηρτυμένοι ἐφαίνοντο τοῖς ἀγαθοῖς ἡθέσιν, ubi edebatur ἐπιβλέποντεC ἐξηρτημένοι, emendavit utrumque Kusterus. Id ipsum quod reposuit in F. diserte scriptum est ἐπιβλέπον cum duobus punctis (..) i significantibus, ut (:) pro α ponitur, et ἐξηρτυμένοι.

In § 65. τῆς νωχελείας αὐτοὺς ἀπήλλασσε διὰ τινων ἰδιοτρόπων ἁσμάτων καὶ μελισμάτων ψιλῆ τῆ Κράσει διὰ λύρας ἢ καὶ Φωνῆς συντελουμένων. Mendum est in κράσει. Legendum ψιλῆ τῆ Φράσει, ut § 227. ἄπερ ψιλῆ μὲν τῆ Φράσει γραῶδεσιν ὑποθήκαις ἔοικεν.

In § 65. Pythagoras τὸν νοῦν ἐνήριδε ταῖς μεταρσίαιC τοῦ κόσμου συμφωνίαιC Ἐνακούων, ὡC ἐνέφαινε, μόνος αὐτὸC — τῆC καθολικῆC τῶν σφαιρῶν — ἁρμονίαιC. Male sit nugatoribus, qui multis post Pythagoram saeculis haec miracula stultis prudentissimo viro imputarunt, ut etiamnunc ἢ τῶν σφαιρῶν ἁρμονία ab uno tantum homine audita risum moveat et iocum.

Mendosum est ἐνακούων. Legendum Ἐπακούων, ut in § 66. de re eadem: ἑαυτῷ γὰρ μόνῳ — ἐπήκοα τὰ κοσμικὰ Φθέγματα ἐνόμιζεν.

In § 67. versus sunt Empedoclis:

ὁππότε γὰρ πάσαισιν δρέξαιτο πραπίδεσσι
ρεῖά γε τῶν ὄντων πάντων λεύσεσκεν ἕκαστα.

Lege πάσῃσιν ex F. et in sq. versu: ρεῖ· Ὁ ΓΕ τῶν ὄντων

— λεύσσεσκεν. Nihil est γε in βεῖτ᾽ γε et ὀμηρικῶς dixerat Empedocles βεῖτ' ὄ γε — λεύσσεσκεν ἕκαστα.

Idem locus bis et ter ab Iamblichō descriptus est

§ 68.

πρὸς δὲ τούτοις ἐμφύχων ἀποχὴν πάντων καὶ ἔτι βρωμάτων ἀκολάσων ταῖς ἐπεγρίαις τοῦ λογισμοῦ καὶ εἰλικρινεῖαις ἐμποδιζόντων κτεδείξε τοῖς ἑταίροις, ἔχεμυθίαν τε καὶ παντελῆ σιωπὴν πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν συνασκοῦσαν ἐπὶ ἔτη πολλά, σύντονόν τε καὶ ἀδιάπνευσον περὶ τὰ δυσληπτότατα τῶν θεωρημάτων ἐξέτασιν τε καὶ ἀνάληψιν· διὰ ταῦτα δὲ καὶ αἰοινίαν καὶ ὀλιγοσιτίαν καὶ ὀλιγοῦπνίαν, δόξης τε καὶ πλούτου καὶ τῶν ὁμοίων ἀνεπιτήδευτον κταφρόνησιν (Ἐ. φρόνησιν) τε καὶ κτεξανάσασιν καὶ αἰδῶ μὲν ἀνυπόκριτον πρὸς τοὺς προσήκοντας, πρὸς δὲ τοὺς ὁμηλικὰς ἄπλασον ὁμοιότητα καὶ φιλοφροσύνην, συνεπίτασιν τε καὶ παρόρμησιν πρὸς τοὺς νεωτέρους φθόνου χωρὶς.

§ 187.

τοῦ δὲ αὐτοῦ εἶδους ἐστὶν ἀποχὴ ἐμφύχων ἀπάντων καὶ προσέτι βρωμάτων τινῶν ἀκολάσων — καὶ αἱ ἐπήρειαι τῶν ἐμποδιζόντων τοῦ αὐτοῦ ἐστὶν εἶδους. ἔτι δὲ ἔχεμυθία τε καὶ παντελῆς σιωπῆς πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν συνασκοῦσα, ἢ τε σύντονος καὶ ἀδιάπνευτος περὶ τὰ δυσληπτότατα τῶν θεωρημάτων ἀνάληψις τε καὶ ἐξέτασις· διὰ δὲ τὰδε καὶ αἰοινία καὶ ὀλιγοσιτία καὶ ὀλιγοῦπνία, δόξης τε καὶ πλούτου καὶ τῶν ὁμοίων ἀνεπιτήδευτος κατεξανάσασις καὶ αἰδῶς μὲν ἀνυπόκριτος πρὸς τοὺς προσήκοντας, περὶ δὲ τοὺς ὁμηλικὰς ἄπλασος ὁμοιότης καὶ φιλοφροσύνη, συνεπίστασις δὲ καὶ παρόρμησις πρὸς τοὺς νεωτέρους φθόνου χωρὶς.

In priore loco scribendum: βρωμάτων (τινῶν) ἀκολάσων ΤΑC ΘΤΑΤΓΕΙΑC τοῦ λογισμοῦ καὶ ΤΑC εἰλικρινεῖΑC ἐμποδιζόντων, et idem in secundo loco nunc pessime mulcato olim fuit scriptum, ubi nonnulla interposita sunt aliunde sumta et cum reliquis minime congruentia.

Recurrit idem locus § 225. sic scriptus: (εἰς del.) τοῦτο μὲν γὰρ ἀποχὴ ἐμφύχων ἀπάντων καὶ προσέτι βρωμάτων τινῶν ἤσκεῖτο γενναίως, τοῦτο δὲ ἔχεμυθία τε καὶ παντελῆς σιωπῆς πρὸς τὸ γλώσσης κρατεῖν συνασκοῦσα ἐπὶ ἔτη πολλά [τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν ἐγύμναζε, dele alienae manus additamentum loci compositionem

vitiāns], ἢ τε σύντονος καὶ ἀδιάπνευστος περὶ τὰ δυσληπτότατα τῶν θεωρημάτων ἐξέτασις τε καὶ ἀνάληψις· διὰ ταῦτα δὲ αἰονία καὶ ὀλιγοσιτία καὶ ὀλιγοῦπνία δόξης τε καὶ πλούτου καὶ τῶν ὁμοίων ἀνεπιτήδευτος καταφρόνησις. [καὶ ταῦτα πάντα εἰς ἀνδρείαν αὐτοῖς συνέτεινεν, hoc quoque est παρέμβλημα fortasse ipsius Iamblichi pugnant cum loci sententia et conformatione verborum, neque enim ἢ τῶν ἐμφύχων ἀποχή, ἢ ἐχεμυθία, ἢ σύντονος ἐξέτασις, ἢ αἰονία, ἢ δόξης τε καὶ πλούτου καταφρόνησις *fortitudinem* (ἀνδρείαν) animis indebant, sed *gravitatem* et *constantiam*, et verborum ea est compositio ut omnia haec pendeant ex ἡτκεῖτο γενναίως. Eadem de causa dixerat τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ, non ΕΙC τοῦτο μὲν.]

In § 68. ἀποχὴν βρωμάτων τινῶν ταῖς ἐπεγρίαις (sic F.) τοῦ λογισμοῦ καὶ εἰλικρινείαις ἐμποδιζόντων κατέδειξε τοῖς ἐταίροις. Ut vera lectio indagetur, namque ἘΠΕΓΡΙΑΙC nihil est, compara locum in § 13. καὶ τοῦτου ὀλιγοῦπνίαν καὶ ἐπαγρίαν καὶ ψυχῆς καθαρότητα κτησάμενος. et in § 187. καὶ αἱ ἐπήρειαι. Unum et idem vocabulum latet in triplici mendo ΕΠΕΓΡΙΑΙC et ΕΠΑΓΡΙΑΝ et ἘΠΗΡΕΙΑΙ, quod videamus an expriscari possimus ex § 74. μετὰ τοὺς καθαρμούς — δι' οὓς ἀγγχίνοιά τε καὶ ψυχῆς εὐάγειαι — ἐνεφύοντο. et ex § 105. ἐπειδὴν — Φαυερὰ καὶ εὐαγῆ ἀντὶ σκοτεινῶν γένηται. et ex § 106. ὅσα δὲ εἰς μαντικὴν ἐνεπόδιζεν ἢ πρὸς καθαρότητα τῆς ψυχῆς καὶ ἀγνεῖαν (sic F.) — παρῆνει φυλάττεσθαι. et ex § 107. καὶ τὰ πρὸς εὐάγειαν (F. εὐᾶ) δὲ ἐναντίως ἔχοντα καὶ ἐπιθολῶντα τῆς ψυχῆς τὰς καθαρότητας. Nempe duo erant adiectiva formata alterum ex τὸ ἄγος εὐαγῆς, εὐαγῶς, εὐάγεια, alterum ex ἡ αὐγῆ εὐαυγῆς, εὐαύγεια, quae quamquam toto coelo distant perpetuo inter se confunduntur. Εὐαυγῆς est εὐσεβῆς, θεοσεβῆς, ὁσιος, sed εὐαυγῆς est λαμπρῆς; Φαινός *lucidus*, *clarus*, et opponuntur inter se εὐαυγῆς et σκοτεινός. Hinc facile est hos locos omnes ordine emendare. Legendum § 68. ταῖς ΕΤΑΓΓΕΙΑΙC τοῦ λογισμοῦ. et § 13. ΕΤΑΓΓΕΙΑΝ καὶ ψυχῆς καθαρότητα. et § 187. αἱ ΕΤΑΓΓΕΙΑΙ δὲ αἱ τοῦ λογισμοῦ. et § 74. ψυχῆς ΕΤΑΓΓΕΙΑ. et § 105. ἐπειδὴν — ΕΤΑΓΓΗ ἀντὶ σκοτεινῶν γένηται. et § 106. πρὸς καθαρότητα τῆς ψυχῆς καὶ ΕΤΑΓΓΕΙΑΝ. et § 107. τὰ πρὸς ΕΤΑΓΓΕΙΑΝ δὲ ἐναντίως

ἔχοντα. Magnam horum locorum partem occupavit sic emendare Hemsterhusius apud Dindorf. ad St. Th. v. Εὐαγής. Hemsterhusius et alia complura de genere hoc aliunde attulit et locum ex Iamblichi *Protreplico* (pag. 360. Kiessl.) ἀφ' ὧν λαμπροτάτη τις εὐαγία καὶ ἀδιάπταισος περὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα συνίσταται, ubi haud dubie ΕΤΑΤΓΕΙΑ reponendum, quod unice ad τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα accommodatum est. Eadem fere notio inest in verbis εὐαυγής, λαμπρός, εἰλικρινής, Φαινός (Φανός), καθαρός, quibus opponuntur σκοτεινός, θολερός, ἐπιθολοῦσθαι et sim.

Idem Hemsterhusius Aeschylo reddidit in *Persis* vs. 466.

ἔδραν γὰρ εἶχε παντὸς ΕΤΑΤΓΗ στρατοῦ.

pro εὐαγῆ, quod Dindorfium retinuisse miror, et Euripidi in *Supplic.* vs. 652.

ἀμφὶ δ' Ἠλέκτρας πύλας

ἔστην θεατῆς πύργον ΕΤΑΤΓΗ λαβών.

pro εὐαγῆ, quod plane ineptum est. Platoni idem reddidit *de Legg.* pag. 952 a. μαθοῦσι μὲν εὐΑΤγέσερα — μὴ μαθοῦσι δὲ σκοτεινότερα. et in *Timaeo* pag. 58 d. ἀέρος τὸ μὲν εὐΑΤγέσατον — ἡ δὲ θολερώτερος, unde Iamblichus sumsit (*de Myster.* 80. 21.) τὸ εὐΑΤγέσατον — τοῦ ἀέρος, non εὐΑγέσατον, et apud Aristotelem *de mundo* cap. 5. κόσμος λαμπρότητι εὐΑΤγέσατος.

Addit Hemsterhusius verissimam observationem hanc: „Pythagoreis imprimis αὐγή et voces inde natae placuerunt.” et unum affert ex Stobaeo locum: ἔχων περιαυγέα καὶ διαυγέα τὴν ἔποψιν.

Mallem tamen pro Pythagoreis Dorienses nominasset, qui crebro αὐγά, αὐγάσδομαι, ποταυγάσδομαι, ποταύγασις et multa hinc derivata usurpabant, διαυγής, τηλαυγής, παναυγής, περι-αυγής, συναυγής, μελαναυγής, ἀνταυγής similiterque εὐαυγής.

Nota est Spartanorum cantilena:

ἀμέες δὲ γ' εἰμέες, αἱ δὲ λῆς αὐγάσδεο.

et palmaris Koenii emendatio in Stobaei *Floril.* XLVIII. 62. ὥσε τὼς ποταυγασμένως αὐτὸν κατακοσμηθῆμεν, ubi in vicinia est ἡ ποταύγασις. Una opera emendari poterit locus Stobaei *Floril.* I. 81 in Archytæ fragmento: τὸ λαμπρὸν Φάος μαρΑΤγίαν περιτίθησι τοῖς ὀφθαλμοῖς, quod nihil habet cum αὐγή commune sed corrigendum est ex loco Ecphanti Pythagorei in Stob. *Floril.* XLVIII. 64. μαρμαρυγαὶ τε γὰρ πολλαὶ καὶ σκο-

τοδινάσεις ὡς ἐφ' ὕψος ὀθνηῖον ἀναβάντας τὼς νόθως ἀπήλεξαν, unde reponendum: μαρΜΑΡΤΓᾶν περιτίθηΤι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ut apud Iamblichum § 228. ὑπὸ τῆς λαμπροτάτης αὐτῶν μαρμαρυγῆς ἀποσρέφουσαι τὰ ὄμματα.

In § 68. in F. legitur: αὕτη μὲν οὖν ἤδη μουσικῆς ἐπετηδέυετο αὐτῷ κατάρΤΤσις τῶν ψυχῶν, in quo latet: αὕτη μὲν οὖν Ἡ ΔΙΑ μουσικῆς.

Rectissime idem κατάρΤΤσις pro κατάρΤΤσις dedit. Sunt enim in ea re Pythagoreis usitata verba καταρΤΤεῖν et καταρΤΤσις. Iamblichus § 95. ἐπεσκόπει γὰρ πῶς ἔχουσι φύσεως πρὸς ἡμέρωσιν· ἐκάλει δὲ τοῦτο κατάρΤΤσιν. Hippodamus Pythagoreus in Stobaei *Florilegio* XLIII. 93. in fine: τοὶ νέοι δέονται σωφρονισμῷ καὶ καταρΤΤύσιος. Hinc certa parata est correctio verbis Archytae apud Stobaeum *Floril.* I. 80. δεινὰ γὰρ ἀτυχία συναγαγὲν καὶ καταρΤΤίσαι τὰν ψυχᾶν, ἃ δὲ εὐπραγία τοῦναντίον ἐπᾶραι καὶ κενῶσαι. Legendum: δεινὰ γὰρ Ἄ ἀτυχία — καταρΤΤΤΤΑΙ (καταρΤΤῶσαι) τὰν ψυχᾶν. Deinde pro ridicula lectione κενῶσαι emendandum esse arbitror ΧΑΤῶσαι, id est *inflare, tumidum reddere*.

In § 68. τὸ γενικὸν τῶν περὶ τὰ μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα πῶν ᾤετο δεῖν ὑπάρχειν καὶ τὰς τῆς ἐμφύτου (F. καὶ τοῦ ἐμφῶ) πᾶσιν ἀκρασίας τε καὶ πλεονεξίας βασάνους τε ποικιλώτατας καὶ κολάσεις καὶ ἀνακοπὰς πυρὶ καὶ σιδήρῳ συντελουμένας διαθεσμοθετῆσαι τοῖς χρωμένοις. Cf. § 225. ἦν δὲ γενικὸν αὐτῶν τὸ περὶ τὰ μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἐπίπνονον καὶ αἰ τῆς ἐμφύτου πᾶσιν ἀκρασίας τε καὶ πλεονεξίας βάσανοι, ποικιλώταται τε κολάσεις καὶ ἀνακοπαὶ πυρὶ καὶ σιδήρῳ συντελούμεναι ἀπαραιτήτως.

Sunt haec illis multo meliora et a Iamblichō paullo negligentius descripta. In utroque loco scribendum γενικόν pro γενικόν. In priore legendum — βασάνους ποικιλώτατάς ΤΕ κολάσεις (et sic F.). Deinde in F. legitur — σιδήρῳ κατ' αὐτὴν συντελουμένας. Absurdum est κατ' αὐτὴν additum, sed ex altero loco emergit vera lectio: — σιδήρῳ ἀπαραιτήτως συντελουμένας. Supererat *Α*ΑΙΤ**, idque inepte expletum.

Bis legitur idem locus § 69. et § 229, quae inter se comparare operae pretium est. Haec sunt perboni scriptoris, quae Iamblichus hic illic suo stilo corrumpit. Corrigendum est ex § 229. δι' εὑσεβείας καὶ ἐπισημονικῆς θεΡΑΠείας pro θεωρίας, et λογιστικοῦ pro λογικοῦ et πρὸς τὰ τοῦ ἀλόγου εἶδη, ubi εἶδη perierat, et διὰ νομιμότητος ὑγιοῦς, et σώματος — καὶ τῶν ἐγκεκριμένων αὐτῷ ἐναντίων δυνάμεων εἰρήνευσιν. pro ἐγκεκριμένων editur ἐγκεκρυμμένων, sed non sunt hae facultates in corpore ἀθεσπείας. Codex F. utroque loco ἐγκεκριμμένων exhibet.

Praeterea scrib. καὶ τῆς εἰς ταύτην διαίτης, ut est in F. et in § 229.

Paullo ante in verbis: ἀνδρὸς δὲ πρὸς γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ οἰκείους omissa sunt carissima capita ex § 229 revocanda, ubi legitur: ἀνδρὸς δὲ πρὸς γυναῖκα ἢ ΤΕΚΝΑ ἢ ἀδελφούς.

Sequitur

§ 70.

πάντων τούτων ἐν ἐνδὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κατὰ σύλληψιν καὶ συγκεφαλαίωσιν ὀνόματος τοῦ τῆς Φιλίας εὐρετῆς καὶ νομοθέτης ὁμολογουμένως Πυθαγόρας ἐγένετο.

§ 230.

ἐν πᾶσι δὴ τούτοις ἐνδὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κατὰ σύλληψιν τοῦ τῆς Φιλίας ὀνόματος ὄντος εὐρετῆς καὶ νομοθέτης ὁμολογουμένως Πυθαγόρας ἐγένετο.

In priore loco dele ἔν ante ἐνδὸς. Vides καὶ συγκεφαλαίωσιν a Iamblichō additum esse de suo ad κατὰ σύλληψιν.

In secundo loco expunge ὄντος ut sit sana sententia. Coniungenda sunt enim εὐρετῆς καὶ νομοθέτης ἐνδὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ — ὀνόματος, ut § 70. rectissime legitur.

In § 70. περιῆγεν ἐπὶ τὸ νοητὸν τὸ θεῖον ὄμμα κρεῖττον ὄν σωθῆναι κατὰ τὸν Πλάτωνα μυρίων σαρκίνων ὀμμάτων. Decantatus Platonis locus legitur *de Rep.* pag. 527. d. quem operae pretium est comparare cum testimonio Theonis Smyrnaei *περὶ ἀριθμητικῆς* cap. 4. pag. 6. edit. de Gelder. Ponam utramque scripturam sub uno conspectu:

PLATO.

ἡδὺς εἶ ὅτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλοὺς μὴ δοκῆς ἄχρησα μα-

THEO.

ἡδὺς εἶ ὅτι ἔοικας δεδιέναι μὴ ἄχρησα τὰ μαθήματα προστάτ-

θήματα προσάττειν. τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ Φαῦλον ἀλλὰ χαλεπὸν πισεῦσαι ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκάστου ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται τε καὶ ἀναζωπυρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων κρεῖττον ὄν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὄραται.

τοιμι. τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ Φαῦλοῖς ἀλλὰ πᾶσι χαλεπὸν πισεῦθῆναι ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκάστου οἷον ὄργανοῖς τὸ ψυχῆς ἐκκαθαίρεται καὶ ἀναζωπυρεῖται ὄμμα τυφλούμενον καὶ ἀποσβεννύμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων κρεῖττον ὄν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὄραται.

Complura sunt apud Theonem meliora quam in Platonis Codicibus, praesertim: οἷον ὄργανοῖς τὸ ψυχῆς ἐκκαθαίρεται — ὄμμα, et ΠΑΓΧάλεπον et ἀποσβεννύμενον. Similiter Plato dixit pag. 533. d. ἐν βορβόρῳ — τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον — ἀνάγει ἄνω. De suo Iamblichus pro captu suae aetatis σαρκίνων addidit.

In § 71. πρῶτον μὲν πυνθανόμενος πῶς τοῖς γονεῦσι καὶ τοῖς οἰκείοις τοῖς λοιποῖς ΕΙCIN ὠμιληκότες. Dicendi usus optativum postulat ΕΙΕΝ (εἶεν) ὠμιληκότες.

Post pauca editur: ἀποπειρώμενος πῶς ἐγκρατῶς ἔχουσιν ὡς χαλεπώτερον τῶν ἄλλων ἐγκρατευμάτων τοῦτο τὸ γλώσσης κρατεῖν. Primum repetita syllaba scribendum: ὡς χαλεπώτερον ὄΝ. Deinde cogita quid sit emendandum pro ἐγκρατῶς. Nempe πῶς ἔχουσι constanter cum genitivo nominis componitur, ut in § 72. δοκιμάζων πῶς ἔχει βεβαιότητος καὶ ἀληθινής Φιλομαθείας. et § 95. πῶς ἔχουσι φύσεως πρὸς ἡμέρωσιν. et § 93. ὡς ἔχοι ἕκαστος φύσεως καὶ δυνάμεως. Sic etiam nunc dixerat πῶς ἐγκρατεΪAC ἔχουσιν. Scin' quid in archetypo F. legatur? πῶς ἐγκρα, id est ἐγκρατείας, quod descriptores nesciebant.

Passim in F. similia leguntur veluti Φιλομά pro Φιλομαθείας.

Sequitur: ἐν δὴ τῷ χρόνῳ τούτῳ τὰ μὲν ἐκάστου ὑπάρχοντα [τουτέστιν αἰ οὐσίαι] ἐκοινοῦΝτο δίδόμενα τοῖς ἀποδεδειγμένοις εἰς τοῦτο γνωρίμοις, οἵπερ ἐκκλούντο πολιτικοὶ [καὶ] οἰκονομικοὶ τινες καὶ νομοθετικοὶ ὄντες. Expunge puerile emblemata τουτέστιν αἰ

οὐσίαι et reponere ἀνεκοινοῦτο. Pro ἐκάστου ὑπάρχοντα in F. est ἐκά id est ἐκάςΩΙ.

Expungendum esse καὶ argumento est οἰκονομικοί TINEC, namque οἰκονομικοί τινες ὄντες πολιτικοὶ ἐκαλοῦντο rectissime dicitur, sed ἐκαλοῦντο οἰκονομικοί τινες absurdum est.

In sqq. adde articulum ἕκ τε (τοῦ) βίου καὶ τῆς ἄλλης ἐπιεικείας κριθέντες.

In § 73. εἰ δ' ἀποδοκιμασθήσαν τὴν μὲν οὐσίαν ἐλάμβανον διπλῆν. Leg. οὐσίαν Ἄνελάμβανον. Deinde pro: συγτυχάνοντες δὲ αὐτοῖς οὕτω CTNETύγχανον ὡς ἄλλοις τισίν· ἐκείνους δὲ ἔφασαν τεθνάναι οὐς αὐτοὶ ἀνεπλάσαντο, legendum οὕτωC ἘNETύγχανον. Namque συντυχάνειν dicitur *de fortuito occidere*, ἐντυχάνειν τινί est προσφέρεισθαι πρὸς τινα *agere cum aliquo*. Pro ἀνεπλάσαντο F. servavit verum ἀνεπλάCCοντο, utpote de re inchoata, sed non perfecta.

In § 74. F. recte articulum obtulit μετὰ (τὴν) πενταετησίωπῆν.

In § 74. μετὰ — καθαρμούς τοσοῦτους τε καὶ τηλικούτους καὶ ἐκ ποικίλων οὕτω θεωρημάτων προσοδεύσαντες. Verum vidisse arbitror Kiesslingium qui ΠΡΟοδεύσαντAC corrigebat.

Graeculorum est προδεύειν pro *antecedere*, et apertum est hunc locum ex futilissimo scriptore ab Iamblichō esse descriptum.

Circa finem § 74. editur: κοινὰ γὰρ αὐτοῖς καὶ ταῦτα ἀπέκειτο ὑπὸ τινων εἰς τοῦτο ἐπιτηδείων νῆ ΔΓ' οἰκονομούμενα. Risum movet νῆ Δία in tali re sic interpositum. Suspisor olim fuisse, — ἐπιτηδείων ΔΙοικούμενα.

In § 80. Pythagoras narratur discipulos suos in duo genera divisisse τοὺς μὲν Πυθαγορείους καλέσας τοὺς δὲ Πυθαγοριστάς· ὥσπερ Ἄττικούς τινας ὀνομάζομεν, ἑτέρους δὲ Ἄττικιστάς. Mirifice perturbat omnia homo indoctus et levis. Pythagorei *resocli* post Diodorum Aspendium dicuntur πυθαγορίζειν, unde πυθαγορισταί appellabantur, sed hanc divisionem ipsi Pythagorae tribuere quale sit tu ipse existimato.

In § 82. — ἀκούσματα ἀναπόδεικτα καὶ ἄνευ λόγων. F. ἄνευ λόγῳ id est ἄνευ λόγου, quod verum est.

Post pauca: ὅσα παρ' ἐκείνου ἐρρήθη. Sic faex Graeculorum dicebat pro ἐρρήθη, ut εὐρέθη, ἤρέθη. Sexcenties vitiosa forma irrepsit in scripta veterum. Peccabant in solo indicativo: βεβῆναι enim et βεθείς nemo dicebat.

In § 82. quaerebant Pythagorei: τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός. δεύτερον δὲ τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον. τί σοφώτατον τῶν παρ' ἡμῖν; ἰατρική. Legendum esse existimo: τίς ὁ σοφώτατος; ἀριθμός· δεύτερον δὲ ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος. Aelianus V. H. IV. 17. (Pythagoras) ἔλεγεν ὅτι πάντων σοφώτατον ὁ ἀριθμός· δεύτερος δὲ ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος. Cicero *Tusc. Quaest.* I. § 62. „qui primus, quod summae sapientiae Pythagorae visum est, omnibus rebus imposuit nomina.” Plato eam rem hominum captum superare arbitrabatur, itaque in *Cratylō* dixit pag. 438 b. οἶμαι μὲν ἐγὼ μείζω τινὰ δύναμιν εἶναι ἢ ἀνθρωπείαν τὴν θεμένην τὰ πρῶτα ὀνόματα τοῖς πράγμασιν.

In § 83. τί τὸ βῆσον; τῷ ἔθει χρῆσθαι. Recte Kiessling. TO ἔθει.

Tum pro πρότερον γὰρ οὗτοι Πυθαγόρου ἐγένοντο recipiendum ex F. πρότεροί.

Paucis interpositis editur: δεῖ τεκνοποιεῖσθαι· δεῖ γὰρ ἀντικαταλιπεῖν τοὺς θεραπεύοντας τὸν θεόν. Natura rei clamat futurum esse reponendum τοὺς θεραπεύοντας. Misit qui de pace agerent Graece sonat ἔπεμψεν οἵτινες περὶ εἰρήνης διαλέγονται, vel τοὺς διαλεξομένους, ubi praesens esset plane ineptum.

In § 83. οὐ δεῖ τὰς λεωφόρους βαδίζειν [ὁδοὺς] οὐδὲ εἰς περιρραντήριον ἐμβάπτειν οὐδὲ ἐν βαλκνεῖω λούεσθαι. Scribe λούσθαι. Praeterea dele ὁδοὺς. Habebat lingua vetus hoc (et sunt haec verba ipsius Pythagorae) ut ὁδοὺς omitteret et simpliciter τὰς λεωφόρους μὴ βαδίζειν diceret. Additum est a sciolo idque perincommoda sede. Mendose scribitur apud Diogenem Laërt. VIII. 17. Ἐν τὸς λεωφόρου μὴ βαδίζειν pro τὰς λεωφόρους.

In § 85. ἐπὶ κολάσεως γὰρ ἐλθόντας δεῖ κολασθῆναι. Rectissime Kiessling. ἐπὶ κολάσει ex *Proterptico* pag. 134. οἱ ἀρχαιότεροι λέγουσι — ζῆν ἡμᾶς ἐπὶ κολάσει.

Diserte in F. scriptum est ἐπὶ κολάσει. et statim post idem dedit ἀνυπόδητον pro ἀνυπόδετον.

In § 85. ὑπομένοντα καὶ ἔχοντα τραύματα ἐν τῷ ἔμπροσθεν τελευτῆσαι ἀγαθόν, ἐναντίως δὲ ἐναντίον. Egregium sane praeceptum sed Tyrtaeo quam Pythagora dignius et ab h. l. et symbolorum Pythagorae explanatione prorsus alienum et eiusmodi ut nemo de populo id nesciat. Lepide dixit Comicus nescio quis:

τραύματ' ἐξόπισθ' ἔχων
τῆς δειλίας σημεῖα κούχι τοῦ θράσους.

In sqq. F. εἰς μόνον τῶν ζῶων pro εἰς μόνον.

In § 85. περὶ μετοικήσεως τῆς ἐντεῦθεν, emendandum est μετοικήσεως. *Migrate* enim est μετοικίζεσθαι, non μετοικεῖν. Saepissime in Codicibus nomina in — οἰκίσις ita vitiantur, ut — οἰκησις scribatur contra scriptoris sententiam. Plane eodem mendo liberandus est Plato in *Apologia* pag. 40 c. μεταβολή τις τυγχάνει οὔσα καὶ μετοικίσεις τῆς ψυχῆς ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, imo vero μετοικίσις, et in *Phaed.* pag. 117 c. et de *Legg.* pag. 850 c. ἢ τινα ἀναβολὴν τῆς ἐξοικίσεως ἀξίων ἑαυτῶ γίγνεσθαι. scrib. ἐξοικίσεως.

Rectissime legitur § 250. *Lysis in Achaia habitans* ἔπειτα εἰς Θήβας μετῴκησατο, ubi Menag. ad Diog. Laërt. VIII. 7. infeliciter admodum μετῴκησε reponebat.

C. G. COBET.

ADNOTATIONES CRITICAE

AD

ISAEI ORATIONES.

SCRIPSEIT

S. A. NABER.

In prima Oratione Isaei, quae est de Cleonymi hereditate, prima est paragraphus, in qua duo vocabula videntur excidisse. Quod ibi legitur: οὐ γὰρ τῶν Κλεωνύμου μόνον ἀμφισβητοῦσιν ἀλλὰ καὶ τῶν πατρῶων, ὀφείλειν ἐπὶ τούτοις ἐκείνῳ Φάσκοντες ἀργύριον, nondum nominavit orator adversarios in iis quae proxime praecedunt itaque requiro: ἀμφισβητοῦσιν οὗτοι· contendebant autem illi non se ipsos ὀφείλειν, quod absurdum est, sed eum in cuius gratiam Isaeus hanc orationem conscripsit. Ut in Graecis id insit, quod ratio suadet, supplendum erit: ὀφείλειν ἐπὶ τούτοις ἐκείνῳ ἡμᾶς Φάσκοντες ἀργύριον. Vicinia verbi Φάσκειν periculosa interdum fuit pronominibus ἡμᾶς ὑμᾶς τῶν. Luculentum est exemplum apud Thucydidem V. 49. Vetuerunt Elei ne Lacedaemonii interessent Olympicis ludis, quod multam non solvissent: οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐτοῖς, ἦν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ κατεδικάσαντο αὐτῶν, Φάσκοντες τῶν ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ὅπλα ἐπενεγκεῖν καὶ ἐς Λέπρεον

αὐτῶν ὀπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. Triplex in eo loco vitium inesse video. Primum parum Graece dictum esse existimo ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ· cum autem in uno alteroque Codice ἕκτω legatur pro ἐν τῷ, simplex admodum remedium est rescribere: ἐκ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ νόμου, quam lectionem itidem Dobraeus commendavit, nisi quod nescio quomodo pluralem numerum praeferebat: ἐκ τῶν Ὀλυμπιακῶν νόμων. Deinde nemo potest non offendi pronomine σφᾶς, quod ad Lacedaemonios scilicet referendum erit. In hoc maxime loco est videre, quam imperiti critici nonnulli fuerint, qui τὸν οὐ πάντεσσι βατόν emendare et interpretari sunt conati. Praestat illorum commenta oblivioni tradere; ne hoc quidem omnes intellexerunt, quanto melius esset σφῶν legere, quod Dobraeus coniecit, quam illud σφᾶς, quod ut tueantur, probare instituunt σφᾶς non subjectum sed obiectum esse verbi ἐπιφέρειν, quod recte cum duplici accusativo possit construi. Hoc probabitur, postquam apud Romanos inventum erit: *bellum inferre aliquem pro alicui*. At nimis violentum est pro σφᾶς reponere velle σφῶν. Fateor; sed succurrit medicina aliquanto lenior. Librarius bis scripsit Φάσκοντες, cum semel deberet: deletis sex literis quae abundabant, mansit in Codice ΦασκοντεςΦασ. Inde vitium ortum et locus integer erit, resecto inutili pronomine. Quod superest, displicet: αὐτῶν ὀπλίτας ἐσπέμψαι. Otiosum est illud αὐτῶν et requiritur ut dicatur, *quod* milites Lepreum missi sint. Fuerunt autem *mille*, quod efficitur e multa, quae fuit binarum minarum in singulos milites, summa autem minarum duorum milium. Hinc scribam: ἐς Λέπρεον χιλίουσ ὀπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. Non opus est indicare vitii originem.

Minime credibile est quod legitur in eadem Isaei oratione § 7: ἤκουσιν ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοὺς φίλους παρακαλέσαντες καὶ ῥήτορας παρασκευασάμενοι· ad eam causam orandam non opus erat plus uno oratore et ῥήτορα παρασκευασάμενοι omnino satis est. Sed multo gravius est vitium in § 10. Qui orationem pronunciavit, patruum habuit Diniam, qui post fratris mortem liberorum eius tutelam suscepit, et avunculum Cleonymum, de cuius bonis quaeritur, ad quem pervenire debeant. Inimicitias exercebant Cleonymus et Dinias; hinc olim ille fecerat testa-

atum, in quo sororis filios exheredaverat, ne quid umquam
 aris in eam hereditatem haberet Dinias, quem pessime oderat.
 De ea re leguntur sensu vacua: ὅτι δ' οὖν ἐκ ταύτης τῆς ὀργῆς
 Κλεώνυμος ταύτας ποιεῖται τὰς διαθήκας, οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν, ὡς
 ὕπερον ἐσώθη, ἔλεγεν. Nescio unde Schoemannus lectionem
 habeat, quam in adnotatione indicavit, ἐσώθη· sed nihil refert,
 nam sententiae compositio tam simplex est, ut dubitare non
 debeas, quibus verbis Isaeus usus fuerit. Nullum periculum
 Cleonymus adiit, non aegrotavit, non ἐσώθη, sed *resipuit* et ex
 iracundia ad sedatam mentem rediit, ἐσωφρονίσθη. Quin scri-
 bamus: ὡς ὕπερον ἐσωφρονίσθη, δῆλον ἐγένετο. Deinde,
 mutata interpunctione, reliqua ita constituenda sunt: Ὁρῶν γὰρ
 (Codices δέ) ἡμᾶς ἐπιτροπευομένους ὑπὸ Δεινίου καὶ δεδιῶς μὴ
 τελευτήσειεν et quae sequuntur, nam multa tanquam διὰ μέσου
 interponuntur, quibus absolutis tandem extrema verba sunt:
 ταῦτα δὲ (hoc supplendum) διανοηθεῖς ἐκείνος, εἴτε ὀρθῶς εἴτε
 μὴ, τὰς διαθήκας ταύτας διέθετο.

Quod § 11 legitur, εὐθύς ἐρωτῶντος τοῦ Δεινίου παραχρῆμα,
 Cobetus in Mnemosynes Vol. IX p. 440 tautologiam eam negat
 ferendam esse. Est sane mirum εὐθύς et παραχρῆμα umquam
 coniungi potuisse, sed magno locorum numero deterreor, quo-
 minus alterum utrum expungendum censeam. Ecce loci qui-
 dam, ut rem iis ostendam, qui ad eum dicendi morem nondum
 fortasse satis attenderunt: Orat. III § 7: ἔδοξε παραχρῆμα
 εὐθύς τότε τὰ ψευδῆ μαρτυρῆσαι, § 48: παραχρῆμα εὐθύς
 τότε ἐτιμωρήσω ἂν τὸν ἀδικῶντα, Orat. IV § 10: οἱ μὲν εὐθύς
 κατὰ τὰ πρῶτα ἐπὶ τὰ Νικισράτου ἄξαντες οὗτοι εἰσιν. Itidem
 apud Antiphontem est ἐν τῇ κατηγορίᾳ Φαρμακείας § 20: εὐθέως
 παραχρῆμα ἀποθνήσκει. Apud Demosthenem de Falsa Leg.
 § 42: ἐνῆν παραχρῆμα τότε εὐθύς ἐξελέγχειν, Πρὸς Ἄφοβον
 § 15: οὗτ' εὐθύς παραχρῆμα δίκην ὀφλισκάνειν βουλόμενος,
 adv. Olympiod. § 40: ἤδει ὅτι εὐθύς παραχρῆμα ὑπ' αὐτῶν
 ἐξελεγχθήσεται, adv. Calipp. § 6: εἰδειξεν εὐθέως παραχρῆμα.
 Sed plerosque locos, quos supra recensui, ipse Cobetus jam
 collegit Mnem. VII. 323; itaque haud alienum est ex Platone
 unum locum addere, quo res, nisi fallor, conficitur non ex
 Theage p. 129 E: ταχὺ γὰρ παραχρῆμα ἐπιδιδάσι, nam
 hoc leve potest videri, sed ex Platonis Legibus IX 867 A: ἰ

μὲν τὸν θυμὸν φυλάττων καὶ οὐκ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐξαίφνης ἀλλὰ μετ' ἐπιβουλῆς ὕστερον χρόνῳ τιμωρούμενος ἐκουσίῳ ἔοικεν, ἢ δ' ἀταμιεύτως ταῖς ὀργαῖς καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα εὐθύς χρώμενος ἀπροβουλεύτως ὅμοιος ἀκουσίῳ. Dixerit quispiam, cum vocabulum παραχρῆμα vix intelligeretur, librariorum adscripserit interpretationem: quid si ipsi eodem illo vocabulo παραχρῆμα utuntur? Necessario sciebant ipsi, quid esset παραχρῆμα et satis credebant, lectores id esse intellecturos. Est Scholion ad Platonis Gorgiam p. 459 c: αὐτίκα· εὐθέως καὶ παραχρῆμα. Mirum haec adverbium coniungi solere: fateor. Fuerunt qui interpretarentur quid esset παραχρῆμα, Hesychius, Suidas, alii fortasse: hoc quoque fateor; sed quid tum? multa sunt in sermone mira, a quibus tamen manus abstinemus. Est denique Cratini versiculus apud Athenaeum IV p. 164 ε:

ὡς εὖ καὶ ταχέως ἀπετίσχο καὶ παραχρῆμα.

Ceterum quae verba apud Isaeum proxime sequuntur, ea rectissime constituuntur a Cobeto sic: ἀπεκρίνχο πάντων ἐναντίον, ὅτι οὐδέν, καὶ ἐμαρτύρησεν ὡς ὀργιζόμενος ταῦτα διέθετο, modo suppleas ᾧ καὶ ἐμαρτύρησεν.

Minutum est nec tamen minus necessarium est corrigere § 12: αὐτὸς μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὐτοῦ κομισάμενος ἐπαίδευε pro αὐτοῦς. In pulcris Cratini versibus, ut iterum utar eiusdem testimonio, legitur ex emendatione Cobeti in Mnem. IV. 309:

[ὁ Δῆμος]

αὐτὸς ἐπαίδευσέν σ' ἀνέθρεψέ τε δημοσίοισι
χρήμασιν εἰς ἤβην, ἵνα οἱ ποτε λοίγον ἀμύνας.

Quam languebat illud quod olim legebatur αὐτοῦς. Saepe αὐτὸς sententiae initio bis terve ponitur. Noti sunt Aeschyli versus:

ὁ δ' αὐτὸς ὑμῶν, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρών,
αὐτὸς τὰδ' εἰπών, αὐτὸς ἐστὶν ὁ κτανών
τὸν παῖδα τὸν ἐμόν.

Xenophontis verba sunt in Anabasi III. 2. 4: ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγούς. Plato qui nobis Aeschyli versus servavit, eorumdum fortasse immemor non fuit, dum scribebat in Politico p. 268 A: αὐτὸς βουφορβός, αὐτὸς ἰατρός, αὐτὸς οἶον νυμφευτής. Eleganter etiam Lysias adv. Eratosth. § 68: αὐτὸς ἐπαγγελιάμενος σώσειν τὴν πόλιν, αὐτὸς ἀπώλεσε. Descripsi autem locos

ut Dioni Cassio subvenirem, qui de Caligula ita scribit
 IX. 3: τὰ τε ὄσα τὰ τε τῆς μητρὸς καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν
 ἀποθανόντων αὐτὸς τε πλεύσας καὶ αὐτὸς αὐτοχειρὶ ἀνελόμενος
 (αὐτὸς) ἐκόμισε καὶ ἐς τὸ τοῦ Λυγούσου μνήμα κατέθετο. Vides
 quid exciderit. Prorsus idem vitium corrigendum est apud Plu-
 tarchum in vita Sertorii c. 27: τὰ γράμματα τοῦ Σερτωρίου
 συναγαγὼν ἅπαντα κατέκαυσεν οὐτ' (αὐτὸς) ἀναγνοὺς οὐτ' ἑάσας
 ἕτερον. Sed quo magis constat apud Isaeum § 12 legendum esse
 αὐτὸς ἐπαίδευε, eo magis miror Scheibium Reiskii auctoritatem
 secutum, ultro corrupisse § 15, ubi idem olim rectissime lege-
 batur. Alterum locum ex altero emendare potuerat, sed fecit
 prorsus contra.

Constat de corruptela verborum quae leguntur § 14: οὐχ
 οὕτως ὡς ἀσθενῶν διακείμενος ἀλλ' ἔτι πολλῶν οὐσῶν ἐλπίδων
 ἐξαπίνης τῆς νυκτὸς ταύτης ἀπέθανεν. Apparet quid Isaeus vo-
 luerit dicere; id tantum quaeritur, quomodo hoc dicere debuerit.
 Aegrotabat Cleonymus; sperabant omnes fore ut ex morbo satis
 gravi convalesceret; tamen eadem illa nocte mortuus est. Coniec-
 turae memorantur Reiskii, Bekkeri et Schoemanni, quibus nil
 quidquam proficitur. Scheibius edidit: οὐχ οὕτως ἀσθενῶς δια-
 κείμενος, quod etiamsi concedamus sic Graece bene dici potuisse,
 pugnat tamen cum proximis verbis: ETI πολλῶν οὐσῶν ἐλπίδων,
 unde videmus morbum haud levem fuisse. Sed conferenda Iso-
 cratis verba in epistula ad Nicoclem § 5: πάλιν ὀπωσοῦν ζῆν
 ἡγοῦνται λυσιτελεῖν μᾶλλον ἢ μετὰ τοιοῦτων συμφορῶν ἀπάσης τῆς
 Ἀσίας βασιλεύειν. Qui ὀπωσοῦν ζῆ, miserrimam vitam agit om-
 niumque rerum egenus est. Vivit quocumque tandem modo, hoc
 est: tenuiter et in summa inopia. Qui dicitur apud Thucydidem
 VII. 60: ὅστις καὶ ὀπωσοῦν ἐδόκει ἡλικίας μετέχων ἐπιτήδειος
 εἶναι, is vix ac ne vix quidem idoneus est. Apud Isaeum de
 Nicostrati hereditate § 16: κατὰ τὸ γένος καὶ τὰ τοῦ ὀπωσοῦν
 διακειμένου ὁ ἐγγύτατα γένους ἀναμφισβητήτως λαμβάνει,
 videmus eum qui ὀπωσοῦν διάκειται delirare et furiosum esse.
 Moribundi quoque ὀπωσοῦν διάκεινται et tantum non mortui jam
 sunt. Hoc est illud ipsum, quod requiritur eo loco a quo fe-
 cimur initium. Scribendum est: οὐχ ὀπωσοῦν διακείμενος ἀλλ'
 ἔτι πολλῶν οὐσῶν ἐλπίδων. Supervenit qui hoc interpretaretur et
 adscriberet: ὡς ἀσθενῶν· unde orta vitiosa lectio. Satis ostendit

390

Isaeus, moribundos, quum nulla salutis spes supersit, ὁπωσὺν διακεῖσθαι.

Nunc levia quaedam vitia in eadem oratione breviter indicabo: § 17 inducendum est pronomen τούτων· βούλομαι βραχέα καὶ περὶ [τούτων] αὐτῶν εἰπεῖν· § 21 requiro: ὅτι Δεινίᾳ διάφορον ἂν ἔτυχεν, non ὅτε et spuria esse video vocabula μόνους ἐβουλήθη, quae inutiliter et incommode adhaerent; § 19: εἰ καὶ ἡμεῖς ἠμολογήσομεν ταῦτα καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ πισεύσετε, nondum repositum fuit αὐτοῖς. Paulo gravius est vitium § 22: μέλλοντες ἢ τὴν οὐσίαν ἔξεν βεβαιοτέρων (sic lege cum Cobeto, non βεβαιότεραν) ἢ ἐκείνῳ μὴ ποιήσαντες ἀπεχθήσεσθαι. Displicet ποιήσαντες sic absolute positum, nam, etiamsi in Latina lingua verbum *facere* hoc modo usurpatum possit obiecto suo carere, Graeci tamen sermonis ratio postulat, nisi fallor, ut dicatur τοῦτο ποιήσαντες. Equidem autem praefero: ἢ ἐκείνῳ μὴ ὑπακούσαντες.

Leve est rescribere in § 25: γράψαι δ' ἔξην εἰς ἕτερον ὅτι ἐβούλετο, pro εἴ τι, sed praestat considerare § 27: τίνας ἂν ἄλλους ταῦτ' ἔχειν ἐβουλήθη μᾶλλον ἢ τούτους, οὓς καὶ ζῆν ἐκ τῶν αὐτοῦ πλείστα τῶν οἰκείων ἠφέλει; Numquam *hos* pro *eis* absurdus nominare potuit. Orator est cum fratre, quos Cleonymus, dum vivebat, maximis beneficiis affecit; ubi autem *hos* appellat, uti aequum est, *adversarios* designat, v. c. § 17 οὗτοι τολμῶσι λέγειν et ubi non? Veram scripturam monstrare poterunt Demosthenis loci, quos Cobetus recensuit ad Hyperidem p. 55. Addam Platonis unum alterumque locum. Legitur in Theaeteto p. 168 A: ἴν' ἄλλοι γενόμενοι ἀπαλλαγῶσι τῶν αἰεὶ πρότερον ἦσαν. Legg. VI. 761 B: εἰάν ὑβρίζωσι τι περὶ τοῦς ὧν ἐπιμελοῦνται. Legg. IX. 866 B: θυμῷ πέπρακται καὶ τοῖς ὄσοι ἂν διαφείρωσι τινα παραχρήμα τῆς ὀργῆς γενομένης. Legg. IX. 871 B: κατεγγυάτω τὸν ᾧ ἂν ἐπισκῆπτηται. Bis eadem Platonis pagina locutio quam tetigimus periiit. Legitur Legg. IX 868 D: μηδὲ ξυνέσιον ὧν ἔκγονον ἢ ἀδελφῶν ἀπεσέφηκε γίγνεσθαι· requiro τοῖς ὧν. Deinde paucis quibusdam interpositis editur sic: τούτοις ὧν ἀδελφούς τε ἀδελφῶν καὶ γονέας ἐσέφηκε παίδων, τούτοις δὲ ξυνέσιος αὐτοῖς μηδέποτε γίγνεσθω· necessario emendandum est τοῖς ὧν ἀδελφούς, sicuti recte apud Theognidem invenitur: ἀνδανε τοῖς ὧν μεγάλη δύναμις. Corrigit Cobetus

οὐκ ἂν ἄρα ὑπὲρ ἡμῶν μάλλον ἢ ὑπὲρ σφῶν ~~κρίτων~~ (τούτ') εἶεν εἰρηκότες; simili remedio Scheibius sanavit Orat. II § 24. Quod legitur § 38: πάντων δ' ἂν εἴη δεινότατον, εἰ τοῖς μὲν ἄλλοις ψηφίζοισθε, ὅταν θάτερα τούτων ἀποφαίνωσι σφᾶς αὐτούς, ἢ γένοι προτέρους ὄντας ἢ τῇ Φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν τετελευτηκότα, ἡμᾶς δ' οἷς ἐστὶν ἀμφότερα ταῦτα παρὰ πάντων ὁμολογούμενα, ἀξιῶσεται μόνους ἀκλήρους ποιῆσαι τῶν ἐκείνου. Rectissime Cobetus in Mnem. IX p. 444 rescripsit ἀξιῶσαι τε, sed non videtur animadvertisse Isaeum in bimembri sententia post coniunctionem εἰ addidisse indicativum et optativum. Pro ἀξιῶσεται requiritur ἀξιῶσαιτε et contra pro optativo ψηφίζοισθε indicativus ψηφίζεσθε. Haud raro ea constructio apud Oratores invenitur; Isaeus si bene memini bis hoc modo dixit, nempe hoc loco quem modo emendavimus et Orat. VI § 2: ἄτοπον δὲ εἰ ἐκεῖνα μὲν — ὑπέμενον, νῦν δ' οὐ πειρώμενη συνεπειν κτέ. Necessario in ea constructione praecedit indicativus, quo indicatur id quod fieri solet, sequitur optativus, quo indicatur id quod fieri oportet.

Remanent duo vitia notanda in prima oratione; § 40 non ferendum: εἰ δ' οὐσία κατελείφθη, quasi quisquam dubitaret an Cleonymus satis lautam hereditatem reliquisset, sed verum est: ἐπεὶ δ' οὐσία κατελείφθη et § 44 post ἐγγίγνετο particula ἂν ter excidisse videtur. Atque sic transimus ad alteram orationem, quae est de Meneclis hereditate. Statim offendor § 1: πειρᾶται τὸν ἀδελφὸν ἀπαιδα τεθνεῶτα κατασῆσαι, quorum verborum ordo inepte turbatus est, nam sana ratio suadet ut scribatur τεθνεῶτα ἀπαιδα: si quis tamen auctoritatem requirit in re minime dubia — nam quam ridicule dictum est fratrem τεθνεῶτα κατασῆσαι velle — conferat § 33: τὸν μὲν τεθνεῶτα ἀπαιδα βουλομένη κατασῆσαι et § 37: τελευτήσαντα αὐτὸν ἀπαιδα βούλεται κατασῆσαι. Advertunt me praeterea eiusdem paragraphi extrema verba: ἐμοὶ ἀνάγκη ἐστὶ πολλὴ βοηθεῖν τῷ τε πατρὶ τῷ ποιησαμένῳ με καὶ ἐμαυτῷ. Scilicet saepe dubitari video sitne pronomine personali an reflexivo utendum nec satis constat interdum apud doctos viros, sitne αὐτὸν an αὐτόν, αὐτοῦ an αὐτοῦ scribendum. Ea res, nisi fallor, sic diiudicatur. Convertamus ea verba, quae supra descripsi in tertiam personam; habebimus: τούτῳ ἀνάγκη ἐστὶ πολλὴ βοηθεῖν τῷ τε πατρὶ τῷ ποιησαμένῳ αὐτὸν καὶ ἑαυτῷ. Romanis potuit necessarium videri scribere

τῷ ποιησαμένῳ αὐτόν, Graecis dicere placuit uti et nobis αὐτόν. Usus primae personae hoc liquido ostendit; scripsit enim Isaeus τῷ ποιησαμένῳ με, non ἐμαυτόν. Addam alios locos. Orat. III § 71: ἐπισκῆψαι Φάσκοντες ὑμῖν (non ὑμῖν αὐτοῖς) τὸν ἀδελφοῦν ἐπιμελεῖσθαι τούτου τοῦ παιδίου, οὕτως ἐπεμελήθητε ὡς ἴσασι, κτέ. Itaque in tertiam personam conversa haec erunt: ἐπισκῆψαι Φάσκοντες αὐτοῖς (non αὐτοῖς). . . . οὕτως ἐπεμελήθησαν, κτέ. Sequitur scribendum esse Orat. IV § 19: τὸν αὐτόν (non αὐτόν) ποιησάμενον οὔτε ἀποθανόντα ἀνείλετο οὐτ' ἔκαυσε, si quidem dicendum est: τὸν ἐμὲ (non ἐμαυτόν) ποιησάμενον ἀνειλόμην Nec probabo Orat. III § 46: εἰσηγγελλες κακοῦσθαι τὴν ἐπίκληρον ὑβριζομένην καὶ ἄκληρον τῶν ἐχυτῆς πατρῶων καθισαμένην pro αὐτῆς. quod ante Bekkerum legebatur. Ipsa utique mulier dixisset: εἰσηγγελλες κακοῦσθαι ἐμέ, ἄκληρον τῶν ἐμοῦ (non ἐμαυτῆς) πατρῶων καθισαμένην. Legebatur olim Orat. II § 11: λόγους ἔν πρὸς ἡμᾶς ἐποιεῖτο δοκεῖν αὐτῷ καλῶς ἔχειν jam apparet quam parum recte Scheibius ediderit αὐτῷ. Nec certe quisquam scribet: λόγους ἐποιούμην δοκεῖν ἐμαυτῷ καλῶς ἔχειν, nam ἐμοὶ omnino satis est. Pronomen reflexivum Romanis potuit necessarium videri, neque Graecis neque nobis sic dicere placuit. Legimus Orat. V § 5: βούλομαι ὑμᾶς καὶ παρ' ἐμοῦ τὰ πράχθητα πυθέσθαι: itaque Graecum est βούλεται ὑμᾶς καὶ παρ' αὐτοῦ (non αὐτοῦ) πυθέσθαι. Improbandum est quod editur Orat. VIII § 37: συνδιατρίβειν οὐκ ἐκώλυε, δεδιὼς μὴ τραχυνηθεῖς εἰς ἰργὴν κατασαιν πρὸς αὐτόν et omnino requiro αὐτόν, nisi quis forte Orat. IX § 1: πειράσομαι ἐπιδειξαι ὡς οὐ προσήκει ἔχειν τὰ Ἄσυφίλου οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ ἐμοὶ reponere velit ἐμαυτῷ. Verum si hic ἐμοὶ recte legitur, illic est reponendum αὐτόν. Ratio aperta est ac facilis, sed quando ea observabitur in Atticorum scriptorum editionibus? Hodie etiam frequentius peccari video quam olim factum est, nam viri docti pleraque refingere coeperunt ad normam Latinae linguae. Quantum agendum supersit, poterit quis suspicari propter immanem soloecismum, qui hucusque omnes latuit in Orat. IX § 3: οὐδένα ἄλλον τὸν κληρὸν ἡγείται ἔξειν ἢ αὐτόν, sed duo postrema vocabula manifesto expungenda sunt.

Multum dubito an satis recte legatur § 2 forma *υἰοῦ*, quae recurret Orat. IV. 3 et IX. 3. Etiam *υἰῶ* invenitur Orat. X. 26,

Malo quod alibi editur *υίεος* Orat. II. 18 et VI. 38, *υιείς* Orat. VIII. 7, *υιέων* Orat. VI. 21 et *υιέσιν* Orat. VI. 28. Deinde supple § 5: *τὴν μαρτυρίαν ταύτην πρῶτον βούλομαι (ὑμῖν) παρασχέσθαι*. Sed consideranda est septima paragraphus, in qua interpolata quaedam sunt, quae Cobetus jam notavit, sed tria vocabula supersunt, quae mihi quidem magno opere displicent. Menecles senex virginem duxerat quumque ex ea liberos non susciperet, intellexit non in muliere vitium inesse, sed sua ipsius provecta aetate fieri, ut mulier non pareret. *Λόγους ἐποίητο πρὸς ἡμᾶς τὴν [τ ε] ἡλικίαν ὑφορᾶσθαι [καὶ τὴν ἀπαιδίαν], κτέ.* Non mihi persuadeo genuina esse quae uncinis circumdedi, cum praesertim in vicinia multa interpolata sint. Eodem modo Apollodorus in Orat. VII § 14, cum jam nulla esset spes prolis propter causam eandem, *τὴν ἡλικίαν καταμύφεται*. Sequenti paragrapho Saupprius notavit spuria verba: *καὶ ἐκ ταύτης τῆς λέξεως δῆλον ὅτι Φιλῶν ἀπεβάλετο· οὐδεὶς γὰρ μισῶν τινα ἰκετεύει αὐτῷ vel αὐτόν*, quod in Ambrosiano Codice legitur. Sunt, fateor, ea verba satis inepte huc illata, sed tres corruptelae praeterea faciunt, ut intelligi non possint. Emenda: *καὶ ἐκ ταύτης τῆς δεήσεως δῆλον ὅτι Φιλῶν διεγένετο· οὐδεὶς γὰρ μισῶν τινα οἰκτεῖρει αὐτόν*. Etiam in § 10 aliquid inutiliter adhaeret: *ἔδοκει αὐτῷ αἰσχρὸν εἶναι ἄπαιδα τοῦτον καθισάντα ἀρρένων παίδων αὐτῷ κελεύειν δοῦναι τὸν υἷον εἰσποιήσασθαι*. Scribe *καθισάναι* et sex postrema vocabula ultro excident. "*Ἀπαιδα καθισάναι* positum est eodem modo et eodem sensu quo § 21.

Particula periit § 13: *ὡς (μὲν) οὖν κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἢ ποίησις*· § 14 abundant quae uncinis significabo: *διδόντων οὖν τῶν νόμων [αὐτῷ ποιεῖσθαι διὰ τὸ εἶναι ἄπαιδα] ἐμὲ ποιεῖται* et § 16: *τὸν νόμον αὐτὸν ὑμῖν ἀναγνώσεται [καθ' ὃν ἢ ποίησις ἐγένετο]*. Et § 19: *οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πιθόμενος ὁ Μενεκλῆς ἐποίησατο*, scribe: *πιθόμενος ἐμὲ ἐποίησατο*, expuncto nomine proprio neque admodum dissimilis corruptela est, quam Cobetus correxit in Orat. I § 30.

Mitto minora quaedam vitia, quae vix recensere opus est, ut statim veniam ad § 36, in qua supplendum est (*καὶ τὰ τρίτα*) *καὶ τὰ ἔντα καὶ τὰ ἄλλα πάντ' ἐποίησα*, sicuti recte legitur § 37, ubi eadem verba repetuntur. Deinde abesse debet

nomen proprium *prosi* pronomen *τουτουι* in hisce: *θυγάτηρ οὔσα τουτουι* [Φιλωνίδου]. In undecim orationibus, quae integrae supersunt, eadem praeterea medicina utendum: Orat. III § 4: *τουτουι Νικόδημον* et VI § 5, 6, 60: *τουτουι Χαϊρέστρατον*, sed alibi apud Isaeum, in Scheibii utique editione, non errat. In Demosthene plurimi loci supersunt emendandi. Morem veterum Oratorem cognoscere quis poterit ex iis locis, quibus nihil peccari potuit, quum ipsa nomina propria ignorarentur, v. c. Orat. X. § 6: *τὴν ἐμὴν μητέρα ἐκδίδωσι τῷ ἐμῷ πατρί*, alibi. Sed leve hoc est; malo paulo pluribus aperire quid sentiam de § 40, in qua periculum est, ne quis vitium inesse existimet, cum verba rectissime sese habeant neque in suspicionem debeant vocari. Notum est frequenter confundi aoristos *ὁμῶσαι* et *ὁμολογῆσαι*, cf. Mnem. XII p. 370. Quod apud Plutarchum legitur in vita Pelopidae c. 27: *ὡμολόγησε τὴν μὲν ἀρχὴν τοῖς τοῦ τεθνηκότος ἀδελφοῖς διαφυλάξειν, Θηβαίοις δὲ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν ἔξειν καὶ φίλον* quis non sentit veram scripturam esse *ὡμοσε*? Pariter in vita Cleomenis c. 11: *κατάξειν ἅπαντας ὡμολόγησε τῶν πραγμάτων ἐν ἡσυχίᾳ γενομένων* vides quid velim. Idem Plutarchus tradit in vita Artaxerxis c. 18, narrare Ctesiam βασιλέα τῇ μὲν μητρὶ παραιτουμένη μὴ κτεῖναι τὸν Κλέαρχον ὁμολογῆσαι [καὶ ὁμῶσαι], *πεισθέντα δ' αὖθις ὑπὸ τῆς Στατείρας ἀποκτεῖναι πάντας πλὴν Μένωνος*. Expongam καὶ ὁμῶσαι et Madvigius in Adversariis p. 63 similiter corrigit eundem in vita Lycurgi c. 2. Est etiam certius apud Dinarchum adv. Philocl. § 4: *ὁ κοινὸς τῆς πόλεως νόμος, εἴαν τις ἐνδὸς ἐναντίον τῶν πολιτῶν ὁμολογήσας τι παραβῆ, τοῦτον ἔνοχον εἶναι κελεύει τῷ ἀδικεῖν*, reponendum esse *ὁμῶσαι*. Dittographia est apud Dionem Cassium LXII. 22: *ὡμολόγησε [καὶ ὡμοσεν] τὴν Ἀρμενίαν ἅπασαν ἐκλείψειν*. Hinc etiam parata medicina Demostheni adv. Olympiod. § 54: *ὅστις οἶεται δεῖν ἂ μὲν ὡμολόγησε καὶ συνέθετο ἐκὼν πρὸς ἐκόντα [καὶ ὡμοσε], κτέ.* Interdum malum latius scripsit, veluti apud Dionem Cassium XLII. 8: *τὸν πόλεμον τόνδε οὐκ ἐπ' ἄλλο τι παρασκευάσας ἢ ἵνα ἀπολομένου αὐτοῦ πρωτεύσῃ*, non hoc agebat Caesar, sed volebat *ὁμολογουμένως τοῦ Πομπηίου πρωτεύσαι*. Absurdum est quod legitur apud Demosthenem de Symmoriis § 11: *τί τοὺς ὁμολογουμένου ἐχθροὺς ἔχοντες ἐτέρους ζητοῦμεν*; haec est lectio,

quam Dindorfuis recepit; in codice autem Parisino legitur *ὁμολογούντας*, quod prope abest ab eo participio, quod verum est, *ὁμοροῦντας*. Sed recensitis locis, quos supra apposui, periculum est, ne quis vitiosum esse putet, quod apud Isaeum laudato loco legitur: *ὁμόσας ὄρκους πάλιν νῦν ἤκει τὰ ὁμολογηθέντα καὶ ὁμοθέντα παραβάς*. Minime mirum est, utrumque verbum ab Isaeo aliquoties coniungi, nam ante iusjurandum sponsio facta erat. Duo exempla adscribam ex Orat. V § 7: *ὁμόσαντες μὴ παραβήσεσθαι τὰ ὁμολογημένα* et § 31: *ὁμολογήσαμεν ἔμμενεῖν οἷς ἂν οὔτοι γνοῖεν καὶ ὁμόσμεν*.

Multiplex corruptela deturpat § 43: *ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἐτελεύτησεν, εἰ προδώσω καὶ ἐξερημάσας αὐτοῦ τὸν οἶκον ἀπιῶν οἰχίσσομαι, πῶς οὐκ ἂν δεινὸν τὸ πρᾶγμα εἶναι καὶ καταγέλαστον δοκοίη*; primum requiro participium *προδούς*, deinde improbum facinus non est, opinor, *καταγέλαστον*. Audendum aliquid est; cogitavi equidem de adiectivo *ἐπονείδιστον*, quod recte legitur § 41. Paucis quibusdam intermissis. sequitur: *καὶ οὐ μόνον ταῦτ' ἐστὶ τὰ ποιοῦντά με ἀγωνίζεσθαι τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἀλλ' εἰ οὕτω φαῦλος ἀνθρώπος δοκῶ (lege δόξω) εἶναι καὶ μηδενὸς ἄξιος, ὥς ἐπὶ μὲν εὖ φρονοῦντος μὴδ' ὕφ' ἐνὸς ἂν ποιηθῆναι τῶν φίλων, ὑπὸ δὲ παραφρονοῦντος, ταῦτ' ἐστὶ τὰ λυποῦντά με*. Viderunt omnes aliquid abundare; mihi insiticia videntur verba, quae diductis literis significavi.

Omnes iurisconsulti apud Athenienses uno ore clamant et consentiunt, adoptare filium non licere ei, qui naturalem filium in sua potestate habeat itaque falsum est, quod § 45 legitur: *τοὺς νόμους ἐπέδειξα τοὺς ἅπασιν τοῖς ἀνθρώποις ἐξουσίαν διδόντας υἱεῖς ποιεῖσθαι*. Non haec defenduntur iis quae recte dicuntur § 24: *τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις καὶ Ἑλλήσι καὶ βαρβάροις δοκεῖ καλῶς οὗτος ὁ νόμος κεῖσθαι*. Sed conferenda est paragraphus 13, in qua orator legem de adoptione appellat *παραψυχὴν τοῦ βίου τοῖς ἅπασιν τῶν ἀνθρώπων*. Quin reddamus eandem locutionem § 45: vides quantillum intersit inter *ἅπασιν* et *ἅπασιν*. — In extrema oratione § 46 soloecum est *τυγχάνη*, optativus requiritur *τυγχάνοι*.

Tertiae orationis initio tenebo illud, quod olim commendavi *ἐπεβίω* pro *ἐβίω*, Mnem. I p. 357, tum, ut omittam in sequentibus esse quaedam interpolata, § 7 supplebo: *ὡς μὲν*

(οὖν) ἔδοξε, sed plura corrigenda sunt in § 8. Primum: ἐπιθυμῶ δὲ πρῶτον μὲν περὶ αὐτοῦ τούτου πυθέσθαι, κτὲ, scribe: παρ' αὐτοῦ τοῦτο πυθέσθαι simulque eandem maculam eluamus ex Orat. II § 21: ἡδέως δ' ἂν μοι δοκῶ τούτου πυθέσθαι τοῦ Φάσκοντος εὖ φρονεῖν, ubi τοῦτο verum esse arbitror et Orat. III § 9: περὶ τε οὖν τούτων ἡδέως ἂν πυθόμην, ubi παρά legendum. Sed statim sequuntur verba: ἦν τινὰ ποτε προικὰ Φησιν ἐπιδοῦς ἐκδοῦναι τὴν ἀδελφὴν ὁ μεμαρτυρηκῶς τῷ τὸν τριτάλαντον οἶκον κεκτημένῳ· quod additur ὁ μεμαρτυρηκῶς, eo participio sine molestia carebimus, sed adversarii ipsi τρία τάλαντα τίμημα ἐπεγράψαντο, ut est § 2. Non tam stultus est Endii frater, qui in ea oratione matris causam tuetur, ut concedat justam eam aestimationem esse: illud tantum attinebat dicere, tanti ea bona aestimata fuisse ab Xenocle Philes marito. Non illud rogat, num forte Nicodemus sororem sine dote elocarit τῷ τὸν τριτάλαντον οἶκον κεκτημένῳ, sed τῷ τὸν γε τριτάλαντον οἶκον κεκτημένῳ. Itidem supplendum § 80: κεκτημένος τὸν γε τριτάλαντον οἶκον ἠναγκάζετ' ἂν θεσμοφόρια ἐσιᾶν, sed recte legitur § 18: ἐγγυᾶν μέλλων εἰς τὸν τριτάλαντον οἶκον, ὧς Φησι, τὴν ἀδελφὴν. Denique in eadem illa § 8 pronomen οὗτος bis interpolatum est. Mire quoque dictum est ibidem: πότερον ἢ ἐγγυητὴ γυνὴ ἀπέλιπε τὸν ἄνδρα ζῶντα ἢ τελευτήσαντος τὸν οἶκον αὐτοῦ; Quid orator dicere voluerit, satis apparet; illud etiam apparet, quomodo id dicere debuerit, nam redit ad idem argumentum § 78: πρὸς ὁποῖον ἄρχοντα ἢ ἐγγυητὴ γυνὴ ἀπέλιπε τὸν ἄνδρα ἢ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Satis fortasse est delere participia ζῶντα et τελευτήσαντος, sed nihil definio.

Stulta admodum interpolatio est § 10. Quaeritur ibi de Pyrrhi concubina, quae Nicodemi soror fuerat, εἴ τις ἄλλος ἐγγυητὴν ἔσχε τὴν τούτου ἀδελφὴν γυναῖκα, ἢ τῶν πρότερον χρησαμένων πρὶν γινῶναι τὸν ἡμέτερον θεῖον αὐτήν, ἢ ὅσοι ἐκείνου γιγνώσκοντος ἐπλησίαζον αὐτῇ, ἢ ὅσοι ὕπερον ἐπλησίαζον τελευτηκότος ἐκείνου. Contendebat Nicodemus sororem suam non Pyrrhi concubinam fuisse sed justam uxorem, quam dote data ipse despondisset. Rogat orator fueritne etiam uxor eorum quibuscum vulgo rem habere soleret, tum antequam Pyrrhum cognovisset tum post huius obitum. Sed quam stulte additur

αὐτῶν ὀπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. Triplex in eo loco vitium inesse video. Primum parum Graece dictum esse existimo ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ cum autem in uno altroque Codice ἕκτωρ legatur pro ἐν τῷ, simplex admodum remedium est rescribere: ἐκ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ νόμου, quam lectionem itidem Dobraeus commendavit, nisi quod nescio quomodo pluralem numerum praeferebat: ἐκ τῶν Ὀλυμπιακῶν νόμων. Deinde nemo potest non offendi pronomine σφᾶς, quod ad Lacedaemonios scilicet referendum erit. In hoc maxime loco est videre, quam imperiti critici nonnulli fuerint, qui τὸν οὐ πάντεσσι βατόν emendare et interpretari sunt conati. Praestat illorum commenta oblivioni tradere; ne hoc quidem omnes intellexerunt, quanto melius esset σφῶν legere, quod Dobraeus coniecit, quam illud σφᾶς, quod ut tueantur, probare instituunt σφᾶς non subjectum sed obiectum esse verbi ἐπιφέρειν, quod recte cum duplici accusativo possit construi. Hoc probabitur, postquam apud Romanos inventum erit: *bellum inferre aliquem pro alicui*. At nimis violentum est pro σφᾶς reponere velle σφῶν. Fateor; sed succurrit medicina aliquanto lenior. Librarius bis scripsit Φάσκοντες, cum semel deberet: deletis sex literis quae abundabant, mansit in Codice ΦασκοντεςΦασ. Inde vitium ortum et locus integer erit, resecto inutili pronomine. Quod superest, displicet: αὐτῶν ὀπλίτας ἐσπέμψαι. Otiosum est illud αὐτῶν et requiritur ut dicatur, *quod* milites Lepreum missi sint. Fuerunt autem *mille*, quod efficitur e multa, quae fuit binarum minarum in singulos milites, summa autem minarum duorum milium. Hinc scribam: ἐς Λέπρεον χιλίουσ ὀπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. Non opus est indicare vitii originem.

Minime credibile est quod legitur in eadem Isaei oratione § 7: ἤκουσιν ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοὺς φίλους παρακαλέσαντες καὶ ῥήτορας παρασκευασάμενοι ad eam causam orandam non opus erat plus uno oratore et ῥήτορα παρασκευασάμενοι omnino satis est. Sed multo gravius est vitium in § 10. Qui orationem pronunciavit, patrum habuit Diniam, qui post fratris mortem liberorum eius tutelam suscepit, et avunculum Cleonymum, de cuius bonis quaeritur, ad quem pervenire debeant. Inimicitias exercebant Cleonymus et Dinias; hinc olim ille fecerat testa-

mentum, in quo sororis filios exheredaverat, ne quid umquam furis in eam hereditatem haberet Dinias, quem pessime oderat. De ea re leguntur sensu vacua: ὅτι δ' οὖν ἐκ ταύτης τῆς ὀργῆς Κλεώνυμος ταύτας ποιεῖται τὰς διαθήκας, οὐχ ἡμῖν ἐγκαλῶν, ὡς ὕπερον ἐσώθη, ἔλεγεν. Nescio unde Schoemannus lectionem habeat, quam in adnotatione indicavit, ἐσώθη· sed nihil refert, nam sententiae compositio tam simplex est, ut dubitare non debeas, quibus verbis Isaeus usus fuerit. Nullum periculum Cleonymus adiit, non aegrotavit, non ἐσώθη, sed *respiravit* et ex iracundia ad sedatam mentem rediit, ἐσωφρονίσθη. Quin scribamus: ὡς ὕπερον ἐσωφρονίσθη, δῆλον ἐγένετο. Deinde, mutata interpunctione, reliqua ita constituenda sunt: Ὁρῶν γὰρ (Codices δέ) ἡμᾶς ἐπιτροπευομένους ὑπὸ Δεινίου καὶ δεδιῶς μὴ τελευτήσειεν et quae sequuntur, nam multa tanquam διὰ μέσου interponuntur, quibus absolutis tandem extrema verba sunt: ταῦτα δὲ (hoc supplendum) διανοηθεὶς ἐκείνος, εἶτε ὀρθῶς εἶτε μὴ, τὰς διαθήκας ταύτας διέθετο.

Quod § 11 legitur. εὐθύς ἐρωτῶντος τοῦ Δεινίου παραχρῆμα, Cobetus in Mnemosynes Vol. IX p. 440 tautologiam eam negat ferendam esse. Est sane mirum εὐθύς et παραχρῆμα umquam coniungi potuisse, sed magno locorum numero deterreor, quominus alterum utrum expungendum censeam. Ecce loci quidam, ut rem iis ostendam, qui ad eum dicendi morem nondum fortasse satis attenderunt: Orat. III § 7: ἔδοξε παραχρῆμα εὐθύς τότε τὰ ψευδῆ μαρτυρῆσαι, § 48: παραχρῆμα εὐθύς τότε ἐτιμωρήσω ἂν τὸν ἀδικοῦντα, Orat. IV § 10: οἱ μὲν εὐθύς κατὰ τὰ πρῶτα ἐπὶ τὰ Νικοστράτου ἄξαντες οὗτοι εἰσιν. Itidem apud Antiphontem est ἐν τῇ κατηγορίᾳ Φαρμακείας § 20: εὐθέως παραχρῆμα ἀποθνήσκει. Apud Demosthenem de Falsa Leg. § 42: ἐνῆν παραχρῆμα τότε εὐθύς ἐξελέγχειν, Πρὸς Ἄφοβον § 15: οὐτ' εὐθύς παραχρῆμα δίκην ὀφλισκάνειν βουλόμενος, adv. Olympiod. § 40: ἤδει ὅτι εὐθύς παραχρῆμα ὑπ' αὐτῶν ἐξελεγχθήσεται, adv. Calipp. § 6: ἔδειξεν εὐθέως παραχρῆμα. Sed plerosque locos, quos supra recensui, ipse Cobetus jam collegit Mnem. VII. 323; itaque haud alienum est ex Platone unum locum addere, quo res, nisi fallor, conficitur non ex Theage p. 129 E: ταχὺ γὰρ παραχρῆμα ἐπιδιδόασι, nam hoc leve potest videri, sed ex Platonis Legibus IX 867 A: ἃ

μὲν τὸν θυμὸν φυλάττων καὶ οὐκ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐξαίφνης ἀλλὰ μετ' ἐπιβουλῆς ὕπερον χρόνῳ τιμωρούμενος ἑκουσίῳ ἔοικεν, ἢ δ' ἀταμιεύτως ταῖς ὀργαῖς καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα εὐθύς χρώμενος ἀπροβουλεύτως ὁμοίος ἀκουσίῳ. Dixerit quispiam, cum vocabulum παραχρῆμα vix intelligeretur, librariorum adscripsisse interpretationem: quid si ipsi eodem illo vocabulo παραχρῆμα utuntur? Necessario sciebant ipsi, quid esset παραχρῆμα et satis credebant, lectores id esse intellecturos. Est Scholion ad Platonis Gorgiam p. 459 c: αὐτίκα· εὐθέως καὶ παραχρῆμα. Mirum haec adverbium coniungi solere: fateor. Fuerunt qui interpretarentur quid esset παραχρῆμα, Hesychius, Suidas, alii fortasse: hoc quoque fateor; sed quid tum? multa sunt in sermone mira, a quibus tamen manus abstinemus. Est denique Cratini versiculus apud Athenaeum IV p. 164 v:

ὡς εὐ καὶ ταχέως ἀπετίστρο καὶ παραχρῆμα.

Ceterum quae verba apud Isaeum proxime sequuntur, ea rectissime constituuntur a Cobeto sic: ἀπεκρίνχτο πάντων ἐναντίον, ὅτι οὐδέν, καὶ ἐμαρτύρησεν ὡς ὀργιζόμενος ταῦτα διέθετο, modo suppleas ᾗ καὶ ἐμαρτύρησεν.

Minutum est nec tamen minus necessarium est corrigere § 12: αὐτὸς μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὐτοῦ κομισάμενος ἐπαίδευε pro αὐτούς. In pulcris Cratini versibus, ut iterum utar eiusdem testimonio, legitur ex emendatione Cobeti in Mnem. IV. 309:

[ὁ Δῆμος]

αὐτὸς ἐπαίδευσέν σ' ἀνέθρεψέ τε δημοσίοισι
χρήμασιν εἰς ἦβην, ἵνα οἱ ποτε λοίγον ἀμύναις.

Quam languerat illud quod olim legebatur αὐτούς. Saepe autem sententiae initio bis terve ponitur. Noti sunt Aeschyli versus:

ὁ δ' αὐτὸς ὑμῶν, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρών,
αὐτὸς τάδ' εἰπών, αὐτὸς ἐστὶν ὁ κτανών
τὸν παῖδα τὸν ἐμόν.

Xenophontis verba sunt in Anabasi III. 2. 4: ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὁμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγούς. Plato qui nobis Aeschyli versus servavit, eorumdum fortasse immemor non fuit, dum scribebat in Politico p. 268 A: αὐτὸς βουφορβός, αὐτὸς ἰατρός, αὐτὸς οἶον νυμφευτής. Eleganter etiam Lysias adv. Eratosth. § 68: αὐτὸς ἐπαγγελλόμενος σώσειν τὴν πόλιν, αὐτὸς ἀπώλεσε. Descripsi autem locos

illos ut Dioni Cassio subvenirem, qui de Caligula ita scribit LIX. 3: *τά τε ὁσᾶ τά τε τῆς μητρὸς καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀποθανόντων αὐτὸς τε πλεύσας καὶ αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ ἀνελόμενος (αὐτὸς) ἐκόμισε καὶ ἐς τὸ τοῦ Λυγούσου μνήμα κατέθετο*. Vides quid exciderit. Prorsus idem vitium corrigendum est apud Plutarchum in vita Sertorii c. 27: *τὰ γράμματα τοῦ Σερτωρίου συναγαγὼν ἅπαντα κατέκαυσε οὐτ' (αὐτὸς) ἀναγνοὺς οὐτ' ἐάσας ἕτερον*. Sed quo magis constat apud Isaeum § 12 legendum esse *αὐτὸς ἐπαίδευε*, eo magis miror Scheibium Reiskii auctoritatem secutum, ultro corrupisse § 15, ubi idem olim rectissime legebatur. Alterum locum ex altero emendare potuerat, sed fecit prorsus contra.

Constat de corruptela verborum quae leguntur § 14: *οὐχ οὕτως ὡς ἀσθενῶν διακείμενος ἀλλ' ἔτι πολλῶν οὐσῶν ἐλπίδων ἐξαπίνης τῆς νυκτὸς ταύτης ἀπέθανεν*. Apparet quid Isaeus voluerit dicere; id tantum quaeritur, quomodo hoc dicere debuerit. Aegrotabat Cleonymus; sperabant omnes fore ut ex morbo satis gravi convalesceret; tamen eadem illa nocte mortuus est. Coniecturae memorantur Reiskii, Bekkeri et Schoemanni, quibus nil quidquam proficitur. Scheibius edidit: *οὐχ οὕτως ἀσθενῶς διακείμενος*, quod etiamsi concedamus sic Graece bene dici potuisse, pugnet tamen cum proximis verbis: *ΕΤΙ πολλῶν οὐσῶν ἐλπίδων*, unde videmus morbum haud levem fuisse. Sed conferenda Isocratis verba in epistula ad Nicoclem § 5: *πάλιν ὀπωσοῦν ζῆν ἡγούνται λυσιτελεῖν μᾶλλον ἢ μετὰ τοιούτων συμφορῶν ἀπάσης τῆς Ἀσίας βασιλεύειν*. Qui ὀπωσοῦν ζῆ, miserriam vitam agit omniumque rerum egenus est. Vivit *quocumque tandem modo*, hoc est: tenuiter et in summa inopia. Qui dicitur apud Thucydidem VII. 60: *ὅστις καὶ ὀπωσοῦν ἐδόκει ἡλικίας μετέχων ἐπιτήδειος εἶναι*, is vix ac ne vix quidem idoneus est. Apud Isaeum de Nicostrati hereditate § 16: *κατὰ τὸ γένος καὶ τὰ τοῦ ὀπωσοῦν διακείμενου ὁ ἐγγύτατα γένους ἀναμφισβητήτως λαμβάνει*, videmus eum qui ὀπωσοῦν διάκειται delirare et furiosum esse. Moribundi quoque ὀπωσοῦν διάκεινται et tantum non mortui jam sunt. Hoc est illud ipsum, quod requiritur eo loco a quo fecimus initium. Scribendum est: *οὐχ ὀπωσοῦν διακείμενος ἀλλ' ἔτι πολλῶν οὐσῶν ἐλπίδων*. Supervenit qui hoc interpretaretur et adscriberet: *ὡς ἀσθενῶν* unde orta vitiosa lectio. Satis ostendit

Isaeus, moribundos, quum nulla salutis spes supersit, *ὄπωσθ' ἄνθρωποι διακείσθαι*.

Nunc levia quaedam vitia in eadem oratione breviter indicabo: § 17 inducendum est pronomen *τούτων*· *βούλομαι βραχέα καὶ περὶ [τούτων] αὐτῶν εἰπεῖν*· § 21 requiro: *ὅτι Δεινία διάφορος ὦν ἔτυχεν*, non *ὅτε* et spuria esse video vocabula *μόνους ἐβουλήθη*, quae inutiliter et incommode adhaerent; § 19: *εἰ καὶ ἡμεῖς ὁμολογήσομεν ταῦτα καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ πιστεύετε*, nondum repositum fuit *αὐτοῖς*. Paulo gravius est vitium § 22: *μέλλοντες ἢ τὴν οὐσίαν ἔξειν βεβαιότερον* (sic lege cum Cobeto, non *βεβαιότεραν*) ἢ *ἐκείνῳ μὴ ποιήσαντες ἀπεχθήσεσθαι*. Displicet *ποιήσαντες* sic absolute positum, nam, etiamsi in Latina lingua verbum *facere* hoc modo usurpatum possit obiecto suo carere, Graeci tamen sermonis ratio postulat, nisi fallor, ut dicatur *τοῦτο ποιήσαντες*. Equidem autem praefero: ἢ *ἐκείνῳ μὴ ὑπακούσαντες*.

Leve est rescribere in § 25: *γράψαι δ' ἔξην εἰς ἕτερον ὅτι ἐβούλετο*, pro *εἰ τι*, sed praestat considerare § 27: *τίνας ἂν ἄλλους ταῦτ' ἔχειν ἐβουλήθη μᾶλλον ἢ τούτους, οὓς καὶ ζῶν ἐκ τῶν αὐτοῦ πλείους τῶν οἰκείων ὠφέλει*; Numquam *ἑαυτὸν* pro *εὐσ* absurdus nominare potuit. Orator est cum fratre, quos Cleonymus, dum vivebat, maximis beneficiis affecit; ubi autem *ἑαυτὸν* appellat, uti aequum est, *adversarios* designat, v. c. § 17 *οὗτοι τολμῶσι λέγειν* et ubi non? Veram scripturam monstrare poterunt Demosthenis loci, quos Cobetus recensuit ad Hyperidem p. 55. Addam Platonis unum alterumque locum. Legitur in Theaeteto p. 168 A: *ἴν' ἄλλοι γενόμενοι ἀπαλλαγῶσι τῶν οἰκείων πρότερον ἦσαν*. Legg. VI. 761 E: *ἐὰν ὑβρίζωσι τι περὶ τοὺς ὧν ἐπιμελοῦνται*. Legg. IX. 866 E: *θυμῷ πέπρακται καὶ τοῖς ὄσοι ἂν διαφθείρωσι τίνα παραχρήμα τῆς ὀργῆς γενομένης*. Legg. IX. 871 E: *κατεγγυάτω τὸν ᾧ ἂν ἐπισκῆπτηται*. Bis eadem Platonis pagina locutio quam tetigimus periiit. Legitur Legg. IX 868 D: *μηδὲ ξυνέσιον ὧν ἔκγονον ἢ ἀδελφὸν ἀπεσέρηκε γίγνεσθαι*· requiro *τοῖς ὧν*. Deinde paucis quibusdam interpositis editur sic: *τούτοις ὧν ἀδελφούς τε ἀδελφῶν καὶ γονέας ἐσέρηκε παιδῶν, τούτοις δὲ ξυνέσιος αὐτοῖς μηδέποτε γίγνεσθαι*· necessario emendandum est *τοῖς ὧν ἀδελφούς*, sicuti recte apud Theognidem invenitur: *ἄνδανε τοῖς ὧν μεγάλη δύναμις*. Corrigit Cobetus

Isocr. Euag. § 6. Equidem praeterea adnotaveram apud eundem Nicocl. § 4: *λυπούσι ταύτας, ὕφ' ὧν αὐτοὶ μηδὲν ἀξιοῦσι λυπεῖσθαι*, ubi τὰς malim, et Philipp. § 115: *ἐπὶ τούτους πρὸς οὓς προσήκει τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους γεγονότας πολεμεῖν*, ubi lege τούς. Eodem modo corrige apud Isaeum: *τοὺς οὓς καὶ ζῶν πλείεα ὠφέλει*. Propter causam eandem non feram apud Dinarchum adv. Demosthenem § 1: *δῶρα εἰληφῶς παρὰ τούτων, οἷς ἐναντία πράττειν ἔφη τὸν ἄλλον χρόνον*. Alii multi loci eiusdemmodi apud Demosthenem supersunt corrigendi. Contrarium vitium est, nisi fallor, in Platonis Protagora p. 321 B, uti pro τοῖς μὲν praefero τούτοις μὲν.

Mittimus § 28 ubi *ἡγεῖται* requiritur pro *ἡγεῖτο* et § 32, ubi supplendum est *κάλει (μοὶ τοὺς) μάρτυρας* et tandem venimus ad § 33, ubi omissis iis, quae ad nostrum propositum nihil faciunt, ita legitur: *οἶσθε οὖν τὸν οὕτως διακείμενον τούτους μὲν νῦν περὶ πλείονος ποιῆσθαι, ταύτης ὑπόσεως τῆς ἐχθρας, κτέ*, sed adverbium *νῦν* plane est otiosum et rectius scribetur *ἡμῶν*, nec magis *ὑπόσεως* ferri debet, non enim *lectas* inimicitias illi inter se exercebant, quod vel sola § 11 monstrare poterit: itaque aliud verbum scripsit Isaeus, quod haud difficile est ad inveniendum, nimirum *ὑπαρχούσης*, sicuti recte legitur § 4 et 37: *διὰ τὴν Φιλίαν τὴν ὑπάρχουσαν* et Orat. VII. 44: *ἐχθρας μὲν τηλικαύτης ὑπαρχούσης αὐτοῖς* et ubi non? Idem vitium odoror apud Demosthenem in Oratione de Corona § 36: *διὰ τὴν τήν ὑπάρχουσαν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θεβαίους*. ubi *ὑπόσαν* editur. Sed in eadem Isaei paragrapho praeclara est Cobeti emendatio: *οἶσθε οὖν τὸν οὕτως διακείμενον οὕτω ποιεῖν ὅπως μηδ' ὀβολὸν ἀπολείψει*, nam olim *λόγον* legebatur. Conquiram aliquot locos, quibus similis medicina prodesse poterit. Veluti in Scholio ad Hom. Iliad. Π 613: *ἄλογος παρέκειτο*, Lehrsius ad Aristarchum p. 346 rescripsit *ὀβελός*. Apud Dionysium Halic. III. 11: *μάταιον δὲ δρῶν τὸν λόγον καὶ ἐν ἴσῳ τὰ πολλὰ τοῖς σοῖς λόγοις ἐλεγχθῆσόμενα*, corrige *τὰ πολλὰ τοῖς ὀλιγοῖς λεχθῆσόμενα*. In Pythagorae Epistula 11, quae legitur p. 601 in editione Hercheri: *μέτριος ἀνὴρ καὶ λιποδεδῆς* dicitur *οὐδὲν προσδεῖσθαι Σικελικῆς τραπέζης*, sed fuit ille *ὀλιγοδεδῆς* et alibi simili modo erratur.

In § 36 coniunctio *καίτοι* excidit post verbum *διέκειτο* (*καίτοι*)

οὐκ ἂν ἄρα ὑπὲρ ἡμῶν μᾶλλον ἢ ὑπὲρ σφῶν πολιῶν (τοῦτ') εἶεν εἰρηκότες; simili remedio Scheibius sanavit Orat. II § 24. Quod legitur § 38: πάντων δ' ἂν εἴη δεινότατον, εἰ τοῖς μὲν ἄλλοις ψηφίζοισθε, ὅταν θάτερα τούτων ἀποφαίνωσι σφᾶς αὐτούς, ἢ γένει προτέρους ὄντας ἢ τῇ Φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν τετελευτηκότα, ἡμᾶς δ' οἷς ἐστὶν ἀμφοτέρα ταῦτα παρὰ πάντων ὁμολογούμενα, ἀξιῶ σε τε μόνους ἀκλήρους ποιῆσαι τῶν ἐκείνου. Rectissime Cobetus in Mnem. IX p. 444 rescripsit ἀξιῶσαι τε, sed non videtur animadvertisse Isaeum in bimembri sententia post coniunctionem εἰ addidisse indicativum et optativum. Pro ἀξιῶσετε requiritur ἀξιῶσαι τε et contra pro optativo ψηφίζοισθε indicativus ψηφίζεσθε. Haud raro ea constructio apud Oratores invenitur; Isaeus si bene memini bis hoc modo dixit, nempe hoc loco quem modo emendavimus et Orat. VI § 2: ἄτοπον δὲ εἰ ἐκεῖνα μὲν — ὑπέμενον, νῦν δ' οὐ πειρήμην συνειπεῖν κτέ. Necessario in ea constructione praecedit indicativus, quo indicatur id quod fieri solet, sequitur optativus, quo indicatur id quod fieri oportet.

Remanent duo vitia notanda in prima oratione; § 40 non ferendum: εἰ δ' οὐσία κατελείφθη, quasi quisquam dubitaret an Cleonymus satis lautam hereditatem reliquisset, sed verum est: ἐπεὶ δ' οὐσία κατελείφθη et § 44 post ἐγίγνετο particula ἂν ter excidisse videtur. Atque sic transimus ad alteram orationem, quae est de Meneclis hereditate. Statim offendor § 1: πειρᾶται τὸν ἀδελφὸν ἄπαιδα τεθνεῶτα κατασῆσαι, quorum verborum ordo inepte turbatus est, nam sana ratio suadet ut scribatur τεθνεῶτα ἄπαιδα· si quis tamen auctoritatem requirit in re minime dubia — nam quam ridicule dictum est fratrem τεθνεῶτα κατασῆσαι velle — conferat § 33: τὸν μὲν τεθνεῶτα ἄπαιδα βουλομένη κατασῆσαι et § 37: τελευτήσαντα αὐτὸν ἄπαιδα βούλεται κατασῆσαι. Advertunt me praeterea eiusdem paragraphi extrema verba: ἐμοὶ ἀνάγκη ἐστὶ πολλῇ βοηθεῖν τῷ τε πατρὶ τῷ ποιησαμένῳ με καὶ ἐμαυτῷ. Scilicet saepe dubitari video sitne pronomine personali an reflexivo utendum nec satis constat interdum apud doctos viros, sitne αὐτὸν an αὐτόν, αὐτοῦ an αὐτοῦ scribendum. Ea res, nisi fallor, sic diiudicatur. Convertamus ea verba, quae supra descripsi in tertiam personam; habebimus: τούτῳ ἀνάγκη ἐστὶ πολλῇ βοηθεῖν τῷ τε πατρὶ τῷ ποιησαμένῳ αὐτὸν καὶ ἑαυτῷ. Romanis potuit necessarium videri scribere

τῷ ποιησαμένῳ αὐτόν, Graecis dicere placuit uti et nobis αὐτόν. Usus primae personae hoc liquido ostendit; scripsit enim Isaeus τῷ ποιησαμένῳ με, non ἐμαυτόν. Addam alios locos. Orat. III § 71: ἐπισκῆψαι Φάσκοντες ὑμῖν (non ὑμῖν αὐτοῖς) τὸν ἀδελφίδου ἐπιμελεῖσθαι τούτου τοῦ παιδίου, οὕτως ἐπεμελήθητε ὡς εἶσαι, κτέ. Itaque in tertiam personam conversa haec erunt: ἐπισκῆψαι Φάσκοντες αὐτοῖς (non αὐτοῖς) . . . οὕτως ἐπεμελήθησαν, κτέ. Sequitur scribendum esse Orat. IV § 19: τὸν αὐτόν (non αὐτὸν) ποιησάμενον οὔτε ἀποθανόντα ἀνείλετο οὐτ' ἔκαυσε, si quidem dicendum est: τὸν ἐμὲ (non ἐμαυτόν) ποιησάμενον ἀνειλόμην Nec probabo Orat. III § 46: εἰσῆγγελλες κακοῦσθαι τὴν ἐπίκληρον ὑβρίζομένην καὶ ἄκληρον τῶν ἐκυτῆς πατρῶων καθισαμένην pro αὐτῆς. quod ante Bekkerum legebatur. Ipsa utique mulier dixisset: εἰσῆγγελλες κακοῦσθαι ἐμέ, ἄκληρον τῶν ἐμοῦ (non ἐμαυτῆς) πατρῶων καθισαμένην. Legebatur olim Orat. II § 11: λόγους οὖν πρὸς ἡμᾶς ἐποιεῖτο δοκεῖν αὐτῷ καλῶς ἔχειν jam apparet quam parum recte Scheibius ediderit αὐτῷ. Nec certe quisquam scribet: λόγους ἐποιούμην δοκεῖν ἐμαυτῷ καλῶς ἔχειν, nam ἐμοὶ omnino satis est. Pronomen reflexivum Romanis potuit necessarium videri, neque Graecis neque nobis sic dicere placuit. Legimus Orat. V § 5: βούλομαι ὑμᾶς καὶ παρ' ἐμοῦ τὰ πραχθέντα πυθέσθαι: itaque Graecum est βούλεται ὑμᾶς καὶ παρ' αὐτοῦ (non αὐτοῦ) πυθέσθαι. Improbandum est quod editur Orat. VIII § 37: συνδιατρίβειν οὐκ ἐκώλυε, δεδιῶς μὴ τραχυθεῖς εἰς ὄργην κατασαιῖν πρὸς αὐτόν et omnino requiro αὐτόν, nisi quis forte Orat. IX § 1: πειράσομαι ἐπιδειξαι ὡς οὐ προσήκει ἔχειν τὰ Ἀσφίλου οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ ἐμοὶ reponere velit ἐμαυτῷ. Verum si hic ἐμοὶ recte legitur, illic est reponendum αὐτόν. Ratio aperta est ac facilis, sed quando ea observabitur in Atticorum scriptorum editionibus? Hodie etiam frequentius peccari video quam olim factum est, nam viri docti pleraque refingere coeperunt ad normam Latinae linguae. Quantum agendum super sit, poterit quis suspicari propter immanem soloecismum, qui hucusque omnes latuit in Orat. IX § 3: οὐδένα ἄλλον τὸν κληρον ἡγεῖται ἔχειν ἢ αὐτόν, sed duo postrema vocabula manifesto expungenda sunt.

Multum dubito an satis recte legatur § 2 forma *υἱοῦ*, quae recurret Orat. IV. 3 et IX. 3. Etiam *υἱῷ* invenitur Orat. X. 26,

Malo quod alibi editur *υίεος* Orat. II. 18 et VI. 38, *υιέτς* Orat. VIII. 7, *υίεων* Orat. VI. 21 et *υιέσιν* Orat. VI. 28. Deinde supple § 5: *τὴν μαρτυρίαν ταύτην πρῶτον βούλομαι (ὑμῖν) παρασχέσθαι*. Sed consideranda est septima paragraphus, in qua interpolata quaedam sunt, quae Cobetus jam notavit, sed tria vocabula supersunt, quae mihi quidem magno opere displicent. Menecles senex virginem duxerat quumque ex ea liberos non susciperet, intellexit non in muliere vitium inesse, sed sua ipsius provecta aetate fieri, ut mulier non pareret. *Λόγους ἐποιεῖτο πρὸς ἡμᾶς τὴν [τε] ἡλικίαν ὑφορᾶσθαι [καὶ τὴν ἀπαιδίαν], κτέ.* Non mihi persuadeo genuina esse quae uncinis circumdedi, cum praesertim in vicinia multa interpolata sint. Eodem modo Apollodorus in Orat. VII § 14, cum jam nulla esset spes prolis propter causam eandem, *τὴν ἡλικίαν καταμέμφεται*. Sequenti paragrapho Sauppium notavit spuria verba: *καὶ ἐκ ταύτης τῆς λέξεως δῆλον ὅτι φιλῶν ἀπεβάλετο· οὐδεὶς γὰρ μισῶν τινα ἰκετεύει αὐτῷ vel αὐτόν*, quod in Ambrosiano Codice legitur. Sunt, fateor, ea verba satis inepte huc illata, sed tres corruptelae praeterea faciunt, ut intelligi non possint. Emenda: *καὶ ἐκ ταύτης τῆς δεήσεως δῆλον ὅτι φιλῶν διεγένετο· οὐδεὶς γὰρ μισῶν τινα οἰκτεῖρει αὐτόν*. Etiam in § 10 aliquid inutiliter adhaeret: *ἔδοκει αὐτῷ αἰσχρὸν εἶναι ἄκαιδα τοῦτον καθισάντα ἀρρένων παιδῶν αὐτῷ κελεύειν δοῦναι τὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι*. Scribe *καθισάναι* et sex postrema vocabula ultro excident. "Ἄκαιδα καθισάναι positum est eodem modo et eodem sensu quo § 21.

Particula periit § 13: *ὡς (μὲν) οὖν κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο ἡ ποίησις*. § 14 abundant quae uncinis significabo: *διδόντων οὖν τῶν νόμων [αὐτῷ ποιεῖσθαι διὰ τὸ εἶναι ἄκαιδα] ἐμὲ ποιεῖται* et § 16: *τὸν νόμον αὐτόν ὑμῖν ἀναγνώσεται [καθ' ὃν ἡ ποίησις ἐγένετο]*. Et § 19: *οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πιθόμενος ὁ Μενεκλῆς ἐποίησατο*, scribe: *πιθόμενος ἐμὲ ἐποίησατο*, expuncto nomine proprio neque admodum dissimilis corruptela est, quam Cobetus correxit in Orat. I § 30.

Mitto minora quaedam vitia, quae vix recensere opus est, ut statim veniam ad § 36, in qua supplendum est (*καὶ τὰ τρίτα*) *καὶ τὰ ἔντα καὶ τᾶλλα πάντ' ἐποίησα*, sicuti recte legitur § 37, ubi eadem verba repetuntur. Deinde abesse debet

nomen proprium *pro* pronomen *τουτου* in hisce: *θυγάτηρ οὔσα τουτου* [*Φιλωνίδου*]. In undecim orationibus, quae integrae supersunt, eadem praeterea medicina utendum: Orat. III § 4: *τουτου* *Νικόδημον* et VI § 5, 6, 60: *τουτου* *Χαιρέερατον*, sed alibi apud Isaeum, in Scheibii utique editione, non errat. In Demosthene plurimi loci supersunt emendandi. Morem veterum Oratorem cognoscere quis poterit ex iis locis, quibus nihil peccari potuit, quum ipsa nomina propria ignorarentur, v. c. Orat. X. § 6: *τὴν ἐμὴν μητέρα ἐκδίδωσι τῷ ἐμῷ πατρὶ*, alibi. Sed leve hoc est; malo paulo pluribus aperire quid sentiam de § 40, in qua periculum est, ne quis vitium inesse existimet, cum verba rectissime sese habeant neque in suspicionem debeant vocari. Notum est frequenter confundi aoristos *ὁμῶσαι* et *ὁμολογῆσαι*. cf. *Mnem.* XII p. 370. Quod apud Plutarchum legitur in vita Pelopidae c. 27: *ὁμολόγησε τὴν μὲν ἀρχὴν τοῖς τοῦ τεθνηκότος ἀδελφοῖς διαφυλάξειν, Θηβαίοις δὲ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν ἔξειν καὶ φίλον*· quis non sentit veram scripturam esse *ὁμῶσε*? Pariter in vita Cleomenis c. 11: *κατάξειν ἅπαντας ὁμολόγησε τῶν πραγμάτων ἐν ἡσυχίᾳ γενομένων*· vides quid velim. Idem Plutarchus tradit in vita Artaxerxis c. 18, narrare Ctesiam *βασιλέα τῇ μὲν μητρὶ παραιτουμένη μὴ κτεῖναι τὸν Κλέαρχον ὁμολογῆσαι [καὶ ὁμῶσαι], πεισθέντα δ' αὐτῆς ὑπὸ τῆς Στατειρας ἀποκτεῖναι πάντας πλὴν Μένωνος*. *Exprungam καὶ ὁμῶσαι* et *Madvigius* in *Adversariis* p. 63 similiter corrigit eundem in vita Lycurgi c. 2. Est etiam certius apud Dinarchum adv. *Philocl.* § 4: *ὁ κοινὸς τῆς πόλεως νόμος, εἴαν τις ἐνὸς ἐναντίον τῶν πολιτῶν ὁμολογήσας τι παραβῆ, τοῦτον ἐνοχον εἶναι κελεύει τῷ ἀδικεῖν*, reponendum esse *ὁμῶσαι*. Dittographia est apud Dionem Cassium LXII. 22: *ὁμολόγησε [καὶ ὁμῶσε] τὴν Ἀρμενίαν ἅπασαν ἐκλείπειν*. Hinc etiam parata medicina Demostheni adv. *Olympiod.* § 54: *ὅστις οἴεται δεῖν ἅ μὲν ὁμολόγησε καὶ συνέθετο ἐκὼν πρὸς ἐκόντα [καὶ ὁμῶσε], κτέ*. Interdum malum latius scripsit, veluti apud Dionem Cassium XLII. 8: *τὸν πόλεμον τόνδε οὐκ ἐπ' ἄλλο τι παρασκευάσας ἢ ἵνα ἀπολομένου αὐτοῦ πρωτεύσῃ*, non hoc agebat Caesar, sed volebat *ὁμολογουμένως* τοῦ *Πομπηίου* πρωτεύσαι. Absurdum est quod legitur apud Demosthenem de *Symmoriis* § 11: *τί τοὺς ὁμολογουμένους ἐχθροὺς ἔχοντες ἐτέρους ζητοῦμεν*; haec est lectio,

quam Dindorfuis recepit; in codice autem Parisino legitur *ὁμολογούντας*, quod prope abest ab eo participio, quod verum est, *ὁμοροῦντας*. Sed recensitis locis, quos supra apposui, periculum est, ne quis vitiosum esse putet, quod apud Isæum laudato loco legitur: *ὁμόσας ὄρκους πάλιν νῦν ἤκει τὰ ὁμολογηθέντα καὶ ὁμοθέντα παρὰβάς*. Minime mirum est, utrumque verbum ab Isæo aliquoties coniungi, nam ante iusjurandum sponsio facta erat. Duo exempla adscribam ex Orat. V § 7: *ὁμόσαντες μὴ παραβήσεσθαι τὰ ὁμολογημένα* et § 31: *ὁμολογήσαμεν ἐμμενεῖν οἷς ἂν οὔτοι γνοῖεν καὶ ὁμόσαμεν*.

Multiplex corruptela deturpat § 43: *ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἐτελεύτησεν, εἰ προδώσω καὶ ἐξηρημάσας αὐτοῦ τὸν οἶκον ἀπιὼν οἰχίσσομαι, πῶς οὐκ ἂν δεῖνδον τὸ πρᾶγμα εἶναι καὶ καταγέλασον δοκοίη*; primum requiro participium *προδοῦς*, deinde improbum facinus non est, opinor, *καταγέλασον*. Audendum aliquid est; cogitavi equidem de adiectivo *ἐπονείδισον*, quod recte legitur § 41. Paucis quibusdam intermissis, sequitur: *καὶ οὐ μόνον ταῦτ' ἐστὶ τὰ ποιοῦντά με ἀγωνίζεσθαι τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἀλλ' εἰ οὕτω φαῦλος ἀνθρώπος δοκῶ (lege δόξω) εἶναι καὶ μηδενὸς ἀξίος, ὥς ἐπὶ μὲν εὖ φρονούντος μὴδ' ὑφ' ἐνδὸς ἂν ποιηθῆναι τῶν φίλων, ὑπὸ δὲ παραφρονούντος, ταῦτ' ἐστὶ τὰ λυποῦντά με*. Viderunt omnes aliquid abundare; mihi insiticia videntur verba, quae diductis literis significavi.

Omnes iurisconsulti apud Athenienses uno ore clamant et consentiunt, adoptare filium non licere ei, qui naturalem filium in sua potestate habeat itaque falsum est, quod § 45 legitur: *τοὺς νόμους ἐπέδειξα τοὺς ἄπασιν τοῖς ἀνθρώποις ἐξουσίαν δίδοντας υἱεῖς ποιεῖσθαι*. Non haec defenduntur iis quae recte dicuntur § 24: *τοῖς μὲν ἄλλοις ἄπασιν ἀνθρώποις καὶ Ἑλλῆσι καὶ βαρβάροις δοκεῖ καλῶς οὗτος ὁ νόμος κεῖσθαι*. Sed conferenda est paragraphus 13, in qua orator legem de adoptione appellat *παρὰψυχὴν τοῦ βίου τοῖς ἄπασιν τῶν ἀνθρώπων*. Quin reddamus eandem locutionem § 45: vides quantillum intersit inter *ἄπασιν* et *ἄπασιν*. — In extrema oratione § 46 soloecum est *τυγχάνη*, optativus requiritur *τυγχάνοι*.

Tertiae orationis initio tenebo illud, quod olim commendavi *ἐπεβίω* pro *ἐβίω*. Mnem. I p. 357, tum, ut omittam in sequentibus esse quaedam interpolata, § 7 supplebo: *ὡς μὲν*

(οὖν) ἔδοξε, sed plura corrigenda sunt in § 8. Primum: ἐπισυμῶ δὲ πρῶτον μὲν περὶ αὐτοῦ τούτου πυθέσθαι, κτέ, scribe: παρ' αὐτοῦ τοῦτο πυθέσθαι simulque eandem maculam eluimus ex Orat. II § 21: ἡδέως δ' ἂν μοι δοκῶ τούτου πυθέσθαι τοῦ Φάσκοντος εὖ φρονεῖν, ubi τοῦτο verum esse arbitror et Orat. III § 9: περὶ τε οὖν τούτων ἡδέως ἂν πυθολμην, ubi παρά legendum. Sed statim sequuntur verba: ἦν τινὰ ποτε προῖκά Φησιν ἐπιδοῦς ἐκδοῦναι τὴν ἀδελφὴν ὁ μεμαρτυρηκῶς τῷ τὸν τριτάλαντον οἶκον κεκτημένῳ· quod additur ὁ μεμαρτυρηκῶς, eo participio sine molestia carebimus, sed adversarii ipsi τρία τάλαντα τίμημα ἐπεγράψαντο, ut est § 2. Non tam stultus est Endii frater, qui in ea oratione matris causam tuetur, ut concedat justam eam aestimationem esse: illud tantum attinebat dicere, tanti ea bona aestimata fuisse ab Xenocle Philes marito. Non illud rogat, num forte Nicodemus sororem sine dote elocarit τῷ τὸν τριτάλαντον οἶκον κεκτημένῳ, sed τῷ τὸν γε τριτάλαντον οἶκον κεκτημένῳ. Itidem supplendum § 80: κεκτημένος τὸν γε τριτάλαντον οἶκον ἠναγκάζετ' ἂν θεσμοφόρια ἐσιᾶν, sed recte legitur § 18: ἐγγυᾶν μέλλων εἰς τὸν τριτάλαντον οἶκον, ὡς Φησι, τὴν ἀδελφὴν. Denique in eadem illa § 8 pronomen οὗτος bis interpolatum est. Mire quoque dictum est ibidem: πότερον ἢ ἐγγυητὴ γυνὴ ἀπέλιπε τὸν ἄνδρα ζῶντα ἢ τελευτήσαντος τὸν οἶκον αὐτοῦ; Quid orator dicere voluerit, satis apparet; illud etiam apparet, quomodo id dicere debuerit, nam redit ad idem argumentum § 78: πρὸς ὅποιον ἄρχοντα ἢ ἐγγυητὴ γυνὴ ἀπέλιπε τὸν ἄνδρα ἢ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Satis fortasse est delere participia ζῶντα et τελευτήσαντος, sed nihil definitio.

Stulta admodum interpolatio est § 10. Quaeritur ibi de Pyrrhi concubina, quae Nicodemi soror fuerat, εἴ τις ἄλλος ἐγγυητὴν ἔσχε τὴν τούτου ἀδελφὴν γυναῖκα, ἢ τῶν πρότερον χρησαμένων πρὶν γυνῶναι τὸν ἡμέτερον θεῖον αὐτήν, ἢ ὅσοι ἐκείνου γιγνώσκοντος ἐπλησίαζον αὐτῇ, ἢ ὅσοι ὕπερον ἐπλησίαζον τελευτηκότος ἐκείνου. Contendebat Nicodemus sororem suam non Pyrrhi concubinam fuisse sed justam uxorem, quam dote data ipse despondisset. Rogat orator fueritne etiam uxor eorum quibuscum vulgo rem habere soleret, tum antequam Pyrrhum cognovisset tum post huius obitum. Sed quam stulte additur

ἢ ὅσοι ἐκείνου γινώσκοντος ἐπλησίαζον αὐτῇ. Etiam si habuerit ea mulier alios amatores, quo tempore cum Pyrrho una vivebat, non serio tamen orator ex Nicodemo quaerere potuit, num soror etiam horum amatorum omnium justa uxor fuerit. Id non intelligitur, quam causam interpolandi sciolus habuerit.

Corrige § 11: Κοινὴν αὐτοὶ ὁμολογήκασιν εἶναι τοῦ βουλομένου pro αὐτήν. Facile est § 12: τῇ μὴ δρθῶς γεγενημένῃ γυναικὶ rescribere ἡγγυημένῃ. Supplendum § 16: μνημονεύειν χρὴ ὑφ' ὅσων ὑμῖν (ἤδη) μεμαρτύρηται. Paulo gravius peccatur § 19: τῶν ἀδῆλων καὶ ἐξαίφνης γιγνομένων τοὺς προστυχόντας ἕκαστοι μάρτυρας ποιούμεθα. Nulla hic est ratio pluralis numeri ἕκαστοι. Discrimen certum est et notum itaque Isaeus ipse mox recte: τοὺς ἡμῖν γνωριμωτάτους ἕκαστος ἡμῶν παρακαλεῖ μάλιτα. Sed ἕκαστοτε verum est. Eiusdemmodi vitium deprehendi apud Lucianum in Philops. § 1: πόλλ' ἐστὶν ἂν τοὺς ἀνθρώπους ἐνίοις ἀναγκάζει τὰ ψευδῆ λέγειν. Imo lege: ἐνίοτε, de qua scriptura paucos fore arbitror qui dubitent an satis certa sit.

Testibus credere solemus, non ubi ταῦτα dicunt, sed ubi ταῦτά, quod reponendum § 21. Prorsus idem vitium est in re eadem Orat. VI § 12. Sed § 23 notanda est interpolatio. Scripserat Isaeus: παρακεκληκῶς φαίνεται Διονύσιον καὶ Ἀριστόλοχον, οἷς οὐδ' ἂν περὶ ὄτου οὖν πιεῦσαι ἄλλος οὐδεὶς, sed post duo nomina propria hodie inserta legitur lectoris cuiusdam adnotatio, qua efficitur ut postrema verba non habeant quo referantur: μετὰ δυοῖν τούτοις ἐν τῷ ἄξει αὐτοῦ τὴν ἐκμαρτυρίαν ποιήσασθαι φασὶν οὗτοι· τοιαῦτα μὲν τὰ τούτων. Haec verba moleste interposita esse concedes, sed non minus molesta sunt § 24: ὁ ἀγὼν ἦν [ὁ τῶν ψευδομαρτυριῶν ὃν Ξενοκλῆς ἐφευγεν] ἢ ἐξ ἐταίρας ἢ ἐξ ἐγγυητῆς τὴν γυναικῆ εἶναι. Facile quoque est veram scripturam indagare § 35: οὐκ ἐξεστὶ πράξασθαι τῷ δόντι ὃ μὴ ἐν προικὶ τιμήσας ἔδωκεν. Interest aliquid inter τιμᾶν et τιμᾶσθαι· quamdiu id discrimen certum erit, τιμήσας pro τιμησάμενος ferri non debet. Sed in promptu est conicere: ἐν προικὸς τιμήσει. Ter vitiose editur § 39, 43 et 54 δοκεῖ ἂν ὑμῖν pro δοκεῖ οὖν ὑμῖν. Invehitur orator § 39 in Nicodemum, ὃς ἐπ' ὀλίγῳ ἀργυρίῳ σφόδρα βούλεται πονηρὸς εἶναι. Supplendum esse iudico οὕτω σφόδρα et difficile dictu

est, quoties οὕτω librariorum incuria exciderit, cuius rei multa exempla dedi Mnem. XII p. 329. Corrige praeterea § 40 ἀπορῶ γὰ μὲρτύρων, pro ἀπορῶ γε.

Mirum est, quomodo evidens interpolatio editores latere potuerit § 41: ὁπότε γὰρ τις ἐπεδικάζεται τοῦ κλήρου, νόθην τὴν θυγατέρα τοῦ καταλιπόντος τὸν κλῆρον καθίση. Imperfectum tempus haud leve indicium est, interpolatoris ea verba esse. Isaeus autem cum aequalibus necessario dixisset ἐπεδικάζεται et καθίσησι. Aliae multae sunt in hac oratione interpolationes non minus manifestae, veluti § 43: [ἦν ὁ Ἐνδιος λαχὼν ἐπεδικάζεται] et μὴ ἐπίδικον [τῷ Ἐνδίῳ] τὸν ἐκείνης πατρῶον κλῆρον εἶναι, § 47 [τῷ βουλομένῳ]· quin et § 48 tota fere interpolata est: [ἔπειτα — ὑπὸ τοῦ οὕτως ἐγγυήσαντος αὐτήν]; nam eadem ferme verba orator jam dixerat § 45. Sed contenderit quispiam superflua non nocere et Isaeum fortasse negligenter bis posuisse, quae semel describere satis esset; nemini certe persuasisse Reiskium et Bekkerum, qui ante me totam pericopen eiecerint. Lubet igitur nunc semel ostendere, cur ea verba quae notavi, nullo modo possint retineri. Nimirum inde a § 45 orator Nicodemum compellat sic: ἐπειδὴ δὲ τῷ Ξενοκλεῖ ἡγγυῖα ὁ Ἐνδιος τὴν ἀδελφίδην σου, ἐπέτρεψας ἂν, ὦ Νικόδημε, τὴν ἐκ τῆς ἐγγυητῆς τῷ Πύρρῳ γεγενημένην ὡς ἐξ ἑταίρας ἐκείνῳ οὔσαν ἐγγυᾶσθαι; καὶ οὐκ ἂν εἰσήγγειλας (sic legendum) πρὸς τὸν ἄρχοντα κωκυῖσθαι τὴν ἐπίκληρον. Deinde orator multis verbis ostendit, unicuique licere eam εἰσαγγελλῆν apud praetorem deferre neque ullum esse accusatori periculum, etiamsi quintam suffragiorum partem non tulerit. Hoc postquam ostendit, iterum conversus ad Nicodemum ita dicit: καὶ εἰ ἦν ἀληθῆ ἃ νυνὶ τετόλμηκας μαρτυρῆσαι, παραχρῆμα εὐθὺς ἐτιμωρήσω ἂν τὸν ἀδικοῦντα. ἢ καὶ ταῦτα λαθεῖν σεαυτὸν προσποιήσῃ; ἔπειτ' οὐδ' ἐκ τῆς ἐπίδοθείσης αὐτῇ προικὸς ἤσθου; Compellat orator Nicodemum et interrogat: ἐπέτρεψας ἂν; οὐκ ἂν εἰσήγγειλας; προσποιήσῃ; οὐδ' ἤσθου; sed ut ἐτιμωρήσω ἂν eodem modo usurpetur, opus erit inserere negationem: οὐ παραχρῆμα εὐθὺς τότε ἐτιμωρήσω ἂν τὸν ἀδικοῦντα; Hoc decet concitatam orationem et nescio quomodo negatio in libris manuscriptis saepissime evanuit. Sed interstrepit interpolator: ἔπειτα εἰ ἦν ἐξ ἐγγυητῆς ἢ τούτου ἀδελφίδῃ τῷ ἡμετέρῳ θείῳ γεγενημένη, ἐπέτρεψεν ἂν Νικόδη-

μος ὡς ἐξ ἑταιρίας οὔσαν αὐτὴν ἐγγυᾶσθαι; καὶ γενομένων αὐτῶν (quid hoc est?) οὐκ ἂν εἰσῆγγελλε πρὸς τὸν ἄρχοντα ὑβρίζεσθαι τὴν ἐπίκληρον ὑπὸ τοῦ οὕτως ἐγγυήσαντος αὐτῆν; Summa est infantia oratoris, qui bis dicit idem verbis tantum non iisdem; verum nimis absurdum est primum compellere adversarium, deinde se convertere ad iudices, ut ipsi quoque audiant, quid litigantes quasi secreto inter se collocuti fuerint. Qui ea verba tanquam genuina tuentur, inter quos Schoemannum esse video, concedunt quod negare neutiquam possunt, sed iidem significant se omnia retinere velle, donec intellectum fuerit, unde quaeque interpolatio orta sit. Est ea fortasse iniqua postulatio, sed ne eam quidem conditionem recuso. Si quis conferet Frontonis codicem, videbit paginis tantum non omnibus in margine descriptum esse quod lectori cuidam propter elegantiam imprimis placuisset. Neque numeri, neque tempora neque modi in excerptis illis servantur. Unum exemplum afferre satis est. Scribit Fronto p. 140 Ed. Lips.: ubi verborum praesidiis opus sit, non voluntariis tantum, quae ultro obvenerint utemur, sed latentia *eliciemus* atque ad imperandum *indagabimus*. Quae sententia cum impense placeret, adscriptum fuit in margine: in verbis non obvia sed etiam latentia *elicienda* sunt et *indaganda*. Eiusmodi adnotationes Frontoni nihil offecerunt, imo profuerunt potius, nam saepe factum est, ut in rescripto codice ipse textus sine vestigio perierit et supersint tamen in margine adnotationes, olim minus diligenter elutae et nunc refocillatae, quarum ope quodammodo intelligitur quid Fronto dixerit. Sed apparet, quid verosimiliter fuisset factum, si Frontonis codice uteremur paulo minus antiquo. Suspicio in Isaeo quoque fuisse, qui in margine adnotaret, quae sibi prae ceteris placerent; idem interdum satis habuit adscribere argumenta et probationes, quibus orator utitur, ut postea facilius inveniret, si forte eodem rediret. Hinc ingens numerus interpolationum natus.

Scio id quod sciunt omnes, qui Isaeum paulo diligentius perlegerunt, saepius apud eum coniuncta inveniri verba ἐκδοῦναι et ἐπιδοῦναι, nec tamen feram § 51: ὥτε μηδὲ τὸ δέκατον μέρος ἐπιδοῦς ἐκδοῦναι τῇ γνησίᾳ θυγατρὶ τῶν πατέρων. Constructio parum Graeca videtur et expuncto verbo ἐκδοῦναι pro participio reponam infinitivum ἐπιδοῦναι. Sequuntur duo vitia

nullo negotio tollenda § 56, nam quod ibi legitur: *παρεσκευασμένος μὴ ὁμολογεῖν τὴν τοῦ Ἐυδίου ποίησιν τῷ Πύρρῳ γενέσθαι*, ostendent paragraphi 57 et 66 Isaeum hoc dixisse eodem modo, quo quisvis nostrum dixisset idem, nempe: *τὴν ποίησιν ὑπὸ τοῦ Πύρρου γενέσθαι*. Sed statim sequuntur illa: *ὡς δὴ οὐχ ὁμολογῶν πῶς ἐπεσκήπητο, κτέ.* Haud difficulter haec sic in integrum restituere poteris: *καὶ δὴ ὡς οὐχ ὁμολογῶν ἐπεσκήπητο τοῖς μεμαρτυρηκόσιν ἐπὶ τῇ διαθήκῃ τοῦ Πύρρου παραγενέσθαι*. Deinde quae leguntur § 64, ea omnia pendent e praecedentibus verbis: *ἢ δεινόν γ' ἂν εἶη*, sed coniunctio *εἰ* inserenda est; contra efficienda sunt interpolata verba: *καὶ τὰς οὕτω δοθείσας*. Non est operae pretium in re tam levi tamque aperta describere locum paulo longiorem. Praeterea unicam literulam si immutaveris, nitorem reddes § 66. Legitur ibi coniunctio *εἰ*, sed satis evidenter requiritur pronomem *τί· ἐκεῖνο αὐτούς ἐρέσθαι* *χρή, τί ὁμολογοῦντες τὴν τοῦ Ἐυδίου ποίησιν ὑπὸ τοῦ Πύρρου γενέσθαι, ἐπεσκημμένοι εἰσὶ τοῖς μεμαρτυρηκόσι ταῦτα, εἴτε παρ-αλλήλῳ τὸν τελευταῖον τοῦ οἴκου γεγενημένον κληρονόμον τοῦ Πύρρου τὴν λῆξιν λαχεῖν ἠξίωσαν παρὰ τὸν νόμον*. Turbatus verborum ordo est § 69: *ἄλλως τε εἰ καὶ ἐμαρτύρησατε ὡς ἐπέσκηψεν*, nam quis neget verum esse: *ἄλλως τε καὶ εἰ, ὡς ἐμαρτύρησατε, ἐπέσκηψεν*. Denique § 72 supple: *ἐποιεῖτο τὸν (ἐμὸν) ἀδελφόν*, nam quae praeterea de hac oratione observanda habeo, nimis minuta sunt.

In quarta oratione quae est de Nicostrati hereditate, pauca omnino sunt, quae me offenderunt. Veluti § 1 *ἂν* abundat in hisce: *δοκεῖ ἱκανὰ ἂν γενέσθαι τεκμήρια*, § 4 *μόνον* malim quam *μόνου* et suppleverim: *πῶς οἶόν τε τῷ (αὐτῷ) ἀνδρὶ δύο πατέρας ἐπιγράψασθαι*; et § 8 *οὐδὲ τριετῇ γεγονότα* melius fortasse scribetur *τρι' ἔτη*. Paulo gravius peccatum est § 23, cuius loci elegantia periit, postquam adscriptum est nomen proprium *Χαριάδου*, § 25 rescriptum oportuit praesens *εἰσὶ* pro imperfecto *ἦσαν*, § 28 vix servari poterunt vocabula *ὑπὸ τῶν ἔνδεκα* et § 31 fortasse rectius erit *ὁμωμόκατε* quam *ὠμόσατε*.

Ante annos viginti quinque in primo Mnemosynes volumine p. 375 tractavi selectas quaestiones de jure hereditario apud Athenienses. Vernacula lingua, qua tunc utebar, fortasse fecit ut ea commentatio in paucorum notitiam perveniret; Scheibius

certe non vidit. Imprimis mihi tum res erat cum duabus Isaei orationibus, quae sunt de Dicaeogenis et de Philoctemonis hereditatibus. Per tantum temporis spatium nondum quidquam se mihi obtulit, cur desererem eam sententiam, quam tunc tenebam. Sed poterunt alii dubitare de ratione, qua difficilem locum in oratione de Philoctemonis hereditate expedire conatus sum; prorsus certum mihi esse videtur, quod dixi de stirpe Dicaeogenis. Primum qui memoratur Dicaeogenes § 26, non is est, cui diem dixit ille in cuius gratiam Isaeus orationem conscripsit, sed intelligitur Dicaeogenes maior, Menexeni maioris filius. Credibile est sororem, quae prius nupiasset Democli postea, marito fortasse defuncto, desponsatam fuisse Protarchidi. Deinde quae hucusque in ea oratione obscura fuerunt, plana fiunt dummodo status Cephisophontem, cum unicam filiam haberet, testamento adoptavisse Menexenum minorem eumque sororem suam duxisse, sicuti necesse erat. Hoc igitur vitium manet corrigendum in stemmate, quod Schoemannus et Scheibius editionibus suis addiderunt. Admirabile est, quot errores circa jus Atticum inde sunt orti, quod viri docti non intellexissent, Menexenum illum Cephisophontis *adoptivum* filium esse. Sed praestat de ea quaestione lectores ablegare ad eam disputationem, quam indicavi.

Longa est in quinta Oratione interpolatio, nam § 4 fere tota expungenda est inde ab verbis: *ὅτι μὲν γὰρ Δικαιογένης* usque ad *ΑΝΤΩΜΟΣΙΑ*. Nihil iis verbis continetur quod non melius et significantius dictum sit orationis exordio. Est hoc novum et luculentum exemplum longae interpolationis; infra aliae accedent et superstitiosus sit oportet, qui omnes dittographias illas tueri velit. Veluti quam stultum est eandem *ἀντωμοσίαν* iterum recitari, quasi non satis sit semel id fieri.

Duo vitia corrigenda § 7. Primum *ἐν τοσούτῳ χρόνῳ οὐσῶν δικῶν*, supplendum: *πολλῶν οὐσῶν δικῶν*, sicuti recte legitur Orat. VIII § 4: *πολλῶν δὲ δικῶν ἐν τῇ πόλει γενομένων*. Deinde non agnosco Atticum oratorem in hisce: *εἰσσεως γενομένης κἀγῶνος οὐτοσὶ πεισθεῖς ἡμφισβήτηι ἡμῖν ἄπαντος τοῦ κλήρου*. Fuit illa *εἰσσις*, ut addidit orator ipse, *δυσυχησάσης τῆς πόλεως*. Dubitari video, quae clades intelligatur, sed nihil hoc pertinet ad reperiendam veram lectionem, quam periisse arbitror. *Στάσις*

γενομένης quid significet, intelligere mihi videor; quid est autem illud quod additur *κἀγῶνος*? Scripsi uncialibus literis ΚΑΙΑΓΩΝΟΣ et mox vidi nihil latere nisi Dicaeogenis nomen: *τάσεως γενομένης ΔΙΚΑΙΟΓΕΝΗΣ οὔτος* *πεισθεῖς, κτέ.* Duae literulae perierant; quod supererat ΚΑΙΟΓΕΝΗΣ, cum coniunctio *καί* inesse videretur, factum est *κἀγῶνος*. Iam supra indicavimus similem corruptelam a Cobeto feliciter procuratam fuisse in Orat. I § 30. *Δικαιογένης οὔτος* eodem modo ponitur § 10.

Sine sensu editur § 11 de tutore qui pupillorum suorum paternam domum *πριάμενος καὶ κατασκάψας τὸν κῆπον ἐποιήσατο πρὸς τῆ αὐτοῦ οἰκίᾳ*. Improbum facinus est etsi emit, sed si emit, pretium certe non persolvit, nam miseri pupilli τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδείων ἦσαν ἐνδεεῖς. Non igitur tutor aedes *emit* sed *ademit*. Deinde diruit hortum et *ποιεῖται πρὸς τῆ αὐτοῦ οἰκίᾳ*, aedibus suis adjungit, nempe quidnam? Num aedes? Quid igitur attinebat prius diruere hortum? Sed in aprico est, quid orator dicere voluerit. Tutor diruit pupillorum domum atque sic aream nactus hortum aedibus suis contiguus addidit. Quomodo autem efficiemus ut in Graecis insit, quod loci sententia requirit? Primum inseremus articulum: *τὸν κῆπον ἐποιήσατο (τὸν) πρὸς τῆ αὐτοῦ οἰκίᾳ*. Deinde stare non potest participium *πριάμενος*. Non emit aedes, sed *ademit, οὐκ ἐπρίατο ἀλλὰ περιείλετο*. Non multum distant ΠΡΙΑΜΕΝΟΣ et ΠΕΡΙΕΛΟΜΕΝΟΣ. Scribendum est: *τὴν οἰκίαν αὐτῶν τὴν πατρῶαν, παῖδων ὄντων τούτων, περιελάμενος καὶ κατασκάψας, τὸν κῆπον ἐποιήσατο τὸν πρὸς τῆ αὐτοῦ οἰκίᾳ*. Conferatur Orat. II. § 37: *τὸ χωρίον τὸ περιλειφθὲν αὐτῷ περιείλετο*.

Duo alia vitia in eadem paragrapho supersunt. Cephisodotus ille, Dicaeogenis pupillus, uti vidimus, tutoris malis artibus factus erat τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδείων ἐνδεής et mercede conductus quaestum faciebat, ἤλθεν εἰς τοὺς μισθωτοὺς, § 39, quae verba Schoemannus recte interpretatus est. Editur hodie: *τὸν ἐκείνου ἀδελφιδουῦν Κηφισόδοτον τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ Ἀρμοδίῳ συνεπέμψεν (cum Dobraeo fortasse scribendum συνεξέπεμψεν) εἰς Κόρινθον ἀντ' ἀκολούθου*. Satis novimus calones fuisse, qui milites peregre sequerentur. Thucydides nobis dicet testimonium, VII 75: *ἔφερον δὲ καὶ οἱ ὀπλίται καὶ οἱ ἰππῆς παρὰ τὸ εἰσθῆς αὐτοὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν σιτία ὑπὸ τοῖς ὀπλοῖς ἀπορία*

ἀκολουθῶν, h. e. afflictis rebus tunc fiebat, quod numquam alias erat factum. Quis autem credat Harmodium, dum proficisceretur ad bellum, usum fuisse filio sororis suae consobrinae pro calone? Potuitne hunc Dicaeogenes addere fratri Harmodio, ut servili ministerio fungeretur? Fidem superat. Etiam pauperes cives habebant tamen ἀκολουθῶν. Aristoph. Eccl. 594:

μηδ' ἀνδραπόδοις τὸν μὲν χρῆσθαι πολλοῖς, τὸν δ' οὐδ' ἀκολουθῶν.
 Ἀκόλουθος ille plerumque servus est, potest fieri ut μέτοικος sit, sed civitatem certe non habet. Midias διὰ τῆς ἀγορᾶς ἐσθβει τρεῖς ἀκολουθῶν ἢ τέτταρας ἔχων, qui cives sane non erant. Calones memorantur etiam in Demosthenis Oratione adv. Conon. § 4: ἐπαρφύουσι οὗτοι, τὰ μὲν πολλὰ εἰς τοὺς παῖδας ἡμῶν τοὺς ἀκολουθῶν, τελευτῶντες δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς. Laudat hunc locum Dionysius Halicarnasensis et scribit: εἰς τοὺς ἀκολουθῶν ἡμῶν, quae vera lectio mihi videtur, sed illud intelligimus inter παῖδας et ἀκολουθῶν nil quidquam interesse. Sed utile est cum Isaeo conferre quod Lysias scribit adv. Diogit. § 16: ἐκβαλεῖν τούτους ἡξιώκας θυγατριδοῦς ὄντας ἐκ τῆς οἰκίας τῆς αὐτῶν ἐν τριβωνίοις, ἀνυποδήτους, οὐ μετὰ ἀκολουθῶν, οὐ μετὰ τρωμάτων, οὐ μετ' ἱματίων, οὐ μετὰ τῶν ἐπίπλων, ἃ δὲ πατὴρ αὐτοῖς κατέλιπεν. Nunc apparet quid Isaeus scripserit. Cephisodotus ad bellum est profectus non ἀντ' ἀκολουθῶν, sed passus est eandem contumeliam, quam pupilli illi apud Lysiam: versabatur in castris οὐ μετὰ ἀκολουθῶν, h. e. ANET ἀκολουθῶν. Eadem opera emendabimus quod apud Isaeum sequitur: ἐγκαλεῖ αὐτῷ ὅτι ἐμβάδας καὶ τριβώνια φορεῖ. Cobetus Mnem. V, p. 107 rescribit τριβωνία idque Scheibius recepit in textum, sed Lysias planissime ostendit veram Isaei manum esse τριβώνιον.

Nunc notabimus longam interpolationem § 12: ὃς ἐμαρτύρησε Δικαιογένην ποιηθῆναι τὸν νῦν ὄντα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἡμετέρου υἱὸν ἐπὶ παντὶ τῷ κλήρῳ, μαρτυρήσας δὲ ταῦτα ἐάλω ψευδομαρτυριῶν, quae adnotatio attento lectori supervacua debet videri. Statim sequitur in § 13: ἃ ἐγὼ αἰσχυρόμενος ἀναγκάζομαι διὰ τὴν ἐκείνου πονηρίαν λέγειν, quod supplebimus ἀναγκάζομαι (ὄμως). Tum mire dictum est et omnes offendit § 14: ἡμεῖς δὲ καθηγούμενοι οὐκέτι προσήκειν Δικαιογένει, sed simplex medicina sufficit: ἡμεῖς δὲ οὐκέθ' ἡγούμενοι. Etiam hodie apud Isaeum erratur interdum in formis dualis numeri;

legitur in hac oratione § 15: ταύταιν δὲ ταῖν διαθήκαιν et ταῖν διαθήκαιν ἀκύροιν γενομέναιν, Orat. VI § 6: ταῖν ἀδελφαῖν, § 39: ταῖν θυγατέροιν, § 49: περὶ πολλοῦ ποιούμενοι καὶ πρὸς ταῦτα καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Θεοὺς εὐσεβεῖν. Reiskius ταῦτα scripsit, Scheibius ταύτας edidit, equidem τούτω praeferam et quod sequitur: οὔσης τῆς θυσίας ταύταις ταῖς Θεαῖς, placet sane τοῖν Θεοῖν. Denique perperam scribitur Orat. VIII. § 41: ταῖν δ' ἀδελφαῖν ταῖν δυοῖν. Sed haec minuta sunt.

Redeo ad quintam orationem. In § 16 scribe: κατὰ δόσιν μὲν οὐδενὶ προσήκει τοῦ κλήρου pro προσῆκε, quam corruptelam admodum frequentem esse comperi, cf. Cobet. Mnem. VII. p. 45. Tum lege: ταῦτὰ μὲν ἡμῶν εἰπόντων ἄπερ νυνὶ pro πάντα, nec placet § 18: συγχωρούντων γὰρ ἡμῶν τῷ ἄρχοντι μὴ συναριθμεῖν ἀλλὰ συγγέαι τὰς ψήφους. factum est enim quod saepe fieri video, ut praepositio perperam iteraretur; vera lectio est ἀριθμεῖν. Αἱ γὰρ ψήφοι ἀριθμοῦνται, non συναριθμοῦνται. Sed superest in § 17 unum vitium paulo gravius: ἐξαιρεθεισῶν τῶν ψήφων. Postquam omnes ad sitellam accesserunt, suffragia non *erimuntur*, sed *effunduntur*: est hoc ipsi rationi et rerum naturae consentaneum. Nulla fuit umquam τῶν ψήφων ἐξαιρέσις et si praetori licuisset ἐξαιρεῖν τὰς ψήφους, nemo satis tutus fuisset a multiplici fraude. Sed suffragia ex sitella *effunduntur*, nam hoc verbo, nisi fallor, in ea re Romani proprie utuntur. Quomodo idem Graece dicendum? Sed nota res est. Ἐξέρα τὸ ὕδωρ, ex Demosthene satis notum est. Calamitosum verbum est ἐράν, quod Lobeckius demonstravit ad Phrynichum pag. 64, qui ex Hippocrate apposite laudavit: ἐπεὶ δὲ τὸ αἷμα ἐξέραθ' ἐν ὑπόχολον γένηται et ἐὰν ἐξεράσῃς τὸ ὕδωρ. Apud Isocratem est in Philippo § 138: πρὸ πολλοῦ δ' ἂν ἐποισάμην οἶόν τ' εἶναι συνεράσαι τοὺς λόγους ἅπαντας, quae scriptura Urbinatis Codicis se ipsam facile tuebitur nec quisquam amplectetur malesanam coniecturam συγκεράσαι. Sic alibi confusa videbis συνεράσαι et συνερανίσαι. Κατεράν τὸν οἶνον apud Pollucem est et alibi. Ἀπεράν apud Alciphronem legitur et ἀπέρασις apud Strabonem. Sed crebro invenitur compositum ἐξεράν. Substantivum ἐξέραμα in sacra Scriptura est et apud Aristoph. Acharn. 341: τοὺς λίθους ἐξεράσατε, qui locus vel solus per se spectatus, docere poterit, quae sit apud Isaeum vera lectio,

Sed agmen claudet nobis Aristophanis versiculus in Vespis 993, ubi suffragiis in urnam coniectis, Bdelycleon, *Φέρ' ἐξέρᾶσω*, inquit. Nunc nemo, opinor, mecum rescribere recusabit *ἐξέρᾶσειων τῶν ψήφων*, nam huius verbi *ἐρᾶν* aoristus non est *ἐρασθῆναι*, sed *ἐραθῆναι*, infinitivus enim est *ἐρᾶσαι* et a perpetuo producitur, unde fit ut etiam nomen derivatum *ἐξέραμα* sit, non *ἐξέρασμα*.

Nunc considerabimus § 20: *καίτοι εἰ μὴ ἐναντίον μὲν τῶν δικασῶν, πεντακοσίων ὄντων, ἐναντίον δὲ τῶν περιεσηκότων ἡγγυᾶτο, οὐκ οἶδ' ὅτι ἂν ἐποίησεν*. Recte Schelbius et hic et alibi Atticas formas restituit, cum codices tantum non semper habeant *ἐνεγγυᾶτο*, sim. Verum imperfectum vitiosum est; requiro *ἡγγύητο*. Quid autem est *ἐποίησεν*? Dicaeogenes coram omnibus praedem dederat Leocharem, nec tamen datam fidem solvit vel duas bonorum partes sororibus suis consobrinis reddidit. Nisi ea res in jure esset acta et palam, *οὐκ οἶδ' ὅτι ἂν ἐποίησεν*. Quid tum? Dicaeogenes *nilil* fecit eorum quae sproponderat: quid aliud fecisset, si stipulatio fuisset occulta. *Οὐκ οἶδ' ὅτι ἂν ἐποιήσεν*. Itane? Nescis, ὦ λῶσε, quid Dicaeogenes facturus fuisset? Est hoc tamen facile intellectu; fecisset prorsus idem, quod nunc eum fecisse videmus, scilicet omnia servasset sibi soli. Sed res in jure acta est nec poterit Dicaeogenes perpetuo negare, quod coram iudicibus promisit facturum. Quodsi autem ea res privatim et intra parietes transacta fuisset, *οὐκ οἶδ' ὅτι ἂν ἐποιήσαμεν*. Hoc intelligo.

Quod § 23 legitur: *οὐ πισεύοντες αὐτῷ ἂν ὡμολόγησε ποιήσειν*, malim *αὐτόν* et *ἐξάγοντες* ἐκ τοῦ βαλανείου ὄφλομεν *τετταράκοντα μνᾶς*, praestat *ἐξαγαγόντες* et soloecum est *ἡγούμενοι οὐκ ἂν αὐτὸν βεβαιώσειν* pro *βεβαιῶσαι*. Sed multum miror nondum correctum esse, quod sine sensu editur § 25: *οὔτοι δέ, ἂν μὲν αὐτοῖς συμφέροι τῶν ὁμολογηθέντων τότε, κύρια φασιν εἶναι εἰ καὶ μὴ γέγραπται, ἂν δ' οὐ συμφέροι οὐ κύρια, εἰ μὴ γέγραπται*. Ne Reiskius quidem, quem talia fugere non solent, hic attendit animum nec correxit: *εἰ καὶ γέγραπται*. Videlicet, quod continuo sequitur, *οὐδὲ τὰ γραφέντα ἐθέλουσι ποιεῖν*. Sed aperta res est.

Accedo ad § 32: *οἱ δαιιτηταῖ ἐφασαν, εἰ μὲν ἀνώμοτοι δύναιντ' ἂν ἡμᾶς διαλλάξαι, οὕτω ποιήσειν, εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοῖ*

ἐμπαύτας ἀποφανεῖσθαι ἢ δίκαια ἢ γοῦνται εἶναι. Primum leve est cum Scheibio emendare: ἠγοῖντο, sed num satis recte dicitur εἰ δύναιντ' ἄν; Ait Schoemannus p. 306. „Εἰ δύναιντ' ἄν, quod Bekkerum offendit, significat: *si futurum esset ut posset*. Nimirum hoc *posset*, quum sit pro hypothesis sequentis apodoseos οὕτω ποιήσῃν, tamen et ipsum tanquam ex conditione aptum cogitatur, eaque conditio posita est hand dubie in rei deceptandae ratione. Nam quae plana sunt et facilia ad deceptandum, de his etiam injurato arbitro pronuciare licebit: in difficilioribus autem et intricatioribus aequum est jurare arbitrum, se diligenter ac religiose in causa cognoscenda veritatem ex animi sententia pronuciaturum esse.” Scilicet nunc usu venit quod est apud comicum: *Tant de choses en deux mots!* Sed amoto ludo, quaeramus quomodo conjunctio εἰ cum particula ἄν possit componi. Legitur apud Demosthenem adv. Leptinem § 117: εἰ μὴδ' ἄν εἰς τοῦτ' ἔχος δεῖξαι. Non ambigitur quin recte sic scribatur nec minus recte editur apud eundem adv. Polycl. § 2: εἰ δ' εἰς ἀληθῆ καὶ μηδεὶς ἄν μοι ἀντεῖποι ἄλλος ἢ οὗτος. Facile sentitur, cur verum sit in Orat. adv. Timocr. § 154: οὐδὲ σπέρμα δεῖ καταβάλλειν τοιούτων πραγμάτων οὐδ' εἰ μήπω ἄν ἐκφύοι. Etiam illud bene dictum est apud Xenophontem ἀν Κυρῶν. VIII. 1. 26: λέγεται ἐρέσθαι τὸν νεανίσκον, εἰ δέξαιτ' ἄν βασιλείαν ἀντὶ τοῦ ἵππου. Quid opus est dicere, cur his locis aliisque similibus particula ἄν non possit abesse? Si quis forte minus intelligat, deleat modo et statim, sat scio, videbit quid intersit. Minus feram apud Platonem in Protagora p. 329 B: καὶ ἐγὼ εἴπερ ἄλλῃ τῷ ἀνθρώπων πειθοίμην ἄν, καὶ σοὶ πειθῶμαι, et suspicor fere interpolata esse verba πειθοίμην ἄν. Ut alios omittam, miror Godofredum Hermannum, qui ad Vigeram Codicum lectiones quantumvis mendosas mordicus retineat neque intelligat, quid suadeat sana ratio, supra quam nihil est. Ecce aliud exemplum, ut appareat quo modo εἰ cum ἄν coniungi possit. Recte scribit Aristophanes in Nubibus vs. 1184:

Στ. οὐκ ἄν γένοιτο; Φ ε. πῶς γάρ; εἰ μήπερ γ' ἄμα
αὐτὴ γένοιτ' ἄν γραῦς τε καὶ νέα γυνή.

Sed licet recte sic scribatur, inde minime efficitur, scripsisse Demosthenem in Oracione adv. Polyclem § 67: εἰ τάλινν ἄν ἐμοῖ

τότε ἀργίζεσθε, neque adducar ut credam Isaeum scripsisse εἰ δύναιτ' ἄν. Fuere olim eiusmodi loci multo plures, sed magna pars deinceps meliorum codicum ope ab editoribus emendata est. Quae apud Platonem de hoc genere supersunt, alias examinabimus, sed adscribam duos Isaei locos eodem morbo laborantes. Editur in Orat. X § 12: θαυμαστὸν γὰρ ἂν ἦν εἰ τὴν ἐμὴν μητέρα ἔχοντι Ἀπολλοδώρῳ οὐκ ἂν οἶον τε ἦν τῶν ἐκείνης κυρίῳ γενέσθαι, ἀλλ' ἐτέρῳ αὐτὴν ἐκδόντι ἐξέσαι εἰς τὰ ταύτης χρήματα υἱὸν εἰσποιῆσαι. Itidem abundat particula ἂν in quinta oratione § 33: ὀρκώσαντες ἡμᾶς ἢ μὴν ἐμμενεῖν οἷς ἂν αὐτοὶ γνοῖεν. Repetita verba sunt ex § 31, in qua olim recte legebatur οἷς οὗτοι γνοῖεν, sed Scheibius sincerum locum corrumpere maluit quam emendare corruptum.

Nunc dicendum est de § 38: ὑμᾶς ἄμα συνειλεγμένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοιαῦτα ἐποίησε. Scilicet nulla vocabula frequentius confunduntur quam ἄμα et ὁμοῦ. Scribit Herodotus III. 134: κατασκοπούς μοι δοκεῖ Περσέων πρῶτον ἄμεινον εἶναι ὁμοῦ τοῦτ' πέμψαι. Hoc quomodo dicendum sit, ostendunt c. 135: τὴν ἄμα οἱ πλώσεσθαι, c. 136: ἄμα δ' αὐτῆσι. V. 77: ἄμα τοῖσι ἐζωγρημένοισι, alii loci. Apud Alciphronem III. 48: ὁμοῦ τῷ κτύπῳ λελοῦμένην τῷ αἵματι, praeferam ἄμα et ἐλοῦμένην. Pariter III. 26 pro ὁμοῦ ζημίᾳ malim ἄμα. Contra apud Heliodorum p. 294. 29 Ed. Didot.: κί μου τοῖς γόνασιν ἄμα προσπεσόντες ἐπὶ πλείστον εἶχοντο, quo tempore προσέπεσον Theagenes et Chariclea nondum εἶχοντο τοῦ γέροντος: hoc autem significat ἄμα, sed ambo *situli* genua eius amplexi sunt, h. e. ὁμοῦ. Ostendunt hoc mille loci et Aristophanes in Pluto vs. 701, ubi recte:

οὐκ, ἀλλ' Ἰασῶ μὲν γ' ἐπακολουθοῦσ' ἄμα
ὑπηρυθρίασε χῆ Πανάκει' ἀπεσφράφη.

Hinc displicet apud Achillem Tatium p. 100. 2: ἄμα συνελθόντες διακώπτομεν αὐτῶν τὴν Φάλαγγα, quod ὁμοῦ dictum oportuit. Itidem apud Aeschinem in epistula quarta p. 35 Ed. Paris.: λέγεται γυνὴ Ὀλυμπίασι ἐσάναι ἄμα τοῖς ἀνδράσι, aut scripsit aut scribere debuit ὁμοῦ. Apud Plutarchum in Moralibus p. 1062 B.: ὁμοῦ Φρόνιμος καὶ μακάριος γέγονεν: de uno eodemque homine ὁμοῦ non bene dicitur; requiro ἄμα. Sed magis miror apud Thucydidem nondum correctum esse IV. 30: ἄμα γενόμενοι πέμπουσι κήρυκα, quod admodum ridicule dictum

est pro *δμοῦ γενόμενοι*, i. e. *συλλεγέντες*. Itidem V. 80 inter socios non convenit, ut bellum gererent *ἅμα*, sed *δμοῦ*, nempe societate inita. Apud Demosthenem de Corona § 303: *πάντα ταῦτα ἅμα ἐλυμαίνεται τοῖς ὄλοις*: significat *ἅμα ἐλυμαίνεται eodem tempore ἐλυμαίνεται*, sed hoc vult Orator, omnia illa mala incidisse quasi uno impetu et *agmine facto*, h. e. *δμοῦ*. Hoc voluit, opinor, Scholiasta ad Hom. Iliad. A 251, cum scriberet: *ἅμα ἐπὶ καιροῦ, δμοῦ ἐπὶ τόπου*. Alibi *ἅμα* excidit, v. c. Dem. adv. Timocr. § 182, qui locus emendari potest ex oratione in Androtionem § 74, ubi simillima leguntur. Secundum Anaxagoram *δμοῦ πάντα χρήματα ἦν*: quam foret absurdum dicere omnia olim fuisse *ἅμα*. Sed jam nemo non videt, quid Isæus scripserit.

Legitur § 43: *δαπανηθεῖς pro δαπανήσας*, de quo corruptelarum genere Cobetus dixit in Variis Lectionibus p. 167. Sed integram paragraphum 45 describam, ut tria manifesta vitia eluam. *Διὰ τί οὖν ἀξιώσεις σου τοὺς δικασὰς ἀποψηφίσασθαι, ἢ Δικαιόγηνες; πότερον ὅτι πολλὰς λειτουργίας λελειτούργηκας τῇ πόλει καὶ πολλὰ χρήματα δαπανήσας σεμνοτέραν τὴν πόλιν τούτοις ἐποίησας; ἢ ὡς τριηραρχῶν πολλὰ κακὰ τοὺς πολεμίους εἰργάσω καὶ εἰσφορὰς δεομένη τῇ πατρίδι εἰς τὸν πόλεμον εἰσενεγκῶν μεγάλη αὐφέληκας;* Quum oratores ostendunt quam bene de patria meriti sint itidemque quum exprobrant adversariis, nihil ab iis fuisse actum, quod patriae prodesse possit, sicuti in peroratione plerique omnes apud Isæum faciunt, consentaneum est, eos perpetuo uti *perfecto* tempore. Itaque in verbis quae supra descripsi, recte se habent *λελειτούργηκας* et *αὐφέληκας*, verum pro *ἐποίησας* reponendum est *πεποίηκας* et deinde: *ἢ ὡς τριηραρχῶν πολλὰ κακὰ τοὺς πολεμίους εἰργάσαι; ἢ ὡς εἰσφορὰς, κτῆ*. Sequenti § inducenda sunt verba *οὐκ ἐσράτευσαι*: dittographia ea est et mox recte scribitur: *σὺ δ' ὦ Δικαιόγηνες πολίτης ὦν οὐδ' ἐσράτευσαι*, ubi denuo vides perfectum rectissime usurpari. Si quis eum morem nondum observavit, conferat Orat. VI § 60.

Non diu nos detinebit oratio sexta, in qua levia tantum vitia sunt, quae observavi. Veluti particula *ὡς* abundat § 10, *προδιαμεμαρτύρηκεν ὡς υἱὸν εἶναι γνήσιον Εὐκτῆμονος τούτου*. § 11: *Λημνίαν σκηψάμενοι ταύτην ἀναβολὴν ἐποίησαντο*, intelligam:

σκηψάμενοι αὐτὴν εἶναι. *Mox nomen proprium interpolatum est: ὡς ἐξαρκέσον εἰ ὄνομα μόνον πορίσαιντο [τὸν Πισόδεον]. Tum § 14 ad Heliodorum ostendi, cur scribere malim οὐκ ὑπερείκοσιν ἔτη quam ὑπὲρ εἴκοσιν. Quod legitur § 17, supplendum est: ἴσως μὲν (οὐν) ἐστὶν ἀηδὲς Φανοςρέτω. Paulo plus proderit correxisse quae eiusdem paragraphi initio leguntur: ἐγὼ δ' ὑμῖν ἐπίδειξω καὶ ὄθεν εἰσὶ καὶ οἵτινες αὐτοὺς γησιούους διεμαρτύρησαν εἶναι. Rescribe: οὐς· satis est digitum intendere. Rectius erit § 24: ἔγμεν quam ἐγάμει. Inepta in paucis interpolatio est § 38: πολλὴν οὐσίαν ἐκέκτητο, ὥς εἰ ἄμα τε τὰ μέγιστα ὑμῖν λειτουργεῖν τῶν τε ἀρχαίων μηδὲν πράξῃναι τῶν τε προσόδων περιποιεῖν [ὥς εἰ τί προσκτᾶσθαι]. Scribe praeterea § 50: ἐτόλμησεν εἰσελθεῖν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἰδεῖν [ἄ] οὐκ ἐξὸν αὐτῇ et seq. § dele τοῦτον. Periit solemnis locutio § 52: ἴν' ὁ κίνδυνος τοῖςδε μὲν ἢ περὶ τούτων· imo lege πάντων et supersunt alia minuta eiusmodi.*

Sequitur oratio septima, in qua miror quod statim ab initio legitur: καὶ ταῦτ' ἐν γράμμασι διέθετο παρὰ τισὶ σημηνάμενος. Itane ΠΑΡΑΤΙΣΙ? Apud nonnullos? Fieri id non potest, nam numquam videmus testamenti tabulas plus semel descriptas fuisse; *num* tantum exemplar conficitur idque semper et ubique satis habetur. Vide, si tanti est, Orat. IV § 13. Hic autem locus revocat mihi in memoriam quod Polybius habet VI 56: οἱ τὰ κοινὰ χειρίζοντες παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησιν ἐὰν τέλειαντον μόνον πισευθῶσιν, ἀντιγραφοῖς ἔχοντες δέκα καὶ σφραγίδας τοσαύτας καὶ μάρτυρας διπλοσίους οὐ δύνανται τηρεῖν τὴν πίσιν. Adde Aristoph. Vesp. 583 sqq., ubi ἡ κόγχη memoratur ἡ πᾶν σεμνῶς τοῖς σημείοισιν ἐποῦσα. Itaque parum abest quin conii-ciam: σφραγῖσι σημηνάμενος. Sed magis est ridiculum vitiam § 6: καταλιπὼν υἶδν Ἀπαλλοδώραν τὸν ἐμὲ νῦν ποιησάμενον. Num recte NTN ποιησάμενον? Apollodorus certe filium adoptarat antequam eam orationem Isaeus conscripsit; est enim ea de bonis eius: περὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου κλήρου. Sed facile est corrigere τὸν ἐμὲ υἶδν ποιησάμενον.

Venio ad § 8: ὀμνηρεῦσαι ὑπὲρ αὐτοῦ ἠθέλησεν, ἕως οὐ εὐπερήσειεν τάργυριον. Dobraeus commendavit τάργυριον· quaeritur quam recte. Verbum est neutrum εὐπερεῖν quod cum secundo casu construitur. Non opus est probare qua de re nemo dubitat;

adscribam tamen duos locos. Dem. adv. Pantaen. § 54: *εὐπορήσας δὲ μικρῶν ἐδάνεισε ταῦτα*. Xenoph. Hist. Gr. I. 1. 10: *ἴππων εὐπορήσαντες νυκτὸς ἀπέδρασαν*. Sed est praeterea activum verbum *εὐπορεῖν*, de quo Lobeckium vide ad Phrynichum p. 595. Ecce quaedam exempla. Demosth. adv. Boeot. II. § 36: *χρήματα εὐπορήσας παρὰ τοῦ προξένου*, quo loco etiamsi solus esset, jam satis stabiliretur apud Isaeum *τάργυριον*. Demosth. adv. Pantaen. § 49: *τοὺς ταῦτα συνευπορήσαντας*. Demosth. Cherson. § 19: *συνευπορούντας ἐκείνῳ χρημάτων*. Dem. Apatur. § 6: *τριάκοντα μνᾶς ἐδεῖτό μοῦ συνευπορῆσαι* et § 7: *ὠμολογηκῶς εὐπορῆσειν αὐτῷ δέκα δραχμάς*, alibi. Etiam apud recentiores invenitur activum verbum *εὐπορεῖν* haud raro, v. e. bis apud Diodorum Siculum, II. 31: *πιθανὰς ἀποδείξεις εὐποροῦσι* et XVI. 40: *παρακαλοῦντες εἰσευπορῆσαι τῇ πόλει χρήματα*. Apparet omnibus, quid significet compositum verbum *εἰσευπορεῖν*, quod confundi non debet cum *προσευπορεῖν*, in quo *πρός* idem est quod esse solet, nempe *ἰσχυροσ*. Itaque quod legitur in Demosthenis Oratione pro Phormione § 57: *τοσαῦθ' ὑμῖν χρήματα ἀνγνώσθη προσευπορηκῶς*, aut ego fallor aut necessarium est *εἰσευπορηκῶς*. Exstat quoque compositum verbum *προεἰσευπορεῖν* in Inscriptione, quam Cobetus tractavit in Mnem. V. 290: *εἰς ταῦτα προεἰσευπορῶν πλεονάκις ἐκ τῶν ἰδίων*. Hinc liquido apparet, quae sit vera scriptura in Isaei oratione pro Eumathe § 2: *ἀνθ' ὧν ἐγὼ σωθεὶς ἐχρώμην αὐτῷ ἔτι μᾶλλον καὶ κατασκευαζομένῳ τὴν τράπεζαν προεἰσευπόρησα ἀργυρίου*. Etiam tertius locus se mihi obtulit, ubi illud verbum reponendum est. Legitur in Demosthenis Oratione adv. Timocr. § 97: *τὰ γὰρ εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀναλισκόμενα οὗτός ἐσθ' ὁ ποιῶν προσευπορεῖσθαι*. Rectius esse iudico *προεἰσευπορεῖσθαι*: certe praepositio *πρός* ferri non debet. Sed ad Isaeum redeundum est. Legitur Orat. XI § 37: *στρατοκλέους θυγατέρων ἠδὲ μιᾷ τολμῷ συνευπορῆσαι προικός*. Hinc itidem ostenditur eo loco a quo initium fecimus, ferri potuisse *ἕως οὐ εὐπορήσειεν ἀργυρίου*, nisi Eupolis dives fuisset et ἀργυρίου εὐπορῶν, sed nihil impedit, quominus Isaeum scripsisse credamus *τάργυριον*, quae vulgata lectio est. Id vero fieri non potest, ut *addito articulo* cum Dobraeo dedisse credatur *τάργυριου*.

Supplebimus § 10: *τούτων πρῶτον βούλομαι (ὑμῖν) παρασχέσθαι*

τοὺς μάρτυρας. § 11: τοιαῦται καὶ τηλικαῦται. malim τοσαῦται, sicuti recte legitur apud Demosth. p. 217 § 21, p. 348 § 24, p. 421 § 255, p. 448 § 335, alibi. § 21 aliquid excidit: πάντα καλῶς ἔχειν (ἔργῳ) ὠμολόγηκεν, vide modo § 26 et veram scripturam esse iudico § 24: προσήκει, non προσῆκεν. Paulo gravius mendum est § 31: τὰ κτήματα πεπρακτότας καὶ τὸ ἀργύριον διανειμαμένους, τὸν δ' οἶκον αἰσχυρῶς ἐξηρημαμένον, nam ubique perfectum requiro et placet διανενημημένους. Ter erratur § 33: primum ταῦτα βουλευσάμενος ἄπερ ἐποίησεν, pronomen ἄπερ ex certo loquendi more flagitat ut praecedat αὐτὰ ταῦτα. Reliqua ita constituenda sunt: τί βέλτιον ἂν ἔπραξεν ἢ αὐτὰ ταῦτα ἄπερ ἐποίησεν; εἰ (vulgata lectio est ἢ, quae servari non debet) νῆ Δία παιδίον ἐποίησατο λαβὼν παρά του τῶν Φίλων ὄντων καὶ τούτῳ τὴν οὐσίαν ἔδωκεν; Deinde exsequitur orator temere hoc fieri, cum de parvulo puero scire non possimus, antequam adoleverit, qualem indolem aliquando sit ostensurus: quod ibi adscriptum est: διὰ τὴν ἡλικίαν, id puerum addidisse credo, ipse orator certe non addidit.

Quem olim multis magnisque beneficiis affecimus, is non est magna πεπονθῶς, quod § 35 legitur, sed προπεπονθῶς. Deinde prorsus otiosa verba sunt τὰ τοῦ κλήρου et recipienda est correctio ἀφανιεῖν, quam Cobetus invenit Mnem. IX p. 296. Ad eam lectionem stabiliendam luculenter ostendit, qui homines Athenis Φιλότιμοι dicerentur. Exemplo est ille ipse, qui hanc septimam Isaei orationem pronunciauit; itaque volet, ut est in eadem paragrapho 35 τριηραρχεῖν καὶ πολεμεῖν καὶ χορηγεῖν καὶ πάνθ' ὑμῖν τὰ προσταττόμενα ποιεῖν. Ferri non potest illud πολεμεῖν: tres indicantur doctorum virorum conjecturae, Dobraeus scripsit τῆ πόλει, Sauppium εἰς πόλεμον εἰσφέρειν, Scheibius τὰ τέλη τελεῖν. Aliud quid mihi latere videtur, nempe verbum δαπανᾶν. Itidem Φιλότιμος fuit olim Apollodorus ille, de cuius bonis certatur, § 39, ἐς αὐτὸν μὲν τὰ μέτρια ἀναλίσκειν οἰόμενος δεῖν, τὰ δ' ἄλλα τῆ πόλει περιποιεῖν, ἵν' ἐξαρκοῖη πρὸς τὰς δαπάνας. Supra habebamus Orat. V. § 43: οὔτε εἰς τὴν πόλιν οὔτε εἰς τοὺς Φίλους φανερὸς εἶ δαπανήσας οὐδέν et omnino frequens verbum est in hoc argumento.

Quod invenio § 36: ἐγὼ ἔν γε τῶν ὑπ' ἐκείνου δοκιμασθέντων ἤδη πεποίηκα, dicitur hoc Graece nisi fallor ἔν γε τι. Nec

debent *οι τριηραρχουντες ναυς ποιεισθαι*, § 38, sed *ποριζεσθαι* itaque pro *ποιησαμενος* scribe *πορισαμενος*, quae corruptela alibi haud semel recurrit, v. c. apud Dionem Cassium vol. I. p. 121 Df. Displicet etiam § 39 *Φιλοτιμως επειρατο ζην*. Non est arduum negotium τὸ *Φιλοτιμως ζην*, sed unusquisque, si libuerit, ita vitam instituere poterit itaque constat *επειρατο* ferri non debere: nihil aliud rescribendum est nisi *προηρητο*. Supplendum est § 40: *τι χρη τον μετριον πολιτην (ποιειν)* et § 41 scribe: *εσρατευμαι τας στρατειας τη πδλει, τα προσταττομενα ποιων, non ποιω*.

In octava oratione statim offendor § 3: *την μεν ουν κρισην ου δεϊ μοι νομιζειν ειναι ταυτην προς τον ειληχστα του κληρου την δικην*. Quam imperite hoc dictum est: *non me putate oroniat!* Scripsit orator: *ουδεν μοι νομιζω ειναι*. Tum § 5: *αν μη τι συμβη τοιουτον ο νυν υπ' εμου τυγχανει προσδοκωμενον*, plane otiosum est *νυν* et post *τοιουτον* melius sequetur *οιον*. In § 7 pro *ενιαυτους* reponendum est *ημερας*, quod nuper aliis similibus exemplis allatis ad Longum ostendi. Sic in Orat. II § 36 confunduntur *θυγατηρ* et *θεραπων* et errarunt librarii interdum eodem modo quo hodie errant typothetae. Vocabulum excidit § 13, quod tamen satis evidenter suppleri poterit. Demonstrat orator plus esse tribuendum quaestionibus per vim ac tormenta habitis quam juratis testibus. Adversarius *λογους πεπλασμενους και μαρτυσιν ου ταληθη μαρτυρουσιν αξιωσει πισευειν υμας Φευγων ουτως ακριβεϊς ελεγχους*. Huius exemplum nos, inquit, non imitabimur, *αλλα προτερον υπερ των μαρτυρηθησεσθαι μελλοντων αξιωσαντες εις βασανους ελθειν, τούτους δε Φευγοντας, ουτως οισησμεθα δεϊν υμας τοϊς ημετεροις μαρτυσι πισευειν*. In sententia tam aperta non est difficile reperire quod solum vocabulum excidere potuit: nempe *τούτους δε Φευγοντας εξελεξαντες*. Deinde paucis versibus interpositis itidem aliquid excidit. Interrogat orator: *τινες δε οι τρεφομενην ενδον και θυγατερα ουσαν ειδότες γνησιαν Κίρωνος*; at omnium optime hoc sciunt adversarii ipsi, qui re declarant mala se fide agere, quod familiam in tormenta offerre nolint. Graeca verba sunt: *οι νυν αμφισβητουντες ερωγ Φανερωσ μαρτυρουσιν, οτι ταυτ' εστιν αληθη Φευγοντες την βασανον*. Supplendum est: (*οι*) *ερωγ Φανερωσ μαρτυρουσιν*.

Additum pronomem impeditam narrationem facit § 23: τῶν δὲ ἀρραβῶνα δεδοκέναι οὗτος φάσκων. Quis est ille οὗτος? Necessario intelligitur Diocles, qui in hac oratione plerumque ἐκεῖνος vocatur, nam οὗτος adversarius dicitur, cuius nomen quod fuerit ignoratur. Vide modo § 25: ἐκεῖνου (Diocles hic est) τὰργύριον οὐκ ἐβελήσαντος ἀπολαβεῖν, παρὰ τούτου (intelligitur adversarius) δ' ἀπειληφέναι φάσκοντος. Itaque id quod est οὗτος necessario expungendum est, nam nunc non est locus pronomini αὐτός, quod Reiskius commendavit.

Verbo notabimus duas ineptas interpolationes, § 27: οὐκ ἐβλήμῃσε γρυῖσαι τὸ παράπαν οὐδὲν [οὐδ' εἰπεῖν ἂν νῦν τοι μᾶ λέγειν] et § 29: βάσκων ἐξ οἰκετῶν πεφευγῶτας, [οἱ ταῦτα πάντα ἤδεσαν]. Contra literula periit § 30: ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων ἀκριβέστερον διδάσκομεν. Lege: τὰ ἀκριβέστερον, nam locus non est adverbio et praeterea verbum διδάσκειν obiecto carere non debet. Sed multo gravius mendum est § 36. Ciron senex uxorem habebat Dioclis sororem, quae quum non conciperet, non ille fecit idem quod Meneclis in secunda Isaei oratione, sed mulierem apud se retinuit. Ipse quoque Diocles, qui senis hereditati inhiabat, auctor sorori fuit, ne a marito secederet et mulier ei morem gessit. Etenim frater sororem ἐπειθε μένειν φάσκουσαν ἐξ αὐτοῦ κυεῖν οἴεσθαι, προσποιουμένην δὲ διαφθεῖρειν ἄκουσαν. Primum consentaneum est, non semel dixisse mulierem se esse gravidam, sed fecit id necessario saepius itaque manifestum est requiri: ἀεὶ φάσκουσαν. Atque hoc quidem propemodum certum mihi esse videtur, sed displicet etiam ἄκουσαν. Quae abortum faciunt, proprie dicuntur διαφθεῖρειν, nam absolute hoc verbum eo sensu usurpatur, neque opus est addere τὸ βρέφος. Verum cur simulabat ea mulier se ἄκουσαν abortum facere? Si hoc dixit, inutiliter dixit, nam maritum habebat sibi deditum et minime suspicacem. Parum abest quin coniciam: προσποιουμένην δὲ διαφθεῖρειν ἀποκυύσαν.

Admodum miror § 41: τὸν ἄνδρα ἀποκτεῖναι κελύσας οἰκέτην ἐκεῖνον μὲν ἐξέπεμψε, τὴν δ' αἰτίαν εἰς τὴν ἀδελφὴν ἔτριψε. Non opinor ἐκπέμπειν hoc dici posse. Sororis maritum Diocles perdidit, non ἐξέπεμψε sed ἐξέτριψεν. Ἐκτριβεῖν πίτυος δίκην post Bentleium notum omnibus. Neque fero § 43: τούτῳ δύο

μνᾶς, ὡς ἀκούομεν, μόναις δεδωκώς. *Levis est pecuniae summa, quam dedit Diocles; sed etiamsi dedisset centena decies, non tamen tolerabilis eius fraus fuisset, qui hoc ageret ut nepotes hereditate avi sui defraudarentur. Μόνας recte adderetur, si in Diocle nihil notaretur praeter avaritiam, nunc servari non debet. Idem vitium est apud Demosthenem in Oratione adv. Phaenippum § 22: ὁ μὲν ἐμὸς πατὴρ πέντε καὶ τετταράκοντα μνῶν ἑκατέρῳ τὴν οὐσίαν κατέλιπεν. Quod inventum est in nonnullis Codicibus, nequaquam omnibus, μνῶν μόνων, id esset fortasse recipiendum, nisi sequeretur: ἀφ' ἧς ζῆν οὐ βῆδιόν ἐστιν nunc autem melius omittetur. M. Livius Drusus tribunus plebis, ut Plutarchus refert in *Moralibus* p. 800 F, domum habebat, cuius erant πολλὰ μέρη κάτοπτα τοῖς γειτνιῶσιν. Adiit eum architectus et pollicitus est, se hoc vitium emendaturum esse ἀπὸ πέντε μόνων ταλάντων. Etiamsi rescribas μόνον, non minus ridicule hoc dictum erit, quam quod apud Pherecratem est: τοῖς δέκα ταλάντοις προστιθεὶς ἄλλ' ἄττα πενήτηκοντα. Sed hic quidem per jocum haud illepide sic dixit; architectus ille tantam mercedem vix serio postulare potuit. Quod poposcit, id necessario debuit et exiguum esse et videri, ut posset Livius respondere: Δέκα λαβὼν ὄλην μου ποιήσον τὴν οἰκίαν καταφανῆ. Nec poposcit sestertia centum et viginti, sed duo tantum: rescribendum enim ἀπὸ πέντε μνῶν, quo facto ταλάντων excidit. Consimile vitium est quod Cobetus notavit ἐν τῷ λογίῳ Ἐρμῆ p. 185.*

In nona oratione § 2 malim: οὐκ ἦν ἀμφισβητῆσαι quam ἀμφισβήτησις, cf. *Orat. VI § 45 et supplebo § 4: ἐπεὶ δὲ (δεῦρο) ἐκομισθῆ τὰ δῶα, sicuti recte legitur § 7; et οἱ δὲ φίλοι (οἱ) Ἄσυφίλου et § 5: ἡσθόμην καρπουμένους τούτους τὰ ἐκείνου, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ (ὡς) ποιηθεῖν ὑπ' Ἄσυφίλου. Leve quoque est in § 9: πάντας τούτους μαρτυροῦντας παρέξομαι, rescribere τοῦτο et § 10 φήσει pro φησὶν et περὶ τοῦ εἰσποιοῦ θῆναί τινα υἱὸν Ἄσυφίλω pro ποιηθεῖναι et § 13 τοὺς αὐτοὺς οὐσπερ pro τούτους. Vitiose ibidem editur: νόμου γε ὄντος ἐξεῖναι, ubi λέγοντος verum est propter causas quas Cobetus explicavit *Mnem. XI p. 127. Erratum fuit olim a librariis prorsus contrario modo Orat. VIII § 33. Obiter etiam indicabimus § 14: φαίνεται δὲ ὁ Ἄσύφιλος τῷ τούτων λόγῳ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι**

προσιδώς· quis non saepe legit, quod apprime huc convenit: τούτῳ τῷ λόγῳ? Praeterea § 15 in sententia paulo longiore inutiliter iterantur verba: πῶς τοῦτο πισόν.

Stulte interpolata est § 20: οὐδὲ πώποτε διελέχθη Κλέωνι [ἀλλὰ πρότερον ἐτελεύτησεν]. Inimicus erat Astyphilus Cleoni itaque ei nolebat διαλέγεσθαι, sicuti in prima oratione § 34 Cleonymus Pherenico, quocum inimicitias exercebat, οὐδὲ διελέγετο· alio modo idem dicitur § 31: προσειπεῖν οὐκ ἐτόλμησεν. Similiter in altera Olynthiaca § 6 Olynthii Atheniensibus dicuntur voluisse διαλεχθῆναι, cum in gratiam redire vellent. Eodem modo legitur in Oratione adv. Olympiodorum § 7: ἡμῖν αὐτοῖς διαλεξόμεθα. Astyphilus nolebat διαλέγεσθαι Cleoni, cuius pater Thudippus interfecisset Euthycratem, Astyphili patrem. Sed nunc considera illa verba: ἀλλὰ πρότερον ἐτελεύτησεν, quae tum demum recte adderentur, si Astyphilus cum inimico suo in gratiam redire voluisset, sed mors eum occupasset. Neminem, qui animum adtendit, hoc fugere potest et miror fuisse, qui locum tam inconcinne interpolarent; sed sciolus, opinor, in vitioso codice invenerat διηλλάχθη et putavit addi debere causam, cur reconciliata gratia numquam fuisset. Sed Astyphilus οὐκ ἠγείτο ὅσιον εἶναι τῷ Θουδίππου υἱεῖ διαλέγεσθαι.

Aliquid excidit § 21: εἰς τὰς θυσίας εἰκὸς ἦν μηδὲ μεθ' ἐνὸς ἄλλου ἰέναι τὸν Ἀστυφίλον (μᾶλλον) ἢ μετὰ Κλέωνος. Haec si pueris scriberentur, adderem cur μᾶλλον abesse non debeat; nunc unumquemque arbitror hoc statim intellecturum esse. Malo indicare Thucydidis locum, qui eodem vitio laborat, IV. 40. Spartanus quidam de eorum numero, quos Cleon ex insula Sphacteria Athenas adduxerat, interrogatus εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλοὶ κάγαθοί, repondit πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον, εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίνωσκε, nam haec sola genuina sunt et eiciendae sunt interpolationes, quas ante me jam alii notarunt: λέγων τὸν οἰσὸν et δήλωσιν ποιούμενος ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τελείοις καὶ τοξεύμασι διεφθείρετο. Sed Spartanus negat fortiores fuisse qui in ea obsidione occubuerint quam qui capti sint. Itaque non fuit interrogatus εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλοὶ κάγαθοί, quod propemodum stultum est quaerere, nam nihil in iis verbis inest aculeatum, sed nescio quis illi ignaviam exprobrare voluit

et rogavit εἰ οἱ τεθνεῶτες (μᾶλλον) αὐτῶν καλοὶ κάγαθοί. Quod respondit, id aptum fuit et strenuo milite dignum.

Redeo ad Isaeum, apud quem in eadem paragrapho supplementum τῶν δημοτῶν (τῆν) μαρτυρίαν ἀναγνώσεται. Quod legitur § 23: ὅτε χεῖρον ἔπραττες ἢ νυνί, postrema duo vocabula non possunt servari, nam Hierocles, quem orator compellat, eo tempore non κακῶς ἔπραττεν. Saepe comparativus χεῖρων absolute ponitur. Demosth. p. 1160. 27: χεῖρων δόξεις πολλοῖς εἶναι, p. 1239. 10. ὅπως αὐτὸς μὴ χεῖρων δόξω εἶναι, alibi. Forma περιῶν pro περιῶν a Codicibus aliquid commendationis habet § 25; cum videam in aliorum scriptorum libris, Xenophontis, Thucydidis, Demosthenis, eam formam crebro reperiri, dixerim illis quoque placuisse, dicere eodem modo quo comicis poetis placuit, qui perpetuo nisi fallor περιῶν scribunt et numquam περιῶν. Pendet ex ea observatione correctio Aristophanis versiculi, qui legitur Acharn. 36, sed de eo loco alias dicam. Deinde sufficit verbo indicasse § 26 legendum esse εἰληφῶς non εἰληφεν et § 29: βάσανον εἰληφῶς ἀπὸ τοῦ πατρός requiro παρά· mercator Venetus fuit olim qui ἀπὸ τοῦ ὀφειλόντος repeteret quod sibi deberetur, ceteri mortales contenti sunt dummodo παρὰ τῶν ὀφειλόντων sua recuperare possint.

Paragraphus 30 ita mihi constituenda videtur: Ὠς (Codices εἰς) τοίνυν (εἰς) τὰ ἱερά ὁ πατήρ ὁ ἐμὸς τὸν Ἀσύφιλον παῖδα ἤγε μεθ' ἑαυτοῦ ὥσπερ καὶ ἐμὲ πανταχῆ καὶ ἐς τοὺς θιάσους τοὺς Ἡρακλέους ἐκείνον εἰσήγαγεν, ἵνα μετέχοι τῆς κοινωνίας, αὐτοὶ ὑμῖν οἱ θιασῶται μαρτυρήσουσιν. Praeterea συνετρεφόμενυ malim quam συνετράφην et § 32 participium excidit: οἳ τινες οὕτω διέκειντο πρὸς αὐτὸν (ζῶντα), τὰ δ' ὅσα οὐκ ἔθυσαν. Tum malim: τὰς διαθήκας πλάττοντες quam λέγοντες et aperte spuria verba sunt: ὅτι ἀνεψιδὸς ἦν Κλέων πρὸς πατρός. Denique so-locum est § 35 λέγειν ἐμοῦ δύναται Κλέων μᾶλλον, nam μέγα δύνασθαι dicitur, non μάλα δύνασθαι. Emendandum est δυνατὸς.

In decima oratione statim prima verba me advertunt: Ἐβουλόμην μὲν, ὧ ἄνδρες, ὥσπερ Ξεναίνετος οὕτωσι δύναται ψευδῆ λέγειν [θαρραλέως], οὕτω καὶ γὰρ τάληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν δυναθῆναι. Qui addidit θαρραλέως, ne recte quidem intellexit, quid orator diceret; non enim exoptat sibi Xenaeleti fiduciam,

sed *eloquentiam*. Hinc continuo perguit et dicit: οἱ μὲν γὰρ λέγειν δεινοὶ καὶ παρασκευάσασθαι ἱκανοί, ὥςτε καὶ ὑπὲρ ἑτέρων πολλακίς ἐν ὑμῖν ἠγωνίσθαι· ἐγὼ δὲ μὴ ὅτι ὑπὲρ ἄλλου ἄλλ' οὐδὲ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ πώποτε δίκην ἰδίαν εἶρηκα. Miror tamen cur adversarii dicantur παρασκευάσασθαι ἱκανοί. Eloquentes et dicendi peritus *quantum satis est* dicitur ἱκανὸς λέγειν· estne etiam παρασκευάσασθαι ἱκανός qui hoc agit ut malis artibus adversarium opprimat non optime quidem, sed *quantum satis est*? Sed fuerunt illi παρασκευάσασθαι δυνατοί.

Quod legitur § 5: τούτων μὲν οὐδὲν ἐποίησε, quia de *diabulis* rebus sermo fit, scripsit orator οὐδέτερον, cf. Orat. V § 35, VII § 29, XI § 27, alios locos. Graecum non est quod editur § 17 *δυσυχεῖν περὶ χρημάτων*, sed requiro accusativum *χρήματα*. Sequenti § supple: (τὸ) αἴτιον εἰπεῖν ἔχομεν, sicuti recte legitur Orat. III § 9: ὅ τι ποτ' ἦν τὸ αἴτιον, alibi. Impense miror § 19: ὁ γὰρ πατήρ οὐμὸς ἐπὶ προικὶ ἐγγυησάμενος τὴν ἐμὴν μητέρα συνώκει, nam dicendum hoc fuit: τῆ ἐμῆ μητρί. Quis Latine dicat, ut hoc utar. *potitus urbe diripi*? Exspecto etiam qui ostendat apud Graecum scriptorem: κύριος γενόμενος τῆς πόλεως διήρπασε vel simile quid. Licuit Isaeo dicere Orat. III § 49: τῆ δὲ γνησίᾳ οὔσῃ τρισχιλίας δραχμὰς προῖκα ἐπιδοῦς ἐκδοῦναι ἤξίωσεν ἄλλω, nam datus *praecedat*, sed § 51: τὸ δέκατον μέρος ἐπιδοῦς ἐκδοῦναι τῆ γνησίᾳ θυγατρὶ τῶν πατρῶων, non temere, uti mihi videor, supra suspicatus sumus reponendum esse ἐπιδοῦναι. Sed recte se habet Orat. VII § 9: διέθετο τὴν οὔσιαν καὶ ἔδωκε τῆ ἐκείνου θυγατρὶ,, διδοῦς αὐτὴν Λακρατίδῃ, alibiq̄e similiter. — Expungendum est nomen proprium § 14: τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆ [τοῦ Δημοχάρους] καταλιπόντος· saepe addita sunt nomina propria, quae orator omiserat, veluti Orat. IX. § 36: τὰς εὐθυκράτους ἐπισκήψεις [τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀσυφίλου]. Supplendum est § 21 (καὶ) κατὰ ποίους νόμους. Contra § 22: ἀνὴρ ἀγαθὸς [ἐν τῷ πολέμῳ] τέθνηκε, abundant vocabula ἐν τῷ πολέμῳ. Ἄνδρες ἀγαθοὶ strenui bellatores sunt et si quis fortiter pugnans cadit, hic dicitur ἀνὴρ ἀγαθὸς γενέσθαι eiusque celebratur ἀνδραγαθία et postea etiam ἀνδραγαθήματα dici coeperunt. Itidem supplendum § 23: ἐπιδεικνύναι κελεύετε εἰ δικίως (καὶ) τὰ ἑαυτοῦ. In eadem paragrapho Isaeus appellat οἶκον πλεον ἢ τεττάρων

ταλάντων. Solet hoc aliter dicere, nempe: τετταρατάλαντον, v. c. Orat. VII § 19: ούσιας πεντετάλαντου et § 42 ἴκον πεντετάλαντον.

Sequitur undecima oratio, quae est de Hagniae hereditate. Vitium leve quidem est, sed quod millies recurrit § 3: ταύτας ποιεῖ τὰς ἀγχισείας ὁ νομοθέτης μόνας συντοματέρως τοῖς ῥήμασιν ἢ ἐγὼ φράζω, nam luce clarius est emendandum esse φράζω. Certe ὁ νομοθέτης τὰς ἀγχισείας οὐ συντόμως ποιεῖ, sed συντόμως φράζει. Mox § 6 propter vicinos aoristos scribe: οὐκ ἔδωκεν et ἀνέγνω, non οὐ δέδωκεν et ἀνέγνωκε et § 7: ποιήσω τούτων εἰδέν, malim τοιοῦτον. — § 13 supple: ἐπὶ δὲ (τῷ) τοῦ παιδὸς ἐνόματι et § 14: εἴ τι αὐτῶν κακῶς διώκουν, ὥσπερ οὗτός (Φησιν), quod concedet unusquisque qui attendere volet ad causam quae in iudicium venit, sed multis ambagibus opus est, ut ostendas aliis, cur illud Φησιν necessario inserendum sit. Absurdum est ἦν § 17 in hisce: ὁ συγγενέσατον μὲν [ἦν] τῇ φύσει πάντων, ἐν δὲ ταῖς ἀγχισείαις ὁμολογουμένως οὐκ ἔσιν. Deinde § 21 scribe: μὴ κατὰ ταῦτὸ (δ') ἀμφισβητούσαις. In paucis manifesta est interpolatio § 23: Ἄρ' ὑμῖν ὁ νόμος δοκεῖ ποιεῖν ἔξουσίαν κοινωνίας ἀλλ' οὐκ ἀντικρυς οὕτως πᾶν τὸ ὑναντίον, εἰ καὶ τὸ πρότερον ὑπῆρχε κοινωνία, [προστάττει], διαρρήδην κελύων τοῦ μέρους ἕκασον λαγχάνειν. Non sunt e regione opposita ἔξουσίαν ποιεῖν et προστάττειν post πᾶν τὸ ὑναντίον ferri fortasse potuisset ἀπαγορεύει sed προστάττει nimium absonum est. Orativi futurum requiritur, nisi fallor, § 24: Φησὶν ἐμολογήσαι με μεταδώσειν εἰ νικήσοιμι τοὺς ἔχοντας τὸν κλῆρον, non νικήσοιμι. Dubito an satis bene scribatur § 31: διὰ ταῦτ' οὐκ ἐλάγχανεν, οὐχ ὡς δι' ἐμὲ κωλυόμενος ἀλλὰ ταύτας προφάσεις ποιούμενος est enim hoc dicendum οὐχ οὕτως, h. e. non adeo. Denique supplendum § 37: ὀρῶ τὴν πλείστην διατριβὴν τῶν λόγων (αὐτὸν) ποιούμενον et § 38: διὰ (τούτων) τῶν λόγων, nam minutas illas correctiones verbo indicavisse satis est.

Amstelodami,

d. 28 m. Mart. 1877.

PLINIANA.

NATURALIS HISTORIAE LIB. VII. 1. 1. *Principium iure tribuetur homini cuius causa videtur cuncta alia genuisse natura, magna saeva mercede contra tanta sua munera, non sit ut salis aestumare, parens melior homini an tristior noverca fuerit*¹⁾.

Tam misere haec verba depravata et corrupta sunt, ut de certa sanatione paene sit desperandum. Sententia vero satis bene apprehendi potest. Hoc enim Plinius voluit, naturam licet dona insignia homini largita sit, tamen multa eidem parce ac duriter denegando, quae ceteris animantibus contigerint, liberalitatis et munificentiae suae vim aliquantum deminuisse; quod ipsum copiose demonstrat iis, quae deinceps hoc capite leguntur. Quae quum ita sint genuinam scripturam fere hanc esse conicio: *magna saevitia, hercule, obtrectans sua munera, ut non sit salis aestumare, parens mitior homini an tristior noverca fuerit.*

1. 15. *Et tamen omnibus hominibus contra serpentis inest venenum, feruntque ictas saliva ut ferventis aquae contactum fugere.*

Corrigendum videtur *eiectas salivas*. Salivae pl. n. legitur etiam § 13: *Varro etiamnum esse paucos ibi, quorum salivae contra ictus serpentium medeantur.*

7. 5. 44. *Tu cuius semper tinctoria est mens, tu qui te*

¹⁾ Recensionem secutus sum, quam edidit Iulius Sillig, Hamburgi et Gothae 1851—1857.

deum credis, aliquo successu tumes, tanti perire potuisti atque etiam hodie minoris potes.

Pro *tinctoria* manifesto corrupto Silligius codicum vestigia presse secutus scribendum putat *tincta gloria*, quod *imbuta gloriae cupidine* valere affirmat. Simplicior nimirum emendandi ratio pro *tinctoria indomita* reponere suadet.

20. 20. 83. *Crotoniensem Milonem athletam, cum constitisset, nemo vestigio educebat, malum tenenti nemo digitum corripiebat.*

Pro *educebat* scribendum est *detrudebat*.

24. 24. 90. *Itaque [memoria] saepe deficere temptat ac meditatur vel quieto corpore et valido: somno quoque serpente amputatur, ut inanis mens quaerat, ubi sit loci.*

Primum pro *meditatur* substituendum videtur *periclitatur* coll. Cic. Verr. VII. 50: *homines in proeliis belli fortunam tentare ac periclitari solent; deinde vero amputatur depravatam esse suspicor ex hebetatur.*

25. 25. 92. [Gaius Caesar] *signis conlatis quinquagens dimicavit, solus M. Marcellum transgressus, qui undequadragens dimicaverat; nam praeter civilis victorias undeciens centena et XCIIII hominum occisa proeliis ab eo non equidem in gloria posuerim, tantam etiam coactam humani generis iniuriam. Quod ita esse confessus est ipse bellorum civilium stragem non prodendo.*

Verba *tantam* — *iniuriam* mendosa esse nemo non facile sibi persuadere, neque placet quod Salmasius proposuit *tantum etiam coacta, in humani generis iniuria*. Potius crediderim antiquitus scriptum esse *tantam enim conflarat humano generi iniuriam*. Cf. Cic. pro S. Rosc. Am. 1.

29. 30. 107. *Ingeniorum gloriae quis possit agere delectum per tot disciplinarum genera et tantam rerum operumque varietatem, nisi forte Homero vate Graeco nullum felicius exstitisse convenit sive operis fortuna sive materie.*

Insulsum emblemata vate Graeco ocus delendum erit; pro *fortuna* parum dubium est, quin sit *forma* substituendum.

37. 37. 123. *Hippocrates [enituit] medicina, qui venientem ab Illyriis pestilentiam praedixit discipulosque ad auxiliandum circa urbis dimisit.*

Pro *ab Illyriis* legendum esse a *Libya* Thucydides docet II. 48.

40. 41. 132. *Ita est profecto, alius de alio iudicat dies et tamen supremus de omnibus.*

Immo vero tandem.

43. 44. 136. *Fuit et Balbus Cornelius maior consul primus externorum atque etiam in oceano genitorum usus illo honore, quem maiores Latio quoque negaverant.*

Pro absurdo in oceano corrigendum esse extraneis Velleius docet, apud quem (II. 51 ed. Halm) haec leguntur:

Balbus Cornelius . . . illis incrementis fecit viam, quibus non in Hispania ex cive natus, sed Hispanus fieret ex privato consularis.

Ibid. 137. *Unus hominum ad hoc aevi Felicis sibi cognomen adseruit L. Sulla, civili nempe sanguine ac patriae oppugnatione adoptatus:*

Corrigendum est *adornatus*.

44. 45. 145. Postquam narravit Q. Metellum a C. Atinio Labeone tr. pl. ad Tarpeium raptum esse, ut praecipitaretur, his verbis pergit: *Quos hostis viciisse tanti fuit? aut quos non honores currusque fortuna retroegit, per mediam urbem censore tracto in Capitolium illud, in quo triumphans ipse de eorum exuviis ne captivos quidem sic traxerat.*

Plinio restituendum est in *quod triumphans ipse DECORUS exuviis ne captivos quidem sic traxerat.*

50. 51. 170. *Morbis enim quoque quasdam leges natura posuit quadrini circuitus febrem numquam bruma [numquam hibernis mensibus] incipere.*

Tria, quae uncinis saepsi, verba non scriptori deberi videntur, sed scribae, qui praecedens *bruma* lectoribus explicare voluit.

51. 52. *Iam signa letalia: in furoris morbo risum, sapientiae vero aegritudine fimbriarum curam et stragulae vestis plicaturas.*

Noli dubitare quin revera Plinius scripserit *fimbriarum vulturas*. Cf. Varro R. R. II. 11. 9.

LIB. VIII. 1. 1. *Maximum est elephas proximumque humanis sensibus, quippe intellectus illis sermonis patrii et imperiorum obedientia officiorumque quae didicere memoria, amoris et gloriae voluptas, immo vero, quae etiam in homine rara, probitas, prudentia, aequitas.*

Elephas eum sermonem tantum intellegere h. l. narratur, qui hominibus terram eius natalem incolentibus nativus est. At, puto, semper et ubique ductoris sui iussis obsequitur, quovis sermone editis. Quamobrem pro patrii scribas velim *varii*. In seqq. *amoris* delendum erit, quippe quod ex prava ditto-graphia praecedentis *memoria* originem duxerit.

4. 5. 9. [Elephas] *vestigio hominis animadverso prius quam homine intremiscere insidiarum metu, subsistere ab olfactu, circumspectare, iras proflare nec calcare sed erutum proximo tradere, illum sequenti, simili nuntio usque ad extremum.*

Pro *iras proflare* legendum est *virus explorare*. Elephas enim vestigio hominis olfacto, (i. e. vestigii illius odore obiter percepto) virus (i. e. taetrum illum ipsum odorem) odoratur sive naribus explorat, deinde erutum (i. e. naribus haustum) proximo inflat atque odorandum praebet. Hanc veram lectionem esse facile patet ex proxime seqq. *adeo omnium odori durare virus illud, maiore ex parte ne nudorum quidem pedum.*

12. 12. 34. *Quam quis aliam tantae discordiae causam attulerit, nisi naturam spectaculum sibi paria componentem?*

Legas quaeso nisi naturam in spectaculum s. p. c.

16. 19. 48. *Leoni tantum ex feris clementia in supplices; prostratis parcit et saevire in viros potius, quam feminas fremit, in infantis non nisi magna fame.*

Corrige et saevire in viros potius quam in feminas creditur.

Ibid. 50. *Generositas in periculis maxime deprehenditur, non in illo tantummodo, quod spernens tela diu se terrore solo tuetur ac velut cogi testatur.*

Vera lectio videtur *fremore*. Cf. Apul. Flor. 3. 17: *leonum indignati fremores.*

16. 21. 56. *Primum autem hominum leonem manu tractare ausus . . . Hanno e clarissimis Poenorum traditur, damnatusque illo argumento, quoniam nihil non persuasurus vir tam artificis ingenii videbatur et male credi libertas ei cui in tantum cessisset etiam feritas. Sunt vero et fortunae eorum quoque clementiae exempla.*

Pro *et fortunae* substituendum erit *opportunae*.

17. 59. *Aequè memorandum et de panthera tradit Demetrius physicus, iacentem in media via hominis desiderio repente adparuisse*

patri cuiusdam Philini, illum pavore coepisse regredi, tamen feram circumvolutari non dubie blandientem seseque conflictantem maerore, qui etiam in panthera intellegi possit.

Legendum est *seseque contristantem maerore.*

17. 23. 62. *Ferunt odore [pantherarum] mire sollicitari quadrupedes cunctas, sed capitibus torvitate terreri, quamobrem occultato eo reliqua dulcedine invitatas corripunt.*

Pro *capitibus* scribendum esse conicio *aspectus*, quippe ad quem solum torvitas referri soleat.

18. 26. 68. [Cameli] *iumentorum ministeriis dorso funguntur atque etiam equitatu in proeliis. Velocitas inter equos, sed sua cuique mensura sicuti vires.*

Legendum videtur *atque etiam equitatus in proeliis; velocitate infra equos* cett. Cf. Caes. B. G. VI. 37: *Uri sunt magnitudine paulo infra elephantos.* Utiliter etiam cum hoc loco comparari possunt quae leguntur § 74: *sed atrocissimos habet tauros silvestris maiores agrestibus, velocitate ante omnes.*

36. 54. 130. [Ursi] *cerebro veneficium inesse Hispaniae credunt occisorumque in spectaculis capita cremant testato, quoniam potum in ursinam rabiem agat.*

Testato, quod ablativum absolutum esse viri docti contendunt, idem valens quod *cum testatum sit*, si genuinum vocabulum esset, accusativum cum infinitivo haud dubie post se requireret. At, ni egregie fallor, ablativus ille absolutus hoc loco tantum legitur et praeterea nusquam. Quam ob causam veram lectionem esse crediderim *festinato* quod interdum apud deterioris latinitatis auctores occurrit pro *festinanter*; cf. Quint. IV. 2; Gell. X. 11; Iust. XXXVIII. 10.

43. 68. 169. *Mirumque dictu [asinæ] sitiunt et si mutentur aquae ut bibant cogendae exorandaeve sunt.*

Verborum ordinem turbatum restitue scribendo *si mutentur aquae, sitiunt et ut bibant cogendae exorandaeve sunt.*

46. 71. 184. *Bos in Aegypto etiam numinis vice colitur. Apim vocant. Insigne ei in dextro latere candicans macula cornibus lunae crescere incipientis.*

Post *lunae* supplendum est *similis*, quod nemo, opinor, est quin desideret.

Ibid. 185 de eodem Api narratur: *responsa privis dat e manu consulentium cibum capiendo.*

Olim scriptum esse videtur *responsa ministrat.*

54. 80 215. *Simiarum quoque genera hominis figurae proxima caudis inter se distinguuntur. Mira sollertia visco in ungui laqueisque calciari imitatione venantium tradunt.*

Ultima verba, in quorum sententiam frustra inquires, gravissima laborant corruptela, nec quomodo recte emendari possint satis mihi constat. Attamen proferre liceat quae mihi in mentem venerunt. Inter *sollertia* et *visco* propter literarum similitudinem *avis* excidisse suspicor, in *visco in ungui* autem latere *viscosis virgis*, deinde vero *calciari* per calami errorem ex *captare* ortum esse, ita ut legendum sit: *mira sollertia avis viscosis virgis laqueisque captare imitatione venantium tradunt.*

LIB. IX. 3. 2. 5. *Tunc illic ruunt turbines, tunc imbres, tunc deiectae montium iugis procellae ab imo vertunt maria pulsatasque ex profundo beluas cum fluctibus volvunt et alias tanta thynnorum multitudine ut magni Alexandri classis haud alio modo quam hostium acie obvia contrarium agmen adversa fronte direxerit; aliter sparsis non erat evadere.*

Plinio reddendum est *contrarium agmen adversa fronte disiecerit; aliter impactis non erat evadere.*

5. 4. 9. *Tiberio principi nuntiavit Olisiponensium legatio ob id missa visum auditumque in quodam specu concha canentem Tritonem qua noscitur forma; et Nereidum falsa non est, squamis modo hispido corpore etiam qua humanam effigiem habet.*

Scribendum puto *Et Nereidum fama falsa non est.* Propter similitudinem vocabuli *falsa* verbum, quod desidero, librarium fugisse satis manifestum est.

6. 5. 13. [Balaenae] *pariendi poenis invalidae solum auxilium novere in altum profugere et se toto diffundere oceano, contra orcae occurrere laborant seseque opponere et caveatas angustiis trucidare, in vada urguere, saxis inlidere.*

Ex corruptis, quae M. S. praebent, vocibus *cavetas*, *cavatas*, *cavantes* Harduinus novum et inauditum effinxit vocabulum *caveatas*, quod significare voluit *quasi cavea inclusum*. Melius profecto fecisset si in lectione restituenda a Pliniano dicendi

genere non nimis recessisset scripsissetque *coercitas*. Cf. XII. 1. 2: *Galliae Alpihus coercitae*; X. 50. 72 *carcere animalis coercere*, ubi *coercere* valet *includere*. Apud Plin. IV. 8. 30 *caveatus* longe aliam sententiam habet; ibi enim significat *in gradus consurgens* ut *cavea* in teatro.

8. 9. 23. In delphinorum capturae descriptione haec leguntur *opere proelium fervet includique se retibus fortissime urgentes gaudent, ac ne id ipsum fugam hostium stimulet, inter navigia sensim elabuntur*.

Coniicio *opere fretum fervet* Plinio reddendum esse, loci illic Vergiliani memor, ubi formicarum sedulitatem depingit, quemque ita concludit *opere omnis semita fervet*, Aen. IV. 407. Cf. VIII. 677.

10. 12. 35. [Testudines] *capiuntur multis quidem modis sed maxime evectae in summa pelagi antemeridiano tempore blandito*.

Praetulerim *placido*, quod verbum sexcenties usurpatur ad tempestatem serenam tranquillamque notandam.

13. 15. 41. De vitulis marinis traditur: *Interficiuntur difficulter nisi capite eliso*.

Lege *nec nisi capite eliso*.

15. 18. 48. [Thynni] *membratim caesi cervice et abdomine commendantur atque clidio recenti dumtaxat et tum quoque gravi ructu; cetera parte plenis pulpamentis sale asservantur*.

Immo potius *macerantur* i. e. subiguntur et emolliuntur. Cf. XXXI. 7. 43: *intestina piscium sale macerata*; X. 22. 28: *adeps anseris rigore gelido maceratus*; Terent. Adelphi 3. 4. 17: *salsamenta haec fac macerentur probe*.

His deinde verbis Plinius pergit: *Melandrya vocantur quercus assulis similia; vilissima ex his quae caudae proxima, quia pingui carent, probatissima quae faucibus; at in alio pisce circa caudam exercitatissima*.

Corrigas quae *at in alio pisce quae circa caudam exquisitissima*.

16. 23. 56. *Capiuntur ante solis ortum; tum maxime piscium fallitur visus. Noctibus, quies, et in lustribus aequae quam die cernunt*.

Scribendum erit *noctibus quietis et in turbidis*.

45. 68. 146. *Urticae noctu vagantur noctuque mutant*.

Immo hercle *locumque mutant*.

Mox haec sequuntur: *Alias [urtica] marcenti similis et iactari se passa fluctu algae vice contactos piscium attrituque petrae scalpentis pruritus invadit; quae ita nimirum legenda sunt: alias marcenti similis est, iactari se passa fluctu algae vice. Contactos piscium attrituque petrae scalpentis pruritus invadit.*

59. 85. 181. his verbis describitur anthiae piscatus: *Parvo navigio et concolori veste eademque hora per aliquot dies continuos piscator enavigat certo spatio escamque proicit Cum id saepe factum est, unus aliquando consuetudine invitatus anthias escam appetit. Notatur hic intentione diligenti neque est difficile, cum per aliquot dies solus accedere audeat. Tandem et aliquos invenit paulatimque comitior postremo greges adducit innumeros.*

Sententia efflagitat ut scribatur *tandem et aliquos invenit* i. e. inducit et affert.

62. 88. 185. *Polypum in tantum locusta pavet ut si iuxta videat omnino moriatur.*

Immo vero *continuo*.

Ibid. 186: *Nigidius auctor est praerodere caudam mugili lupum eodempque statis mensibus concordis esse, omnis autem vivere quibus caudae sic amputentur.*

Nigidium re vera tradidisse suspicor *longius* mugiles vivere post caudae amputationem.

LIB. X. 3. 7. *Ingenium est ei [i. e. aquilae] testudines raptas frangere e sublimi iaciendo, quae sors interemit Aeschylum praedictam fatis, ut ferunt, eius diei ruinam secunda caeli fide caventem.*

Pro *ingenium* legendum est *ingenitum*. Postremorum verborum turbatus ordo restituendus est scribendo *praedictam fatis u. f. eius diei ruinam caeli secunda fide caventem*. Nempe praedictum erat, eo die caelum, minime vero diem ruiturum esse. *Ruere caelum* quid sibi velit optime docebit Vergilius, Geo. I. 324; cf. Aen. VIII. 524; Sen. Hipp. 674. Ter. Heaut. 4. 3. 41.

Ibid. § 10. *Haliaetus tantum implumis etiamnum pullos suos percutiens subinde cogit adversos intueri solis radios et quem conniventem umectantemque animadvertit praecipitat e nido velut adulterinum atque degenerem.*

Corrige sodes *conniventem nictantemque*. Cf. XI. 57. 156: *Graviores alitum inferiore gena connivent; eadem nictantur, ab angulis membrana obeunte; ibid. 37. 54. 144: Plerisque vero naturale, ut nictari non cessent, quos pavidiore accepimus.*

23. 33. 68. *Cydranus perseverantior festinat etiam pervenire ad expetitas sibi terras; itaque noctu is eas excitat admonetque itineris.*

Noli dubitare, mi lector, quin scripserit Plinius *itaque coturnices excitat*. Cf. § 64: *Coturnices ante etiam semper adveniunt quam grues; parva avis et cum ad nos venit terrestris potius quam sublimis.*

33. 49. 94. *Iuxta oppidum Copton insula est sacra Isidi, quam ne laceret amnis [hirundines] muniunt opere, incipientibus vernis diebus palea et stramento rostrum eius firmantes, continuatis per triduum noctibus tanto labore, ut multas in opere emori constet; eaque militia illis cum anno redit semper.*

Veram lectionem esse suspicor *cum auctu* i. e. quoties Nilus crescere atque augescere coepit. Cf. IV. 12. 24: *Danubius immenso aquarum auctu.*

36. 52. 108. *Verum columbis inest quidam et gloriae intellectus; nosse credas suos colores varietatemque dispositam, quin etiam ex volatu quaeritur plaudere in coelo varieque sulcare. Qua in ostentatione ut vincitae praebentur accipitri.*

Legendum videtur *quin etiam in volatu feruntur plaudere varieque exsultare.*

60. 80. 167. *Ova aceto macerata in tantum emolliuntur ut per annulos transeant; servari ea in lomento aut hieme in paleis, aestate in furfuribus utilissimum.*

Corrige: *servari ea hieme in tomento aut paleis, aestate in furfuribus utilissimum.* — De tomento, quo flocci significantur ex lana texta a fullonibus derasi cf. Plinius VIII. 48. 73 et XIX 1. 2. 1. — Lomento i. e. farina fabacea matronae ad rugas e cute tollendas, non hercle ad ova servanda uti solebant; cf. Martialis III. 42.

LIB. XI. 2. 1. 2. *Ubi tot sensus conlocavit in culice? ubi visum in eo praetendit? ubi gustatum adplicavit? ubi odoratum inseruit? ubi vero truculentam illam et portione maximam vocem ingeneravit?*

Satis inepte culici truculenta vox attribuitur. Suspicio Plinio *stridulam* reddendum esse.

4. 3. 9. *Insecta non videntur nervos habere, nec ossa, nec spinas, nec cartilaginem, nec pinguia, nec carnis, ne crustam quidem fragilem nec quae iure dicatur cutis, sed mediae cuiusdam inter omnia haec naturae corpus arenti simile, nervo mollius, in reliquis partibus tutius vero quam durius.*

Postrema verba, quarum sententia nullo modo deprehendi potest, hoc modo emendanda videntur: *corpus arenti simile nervo, mollius infra, reliquis partibus vero lentius quam durius.*

21. 24. 71. *Vespaee in sublimi e luto nidos faciunt, in his ceras; crabrones cavernis aut sub terra. Et horum omnium sexangulae cellae, cetera autem cortice araneosae. Et fetus ipse inaequalis et barbarus; alius evolat, alius in nymphea est, alius in vermiculo.*

Insulsa lectio *barbarus* ocius delenda est; reponendum autem, id quod unice verum est *inaequalis et variatus*.

37. 48. 132. *Capitis ossa plana, tenuia, sine medullis, serratis pectinatim structa compagibus; perfracta non queunt solidari, sed excepta modice non sunt letalia, in vicem eorum succedente corporea cicatrice.*

Nemo, opinor, qui vel semel haec legerit, quin post *modice* exciderit *vulnera* dubitabit. *Vulnera excipere* legitur apud Ciceronem in Sestiana X. 23; *plagam excipere* apud Lucretium II. 810. — Deinde vero pro *corporea cornea* legendum esse haud sine dubitatione affirmaverim. Rectius enim hac de re vulnerum in humano corpore medicus iudicare poterit, quam qui aegras librorum partes sanare conatur.

Haec autem hactenus. Mox ad Plinium redibo.

Scr. Kal. Sept.

J. J. CORNELISSEN.

Anecd. Bekk. pag. 434. 7. in versiculo Aristoph. legendum:
οὕτω τι τὰ πόρρητα δρᾶν ἐστὶ γλυκύ.

pro *ἐστὶ μέλει.*

C. G. C.

AD ANTHOLOGIAE PALATINAE
PARTEM PRIOREM (CAPP. V, VI, VII)

CONIECTANEA.

(*continuantur ex pag. 328.*)

Legitur (VII, 214) Archiae epigramma in delphinum fluctibus in litus eiectum, ex Anytes carmine quod statim sequitur (215) expressum:

Οὐκέτι παφλάζοντα διαῖσσω βυθὸν ἄλμης
δελφίς, πτοιήσεις εἰναλίῳν ἀγέλας. — —
ἢ γὰρ ἴσον πρηῶνι Μαλείης, ὡς ἐκυκήθη,
κῦμα πολυψάμμουσ ὄσεν ἐπὶ *ψαμάθουσ

Nihili est istud πολύψαμμοι ψάμαθοι. Legendum esse: κῦμα πολυψάμμουσ (vel potius: πολυψαμάθουσ) σ' ὄσεν ἐπ' ἠϊόνας, demonstrabit locus plane similis Antipatri (VI, 223):

Λείψανον ἀμφίκλαστον ἀλιπλανέουσ σκολοπένδρασ
τοῦτο κατ' εὐψαμάθου κείμενον ἠϊόνοσ κτλ.

etiam ante me video reperisse Piccolon V. Cl. (Cf. etiam VII, 365.) Praeterea non cum Salmasio pro ὄσεν ἐπὶ legerim ὄσε σ' ἐπὶ, sed iam ex vocabuli πολυψάμμουσ finali litera illud deficiens σ' eruerim. Verum undenam ψαμάθουσ in extremo versu ortum esse statuamus? Suspisor, cum ibi nihil liquido discerni posset et duplex ferretur scriptura haec: πολυψάμμουσ, superscripto -ψαμάθουσ, scribam hoc arripuisse lacunae explendae causa, de sententiae detrimento securus.

Non semel autem id factum esse, ut interpretamentum aut duplex scriptura proximam vocem ei similem obscuraverit, testetur Antipatri Thessalonicensis epigramma: (VII, 413).

Οὐχὶ βαθυστόλων Ἰππαρχία ἔργα γυναικῶν
τῶν δὲ Κυνῶν ἰλδομαν ῥωμαλέον βίον·
οὐδέ μοι ἀμπεχῶναι περονήτιδες, οὐ βαθύπελμος
εὐμαρίς, οὐ λιπῶν εὐαδε κεκρύφαλος. — — —
ἄμμι δὲ Μαιναλίας κάρρων * ἄμιν Ἀταλάντας
τόσσον, ὅσον σοφία κρέσσον ὀριδρομίας.

Etiam hic αμιν, i. e. ἀμῖν, sine dubio vocabulo ἄμμι suprascriptum erat. Pro eo Heckerus μνάμα coniecit, quod Dübnerus recepit in textum; mihi magis arridet: ἄμμι δὲ Μαιναλίας κάρρων αἴνος Ἀταλάντας, secunda syllaba producta, ut in Homericο Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος. Non enim hoc dicit: „memoria nostri tanto illustrior erit, quam Atalantae”, — saltem ἔσται adiectum debuisset nec praeterea recte dictum videtur, — sed: „nostrum vitae instituendae propositum tanto maiore laude dignum est, quanto caet.”, in qua sententia αἴνος et ἔπαινος est tritissimum. Conferatur verbi causa Mnasalcae epigramma (VII, 242): Οἴδε — — — δυοφερὰν ἀμφεβάλοντο κόνιν· || ἄρυνται δ' ἀρετᾶς αἴνον μέγαν, et in Appendice epigrammatum apud Jacobsium (tom. III. ep. 200):

εἷς τοι σὺν πατρὶ κεχαρμένος, ὄφρ' ἂν ἐς αἰῶ
Σώστρατος ἐν Φθιμένοις μυρίον αἴνον ἔχη.

Nonnunquam vel sine ulla, quae intelligi possit, causa, librarius, — ut iam significavi supra, — idem vocabulum ἔναυλον ἔχων iteravit extruso alio, quod ponere debebat. Exemplo sit e permultis hoc Archiae ex Dedicatoriis (VI, 181):

Τρίζυγες, εὐρεσίοικε, κασίγνητοι τὰ δὲ τέχνας
ἄλλος ἀπ' ἀλλοίας σοὶ * τὰ δὲ, Πάν, ἔθεσαν.

ubi editor non debuerat dubitare, quominus reciperet verissimam Brunckii emendationem: σοὶ γέρα, Πάν, ἔθεσαν, quae, quamquam exemplis ut VI 42 et 182 satis probatur, revera probatione ne eget quidem.

Unum addo exemplum, Leonidae Tarentini epitaphium in Orthonem quendam Syracusanum, mortis genere ne nunc quidem infrequenti defunctum: (VII, 660).

Ξεῖνε, Συρακόσιός τοι ἀνὴρ τὸδ' ἐφίεται Ὀρθων·

„Χειμερίας μεθύων μηδαμὰ νυκτὸς ἴης.”
καὶ γὰρ ἐγὼ τοιοῦτον ἔχω μόρον, ἀντὶ δὲ *πολλῆς
πατρίδος, ὀθνεῖαν κεῖμαι ἐφεσσάμενος.

Mendosum est πολλῆς: nihil huc facit, utrum patria defuncti opulenta fuerit necne, quasi quis in tenuiore patria ossa sua minus molliter cubare censeat; ne dicam ὀθνεῖαν nihil habere quo referatur, nam ὀθνεῖα πατρίς nimis festivum est. Sed requiritur necessario oppositio: „non patrium”, inquit, „εὐλοῦμαι ossa mea texit, sed in peregrina terra sepultus sum”. Statui igitur etiam hic lacunam antiquitus fuisse hanc: ἀντὶ δὲ *ΟΛ*: inde natum bellissimum illud πολλῆς, pro quo emendandum esse: ἀντὶ δὲ βῶλου || πατρίδος. ὀθνεῖαν κεῖμαι ἐφεσσάμενος, hi me loci docuerunt: Addaei 1) VII, 238:

Ἦμαθίνην ὄς πρῶτος ἐς Ἄρεα βῆσα Φίλιππος,
Αἰγαίην κεῖμαι βῶλον ἐφεσσάμενος.

et praeterea VII, 372. Post comperi, hanc mihi correctionem praereptam esse a Herwerdenio, V. Cl. qui breviter (Mnemosyne, Nov. Ser. t. II, pars III, p. 327): „apta, sed incerta coniectura possis βῶλου”. Verum ne hic quidem primus ὁ τοῦ λόγου πατήρ. Cum nempe in Anthologia Planudea epigramma nostrum Theocrito adscriptum esset et etiam in deterioribus Theocriti Codicibus compareret, multi iam olim de eo egerunt. Et fuere, qui vulgatam defenderent, Toupius, Whartonus, Schaeferus, et, — quod magis miror, — Valckenaerius quoque, acerrimus ceteroquin poëtarum et poëticae dictionis aestimator. Nunc nemo, opinor, non adsentietur Meinekio, „πολλῆς non puto ferri posse” contendenti, et Hermannō, qui miratur: „πολλᾶς a quoquam defendi posse. Nam Moschi locus (IV, 28) nullo pacto comparari potest, in quo πολλὸν adverbialiter dictum esse epicus sermo docet. Nec ea de re dubitari potest. Fortasse in Theocrito scribendum ἀντὶ δὲ βῶλου πατρίδος”. Ita Hermannus. Sed iam ante hunc quoque βῶλου commendaverat Heinsius. Nunc fortasse coniectura, tot criticorum consensu stabilita, futuro Anthologiae Editori satis vera videbitur et digna, quae in

1) Ex Herwerdenio V. Cl. didici, Th. Bergkium hoc epigramma non Addaeo sed Alcaeo Messenio vindicare, cui equidem accedere non possum. Ut unum tangam: quis de Alexandri successoribus de se non ioculariter gloriatus esset praedicando:

Ἦμ. ὄς πρῶτος ἐς Ἄρεα βῆσα?

textum recipiatur. De eorum conatis, qui literarum ductibus inhaerere sategerunt, idem iudico quod Dübnerus: „indigna, quae referantur”.

Satis superque nunc mihi videor probasse id, quod initio posui: *Codicem Palatinum, vel certe eius archetypum, lacunis scaterere, nonnunquam initio vel medio, quam frequentissime autem in versuum exitu, easque lacunas plerumque male dissimulatas esse pravis sive scribarum sive correctorum coniecturis; itaque viros doctos oleum et operam perdere, quoties ex his mendacibus literarum ductibus veram sese scripturam elicere posse opinentur; omnem denique emendationem in his extremis versibus esse ancipitem et non ultra probabilitatis speciem tendere.*

Nunc ordine caeteras quasdam in locos corruptos coniecturas Viris Doctis diiudicandas proponam:

Cap. V (Ἑρωτικά) epigr. 2.

Τὴν καταφλεξίπολιν Σθενελαΐδα, τὴν βαρύμισθον,
τὴν τοῖς βουλομένοις χρυσοῦ ἐρεττομένην,
γυμνὴν μοι διὰ νυκτὸς ὄλης παρέκλινεν ὄνειρος,
ἄχρι Φίλης ἠοῦς προῖκα χαρίζομένην.
οὐκέτι γουνάσομαι τὴν βάρβαρον, οὐδ' ἐπ' ἐμαυτῷ
κλαύσομαι, ὕπνον ἔχων κείνα χαρίζομενον.

Primum non video, quid viros doctos permoverit, ut vs. 2 vulgatam deserent ita se habentem: τὴν τοῖς βουλομένοις χρυσοῦ ἐρεττομένην, meo quidem iudicio recte a Jacobsio explicatam: „quae viros cogit, magnam auri summam ipsi effundere”, pro concubitu nempe. Misere enim post acerrimum τὴν βαρύμισθον languet illa paraphrasis: „quae a quolibet auro se subigi patitur”, quae Dübneri, ut videtur, emendatio est. Nove dictum est: χρυσοῦ ἐρεττομένην, nec tamen continuo vitii insimulandum. Multa in his carminibus singularia sunt, ideoque coniecturis vexata, saepe iniuria, ut mihi quidem videtur. Ut uno defungar exemplo, est in Sepulcralibus Bianoris Bithyni epigramma de Euripidis sepulcro Jovis igne lustrato: (VII, 49).

Ἄ Μακέτις σε κέκευθε τάφου κόνις· ἀλλὰ πυρωθεῖς
Ζανὶ κεραυνεῖω, γαῖαν (Cod: παιαν) ἀπηχθίσασας.
τρὶς γὰρ ἐπαστράψας, Εὐριπίδη, ἐκ Διὸς αἰθίρη
ἤγγισε τὰν θνατὰν σήματος ἱστορίαν.

Ultima non expedit, nam nemo acquiescet in contortissima Ja-

cobsii interpretatione: „id quod in hoc tumulto mortale esse videbamus, sive intelligebamus”; sed quid in his lateat, nondum mihi contigit reperire. Sed superiora illa: γαῖαν ἀπηχθίασας, non aequè sollicitaverim, pro quibus Planudes πᾶσαν ἀπημφίασας, Brunckius ἀπημφιάσω, L. Dindorfius: γαῖαν ἀπηθρίασας, ut sit: „terram in aetherem mutavisti”, ἀπηχθίασας Graecum verbum esse negans. Si est ab: ἀπεχθιάζω, assentior, et praeterea ab hoc loco alienum est; sin ab: ἀπαχθιάζω, — vocabulo sive nusquam comparente, sive in obscuro quodam Graecitatis angulo latente —, videndum, salva Dindorfii auctoritate, quae sane magna est, annon stare possit, quippe quod hic idoneum sensum praebet hunc: „terram ut inutile pondus excussisti”. Eodem modo supra (VII, 19) Leonidas loquitur de Alcmane:

[λοῖσθον
(Ἀλκμᾶνα) τύμβος ἔχει, Σπάρτας μεγάλην χάριν, ἔνθ' ὅ γε
ἄχθος ἀπορρίψας, οἴχεται εἰς Ἄϊδαν.

Verum, ut ad Sthenelaidem nostram revertar, magis haereo in versu quarto, ubi Φίλη ἠώς inepte admodum de Aurora, gratum amatori somnium depellente. Quanto melius Antipater Thessalonicensis in simili argumento (epigr. 3):

Ὅρθρος ἔβη, Χρύσιλλα, πάλαι δ' ἠῶς ἀλέκτωρ
κηρύσσων Φθονερὴν Ἐριγένειαν ἄγει,

et similia passim leguntur. Ac iam Φίλης istud offenderat et Heckerum et Herwerdenium, quorum ille καλῆς coniecit, hic: ἄχρι, Φίλη, σ' ἠῶς κτλ., oratione repente in ipsam Sthenelaidem conversa. Fortasse praestabit:

ἄχρι Φίλη μ' ἠῶς προῖκα χαριζομένην,

ut apud Agathiam meretrix de se: (Anthol. Planud. IV. 80):

Μαχλὰς ἐγὼ γενόμεν Βυζαντίδος ἔνδοθι Ῥώμης,
ὠνητὴν Φιλίην πᾶσι χαριζομένην,

et pressius etiam apud Theocritum (XXIII. 41) in suavissimo Idyllio, de amatore moriente et ultimum ab amasio basium poscente: κἄν νεκρῶ χάρισαι τὰ σὰ χεῖλεα. Basia quomodo in re amatoria commemorentur, quis est qui ignoret? Instar omnium sit illud Philodemi: (ep. 4).

καὶ σὺ Φίλει, Ξανθώ, με· σὺ δ' ὦ Φιλεράστρια κοίτη,
ἤδη τῆς Παφίης ἴσθι τὰ λειπόμενα,

in quibus Codex bellissime: σὺ δ' ὦ Φιλεράστρι' ἀκοιτίς,

et Lucianus Meretricum Dialogis (XI § 3 i. f.) περιβάλλωμεν ἀλλήλους καὶ φιλιῶμεν καὶ ἀληθῶς συνῶμεν, et ubi non? Si quis est, quem Φίλημα singulari numero positum offendat, huic ex multis (v. c. V. 166; 261; XII, 90) vel hic unus locus Macedonii in duram puellam (V, 245) satisfaciet: παίζε μόνη τὸ φίλημα, μάτην πόπυζε σεαυτῆ. Tandem pro: οὐδ' ἐπ' ἐμαυτῆ || κλαύσομαι poëtae suum: οὐδ' ἐν ἐμαυτῶ κλαύσομαι reddere occupavit Heckerus¹⁾, sed idem remedium pluribus locis eodem modo depravatis adhibendum est. Ita v. c. editur (V, 108):

Πρώτη σοὶ ὄνομ' ἔσκεν ἐτήτυμον· ἦν γὰρ ἅπαντα

δεύτερ' ἀμιμήτων τῶν ἐπὶ σοὶ χαρίτων,

quod τῶν σῶν χαρίτων valere recte admonuit Editor, sed ita, ut τῶν ἐνὶ σοὶ χαρίτων scribatur. Eodem modo in Dionysii Rhodii carmine de poëta immatura morte abrepto (VII, 716):

Φαινόκριτ'· οὐδὲν ὁμοιον ἐπεσσομένοισιν ἀνιδός

Φθέγγεται, ἀνθρώπους ἀχρη φέρωσι πόδες,

ubi Palatinus: ἐπεσσομένοισιν ἀοιδός, Planudis Codices: ἐπ' ἐσσομ. ἀοιδός, habent legendum videtur: οὐδὲν ὁμοιον ἐν ἐσσομένοισιν ἀοιδός || Φθέγγεται, quemadmodum sexcenties legitur: ἐν ἀθανάτοισι, ἐν Τρώεσσι, caetera. Similiter etiam in Theodoridae epigrammate (VII, 722):

Δηριφατον κλαίω Τιμοσθένη, υἷα Μολόσσου,

Ξεῖνον ἐπὶ Ξεῖνῃ Κεκροπίᾳ Φθίμενον,

praestat ἐνὶ Ξεῖνῃ. Simili denique errore VII, 323:

Εἰς δὺ' ἀδελφειοὺς ἐπέχει τὰ Φος· ἐν γὰρ ἐπέσχον

ἡμαρ καὶ γενεῆς οἱ δύο καὶ θανάτου.

Tritum est in Sepulcralibus τὰ Φος, τύμβος, similia, ἐπέχει τινὰ pro κατέχει, sed num recte dicatur οἱ δύο ἐν ἡμαρ ἐπέσχον pro simplici ἔσχον, equidem vehementer dubito. Fortasse scribendum est: ἐν γὰρ, ἐν ἔσχον || ἡμαρ κτλ., ubi repetitum ἐν nihil nisi metri labentis fulcrum est, quemadmodum v. c. V, 177: Κηρύσσω τὸν Ἐρωτα, τὸν ἄγριον· ἄρτι γὰρ, ἄρτι || ἰσχυρὸς ἐκ κοίτας ᾤχετ' ἀποπτάμενος et 246: τὰ χα τὶς, τὰ χα τὸυτο ταλάσσης, κτλ. Contrarius autem error obtinuit VII,

1) In laudatissimo libro: Commentationis Criticae De Anthologia Graeca Pars Prior, L. B. 1852, p. 111.

613, in Diogenis Amiseni episcopi epigrammate de fratris filio procul a patria defuncto, quod totum apponam, ut et alio vitio liberem:

Σοὶ τόδε, Διόγενης, Θαλερῆς μνημηΐον ἤβης
 Πόντῳ ἐν Εὐξείνῳ θήκατο Φρύξ γενέτης,
 Φεῦ, πάτρης ἐκάς ὅσον. ἄγεν δέ σε νεῦμα θεοῦ,
 πατρός ἀδελφειῶ πένθος ὀφειλόμενον.
 ὅς σε περιστείλας ἱερῇ παλάμῃ τε καὶ εὐχῇ,
 γείτονα τῆς μακάρων θῆκε χοροστασίας.

Duo, si quid video, epigrammati non admodum venusto nec tamen insipienti, vitia perinepta insunt. Ac primum me movet illud Πόντῳ ἐν Εὐξείνῳ. Quis enim sanus filio ponit monumentum in Ponto Euxino, ut bona fide versum invenio? Intelligerem Πόντῳ ἐπ' Εὐξείνῳ, Amisi nempe, ubi infelix ille juvenis diem obierat; plane ut Homero duce apud Lucianum, v. c. (Diall. Deor. XXV § 3 i. f.) sorores Phaëthontem ἐπὶ τῷ Ἡριδανῶ θάπτειν iubentur. Praeterea non intelligo: πένθος ὀφειλόμενον. Tritisima sunt de mortuo: ἐκοιμήθη δ' ὕπνον ὀφειλόμενον (VII, 219; 419) et Callimachi (VII, 459): ἡ δ' ἀποβρίζει || ἐνθάδε τὸν πάσαις ὕπνον ὀφειλόμενον et centies aliis locis, sed sive hoc nostro loco πένθος ὀφειλόμενον coniungas cum σε, sive cum νεῦμα θεοῦ, plane non intelligo istum „patruo tuo luctum debitum”. Coniicio: πατρός ἀδελφειῶ πένθος ἐφελκόμενον, (cfr. IX, 443; XII, 152; Anth. Plan. 288) coniungendum cum νεῦμα θεοῦ, hac sententia: „adduxit te (ad me) nutus Dei, patruo tuo luctum afferens, sive, secum trahens”, nempe tuo obitu. Fortasse, — nam ad hilarius Amatoriorum genus aliquando redeundum est, — eodem modo sanari poterit epigramma multo vexatum Macedonii Consularis, V. 271:

Τὴν ποτε βακχεύουσαν ἐν εἰδεῖ θηλυτεράων
 τὴν χρυσοκροτάλῳ σειομένην σπατάλῃ,
 γῆρας ἔχει καὶ νοῦσος ἀμείλιχος· οἱ δὲ φιληταί,
 οἳ ποτε τριλλίστως ἀντίον ἐρχόμενοι,
 νῦν μέγα πεφρίκασι· τὸ δ' αὖξοσέληνον ἐκεῖνο
 ἐξέλιπεν, συνόδου μηκέτι γινομένης.

Sententia est aperta, et vel ex notissima Horatii Epodo per-vulgatissima: vetula nunc es, quae olim forma et amatoribus superbiebas; ergo hi te deseruerunt. Sed verba, ut in poeta

sequioris aetatis, multifariam sive corrupta sive obscura sunt. Corrupta existimo: βακχεύουσιν ἐν εἰδεῖ Θηλυτέρων, et corrupta ea existimaverunt Jacobsius et Heckerus, mire ea explicavit, ut solet, Boissonadius, cuius haec sunt: „ad Nicetam dixi, mihi videri ἐν εἰδεῖ Θηλυτέρων dictum pro: ἐν γυναικῶν φύλῳ”, quod si ita est, exquisitum certe dictum est et minime vulgare. Jacobsius proposuit: ἐν εἴαρι Θηλυτέρων, Heckerus primum ἐν ἰδεῖ, quod apud Callimachum τὸ Σέρος sonare dicitur; post, mutata sententia: ἐν εἰδεῖ, Θηλ. || τῶν χρυσεοκρ. τενομένων σπατάλη, ut ἐν εἰδεῖ sit: *in speciem, ad imaginem.* Sed Nicetae Eugeniani aperta imitatio, quam affert Boissonadius: τὴν πολλὰ βακχεύουσιν ἐν κάλλει πάλαι, ad veriore, ni fallor. loci interpretationem ducit hanc: „quae olim inter mulieres *forma tua* superbiebas, sive exultabas”. Legendum igitur propono: τὴν ποτε βακχεύουσιν ἐπ' εἰδεῖ θηλυτέρων, ubi βακχεύειν figurate dictum est, ut apud Lucianum v. c. (Diall. Meretr. 12 § 2) πομπεύειν, pro usitatore ἐπαίρεσθαι, μέγα φρεῖν. ἐπὶ κάλλει; et θηλυτέρων explicandum; *inter mulieres*, quemadmodum ep. 152, vs. 3: σὺ δ', ὧ λήθαργε φιλοῦντων || εὔδεις. Nec minus exercuit interpretes in versu quinto: τὸ δ' αὖξοσέληνον ἐκεῖνο, *luna illa crescens*, quam Boissonadius: „facies illa pinguis et plenae illae genae, ut luna plena” intelligit, quemadmodum etiam de sequenti συνόδου variae virorum doctorum sententiae extant, quum aliis sit *lunae ac solis congressus*, aliis *reditus. pecunia*, aliis *concupitus*. Fac, sive pecuniam, sive concubitum significare; num ergo necessario, quae his careat, facie illa pinguiore et floridiore destituetur? Malo igitur σύνοδος intelligere de congressu iuvenum κωμαζόντων ante fores puellae a multis olim expetitae, et, cum in tali re faeces adsint, — v. c. Aristoph. Plutus, vs. 1040: ἔοικε δ' ἐπὶ κῶμον βυδίζειν, cui alter: φαίνεται· στεφάνους γέ τοι καὶ δᾶδ' ἔχων πορεύεται, — pro αὖξοσέληνον malim legere αὐτοσέληνον, de facibus dictum ipsum lunae splendorem adaequantibus et superantibus. Sed haec incertiora esse, ultro concedo. Itaque de diverticulo in viam.

Epiqr. V. 5, Statyllii Flacci. Loquitur lucerna:

Ἄργυρον νυχίων με συνίστορα πιστὸν ἐρώτων
οὐ πιστῇ λύχνον φλάκκος ἔδωκε Νάπη.

ἥς παρὰ νῦν λεχέεσσι μαραινόμεαι, *τῆς ἐπίορκου
παντοπαθῆ κούρης αἴσχεα δερκόμενος.
Φλάκκε, σὲ δ' ἄγρυπνον χαλεπαὶ τείρουσι μέριμναι·
ἄμφω δ' ἀλλήλων ἄνδιχα καίδμεθα.

Ad haec observatio est Dübneri, V. Cl. „scitum est μαραινόμεαι, moerore conficior, quum et proprie dicatur de lucerna, quando oleum deficit. Sed miramur in Statyllio Flacco correptum αἰ. Nihil eiusmodi in caeteris, quae exstant eius poëtae; debile autem videtur quod Bothius coniecit: εἰς ἐπίορκου”, verissima omnia. Videndum, annon praestet: ἥς παρὰ νῦν λεχέεσσι μαραινόμε', ὁ τῆς ἐπίορκου, caet. oppositum iis, quae sexto versu sequuntur: Φλάκκε, σὲ δ' ἄγρυπνον κτλ., plane ut infra (ep. 8, 5) in Meleagri epigrammate de eodem argumento:

νῦν δ' ὁ μὲν ὄρκιά Φησιν ἐν ὕδατι κεῖνα φέρεσθαι, (? an:
λύχνε, σὺ δ' ἐν κόλποις αὐτὸν ὄρκῳ ἐτέρων. [γράφεσθαι])
quocum conferatur, quod ad formam attinet, illud Rhiani (XII, ep. 146):

Ἄγρεύσας τὸν νεβρὸν ἀπώλεσα, χὼ μὲν ἀνατλάς
μυρία, καὶ στήσας δίκτυα καὶ στάλικας,
σὺν κενεαῖς χεῖρσιν ἀπέρχομαι κτλ.

Idem vitium metricum conspicitur epigr. 20, Onestae:

Οὔτε με παρθενικῆς τέρπει γάμος, οὔτε γεραιῆς·
τὴν μὲν ἐποικτεῖρω, τὴν δὲ καταιδέομαι·
εἶη μὴτ' ὄμφαξ, μὴτ' ἀσταφίς· ἢ δὲ πέπειρος
ἐς Κύπριδος θαλάμους *ὠρία καλλοσύνη.

Editor vitii sedem in ὠρία quaesivit, sed fortasse pro καλλοσύνη exquisitus vocabulum substituendum est. An: ὠρία ἀβροσύνη?

(Continuabitur.)

H. J. POLAK.

Anecd. Bekk. pag. 97. 13. Ἐνωμον: τὸ κατὰ ΠΑΝ πέπειρον. Imo contrarium τὸ κατὰ ΤΙ Ἀπέπειρον.

C. G. C.

INDEX GRAECUS.

A.

- Ἀβρώς — ἄβρωτος 248.
ἄγχιστος — ἔσχατος 228.
ἀδεᾶ (τὰ) δεδοικέναι 150.
ἀδιαφόρως — διαφόρως 320.
ἌΕΙ — ΔΗ confusa 339.
ἀείφουρος 232.
αἰδοίοισιν ἔδωκα quid sit 104.
ἄκαιρος — ἀκέραιος 161.
ἀκολουθῶν — ἀκολουθούτων 75.
ἀλλ' οὖν — γε 57.
ἄλλων — ἀλλήλων 351. 355.
ἀλῶναί τινος 87.
ἄμα — ὁμοῦ 408.
ἀμέ — ἄμμε 102.
ἄν ter repetitum 240.
ἀνατρίβειν — ἐντρίβειν 62.
ἀνάπτειν — ἀναπνεῖν 110.
ἀνάστατος — αἴτιος 129.
ἀνέναι — ἐπιτείνειν 63.
ἀνυσόν (τὸ) 129.
ἄξιον interpolatum 355.
ἀπαυθάδισμα 72.
Ἄπόλλ — Ἀπόλλωνα 340.
ἄρχεται — ἔρχεται 150.
ἄσμενος — ἀσμένως 1.
ἀσειοσύνη 108.
ἄτοπον interpolatum 75.

ἄττα. ἄτοπ' ἄττα et sim. 10.
 αὐδαῖεν ξύλον 226.
 αὐτός cum vi repetitum 388.
 ἀφελῶ, ἀφελούμαι et sim vitiosa 77. 82.
 ἀχθέσομαι 106.

B.

βαδίζειν — βασιάζειν, 135.
 βλέπειν = ζῆν 272.
 βλέπειν δεύ, ἀμβλύ 66.
 βουλευεῖν δραστημόν, Φυγήν 157.

Γ.

γαστέρα (τὰ ὑπὸ τὴν) 105.
 γε, εὖ γε σύ, εὖ γε σύ ποιῶν et sim. 4.
 γραφείς — γραφῆς 81.
 γυναῖα — γένεια 151.

Δ.

δέ γε responsantis. 233.
 διάζωμα 222.
 διαδεισθαι 99.
 διαφθερεῖ — διαφέρει 263.
 διέλ = διέλαβεν et sim. 347.
 δοκῆ — ἀρκῆ 155.
 δρᾶν — ὄρᾶν 86. 365.
 δφον = δίφθογγον 231.

E.

εἰ cum indicativo et optativo 392.
 εἰ sequente ἄν 407.
 εἰδῆ — ἴδῆ 72. 273.
 εἰκώς — εἰοκώς 247.
 εἷς γέ τις 146.
 εἰσευπορεῖν 411.
 ἕκαστος — εἰς ἄστυ 369.
 ἐκτεθνεώς. 224.
 ἐκχυθῆναι — εἰσχυθῆναι 131.
 ἐντυγχάνειν — συντυγχάνειν 382.
 ἐξ (decomposita in) apud Tragicos 229.

- ἐξερᾶν — ἐξαιρεῖν 405.
 ἐξαπόλλυσθαι et sim. 229.
 ἐξάρτυσις, συναρμογὰ, ἐπαφά Pythagoreorum 373. 375.
 ἐξηρημένος ὄχλον et sim. 274.
 εἶοικε δηλοῦντι et sim. 19.
 ἐπὶνθει — ἐπῆλθε 74.
 εἶπειτα post participia 72.
 ἐργασῆρια — δικασῆρια 67.
 ἐργασῆρια. ἐπὶ τῶν ἐργασηρίων, ἐν (non ἐπὶ) τοῖς ἐργασηρίοις 68.
 ἐρρέθην vitiosum 383.
 ἐσχατογοηροῦν forma nihili 58.
 εὐαυγῆς. εὐαύγεια 377.
 εὐθημοσύνη 110.
 εὐφυᾶ et sim. 254.

Z.

ζῆν de ira 108.

H.

- ἤ. συνῆ forma Attica 17.
 ἤδη, ἤδησθα 15.
 ἠδύτερον vitiosum 106.
 ἠσύχιος — ἠσυχος 7.

Θ.

- ἠατέρα ληπτόν, non ληπτέον 223.
 ἠᾶττον, τάχιον = πρότερον 78.

I.

- ἰ nominativus pronominis οἷ, οἷ, ἰ 232.
 ἰλλός, ἰλλώπτειν 20.
 ἰσόψηφα 221.
 Ἰταλίαν — Γαλιλαίαν 110.

K.

- κθεικέναι τὰ γένεια et sim. 93.
 κθίντες — κταθέντες 73.
 καλόν interpolatum 355.
 κακοδαιμονᾶν 140.

κακός κακῶς 242.
 καταρτύνειν, κατάρτυσις Pythagorae 379.
 καταφαγεῖν (non φαγεῖν) τὰ πατρῶα et sim. 145.
 κεκλήμην optativus 239.
 κοῖλον (τὸ) ἄργος 230.
 κοίμισον — κόσμησον 108.
 κομίζειν — νομίζειν 85.
 κυναῖς — σισύρας 91.

Λ.

λεωφόρος 383.
 λοιμός — λογισμός 130.
 λοιμός, ὄλεθρος, φθορός 130.
 λοιμώττειν — λιμώττειν 99.

Μ.

μακράν, μακροτέραν 90. 93.
 μέγα βοᾶν et sim. 65.
 μεθεῖναι — μεταθεῖναι 81.
 μέν — μόνον 83.
 μετὰ νοῦ — μετὰ σοῦ 112.
 μετανάστῃς 66.
 μετοίκισις — μετοίκησις 384.
 μνήμη — γνώμη 107.
 Μυσῶν ἔσχατος 95.

Ν.

νικᾶν ἄνδρας πάλιν et sim. 64.
 νυνδή 151.
 νυνδή μὲν — νῦν δέ 263.

Ξ.

ξένης (ἐπι) peregre 19.
 ξένια (ἐπι) 62.

Ο.

Ὀβρίμας fluvius 91.
 ὀδωδέναι — ὀζειν 174.

- οἰσιπῶς ἔχειν 348.
 ὀλιγοδεής — λιποδεής 391.
 ὀμῶσαι — ὀμολογήσαι 395.
 ὄνομα τίθεσθαι τινι. 225.
 ὄπως cum aoristo barbaro 360.
 ὀργή — ὀρμή 108.
 ὀρθός — ὀρθῶς 1.
 ὀτιοῦν — ὅτι 8.
 οὐ (τὸ) id est O 259.
 οὐδὲν κακὸν ἔχειν = ὑγιαίνειν 67.
 οὐλαί. οὐλῶν — οὐδῶν 76.
 οὐτᾶρα 266.
 ὄφελον ἐξῆν et sim. vitiose 96.

Π.

- πάθος — πλήθος 129.
 παῖ. ὦ παῖ Ἰππονίκου et sim. 13.
 πᾶν τοῦμόν — πάντ' οὐμόνον 135.
 παρὰ vitiose pro ὑπὸ 71.
 παραχρῆμα εὐθύς 387.
 πατριῶται de servis 344.
 πεπρῆσθαι inflatum esse 99.
 πεντε — in compositis 231.
 περιφθείρομαι — περιφέρομαι 60.
 πόθεν; pro οὐ 18.
 ποῖ φέρεσθε; 132.
 ποιῆν τι δεῖ ἅς γόνυ χλωρὸν — ποιηταὶ δὲ λόγων χλωρῶν 3.
 πολυτελῶς — πολυτίμως 98.
 πρμεῖα — πατρία 155.
 προεθέντων — προτεθέντων, πρόσθεν ὄντων 145.
 προεισευπορεῖν 411.
 προδεῦειν 382.
 προσεικέναι 247.
 προσφέρομαι τινι 61.
 πρῶτος — A confusa 128.
 πωλεῖν (verbi) quae formae in usu sint 65.
 πῶς ἔχει cum genitivo 381.

Σ.

- σίγ' ἔσω λεώς 268.
 Σιδηρῶ φρονούσα τοῦνομα 238.
 σῶμα — σῶμα 240.

τραβαλοκόμας 232.
 τρατιᾶς (ἐπι) 4.
 σύγκλυδες 74.
 συμμεῖναι — συμβῆναι 58.
 συμφρουρεῖν — συμφορεῖν 274.
 σφεῖς 9.
 σχεθεῖν aoristus 251.
 σωφρονιεῖν — σωφρονεῖν et sim. 84.

T.

τὰμὰ φίλτατα 149.
 ταῦτ' ἄρα 18.
 ταῦτα Φῆ — ταῦτ' ἀΦῆ 82.
 ταφεύς 144.
 τό „ὦ ἑταῖρε” et sim. 133.
 τό interpolatum in τὸ ζῆν ἐσι [τὸ] καταναεῖν et sim. 70.
 τοῦτ' ἐμοί 258.
 τοῦσχατον — τὸ ὕσατον 67.
 τριῶδοις (ἐν) καὶ ζενωποῖς 85.
 τύραννος adiectivum 234.

T.

ὑπεκίνουν — ὑπ' ἐκείνου 94.
 ὑποκορίζεσθαι 143.
 ὑσεροφημία 77.

Φ.

Φιδίτια Spartanorum 57.
 Φιλοσπούδατος vitiosum 351.
 Φορεῖν — Φέρειν 245.
 Φόρημα — Φρόνημα 266.
 Φρονεῖν — Φορεῖν 238.
 Φρονεῖν μεῖζον, non μᾶλλον 63.

X.

χλανίς — χλαμύς 276.

Ψ

Ψ — Τ confusa 66.

ψεύσασθαι — γεύσασθαι 92.

ψυχή — τύχη et sim. 66.

Ω.

ὠμβρώς et sim. 242. 248.

INDEX LATINUS.

- AEELIANI inepta oratio 223.
AMMIANI MARCELLINI de religione Christiana iudicium 131.
Articuli usus in τῶν οἱ ἦσαν et sim. 390.
Attica forma βασιλῆς, δρομῆς, γραφῆς in Codd. vitiosa 19.
Christiani vitiant Codices Iuliani 131.
CONSTANTINUS MAGNUS Athenis τρατηγὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων.
CONSTANTIUS δ λοιμὸς 130.
CONSTANTIUS quamdiu imperaverit 130.
DIONIS CHRYSOSTOMI vitiosa dictio 59.
DIONIS CHRYSOSTOMI verborum 73.
EURIPIDIS locus apud PLUTARCHUM latens 109. 261.
Infinitivus post ὅτι vitiosus 8.
Nomina propria interpolata in ᾧ καὶ Γαβριέλω [Μαρθόνιε], et sim. 13.
Nota interrogandi(;) et δέ confusa 139.
Notae numerorum in libris antiquis 128.
Plusquamperfecti forma Attica ἤδη, ἐπεπόνθη et sim. in Codd. depravata 14 sqq.
Solis currus (τὸ ἄρμα τοῦ Ἡλίου) in insula Rhodo 79.
SOLONIS statua in insula Salamine 101.
Sophistae et Rhetores historiae imperiti 69.
SOPHOCLES κακοζήλια quaedam in procudendis verbis novis 235.
Stheneli πίθος χαλκοῦς 144.
STOBAEI Codices misere interpolati 252.
-

INDEX SCRIPTORUM

QUORUM LOCI TRACTANTUR.

- ACHAEUS Tragicus 259.
ARSCINES 192—198.
AESCHYLI fragmenta 225—226.
AESCHYLUS 188—191.
ANAXILAS 375.
Anecdota Bekkeri 46. 102. 174. 198. 294. 320. 336. 429. 438.
ANTHOLOGIA PALATINA 321—328. 430—438.
ARABOS 76.
ARISTOPHANES 1.
CAESAR 329.
CATULLUS 333.
CHORICIUS 159—164.
CICERO pro MURENA 295—320.
DEMETRIUS *περι ἑρμηνείας* 276.
DIO CHRYSOSTOMUS 56—102.
EURIPIDES 21—46.
EURIPIDIS fragmenta 249—273.
GALENUS 128. 158.
HESYCHIUS 138. 248.
IAMBlichus de vita Pythagorae 337—384.
ION Tragicus 273.
ISAEUS 385—419.
IULIANUS 135.
LIBANIUS 103—158.
LIVIVS 91.
LONGI Pastoralia 199—220.

- LONGINUS 77.
MACHON 230.
MENANDER 3. 142.
OCELLUS LUCANUS 66.
PARRICRATES 174. 344.
PLATO 55. 380.
 Charmides 1—10.
 Cratylus 11—20.
PLINII Historia Naturalis 420—429.
PLUTARCHUS 261.
SALLUSTIUS 331.
Scholiasta Platonis 154.
SENECA de morte Claudii 221.
SENECAE Tragoediae 175—187.
SOPHOCLES 191. 192. 229. 233.
SOPHOCLIS fragmenta 227—248.
SOPHRON 20.
STATII Sylvae 277.
STOBAEUS 378.
STRABO 366.
SUIDAS 221—224.
THEODECTES 274.
THUCYDIDES 247. 385.
VELLEIUS PATERCULUS 47—55, 165—174.
VERGILIUS 335.
-

M N E M O S Y N E.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, W. G. PLUYGERS ALII.

COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.
VOLUMEN SEXTUM.

LUGDUNI-BATAVORUM
E. J. BRILL.

LIPSIAE,
HARRASSOWITZ.

1878.

INDEX.

	Bladz.
De locis nonnullis in Plutarchi Moralibus. C. G. COBET.	1— 48.
Responsio ad virum doctissimum Gregorium N. Bernardakis, Dr. Phil. C. G. COBET.	49— 54.
Curae Criticae in poetis scenicis Graecorum. H. VAN HER- WERDEN.	55— 84.
ΠΙΠΕΡ ΤΑ ΕΕΚΑΜΜΕΝΑ, S. A. NABER.	85—104.
Anecdota Bekkeri. C. G. C.	104.
Otium Harlemense (<i>continuantur ex Tom. V, pag. 336</i>). T. J. HALBERTSMA.	105—110.
Miscellanea Latina. C. G. COBET.	111—112.
Ad Plutarchi ΒΙΟΤΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΤΣ C. G. COBET.	113—173.
Theseus	114.
Romulus.	117.
Lycurgus.	120.
Numa Pompilius.	127.
Solon.	130.
Valerius Poplicola	142.
Themistocles	143.
Camillus.	148.
Pericles	153.
Fabius Maximus	158.
Alcibiades.	162.
Phrynichus in Bekk. Anecd. C. G. C.	173.
Ad Tibullum. C. M. FRANCKEN.	174—189.
Adnotationes Criticae ad Charitonem. S. A. NABER.	190—214.
Galenus. C. G. C.	214.
Ad Anthologiae Palatinae partem priorem (Cap. V, VI, VII) coniectanea. (<i>Continuantur ex Tom. V. p. 438.</i>) H. J. POLAK. 215—224.	
Anecdota Bekkeri. C. G. C.	224.
Galenus. C. G. C.	224.

	Bladz.
ἘΠΙΣΤΟΛΑΙΟΝ. C. G. COBET.	225—237.
Adnotationes Criticae in Alciphronem et Aristaenetum. S. A.	
NABER.	238—258.
Plato. C. G. C.	258.
Stichometrica. C. G. COBET.	259—263.
Ad Poetas Scenicos Graecorum (Continuantur ex pag. 84).	
H. VAN HERWERDEN.	264—282.
Quinti medici dicta. γραφαίς-γραφαίς confusa. C. G. C.	282.
De Ciceronis Oratione Agraria secunda. H. T. KARSTEN.	283—304.
Tabernae librariorum Romae in vico Sandaliario. C. G. C.	304.
Satura. J. J. CORNELISSEN.	305—314.
Diodorus Siculus. C. G. C.	314.
De locis nonnullis apud Eunapium in <i>vitis Sophistarum</i> et	
FRAGMENTIS <i>Historiarum</i> . C. G. COBET.	315—336.
Ad Porphyrii Vitam Plotini. C. G. COBET.	337—356.
Diodorus Siculus. C. G. C.	356.
ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΑΤΘΙΣ, scripsit S. A. NABER.	357—372.
ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΟΡΓΗΣ. Ex voluminibus Herculaneis.	
C. G. COBET.	373—386.
Diodorus Siculus. C. G. C.	386.
Miscellanea. Ad Sam. Adr. Naber epistula critica. scripsit	
E. MEHLER	387—412.
Diodorus Siculus. C. G. C.	412.
Ad Anthologiae Palatinae partem priorem (Cap. V, VI, VII)	
Coniectanea. scripsit H. J. POLAK	413—423.
Archaeologica. J. J. CORNELISSEN	424—431.
Diodorus Siculus. C. G. C.	431.
Cicero, <i>ad Famil.</i> XI. 23. C. G. C.	431.
Ciceroniana, de Oratione Agraria I, III et pro Rabirio H. T. KARSTEN	432—443.
Diodorus Siculus. C. G. C.	443.
Varia. C. G. COBET	444—448.
Cιβυλλικὸν — σιλυβικὸν — SYLLABUS vocabulum vitio natum.	444.
Diodorus Siculus	444.
Dio Cassius	446.

DE LOCIS NONNULLIS

IN

PLUTARCHI MORALIBUS.

Incipiam a loco in *Quaestionibus Romanis*.

Pag. 283 β. Διὰ τί τοὺς θριαμβεύσαντας ἐσιῶντες ἐν δημοσίῳ παρῆγοντο τοὺς ὑπάτους καὶ πέμποντες παρεκάλουν μὴδ' ἔλθειν ἐπὶ τὸ δεῖπνον; Nota res est e Valerio Maximo II. 8. 6. *Motis erat ab imperatore triumphum ducturo Consules invitari ad coenam, deinde rogari ut venire supersedeant; ne quis eo die quo ille triumpharet maioris in eodem convivio sit imperii.* Hanc igitur causam sic Plutarchus reddit: ἢ καὶ τόπον ἔδει τῷ θριαμβεύσαντι καὶ σίαστον ἐντιμότατον ἀποδίδοσθαι καὶ προπεμπτην μετὰ τὸ δεῖπνον. Turpe scripturae mendum simplicissima et certa correctione tolli potest, τόπον ἔδει τῷ θριαμβεύσαντι ΚΑΙCΙΑC-TON ἐντιμότατον ἀποδίδοσθαι. una literula emendata emicat vera lectio ΚΑΙCΙΑC pro ΚΑΙCΙΑC, τόπον κλισίας τὸν ἐντιμότατον.

Eadem opera restitues locum in VII *sapientum convivio* pag. 149 β. ὁ τοποκλισίας δυσχεραίνων δυσχεραίνει τῷ συγκλιτῇ μᾶλλον ἢ τῷ κεκληκότι, ubi τοποκλισίας nihil est, sed iterum τόπον κλισίας restituendum.

Deinde scribe καὶ προπέμπειν ΑΤΤΟΝ. Notum est προτίμπειν τινά honoris causa prosequi aliquem et *deducere*.

Sequuntur Αἴτια Ἑλληνικά, in quibus multo plura sunt recondita et abstrusa quam aut utilia aut lectu iucunda.

Pauculos ex hoc libro locos breviter exponam.

Pag. 299 b. τὸν Διόνυσον αἱ τῶν Ἑλλείων γυναῖκες — παρακαλοῦσι — παραγγιγνεσθαι πρὸς αὐτάς· — „Ἐλθεῖν, ἦρω Διόνυσε, ἄλιον ἐς ναὸν ἀγνόν”. Vertunt: „*maritimum ad templum*”, at tu rescribe Ἀλεῖτον.

Addit Plutarchus: εἶτα δις ἐπάδουσιΝ „Ἀξιε ταῦρε”. Bonus interpres candidè vertit: „*digne laure!*” Ἀξιε et *digne* idem significant, id est prorsus nihil, sed fortasse in ΕΠΑΙΔΟΥΣΙΝ ΝΑΞΙΕ aliud quid latet nempe ἐπάδουσι Νάξιε ταῦρε! De Bacchi cultu in insula Naxo vide Athenaeum pag. 78 c. Plutarchus in *Symposiac.* pag. 741 a. commemorat τὸν Ποσειδῶνα ἠτῶμενον ἐνθάδε μὲν (Athenis) ὑπ’ Ἀθηνᾶς, ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐν Ἄργει δὲ ὑπὸ τῆς Ἥρας, ἐν Αἰγίνῃ δὲ ὑπὸ τοῦ Διός, ἐν ΝΑΞΩΙ δὲ ὑπὸ τοῦ Διονύσου, unde liquido colligimus ut Minervam Athenis. Apollinem Delphis, Argis Iunonem, in Aegina Iovem, sic in insula Naxo Bacchum praecipue cultum fuisse.

Pag. 300 c. ἐπεὶ δὲ πειρῶσαν ὁ Εὐνοσος ἀπετρεψατο. Prorsus a rei natura alienum est ἀποτρέπεσθαι. Corrigenendum ἀπετρίψατο *terpuliit a sese, aspernatus est.* Nota est haec confusio ac frequens. Ἀποτριβεσθαι in desuetudinem abierat et ubi libri veteres ἀποτριψασθαι exhibebant, Graeculi notum sibi verbum ἀποτρέψασθαι substituebant. Notarunt de usu verbi Wyttenbach. ad Plutarchi *Moralia* pag. 82 c. et quos ille laudat Wesseling. ad Diod. Sic. Tom. II. pag. 6. et Valckenaer. ad Theocritum pag. 260. Confusionis quam diximus exempla quaedam collegit L. Dindorf. ad St. Th. qui optime correxit apud Plutarch. Tom. II. pag. 122 b. σὺ δὲ Γλαῦκον — τὸν ἱατρὸν ἀπετρίψω συμφολοσοφεῖν ἡμῖν βουλόμενον. cui alter: οὐκ ἀπετρίψάμην, pro ἀπετρέψω et ἀπετρεψάμην. Idem loco nostro πειρῶσαν ἀπετρίψατο emendavit. Plurima alia ex Plutarcho proferri possunt, ut in vita *Fabii* 46. 42. ἀπετρίψατο τὴν δέησιν, in *Corioliano* 17. 16. τοὺς μὲν δημάρχους ἀπετρίψατο. in *Paulo Aemilio* 9. 4. εὐλοὺς μεγάλους ἀποτριψάμενος, in quibus omnibus libri titubant.

Saepe ponitur ut h. l. in re amatoria veluti in vita *Thesci* 26. 20. τὴν πεῖραν ἰσχυρῶς ἀποτρίψασθαι. et in *Mario* 40. 40. τὸ πρῶτον ἀπετρίβετο τὴν ἀνθρωπον.

Cf. *Observat. ad Dionys. Hal.* pag. 213.

Quoties hunc Plutarchi librum, qui *Λίτια Ῥωμαϊκά* inscribitur, relego miror quo pacto vir sanus ac sobrius tot pueriles fabellas et male sana commenta et absurdas etymologias concoquere potuerit et serio scribere. Hausit hoc ex Antiquariorum consuetudine et lectione, Varrone potissimum et Iuba, in quibus cernitur quam verum sit illud Timonis τοῦ σιλλογράφου·
κυλυμαθμοσύνη, τῆς οὐ κενεώτερον οὐδέν.

Nihil est enim tam absurdum quod illis non sanum et verum et certum esse videatur. De Evandro et matre Carmenta et bello Troiano ita loquuntur, quasi haec omnia aut sua aut patrum memoria gesta essent. *Evandrum Hercules literas docuit, γράμματα τοὺς περὶ Εὐάνδρον ἐδίδαξεν Ἡρακλῆς* pag. 278 e.

Carmenta mater unde nomen haberet Antiquarii perspexerunt. Est enim *ἐςερμημένη νοῦ CAR(ENS) MENTE.* quo quid apertius? pag. 278 c. Troianae mulieres taedio longae navigationis naves incenderunt et *osculis* blanditiisque virorum iras placarunt. HINC Romanae matronae cognatis *osculum ferre* solebant; sed alii auctores sunt ita fieri ut. si qua forte temetum bibisset, odore deprehenderetur. Indignum homine hoc quidem est, sed et hoc et illud inane est Antiquariorum *πλάσμα* et risu refutandum.

In calceis Senatoriis erat *luna* (id est fibula semilunari forma C). Unde hoc? Respondent alii „*est nota numeri centenarii, namque ab initio Senatores C fuerunt*”. Quid Plutarchus? Dubitat auctore Castore *πότερον σύμβολόν ἐστὶ τοῦτο τῆς σελήνης καὶ ὅτι μετὰ τὴν τελευταίαν αὐθις αἱ ψυχαὶ τὴν σελήνην ὑπὸ πόδας ἔξουσιν*, an quia Arcades et Evander *προσέληνοι* fuerint. Suspicantur etiam homines eruditissimi has lunulas admonere Senatores *ne instabili fortuna confidant*, namque varia et mutabilis Lunae figura est. Aut modestiae praeceptum lunulae continent. Ut enim Luna Soli obtemperat, sic τὴν δευτέραν τάξιν ἀγαπᾶν oportere.

Quaerit pag. 285 f. cur corona civica sit *querna*? Serio respondet: *παλαιὸν ἀπ' Ἀρκάδων τὸ ἔθος.* — πρῶτοι γὰρ ἀνθρώπων
 1*

γεγονέναι δοκοῦσιν ἐκ γῆς ὡσπερ ἡ δρυς τῶν δένδρων. In vita Coriolani cap. 3 14 alia comminiscitur et in his *querunt in honore haberi* δι' Ἀρκάδης ΒελλανηΦάγους ὑπὸ τοῦ θεοῦ χρησμῶ προσχρῆσται, apud Herod. I 66.

πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ ΒελλανηΦάγοι ἄνδρες ἔασιν.

quo quid esse potest evidentius?

Haecce virum gravem, doctum, praeclarum serio narrare!

Magis etiam miror quo pacto Plutarchus libris abundans et doctorum consuetudine Romae florens ea nesciverit, quae etiam nunc nemo ignorat. Quid est *Sardi venales*? ut apud Ciceronem ad Famil. VII. 24. *habes Sardos venales, alium alio nequiores*. Res est aperta, „*T. Gracchus Consul collega P. Valerii Fallonis (a Chr. 238) Sardiniam Corsicamque subegit nec praedae quidquam aliud quam mancipia captum, quorum vilissima multitudo fuit*”. Festus in v. *Sardi venales, alius alio nequior*. Plutarcho aliter visum. *Sardi Σαρδιανοὶ* fiunt; ἐπεὶ δὲ Λυδοὶ μὲν ἦσαν οἱ Τυρρηνοὶ ἐξ ἀρχῆς, Λυδῶν δὲ μητρόπολις αἱ Σάρδεις, οὕτω τοὺς Οὐγγίους ἀπεκρήντων. Quid simplicius? *Σαρδιανοὶ* sunt *Λυδοὶ*; *Λυδοὶ* sunt *Τυρρηνοὶ*; *Τυρρηνοὶ* sunt *Veientes*; ERGO οἱ *Σαρδιανοὶ* significat *Veientes*. Simillima hisce narrat Plutarchus in *Romulo* cap. XXV. *Dixeris Sardos non esse Σαρδιανοῦς, urbem Veios a Romulo captam non esse, nil morantur. Habet tamen Plutarchus magni nominis auctorem apud Festum l. l. „ex hoc natum proverbium videtur quod ludis Capitolinis, qui fiunt a vicinis praetextatis, auctio Veientium fieri solet, in qua novissimus quisque deterrimus producitur a praecone senex cum toga praetexta bullaque aurea, quo cultu reges soliti sunt esse Etruscorum, qui SARDI appellantur, quia Etrusca gens orta est Sardibus ex Lydia*”. Plane eadem sunt quae apud Plutarchum, qui Terentium Varronem sequi videtur. Sed Romanorum doctissimus in multiplici et diffusa eruditione nimis saepe transvolat in medio posita et mirifica atque παράδοξα captat. Donec erit aliquid inter *Sardos* et *Σαρδιανοῦς*, tutius erit de Consule Graccho quam de rege Romulo cogitare.

Erravit igitur Plutarchus, sed non sine bono et claro auctore ac teste. In aliis etiam hac excusatione carebit. Scribit pag. 268 a. ὅτι τῇ νομηνίᾳ τοῦ μηνός, ἣν ἡμέραν Καλάνας Ἰανουαρίᾳς καλοῦσιν, οἱ πρῶτοι κατεσάθησαν ὑπατοὶ τῶν βασιλέων ἐπι-

σόντων. Quis autem paullo doctior nescit sex demum saeculis post Urbem conditam Consules Calendis Ianuariis honorem inire coepisse? cf. Livii *Epitomen* 47. Romanorum quidem id ignorabat nemo. In Fastis Verriianis legitur ad Calendas Ianuarias: QUIA EO DIE MAG. INEUNT QUOD COEPIT (A. U.) C. A. DCI.

Non minus graviter errat Plutarchus pag. 278 d. *Διὰ τῶν συγκλητικῶν τοὺς μὲν πατέρας συγγεγραμμένους, τοὺς δὲ ἀπλῶς πατέρας προσηγόρευον*; Quærit rationem rei, quæ numquam facta sit. Quis enim nescit in curiam vocari solere QUI PATRES QUIQUE CONSCRIPTI ESSENT. Livius II. 1. „*traditum inde fertur ut in Senatum vocarentur qui patres quique conscripti essent*; conscriptos videlicet in novum Senatum appellabant lectos”.

Risum movet igitur Graecorum: ὧ πατέρες συγγεγραμμένοι, et quod apud Plutarchum sequitur *τοὺς δὲ ὕπερον ἐπεγγραψέντας ἐκ τῶν δημοτικῶν συγγεγραμμένους πατέρας ὠνόμασαν*. Prorsus fugit Plutarchum rei simplicissimæ ratio. Opinabatur enim πατέρας dici universos, sed πατέρας συγγεγραμμένους adlectos a primis Consulibus. Videmus quam caute sit huiusmodi testibus aliquid credendum, qui manifesto falsa pro certissimis narrent. Pergit errare sic: *Senatores a Romulo lectos πατέρας ἐκάλουν καὶ πατρικίους, εἶον εὐπάτριδας ὄντας, πατέρας αὐτῶν ἔχοντας ἀποδείξαι*. Etymologia Romana est, id est supra quam credi possit absurda, PATRICIOS vocatos esse quod PATRES suos CIERE possent (πατέρας αὐτῶν ἔχοντας ἀποδείξαι). Hinc P. Decius apud Livium X. 8. *An numquam fando audistis patricios esse — qui PATREM CIERE possent, id est nihil ultra quam ingenuos?* Qui etymologiae morbo laborat in analogia caecutire solet καὶ βλέπων οὐδὲν βλέπειν. Quum sit ingens numerus vocabulorum in — ICIUS exeuntium et eadem analogia formatorum, in uno PATRICIUS verbum CIERE inesse affirmant magis quam sciunt. Praeterea interesse aliquid inter PATRES et PATRICIOS Plutarchus aut non cogitavit aut nesciebat.

In fine loci leve vitium eximendum superest. Editur enim εὐπάτριδας contra Plutarchi sententiam, qui εὐπατριδας dixerat. Facile distinguuntur ὁ πατριδα ἔχων ἀγαθὴν et ὁ ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς γεγωνός, et tamen in libris crebro haec permiscuntur,

De inepto Etymologiarum amore et studio, vel potius morbo et insania, qua Plutarchus laborat, nihil attinet multa dicere. Nihil est tam absonum, quod ei non credibile esse videatur, et de linguae Graecae ratione et usu ne cogitat quidem. In libro *de Iside et Osiride* pag. 352 a. serio graviter ita scribit: ἰσον *nomen templi Isidis* ΣΑΦΩΣ ἐπαγγέλλεται καὶ γνῶσιν καὶ εἰδήσιν τοῦ ὄΝΤΟΣ. Ὀνομάζεται γὰρ ἼΣΕΙΟΝ ὡς ΕἰCOMENΩΝ τὸ ὄΝ, ἂν μετὰ λόγου προσέλθωμεν. Hic ne Wytttenbachius quidem continere se potuit sed „merito (inquit) dubites Plutarchum credidisse in hac vocabuli forma (Ἰσεῖον) partes esse τοῦ ὄντος, ac non argumento et mulieris, ad quam scribebat, ingenio se accommodasse”. Utrique fecit iniuriam et Plutarcho τῷ Φιλκληθεῖ, qui errare in his et caecutire et hallucinari poterat, sed inentiri non poterat, et optimae Cleae, quae in harum quidem rerum intelligentia Plutarcho nihil concedebat.

Iocularis est quidem in Ἰσεῖον τὸ ὄΝ inesse putare, nam quid facias in κουρεῖον, ἀσωτεῖον, σκαριφεῖον, κασαυρεῖον, κυβεῖον, πορνεῖον aliisque innumerabilibus, quibus πρὸς τὸ ὄΝ nihil est negotii? Sed nescio quomodo in talibus linguae analogiam minime curabant.

Peiores et aliquanto stolidiores sunt Etymologiae, quas et alii apud nostrates et Wytttenbachius ad Plutarchum procudit. Plutarchus in hoc lusu saltem cogitationis et sententiae aliquam cognationem spectare solet, Wytttenbachius et reliqui nil nisi verbis formisque et notionibus ψηφοπιστοῦσιν. Plutarcho teste pag. 165 d. ΔΕΙΜΑ καὶ ΤΑΡΒΟΣ τὸ συνδέον τὴν ψυχὴν καὶ τὰ ράττον ἀνόμασαι. Wytttenbachius annotat: „Vera notatio: δείμα dictum a δεῖν ligare, ut vinculum animi iam Plato docuit (docuit!) in Cratylo pag. 270 c”. Quid, quaeso, tandem δέος, δεινός, ἔδεισα, δείμα, δειμκίνω, Ἀδείμκντος, δειματοῦν cum δεῖν ligare habere potuerunt negotii? Sed deteriora etiam sunt quae Wytttenbachius fingit de suo, veluti ad pag. 386 d. „Equidem θὴν formatum dicam ex δὴν diu, et item fuisse τὴν a τῶ τείνω tendo.” et ad pag. 83 d. „πτολα — cum πτήσσειν pavere, πτύρεσθαι coniunctum: a primitivo πῆω, quod producit in πῆω. πῆω cado, labor, et cognato πᾶω calco, condenseo, percutio. παῖω, πταῖω paveo. — Est vero a τέρω ortum terreo, inde τρέω, τρέμω, τρέπω, trepidus.” et ad pag. 548 b. „Latinum dicere est

Graecum δίκειν iacere." et ut finem faciam ad pag. 149 b. „Est prima et simplex origo in verbo κάω, per vocales variato in κέω κίω κώ κύα; quibus in omnibus notio continendi et figendi inest. — Eadem per adiectum τ παριυπτι κτάω, κτέω, κτίω, unde sunt κτᾶσθαι, κτιζειν, κτεινειν, in quo, ut in καινειν, occidendi notio cognata est cum figendi et continendi notione”.

An non hoc est ῥηματιοις ψηφοπαιζειν? Sed in his quoque verum esse apparuit τὸ τοῦ Δημοσθένους ὅτι σαθρὸν πᾶν τὸ μὴ εἰς ἀληθείας συγκείμενον.

Sequitur libellus in decrepita Graecia ab inepto ludimagistro scriptus Συναγωγή ἱστοριῶν παραλλήλων Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν neque lectione neque emendatione dignus sive argumenti spectes futilitatem sive scribendi infantiam. Neque tantum homo historiolas inficetas de suo commentus est, sed testes etiam et auctores, quos nemo vidit et nemo videbit, de nihilo fictos produxit. Wyttenbachii exemplo admonitus ita scribentis: „vereor ne oleum et operam perdidisse videar annotationibus in tam futilem libellum conscribendis” nugatorem cum suis mendaciis facessere inbeo.

Sequuntur declamatiunculae περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης, περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς, πρότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι, leves et iuveniles opellae, sed Plutarchi tamen iuvenis iam tum pectoris et ingenii dotibus praecellentia.

Pag. 316 d. κατηγορεῖται δ' ἀρετὴ μὲν ὡς καλὸν, ἀνωφελὲς δέ. τύχη δὲ ὡς ἀβέβαιον μὲν, ἀγαθὸν δέ. Κατηγοροῦμαι accusator apud Veteres inauditum et pugnans cum verbi κατηγορεῖν (dicere in aliquem) natura, apud sequiores et Plutarchum sexcenties legitur. Sed καλὸν μὲν, ἀνωφελὲς δέ, ἀβέβαιον μὲν, ἀγαθὸν δέ, non sunt crimina, sed (ut philosophi loquuntur) praedicata virtutis et fortunae. Ergo scribendum: κατηγορεῖται δ' ἀρετῆς μὲν — τύχης δέ.

Pag. 317 d. ἀλλὰ τῆς μὲν ἀρετῆς πρᾶν τε τὸ βᾶδισμα καὶ τὸ βλέμμα καθεστηκός· ΠΑΡΕΧΕΙ δέ τι καὶ τῷ προσώπῳ πρᾶς

τὴν ἄμιλλαν ἐρύθημα τῆς Φιλοτιμίας. Manifesto mendosum est παρέχει. Reponendum quod est in ea re proprium et frequens ἘΠΑΝΘΕΙ ἔπανθεῖ δὲ τι — ἐρύθημα. Nicostratus περὶ γάμου in Stobaei *Floril.* 70. 12. ὅτω ἔπανθεῖ οὐκ ἐρύθημα ἀλλὰ σκότος τε καὶ νέφος, τούτου ἡ ψυχὴ οὐδαμῆ οὐδαμῶς εὐφραίνεται.

Pag. 318 d. τὰ παρ' ἡμῖν ἐν Χαιρωνείᾳ τρέπαια — οὕτως ἐπιγέγραπται, [καὶ] εἰκότως· πλείστον γὰρ Ἀφροδίτης — ἡ τύχη μετέσχηκεν. Non est haec Graeca compositionis forma, sed expuncto καὶ... ἐπιγέγραπται. Εἰκότως· πλείστον γὰρ κτέ.

Pag. 319 a. (*Furius Camillus*) Φήμης ἰδρύσατο καὶ Κληδόνια ἔδη παρὰ τὴν Κκινὴν ἰδόν. Vertunt: „*Famae et Omnis templum locavit*“. Meliora docebit Cicero *de Divinatione* II. 32 *audibile vox est momentis ut providerent, ne a Gallis Roma caperetur: a quo Aio Loquenti aram in Nova via consecratam*. Plutarchus vertit Graece ut potuit. Cf. Livius V. 50. *iussitque templum in Nova via Aio Locutio fieri*. Alius aliud narrat: Cicero *aram*, Livius *templum*, Plutarchus *signa* (ἔδη) Solus Cicero videre potuit Livius et Plutarchus ἀκοὴν μαρτυροῦσιν.

Pag. 319 f. καὶ τινα τῶν περὶ αὐτὸν ἐπὶ μαντείας σεμνύνοντες. Constante Graeci omnes dicebant σεμνύνεσθαι, μέγα φρονεῖν, κομᾶν et sim. ἐπὶ ΤΙΝΙ. Itaque rescribendum: ἐπὶ μαντείαΙ. Chrysippus apud Plutarchum pag. 1038 d. ὥσπερ τῷ Διὶ προσήκει σεμνύνεσθαι ἐπ' αὐτῷ τε καὶ τῷ βίῳ καὶ μέγα φρονεῖν καὶ, εἰ δεῖ οὕτως εἰπεῖν, ὑψυχχεῖν καὶ κομᾶν καὶ μεγαληγορεῖν.

Pag. 326 d. Ἀλεξάνδρου — βάλλοντος ἤδη τὰς τῶν ὀπλῶν αὐγὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὧς πρόφασις μὲν ἦν αὐτῷ [τῆς στρατείας] ὁ Μολοττός Ἀλέξανδρος ὑπὸ Βρεττίων — κατακεκομμένος. Impedita et molesta compositio vitium arguit. Lege ὦΝ pro ὡς et expunge τῆς στρατείας et optime procedent omnia.

Pag. 330 c. *Aristippos* καὶ τρίβωνι λιτῷ καὶ Μιλησίᾳ χλαμῆτι χρώμενος δι' ἀμφοτέρων ἐτήρει τὸ εὐσχημον. Tralaticio errore sic scribitur pro χλαμῆτι.

Μιλησία χλανίς est hominis luxuria et deliciis diffluentis. Plutarchus in *Alciadiade* 23. 20. narrat *Spartanos quum viderent Alciadiadem ἐν χρωῶ κουριῶντα καὶ ψυχρολουτοῦντα καὶ μάζῃ συνόντα καὶ ζωμῶ μέλαινι χρώμενον ἀπισεῖν καὶ διαπορεῖν εἰ ποτε μάγειρον ἐπὶ τῆς οἰκίας οὗτος ἀνὴρ ἔσχεν ἢ προσέβλεψε μυρεψὸν ἢ Μιλησίας ἤεσχετο θιγεῖν ΧΛΑΝΙΔΟΣ.*

Pag. 332 e. (ὁ Πῶρος Ἀλεξάνδρου) πυθομένου πῶς αὐτῷ χρήσεται· Βασιλικῶς, εἶπεν. Apertum est verum esse χρήσεται. In talibus sexcenties sic peccatur. Post pauca pag. 333 a. Φιλίξενου — πυθανομένου εἰ ἀναπέμψει, emendandum ἀναπέμψηι, et similiter in similibus.

Pag. 338 δ. Δημήτριος δὲ — καταιβάτης καλούμενος Ἐπήκουεν. Nihil est certius quam Ἐπήκουεν olim a Plutarcho scriptum fuisse. Calamitosum verbum est ὑπακούειν, quod saepe male intelligitur, saepe in ἐπακούειν depravatur. Discrimen tamen est certum et perspicuum. *Vocatum (vel citatum) respondere, venire, adesse si quis iusserit*, et similia his omnia ὑπακούειν dicuntur. Frequentissime ponitur de ianitore, qui quum quis ostium pulsasset, ὑπακούει. Optime intelligitur ὑπακούειν ex loco Plutarchi *de genio Socratis* pag. 597 d. ἔκοφαν οἱ περὶ Πελοπίδαν τοῦ Λεοντίδου τὴν αὐλειον. καὶ πρὸς τὸν ὑπακούσαντα τῶν οἰκετῶν ἔφασαν ἤκειν Ἀθήνηθεν γράμματα τῷ Λεοντίδῃ παρὰ Κελλισράτου κομιζόντες. Ὁ δ' ἀπαγγείλας καὶ κελευσθεὶς ἀνοῖξει τὸν μοχλὸν ἀφεῖλεν. Vides ὑπακούειν non esse *ianuam aperire sed visere quis sibi qui fores pultaverit quidve petat*. Plutarchus *de solertia animalium* pag. 969 f. ὁ δὲ Φρουρὸς κύων ἐπεὶ μηδεὶς ὑλακτοῦντι τῶν νεωκόρων ὑπήκουσεν αὐτῷ Φεύγοντα τὸν ἱερόσυλον ἐπεδίωκεν. Plutarchus pag. 419 δ δις μὲν οὖν κληθέντα σιωπήσαι, τὸ δὲ τρίτον ὑπακούσαι τῷ καλοῦντι. Sic igitur Demetrius καταιβάτης καλούμενος ad vocem respondebat Ἐπήκουεν.

Pag. 339 e. Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος τρόπῳ τινὶ τῶν κακῶν ἔσχε τὴν ἀκρασίαν. Deest aliquid, nempe τρόπῳ τινὶ (αἰτίαν) τῶν κακῶν ἔσχε.

Pag. 340 *c* ἐκαλεῖτο δ' ἌΡΑ ἌΛΤΝΟΜΟΣ. *Immo* vero ἐκαλεῖτο δ' Ἄβδκλάνυμος.

Pag. 343 *b*. δ' μὲν γὰρ (*Diomedes*) θεοῖς μάχεσθαι ἦν ἔτοιμος, ὁ δὲ (*Alexander*) πάντα τοὺς θεοὺς ἐνόμιζε κατορθοῦν. *Excidit* praepositio πάντα ΔΙΑ τοὺς θεοὺς ἐνόμιζε κατορθοῦν. *Alexander* victorias suas beneficio Deorum tribuebat.

Pag. 346 *c*. Ἐπαμεινώνδας — ἐπεμβῆναι τῇ Σπάρτῃ πεσοῦσα καὶ ΠΛΤῆσαι τὸ Φρόνημα καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως ἠθέλησεν. *Non hoc volebat, sed ΚΑΤΑπατῆσαι τὸ Φρόνημα, quod est* multo acrius et vehementius *pedibus conculsare et obiterere.*

Pag. 347 *c*. de nuntio victoriae Marathoniae: οἱ δὲ πλείους λέγουσιν Εὐκλέα δραμόντα σὺν τοῖς ὄπλοις θερμὸν ἀπὸ τῆς μάχης καὶ ταῖς θύραις ἐμπεσόντα τῶν ΠΡΩΤΩΝ τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν· Χαίρετε καὶ χαίρομεν. *Nondum poenitet correxisse ταῖς θύραις τῶν ΠΡΤΤΑΝΕΩΝ et χαίρετε, ΝΙΚΩΜΕΝ.*

Pag. 348 *d*. ἡ Περικλέους ἐπιμέλεια τὴν ἌΚΡΑΝ ἐκόσμησεν. *Pericles non προπολιόριον exornavit sed arcem. Ergo scribendum: τὴν ἀκρόπολιν ἐκόσμησεν.*

Pag. 350 *b*. ἄρ' οὐν ἄξιον προκρῖναι τὸν Ἐπερείδου Πλαταιῶνα τῆς Ἀρισείδου ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ νίκης; *Scripsisse videtur: τῆς Ἀρισείδου ΠΛΑΤΑΙΑΣΙ (Πλαταιᾶσι) νίκης; cf. Plutarchum pag. 1098 a. ὅταν δὲ λάβω τὰ Θρασυβούλου καὶ Πελοπίδου πρὸ ὀφθαλμῶν κατορθώματα καὶ τὸν ἐν Πλαταιαῖς Ἀρισείδην ἢ τὸν ἐν Μαρθῶνι Μιλτιάδην.*

Pag. 351 *c*. (τὸν λόγον τὸν) πρὸς ἈΜΑθούσιον περὶ ἀνδραπόδων. *Exstat Oratio inscripta πρὸς ἈΡΕθούσιον.*

Sequentem librum περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος legant et admirantur quibus Aegyptii et Aegyptiaca placent. Equidem Φιλισθῆναιος ὢν μᾶλλον ἢ Φιλαιγύπτιος non libenter haec lego et amatoribus talium rerum non invitatus intacta omnia relinquo.

De Aegyptiorum superstitionibus quid sentirent Athenienses

Athenaeus docuit pag. 229 e sq. unde unum locum excerpo:
 Ἀναξανδρίδης δ' ἐν Πόλεσι πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἀποτεινόμενος
 τὸν λόγον φησίν·

οὐκ ἂν δυναίμην συμμαχεῖν ὑμῖν ἐγώ,
 οὐθ' οἱ τρόποι γὰρ ὁμοιοῦσ' οὐθ' οἱ νόμοι
 ἡμῶν, ἀπ' ἀλλήλων δὲ διέχουσιν πολὺ.
 βοῦν προσκυνεῖς, ἐγὼ δὲ θύω τοῖς θεοῖς.
 τὴν ἐγγελευν μέγισον ἡγεῖ δαίμονα,
 ἡμεῖς δὲ τῶν ὄψων μέγιστον παρὰ πολὺ.
 οὐκ ἐσθίεις ὕει', ἐγὼ δὲ γ' ἤδομαι
 μάλιχα τούτοις. κύνα σέβεις, τύπτω δ' ἐγώ,
 τοῦτον κατεσθίουσαν ἡνίκ' ἂν λάβω.
 τοὺς ἱερέας ἐνθάδε μὲν δλοκλήρους νόμος
 εἶναι, παρ' ὑμῖν δ', ὡς ἔοικ', ἀπηργμένους.
 τὸν αἰέλουρον κακὸν ἔχοντ' ἔαν ἴδῃς
 κλάεις, ἐγὼ δ' ἤδισ' ἀποκτείνας δέρω.
 δύναται παρ' ὑμῖν μυγαλῆ, παρ' ἐμοὶ δὲ γ' οὐ.

Quanto igitur Atheniensium iudicio, credo et nostro, melius
 est anguillam *comesse* quam *adorare*, tanto meliora sunt et sa-
 niora Graeca omnia et Attica quam Aegyptiaca.

Pag. 364 b. διὸ καὶ πυρρόχρων (τὸν Τυφῶνα) γεγενῆσθαι τῷ
 σώματι καὶ πάρωχρον νομίζοντες οὐ πάνυ προθύμως — ὁμιλοῦσι
 τοῖς τοιοῦτοις τὴν ὄψιν ἀνθρώποις. An potest homo idem simul
 πυρρόχρος esse et πάρωχρος? Simul *tubicundus* et *subrallidus*?
 Vetus esse διττογραφία videtur ΠΥΡΡΟΧΡΩΝ — ΠΑΡΩΧΡΟΝ.
 Itaque καὶ πάρωχρον expunxerim, quod etiam perincommoda
 sede collocatum est.

Pag. 364 d. ἥλιον δὲ καὶ σελήνην οὐχ ἄρμασιν ἀλλὰ πλοίοις
 ὀχήματι χρωμένους περιπλεῖν ΑΕΙ αἰνιττόμενοι τὴν ἀφ' ὕγρου τρο-
 φῆν αὐτῶν. Pro ΑΕΙ Badhamus in libri mei margine correxit
 ΦΑCΙ, rectissime.

Pag. 381 d. Φωνῆς γὰρ ὁ θεῖος λόγος ἀπροσδεῆς ἐστὶ καὶ δι'
 ἀψόφου βλίνων κελεύθου ΚΑΙ ΔΙΚΗC τὰ θνητὰ ἄγει ΚΑΤΑ ΔΙ-
 ΚΗΝ. Plutarchus in *Quaest. Platonicis* pag. 1007 c.
 πάντα γὰρ δι' ἀψόφου

βρίνων κελεύθου κατὰ δίκην τὰ θνήτ' ἄγει.

Euripides *Troas*. vs. 886.

Ζεῦς, εἴτ' ἀνάγκη Φύσεος εἶτε νοῦς βροτῶν,
προσηυξάμην σε· πάντα γὰρ δι' ἀψόφου
βρίνων κελεύθου κατὰ δίκην τὰ θνήτ' ἄγεις.

Perspicuum est quum mendose esset scriptum καὶ δίκης ve-
ram lectionem κατὰ δίκην in margine annotatam fuisse, deinde
factum est quod assolet.

Est operae pretium ostendere quanto opere Plutarchus ipse,
qui haec abstrusissima arcana admiratur et stupet, qui non
miratur crocodilum esse *imaginem et effigiem Dei* (μίμημα θεοῦ),
crocodilum, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί! *Non deest* (inquit) *iusta causa cur*
crocodilus colatur. Quam putas? Nempe μόνος ἄγλωσσός ἐστιν et
Φωνῆς ὁ θεῖος λόγος ἀπροσδεῆς ἐστιν. Ergo colendus pro deo est,
QUOD ERAT DEMONSTRANDUM.

Addit alterum argumentum — libere dicam — etiam aliquanto
absurdus, quod vide apud ipsum.

Est operae pretium, inquam, videre quanto opere idem Plu-
tarchus, idque scribens ad sacerdotem Isiacam, palam profitea-
tur quam sibi in his Aegyptiorum multitudo ineptire et insa-
nire videatur. Laudat pag. 379 c. philosophorum sententiam:
τοὺς μὴ μακθάνοντας ὀρθῶς ἀκούειν ὀνομάτων κακῶς χρῆσθαι καὶ
τοῖς πράγμασιν. *Deorum signa* (inquit) *ipsorum nominibus appel-*
lantur et sic dicitur: ὁ Ζεὺς ὁ Καπετώλιος περὶ τὸν ἐμφύλιον πό-
λεμον ἐνεπρήσθη καὶ διεφθάρη, et perniciosos errores ex hac dicendi
consuetudine nasci. In ea re maxime (sic pergit) *Aegyptii peccant:*
Graeci recte dicunt Veneri sacram columbam, Minervae anguem,
corrum Apollini, canem Dianae, Αἰγυπτίων δὲ οἱ πολλοὶ θερα-
πεύοντες αὐτὰ τὰ ζῶα καὶ περιέποντες ὡς θεοὺς οὐ ΓΕΛΩΤΟΣ
μόνον οὐδὲ ΧΑΕΤΑΣΜΟΤ καταπεπλήκασιν τὰς ἱερουργίας, et hoc
quidem (inquit) *huius stoliditatis vilissimum damnatum est, sed im-*
bibitur hinc animis exitialis opinio, ex qua infirmiores ad anilem
superstitionem delabuntur, acutiores negant esse deos et in effrena-
tam impietatem prorumpunt.

Haec si Plutarchus ipse fatetur, qui erat „*paullo infirmior*”
et in has superstitiones pronior, quid putemus in his animi
fuisse cordatioribus et acutioribus?

Pag. 363 f. ἐν Σάϊ ἐν τῷ προπύλῳ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἦν γεγλυμμένον βρέφος, γέρων, καὶ μετὰ τοῦτο ἱέραξ, ἐφεξῆς δ' ἰχθύς, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἵππος ποτάμιος. Ἐδήλου δὲ συμβολικῶς ὦ Ω γινόμενοι καὶ ἀπογινόμενοι δεο * * * * * γέρων ἱέρακι δὲ τὸν θεὸν φράζουσιν, ἰχθύϊ δὲ μῖσος, — ἵππῳ ποταμίῳ δὲ ἀναίδειαν. Facile est lacunam supplere ex Clemente Alexandrino, cuius locum Wyttenbach iudicavit *Strom.* V. pag. 670 Pott. hunc: ἐν Διδῶς τίλει τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ καλουμένου πυλῶνος διατετύπεται παιδίον μὲν γενέσεως σύμβολον, Φθορᾶς δὲ ὁ γέρων, θεοῦ τε αὐτὸς ἱέραξ, ὡς ὁ ἰχθύς μίσους καὶ κατ' ἄλλο πάλιν σημαίνόμενον ὁ κροκόδειλος ἀναιδείας. Φαίνεται τοίνυν συντιθέμενον τὸ τῶν σύμβολον δηλωτικὸν εἶναι τοῦδε ὦ Ω γενόμενοι καὶ ἀπογενόμενοι, θεὸς μισεῖ ἀναίδειαν, unde in hunc modum redintegrandam est Plutarchi oratio: ὦ Ω γενόμενοι καὶ ἀπογενόμενοι, θεὸς (C MICEI ANAIDEIAN), unde facili negotio sarciantur reliqua: (τὸ βρέφος μὲν γὰρ γενέσεως σύμβολον, Φθορᾶς δὲ ὁ γέρων κτέ.

Animadvertite autem mihi quanto molimine et quam tenebrositas ambagibus nihil dicatur. Quis est enim mortalium qui nesciat aut cuius intersit doceri, ὅτι ὁ Θεὸς τὴν ἀναίδειαν μισεῖ? Nemo hercle. At ille ad hanc sapientiam cognoscendam undique omnes convocat „et vivos et mortuos”.

Sequitur libellus περὶ τοῦ ΕΙ (de littera E) τοῦ ἐν Δελφοῖς, in quo quaeritur quod iam reperiri nullo pacto possit. Itaque ingenio indulgentes coniecturis certant, quarum nulla est probabilis aut similis veri: sunt quaedam acutae et subtiles, nonnullae ne hoc quidem.

Pag. 384 f. Ἄρα δὴ ὅσον ἐλευθερίῳ καὶ κάλλει τὰ χρηματικὰ δῶρα λείπεται τῶν ἀπὸ λόγου καὶ σοφίας, καὶ διδόναι καλὸν ἐστὶ καὶ διδόντας ἀνταπεῖν ὅμοια. In his una literula emendata et una inserta locus ex impedito planus et perspicuus fiet. De more erat scriptum: * ΡΑΔΗ, ut litera initialis minio pingretur. supplevit scriba (Ἄ)ρχ, quum deberet (Ὁ)ρα dare. Ὁρα δὴ ὅσον — τὰ χρηματικὰ δῶρα λείπεται τῶν ἀπὸ λόγου καὶ σοφίας, (Ἄ add.) καὶ διδόναι καλὸν κτέ.

Similiter pag. 385 d. perit articulus: τοὺς ἐν ἀρχῇ (TA) περὶ τὸν θεὸν φιλοσοφῆσαντας.

Quantas turbas dederit in libris litera initialis (minio pingenda) aut omissa aut male expleta non uno loco ostendimus. Palmaris est emendatio Reiskii pag. 549 c. ubi in libris circumfertur: ἡ ποινὴ ἢ παραχρῆμα τὸ πταῖσμα — διώκουσα πληγὴ — μετὰγει πρὸς τὸ δέον. Praeclare correxit: ἼΠΠΟΝ ἢ παραχρῆμα. Erat in vetusto libro: * ΠΠΟΝΗΠΑΡΑΧΡΗΜΑ, unde stipes ἢ ποινή effinxit.

Pag. 385 c. ὡς δὲ καθίσας περὶ (L. παρὰ) τὸν νεὼν τὰ μὲν αὐτὸς ἠρξάμην ζητεῖν, τὰ δ' ἐκείνους ἐρωτᾶν ὑπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν λόγων αὐτῶν, ἃ πάλαι ποτὲ καθ' ὄν καιρὸν ἐπεδήμει Νέρων ἠκούσαμεν Ἀμμωνίου. Magna est in his lacuna post τῶν λόγων αὐτῶν. Sententia amissorum erat ferme huiuscemodi: „ab ipso loco et sermone argumento (invitati coepimus omnes ea narrare) ἃ πάλαι ποτὲ ἠκούσαμεν.

Pag. 385 c. ἐπεὶ δὲ τοῦ φιλοσοφεῖν, ἔφη, τὸ ζητεῖν, τὸ θαυμάζειν καὶ ἀπορεῖν. Fieri non potest quin haec aliquam labem conceperint. Optime haberet τοῦ φιλοσοφεῖν ἢ ἀρχῇ (vel τὸ αἴτιον) τὸ θαυμάζειν καὶ ἀπορεῖν ἐστίν. Plato in *Theaeteto* pag. 155 d. μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος τὸ θαυμάζειν· οὐ γὰρ ἄλλη ἀρχὴ φιλοσοφίας ἢ αὕτη. sed quo pacto vulgata hinc nasci potuerit non perspicio.

In fine eiusdem loci scribendum: ὅρα δὲ καὶ ταυτὶ τὰ προγράμματα — ὅσον λόγων πλῆθος ἀφ' ἐκάστου — ἀναπέφυκεν, ὧν οὐδενὸς ἤττον οἶμαι γόνιμον λόγων εἶναι τοῦ νῦν ζητούμενου, pro ὅσον, λόγον, ΤΟΝ.

Pag. 387 c. Plutarchus se vitiosa subtilitate usum fatetur, sed editur absurde: εἰ καὶ Αἰσχρὸν εἰπεῖν pro ΓΑΙΣΧΡΟΝ, qua confusione nihil est frequentius. Γλίσχρος in desuetudinem abierat et indocti scribae notum sibi Αἰσχρὸς substituebant sententiae securi. cf. *Observatt. ad Dion. Hal.* pag. 122. et Wyttenb. ad Plutarchum Tom. II. pag. 31 c. In Isocratis *Philippo* pag. 111 d. pro οὐκ αἰσχρῶς ἀλλ' ἀληθινῶς Urbinas verum servavit οὐ γλίσχρωσ. Sed quod Wyttenbach in vita *Caesaris* cap. 20.

πλείους Αἰσχροῦς ἀγωνισαμένους τρεψάμενος διέΦθειρεν reponit γλισχωρως non assentior. Ut Livius dicit VI. 1. ad *Alliam cum caetero Urbis foede pugnatum est*, sic Plutarchus in *Camillo* cap. 18. τῶν βαρβάρων ἐπιφανέντων αἰσχροῦς ἀγωνισάμενοι ἐτράποντο, et in *Othone* cap. 12. αἰσχιζα δ' ἠγωνίσαντο πάντων οἱ στρατηγικοί.

Pag. 389 b. ex Aeschylō:

μιξοβόαν πρέπει
διθύραμβον δμαρτεῖν
σύγκΟΙΝον Διονύσφ.

receptam oportuit Porsoni certam emendationem σύγκΩΜον Διονύσφ, quam Wyttenbachius quoque impense probabat auctorem ignorans.

Pag. 391 e. τὸ Ὀρφικὸν ὑπειπών·

Ἐκτη δ' ἐν γενεῇ καταπαύσατε Οἶμον αἰοιδῆς.

Plato in *Philebo* pag. 66 c. Ἐκτη δ' ἐν γενεῇ, Φησὶν Ὀρφεύς, καταπαύσατε ΚΟΣΜον αἰοιδῆς. Triplex scriptura circumfertur: Οἶμον, Θυμὸν, Κόσμον. Quae vera est? nulla, sed quam Badham repperit ΘΕΣΜὸν αἰοιδῆς.

Pag. 392 d. οὐ γὰρ μόνον, ὡς Ἡράκλειτος ἔλεγε, πυρὸς θάνατος ὅστις γένησις ἀλλ' ἔτι σαφέστερον ἐπ' ΑΤΤΩΝ Ἰδοῖς ἄν. Imo vero ἐπ' ἈΝΩΝ, id est ἐπ' ἀνθρώπων.

Pag. 395 e. ἢ τοῦτο μὲν (ἤδεις) „πρὶν Θεόγνιν γεγυόναι” κατὰ τὸν Κωμικόν. Scribendum: ἢ

τουτὶ μὲν ἤδεις πρὶν Θεόγνιν γεγυόναι.

cf. pag. 777 c. ἔωλόν ἐσι καὶ ὑποκίπτέτω τῷ (Leg. ὑποκίπτει τῷ).

τουτὶ μὲν ἤδειν πρὶν Θεόγνιν γεγυόναι.

Gellius N. A. I. 3. „contra patriam, inquit Cicero, arma pro amico sumenda non sunt. Hoc profecto nemo ignoravit, etiam priusquam Theognis, ut Lucilius ait, nasceretur”. Non salsissime nunc quidem Lucilius. In Graecia scitum est, nam qui pueritiae memoriam recordabantur ultimam iis veniebat in mentem Theognidis, cuius olim versiculos memoriter in ludo ediscebant:

Romanis non item. Ponitur proverbium de re vel pueris notissima aut manifesta.

Pag. 398 a. Ἀριστοτέλης — Ὅμηρον ἔλεγε κινούμενα ποιεῖν δνόματα διὰ τὴν ἐνΕργεῖαν. Imo vero διὰ τὴν ἐνΑργεῖαν.

Pag. 401 a. Quam statuam Praxiteles Delphis posuerat Phrynes amicae, eam Crates dicebat τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀκρασίας ἀνακεῖσθαι τρόπαιον. Post pauca ita pergit: ἀλλὰ Πραξιτέλης μόνος ἠλίασε Κράτητα τῇ ἐρωμένη τυχῶν αὐτόθι δωρεᾶς. Sententia contrarium postulat: ergo legendum: τῆς τυχῶν αὐτόθι δωρεᾶς.

Pag. 401 f. Ὀπούντιοι συναγαγόντες ὅσον ἀργύριον ὑδρίαν ἌΝέπεμψαν ἐνθάδε τῷ θεῷ. Supple ὅσον (πλεῖστον) ἀργύριον et expuncta praepositione ὑδρίαν Ἐπεμψαν, ut in vicinia θέρη χρυσᾶ δεῦρο πέμψαντες, et sic constanter omnes.

Pag. 407 b. Ὀνομάκριτοι δ' ἐκεῖνοι καὶ Προδόται καὶ ΚΙΝΕΩΝ-ΝΕΩ. in ultimo latere videtur Κιναιθῶνες. Quid sit reponendum pro ΠΡΟΔΟΤΑΙ viderit alius.

Pag. 414 a. ἐν Τεγύραις — ἡ περὶ τὸ Πτῶον, ὅπου μέρος ἡμέρας ἐντυχεῖν ἔσιν ἀνθρώπων νέμοντι. Verba sensu vacua. Queritur Plutarchus nunc deserta aut desolata ea loca esse et dixerat ὅπου ΟΥΔΕΝ μέρος ἡμέρας.

Pag. 414 b. δυσὶν ἐχρῶντο προφήτισιν ἐν μέρει καθιεμέναις καὶ τρίτῃ δ' ἔφεδρος ἦν ἀποδεδειγμένη. Non demittebantur duae antistites, sed sedebant. Lege igitur ἐν μέρει καθιμέναις.

Pag. 416 a. ὀρῶ τὴν Στωϊκὴν ἐκπύρωσιν — ἐπινεμομένην καὶ τὰ Ἡσιόδου καὶ συνεξαπατῶσαν. Mirifica est ἐκπύρωσις callida et fallax. Verum vidit Badham. in annotatione MS. reponens συνεξάπτουσαν.

Pag. 431 c. οὐδὲ περὶ προσφῆδίας (de accentu) ἔχει τις εἰπεῖν φάσιν ἐν πόλει γενομένην πότερον Τελχίνας ἀναγνωσέον. Emenda: πότερον Τελχίνας (ἢ Τέλχινας) ἀναγνωσέον.

Pag. 458 e. τὸν Νεοπτόλεμον ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὸν Εὐρύπυλον ὀπλίσας „ἐκόμπασ’ ἀλοιδόρητα, Φησὶν, ἐρρηξάτην ἐς κύκλα χαλκίων ὄπλων.” Badham in annotatione Ms.

ἄκομπ’ ἀλοιδόρητά τε.

Pag. 465 d. κακὸν μὲν ἀναισθησία σώματι Φάρμακον ἀπονΟΙΑΣ. Si quid Interpreti credimus „*stupor adversus desperationem malum est corpori remedium.*” Exime unam literulam et lux affulgebit κακὸν Φάρμακον ἀπονΙΑΣ, ac memento Φάρμακὸν τινος dici τὸ ποιοῦν, τὸ ἐμποιοῦν, τὸ ἀπεργαζόμενον. Antiphanes apud Stobaeum *Anthol.* 121. 4. quum vellet dicere: *homines famelicos diutissime vivere iocose dixit: fames homines facit immortales:*

ὁ λιμός ἐστιν ἀθανασίας Φάρμακον.

et sic ut dicatur: ἡ ἀναισθησία ἀπονίαν ἐμποιεῖ, Graeca forma est: ἡ ἀναισθησία ἐστὶν ἀπονίας Φάρμακον.

Pag. 467 d. ἀρχὴν τινα τελεῶν διήμαρτες; ἐν ἀγρῷ διάξεις ἐπιμελόμενος τῶν ἰδίων. Mendosum est τελεῶν. Agitur de candidato qui *repulsam tulerat.* Ergo scribendum: ἀρχὴν τινα ΜΕΤΙΩΝ. Ut enim Latine *petere* in hac re constanter dicitur, sic Graece μετιέναι.

Pag. 470 d. Γαλάτης ἢ Βιθυνὸς οὐκ ἀγαπῶν εἰ — δόξαν καὶ δύναμιν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις εἴληχεν ἀλλὰ κλαίων ὅτι μὴ φορεῖ ΠΑΤΡΙΚΙΟΤΣ· ἐὰν δὲ καὶ φορῇ ὅτι μηδέπω φρατηγεῖ Ῥωμαίων. Nihil est πατρικίους et nugatur Interpres qui vertit: „*plorat se non gestare vestem patriciam*”. Legendum: ὅτι μὴ φορεῖ ΚΑΛΤΙΟΤΣ, id est *se non esse CIVEM ROMANUM.* Non minus οἱ κάλτιοι quam *loga* (ἢ τήβεννος) *civem Romanum* indicabant. In bello piratico si quis a praedonibus captus se *civem Romanum* esse clamasset οἱ μὲν ὑπέδουν τοῖς κάλτιοις αὐτόν, οἱ δὲ τήβεννον περιέβαλλον, et sic *civem Romanum* dabant in mare praecipitem, teste Plutarcho in *Pompeio* cap. 24. Prusias apud Polybium 30. 6. legatis Romanorum ivit obviam ἐξυρημένος τὴν κεφαλήν καὶ πιλίον ἔχων καὶ τήβεννον καὶ κάλτιους, et ita dixit: ὁρᾶτε τὸν ὑμέτερον λίβετρον ἐμέ. Plutarchus in *Coniugal.* Praeceptis pag. 141 a. ὁ Ῥωμαῖος — τὸν κάλτιον αὐτοῖς προτείνας· καὶ γὰρ οὗτος καλὸς ἰδεῖν καὶ καινός, ἀλλ’ οὐδεὶς οἶδεν ὅπου με

θλίβει. et in *Paulo Aemilio* cap. 5. Ἄνῆρ Ῥωμαῖος — προτείνας τὸ ὑπόδημα (κάλλιον αὐτὸ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν) κτέ. Hinc scite dixit Plutarchus pag. 465 a. οὔτε ποδάγρας ἀπαλλάττει κάλλιος, οὔτε δακτύλιος πολυτελής παρωνυχίας. Eximius Plutarchi locus est in *Praeceptis gerendae reip.* pag. 813 f. ubi admonet Graecos, si quis apud suos cives magistratus creatus sit, non magno spiritus sumere oportere, namque omnia esse in potestate Romanorum: εὐσαλεστέραν δεῖ (inquit) τὴν χλαμύδα ποιεῖν καὶ βλέπειν ἀπὸ τοῦ στρατηγείου πρὸς τὸ βῆμα (ad tribunal Proconsulis) — ὀρῶντα τοὺς καλλιούς ἐπάνω τῆς κεφαλῆς. „quum supra caput tuum calceos (Romanorum) cernas”. Latine hoc appellatur stare sub pedibus alicuius. T. Gracchus apud Livium 38. 53. Sub pedibus vestris stabit, tribunus, domitor ille Africae, Scipio?

Nomen κάλλιος scribis inauditum in καλίκιος, καλτικός, πατρικίος depravari solet, sed de vera forma κάλλιος, κάλλιου nulla est dubitatio.

Pag. 470 d. ὁ νοῦν ἔχων — ὑμῶν τὸν ἑαυτοῦ δαίμονα καὶ τὸν βίον [ἐν] ὀδῶ πρόεισιν. Male addita praepositio vitiat locum. Recte et ordine procedere Graece dicitur ὀδῶ βαδίζειν, non ἐν ὀδῶ. Hyperides (Demosthenes) pag. 772. 18. εἰ μὲν ὑμεῖς ταῦτα βούλεσθε — ὀδῶ βαδίζει καὶ ἔαν δεῖ. Plutarchus Tom. II. p. 371 c. ὡς τοῖς πράγμασιν ὀδῶ βαδίζουσιν, et saepius alibi. Ὅδῶ προίεναί dixit in vita *Camilli* cap. 5. προΐουσης ὀδῶ τῆς ἐλπίδος.

Pag. 483 f. in nulla re avaritia est apertior et imprudentior quam in divisione hereditatis: οἱ δὲ καὶ τίτθας ἀποσπῶντες ἀλλήλων καὶ συντρόφους καὶ συνήθεις παῖδας — ἀπίασιν ἀνδραπόδου τιμὴν πλέον ἔχοντες, τὸ δὲ μέγιστον καὶ τιμωτάτον τῶν πατρῶων Φιλίαν ἀδελφοῦ καὶ πίσει ἀποΔΕΔωκότες. Manifestum est Plutarchum scripsisse ἀποΛΩΛΕκότες. Etiam aliis locis nil cogitantes scribae ἀποδῆδωκα pro ἀπολώλεκα substituerunt.

Pag. 485 d. ὁ Μέτελλος ᾤετο δεῖν Ῥωμαίους τοῖς θεοῖς χάριν ἔχειν ὅτι Σικελίαν ἐν ἑτέρᾳ πόλει τοιοῦτος ὦν οὐκ ἐγεννήθη. Inepta haec est verborum compositio pro οὐκ ἐγεννήθη ἐν ἑτέρᾳ πόλει τοιοῦτος ὦν, vel οὐκ ἐν ἑτέρᾳ πόλει τοιοῦτος ὦν ἐγεννήθη. Fefellit autem Plutarchum memoria; non enim Metellus ita dixit

sed „Q. Fabius Maximus in laudatione mortui Scipionis, in cuius extrema parte haec verba sunt: Quapropter neque tanta Diis immortalibus gratia haberi potest quanta habenda est, quod is cum illo animo atque ingenio in hac civitate potissimum natus est.” Schol. Bobiens. ad Ciceronis orat. pro Milone 7. 2. cf. pro Murena cap. 36.

Pag. 493 f. πρῶτον (τὰ ζῳα) οὐκ ἀναμένει νόμους ἀγάμου καὶ ὄψιγάμου καθάπερ οἱ Λυκούργου πολῖται. Scribendum ἀγαμΙΟΥΤ et ὄψιγαμΙΟΥΤ. Plutarchus in *Lysandro* cap. 30. ἦν γὰρ, ὡς ἔοικεν, ἐν Σπάρτῃ καὶ ἀγαμίου δίκη καὶ ὄψιγαμίου καὶ κακογαμίου, et omnino τὰ τῶν δικῶν ὀνόματα in -ION exire solent, λιποτάξιον, λιποσράτιον et reliqua id genus omnia.

Pag. 507 f. κακείνος γελάσας εὔ τοῦ τάχους, εἶπεν, ὦ γυναῖ, τὸ καὶ φθάσαι με τὸν λόγον εἰς ἀγορὰν προΐοντα. Una literula periit: erat *ΕΤΤΟΤΤΑΧΟΥΤ et litera initialis minio erat adscribenda, Lege Φεῦ τοῦ τάχους, ut Graeci omnes in tali re loqui solebant. Aristophanes *Lysistr.* 312.

θώμεσθα δὴ τὸ φορτίον· Φεῦ τοῦ καπνοῦ· βαβαιάξ.

Pag. 508 d. ὥσπερ οἱ παῖδες τὸν κρύσαλλον οὔτε κατέχειν οὔτε ἀφεῖναι θέλουσιν. Facile senties absurdam hanc esse sententiam. Supple: οὔτε κατέχειν (δύνανται) οὔτε ἀφεῖναι θέλουσιν. Zenobius V: 58. ὁ παῖς τὸν κρύσαλλον: ἐπὶ τῶν μῆτε κατέχειν δυναμένων μῆτε μεθεῖναι βουλομένων.

Pag. 551 c. πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἡμᾶς — θεῖον ἡγεῖσθαι μῦριον ἀρετῆς τὴν πρῶτητα καὶ τὴν ΜΕΓΑΛΟΠᾶθειαν. Neque μεγαλοπαθῆς neque μεγαλοπάθεια in rerum natura umquam fuerunt et nomen μεγαλοπάθεια obiter est eximendum e Lexicis. Quid igitur scripserat Plutarchus? Ostendent hi loci: pag. 102 d. διὸ καὶ τοῦτο μὲν (τὴν ἀπάθειαν) ἐάτεον — τὴν δὲ μετριοπάθειαν οὐκ ἀποδοκιμασεόν. et pag. 458 d. οὕτως ἐστὶν εἰπεῖν πρὸς τὸν θυμὸν — ἀνατρέψαι μὲν δύνασαι καὶ διαφθεῖραι — ἀνασηῆσαι δὲ καὶ σῶσαι — πρῶτητός ἐστι καὶ μετριοπαθείας. et pag. 1119 c. τὰ μὲν ἀληθινὰ δόγματα — οὔτε (L. οὐ) γέγραφεν οὐδὲ ὄσον ἦν (L. ἐνῆν) φρόνημα τῆ ψυχῆ μετὰ πρῶτητος καὶ μετριοπαθείας.

Vides ter Plutarchum *πρόβητα* et *μετριοπάθειαν* ut natura inter se copulata coniunxisse. Dabis igitur mihi nostro quoque loco τὴν *πρόβητα* καὶ τὴν *μετριοπάθειαν* emendari oportere. sed undenam mendum hoc natum esse putemus? Nempe ex lacuna ΜΕ***ΟΠΑΘΕΙΑΝ expleta ut isti solent.

Pag. 552 a. dicuntur Gelo et Hiero et Pisistratus *σώφρονας* τοὺς πολίτας καὶ φιλεργούς ἐκ πολυγέλων καὶ λάλων κατασκευάσαι. Interpres ἐκ πολυγέλων putabat esse „*e captatoribus risuum.*” Sed τῶν πολυγέλων barbarum est et nihilo melius videtur quod Dindorf. coniecit *πολυγελῶτων*. Lenissima correctione reponendum: ἐκ πολυτελῶν, *e sumptuosius frugis facti sumt.*

Pag. 556 d. legendum: ὅπως ΘΥΣΕΙ ΤΕ τῷ θεῷ μεγαλοπρεπῶς καὶ Δελφῶν ἐκάσῃ διανῶμει μνᾶς τέσσαρας. Editur: ὅπως τε θύσεται τῷ θεῷ et *διανείμῃ*. Hoc sensu θύειν dicitur, non θύεσθαι.

Pag. 563 d. ταὐτὸ τοῖς ἀκολάστοις ἔπασχε πάθος, οἱ τὰς γυναῖκας ἔχοντες μὲν οὐ φυλάττουσι, προέμενοι δὲ πειρῶσιν αὐτὰς ἀδίκως ἐτέροις συνούσας [διαφθείρειν]. Non intellexit nescio quis quid esset *πειρῶσιν*. Putabat esse idem quod *πειρῶνται* et de suo perinepte *διαφθείρειν* addidit.

Pag. 563 d. *κατενεχθεὶς ἐξ ὕψους τινὸς — ἐξέθανε καὶ τριταῖος ἤδη ἀνήνεγκεν*. Interpres: „*mortuus est tertiaque post die revivit*” ridicule. Ἐκθνήσκειν est *λιποψυχεῖν animi deliquium pati*. Vide Wytttenbachii notam. Notum est Homericum *γέλω ἐκθανον*.

Pag. 566 d. τὸ δ' Ἀπόλλωνος οὐ κάτοιδας, εἶπεν, οὐδὲ κατιδεῖν ἔση δυνατός. Κάτοιδα Tragicorum est. Lege οὐ κατεῖδες — κατιδεῖν.

Pag. 575 a. *Ερατινονδας δίκαι:* Εὐμολπίδαν καὶ Σαμίδαν ἀνθρώπους διαπύρους πρὸς ὀργὴν — οὐκ ἀποθήσασθαι τὰ ξίφη πρὶν ἐμπλήσαι τὴν πόλιν ὄλων φόνων καὶ διαφθεῖραι πολλοὺς τῶν ἰδίᾳ διαφερόντων. Mendosum est *διαφερόντων*, sed sententia perspicua recta ducit ad *διαφορῶν ὄντων*. Metuebat ne suos

privatos inimicos contrucidarent. Διαφέρειν τινός est differre ac saepius in bonam partem praestare, excellere; διαφέρεσθαι τινι inimicitias cum aliquo exercere, et perinde bene dicitur διαφέρεσθαι et διάφορον εἶναι.

Pag. 575 f. οἱ δ' ἄλλοι τῆς ἐταιρείας τῆς ἡμετέρας πάντες ὡς σοι θέατρον εὖνουν καὶ οἰκείαν ἔχον τὴν διήγησιν. Ut haec intelligi possint emendandum: καὶ οἰκείον ἔχειν τὴν διήγησιν.

Noto usu θέατρον dicitur pro *spectatoribus* et figurate pro *auditoribus*. Imprimis huc facit lepidum Stratonici dictum apud Athenaeum pag. 350 d. Στρατόνικος πρὸς τὸν Χρυσογόνου πατέρα λέγοντα ὅτι πάντα αὐτῷ ὑπάρχει οἰκεία. αὐτὸς μὲν γὰρ ἐργολάβος εἶναι, τῶν δὲ υἱῶν ὁ μὲν διδάξει, ὁ δὲ αὐλήσει. Προσδεῖ γε, ἔφη ὁ Στρατόνικος, ἔτι ἐνός. Τίνος; Θεάτρου, ἔφη, οἰκείου.

Pag. 583 c. ἐπεὶ δὲ ἡμῖν τὸ Λύσιδος δαιμόνιον ἤδη τεθνηκότος ἐπαγγῶς προὔπεφαινε τὴν τελευτήν, expuncta syllaba legendum προὔφαινε τὴν τελευτήν, et post pauca: Λῦσις δὲ κεκηδεύεται καλῶς ὑφ' ὑμῶν pro Λῦσις δὲ καὶ κεῖται. ut pag. 585 d. ἐπὶ ξένης ὁ Λῦσις κεκήδευται, et ὁσίως γὰρ ὑπὸ τῶν φίλων κεκηδεῦσθαι τὸ Λύσιδος σῶμα.

Deinde scribendum: πῶς, ἔφη, ποιῶμεν et προῖωμεθα τὴν πενίαν τοῖς χρήμασι καὶ σιωπῶμεν; pro ποιῶμεν et προῖεμεθα.

Pag. 586 c. ἐκπέμψας ἱππέα πρὸς τοὺς ἄνδρας ἤδη καθ' ὄδον ὄντας ἀνασρέφειν κελεύσας καὶ μὴ κατατῆναι σήμερον ὅτε τῶν πρὸς τὴν καθοδὸν αὐτοῖς τὰ πλεῖστα καὶ τὸ αὐτόματον συμπαρασκευάσεν. Manifestum est κατιέναι pro κατατεῖναι emendari oportere. εἶναι et ἔναι cum compositis inter se confunduntur ubique locorum sic, ut εἶναι pro ἔναι passim legatur, raro contra. Eadem est ratio in *aoristicis* συνεῖναι (συνῆκα), ταρεῖναι (παρήκα).

Pag. 596 f. ἤδη δὲ καὶ τῆ μέθῃ κατακεκλωσμένος ὁ Ἀρχίας — ἔλεξτο μὲν τὴν ἐπιστολήν, τοῦ δὲ γραμματοφόρου Φήσαντος ὑπὲρ [τῶν] σπουδαίων αὐτῷ γεγράφθαι. τὰ σπουδαῖα τοίνυν εἰς εὐρίον ἔφη. Legendum κατακεκλωσμένος nota metaphora de *temulentis* sumpta ab iis qui undis et fluctibus obruantur. Sic

et βεβρεγμένοι et υποβεβρεγμένοι *bene poti et surpoti* dicuntur, et βεβαπτισμένοι. Plato *Sympos.* p. 176 b. καὶ γὰρ αὐτός εἰμι τῶν χθὲς βεβαπτισμένων.

Praeterea dele ineptum articulum in ὑπὲρ [τῶν] σπουδαίων.

Pag. 597 a. Καβίριχος ὁ κυμισὸς ἄρχων. Recte Dindorf. κυαμΕΙτός, nam sic appellatur ὁ κυάμφ λαχών. Intelligitur autem ὁ συμποσίταρχος. Romani in ea re talis utebantur:

nec regna vini sortiere talis.

Graeci τῷ κυάμφ.

Deinde scribe ΚαβΕΙρίχος. Contrario errore passim in hoc libro ΚαΦΕΙσίας legitur pro ΚαΦισίας. Mendosum est etiam Σιμμίας pro (σιμός) Σιμίας.

Pag. 598 c. οἱ δὲ τὴν Φωνὴν γνωρίζοντες ἀΠεπήδων ἐκ τῶν χαμεινῶν ἄσμενοι τὰς ἀλύσεις ἐφέλκοντες. Qui se *celeriter proripit ἀποπηδᾷ*, quod non cadit in eos, qui catenis yincti in carcere inclusi sunt. Lege ἀΝεπήδων *exsiliebant*.

Pag. 599 f. ἔξεσι δ' ἀκούειν — τοῦ Ἀλκμᾶνος, ὡς ὁ γράψας τὸ ἐπιγραμμᾶτιον πεποίηκεν·

Σάρδιες, ἀρχαῖος πατέρων νομός, εἰ μὲν ἐν ὑμῖν
ἐτρέφόμεν * * ἦν τις ἂν ἤ * * *

χρυσοφόρος βήσων καλὰ τύμπανα.

non hoc poeta dixerat sed cum fastidio et contemptu βήσων
καλὰ Τύμπανα. *misella rumpens tympana.*

Pag. 602 b. Στρατόνικος δὲ τὸν ἐν Σερίφῳ ξένον ἠρώτησεν ἐφ' ὅτῳ τῶν ἀδικημάτων Φυγὴ τέτακται παρ' αὐτοῖς ἐπιτίμιον· ἀκούσας δ' ὅτι τοὺς βραδιουργοὺς Φυγαδεύουσιν τί οὖν, εἶπεν, οὐκ ἐρραδιούργησας ὅπως ἐκ τῆς ξενοχωρίας ταύτης μετασῆς. Nota dicendi lex postulat ut in huiusmodi sententia ἴνα et ὅπως cum indicativo componantur, ὅπως μετῆσης. Nempe hoc dicit scurra εἰ γὰρ ἐρραδιούργησας μετέσης ἂν.

Continuo sequitur: ὅπου (in insula Seripho) Φησὶν ὁ κωμικός τὰ σῦκα ταῖς σφενδόναις τρυγᾶσθαι καὶ πάντα ἔχειν ὅσων δεῖ τὴν νῆσον. Duae literulae perierunt. Supple πάντα ἔχειν ὅσων ΟΤ δεῖ.

Pag. 602 c. *exuli* (inquit) *patria non imperat: ειστένεγκαι, πρέσβευσον εἰς Ῥώμην, ὑπόδεξαι τὸν ἡγεμόνα. Quia tributum conferre appellatur εισφέρειν constanti et frequenti omnium usu scribe ειστένεγκε.*

Pag. 602 e. *Tiberius* (inquit) *per septem annos Capreis vixit: ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν αἰ τῆς ἡγεμονίας Φροντίδες — οὐ καθαρὰν παρεῖχον οὐδ' ἀμύμονα τὴν νησιῶτιν ἡσυχίαν. Nullus hic locus est vocabulo Homerico ἀμύμων. Scite et venuste Plutarchus dixerat ἀκύμονα. Saepissime ἀκύμων de tranquillitate vitae usurpatur, nunc lepidissime de tranquillitate et maris et vitae.*

Pag. 604 d. *exuli licet* (inquit) *μυσηριοῖς ἐν Ἐλευσίῳ διατρίβειν, Διονυσίοις ἐν * * * * ** Ἄργει πανηγυρίζειν, Πυθίων ἀγομένων εἰς Δελφούς παρελθεῖν, Ἰσθμίων εἰς Κόρινθον. Non est difficile amissa supplere: Διονυσίοις ἐν (ἌCTEI, Νέμεα ἐν) ἌΡΓΕΙ. Lacunam peperit similitudo litterarum ἘNACTEI — ἘNAPΓΕΙ. Si forte maior est lacuna, probabile est excidisse: (Ὀλύμπια ἐν Πίσῃ, Νέμεα ἐν) Ἄργει πανηγυρίζειν, ut quatuor nobilissimi ludi commemorati fuerint neque reliquis nobiliores ludi Olympici silentio praetermissi.

Pag. 604 d. οἱ δὲ πλείστοι μηδενὸς ἀναγκάζοντος αὐτοὶ τὸ ἀγκύριον ἀράμενοι μεθωρμίσαντο τοὺς βίους καὶ μετέστησαν οἱ μὲν εἰς Ἀθήνας, οἱ δ' ἐξ Ἀθηνῶν. In his duo offendunt, τὸ ἀγκύριον pro τὴν ἀγκυραν et ἀράμενοι pro ἄραντες. Ἀγκύριον recte dicitur in Charonis *cymba* apud Lucianum, in qua omnia sunt parva et exilia, sed naves maiores, quibus ex Italia Athenas proficiscebantur, ἀγκύρας habebant, non ἀγκύρια. Deinde τὴν ἀγκυραν αἶρειν dicitur et ἀνασπᾶν, ἀνιμᾶν, ἀναιρεῖσθαι, ἀνέλκεσθαι, sed αἶρεσθαι τὴν ἀγκυραν nusquam legitur.

Plutarchum scripsisse existimo: αὐτοὶ τὸ ἈΚΑΤΙον ἀράμενοι μεθωρμίσαντο. Ludit enim in verbis decantatis Epicuri apud Diogenem Laërtium X. 6. παιδείαν δὲ πᾶσαν, ᾧ μακάριε, Φεῦγε τὸ ἀκάτιον ἀράμενος (de certa Gassendi emendatione pro τε κατι δι ἔραμ), de quo loco docta est annotatio Menagii, et aliquanto doctior etiam altera Wytttenbachii ad librum *de audientia poetis* pag. 15 d. πότερον οὖν — ἀναγκάζωμεν τοὺς νέους τὸ

Ἐπικούρειον ἀκάτιον ἀραμένους ποιητικὴν Φεύγειν καὶ παρεξελαύνειν; quocum comparant in libro non posse suaviter vivi secundum Epicurum pag. 1094 d. (*Epicurei*) τοὺς μὲν ἐπαραμένους τὰ ἀκάτια Φεύγειν ἀπ' αὐτῶν (τῶν μαθημάτων) κελεύουσιν, quod quum Quinctilianus (a Gassendo indicatus) Latine vellet dicere XII. 2. ita se expedit ut diceret: „*Epicurus — fugere omnem disciplinam navigatione quam velocissima iubet*”. Sunt autem τὰ ἀκάτια in Graecorum navibus τὰ μεγάλα ἰσία, quae proprie quis αἰρεσθαι et ἐπαίρεσθαι dicitur. Ergo qui ex Italia plenis velis petebant Athenas τὸ ἀκάτιον ἀράμενοι μεθωρμίζοντο, idque ipsum Plutarcho reddendum censeo.

Pag. 605 d. enumerans eos qui in exsilio procul a patria monumenta literarum condiderunt ita dicit: „*ἔσκριψί Τίμαιος ὁ Ταυρομενίτης ἐν Ἀθήναις, Ἀνδρότιων Ἀθηναῖος ἐν Μεγάροις, Βακχυλίδης ὁ ΠΟΙΗΤΗΣ ἐν Πελοποννήσῳ*. Ineptum est Bacchylidae nomini addere ὁ ποιητής et requiritur indicatio patriae. Itaque emendandum Βακχυλίδης ὁ ἸΟΤΛΙΗΤΗΣ. Strabo pag. 486. Cas. ἐκ τῆς Ἰουλίδος ὃ τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς καὶ Βακχυλίδης ἀδελφιδούς ἐκείνου. cf. Steph. Byz. v. Ἰουλίς.

Pag. 606 c. Διογένης εἰς τὸ τοῦ Φιλίππου στρατόπεδον παρελθὼν ὀπηνίκα μαχοῦμενος ἐχώρει τοῖς Ἑλλήσι καὶ πρὸς αὐτὸν ἀναχθεὶς ὡς κατάσκοπος, ἔφη τῆς ἀπλησίας ἀφῖχθαι αὐτοῦ καὶ τῆς ἀφροσύνης, Ἦκοντος ἐν βραχεῖ καιρῷ διακυβεῦσαι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἅμα καὶ τοῦ σώματος. Primum duplicato nomine scribendum: ὡς κατάσκοπος, ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ ἔφη τῆς ἀπλησίας ἀφῖχθαι αὐτοῦ.

Praeterea emenda ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ διακυβεῦσαι pro Ἦκοντος.

Pag. 610 c. καὶ μὴν ὃ γε μέγιστον ἐν τούτῳ καὶ φοβερῶτατόν ἐστιν οὐκ ἂν φοβηθείην ΚΑΚΩΝ γυναικῶν εἰσόδους. Madvig. Adv. Crit. pag. 648. reponit φοβηθείην ΚΑΚΟΝ, γυναικῶν εἰσόδους. Nil esse mutandum declarat locus pag. 143 f. ἡ Ἐρμιόνη δοκεῖ τι λέγειν λέγουσα·

Κακῶν γυναικῶν εἰσοδοί μ' ἀπώλεσαν.

ubi vide Wytttenbachii annotationem.

Pag. 611 f. * * * „ὅπως ὤκισα πύλας αἶδαο περῆσαι” ΠΛΗΝ ἔρωτα πολὺν ἐγγενέσθαι τῶν αὐτόθι πραγμάτων. Ut toties alibi, sic h. l. πλήν irrepsit pro ΠΙΝ, unde intelligimus sententiam verborum quae perierunt hanc fuisse („verum est illud Theophrastis

πάντων μὲν μὴ Φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
 Φύντα δ') ὅπως ὤκισα πύλας αἶδαο περῆσαι.

Pag. 612 a. τοῖς νηπίοις ἀποθανοῦσιν οὔτε χόας ἐπιφέρουσιν οὔτ' ἄλλα δρῶσι περὶ αὐτά, οἷα ΕΙΚΟΣ ὑπὲρ θανόντων ποιεῖν τοὺς ἄλλους. In re certa et nota absurdum est εἰκός. Legendum οἷα ἔΘΟΣ — ποιεῖν, quae assolent.

Accedo ad libros Συμποσιακῶν προβλημάτων, quos non iniuria Madvigius in *Advers. Crit.* pag. 648. „*nugarum et taedii plenos*” dixit esse. Praeterea non alius Plutarchi liber tot tantisque mendis et lacunis scatet. Ex uno eoque deterrimo Codice ad nos propagatus incertis et audacibus coniecturis magnam copiam et facultatem praebet si quem ludere iuvat, sed vera ac manifesta quaerentem destituit.

Statim ab initio argutatur in iocoso loco poëtae incerti:

μισῶ μνάμονα συμπόταν.

videri possit id dictum satis esse perspicuum ad intelligendum. Lucianus in *Convivio* cap. 3. πράγματα ἐν τῷ συμποσίῳ καταλιπόντας ἀπαλλάττεσθαι. μισῶ γάρ, Φησὶ καὶ ὁ ποιητικὸς λόγος, μνάμονα συμπόταν. Martialis I. 27.

*Hesternæ tibi nocte dixeramus,
 quincunces puto post decem peractos,
 cenares hodie, Procille, tecum.*

*Tu factam tibi rem statim putasti
 et non sobria verba subnotasti
 exemplo nimium periculoso:*

μισῶ μνάμονα συμπόταν, Procille.

sed Plutarchus reconditiora quaerens ἔνιοι (inquit) πρὸς τοὺς ἐπιστάθμους εἰρῆσθαι λέγουσιν. — οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ Δωριεῖς, ὡς ἔειπε, τὸν ἐπίσταθμον μνάμονα προσηγόρευον. Interpreti οἱ ἐπίσταθμοι videntur esse *bibendi magistri* miro et vix excusabili errore, namque omnium usu ἐπίσταθμοι sunt *militēs in urbem recepti*

et per oppidanorum hospitia divisi. Hospes *εαθμοῦχος* appellatur et hospitio excepti *ἐπίεαθμοι*, qui quam sint saepe importuni nota res est. Nemo, credo, hanc interpretationem facile probabit et hoc unum ex ea tuto colligimus *Siculi* poëtae esse dictum, fortasse Philoxeni.

Ut est contorta haec et longe quaesita et incredibilis interpretatio ut *μνάμων* esse dicatur ὁ *ἐπίεαθμος*, sic sunt complures aliae, quas Plutarchus tamen aequissimo animo ferebat. Mirifica imprimis est versiculi Hesiodi enarratio apud Plutarchum in fragmentis Tom. III. pag. 23 Dübneri:

οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἶη.

ἔνιοι ΒΟΤΗΝ ἐδέξαντο τὴν γυναῖκα ἀπὸ τοῦ Ἄλφεισίβοια, ὅτι οὐδ' ἂν γυνὴ μοιχευθεῖη εἰ μὴ γείτων κακὸς εἶη. Quis haec umquam excogitare potuisset?

In Isocratis dicto pag. 613 a. scribendum: οἷς μὲν ἐγὼ δεινὸς οὐχὶ νῦν καιρὸς, οἷς δὲ νῦν καιρὸς οὐκ ἐγὼ δεινός. Vulgatur: ἐν οἷς μὲν — οὐχ ὁ νῦν καιρὸς· ἐν οἷς δ' ὁ νῦν καιρὸς. Soloecum est δεινὸς ἔν τινι pro δεινός τι.

Pag. 613 f. (ὁ Πεισίερατος) ἔφη βούλεσθαι μὲν αὐτὸς πείσαι τοὺς παῖδας, ἐπεὶ δὲ δυσκόλως ἔχουσιν αὐτὸΝ ἐκείνοις πείσεσθαι. Perit oppositio et αὐτὸν soloecum est. Corregerim: βούλεσθαι μὲν αὐτῶΙ πείθεσθαι τοὺς παῖδας, — αὐτὸC ἐκείνοις πείσεσθαι.

Saepe in huiusmodi compositione pro αὐτὸς scribae αὐτὸν substituunt. Diogen. Laërt. II. 34. Σωκράτης ἔλεγε τοὺς μὲν ἄλλους ἀνθρώπους ζῆν ἴν' ἐσθίοιεν, αὐτὸΝ δὲ ἐσθίειν ἵνα ζῶη. Plutarchus pag. 961 b. Κλεομένης ὁ βασιλεὺς παρὰ πότον εὐδοκιμοῦντος ἀκροάματος ἐρωτηθεὶς εἰ μὴ φαίνεται σπουδαῖον ἐκέλευσεν ἐκείνους σκοπεῖν, αὐτὸΝ γὰρ ἐν Πελοποννήσῳ τὸν νοῦν ἔχειν. Manifestum est utrobique αὐτὸC reponi oportere.

Pag. 619 f. supererat in libro vetusto ΟΥΓΑΡΜΟΝΟΝΩΔΙ-ΝΑΤΙΚΤΕΙ ***ΚΤΒ *** ΣΟΦΩΙΚΑΤΑΤΟ ***, quod nescio quis perinepte explevit. Suppleri debebant lacunae ex loco Plutarchi pag. 1090 a. ὥσπερ ἐν θαλάσῃ κατ' Αἰσχύλον Ὠδῖνα τίκτει νύξ κυβερνήτη σοφῶ.

ant ex ipso Aeschylō *Suppl.* 769.

Φιλεῖ

ὠδῖνα τίκτειν νύξ κυβερνήτη σοφῶ.

Scripserat igitur Plutarchus: οὐ γὰρ μόνον

ὠδῖνα τίκτει (νύξ) κυ(βερνήτη) σοφῶ.

κατὰ τὸ(ν Αἰσχύλον).

Pag. 622 c.

μουσικὴν δ' ἄρα

ἔρωσ διδάσκει κἂν ἄμουσος ἢ τοπρῖν.

reponendum ex aliis locis ΠΟΙΗΤΗΝ δ' ἄρα, ut ἄμουσος habeat quo referatur.

Bis apud Plutarchum emendate scribitur pag. 405 f. ὁ δ' Εὐριπίδης εἰπὼν ὡς Ἔρωσ ποιητὴν διδάσκει κἂν ἄμουσος ἢ τὸ πρῖν. et pag. 762 b. Plura dabit Nauck. F. T. pag. 448. Hinc sumsit Menander (apud Suid. v. *Χρεία* ex Photio et Aelio Dionysio) suum:

Χρεία διδάσκει κἂν ἄμουσος ἢ σοφὸν
Καρχηδόνιον.

Post pauca: τὸ παιζόμενον — ὅτι πράσου φύλλω τὸ τῶν ἐρώντων δέδεται βαλλάντιον. Ex comoedia sumtum videtur:

Φύλλω πράσου
τὸ τῶν ἐρώντων συνδέεται βαλλάντιον.

Post pauca „*vini et amor* (inquit) ποιεῖ θερμούς καὶ ἱλαροὺς καὶ διακεχυμένους· γενόμενοι δὲ τοιοῦτοι πρὸς τὰς ἐπιδόους καὶ ὈΜέτρους μάλις αὖ φωνὰς ἐκτρέπονται. Estne perspicuum ἘΜέτρους Plutarchum scripsisse, siquidem *amor roëtam vel facit vel invenit.*

Pag. 630 d. ὅθεν ἦκιστα περὶ τούτων οἱ φθονεροὶ καὶ κακοήθεις ἐρωτῶσι κἂν ἄλλο * * * ται τὰ τοιαῦτα διακρούονται. *Supple:* κἂν ἄλλο(C TIC ἜΡΗ)ται τὰ τοιαῦτα.

Pag. 631 f. προσαναπίμπλησι τοὺς παρόντας ὁ σκόπτων παρὰ μέλος κακοηθείας ὡς ἐφηδομένους καὶ συνυβριζόμενους. *Sententia postulat συνυβριζόντας.*

Post pauca: *Spartae* (inquit) εἴ τις ἀκείποι σκωπτόμενος εὐθὺς ὁ σκώπτων ἐπέπαυτο. lege ἐπαύετο.

Pag. 640 *f.* ὥσπερ γυναιξὶ *** γαλακτούσαις ἕτερα βρέφη προσβάλλοντες. Supple γυναιξὶ ΠΟΛΥγαλακτούσαις.

Pag. 657 *e.* καὶ προσελθὼν ὁ παῖς ὑπήχει τὴν ἄκρατον. „*metum insonans*” Interpres. Imo vero ὑπέχει. Quid notius quam ὑποχεῖν οἶνον et ἐπιχεῖν ὕδωρ? Cf. *Nov. Lectt.* pag. 601 et 610.

Pag. 668 *a.* Ἡρακλῆς, ὃς τοῖς κρέασι χλωρὰ σῦκα ἔχων ἤσθιεν. Verum est χλωρὰ σῦκ' Ἐπήσθιεν. Euripidis locus est e dramate Satyrico (Nauck. *F. Tr.* pag. 511):

κρέασι βοείοις χλωρὰ σῦκ' ἐπήσθιεν
ἄμουσ' ὑλακτῶν ὥσε βαρβάρῳ μαθεῖν.

Pag. 668 *a.* ὀψοφάγους καὶ Φιλόφους λέγομεν — τοὺς περὶ τὴν ἰχθυοπωλίαν ΑΝΑΔΙΔΟΝΤΑΣ ἐκάστοτε καὶ τοῦ κώδωνος δξέως ἀκούοντας. Res est perspicua sed ἀναδιδόντας manifesto mendosum. Fortasse scripsit ἈΛΤοντας id est βεμβομένους. Quid sit δξέως τοῦ κώδωνος ἀκούειν et ὁ κώδων ἐψόφηκεν, docebit Strabo pag. 658, quem locum descripsi in *Var. Lectt.* pag. 366.

Pag. 670 *f.* ubi comparatur lepus cum asino: καὶ γὰρ ἡ χροῖα καὶ τὰ ὄτα καὶ τῶν ὀμμάτων ἡ λιπαρότης καὶ τὸ Ἄλμυρόν ἔοικε θαυμασίως. Interpres τὸ ἄλμυρόν vertit „*et saluum*”. Melius erit rescribere τὸ Ἄλμυρόν. Plutarchus in *Mario* cap. 38. ἵνας προσβλέψας τῷ Μαρῖῳ λαμυρόν τι καὶ γεγηθός.

Post pauca de eodem: ὁ γὰρ ὀφθαλμὸς ἄτρυτός ἐστιν αὐτῶν ὥσε καὶ καθεύδειν ἀναπεπταμένοις τοῖς ὀμμασιν. Recte Ruhnkenius in annotatione *Ms.* ἄΓρυπινός ἐστιν.

Pag. 693 *f.* Θυσία τίς ἐστὶ πάτριος — καλεῖται δὲ βουλίμου ἐξέλασις, καὶ τῶν οἰκετῶν ἕνα τύπτοντες ἀγνίαις βάρβδοις διὰ θυρῶν ἐξελαύνουσιν ἐπιλέγοντες. Ἐξω βούλιμον, ἔσω δὲ πλοῦτον καὶ ὑγίαιαν. Solent ferme talia metro ligari. Vide autem quam bonus hexameter exeat:

Ἐξω μὲν βούλιμον, ἔσω δὲ πλουθυγίειαν.

Petebant a Diis πλουθυγίειαν, quod ex Aristophane notissimum est.

Pag. 696 f. τὸ φυτὸν (*ficus*) ἀπάντων ὀπωδέεσταιον, ὡς καὶ τὸ σῦκον αὐτὸ καὶ τὸ ξύλον καὶ τὸ ἜΡΓΟΝ ἀναπεπλήσθαι. In ΕΡΓΟΝ latet ΘΡΙΟΝ (θρίον), quo nomine quid tritius? Verum vidit Gataker. ad M. Antoninum XII. 16.

Pag. 704 f. ἵπποις δὲ μιγνυμέναις Ἐπαυλεῖται νόμος, ὃν ἱππόθορον ὀνομάζουσιν. Ipsa rei natura requirit Ἐπαυλεῖται nempe παρὰ τὴν μίξιν, et μετὰ τὴν μίξιν Ἐπαυλεῖται.

Pag. 707 f. fragmentum incerti Tragici sic est scribendum:

Ἦ γλῶσσα, μέτριον εἴ τι κομπάσαι θέλεις,
ἔξειπε.

vulgo ὦ omissum est et ἔξειπε scribitur.

Pag. 710 e. Φιλόσοφος δ' ἀνὴρ — ὑποδεῖσθαι βοῶν ταχὺ καὶ τὸν λυχνοῦχον ἄπτειν οὐ καταγέλασός ἐστιν; Nemo potest τὸν λυχνοῦχον ἄπτειν, sed τὸν λύχνον. Quid notius quam λύχνον ἄπτειν, ἄπτε, παῖ, λύχνον, et similia? Pherecrates Athenaei pag. 699 f.

ἄνυσόν ποτ' ἐξελθῶν, σκότος γὰρ γίγνεται,
καὶ τὸν λυχνοῦχον ἔκφερ' ἐνθεῖς τὸν λύχνον.

Pag. 712 a. περὶ δὲ τῆς νέας κωμῶδίας τί ἀντιλέγοι τις; οὕτω γὰρ Ἐγκέκραται τοῖς συμποσίοις ὡς μᾶλλον ἂν οἴνου χωρὶς ἢ Μενάνδρου διακυβερνήσαι τὸν πότον. Legendum: τί ἌΝ λέγοι τις; et ΣΤΓκέκραται τοῖς συμποσίοις.

Pag. 717 c. τὸ περὶ τῆς Εὐριπίδου γενέσεως καὶ τελευτῆς γενομένου μὲν ἡμέρα, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐναυμάχουν ἐν Σαλαμῖνι πρὸς τὸν Μῆδον, ἀποθανόντος δὲ καθ' ἣν ἐγεννήθη Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος [τῶν ἐν Σικελίᾳ τυράννων]. Bis Plutarchus fallitur. Euripidem natum esse eo anno, quo est pugnatum apud Salaminem, satis constat, sed postea nata est fabula non tantum eodem anno, sed etiam eodem die, quo sit reportata victoria,

Tragicum in vitae lucem prodiisse. Sed multo gravior alter error est, quo Dionysius maior *natus esse* dicatur eo ipse die, quo Euripides excesserit e vita. *Natus est enim annis XXV ante*, sed circa mortem Euripidis *rerum politus est*. Induxit Plutarchum in fraudem locus Timaei ab ipso adscriptus: ἄμα τῆς τύχης, ὡς Τίμαιος ἔφη, τὸν μιμητὴν ἐξαγούσης τῶν τραγικῶν παθῶν καὶ τὸν ἀγωνιστὴν ἐπεισαγούσης, quae de imperio Dionysii, non de *nativitate* dici manifestum est.

Deinde expunge τῶν ἐν Σικελίᾳ τυράννων, quasi duo omnino in Sicilia tyranni fuerint.

Pag. 745 d. τὰ μὲν Δελφῶν, εἶπεν, ἌΛΛΩΣ γέ πως μετέχει πιθανότητος. Confidenter nunc affirmari potest ubicumque in libris Mss. ἌΛΛΩΣ γέ πως legatur (legitur autem saepissime) ἈΜΩΣ γέ πως emendari oportere. Ἄλλως πως enim respuit voculam γε, sed ἀμῶς γέ πως eandem additam requirit, ut εἷς γέ τις, ἐξ ἑνός γέ του τρόπου, ἐνὶ γέ τῳ τρόπῳ constanter Veteres dicebant et ἀμῆ γέ πη, ἀμοῦ γέ που, ἀμόθεν γέ ποθεν. Ut nihil prorsus interest inter πῶς; et τίνα τρόπον; sic plane idem est ἐξ ἑνός γέ του τρόπου et ἀμῶσγέπως. Εἷς enim habet adverbium ἀμῶς ut τις πως.

Pag. 747 f. profert Plutarchus versiculos ἄγαν πεζοὺς καὶ κακομέτρους hosce:

Ἐγένοντο τοῦ μὲν Ἡρακλῆς, τοῦ δ' Ἴφιτος.

τῆς δὲ πατὴρ καὶ ἀνὴρ καὶ παῖς βασιλεῖς καὶ ἀδελφοὶ
καὶ πρόγονοι· κλέζει δ' Ἑλλάς Ὀλυμπιάδα.

dispscenda haec erant: primus enim versiculus est ex aliquo prologo Euripideo, duo reliqui ex epigrammate de Philippi uxore et matre Alexandri. Itaque scribendum:

Ἐγένοντο τοῦ μὲν Ἡρακλῆς, τοῦ δ' Ἴφιτος.

καί·

Τῆς δὲ πατὴρ καὶ ἀνὴρ κτέ.

Pag. 754 a. ὁμοίός ἐστι τοῖς ἀποκείρουσι τὰς ἵππους, εἶτα πρὸς ποταμὸν ἢ λίμνην ἄγουσιν· καθορῶσαν γὰρ ἐκάστην τὴν εἰκόνα τῆς ὄψεως ἀκαλλῆ καὶ ἄμορφον ἀφίεναι τὰ Φρ(ΙΜΑ)γματα λέγεται καὶ προσδέχασθαι τὰς τῶν ὄνων ἐπιβάσεις. Infelix est lacunulae

supplementum Φριμάγματα. Quid sit legendum declarat locus in vicinia pag. 754 c. μόλις ἐν πολλῶ χρόνῳ τὸ ΦΡΤΑΓΜΑ καὶ τὴν ὕβριν ἀφίησιν. Comparandi sunt pulcherrimi versus Sophoclis apud Aelian. N. A. XI. 18. (apud Nauck. F. T. pag. 219).

Pag. 788 a. Arcades per hyemem Thebanos in urbes suas recipere volebant. Dissuasit Epaminondas ne id facerent: νῦν μὲν, ἔφη, θαυμάζουσιν ὑμᾶς —, ἂν δὲ πρὸς τῷ πυρὶ καθήμενος ὄρῳσι τὸν κύαμον ΚΟΠΤΟΝΤΑΣ οὐδὲν αὐτῶν ἠγγήσονται διαφέρειν. Quid sit: „*si videant vos fabas TUNDERE*” quod Interpres dedit, intelligi non potest. Emenda: τὸν κύαμον ΚΑΠΤΟΝΤΑΣ. Cf. Var. Lectt. pag. 247. κάπτειν in κόπτειν depravari ostendimus ibid. pag. 58. cf. Scholiastam ad Aristophanis Ecclesiaz. 45. ὑποπί- νοντες γὰρ ἘΚΑΠΤΟΝ Φρυκτοὺς ἐρεβίνθους.

In iocoso Comici versiculo pag. 789 a.

γαμῶ γέρων, εὐ οἶδα, καὶ τοῖς γείτοσιν.

neque hiatus ferri potest et necessarium participium male abest. Itaque corrigendum:

γαμῶ γέρων ὦΝ, οἶδα, καὶ τοῖς γείτοσιν.

Pag. 789 b. ὦ ξένη Ἀθηναῖε, — τὰς περὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ στρατηγεῖον ἀφείς διατριβὰς καὶ τὰς Φροντίδας εἰς ἀγρὸν ἐπείγου σὺν ἀμφιπόλῳ τῇ γεωργίᾳ συνεσόμενος. Perit vocabulum inter ἐπείγου et σὺν ἀμφιπόλῳ. Revocari facile poterit ex pag. 465 e. ὁ δὲ Λαέρτης εἰκοσιν ἔτη καθ' αὐτὸν ἐν ἀγρῷ διαιτώμενος

ΓΡΗΙ σὺν ἀμφιπόλῳ: ἢ οἱ βρῶσιν τε πόσιν τε παρτίθει.

sic enim legendum pro παρτίθει. In eodem Homeri loco nunc ludens dixerat: εἰς ἀγρὸν ἐπείγου ΓΡΗΙ σὺν ἀμφιπόλῳ τῇ γεωργίᾳ συνεσόμενος.

Pag. 800 c. οὐ γὰρ εὐμεταχειρίζον οὐδὲ ῥᾶδιον ἄλῶναι τὴν σωτηρίαν ἄλωσιν ὑπὸ τοῦ τυχόντος ὈΧΛΟΝ. Leg. Ὁ ὈΧΛΟΣ.

Περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας.

Pag. 854 f. ἀλλὰ

δεινὸν τὸ τᾶς Πειθοῦς πρόσωπον,
ὡς Φησιν ὁ Σοφοκλῆς, — τὰς τ' ἄλλας ἀτοπίας καὶ τὸ ἦθος
ἀποκρύπτειν τοῦ συγγραφέως. Scribendum: ἀλλὰ δεινὸν
τὸ τᾶς Πειθοῦς πρόσωπον
— τὸ ἦθος ἀποκρύπτειν. Manifestum enim est δεινὸν ἀποκρύ-
πτειν coniuncta esse.

Pag. 857 b. οὕτω δὲ Φιλοβάρβαρος ἔστιν (Herodotus) ὡσε —
πᾶσιν Αἰγυπτίοις Θείότητα πολλὴν καὶ δικαιοσύνην μαρτυρήσας
ἔφ' Ἑλληνας ἀνασρέφει τὸ μῦθος τοῦτο. Ridiculum est Aegyptiis
divinitatem tribuere. Emendandum est Ὀκείότητα pietatem erga
deos. Summa enim humanae virtutis est in eo, qui ὅσιος μὲν
περὶ τοὺς θεούς, δίκαιος δὲ περὶ τοὺς ἀνθρώπους esse dicatur, cui
opponitur ὁ ἀνόσιος (ἀσεβής) καὶ ἄδικος. Saepe inter se ΘΕΙΟC
et ὈΚΙΟC in libris permutari saepius ostendimus.

Post pauca legitur: Μενέλαόν Φησιν — ἀδικώτατον ἀνθρώπων
γενέσθαι καὶ κάκιστον. Non sic Graeci loquebantur, sed ἀδικώ-
τατον ἀνθρώπων dicebant.

Pag. 857 e. καὶ οὐ τοῦτο δεινόν· ἀλλ' ἀναγαγὼν εἰς Πέρσας τὸ
Ἑρακλέους γένος κτέ. Emenda: καὶ οὐ τοῦτό πω δεινόν, καίπερ
ὄν δεινόν· ἀλλὰ, sumtum ex loco Demosthenis pag. 125. 2. καὶ
οὐχί πω τοῦτο δεινόν, καίπερ ὄν δεινόν, ἀλλὰ, multorum imita-
tione passim celebrato.

Pag. 857 f. τοῖς δὲ θεοῖς λοιδορούμενος ἐν τῷ Σόλωνος προσω-
πειῶν ταῦτ' εἶρηκεν. Scribendum προσωπῶν. Nempe προσωπεῖα
sunt τῶν τε ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, figurate ex Solonis per-
sona dicitur ἐν τῷ Σόλωνος προσωπῶν. ut pag. 871 d. τῷ τοῦ
Πυθίου προσωπῶν χρώμενος.

Pag. 858 b. τοῦτο τὸ χωρίον καλεῖται μέχρι νῦν Πιττάκιον.
Non est haec Graeca forma Πιττάκιον, sed Πιττακεῖον, ut Λια-
κεῖον, Εὐρυσκακεῖον, aliaque sexcenta: nam praeter Ποσειδώνιον,
Ἀπολλώνιον, Ἀρτεμίσιον et Διονύσιον reliqua omnia nomina hu-
iusemodi exeunt in -ΕΙΟΝ.

Pag. 858 d. τὸν δὲ ἕνα — ἐν ταῖσι Θυρεαῖσι καταχλώσασθαι ἐωυτόν. Pro absurdo verbo καταχλώσασθαι reponere ex Herodoto I. 82. κατακρησασθαι et post ἕνα insere λέγουσι.

Pag. 858 f. Ἀθηναίους τοίνυν καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων Ἴωνων ἐπαισχύνεσθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ μὴ βουλομένους ἀλλὰ Φεύγοντας Ἴωνας κεκλήσθαι. Non est Graecum Φεύγουσιν Ἴωνες κεκλήσθαι, sed vera scriptura ex Herodoto I. 143. elicienda et supplenda haec est: — τῶν ἄλλων Ἴωνων Φυγεῖν τὸ οὐνομα μὴ βουλομένους Ἴωνας κεκλήσθαι, (ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνεσθαι τοὺς πολλοὺς αὐτῶν) ἐπαισχύνεσθαι τῷ ὀνόματι.

In sqq. scribendum: διὸ τὰς γυναῖκας νόμον θεΜΕΝΑC (pro θέσθαι) ὄρκους ἐπελάσαι. ex Herod. I. 146.

Pag. 859 a. Μυτιληναίους ἐκδιδόναι παρασκευάζεσθαι τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ μισθῷ· οὐ γὰρ ἔχω γ' εἰπεῖν ἀτρεκέως. Emenda ex Herodoto I. 160. ἐπὶ μισθῷ ὀσφδῆ· οὐ γὰρ ἔχω τοῦτό γε εἶπαι ἀτρεκέως.

Pag. 860. f. Spartani poenitere se aiunt ὅτι — ἄνδρας ξείνους ἔοντας αὐτοῖσι — ἐξήλασαν ἐκ τῆς πατρίδος [τοὺς τυράννους] καὶ δήμῳ ἀχαρίστῳ παρέδωκαν τὴν πόλιν. Sine mora τοὺς τυράννους delendum est. Pugnatur enim et cum verborum compositione et cum Spartanorum sententia.

Adscripsit olim nescio quis ad ξείνους ἔοντας αὐτοῖσι. Cf. Herodotum V. 91.

Pag. 860 f. ἀντισηῖναι δὲ Κορινθίους αὐτοῖς καὶ ἀποστρέψαι Σωσικλέους διελθόντος κτῆ. Clamat sententia ἀποτρέψαι esse verum, sed τρέψαι et σρέψαι in simplici et in compositis confunduntur ubique locorum. Sententia cuiusque loci quid sit scribendum declarat. Corinthii Lacedaemonios ab eo consilio revocantur Graece dicitur ἀποτρέπειν τινός, non ἀποσρέφειν.

Pag. 861 b. ἂς μὲν Ἀθηναῖοι ναῦς ἐξέπεμψαν Ἴωσι τιμωροὺς ἀποσᾶσι βασιλέως ἈΡΧΕΚΑΚΟΤC τολμήσας προσειπεῖν. Eximiam et unice veram lectionem solus Plutarchus nobis conservavit. Apud Herodotum nunc editur V. 97. Ἀθηναῖοι — ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποσεῖλαι βοηθούς Ἴωσι. — αὐταὶ δὲ αἱ νέες ἈΡΧΗ

ΚΑΚΩΝ ἐγένοντο Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροισι. Herodotus scripserat Ἄρχεῖ κακοὶ ἐγένοντο imitatus Homerum Iliad. E. 63.

ὅς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας εἴσας ἀρχεκάκους, αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γέγοντο.

Pag. 861. d. ἤδη γὰρ ὡς * * * περὶ τὴν Ἰωνίαν συγκεχυμένην — Κυπρίους — κατεναυμάχησαν. Supple et emenda: ὡς ἘΠΤΘΟΝΤΟ ΤΑ περὶ τὴν Ἰωνίαν συγκεχυμένα.

Pag. 861. f. ἀδύνατα δέ σφι τὸ παραυτίκα ποιέειν ταῦτα οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἰσαμένου τοῦ μηνὸς (ἐνάτη)· ἐνάτη δ' οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν οὐ πλήρους ἐόντος τοῦ κύκλου. In his ἐνάτη de coniectura interpositum est aut ex Herodoto VI. 106. ubi est in libris: ἦν γὰρ ἰσαμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν ΜΗ οὐ πλήρους ἐόντος τοῦ κύκλου. Sed si quis hoc ageret sentiet inepte dici et coniungi εἰνάτη δὲ μὴ οὐ πλήρους ἐόντος τοῦ κύκλου. Quid multa? Corrigendum est: ἦν γὰρ — εἰνάτη, Οἱ δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν. Spartani ita dicebant: οὐκ ἔξιμεν πρὶν ἂν πλήρης ὁ κύκλος ἦ, hanc enim vim habet μὴ οὐ πλήρους ἐόντος τοῦ κύκλου. Nonne ridiculum est dicere: οὐκ ἔξιμεν τῇ ἐνάτῃ πρὶν ἂν πλήρης ἦ ὁ κύκλος? Haec ipsa tamen inest in vulgata lectione sententia.

Pag. 862. a. locus est obscurus et impeditus, cuius si non veram scripturam at sententiam saltem excogitare possumus. Plutarchus pro certo et explorato ponit ad Marathonem esse pugnatum ἔκτη Βοηδρομιῶνος ἰσαμένου idque non uno loco diserte testatur. Primum in hoc ipso libro pag. 861. f. Spartani (inquit) οὐ μόνον ἄλλας μυριάς ἐξόδους καὶ μάχας πεποίηται μηνὸς ἰσαμένου μὴ περιμεινάντες τὴν πανσέληνον, ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς μάχης ἔκτη Βοηδρομιῶνος ἰσαμένου γενομένης ὀλίγον ἀπελείφθησαν. Similiter de gloria Atheniensium pag. 349. f. ἔκτη μὲν ἰσαμένου Βοηδρομιῶνος εἰσέτι νῦν τὴν Μαραθῶνι νίκην ἡ πόλις ἑορτάζει, ἔκτη δὲ μεσοῦντος οἰνοχοεῖται τῆς Χαβρίου περὶ Νάξου ἐπινίκια ναυμαχίας. et in vita Camilli cap. 19. Πέρσαι μηνὸς Βοηδρομιῶνος ἔκτη μὲν Μαραθῶνι, τρίτη δ' ἐν Πλαταιαῖς ἄμα καὶ περὶ Μυκάλην ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, Itaque Plutarchus ridet Herodotum, qui quum septo die esset debella-

tum die ποιο narrat ab Lacedaemoniis auxilium esse petitum, et iocose addit: εἰ μὴ μετὰ τὸ νικῆσαι τοὺς πολεμίους Ἀθηναῖοι μετεπέμποντο τοὺς συμμάχους. Vide nunc quam vitiose scriptum sit paullo ante: *haec si Herodotus Atheniensibus recitasset* (ut fama ferebat) οὐκ ἂν περιεῖδον ἐνάτη τὸν Φειδιππίδην παρακαλοῦντα Λακεδαιμονίους ἐπὶ τὴν μάχην Ἐκ τῆς μάχης γεγενημένον καὶ ταῦτα δευτεραῖον, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀφίγμενον. Sententia necessario haec fuit: ἘΝΑΤΗ παρακαλοῦντα ἐπὶ τὴν μάχην τὴν ἘΚΤΗ γεγενημένην, et sic demum potuit iocari „sibi forte Athenienses post victoriam sociorum auxilia arcesserant“.

Patriae amore occaecatus Plutarchus et δουλεύων τῇ ὑποθέσει iuveniliter in hac refutatione exsultat. Non cogitavit autem quanta esset diversitas et confusio in Calendariis diversis, quibus Graeciae civitates uterentur. Unus et idem dies Spartaee ἂν Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτη Φθίνοντος et Athenis Ἐλαφιβολιῶνος ἕκτη Φθίνοντος. Thucydides V. 19. cf. IV. 118 sq.

Luculentum imprimis huius rei exemplum est in vita *Aristidis* cap. 19. 38. *ρυσγνatum est ad Plataeas*, inquit, τῇ τετράδι τοῦ Βοηρομιῶνος ἰσαμένου κατ' Ἀθηναίους, κατὰ δὲ Βοιωτοὺς τετράδι τοῦ Πανέμου Φθίνοντος, τὴν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀνωμαλίαν οὐ θαυμάσιον, ὅπου ΚΑΙ ΝΤΝ διηκριβωμένων τῶν ἐν ἀστρολογίᾳ μᾶλλον ἄλλην ἄλλοι μηνὸς ἀρχὴν καὶ τελευτὴν ἄγουσιν, sed haec Plutarchus aetate grandior scripsit, illa *fervidue iuventa* et (ut adolescentes solent) σκυλάκων τρόπον τὸν Ἡρόδοτον σπαμάττων.

Pag. 862 d. αἰτίην δ' ἔσχον Ἀθηναίοισιν ἐξ Ἀλκμεωνιδῶν μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι. Emenda ex Herodoto VI. 115. αἰτίη δὲ ἔσχε ἘΝ Ἀθηναίοισι.

Pag. 862 e. αἴρεται μὲν ἀσπίς — ἐπιπλέουσι δὲ ταῖς Ἀθήναις — αἱ δὲ πρῶτοι καὶ δοκιμώτατοι τῶν ἀνδρῶν *** ἀπεγνωνότες τὴν πόλιν. Lacuna sic videtur explenda: — τῶν ἀνδρῶν ΠΡΟΔΙΔΟΑCIN ἀπεγνωνότες.

Post pauca legendum: „ἀνεδείχθη μὲν γὰρ ἀσπίς καὶ τοῦτο

οὐκ ἔστιν ἄλλως εἰπεῖν" Φησὶν, Ὡς αὐτὸς ἰδών. In libris ὡς omissum est.

Pag. 863 c. Ἀργείους ἅπαντες ἴσασιν οὐκ ἀπειπαμένους τοῖς Ἑλλησι τὴν συμμαχίαν, ἀξιώσαντας δὲ, ὡς ἂν μὴ Λακεδαιμονίοις ἐχθίσι καὶ πολεμιωτάτοις οὖσι ποιοῦντες αἰεὶ τὸ προστασσόμενον ἔπωνται καὶ τοῦτο ἄλλως οὐκ ἦν. Non potest hic locus intelligi: nec mirum, magna lacuna post ἀξιώσαντας δὲ necessariam sententiae partem absorbsit, quam ex Herodoto supplere non est difficile. *Argivi arma cum Graecis consociare non recusarunt sed postularunt (ἠξίωσαν δέ) ***.* Quid igitur postularunt? Respondet Herodotus VII. 148. § 3. Haec igitur ipsa exciderunt: *pacem sibi in annos XXX cum Lacedaemoniis componi et dimidiam partem imperii in socios omnes sibi tribui.*

Nunc demum intelliguntur reliqua ὡς ἂν μὴ — ἔπωνται ne semper Spartanorum signa sequerentur, idque alio pacto fieri non posse.

Pag. 864 c. διηγούμενος δὲ ὅτι — Ἀμεινοκλῆς — ὠφελήθη μεγάλως — οὐδὲ τοῦτο ἄδηκτον παρήκεν. imo vero οὐδὲ τοῦτον. Proprie δάκνειν τινά et mordere de maledico usurpantur.

Pag. 864 c. Ἀριστοφάνους δὲ τοῦ Βοιωτοῦ γράψαντος ὡς χρήματα αἰτήσας οὐκ ἔλαβε παρὰ Θεβαίων — ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐστὶ τεκμήριον, ὃ δὲ Ἡρόδοτος τῷ Ἀριστοφάνει μεμαρτύρηκε, δι' ὧν τὰ μὲν ψευδῶς, τὰ δὲ δια***, τὰ δὲ ὡς μισῶν καὶ διαφερόμενος τοῖς Θεβαίοις ἐγκέκληκεν. Primum supplendum vocabulum necessarium ὃ δὲ Ἡρόδοτος ΑΥΤΟC τῷ Ἀριστοφάνει μεμαρτύρηκεν. Deinde explendum, τὰ δὲ διαΒΟΛΩC, τὰ δὲ κτέ. ut apud Thucydidem VI. 15. καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη.

Addit bonus Aristophanes etiam aliud quid. -- χρήματα μὲν αἰτήσας οὐκ ἔλαβε παρὰ Θεβαίων, ἐπιχειρῶν δὲ τοῖς νέοις διαλέγεσθαι καὶ συσχολάζειν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐκωλύθη δι' ἀγροικίαν αὐτῶν καὶ μισολογίαν, sed ne dicam plane ab Herodoti persona abhorrere ut Pythagorae instar *coetus iuvenum studii aemulantium haberet*, non poterat in tota Graecia deteriores discipulos quam Thebis invenire. Notum est dictum Alcibiadis

αυλούντων οὖν Θηβαίων παῖδες, οὐ γὰρ ἴσασι διαλέγεσθαι, apud Plutarchum in vita Alcib. 2. 27.

Animadvertete etiam quam manifesta calumnia Plutarchus utatur: *Herodotus* (inquit) *Thebanos odit, mendacia et calumnias in Thebanos effundit*, ERGO apparet eum a Thebanis pecuniam petiisse ac nihil accepisse. Plutarchum etiam nunc aetas iuvenilis et patriae amor transversum egit. Ponit primum pro certo *Herodotum Thebanos odisse*, quod nulla idonea ratione nititur. Herodotus Thebanis et Plutarcho iniucunda scribit, sed vera. Quod deinde ex eo collegit *Herodotum ob pecuniam sibi negatam Thebanis maledixisse*, mera calumnia est et refutatione indigna.

Pag. 865 a. Λακεδαιμονίους μὲν μουνωθέντας — τυχὸν ἂν Φησιν ἰμολογίῃ χρῆσθαι πρὸς Ξέρξεα. Scrib. ὁμολογίῃ χρῆσθαι. Herod. VII. 139. ἢ ταῦτα ἂν ἔπαθον ἢ — ὁμολογίῃ ἂν ἐχρήσαντο πρὸς Ξέρξεα.

Pag. 866 b. Λεωνίδας πρὸς τὸν εἰπόντα παντελῶς ὀλίγους ἐξάγειν αὐτὸν ἐπὶ τὴν μάχην Πολλοὺς μὲν, ἔφη, τεθνηξομένους. Ut intelligi possit scribendum: πολλοὺς μὲν (οὖν add.) ὦς τεθνηξομένους. „Imo vero multos, inquit, utroque morituros”.

Pag. 866 d. οὐ γὰρ μόνον Ξέρξης, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ Λεωνίδας μασιγοφόρους εἶχεν ἐπομένους, ὅφ' ὧν οἱ Θηβαῖοι παρὰ γνάμην ἠναγκάζοντο [μασιγούμενοι] μάχεσθαι. Quis non sentit molestum et importunum participium expungi oportere?

Pag. 866 f. Thessalos Thebanis infestos fuisse narrat ὅτι τῆς Ἑλλάδος αὐτοὺς κρατοῦντας ἄχρι Θεσπιῶν ἘΝΑΓΧΟΣ ἐξήλασαν μάχῃ περιγεγόμενοι καὶ τὸν ἄρχοντα Λατταμύαν ἀποκτείναντες. Fallitur Plutarchus quum haec *purper* (ἔναγχος) accidisse scribit ut esset recens ira. Meliora dedit in vita *Camilli* cap. 19. Βοιωτοῖς Ἰπποδρομίου μηνός — ἰσαμένου πέμπτη δύο λαβεῖν συνέβη νίκας ἐπιφανεστάτας, αἷς τοὺς Ἕλληνας ἠλευθέρωσαν, τὴν τε περὶ Λεῦκτρα καὶ τὴν ἐπὶ Κερησσῶ ταύτης πρότερον ἔτεσι πλείοσιν ἢ ΔΙΑΚΟΚΙΟΙΣ ὅτε Λατταμύαν καὶ Θεσσαλοὺς ἐνίκησαν.

Si insignis victoria de Thessalis circa annum 575 reportata

est (annis *plus quam ducentis* ante victoriam Leutricam anno 371) consequitur *centum prope modum annis* ante eam rem esse gestam neque recens id odium aut iram esse potuisset.

Pag. 867 *ο*. *τρηχέως δὲ περιεΝΕΧθέντες* — *δρησμὸν ἐβούλευον*. Indocti scribae error est *περιενεχθέντες* pro *περιεφθέντες*. Frequens admodum est apud Herodotum *τρηχέως περισπεῖν* (*παλε παλεατε*) et *τρηχέως περιεφθῆναι*. Contra *δρησμὸν ἐβούλευον* rectius dicitur quam quod apud Herodotum est *ἐβουλεύοντο*.

Pag. 868 *δ*. reprehendit Herodotum *Θούριον μὲν ὑπὸ τῶν ἄλλων ΝΟΜΙΖόμενον, αὐτὸν δὲ Ἀλικαρνασέων περιεχόμενον*. Emenda: *ἽΟΝΟΜΑΖόμενον*, non erat enim haec Graecorum *opinio*, sed constabat inter omnes, unde etiam multi pro *Ἡροδότου Ἀλικαρνησέος ἱστορίας ἀπόδειξις ἥδε ΜΕΤΕΓΡΑΦΟΝ Ἡροδότου Θουρίου*. *Μετώκησε γὰρ εἰς Θουρίους καὶ τῆς ἀποικίας ἐκείνης μετέσχε*. Plutarchus *de exsilio* pag. 604 *f*.

Ex iis quae leguntur pag. 869 *α*. locus Herodoti emendari potest. Legitur apud Plutarchum: *Νάξιοι τρεῖς ἐπεμφαν τρηήρεις συμμάχους τοῖς βαρβάροις, εἷς δὲ τῶν τριηράρχων Δημόκριτος ἜΠΕΙΞΕ τοὺς ἄλλους ἐλίσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων*. apud Herodotum VIII. 46. *Νάξιοι δὲ παρείχοντο τέσσαρας ἀποπεμφθέντες μὲν ἐς τοὺς Μήδους — ἀλογήσαντες δὲ τῶν ἐντολέων ἀπίκατο ἐς τοὺς Ἑλληνας Δημοκρίτου ΣΠΕΤσαντος ἀνδρὸς τῶν ἀσῶν δοκίμου, ubi ΠΕΙσαντος verum est*.

Pag. 869 *δ*. *οἱ Νάξιων ὄρογράφοι λέγουσι καὶ πρότερον Μεγαβάτην ἀπώσασθαι — καὶ Δᾶτιν αὐθις τὸν στρατηγὸν ἐξελάσαι καταπρήσαντα ποιῆσαι κακόν*. Manifestam lacunam in hanc ferme modum probabiliter sarcias: *καταπρήσαντα (μὲν τὴν πόλιν, ἄλλο δ' οὐδὲν δυνηέντα) ποιῆσαι κακόν*. Veriora de Naxiis tradidit Herodotus VI. 96.

Pag. 870 *δ*. *ἀλλ' ὃ μὲν ἐψευσαι λόγος ἡμῖν οὐδεὶς· ἃ δὲ τ**** ψευσαι μόνον ἐξετάζομεν*. Legendum: *ἀλλ' ὅτι μὲν ἐψευσαι, et supplendum: ἃ δὲ τ(ὸν Κορινθίων καὶ τῶν Θηβαίων κατέ)-ψευσαι μόνον ἐξετάζομεν*.

Pag. 870 f. ὁ Ἀδείμαντος, ᾧ πλείω λοιδορούμενος Ἡρόδοτος διατελεῖ καὶ λέγων „μοῦνον ἈΠΑΙρειν τῶν στρατηγῶν ὡς Φευξέμενον ἀπ' Ἀρτεμισίου καὶ μὴ περιμενοῦντα". Pro absurdo ἀπαίρειν restituendum ex Herodoto VIII. 15. μοῦνον ἈCΠαίρειν.

Pag. 874 b. ἡδὺς ὁ λόγος (Herodoti) καὶ χάρις ἔπεσι καὶ ΔΕΙΝότης καὶ ὦρα τοῖς διηγήμασιν. Quem non offendat δεινότης media inter χάριν et ὦραν? Verum vidit Ruhnkenius in annotatione Ms. reponens καὶ ΔΕΙΔότης, ut in sqq. βλασφημίαν ΔΕΙΟΙC καὶ ἀπαλοῖς σχήμασιν ὑποδεδυκῆσαν.

Pag. 874 c. ταῦτα καὶ κηλεῖ καὶ προσάγεται πάντας, ἀλλ' ὥσπερ ἐν ῥόδοις δεῖ ΚΑΝΘΑΡΙΔΑ φυλάττεσθαι τὴν βλασφημίαν — ὑποδεδυκῆσαν. Quid sibi vult in tali comparatione καθαρίC? Res ipsa ducit ad ὥσπερ ἐν ῥόδοις δεῖ ἌΚΑΝΘΑΝ φυλάττεσθαι, aut δεῖ ΤΑC ἌΚΑΝΘΑC φυλάττεσθαι, deinde supple ommissa (οὔτω καὶ ἐν τῇ Ἡροδότου λέξει) τὴν βλασφημίαν.

Haec sunt Plutarchi in Herodotum crimina et calumniae, quibus multo magis suam εὐήθειαν declaravit quam κακοήθειαν Herodoti, candidissimi mortalium. De oratione et verbis satis diximus, restant quaedam de rebus annotanda.

Plutarchus habebat ad manum Herodoto antiquiores λογοποιούς, et semel iterumque locum ex Charone Lampsaceno descripsit pag. 859 b. Χάρων ὁ Λαμψακηνός — ταυτὶ κατὰ λέξιν γέγραφε. „Πακτύης δὲ ὡς ἐπύθετο προσελαύνοντα τὸν στρατὸν τὸν Περσικὸν ᾤχετο Φεύγων ἄρτι μὲν εἰς Μυτιλήνην, ἔπειτα δὲ εἰς Χίον· καὶ αὐτοῦ ἐκράτησε Κύρος." et pag. 861 d. τοῦ Λαμψακηνοῦ Χάρωνος — γράφοντος κατὰ λέξιν. „Ἀθηναῖοι δὲ εἴκοσι τριήρεσι ἐπλευσαν ἐπικουρήσοντες τοῖσι Ἴωσι καὶ ἐς ΣάρδιC ἐστρατεύσαντο καὶ εἶλον τὰ περὶ ΣάρδιC ἅπαντα χωρὶς τοῦ τείχεος τοῦ βασιλεῖου· ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπαναχωροῦσι ἐς Μίλητον." Non pugnant haec cum Herodotea narratione, ut Plutarchus opinatur, sed quae Herodotus copiose et luculenter memoriae prodidit ea exiliter et ieiune Charon retulerat in annales.

Quidquid Plutarchus novi attulit, quod apud Herodotum non legatur, nihil est in iis quod veri speciem habeat et sunt etiam nonnulla plane absurda. In illis ponam τὸ μέγα καὶ αἰδιμον

κατόρθωμα Eretriensium pag. 861. b., qui insignem ~~victoriam~~ navalem reportarunt deinde impetum in Sardes fecerunt, Artaphernem in arce obsederunt, Miletum obsidione liberarunt et tandem πλήθους ἐπιχυθέντος αὐτοῖς ἀπεχώρησαν. Haec igitur dolo malo Herodotus silentio pressisse arguitur. Sed narrare non poterat quae numquam gesta essent, neque eodem tempore Artaphernes in arce Sardia obsidebatur ab Ionibus et a Persis Miletus. Habeat sibi haec bonus Λυσανίας ὁ Μαλλώτης, unde haec Plutarchus sumserat.

Quis non statim intelligit fabulosum esse somnium Leonidae pag. 865. f. Thebis in fano Herculis, in quo nemo umquam pernoctaverat. Perspicuum est fabellam hanc post Leuctricam victoriam esse natam. Aliquanto etiam absurdior fabula est et puerilis pag. 866. a. de morte Leonidae: Leonidas undique circumventus cum suis irrumpit in castra Persarum ut regem in praetorio occiderent ibique oppeterent mortem. Obvium quemque obtruncant aut fugant, sed rex reperiri non potuit: ἐπεὶ δ' οὐχ ἠύρισκετο βασιλεὺς ἐν ἀχανεῖ στρατεύματι — πλανώμενοι μὲν — διεφθάρησαν. Haec (si Plutarcho credimus) narrare Herodotus debuerat. Cur non fecerit mihi perspicere videor.

Sed sunt alia etiam longe absurdiora. Leonidas Sparta proficiscens pag. 866. b. ad certam mortem sibi et omnibus contendere videtur. „Paucos ducis” dixit aliquis; πολλοὺς μὲν (οὖν add.), ἔφη, ὡς τεθνηξομένους. Quaerit ex eo uxor εἴ τι λέγοι. Cui ille: ἀγαθοῖς γαμῆσθαι καὶ ἀγαθὰ τίκτειν. Haec omnis consternatio animorum et desperatio de nihilo ficta est. Magna contra omnes tenebat spes et fiducia ὅτι σφι εἶη δεινὸν οὐδέν· οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἀλλ' ἄνθρωπον (Herod. VII. 203).

Praemittebatur Leonidas cum paucis propter ferias, quibus praeractis reliqui omnes πανδημεῖ essent secuturi et nemo suspicabatur ad Thermopylas tam cito debellatum fore (Herod. VII. 206.)

Quod autem prorsus absurdum et ridiculum est nunc dicam. Ἀγῶνα μὲν γὰρ ἐπιτάφιον αὐτῷ ἠγωνίσαντο πρὸ τῆς ἐξόδου καὶ τοῦτον ἐθεῶντο πατέρες αὐτῶν καὶ μητέρες. Cur non et filii spectatum admissi? namque Herodotus auctor est VII. 205. trecentos esse delectos τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἔόντες.

Quid ego nunc verba perdam ut demonstrum nihil his *ludis funebribus*, (quos spectabant illi ipsi in quorum honorem committebantur) excogitari posse absurdus? Haec tamen Plutarchus serio et graviter nobis narrat, et sunt qui haec aequo animo legant, fortasse etiam admirentur.

Quo tempore in Graecia desipiente *τοσοῦτον ἦν σκότος πρὸ τῆς ἀληθείας*, natae sunt etiam fuites fabulae de Herodoti avaritia et perfidia. Quum pleraque omnia et omnes essent venales et nil sine largitione et nummis agebatur, suspicabantur angusti animi homines Herodotum quoque pretio alios laudare, reprehendere alios. Est eques Romanus natus in Gallia incerto nomine, qui notissimam *Corinthiacam* orationem scripsit, ubi legitur Tom. II. pag. 103. Reisk. *ἤκε δὲ καὶ Ἡρόδοτος ὁ λογοποιὸς ὡς ὑμᾶς λόγους φέρων Ἑλληνικοὺς ἄλλους τε καὶ Κορινθίους εὐδέκω ψευδεῖς, ἀνθ' ὧν ἤξιου παρὰ τῆς πόλεως μισθὸν ἄρτυσθαι. διαμαρτῶν δὲ (καὶ del.) τούτου· οὐ γὰρ ἤξιον οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι δόξαν ἀγοράζειν· μετεσκευάσεν ἐκεῖνα ἅ πάντες ἐπιστάμεθα τὰ περὶ τὴν Σαλαμίνα καὶ τὸν Ἀδείμαντον.* Haec quidem fabula Plutarchum fugit, qui habet alia similia perinde absurda. *Herodotus sumptis laudibus extulit Athenienses, sed non gratis: erat τῶν Herodotum κολακεύσαντα τοὺς Ἀθηναίους ἀργύριον πολὺ λαβεῖν παρ' αὐτῶν pag. 862. a.* Hanc quidem *διαβολὴν* Plutarchus non admittit, quia se putabat gravem Herodoti errorem in temporum ratione deprehendisse, quem quilibet Atheniensis statim animadvertere potuisset; unde collegit *Herodotum suas historias Athenis non recitasse* neque adeo ab iis mercedem flagitasse. Et tamen repertus est historicus, qui protulit Anyti *ψήφισμα*, quo decem talenta Herodoto publice dono darentur pag. 862. b. Sed a Thebanis petiit pag. 864. c. *χρήματα μὲν αἰτήσας οὐκ ἔλαβε παρὰ Θεβαίων, ἐπιχειρῶν δὲ τοῖς νέοις διαλέγεσθαι καὶ συσχυλάζειν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐκωλύθη.* Quo tandem nomine a Thebanis pecuniam flagitavit, quibus proditae Graeciae notam inussit sempiternam? et quo modo cum Thebana iuventute disserere voluit ad literas et omnem philosophiam frigente? Haec omnia sunt *πλάσματα* recentiorum; qui neque Herodoti ingenium neque Herodoteae aetatis indolem cognitam et perspectam habebant.

Qui Herodoto fidem detrectant opponere ei solent Simonidem, egregium poetam, sed hominem avarum et venalem et si quis pretium dedisset laudes aut veras carmine augentem aut falsas de suo fingentem.

Aperte id confitetur auctor *Corinthiacae* pag. 109. Tom. II. Reisk. ἐν Σαλαμῖνι δὲ ἤρριψουσιν (*Corinthiῶν*) καὶ τῆς νίκης αἰτίοι (Leg. αἰτιώτατοι) κατέβησαν. Ἡροδότῳ γὰρ ΟΤ ΠΡΟΨΕΧΩ ἀλλὰ τῷ τάφῳ καὶ τῷ Σιμωνίδῃ, ὃς ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῖς νεκροῖς τῶν Κορινθίων τεθαμμένοις ἐν Σαλαμῖνι.

Ἦ ξεῖν', εὐδρόν ποτ' ἴναίομεν ἄστυ Κορίνθου,
 νῦν δ' ἄμ' Αἰάντος νᾶσος ἔχει Σαλαμῖς.
 βεῖτα δὲ Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἑλόντες
 καὶ Μήδους ἱερὰν Ἑλλάδα βυσάμεθα.

Nihil impedit quo minus Adimantus et Corinthii ex turpi fuga revocati et naves Phoenissas aliquot ceperint et nonnullos ex suorum numero amiserint, ut non mentiatur Simonides, sed verissima tamen fama est, quam Herodotus ab Atheniensibus acceptam ad posteritatis memoriam propagavit. Sed manifesto mentitus est Simonides quum in Adimanti monumento inscriberet:

οὗτος Ἀδειμάντου κείνου τάφος, οὗ διὰ βουλάς
 Ἑλλάς ἐλευθερίας ἀμφέθετο σέφανον.

in *Corinthiaca* pag. 109. et apud Plutarchum pag. 870. f. (ubi mendose legitur ὃν διὰ πᾶσα pro οὗ διὰ βουλάς). Manifesto mentitur iterum Simonides apud Plut. pag. 869. d.

Δημόκριτος ΤΡΙΤΟΣ ἤρχε μάχης ὅτε παρ Σαλαμῖνα
 Ἑλλήνες Μήδοις σύμβαλον ἐν πελάγει.
 πέντε δὲ νῆας ἔλεν δῆμων, ἕκτην δ' ὑπὸ χεῖρα
 βύσατο βαρβαρικὴν Δωριδ' ἀλίσκομένην.

Potuit Democritus quinque hostium naves capere et sextam ex barbarorum manibus eripere, sed *τίνες ἦσαν οἱ ἄρξαντες τῆς μάχης* verius Herodotus narravit VIII. 84. et 93.

Non est hoc magno opere poetis vitio vertendum si quando de magnis maiora loquantur et veris falsa misceant, sed ostendendum est illis, qui disertis gravium et prudentium historicorum testimoniis carmina poetarum opponunt et non dubitant dicere: Ἡροδότῳ οὐ προσέχω ἀλλὰ Σιμωνίδῃ.

Pag. 943. *δ.* γεύονται χαρᾶς ὡς οἱ τελούμενοι — μετ' ἐλπίδος ἸΔΙΑC ἔχουσιν. Legendum μετ' ἐλπίδος ἩΔΘΙΑC.

In sqq. ἐνίας δὲ καὶ τῶν ἐκεῖ περὶ τὰ κάτω τρεπομένας — ὄρωσι καταδυομένας. Optime Madvig. *Adv. Crit.* pag. 27. περὶ κάτω τρεπομένας correxit. Cf. quae de antiqua locutione περὶ κάτω τρέπειν et περὶ κάτω τρέπεσθαι diximus in *Var. Lect.* pag. 90.

Accedat locus ex Damascii *vita Isidori* in Photii *Bibliotheca* pag. 337. *δ.* 1. Bekk. τὸ ὑψηλόου καὶ τελεσιουργὸν εἶχεν οὐ περὶ [τὰ] κάτω σρεφόμενον, ἀλλ' εὐθύς ἀναθρῶσκον κτέ.

Pag. 959. *δ.* χαριζόμενος καὶ συννεαρίζων τοῖς μειρακίοις. Non est Graecum συννεαρίζων sed συννεάζων, ut in Euripidis fragmento apud Stobaeum *Floril.* 71. 7.

καὶ συννεάζων ἠδὲ παῖς νέω πατρί.

Pag. 985. *α.* ἐν τῷ μεταξύ Νάξου καὶ Πάρου πορθμῶ τῆς νεῶς ἀνατραπέισης — ἐξενεχθῆναι τῆς ΣΙΚΤΝΘΟΥ κατὰ σπηλαίου. Situs locorum declarat olim ΣΙΚΙΝΟΥ scriptum fuisse, quae insula illi freto est proxima.

Pag. 995. *α.* οὐδενὶ γὰρ ἔοικε τὸ ἀνθρώπου σῶμα τῶν ἐπὶ σαρκοφαγίᾳ γεγυότων. — οὐ κοιλίας εὐτονία καὶ πνεύματος θερμότης Τρέψαι καὶ κατεργάσασθαι δυνατὴ τὸ κρεῶδες. Mendum est in τρέψαι. Requirit sententia *concoquere*, itaque simplicissima mutatione scribendum Πέψαι. cf. locum in *vita Eutepis* cap. 12. τὰς δὲ κριθὰς ἐνέβαλλον αὐτοῖς (equis) ἐπτισμένας ἵνα κατεργάζωνται θᾶττον καὶ ΠΕΤΤΩCΙ βέλτιον.

Pag. 1059. *α.* ὑπὸ τοιούτων ἐγὼ λόγων διακεκαυμένος ἔωθεν σβεστήρων δέομαι. Vocabulum σβεστήρ obiter ex *Lexicis* eximendum. Scriptum erat de mora σβεσ^{των}, quod significat σβεστηρίων, ut omnes loquuntur.

Pag. 1089. *δ.* οὐ γὰρ εἰκὸς εἶναι μέγα τῆς ἡδονῆς τὸ μνησκουόμενον εἰ μικρὸν ἐδόκει τὸ παρόν, οὐδὲ οἷς CTNΘΦΘΡετο μετρίως

γιγνωμένοις ὑπερχαίρειν γενομένων. Sententia poscit: οἷς ΕΤΦΡΑΙ-
Νετο μετρίως.

Pag. 1095. d. εἰ δὲ Πτολεμαῖος ὁ πρῶτος συναγαγὼν τὸ Μουσεῖον
τούτοις CYNέτυχε τοῖς καλοῖς καὶ βασιλικαῖς παραγγέλμασιν ἄρ'
οὐκ ἂν εἶπε τοῖς Σαμίοις, ὦ Μοῦσα τίς ὁ φθόνος; Scribendum
'ΕΝέτυχε et, ἄρ' οὐκ ἂν εἶπε·

Τοῖς Σαμίοις, ὦ Μοῦσα, τίς ὁ φθόνος;

Pag. 1096. c. τὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἐκεῖνό μοι δοκοῦσι καὶ τὸν
ἔρωτα ποιεῖν ἐπιλαυθάνεσθαι τοσοῦτον ἠδονῇ κρατοῦσαι. Erat
in vetere Codice TONEPΩΤΑ, id est τὸν ἐρῶντα, quod repo-
nendum. Xenophontis locus est in *Cyregel.* V. 33. οὕτω δ'
ἐπίχαρὶ ἐστὶ τὸ θηρίον (*λερμῶ*) ὥσε οὐδεὶς ὄσις οὐκ ἂν ἰδὼν ἰχνεύ-
μενον — ἐπιλάβοιτ' ἂν εἰ του ἐρῶν.

Pag. 1097. c. in Epicuri epistola: Δαίῳς τε καὶ μεγαλοπρεπῶς
ἐπεμελήθητε ἡμῶν. Pro monstroso δαίῳς emendandum δαψιλῶς.

Pag. 1098. b. ἐνταῦθα κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ἐξείργομαι γνώ-
μην εἰπεῖν ὅτι τῷ πρακτικῷ βίῳ τὸ ἠδὺ πλέον ἢ τὸ καλὸν
ἐστίν. Non est alius locus Herodoti celebratior et omnibus notior
quam VII. 139. ἐνθαῦτα ἀναγκαίῃ ἐξείργομαι γνώμην ἀποδέξασθαι
ἐπίφθονον μὲν — ὁμῶς δὲ — οὐκ ἐπισχῆσω, in quo nunc Plu-
tarchus iocatur quasi et ipse dicturus aliquid cum plurimorum
opinionē pugnans, nempe ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ etiam plus *sa-
nitatis* inesse quam *gloriae*. Scribendum autem τὸ ἠδὺ πλέον ἢ
τὸ καλὸν ὡς ἐστίν. Erat autem communis hominum opinio
hanc vitam *laboriosam* esse magis quam *iucundam*. Pergit ita
dicere: μαρτυρεῖ δὲ μοι καὶ Ἐπαμεινώνδας εἰπὼν, ὡς φασιν,
ἠδιστον αὐτῷ γενέσθαι τὸ τοὺς γονεῖς [ζῶντας] ἐπιδεῖν τὸ ἐν
Λεύκτροις τρῶπαιον [αὐτοῦ στρατηγούντος]. Duo inficeta addita-
menta vides. Ἐπιδεῖν non nisi de vivis poni potest, qui aut
insignem aliquam calamitatem aut singularem quandam felici-
tatem experti sunt, et τὸ ἐν Λεύκτροις τρῶπαιον satis apud
omnes celebratum erat ut esset frigidum addere ab Epaminonda
esse positum.

Ironice utitur Plutarchus verbo ἐπιδεῖν in vicinia ubi scribit:

Epicuri mater τὸν υἱὸν ἐπεῖδεν εἰς τὸ κηπίδιον ἐνδεδυκότα καὶ — παιδοποιούμενον ἐκ τῆς Κυζικηνῆς ἑταίρας, id est matri Epicuri obigit illa singularis felicitas ut videret filium cet.

Pag. 1099. c. τί γὰρ ἂν λέγοι τις Ἐπαμεινώνδαν οὐκ ἐβελήσαντα δειπνεῖν ὡς ἑώρα πολυτελέστερον τῆς Οὐσίας τὸ δεῖπνον, ἀλλ' εἰπόντα πρὸς τὸν Φίλον· ἐγὼ σε ὤμων ΘΕΙΝ, οὐχ ὑβρίζειν. Rectissime Valckenarius in annotatione Ms. emendavit: πολυτελέστερον τῆς Θυσίας τὸ δεῖπνον.

Post pauca: (*Alexander*) Φιλόξενον γράψαντα περὶ παίδων καλῶν εἰ πριεῖται μικρὸν ἐδέησε τῆς ἐπιτροπῆς ἀποστῆναι. Pro barbaro forma πριεῖται reponendum: εἰ πρίηται et ἀποσῆται pro ἀποσῆναι.

Pag. 1100. b. ὥσπερ [ὑπὸ λιμοῦ] τὰ σώματα τροφῆς μὴ παρούσης ἀναγκάζεται παρὰ φύσιν ὑφ' αὐτῶν τρέφεσθαι. Frigide et inepte bis idem dicitur.

Pag. 1101. f. latet octonarius veteris poetae:
καὶ παχυσκελῆς ἀλετρις πρὸς μύλην κινουμένη.

Pag. 1102. b. Verissime Posidonius apud Ciceronem *de Natura Deorum* I. 44. disseruit „*illos esse deos Epicuro videri; quaeque is de diis immortalibus dixerit invidiae detestandae gratia dixisse.*” et Cicero ipse *de Nat. Deor.* I. 30. „*video nonnullis videri Epicurum, ne in offensionem Atheniensium caderet, verbis reliquisse deos, re sustulisse.*” et ibid. III. 1. „*Epicurus — negare deos esse non audet, ne quid invidiae subeat aut criminis.*” Plinius etiam Plutarchus l.l. (*Epicureus ὑποκρίνεται εὐχὰς καὶ προσκυνήσεις οὐδὲν δεδόμενος ΔΙΑ ΦΟΒΟΝ ΤΩΝ ΠΟΛΛΩΝ καὶ φθέγγεται φωνὰς ἐναντίας οἷς φιλοσοφεῖ καὶ θύων μὲν ὡς μαγεῖρω παρέστηκε τῷ ἱερεῖ σφάττοντι, θύσας δὲ ἄπεισι λέγων τὸ Μενανδρεῖον·*
ἔθουον οὐ προσέχουσι οὐδὲν μοι θεοῖς.

Epicurei ἀσεβείας crimen sedulo vitantes et adorabant deos et precabantur et rem divinam faciebant (nonnumquam et sa-

cerdotio fungebantur)¹⁾ δεδιότες καὶ ταρραττόμενοι μὴ Φανεροὶ γένωνται ΤΟΤΣ πολλοῦΤΣ παραλογιζόμενοι καὶ Φενακίζοντες, ubi legendum: Φανεροὶ γένωνται ΤΟΙΣ πολλοῖΣ. Deinde Plutarchus ita pergit: ἐφ' οὗς καὶ τὰ περὶ θεῶν καὶ Θεϊότητος αὐτοῖς βιβλία συντέτακται.

ἐλικτὰ κούδὲν ὑγιᾶς ἀλλὰ πᾶν πέριξ.

ἀμπεχομένοις καὶ ἀποκρυπτομένοις ΔΙΑ ΦΟΒΟΝ ἅς ἔχουσι δόξας. In his mendosum est Θεϊότητος pro quo Ὀσιότητος est reponendum. Diserte memorat Diogenes Laërt. X. 26. Epicuri scripta enumerans librum περὶ θεῶν περὶ (leg. καὶ) Ὀσιότητος. et Cicero *de Nat. Deorum* I. 44. „est etiam liber Epicuri de sanctitate. *Ludimur ab homine non tam facelo quam ad scribendi licentiam libero. Quae enim potest esse sanctitas si Diis humana non curant?*” et iterum I. 41. „at etiam de sanctitate [de pietate adversus deos] *libros scripsit Epicurus. At quo modo in his loquitur? ut Coruncanium aut Scaevolam [pontifices maximos] te audire dicas.*” in quo loco duplex emblemata vides utrumque perabsurdum. Nonne risum movet admoneri illos auditores Coruncanium et Scaevolam *pontifices maximos* fuisse?

Pag. 1108. a. Plato ad Speusippum ita dicit: σὺ τοίνυν παραλαβὼν κόμειζε τὸν ἄνθρωπον ὅπως βούλει· ἐγὼ γὰρ ὀργίζομαι. Non hoc Plato dixit, sed κόμειζε τὸν ἄνθρωπον.

Pag. 1124. f.

Πέλας γὰρ ἐςὼς ὁ θεὸς ἐγγύθεν βλέπει.

plane contrarium poeta dixerat. Apud Stobaeum est (Nauck. *F. T.* pag. 716):

πόρρω γὰρ ἐςὼς ὁ θεὸς ἐγγύθεν κλύει.

verum esse suspicor:

Ἐκὰς γὰρ ἐςὼς ὁ θεὸς ἐγγύθεν βλέπει.

Pag. 1136. f. Πλάτων ἀκουσῆς γενόμενος Δράκοντος τοῦ Ἀθηναίου καὶ Μετέλλου τοῦ Ἀκραγαντίνου. Non est Graecum nomen Μέτελλος, sed Μέγιλλος.

1) Lucianus in *Conventio* cap. 9. Ἐρμῶν ὁ Ἐπικούρειος ἱερεὺς ἦν τῶν ἀνάκειν unde Stoicus exclamat: ἐγάλασα Ἐπικούρειον ἱερέα.

Tom. III. pag. 28. Dübneri in Plutarchi fragmentis legitur de *parentibus*: οὐς δεῖ μετὰ θεοῦς τιμᾶν ὡς ἀγάλματα, Φησὶν, ὄντας ἐφ' ἐσίῃ θεῶν. Legendum: Φησὶν ὁ Πλάτων, nempe de *Legg.* pag. 931. a. unde Plutarcho reddendum ἀγάλματα ἐφέστια θεῶν. Quod apud Platonem additur ἐν οἰκίῃ delendum esse Stallbaumio persuadere non potui.

Non posse suavisser vini cet. pag. 1103 e. καίτοι νεὼς μὲν ἐκπεσὼν ἐπιβάτης διαλυθείσης ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖται τινος ὡς γῆ προσέξων [τὸ] σῶμα καὶ διανηξόμενος. Dele articulum. Euripidis verba sunt:

ὡς γῆ προσέξων σῶμα.

Ibid. pag. 1104 f. καὶ γὰρ τὸ παρὸν ὡς μικρὸν — ἀτιμῆσαντες ἀναπόλαυσον προίενται. Lege ἀτιμῆσαντες. In libris perpetuo vidī ἀτιμάσαι. ἀτιμῶσαι et ἀτιμῆσαι inter se stulte confundi. Ἀτιμῆσαι est Homericum, ἀτιμῶσαι est *potare infamia*, et quod Plutarchus dicit ἀτιμάσαι appellatur.

Adv. Coloten 1107 f. οὐ γὰρ ἌΓΑΝ ** Νέσορος ἐλέσθαι θέον ἐκ τῶν ἐννέα τὸν ἄριστον ἐπὶ τῇ τύχῃ ποιουμένου καὶ διακληροῦντος. Supplendum: οὐ γὰρ ἄγαμαι το τοῦ Νέσορος.

Ibid. pag. 1126 e. Ζήνων ὁ Παρμενίδου γνώριμος — τὴν γλῶτταν αὐτοῦ διατρῶγων τῷ τυράνῳ προσέπτυσεν. Ineptum est praesens διατρῶγων pro διατραγῶν.

Περὶ τοῦ ΛΑΘΕ ΒΙΩCΑC pag. 1130 d.

καὶ τοῖσιν Ἀκάρπων μὲν ἀνθηρῶν
καὶ σκυθίων δένδρων ἀνθεσι τεθηλῶς
ἀναπέπταται πεδίον.

Ruhnkenius in annot. Ms. correxit ἘΤκάρπων et καὶ CΤCκίων δένδρων.

De Musica pag. 1134 a. ἐν ἀρχῇ γὰρ ἐλεγεία μεμελοποιημένα οἱ αὐλωδοὶ ἤδον· τοῦτο δὲ δηλοῖ ἡ τῶν Παναθηναίων Γραφή ἡ περὶ τοῦ μουσικοῦ ἀγῶνος. Legendum: ἡ τῶν Παναθηναίων ἌΝΑ-

γραφῆ, ut recte legitur in vicinia: ἐν δὲ τῇ ἐν Σικυῶνι ἀναγραφή τῇ περὶ τῶν ποιητῶν. Eiusdemmodi erat ἡ ἐν Πάρῳ ἀναγραφή, quam nunc MARMOR PARIUM appellamus. Cf. pag. 1132 a. πισυῦται δὲ τοῦτο ἐκ τῆς ἀναγραφῆς τῆς ἐν Σικυῶνι ἀποκειμένης, δι' ἧς τὰς τε ἱερείας τὰς ἐν Ἄργει καὶ τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς μουσικοὺς ὀνομάζει, ubi lege ἐξ ἧς pro δι' ἧς. et pag. 1132 e. (Terpander) τὰ Πύθια τετράκις ἐξῆς νενικηκῶς ἀναγέγραπται. et pag. 1133 f. ὅτι δ' ἐστὶν Ὀλύμπου ὁ ἀρμάτειος νόμος ἐκ τῆς Γλαύκου ἀναγραφῆς τῆς ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν μάθοι ἂν τις. et pag. 1134 b. Σακάδας τὰ Πύθια τρίς νενικηκῶς ἀναγέγραπται. et pag. 1135 e. ὑπομνήσω δὲ τοῦθ' ὅτι τοῖς ἀναγεγραμμένοις μόνοις κατακολουθήσας πεποιήται τὴν δεῖξιν. id est iis quorum metopia ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς servata esset, ut pag. 1133 b. περὶ δὲ Κλονᾶ ὅτι τὸν Ἀπόθετον καὶ Σχοινιδῶνα πεποιηκῶς εἶη μνημονεύουσιν οἱ ἀναγεγραφότες.

Ibid. pag. 1140 e. ἐπὶ μέντοι τῶν ἐτι ἀρχαιοτέρων οὐδ' εἶδέναι Φασὶ τοὺς Ἕλληνας τὴν θεατρικὴν μουσικὴν. — ἐπὶ μέντοι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων τοσοῦτον ἐπιδέδωκε τὸ τῆς διαφθορᾶς εἶδος κτέ. Interpres: „tantum est receptum discriminis”. at tu rescribe: τὸ τῆς διαφθορᾶς εἶδος.

PSEUDO PLUTARCHI

Proverbia Alexandrina.

ΧΙΙΙ. Βούνας δικάζει: — τούτῳ Ἠλεῖοι πρὸς Καλλιωναίους διαφερόμενοι ἐπέτρεψαν δίκας νομίσαντες ἀναμένειν ἕως ἂν ἀποφῆναι. Leg. Βουλίας — πρὸς Καλυδωνίους — δαιταν, ὈΜΟσαντες ἀναμενεῖν ἕως ἂν ἀποΦΗΝΗΤΑΙ.

ΧΛΙΙΙ. Ἄ Φιλοχρηματία Σπάρταν ἔλοι, ἄλλο δὲ οὐδέν. Leg. Σπάρταν ὀλεῖ, ἄλλο ΓΑΡ οὐδέν.

CVI. τὰ πρῶτ' ἀρίστους παῖδας ἔΓΕΙΝΑΤΟ. vera lectio est: τὰ πρῶτ' ἀρίστους παῖδας Αἴγινα τρέφει).

C. G. COBET.

RESPONSIO

AD VIRUM DOCTISSIMUM

GREGORIUM N. BERNARDAKIS DR. PHIL.

Perlatus est ad me nuperrime Lipsia libellus inscriptus:

SYMBOLÆ CRITICÆ IN STRABONEM

VEL CENSURA COBETI EMENDATIONUM

IN STRABONEM.

scripsit GREGORIUS N. BERNARDAKIS DR. PHIL.

quem comiter mihi ab auctore dono missum semel et iterum diligenter legi. Plurimum abest ut aegre feram meas emendationes quantumvis acri et severae censurae subiici, praesertim si meus censor et castigator *ἀνὴρ ὦν καλὸς τε κἀγαθὸς* et ardens veritatis amore non proterve et petulanter, neque iracunde et contumeliose in me invehatur (non enim curarem), sed docte et acute et ingeniose meas opiniones aut sententias refutare conetur; non enim potest severus esse in iudicando is qui alios in se severos esse iudices non vult. Bernardakis autem in ea re boni viri et humanitate expoliti officio functus est et argumentis magis quam maledictis certat. Si quando excandescit verbisque acrioribus utitur facilis do veniam, namque et ipse fervidus iuventa olim ita faciebam. Fert autem ipsa rei natura ut eruditi homines inter sese contendant.

καὶ κριτικὸς κριτικῶν κοτέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῶν.

ἀγαθὴ δ' ἔρις ἦδε βροτοῖσιν, namque, ut praeclare dixit poëta in Gallia:

du choc des opinions jaillit la vérité.

De emendatione operis Straboniani in universum et de singulis apud Strabonem locis controversis verbum unum non faciam. Nollem, etiam si liceret, in mea causa iudex sedere, et Bernardakis mea argumenta meis ipsius verbis tam fideliter exposuit ut nihil desideretur unde aequi et idonei iudices hanc causam cognoscere et sententias ferre possint.

Itaque de his verbum non amplius addam. Quid est igitur cui respondere velim? Dicam. Bernardakis pag. 58. ita scribit: „*Huius dissertationis scribendae locum mihi dedit iniquitas, ut illa dicam, Cobeti in Coraën, unum, qui sine controversia de litteris Graecis omnium optime meritus est*”. Quae sit ea „*iniquitas*” pag. 6. per multas ambages significavit magis quam aperte perspicueque declaravit, et ut Pythius Apollo οὐ λέγει, ἀλλὰ σημαίνει. Itaque ipse οὐδὲν ὑποσειλάμενος ἔρω. Criminatur me quod Corais permultas emendationes furtim surripuerim et tacito auctoris nomine venditarim pro meis. Improbum hercle facinus, quod qui commisit meo iudicio omnium bonorum contemptu et odio dignissimus est. Audivi igitur hanc in me criminationem eodem animo quo Chremylus obiurgationem amici Blepsidemi:

εἴ τι κεκλοφῶς νῆ Δία ἐκεῖθεν ἦκεις.

et quum se nihil commisisse clamaret:

παῦσαι φλυαρῶν, ὄγάθ', οἶδα γὰρ σαφῶς.

et post pauca:

μῶν οὐ κέκλοφας ἀλλ' ἤρπακας;

Sed videndum primum est an mihi haec furta et rapinas revera et serio obiiciat:

εἰξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς Φρενὸς

κατηγορεῖτο τοῦ πικλήμα τοῦτ' ἐμοῦ;

Audi ipsum. „*Ut primum* (inquit pag. 5) *nonnullas emendationes percurri, eas cum Corais conferenti persuasum mihi fuit plurimas esse easdem vel similes*”. Deinde (inquit) „*in animum induxi — perscrutari, ut notitiam quandam de Corais propriam, quae concursionem rerum singularem mihi explicaret, reperirem. Et revera hic illic in Corais nomen incidit, ut qui secunda aut*

adversa fortuna in aliqua emendatione usus fuisset. At tamen non inveni quod quidem requirebam. Itaque ad coniecturas decursum est; sed iis quoque nihil profeci. Nam aliquem casum singularem quominus fingerem impediēbat quum emendationum consentientium multitudo, tum id quod iam sciebam Cobetum in manibus Coraïs editionem habuisse, cuius etiam emendationes interdum nominatim commemorat. Iterum admittere Cobetum in rem suam Coraïs operas (melius inventa, ἔξερήματα) vertere — id quoque mihi quidem probabile in tali viro non videbatur. Neque facile concedere poteram, Cobetum Coraïs studia neglexisse; nam aliorum quoque editorum, et recentiorum et superiorum, emendationes idem nominatim plerumque refert. Quidnam tu igitur admiseris? Ego consilii mei inopiam confiteor; valde tamen dubito, an etiam alius quisquam, praeter ipsum auctorem, „aenigma hoc expedire possit”. Viden' in his verbis quamquam δι' αἰνιγμῶν contineri illa crimina, quae supra simpliciter suo nomine appellavi. Reliquum est igitur ut „ipse auctor” hoc „aenigma”, siquidem aenigma est, solvam, quod iam facere aggrediar.

In recognoscendo Strabonis textu quem vocant praeter libros, quos in fronte harum Observationum indicavi MULLERI, MEINEKII et MADVIGII, perpetuo usus sum Editione Strabonis, quam Berolini curavit Gustavus Kramerus (STRABONIS GEOGRAPHICA RECENSUIT GUSTAVUS KRAMERUS BEROLINI 1844—1852), quam primo loco in fronte posui, NEQUE ULLA UMQUAM ALIA USUS SUM. Kramerus enim primus omnium Strabonem ad Codicum fidem exegit idque tanta cura et diligentia et sollertia fecit, nihil ut addi posse videatur. Idem superiorum Editorum et Criticorum emendationes, coniecturas, suspiciones, quae quidem essent probabiles, omnes sedulo undique collegit, optimas et certissimas in textum recepit, caeteras in annotatione commemoravit et denique nihil omisit quod Strabonem lecturis et emendaturis ullo modo prodesse posset. His ego praesidiis satis me ad Strabonis orationem corrigendam instructum esse et olim arbitrabar et nunc arbitror. Submiror etiam quo pacto Bernardakis necessario hoc instrumento carens („nam solum Coraïs et Meinekii editiones habeo” pag. 7) officio suo fungi possit. Sequitur ex his me Coraïs animadversiones NON EX IPSIUS LIBRIS sed ex annotatione Kramerii cognitatas habuisse. Neque possideo librum NEQUE UMQUAM

IN MANIBUS HABUI. Quidquid ergo ubique de Coraïs correctionibus scripsi ea ad unum omnia ex Kramerii Editione sumsi. Non posulo ut mihi credatur, αὶ δὲ λῆς αὐγάσδεο. Facile experimentum fieri poterit in re simplicissima. Quid igitur mihi animi esse putes legenti pag. 6. „sciebam Cobetum in manibus Coraïs editionem habuisse, cuius etiam emendationes interdum nominatim commemorat”. et pag. 9. „ego hic mihi sumserim, ut veritatis gratia observarem, primam, claram et splendidissimam lucem, neque e Plutarchi Symposiacis neque e Clemente Alexandrino praestantissimo Critico affulsisse sed e Coraïs adnotationibus”¹⁾. Praestantem vero Criticum, qui felicem et certam emendationem alteri furto surreptam impudenter venditat pro sua! Sed praeclara res est

nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

hinc enim mihi neque iram haec movent, non sunt enim κακότηως πεπλασμένα, neque risum, ut saepius antea in talibus, namque non est accusator meus βάσκανον ἀνθρώπιον, quem satis sit contemnere. Hoc tantum affirmo numquam me de hac Coraïs emendatione inaudivisse, quia Kramerus eam silentio praeteriit.

Sed vereor ne ex hac defensione novus mihi accusator exoriatur, qui novum hoc crimen exagitet urgeatque, quod ipsum Coraën lectitare neglexerim „unum omnium sine controversia de litteris Graecis optime meritum”. pag. 58. Videbo an huius quoque criminationis invidiam iusta defensione a me amoliri possim.

Magno opere ad hanc controversiam dirimendam pertinet statuere quid de Coraïs ingenio et critica facultate existimandum esse videatur: in qua re (dicam candidissime quod sentio) multum vereor ne Graeci nimia quadam admiratione abrepti et amore ac benevolentia erga praeclarum virum occaecati (τυφλὸν γὰρ τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον) paullo sint cupidiores iudices.

Coraës enim, qui litteris multum profuit, longe plurimum

1) Scripseram de eodem Strabonis loco ante hos decem annos ἐν τῇ Λογίῃ Ἐρμῆ Clementis Alexandrini textum recognoscens pag. 209. unde facile apparebit Coraïs emendationem notam mihi non fuisse.

profuit patriae, de qua immortaliter meritis eo potissimum nomine est quod civium suorum ac popularium recuperata libertate animos ingenii cultura ad omnem humanitatem exposivit imbuitque literarum amore et linguam patriam ex interiore veteris Graecitatis notitia et intelligentia puriorem fecit et saniorum et elegantissimo populo digniorem. Has egregii viri virtutes et merita nemo paullo humanior ignorat, ac mihi contigit ea etiam propius inspicere ex crebris sermonibus dilectissimi viri, quem hic aliquamdiu magis amicum et collegam quam discipulum habui, Κωνσταντίνου Κόντου. Quam ardebant ei animus et oculi quum immortalia Coraïs merita de renata patria inflammata oratione praedicabat meque incendebat τῆ Φίλη κεφαλῆ συνενθουσιῶντα. Quam indignabitur optimus Κόντος ubi audiverit mihi serio exprobrari quod pennis Coraï surreptis exornatus et glorians incedam, sed idem meminerit etiam quam aequo et hilari animo ferrem si quis me scriptiuncula laedere voluisset. In illis igitur Coraïs laudibus ex animi sententia fervido amico assentiebar,

nec tamen hoc tribuens dederim quoque caetera,

nam qui Coraï inter Criticorum principes, quales BENTLEIUS et PORSONUS et VALCKENARIUS fuerunt, locum assignandum putat, utpote *uni omnium sine controversia optime de litteris Graecis merito*, aut amore occaecatus iudicat, aut iudicare de tali re non potest. Coraës ipse, credo, candidum pectus, hanc nimiam laudem subridens recusasset. Multo enim plus indefessa industria et linguae Graecae veteris ac novae intelligentia quam singulari εὐστοχίᾳ et ἀγχινοίᾳ valebat, et optimo iure collocabitur inter viros praeclaros Lobeckios, et Bekkeros et Schaeferos aliosque complures, quos nostra et patrum aetas tulit, ex varia et diffusa lectione improbo labore et indefessa industria egregie doctos, sed cum Porsono et Bentleio minime comparandos, ex quorum lectione semper te acutiorem et perspicaciorem redire sentias, quum contra eorum acies iudicii, qui multos multorum libros et libellos promiscue lectitant, obtundatur et hebescat. Itaque semper malui paucos quosdam Criticorum principes assidue legere et relegere, et reliquorum inventa et sententias ab aliis collectas cognoscere. Edidi nuper duas Hyperidis orationes: apparatus Criticum omnem mihi Friderici Blassii diligens

cure suppeditavit. Paulo ante in emendando Dionysio Halicarnassensi Adolf. Kiesslingius mihi erat instar omnium. Nunc totus sum in Plutarchi ΒΙΟΙΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙΣ. Codicum scripturas et Criticorum veterum ac novorum coniecturas et certas et probabiles Sintenisio debeo, quibus gratus utor molesto et taedioso labore et ingenium obtundente ipsius industria liberatus.

Utro fateor ex ea re facile aliquam negligentiae suspicionem alicui subnasci posse, nec valde repugno; sed aliud est ex illa negligentia, si qua est, κατὰ συνέμπτωσιν ea quae ab alio iam reperta esse nescias iterum reperire et actum agere, aliud ingeniosa aliorum inventa scientem dolo malo turpissimo mendacio trahere ad sese.

Itaque aequum non est mihi „iniquitatem in Coraën” obiici, si satis esse existimo Coraïs sententias et iudicia cognita habere, neque esse necessarium ipsius libros assidua lectione terere, ut Bentleiana et Ruhnkeniana propter incredibilem orationis dulcedinem et suavitatem et lepores et sales semper in manibus habere solemus.

Fieri potest ut aliis aliter de ea re videatur, sed quid ipse faciam et cur faciam mihi erat ostendendum ut „aenigma” solverem qui fieri potuerit ut passim Coraën laudans et „eius emendationes interdum nominatim commemorans” tamen libros eius non legerim, nedum eius inventa incertum stultiusne an impudentius furto surripuerim.

Haec si doctissimus Bernardakis, quem iuvenem esse in flore et robore aetatis suspicor, vera esse agnoverit, fortasse alium iuvenem candidissimi pectoris apud Persas imitatus fatebitur: ἀκούσαντι μὲν δὴ μοι τῆς Κοβήτου γνώμης παραυτίκα μὲν ἢ νεότης ἐπέζεσε ὥστε ἀεικέστερα ἀπορρίψαι ἔπειτα ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον ἢ χρεῶν· νῦν μέντοι συγγυνοὺς χρήσομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ.

Scribendam
die 8 m. Octobr.
1877.

C. G. COBET.

CURAE CRITICAE IN POETIS
SCENICIS GRAECORUM.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

I ad fragmenta Comicorum.

CHLIONIDES ἐν Πτωχοῖς ap. Ath. IV p. 137 e. τοὺς Ἀθηναίους
Φησὶν, ὅταν Διοσκούροις ἐν πρυτανείῳ ἄριστον προτιθῶνται ἐπὶ
τῶν τραπεζῶν τιθέναι τυρὸν καὶ Φυσὴν δρυπεπεῖς τ' ἐλάας
καὶ πράσα, ὑπόμνησιν ποιουμένους τῆς ἀρχαίας ἀγωγῆς.

Locus haud dubie petitus e parabasi non obscura continet
anapaestorum vestigia. Lubet tentare:

Δίδς ᾶ κόροις ἐν πρυτανείῳ τᾶριστον ὅταν προτιθῶσιν,
ἐπὶ τῶν βωμῶν τιθέναι τυρὸν καὶ Φυσὴν (καὶ) δρυπεπεῖς ᾶ
καὶ πράσα

deleto emblemate ἐλάας, collato Arist. Lys. 564.

CRATINUS ap. Hesych. Αἰθῆς πέπλος. Κρατῖνος Κλεοβουλῖναις·
ἐκβάλλοντες τῆς αἰθῆς πέπλους.

Meinekus suspicatur Cratinum de seditioso homine dixisse
(Δήμῳ τὸν) ἐπιβάλλοντα τοὺς αἰθαῖς πέπλους.

cura suppeditavit. Paulo ante in emendando Dionysio Halicarnassensi Adolf. Kiesslingius mihi erat instar omnium. Nunc totus sum in Plutarchi ΒΙΟΙΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙΣ. Codicum scripturas et Criticorum veterum ac novorum coniecturas et certas et probabiles Sintenisio debeo, quibus gratus utor molesto et taedioso labore et ingenium obtundente ipsius industria liberatus.

Ultro fateor ex ea re facile aliquam negligentiae suspicionem alicui subnasci posse, nec valde repugno; sed aliud est ex illa negligentia, si qua est, κατὰ συνέμπτωσιν ea quae ab alio iam reperta esse nescias iterum reperire et actum agere, aliud ingeniosa aliorum inventa scientem dolo malo turpissimo mendacio trahere ad sese.

Itaque aequum non est mihi „*iniquitatem in Coraën*” obiici, si satis esse existimo Coraïs sententias et iudicia cognita habere, neque esse necessarium ipsius libros assidua lectione terere, ut Bentleiana et Ruhnkeniana propter incredibilem orationis dulcedinem et suavitatem et lepores et sales semper in manibus habere solemus.

Fieri potest ut aliis aliter de ea re videatur, sed quid ipse faciam et cur faciam mihi erat ostendendum ut „*aenigma*” solverem qui fieri potuerit ut passim Coraën laudans et „*eius emendationes interdum nominatim commemorans*” tamen libros eius non legerim, nedum eius inventa incertum stultiusne an impudentius furto surripuerim.

Haec si doctissimus Bernardakis, quem iuvenem esse in flore et robore aetatis suspicor, vera esse agnoverit, fortasse alium iuvenem candidissimi pectoris apud Persas imitatus fatebitur: ἀκούσαντι μὲν δὴ μοι τῆς Κοβήτου γνώμης παραυτίκα μὲν ἡ νεότης ἐπέξεσε ὥστε αἰκίετρα ἀπορρίψαι ἕπεα ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον ἢ χρεῶν· νῦν μὲντοι συγγνοὺς χρήσομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ.

Scribendam
die 8 m. Octobr.
1877.

C. G. COBET.

CURAE CRITICAE IN POETIS SCENICIS GRAECORUM.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

I ad fragmenta Comicorum.

CHIONIDES ἐν Πτωχοῖς ap. Ath. IV p. 137 e. τοὺς Ἀθηναίους Φησὶν, ὅταν Διοσκούροις ἐν πρυτανείῳ ἄρισον προτιθῶνται ἐπὶ τῶν τραπεζῶν τιθέναι τυρὸν καὶ Φυσὴν δρυπεπεῖς τ' ἐλάας καὶ πράσα, ὑπόμνησιν ποιουμένους τῆς ἀρχαίας ἀγωγῆς.

Locus haud dubie petitus e parabasi non obscura continet anapaestorum vestigia. Lubet tentare:

Δίδς ᾶ κόροις ἐν πρυτανείῳ ἄρισον ὅταν προτιθῶσιν,
ἐπὶ τῶν βωμῶν τιθέναι τυρὸν καὶ Φυσὴν (καὶ) δρυπεπεῖς ᾶ
καὶ πράσα

deleto emblemate ἐλάας, collato Arist. Lys. 564.

CRATINUS ap. Hesych. Αἰθῆς πέπλος. Κρατῖνος Κλεοβουλῖναις·
ἐπιβάλλοντες τῆς αἰθῆς πέπλους.

Meinekus suspicatur Cratinum de seditioso homine dixisse
(Δήμῳ τὸν) ἐπιβάλλοντα τοὺς αἰθεῖς πέπλους.

At nimium recedit illud αἰθῆς a vitae communis usu, ut Cratinum huiusmodi senarium condidisse credam. Latent potius dochmiorum reliquiae leniore mutatione sic restituendae:

— ἐπιβαλόν | τες αἰθεῖς πέπλους.

Incertus poeta comicus ap. Hephaestionem p. 367:

οὐδ' Ἀμύναν δρᾶτε πτωχὸν ὄντ' ἐφ' ἡμῖν.

Quia ὄντα, iungendum cum πτωχὸν, non simul iungi potest cum ἐφ' ἡμῖν, non dubito quin hae voces labe affectae sint, sive legendum sit (in brevi enim fragmento nequit diiudicari) ὄντ' ἐν ἡμῖν, sive ὄντα φηλόν.

CRATINUS ἐν Χείρῳσι ap. Gramm. Bekk. An. p. 335, 12.

Μακάριος ἦν ὁ πρὸ τοῦ βίος βροτοῖσιν
πρὸς τὰ νῦν, ὃν εἶχον ἄνδρες
ἀγανόφρονες ἠδὲ λόγῳ σοφία βροτῶν περισσοκαλλεῖς.

Emendandum videtur:

ὃν ἦγον ἄνδρες
ἀγανόφρονες ἠδὲ λόγῳ σοφία τρόπων περισσοκαλλεῖς.

PHERECRATES ἐν Ἀγρίοις ap. Schol. Arist. Av. 1296.

Οἶμαι δ' αὐτὸν κινδυνεύειν εἰς τὴν Αἴγυπτον (ἰόντα)
οἴκοις λέξεις, ἵνα μὴ ξυνέχη τοῖσι Λυκούργου πατριώταις.

Conieci:

A. Οἶμαι δ' αὐτὸν κινδυνεύσειν εἰς τὴν Αἴγυπτον (ἰόντα).
B. Οὐχὶ καθέξεις; ἵνα μὴ ξυνέχη κτέ.

Idem in eadem fabula ap. Athen. VII p. 316 e.

Ἐνθρῦσκοισι καὶ βρακάνοις
καὶ τραβήλοισι ζῆν· ὀπόταν δ'
ἤδη πεινώσι σφόδρα,
ὥσπερ εἰ τοὺς πουλύποδας
* * * νύκτωρ περιτρώ-
γειν αὐτῶν τοὺς δακτύλους.

Corrigatur:

ὀπόταν δ'
ἤδη σφόδρα πεινώσ',
ὥσπερ εἰ τοὺς πουλύποδας

(τοὺς πόδας), νύκτωρ περιτρώ-
γειν αὐτῶν τοὺς δακτύλους.

Polypis pedes tribuuntur, opinor, non digiti. Inserta cur exciderint vides. Vid. libellus meus qui inscribitur *Plutarchea et Lucianea* pag. 42.

Idem in eadem fabula ap. Ath. VI p. 263 b vs. 4.

ὥς ἐ τὴν κόμην ὑπηχεῖν θιγγανουσῶν τὰς μύλας.

Inauditum Graece *tangendi* verbum iunctum cum casu quarto. Repone, sodes, τῆς μύλης.

Idem in Ἐπιλήσμονι apud Schol. Vesp. 1029.

κἂν μὲν σιωπῶ, φέρεται πνίγεται
καὶ Φησι, τί σιωπᾶς; ἂν δὲ [ἀποκριθῶ]
οἶμοι τάλας, Φησὶν, χαράδρα κατελήλυθεν.

Secundo versu Meinekius numeros restituit scribendo ἔὰν δὲ γ' ἀποκριθῶ. At neque particulis δέ γε hic locus est, neque antiquae graecitatis est ἀποκριθῶ pro ἀποκρίνωμαι, neque iusta est verbornm oppositio. Quare dubium non est quin ἀποκριθῶ inepte a librariis suppletum sit. Quo delete, iubente sententia lacunam sic expleverim, ut scribatur:

κἂν μὲν σιωπῶ, πρίεται καὶ (?) πνίγεται,
καὶ Φησι, τί σιωπᾶς; ἔὰν δὲ (καὶ χάνω),
οἶμοι τάλας, Φησὶν, χαράδρα κατελήλυθεν.

i. e. εἰ νεροὺς ἢ κισσὸν αἰσῶμαι. Verba uxoris de marito querentis esse arbitror.

Idem ἐν Λήροις apud Athen. XV p. 690 d.

*Ἐστην δὲ κάκέλευον ἐγχεῖσθαι νῶν μύρον βρένθειον ἵνα
τοῖς ἰοῦσιν ἐγχέη.

Omnes coniecturae eo nomine vitiosae sunt, quod nemo intellexit ἐγχεῖσθαι pro ἐγχεῖσθαι ferri non posse, et alio verbo opus esse propter sequentia. Nisi fallit me coniectura, ἐγχεῖσθαι νῶν depravatam est ex ἐγκεράσαι οἴνω, quorum verborum alterum est glossema, quo delete scribendum suspicor:

*Ἐστην δὲ κάκέλευον ἐγκεράσαι μύρον
βρένθειον, ἵνα τοῖς εἰσιοῦσιν ἐγχεῖσθαι.

TELECLIDES apud Herodianum περὶ μονήρους λέξ. p. 17, 10:

At nimium recedit illud *αἰθῆς* a vitae communis usu, ut Cratinum huiusmodi senarium condidisse credam. Latent potius dochmiorum reliquiae leniore mutatione sic restituendae:

— ἐπιβαλόν | τες αἰθεῖς πέπλους.

Incertus poeta comicus ap. Hephaestionem p. 367:

οὐδ' Ἀμυνίαν ὄρατε πτωχὸν ὄντ' ἐφ' ἡμῖν.

Quia *ὄντα*, iungendum cum *πτωχὸν*, non simul iungi potest cum *ἐφ' ἡμῖν*, non dubito quin hae voces laebe affectae sint, sive legendum sit (in brevi enim fragmento nequit diiudicari) *ὄντ' ἐν ἡμῖν*, sive *ὄντα φηλόν*.

CRATINUS ἐν Χείρωσιν ap. Gramm. Bekk. An. p. 335, 12.

Μακάριος ἦν ὁ πρὸ τοῦ βίος βροτοῖσιν

πρὸς τὰ νῦν, ὃν εἶχον ἄνδρες

ἀγανόφρονες ἡδυλόγῳ σοφίᾳ βροτῶν περισσοκαλλεῖς.

Emendandum videtur:

ὃν ἦγον ἄνδρες

ἀγανόφρονες ἡδυλόγῳ σοφίᾳ τρόπων περισσοκαλλεῖς.

PHERECRATES ἐν Ἀγρίοις ap. Schol. Arist. Av. 1296.

Οἶμαι δ' αὐτὸν κινδυνεύειν εἰς τὴν Αἴγυπτον (ἰόντα)

οἴκοις λέξεις, ἵνα μὴ ξυνέχη τοῖσι Λυκούργου πατριώταις.

Conieci:

A. Οἶμαι δ' αὐτὸν κινδυνεύσειν εἰς τὴν Αἴγυπτον (ἰόντα).

B. Οὐχὶ καθέξεις; ἵνα μὴ ξυνέχη κτέ.

Idem in eadem fabula ap. Athen. VII p. 316 e.

Ἐνθρύσκοισι καὶ βρακάνοις

καὶ τραβήλοισι ζῆν· ὀπόταν δ'

ἤδη πεινώσι σφίδρα,

ὥσπερ εἰ τοὺς πουλύποδας

* * * νύκτωρ περιτρώ-

γειν αὐτῶν τοὺς δακτύλους.

Corrigatur:

ὀπόταν δ'

ἤδη σφίδρα πεινώσ',

ὥσπερ εἰ τοὺς πουλύποδας

(τοὺς πόδας), νύκτωρ περιτρώ-
γειν αὐτῶν τοὺς δακτύλους.

Polypis pedes tribuuntur, opinor, non digiti. Inserta cur exciderint vides. Vid. libellus meus qui inscribitur *Plutarchea et Lucianea* pag. 42.

Idem in eadem fabula ap. Ath. VI p. 263 b vs. 4.

ὥς τε τὴν κώμην ὑπηχεῖν θιγγανουσῶν τὰς μύλας.

Inauditum Graece *tangendi* verbum iunctum cum casu quarto. Repone, sodes, τῆς μύλης.

Idem in Ἐπιλήσμονι apud Schol. Vesp. 1029.

κἄν μὲν σιωπῶ, φέρεται πνίγεται
καὶ Φησι, τί σιωπᾶς; ἂν δὲ [ἀποκριθῶ]
οἶμοι τάλας, Φησὶν, χαράδρα κατελήλυθεν.

Secundo versu Meinekius numeros restituit scribendo ἔὰν δέ γ' ἀποκριθῶ. At neque particulis δέ γε hic locus est, neque antiquae graecitatis est ἀποκριθῶ pro ἀποκρίνωμαι, neque iusta est verborum oppositio. Quare dubium non est quin ἀποκριθῶ inepte a librariis suppletum sit. Quo delete, iubente sententia lacunam sic expleverim, ut scribatur:

κἄν μὲν σιωπῶ, πρίεται καὶ (?) πνίγεται,
καὶ Φησι, τί σιωπᾶς; ἔὰν δὲ (καὶ χάνω),
οἶμοι τάλας, Φησὶν, χαράδρα κατελήλυθεν.

i. e. *ei vero vel hiscere ausa sum.* Verba uxoris de marito querentis esse arbitror.

Idem ἐν Λήροις apud Athen. XV p. 690 d.

Ἔσθην δὲ κἀκέλευον ἐγχεᾶσθαι νῶν μύρον βρένθειον ἵνα
τοῖς ἰοῦσιν ἐγχέη.

Omnes coniecturae eo nomine vitiosae sunt, quod nemo intellexit ἐγχεᾶσθαι pro ἐγχεᾶι ferri non posse, et alio verbo opus esse propter sequentia. Nisi fallit me coniectura, ἐγχεᾶσθαι νῶν depravatam est ex ἐγκεράσαι οἶνω, quorum verborum alterum est glossema, quo delete scribendum suspicor:

Ἔσθην δὲ κἀκέλευον ἐγκεράσαι μύρον
βρένθειον, ἵνα τοῖς εἰσιοῦσιν ἐγχεᾶι.

TELECLIDES apud Herodianum περὶ μονήρους λέξ. p. 17, 10:

Ὁ δ' ἀπ' Αἰγίνης οὐ χωρεῖ δοσιῆνος ἔχων τὸ πρόσωπον.

Non fuerat admittenda Lud. Dindorfii coniectura νήσου reponentis. In cachinnos erupisset theatrum Atheniense, si qui poeta eos docere aggressus esset Aeginam esse insulam. Utrum lateat:

Ὁδ' ἀπ' Αἰγίνης οἴ(καδε) χωρεῖ κτέ.

an aliud, difficile dictu est.

HERMIPPUS apud Polluc. X 165:

Ἐχοντες ἴσον ἀσπίδιον ὀγκίω.

Optimus senarius exhibit reponenti:

Ἐχοντες ἦκον (vel ἦσαν) ἀσπίδιον ἐν ὀγκίω.

Idem ἐν Θεοῖς apud Athen. X p. 426 f.

Ἐπειθ' ὅταν πινώμεθ' ἢ διψώμεθα,

εὐχόμεθα πρὸς τοῦτ' „οἶνος ὦ κέρας γενοῦ" κτέ.

Aliis coniecturis, quarum nulla vel umbram habet probabilitatis, accedat haec mea:

Ἐπειθ' ὅταν πείνης μεθείσης δῖψ' ἔχη, κτλ.

Paullo melius constitui potest praeclarus EUPOLIDIS locus de eloquentia Periclea apud Schol. Ar. Ach. 529; in quo non fero vs. 4 alteri personae continuata verba:

B. ταχὺν λέγεις μὲν, πρὸς δέ γ' αὐτοῦ τῷ τάχει
πειθῶ τις ἐπεκάθιζεν ἐπὶ τοῖς χεῖλεσιν.

Nam manifestum esse arbitror priorem interlocutorem, qui solus Periclem novisset, pergere in celebranda summi viri eloquentia. Quare recepta vocula γε pro μὲν e codice B verba sic dividerim:

B. ταχὺν λέγεις γε. A. πρὸς δέ γ' αὐτοῦ τῷ τάχει
πειθῶ τις ἐπεκάθιζεν ἐπὶ τοῖς χεῖλεσιν. κτέ.

EUPOLIS ap. Stob. Flor. IV 33. Huius loci ultimum versum μὴ φθονεῖθ' ὅταν τις ἡμῶν μουσικῇ χαίρη νέων. in *Studiis Criticis in poet. scen. Gr.* (Amstelod. 1872) pag. 73, quia Graecum non esset ἡμῶν νέων pro ἡμῶν τῶν νέων, ita

tentabam ut pro νέων conicerem νέος. Sed fortasse etiam lenius corrigendum:

μη Φθονεῖθ' ὅταν τις ἡμῶν μουσικὴν χαίρῃ νεῶν.

a verbo νεῶν (arare, novare) eleganti metaphora usurpato pro ἀσκῶν. Cf. Ar. Ran. 1299 sq.

ΜΕΤΑΓΕΝΕΣ apud Erotianum gloss. Hippocr. p. 314.

Ῥαφανίδος,

ἀμύλου, λεκίθων, καρύων, ζωμοῦ, πολφῶν, οἴνου, κολοκύνθης.

Quis ferat vini mentionem in hac vicinia? Mihi quidem satis constat, οἴνου levissime depravatam esse ex οἶδνου, quae est prava forma pro ὕδνου, tuberis, quod vocabulum ocius est restituendum.

STRATTIS ἐν Μακεδόσιν apud Harpocrationem s. v. τοπεῖα.

τὸν πέπλον δὲ τοῦτον

ἔλκουσ' ὀνεύοντες τοπεῖοις ἄνδρες ἀναρίθμητοι.

εἰς ἄκρον ὥσπερ ἰσίον τὸν ἰσόν.

Ita recte viri docti emendarunt pro τὸν εἰς τόν, sed non animadverterunt primam vocis ἄκρον syllabam contra legem comediae productam esse. Si ultima verba non sunt grammatici, sed ipsius poetae (nam subdubito), transponendum:

εἰς ἄκρον τὸν ἰσὸν ὥσπερ ἰσίον.

Ex eiusdem inc. fab. ap. Athen. II p. 68 f. vs. 5 sqq.

χοροὺς ἐλίσσουσαι παρ' ὠκίμων

πέταλα κτέ.

Necessarium videtur κατ' ὠκίμων πέταλα.

ΤΗΒΟΡΟΜΠΟΥ ap. Grammat. Bekkeri p. 323.

Ἰξῆ δὲ Μήδων γαῖαν, ἔνθα καρδάμων

πλειῶν ποιεῖται καὶ πράσων ἀβυρτάκη.

Suidas et Eustathius habent Ἰξεί. Utraque lectio ducit potius ad Ἰξεί quam ad Ἰξείς, quod Meinekius in ed. fr. com. maiore coniectum recepit in minore, quia illa forma comici non utantur scilicet. Quasi vero comicorum sit extra parodiam aut paratragediam omittere praepositionem εἰς aut γαῖαν usur-

pare pro γῆν! Latuit virum egregium Theopompum imitari h. l. dictionem tragicam et locos, qualis est Aeschyli in Prometheo 717:

ἤξεις δ' Ἰβρισην ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον.

qui minime probat h. l. reponendum esse ἤξεις, quia tragicos ἤξω et ἴξομαι promiscue usurpare constat.

ALCAEUS ap. Macrobius V 20.

Ἐτύγχανον μὲν ἄγροθεν πλείστον Φέρων
εἰς τὴν ἑορτήν ὄψον, οἶον εἰκὸς ἦν,
ὄρω δ' ἄνωθεν γάργαρ' ἀνθρώπων κύκλω.

Ita locum recte emendavi *Stud. Crit.* p. 82, cum antea legeretur *πλείστοις* et *ὄσον οἶον εἴκοσιν*. Sed in eo fallebar quod post *ἄγροθεν* metri causa inserebam *ὡς*. Nempe non videbam hunc locum manifestam continere parodiam loci Euripidei Orest. 864 sqq.

ARISTOPHANIS locum e *Niobo* ap. Athen. VII p. 301 ὁ ita suppleverim:

Οὐδὲν μὰ Δί' ἐρῶ λοπάδος ἐψητῶν (πλέον).

Eiusdem e *Cocalo* locum apud Athen. XI p. 478 *d.* deleto glossemate *γρᾶες* sic constituo:

ἄλλαι (δ')
ὑποπρεσβύτεραι Θεσίου μέλανος
μεσὸν (σάμνον) κεραμευομέναις
κοτύλαις μεγάλαις εἰσεχέοντ' ἐς
σφέτερον δέμας οὐδένα κόσμον.

Verba *ἐγχεον ἐς*, quae vulgo perperam expunguntur, sic correxi, ut et numeri et grammatica requirunt. Quod ad *σάμνον* attinet, fieri potest ut non sit inserendum sed potius substituendum pro (interpretamento) *μεσόν*. Ita possis:

ἄλλαι δ' ὑποπρεσβύτεραι Θεσίου
μέλανος σάμνον κεραμευομέναις κτλ.

Cf. *Lysistr.* 196 et *Arist. ap. Polluc.* X 72.

Ad sequentia cf. *Pherecrates in Tyrannide* ap. Athen. p. 481 ὁ:

Εἴτ' ἐκεραμεύσαντο τοῖς μὲν ἀνδράσιν ποτήρια
πλατέα τοίχους οὐκ ἔχοντ' ἀλλ' αὐτὸ τοῦδαφος μόνον

σφίσι δέ γ' αὐταῖσιν βαθείας κύλικας ὥσπερ δλκάδας κτλ.

(Add. Eubulus, Campyl. fr. II, 4), ex quo loco noli suspicari corrigendum esse apud Aristophanem:

κεραμευσάμεναι

κοτύλας μεγάλας κτέ.

Optime enim habet vulgata scriptura: *roculis fictilibus, quae magna (istarum in usum) fabricari solent.*

Ridiculum errorem in pulchro *Ineularum* fragmento ap. Stob. LX 7, vs. 6:

τρυγός τε Φωνήν εἰς λεκάνην ὠθουμένης.

iam olim castigavi rescripto ἠθουμένης.

Vindicandum mihi eiusdem *Πελαργῶν* fragmentum ap. Athen. VI p. 247 a.

Ἦν γὰρ ἔν' ἄνδρ' ἄδικον σὺ διώκης, ἀντιμαρτυροῦσι

δώδεκα τοῖς ἐτέροις ἐπίσιτοι.

a Bergkii suspicione τοῖς ἐτέροις vitiosum esse. Sententia enim haec est: Nam si unum virum improbum persequeris, tibi contrarium testimonium ferunt duodecim, pretio corrupti a reliquis improbis, qui rem suam agi intelligunt.

ARISTOPHANES ἐν Πολυῖδῳ apud Stob. LXVIII 6.

Ἴδου δίδωμι τήνδ' ἐγὼ γυναῖκά σοι

Φαῖδραν· ἐπὶ πῦρ δὲ πῦρ ἔοιχ' ἤξειν ἄγων.

Imo vero ἤκειν.

Idem ἐν Προαγῶνι ap. Ath. IX p. 380 d.

Τί οὐκ ἐκέλευσας παραφέρειν τὰ ποτήρια;

Non erus servum, ut videtur Bergkio, sed conviva τὸν ἐσιῶντα compellat.

Eiusdem fragm. 556 ap. Dindorfium:

Ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτομάτοισιν τὰ μιμαίκυλα φύεται πολλά.

Risum movent ὄρη αὐτόματα. Scribe:

Ἐν τοῖς ὄρεσιν (δ') αὐτόματ' — τὰ μιμαίκυλα κτέ.

Eiusdem fragm. 541. Schol. Eur. Med. 46 ἐκ τρόχων: βαρυτόνως ὡς νόμων. A.

Ἐβάδιζέ μοι τὸ μεираάκιον ἐξ ἀποτρόχων.

Lexicis eximatur absurdum vocabulum. Haud dubie Aristophanes aut scripserat:

Ἐβάδιζέ μοι τὸ μεираάκιον ἐκ τῶν τρόχων.
aut quod malim:

Ἐβάδιζέ μοι τὸ μεираάκιον ἀπὸ τῶν τρόχων.

Altera enim praepositio repetita videtur e lemmate.

Colloquii, quod habeat magister cum discipulo, deprehendere videor particulam in fragmento Aristophaneo foede depravato apud Erotianum p. 178. ἡμικτέα] τὸ ἡμισυ τοῦ ἐκτέως. ἐκτεὺς δὲ λέγεται ἀττικὸν μέτρον, ἔχον χοινίκας ὀκτώ. Ἄριστοφάνης·

Ἐκτεὺς δὲ γ' ἐσιν ἐξαχοινίκον μέτρον.

Conieci:

Ἐκτεὺς δὲ τί ἐσθ'; B. ἐξ χοινίκων. A. (ὀκτώ) μὲν οὖν.

Ad χοινίκων e praegressa oratione cogita μέτρον, quod superscriptum a glossatore fuit in causis ut simile μὲν οὖν, imo, interiret. Insuper intercidit nota numeralis ἡ'. In vulgatis ἐξαχοινίκον pro ἐκχοινίκον est pessimae graecitatis.

ΑΝΤΙΡΗΑΝΕΣ ἐν Ἄλιευομένη apud Athen. VIII p. 338 e. 17 sq:
καὶ μὴν ἀληθῶς τοῖς κιθαρῳδοῖς ὡς σφόδρα
ἄπασιν οὗτος ἐπιπεφυκῶς λαμβάνει.

Sive hi versus cum Hirschigio spurii sunt habendi, sive genuini, eorum auctor non sic scripsit, ut arbitrator, sed:

καὶ μὴν ἀληθῶς τοῖς κιθαρῳδοῖσι σφόδρα κτέ.

Idem in Ἀργυρίου ἀφανισμῶ ap. Ath. IX p. 409 d.

καὶ τότε

περιπατήσεις κάπονίψει κατὰ τρόπον
τὰς χεῖρας εὐάδη λαβῶν τὴν γῆν.

Numeris et sententiae vide an succurri possit scribendo:

καὶ τότε,

πάτερ, σπαθήσεις κτέ.

Idem in Ἄρχοντι apud Athen. IV p. 142 f, vs. 3.

βάδιζ' ἐπὶ δεῖπνον εἰς τὰ Φιλίτια,
ἀπόλατε τοῦ ζωμοῦ, ῥόφει κτέ.

Corrigo Φιλίτια, ἀπόλαπτε κτλ.

Idem in Ἀφροδίτῳ apud Athen. X p. 449 b, vs. 4.

νεογενοῦς ποίμνης δ' ἐν αὐτῇ πνικτὰ γαλατοθρέμμονα.

Pro corrupto pronomine emendandum esse ὕδατι (ΤΔΑΤΙ pro ΑΤΤΗ) monui nuper ad Ionem p. 133.

Idem in Βουταλίῳ apud Athen. VIII p. 358 b, vs. 2.

σὺ δ' ἀγοράσεις ὑμῖν λαβῶν,

Πίς', ἀργύριον. Β. ἄλλως γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι
χρησῶς ἀγοράζειν.

Num χρησῶς pro καλῶς in tali sententia recte dicatur dubito, nec expectatur omnino adverbium, quia sine pecunia nemo *οπινο* quidquam emere potest. Venit in mentem:

ἄλλως γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι,

ὦ χρέης', ἀγοράζειν.

Hanc formulam (*o bone!*) cum ironia usurpari nemo ignorat.

Eiusdem verba ex Ἠνιόχῳ apud Stob. flor. CVIII 28 sic constituerim:

Ἄνδρὸς διαφέρει τοῦτ' ἀνὴρ· ὁ μὲν κακῶς

πράττων * * * * *

* * * τὸ λυποῦν ἤγαγ' εἰς παράσασιν,

ὁ δ' ἐμφρόνως δεξάμενος ἤνεγκεν καλῶς.

nisi quod praeterea fere malim εὐφρόνως. Cave vero conicias τὸν μὲν κακῶς πρᾶττοντα, quia anapaestus sic incisus in senarii sede secunda ferri nequit. (In *Μοιχῶν* fragm. vs. 8 corrige:

λάβωσιν, ἔδωσαν τῶν νεκρῶν ἀναρῆσιν

pro ἔδωκαν). Nihil autem coniectum est relatu dignum. Παράσασις non est, quod Meinekio videbatur, *cupiditas*, sed *desperatio* (= ἀπόνοια), qua vi substantivum interdum usurpavit Polybius.

Dobraei vestigiis insistens in hunc modum tentavi Antiphanis fragmentum *Καρίνης* apud Athen. XI p. 503 b.

Ξεαι πότος

σφοδρότερος· οὐκουν εἶ Φράσων, ὅτι οὐκέτι
 ξεεσι κυαθίζειν παρ' (ἡμῶν ἐνθάδε);
 τὸν δὲ κάδον ξεω καὶ τὸ ποτήριον λαβὼν
 ἀπόφερε τᾶλλα πάντα.

Codices: πότος ξεαι σφοδρότερος· οὐκοῦν, εἶ Φράσαι
 τις, οὐκέτι ξεεσι κυαθίζειν γὰρ. Dobræus:

Ξεαι πότος

σφοδρότερος. οὐκουν εἶ Φράσων τις; οὐκέτι
 ξεεσι, κυαθίζειν γὰρ —

quae neutiquam sufficere recte ait Meinekius.

Locum conclamatum ex eiusdem Parasito apud Athen. VIII
 p. 358 d. sic lubet tentare:

Ἐγὼ περὶ τὴν ὀψωνίαν μὲν οὐ πάνυ
 ἐσπούδακ' οὐδ' αὐτὸν σύντονον λίαν πότον,
 ὡς ἂν τις ἄλλος ἐξενεχθεῖς, εἰ (ξένος)
 πότου διαβάλοι κραιπάλην Ἑλληνικοῦ.

ut haec sit sententia: ego neque ὀσονίαι valde studeo nec compro-
 ταιονίδαις nimis strepsίαι, qui si quis alius succensceret, si qui
 hospes conivivi Graeci diffamaret temulentiam. Codd. συνέτεμον
 λίαν πάνυ ὡς ἂν τις ἄλλος ἐξενεχθεῖσιν ὄπου διαβάλοι. In
 his πότου pro ὄπου debetur Casaubono.

Ad eundem locum pertinere videtur fragm. ap. Ath. IX p.
 370 e.

ANAXANDRIDIS fragmentum e Gerontomania apud Ath. XIV
 p. 614 c.

Καί τοι πολὺ γε πονοῦμεν.

τὸν ἀσύμβολον ἤγρε γελοῖα λέγειν Ῥαδάμανθυς καὶ Παλαμήδης.

Intelligam, τὸ δ' ἀσύμβολον κτέ. Sed antequam reliqua
 Anaxandridis fragmenta persequar video adhuc pauca quaedam
 utiliter moneri posse de Antiphane emendando.

In Antiphanis Παρεκδιδομένη apud Ath. IV p. 156 c. legitur
 vs. 5 sq.

ῥοφεῖν φακῆν ἐσθ' ἠδὲ μὴ δεδοικότα,
 μαλακῶς καθεύδειν ἄθλιον δεδοικότα.

ubi prava est oppositio inter *ροφεῖν* et *καθεύδειν*. Sed dubito utrum corrigendum sit: *μαλακῶς δὲ δειπνεῖν*, an potius ultimus versiculus abiudicandus Antiphani.

Antiphanis Πλουσίαν ap. Ath. VIII p. 342 *σ* vs. 19:

καὶ δημοτικόν γε τοῦτο δρᾶ τοιαῦτα Φλῶν.

Non video quid incivile faceret Mato *talía* (pisces) comedens. Quocirca corrigo *τοσαῦτα*.

In eiusdem Στρατιώτῃ apud Ath. VI p. 257 *δ* editur:

*ἐπαίρουσαι δὲ μικρόν, οὐ πολὺ,
τοῦ μήτ' ἐκέισε μήτε δεῦρο παντελῶς,
οὕτως ἀνερίπιζον κτέ.*

Nusquam *ἐπαίρειν* est intransitivum. Legatur

ἀπαίρουσαι δὲ μικρόν, κτλ.

Eiusdem Τραυματίου locum apud Ath. X p. 446 *α*.

Μὴ μεσᾶς ἀεὶ

*ἔλκωμεν ἀλλὰ καὶ λογισμὸς εἰς μέσον
παταξάτω τις καὶ τι καὶ μελισκίον, κτέ.*

sic emendaverim:

ἀλλὰ καὶ διάλογος εἰς μέσον κτέ.

Nihil est enim a convivorum hilaritate alienius quam τὸ λογίζεσθαι. Ex ΚΑΙΔΙΑΛΟΓΟΣ primum factum est ΚΑΙΛΟΓΟΣ, unde postea corrector metricus fecit ΚΑΙΛΟΓΙΣΜΟΣ.

Antiphanis Ἰδρία apud Ath. XIII p. 571 *φ*, vs. 6:

αἱ μὲν ἄλλαι τοῦνομα

βλάπτουσι τοῖς τρόποις γὰρ ὄντως ὄν καλόν.

Non ignoro mediae et novae comoediae poetas interdum vocolas γὰρ et δέ collocare in ultima sententiae parte. Nec tamen id facere solent nisi metro coacti. Hic vero, ubi vocola μέν abundat, scribendum arbitror:

αἱ γὰρ ἄλλαι τοῦνομα

βλάπτουσι τοῖς τρόποισιν ὄντως ὄν καλόν.

Et *τρόποισιν* sine γὰρ VL.

ΑΝΔΡΑΝΔΡΙΔΙΣ Ἑλένη apud Suidam s. v. ἀβελτέριον.

ἄγκυρα, λέμβος, σκεῦος, ὅτι βούλει λέγε.

B. ὦ Ἡράκλεις, ἀβελτερίου τε μενικου.

A. ἀλλ' οὐδ' ἂν εἰπεῖν τὸ μέγεθος δύναιτό τις.

Nondum quidquam allatum esse videtur ad hoc fragmentum interpretandum. Et tamen duo sunt haud spernenda indicia, quorum ope loci sententia indagari potest. Alterum est in ipso fabulae titulo, unde suspicari licet agi de Helena rapta a Paride, alterum in usu vocabuli λέμβος, quo alibi idem poeta significavit parasitum et adulatorem (Mein. III. 177):

ὄπισθεν ἀκολουθεῖ κλάξ τῷ, λέμβος ἐπικέκληται.

Si autem λέμβος recte vocatur is qui semper alicuius lateri adhaeret, non minus recte, opinor, idem appellatur ἄγκυρα.

His igitur fretus indicibus suspicor haec dici de Paride, ut Helena potiatur, in aula Menelai partes agente parasiti, incautum regem adulantis eumque semper et ubique prosequentis. De utroque, nisi fallor, duo homines, Paridis puta pedisequos aut satellites, colloquuntur in hunc fere modum:

(ἔσι γὰρ)

ἄγκυρα, λέμβος, σκεῦος ὅτι βούλει λέγε.

B. ὦ Ἡράκλεις, ἀβελτερίου γ' Ἑλληνικοῦ.

A. ἀλλ' οὐδ' ἂν εἰπεῖν τὸ μέγεθος δύναιτο τις.

Mehercules, exclamat alter, *quam stolidi sunt isti Graeci!* quod nihil suboleat Menelao, ut arbitror. Tum prior *ναί κε δίδι κειδὲν ποτὲς ποτὲς ποτὲς* illorum fatuitas. TEMENIKOT vix aliud celare potest quam ΓΕΛΛΗΝΙΚΟΤ, quod coniecit Toupus. Nihilominus scrupulum movet praeter voculam γε omissus articulus, qui his exclamationibus fere proprius est. An forte:

ὦ Ἡράκλεις, ἀβελτερίου θούλληνικοῦ.

vel lenius ἀβελτερίου 'ς' Ἑλληνικοῦ, *Graecae est (istud) stoliditatis?* Sed videant alii.

ANAXANDRIDIS *Thesci* fragm. ap. Antiattic. p. 96, 5.

Παρθένοι παίζουσι πρὸς ἐλάφρ' ἐξαλλάγματα

Fuit fortasse:

Παρθένοι παίζ(ειν Φιλ)οῦσι πρὸς ἐλάφρ' ἐξαλλάγματα.

Φιλεῖν saepe usurpari pro εἰωθέναι quis nescit?

Eiusdem ex *Ulysse* locus ap. Ath. VI p. 227 δ, vs. 10.

τίς δὲ συνδειπνεῖ βροτῶν
 Φρυκτούς καταλαβὼν ἢ κορακίνους ὄνλους
 ἢ μαινίδ' ;

Iure Meinekii reprehendit Casaubonum contra sermonis legem corrigentem Φρύκτ' οὐ καταλαβὼν. Quia tamen sine ulla controversia opus est negatione, non video quid aliud olim scriptum esse potuerit quam hoc:

τίς δὲ συνδειπνεῖ βροτῶν
 (μὴ) καταλαβὼν Φρύκτ' ἢ κορακίνους ὄνλους.

Nempe pro Φρυκτὰ notiores formam Φρυκτούς substitutam esse suspicor, unde factum esse ut negatio perierit, et numeri utcumque sint correcti.

Eiusdem inc. fab. fr. ap. Stob. Flor. LXIII 10:

Ἔρως σοφιστοῦ γίνεται διδάσκαλος
 σκαίου πολὺ κρείττων πρὸς τὸν ἀνθρώπων βίον.

Prima facie abblauditur Meinekii coniectura Κείου, quam recepit in editione Stobaeensi Prodicum intelligens. Attamen, ut taceam ita opus esse articulo, vulgata lectio nihil habet inepti, si cogitamus haec dici potuisse ab amatore aliquo adulescenti, qui *inepti*, ut ipsi videatur, magistri voce correptus, iram non cohibens ista reponat. Ad sententiam cf. Alexidis Inc. fab. 38 ed. Mein.

EUBULI *Pamphili* fr. ap. Ath. X p. 473 e sic constituo:

Ἄμα δὲ λαβὼν ἠφάνικε πηλίκον τινὰ
 οἶσθε μέγεθος, Ἄρεσία, [μέγαν πάνυ];
 καὶ ξηρὸν ἐποίησ' εὐθέως τὸν κἀνθαρον.

deleto manifesto glossemate. Perit aliquod substantivum, edulii nomen, iungendum cum πηλίκον τινὰ.

Eiusdem *Semeles* fragmentum apud Clementem Al. Strom. VII p. 716: Εὐβουλος δὲ ὁ καὶ αὐτὸς κωμικὸς ὧδ' ἔως περὶ τῶν θυσιῶν γράφει... καὶ παραγαγὼν τὸν Διδύσσον ἐν Σεμέλῃ διασελλόμενον πεποίηκε·

πρῶτον μὲν ὅταν ἐμοί τι θύωσιν τινες
 αἶμα, κύσιν, μὴ καρδίαν μῆδ' ἐπιπόλαιον.
 ἐγὼ γὰρ οὐκ ἐσθίω γλυκεῖα οὐδὲ μηρίαν.

Verba pessime habita sic in ordinem redigere conatus sum:
 Πρῶτον μὲν ὅταν ἐμοί τι θύωσιν τινες,
 (μή μοι θύωσιν) αἷμα μὴδὲ καρδίαν
 μὴδ' ἐπιπόλαιον μὴδὲ κύσιν, (ᾧ) ἐγὼ
 οὐκ ἐσθίω, γλυκεῖ, (ὄς) οὐδὲ μῆριων.

Quod pro ἐπιπόλαιον Meinekius coniecit ἐπίπλουον hanc formam vocabuli pro ἐπίπλουον non fero in poeta Attico. Nec tamen ἐπιπόλαιον expedio. Cf. Alexidis Olynthiae fr. II.

Eubuli *Sphingocaronis* fragm. ap. Ath. X p. 449 e, vs. 19 non male sic explebis:

πάππος ἀπ' ἀκάνθης (ἐστίν)· οὗτος γάρ, (πάτερ) κτέ.

ARISTOPHONTIS Παρακαταθήκης fragm. ap. Stob. XCVI, 21

αἰσχροὺν γενέσθαι πτωχὸν ἀσθενῆ θ' ἄμα.

Cobeto corrigenti εὐσθενῆ fidem habere non queo, quia hoc adiectivo nemo umquam Graecorum usus esse videtur. Quod olim legebatur in Rhesi Euripidei initio εὐσθένει, merito cessit certae emendationi κῦθένει. Loci Aristophonteï correctio prorsus incerta est; nemo enim facile dixerit, utrum cum Meinekio ad Menandr. p. 183 pro αἰσχροὺν corrigendum sit οἰκτρόν, an mecum pro ἀσθενῆ εὐγενῆ.

ALEXIDIS ex *Agonide* locum ap. Ath. XI p. 502 f sic tentavi

Ἀπήντων τῷ ξένῳ

εἰς τὴν κατάλυσιν, οὗ συνῆν Ἀγωνίδι, κτέ.

pro depravatissima librorum scriptura ἡσόνην αἰθῶν ἀνὴρ, in qua ἀνὴρ glossatoris esse suspicor. Ath. VI p. 280 b. Ἄλεξις δ' ἐν Ἰπίσκῳ νεανίσκον παράγων ἐρῶντα καὶ ἐπιδεικνύμενον τὸν πλουτὸν τῆ ἐρωμένη ταῦτα ποιεῖ λέγοντα κτέ. Scil. Agonis cum peregrino nescio quo tum degebat in diversorio. Amator eo se confert cum pretiosa suppellectile, specie ut cum viro coenaret, revera ut mulieris cupiditatem accendens huius amorem sibi conciliaret.

Quod Alexis teste Antiatticista p. 90 εὐοψίαν dixit ἀντὶ τοῦ εὐπροσωπίαν, noli inde concludere vocabulum eo sensu Graecum

esse. Comicus enim procul dubio ioci causa quaesita ambiguitate vocabulum sic usurpavit.

ATHENAEUS XIII p. 606 a, ubi memorat Alexidis Γραφήν sic corrigatur: *καὶ ὡς ἡδυνάτει διὰ τε τὴν ψυχρότητα καὶ τὸ ἀντίτυπον τοῦ λίθου, (οὐδὲ) τηνικαῦτα τῆς ἐπιθυμίας ἀπέτη καὶ προβαλλόμενός τι σαρκίον ἐπλησίασε κτλ.*

Alexidis Εἰς τὸ Φρέαρ fr. apud Ath. VIII p. 364 f.

Νυνὶ τέ με

ὁ δεσπότης προὔπεμψεν οἴνου κεράμιον
τῶν ἔνδοθεν κομιοῦντ' ἐκεῖθεν. Β. *μανθάνω*·
ἐπιδόσιμον παρὰ τᾶλλα τοῦτ' ἔξαι, Α. *Φιλῶ*
αἰσθητικὴν γραῦν.

Non haererem, si legeretur τῶν ἔνδοθεν — ἐκεῖνων; sed nescio an verius sit:

τῶν ἔνδοθεν κομιοῦντ' ἐκεῖσε.

Nempe illuc, ubi servi qui haec dicit erus coenaturus erat cum meretricula, cuius ancilla esse videtur γραῦς memorata in fine.

Eiusdem ex *Hellenide* locus ap. Ath. VI p. 226 f.

'Αεὶ δὲ καὶ ζῶντ' ἐς καὶ τεθνηκότα
τὰν τῆ θαλάττῃ πολέμι' ἡμῖν θηρία.
ἂν ἀνατραπῆ γὰρ πλοῖον, εἶθ', ὡς γίγνεται,
ληφθῆ νέων τις, καταπεπώκασ' εὐθέως.

De vitio suspectum mihi est ληφθῆ, quia piscium ea genera, quae veneunt in macello, non sunt ea magnitudine et voracitate, ut vivum hominem adoriantur. Quapropter nescio an mutatione paene nulla corrigendum sit:

εἶθ', ὡς γίγνεται,

ληφθῆ νέων τις,

eo sensu quem saepe habet verbum passivum *λείπεσθαι*. Verte: *deinde, ut fit, aliquis natans defecerit*, i. e. nando salutem nactus non sit. Coniecturae meae minime obstant sequentia:

αὐτοί τ' ἐπὰν ληφθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀλιέων,
τεθνεῶτες ἐπιτρίβουσι τοὺς ἀνουμένους,

sed ipsam continent causam corruptelae.

Eiusdem Ἴσοςασίου fragm. ap. Ath. XIII p. 568 a.

κοιλίαν ἀδρᾶν ἔχει·

σηθί' ἔς' αὐταῖσι τούτων ἂν ἔχουσ' οἱ κωμικοί·
ὀρθὰ προσθεῖσθαι τοιαῦτα τούνηδυν τῆς κοιλίας
ὡσπερὶ κοντοῖσι τούτοις εἰς τὸ πρόσθ' ἀπήγαγον.

Optime et, ut solet, elegantissime vertit Grotius:

si cui venter prominat,

*fasciis, videre quales in Comoediis licet,
arrectaria insuper addunt, et sic quod protuberat
alvi exterius, id retrorsum redigunt tanquam truditibus.*

Vides, ut opinor, Alexidem dedisse:

ὡσπερὶ κοντοῖσι τούτοις εἰς τοῦπισθ' ἀπήγαγον

quo praeter universam loci sententiam ducit ipse verbi ἀπάγειν
usus. Quo magis mammae prominent, eo magis recedere ven-
ter videtur.

Eiusdem Λεύκης fragm. ap. Ath. VII p. 322 d.

Ἐπίσασθαι τὸν σαῦρον ὡς δεῖ σκευάσαι;

B. ἀλλ' ἂν διδάσκης.

Graeca oratio erit: ἀλλ' ἂν διδάξῃς.

Alexidis Pontici fragm. ap. Ath. III p. 100 c.

Ἐπερ πάτρας μὲν πᾶς τις ἀποθνήσκειν θέλει,
ὑπερ δὲ μήτρας Καλλιμέδων ὁ κάραβος
ἐφθῆς ἴσως πρὸς ἰταλῶν ἀποθανεῖν.

Sub depravata scriptura ΠΡΟΣΙΤΑΛΩΝ non latet quod plau-
dentibus omnibus elicuit Schweighaeuserus προσεῖτ' ἂν ἄλλως,
in qua lectione ἄλλως minus feliciter coniectum est, sed προσεῖτ'
ἂν ΑΩΝ, i. e. εἶς ὦν, solus, quo ducit oppositum πᾶς τις.
Cf. Arist. Eq. 861, Soph. O. R. 245, al.

Alexidis Συντρεχόντων fragm. ap. Ath. IV p. 137 c vs. 3

μέλλοντα δειπνίζειν γὰρ ἄνδρα Θετταλὸν
οὐκ Ἀττικηρῶς οὐδ' ἀπηκριβωμένως
λιμῶ παρελθεῖν * * ἀ δεῖ καθ' ἐν
ἕκασον αὐτοῖς παρατιθέντα [μεγαλειῶς δέ].

Glossema recte olim delevi in dissertatione Academica de
fragmentis comicorum Gr. Reliqua nunc sic correctae suppleverim:

λιμῶ (με) παρατεῖν(αι τὸν ἄνδρα) δεῖ, καθ' ἐν
ἑκάστον αὐτῶ παρατιθέντα (βρώματα).

Alexidis Fab. Inc. fr. VIII (Mein.) ap. Ath. II p. 40 e vs. 3.

ὁ γὰρ θεὸς δεδωκὼς τάγαθὰ
ὧν μὲν πεποίηκεν οἶεται χάριν τινὰ
ἔχειν ἑαυτῶ.

Meinekios in edit. min. dedit *πεπόρικεν*, sed quia μὲν incommodum est, est cur praeferas Dobraei coniecturam εὐ *πεποίηκεν*. Verum graviore vulnere locum laborare documento est verbum οἶεται, quod vix ita usurpari potuit pro οἶεται δεῖν. Ambigo utrum corrigendum sit:

(δεῖν) ὧν πεπόρικεν οἶεται κτέ.

an potius:

ὧν εὐ πεποίηκεν ἀξιοῖ χάριν τινὰ
ἔχειν ἑαυτῶ.

ut ἀξιοῖ glossemati cessisse opinemur.

DIONYSII Ὀμωνύμων fragm. ap. Ath. VIII p. 381 e. 15 sq. leni manu sic emendo:

εἰς αὖριον σὲ κάμει ταῦτ' εὐφρανάτω
λάφυρα· τῶν δὲ παντάπασι μεταδίδου,
τὴν πάροδον ἴν' ἔχῃς τῶν θυρῶν εὐνουτέραν.

pro librorum scriptura λαφυροπώλη. Ad λάφυρα, quia est appositio ad ταῦτα, non opus est articulo. Non magis necessaria est diserta mentio *ianiitoris*, quoniam is satis significatur versu sequenti. Elumbem versum, qualem fecit Emperius:

τὰ λάφυρα· πυλωρῶ παντάπασι μεταδίδου

in quo praeterea πυλωρῶ (debuerat certe θυρωρῶ) male caret articulo, cuius aures tolerabunt?

HERACLIDES apud Ath. XII p. 533 e.

Ἄλεκτρούνα τὸν τοῦ Φιλίππου παραλαβὼν
ἄωρὶ κοκκύζοντα καὶ πλανώμενον
κατέκοψεν· οὐ γὰρ εἶχεν οὐδέπω λόφον κτέ.

Non expedito πλανώμενον. An fuit:

ἄωρὶ κοκκύζοντα καὶ πτερωμένον?

XENARCHUS in *Butalione* ap. Ath. II p. 63 sq.

Φθίνει δόμος

ἄσυστάτοισι δεσποτῶν κεχρημένος
τύχαις, ἀλάστωρ τ' εἰσπέπαικε Πελοπιδῶν.
ἄσυτος οἶκος κτέ.

Hunc locum sic scribendo ultro corruperunt Blomfieldus ad Agam. 1443 quique eum secuti sunt Dindorfius et Meinekius. Nam tragicus quidem poeta, quem Xenarchus imitatur, quominus *ἄσυστάτοις τύχαις* dixisse credatur nihil obstat, sed non minus certum esse arbitror comicum in parodia una mutata litera id ipsum posuisse, quod singulari fide servarunt Athenaei codices BCD *ἄσυντάτοισι* — *τύχαις*.

Rariore et fortasse a semet ipso formato vocabulo poeta usus est pro *ἄσύντονος*, quia id longius distabat a vocabulo quod lepide imitabatur. Prorsus non dubitabis, opinor, si similem Aristophanis iocum contuleris, apud quem in *Lysistrata* vs. 1077 chorus videns Lacones illos *ἐσυκότας* exclamat:

βαβαί· νενεύρωται μὲν ἦδε συμφορὰ
δεινῶς· κτλ.

Idem in *Πορφύρα* ap. Ath. VII p. 319 a.

εἶθ' ἀλιεύς ὦν ἄκρος σοφίαν
ἐν παγούροις μὲν θεοῖς ἐχθροῖσι καὶ
ἰχθυδίοις εὖρηκα παντοδαπὰς τέχνας,
γέροντα βούγλωττον δὲ μὴ ταχέως πάνυ
συναρπάσομαι; καλὸν γ' ἂν εἶη.

Unicam certam, quae in his versibus fieri potest, emendationem viri docti facere neglexerunt, non animadvertentes pro *ἐν* requiri *ἐπὶ*, *adversus*. Reliqua correctio est incertior. Quia cod. A pro *εἶθ'* habet *ἴτ'* possis partim cum Dobraeo partim mecum:

εἴτ' * * * ἀλιεύς ὦν ἄκρος
(ἐπὶ μὲν) παγούροις (τοῖς) θεοῖς ἐχθροῖσι καὶ
ἰχθυδίοις ἠῦρηκα παντοδαπὰς τέχνας, κτέ.
expuncto *σοφίαν*, quod glossatoris esse suspicor.

PHILEMON in *Γάμω* ap. Antiattic. p. 92 16: *ἐμὲ ἀντὶ τοῦ*

ἐμαυτόν, σὲ ἀντὶ τοῦ σαυτόν. Φιλήμων Γαμοῦντι Σῶζε
σαυτόν, ἐγὼ δ' ἐμέ. Legerim:

υ' υ' υ' (σὺ) σῶζε σαυτόν, ἐγὼ δ' ἐμέ.

Insuper fortasse aliquid latet sub literis ΤΝΤΙ in corrupto
nomine fabulae ΓΑΜΟΤΝΤΙ.

Eiusdem *Μετίοντος* fragmentum ap. Ath. IV p. 133 a sic in-
terlocutoribus distribuerim:

Ἰχθύς τί σοι

ἐφαίνεθ' οὐφθός; Β. μισαρός ἦν. ἀκκήκοας;

ἄλμη τε λευκή καὶ παχεῖ' ὑπερβολῆ.

κούχι λοπάδος προσῶζεν οὐδ' ἠδυσμάτων.

Α ἐβίων (δ') ἄπαντες, ὡς ἀγαθὴν ἄλμην ποιεῖς.

Ultimus versiculus est coqui suam muriam ab alterius vitu-
peratione defendentis.

Eiusdem *Pancretiastae* fragm. ap. Stob. Ecl. Phys. II 8 p. 338
sic constituo:

καυτόν τι πράττειν, οὐ μόνον τὰς ἐλπίδας

ἐπὶ τῇ τύχῃ χρῆ, παιδίον, πάντων ἔχειν

ὧν βούλεται τις, ἀλλὰ καὺτόν τῇ τύχῃ

συλλαμβάνεσθαι· βῆρον κτέ.

Vulgo:

ὧν βούλεται τις. ἀλλὰ καὶ τῷ τῇ τύχῃ

συλλαμβάνεσθαι βῆρον κτλ.

Pessimus poetaster, qui in compar. Men. et Phil. p. 360
mentitur Philemonis nomen, scripsisse traditur:

καυχώμενος τὸ δῶρον δ' δέδωκας Φίλω

ἔργω στρατηγός γεγονας, ἐν λόγῳ Φονεύς.

Rectissime Dobraeus, λόγῳ σ. γ. ὧν ἔργῳ Φ. Sed manifesto
viciosum est στρατηγός, quod utrum in ἴπαρωγός an in
χορηγός refingendum sit, ambigo.

PHILEMO ap. Stob. CVIII 39:

Ἄν γνῶς τί ἐς' ἀνθρώπος, εὐδαίμων ἔσει.

Τέθνηκέ τις, μὴ δεινὸν ἔσω τοῦτό σοι·

κεκύηκέ τις· οὐ κεκύηκέ τις· ἠτύχηκέ τις·

βήττει τις· οἰμῶζει τις· ἢ φύσις φέρει
ἄπαντα ταῦτα, Φεῦγε τὰς λύπας.

Versum tertium misere corruptum sic tentavi:

κέκμηκέ τις, τέτηκέ τις· ἢ ψύχηκέ τις·

Ἄψυχεῖν pro λιποψυχεῖν similiter dixit Hippocrates de morb. II p. 141, 4. Ultima verba Φεῦγε — λυπὰς quae non satis recte cohaerent cum praegressis, nescio an sint magistelli alicuius. Vulgo μόνον additur e Grotii coniectura.

Locum in comp. Men. et Phil. p. 365 sic legerim:

ἐπὰν (γὰρ) ἐγγὺς θάνατος ἔλθῃ, (τηνίκα)
οὐδεὶς ἔθ' αὐτὸς, οὐδὲ θανεῖν βουλεύεται,
θνήσκει δὲ θνήσκων κατ' ἰδίαν εἰμαρμένην.

Libri εαυτῷ ὁ θέλει et δ' ὁ θνήσκων. Sententia: *timeo amplius in sententia persistit nec moriendi consilia agitat, sed moriens moritur iubente proprio fato.* Nota est formula ὁ αὐτὸς ἔτ' εἰμι, non multo sententiam.

PHILEMONIS fragm. 53 ap. Diog. La. VI 87

καὶ τοῦ θέρους μὲν εἶχεν ἰμάτιον δασύ,
ἴν' ἐγκρατῆς ἦ, τοῦ δὲ χειμῶνος βράκος.

Altero versu Meinekius ἐγκρατήσῃ, quo parum proficitur. Rectius Cobetus in Diogene suo edidit (an de coniectura?) ἴν' ὡς Κράτης ἦ. (cf. Menandri Διδύμων fr. 1). Sed ut recte habeat coniunctivus, nonne vs. 1 requiritur:

καὶ τοῦ θέρους μὲν ἰμάτιον ἔχει δασύ?

Philemonis fr. LXIX ap. Stob. Flor. XCV 6

Ὅσις πένης ὦν ζῆν παρ' ὁ ζῆν βούλεται κτέ.

Ex omnibus criticis qui h. l. attigerunt, solus Gesnerus intellexit corrigendum esse παραζῆν, sed perperam ζῆν reposuit pro ζῆν. Legendum:

Ὅσις πένης ὦν ζῆν, παραζῆν βούλεται.

i. e. ὅσις πένης ὦν βούλεται ζῆν, βούλεται παραζῆν.

MENANDER in Κυβερνήταις ap. Orionem Gnomol. VIII 9.

Οἶοι λαλοῦμεν ὄντες οἱ τρισάθλιοι
ἄπαντες οἱ Φυσῶντες ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα·

αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἴσασιν ἀνθρώπων φύσιν. κτέ.

Primus versus, in quo Stobaei (Flor. XXII 11) codd. habent
ὦ τρισάθλιοι, sic videtur corrigi posse:

Οἱοί μ' ἄρ' ἔλαθον ὄντες, ὡς τρισάθλιοι,
ἅπαντες κτλ.

Menander in Πλοκίῳ ap. Gell. II 23 sic corrigatur:

Ἐχω δ' ἐπίκληρον Λαμίαν (οὐκ εἴρηκά σοι
τοῦτ';) εἶθ' ἄρ' οὐχί. κυρίαν τῆς οἰκίας
καὶ τῶν ἀγγρῶν καὶ τῶν πατρῶν ἀντικρυς
ἔχομεν, Ἄπολλον, τῶν χαλεπῶν χαλεπωτάτην.

Supple: εἶθ' ἄρ' οὐκ εἶχον, *ultram non haberem!* Vulgo εἶτ'
ἄρ' οὐχί; De reliquis vide Meinekium. F. C. p. 191 vol. IV.

Eiusdem *Samiae* fragm. ap. Phryn. Ecl. p. 187

Φέρε τὸν λιβανωτὸν σὺ δ' ἐπιθές τὸ πῦρ Τρύφῃ.

Non solebat τὸ πῦρ ἐπιτίθεσθαι τῷ λιβανώτῳ ut opinor, sed
ὁ λιβανωτὸς τῷ πυρὶ. An igitur corrigendum ὑποθές? An potius
delendum est τὸ πῦρ, ut credamus glossatorem superscripsisse
ἐπὶ τὸ πῦρ? Ἐπιτιθέναι enim sollemni usu absolute usurpatur
de sufficientis arae imponendis. Cf. Ar. Vesp. 96

ὥσπερ λιβανωτὸν ἐπιτιθεῖς νομηνία.

Eiusdem *Τιτθῆς* fr. ap. Suid. i. v. αἰτήσασθαι sic corrigo:

Ἦν ἂν τις ὑμῶν (λο)πάδιον
ἠτήσατ' ἢ κέχρηκεν, ἄνδρες γλυκύτατοι;

Vulgo Ἦν ἂν τις ὑμῶν παιδίον κτέ. Cf. *Hymnidis* fragm.
V. *Λοπάδιον* iam olim correxi in *Addendis ad Meinekii opus Fragm.*
Com. Gr. p. 39 sq. Sed quid latet sub ἦν ἂν?

Hymnidis locus ap. Max. Tyr. diss. XXX 320

Οὐ πάνυ τι γηράσκουσιν αἱ τέχναι καλῶς,
ἂν μὴ λάβωσιν προσάτην Φιλάργυρον.

Permire dictum! An forte γὰρ πρᾶττουσιν?

Ἐποβολιμαίου fragm. ap. Stob. Flor. LXXIV 5, vs. 3 sq.

οἶκος δ' ἐν ᾧ τὰ πάντα πρωτεύει γυνή,
οὐκ ἔστιν ὅστις πώποτ' οὐκ ἀπώλετο.

Malim: οὐ πώποτ' ἔσιν ὄσις οὐκ ἀπώλετο.

Fab. Inc. Menandri II ap. Plut. Cons. Apoll. p. 103 d 10 sqq.

τὸ δὲ κεφάλαιον τῶν λόγων, ἄνθρωπος εἶ,
οὐ μεταβολὴν θάττον πρὸς ὕψος καὶ πάλιν
ταπεινότητα ζῶν οὐδὲν λαμβάνει.
καὶ μάλα δικαίως· ἀσθενέστατον γὰρ ὄν
φύσει, μεγίσις οἰκονομεῖται πράγμασιν,
ὅταν πέση δὲ, πλεῖστα συντρίβει καλὰ.

Oikonomēsbai Graece dici posse pro ἐπιχειρεῖν quis credat?
Gravis latet error. Scribendum:

μέγισ' ἐξοικοδομεῖται πράγματα;

Verba οἰκοδομεῖν et ἐξοικοδομεῖν alibi quoque, ut Latinum
verbum *aedificare*, metaphoricō sensu usurpari constat. Cf. Ar.
Pac. 748 et Xenoph. Cyr. VIII 7, 15. Nec abhorret sequens
πέση, sc. τὰ πράγματα. Ad confusa οἰκοδομεῖν et οἰκονομεῖν
cf. *Plutarchea mea et Lucianea*.

Fab. Inc. VI Menandri ap. Luc. Amor. II p. 446 vs. 9

καὶ Φαρμακεῖται καὶ νόσων χαλεπώτατος
φθόνος.

Hic locus prodesset poterit *Timoclis* fragm. Συνερίθων ap. Stob.
Flor. CXXV 10, quod sic edidit IV p. 611 Meinekius:

τοῖς μὲν τεθνεῶσιν ἔλεος, ἐπιεικὴς θεός,
τοῖς ζῶσι δ' ΕΤΕΡΟΝ ἀνοσιώτατον φθόνος.

Sed optimi codd. habent ἀνοσιώτατος, quo recepto scribam:

τοῖς ζῶσι δ' ΕΡΓΩΝ ἀνοσιώτατος φθόνος.

Invidia simul ἔργον est et πάθος. Immodulatum est quod
alii coniecerunt ἐταίρων, nec sententia admittit quod in Stobaeo
suo Meinekius edidit ἔΦεδρος.

Fab. Inc. IX in comp. Men. et Phil. p. 361

Ὅταν εἰδέναι θέλῃς σεαυτὸν ὄσις εἶ,
ἔμβλεψον εἰς τὰ μνήμαθ', ὡς ὁδοιπορεῖς.
ἐνταῦθ' ἔνες' ὄσα τε καὶ κούφη κόνις
ἀνδρῶν βασιλέων καὶ τυράννων καὶ σοφῶν,
καὶ μέγα φρονούντων ἐπὶ γένει καὶ χρήμασιν,
αὐτῶν τε δόξη καπὶ κάλλει σωμαίων.

Non sunt hi vs. Menandri sed nescio cuius tragici non valde antiqui aut poetae certe tragicum sermonem imitantis. Quod ubi agnoveris, males mecum propter metrum vs. 1 "Αν εἶδέναι. Deinde pro absurdis istis ὡς ὀδοιπορεῖς nescio an emendandum sit:

ὡς ὄγκον παρῆς,

ut *fastum remittas.*

Sequitur:

ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν τῶν δ' ἐπήρκεσεν χρόνος.

ubi non sufficit Grotii correctio χρόνον. Scripserim:

ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῖς τῶνδ' ἐπήρκεσεν μόρον.

Fab. Inc. fr. XXVIII ap. Stob. Fl. XV 5, quod hodie rectius tribuitur Philemoni, sic corrigatur:

*Αν μὲν πλέωμεν ἡμερῶν πλῦν τεττάρων,
σκεψόμεθα τὰναγκαῖ' ἐκάσῃς ἡμέρας·
ἂν δ᾽ ἢ δὲ Φείσασθαι τι τοῦ γήραος χάριν,
οὐ Φεισόμεσθ' ἐφόδια περιποιούμενοι;

Codd. σκεπτόμεθα, quod non est Atticum pro σκοπούμεθα. In vs. praegresso ex quotidiani sermonis usu πλέωμεν continet futuri temporis notionem, ut in noto illo εἴ τις ἔτι πλεῖ, σπευδέτω, pro πλεῖν μέλλωμεν.

Fab. Inc. fr. XXXIII ap. Hermogenem de Inv. III p. 177 ed. Walz.

Διονυσίων μὲν ἦν

πομπή

ὁ δὲ μ' ἠκολούθησεν μέχρι τοῦ πρὸς τὴν θύραν.

Omnem fidem superat exeunte IV sec. a. Chr. poetam Atticum in media Attica tantam stribliginem admisisse ut verbum ἀκολουθεῖν iungeret cum Accusativo. Scribendum suspicor:

ὁ δ' ἠκολούθησεν κτέ.

vel ὁ δ' ἠκολούθει μοι, quo tamen non opus esse videtur.

Adiutus Plautina versione Cistellar. I 1, 91 locum sic redintegrare conatus sum:

Διονυσίων μὲν ἦν

πομπή· (᾽π) τὴν θέαν δὲ μήτηρ μ' ἤγαγεν.)

ὁ δ' ἠκολούθησεν μέχρι τοῦ πρὸς τὴν θύραν,

ἔπειτα φοιτῶν καὶ κολακεύων ἐμέ τε καὶ
τὴν μητέρ' ἔγνω μ'.

Plautus: *per Dionysia mater pompat me spectatum ducit*. Μη-
τηρ sine articulo, ut in Ἰσοβοιμαίου fr. I et Ψευδρακλέους
fr. III.

Inc. fab. fr. XXXVIII Plut. de sui laude p. 547 c.

Σφάττει με· λεπτὸς γίγνομ' εὐωχοῦμενος
Τὰ σκώμματα θ' οἶα τὰ σοφὰ τε καὶ στρατηγικά.

Non sufficit Meinekiana correctio σκωμμάτια. Bene enim
Hirschigius intellexit *iocis imperatoris* locum non esse. Nec
tamen cum eodem violenter corrigam κομπάσματα, sed le-
nissime:

Τὰ σκεμμάτια τὰ σοφὰ τε καὶ στρατηγικά.
Callida ista et imperatoria consilia.

Inc. fab. fr. L ap. Stob. Flor. XLII.

Οὐδὲν διαβολῆς ἐστὶν ἐπιπονώτερον·
τὴν ἐν ἐτέρῳ γὰρ κειμένην ἀμαρτίαν
δεῖ μέμψιν ἰδίαν αὐτὸν ἐπάναγκες λαβεῖν.

Vide ne verius sit:

Οὐδὲν διαβολῆς ἐστ' ἐπιφθονώτερον.

Inc. fab. fr. LX ap. Stob. Flor. XCIII 22.

Ἰπερήφανόν που γίγνεθ' ἢ λίαν τρυφή,
ὃ τε πλοῦτος ἐξώκειλε τὸν κεκτημένον
εἰς ἕτερον ἦθος, οὐκ ἐν ᾧ τὸ πρόσθεν ἦν.

Si ultima sunt Menandri, non librariorum supplementum, cre-
diderim Stobaeum non integram attulisse sententiam, et in
sequentis versiculi initium fuisse v. c. μένοντα. Ut tamen po-
tius illud suspicer, adducor fere eo quod optimus codex A
omittit articulum ante πρόσθεν.

Inc. fab. fr. LXXXVII ap. Stob. Flor. XXXVI 12.

Δίσχρόν γ' ὅταν τις ἐπὶ γλώσση Φυεῖς
γλώσση ματαίους ἐξακοντίση λόγους.

Conieci:

Δισχρόν γ' ὄταν τις (εὐ)επῆς γεγώς φύσει κτέ.

Falso haec tribui Menandro dudum animadversum est.

Inc. fab. fr. CXXVII ap. Stob. Fl. CXII 1.

Ταῖς ἀτυχίαισι μὴ ἴχαιρε τῶν πέλας·

Πρὸς τὴν τύχην γὰρ ζυγομαχεῖν οὐ ῥῆδιον.

„Noli alienis infortuniis *laelari*, quia pugna contra Fortunam est difficilis.” Inimicorum est τὸ ἐπιχαιρεκακεῖν, nec video quid momenti habere potest *ista causa* inimico. Expectes potius μὴ ἴπιμα, ut sit sententia „aliena infortunia noli reprehendere, quasi propriae miserorum culpae tribuenda scilicet.” Sed lenius requiro remedium, quod vide an reppererim coniciendo:

Ταῖς ἀτυχίαισι μὴ πικραίνου τῶν πέλας· κτέ.

Inc. fab. fr. CXLV. Comp. Men. et Phil. p. 351.

Ὁ εὐτυχοῦντα καιρῷ κολακεύων φίλον
καιροῦ φίλος πέφυκεν, οὐχὶ τοῦ φίλου.

Etsi pro parte assentior iis quae de hac *Comparatione* scripsit Cobetus Mnem. IV. p. 140, hic tamen emendatio adeo est facilis, ut legendum proponam:

Ὁ (γὰρ τὸν) εὐτυχοῦντα κολακεύων φίλον
καιροῦ φίλος πέφυκεν, οὐχὶ τοῦ φίλου,

deleto manifesto glossemate et insertis duabus voculis. Cf. fragm. CXLVIII. Nec quicquam in hac certe sententia inepti est aut Menandro indigni. Idem valet v. c. de fragm. CLX.

Ἐὰν τροφήν δούς τὸν λαβόντ' ὀνειδίσης,
ἀψινθίῳ κατέπασσας ἀττικὸν μέλι.

Inc. fab. fragm. CCCV ap. Plut. Symp. IV p. 666 f.

ὁ Μένανδρος πρὸς τὸν κελεύοντα ταῖς λοπάσι περιφράττειν τὴν νύμφην

Δεινὸν σὺ φράγμα τῆς νύμφης λέγεις.

Ita haec auctore Buttmano Meinekio edidit pro οὐ πρᾶγμα. Equidem supplerim:

Δεινὸν (γε) σὺ π(ερίφ)ραγμα τῆς νύμφης λέγεις.

DIPHILUS in Φρέατι ap. Stob. CXVI 32.

Πολιδὲς τεχνίτης ἐστὶν ὁ χρόνος, ὃ ξένη,

χαίρει μεταπλάττων πάντας ἐπὶ τὰ χείρονα.

Diphilus pro *πολιός* nec *σκολιός* dedit nec *σκαιός* nec *Φαυλός*, quae coniecta sunt a viris doctis, sed, nisi omnia me fallunt, per exclamationem:

Ποῖος τεχνίτης κτέ.

Cf. Stob. XXXI, 248.

Eiusdem fragm. inc. fab. ap. Ath. III p. 35 d. sic corrige transponendo:

ὁς τὸν ταπεινὸν μέγα φρονεῖν ποιεῖς μόνος,
 3 τὸν [τ' dele] ἀσθενῆ τολμᾶν τι, τὸν δειλὸν θρασύν,
 2 τὸν τὰς δφρῦς αἴροντα συμπεῖθεις γελᾶν.

Diphili fragm. ap. Stob. Flor. XCVI 9

*Πενία δὲ συγκραθεῖσα δυσσεβεῖ τρόπῳ
 ἄρδην ἀνεῖλε καὶ κατέσρεψεν βίον.*

Legendum *μετέσρεψεν*, ut est ap. Philem. IV p. 39 (Mein.) et apud Menandrum IV p. 70.

ΑΝΑΞΙΠΠΙ Ἐγκαλυπτομένου fr. ap. Ath. IX. p. 403 e.

11. αὐτοὶ δ' ἔλαιον καὶ λοπάδα καινὴν, πάτερ,
 πῦρ τ' ὄξυ καὶ μὴ πολλάκις φυσώμενον
 ἐποιοῦν· ἀπὸ τούτου πᾶν τὸ δεῖπνον εὐτρεπές.

Fundus emendationis esse debet ARCHERDICI locus e *Θεσπαιῶ* ap. Ath. VII p. 292 e.

*τὰς λοπάδας ἐπιθείς ἐπὶ τὸ πῦρ τοὺς ἄνθρακας
 ἔρραν' ἔλαίῳ πανταχῆ ποιῶν φλόγα.*

cuius loci nescio quis memoria falsus apud Anaxippum in detrito codice legere sibi visus est, quod hodie est in libris scriptis et editis. Primitus enim scriptum fuisse suspicor:

αὐτοὶ δ' ἔλαιου καλπίδ' ἔρρανον, πάτερ,

scil. *εἰς τοὺς ἄνθρακας*. Unam tantum eandemque rem a poeta memoratam esse testatur numerus singularis in sequentibus ἀπὸ τούτου. His coquis unicum artis arcanum erat ignis vehemens, qui, larga olei copia identidem affusa, nullo flamine indigebat. In vicino vs. 14 pro *πρῶτον* obiter corrige *πρῶτοι*.

HERMIPPI Ἀδελφῶν fr. ap. Ath. VII p. 290 b.

12. ἐπὰν τάχιστα ἔλθωσιν ἐκ τῆς ἐκφορᾶς.

Requiritur ἀπὸ τῆς ἐκφορᾶς.

SOSIPATRIS Καταψευδομένου locus ap. Ath. IX p. 377 f.

42. ὁ καπνὸς φερόμενος δεῦρο κάκει διαφορὰν
εἶωθε τοῖς ὄφιοισιν ἐμποιεῖν τινα.

Quoniam ἐκεῖ pro ἐκεῖσε est infimae graecitatis, Sosipatri reddatur:

ὁ καπνὸς φερόμενος δεῦρ' ἐκεῖσε κτλ.

EUPHRONIS Ἀδελφῶν fragm. ap. Ath. IX p. 370 d.

22. τὸ γὰρ ἦπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπουμένων
κθβείς κάτω τὴν χεῖρα τὴν μίαν λαθὼν
ἔρριψας εἰς τὸν λάκκον ἰταμῶς τὸν νεφρόν.
πολὺν ἐποίησας θόρυβον, οὐκ ἔχει νεφρόν
ἔλεγον. ἔκυπτον οἱ παρόντες ἀποβολῆ.

Non satis feliciter hunc locum tractavi olim in dissertatione academica coniciens ἐλυποῦντ', nam et aliud verbum delituit et corruptum reliqui substantivum ἀποβολῆ. Insuper nimis abrupte dicuntur praegressa, nec vocabula οὐκ ἔχει νεφρόν recte tribuuntur sacrificantibus. Scin quid legendum sit? Nempe hoc:

πολὺν ἐποίησας θόρυβον „οὐκ ἔχει νεφρόν”

λέγων· ἐκόπτονθ' οἱ παρόντες προσβολῆν.

Plangebant qui aderant ingruentem deorum iram; sive malis προσβολῆ, quod fieri potest ut servandum sit (ὁδὸν ἰραμ). Προσβολῆν hoc sensu adhiberi ne dubites, cf. Ar. Pac. 39, Aesch. Choeph. 233, Plut. Mor. p. 186 c; et ita saepissime. Ceterum utrum ἐκόπτονθ' οἱ an ἐτύπτονθ' οἱ eliciendum sit ex ΕΚΤΙΠ-ΤΟΝΟΙ difficile dictu est; usurpatur enim utrumque vi eadem, sed alterutrum verum esse certum arbitror. Illud magis Atticum.

Totum autem fragmentum, cuius alias partes aliis occasi-
onibus tractavi, sic constituendum esse arbitror:

Πολλῶν μαθητῶν γενομένων ἐμοί, Λύκε,
διὰ τὸ νοεῖν αἰεὶ τι καὶ ψυχὴν ἔχειν,
ἄπει γεγωνῶς μάγειρος ἐκ τῆς οἰκίας
ἐν οὐχ ὄλοις δέκα μησὶ πολὺ νεώτατος.

5 Ἄγισ Ῥόδιος ὤπτηκεν ἰχθὺν μόνος ἄκρωσ·
Νηρεὺς δ' ὁ Χῖος γόγγρον ἤψε τοῖς θεοῖς·
θρῖον τὸ λευκὸν οὐξ Ἀθηνῶν Χαριάδης,

- 9 ἀλλᾶντας Ἄφθόνητος, Εὐθύνοσ Φακῆν.
 8 ζῶμὸς μέλασ ἐγένετο πρώτῃ Λαμπρία·
 10 ἀπὸ συμβολῶν συνάγουσιν εὐρ Ἴππων πόρουσ.
 οὗτοι μετ' ἐκείνουσ τοὺσ σοφιστάσ τοὺσ πάλαι
 γεγόνασιν ἡμῖν ἐπτὰ δεῦτεροί σοφοί.
 ἐγὼ δ' ὄρων τὰ πολλὰ προκατειλημμένα,
 15 εὖρον τὸ κλέπτειν πρώτοσ, ὥσε μηδένα
 μισεῖν με διὰ τοῦτ' ἀλλὰ πάντασ λυμβάνειν.
 ὑπ' ἐμοῦ δ' ὄρων σὺ τοῦτο προκατειλημμένον
 ἴδιον ἐφεύρηκάσ τι, καὶ τοῦτ' ἐσὶ σόν.
 πέμπτην ἔθουσ ἡμέραν Σικίνιοι
 20 πολιοὶ γέροντεσ πλοῦν πολὺν πεπλευκότεσ
 λεπτόν ἔριφον καὶ μικρόν. οὐκ ἦν ἐκφορὰ
 Λύκῳ κρεῶν τότ' οὐδὲ τῷ διδασκάλῳ·
 ἑτέρουσ πορίσασθαι δὲ ἐρίφουσ ἠνάγκασασ·
 τὸ γὰρ ἦπαρ αὐτῶν πολλάκισ σκοπομένων,
 25 καθείσ κάτω τὴν χεῖρα τὴν μίαν λαθῶν
 ἔρριψασ εἰσ τὸν λάκκον ἰταμῶσ τὸν νεφρόν.
 πολὺν ἐποίησασ θόρυβον „οὐκ ἔχει νεφρόν”
 λέγων· ἐκόπτονθ' οἱ παρόντεσ προσβολῆ.
 ἔθουσαν ἕτερον. τοῦ δὲ δευτέρου πάλιν
 30 τὴν καρδίαν εἶδόν σε καταπίνοντ' ἐγὼ.
 πάλαι μέγασ εἶ, γίγνωσκε· τοῦ γὰρ μὴ χανεῖν
 λύκον διακενῆσ σὺ μόνοσ εὐρηκάσ τέχνην.
 χορδῆσ ὀβελίσκουσ ἡμέρασ ζητουμένουσ
 δὲ ἔχθεσ εὐμούσωσ * * * * *
 35 * * * * * τὸ πῦρ ἀποσβέσασ,
 καὶ πρὸσ τὸ δίχορδον ἑτερέτιζεσ. ἠσθόμην·
 ἐκεῖνο δρᾶμα, τοῦτο δ' ἐσὶ παλγνιον.

In fragmento haud illepido primum ubi opus videbatur mutavi
 interpunctionem, tum transposui vs. 9 ante 8 et scripsi vs. 10
 de coniectura εὐρ Ἴππων pro ἀρίων. Cf. diss. Acad. adn.
 crit. ad fr. com. p. 106. Vs. 13 dedi ἡμῖν pro ἡμῶν. Vs. 19
 ex ΟΙΤΙΝΙΟΙ feci ΣΙΚΙΝΙΟΙ in notulis ad Athenaeum Mnem.
 IV (N. S.) 308 sq. Vs. 27 sq. emendavi, ut supra docui. Vss.
 33 sq. posui signa lacunae mutato ὠμοῦσ εἰσ in εὐμούσωσ.
 Cf. *Stud. Crit. in poet. Scen. Gr.* p. 92.

MACHO in Ἀγνοία apud Ath. XIV p. 664 a.

Ἦδιον οὐδὲν ἐσί μοι τῆς ματτύης.
 τοῦτ' εἶτε πρῶτοι Μακεδόνες τοῖς Ἀττικοῖς
 κατέδειξαν ἡμῖν, εἶτε πάντες οἱ θεοὶ
 οὐκ οἶδα.

Depravatum esse πάντες alibi monui. Nunc vide an recte coniec-
 iecerim θνητοῖς collato anonymi comici fragmento (XVI) apud
 Ath. II p. 36 a., cuius initium:

Ὁ Μνησίθεος δ' ἔφη τὸν οἶνον τοὺς θεοὺς
 θνητοῖς καταδείξαι κτλ.

et dicat Macho delicatum illum cibum fortasse deorum magis be-
 neficio deberi quam Macedonum ingenio.

MACHO in *Epistula* apud Ath. VIII p. 484.

In extremo huius loci versiculo vitium metricum facile cor-
 rigetur legendo:

ἔπαγε διὰ πασῶν Νικολᾶδας Μυκόνιος.

προ εἴσαγε, collato SOSIPATRO ap. Ath. IX p. 377 f. in Κατα-
 ψευδομένῳ vs. 50 scribenti: πότε δεῖ πυκνότερον ἐπαγαγεῖν
 πῆ. Utroque loco ἐπάγειν, quod proprie dicitur de copiis du-
 cendis in hostes lepida metaphora usurpatur de ciborum fer-
 ralis apponendis convivis. Nihili est quod adulescentulus ten-
 abam in dissertatione Academica.

ΒΑΤΟ in Ἀνδροφόνῳ ap. Ath. VII p. 279 c.

Ἐξὸν γυναῖκ' ἔχοντα κατακεῖσθαι καλήν,
 καὶ Λεσβίου χυτρίδε λαμβάνειν δύο·
 ὁ Φρόνιμος ἐσι τοῦτο, τοῦτο τὰγαθόν.
 Ἐπίκουρος ἔλεγε ταῦθ' ἃ νῦν ἐγὼ λέγω.
 εἰ τοῦτου ἔζων πάντες ὃν ἐγὼ ζῶ βίον,
 οὗτ' ἄτοπος ἦν ἂν οὔτε μοιχὸς οὐδὲ εἷς.

Sententiam hanc esse puto: Si omnes meo consilio obtempera-
 rent, tam ineptorum istorum philosophorum, quod descriperat
 poeta in superiore fragmento I (ap. Ath. IV p. 163 δ.) genus,
 quam moechorum sublatum esset. Aberravit a sententia (lau-
 datus a Meinekio) Grotius, qui vertit „iam nemo adulter esset,
 nemo iniurius.”

Bato in incerta fabula ap. Stob. Flor. VI 29.

Πολλῶν σφῶδρ' ὄντων χᾶτέρων ἐν τῷ βίῳ
ἐφ' οἷς ἅπαντες εἰκότως θορυβοῦμεθα,
μάλισ' ἐμοὶ δῆπουθε κινουῦσιν χολῆν
οἱ τῶν τρόπων φάσκοντες ἐπεικῶς ἐραῖν.

Non sic scripsisse poetam sed ἐπεικῶν testantur reliqua haec:

καὶ λανθάνειν δοκοῦντες ὅτι πεπλασμένως
τὸ πρᾶγμα παρακεντοῦσι κούκ ἀληθινῶς.
τίνα γὰρ ἔχει, πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς, διαφορὰν
ὁ τῶν νεωτέρων τε καὶ λείων τρόπος,
παρ' ὃν οἱ δασεῖς ἔχουσι καὶ προβεβηκότες.

Ibi παρακεντεῖν fortasse vitii immune est. Cum enim is, qui circini ope orbem descripturus in triangulo male ponit centrum, recte dicatur παρακεντεῖν, haud inepta metaphora eodem vocabulo significari potuit is, qui ambiguo vocabulo usus, ut hic voce ἐπεικῆς (quae simul honestus significat et facilis nec mihius severus), aliquid falsi statuatur. Quia autem errore aut negligentia id fieri poterat, poeta, ut dolo sic loqui eos argueret, addidit verba πεπλασμένως κούκ ἀληθινῶς. Sumta haec videntur e colloquio non valde dissimili eius, quod est in Terentii *Adelphis* Demeam inter et Micionem, quorum ille, pater severus, alterius ἐπεικείαν vituperat.

DIOXIPPI locum ex *Historiographo* apud Athen. III p. 100 sic distinguo et corrigo:

Τὴν σοὰν διεξέκαιεν Ἀμφικλῆς· μήτρας δύο
κρεμαμένως δείξας „ἐκείνων πέμπε” Φησὶν „ἂν ἴδης.”

Distinxi post Ἀμφικλῆς, deinde scripsi quod vides pro codicum lectione ἐκείνων πέμπε Φῆς ἂν ἴδης, pro qua Meinekius Dindorfio auctore edidit ἐκείνον πέμπε, Φᾶς, ἂν ἴδης.

Comic. anonym. fr. XXIV ap. Athen. X p. 458 a. lenius, quam hucusque factum esse video, emendari potest scribendo:

Ἐπὶ τοῖς παροῦσι τὸν βίον (δὴ) διάπλεκε.

inserta particula, quae sexcenties perit ante praepositionem διὰ, aut cum ea confusa est.

(Continuabitur)

Scribebam Traiecti ad Rhenum.
m. Aprili.

ΤΙΠΕΡ ΤΑ ΕΣΚΑΜΜΕΝΑ.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

I. In Actis Apostolorum legimus tertio capite, claudum quendam, qui sedebat ad templi valvas, ut a populo stipem conferret, sanatum fuisse ab Johanne et Petro Apostolis. Miror quod sequitur nono versu: homo intrat templum *περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν*. Interpres de eo genere quod nosti: *Dieses Benehmen trägt das natürlichste Gepräge der lebhaftesten Freude, zugleich als Probe seiner vollständigen Heilung für sich und Andere*. Quam indecore! Nisi quis forte putet Lucae Iesaiam obversatum fuisse, qui in Vaticiniis ita dixerit 35. 6: *ἀλείται ὡς ἔλαφος ὁ ΧΩΛΟΣ*. Sed potestne quis eodem tempore *περιπατεῖν* et *ἄλλεσθαι*? Populus certe mendicum non vidit saltantem, nam continuo sequitur: *καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν*: hominem *περιπατοῦντα* oculis cernebant, audiebant eum *κινῶντα τὸν θεόν*, nemo autem eum conspexit *ἀλλόμενον*. Scilicet *ἐξαλλόμενος ἔση καὶ περιεπάτει*, ut est versu 8, idque miraculum iam satis magnum est. Sed *gaudium* praeterea significari debuit scripsitque Lucas: *εἰσηλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν περιπατῶν καὶ ἀγαλλιάμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν*, nam uti Jesaias cecinit 29. 19: *ἀγαλλιάσονται πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ*. Coniunguntur verba *ἀγαλλιᾶσθαι* et *αἰνεῖν* in Actis 2. 16: *μετελάβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας αἰνοῦντες τὸν Θεόν*, uti et Psalm. 9. 14: *ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πάσας τὰς*

αίνεσεις σου ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιών, ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου. Sed nemo saltat sobrius, nedum in aedibus sacris.

II. Magis etiam displicet quod sequitur. Vs. est 11: κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, συνέδραμε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ σοφῇ τῇ καλουμένῃ Σολομῶνος ἐκδραμβοί. Quam ridiculum est credere, hominem Apostolos manu tenuisse, dum deambularet. Concurrit populus in porticum Salomonis ad Petrum et Johannem; hinc intelligimus statim eos hominem, quem sanassent, a se dimisisse. Συνέδραμε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτούς· nempe ad Apostolos, qui in porticum se contulerant; mendicus autem in vestibulo ambulabat ante fores. Ut aequum est, efferebat in coelum eos, qui tanto se beneficio affecissent, nec scripsit Lucas: κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον, sed κράζοντος, sicuti legitur in eodem libro 14. 14: κράζοντες καὶ λέγοντες Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε, 16. 17: ἔκραζε λέγουσα, 19. 32: ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, alibi. Nunc apparet cur addatur confluisse populum in porticum Salomonis; apostoli enim de via declinarant, ut fugerent plebis conspectum, quae ad preces conveniebat.

III. Minutum est vitium in Act. Apost. 4. 9: Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς... γνωστὸν ἔσω πᾶσιν κτέ. Vulgata editio habet: Si nos hodie diiudicamus in beneficio hominis infirmi, notum erit omnibus vobis, cet. Coniunctionem miror et rescripserim: Ἐπεὶ ἡμεῖς σήμερον, κτέ. Qui loci laudari solent Rom. 11. 21, 1 Joh. 4. 11, 2 Petr. 2. 4, eorum locorum alia est ratio.

IV. Petri sunt verba ad Sapphiram, Act. Apost. 5. 9: ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξέλθουσί σε. Supple: οἱ καὶ ἐξέλθουσί σε.

V. Additamentum odoror Act. Apost. 5. 39: verba sunt Gamalielis: ἐὰν ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δ' ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνησθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε. Nunc quoque

librarii fecerunt, quod facere solent et elegantem ellipsim sup-
plendo obscurarunt, nam neutiquam servari possunt verba: οὐ
δυνήσεθε καταλῦσαι αὐτούς, cum sequatur μήποτε καὶ Θεομά-
χοι εὔρεθῆτε. Paulo rectius addere quis potuerat: ὁρᾶτε, σκέ-
ψασθε, εὐλαβεῖσθε vel simile quid, sed minime opus est.

VI. Sequenti Actorum capite sermo fit de discidio, quod
mature exortum est inter Hellenistas et Hebraeos, ὅτι παρε-
θεωροῦντο ἐν τῇ διανομῇ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. In-
telligere mihi videor, multo maiore cum acrimonia in nova
ecclesia disceptatum fuisse de ea re, quam sacro scriptori per-
scribere libuit. Viduas illas Graecas non tantum *praetervidebant*
et negligebant, sed etiam si qua mulier accederet ad dispensa-
tionem, pellebatur et arcebatur. Quod requiritur *pulsabantur*,
id quomodo Graece dicendum est? Opinor, παρεωθεοῦντο.
Augmentum syllabicum etiam in hoc scriptore servandum est:
invenio 4 Reg. 17. 19 non tantum ἀπέωσαντο et vs. 21 ἐξέωσε,
sed etiam 4 Reg. 23. 27 ἀπεώσομαι, unde videmus in hoc
verbo eodem modo fuisse erratum, quo in verbo ἀγνύναι.

VII. Necessaria particula periit Act. Apost. 7. 5: οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο
δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτήν. Lege: καί τοι ἐπηγγείλατο.

VIII. Petrus divinitus emissus fuit e carcere; tum Herodes,
ut est Act. Apost. 12. 19, ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρών,
ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Itaque custo-
des quamvis insontes capitis damnati sunt, nam hoc significat
verbum ἀπάγεσθαι, quod nemo dubitat et praeterea apparet ex
prologo libri de Esther regina: ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο
εἰσύχους καὶ ὁμολογήσαντες ἀπήχθησαν. Verum nullibi in sa-
cro codice exemplum reperio, quod cum ea Herodis immani
crudelitate possit comparari. Sacerdotes aliquando duodecim
apostolos in carcerem coniecerant; postridie nusquam inventi
sunt, nam angelus captivos emiserat. Res sacerdotibus nunciata
fuit 5. 23, nec videmus, re cognita, post τὴν ἀνάκρισιν custo-
des poenas dedisse. Dicemusne Petrum servari non potuisse
nisi custodum periculo? Ἄσεβῆς sit oportet, qui contendat,

Sed facile est opem ferre: non jussit Herodes custodes ἀπαχθῆναι, sed ἀπαλλαχθῆναι. Dimisit eos nil mali passos.

IX. Postquam Paulus cum Barnaba Lystra venit et, ne aliqua in re Petro inferior esset, claudio cuidam integra membra reddidit, erant qui ei divinum honorem habere vellent venitque adeo Jovis sacerdos, ut est Act. Apost. 14. 13, afferens ταύρους καὶ πέμματα. Novi coronarum multiplicem usum in re sacra, sed miror nunc diserte memorari illud, quod nullo modo abesse poterat. Quid attinebat tradere, quod omnes cogitando statim supplebant? Lectores norant et quotidie videbant quo ritu hostiae immolarentur. Docendi sunt fortasse nostri homines, Lucae aequales non erant docendi. Itaque quaeramus quidnam praeter tauros sacerdos afferre potuerit. Videor hoc mihi invenisse: praeter tauros afferebantur etiam liba, πέμματα, de quorum usu in sacris Lobeckius adeundus in Aglaophamo II. p. 1081 sqq. Cogitarunt omnes de Jove et Mercurio, nam in Lystrorum vicinia monstrabatur locus, ubi Philemon et Baucis deos immortales hospitio exceperant. Sacerdos autem praeter tauros etiam liba attulit, nam, ut Macrobius auctor est in Saturnalibus 3. 10, solet taurus immolari Neptuno, Apollini, Marti, sed ad sacra summi Jovis taurus raro adhibetur, quomobrem notabant grammatici Vergilii versiculum: *Coelicolum regi mactabam in litore taurum*. Nec tantum pontificium jus hoc fuit, sed idem Graeci quoque nonnulli tenebant. Ante Erechtheum ara erat Διδῆς Ἰπάτου, ἐνθα ἔμψυχον θύουσιν οὐδὲν, πέμματα δὲ θέντες οὐδὲν ἔτι οἴνῳ χρήσασθαι νομίζουσιν, Paus. 1. 26. 6. Morem a Cecrope Athenienses repetebant, ut idem Pausanias auctor est 8. 2. 1: ὁ μὲν γὰρ Δία τε ἠνόμασεν Ἰπάτον πρῶτος, καὶ ὅποσα ἔχει ψυχὴν, τούτων μὲν ἤξιωσεν οὐδὲν θύσαι, πέμματα δὲ ἐπιχώρια ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καθήγισεν. Itaque sacerdos cum merito dubitaret quo ritu Jupiter praesens colī vellet, attulit tauros et liba, ut esset optio penes Barnabam et Paulum. Sed tauri θύονται: dicuntur etiam liba θύσασθαι? Ita est; dicuntur; vide Aristoph. Thesm. 285: πῶπανον ὅπως λαβοῦσα θύσω τοῖν θεοῖν. Ceterum notum esse arbitror, Π et ΣΤ etiam in vetustissimis codicibus confundi. Nova quaedam exempla afferre facile est. Diodor. Sicul. XIV.

114: οὐχ ὑπηρέτου οἱ Κελτοὶ τοὺς ἐσχάτους ἀεὶ Φονεύοντες· lege ὑσέρουν. Philostr. Vit. Apollon. p. 68: τὸ δάκρυον τῆς ἀλόης ἐπαλείφουσι τοῖς τραύμασι περιεσῶτες ὡσπερ ἰατροί· requiro περιέποντες. Alciphron. Epist. I. 11. 1: εἶλον διανοοῦνται πέμπειν εἰς τὴν ὑπερορίαν, quod admodum ridicule dictum est; emenda: εἰς τὴν ὑσεραίαν. Alia alibi.

X. Act. Apost. 15. 27: ἀπεσάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. Necessarium est: ἀπαγγελοῦντας, quae est lectio Codicis D.

XI. Nondum corrigi potuit quod legitur Act. Apost. 16. 13. Postquam Philippos venimus, ait Lucas, ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομιζομεν προσευχὴ εἶναι. Haec lectio Vaticani Codicis certam fidem habet, nam quum praeterea in multis bonis et antiquis codicibus legatur ἐνομιζετο, facile est existimare hanc esse conjecturam librarii, qui miratus esset nominativum προσευχή. Itaque prudenti consilio editores Batavi: „cuiusvis est”, inquit, „προσευχὴν rescribere, sed προσευχὴ diserte e Vaticano affertur, et potest aliud quid vitii latere, quamobrem nihil novavimus”. Recte: hoc omnes, opinor, intelligunt veram lectionem esse non posse: οὗ ἐνομιζομεν προσευχὴν εἶναι, nam undenam ortum illud προσευχή, quod non unum certum testem habet, sed eos omnes, qui correxerunt scilicet ἐνομιζετο? Verum cognoscat quis, quanti sit antiquos codices attentissima cura examinare: quo magis est absurda lectio, eo facilius saepe ducit ad id quod verum est, dummodo tanquam medicus peritam manum ulceri admoveas. Scripserat Lucas: οὗ ἐνομιζομεν προσευχὴν προσεχῆ εἶναι. Nunc vitii origo in aprico est.

XII. Act. Apost. 16. 37: Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς Φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Elegantius erit ἐκβαλοῦσιν.

XIII. Absurdum est in Actis Apost. 17. 7: ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι

Ἰησοῦν. Repone: σφέτερον, quod pronomen Lucas usurpare potuit, etiamsi reliqui sacri scriptores non usurpent.

XIV. Corrupta sunt Pauli verba ad Athenienses Act. Apost. 17. 22: κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς Θεωρῶ. Quomodo Lucas loqui soleat, cognosci potest ex his tribus exemplis: 17. 30: πάντα πανταχοῦ μετανοεῖν, 21. 28: πάντα πανταχῆ διδάσκων, 24. 3: πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ. Hinc scripserim: κατὰ πάντα καὶ πανταχῶς δεισιδαιμονεστέρους.

XV. Contra mentem Lucae editur Act. Apost. 17. 31: πῖσιν παρασχῶν πᾶσιν ἀνασήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Veram scripturam ostendet Epist. ad Tit. 2. 10: πᾶσαν πίσιν ἐνδεικνυμένους, 3. 2: πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραῦτητα, alii loci.

XVI. Apollos, ut est Act. Apost. 18. 25, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. Hoc intelligo; sed quod interpolator addidit ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, id minime intelligo. Aquila et Priscilla ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ atque sic demum in Achaiam profectus est ibique ostendit διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. Conferantur Baurus et Zellerus.

XVII. In Actis Apostolorum vetustissimi codices, Alexandrinum dico et Sinaiticum, habent περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα, reliqui fere περὶ οὗ δυνησόμεθα. Hinc arguitur triplex interpolatio in his verbis: καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι [ἑσέως περὶ τῆς] σήμερον, [μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος], περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον [περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης]. Dignus est vafer ille Ephesiorum scriba, cuius verbis pristinus nitor reddatur.

XVIII. Sensus vacua sunt Pauli verba Act. Apost. 20. 24: οὐδενὸς λόγου ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειώσω τὸν δρόμον. Viderunt omnes, quid Paulus dicere voluerit, nimirum: *Quidvis perferre patrique paratus sum, dummodo cursum meum perficiam.* Dummodo voti compos fiat, mori non recusa-

bit, quin et corporis cruciatus lucrum deputabit. Οὐδενὸς λόγου ποιήσεται, nihili ducet sibi illatum *damnum*. Hoc quomodo Graece dicitur? *Damnum* est, uti opinor, *ζημία*. Viden quam parum aut nihil intersit inter TIMIAN et ZHMIAN? Supra etiam ad Act. Apost. 3. 11 vidimus confusa τὸ ταῦ et τὸ ζῆτα. Ecce emicat vera lectio, quae omnes veritatis numeros habet: οὐδενὸς λόγου ποιουμαι *ζημίαν ἐμυτῶ*, nam reperta vera lectione sponte excidit id quod interpolatum fuit τὴν ψυχὴν. Vitium est antiquissimis nostris codicibus longe antiquius; quis hoc mirabitur, cum videat tam mature libros manuscriptos omni corruptelarum genere inquinatos fuisse? Qui veteribus membranarum se emancipavit, is numquam fruetur libero iudicio neque in re critica exercenda faciet operae pretium. Sed multi βλέποντες οὐ βλέπουσιν.

XIX. Editur Act. Apost. 22. 1. ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας, malim equidem ἀκούσατέ μοι.

XX. Act. Apost. 22. 25: εἶπε πρὸς ἐς ὧτα ἐκατόνταρχον ὁ Παῦλος, praepositio excidit et legendum ἐφεσῶτα. Centurio non otiosus adstabat, sed iussus a tribuno aderat, ut se spectante Paulus torqueretur.

XXI. Risum movet quod editur Act. Apost. 27. 15: συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμῶν τῶ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφέρμεθα. Lege: *δυναμένοι*, quo facto excidit coniunctio καί.

XXII. Nemo hucusque intelligere potuit quod legitur Act. Apost. 27. 17: magna coorta tempestate ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, ἣν ἄραυτες βοηθείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύοντες τὸ πλοῖον. Satis novimus, quid sit ὑποζωννύοναι. *Die Hypozome*, ut ait Boeckhius de rebus nauticis Atheniensium p. 134, *waren starke Taue, welche in ohngefähr waagerechter Richtung rund um das Schiff vom Vordertheil bis zum Hintertheil herumliefen; vermuthlich waren sie breiter als hoch, um sich besser anzulegen, und sie lagen ihrer mehrere in gewissen Entfernungen von einander.* Τὰ ὑποζώματα Latine *tormenta* appellan-

tur. Tormentum, ut ait Isidorus, funis in navibus longus, qui a prora ad puppim extenditur, quo magis constringantur. Insignis est Platonis locus de Rep. X. 616 c., εἶναι γὰρ τοῦτο Φῶς, de via lactea agitur, ξύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων οὕτω πᾶσαν ξυνέχον τὴν περιφορὰν. Horatius simpliciter *funes* appellavit: Nonne vides ut — sine *funibus* vix durare carinae possint imperiosius aequor? Alia vide apud Boeckhium, quae transscribere non vacat. Quaeritur v. c. de loco qui invenitur Thucyd. 1. 29: τὰς ναῦς ἐπλήρουον ζεύξαντες τὰς παλαιὰς ὥστε πλοῖμους εἶναι, num τὸ ζεύξαι idem sit quod τὸ ὑποζωννύναι. Negat Boeckhius, sed ut mihi videtur, argumentis usus parum idoneis. Etiam Argonautae apud Apollonium Rhodium 1. 368 navem firmant, ἔζωσαν ἐνσρεφεῖ δπλαφ. Incredibilis fere res est, uti vides, sed de usu illorum tormentorum sive funium prorsus non potest dubitari. In inscriptionibus, quas Boeckhius edidit, etiam *τριακόντοροι* dicuntur interdum habuisse ὑποζώματα τριηρικὰ, unde liquido efficitur, lignea ea certe non fuisse, quae olim opinio fuit quorundam virorum doctorum. Constat etiam de pondere; in inscriptione quam Boeckhius postea edidit in Oecon. Civ. II. p. 334 memorantur ὑποζώματα τέτταρα σαθμὸν τάλαντα τέτταρα καὶ δέκα μνᾷ τριάκοντα ἔξ (i. e. kilogr. 382). Goellerus ad Thucydidis laudatum locum adscribit Galli cuiusdam verba: „Lorsqu'un vaisseau fait de l'eau, on le cintre quelquefois, pour resserrer autant qu'on peut les bordages désunis de la carène; expédient auquel on ajoute aujourd'hui celui d'une voile lardée. Mais quelque utiles que soient ces ressources lorsqu'on est forcé d'en user, rien ne serait plus imprudent, que de mettre en mer avec un vaisseau dont l'état les rend nécessaires. Illud tamen ipsum veteres fecisse video, nam in navium catalogo, quae stabant in navalibus, adscriptum interdum reperitur: αὕτη ὑπέζωται. Sed quantis difficultatibus Lucae narratio impedita est! Primum potuitne umquam navigium tormentis firmari, dum tempestas saeviebat? Difficile est credere. Remedium adhibebant, ut aequum est, sicubi opus erat, in portu, non in medio mari. Deinde si vel maxime nautae tale quid susceperunt facere, cur ante necesse erat scapham e mari educere? Ἰσχύσμεν μὲν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, quam postquam

ἦραν, tum demum βοηθίαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον. Quum Romani Perseo bellum illaturi essent, nescio quis, ut est apud Polybium 27. 3. 3, τετταράκοντα ναῦς συνεβούλευσε τοῖς Ῥοδίοις ὑποζωννύειν. Utrum hoc eos fecisse censes in portu an in conspectu hostium? Nonne credibile est, nautas non ipsum navigium tormentis succinxisse, sed scapham, quam ante debuerint ἄραι, quam possent recurrere ad τὰ ὑποζώματα? Hoc si probabitur, eiiciendum erit ridiculum emblemata τὸ πλοῖον.

Partem veri invenimus; scapham funibus firmarunt, non ipsum quo ferebantur navigium; sed non est satis. Quidnam significat βοηθίαις ἐχρῶντο? Non arbitror quemquam defensurum esse lectionem βοηθίαις, cum praesertim pluralis numerus nimium absurdus sit. Codex Sinaiticus βοηθίαν habet, quo nihil proficitur. Sed Boeckhius ostendit fuisse in navibus τοπεῖα, σχοινία, ἰμάντας, παραρρύματα; copiose explicat, quid inter illa omnia instrumenta intersit. Veteres utuntur funibus et linteis velis, sed habent etiam in navibus lora et pelles. Nunc vide quid coniciam. Ad scapham succingendam non usi sunt βοηθίαις, sed βοεῖαις, nam Ionica nominis forma admirationi non debet esse, cum multa Ionica in Novo Testamento insint, qua de re editores Leidenses dixerunt in praefatione. Verum si βοεῖαις rescribendum est, ἐχρῶντο vix servari poterit. Planissime requiritur firmandi verbum. Quin igitur corrigamus: ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, ἣν ἄραντες βοεῖαις ἰσχύρουν ὑποζωννύντες. Est Athenaei locus in libro περὶ μηχανημάτων, quem vide apud Boeckhium l.l.: ἡ δὲ γέρανος ὑποζώννυται καὶ βυρσοῦται ὁμοίως τῷ προειρημένῳ κριῶ. Etiam apud Pollucem I 120 legimus veteres solitos fuisse βύρσας προσηλῶσαι πρὸς τὰ τοιχίσματα τῶν νεῶν.

XXIII. Continuo sequitur vs. 20: μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρον ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, περιηρεῖτο ἐλπίς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι. In vulgata editione est: jam ablata erat spes omnis salutis nostrae. Recte. Legendum est: περιήρητο.

XXIV. Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, sic Lucas pergit, surgit Paulus ad verba facienda et socios hortatur ut bono animo

sint, *παραινεί εύθυμεῖν*. *neminem enim ex iis naufragio perituum esse. Tandem post quattuordecim dies terra e longinquo apparet. Nunc demum Paulus παρεκάλει ἅπαντας μεταλλαβεῖν τροφῆς, λέγων· Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε μηδὲν προσλαβόμενοι. Fecerat hoc animorum desperatio, non ἰνορία et quomodo famem potuissent tolerare per dies quattuordecim? Nunc etiam κορεσθέντες τριφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐμβαλλόμενοι τὸν σίτον εἰς τὴν θάλασσαν. Fuerat igitur per tot dierum numerum non inopia, nam victus etiam nunc abundabat, sed summa omnium in re trepida desperatio. Lege: πολλῆς δὲ ἀελπίας ὑπαρχούσης.*

XXV. Vocabulum *πονηρόν* ter interpolatum esse video. Venit Paulus Romam; negant Judaei se de eo ex Palaestina nuncium accepisse: Act. Apost. 28. 22: *ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγερόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.* Nihil prorsus se inaudivisse significant et id quod est *πονηρόν*, in ea sententia abesse debet. Pariter 17. 5: *προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινάς, adscriptum est πονηρούς, quasi ἀγοραῖοι ἄνδρες esse possint καλοὶ κἀγαθοί.* Uti et 25. 18: *οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον (?) ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηρῶν.* Eandem interpolationem in Isaeo notavit Cobetus Mnem. IX. 441.

XXVI. Cum praepositiones *ἀπὸ* et *ὑπὸ* millies ab librariis confundantur, non ausim ipsi Lucae obtrudere sermonis vitia quae sequuntur. Act. Apost. 2. 22: *ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ*, 4. 36: *ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων*, 12. 14: *ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα*, 15. 4: *παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας*, 20. 9: *κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου*, 22. 11: *οὐδὲν ἔβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτός*, 26. 22: *ἐπικουρίας τυχῶν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ*, 28. 3: *ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξεληθούσα.* Addo Epist. Jacob. 1. 13: *ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι*, 5. 4: *ὁ ἀφυστηρημένος ἀφ' ὑμῶν*, Epist. ad Rom. 15. 15: *τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ*, 1 Corinth. 4. 5: *ὁ ἐπαινος γενήσεται ἐκὰςφ ἀπὸ τοῦ θεοῦ*, 2 Corinth. 2. 3: *ἴνα μὴ λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν*, 1 Tim. 3. 7: *μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἑξωθεν*, Apoc. 12. 6: *τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ*, alibi.

XXVII. Legitur in Evang. Matthaei 9. 36: ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἔρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Non intelligo illud ἔρριμμένοι neque ἔρριπται grex dum abest pastor. Parum refert scire legi in Codicibus ἐριμμένοι, ἐρημένοι, βεριμμένοι, ἔρριμένοι, ἔρρημένοι et ἔρρηγμένοι, nam hic quoque librarii errarunt eo modo quo perpetuo solent et sterilis opera est multo cum taedio et labore et sudore Codices conferre, si nihil invenias praeter vitiosas scripturas, quas tamquam vates praedicere potuisses inventum iri. Sed postquam pastor alio abiit, grex non ἔρριπται sed ἡρήμωται et legendum est ἡρημωμένοι.

XXVIII. In Evangelio Marci 7. 19 legitur secundum vulgatam editionem: *Non intelligitis quia omne extrinsecus introiens in hominem non potest eum communicare; quia non intrat in cor eius, sed in ventrem vadit et in secessum exit, purgans omnes escas?* Versio absurda est, sed satis facilis ad intelligendum; habesne autem dicere quid sit illud quod dicatur *purgare omnes escas?* Non arbitror. Graeca verba sunt: πᾶν τὸ ἐξῶθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα. Participium illud καθαρίζων non habet quo referatur itaque correctum fuit ut esset καθαρίζον vel καθαρίζει, sed vetustissimi Codices conspirant in καθαρίζων. Καθαρίζον autem et καθαρίζει non minus absurda sunt quam καθαρίζων. Illud certe apparet, πάντα τὰ βρώματα coniungendum esse cum verbo ἐκπορεύεται, cui pro subiecto est. Veram scripturam ut investigarem, sic mecum egi. Si lacuna esset in Codice et legeretur: εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται πάντα τὰ βρώματα, quidnam suppleremus? Unicum est vocabulum, quod satis bene convenit, nempe *foras*. Quomodo idem Graece dicitur? Ἐξῶ, opinor. Sed temerarium est pro καθαρίζων rescribere velle ἐξῶ. Audio; itaque corrigam θύραζε, quod quum a librariis non intelligeretur, corruptum fuit in vocabulum Graecum quidem sed quod huius loci non est: καθαρίζων. Moeris Atticista: Θύραζε Ἄττικῶς, ἐξῶ Ἑλληνικῶς.

XXIX. Intelligi non potest in Evang. Marci 9. 18 de puero, quem immundus spiritus vexabat: ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν καὶ ἀφρίξει καὶ τρίξει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται αὐτὸν. Num puer ille ἐξηραίνεται, quoties ille spiritus eum καταλάβῃ? Difficile est fidem habere. Lucas lucem dabit, qui idem sic tradidit 9. 40: σπαράσσει αὐτὸν μετ' ἀφροῦ καὶ μόλις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντριβὸν αὐτόν. *Vapulabat* igitur puer nec ξηραίνεται vera scriptura est, sed ξαίνεται αὐτὸν.

XXX. In parabola de agricolis legitur apud Marcum 12. 3: καὶ πάλιν ἀπέσειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δούλον κάκεινον ἐκεφαλαιώσαν καὶ ἡτίμασαν. Non opus est demonstrare quod omnes consentiunt, κεφαλαιοῦν non significare *in capite vulnerare*, sicuti in Latina versione invenitur. Sed fac eam esse significationem verbi κεφαλαιοῦν, ne tum quidem Marcus poterit hoc verbum usurpavisse videri, quia in saucio capite nulla ἀτιμία nec coniungi poterunt verba *in capite vulnerare* et ἀτιμάζειν. In codicibus parum est praesidii: qui exhibent: κάκεινον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαιώσαν καὶ ἀπέσειλαν ἡτιμωμένον, recensionem repraesentant manifesto interpolatam. Matthaeus nihil confert ad emendationem, Lucas habet οἱ δὲ κάκεινον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέσειλαν κενόν. Id tantum videmus, famulo illi insignem aliquam factam fuisse *contumeliam*. Plus nostra refert scire, Sinaiticum Codicem habere ἐκεφαλαιώσαν, non ἐκεφαλαιώσαν. Sed locum examinemus. Primum famulum agricolae λαβόντες ἔδειραν καὶ ἀπέσειλαν κενόν, tertium interfecerunt; secundus vivus dimissus fuit et evasit, nam tertius demum vita privatus est. Non autem vapulavit tantum et κενὸς ἀπεσάλη, nam plus in eum peccatum fuit quam in famulum primum. Insignis ei facta contumelia, verum quae? Commode recorder loci, qui legitur in altero libro Regum 10. 4: καὶ ἔλαβεν Ἄννων τοὺς παῖδας Δαυὶδ καὶ ἐξύρῃσε τοὺς πώγωνας αὐτῶν καὶ ἀπέκοψε τοὺς μανδύας αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν καὶ ἐξαπέσειλεν αὐτούς. Itaque suspicor famulum *raeo capite* dimissum esse, quae poena ignominiae plena est apud omnes propemodum gentes; dixit v. c. de maioribus nostris Tacitus in Germania 19. Poterimusne levi mutatione efficere, ut hoc in Graecis insit? Poterimus.

In ΕΚΕΦΑΛΙΩΣΑΝ latet ΕΦΑΛΛΑΚΡΩΣΑΝ. Vides quam exigua mutatio sit ac propemodum nulla. Alii multi loci possunt addi ad eam correctionem stabiliendam. Pueri ad Eliseum, 4 Reg. 2. 23: ἀνάβαινε, Φαλακρέ, ἀνάβαινε. Vaticinatur Iesaias 3. 24: καὶ ἔσαι ἀντὶ ὀσμῆς ἡδέϊας κονιορτός· καὶ ἀντὶ ζώνης σχοινίῳ ζώσῃ, καὶ ἀντὶ τοῦ κόσμου τῆς κεφαλῆς τοῦ χρυσοῦ, Φαλάκρωμα ἔξεις διὰ τὰ ἔργα σου. Idem 15. 2: ὀλοῦξάτε, ἐπὶ πάσης κεφαλῆς Φαλάκρωμα, πάντες βραχίονες κατατετμημένοι. Levitic. 21. 5: Φαλάκρωμα οὐ ξυρηθήσθε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ νεκρῷ, unde vides non naturam tantum, sed etiam novaculam homines calvos reddere. Ezech. 7. 18: περιζώσονται σάκκους καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν Φαλάκρωμα. Admodum mature locum corruptum fuisse vides, quem ne Lucas quidem et Matthaeus integrum cognoverunt. Sed pertinet hoc ad perplexam quaestionem, quam scopuli instar vitabo.

XXXI. Consimilis argumenti locus est apud Marcum 14. 65: οἱ ὑπηρεταὶ βαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον. Non video quid possit latere nisi ἔπαιον.

XXXII. Admodum facilis est correctio apud Lucam in Evang. 6. 48: οὐκ ἴσχυσε σαλευῖσαι αὐτήν, διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομεῖσθαι αὐτήν. Lege: ὀκοδομησθαι.

XXXIII. Fidem superat quod legimus apud Johannem in Evang. 19. 39, ubi Nicodemus dicitur ad sepulturam attulisse μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. Rectene legatur μίγμα potest dubitari, nam Codex Vaticanus habet ἔλιγμα, quod manu ducit ad σμῆγμα. Sed num Nicodemus centum libras attulit secum? Si attulit, potuitne satis commode corpus cum tanto aromatum pondere vestibus involvere? Legitur autem: ἔθυσαν αὐτὸ ὄθουσις μετὰ τῶν ἀρωμάτων. Deinde ne hoc quidem satis fuisse videtur, nam secundum Marcum 16. 1, tertio die post venerunt ad sepulcrum mulieres, quae ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Utile fuerit Theologis Marklandum indicare, qui ad Eurip. Iph. Taur. 610 commendavit ἐκάτων, nam ἕκαστος pro ἐκάτερος in sacra scriptura offensioni esse non debet.

XXXIV. Miror in priore Petri epistula 1. 13: *ἐλπίζατε ἐπὶ τὴν Φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκλύψει Ἰησοῦ χριστοῦ*, nam fere requiro *Φαινομένην*. Sexcenties haec verba confusa videbis. Schol. Odyss. λ 38: *ἀδύνατον φέρειν τὰς ψυχὰς τὰς τῶν σωμάτων πληγὰς*. Lege: *φαίνειν*. Thucyd. VI. 63: *πλέοντες τὰ ἐπέκεινα τῆς Σικελίας πολὺ ἄπο σφῶν ἐφείνοντο*. Lege *ἐφέροντο*. Plat. Legg. II. p. 664 d: *οὐ γὰρ ἐτι δύναται φέρειν ᾧδᾶς*. veram scripturam monstrabit Homerus θ. 499: *ὄρμηθεις θεοῦ ἤρχετο, φαῖνε δ' αἰοιδῆν*, alibi.

XXXV. In altera Petri epistula 3. 10: *οἱ οὐρανοὶ ζοιζηδὸν παρελεύσονται, σοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα εὐρεθήσεται*, intelligere mihi videor in *εὐρεθήσεται* latere sinceræ lectionis vestigia, correctionem tentavisse librarium qui rescripserit *κατακλήσεται*. Sed quid latet sub inepto illo *εὐρεθήσεται*? Ne hoc quidem difficile est ad existimandum, nempe *συρρυήσεται*. Invenitur *ῥυήσονται* Job. 36. 28, *ἀπορρυήσεται* Ps. 1. 2, *ῥυήσεται* Jes. Vat. 48. 21; nam singulare est *ῥεύσουσιν* in Ev. Joh. 7. 38.

XXXVI. In priore epistula ad Corinthios 4. 8: *ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύωμεν*, Paulus aut scripsit aut scribere debuit *συνεβασιλεύσαμεν*.

XXXVII. Cum esset quidam apud Corinthios, qui novercam suam duxerat, Paulus de hoc flagitio cum alia queritur in priore epistula, tum illa 5. 2: *ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐσθε καὶ οὐχὶ μάλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῆ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας*. Non assequor, quid lugendo in ea re profici potuerit; manu et consilio opus erat, ut ea labes excinderetur. *Ἐπενθήσατε* corruptum est, probò *ἐπενόησατε*. Non hoc *egistis* ut portentum tolleretur. Prorsus eodem modo olim ab libraribus erratum est in Charitonis et in Appiani libris. Conf. Cobel. Mnem. VI. 278 Ceterum quod scribit Paulus *τοιαύτην πορνείαν οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν εἶναι*, falsum est. Flagitium est si quis cum noverca rem habet; verum si cum nuru? Non levius crimen est. Theophrastus describit *τὸν ἀηδῆ*, qui τὸ παιδίον τῆς τίτθης ἀφελόμενος μασώμενος σιτίζει αὐτὸς καὶ ὑπο-

κορίζεται ποκπύζων καὶ πανούργημα τοῦ πάππου καλεῖ, nam sic legendum est ex emendatione Cobeti.

XXXVIII. Minutum est vitium I Corinth. 3. 10: ἕκαστος δὲ βλέπετω πῶς ἐποικοδομεῖ. Praefero coniunctivum ἐποικοδομῆ, sicuti 7. 32: μεριμνᾷ πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ et ubi non?

XXXIX. Paulo utilius est considerare I Corinth. 7. 5: μὴ ἀποφερεῖτε (?) ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράξῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν. Sententia aperta ac facilis: sed non dicitur ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι, verum ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι, ut consentaneum est. Veluti in hac ipsa epistula 11. 20: συνεργομένων ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, 14. 23: εἰάν οὖν ἔλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, alibi. Sed jam apparet legendum esse, quod facile inventu est: πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἴτε, i. e. *congregimini*.

XL. Mire dictum est I Corinth. 7. 36: εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει. Intelligo: περὶ τὴν παρθένον.

XLI. Vitiosus accentus haesit I Corinth. 11. 6: κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι pro ξύρασθαι, sicuti supra legitur: κειράσθω ἢ ξυράσθω.

XLII. Quid est ἀπαγόμενοι in Pauli verbis I Corinth. 12. 2: οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἰδῶλα τὰ ἄφωνα ὡς ἀνήγεσθε ἀπαγόμενοι? Commendo: ἀπατώμενοι. Sic 2 Petr. 2. 13: ἀγάπαις pro ἀπάταις legitur, quod vitium neminem fugere potuit.

XLIII. Venio ad alteram ad Corinthios epistulam. Prorsus sine sensu editur 1. 6: εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ἃν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας. Scribe bis θλιβόμεθα, θλιβόμεθα et παρακαλούμεθα, παρακαλούμεθα. Verbum non amplius addam.

XLIV. Multa sunt in hac epistula, quae minus intelligo. Eo refero 1. 17; rogat ibi Apostolus: κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα
7*

ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὐ οὐ; quae est ista secundum carnem cogitatio? Cui est τὸ ναὶ ναὶ et τὸ οὐ οὐ, is sequitur divinum praeceptum, quod inculcatur Ev. Matth. 5. 37. Sed rogat Paulus, num forte sit suum τὸ ναὶ οὐ καὶ τὸ οὐ ναί. Hinc addit: πισθὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ἡμᾶς οὐκ ἔστι ναὶ καὶ οὐ, neque τῆ ἑλαφρία ἐχρήσατο, vs. 17, sed tenuit propositum.

XLV. Recurrit vitium eiusdem generis, quale illud fuit quod modo notavimus, 11. 11: ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ. Requiro: ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, κεχάρισμαι δι' ὑμᾶς. Labet addere alios quosdam locos aliunde petitos et eodem morbo laborantes. Plat. Apolog. 26. a: ἢ οὐ διαφθείρω, ἢ εἰ διαφθείρω, ἄκων. Scribe: εἰ διαφθείρω, διαφθείρω ἄκων. Favorin. ap. Stob. 66. 3: Ἐτι καὶ νῦν Σακράτης κκλός· Ἀλκιβιάδην δὲ καὶ ζῶντα (l. ἀκμάζοντα) ἐπιλελοίπει τὸ κάλλος καὶ πολλοὶ κατόπιν τῆς ὄρας ἀφιγμένοι, ἔνιοι δὲ καὶ τῶν (supple τότε) τεθεαμένων αὐτὸν καὶ νῦν ὄρωντων, ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην. Scilicet sicuti post Verris praeturam Siciliam homines in Sicilia quaerebant, sic illi ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ. Recte apud Platonem Men. 89 b: Φύτει οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίνονται, sed supple p. 89 a: οὐκ ἂν εἶεν φύσει οἱ ἀγαθοὶ (ἀγαθοὶ) et εἰ φύσει οἱ ἀγαθοὶ (ἀγαθοὶ) ἐγίγοντο. Plut. Moral. 173 d: Artaxerxes τιμωρίαν ἔταξεν ἀντὶ τοῦ τὸ σῶμα μασιγοῦν μασιγοῦσθαι μὲν ἀποδυσασμένων τὰ ἱμάτια καὶ ἀντὶ τοῦ τὴν κεφαλὴν (ἀποτίλλειν) ἀποτίλλασθαι τὴν τιάρην ἀποθεμένων. Vides quid exciderit itidemque apud Herodotum 9. 21: ὁ κήρυξ πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε τάδε· (Τάδε) Μεγαρέες λέγουσι, ἡμεῖς, ἄνδρες σύμμαχοι κτέ. Herodian. 1. 9: εἰ δὲ μὴ φθάσεις, διαφθείρη. Lege: εἰ δὲ μὴ φθάσεις διαφθείρας, διαφθάρῃσει. Diod. Sic. 8. 11: ὁπότερος ἐν ἀριθμῷ τῶν ἀναιρεθέντων προτερεῖ, (προτερεῖ) καὶ τοῖς εἰς τὸ πρωτεῖον δικαίοις. Sed jam satis est exemplorum.

XLVI. Solemne vitium observavi 2 Corinth. 5. 1: οἶδαμεν γὰρ ὅτι, ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῆ, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν. Imo: ἔχομεν. Pariter in Evang.

Johann. 16. 33: ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον. L: ἔξετε.

XLVII. Multae sunt in codice sacro διττογραφίαι. V. c. in Epist. ad Rom. 1. 29 male iunguntur φθόνου et φόνου et sequenti versu ἀσυνέτους et ἀσυνθέτους. Optio, uti vides, facienda est. Itidem 2 Corinth. 11. 3: τῆς ἀπλότητος καὶ τῆς ἀγνότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν. Tischendorfius ἀπλότητος praetulit, equidem praeferam ἀγνότητος, cum proxime praecedat: ἡρμυσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παρκαῆσαι τῷ χριστῷ. Cf. in eadem epistula 6. 6 et 1 Joh. 3. 3. Perperam quoque in Ep. ad Colass. 1. 12 coniunguntur τῷ καλέσαντι καὶ ἰκανώσαντι et in Ep. ad Hebr. 11. 37 ἐπίρσθησαν καὶ ἐπειράσθησαν, quamquam interpolatum illud ἐπειράσθησαν a Patribus Ecclesiae saepe laudatur. Ultimo loco indicabo Apocal. 18. 13: καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον.

XLVIII. Quaeri video circumcideritne Paulus Titum suum. Est locus de hoc argumento in Epistula ad Galatas 2, 3: ἀλλ' οὐδὲ Τίτος σὺν ἐμοὶ Ἑλληὺν ὦν ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισήλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν. Arena sine calce. Quid Apostolus dicere voluisse videtur? Cum Titus Graecus natione esset. neque cogi potuit, neque coactus est, οὐκ ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι, sed... quid sequi potest nisi illud, Titum sponte rogavisse ut circumcideretur? Erant enim παρεισακτοὶ ψευδαδέλφοι, quorum minis non cessit Paulus ipse, qui οὐδὲ πρὸς ὧραν εἶξεν τῇ ὑποταγῇ (nonne verius est ἐπιταγῇ?), sed Titus. Sunt, inquit Paulus, qui mihi objiciant Titum, quum Graecus natione esset, tamen circumcisisum fuisse; confiteor eum Mosis legi obtemperavisse, sed quod fecit, sua sponte fecit non a me coactus; metuebatur enim falsos fratres. Potest levi mutatione effici ut hoc in Graecis insit. Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος σὺν ἐμοὶ Ἑλληὺν ὦν ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι, ἐδεδίει δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, quibus Paulus vehementer restitit.

XLIX. In eadem epistula 2, 10 notabimus manifestam in-

terpolationem: *μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα [αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι].*

L. Refert Paulus ibidem 2. 11. de controversia cum Petro: *κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. In faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat, ut est in vulgata editione. Estne κατεγνωσμένος reprehensibilis? Nemo dixerit. Discesce vocabula, quae uno ductu scripta fuerant: ὅτι κατέγνωμεν ὃς ἦν. Evang. Luc. 9. 33: εἰδὼς ὃ λέγει, 22. 60: οὐκ οἶδα ὃ λέγεις, alibi.*

LI. Numquam vidi interpolationem stultiore quam ea est, quae invenitur in Ep. ad Gal. 4. 25. Sermo est de utroque testamento. *Αὗται γὰρ εἰσι δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ἔθρους Σινᾶ εἰς δουλείαν γεννώσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. Allegoria, nam ipse Paulus allegoriam appellat. intellectu facilior est quam elegantior. Veteris Testamenti exemplum Ismael est, ex ancilla susceptus, Novi autem Testamenti Isaac, qui ingenuus erat, quem ingenua mulier pepererat. Sed asinus quidam adscripsit: τὸ δὲ Ἄγαρ (deest hoc nomen in Codice Sinaitico) Σινᾶ ἔθρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ. Narrant interpretes Agar esse nomen montis in Arabia. Fabula. Nunc certe magni facienda auctoritas librarii, qui codicem Sinaiticum exaravit. Numquam is quidquam inaudivit de monte Agar; scripsit enim simpliciter: τὸ δὲ Σινᾶ ἔθρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, quae praeclara adnotatio iis praesertim utilis esse debuit qui ipsum montem incolebant, in quo ille liber repertus est.*

LII. Legitur in epistula ad Philippenses 2. 6 de Jesu Christo: *ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμαδὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφῆν δούλου λαβών. Absurde, uti vides. Quid dicit Apostolus? Illud, opinor, cum in sinu dei esset, judicavisse Jesum sua non referre τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, sed altius quid cogitavit, διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. Non contentus fuit divina sorte: οὐχὶ πρᾶγμα ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ. Πρᾶγμα in ἄρπαγμα abiit; deinde nescio quomodo ἄρπαγμα corruptum fuit ulterius ut fieret ἄρπαγμαδόν. Sic πρηνμάτων et ἄρπαγματων confusa reperies Platon. Epist. VII, p. 335 b. Hoc modo literae*

a librariis interdum transponuntur. Vix audeo attingere versionem Septuagintavirum, cum Hebraice nesciam, sed vide tamen obiter Nehem. 6. 1: ὠκοδόμησα τὸ τεῖχος καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτοῖς πνοή· ἔως τοῦ καιροῦ ἐκείνου θύρας οὐκ ἐπέσθησα ἐν ταῖς πύλαις. L. ὁ πῆ.

LIII. In priore ad Thessalonicenses epistula 3. 5: ἐπεψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν ὑμῶν πίσιν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. L.: γεγένηται.

LIV. Non est Aristarcho opus ut corrigatur Ep. ad Hebr. 8. 7: εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. L.: ἐζήτητο.

LV. In priore epistula ad Timotheum 5. 13: ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, quid est hoc: *otiosae discunt circumire domos?* Non multa *doctrina* ad eam rem opus est. Sed sapienter Paulus: ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ λανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ Φλύαροι καὶ περιεργοί, λαλοῦσαι τὰ μὴ δεόντα· βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν. Verbum λανθάνειν cum participio construitur, sed quis dixit umquam μανθάνω ποιῶν pro μανθάνω ποιεῖν?

LVI. Codex Vaticanus ita exhibet Apocal. 7. 1: ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος μήτε ἐπὶ θάλασσης μήτε ἐπὶ δένδρου. Mira est illa oppositio. Terra et mare coniungi solent, non mare et *arbores*. Vidistine umquam qui pro κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν diceret κατὰ δένδρα καὶ κατὰ θάλατταν? Non opinor. Sed reliqui codices, exceptis Alexandrino et Vaticano, addunt: ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ δένδρου. Facile est ad existimandum, hanc esse conjecturam eamque non satis felicem. Quid latet in ἐπὶ δένδρου? Haec enim est vetustissimorum librorum lectio, recentiores exhibent ἐπὶ τι δένδρον vel ἐπὶ δένδρων vel ἐπὶ πᾶν δένδρον, quae scripturae omnes tuto negligi possunt. Mari opponitur ἡ ξηρὰ· quam bene conveniret μήτε ἐπὶ θαλάσσης μήτε ἐπὶ ξηρᾶς. Sed nimis violenta medicina est. Concedo. Ecce alia haud parum lenior: μήτε ἐπὶ θαλάσσης μήτε ἐπὶ ἀνύδρου (ΑΝΤΑΡΟΤ = ΔΕΝΔΡΟΤ). Ev. Matth. 12. 43: διέρχεται

δι' ἀνύδρων τόπων, 23. 15: περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν, Job. 30. 3: οἱ Φεύγοντες ἀνυδρον, Jes. 35. 7: καὶ ἔσαι ἡ ἀνυδρος εἰς ἔλη, 41. 19: θήσω εἰς τὴν ἀνυδρον γῆν κέδρον καὶ πύξον. Admodum vetusta corruptela est, nam statim post, vs. 3, legitur: μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν καὶ τὴν Θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα: postrema autem tria vocabula in omnibus libris, Sinaitico solo excepto, interpolata sunt. Sed recte arborum fit mentio 9. 4: ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ τῶν χλωρῶν οὐδὲ πᾶν δένδρον. Ceterum, uti notum est, Johannes hic ante oculos habuit Daniel. Vatic. 7. 2.

Amstelodami,

d. 20 m. Sept. 1877.

Anecd. Bekk. pag. 31. 17. Γλωτ τήν: τὸν γνώμαις πολλαῖς καὶ συνεχέσι τοὺς ἀκρωμένους διαμαλάττοντα. Emenda e Cratini versiculo:

ὑπολεπτόλογος γνωμοδιώκτην εὐριπιδαρικοφανίζων.

deinde pro inepto διαμαλάττοντα rescribendum διακναίοντα, οὐτὴνδέντεμ, epicanτεμ.

Pag. 40. 28. Ἐπιτριβεσθαι: ἐπὶ γυναικῶν λέγεται χρωμένων ψιμυθίφ. Ἐπιτριβείη quisquis est qui ita scripsit pro ἘΝτριβεσθαι.

Anecd. Bekk. pag. 420. 12. Ἀπειρήκει: ἀπειρήκειν καὶ ἀπηγορεύκειν. ἔσι γὰρ ἀπρόσωπα. Emenda Ἀπειρήκη — ἔσι γὰρ α (πρώτου) προσώπου. Cf. pag. 422. 5. Ἀπερρώγει καὶ σὺν τῷ N ἀπερρώγειν τὸ TPITON πρόσωπον·
κᾶτ' ἀπερρώγειν ὁ ποῦς.

Bis accentus gravis librario visus est syllabae on compendium pag. 476. 11. λέγουσι δὲ ἄωριον τῶν νυκτῶν καὶ ἄωριον νύκτωρ. Leg.: ἄωρι τῶν νυκτῶν et ἄωρι νυκτῶN.

C. G. C.

OTIUM HARLEMENSE.

(Continuatur ex Tom. V pag. 336.)

AD HORATIUM.

Anus illa *longo putida seculo*, ad quam Horatius Epodon carmine VIII verbis non sane tectis causam exponit, cur ad eam non amplius veniat, philosophiae studium videtur simulasse, ut ingenii dotibus scilicet formae damnum compensaret et sic amatores alliceret: quam *συκινῆν ἐπικουρίαν* poeta satis proterve sic ridet:

*quid quod libelli stoici inter sericos
iacere pulvillos amant?*

*illiterati num minus nervi rigent,
minusve languet fascinum?*

et reliqua, quae hic describere non iuvat. In his viri docti iam olim perspexerunt non bene coniungi *num minus nervi rigent* et *minusve languet fascinum* et recte tandem Heinsio et Peerkampio auctoribus Lucianus Muellerus edidit:

Inliterati num magis nervi rigent?

non immemor, quam saepe *magis* et *minus* in manuscriptis permutentur. Sed sic restat altera crux interpretum, nempe vocabulum *inliterati*, quod sanam explicationem non admittit, et ab Horatio profectum esse nequit. Quid multa? Horatius scripsit:

In literata num minus nervi rigent?

i. e. Num putas viros, qui nunc te fugiunt, amore tui exarsuros esse, si philosophiae operam dederis? Primo duae voces in unam coaluerunt, quam postea infelix corrector, ut potuit,

caeteris verbis accommodavit. Quid *rigere* significet docebit adiectivum hinc derivatum, quod satis frequens epitheton est teli, quo ruris custos furibus minatur, quod moneo propter eos, qui *rigere* male interpretantur „torpere, frigere”. De praepositione *in* inter alios locos adi Ovidium *Metam.* VIII, 50:

merito deus arsit in illa.

Nervos denique eodem sensu, quo Horatius, usurpat Petronius *Satyr.* p. 131.

AD OVIDIUM.

In notissima epistola Penelope obiicit marito nimiam temeritatem in bello his verbis:

*Retulit et ferro Rhesumque Dolonaque caesos,
utque sit hic somno, proditus ille dolo.*

*Ausus es, o nimium nimiumque oblite tuorum,
Thracia nocturno tangere castra dolo,
totque simul mactare viros adiutus ab uno.*

At bene cautus eras, et memor ante mei.

Verbo monuisse satis erit pro *at* reponi debere *tam*; Penelope ironice loquitur.

„Quid”, ait Ulysses in oratione illa contra Aiacem habita, quae legitur *Metam.* XIII. 212, quid tu interea facis, cum hostes moenibus se tenebant, tu

qui nil nisi proelia nosti?

*quis tuus usus erat? nam si mea facta requiris,
hostibus insidior: fossas munimine cingo;
consolor socios, caet.*

Absurdum esse *fossas munimine cingere* nemo non videt. Pro *fossas* requiro *classes*.

AD PHAEDRUM.

Append. XI:

*Victorem forte gymnici certaminis
iactantiolem cum vidisset Phryx sophus,
interrogavit, an plus adversarius
valuisset eius? Ille: ne istud dixeris,
multo fuere vires maiores meas.*

*Quod, inquit, ergo, stulle, meruisti decus,
minus valentem si vicisti fortior?*

*Ferendus esses FORTE si te diceres
superasse, melior qui fuisset viribus.*

Quoquo te vertis, sive forte coniungis cum *ferendus esses*, sive cum sequentibus, nullam probabilem sententiam ex hoc vocabulo extorquebis. Si me audis, repone *arte* et ipsam Phaedri manum habebis, qui h. l. apposite *artem* opposuit *viribus*.

Append. XXIX.

*Papilio vespam propter volitans viderat.
O sortem iniquam! dum vivebant corpora,
quorum ex reliquiis animam nos accepimus,
ego eloquens in pace, fortis proeliis,
arte omni princeps inter aequales fui.
En cuncta! levitas putris et volito cinis!
Tu, qui fuisti mulus clitellarius,
quemcunque visumst laedis infiro aculeo.
At vespa dignam moribus vocem extulit:
non qui fuerimus, sed qui nunc simus vide.*

Vocabulum *moribus* non potest ferri, nam nemo facile dicat, qua in re haec vox digna sit moribus vespae, et pro eo legendum *memoria*, coll. Lib. IV prolog. vs. 19, et IV, 21, 3, ubi eadem formula *dignus memoria* recurrit.

AD CICERONEM.

Pro Murena § 87 haec leguntur:

Invidiam vero his temporibus habere consulatus ipse nullam potest: obiicitur enim contionibus seditiosorum, insidiis coniuratorum, telis Catilinae, ad omne denique periculum atque ad omnem INVIDIAM solus opponitur. Quare, qui invidendum Murenae, aut cuiquam nostrum sit in hoc praeclaro consulatu non video.

Si codicibus credimus Cicero dixit: „invidiam habere consulatus ipse nullam potest, nam ad invidiam solus opponitur”. Sed nemo opinor apud hunc auctorem feret vocabulum in fine sententiae plane alia notione adhibitum atque in prima sententia, et fortasse probabit quod ego pro altero *invidiam* legendum esse conieci, nempe *iniuriam*.

AD MANETHONEM.

In nobilissimo huius auctoris fragmento apud Iosephum c. Apion. l. c. 26 edit. Didot. haec de Solymitis traduntur: Οἱ δὲ Σολυμίται κατελθόντες σὺν τοῖς μιαιοῖς τῶν Αἰγυπτίων οὕτως ἀνοσίως τοῖς ἀνθρώποις προσηνέχθησαν ὥστε τὴν τῶν προειρημένων κράτησιν χειρίστην φαίνεσθαι τοῖς τότε τὰ τούτων ἀσεβήματα θεωμένοι· καὶ γὰρ οὐ μόνον πόλεις καὶ κόμας ἐνέκρησαν, οὐδὲ ἱεροσουλῶνες οὐδὲ λυμαινόμενοι ξόρακ θεῶν ἤρκοῦντο, ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτοῖς ὀπανίοις τῶν σεβαστευομένων ἱερῶν ζώων χρώμενοι διετέλουν, καὶ θύτας καὶ σφαγεῖς τούτων ἱερεῖς καὶ προφῆτας ἠνάγκαζον γίνεσθαι καὶ γυμνοὺς ἐξέβαλον.

Merito iam Cobetus, Var. Lection. p. 235 castigavit viros doctos, quod *χειρίστην* nulla auctoritate munitum, pro codicum lectione *χρυσόν* susceperunt, quorum hoc egregium sensum, illud plane nullum praebet. Vult enim Manetho, Solymitas illos tam crudeliter Aegyptios vexavisse, ut dominatio τῶν Ἑκσῶς, de quibus initio libri secundi τῶν Αἰγυπτιακῶν egit, aurum i. e. res iucunda et grata videretur comparata cum ea τῶν Σολυμιτῶν, qui erant posterī τῶν Ἑκσῶς. Duas autem invasiones inter se opponi demonstrant adverbium *τότε*, et praepositio *προ-* in *προειρημένων*.

Quamquam autem h. l. librarii culpa vacant, paullo post rursus consueta negligentia effecerunt, ut auctoris sententia obscuraretur, nam nemo quid ultima sibi velint intelliget, nisi pro ΑΤΤΟΙΣ reposuerit ΑΔΤΤΟΙΣ i. e. *ἀδύτοις*. Impii nempe homines templorum *penetralibus* utebantur pro furnis in quibus sacrorum animalium carnes assarent.

AD THEOCRITUM.

Αἰνέω, inquit Corydon, qui se profitetur *μελικτάν*,
καὶ τὸ ποταῶνον τὸ Λακίνιον, ἅπερ ὁ πύκτας
Αἴγων ὀγδώκοντα μόνος κατεδαίσατο μάζας.
τηνεῖ καὶ τὸν ταῦρον ἅπ' ὄρεος ἄγε πιάξας
τᾶς ὀπλάς, κῆδωκ' Ἄμαρυλλίδι· ταὶ δὲ γυναικίς
μακρὸν ἀνάυσαν, χῶ βωκόλος ἐξεγέλασεν.

Loquitur Corydon de Aegonis gulositate et corporis viribus

tamquam de re omnibus nota, ut patet ex articulo ante ταῦρον. Non potest igitur significare dominum suum Aegonem, quem supra narravit Olympiam profectum esse, ut ibi inter pugiles certaret, nam hic tantum aberat ut clarus pugil esset, ut Battus, quocum Corydon haec loquitur, nunc primum cognoscat eum pugilatui operam dare. Quum autem nusquam alibi de Aegone πολυδάγῳ et summis corporis viribus praedito sermo sit, pro ΔΙΓΩΝ verum censeo ΜΙΑΩΝ, quem ex Athenaeo X, p. 412 ε. scimus ἐσθίειν μνάς κρεῶν εἴκοσι καὶ τοσαύτας ἄρτων, οἶνου τε τρεῖς χοῶς πίνειν. Causa corruptelae praeter ductuum similitudinem hinc petenda quod Aegonis nomen, supra aliquoties memoratum, librario obversabatur.

AD ISAEUM.

Isaeus de Apollodori hereditate, § 38: ὁ μὲν γὰρ πατὴρ αὐτοῦ τάς τε ἄλλας ἀπάσας λειτουργίας λελειτούργηκε καὶ τριηραρχῶν τὸν πάντα χρόνον διετέλεσεν, οὐκ ἐκ συμμορίας τὴν ναῦν ποιησάμενος, ὥσπερ οἱ νῦν, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτοῦ δαπανῶν, οὐδὲ δεύτερος αὐτὸς ᾶν. ἀλλὰ κατὰ μόνας.

Boeckhius, qui in libro de Oeconomia politica Atheniensium I, p. 718 hunc locum tractat, ubi recte docuit trierarchis non fuisse iniunctum munus novarum navium construendarum, statuit ποιησάμενος intelligendum esse de reficienda atque instruenda vetere navi, quod nec mihi persuasit, nec facile cuiquam, qui in literis Graecis non plane hospes sit, persuadebit. Non vidit vir doctissimus minus recte participia ποιησάμενος et δαπανῶν coniungi et hinc sequi locum corruptum esse. Mihi videtur nescio quis, memor de τριηραρχία sermonem esse, qua esset peritia, ad δαπανῶν adscripsisse τὴν ναῦν ποιησάμενος, eaque annotatio postea in verborum ordinem recepta esse. Olim Isaeum scripsisse opinabar: οὐκ ἐκ συμμορίας τὴν δαπάνην ποιησάμενος, ὥσπερ οἱ νῦν, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτοῦ [δαπανῶν], sed iam illam emendandi rationem potiore iudico, quae et simplicior est et eo commendatur, quod participium praesentis temporis δαπανῶν melius nostro loco convenit, quam aoristi participium ποιησάμενος.

AD HYPERIDEM.

Pro Euxenippo XXII in fine: ὑπὲρ τίνων οὖν οἴεσθε δεῖν τὰς εἰσαγγελίας γίνεσθαι; τοῦτ' ἤδη καθ' ἕκαστον ἐν τῷ νόμῳ ἐγράψατε, ἵνα μὴ ἀγνοῆ μηδεὶς. Ἐάν τις, Φησί, τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων καταλύῃ· εἰκότως, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἡ γὰρ τοιαύτη αἰτία οὐ παραδέχεται σκῆψιν οὐδεμίαν οὐδενὸς οὐδ' ὑπωμοσίαν, ἀλλὰ τὴν ταχίστην αὐτὴν δεῖ εἶναι ἐν τῷ δικαστηρίῳ.

Eīnai ferri non posse iam alii viderunt, inter hos clarissimus Bakius, qui coniecit legendum esse εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, quam coniecturam utpote iusto audaciorem iure in verborum ordinem non recepit Blassius. Tu vero repone κρῖναι pro εἶναι et ipsam Hyperidis manum habebis: quae corruptelae causa fuerit, ii qui descriptionem et imaginem schedarum Hyperidearum viderunt, facile intelligent.

Ibid. XXVI: Exagitat actorem, qui hortatus erat iudices, ne audirent rei advocatos, qui pro eo verba facturi erant, et ostendit quondam actorem ipsum quum accusaretur, *συνηγόρους* appellasse: δέκα μὲν, inquit, *συνηγόρους* ἐκ τῆς Αἰγιήδος Φυλῆς ἠτήσῳ, ὧν καὶ ἐγὼ εἶς ἦν αἰρεθεὶς ὑπὸ σοῦ, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἐκάλεις ἐπὶ τὸ δικαστήριον τοῦ· *βοηθήσοντάς σοι*· καὶ τὰ μὲν ἄλλα τί δεῖ λέγειν; αὐτῷ δὲ τοῦτῳ τῷ ἀγῶνι πῶς κέχρησαι; οὐ κατηγορήσας ὁπόσα ἐβούλου; οὐ Λυκοῦργον ἐκάλεις συγκατηγορήσοντα, οὔτε τῷ λέγειν οὐδενὸς τῶν ἐν τῇ πόλει καταδεέστερον ὄντα, παρὰ τούτοις τε μέτριον καὶ ἐπιεικῆ δοκοῦντα εἶναι; Blassius adnotat: „*οὐ a correctore additum videtur*”. Facile credo, nam accentu et interpunctione mutatis Hyperides dederat: οὐ, κατηγορήσας ὁπόσα ἐβούλου, Λυκοῦργον ἐκάλεις συγκατηγορήσοντα, οὔτε . . . εἶναι; h. e. Nonne tu, postquam reum exagitaveras quantum volebas, Lycurgum appellasti, qui post te contra reum verba faceret, quo viro nemo in urbe facundior est, aut maiorem apud iudices habet auctoritatem moderatione et lenitate? Librarius participium *κατηγορήσας*, habuit pro indicativo, inque eo errore versans primo male interpunxit, deinde οὐ addidit.

Scribebam Harlemi
Id. Maii MDCCLXXVII.
(Continuabitur.)

T. J. HALBERTSMA.

In Zelli *Delectu Inscriptionum Romanarum* pag. 430. N. 1922.

L. Mummi L. F. Cos.

Ductu auspicio imperioque eius Achaia capta

Corinto deleta Romam redieit triumphans.

Ob hasce res bene gestas quod in bello voverat hanc aedem

Et signum Herculis victoris imperator

Dedicat

Zellius: „*Orellius — versus Saturnios arbitratur; versus disposuit Meyer in Antholog. vs. 13. quem seculus sum*”.

Versus hi sunt eodem metro ligati, quo apud Aristophanem in *Avidus* vs. 1661. Νόθῳ δὲ μὴ εἶναι ἀγχιτείαν παιδῶν ὄντων γνησίων· ἐὰν δὲ παῖδες μὴ ᾧσι γνήσιοι, τοῖς ἐγγυτάτῳ γένεος μετεῖναι τῶν χρημάτων, quae verba quum olim per vim mirificis numeris constringerentur tandem intellectum est ea omni metro soluta et ex ipsa Solonis lege iocose κατὰ λέξιν esse descripta. Eiusdemmodi esse „*versus Saturnios*”: *Ob hasce res bene gestas quod in bello voverat hanc aedem et signum Herculis victoris imperator dedicat*, quicumque aurem habet facile sentiet, et desinet L. Mummius, quo nemo Romanorum ἀμωσότερος erat, poeta fuisse videri.

Gell. N. A. II. 6. 9. *Nemo quisquam tam efflicti est moribus quin faciat aut dicat nonnumquam aliquid quod laudari queat.*

Unde hic antiquissimus versus vice proverbii celebratus est:

Πολλάκι καὶ ΚΗΠΟΤΡΟC ἀνὴρ μάλα καίριον εἶπεν.

Insignita haec fit *hortulani* nil tale merentibus iniuria. Vera lectio est:

πολλάκι τοὶ καὶ μωρὸC ἀνὴρ μάλα καίριον εἶπεν.

Macrobius *Saturn.* VI 7. Gellium describens dedit:

πολλάκι γὰρ καὶ μωρὸC ἀνὴρ μάλα καίριον εἶπεν.

In Stobaei *Floril.* IV. 21 κατακαίριον scribitur, quod Graecum non est.

Gell. XIV. 7. 5. stulte editur ex libris: „*triumviros reipublicae REconstituendae causa creatos ius consulendi Senatam habuisse.*”

Perinde inepte scribitur XV. 27. 4. „*Tribuni neque advocant patricios neque ad eos REferre ulla de re possunt.*”

Gell. XVII. 2. 7. „*Q. Metellus Numidicus — ita scripsit: „illi vero omni iure atque honestate interdicti. ego neque aqua neque igni careo.*” Manifesto soloeca haec oratio est: *illi interdicti sunt omni iure.* Scripsisse Metellum arbitror: *illi vero omni VIRTUTE atque honestate interdictum.* Illi id est C. MARIO, qui ei aqua et igni interdixerat.

Gell. XVII. 10. 9. apponit Pindari locum „*super monte Aetna*”, in quo vetus mendum iam in Gellii libris lectorem ludificabatur in verbis:

τέρας μὲν θαυμάσιον προσιδέσθαι,
θαῦμα δὲ καὶ ΠΑΡΙΟΝΤΩΝ ἀκούσαι.

Pro *παρίοντων*, quod ineptum est, apud Gellium etiam ineptius *παρέοντων* editur. Poëta dixerat ut in simili re omnes loquimur:

θαῦμα δὲ καὶ ΠΑΡ' ἸΔΟΝΤΩΝ ἀκούσαι.
ad oculatis testibus πὰρ ἰδόντων.

Pergit Gellius: „*audite nunc Vergilii versus, quos inchoasse eum verius dixerim quam fecisse,*” sed sine controversia eos versus *fecerat* Virgilius quamquam iis non ultimam manum imposuerat. Itaque corrigendum: „*inchoasse eum verius dixerim quam PERFECISSE.*”

Gell. XX. 1. 13. „*Propterea Praetores postea hanc (legem) abolescere et relinqui CENSuerunt.*” Latinum non est *censeo legem relinqui* et sententia postulat: *Praetores eam legem abolescere PASSI SUNT.* Itaque corrigendum censeo: „*Praetores hanc legem abolescere et relinqui SIVERUNT.*”

C. G. C.

AD
PLUTARCHI
ΒΙΟΤΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΤΣ.

PLUTARCHI *Vitae parallelae* ex recensione CAROLI
SINTENIS Lipsiae 1839—1846.

Egregie de PLUTARCHI *Vitis* meritus est CAROLUS SINTENIS praesertim eo nomine, quod ad fidem librorum manu scriptorum Plutarchi orationem recensuit constituitque. Rectissime iudicat pag. XIV „omnes Plutarchi Codices ex uno eodemque fonte ductos esse; id quod vel lacunae testantur omnibus communes.” Sed me iudice multo rectius et utilius fecisset si paucis melioribus et antiquioribus contentus reliquam turbam futillum testimonium abiecisset aut certe in iis tantum locis horum scripturas commemorasset, ubi soli probabilem aliquam lectionem suppeditarent ut plurimum ex acuti Graeci correctoris ingenio profectam.

Duplex autem est genus eorum, qui libros Graecos veteres olim corrigebant: sunt enim aut Graeculi inficeti et pueriles homunciones, quos satis contemnere non possumus, aut Graeci lectores acuti et ingeniosi, quorum perspicacitas saepe verum repperit, ubi antiqui testes inepta et ἀδιανόγητα loquuntur. Itaque ut haec nosse utilissimum est, sic abutuntur otio et litteris, qui aperte mendosas et vitiatas sequiorum testimonium scripturas sedulo colligunt et eas quisquiliis Plutarcheae orationi subiiciunt. Multas de genere hoc ineptias Sintenis ipse abiecit „*puduit enim* (inquit pag. XXI) *bonam chartam eiusmodi comma-*

culare sordibus", sed innumerabiles alias discrepantes lectiones eadem de causa, eodem iure et eodem fructu repudiare et respuere debuerat, quae nihil cuiquam prosunt et legentes odio et taedio enecant.

Multa mihi suadent ut credam optimos Plutarchi Codices in Italia esse. Memini, quum ante annos triginta et amplius Florentiae Codices Mediceos explorarem, magnum Codicum Graecorum numerum ex nescio quo monasterio in Bibliothecam Mediceam esse translatum. Sedulo inspexi omnes, sed nihil repperi quod mihi magni pretii esse videretur praeter unum Codicem saeculo X in tenuissimis membranis elegantissime exaratum, in quo dimidia pars prior *Vitarum* Plutarchi continebatur. Non erat mihi tum conferendi otium, et paucas tantum enotavi lectiones, de quibus erit infra dicendi locus.

Nunc ordine breviter referam si quid mihi in Plutarchi *βίοις* post saepe repetitam lectionem paullo melius constitui posse visum est.

THESEUS.

Thesei cap. 1. 8: 1) τὰ δ' ἐπέκεινα τερατώδη καὶ τραγικά, ποιηταὶ καὶ μυθογράφοι νέμονται. Codices Bodleiani miris modis interpolati merito a Sintenisio contemnuntur, sed tamen hic illic bonas lectiones suppeditant olim ab acuto correctore excogitatas, ut h. l. τερατώδη καὶ τραγικά ὄΝΤΑ ποιηταὶ—νέμονται, quod aliquam habet veri speciem.

Post pauca ex Aeschylo restituendum:

τοιῶδε φωτὶ τίς ξυCTήσεται;

pro vulgato ξυMBήσεται, quod sensu caret.

Thesei 2. 2. ἄμφω μὲν ἀνεγγύω καὶ σκοτίω γενόμενοι δόξαν

1) In indicandis Plutarchi locis notabo *capita*, ut in omnibus Editionibus feruntur, et *versus* ex editione Sintenisiana.

ἔσχον ἐκ θεῶν γεγονέναι. Supple ἄμφω μὲν ΓΑΡ. ἀνεγγύω, et scribe σκοτίω γενομένῳ.

Thes. 3. 5. de Pelope dicitur: πολλὰς μὲν ἐκδόμενος θυγατέρας τοῖς ἀρίστοις, πολλοὺς δὲ ταῖς πολιτειαῖς υἱοὺς ἐγκατασπείρας ἄρχοντας. Est compendium vetus πῶς multa significans ex contexta oratione colligenda. Significat enim aut πόλις (πόλεις, πόλεσιν) aut πολῖται aut πολιτεία aut πόλεμος (πολέμιος) prout cuiusque loci ratio postulat, unde permulti suscepti sunt errores, quorum magna pars nondum est correctata. In libris est h. l. ταῖς πολιτειαῖς, ταῖς πόλεσιν, τοῖς πολιταῖς. Verum esse ταῖς πόλεσιν ratio docet: non erant enim vivo Pelope πολιτεῖαι in civitatibus Graecis, sed πᾶσαι αἱ πόλεις ἰβασιλεύοντο. Huius confusionis passim reperiuntur exempla. In vita *Alcibiadis* 12, 2. *studia civitatum* erga Alcibiadem in ludis Olympicis victorem appellantur ἢ τῶν πολεμιῶν Φιλοτιμία in omnibus libris pro τῶν πόλεων. Scribebatur enim τῶν πῶς. Cf. *Miscell. Crit.* pag. 32. 175. 179. 467.

Thesei cap. 3. 14. τοῦτο μὲν οὖν [καί] Ἀριστοτέλης ὁ Φιλόσοφος εἶρηκεν. Dele καί. Solus enim Aristoteles erat eius rei testis et auctor.

Thesei cap. 3. 24. Δῆλον οὖν ὅτε νοήσας ὁ Πιπθεὺς ἐπεισεν αὐτὸν — τῇ Αἴθρα συγγενέσθαι. Rectissime Madvig. *Adv. Crit.* pag. 566. Ἄδηλον οὖν ὅ, τι νοήσας. Fuerat *δηλον, et initialis litera minio adscribi debuerat.

Thesei cap. 3. 30. ἂν υἱὸς ἐξ αὐτοῦ γένηται, sensit corrector Codicis B. ἐξ αὐτῆς requiri. Scribebatur ἐξ αὐ.

Thes. 7. 3. δεινὸν ἐποιεῖτο — ἐκείνον μὲν — καθαίρειν γῆν καὶ θάλατταν, αὐτὸν δὲ — ἀποδιδράσκειν. Optime Sintenis αὐτοῦ δέ, quod receptum oportuit. Passim talia indocti Graeculi vitiare solent.

Thes. cap. 8. 10. ᾧ τρόπῳ πολλοὺς ἀνῆρει τούτῳ διέφθειρεν αὐτόν. Requiritur ἀνῆρῆκεν. quo pacto nullus occiderat.

Thesei cap. 12. 16. κρεῶν παρακειμένων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ὡς ταῦτα ΤΕΜΝΩΝ ἐδείκνυεν ἐκείνῳ. Perspicuum est Plutarchum non τέμνων scripsisse, sed τεμῶν.

Thes. 15. 5. νόσος Ἐπέσκηψε πολλή. Graecus nescio quis in Codice A emendavit Ἐπέσκηψε, rectissime. Ἐπισκήπτειν est *negotium dare* praesertim de *ultimis morientium mandatis*, sed ἐνσκήπτειν dicuntur „*πάλαι γυαεῖς graviora divinitus ex improviso fulminis instar immissa.*” Valcken. ad *Hippol.* vs. 498. a Sinto-nisio laudatus.

Thes. 15. 6. τοῦ θεοῦ προστάξαντος — λωφῆσειν τὸ μήνιμα καὶ τῶν κακῶν ἔσσεσθαι παῦλαν. Non congruunt haec inter sese. Pro *προστάξαντος* requiritur verbum *praedicendi*.

Thes. 15. 10. ἡθέους ἐπτά. Leg. ἡθέους, namque ἡθέους Homericum est, ut *ληίζεσθαι*, *ληϊσῆρ*. Populus dicebat *λήζεσθαι*, ut *λγσῆς*, *λγσῆριον*, et sim.

Thesei cap. 17. 20. Ἑλλάνικος δέ Φησιν — ἀπολομένου τοῦ Μινωταύρου πέρας ἔχειν τὴν ποιήν. Emenda πέρας *ΧΧΕῖν*. Significat enim πέρας ἔχειν idem quod *perfectum πεκαῦσθαι*, et sententia loci *παυσθῆναι* postulat.

Thesei cap. 18. 5. κατέβαινεν ἕκτη μηνὸς ἐπὶ θάλασσαν ἰσαμένου Μουνυχιῶνος. Quam inepta est haec verborum dispositio! Transpone ἐπὶ θάλασσαν post κατέβαινεν. Omissa in textu solebant in margine adscribi et deinde in alienam sedem recipi.

Thesei cap. 19. 19. ἀπέδωκε τῷ Θησεῖ τοὺς παῖδας καὶ Ἄνηκε τῇ πόλει τὸν δασμόν. Remittere tributum appellatur ἌΦιέναι, itaque ἌΦῆκε legendum.

Thesei cap. 20. 40. Ναξίων τινὲς ἰσοροῦσιν — ἀποθανεῖν καὶ τὴν Ἀριάδνην αὐτόθι καὶ τιμὰς ἔχειν οὐχ ὁμοίῳ τῇ προτέρῃ. Utraque perinde colebatur sed diverso honorum genere, ut Plutarchus statim narrat. Itaque corrigendum οὐχ ὁμοίῳ.

Thesei cap. 24. 6. ἐπιὼν Ἀλέπειθε κατὰ δήμους καὶ γένη.
Sintenis: „ad ἐπιὼν desideratur particula.” Itaque scribendum:
ἐπιὼν οὖν ἔπειθε, nam verbum simplex requiritur.

Thesei 26. 3. καὶ γέρας [ἀρισεῖτον] Ἀντιόπην ἔλαβεν. Γέρας
in tali re est vocabulum priscum et Homericum, cui nescio
quis in margine adscripsit ἀρισεῖτον.

Thesei cap. 27. 12. ἡ μὲν οὖν μάχη Βοηδρομιῶνος ἐγένετο
μηνὸς ἙΦ' ἢ τὰ Βοηδρόμια μέχρι νῦν Ἀθηναῖοι θύουσιν. Mendosa
est praepositio in ἐΦ' ἢ. Legendum videtur μηνὸς Ε (πέμπτῃ),
ἢ τὰ Βοηδρόμια κτέ.

Thes. cap. 29. 16. παροιμίαν εἶναι Οὐκ ἄνευ Θησέως.
Proverbia antiqua tantum non omnia metro ligata sunt. Verum
est igitur quod apud Zenobium legitur V. 33.

Οὐκ ἄνευ ΓΕ Θησέως.

Thesei cap. 32. 8. ὡς ὄναρ ἐλευθερίᾱC ὀρῶντας. Quia ὄναρ
est adverbium, ut ὕπαρ, emendandum ἐλευθερίᾱN in *somnis
libertatem videntes*.

Thesei cap. 32. 17. ἠσθημένος ὦτι δὴ τινι τρόπῳ τὴν ἐν
Ἀφιδναῖς κρύψιν αὐτῆς. Scribe: ὦτῳ δὴ τινι τρόπῳ, ut se-
quiores loquuntur, quemadmodum ad Libanium ostendimus.

Thesei cap. 36. 28. τοῦ θεοῦ —, ὃν Ἀσφάλιον καὶ Γαιήο-
χον προσονομάζομεν. Quod certa analogia postulat Ἀσφάλειον
confirmat auctoritas poëtarum. Aristophanes in *Acharn*.

οἷς Ποσειδῶν ἈσφάλειόςC ἐστιν ἡ βακτηρία.

et sic omnino ubique sitne — ΕΙΟC an — ΙΟC scribendum
non ex libris, sed ex Graecitatis usu ac ratione constituendum.

ROMULUS.

Romuli cap. 2. 38. λυκαινὰν ἐπιφοιτᾶν μασὸν ἔνδιδουσαν,
revocandum ex aliis libris μασὸν διδουσαν. Saepissime ἔN

modo excidit, modo vitiose adhaesit praecedente syllaba — EN
vel — ON.

Romul. 5. 23. καλεῖται δὲ ὁ τόπος Βήλαυρον. Scripserat Plutarchus Βήλαβρον *Velabrum*, sed β, quod scribitur * in libris vetustis, solet in υ verti aut contra, ut in ἀπολαβεῖν — ἀπολαύειν et aliis sexcentis, praesertim sequente ρ, unde λαῦρος pro λαβρός fere semper substituitur. Nihil negotii est haec menda tollere, modo memineris utrum β an υ scribendum sit non a libris sed a ratione pendere.

Rom. 7. 35. legendum: κρινεῖν ἔοικε νῦν ὁ κίνδυνος, pro κρίνειν.

Rom. 16. 12. βασιλεὺς Κερινητῶν lege ΚΑΙκερινητῶν. Passim sic rescribendum Καίρινα, Καιρινήτης ut Αἰγίνα Αἰγινήτης et sim.

Romul. 17. 21. Καῖσαρ εἰπὼν ἐπὶ τοῦ Θρακῆς ῬΤμιτάλκου Φιλεῖν μὲν προδοσίαν, προδότην δὲ μισεῖν. Verum hominis nomen est Ῥοιμητάλκας, quod in gravi mendo latet apud Dextrum in *Poliiorceticis* pag. 296. edit. Wescheri: Μάξιμος ἀνὴρ γένος μὲν ἀπορω μετακου, Φιλοσοφία δὲ συζῶν, ubi ΑΠΟΡΩ-ΜΕΤΑΚΟΤ non est cum Weschero convertendum in ἀπορῶν μετακούων, sed in ἀπὸ ΡΟΙΜΗΤΑΛΚΟΤ.

Romuli cap. 19. 15. γαρίαιε Sabinae dirigentes proelium exclamant: τί γὰρ ὑμᾶς δεινὸν ἢ λυπηρὸν ἐργασάμεναι τὰ μὲν ἤδη πεπόνθαμεν, τὰ δὲ πάσχομεν τῶν ΣΧΕΤΛΙΩΝ κακῶν; Tragicis relinquenda sunt σχέτλια κακά.

ὦ σχέτλι' ἐξευρόντες Ἑλληνες κακά.

Plutarcho reddendum: τῶν ἘΣΧΑΤΩΝ κακῶν.

Romuli cap. 22. 13. γυναῖκα δὲ διδοὺς ἐκβαλεῖν ἐπὶ Φαρμακεία τέκνων ἢ κλειδῶν ὑποβολῇ καὶ μοιχευθεῖσαν. Manifesto mendosa haec sunt. Permultae matronae Romanae maritos veneno sustulerunt, nulla liberos. Rescribendum arbitrator: ἐπὶ Φαρμακεία ΚΑΙ τέκνων ὑποβολῇ καὶ μοιχευθεῖσαν. Haec sunt

enim repudiandae uxoris causae sonticae: *veneficium*, *liberi euproisiti*, *imprudicitia*. Κλειδάς in ea re nemo nominat et κλειδῶν υποβολή absurdum est.

Duplex erat lectio in libro vetusto: vitiosa κλειδῶν in textu, emendata τέκνων in margine, quas scribae ut solent coniungerunt.

Romuli cap. 23. 20. τοῦτο δὲ λόγον μὲν τινα παρέσχε καὶ ὑποψίαν ὡς ἀσμένῳ γέγονεν αὐτῷ τὸ τοῦ συνάρχοντος ἀπαλλαγῆναι, ΤΩΝ δὲ πραγμάτων οὐδὲν διετάραξε — τοὺς Σαβίνους. Reponendum est: ΤΟ δὲ πρᾶγμα (id est caedes Tatii) οὐδὲν διετάραξεν.

Romuli cap. 28. 44. Ἐατέον οὖν — ὡς σῶμα μὲν πάντων ἔπεται θανάτῳ κτέ. Vitium est in ἑατέον. Sententia poscit *dicendum est*. Itaque Reiske λεκτέον reponebat. Felicius Madvig. Φατέον correxit. Erat in libro vetere * ΑΤΕΟΝ.

Romuli cap. 29. 52. ταῦτ' οὐ πολλοὶ προσίενται τῶν συγγραφέων. Imo vero contra ταῦτ' ΟΤΝ πολλοί. Fefellit librarium scriptura vetus ΤΑΤΤΟΪ.

Comparat. Thesei et Romuli cap. 6. 7. οὐ γὰρ ἀξιώτεροι γε παιδοποιοὶ τῶν Ἀθήνησιν Ἐρεχθίδων καὶ Κεκροπιδῶν αἱ Τροιζηνίων καὶ Λακίωνων καὶ Ἀμαζόνων ἀνέγγυοι θυγατέρες ἦσαν. Perspicuum est Ἐρεχθίδων καὶ Κεκροπιδῶν scribi debere: est enim aliquid inter Κεκροπίδαὶ et Κεκροπίδες, deinde Ἀθήνησιν expungendum: satis erat τὰς Ἐρεχθίδας καὶ Κεκροπίδας nominare, quod quum sciolus non sensisset Ἀθήνησιν addidit ut sic ταῖς Τροιζηνίων θυγατράσιν opponerentur.

Compar. Thesei et Romuli cap. 6. 17. οὕτω συνέμιξεν ἀλλήλοις καὶ συνέπηξε τὰ γένη. Languidum est et iners συμπηγνύναι ubi συμμιγνύναι praecedit, sed una literula mutata corrigendum συνέτηξε. Plato in *Symposio* pag. 192 c. ἐθέλω ὑμᾶς συντήξαι καὶ συμφῦσαι εἰς τὸ αὐτὸ ὡς δύο ὄντας ἓνα γεγονέναι.

LYCURGUS.

Lycurg. 1. 17. Ξενοφῶν — τὸν ἄνδρα (*Lycurgum*) λέγει γεγενῆσθαι κατὰ τοὺς Ἑρακλείδας. in *rep. Lacedaem.* 10. 8. ὅτι μὲν παλαιότατοι οὗτοι οἱ νόμοι εἰσὶ σαφές· ὁ γὰρ Λυκοῦργος κατὰ τοὺς Ἑρακλείδας λέγεται γενέσθαι. Perspicuum est Xenophonem de ea re nihil scire, qui ne Herodotum quidem (I. 65.) legisse videtur. Saepe Plutarchus neglectis optimis testibus leves et indoctos producere solet. Exemplo esto Simylus poeta in *Romulo* 17. 41. qui credebat Tarpeiam arcem non Tatio et Sabinis, sed Brenno et Gallis prodidisse.

Lycurg. 2. 22. ΔΙΕΡΤΚΩΝ γὰρ ἀψιμαχίαν τινὰ μαγειρικῆ κοπίδι πληγείσ ἀπέθανεν. Vitium est in *διερύκων*, quo verbo neque Plutarchus uti potuit neque alius quisquam utitur. Sententia aperta est: requiritur *dirimens*, itaque ΔΙΕΙΡΓΩΝ emendandum est, quo verbo in ea re utuntur omnes. Plato de *Legg.* pag. 880 b. εἰάν τις τύπτῃ τὸν πρεσβύτερον εἴκοσιν ἔτεσιν ἢ πλείοσιν ἑαυτοῦ — ὁ προστυγχάνων — διειργέτω.

Lycurg. 3. 2. καὶ πρὶν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ Φανεράν ἔσεσθαι κύουσαν ἐβασίλευεν. Sinentis: „γενέσθαι *pro* ἔσεσθαι *perperam Reiskius et ceteri.*” Sine controversia verum est γενέσθαι. Quis umquam in tali re vidit πρὶν cum *future* coniunctum?

Lycurg. 3. 6. τοὺς δὲ τῶν ὀρφάνων [βασιλέων] ἐπιτρόπους προδικῶς ὠνόμαζον. Expunge emblemata, namque Spartaе omnis tutor appellabatur et erat pupilli προδικος.

Lycurg. 3. 35. ὑπόνοιαν διδούς, imo vero Ἐνδιδούς. Constanter enim dicebant Ἐνδιδόναι ἀρχὴν τινος, ἀφορμὴν, λαβὴν, πρόφασιν, ὑπόνοιαν, ὑποψίαν et sim. non διδόναι. Ut dicitur in Pseudo-Demosthenis Ἑρωτικῶ pag. 1407. 2. οὐδ' ὑποψίαν ἐνδούς, sic Plutarchus dixerat ὑπόνοιαν ἐνδιδούς.

Lycurg 4. 1. πρῶτον μὲν εἰς Κρήτην ἀφίκετο καὶ τὰ μὲν

ἐξήλωσε καὶ παρέλαβε τῶν νόμων ὡς οἴκαδε μετοίσων. Articulus τὰ declarat Plutarchum pro νόμων scripsisse νομιμῶν.

Lycurg. 4. 10. λόγοι γὰρ ἦσαν αἱ ᾧδαὶ πρὸς εὐπειθειαν καὶ ὀμόνοιαν ἀνακλητικοὶ διὰ μελῶν ἅμα καὶ ῥυθμῶν πολὺ τὸ κόσμιον ἐχόντων καὶ καταστατικόν. Una literula inserta scribendum καταστατικόν cf. *Compar. Lycurgi et Numaе* cap. 3. 17. ἡ περὶ τὰς παρθένους Φυλακὴ κατέσταται πρὸς τὸ θῆλυ καὶ κόσμιον, et saepius ad modestiam componere κατατέλλειν dicitur. Contra quid sit in tali re καθιστάται, καθεστάναι, καταστατικὸς nemo facile dicet.

Lycurg. 5. 5. *Reges Spartanorum Lycurgum in patriam reverti non volebant* (inquit), ἀλλ' ἤλπιζον ἐκείνου συμπαρόντος ἦττον ὑβρίζουσι χρῆσθαι τοῖς πολλοῖς. Leg. χρῆσθαι.

Lycurg. 5. 19. ἐπαρθεῖς δὲ τούτοις προσῆγε τοῖς ἀρίστοις καὶ συνεφάπτεσθαι παρεκάλει. Duabus literis repetitis scribendum προσῆγε τοῖς.

Lycurg. 5. 33. Archelaus rex Spartanorum de Charillo: πῶς δ' ἂν [οὐκ] εἶη Χάριλλος ἀνὴρ ἀγαθός, ὃς οὐδὲ τοῖς πονηροῖς χαλεπός ἐστιν; Sine mora οὐκ expungendum est. Neque enim est ironica oratio et si Plutarchus negationem addidisset πῶς δ' οὐκ ἂν εἶη dictum oportuit.

Lycurg. 7. 19. ὕβρει μὲν τῶν βασιλέων, οὐκ εὐπειθεῖα δὲ τῶν ἄλλων τὰ καθεστῶτα συνταράξαντες. Mirifice et inepte οὐκ εὐπειθεια dicitur. Suspisor fuisse — βασιλέων, Ἀπειθεῖα δὲ τῶν ἄλλων. Confusis (ut centies alibi) α et eu natum est εὐπειθεῖα et cogente loci sententia nescio quis οὐκ addidit de suo.

Lycurg. 8. 12. ἐπάγων δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον Ἐνειμε τὴν — Λακωνικὴν τρισμυρίους κλήρους. Necessarium est verbum δινιδεῖ et revocandum Διένειμε, quod est in omnibus praeter unum, in quo ΔΙ a praecedente Ν absorptum est.

Lycurg. 9. 22. οὐδὲ ἐπέβαινε τῆς Λακωνικῆς οὐ σοφιστῆς λόγῳ

γων, — οὐχ ἑταιρῶν τροφεύς. Plutarchus multa in dicendo εὐφημίᾳ uti solitus et verba obscoena vitans πορνοβοσκός dicere non sustinuit.

Lycurg. 11. 4. *Lycurgus βαλλόμενος ὑπὸ πολλῶν ἐξέπεσε τῆς ἀγορᾶς δρόμῳ.* Passivum est ἐξέπεσεν *eiectus est*, quod quia cum δρόμῳ non congruit emendandum est ἐξέπαισε τῆς ἀγορᾶς δρόμῳ, *conspicito cursu e foro se proripuit*. Instant igitur fugienti καὶ ἔφθασεν εἰς ἱερὸν καταφυγῶν.

Lycurg. 11. 19. ἐν τῷ κατανοεῖν τὴν πρᾶοτητα καὶ τὸ ἀπαθές αὐτοῦ τῆς ψυχῆς. Pro ἀπαθές in omnibus libris est πάθος; praeterquam in C (Parisino 1673) in quo „*ex corr.*” ἀπαθές legitur. Manifesta haec est lectoris alicuius vel correctoris suspicio, quales in Codice C complures circumferuntur, multae perversae, pauculae non plane improbables. Aliud quid latet in Πάθος, nempe καὶ τὸ Βάθος αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, ut in *Marcello* 17. 16. τηλικούτον βάθος ψυχῆς ἐπέκτητο.

Lycurg. 12. 1. τὰ δὲ συσσίτια Κρήτες μὲν ἀνδρία, Λακεδαιμόνιοι δὲ φιδία προσαγορεύουσιν. Inepta scriptura est ἌΝΔΡΙΑ pro ἀνδρεία.

Lycurg. 12. 7. συνήρχοντο δὲ ἀνὰ πεντεκαίδεκα καὶ βραχεὶ τούτων ἐλάττους ἢ πλείους. Non est Graecum βραχεὶ ἐλάττους, quod ex uno Codice receptum est. Caeteri βραχύ habent reponendumque quod assolet βραχύ ΤΙ τούτων ἐλάττους. In *vita Camilli* 22. 6. εἶλε τὴν ῥώμην ἐξήκοντα καὶ τριακοσίῳ ἐτῶν πλείονα βραχύν χρόνον ἀπὸ τῆς κτίσεως ἔχουσιν. Sic libri omnes. Corrigunt βραχύ, sed βραχύ ΤΙ corrigendum.

Lycurg. 12. 24. σφόδρα γὰρ ἐδόκει καὶ τοῦτο Λακωνικὸν εἶναι σκώμματος ἀνέχεσθαι· μὴ φέροντα δὲ ἐξῆν παραιτεῖσθαι καὶ ὁ σκώπτων ἘΠΕΠΑΤΤΟ. Ineptus hic est plusquamperfecti usus. Requiritur ἘΠΑΤΕΤΟ. *finem faciebat*, non *fecerat*.

Lycurg. 13. 42. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα νομοθετήματα ῥήτρας ἀνόμασεν ὡς παρὰ τοῦ θεοῦ Νομιζόμενα καὶ χρησμούς οὗτα. Ni-

hil significat νομιζόμενα παρὰ τοῦ θεοῦ, sed restituendum est Κομιζόμενα.

Lycurg. 14. 18. ἔσι δ' ὅτε καὶ σκώμματα λέγουσαι (Spartanorum uirgines) πρὸς ἕκαστον εὐχρήτως ἐπελαμβάνοντο τῶν ἀμαρτανομένων. Difficile dictu est quid sit in tali re εὐχρήτως. Aliquanto melius puellaribus iocis conveniet εὐχΑΡΙτως.

Lycurg. 15. 34. ἦγεν ἐπὶ τὴν κοινωνίαν οὐδὲ διακορεῖς καὶ ξιτήλους ταῖς ἀνέδην κοινωνίαις. Cuius aures haec ferre possunt? Lege ταῖς ἀνέδην CTNOTCΙαις, ut in cap. 19. 9. τὸ σπέρμα τῶν πρὸς τὰς συνουσίας ἀκολάτων.

Lycurg. 18. 6. πολλοὺς — ἐωράκαμεΝ ἀποθνήσκοντας ταῖς πηγαῖς. Miror Sintenisium non intellexisse rectissime esse emendatum ἘΝαποθνήσκοντας.

Lycurg. 18. 31. διετέλουν κοινῇ σπουδάζοντες ὅπως ἄρισον ἀπεργάσαιντο τὸν ἐρώμενον. Dederat quod in tali re dici solet: ὅπως ὩC ἄρισον.

Lycurg. 19. 31. οὐκ ἂν εἴη ἀτείχιτος πόλις Ἄτις ἀνδρείοις καὶ οὐ κλίνθοις ἐσεφάνωται. Tenue vestigium Doricae dialecti docet Plutarchum, quod lubenter facit, δωρισί haec scripta dedisse: οὐ ΚΑ εἴη ἀτείχιτος πόλις Ἄτις ἀνδράσιιν (vel ἀνδρεσιιν) — ἐσεφάνωται.

Lycurg. 20. 17. Θεόπομπος δὲ ξένου τινὸς — Φάσκοντος ὡς παρὰ τοῖς αὐτοῦ πολίταις Φιλολάκων καλεῖται „Καλὸν ἦν τοι, εἶπεν, ὦ ξένε, Φιλοπολίταν καλεῖσθαι.” Leg. ΚΑΛΛΙΟΝ ἌΝ ἦν τοι — ΦιλόπολιΝ καλεῖσθαι.

Lycurg. 20. 21. ῥήτορος Ἀθηναίου τοὺς Λακεδαιμονίους ἀμαβεῖς ἀποκαλοῦντος „Ὀρθῶς (ἔφη) λέγεις· μόνοι γὰρ Ἑλλήνων ἌΜΜΕC οὐδὲν κακὸν μεμαθήκαμεν παρ' ὑμῶν.” Doricae dialecti vestigium in ἄμμες ostendit olim sic scriptum fuisse: μόνοι γὰρ Ἑλλανων ἌμέC οὐδὲν κακὸν μεμαθήκαμεC παρ' ὑμῶν.

Pro formis Doricis ἀμέC — ἀμέ, ὑμέC — ὑμέ librorii Ηο-

mericas substituere solent ἄμμες — ἄμμε, ὕμμες — ὕμμε.

Lycurg. 20. 38. ἕτερος δέ τις ἰδὼν ἐν ἀποχωρήσει θακεύοντας [ἐπὶ δίφρων] ἀνθρώπους κτέ. Qui addidit de suo ἐπὶ δίφρων non videtur loci sententiam intellexisse. Θαῦκος est *latrina* et θακεύειν *ventrem exonerare*, ut apud Theophrastum *Char.* XIV. 2. πολλὰ φαγῶν καὶ τῆς νυκτὸς ἐπὶ θαῦκον ἀνιστάμενος ὑπὸ κυνὸς τῆς τοῦ γείτονος δηχθῆναι.

Ἐν ἀποχωρήσει dicitur ut ἀποπατεῖν in ea re Veteres, ἀφοδεύειν recentiores solent dicere.

Lycurg. 20. 42. ὥςτε καὶ λέγειν τινὰς οὐκ ἀτόπως ὅτι μᾶλλον ἐστὶ τὸ φιλοσοφεῖν ἢ τὸ φιλογυμνασεῖν λακωνίζειν. Plato in *Protagora* pag. 342. e. τὸ λακωνίζειν πολὺ μᾶλλον ἐστὶ φιλοσοφεῖν ἢ φιλογυμνασεῖν.

Lycurg. 21. 2. τῆς ἐν τοῖς λόγοις εὐζηλίας καὶ καθαριότητος. Corrigendum esse existimo εὐΦΗΜίας καὶ καθαρΕΙότητος. In (Platonis) *Alcibiad.* II. pag. 149. b. Φησὶν (Ἀμμοῦ) ἂν βούλεσθαι αὐτῷ τὴν Λακεδαιμονίων εὐΦημίαν εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ ξύμπαντα τῶν Ἑλλήνων ἱερά.

Εὐζηλία obiter est e Lexicis eximendum.

Lycurg. 21. 16. cantabant Spartae iuvenes:

ἄμμες δὲ γ' εἰμέν· αἱ δὲ λῆς, πεῖραν λαβέ.

scribendum est primum: ἄμμες δὲ γ' εἰμέες, deinde pro πεῖραν λαβέ reponendum quod aliis Plutarchi locis servatum est αὐγάσδεο. Factum est quod assolet; supra scripta interpretatio antiquam glossam expulit. Fuerat enim αὐγάσδεο.
πέραν λαβέ.

Lycurg. 21. 20. τοὺς ἐμβατηρίους ῥυθμοὺς οἷς ἐχρῶντο πρὸς τὸν αὐλὸν ἐπαΓοντες τοῖς πολεμίοις. *impetum facientes in hostem* Graece dicitur ἐπιόντες τοῖς πολεμίοις.

Complura composita ex verbo ἄγειν neutra fiunt et ferme idem quod ἰέναι significant, ut συναγειν — συναγωγή (= συνίεναι — σύνοδος), προάγειν, ὑπάγειν, sed nemo umquam ἐπάγειν dixit pro ἐπιέναι.

Mirus error obscuravit locum in Lycurg. cap. 21. 33. ἐν ταῖς μάχαις προεθύετο ταῖς Μούσαις ὁ βασιλεὺς [ἀναμιμνήσκων, ὡς ἔοικε, τῆς παιδείας καὶ τῶν κρίσεων,] ἵνα ὧσι πρόχειροι παρὰ τὰ δεινὰ καὶ λόγου τινὸς ἀξίας παρέχωσι τὰς πράξεις τῶν μαχομένων. Sintenis „τῶν μαχομένων αὐτὸ deleam αὐτὸ corrigam οἱ μαχομένοι.“ Cave facias, sed cogita de quibus dicatur πρόχειροι παρὰ τὰ δεινὰ αὐτὸ παρέχειν πράξεις λόγου τινὸς ἀξίας. An de pugnantibus? Minime gentium, sed de Musis. ὁ βασιλεὺς προεθύετο ταῖς Μούσαις ἵνα ὧσι πρόχειροι παρὰ τὰ δεινὰ καὶ λόγου τινὸς ἀξίας παρέχωσι τὰς πράξεις τῶν μαχομένων. Quod si verum esse agnoveris facili negotio comperies verba [ἀναμιμνήσκων — τῶν κρίσεων] a sciolo contra sententiam inserta una littera deleri oportere.

Lycurg. 22. 25. ἐχώρει δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ στεφανίτην ἀγῶνα νενικηκότα. Emendandum: μεθ' ἑαυτοῦ τοῦτ' εὐφρανίτην ἀγῶνα νενικηκότα. Omnes enim qui ἐν τοῖς εὐφρανίταις ἀγῶσι palmam tulissent in acie stabant ante regem. In vicinia quaerit aliquis ex Olympionica: τί σοι πλέον γέγονεν διὰ (melius ἐκ) τῆς νίκης; Cui ille: πρὸ τοῦ βασιλέως τεταγμένος μαχοῦμαι τοῖς πολεμίους.

Lycurg. 22. 33. Spartani fugientibus hostibus non instabant οὔτε γενναῖον οὔτε Ἑλληνικὸν ἠγούμενοι κόπτειν καὶ φονεῦειν ἀπολεγόμενοι. Revoca ex fuga praepositionem ut fiat ΚΑΤΑκόπτειν, quod in ea re perpetuum est, ubi hostes trepidi et consternati contitucidantur.

Lycurg. 24. 18. τίς ἐστὶν ὁ τὴν ἐλευθερίαν ἐαλωκῶς δίκην, sic Codices omnes. Reponunt ἐλευθερίαν frustra, namque adiectivum requiritur τὴν ἐλευθερίαν δίκην.

Lycurg. 25. 3. τοῖς δὲ πρεσβυτέροις αἰσχρὸν ἦν συνεχῶς δρασθαι περὶ ταῦτα διατριβόντων. Certa loquendi lex postulat ut scribatur διατριβόντων, quod nescio quis verbis τοῖς πρεσβυτέροις accommodandum esse opinatus est.

Lycurg. 25. 9. ἀλλὰ τὸ πλεῖστον ἦν τῆς τοιαύτης διατριβῆς

[ἔργον] ἐπαινεῖν τι τῶν καλῶν. Prorsus supervacuum ἔργον ex margine irrepsisse videtur adscriptum olim ad τὸ πλείστον.

Lycurg. 25. 27. δωρισὶ scribendum: αἶκα τύχωμεC δαμοσίᾳ· αἶκα (Leg. αἶ δέ κα) ἀποτύχωμεC ἰδίᾳ, pro τύχωμεν δημοσίᾳ et ἀποτύχωμεν. et in sqq. καλῶς μὲν γὰρ ἮC καὶ ἀγαθὸς ὁ Βρασιδάς· πολλῶC δὲ ἄνδρας (Ἄ) Λακεδαιμῶν ἔχει τήνῳ κάρρονας, pro ἦν — πολλούς — τήνου.

Lycurg. 28. 4. ἡ δὲ καλουμένη κρυπτεία παρ' αὐτοῖς. Scribe κρυπτεία ex κρυπτεύω certa analogia formatum Passim apud Sintenis. ε pro αι, et ι pro ει scriptum (aut contra) inemendatum relictum est, de qua re alio loco dicam.

Lycurg. 28. 8. τοὺς μάλιστ' αὖν νοῦν ἔχειν δοκοῦντας εἰς τὴν χέραν ἌΛΛῶC ἐξέπεμπον. Sensu caret ἄλλως. Bona est correctio in uno Codice ἄλλον ἄλλοσε ἐξέπεμπον.

Lycurg. 28. 20. ὡς μήτε παραχρῆμα μήτε ὕπερον ἔχειν τινα λέγειν ΤῶΙ τρόπῳ διεφθάρησαν. Legendum Ὅτῳ τρόπῳ.

Lycurg. 28. 27. καὶ ὧδ' ἀς ἐκέλευον ἄδειν καὶ χορείας χορεύειν ἀγενεῖς καὶ καταγελάστους, ἀπέχεσθαι δὲ τῶν ἐλευθέρῶΝ. Ut locus intelligi possit scribendum τῶν ἐλευθερίῶΝ.

Lycurg. 29. 17. legendum: ὄρκους λαβὼν — ἐμμενεῖν καὶ χρῆσθαι τῇ καθεώσῃ πολιτεία μέχρι ἂν ἐπανέλθῃ, pro ἐμμενεῖν — χρῆσθαι — μέχριC ἂν.

Similiter 29. 38. leg. ὁμομοκόσι χρῆσθαι τῇ πολιτεία μέχρι ἂν, pro χρῆσθαι et μέχρις.

Lycurg. 30. 28. βασιλικῆς ἐπισήμης ἔργον εὐπειθειαν Ἐργάσασθαι. Verum est Ἐνεργάσασθαι, ut in vicinia: οὐκ εὐπειθειαν ἀλλ' ἐπιθυμίαν Ἐνεργάσαντο τοῖς ἄλλοις. Saepius ἐμποιεῖν et ἐνεργάζεσθαι in libris praepositionem amittunt, ut in *Numa* 22. 54. Ἐνεποίησε τοῖς ἄλλοις τὸ τοιοῦτον, in plerisque libris ἐποίησε mendose.

Lycurg. 30. 36. τοὺς μὲν ἄνδρας ἀρμολὰς ΚΑΙ σωφρονιστὰς τῶν ἐκασταχοῦ δήμων — ὀνομάζοντες. Non appellabantur σωφρονισταί sed interpretatur Plutarchus quid sit ἀρμολαί. Itaque corrigendum ἀρμολὰς ὩC σωφρονιστὰς.

Lycurg. 30. 44. Ἀντισθένης δὲ ὁ Σωκρατικὸς ἀπὸ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης ὄρων τοὺς Θηβαίους μέγα φρονούντας οὐδὲν αὐτοὺς ἔφη διαφέρειν παιδαρίων ἐπὶ τῷ συγκόψαι τὸν παιδαγωγὸν γαυριώντων. Salsissimum dictum est, sed non Antisthenis Socratici diu ante annum 371 fato functi.

Lycurg. 31. 22. ὥς — μαρτύριον μέγα εἶναι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Εὐριπίδην τὸ μόνῳ συμπεσεῖν αὐτῷ μετὰ τελευτῆν [καὶ γενέσθαι] ἂ τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ὀσιωτάτῳ πρότερον συνέπεσεν. Non video quo pacto inopportunum et absurdum καὶ γενέσθαι retineri possit.

Praeterea scribe μετὰ ΤΗΝ τελευτῆν.

Lycurg. 31. 28. τάφον Ἀριστόξενος αὐτοῦ δείκνυσθαι Φησι — ΠΕΡΙ τὴν ξενικὴν ὁδόν. circa viam? imo vero iuxta viam, ΠΑΡΑ τὴν ὁδόν.

Lycurg. 31. 31. οἱ δ' ἑταῖροι — ΔΙΑδοχὴν τινα καὶ σύνοδον — κατέστησαν καὶ τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς συνήρχοντο, Λυκούργιδας προσηγόρευσαν. Mendosum est διαδοχὴν. Ratio rei et vitae usus postulant ὙΠΟδοχὴν, ut in *Numa* 20. 20. ὑποδοχαὶ καὶ φιλοφροσύναι, et saepius alibi.

NUMA POMPILIUS.

Numae cap. 1. 5. τὰς μὲν ἀρχαίας ἐκείνας ἀναγραφὰς — ἠφάνισθαι, τὰς δὲ νῦν ΦΑΙΝομένας οὐκ ἀληθῶς συγκείσθαι. Confundi solent φέρω et φαίνω et etiam h. l. legendum ΦΕΡομένας, quae nunc feruntur.

Numae cap. 3. 21. Κυρίτως Ῥωμαῖοι σφᾶς αὐτοὺς ἅμα τοῖς ἀναΚΗΡΤΧθεῖσι Σαβίνοις προσηγόρευσαν. Legendum ἀναΜΙΧθεῖσι, quo verbo in ea re omnes et Plutarchus perpetuo utitur, ut paullo ante 1. 19. ὥστε οὐκ ὀλίγα τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ἐπιτηδεύμασι τῶν Λακῶνων ἀναμεμιχθῆαι. Archilochus in eleganti versiculo:
 εὐτέ μοι λευκαὶ μελαίναις ἀναμεμιζονται τρίχες.
 et sic omnes.

Numae cap. 3. 43. τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἰδιώτοτ ὄντος ἡσυχίαν. Plutarchus, qui tam sedulo τὴν τῶν Φωνηέντων σύγκρουσιν vitare solet, dederat ἰδιωτῆτοντος.

Numae cap. 4. 7. Νυμα Ἠγερίφ δαίμονι συνὼν ἐρώση. Reponendum quod de *πιτυνο* amore dici solet: συνὼν ἘΡΩΝ ἐρώση. Omisso enim participio subnascitur id quod est in Odyss. E. 155.
 ἰαύεσκε — παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούση.

Numae cap. 4. 14. καὶ που λόγον ἔχει τὸν θεὸν — μὴ δυσχεραίνειν μηδὲ ἀτιμάζειν ἀνδρὸς ΘΕΙΟΤ καὶ σῶφρονος ὀμιλίαν. Verum est ἀνδρὸς ὈCΙΟΤ, quod Stephanus in quodam libro se reperisse testatur et etiam sine libris erat reponendum. Saepissime vidimus ΘΕΙΟC et ὈCΙΟC, ΘΕΙΟΤΗC et ὈCΙΟΤΗC inter se confundi. Homo autem hominem prae summa admiratione θεῖον dicere potest, ut est illud Spartanorum σεῖος ἀνὴρ apud Platonem (in *Menone* pag. 99 d.), sed hominem a deo appellari θεῖον absurdum est.

Num. cap. 7. 19. μέχρι οὗ προῦφάνησαν ὄρνιθες ἌΓΑΘΟΙ καὶ δεξιοὶ καὶ ἐπέτρεψαν. Sintonis: „vereor ne aut ἀγαθοὶ aut δεξιοὶ delendum sit.” Neutrum satisfacit et verum videtur: ὄρνιθες ΑΙCΙΟΙ καὶ ἐπέτρεψαν.

Propria in ea re vocabula sunt ὄρνιθες αἰσίοι. Plutarchus in *Romulo* 9. 27. τὴν ἔριν ὄρνισιν αἰσίοις βραβεῦσαι. et in *Fabio Maximo* 19. 38. χρησάμενος ὄρνισιν οὐκ αἰσίοις. Nota est felix Meinekii emendatio in Dionysio Hal. A. R. pag. 228. ὄρνιθα; μὲν πρῶτον αἰσίους (pro αἰετούς) λαμβάνει.

Numae 8. 4. ἀτεχνῶς γὰρ ἦν Πλάτων ἀποκαλεῖ Φλεγμαί-

νοῦσαν πόλιν ἐκέλευε τοῦτ' ἦν. Quamquam τοῦτ' absurdum est tamen spreuit Sintenis bonam Bryani emendationem ΤΟΤ' ἦν. Platonis locus est *de Rep.* pag. 372 *e.* non admodum feliciter explicatus a Boëtho apud Photium in v. Φλεγμαινουςαν πόλιν.

Numae 8. 23. μέγα γὰρ ἦν μέρος (*Pythagorae*) — ἡ περὶ τὸ θεῖον ἀγχιεΐα? Spernitur Bryani certa emendatio ἀΓιςεία. cf. vs. 51. καὶ τὰ τῶν θυσιῶν ἔχεται τῆς Πυθαγορικῆς ἀγχιεΐας.

Nugantur multa Romanorum Antiquarii et Plutarchus quaerentes originem nominis PONTIFEX, quasi non esset id apertissimum. Sed vera notatio apud eos ridetur (τὸ γελώμενον 9. vs. 10), subtiliora volunt. Itaque ex POSSE et FACERE natum esse asseverant. Terentius Varro de L. L. IV. 15. „Sacerdotes *κνισερσι* a sacris *dicti*: Pontifices, ut Q. Scaevola *pontifex maximus dicebat*, a POSSE et FACERE.” Hinc Plutarchus 9. 6. scribit: ἕτεροι δὲ Φασι πρὸς ὑπεξίρεσιν γεγονέναι τοῦνομα τῶν δυνατῶν ὡς τοῦ νομοθέτου τὰς δυνατὰς ἐπιτελεῖν ἱεροουργίας τοὺς ἱερεῖς κελεύοντος. Si quis hoc ageret sentiet plane *contrarium* scripsisse Plutarchum: πρὸς ὑπεξίρεσιν — τῶν Ἄδυνάτων. Colligunt enim ex hac bellissima etymologia Pontifices ea tantum *facere*, quae fieri *possent*: itaque excepta esse ea *quae fieri non possent* (τὰ ἀδύνατα). Non cogitant sic omnes homines esse *Pontifices*.

Numae cap. 9. 18. de ponte sublicio: λέγεται δὲ τὸ πάμπαν ἄνευ σιδήρου κατὰ δὴ τι λόγιον συγγεγομφῶσθαι διὰ τῶν ξύλων. Ἡ δὲ λιθίνη (γέφυρα) πολλοῖς ὕπερον ἐξεργάσθη χρόνοις ὑπ' Αἰμιλίου ΤΑΜΙεύοντος. Non quaestorium sed censorium hoc opus est et legendum ΤΙΜΗΤεύοντος. Suspicio Paulum Aemilium Lepidum ultimum Censurum anno 22 a. Chr. (Dio Cass. 54. 2.) pontem lapideum fecisse, cui de more nomen a Censore inditum est ut *pons Aemilius* appellaretur.

Post pauca 9. 24. revoca *ἱεροφάντου τάξιν* Ἐπέχει, ut omnibus usitatum est dicere. Ex uno Codice *ἔχει* perperam receptum est.

Num. cap. 12. 38. *πέρας σχειν αὐτῷ τὴν πρεσβείαν οἴμενος.*
Lege πέρας ἔχειν, id est πεκαῦσθαι.

Num. cap. 20. 13. *οὐ γὰρ μόνον ὁ Ῥωμαίων ἡμέρωτο καὶ κατεκλήλητο τῇ δικαιοσύνῃ καὶ πραότητι τοῦ βασιλέως δῆμος.* Inertia haec traiectio est. Transpone δῆμος post Ῥωμαίων.

Numae cap. 20. 46. *συμμετασχηματίζονται πρὸς τὸν ἀμύμονα καὶ μακάριον βίον.* Alienum est a loci sententia Homericum ἀμύμων, sed una literula mutata legendum ἀκύμονα nota et frequenti metaphora *de vita tranquilla* dici solitum. Proprie dicitur in *Timoleonte* 19. 21. *τὸ πνεῦμα κατεσβεσμένον παραλόγως ἀκύμονα τὸν πόρον ἰδεῖν καὶ λεῖτον παρῆχεν.* Cf. *Var. Lectt.* pag. 52. 358. 359.

Numae cap. 21. 9. *ἀπὸ δὲ Μαμέρκου τοὺς ΜαΜερκίους, οἷς διὰ τοῦτο καὶ Ῥήγας γενέσθαι παρωνύμιον.* MAMERCIOS nemo novit, sed MARCIOS REGES novimus omnes. Repone igitur τοὺς Μαρκίους.

Comparat. Lycurgi et Numae cap. 1. 11. *καλὸν μὲν οὖν τὸ κτήσασθαι δικαιοσύνη τὴν βασιλείαν, ΚΑΛΟΝ δὲ τὸ προτιμῆσαι τὴν δικαιοσύνην τῆς βασιλείας,* imo vero ΚΑΛΛΙΟΝ δέ, quia hanc laudem illi non aequiparat, sed anteponit.

Comparat. Lycurgi et Numae cap. 3. 12. *ταῦτα μὲν ἰσχυρὰ καὶ ἄκρατος ἀπάθεια πρὸς γαμετὴν ἔκταράττοντα καὶ κατακαίοντα [ΖΗΝ ΑΤΠΑΙΣ καὶ] ζηλοτυπίας τοὺς πολλούς.* Apertam vides dittographiam: ΖΗΝΑΤΠΑΙΣ vitiosa lectio est, vera ζηλοτυπίας. Itaque verum vidit Reiskius, qui ζῆν λύπαις καὶ ex-pungi iussit, sed optime monentem nemo sequitur.

SOLON.

Solonis cap. 1. 16. *παρεφύλαξε τυφομένην ἌΔΡΟΤ πρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα.* In Codd. Euripidis *Bacch.* vs. 8. legitur:

τυφόμενα δίου τε πυρός κτέ.

unde Plutarcho reddendum: τυφόμενα ΔΙΟΥ πυρός. In huiusmodi locis fides Codicum tamquam in igne spectatur.

Solon. 1. 21. νόμον ἔγραψε διαγορεύοντα δοῦλον μὴ ξηραλοφῆν μηδὲ παιδερκεῖν. Haud scio an Plutarchus ipsas Solonis leges in manibus habuerit, nam quas laudat complures ex Antiquariorum libris Hermippi et Didymi et aliorum petere potuit. Hanc certe legem non ἐκ τῶν τοῦ Σόλωνος ἀξόνων sumsit sed ex Aeschinis oratione κατὰ Τιμάρχου pag. 19. 25. „δοῦλον (Φησὶν δ νόμος) μὴ γυμνάζεσθαι μηδὲ ξηραλοφῆν ἐν ταῖς παλαίστραις.” et post pauca: „δοῦλον ἐλευθέρου παιδὸς μὴτ' ἔρᾶν μὴτ' ἐπακολουθεῖν.” Quae addit Plutarchus et ipsa ab Aeschine sumta sunt, cuius verba apponam ut insulso emblemate liberem: ὁπότε γὰρ οἱ νομοθέται τὸ καλὸν τὸ ἐκ τῶν γυμνασίων κατιδόντες ἀπέπειπον τοῖς δούλοις μὴ μετέχειν, τῷ αὐτῷ νόμῳ ἡγοῦντο [ὃ ἐκείνους ἐκώλυεν] τοὺς ἐλευθέρους προτρέπειν ἐπὶ τὰ γυμνάσια.

Solon. 2. 27. ἔνιοι δὲ καὶ πόλεων οἰκισαὶ γεγύνασι μεγάλων, ὡς καὶ Μασσαλίας ΠρῶτοC. Aristoteles ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν πολιτείᾳ apud Athenaeum pag. 576 b. scribit: καὶ ἔτι γένος ἐν Μασσαλίᾳ ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου μέχρι νῦν ΠΡΩΤΙΑΔΑΙ καλούμενον. ΠρῶτοC γὰρ ἐγένετο υἱὸς Εὐξένου καὶ τῆς Ἀρισοξένης. Forma Πρωτιάδης demonstrat ΠρωτιC verum esse, ut Ἄγις Ἀγιάδης et reliqua id genus. Itaque et Aristoteli et Plutarcho ΠρωτιC restituendum. Veri simillimum est Plutarchum, qui Aristotelis Πολιτείας sedulo lectitabat, sua ab Aristotele sumsisse.

Solon. 4. 6. Κῶων — καταγόντων σαγήνην — χρυσοῦς ἐφάνη τρίπους Ἐλκόμενος. Leg. ἌΝελκόμενος. Piscatoria verba sunt ἀνασπᾶν et ἀνέλκειν.

Solon. cap. 4. 15. ἐκουσίΩΝ Κῶων ἐνὶ θάρουμένων ἐκείνω περὶ οὐ πρὸς ἄπαντας ἰμοῦ Μιλησίους ἐπολέμησαν. Nonnulli libri ἐκουσίΩC. Verum esse arbitror ἐκουσίΩC ΤΩΝ Κῶων ἐνὶ θάρουμένων.

Solonis cap. 5. 3. Ἀνάχαρσιν μὲν εἰς Ἀθήνας Φασὶν ἐπὶ τὴν

Σόλωνος οίκίαν ἐλθόντα κόπτειν καὶ λέγειν ὡς ξένος ὢν ἀφίκεται Φιλίαν ποιησόμενος. Supplendum de more κόπτειν ΤΗΝ ΘΥΡΑΝ καὶ λέγειν.

Sol. 6. 3. Solon dicitur Miletum ad Thalem venisse et θαυμάζειν ὅτι γάμου καὶ παιδοποιΐας τὸ παράπαν ἡμέληκε. Requiritur ἡμελήκει, nam ad senem exacta aetate haec dicebantur.

Quam futilem ac levem testem et auctorem haec historiola habeat Plutarchus candide sic narrat 6. 24. ταῦτα μὲν ἐν Ἑρμιππος ἰσορεΐν Φησὶ Πάταικον, ὃς ἔφασκε τὴν Λισώπου ψυχὴν ἔχειν. Egregium vero et sanissimum testem, ut vides.

Solon. 7. 27. τοῦ μέλλοντος ὠδίνας ἀεὶ καὶ τρόμους καὶ ἀγωνίαι εἰ σέρησονται παρέχοντος αὐτοῖς. Non contentiones sed angores sententia postulat. Itaque corrigendum ἀγωνίαι. In vita Alexandri 6. 27. quum Alexander Bucephalo insidens rapido cursu ferebatur τῶν περὶ τὸν Φίλιππον ἦν ἀγωνία καὶ σιγὴ τὸ πρῶτον. et passim curis anxius ἀγωνιᾶν dicitur.

Solon. 7. 28. δεῖ δὲ μήτε πενία πρὸς χρημάτων ΠΕΠΑΥΘΑΙ σέρησιν μήτ' ἀφιλία πρὸς Φίλων ἀποβολὴν μήτ' ἀπαιδία πρὸς τέκνων θάνατον ἀλλὰ τῷ λογισμῷ πρὸς πάντα. Miror quo pacto Sintenis πεπαῦσθαι sanum esse putaverit. Πεπαῦσθαι enim significat semper idem quod in lepidi versiculo:

ᾠρῃ ἔραν, ᾠρῃ δὲ γαμεῖν, ᾠρῃ δὲ πεπαῦσθαι.

et plane ἀδιανόητον igitur est: πρὸς χρημάτων σέρησιν πεπαῦσθαι aut πρὸς τέκνων θάνατον. Sententia manifesto requirit munus esse, munimentum aut praesidium habere in aliqua re adversus vitae casus et impetus fortunae. Hoc ipsum inest in πεφράχθαι, quod Bryanus repperit. Erat lacuna vetus πρὸς χρημάτων ΠΕ****ΘΑΙ σέρησιν.

Solon. cap. 8. 31. τῶν δὲ νεωτέρων τοὺς μηδέπω γενειῶντας ἐνδύμασι καὶ μίτραις καὶ ὑποδήμασι τοῖς ἐκείνων σκευασαμένους. Constanter omnes in tali re ἔνσκευασαμένους dicebant, si quis vestem consuetam mutat aut ornamentis induitur praesertim ad fallendos hostes et omnino ad latendum. Plato in Critone p. 53. d.

γελοῖως ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀπεδίδρασκες σκευὴν τινα περιθέμενος — οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες.

Solon. 9. 16. — κρατῆσαι τὸν Σόλωνα καὶ καθεῖρξαι τοὺς Μεγαρεῖς. Ἐμβιβᾶσαι δὲ τῶν Ἀθηναίων τοὺς κρατίστους. *Necessarium est ἌΝΤεμβιβᾶσαι. Megarenses, inquit, in vincula coniecit et in eorum locum Atheniensium fortissimos in eam navim improuit.* In libro quodam legitur ταύτης κρατήσαντα, ἐμβιβᾶσαι δὲ, unde apparet cur ἌΝΤ exciderit.

In sqq. lege ναῦς τις προσπλεῖ pro προσέπλει, et μετὰ βοῆς ἑῖ pro ἔθει; nam fiebant haec quotannis spectavitque ipse Plutarchus.

Solon. 12. 42. τυφλὸν ἐστὶ τοῦ μέλλοντος ἄνθρωπος. quia articulus abesse non potest ἄνθρωπος scribendum. Solent sic etiam apud Plutarchum crases veteres obscurari, ut in cap. 5. 17. καὶ συνθήκας ἄνθρωποι φυλάττουσιν, pro ἄνθρωποι. Sic in *Coriolio* 1, 26 scribendum: οὐδὲν — ἀπολαύουσιν ἄνθρωποι et passim in re simili.

Perpetuo in libris et reliquorum et Plutarchi vitiantur haec crases ἄνθρωπος, ἀδελφός, ἀνὴρ, ἀγών, et τὰπιτήδεια, τὰπινίκια, τὰπίχειρα, τὰργύριον et τὰργύρια, τὰνδράποδα, τὰπιχώρια, quae omnia ubique aut corrumpuntur in ἄνθρωπος et sim. aut vitiose dissolvuntur ut τὰ ἐπιτήδεια cet.

Sol. 13. 13. ἐγεώργουν ἐκείνοις (*divitiibus pauperes*) ἕκτα τῶν γνομένων τελεῦντες ἐκτημόριοι προσαγορευόμενοι. Duo in his vitia sunt: alterum librorum ἐκτημόριοι pro ἐκτῆμοροι (ut γεώμοροι), alterum Plutarchi qui pauperibus pro *sexta parte quinque partes* fructuum tribuit. • Melius antiquarii apud Schol. Platonis ad *Euthyphr.* pag. 3. ἐκτῆμοροι ἐπεὶ τῷ ἕκτῳ μέρει τῶν καρπῶν εἰργάζοντο τὴν γῆν. Eundem quem Plutarchus errorem erravit Hesychius γ. Ἐπίμορος: — ἐκτῆμοροι οἱ τὸ ἕκτον τελοῦντες. Non diu sic pauperes mansissent.

Post pauca legitur: οἱ μὲν αὐτοῦ δουλεύοντες, οἱ δ' ἐπὶ τῇ ξένη πιπρασκόμενοι. Nihil est ἐπὶ τῇ ξένη, non multo melius ἐπὶ τὴν ξένην. Omnes Graeci eo sensu, quem locus postulat, dicebant ἐπ' ἕξα γων ἢ ἀποδόσθαι, πιπράσκειν, πωλεῖν.

Solon. 14. 8. αὐτὸς δὲ Σόλων ὀκνῶν Φησὶ τὸ πρῶτον ἄφασθαι τῆς πολιτείας [καὶ] δεδοικῶς τῶν μὲν τὴν Φιλοχρηματίαν, τῶν δὲ τὴν ὑπερφηανίαν. Sententiae inimicum καὶ delendum: δεδοικῶς est quia metuebatur.

Solon. 15. 42. in Solonis senario:

τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλοσύνην δεικέα
ἔχοντας.

elegantes et suavissimos numeros corrumpit δουλοσύνην scriptum pro δουλίην, quod servavit Aristides.

Solon. 17. 3. in Draconis legibus μία ὀλίγου δεῖν ἄπασιν ὄριστο τοῖς ἀμαρτάνουσι ζημία θάνατος. ὥστε καὶ τοὺς ἀργίαις ἀλόντας ἀποθνήσκειν. Eximium est de ea re testimonium in Lexico Rhetorico Cantabrigiensi: Ἀργίας δίκη: Λυσίας ἐν τῷ κατ' Ἀρίωνος Φησὶν ὅτι Δράκων ἦν ὁ θεὸς τὸν νόμον, αὐτῆς δὲ καὶ Σόλων ἐχρήσατο, θάνατον οὐχ ὀρίσας ὥσπερ ἐκεῖνος, ἀλλ' ἀτιμίαν ἐὰν τρεῖς ἀλῶ τις, ἐὰν δ' ἄπαξ ζημιουῖσθαι δραχμαῖς ἑκατόν.

Quis sit legis auctor inter Veteres non constat. Draco tulit, teste Plutarcho, et poena erat capitalis. Si Polluci credimus VIII. 42. Draco legis auctor est et erat ἀτιμία τὸ τιμῆμα, ἐπὶ δὲ Σόλωνος εἶ τις τρεῖς ἀλοίη ἠτιμοῦτο. Alia mirifica narrat Diogenes Laërtius in Solone I. § 55. Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Νικίου Δράκοντά Φησι γεγραφεῖναι τὸν νόμον, Σόλωνα δὲ τεθεικέναι. quae verba sensu carent Herodotus narrat II. 177. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον Ἀθηναίοισι ἔθετο. Dissentit Theophrastus apud Plutarchum in Solone cap. 31. 15. ὡς δὲ Θεόφραστος ἰσόρηκε καὶ τὸν τῆς ἀργίας νόμον οὐ Σόλων ἔθηκεν ἀλλὰ Πεισίστρατος, ᾧ τὴν τε χώραν ἐνεργεσέραν καὶ τὴν πόλιν ἡρεμαιοτέραν ἐποίησεν. Hinc apparet nihil Veteres de ea re certi scire, sed alii ἀκοὴν μαρτυροῦσιν, alii παρακούσματα nobis narrant.

Solon. cap. 18. 19. συνέβαινεν αἰεὶ δεῖσθαι δικασῶν καὶ πᾶν ἄγειν ἀμφισβήτημα πρὸς ἐκείνους· τρόπον τινὰ τῶν νόμων κυριεύοντας. Loquendi usus postulat κυριότης ὄντας, quod latet in omnium librorum scriptura κυριεύσοντας et passim in ea re apud Oratores legitur.

Solon. 18. 30. παντὶ λαβεῖν δίκην ὑπὲρ τοῦ κακῶς πεπονθότος

ἔδωκεν. Perspicuum est λαχεῖν δίκην Plutarchum scripsisse.

Post pauca: ἐξῆν τῷ [δυναμένῳ καὶ] βουλομένῳ γράφεσθαι τὸν ἀδικούντα. Risum movet ineptum additamentum. Recte dicitur in Fabio Maximo 9. 17. τῷ δυναμένῳ καὶ βουλομένῳ σῶζειν ἐπιτρέψαι τὰ πράγματα, quoniam in tali re saepe ὁ βουλόμενος οὐ δύναται.

Solon. cap. 20. 9. (ὁ νόμος) ὁ τῆ ἐπικλήρῳ διδούς — ὑπὸ τῶν ἙΓΓΙCΤΑ τοῦ ἀνδρὸς ὀπιεσθαι. Graecum et Atticum est ὑπὸ τῶν ἌΦΧΙCΤΕΩΝ τοῦ ἀνδρὸς.

Solon. 20. 38. Φαίη τις ἔν — καὶ νέον ἐν δωματίῳ πλουσίας πρεσβύτιδος — ἐξανευρὸν μετοικίCΕΙ πρὸς παρθένον νύμφης. Barbara forma est μετοικίσει. In libris legitur μετοικήσει et μετοικήσεις. Scribendum μετοικίCΕΙΕ.

Solon. 21. 19. ἡ ἀνάγκη κατασχεθεὶς ἢ γυναικὶ ΠΕΙθόμενος. Requiritur aoristus ΠΙθόμενος. Addit Plutarchus: τὸ πεισθῆναι παρὰ τὸ βέλτιστον οὐδὲν ἡγούμενος τοῦ βιασθῆναι διαφέρειν. Veteres enim πιθέσθαι dicebant, σειμιορες πεισθῆναι. Etiam πιθῶν dicebant Veteres πιθῶν τὴν βουλήν, τὸν δῆμον, οὐ πιθῶν τοὺς κυρίους, quae sumta sunt ex legibus Solonis.

Solon. 23. 25. enumerans quatuor antiquas tribus ait ὠνομάσθαι τὸ μὲν μάχιμον Ὀπλίτας, τὸ δ' ἐργατικὸν Ἐργάδεις, δυοῖν δὲ τῶν λοιπῶν Γεδόντας μὲν τοὺς γεωργοὺς, Αἰγικορεῖς δὲ τοὺς ἐπὶ νομαῖς καὶ προβατείαις διατρίβοντες. Pleraque nomina corrupta sunt sed hodie vera forma neminem fugit. Leg. Ὀπλητας, Ἄργαδεις et Γελέοντας, ut in veterrimis inscriptionibus scriptum esse videmus.

In Euripidis *Ione* vs. 1579 libri exhibent:

Γελέων μὲν ἔσται πρῶτος, εἶτα δεύτερον
ὁ πάντες ἀργαλῆς τε.

pellucent ὈΠΑΗΤΕC ex ὁ πάντες et ἌργαΔῆς ex ἀργαλῆς, sed quia in libris est δεύτεροC recte coniecit Badhamus post δεύτερος nonnulla excidisse. Manifesta est lacuna haec:

Γελέων μὲν ἔσται πρῶτος, εἶτα δεύτερος
ὈΠΑΗC * * * * *

Ὅπλητες Ἀργαδῆς τ', ἐμῆς δ' ἀπ' αἰγίδος
ἐν Φῦλον ἔξουσ' Αἰγικορῆς.

Scribae oculi ab ὄπλης ad ὄπλητες aberrarunt.

Solon. 24. 7. τὸ φαίνειν ἐνδεικνύμενον τοὺς ἐξάγοντας (τὰ σῦκα) κληθῆναι συκοφαντεῖν. Confundit Plutarchus ἐνδεικνύναι et ἐνδεικνυσθαι neque quid interesset inter Φάσις et ἐνδειξις satis sciebat. Si omisisset ἐνδεικνύμενον omnia optime se haberent.

Solon. 25. 10. κοινὸν μὲν οὖν ὤμνουν ὄρκον ἢ βουλή τοὺς Σόλωνος νόμους ἐμπεδώσειν, ἴδιον δὲ ἕκαστος τῶν θεσμοθετῶν ἐν ἀγορᾷ πρὸς τῷ λίθῳ καταφατίζων εἴ τι παραβαίῃ τῶν θεσμῶν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἰσομέτρητον ἀναθήσειν ἐν Δελφοῖς. Sine controversia vitiosum est καταφατίζων, quod non est Graecum. Ex puncto absurdo participio omnia ordine procedunt, quia ὤμνουν cogitatione suppletur ad ἀναθήσειν, sed unde natum esse dicamus? Praeterea scribe εἴ τινα παραβαίῃ τῶν θεσμῶν. Ad hunc Plutarchi locum cui non venit in mentem loci Platonis in *Phaedro* pag. 235. d. καὶ σοι ἐγώ, ὥσπερ οἱ ἐννέα ἄρχοντες, ὑπισχνούμαι χρυσοῦν εἰκόνα ἰσομέτρητον εἰς Δελφοὺς ἀναθήσειν οὐ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σὴν, sed est ea res tam obscura, ut nihil sani dispiciam. Nam quae est ea, quaeso, multa, si quis Solonis legem violasset, ut statuam ex solido auro statura sibi parem Delphis poneret? Quis enim tam gravem multam solvere potuisset? Legitur idem apud Pollucem VIII. 86. ὤμνουν δὲ (οἱ ἄρχοντες) πρὸς τῇ βασιλείῳ σοῦ ἐπὶ τοῦ λίθου — συμφυλάξειν τοὺς νόμους καὶ μὴ δωροδοκήσειν ἢ χρυσοῦν ἀνδριάντα ἀποτίσειν. Eiusdem rei memoria servata est apud Heraclidem Ponticum in *Rebuspublicis*. I. § 11. ἐννέα ἄρχοντες — ὀμνύουσι δικαίως ἄρξειν καὶ δῶρα μὴ λήψεσθαι ἢ ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀναθήσειν, sed nihil ex his ad rei intelligentiam proficimus.

Quae commemorantur *signa Iovis* (οἱ Ζᾶνες) Olympiae posita de pecunia multatitia exacta ab athletic pretio corruptis apud Pausaniam V. 21. 2. sqq. diversi sunt generis: non enim ipsi athletae, sed οἱ Ἑλληνοταμίαι haec signa ponenda curaverunt.

Solon. 26. 4. Φένωφιν τὸν Ἑλιότ πολιτην, scribendum Ἑλιότ λιτην. Notissima enim analogia dicitur Μεγάλη πόλις Μεγα-

λοπολίτης, Ἄρειος πάγος Ἀρεοπαγίτης, et sic in reliquis ad unum omnibus. Itaque et Ἡλίος πόλις et ἩλιΟπολίτης.

Solon. 27. 3. Plutarchus colloquium inter Solonem et Croesum revera habitum esse arbitrabatur: ἐγὼ δὲ λόγον ἐνδοξον οὕτω καὶ ΤΟCΟΥΤΟΥC μάρτυρας ἔχοντα — οὐ μοι δοκῶ προήσεσθαι χρονικῶς τισὶ λεγομένοις κανόνσιν. Non cogitabat Plutarchus revera tantum et unicum esse huius rei testem et auctorem Herodotum, quem caeteri omnes ad unum sequebantur. Plurima sunt quorum notitiam et Antiquitas et nos soli HERODOTO debeamus. Quis umquam de Arione, de Tello, de Cleobi et Bitone inaudivisset quidquam, nisi Herodotus eorum memoriam literis prodidisset?

Quod mare non novit, quae nescit Ariona tellus?

sed omnis huius rei notitia ex uno Herodoti loco manavit. Similiter „nubes testium” de Croeso et Solone omnes famam a solo Herodoto servatam per manus propagaverunt.

Solon. 27. 26. postquam Solon ingentes Croesi thesauros spectavit ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ Κρείσος εἴτινα Οἶδεν ἄνθρωπον αὐτοῦ μακαριώτερον. Ἀποφηναμένου δὲ τοῦ Σόλωνος ὅτι [οἶδεν] Τέλλον αὐτοῦ πολίτην. Primum pro οἶδεν ex uno libro receptum revocandum est εἶδεν, et alterum οἶδεν (vel εἶδεν) delendum. Corruptum enim compositionem loci et moleste abundat. Similiter in vicinia vs. 36. πάλιν ἠρώτησεν αὐτὸν εἰ μετὰ Τέλλον ἄλλον ἔγνωκεν ἄνθρωπον εὐδαιμονέστερον. πάλιν δὲ τοῦ Σόλωνος εἰπόντος Κλέοβιν καὶ Βίτωνα, in Aldina editione interpolatum est εἰπόντος [εἰδένας] Κλέοβιν.

Sed etiam sic Plutarchi manum non esse restitutam arbitror. Fatuum est enim quaerere Croesum: τίνα εἶδες ἐμοῦ μακαριώτερον; et Solonem respondere: Τέλλον ἐμαυτοῦ πολίτην· quasi Telli fortunas cum Croesi comparare voluisset. Saniora et magis cum rei natura congruentia scribit Herodotus I. 30. quem Plutarchus sequebatur: ἴμερος ἐπιείρεσθαι με ἐπῆλθέ σε εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες δαβιώτατον. Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθαπεύσας — λέγει· ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον. Eodem modo existimo idem narasse Plutarchum atque adeo sic scripsisse: εἴ τινα εἶδεν ἀνθρώπων πάντων μακαριώτατον, et in sqq. πάλιν ἠρώτησεν αὐτὸν εἰ μετὰ Τέλλον ἄλλον ἔγνωκεν ἀνθρώπων εὐδαιμονέστερον. Sic enim optime

sine ulla Croesi offensione respondere Solon potuit: ὃ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον, et πάλιν τοῦ Σόλωνος εἰπόντος Κλέοβιν καὶ Βίτωνα. Terminationes -τερος et -τατος confunduntur ubique locorum et sic ad μακαριώτερον adscripsit aliquis quod erat ad manum [αὐτοῦ] μακαριώτερον.

Solon. 27. 47. *Solon ad Croesum ita dicit*: Ἑλλησιν, ὃ βασιλεῦ Λυδῶν, πρὸς τε τᾶλλα ΜΕΤΡΙΩΣ ἔχειν ὁ θεὸς ἔδωκε καὶ σοφίας τινὸς Εἴθαρσοῦς, ὡς ἔοικε, καὶ δημοτικῆς, οὐ βασιλικῆς οὐδὲ λαμπρᾶς ὑπὸ μετριότητος ἡμῖν μέτεσιν. Saepe vidi ἄ et εὐ confusa, sed raro evidentius quam hoc loco. Quis enim praesertim admonitus non statim intelligit Ἀθαρσοῦς unice verum esse? Quamquam ἄ in εὐ mutatum sententiam loci prorsus pervertit, tamen satis frequens hic error est. In vita *Craesi* editur 8. 20. Ἐφραζε τὸ σημεῖον εἶναι μεγάλης καὶ φοβερᾶς περὶ αὐτὸν εἰς Εἴτυχῆς τέλος ἐσομένης δυνάμεως. Reiske Ἀτυχῆς emendavit, sed nemo recepit.

Solon. 27. 53. Ἐπεισι γὰρ ἐκάσῳ ποικίλον ἐξ ἀδήλου τὸ μέλλον, ᾧ δὲ εἰς τέλος ὁ δαίμων ἔΘΕΤΟ τὴν εὐπραξίαν τοῦτον εὐδαιμόνα νομίζομεν. Nihil significat εἰς τέλος τὴν εὐπραξίαν ἔθετο. Nondum poenitet veteris coniecturae ἘΣΠΕΤΟ pro ἔθετο veram lectionem esse, qua semel reperta τὴν εὐπραξίαν delendum esse sequitur.

Solon. 28. 11. *Croesus rogo impositus ἐφ' ὅσον ἐξικνεῖτο [καὶ δυνατὸς ἦν] τῇ Φωνῇ φθευξάμενος ἀνεβόησε τρίς· „ὦ Σόλων.”* Expuncto puerili emblemate optime coalescunt quae dirimi non poterant: ἐφ' ὅσον ἐξικνεῖτο τῇ Φωνῇ.

Solon. 28. 14. *quaerit ex Croeso Cyrus ὅσιν ἀνθρώπων — ἐστὶν ὁ Σόλων, ὃν τύχαις ἀπύροις μόνον ἀνακαλεῖται.* Intercidit necessaria praepositio: ὃν ἘΝ τύχαις ἀπύροις.

Solon. 28. 26. *Cyrus τὸν λόγον τοῦ Σόλωνος ἰσχυρὸν [ἐν] τῇ παραδείγματι βλέπων ἀφῆκε τὸν Κροῖσον.* Tollenda est importuna praepositio. *Croesi exemplum id quod Solon dixerat egregie confirmabat, verbis Solonis exemplum Croesi magnam vim addebat.*

Erat igitur ὁ λόγος ἰσχυρὸς τῷ παραδείγματι, non ἔν τῷ παραδείγματι.

Solon. 30. 15. confusi sunt et parte mutilati versus Solonis sic in integrum restituendi:

Ἰμῶν δ' εἰς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἴχνησι βαίνει,
σύμπασιν δ' ἡμῶν χραυδὸς ἔνεσι νόος.

εἰς ΓΑΡ γλῶσσαν δρᾶτε καὶ εἰς ἔπη αἰμύλου ἀνδρός,
εἰς ἔργον δ' οὐδὲν γιγνόμενον βλέπετε.

Multis nominibus memorabile est ipsius Solonis de civibus suis iudicium, *εινυλος* vulpecularum instar callidos esse et astutos, sed *κπιυερσοσ* (in concionem congregatos) stultos ac stolidos, et capi eos facunda et blanda oratione, sed quid rei interea agatur nihil cernere.

Solon. 30. 24. *postquam populus Pisistrato satellites habere permisit οὐδὲ περὶ τοῦ πλήθους ἔτι τῶν κορυνηφόρων ΔΙεμικρολογεῖτο πρὸς τὸν Πεισίρατον. ΔΙΑμικρολογεῖσθαι dicitur quum duo inter se contendunt uter sit σμικρολογώτερος, quod quum sit ab h. l. prorsus alienum reponendum esse censeo — τῶν κορυνηφόρων ἔCμικρολογεῖτο.*

Solon. 30. 37. *Pisistratus arcem occupat, Solon quamquam admodum senex oratione cives ad recuperandam libertatem hortatur: οὐδενὸς δὲ προσέχοντος αὐτῷ — ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ λαβὼν τὰ ὄπλα καὶ πρὸ τῶν θυρῶν θέμενος εἰς τὸν σενωπὸν „Ἐμοὶ μὲν (εἶπεν) ὡς δυνατὸν ἦν βεβοήθηται τῇ πατρίδι.” Plutarchus rerum et verborum et morum Atheniensium non peritissimus hinc nonnumquam in errores se implicat ut hoc loco. Cur tandem Solon quum nihil solus agere posset *arma sumsit et ante fores in angiportu deposuit* dicens: „*Equidem quantum potui patriae tui opem.*” An forte arma in publicum proiecit? Nihil inde extundas quod sanum sit et Solone dignum. Meliora et veriora elici possunt ex commenticia Solonis ad Epimenidem epistola apud Diogenem Laërtium I. 65 ubi scribit: *Pisistratus palam affectabat regnum, ἐγὼ δὲ θέμενος πρὸ τοῦ στρατηγείου τὰ ὄπλα — ἐμαρτυράμην „Ὡ πατρίς, οὗτος μὲν Σόλων ἔτοιμός σοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀμύνειν.”* Solon boni civis functus officio est idque fecit quod si omnes*

fecissent libertas amissa non fuisset. Arce a Pisistrato occupata arma arripuit et ad praetorium (τὸ στρατηγεῖον) armatus se contulit τάξαι ἑαυτὸν παρέχων τοῖς στρατηγοῖς (ut Oratores Attici in ea re loqui solent) ad opem patriae ferendam paratus. Quum omnes metu trepidarent et insanire eum dicerent necessitati paruit.

Haec scriptor epistolae sine dubio suppositae sed a viro non inerudito et rerum Atticarum et verborum non ignaro. Multi enim iam olim in confingendis huiusmodi epistolis Antiquorum (quales multas Diogenes servavit) exercebant ingenium. Notum est Theopompum composuisse ἐπιστολάς ἀρχαϊκῶς γεγραμμένας (Dionys. Halic. Tom. VI. pag. 782) et saepe suspicatus sum epistolas a Diogene descriptas non alium quam Theopompum auctorem habere.

Quod in illa epistola ἀττικισί et proprie dicitur θέμενος πρὸ τοῦ στρατηγεῖου τὰ ὄπλα quid esset neque docti grammatici intelligebant, veluti Harpocration in v. Θέμενος τὰ ὄπλα, neque Plutarchus neque Diogenes id sciebant. Credebant esse aut *arma sumere* aut *deponere arma*. Diogenes opinabatur esse *deponere*, ut apparet I. 50. *Solon τοῦ Πεισιστράτου κρατοῦντος οὐ πείθων ἔθηκε* (pro ἔθετο) *τὰ ὄπλα πρὸ τοῦ στρατηγεῖου καὶ — ἀπέπλευσεν*. Amissa omni spe recuperandae libertatis arma ponit et cedit patria. In similem errorem Plutarchus se induit nisi quod rem ἀπὸ τοῦ στρατηγεῖου εἰς τὸν σενωπὸν πρὸ τῶν θυρῶν transtulit: *οπηῖβυς μελὴν περκευσις* (inquit) *δομὴν ἀβίη ἀρμίσκου ἀντὶ τοῦ ἀνγίρτου ἐποσέθη* τὸ λοιπὸν ἡσυχίαν ἔγεν. Vides veram rei rationem in his plane mutatam et perversam esse et Plutarchum ea narrare quae neque ipse satis intelligeret neque a quocumque intelligi possint.

Est operae pretium cum loco Plutarcho duo testimonia Diodori Siculi componere, qui duplicem eiusdem rei famam memoriae prodidit, alteram fabulosam, quam et Plutarchus sequitur, alteram veram. Fabulosa legitur IX. 21. *Solon παρεκάλει τοὺς Ἀθηναίους καταλύειν τὸν τύρυννον — οὐδενὸς δ' αὐτῶ προσέχοντος ἀναλαβῶν τὴν πανοπλίαν προῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν — τοὺς θεοὺς ἐπιμαρτυροῦμενος καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τῇ πατρίδι κινδυνεύουσα βεβωθηκέναι τὸ κατ' αὐτὸν μέρος*. Veram famam servavit IX. 4. *Solon Pisistratum a προποσίτῳ regnī affectandī τενοκασί, οὐ προσέχοντος δὲ αὐτοῦ προῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν μετὰ τῆς πανοπλίας παντελῶς*

ἤδη γεγηρακώς. Συνδραμόντος δὲ τοῦ πλήθους — παρεκάλει τοὺς πολίτας ἀναλαβεῖν τὰ ὄπλα καὶ παραχρῆμα καταλύειν τὸν τύραννον. at illi insanire cum et senio delirare clamabant: itaque sic obtestatus est se pro viribus laboranti patriae tulisse opem et quievit.

Quam sit Plutarchus res Atticas enarrans indiligens et incuriosus in Attico dicendi usu alio loco de industria ostendam.

Solon. 30. 44. in Solonis versibus:

Εἰ δὲ πεπόνθατε λυγρὰ δι' ὑμετέραν κακότητα
μή τι θεοῖς τούτων ΜΗΝΙΝ ἐπαμφέρετε.
αὐτοὶ γὰρ τούτους ἠύξῃσατ' ἐρύματα δόντες.

pro absurdo μῆνιν unice verum est μοῖραν a Diogene Laërtio servatum. Praeterea vitiosum est ἐρύματα, quod secundam corripit. Lenissime emendabitur ἠύξῃσατ' Ἐρύματα δόντες nam ῥῦμα est Φυλακή, praesidium.

Solon. 31. 18. Plutarchus serio credidit Solonem τὸν Ἀτλαντικὸν λόγον ἢ μῦθον audivisse ex antiquariis in Aegypto (τῶν περὶ Σαῖν. λογίων) et in ea materia versibus elaboranda et ornanda senectutem transegisse, neque Platonem haec omnia scite et lepide finxisse de suo intellexit. Itaque (inquit) Solon ἐξέκαμεν οὐ δι' ἀσχολίαν ἀλλὰ μᾶλλον ὑπὸ γήρωσ, παρῆκε Solonem otio ἀνυπάσσει, quod colligit ex his versiculis Solonis:

Ἔργα δὲ Κυπρογενοῦς νῦν μοι Φίλα καὶ Διονύσου
καὶ Μουσέων, ἃ τίθησ' ἀνδράσιν εὐφροσύνας.

sed cui non perspicuum est Solonem in flore aetatis fervidum iuventa haec cecinisse?

ἢ δ' Ἀφροδίτη τοῖς γέρουσιν ἄχθεται.

A Platone fictam esse fabulam de insula Atlantide Aristoteles probe perspexit, cuius est lepidum de ea re dictum apud Strabonem pag. 598. ὁ πλάσας αὐτὴν ἠφάνισεν. nisi forte lubet credere sacerdotes Aegyptios in Commentariis scripta habuisse quae ante NOVEN MILLIA annorum Athenienses strenue ac fortiter gessissent; τῶν ἀλαζονευμάτων!

VALERIUS POPLICOLA.

Poplicolae cap. 2. 16. — και λόγους ἐπεικεῖς οἷς μάλιστα τοὺς πολλοὺς ᾤοντο διαφθεῖρειν, imo vero διαφθερεῖν.

Poplic. 6. 8. ὁ δὲ Βροῦτος ὀνομασί τῶν υἱῶν ἐκάτερον προσειπὼν· Ἄγε, ᾧ Τίτε, εἶπεν, ἄγε, ᾧ Οὐαλλέριε, τί οὐκ ἀπολογεῖσθε πρὸς τὴν κατηγορίαν; Prorsus amissa est antiqua scriptura, nam res ipsa clamat Brutum ὀνομασί προσειπόντα τῶν υἱῶν ἐκάτερον ita dixisse: ἄγε, ᾧ Τίτε, ΚΑΙ ΣΤ, ᾧ ΤΙΒΕΡΙΕ, τί οὐκ ἀπολογεῖσθε;

Poplic. 6. 13. ἱκτορες περιερρήγνυσον τὰ ἱμάτια, τὰς χεῖρας ἈΠῆγον ὀπίσω, βάβδοις ἔξαινον τὰ σώματα. Mendosum est ἀπῆγον cum rei natura pugnans. Manus post terga vincere constanter dicitur τῷ χεῖρε, τὰς χεῖρας ὀπίσω ΠΕΡΙάγειν, ut in vita Camilli 10. 26. προσέταξε τοῖς ὑπηρέταις τοῦ ἀνθρώπου καταρρηγνύναι τὰ ἱμάτια και τὰς χεῖρας ὀπίσω περιάγειν, et alibi saepius. Itaque restituendum: τὰς χεῖρας ΠΕΡΙῆγον ὀπίσω.

Poplic. 6. 12. Brutus ad victores se convertens: ὑμέτερον ἦδη, εἶπε, [τὸ λοιπὸν] τὸ ἔργον. Sic Codices ex dittographia. Sintenis τὸ λοιπὸν ἔργον edidit, sed τὸ λοιπὸν inest in ἦδη.

Poplic. 11. 18. ζημίαν γὰρ ἀπειθείας ἔταξε βοῶν πέντε και δυοῖν προβάτων ἄξιαν. Apud Dionysium Halic. pag. 2124 legendum: μέγιστον ἀποδείξαντες ὄρον ζημίας δύο πρόβατα και βόας τριάκοντα, pro βόας και πρόβατα. Plutarcho suus error relinquendus esse videtur.

Poplic. 11. 22. postquam dixerat Romanos olim pecuniam exigunt, sed armenta et greges habuisse, ita pergit: διδ και τὰς οὐσίας ἄχρι νῦν ἀπὸ τῶν προβάτων ΠΕΚΟΤΛΙΑ καλοῦσιν. Non sic Plutarchus scripsit sed πεκουΝΙΑΜ.

Deinde scribe βοῦν ἘΝεχάραττον pro ἐπεχάραττον.

Poplic. 17. 24. Mucius Scaevola Porsenae dixit: χάρτι μη-

νύειν ἂν πρὸς ἀνάγκην οὐκ ἂν ἐξηγόρευσεν. Necessarium est μη-
νύσειν.

Poplic. 20. 14. in *Graecorum comoediis* (inquit) κόπτουσι καὶ
ψοφοῦσι τὰς αὐτῶν θύρας ἕσθθεν οἱ προῖέναι μέλλοντες. Plutar-
chus in eodem errore versatur, in quo grammatici omnes, qui
opinabantur ψοφῶ τὴν θύραν eodem modo dici atque κόπτω τὴν
θύραν. Satis ostendimus in *Var. Lectt.* pag. 216 et 366. Graecum
esse ψοφεῖ ἢ θύρα.

ἄλλ' ἐψόφηκεν ἡ θύρα, τίς οὐξιών;

sed *concrepuit ostium, quis est qui egreditur foras?*

In comparat. Solonis et Poplicolae 1. 19. τοῖς περὶ Μίμνερμον
ἀντιπειπὼν περὶ χρόνου ζωῆς ἐπιπεφώνηκε·

μηδέ μοι ἄκλαυτος θάνατος μόλοι ἀλλὰ Φίλοισι
καλλείπομι θανῶν ἄλγεα καὶ σοναχάς.

Hinc apparet duo Solonis fragmenta nunc divisa uno tenore
continuata fuisse:

Ἄλλ' εἴ μοι κἄν νῦν ἔτι πείσειαι, ἕξελε τοῦτο
μηδέ μέγαιρ' ὅτι σεῦ λῶον ἐπεφρασάμην,
καὶ μεταποίησον, Λιγυασάδη, ὧδε δ' ἄειδε·
ὀγδακονταέτη μοῖρα κίχοι θανάτου.
μηδέ μοι ἄκλαυτος θάνατος μόλοι κτέ.

Mimnermus dixerat (Diog. Laërt. I. 60):

Αἱ γὰρ ἄτερ νοῦσων τε καὶ ἀργαλέων μελεδῶνων
ἕξηκονταέτη μοῖρα κίχοι θανάτου.

Colligas ex his Solonem aliquanto quam Mimnermum aetate
grandiorem fuisse.

THEMISTOCLES.

Themist. 2. 44. ἐπεδείκνυε — τὰς παλαιὰς τριήρεις ἔρριμμένας
καὶ παρεωPAMένας. Etiam hoc loco videntur inter se confusa
esse παρεωCMένας et παρεωPAMένας, quae inter se locum mu-
tare solere ostendimus in *Var. Lectt.* pag. 160.

Themist. 3. 4. ἰταμῶς ὑφίστατο τὰς πρὸς τοὺς δυναμένους ἐν τῇ πόλει καὶ πρωτεύοντας ἀπεχθείας, μάλις δὲ Ἀρισείδην. Excidit praepositionis sigla et scribendum: μάλις δὲ ΠΡΟC Ἀρισείδην.

Themist. 4. 14. καταβιβάζων τὴν πόλιν πρὸς τὴν θάλασσαν ὡς ΤΑ ΠΕΖΑ μὲν οὐδὲ τοῖς ὁμόροις ἀξιωμαχοῦς ἔντας, τῇ δ' ἀπὸ τῶν νεῶν ἀλκῇ — τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν δυναμένους. Vera lectio est: ΤΩΙ ΠΕΖΩΙ μὲν *terrestribus quidem coriis*.

Themist. 6. 15. Θεμισοκλέους γὰρ εἰπόντος καὶ τοῦτον (Ἄρθμιον τὸν Ζελεῖτην) εἰς τοὺς ἀτίμους [καὶ παῖδας αὐτοῦ] καὶ γένος Ἐγραψαν. Dele emblemata ne perinepte bis idem dicatur et revoca ex plurimis et optimis libris necessarium ἘΝέγραψαν.

Themist. 8. 22.

Παντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεὰς ἈσίηC ἀπὸ χώραC.

Saepe vidi in huiusmodi carminibus et epigrammatis ineptum in modum Ionica et Dorica et Attica misceri. Constant in ea re sibi, credo, poetae veteres. Bene habet Ἀσία; ἀπὸ χώρας et Ἀσίης ἀπὸ χώρας, sed vulgata lectio nullo modo ferri potest.

Similiter peccatur in vita *Flaminii* 9. 11.

ὡς Τίτος εὐρείηC ἤγεν ἀπ' Ἰταλίας.

et multis aliis locis et apud alios et apud Plutarchum.

Themist. 9. 1. τῶν μέντοι περὶ Θερμοπύλας εἰς τὸ Ἀρτεμισίον ἀπαγγελθέντων [πυθόμενοι] Λεωνίδαυ τε κεῖσθαι καὶ κρατεῖν Ξέρξην τῶν κατὰ γῆν παρόδων εἶσω τῆς Ἑλλάδος ἀνεκομίζοντο. Qui haec verba diligenter consideraverit agnoscat πυθόμενοι esse interpolatum. Ut enim Latine dicitur: *allatus est nuncius Leonidam cecidisse*, sic Graece ἀπηγγέθη τὸν Λεωνίδαυ κεῖσθαι.

Themist. 9. 24. μάχεσθαι μὲν γὰρ ΟΤ Διανοοῦντο. Reponendum de more Graecorum ΟΤΔΕ Διανοοῦντο *ne cogitabant quidem*.

Ad eundem modum corrigendus est locus in *Fabio Max.* 9. 2. ubi editur: ἀπολογεῖσθαι μὲν οὐδὲΝ ἐμέλλησεν. Verum vidit Reiskius: οὐδ' ἐμέλλησεν, sed spernitur.

Themist. 10. 7. Θεμιστοκλέους λόγον ΔΙΑΔόντος, imo vero ΔΙΑΔόντος. *famam sparserat* Themistocles, non *rationes reddiderat*.

Confunduntur inter se passim διαδούς — διδούς — δούς, διδόναι — διαδιδόναι, δίδοσθαι — δεδόςθαι, in quibus distinguendis ratione opus est, non libris.

Themist. 10. 13. (*Themistocles*) ψήφισμα γράφει τὴν μὲν πόλιν παρακαταθέσθαι τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀθηναίων (male Sintenis Ἀθηνάων) μεδεούσῃ, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ πάντας ἐμβαίνειν εἰς τὰς τριήρεις, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ἀνδράποδα σώζειν ἕκασον ὡς δυνατόν. Comparandus est locus Aristidis Tom. II. pag. 256. Dindorf. (*Themistocles*) γράφει τὸ ψήφισμα τοῦτο τὴν μὲν πόλιν παρακαταθέσθαι Ἀθηνᾷ Ἀθηναίων μεδεούσῃ, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας εἰς Τροϊζήνα ὑπεκθέσθαι, τοὺς δὲ πρεσβύτας εἰς Σαλαμίνα, τοὺς δ' ἄλλους ἐμβάντας εἰς τὰς τριήρεις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι. *Exstabat enim Themistoclis ψήφισμα et erat in eruditorum manibus, et Aristides melius quam Plutarchus verba Themistoclis nobis conservavit.*

Themist. 10. 23. οὐκ ὄντων δὲ δημοσίων χρημάτων τοῖς Ἀθηναίοις. Plutarchus dicit *Athenienses pecuniam in aerario non habere, οὐκ ὄντων δ' ἘΝ ΤῶΙ δημοσίῳΙ χρημάτων*, ut omnes in ea re loquuntur. *Χρήματα δημοσία sunt quae aerario debentur praesertim ex bonis publicatis.*

Themist. 11. 6. τοῖς ἐπὶ χρόνῳΙ μεθεσῶσιν lege ἐπὶ χρόνῳΝ et post pauca μαλακοῦ δὲ ΠΑΡΑ τὸν κίνδυνον εἶναι pro περι, et ἈΠΑίρειν δὲ βουλομένου pro Αἶρειν.

Themist. 12. 1. λέγεται τὸν Θεμιστοκλέα περὶ τούτων ἀπὸ τοῦ κατασρώματος [ἄνωθεν] τῆς νεῶς διαλέγεσθαι. In marginem *ablegandum esse ἄνωθεν vel absurda sedes satis arguit. Perspicuum est ἀπὸ τοῦ κατασρώματος τῆς νεῶς dirimi non posse.*

Themist. 12. 5. παρεσκευάζοντο ναυμαχῆσοντες. Certo et perpetuo veterum usu dicitur παρεσκευάζοντο Ὡς ναυμαχῆσοντες. Solus Thucydides nonnumquam ὡς omittit.

Themist. 13. 6. *spectabat rugnam Salaminiam Xerxes γραμματεῖς πολλοὺς παρασησάμενος, ὧν ἔργον ἦν ἀπογράφεσθαι κατὰ μάχην τὰ πραττόμενα. Legendum: τὰ κατὰ τὴν μάχην πραττόμενα.*

Themist. 14. 2. Plutarchus scripserat, ut omnes Graeci solent, *Αἰσχύλος ὁ ποιητὴς — ἐν Πέρσαις λέγει ταῦτα. In libris est: ἐν τραγωδίᾳ Πέρσαις.*

Themist. 15. 2. *fama est in proelio Salaminio ἦχον καὶ Φανὴν τὸ Θριάσιον κατέχειν πεδίον — ὡς ἀνθρώπων ὁμοῦ πολλῶν τὸν μουσικὸν ἐξαγαγόντων Ἴακχον. Spernitur Corais certa emendatio ἐξαγόντων. Possumus ἀκούειν τινὸς λέγοντος vel ἄδοντος, sed εἰπόντος ἀκούειν vel ἄσαντος nemo potest.*

Themist. 16. 19. Codices: *ὅπως ἀπαλλαγῆσθαι τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Tollunt foedum barbarismum scribendo ἀπαλλαγῆσθαι, sed sexcentis aliis locis ὅπως una vocali aut diphthongo mutata suum futurum amisit.*

Themist. 17. 2. *Θεμιστοκλεῖ δὲ καίπερ ἀκοντὶ ὑπὸ Φθόνου τὸ πρωτεῖον ἀπέδωσαν ἅπαντες. Revocandum ex aliis libris ἄκοντες.*

Themist. 18. 19. *ἀληθεύων λέγεις, εἶπεν. Plutarchus, qui non sectatur novas dicendi formas, dixerat, ut reliqui omnes: ἀληθῆ λέγεις. Scribebatur ἀλή. Lepidum dictum Fabii est ad Livium de recepto Tarento in Fabio 23. 20. Dixerat Livius „mea opera, Q. Fabi, Tarentum recepisti.” (Cic. de Senect. 4. 11.). γελάσας οὖν ὁ Φάβιος „ἀληθῆ λέγεις (εἶπεν). εἰ μὴ γὰρ σὺ τὴν πόλιν ἀπέβαλες, οὐκ ἂν ἐγὼ παρέλαβον.”*

Themist. 19. 19. *restituendum: τὸν περὶ τῆς Ἀθηναῶν διέδοσαν λόγον ὡς ἐρίσαντος περὶ τῆς χώρας τοῦ Ποσειδῶνος δείξασαι τὴν μορίαν τοῖς δικασταῖς ἐνίκησεν. Sintenis ἐρίσαντα — ΤΟΝ Ποσειδῶν receipt, sed Ποσειδῶ pro Ποσειδῶνα non est Plutarchae aetatis, et ἐνίκησεν absolute ponitur pro superior discessit.*

Themist. 20. 24. *τὸν Κίμωνα προήγοντο ταῖς τιμαῖς. Verum*

vidit Reiskius προῆγον reponens sed inconsulto spernitur: *Ca- mill.* 38. 14. ἀντὶ πάντων τοῦτον προῆγεν, et alibi saepius.

Themist. 21. 17. in Timocreontis fragmento: ὃς Τιμοκρέοντα ξείνον ἔόντα — οὐ κατᾶγεν εἰς πατρίδα Ἰάλυσον. Mendosum est κατᾶγεν pro καταΓΑγεν.

Themist. 23. 4. ὁ δὲ γραψάμενος αὐτὸν προδοσίας Λεωβότης ἦν Ἀλκμαίωνος Ἀγραύληθεν. Scribendum Λεωβότης Ἀλκμῆ- νος Ἀγρῆληθεν.

Themist. 23. 7. *Pausanias Themistoclem* ὡς εἶδεν ἐκπεπτωκότα τῆς πολιτείας. imo vero τῆς πόλεως. Tralaticius in libris error natus ex πο. Paulo ante emendate scribitur 23. 1 ἐκ- πεπόντος δὲ τῆς πόλεως αὐτοῦ. cf. vitam *Luculli* 43. ἐπεὶ δὲ Κικέρων ἐξέπεσε τῆς πόλεως. et *Syllae* 10. 23. ἐκπεσεῖν τῆς πόλεως.

Themist. 23. 14. *Themistocles Pausaniae consilia non patefecit* εἶτε παύσασθαι προσδοκῶν αὐτὸν εἶτ' ἄλλως καταφανῆ γενέσθαι. Stephanus sensit παύσασθαι et γενέσθαι unice vera esse, sed Sintenis vetera vitia diligenter conservavit.

Themist. 24. 28. narratur inepta fabula τὸν Θεμισοκλέα πλεῦσαι εἰς Σικελίαν καὶ παρ' Ἰέρωνος αἰτεῖν τοῦ τυράννου τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον — ἀποστρεψαμένου δὲ τοῦ Ἰέρωνος οὕτως εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπᾶραι. Duplex est in ἀποστρεψαμένου vitium. Alterum ex bono Codice sublatum est, in quo est ἀποτρεψα- μένου, alterum sic tollendum ut ἀποτρίψαμένου legatur. cf. cap. 23. 11. τὴν μὲν δέησιν ἀπετρίψατο τοῦ Πausανίου. cf. vitam *Luculli* 35. 20. οἱ δ' ἀπετρίβοντο τὰς δεξιώσεις. et *Fabii Maximi* 16. 42. ὁ δὲ ἀπετρίψατο τὴν δέησιν, alii libri ἀπετρίψατο.

Themist. 26. 1. πολλοὺς ἤσθετο τῶν ἐπὶ θαλάττῃ παραφυλάτ- τοντας αὐτὸν [λαβεῖν]. Delendum est λαβεῖν, quod cum παρα- φυλάττοντας coniungi non potest, et παραφυλάττειν αὐτὸν di- cuntur qui Themistoclem *observabant*, id est eius opprimendi

occasionem captabant. cf. vitam *Timoleontis* 19. 5. δεδιότες τὰς Καρχηδονίων τριήρεις, αἱ παρεφύλαττον αὐτούς.

Post pauca supplendum: ἀνεφώνησεν ἔν μέρτρῳ ταυτί, pro ἀνεφώνησε μέτρῳ.

Themist. 27. 5. τοῖς δὲ χρονικοῖς δοκεῖ μᾶλλον ὁ Θεουκιδίδης συμφέρεσθαι καίπερ οὐδ' αὐτοῖς ἀτρέμα συνταττομένοις. Nihil significat συνταττομένοις: emenda συνταπαττομένοις. Rationes temporum vehementer perturbatas esse dicit.

Themist. 32. 32. ex Platone Comico:

χῶπόταν ἄμιλλα τῶν νεῶν θεάσεται.

recte emendavit Porson.

χῶπόταν ἄμιλλ' ἭΗ τῶν νεῶν.

CAMILLUS.

Camill. 1. 10. τὸ γὰρ ἐξ ἄνδρας ἀλλὰ μὴ δύο τοῖς πράγμασιν ἐφίσάναι παρεμυθεῖτο τοὺς βαρυνομένους τὴν ὀλιγαρχίαν. Vera lectio est ἐφῆσαναι, male a Sintenisio mutata. Saepissime in libris ἰσάναι et ἐσάναι cum compositis confunduntur, ut ἴσασαν et ἔσασαν.

Camill. 2. 10. μνημονεύεται δὲ τιμητοῦ αὐτοῦ ὄντος καλὸν ἔργον. Plutarchus vocalium concursum sedulo vitans scripsisse videtur τιμητῆτοντος αὐτοῦ.

Eadem de causa 2. 28. οὐ πολὺν χρόνον [ἄμα] ὄρα θέρους στρατεύειν importunum ἄμα delendum. Ὄρα ἔτους in ea re tritissimum est, ut in *Timoleonte* 22. 31, ὡς ἔτους ὄρα διαβησομένους εἰς Σικελίαν.

Plutarchus quum legisset apud Livium V. 21. „inseririt huic loco fabula: immolante rege Veientium vocem aruspiscis dicens, qui eius hostiae exta PROSECUISSET ei victoriam dari, exaudiatam in cuniculo cet. haec ita Graece vertit 5. 23: λέγεται τυχεῖν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὸν ἡγεμόνα τῶν Τυρρηνηῶν ἐφ' ἱεροῖς· τὸν δὲ μάντιν εἰς τὰ σπλάγγχνα κατιδόντα [καὶ] μέγα φθεγγάμενον

εἰπεῖν ὅτι νίκην ὁ θεὸς δίδωσι τῷ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΙ τοῖς ἱεροῖς ἐκείνοις. *Xylander primus vidit Plutarchum quid esset PROSECUISSET non intellexisse et quasi id esset PROSECUTUS ESSET vertisse sine sensu κατακολουθήσαντι.*

Camill. 4. 4. sine mora scribendum ἔμπειρον λογίων παλαιῶν pro λόγων, et post pauca 4. 11. ὑπακούσαντος δὲ τοῦ ἀνθρώπου προθύμως καὶ Δόντος ἑαυτὸν εἰς κοινολογίαν, pro ΔΙ-Δόντος.

Camill. 7. 24. ἦν μὲν οὖν διὰ ταῦτα λυπηρός· ἡ δὲ Φανερωτάτη καὶ μεγίστη τῶν ἀπεχθειῶν κτέ. Legendum: ἦν μὲν οὖν ΚΑΙ διὰ ταῦτα λυπηρός.

Camill. 12. 1. ὁ μὲν οὖν κατήγορος ἦν Λεύκιος Ἀπουληῖος, ἔγκλημα δὲ κλοπῆς περὶ τὰ Τυρρηνικὰ χρήματα. Scrib. ἔγκλημα δὲ κλοπῆς.

Camill. 12. 10. οἱ φίλοι — ἀπεκρίναντο — τὴν ζημίαν δφείλοντι συνεκτίσειν. Non videtur Plutarchus, ut sequiores Graeculi, δφείλειν dixisse pro δφλισκάνειν et δφλεῖν, sed scripsisse τὴν ζημίαν ὈΦΛΟΝΤΙ (δφλόντι) συνεκτίσειν, ut in vicinia 13. 2. ὄφλε τὴν δίκην ἐρήμην, et sexcenties alibi.

Camill. 14. 7. ἔφη γὰρ — κληθεὶς ὑπὸ τινος Φθεγξάμενου ΜΕΓΑ γραφῆναι. Emenda μεΤαστραφῆναι, ut cap. 12. 15. μεταστροφεὶς ὀπίσω καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας, et 42. 18. μεταστροφεὶς εἰς τὸ Καπιτώλιον. et in *Lycurgo* 23. 15. ὡς δὲ μεταστροφέντος οὐδαμοῦ Φανερός ὁ Φθεγξάμενος ἦν. et alibi passim.

Camill. 15. 8. ἔγγυς Σενώνων καὶ Κελτορίων. Sintenis Σενώνων, sed media brevi Σενόνων scribendum. In Κελτορίων quid lateat non exputo.

Camill. 15. 12. *Galli ruunt in Italiam ἀράμενοι τὰ ὄπλα καὶ γονέας ἀναλαβόντες.* Optime Sintenis γονέας correxit: sic enim Plutarchus *liberos* appellare solet et γονέας non est forma Plutarchea, apud quem semper τοὺς γονεῖς, ἱερεῖς, βασιλεῖς εἰ

similia omnia sine exceptione scribitur. Sine vitio scribitur in *Themistocle* 10. 35. γενεὰς μὲν ἄλλη προπεμπόντων. sed in *Fabio Max.* 26. 7. ἀναπέθων ἀπολιπεῖν γονέας καὶ γυναῖκας emendandum γενεάς, ut recte legitur in *Timoleonte* 34. 8. χρήματα καὶ γενεὰς ἀποδίδόντες. *Prolem* significat γενεά in *Alcibiade* 8. 17. ἄνπερ αὐτῷ σωπέσῃ μὴ καταλιπόντι γενεὴν ἀποθανεῖν, id est, ut Veteres loquuntur, εἰάν ἄπαις ἀποθάνῃ.

Sintenis, qui in notandis et emendandis accentibus diligens est admodum et quantitatis syllabarum peritus, turpe mendum reliquit in vita *Camilli* 17. 14. in Φιδηνάται - Ἄρδεάται — Κατηνάται. Quidquid adiectivorum exit in -ATHC, -ITHC et -TTHC sine ulla exceptione habet penultimam longam. Sunt adiectiva huius generis innumerabilia cum sexcentis ἔθνικοις, in quibus omnibus semper anceps vocalis producta est: Σπαρτιάτης Σπαρτιαῖτις, πολίτης πολίτις, πρεσβύτης πρεσβυῖτις. Sic Τεγεάτης Τεγεαῖτις, Καρυάτης Καρυαῖτις, et reliqua ad unum omnia.

Itaque Plutarcho reddendum Φιδηνάται, Ἄρδεαῖται, Κατηνάται. In Codicibus omnibus, optimis pessimis, perpetuo in his peccari videbis. Graeculi enim quantitates ancipitum vocalium prorsus ignorabant: breves habent pro longis in τεθῶναι, ἐσῶναι, δεικῶναι, et contra longas pro brevibus ut in Σπαρτιάται, Τεγεάται similibusque. Nulla igitur in his rebus Codicum ratio est habenda. Quae sit cuiusque syllabae quantitas ex usu linguae, ex analogia, ex metro nos quidem liquido cognitum habemus, quid igitur imperitos huius rei homunciones moramur? Omnis igitur huiusmodi scripturarum sentina exhauriri poterit.

Contrario errore peccavit Sintenis in vita *Marii* 42. 24. ubi retinuit θύται τινες pro θύται τινές. Namque nomina in -ATHC, -ITHC et -TTHC substantiva a verbis derivata, quae in perfecto passivo penultimam habent brevem, ut ἐλήλαται, κέκριται, πέπλυται, τέθυται, λέλυται cet. habent omnia α, ι et υ correptum, ἐλάτης (κωπηλάτης), βάτης (ἀναβάτης), κριτής, πλυτής, λυτής (καταλυτής) et sic θύτης quoque. Nulla est in his exceptio et discrepantes lectiones non sunt unius assis.

Camill. 17. 32. ἵππον ἔχων ἐξήλασεν ἀντίος. Forma ἀντίος

Ionibus et Herodoto est relinquenda. Scrib. ἐξήλασεν ἘΝαυτίος.

Camill. 18. 43. *post cladem Alliensem pars Romanorum Veios se recepit ὡς τῆς Ῥώμης Οἰχομένης καὶ τῶν ἐκεῖ πάντων ἀπολωλότων.* Non putabant Urbem deletam esse, sed esse in hostium potestate.

Itaque scribendum: ὡς τῆς Ῥώμης Ἐχομένης, ut in *Romulo* 18. 6. ἐχομένης δὲ τῆς ἄκρας. et in *Sylla* 29. 55. ὡς τῆς Ῥώμης ἐχομένης ὑπὸ τῶν πολεμίων. et in *Theseo* 33. 1. ἐχομένων τῶν Ἀφιδνῶν. De urbe vastata et solo aequata οἴχεσθαι ponitur, ut in *Camillo* 25. 7. ἡ πόλις οἴχεται καὶ ἀπόλωλεν, sed quum trepidantes Romani ex acie Allieni Veios confugerent stabat Urbs, sed erat in hostium potestate.

Camill. 19. 51. ἐν τῷ περὶ αἰτιῶν Ῥωμαϊκῶν. Inscribebatur liber Αἴτια Ῥωμαϊκά, non Αἰτίαι. Itaque αἰτίων rescribendum.

Camill. 20. 28. καὶ πλείστος μὲν λόγος κατεῖχε τὸ Τρωϊκὸν ἐκεῖΝΟ Παλλάδιον ἀποκείσθαι. Recte Schaeferus κατέχει, deinde scribe τὸ Τρωϊκὸν ἐκεῖ (in sacratio Vestae).

Post pauca 20. 41. felicissime Coraëis pro πιθικων emendavit πιθικων. Romani *doliola* appellabant.

Camill. 22. 6. Brennus cepit Romam ἐξήκοντα καὶ τριακοσίων ἐτῶν πλείονα βραχύν χρόνον ἀπὸ τῆς κτίσεως ἔχουσαν. Reponunt βραχύ, sed verius est et usitatius βραχύ ΤΙ.

Camill. 23. 10. λαμβάνων διαλογισμοὺς οὐχὶ τὸ λαθεῖν — ἀγαπῶντος [τοῦ] ἀνδρὸς ἀλλ' ὅπως — ἀμυνεῖται σκοποῦντος. Male sprevit Sintenis certam Stephani correctionem τοῦ expungentis.

Camill. 28. 5. Plutarchus, qui solet esse admodum perspicuus ad intelligendum, nonnumquam obscura et atra verborum compositione titur. Quis statim ad primam lectionem intelligit haec: τὸ βάθος τῆς τέφρας ἀέρα ξηρότητι καὶ δριμύτητι Φαῦλον ὑπὸ πνευμάτων καὶ καυμάτων ἀναθυμιάσεως ἐλυμαίνετο τὰ σώματα διὰ τῆς ἀναπνοῆς.

Alias atque alias comminiscitur causas cur Galli Roma cedere cuperent, in his (28. 12.) *morbum pestilentem, quo tot homines perirent ut sepeliri omnes non possent.* Veriora tamen Polybius

narraverat, sed surdis cecinit auribus. Plutarchus tamen Polybii testimonium optime noverat, ut apparet ex libro *de fortuna Romanorum* pag. 325 *f.* sed maluit absurdas Romanorum fabulas iterare. Dum aurum penderetur necopinato Camillus Dictator intervenit, aurum auferri iussit et Gallis denuntiavit ut quam primum discederent. Stomachari Brennus, sed quid faceret? Nesciverat enim ὡς σιδήρῳ πάτριόν ἐστι Ῥωμαίους, οὐ χρυσῷ τὴν πατρίδα σώζειν. Quam sint haec omnia absurda et cum rerum natura pugnantia ostendimus ad Dionysium pag. 227.

Camill. 29. 27. ὀπλισμένοι λαμπρῶς καὶ τεθαρρηκότας ἔχων [τότε] τοὺς Ῥωμαίους. Vetus est dittographia ΤΟΤΕ et ΤΟΤΟ.

Camill. 36. 11. *M. Manlius Capitolinus* μὴ δυνάμενος τὸν Κάμιλλον ἀπὸ τοῦ βελτίσου [τρόπου] τῇ δόξῃ παρελθεῖν ἽΠΟθεσιν τυραννίδος ἐποιήσατο κοινήν καὶ συνήθη δημαγωγῶν τοὺς πολλούς. Expungendum est τρόπου. *Bonis artibus, bona fide, candide, sincere*, Graece dici solet ἀπὸ τοῦ βελτίσου, ut in vita *Themistoclis* 3. 13. πολιτευόμενος ἀπὸ τοῦ βελτίσου. *de genio Socratis* pag. 594 *c.* ἀπὸ τοῦ βελτίσου παραινούντες, et passim alibi. Contrarium est παρὰ τὸ βέλτισον. Similiter ἐκ τοῦ βελτίσου, πρὸς τὸ βέλτισον dicebant, sed nemo τρόπου vel τρόπον addit.

Optime intelligitur ex oppositione ut in vita *Themistoclis* 3. 14. οὐ πρὸς χάριν — ἀλλ' ἀπὸ τοῦ βελτίσου.

Praeterea pro ἽΠΟθεσιν τυραννίδος ἐποιήσατο, quod nihil significat, emendandum ἘΠΙθεσιν. Quid notius quam ἐπιτίθεσθαι τυραννίδι, *affectare regnum*, et τυραννίδος ἐπίθεσις? Frequenti autem omnium usu pro ἐπέθετο dixit ἐπίθεσιν ἐποιήσατο. *Diodorus Sic.* XX. 54. (*Agathocles*) ἐφόρει αἰεὶ σέφανον, ὃν κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς τυραννίδος ἐκ τινος ἱερωσύνης περικείμενος οὐκ ἀπέθετο περὶ τῆς δυναστείας ἀγωνιζόμενος.

Longe diverso sensu dicitur in *Timoleonte* 2. 10. τῆς στρατηγίας ὑπόθεσιν τὴν τυραννίδα πεποιοημένος, οὐ τὴν Συρακοσίων ἐλευθερίαν, id est ἐστρατήγησεν ὅπως τύραννος αὐτὸς γενήσεται, οὐχ ὅπως τοὺς Συρακοσίους ἐλευθερώσει.

Camill. 40. 21. ὡς ἀπολισθαίνειν ἢ κητάγνυσθαι τὰς μαχαίρας. Frequens hoc vitium est in Plutarchi libris et scriptis et

editis *δλισθαίνω* cum compositis pro *δλισθάνω*. Sero nati Graeculi sic loqui coeperunt. Arguunt vitiosam formam testimonia poëtarum.

Camill. 42. 8. *Senatus Camillum dictatura se abdicare passus non est* ὡς μετ' ἰσχυρᾶς καὶ μεγάλης ἐξουσίας τῆς ἐκείνου μαχΗCOμένων ἂν βέλτιον ὑπὲρ τῆς ἀριστοκρατίας. Non multos puto nunc superesse qui serio credant ἂν cum futuro componi posse. Corrigamus igitur μαχΕCAμένων ἂν.

Camill. 42. 20. ὑποσχόμενος ναὸν Ὁμονοίας καταστήσειν τῆς παραχῆς καταστάσης, neque cuiusquam aures hoc ferre possunt et καθιστάναι ναὸν non est Graecum. Pro καταστήσειν ex aliis libris recipiendum ἰδρύσειν, quod ex Graeci lectoris coniectura natum est, sed bona et probabili.

Camill. 43. 3. ἐτελεύτησε δὲ καὶ Κάμιλλος ἡλικίας μὲν οὕνεκα καὶ βίου τελειότητος [ὡς] εἴ τις ἄλλος ἀνθρώπων ὠραῖος. Delendum est importunum ὡς contra dicendi usum illatum. Quid est in tali re usitatius quam εἴ τις ἄλλος, εἴ τις καὶ ἄλλος, εἰ quis alius.

PERICLES.

De vita Periclis diligenter egimus in *Miscellaneous Philologicis et Criticis* (Mnemosyne. 1873. pag. 128 sqq.) quorum summam paucis verbis referemus nonnullis additis quae repetita lectio suppeditavit.

Pericl. 1. 4. Ἠγεμονικῶς σφῶδρα νουβητήσας. Leg. ΚΗΔεμονικῶς.

Pericl. 2. 3. οὐδείς εὐφυῆς νέος — ἐπεθύμησε γενέσθαι — Ἀνακρέων ἢ ΦΙΛΗΜΩΝ ἢ Ἀρχίλοχος ἡσθεῖς αὐτῶν τοῖς ποιήμασιν. Leg. ἢ ἸΠΠΩΝΑΞ ἢ Ἀρχίλοχος.

Pericl. 5. 19. ἐπαινεῖ δὲ τὸ Κίμωνος ἐμμελὲς καὶ ὑγρὸν — ἐν ταῖς Περιφοραῖς. Leg. CTMΠεριΦοραῖς.

Pericl. 5. 23. δοξοκομίαν — δοξοκομπεῖν, ὡς τῆς προσποιήσεως αὐτῆς τῶν καλῶν ἽΠΘποιούσης τινὰ λεληθότως ζῆλον. Leg. δοξοκοπίαν — δοξοκοπεῖν et ἘΜποιούσης τινὰ ζῆλον.

Pericl. 6. 2. Pericles δεισιδαιμονίας δοκεῖ γενέσθαι καθυπέρτερος Ὅσον πρὸς τὰ μετέωρα θάμβος Ἐργάζεται τοῖς αὐτῶν τὰς αἰτίας ἀγνοοῦσιν. Leg. καθυπέρτερος ἢ το πρὸς τὰ μετέωρα θάμβος ἘΝεργάζεται, et post pauca: τὴν — εὐσέβειαν ἘΝεργάζεται pro ἐργάζεται.

Pericl. 7. 9. ἐπειδὴ δ' Ἀριείδης μὲν ἈΠΟτεθνήκει καὶ Θεμισοκλῆς ἐξεπεπτώκει. Leg. μὲν Ἐτεθνήκει.

Pericl. 7. 27. τῆς δ' ἀληθινῆς ἀρετῆς κάλλιπα τὰ ΜΑΛιστα Φαινόμενα. Leg. τὰ Ἦκιστα Φαινόμενα.

Pericl. 7. 35. φίλους καὶ ῥήτορας ἐταίρους καθιεὶς ἔπραττεν. Leg. ἐτῆρους.

Pericl. 8. 3. παρενέτεινε πολλαχοῦ τὸν Ἀναξαγόραν. Leg. παρενεῖπε τὸν Ἀναξαγόραν.

Pericl. 9. 16. συμβουλεύσαντος αὐτῷ Δημωνίδου τοῦ Οἴθεν. Leg. Δάμωνος Δαμωνίδου Ὅαθεν.

Pericl. 10. 2. Λακεδαιμονίων — ἐμβαλόντων εἰς τὴν Ταναγραϊκὴν. Leg. τὴν Ταναγραϊκὴν.

Pericl. 10. 8. διδὲ καὶ δοκεῖ Περικλῆς ἐρρωμενέσαΤΗΝ μάχην ἐκείνην ἀγωνίσασθαι. Leg. ἐρρωμενέσαΤΑ ΤΗΝ μάχην ἐκείνην.

Pericl. 10. 11. οὗς Περικλῆς συνεπηγιάτο τοῦ Λακωνισμοῦ. Leg. συνεπηγίατο. *insimulaverat non insimulabat.*

Pericl. 10. 30. γραῦς εἶ ὡς πράγματα τηλικαῦτα πράττειν. Leg. γραῦς εἶ ὡςΤε.

Pericl. 10. 35. Ἐφιάλτην Φίλον γενόμενον καὶ κοινωνῶν ὄντα τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ προαιρέσεως. Dele molestum participium ὄντα.

Pericl. 11. 26. χιλίους μὲν ἔσειλεν εἰς Χερρόνησον κληρούχους, — εἰς δὲ Ἄνδρον ἡμίσεις τούτων. Supple ΤΟΤΟC ἡμίσεις.

Post pauca: ἄλλους δ' εἰς Ἰταλίαν οἰκιστομένης Συβάρεως. Leg. Ἰταλίαν Ἄνοικιστομένης τῆς Συβάριος.

Pericl. 11. 32. Φρουρὰν τοῦ μὴ νεωτερίζειν [ΤΙ] παρακατοικίων τοῖς συμμάχοις. Dele τι.

Pericl. 12. 9. lege ἢ δ' ἔστιν (pro ἔνεσιν) αὐτῶ — εὐπρεπεσάτη τῶν προφάσεων.

Pericl. 12. 22. ΔΕΙ δὲ — εἰς ταῦτα τὴν εὐπορίαν τρέπειν αὐτῆς. Scribendum ΔΕΙΝ δέ.

Pericl. 13. 9. ἐγὼ ΔΕ πολλῶ χρόνῳ. Leg. ἐγὼ Δ' ἔν πολλῶ χρόνῳ. In talibus praepositio numquam omittitur. Cratinus:

ταῦτα δυσὶν ἔν ἐτοῖν ἡμῖν μόλις ἐξεπονθήθη.

Pericl. 13. 11. ὁ δὲ — προδανεισθεὶς χρόνος — τὴν ἰσχὺν ἀποδίδωσιν. Leg. ΤΟΝ ΤΟΚΟΝ ἀποδίδωσιν.

Pericl. 13. 25. Μεταγένης ὁ Ξυπέτιος τὸ διάζωμα — ἐπέτησεν. Leg. ὁ Ξυπεταίων.

Pericl. 13. 38. Cratini locus sic scribendus:
 ὁ σχινοκέφαλος Ζεὺς ὄδε
 προσέρχεται τῷδεῖον ἐπὶ τοῦ κρανίου
 ἔχων, ἐπειδὴ τοῦτρακον παροίχεται.
 expuncto Περικλῆς (Περικλέης) post προσέρχεται.

Pericl. 13. 55. scribe τῆς Ἰγείας Ἀθηναῖς pro Ἰγείας, et
 13. 58. ἐν τῇ γῆλῃ Ἀναγέγραπται pro Εἶναι γέγραπται.

Pericl. 13. 64. εἰς τὴν Μενίππου γυναῖκα διαβάλλοντες ἀνδρὶς Φίλου καὶ ἹΠΟστρατηγοῦντος. Leg. καὶ ΣΤστρατηγοῦντος.

Pericl. 17. 37. Ἀναξαγορας τὴν χώραν ἀΦῆκεν ἀργῆν καὶ μηλόβοτον. Scrib. ἀΝῆκεν.

Pericl. 18. 10. πεπεικότα τῶν ἐν ἡλικίᾳ τοὺς ἀρίστους ἐθέλοντι στρατεύεσθαι. Lege ἐθέλοντάς et ΣΤστρατεύεσθαι.

Pericl. 24. 39. Κρατῖνος — εἶρηκεν.
Ἦραν τέ οἱ [Ἀσπασίαν] τίττει.
Tolle manifestum emblemata.

Pericl. 26. 11. Πλεύσαντος γὰρ αὐτοῦ Μέλισσος — ἔπεισε τοὺς πολίτας ἐπιθέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις. Leg. ἹΠΟπλεύσαντος γὰρ αὐτοῦ.

Pericl. 26. 28. versiculus Aristophanis:
Σαμίων ὁ δῆμὸς ἐστὶν ὡς πολυγράμματος.
inter duos interlocutores sic dividendus est:
Σαμίων ὁ δῆμὸς ἐστὶν. B. ὡς πολυγράμματος.

Pericl. 28. 2. ὁ Περικλῆς (τοὺς Σαμίους) χρήμασι πολλοῖς ἐξημίωσεν, ὧν τὰ μὲν εὐθύς ἤνεγκαν οἱ Σάμιοι, τὰ δ' ἐν χρόνῳ ῥητῶ ταξάμενοι κατΟἴσειν ὁμήρους ἔδωκαν. Scribendum: ταξάμενοι κατΑΘῆσειν.

Pericl. 28. 18. Pericles τὸν λόγον εἰπὼν ὥσπερ ἔθος ἐστὶν ἐπὶ τῶν σημάτων ἐθαυμασΤΩθη. Imo vero ἐθαυμάσθη, ut omnibus ubique consuetum est dicere.

Pericl. 29. 2. Κερκυραίοις — ἔπεισε τὸν δῆμον ἀποσεῖλαι βοήθειαν — ὡς ὅσον οὐδέπω Πελοποννησίων ἐκπεπολεμημένων πρὸς αὐτούς. Requiritur futurum ἐκπεπολεμησομένων.

Pericl. 30. 4. εἰπεῖν Πολυάλλη τῶν πρέσβεων ΤΙΝΑ. Leg. τῶν πρέσβεων ἹΕΝΑ.

Pericl. 32. 17. ἹΑναξαγόραν δὲ Φοβηθεὶς ἐξέπεμψε καὶ προῦπεμψε ἐκ τῆς πόλεως. Leg. Φοβηθεὶς ἹΠεξέπεμψε ἐκ τῆς πόλεως.

Pericl. 33. 18. τῷ δὲ Περικλεῖ δεινὸν ἐφαίνετο πρὸς τοὺς ἑξακισ-
 ΜΤΡΙΟΥΣ Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν ἐπλίτας — μάχην συνάψαι.
 Facile credimus, namque haec quidem dementia erat. Sed Plu-
 tarchus scripsisse videtur ἑξακισχιλίους.

Pericl. 34. 8. *Pericles κληρουχίας ἄνεγραφεν*, sed ἀναγράφειν
 est in tabulas referre, et Pericles de coloniis deducendis ad ro-
 pulum ferebat ἄεγραφεν.

Pericl. 34. 21. scribendum de Hutteni sententia a Sintenisio
 probata: ἡγριώθησαν πρὸς τὸν Περικλέα καθάπερ πρὸς ἰατρὸν ἢ
 πατέρα τῆ νόσῳ παραφρονήσαντες καὶ ἀδικεῖν ἐπεχείρησαν. deinde
 pro ἄναπεισθέντες reponendum Πεισθέντες. vera esse credebant
 quae Periclis inimici iactabant.

Pericl. 35. 16. *πολιορκήσας τὴν ἸΓΡΑΝ Ἐπίδαυρον*. Vera lectio
 est τὴν ΛΙΜΗΡΑΝ Ἐπίδαυρον. cf. *Mnemoseyne* 1873. pag. 140.

Pericl. 36. 8. χαλεπῶς ἔφερε τὴν τοῦ πατρὸς ἀκρίβειαν
 γλίσχρα καὶ κατὰ μικρὸν αὐτῷ χορηγοῦντος. Leg. γλίσχρως. Pe-
 ricles sumtuoso filio *maligne* sumtus praebebat. cf. vit. *Alcibiadis*
 25. 4. γλίσχρως χορηγοῦντα et iterum 35. 23. γλίσχρως χορηγῶν.

Deinde expunge emblemata in his: τὸ δὲ μεираκιον [ὁ Ξάνθιππος]
 ἐπὶ τούτῳ χαλεπῶς διατεθείς.

Tum scribe: ἐκφέρων ἐπὶ γέλωτι — τοὺς λόγους οὐς ἐποιεῖτο
 μετὰ τῶν σοφιστῶν, pro ἐποίει.

Pericl. 37. 5. ἀθυμῶν καὶ κειμενος οἴκοι διὰ τὸ πένθος. Leg.
 κλημενος οἴκοι. Non iacebat domi Pericles sed desiderabat omnia
 omni reipublicae cura.

Pericl. 37. 20. ἐπράθησαν — ἀλόντες ὀλίγῳ πεντακισχιλίων ἐλάτ-
 τως, οἱ δὲ μείναντες ἐν τῇ πολιτείᾳ κτέ. Nimis durum et iniquum
 est ἐπράθησαν. *Amiserunt civitatem* et sic opponuntur τοῖς ἐν τῇ
 πολιτείᾳ μείναςιν. Itaque ἄπληθήσαν verum esse videtur.

Post pauca: ὡς δίκηΝ ΤΙΝΑ δεδωκότι τῆς ὑπεροψίας. Leg.
 δίκηΝ ἸΚΑΝΗΝ δεδωκότι. Videbatur SATIS dedisse roenarum.

Pericl. 38. 11. ἤδη δὲ πρὸς τῷ τελευτᾶν ὄντος αὐτοῦ ΠΕΡΙ-
καθήμενοι τῶν πολιτῶν οἱ βέλτιστοι — λόγΟΝ ἐποιοῦντο τῆς ἀρετῆς.
Leg. ex Codice C ΠΑΡΑκαθήμενοι, deinde λόγΟΤС ἐποιοῦντο
ΠΕΡΙ τῆς ἀρετῆς.

Pericl. 38. 22. οὐδεὶς — δι' ἐμὲ τῶν ὄντων Ἀθηναίων μέλαν
ιμάτιον περιεβάλετο. Perineptum est τῶν ὄντων Ἀθηναίων. Lege
τῶν Πολιτῶν et Ἀθηναίων expunge.

Pericl. 39. 18. reprehenduntur poëtae τοὺς θεοὺς ταραχῆς καὶ
δυσμενείας καὶ ὀργῆς ἄλλων τε μεσοῦς παθῶν ἀποφαίνοντες οὐδ'
ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσι προσΗΚόντων. Lege προσόντων frequens in
tali re verbum, quod saepius in προσήκοντα (pro προσόντα) de-
pravatum vidi.

FABIUS MAXIMUS.

Fab. Max. 4. 13. τοῦ ἑτέρου τῶν ὑπάτων ἀπαντῶντος αὐτῷ τὸν
ὑπρέτην πέμψας ἐκέλευσε τοὺς ῥαβδούχους ἀπαλλάξΑΙ καὶ τὰ
παράσημα τῆς ἀρχῆς ἀποθέμενον ἰδιώτην ἀπαντᾶν. Natura rei
aliam verborum compositionem postulat et pro ἀπαλλάξΑΙ re-
stituendum ἀπαλλάξΑΝΤΑ. *Missis lictoribus et depositis imperii
insignibus consulem ad sese accedere iussit.*

Fab. 4. 21. οὐ δεισιδαιμονίαν Ἐργαζόμενος ἀλλὰ θαρρύνων
εὐσεβείᾳ τὴν ἀρετὴν. Recte Bryanus Ἐνεργαζόμενος. Sprevit
Sintenis alios locos similiter corruptos obmovens, sed in tali
re non libri tralaticio errore vitiati consulendi sunt, sed ratio
et dicendi usus. *Excitare in hominum animis superstitionem aut
fiduciam aut spem aut quidquid humana pectora commovet di-
citur δεισιδαιμονίαν, θάρσος, ἐλπίδα Ἐμποιεῖν sive Ἐνεργάζε-
σθαι, et sicubi (ut saepissime fit) praepositio in talibus interci-
derit tuto reponetur. Itaque in vita Lycurgi 30. 38. scribendum
εὐπίθειαν Ἐνεργάσασθαι, ut statim emendate scriptum est
ἐπιθυμίαν ἐνεργάζοντο, in Pericle 6. 3. θάμβος Ἐνεργάζεται,*

in *Numa* 16. 18. ἔρωτα δριμὺν ἔνεργάζεται. in *Comparat. Cim. et Lucull.* 2. 14. εὐπειθειαν ἔνεργάσασθαι δι' εὐνοίαν, et aliis locis.

Sine mendo ἐμποιεῖν et ἐνεργάζεσθαι et apud Plutarchum et apud alios saepissime legitur.

Fab. 4. 28. Plutarchus quod legerat apud Livium (quem solum in Fabii vita habebat auctorem ac testem) XXII. 10. „*ludi magni voti aeris trecentis triginta tribus millibus trecentis triginta tribus triente.*” sic Graece reddidit: ὁ δικτάτωρ εὐξάτο τοῖς θεοῖς — θέας ἄξειν ἀπὸ σησερτίων τριακοσίων τριάκοντα τριῶν καὶ δηναρίων τριακοσίων τριάκοντα τριῶν ἔτι τριτημορίου προσόντος. τοῦτο τὸ κεφάλαιόν ἐστιν ὀκτὼ μυριάδες δραχμῶν καὶ δραχμαὶ τρισχίλια πεντακόσiai ὀγδοήκοντα τρεῖς καὶ δύο ὀβολοί. Mirifice haec corrupta et turbata sunt non sine quadam (ut suspicor) ipsius Plutarchi negligentia. HS 333 333½ drachmae sunt (quarta pars) 83 333 cum triente. Quia in re tam simplici errari vix potest, corrigendum esse videtur: ὀκτὼ μυριάδες δραχμῶν καὶ δραχμαὶ τρισχίλια ΤΡΙΑκόσiai ΤΡΙΑκοντα τρεῖς καὶ δύο ὀβολοί. In prior parte loci fortasse olim scriptum fuit ἀπὸ σησερτίων μυριάδων τριάκοντα τριῶν καὶ τρισχιλίων τριακοσίων τριάκοντα τριῶν, ut scribarum, non Plutarchi, sit error. Sed tota res levis est et superstitionem hanc in numeris semel observasse sufficit.

Fab. 8. 9. διέφθειρεν οὐκ ὀλίγους καὶ φόβον ΠΕΡΙέψησε πᾶσιν ὡς πολιορκησομένοις. Summa constantia Graeci dicebant φόβον, δέος et sim. ΠΑΡΙΣάναι, non ΠΕΡΙΣάναι. Proprie παρίσαναι est in mentem dare, ut παρίσασθαι in mentem venire, deinde ferme (ut in ἐμποιεῖν et ἐνεργάζεσθαι videmus) est in animis et mentibus hominum excitare, commovere, φόβον παρίσαναι terrorem incutere, θάρσος π. animos addere, ἐλπίδα π. spem movere et similiter in aliis. Exempla sunt ubique obvia, ut in *Fabio* 15. 21. τοῦτο τοῖς Καρχηδονίοις ἰδοῦσι θάρσος παρίση, et ubi non?

Fab. 12. 9. ὦ Ἡράκλεις, [ὡς] τάχιον μὲν ἢ ἐγὼ προσεδόκων, βράδιον δ' ἢ αὐτὸς ἔσπευδε Μινούκιος ἑαυτὸν ἀπολώλεκεν. Eli-

minandum videtur supervacuum et molestum ὡς. Ὅσῳ τάχιον recte dicitur sed h. l. minus commodum est.

Fab. 14. 9. *Terentius Varro* ἐβόα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις μένειν τὸν πόλεμον ἄχρι οὗ Φαβίους χρεῖται στρατηγοῖς ἢ πόλις. *Legendum* μενεῖν et χρεῖσεται.

Fab. 16. 4. (ὁ ἄνεμος) αἴρων κονιορτὸν — ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους ἐώθει καὶ προσέβαλλε τοῖς προσώποις ἀποσπρεφομένοις καὶ συνταραττομένοις. *Livius XXII. 46.* „*Ventus adversus Romanis coortus nullo pulvere in ipsa ora volvendo prospectum ademit.*” *Participia* ἀποσπρεφομένοις καὶ συνταραττομένοις cum προσώποις coniungi non posse sed ad Romanos referenda esse perspicuum est. Itaque corrigendum τοῖς προσώποις ἀποσπρεφομένΩΝ καὶ συνταραττομένΩΝ.

Fab. 17. 14. (*Hannibalem*) ὥσπερ λησῆριφ μεγάλη τῷ στρατοπέδῳ πλανώμενον καὶ περιφερόμενον. *Alienum* est ab h. l. περιφέρεσθαι. *Etiam nunc* (ut toties alibi) περιφθειρόμενον in περιφειρόμενον depravatam est, quod odiose et contemtim dicitur *de praedonum agmine* huc illuc sine certo consilio circumvagantium. Cf. *Observatt. ad Dionys. Halic.* pag. 16 et 121.

Fab. 18. 17. ὡς ἂν τις αἰσχισα καὶ δυσποτιμότατα πεπραχώς. *Nesciebant sero nati Graeculi de fortuna, qua quis ulitur, πεπραγέναι* dici, *de actionibus πεπραχέναι*. Itaque veterem formam et obsoletam mutare solent in eam quam solam noverant, et raro vera forma πεπραγέναι ex scribarum manibus illaesa evasit. Cf. *Philoroem.* 16. 28. τοῖς παρ' ἀξίαν πεπραχόσιν ἐπεμβαίνειν. et *ibid.* 20. 14. εὖ λέγεις, εἰ μὴ πάντα κακῶς πεπραχάμεν. *Lepidus locus* est in *Plutarchi Praeceptis reip. gerendae* pag. 803 e. (*Democrates*) παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον dixit: Οὐκ ἂν ἐβουλόμην κακῶς οὕτω πεπραχέναι τὴν πόλιν, ὥςτε καμῶ συμβουλευόντος ὑμᾶς ἀκούειν. Haec omnia ad veram formam refingenda sunt.

Est in his quaedam peccandi constantia, qua librarii et correctores similia omnia similem in modum depravant. *Leve* est κακῶς πεπραχέναι pro πεπραγέναι, sed prorsus absurdum est

quod in *συνείλοχα* factum videmus. Omnibus enim locis, ubi apud Plutarchum *συνείλοχα* olim legebatur, nunc *συνείληχα* in omnibus libris scriptum est. vide Sintenisium ad *Syllum* 5. 42.

Fab. 22. 4. *Fabius misit milites αὐτομόλους τοὺς πολλοὺς καὶ τῶν ἐκ Σικελίας — ἀτίμων τοὺς ἀχρηστοτάτους καὶ μετ' ἐλαχίστης τῆ πόλει λύπης καὶ βλάβης ἀπολλυμένων.* Receptam oportuit certam Bryani emendationem ἀπολλοτμένων. Sexcenties in libris ἀπολλύμενες, ἀπολούμενος et ἀπολόμενος inter se confunduntur.

Fab. 23. 5. *πάλαι μὲν ἑώρα χαλεπον αὐτοῖς, νῦν δ' ἀδύνατον.* Leg. *χαλεπόν ὄΝ.* Saepissime sic necessarium ὄν perisse videbis, ubi — ON praecedit.

Fab. 25. 28. *Fabius Scipionis consiliis obsistens videbatur populo melius ne, si a Scipione debellatum foret, αὐτὸς ἀργὸς Φανῆ καὶ μζλλακὸς ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ διαπεπολεμηκῶς.* Nihil huic loco deest praeter negationem ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ ΟΤ διαπεπολεμηκῶς.

Fab. 26. 7. *ἀπολιπεῖν ΓΟνέας καὶ γυναῖκας.* Lege *γυνεάς*, id est *παῖδας*, ut Plutarchus dicere solet. *Parentes* appellat τοὺς γονεῖς, non τοὺς γονέας, quae Attica forma est. vide ad pag. 149.

Comparat. Pericl. et Fabii 1. 11. *Περικλεῖ αἱ τοῦ Κίμωνος εὐπραξίαι — Ἔορτάσαι μᾶλλον καὶ Ἐμπανηγυρίσαι τὴν πόλιν — πρέδακεν.* Soloeca haec oratio est et certa est Stephani emendatio non recepta ἘΝεορτάσαι.

Comparat. Pericl. et Fabii. 2. 11. Scribe: ὥσπερ αὖ πάλιν οὐδὲΝ σφάλμα λέγεται Περικλέους οἶον ἐσφάλῃ Φάβιος, pro οὐδὲ σφάλμα.

ALCIBIADES.

Alcibiad. 1. 8. (*Alcibiades*) τῆς Σωκράτους εὐνοίας καὶ Φιλανθρωπίας οὐ μικρὰ πρὸς δόξαν ἀπέλαυσεν. Φιλανθρωπίας magnam habet a Codd. commendationem sed sententia loci Φιλίας postulat. Nulla enim fuit Socratis erga Alcibiadem Φιλανθρωπία singularis, unde eius gloria augeri potuit, sed propter Socratis amicitiam crebra erat Alcibiadis mentio in Socraticorum dialogis apud Platonem, Aeschinem, Antisthenem, alios. Vide duos eximios locos ex Aeschinis *Alcibiade* apud Aristidem Tom. II. pag. 292 et 369 Dindorf.

Φιλία et Φιλανθρωπία (scribebatur Φιλανία) confusa videbis in vita *Catonis minoris* cap. 29. 29.

Alcib. 1. 29. ex Archippo Comico: βαδίζει διακεχλιδῶς θοιμάτιον ἔλκων ὅπως ἐμφερῆς μάλις α τῷ πατρὶ δόξειεν εἶναι, κλασταυχενεύεται τε καὶ τραυλιζέται.

Poëta dedisse videtur:

θοιμάτιον ἔλκων ὅπως

ΠΡΟΣΕΜΦΕΡῆς μάλις δόξει τῷ πατρὶ,
κλασαυχενεύεται τε καὶ τραυλιζέται.

nihil interest inter ἐμφερῆς et προσεμφερῆς, quod ex Aristophane affert Pollux IX. 130. Quod lepide finxit Comicus παρὰ τὸ κλᾶν τὸν ἀύχένα ΚΛΑΣΑυχενεύεται recte Bryanus restituit.

Alcibiad. 2. 36. ὅθεν ἐξέπεσε κομιδῆ τῶν ἐλευθέρων διατριβῶν — ὁ αὐλός. Non sunt διατριβαὶ ἐλεύθεραι ut neque δούλοι. Emenda igitur: ἐλευθερίων.

Alcib. 3. 3. quum *Alcibiades* ex tutoris aedibus clam elapsus lateret βουλομένου αὐτὸν ἀποκηρύττειν Ἀρίφρονος Περικλῆς οὐκ εἶασεν εἰπὼν· εἰ μὲν τέθνηκεν ἡμέρᾳ μιᾷ διὰ τὸ κήρυγμα Φωνεῖσθαι πρότερον, εἰ δὲ σῶς ἐστὶν ἌCΩCTON αὐτῷ τὸν λοιπὸν βίει ἔσεσθαι. Neque ἄσωτος dicebant Graeci pro ἄσωτος et hoc ipsum loco non convenit. Ἄσωτος enim et ἄσώτως ἔχειν proprie dicuntur aegroti quibus nulla superest spes salutis, deinde ioco Attico nepotes et luxuria diffuentes ἄσωτοι appellabatur, unde

ἀσωτεῖον locus est, ubi tales congregantur. Plutarchum scripsisse existimo ἘΒΙΩΤΟΝ αὐτῷ τὸν λοιπὸν βίον ἔσεσθαι propter rei turpitudinem ac dedecus. Simile κήρυγμα est in Plauti *Menaechmis* in Prologo 46.

*propterea illius nomen memini facilis
quia illum clamore VIDI flagitaries.*

quia autem verba sensuum inter se commutare magis est Δι-σχύλειον quam Plautinum correxerim:

clamore AUDIVI flagitaries,

ut omnes homines loquimur.

Tritum est Athenis βίος ἀβιώτος, οὐ βιωτός, ζῆν βίον ἀβίω-τον. Philemon in Stobaei *Floril.* 98. 14.

ἡμεῖς δ' ἀβιώτων ζῶμεν ἄνθρωποι βίον.

ubi ἄνθρωποι scribendum. Ut animi Graecorum facile ex-
candescunt, ponuntur haec etiam de re non ita magna, ut in *Pluto*:

*τετταράκοντα (τάλαντα) βούλεται
ἢ Φησιν οὐ βιωτὸν αὐτῷ τὸν βίον.*

Alcib. 3. 6. *insimulatur Alcibiades ab Antiphonte* ὅτι τῶν ἀκο-
λουθῶντων τινὰ κτείνειεν ἐν τῇ Σιβυρτίου παλαίστρᾳ ξύλῳ πα-
τάξας. Difficile dictu est quid sit ἀκολουθεῖν τινὶ ἐν παλαίστρᾳ,
sed Plutarchus scripserat τῶν ἀκολούθῶν τινὰ, *servulum* quem-
dam suum et *pedissequum* in palaestra necasse arguitur. Ne
tenuiores quidem et pauperculi Athenienses ἄνευ ἀκολουθούτου in
publicum prodire solebant. Parasiti apud Eupolidem (Athen. pag. 236 e.) ita cantant:

ἀκούσαθ' ὡς ἐσμέν ἅπαντα κομφοῖ

ἄνδρες, ὅτοισι πρῶτα μὲν παῖς ἀκόλουθός ἐστιν,

ἀλλότριος τὰ πολλὰ, μικρὸν δέ τι κάμὸν αὐτοῦ. cf. quae de
ea re scripsit Naber. ad Isaei Orationes in *Mnemosyne* 1877.
pag. 404. De ipso Alcibiade Plato in *Symposio* pag. 212 d.
ἄγειν οὖν αὐτὸν παρὰ σφᾶς τήν τε αὐλητρίδα ὑπολαβοῦσαν καὶ
ἄλλους τινὰς τῶν ἀκολούθῶν.

Alcib. 4. 14. ὑπὸ τῶν πρὸς χάριν ἘΞομιλούντων. *Mirror* unde
molesta et importuna praepositio irrepserit, nam πρὸς χάριν
ὀμιλεῖν omnibus Graecis est in ore.

Alcib. 4. 18. *Alcibiades familiaritatem cum Socrate coniuncti λόγων ἀκούσας οὐχ ἠδονὴν ἀνδρῶν ἐραστοῦ θηρεύοντος οὐδὲ Φιλημάτων καὶ ψεύσεως προσαιτοῦντος.* Verbum προσαιτεῖν emendicasse non illepide in ea re positum cum accusativo coniungitur: itaque legendum Φιλήματα καὶ ψεύσεις προσαιτοῦντος.

Alcib. 5. 17. ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ τελεῶναι ἐξηγορήθησαν. Plutarchus sedulo vitans vocalium concursum usus est verbo quo solet Διηγορήθησαν, ut in *Coriol.* 13. 12. τῆς δὲ βουλής διατρομεύμενης. et in *Catone minore* 16. 32. ἀπήλθε σιωπῇ διηγορημένους. et passim alibi.

Confusa δι et ἐξ saepe notavimus.

Post pauca: ὁ δ' Ἀλκιβιάδης οὐκ εἶα λαβεῖν ἔλαττον τάλαντον· διδόντων δὲ [τὸ τάλαντον] ἐκέλευσεν ἀποσῆναι λαβόντα. Supervacuum τὸ τάλαντον vel auris arguit eximi oportere.

Alcib. 6. 13. ὑποψίαν τοιαύτην δίδωσιν. Usus loquendi requirit ἔνδιδωσιν. Plato *de Legg.* pag. 887 e. ὡς ὅτι μάστιγα ἔντων καὶ οὐδαμῆ ὑποψίαν ἐνδιδόντων ὡς οὐκ εἰσὶ θεοί. Demosthenes pag. 1407. 2. τοῦ μὲν συνεξαμαρτάνειν τισὶν οὐδ' ὑποψίαν ἐνδοῦς τοῖς ἄλλοις.

Alcib. 6. 15. *Alcibiadem οἱ διεφθείροντες ἐνέβαλλον οὐ καθ' ὄραν εἰς μεγαλοπραγμοσύνην [ἀναπειθόντες] ὡς — ἀμαυρώσοντα τοὺς ἄλλους στρατηγούς καὶ δημαγωγούς εὐθύς.* Ubi ἀναπειθόντες expunxeris recte et ordine procedet oratio. Nunc enim soloeca est verborum compositio ἀναπειθόντες ὡς ἀμαυρώσοντα.

Alcibiad. 7. 8. *Periclem visiti Alcibiades, πυθόμενος δὲ μὴ σχολάζειν ἀλλὰ σκοπεῖν καθ' ἑαυτὸν ὅπως ἀποδώσει λόγον Ἀθηναίοις, ἀπιὼν εἶτα (ἔφη) βέλτιον οὐκ ἦν σκοπεῖν αὐτὸν ὅπως εὖ ἀποδώσει [λόγον Ἀθηναίοις];* Quis tandem, in quo est aliqua scribendi facultas, verba prorsus inutilia et aurem laedentia pueriliter sic iterasset?

Ipsa historiola a recentioribus ficta videtur. An putas haec Alcibiadem ex Periclis ianitore audivisse? et nemo alius, si quis ianuam pulsasset, dicere poterat: οὐ σχολῆ αὐτῷ.

In talibus Plutarchus raro solet dubitandi salubritatem adhibere et quae inter se pugnent aut cum rei natura non congruant animadvertere. Scribit in vicinia 7. 11. *Alcibiades in expeditione ad Potidaeam* Σωκράτη σύσκηνον εἶχε καὶ παρασάτην ἐν τοῖς ἀγῶσιν. Sed non cogitavit Alcibiadem principem iuventutis ἰκπεῦσαι, Socratem tenuem ac pauperculum hominem ὀπλιτεῦσαι, nec fieri posse ut sit ὁ ἰκπεύς τῷ ὀπλίτῃ παρασάτης in acie et proelio. Nihil huiusmodi de ea re narrat Alcibiades ipse apud Platonem in *Symposio* pag. 220 d. quem in caeteris sequitur.

Caeterum quod scribit: ἔτι δὲ μειράκιον ὦν ἐστρατεύσατο τὴν εἰς Ποτιδαίαν στρατείαν verissimum est. Pugnatum est ad Potidaeam anno 432 et Alcibiades *annorum septemdecim* primum stipendium faciebat. Omnia enim suadent ut credam eum anno 449 esse natum biennio ante quam pater Clinias in proelio ad Coroneam cecidit relicto Alcibiade cum fratre Clinia (uno anno) minore. Clades ad Delium accepta et trepida Atheniensium fuga incidit in annum 424, unde Plutarchus addit: καὶ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐπράχθη.

Alcib. 10. 10. μεγάλας δ' αὐτῷ κλισιάδας ἐπὶ τὴν πολιτείαν ἀνοίγοντος τοῦ τε γένους καὶ τοῦ πλούτου. Amat hoc loquendi genus Plutarchus, ut in Comparat. Aristidis et Catonis 2. 14: μεγάλας ἐπ' Ἀντιόχον Ῥωμαίοις ἀναπετάσας κλισιάδας. et in libro *de Iside et Osiride* pag. 360 a. μεγάλας μὲν τῷ ἀθέρῳ λεῶν κλισιάδας ἀνοίγοντας, ad quem locum plurima collegit undique Wyttenbachius, sed omisit eum ipsum, unde Plutarchus et caeteri id sumserant, nempe Herodotum IX. 9. μεγάλαι κλισιάδες ἀναπεπτέονται ἐς τὴν Πελοπόννησον τῷ Πέρσῃ.

Alcib. 12. 1. τοῦτο τὸ λαμπρὸν ἐπιφανέστερον ἔποίησεν ἢ τῶν πόλεων φιλοτιμία. Addenda vocula est in tali re addi solita: ἐπιφανέστερον ἔτι ἐποίησεν. Vides cur ἔτι exciderit.

Alcib. 12. 15. λόγος Ἰσοκράτει γέγραπται περὶ τοῦ ζεύγους. Habebat Plutarchus orationem Isocrateam eodem modo mutilatam et inscriptam ac nunc habemus. Prima pars aut olim perierat aut numquam fuit in lucem edita. Itaque ne hoc quidem

scimus quo crimine Tisias Alcibiadis filium patre dudum mortuo in iudicium adduxerit: hoc tantum scimus quod reus dicit pag. 356 *d.* *νυνὶ πέντε ταλάντων Φεύγω δίκην.* Titulus περι τοῦ ζεύγους ex primo orationis versiculo sumtus est et nusquam alibi τὸ ζεύγος memoratur. Videmus autem hunc ipsum titulum Plutarchi aetate orationi inscriptum fuisse. Athenaeus quoque pag. 215 *e.* laudat Isocratem ἐν τῷ περι ζεύγους.

Alcibiad. 13. 27. (*Alcibiades*) διαλεχθεῖς πρὸς τὸν Νικίαν κατὰ τοῦ Ὑπερβόλου τὴν ὀσρακοφορίαν ἔτρεψεν. Pro κατὰ τοῦ Ὑπερβόλου in omnibus libris est τῷ ὑπερβόλῳ κάτω, in quo quid lateat neque Madvigius reperire potuit et ego diu frustra quaesivi.

Alcib. 13. 34. Plato Comicus:

καίτοι πέπραχε τῶν τρόπων μὲν ἄξια,
αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν σιγμάτων ἀνάξια,
οὐ γὰρ τοιούτων εἶνεκ' ὀσραχ' εὐρέθη.

Athenienses eo sensu πέπραγε dicebant et οὔνεκα, non εἵνεκα, quod Homericum est.

Alcib. 14. 3. πρόξενος μὲν γὰρ ἦν ὁ Ἀλκιβιάδης τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς ἀλόντας αὐτῶν περι Πύλον [ἄνδρας] ἐθεράπευσεν. Additur stultissime ἄνδρας quasi et mulieres esse potuissent, idque emblemata maxime importuno loco insertum est.

Alcib. 14. 11. (*Alcibiades*) Ἀργείους αἰσθανόμενος μίσει καὶ ΦΟΒΩΙ τῶν Σπαρτιατῶν ζητοῦντας ἀποσροφῆν. Pro φόβῳ in libris est φθόνῳ, sed et rei natura et Plutarchi usus φόβῳ verum esse declarant, ut in *Romulo* 8. 32. ἐξέθεον οὐκ ὀλίγοι τῶν πολιτῶν μίσει καὶ φόβῳ τοῦ Αἰμιλίου. In vita *Coriolani* 3. 6. (*Tarquinius*) πλείοι Λατίνων — συγκατῆγον ἐπὶ τὴν Ῥώμην οὐκ ἐκείνῳ χαριζόμενοι μᾶλλον ἢ φόβῳ τὰ Ῥωμαίων αὐξόμενα καὶ φθόνῳ καταβάλλοντες, vetus est dittographia, φόβῳ in textu, φθόνῳ in margine. Legendum arbitror ἢ ΦΘΟΝΩΙ τὰ Ῥωμαίων et καὶ φθόνῳ expungendum.

Alcib. 14. 24. *criminator Alcibiades Niciam ὅτι ἐκείνους μὲν (Lacedaemonios) οὐκ ἔπεισε φίλος ὢν Βοιωτοῖς μὴ συνόμνυσθαι μηδὲ*

Κορινθίοις, Ἀθηναίους δὲ κωλύειν τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων Φίλον εἶναι καὶ σύμμαχον εἰ μὴ δόξειε Λακεδαιμονίοις. Primum cum Reiskio κωλύει scribendum, deinde quaerendum quid exciderit unde pendeat τὸν βουλόμενον Φίλον εἶναι. Perspicuum enim est desiderari verbum significans *recipere in societatem et amicitiam*. *Nicias, inquit, quominus Spartani cum Boeotis societatem coniungerent prohibere non potuit, sed Athenienses prohibet quo minus recipiant eos, qui ipsis socii et amici esse velint.* Spartanos Nicias novos socios sibi parare coactus est pati, sed Athenienses idem facere non patitur. Periiit igitur post κωλύει aliquid in hanc sententiam κωλύει προσίσθαι, κωλύει προσδέχσθαι, aut aliquid huiusmodi.

Alcib. 14. 40. εἰ βούλεσθε χρῆσθαι μετριοῖς Ἀθηναίοις. Excidit articulus prorsus necessarius μετριοῖς τοῖς Ἀθηναίοις, nam qua de causa dicitur μέτριοι ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι, eadem dicendum χρῆσθαι μετριοῖς τοῖς Ἀθηναίοις. cf. vitam *Timoleontis* 1. 24. ἀνδρῶν οὐ μόνον ταῖς αἰρέσεσιν ἀλλὰ καὶ ταῖς τύχαις ἀγαθαῖς κεχρημένων.

Alcib. 15 11. ἐπέθεντο καταλύειν ἐν Ἄργει τὸν δῆμον οἱ χίλιοι καὶ τὴν πόλιν ὑπήκοον ποιεῖν. Λακεδαιμόνιοι δὲ παραγενόμενοι κατέλυσαν τὴν δημοκρατίαν. Non intelligitur ὑπήκοον ποιεῖν nisi additur, quibus civitatem ὑπήκοον ποιεῖν voluerint. Legendum: ὑπήκοον ποιεῖν Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ παραγενόμενοι κτῆ. cf. vitam *Pelopidae* 5. 10. πρὸς τὸ Λακεδαιμονίων ὑπήκοον ἀρμόσασθαι τὴν πολιτείαν.

Alcib. 15. 22. καταπιϋνται ὑμᾶς Ἀθηναῖοι, exemta literula scribendum καταπιϋνται. et post pauca: ὀμνύουσι γὰρ ὄροις χρῆσθαι pro χρήσθαι.

Alcib. 16. 16. in versiculis Aristophanis:

μάλις μὲν λέοντα μὴ ἔν πόλει τρέφειν·

ἦν δ' ἐκτρέφῃ τις τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.

unice veram lectionem servat Codex Ravennas Aristophanis in *Ranis* vs. 1445 et 1452 ἦν δ' ἐκτρέφῃ τις. Recte enim dicitur τρέφειν ἵππους, κύνας, λέοντα, παράσιτον τρέφειν, non ἐκτρέφειν.

Alcibiad. 16. 36. Τίμων ὁ μισάνθρωπος εὐημερήσαντα τὸν

Ἄλκιβιάδην καὶ προπεμπόμενον ἌΠΟ τῆς ἐκκλησίας οὐ παρῆλθεν. Leg. Ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας. *Tota concio Alcibiadem prosequebatur.* Σαεπε ἢ ἐκκλησία eo sensu ponitur.

Sequitur „*alii ridebant, alii conuiciabantur, ἐνίους δὲ καὶ πάνυ τὸ λεχθὲν ἐπέσρεψεν.*” Vera lectio est in Codice C. ἐπέσρεψεν.

Alcib. 19. 4. ἔλεγον δὲ Θεόδωρον μὲν τινα δρᾶν τὰ τοῦ κήρυκος, Πολυτίωνα (leg. Πουλυτίωνα) δὲ τὰ τοῦ δαδούχου, τὰ δὲ τοῦ ἱεροφάντου τὸν Ἄλκιβιάδην, τοὺς δ' ἄλλους ἐταίρους παρεῖναι καὶ μυεῖσθαι μύσας προσαγορευομένους· ταῦτα γὰρ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ γέγραπται Θεσσαλοῦ τοῦ Κίμωνος εἰσαγγεῖλαντος Ἄλκιβιάδην ἀσεβεῖν περὶ τῷ θεῷ. Ipsa Thessali εἰσαγγελία ex Crateri ψηφίσμασιν (ut alibi ostendimus) descripta apud Plutarchum 22. 19. declarat legendum esse: τοὺς δ' ἄλλους ἐταίρους παρεῖναι μύσας προσαγορευομένους καὶ ἐπόπτας. ταῦτα γὰρ κτέ.

Alcib. 19. 26. supple: ἡθροισμένης (τῆς) στρατιᾶς καὶ τῶν συμμάχων. et post pauca: ἀλλὰ νῦν μὲν ἀγαθῇ τύχῃ ΠΛΕΙτω pro πλεέτω. Graeculi dicebant πλέεις, πλέει, πλεέτω, quae Veteres contrahebant. Vide Phrynichum pag. 220.

Alcibiad. 20. 19. ὁ δὲ τῇ πρὸς ἐκεῖνον ὀργῇ ΠΑΡΑΠεσῶν — χαλεπωτέροις αὐτοῖς ἐχρήσατο. In tali re constanter omnes dicebant ΠΕΡΙΠεσῶν.

Alcib. 20. 24. in fragmento Phrynichi:

ὦ φίλταθ' Ἐρμῆ καὶ Φυλάττου μὴ πεσῶν
αὐτὸν παρακρούση καὶ παράσχης διαβολὴν
ἐτέρῳ Διοκλεῖδα βουλομένῳ κακόν τι δρᾶν.

legendum videtur σαυτὸν περικρούσης, quod ferme idem est atque περικόψης. Παρακρούεσθαι est ἐξπαταῖν, Φενακίζειν, quod a Phrynichi sententia penitus abhorret.

Alcib. 21. 27. ὁ δῆμος — ἀπέσειλε τὴν Σαλαμινίαν πρὸς αὐτόν. Aut scribae error est aut Plutarchi, namque ἐπ' αὐτόν scriptum oportuit *ad eum arcessendum*. Sequitur enim Plutarchus Thucydidem VI. 53. καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν [ναῦν] ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἤκουσαν ἘΠΙ τε τὸν Ἄλκιβιάδην [ὡς κελεύοντα ἀποπλεῖν. dele ineptum emblemata] ἐς ἀπολογίαὺν ὧν ἢ πόλις ἐνε-

κάλει καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν. Optime vertit Cornelius Nepos in *Alcib.* 4. „*triremem, quae ad eum erat deportandum missa conscendit.*”

Alcib. 22. 8. περὶ δὲ τῆς ψυχῆς τῆς ἐμῆς οὐδὲ τῆ μητρὶ (πισεύω) μήπως ἀγνοήσασα τὴν μέλαιναν ἀντὶ τῆς λευκῆς ἘΠενέγκῃ ψῆφον. Deleta praepositione scribendum Ἐνέγκῃ ψῆφον. namque ψῆφον φέρειν (et τίθεσθαι) de iudiciis dicitur *ferre sententiam*, ἐπιφέρειν ψῆφον est *populum in suffragium mittere*.

Alcib. 22. 10. Alcibiades ἀκούσας ὅτι θάνατον αὐτοῦ κατέγνωκεν ἢ πόλις „Ἄλλ' ἐγὼ (εἶπεν) δεῖξω αὐτοῖς ὅτι ζῶ”. Vera lectio est ἘΤΙ ΖΩΝ, ut aliis locis emendate scribitur.

In sqq. Plutarchus servavit ipsam *εἰσαγγελίαν* Cimonis, filii Thessali in Alcibiadem, descriptam (ut alibi ostendimus) ἐκ τῶν Κρατέρου ψηφισμάτων et in hunc modum emendandam: ἀδικεῖν περὶ τῷ θεῷ [τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Κόρην]. nihil erat Thessali et Alcibiadis aequalibus eo fatuo additamento opus. Deinde corrigendum δεικνύντα et οἶανπερ Ὁ ἱεροφάντης ἔχων δεικνύσῃ τὰ ἱερά et Πουλυτίωνα et Θεόδωρον Φηγαῖᾶ, pro δεικνύοντα — ὁ omissum est, δεικνύει, Φηγέα.

Alcib. 22. 24. Athenienses quum Alcibiadem absentem capitis damnassent bonis publicatis ἔτι καταρᾶσθαι προσεψηφίσαντο πάντας ἱερεῖς καὶ ἱερείας, ὧν μίαν Φασὶ Θεανὴ τὴν Μένωνος Ἀγρᾶτ-λῆθεν ἀντειπεῖν πρὸς τὸ ψήφισμα φάσκουσαν εὐχῶν οὐ καταρῶν ἰέρειαν γεγονέναι. Vera nominis forma est Ἀγρᾶτ-λῆθεν, namque Grammaticorum testimonia Inscriptionum fide confirmantur.

Praeclara haec est optimae sacrorum antistitis sententia, cuius exemplum utinam sacerdotes nostri sequi voluissent!

Alcib. 23. 35. ἐν γοῦν τῆ Λακεδαίμονι πρὸς τὰ ἔξωθεν ἦν εἰπεῖν. „οὐ παῖς Ἀχιλλέως ἀλλ' ἐκεῖνος εἶη ἂν αὐτὸς οἶον Λυκοῦργος ἐπαίδευσεν”. Est in his verbis lacuna sic partim explenda: ἦν εἰπεῖν.

οὐ παῖς Ἀχιλλέως ἀλλ' ἐκεῖνος (αὐτὸς εἶ).

*** ἐκεῖνος) εἶη ἂν αὐτός. cf. Plutarchum *de adulate* *et amico* pag. 51 c. ὕγρὸς ὦν μεταβάλλεσθαι καὶ πιθανὸς ἐπὶ τὰς ἐξομοιώσεις ὡς εἶπεῖν·

οὐ παῖς Ἀχιλλέως ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτὸς εἶ.

Scribae oculus a priore ἐκεῖνος ad posterius aberravit. Reliquam lacunam explebit fortasse alius.

Alcib. 23. 39. *Alcibiades* Τίμαιαν τὴν Ἄγιδος γυναῖκα τοῦ βασιλέως — οὕτω διέφθειρεν ὡσεὶ καὶ κύειν ἐξ Ἀλκιβιάδου [καὶ] μὴ ἀρνεῖσθαι. Expuncta copula Plutarchi manus restituetur, qui non impudicitiam adeo reginae sed impudentiam notavit. Fecerunt et aliae Spartanae item bonae. Hesychius v. Λακωνικὸν τρόπον: τὸ περαίνειν [καὶ παιδερασεῖν τὸ del. cf. Photius in v.] παρέχειν ἑαυτὰς τοῖς ξένοις. ἤκιστα γὰρ φυλάττουσι Λάκωνες τὰς γυναῖκας. sed non fatebantur dedecus, ut Timaea.

Quod Plutarchus de Alcibiade addit: ὁ δ' ἐντροφῶν ἔλεγεν οὐχ ὕβρει τοῦτο πράττειν — ἀλλ' ὅπως Λακεδαιμονίων βασιλεύουσιν οἱ ἐξ αὐτοῦ γεγονότες, fieri non potest ut id Alcibiades sobrius dixerit. Sed est omnino ea fabula πλάσμα Δούριδος τοῦ Σαμίου, ut apparet e vita *Agesilai* cap. 3.

Quam sit levis ac futilis Duris Ἀλκιβιάδου φάσκων ἀπόγονος εἶναι (in vita *Periclis* cap. 32) nemo melius sciebat quam Plutarchus, qui in vita *Periclis* cap. 28. scripsit: Δούρις οὐδ' ὅπου μηδὲν αὐτῷ πρόσεσιν ἴδιον πάθος εἰώθως κρατεῖν τὴν διήγησιν ἐπὶ τῆς ἀληθείας. et tamen Duridis testimonia cum Thucydideis componit.

Alcib. 27. 4. ὤφειτο δεῖν μὴ κενῶς χερσὶ μηδ' ἀπρακτοῖς — κατελθεῖν. Verissime Reiskius ἀπρακτοῦ, quoniam aliquis ipse ἀπρακτος (*re infecta*) redire dicitur, non eius manus. Sed certa emendatio non est recepta.

Alcib. 28. 20. τοὺς μὲν στρατηγούς ἐκέλευσεν ἡσύχῃ πλέοντας ὑπολείπεσθαι, αὐτὸς δὲ κτέ. Alcibiades et ipse erat στρατηγός: itaque emendandum: τοὺς μὲν στρατηγούς.

Alcib. 28. 37. in epistola Laconica: ἔρρει τὰ καλὰ. — ἀπορίομες τί χρὴ δρᾶν. Praeclare emendavit Theodorus Bergkiius

ἔρρει τὰ κᾶλα, sic enim Spartani contemptim *naves* aut *classem* appellabant. Vide ad Xenophontis *Hellenica* I. 1. 23.

Praeterea scribe: ἀποριῶμες ὄ, τι χρῆ δρῆν.

Alcib. 29. 20. ἀκούσας ὅτι τὴν λείαν πᾶσαν — εἰς ΒιθυνΟΥC ἔΚτιθένται. Quia in simili re *in tuto collocare* constanter dicitur ἽΠεκτίθεσθαι, etiam nunc εἰς Βιθυνούς ἽΠεκτίθενται legendum est.

Alcib. 30. 22. *Alcibiades* ἐκέλευσεν ἕνα τῶν παρόντων ἀνειπεῖν Σηλυβριανοῖς Ἴ�θηναίους ἐναντία ὄπλα μὴ τίθεσθαι. Leg. ἐναντία ΤΑ ὄπλα μὴ τίθεσθαι. Dionysio Halicarnassensi pag. 1861. reddidimus: εἰ δέ τινες ἐναντία θήσονται σφίσι ΤΑ ὄπλα, ubi plura collegimus in *Observati.* pag. 12.

Alcib. 32. 25. πολὺ δὲ καὶ δάκρυον τῷ χαίροντι τῆς πόλεως ἀνεκέκρατο. Neque πολὺ δάκρυον Graece dicitur neque *nulla lachryma* Latine. Emenda igitur: πολὺ δὲ καὶ ΤΟ δακρῦον τῷ χαίροντι ἀνεκέκρατο. Saepissime sic dicitur τὸ δεδιός (Thucyd. I. 36. qui opponit τὸ θαρσοῦν), τὸ φοβούμενον, τὸ λυπούμενον, τὸ ἠδόμενον, τὸ χαῖρον et multa similia. Plutarchus *non posse suaviter vixi* cet. pag. 1089 e. ex Epicuro: τὸ μὲν ἠδόμενον τῆς σαρκὸς τῷ χαίροντι τῆς ψυχῆς ὑπερείδοντες, αὐθις δ' ἐκ τοῦ χαίροντος εἰς τὸ ἠδόμενον τῆ ἐλπίδι τελευτῶντες.

Alcib. 32. 33. οὐ μόνον [γε] τῆς θαλάττης τὸ κράτος ἀποδέδωκεν, ἀλλὰ καὶ πεζῇ νικῶσαν ἀποδείκνυσι πανταχοῦ τοὺς πολέμους. Potuitne ineptius quam h. l. γε interponi?

Alcib. 33. 7. in Critiae elegia:

σφραγίς δ' ἡμετέρῃς γλώσσης ἐπὶ τοῖσδεσι κεῖται.

scrib. ἡμετέρῃς, nam Critias in hoc carmine ἀττικίζει. Si Ionica dialecto uti voluisset non σφραγίς sed σφρηγίς dixisset. Ornate sic Critias dixit pro γέγραπται δ' ἐν τῷ ψηφίσματι ὅτι ΚΡΙΤΙΑC ΕΙΠΕΝ.

Alcib. 33. 18. *quum Alcibiadem idem illi Eumolpidae, qui cum devoverant rursus resecreare sunt coacti* Θεόδωρος ὁ ἱεροφάντης

„Ἄλλ' ἐγώ, εἶπεν, οὐδὲ κατηρασάμην αὐτῷ κακὸν οὐδὲν εἰ μὴδὲν ἀδικεῖ τὴν πόλιν". Mendum est in ἀδικεῖ, quia de praeteritis, non de praesentibus, haec dicuntur. Ergo reponendum εἰ μὴδὲν Ἠδίκει, εἰ ἐστὶ ἰπποκίους.

Alcib. 34. 6. ὅθεν ἐν ταῖς μάλισα τῶν ἀποφράδων τὴν ἡμέραν ταύτην [ἄπρακτον] Ἀθηναῖοι νομίζουσιν. Vitiosa et inepta haec verborum compositio est. Scripsisse Plutarchum arbitror ἐν ταῖς μάλις ἀποφράδα expuncto ἄπρακτον, quod olim nescio quis ad ἀποφράδων annotavit in margine. Quid notius quam ἀποφράς ἡμέρα (*dies nefastus et ater*) vel e Luciani libello περὶ τῆς ἀποφράδος. Neque est τῶν ἀποφράδων alia magis, alia minus ἄπρακτος, ut μάλισα ἄπρακτος dici possit. Omnes sunt perinde ἀργαί.

Alcib. 34. 36. *plebecula adhortatur Alcibiadem ὅπως τοῦ φθίνου κρείττων γενόμενος — ὡς ἂν πράξῃ καὶ χρησθήται τοῖς λογισμοῖς μὴ δεδιῶς τοὺς συκοφάντας.* Pro verbis sensu vacuis suspicor a Plutarcho sic esse scriptum: ὅπως — Ἔως ἂν ΠΑΡΑΪΧΗΧΗ χρησθῆται τοῖς λογισμοῖς *dum esset occasio.*

Παρασχόν eodem sensu legitur in T. Flaminio 13. 4. ἐλεῖν παρασχόν οὐκ ἐβελήσας, ubi in libris est παρασχών sine sensu, παρέχον et καλῶς παρασχόν veteribus trita sunt.

Alcib. 35. 7. ἀλλὰ τοῦτο τῶν ΚΟΙΝῶν ἐγκλημάτων πρῶτον ὑπῆρξε κατ' αὐτοῦ τοῖς ἐχθροῖς. Sintenis: „τῶν ΚΑΙΝΩΝ *perperam quidam.*" Si pro *perperam* dixisset *rectissime*, melius iudicasset. Abolitis enim in reditu veteribus in Alcibiadem criminibus nunc *nova* subnascuntur, quorum primum erat insula Andros frustra bello petita. Quae sint in tali re *companyia* crimina (κοινὰ ἐγκλήματα), ubi imperator solus peccasset, difficile dictu est.

Alcib. 35. 8. ἔοικε δ', εἴ τις ἄλλος, ὑπὸ τῆς αὐτοῦ δόξης καταλυθῆναι καὶ Ἀλκιβιάδης. Μεγάλη γὰρ οὔσα καὶ τόλμης καὶ συνέσεως [γέμουσα] ἀφ' ᾧ κατάρθρωσεν ὑποπτον αὐτοῦ τὸ ἐλλείπον — παρείχεν. Inseruit nescio quis, qui locum non intellexerat, de suo γέμουσα. Ridicula est gloria συνέσεως γέμουσα:

sed ut dicitur *μεγάλην εἶχεν ὁ Ἀλκιβιάδης δόξαν τόλμης καὶ συνέσεως*, sic etiam *μεγάλη ἦν περὶ αὐτὸν τόλμης καὶ συνέσεως δόξα*. Comparandus cum his Cornelius Nepos in *Alcib.* 7. „*huic maxime putatus malo fuisse nimiam opinione[m] ingenii atque virtutis*, id est τὴν δόξαν συνέσεως τε καὶ ἀνδρείας.

Alcib. 35. 16. οὐχ ὑπολογιζόμενοι τὴν ἀχρηματίαν Ἄφ' ἧς — ἠνγκάζετο — μισθοὺς καὶ τροφὰς πορίζειν. Turpe mendum pro ὑφ' ἧς.

C. G. COBET.

Phrynichus in Bekk. Anecd. pag. 11. 1. docet ἀπέδραμεν dicendum *τετρασυλλάβως* (id est non ἀπεδράσαμεν, ut Graeculi solebant) καὶ ἀπέδρατε καὶ ἀπέδραν βραχείας τῆς τοῦ ἀπέδραν ἐσχάτης συλλαβῆς. Tritissima haec tum vulgo ignorabantur dicebantque ἀπεδράσαμεν ἀπέδρων, prorsus barbare. Phrynichus ipse fallitur in ἀπέδραν ultima brevi. Semel legitur in Sophoclis *Aiace*:

ἀλλ' ὅτε γὰρ δὴ τὸ σὸν ὄμμ' ἀπέδραν.

Ὀμηρικῶς ut ἔβαν, ἔσαν, sed caeteri omnes ἀπέδρασαν dicebant.

Subrisimus aliquando ad Theologorum errores, qui ἐσθίειν et Φαγεῖν, ὄραν et ἰδεῖν significatione diversa esse opinabantur. In errorem non minus pudendum incidit magister nescio quis, qui in Bekk. Anecd. pag. 359. 6. sedulo docet quid inter αἰσθάνεσθαι et αἰσθέσθαι intersit: hoc enim esse ὑπονοεῖν τι, illud ἀκριβῶς εἰδέναι τι. O hominem imperitum et impudentem! Incredibilis est in Graeculis inscitia sermonis veteris: ne aoristum αἰσθέσθαι quidem noverant et vel sic tamen eos graviter praecepta dare videmus.

C. G. C.

AD TIBULLUM.

I.

Albi Tibulli Equitis Romani carmina, quatuor libris ad nostram aetatem propagata, a diversis auctoribus esse profecta nemo hodie est, qui in dubium vocet: tertius liber dictionem Tibullianam imitatur sed ingenio, suavitate, inveniendi facultate inferior ne ipse quidem Tibulli nomen diserte memorat, sed Lygdami opus esse se profitetur (III. 2. 29) et post Ovidii Tristia confectus est (III. 5. 17 coll. Trist. IV. 10. 6); quartum qui paene totum explet Panegyricus Messallae tantam prodi ingenii imbecillitatem et rerum ignorantiam, ut mirere esse etiamnunc paucos, qui iuveni quidem, sed bono tamen poetae vindicare audeant; epistolia huic adiecta a Tibulliano genere, quod ex primo et secundo libro cognovimus, diversa a Sulpicia scripta sunt Messallae consobrina ¹⁾ nepti ²⁾ eius Servii Sulpicii IC., qui in legatione ad Antonium suscepta mortuus a Cicerone egregio celebratus est praeconio. Quae cum ita sint, apparet, illum, qui primus tres quatuorve ³⁾ libros coniunctos

1) Hieron. adv. Iov. I. 46. Vall: „Valeria, Messallarum soror, amisso Servio, viro nulli volebat nubere”. cf. Haupt, Hermes V. 33.

2) Non *filia*, siquidem Servii Sulpicii nobilis IC. filius anno 63, quo Cicero pro Murena dixit, adolescens erat; eius soror non potuit Messalla aetate minor esse (cf. IV. 8. 5).

3) Nostri MSS. tertium quartumque librum coniungunt teste Baehrensis Tib. Bl. S. 49; in Vossiano O. 59 quoque quarti libri inscriptio deest. Diligentius de tempore et ratione collectionis B. post Lachmannum et Haasium exponit p. 47, sqq.

ediderit, parum sollicitum de vero singulorum carminum auctore, quaecunque Tibulli ingenium referre et Messallae res illustrare viderentur in syllogem recepisse, nec valde miraremur si, cum nihil omnino, quod Tibulli videretur, interire vellet, passim in iis carminibus, quae sine dubio Tibulli essent, quaedam inseruisset ex chartis poetae, quae ipse tanquam prima conamina consulto omisisset aut in aliud tempus reservasset. Inveniuntur certe in genuinis carminibus, veluti II. 5 partes quaedam, quae sunt sine dubio Tibulli sed loco, quem tenent, alienae. Sed praeterea saepe nexus desideratur, sententiae semel enuntiatae post aliquot versus paucis mutatis repetuntur, „transitus” iustus omissus. Ex his quid debeatur ipsi poetae liberiore ordine uso, quid collectionis editori etsi saepe dubii haeremus, quaedam tamen sic comparata sunt, ut bono poetae excidere non potuerint, in quibus tamen veri ordinis restituendi conatus saepe frustra est; quem ubi suscipiunt editores, vix duos de uno carmine inter se consentientes invenies. Saepe aliquid hiare et iustam sententiarum consecutionem deesse sentiunt omnes, ad transponendum vero ubi transitur, in diversa abeunt. Veluti in libri primi carmine quarto aliquid esse luxati statuerunt MURETUS, SCALIGER, RITSCHL¹⁾ et qui nuper Tibullum novis subsidiis instructus edidit A. BAEHRENS²⁾. Rogatus a poeta Priapus, quibus artibus, ipse turpis, pueros capiat, respondet: „cave te puerorum committere turbae, nam habent omnes cur iure amentur; — sed ne te capiant taedia, si puer primo forte negabit” (v. 9—14). Hoc loco is qui rogat, quo modo allicere possit, monetur ne omnino amet. Atque hoc recte, modo sequeretur: nam cum amore innumera mala iuncta sunt. Sed non recte adduntur ea, quae nunc leguntur: nam pueri omnes amabiles sunt. Amori puerorum, inquit Priapus, ne indulseris, nam quisque puer te alliciet. Hoc ineptum. Video

1) *Ueber Tibull's vierte Elegie des ersten Buchs. Gelesen in der Sitzung der Kön. Sächs. Societät der Wissenschaften am 26 Mai 1866.*

2) *Albii Tibulli Elegiarum libri duo. Accedunt Pseudotibulliana. Rec. Aemilius Baehrens Lips. 1878. Bubendey Quaestt. Tibullianae, Bonn. 1864 p. 13 in tradita lectione acquiescit, multum tribuens artificio numerorum a se invento, quo fiat ut nexus inter v. 14 et 15 minus desideretur. Sed non tantum vinculum deest, sed etiam quae antecedunt (9—14); ambigua sunt, quod infra apparebit.*

tamen haec verba, si supplere ea concedatur, admittere aliquam explanationem, vel potius amplius unam; prima haec est: ne turbae te admiscueris puerorum, *nam sic puer tuus ab alio capietur*; altera haec: cura ne ipse parum venustus comparere cum pulcris pueris: ego Priapus, horridus et turpis, capto eo quod *solus* pueri consuetudine utor; tu idem fac. Tertiam etiam possum proponere: ne plures simul amaveris; *unus te capiat*. Mihi postrema interpretatio videtur reliquis anteponenda; sed cum nulla per se damnanda sit (si semel aliquid extrinsecus addendi ius tibi sumseris), apparet poetam ambigue, id est perperam locutum esse, — si modo poeta sic loqui potuit, quod mihi quidem negandum et pernegandum videtur; et negavit optimus quisque interpretum. SCALIGER versus illos alienos a dei persona existimavit, transponens eos post 74, ubi postquam peroravit Priapus, poeta sic pergit:

73. Haec mihi, quae canerem Titio deus edidit ore;

Sed Titium coniux haec meminisse vetat:

9. „O fuge te tenerae puerorum credere turbae,

„Nam causam iusti semper amoris habent.

„Hic placet, angustis quod equum compescit habenis;

„Hic placidam niveo pectore pellit aquam;

„Hic quia fortis adest audacia, cepit, at illi

„Virgineus teneras stat pudor ante genas.”

75. Pareat ille suae: vos me celebrate magistrum,

Quos male habet multa callidus arte puer.

In his versus laudati apte proferuntur a Titii uxore, quae omnino turpem amorem dissuadet. Haec ratio Ritschelio displicuit; ipse dum in reliquis non minora molitur, nostro loco nescio quam poenitentiam bono Priapo adscribens (eine Warnung, die so leichtthin ausgedrückt ist, dass sie fast nur wie ein Seufzer über seine eigene Erfahrungen klingt), censet vinculum, quo haec cum proximis iungantur (jedoch wenn du einmal willst, so vernimm folgende Lehren) in carmine quidem omitti posse, modo post v. 14 ponatur v. 39: Tu puero quodcumque tuo temptare licebit Cedas, rell. Sed quo magis tale consilium a Priapeia licentia alienum est, eo clarius debebat enuntiari. Merito non obsecundavit Baehrens, cum post v. 14 aliquot versus excidisse opinetur, aut pro „Sed ne te capiant” v. 15 legendum proponat:

Sera haec; ne capias, primo si forte negabit,

Taedia.

Mihi prior ratio multum praestare videtur; altera non ferenda, quod prima conamina amoris post „sera haec” ommissa (veluti „optimum quemque tibi concilia” vel simile quid), nec subiectum additum ante *negabit*, quo aegre careas. Admonitio autem, ne quis omnino amori puerorum se tradat a salaci deo aliena est, proinde verba „fuge te tenerae puerorum credere turbae”, si mores Priapi probe tenemus, non possunt aliud significasse quam gregem puerorum fugiendum esse, qui facile amatorem ab uno amasio abstrahant. Eam sententiam superioribus vel pauca verba conciliare poterant, veluti: *unus te capiat; hunc autem omni studio amplectere; sed ne te capiant*, rell.

Traxerunt Scaligeri et Ritschelii mutationes alia non minora; Scaligerus cum loco motis v. 9—14 aliud quid ante „sed” desideraret, adscivit e sequentibus v. 39 et 40; audacior alter non tantum v. 39—56 post 14 traiecit, sed reliquorum hunc ordinem esse statuit 39—56, 71, 72, 21—26, 15—20, 27—38, 73—84, 57—70. Quae pleraque sollerter excogitata esse non nego; sed non satis demonstratum esse puto in vulgari dispositione omnino tolerabilem ordinem sententiarum requiri. V. 21 „nec iurare time” cum superioribus cohaeret sic: nec iurare time, i. e. fidem promitte, ne aeternum amorem spondere recusaris. Per *at* v. 27 ab hac digressionem redit Priapus ad temporis vim, melius puto particula illa usus quam in versibus fit transpositis. V. 57 „heu male nunc artes” subito sane de muneribus sermo est; sed nihilo rectius haec (57—70) collocantur post 84, ubi poeta optat ut *parcat sibi Marathus*, itaque muneribus iam ut eum sibi devinciatur nihil indiget. Denique v. 71 et 72 claudere sane possunt orationem Priapi; cum in superioribus saevitiae mentio fuisset huic *blanditiae* opponuntur, adduntur quae ab omni vehementia aliena sunt (querellae et fletus), significaturque omnino obsequio opus esse, in hoc esse omnia.

Multo impeditior nexus est in el. 6; in qua non tantum turbatus est ordo sententiarum sed repugnantia inter poetae confessionem et consilium; se esse amatorem Deliae ingenue fateatur eius marito, idem ab eo petit ut Deliam *sibi* custodiendam

tradat; laedit coniugem simulque ab eo beneficium petit. Haec repugnantia nullis machinis removeri poterit; neque assentior Baehrensi, quamvis acute et eleganter de argumento carminis exponenti (Tibullische Blätter S. 78), ordinem veruum ab eo commendatum si sequare (15, 16, 21, 22, lacuna, 17—38, 23, 24, 39, sqq.), subtiliter admodum praeparari desiderium Deliae ab ipso poeta servandae (in feinsten Weise wird —); qui prudenter et acute agere vellet, eum de suo amore tacere oportebat, ne ipse suspectus marito esset; nihilque magis cavere quam ut coniugem indignum bona uxore diceret („quid tenera tibi coniuge opus?“); an vero pecuniam credes ei, qui fateatur se aliquando furatum esse, et contendat te possessorem minime illo thesauro indigere? Equidem puto qui tale consilium det aut illudere et ironia uti, aut ipsum mente turbatum consilii inopem esse. Utra ex his sententia mihi vera vel vero propior videatur apparere potest ex iis, quae olim de hoc argumento scripsi. Ea nunc repetere nihil opus. Praestabit ea considerare, quae ad carmen restituendum B. acite excogitavit. Nam ex Ovidio, qui Trist. II. 457, sq. hunc Tibulli locum enarrans haec habet:

Denique ab incauto nimium petit illa marito

Se quoque uti servet, peccet ut illa nihil,
v. 15 legit:

At tu, fallacis coniux incaute puellae

Te quoque servato, peccet ut ille nihil.

Bezieht man (bei Ovid) „se“ auf Tibull, so ist das „nimium petit“ durchaus unerklärlich (Tib. Bl. S. 77). Mihi contra videtur, et fortasse ipsi Baehrensi re iterum considerata; Ovidius enim ipsum Tibullum parum castum fuisse demonstrat, quemadmodum alios, quos commemorat scriptores et poetas et propterea ipsius poetae de suo amore confessionem refert. Iam si iungamus „nimium petit“ cum B. (malim ego „nimium incauto“ iungere), tamen optime haec interpretationem admittunt; Tibullus enim amoris artes melius noverat quam alius quisquam; ab hoc igitur cavere difficile erat et vix postulandum: *nimium*. Ita locus non tantum potest explicari, sed altera interpretatio pugnat cum mente Ovidii, ex qua haec confessionem culpae ipsius Tibulli continere debent: ab incauto petit ut ca-

veat a se, Tibullo, eoque confitetur se illicito amori indulgere. Porro *te quoque servato* pro „observa te ipsum” (nicht allein dein Weib, sondern auch dich selbst bewache und behüte) durum est; et vix recte dictum: „alios serva, cura ne Deliam adeant, abige eos, *te quoque serva*”, in quibus hoc *quoque* male habet. Non iam dicam „serva te ipsum” — *caveto, cura ne quid committas* non esse latinum, aliquid enim dandum est lusui verborum, sed tamen admodum molesta sententia est.

Separavit B. v. 23 et 24 ab 21 et 22:

21 Exhibit quam saepe time, seu visere dicet

Sacra *bonae* maribus non adeunda *deae*.

23 At mihi si credas, illam sequar unus ad aras;

Tunc mihi *non oculis sit timuisse meis*.

Qui vir sacris *bonae deae* intererat, oculis capiebatur. Ut expectari poterat, B. hoc non neglexit; sed post versuum viginti intercapedinem tamen tam clarum esse statuit, vocabulis *oculis timuisse* respici ad sacra *Bonae Deae*, ut ulteriore demonstratione non indigeat. Mihi secus videtur. Itaque quamvis libenter anaphoram, quae ex eius dispositione nascitur (37: „at mihi servandam credas” — 23 „at mihi si credas”, haec enim disticha iuxta collocantur) acciperem, tamen non possum, quoniam ex ea magnum me iudice incommodum nascitur.

Saepe ubi aliena additamenta deprehendimus, non tamen apparet, unde nata sint aut quo transponenda, ac saepe quaeritur, utrum haec „*emblemata*” ab archetypi editore alieno loco inserta sint an numquam a poeta composita eo consilio, ut in carmine in quo nunc leguntur locum invenirent, sed alio pertinerent. Improbandi ratio una est, emendandi multae: uno illo loco ubi nunc leguntur versus aliquot alieni sunt, quo reponas sunt multi. Inde facilius assensum invenies quamdiu negabis, quam ubi reiecta frustula inter se aut cum aliis iunxeris: plerique Peerlkampii acumen mirantur, carmen Gnomicum eiusdem nemo fere probat. Neque tamen propterea parvi faciendum est, si quid alienum esse a loco, quem teneat, certo demonstraveris. Laudo quod in elegia nona resectis aliquot versibus (39—44) carmini integritatem restituit B., sed non mihi persuadet illos versus apte inseri in octava post v. 26. Ac, si quid video, multos habebit editor sibi assentientis, ubi

libri alterius carmen quintum ex quibusdam laciniis male consarcinatum demonstrat. In singulis quibusdam potest dubitari. veluti num v. 19—22 sint poeta indigni, at in summa rei mihi faciendum cum B. videtur, cum dicit v. 23—38 non recte consociari posse cum 39—64, et 65—80, obscuros, perturbatos, ineptos non esse bono poeta dignos.

II.

Non erat propositum libri Bæhrensiani hic censorem agere — si voluissem de sermone latino quaedam monerem — tamen antequam transeo ad locos quosdam singulares religio est tacere de eius in indagandis libris MSS. meritis. Contigit ei ut tres libros MSS. inveniret Italicorum emendationibus immunes: Guelferbytanum, Heynio iam notum sed neglectum, cum Pontani adscriptis annotationibus, quem Puccius olim usurpavit, duos Italicos, Ambrosianum et Vaticanum, A. V, saec. XIV aut ineuntis XV, Lachmannianis igitur vetustiores. Exemplar editionis Plantinianaë, cuius margini Scaliger veteris Cuiaciani adscripserat varietatem, CC notatam, postquam eius ego mentionem feci, iterum iterumque ab aliis consultum est. Excerptorum autem, quae Scal. in exemplari suo litteris V. A. („Vetus Anthologia”) notavit fons inventus est, itemque Friesingensia, quae olim ex Dissenii editione imperfecte nota erant, accuratius excussa, de quibus diligenter egit Ernestus Protzen, Pommeranus in diss. philol. Gryphiswaldiae a° 1869 defensa. Tuto igitur nunc copias Lachmannianas seponere possumus, quamquam in scriptore tam male habito nihil plane neglegendum est, et ne Italicorum quidem coniecturae, elegantes subinde et acute inventae, parvi faciendae. Ceterum ad explendas lacunas nihil novi contulerunt recens inventa, ut appareat fontem omnium nostrorum codicum iam fuisse mutilum, nec absterri nos debere a divinatione multitudine testium.

I. 1. 5. Me mea paupertas vita traducat inerti,

Dum meus assiduo luceat igne focus.

Vita inerti pro olim vulgata lectione *vitae inerti* probarunt

Haupt et Haase, idque confirmatur Guelferbytano et excerptis Par. et Fries. Gravius ulcus latet: potest aliquis leniter traducere aevum, sed nec tempus, nec divitiae, nec paupertas traducunt aliquem. Eberz: möge mich durch ein thatenloses Leben begleiten. Ergo Latinum erit: traducere aliquem amne. Non credo. Fortasse scribendum: „vitae *detrudat* inertī.” Nota sunt illa ad paupertatem, mendicitatem, luctum detrudere aliquem. Ceterum cf. 58 „*segnis inersque vocer*”.

13 Et quodcumque mihi pomum novus educat annus,
Libatum agricolam ponitur ante deum.

Insolens hoc; pars frugum aut fructuum libatur, non quidquid fert ager, postquam inde aliquid libatum est. Non recte puto dici: „*fruges libatae*” pro ea parte frugum, quae libata est; non h. l. fructus omnes libantur sed pars discerpta ex fructibus. Legendum videtur: *libandum* i. e. ut aliquid ex iis libetur. Similiter *veneranda* et *venerata* confusa sunt I. 8. 56.

4—37. Ordo versuum offensionis fuit Scaligero, (qui elegiam sic componit 1—6, 9, 10, 7, 8, 29—32, 35, 36, 11—24, 37—40, 33, 34, 41—50, 25—28, 51—58, II. 71—78, II. 65—70, I. 59—78), Haasio, O. Ribbeck, L. Muellero, Baehrensio, ita tamen, ut inter ipsos de transpositione non conveniret. Vulgaris ordo minimum offensionis habebit, si sic explicetur: postquam quomodo soleat deos agrestes colere dixit poeta, tam clare menti eius obversatur festi quam cogitat celebratio, ut se in ea praesentem fingat; itaque quasi ante imaginem Cereris collocatus deam compellat, venerationisque suae documentum ut perpetuo adsit vovet („*corona spicea*”). Ceres accipiat coronam, Priapi iam imago in hortulo, quem in posterum colam, ponatur; vos quoque Lares non inhonorati abitis sed accipitis dona (non: soletis accipere, sed: nunc a me accipitis). Nunc vos fertis hostiam parvam pro modico agro, quem possideo (25 Dissenius: „iam modico possum contentus vivere in arvo” talis fere fuerit sententia), in quo tamen unice ero beatus (— 32). Vos fures lupique parcite (ita post digressionem 25—32 compellationem continuat), frustra a me quidquam auferre conabimini, nam ego colo deos, eorumque utor favore

(35, 36 qui versus non a superiore diiungi debent). Tum quasi resumens: adsitis, inquit, divi, rel. Equidem certe in illa ad Cererem apostrophe v. 15 nihil agnosco insoliti. Vel sic tamen vereor, ut satisfacere plane hoc interpretationis conamen possit. Breviter dicam quae minus placeant in restitutione a B. proposita: „at vos exiguo pecori — Palem” v. 33—36 cum maiore affectu posita sunt quam ut parenthesi includantur; *donatur* v. 17 ad meum quidem sensum friget; *quae pendeat* v. 16 et *quam circum clamet* v. 23 aptius de uno quodam et certo tempore accipiuntur quam de more et consuetudine. Sed una quaeque restitutio habebit, quae opponi possint. Quod si dixero ego, remotis versibus 11—14, qui fortasse contra poetae consilium inserti hoc loco sint, omnia recte procedere, non sperare audeo, fore ut assensum inveniam. Admodum lubricum est totum hoc genus emendationis. Ceterum quoniam semel in transpositiones incidi, fuit qui v. 3 et 4 collocandos post 50 existimaret.

I. 2. Puccii emendationes quae olim videbantur unde fluxerint nunc optime apparet. Dixerat Lachmannus praeter Scaligerum unum tantum ex superioribus editoribus „libro nostris antiquiore usum videri Franciscum Puccium”; id nunc omni dubitatione maius est (cf. p. XI). Exemplo sint ex hac elegia v. 6: „clauditur et dura ianua *firma* sera”, ubi „*fulta*” Puccius, idem G. (prima manus: *fulcta* sed *c* erasum); 52 (50 Lachm.): „cum libet aestivalis convocat *ore* nives”, sic Puccius et G. cum reliqui habeant *orbe*; 76 „mollis *in* inculta sit mihi somnus humo” G. et Puccius, reliqui *et*. His locis nullum iam dubium esse potest; praeterea v. 44, etsi G. habet *rapido*, solus Puccius *rabido*, tamen recte receptum est alterum. Quamquam etiam sine auctoritate (nam aliquam auctoritatem iam habet Puccius) probandum illud erat. — Minus contra placet *derepere* e Fries. v. 19 receptum: „illa docet (puellam) molli furtim *derepere* lecto” (non simile est I. 8. 59: „et possum media quamvis obrepere nocte” nempe ibi non de puella agitur) nec, quod in omnibus est editionibus, *tum* vel *tunc* v. 79, pro quo G. *nunc*, quod fortasse ex dittographia superioris *neque* (*nec*) natum, qua unum vocabulum interierit veluti, *nam mihi nec plumae*.

rell., cf. sequentia. Sed utique receptam mallet lectionem Guelf. hoc modo: „Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo Prodest? Cum fletu nox vigilanda venit. Nam neque nunc (ne nunc quidem) plumae”, rell. i. e. etiamsi nunc mollissimus lectulus mihi paretur, tamen non possim — infelix cum sim in amore — dormire. Cum quibus apte iunguntur: „num Veneris magnae violavi numina verbo?”

I. 3. 4. „Abstineas avidas, Mors modo nigra, manus” languet illud *modo*, etsi boni libri id habent; deteriorum lectio: „mors precor atra” multo melior est. Sed auctoritati obtemperandum erat. At minus convenit de v. 13: „tamen est deterrita *numquam*, quin fleret” ubi ex deterioribus aequae recipiendum *numquam* erat atque *respueret* („nostras respueretque vias”), quod optime restituit B.

17. Malim:

aut omina dira

Saturni sacra me tenuisse die
quam „omine diro — sacram — diem”. In *omina* (V. *omnia*)
dira consentiunt libri boni, iidem in proximo *sacram diem*,
sed ea mutatio vix est

25 Quidve [mihi prodest] pie dum sacra colis, pureque lavari
Te (memini) et puro secubuisse toro?

Iure in his haeret B., qui coniicit „te, puro et (memini)
sec. t.” Lenior medicina est: „pie dum sacra colis pureque la-
varis, te (memini) puro s. t.” Paulo post v. 29 Delia secundum
Scaligerum dicitur „persolvens noctes ante sacras fores” sedisse;
sed Delia secumbens aliquot noctes, non agebat illas sedens
ante templum Isidis.

37 Nondum caeruleas pinus *conscenderat* undas.

Sic Baehrensium cum secunda manu Guelferbytani, quae sane
exigua auctoritas; non igitur videtur sollicitandum quod reliqui
praebent et vulgo receptum est: *contempserat*; contemnit quoti-
die undas puppis, dum minas maris parvi faciens mare transit.

47. „Non *facinus*, non ira fuit, non bella” vulgo *acies*. Ne hic quidem mutationis necessitatem perspicio; contra v. 50 quid sibi velit *repente* (sc. nunc *sunt*) nemo adhuc satis explicavit. V. 79, Veneris *quae* numina laesit” G. pro *quod*, fortasse recte. In fine elegiae (91): „Tunc mihi — Obvia nudato, Delia, curre pede, Hoc precor” multo significantius est:

Hunc, precor, hunc illum nobis Aurora nitentem
Luciferum roseis candida portet equis.

4. 28. Rigleri praeclaras aliquot emendationes passim commemorat B., quo retulerim quod pro: „non segnis stat remeatque (ita O.) dies” h. l. substituit: „non segni stat remeatve dies”; vere enim iudicat B. prius illud, vel si *remeatve* legatur, minus aptum esse; itaque ex deterioribus adscivit *remanelque*, quod a re palaeographica minus habet commendationis.

44. Quamvis praetexens picea ferrugine caelum
Venturam *indicat nubifer ortus* aquam.

Vulgo: *admittat imbrifer arcus*, sed neque arcus pluvius picea ferrugine caelum praetexit, et *imbrifer* iuxta *venturam aquam* positum abundat, ut iam taceam de metro. Sed pro *imbrifer arcus* non *nubifer ortus* sed cum Heinsio, Balbo, Ritschelio malim *nimbifer Eurus*. Prius vocabulum propius ad MSS. accedit; *ortus* autem cum superiore versu non melius convenit quam *arcus*. Verg. Georg. I. 441, quem locum comparat B. T. Bl. p. 88, sol dicitur „maculis nascentem ortum variare”. (ex parte nube tectus) sed sol ibi se ipsum ex parte tegit: aliud est caelum praetexere picea ferrugine, quod non facit oriens *sol*. Pro *admittat (indicat)* libri: *venturamamiciat*, quod cum in *-miliat* transiisset, alii codd. *venturamannutet* et *venturamannutiat*. Sed ipsum illud *venturamamiciat*, repetita male syllaba *am*, natum ex *venturam cieat*, ut coniecit Scaliger.

65. Pauper ad occultos furtim deducet amicos.

Haeret in his B. et coniecit: „pauper ad hoc cinctos raptim deducet amictus” p. XXIII, conferens Ovid. Am. I. 7. 47, ubi: „tunicam summa deducere turpiter ora ad mediam” significat laniare vestem per iram ad poenas sumendas a summa lacinia

usque ad cingulum, et Stat. Achill. I. 347: „vestesque latentes deducit” i. e. tunicam inferiorem, quae vehementi motu venationis succincta erat et in plicas collecta latebat, explicat, ut rursus defluat ad pedes. Alibi Ovid. Metam. II. 480 „summa vestem deduxit ab ora” de ea dictum est, quae pectus nudat, ut plangat. Cf. Jahn ad i. l. et V. 398, VI. 405. Non quadrant illa in h. l.; nam de nimia festinatione non est quod cogitemus. Communes familiares significantur, ubi secreta posset amori indulgere, ipsum etiam amplecti, aut clandestini Deliae amici, nam ne hoc quidem in Tibullo mirum debet videri. Cf. I. 9. 41, sq. In hoc ipso carmine v. 75 fingit se amoribus Deliae favere.

71. Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus ac crebro prospicit ac refugit,
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus, rell.

Haeret in limine ut adspiciat amicam, et ut lateat *prospicit*, nam qui forte accedant viatores, quod cum fit, aut *refugit*, aut fingit se alio euntem forte constitisse et pergit. Legendum est „aut simulat”.

6. 21. Exhibet quam saepe time, seu visere dicet
Sacra Bonae maribus non adeunda Deae.

Propter grammaticam quidem constructionem non erat statuenda lacuna post hos versus; *seu est vel si*, cf. Prop. III (II) 26. 29 Lachm.: „seu mare per longum mea cogitet ire puella Hanc sequar et fidos una agat aura duos”. Sed fortasse illud *quam saepe* non recte habet et scribendum *quom s.*; tum cum *saepe* exire volet, est quod metuas. *Quam saepe* non est *quoties*.

71. Et si quid peccasse puter, ducarque capillis
Immerito *pronas proripiarque* vias.

Ita fere editur; sed libri: *putat ducorque*, tum *properans* aut *properas*, *proprias*, *pronas*, denique *proripiorque*. Merito hanc stribliginem non fert B.; ipse scribit: „putor, ducatque cap. In medias properans proripiatque vias”. Foedum hoc figmentum poetae, ut Delia ipsa amatorem proripiat per medias vias.

Nec „properans” aptum esse videtur; properat, qui negotiosus est, quem alia urgent. Legendum videtur *pronus*. In *medias*, a Riglero suppeditatum, melius est quam *immerito*, sed nimis a tradita lectione diversum. Fortasse: „Et, si quid peccasse puter, ducterque (Scal.) capillis Imperito pronus per rapiarque (Heins.) vias”.

I. 7. 1. Hunc cecinere *diem* Parcae fatalia nentes
 Stamina non ulli dissoluenda deo,
 Hunc fore, Aquitanas posset qui frangere gentes,
 Quem tremeret forti milite victus Atax.

Leni emendatione pro *diem* legendum *olim* conicit B.; *d* enim et *ol* vix in MSS. diversa. Tamen aegre initio elegiae careo *diei* vocabulo, quod carmen ad diem manifesto celebrandum compositum est, cuius commemoratio est sub finem („At tu, natalis”); redeunte die Messallae natali, quo Galliam Aquitanicam domuerat, haec elegia scripta est. Tamen dies ut dicitur frangere gentes nimis, credo, audaci prosopopoeia dicitur, nec cum placidiore poesi Tibulli convenit. Num pro *qui frangere* — legendum *quo frangere*? Messalla sic per periphrasin quandam ab oraculorum sermone non alienam significatur verbis: (ille) „quem — Atax”. Prius Atax victus est, tum Aquitania tota subacta. — V. 49 „Huc ades *ad cantum*; ludis geniumque choreis Concelebra” pro *et centum* propono. De liberiore ordine (pro *ludis choreisque*) omnia nota.

53. Sic venias hodiernae: tibi dem turis honores
Libem et Mopsopio dulcia mella favo.

Six ex G., pro *liba* — *feram*, optime, ut puto. Sed in priore versu semper haereo; *hodiernae venias* pro: hodie venias non satis defenditur illis, quae ad h. l. allata vidi: Prop. III (II) 15. 2, Lachm.: „lectule deliciis facte beate meis”. Verg. Aen. II. 282: „quibus Hector ab oris exspectate venis?” Hor. Sat. II. 6. 20: „seu Iane lubentius audis”. Pers. Sat. 3. 28: „stemmate quod Tusco ramum millesime ducis, Censoremve tuum vel quod trabeate salutas?” *Hodiernus* numquam sic usurpatum est ut *matutinus*, *nocturnus* et *crastinus*, quae ipsa

quoque pro adverbiiis posita rara sunt. Praeferrem: „sic venias *hodiernae deus, tibi turis,*” rell.

I. 8. 14. „Ansaque compressos colligit arta pedes”

Non mihi persuadet B. praef. p. XV duce Riglero illud *colligit* defendens; pedes natura longiores crepida angustiore compressos recte *colligi* dici non existimo; quaecunque dissita sunt et separata in partes, colliguntur, non quae coarctantur; in iis *compingere, cogere, cogere in breve* apta sunt. Tantum concedo *colligere* quoniam de duobus pedibus sermo sit, ambiguum esse posse, quod in vulgari usu significat: vincere, *συνδένειν*. Quid vero si legamus *corrigit*? i. e. ad optatam gracilitatem et tenuitatem pedes nimis crassos reducit. Suet. Aug. 99: „petito speculo, capillum sibi comi ac malas labentes corrigi praecipit.”

I. 9. 24. Est deus, occultos qui vetat esse dolos.

Ipsa deus tacito permisit *lene* ministro

Ederet ut multo libera verba mero.

Laene G., leve, lena, leva reliqui. Multa excogitata sunt: *lena, saepe, nonne, vela, lora, frena, lingua*. Verba sic collocata sunt ut *tacito ministro* pro dativo haberi debeat, quare olim vulgatum *lena* minus recte se habet, ut iam omittam *lenae* operam in puerorum amoribus non esse. „Deus ministro permisit ut ederet” recte diceretur si ipsi ministro petenti sive volenti aliquid concederetur, quare *saepe* et *nonne* minus placent. Idem fere de *vela, lora, frena* valet; permittimus *frena* generosis equis, aut iis omnino, quae vix se retineri patiuntur; sed minister, de quo hic sermo, est taciturnus. Minus offendit ab hac parte quod Riglerus proposuit *lingua*, sed verba alio ordine collocata desideres:

Ipsa deus tacito permisit *verba* ministro

Ederet ut multo libera *lingua* mero.

Dativus nunc iungendus, non cum *permisit*, sed cum *lingua*. Apparet quidem lenibus remediis hoc loco nihil agi. *Verba et lingua (lene)* ita locum permutassent.

60. *Emeruisse viros* non videtur sollicitandum, sed significare: gratiam iniisse a viris, iis gratificata esse, se dedisse. Non video, cur haec vulgaris significatio h. l. non satisfaciat.

82. „Venerique merenti Fixa notet casus aurea *parma* meos” pro *palma* B. Sed *parmam* fuisse pro *tabula votiva* nusquam inveni. Pro *palma* (quod in omnibus est) Scaliger *lamna*. Cicero Leg. II. 23, 58 *laminam* commemorat cum inscriptione.

I. 10. 51. Mirum olim dixi Scaligero placuisse *eluco* ab „*elucus*, ἐωλοκρασία”. Tamen rem iterum iterumque considerandam puto, nam in verbis Tibulli quae sunt

Rusticus e lucoque vehit, male sobrius ipse,

Uxorem plastro progeniemque domum,
rusticus „*ipse male sobrius*” opponatur aliis male sobriis necesse fere est. Nomen sive adiectivum sive substantivum fuit *helucus* vel *elucus*, quod nihil cum *lucus* commune habet, sed cohaeret cum *heluo* s. *helluo*, *allucinari* s. *hallucinari*, et significat temulentum vel hesterno vino languidum aut temulentiam, ebrietatem. Docebunt Paulus p. 75 „*elucum* significat languidum ac „*semisomnum*, vel, ut alii volunt, *alucinatorem* et *nugarum*, „*amatorem*, sive *halonem*, id est hesterno vino languentem, „quod ἔωλον vocitant Graeci”. Id. p. 100: „*helucus* ab hiatu et „*oscitatione* dictus” (nihil huic veriloquio tribuendum esse apparet, nihilo magis his p. 74: „*heluo* dictus — ab eluendo”). Placidus p. 470 „*hellui* *crapula* *veterani*” de quo utique amplius dispiciendum; interim corrigo: „*helluci*, *crapulae*, *veterni*”. Gell. XVI. 12 „(Cloatius Verus) *alucinari* factum scripsit ex „eo quod dicitur Graece ἀλύειν, unde *elucum* quoque dictum „putat, a littera in e versa, tarditatem quandam animi et stuporem, qui *alucinantibus* plerumque usuvenit”. Iam si Paulus *elucus* recte temulentum interpretatus est, nihil obstat quominus: „*rusticus elucosque* — *uxorem* — *progeniemque*” legamus, quam quod vocabulum hodie fere evanuit et glossematica verba a Tibullo fere absunt. Sed tamen aliud vocabulum aequae aptum non succurrebat (pro somnolento et temulento), et certe ille *lucus* h. l. quidquid dicunt, minus aptus est.

II. 1. 43. Tum victus abiere feri, tum consita pomus,
Tum bibit irriguas fertilis hortus aquas.

Legendum puto: „tunc insita pomus.” „Inserere” ut maioris artis praeferendum videtur. Deinde scribendum „tunc victus”.

„tunc bibit”, ut in libris est. Saepe anceps iudicium est inter *tunc* et *tum*; diversa haec inter se dicunt quemadmodum, si de praesenti tempore sermo sit, *nunc* et *iam* nempe ubi (saepe cum quadam emphasi) una actio per se spectatur *tunc*, ubi accedentia simul, *tum* (simul cum alia re) usurpatur. Hinc intellegitur successionem tantum forma *tum* significari (= porro). Cf. I. 10. 11: „tunc mihi vita foret dulcis”, 19: „tunc melius tenuere fidem”, ibidem 3 tamen „tum caedes hominum generi, tum praelia nata”, sed ibi quoque *tunc* restituendum videtur. Sed I. 9. 45: „tum miser interii”; recte ib. 31: „tunc mihi iurabas” ubi oppositum *nunc*. Sic etiam I. 1. 21, 6. 10; I. 1. 67: *tum* manes ne laede meos. Sic malim quoque I. 6. 39: „tum procul absitis.” Recte I. 8. 43 ter *tunc*, ut oportet in anaphora. „Tum miser interii” I. 9. 45, non sollicitandum. Ib. 79 „tum flebis”, ante *cum*.

61. Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
Molle *gerit* tergo lucida vellus ovis.

Rure gerit non ferendum videtur, quasi vero alibi non gerat; puto: *gerens*; „rure est ovis, gerens.”

65. Atque aliqua assidue textis operata *Minervam*
Cantat.

Nollem receptum; quare caneret puella *Minervam* tantum? Cum *textis* in *textrix* abiisset (quod est in O.), *Minervae* non habebant quo referrent; inde mutatio nata. Recte, puto, Itali: *assiduae*—*Minervae*.

II. 3. 44. Praedator cupit immensos obsidere campos
Ut culta innumera iugera pascat ove.

Novi „*depascere* locum” de pastore, non *pascere*; fortasse B. exemplum afferet. Interim tenebo: „ut multo innumeram iugera pascat ovem”. Libri unde habeant „ut multa innumera iugera pascat ove” facile explicatur. Sequitur:

Cui lapis externus curae est, *urbisque tumultu*

Portatur validis mille columna iugis,

alii libri *tumulti*, *tumultus*. Sed columna non dici potest *tumultus*; requiritur: *urbique tremenda*.

Traiecti, m. Januario 1878.

C. M. FRANCKEN.

ADNOTATIONES CRITICAE

AD

CHARITONEM.

SCRIPSIT S. A. NABER.

Nihil attinet dicere de elumbi compositione octo librorum, quibus Chariton persecutus est τὰ περι Χαϊρέαν καὶ Καλλιρρόην, nam Erwinus Rohdus, cuius doctrina plurimum delector, hoc argumentum ita pertractavit, ut eius iudicio videatur esse acquiescendum. Suspicio autem fore quibus non vacet spissum librum totum perlegere, cum in aliis studiis occupati sint; horum in gratiam non tentabo facere quod fieri non potest nec contraham in brevius quae Rohdus acutissime observavit et exquisita doctrina ornavit; sed ut cognoscere possint, quam ridicule Chariton veteres imitari soleat, unum alterumque locum describam. Sic statim et quasi uno obtutu apparebit, nihil esse cur eum eximamus ex choro reliquorum Eroticorum scriptorum, de quorum ineptiis satis vidimus in superioribus Mnemosynes voluminibus. Callirrhoe filia Hermocratis Syracusani gravida est e Chaerea et Venerem ita precatur, simul ostendens quam sedulo pater filiam instituerit, quae Homerum memoria teneret: Δὸς δὴ μοι γενέσθαι τὸν υἱὸν εὐτυχέστερον μὲν τῶν γονέων, ὅμοιον δὲ τῷ Πάππῳ· πλεῦσει δὲ καὶ οὗτος ἐπὶ τριήρους στρατηγικῆς, καὶ τις εἴποι, ναυμαχοῦντος αὐτοῦ· κρείττων Ἑρμοκράτους ὁ ἔγγονος· ἡσθήσεται μὲν γὰρ καὶ ὁ πατὴρ ἔχων τῆς ἀρετῆς διάδοχον, ἡσθή-

σύμψα δὲ οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ τεθνεῶτες, p. 64. 12. Haec dum scribebat Chariton, non intellexit sane quid esset τὸ πρέπον, quo nihil est Ἀττικώτερον. Rideo quoque Dionysium illum Milesium, qui Callirrhoe duxit οὐκ ἐθέλουσαν ἐθέλων, dum apud regem Persarum ita perorat nec metuit ne Artaxerxes intelligat, unde eos foscuculos furatus sit: τὰς μὲν οὖν δεήσεις τὰς Μιθριδάτου καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν παρασκευὴν, ὅση χρῆται πρὸς τὸν ἀγῶνα καὶ ὅτι οὐκ ἐξ ἴσου καθεστήκαμεν, οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοῶ, p. 95. 23. Non magis latet unde Chariton profecerit, quum quinti libri initio id facit quod facere amat et breviter ea omnia percenset quae ante narrata sunt, deinde adscribit notam clausulam: ταῦτα ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. Atque omnino permulta sunt apud eum ex Anabasi petita, quae Dorvillius jam indicavit. Sed Φιλαυτίας palma Charitoni tribuenda propter p. 136. 23. Suspicio, inquit, hunc postremum librum lectoribus prae ceteris placiturum esse: νομίζω δὲ καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο σύγγραμμα τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἥδιον γενήσεσθαι· καθάρσιον γὰρ ἐστὶ τῶν ἐν τοῖς πρώτοις σκυθραπῶν. Οὐκέτι ληστεία καὶ δουλεία καὶ δίκη καὶ μάχη καὶ ἀποκαρτέρησις καὶ πόλεμος καὶ ἄλλωσις, ἀλλ' ἔρωτες δίκαιοι ἐν τούτῳ καὶ νόμιμοι γάμοι. Adeo sua cuique placent! Quam bellum illud καθάρσιον est! Si Heliodorum exceperis, fateor me Charitonem ceteris Eroticis scriptoribus longe antepone, sed tenuis ea laus est necdum mediocre esse iudico qui non est omnium pessimus.

Admirabile est, quam multa quinque Erotici scriptores communia habeant; in fabulae dispositione pleraque omnia ad nauseam usque recurrunt. In ipso etiam sermone saepe eadem vitia obvia, ut de duobus difficile dictu sit, uter fuerit antiquior. Animi affectus verbi causa describuntur apud Charitonem eodem modo, quo apud Achillem Tatium, cuius locos olim exscripsi. Conferat quis p. 16. 14: τὴν Καλλιρρόην κατελάμβανεν ὁμοῦ πάντα, φόβος, χαρὰ, λύπη, θαυμασμός, ἐλπίς, ἀπιστία. P. 54. 16: ἦν ὁμοῦ πάθη ποικίλα κλαδόντων, θαυμαζόντων, πυνθανομένων, ἀπισούντων. P. 58. 8: ἦσαν ὁμοῦ εὐχαί, δάκρυα, σενναγμοί, παραμυθία, φόβος, θάρσος, ἀπόγνωσις, ἐλπίς. P. 80. 23: κατελάμβανεν αὐτὸν πάθη ποικίλα θυμός, ἀθυμία, φόβος, ἀπιστία. P. 99. 14: πάντα ἦν ὁμοῦ δάκρυα, χαρὰ, θάμβος, ἔλεος, ἀπισία, εὐχαί. Denique p. 144. 27: πάθη διάφορα εὐχομένων,

συντασσομένων, χαϊρόντων, λυπουμένων, ἀλλήλοις ἐντολὰς διδόντων, τοῖς οἴκοι γραφόντων. Sed de Charitonis oratione et stilo καὶ περὶ τῆς παρεφθορίας αὐτοῦ λέξεως praestat tacere, nam Cobetus olim hoc argumentum diligenter tractavit et professus est se aliquando eodem esse rediturum, Mnemos. VIII p. 303. Id tantum videbo, num forte loci supersint quos satis evidenti medicina sanare possim.

Quod in Florentino Codice legitur p. 3. 13: ὁ δ' Ἔρωσ Ζεῦγος ἴδιον ἐθελήσας συλλέξαι, reposuit Hirschigius quod necessarium est ἠθέλησεν, sed Hercheri correctio συμπλέξαι mihi non magno opere arridet. Malim equidem συζεῦξαι, sicuti Ζεῦγος συναρμόσαι legitur p. 29. 27. Facile συζεῦξαι in συλλέξαι abire potuit et alibi etiam Λ, ΛΛ, Ζ et Ξ confusa reperies. Ecce exemplum. Scribit Dio Cassius LVII. 1. de dissimulatione Tiberii: πολλοὺς οὐδὲν ἄλλο σφίσις ἢ ὅτι συνενόησαν αὐτὸν ἐγκαλέσαι ἔχων ἀπέκτεινεν, quod a Tacito habet, qui Patres notat, quibus unus metus esset, si absurdum Imperatoris ingenium intelligere viderentur. Deinde pergit Dio: ὡς χαλεπὸν μὲν ἦν μηδεμίαν αὐτοῦ σύνεσιν ποιῆσθαι, πολλοὶ γὰρ ἄτε πρὸς τὸ λεγόμενον ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βουλόμενον συναινοῦντές οἱ ἐσφάλλοντο, χαλεπώτερον δὲ συνιέναι. Hinc διεγένετο ille tantum, qui οὐτ' ἠγνόησε τὴν φύσιν αὐτοῦ οὐτ' ἤλεγξεν· itaque reliqui omnes non διεγένοντο nec tantum ἐσφάλλοντο, sed aliquid gravius passi sunt et ἐσφάζοντο.

In *diarum* rerum enumeratione non fero τὸ ἀσύνδετον p. 5. 17: μεσαὶ δὲ αἱ ῥῦμαι σεφάνων, λαμπάδων· ἐρραίνεται τὰ πρόθυρα οἴνω καὶ μύροις. Quid desit ad loci integritatem, monstrabit in vicinia locus p. 7. 30: ἐσεφάνωσαν τὰ πρόθυρα, μύροις ἐρραναν, οἴνου πηλὸν ἐποίησαν, δᾶδας ἐρριψαν ἡμικαύτους. Quia Chariton perpetuo describit se ipsum, etiam priore loco mentionem requiro earundem quatuor illarum rerum, σεφάνων, μύρων, οἴνου et δᾶδων. Itaque supplendum esse arbitrator: σεφάνων, λαμπάδων, (δᾶδων). Quorum κῶμος describitur pag. 7, hi lampades non reliquerant, sed secum tulerant domum; hinc earum non fit mentio inter σημεῖα κάμου, quae postero die deprehensa fuerunt, verum rectissime memorantur p. 5, ubi Chaereas deducitur ad domum novae nuptiae et ὑμέβαιος ᾄδεται.

P. 9. 2 de corruptela constat, non prorsus constat de emendatione: τὴν ἄβραν γὰρ τῆς Καλλιρρόης προσπίπτων Φιλεῖν ἐποίει. Suspiciatur Dorvillius legendum esse Φιλεῖν προσεποιεῖτο· equidem dubitanter conicio: τὴν ἄβραν οὖν τ. Κ. Φίλην ἐποίει, quo modo legitur p. 37. 23: (τὴν ξένην) ποιεῖ Φίλην ἡμῖν.

P. 13. 14 in funere Callirrhoes conspiciuntur αἱ γυναῖκες τῶν πολιτῶν μελανεῖμονες. Sed in novissimo agmine ἐπηκολούθει τὸ πλῆθος, hinc, uti suspicor, in medio agmine post equites et senatum non ibant αἱ γυναῖκες τῶν πολιτῶν, quae mira est locutio, sed nobiles matronae, αἱ γυναῖκες τῶν πολυτελῶν. Incedebant autem, p. 13. 11, ἐν μέσῳ τῷ δήμῳ πάντες Ἑρμοκράτην δορυφοροῦντες. Inseto articulo scribit Hercherus: πάντες (οἱ) Ἑρμοκράτην δορυφοροῦντες. Itaque secundum Hercherum Chariton in eo splendido funere omnes urbe eduxit, unum oblitus est urbe educere fecitque eum domum servare, Callirrhoes patrem Hermocratem. Sed aderat Hermocrates, sicuti aderat etiam Chaereas cum patre Aristone. itaque Codicis lectio non est sollicitanda et retinendum est: πάντες Ἑρμοκράτην δορυφοροῦντες. Itidem dubito de vera scriptura p. 15. 8: καὶ τῖνος κίρσεως ταῖς ἀποληφθεῖσαι ἀναπνοαῖς ἐκ τῆς ἀσιτίας ἐγγενομένης μόλις καὶ κατ' ὀλίγον ἀνέπνευσεν. Dorvillius coniecit ἀνέσεως, affert autem Homeri versiculum:

ἡ δ' ἐπεὶ οὖν ἄμπνυτο καὶ ἐς Φρένα θυμὸς ἐγέρθη.

Hinc malim fere ἐγέρσεως legere, quae mutatio satis exigua est et praeterea ἡ τοῦ θυμοῦ ἔγερσις apud Graecos haud raro dicitur, v. c. Plat. Tim. p. 70 c: τῇ πηδήσει τῆς καρδίας ἐν τῇ τῶν δεινῶν προσδοκίᾳ καὶ τῇ τοῦ θυμοῦ ἐγέρσει.

Facile est statuere de p. 15. 19: πολλὴ δ' ἦν ἀρωμάτων εὐνή, quae Codicis lectio Dorvillio non suspecta est nec tamen aliis placuit. Jacobsius reponit ἐκπνοή vel ὄσμη, Hercherus εὐωδία. Sed hae quidem medicinae nimis violentae. Equidem probo θυμηδία. Postquam ΘΤΜΗ in ΕΤΝΗ abiit, resectae sunt tres literae, nam praepositio διὰ superesse videbatur, quae abundabat. Veram scripturam ostenderunt mihi duo loci, p. 75. 29: θυμηδίας οὐδὲν ἐνέδει et p. 108. 3: πάντων ἐν θυμηδίαις ὄνταν. Quod continuo sequitur p. 15. 22: ἔρρηξεν οὖν Φανὴν ὄσσην ἐδύνατο· ζῶσα καὶ βοηθεῖτε, edidit Hercherus Reiskium secutus: σώζετε, βοηθεῖτε. Nuper Hilbergus propo-

suit: ζῶ, βοῶσα, καὶ βοηθεῖτε. Conieceram equidem quod nunc quoque malim: ἔρρηξεν οὖν Φωνὴν ὄσην ἐδύνατο βοῶσα· προσβοηθεῖτε, quae medicina etiam lenior est. Denique eadem illa p. 15. 31 Callirrhoe pergit flebiliter queri: ἀλλ' ἤδη τάχα τι βουλευῆ περι γάμου. Vertit Reiskius: *Sed forte jamdudum cogitas de novis nuptiis*. Hoc ut dicat misera puella, corrigendum erit περι (ἄλλου) γάμου. Vides cur vocabulum exciderit. Recte legitur p. 30. 1: πάλιν ἄλλον ἐπολιτεύετο γάμον.

Deliberant praedones de Callirrhoe, quam in sepulcro vivam invenerant; unus ex iis auctor est, ut puellam patri et marito reddant: δυνάμεθα γὰρ ἀκινδύως εἰργάσθαι. Quam contorte haec dicta sunt, si id significant quod Reiskius opinatus est: *Sic enim quidquid fecimus, fecisse indemnes et sine periculo poterimus*. Equidem melius intelligo: δυνάμεθα γὰρ ἀκινδύως ἀργυρίσασθαι, quod primum quatuor literulis omissis abiit in ἀργάσθαι, deinde correctum fuit ut esset εἰργάσθαι. Praeterea in eiusdem praedonis verbis p. 17. 29 malim: ὀρκίσωμεν δὲ τὴν γυναῖκα ταῦτα ἡμῖν μαρτυρεῖν, non πάντα.

P. 19. 21: νήσους μικρὰς καὶ πόλεις παρέπλεον, adiectivum nisi fallor excidit, quod cum nomine πόλεις coniunctum fuit: supple πόλεις (πενιχράς). Itidem literulae quaedam mihi periisse videntur p. 20. 15: λαβόντες ἀπὸ τῶν παρουσῶν δλκάδων ἐπισιτισμόν, nam quam otiosum est illud παρουσῶν. Corrigam παρορμουσῶν. Simillimum vitium est apud Plutarchum in vita Artaxerxis 17: τῶν ἐρωτικῶν ἐκοινῶναι συμπράττουσα καὶ παροῦσα. Quam indecore! Lege: παρορμῶσα. P. 23. 2 et 74. 31 ὀρμεῖν legitur, p. 61. 17 ὑφορμεῖν, p. 14. 1 ἐφορμεῖν et apud Xenophontem Ephesium p. 342. 13: πειραταὶ παρορμουῦντες αὐτοῖς. Quod legitur p. 21. 1: ἀπολέλοιπες ἤδη τοσαύταις ἡμέραις, dubito sitne vitium ipsius Charitonis an librariorum; recte legitur p. 63. 9: περιμείναντες δλίγας ἡμέρας, sed difficilis quaestio est, qui errores in Charitonem cadant, qui non cadant.

Quod vitium est in Codice p. 24. 6, id occupavit emendare Cobetus: τῆς πάλαι εὐγενείας τὴν πρᾶσιν εὐτυχεσέραν ὑπελάμβανεν, requiritur enim τῆς ταλαίπωρίας. Simile vitium mihi observasse videor in Euripidis fragmento 1019:

τὸ δ' ὠκὺ τοῦτο καὶ τὸ λαιψηρὸν Φρενῶν
εἰς πημονὰς καθήκε πολλὰ δὴ βροτούς.

Alia mitto, quae in his versibus merito suspicionem movent, sed imprimis me offendit articuli repetitio: legam: τὸ δ' ὠκὺ τοῦτο καὶ ταλαίπωρον Φρενῶν, quo sensu Thucydides dixit: οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἢ ζήτησις τῆς ἀληθείας et Aristophanes: οὕτως αὐτοῖς ἀταλαιπώρως ἢ ποιήσις διέκειτο. Ceterum minime intelligo, cur Meinekios pro ὠκὺ reponere voluerit δξύ. Non potuit Euripides, uti opinor, vituperare τὸ δξύ τῶν Φρενῶν nam laudi ducitur acumen ingenii et admiramur τοὺς δξύεις τὴν διάνοιαν.

Obiter p. 24. 13 pro συγκαλυψαμένη corrigemus ἐγκαλυψαμένη, sicuti recte legitur p. 19. 10 et 53. 8 et venio ad p. 24. 15: πᾶς γὰρ τόπος θαλάσσης καὶ τάφου κρείσσων. Non solemus eroticos scriptores eadem diligentia perlegere qua Platonem vel Thucydidem; hinc vitium tamdiu latere potuit. Quum Callirrhoe significabat se Mileti manere velle, quod scilicet in mari jactationem reformidaret, non potuit sepulcri mentionem facere neque ullus metus erat, ne viva iterum defoderetur. Sed vocabula γάμος, γένος, λόγος, νόμος, ψόφος, ψόγος, φόνος, σκάφος sim. frequenter confunduntur, quae nota res est neque nunc eget novis exemplis. Legam equidem: πᾶς γὰρ τόπος θαλάσσης καὶ σκάφους κρείσσων. Myoparo Theronis erat proprie κέλης, sed Callirrhoe, uti aequum est, usurpat generale nomen. Id certe apparet, eam sepulcrum non potuisse nominare *prose* maris pericula, nam Chariton semper accurate servat rerum ordinem, verbi causa p. 40. 27: τάφω καὶ χειρὸς ληστῶν παρεδόθης.

Absurda in paucis scriptura est p. 25. 24: τίνα δὲ ἐνταῦθα καλέσω; Γινώσκεις., nam quod Hercherus verissime observavit illud γινώσκεις non coniungendum est cum sequentibus et nova sententia incipit a verbis: Τύχη βάσκανε, quod ostendunt p. 71. 16 et 85. 24. Quid autem si lacuna esset in Codice et nihil eo loco legeretur? Nonne unusquisque suppleret: τίνα δ' ἐνταῦθα καλέσω; τίνας ἀκούσω; Scilicet ΤΙΝΟΣΑΚΟΥΣΩ primum in γινώσκουσα abiit, deinde ulterius corruptum est ut fieret γινώσκεις. Saepe hoc modo Chariton rectissime utitur aoristorum coniunctivis.

Admodum leve mendum nondum sanatum est p. 26. 5: παρ-
13*

εδόθη οὐκ οἶδα τίσιν, Ἑλλησιν ἢ βαρβάροις πάλιν ἢ λησαῖς, scribendum enim: παλιλλησαῖς, quod vocabulum quantum scio alibi non occurrit, sed formatum est eodem modo quo παλινέμπορος, παλίμβολος, παλιγκάπηλος, παλιμπράτης vel παλιμπώλης. Optimum autem fortasse fuerit deleta coniunctione ita scribere: παρεδόθη οὐκ οἶδα τίσιν Ἑλλησιν ἢ βαρβάροις παλιλλησαῖς.

Solemne vitium est p. 27. 22: Ἄδρατος ὁ ἐμπειρότατος τῶν νόμων διοικήσει τὰς καταγραφάς. Non erat arduum negotium syngrapham conscribere nec Papinianum requirebat; satis erat dummodo Adrastus esset ἐμπειρος τῶν νόμων. Deinde quod editur p. 27. 25 περιιών, sic Abreschius correxit Codicis lectionem παριών, sub qua latet fortasse sincera forma περιών, nam Athenienses certe in hoc participio τὸ ἰῶτα semel scripsisse videntur; conferantur ea quae nuper ad Isaeum adnotavi p. 417.

Aliquid excidit p. 32. 26: βαπτιζόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας γενναῖος ἀνὴρ ἐπειῶτο ἀντέχεσθαι, καθάπερ δὲ ἐκ κύματος ἀνεκυπτε, κτέ., cf. Cobet. Mnem. VIII. 257. Quid exciderit ostendet p. 48. 13, nam Chariton amat perpetuo eadem dicere eodem modo: τὴν ψυχὴν ἐβαπτιζέτο. ὁμοῦ δ' ἀνακύπτειν ἐβιάζετο καθάπερ ἐκ τρικυμίας τοῦ πάθους. Καὶ τότε οὖν ἐπέσησε τοιοῦτοις λογισμοῖς, κτέ. Itaque supplendum: ἀντέχεσθαι (τῶν λογισμῶν).

Quod Callirrhoe interrogata respondet p. 35. 5: Σύβαριν δ' οὐκ εἶδον, displicet aoristus. Graeci hoc sensu sic dicunt: Σύβαριν δ' οὐκ οἶδα. Antigone apud Sophoclem: τὰς γοῦν Ἀθήνας οἶδα, τὸν δὲ χῶρον οὐ. Euripides Herc. fur. 4: τίς τὸν Διὸς σύλλεκτρον οὐκ οἶδεν βροτῶν; Anaxandridis est versiculus: τὴν ἐκ Κορίνθου Λαῖδ' οἶσθα; Potuisset Callirrhoe etiam sic dicere: Σύβαριν δ' οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα, sicuti Demosthenes locutus est de Coron. p. 248: τὴν Πεπαρήθου πόρθησιν οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα, de quo usu Cobetus egit Mnemos. IV. p. 303. Sed aoristus εἶδον in hac sententia tam est absurdus, quam si laudato loco Callirrhoe dicere voluisset: ἐγὼ νῦν πρῶτον ἐπράθη pro πέπραμαι. Non memini apud quem poetam senarium legerim: τίς οὐκ Ἀθήνας οἶδε καλλίστην πόλιν; sed multi sunt qui Athenas neque εἶδον neque ἐοράκασιν neque ὄψονται.

Satis est verbo indicare p. 36. 7: Ἕλλην γὰρ εἶ καὶ πόλεω;

φιλανθρώπου καὶ παιδείας μετείληφας, nam quia de ea Dionysii doctrina Callirrhoe hucusque nihil inaudiverat, necessario Chariton scripsit μετείληφύιας. Est quoque facile emendare p. 36. 17: ἔκλαε προφάσει μὲν Καλλιρρόην, τὸ δ' ἄληθές ἑαυτὸν, nam verum est πρόφασιν et Chariton Homerum animo cogitabat. Sic p. 38. 1: ἐνδιέτριβε τοῖς χωρίοις προφάσεις μὲν ἄλλοτε ἄλλας, τὸ δὲ δὴ ἄληθές, κτέ., quae Hercherus ultro corrupit scribendo προφάσει — ἄλλαις. Ipse Chariton recte p. 147. 3: ἐπέθου δὲ καὶ Περσῶν οἱ ἐντιμότατοι Στάτειραν πρόφασιν, σφῶν δ' αὐτῶν κήδε' ἕκαστος, quocirca miror et correctum velim p. 50. 26: ἦκεν ἐπὶ τὸν τάφον προφάσει μὲν σεφάνους καὶ χοῶς ἐπιφέρων, sed nihil est cur sollicitemus p. 110. 19: προφάσει δὲ δίκης ἦλθεν ἐπ' ἐμέ.

Contra morem Charitonis scribitur p. 37. 16: φύσει γὰρ εὐελπίς ἐστιν ὁ ἔρωσ, nam requiritur εὐελπι, sicuti p. 21. 18 Cobetus correxit: περίεργον γὰρ ἄνθρωπος φύσει — nam hoc malo quam ἄνθρωπος — quum in Codice legatur: περίεργον γὰρ ἀνθρώπου φύσις. Sic p. 9. 7: γυνὴ εὐάλωτόν ἐστιν, p. 47. 32: εὐκαταφρόνητόν ἐστι γυνὴ μόνη καὶ ξένη, p. 53. 25: φύσει δὲ φιλόζωνόν ἐστιν ἄνθρωπος, p. 65. 15: φύσει περίεργόν ἐστιν ἔρωσ, quod recte emendavit Hercherus, p. 88. 8: φύσει δὲ ἐστὶ τὸ βάρβαρον γυναιμανές, p. 116. 1: πάντων δὲ μοι βαρύτατον ὁ ἔρωσ ὁ βασιλέωσ, quod Cobetus correxit, p. 122. 25: εὐεξαπάτητον γὰρ ἄνθρωπος δυσυχῶν, denique p. 149. 20: οὕτω κοῦφόν ἐστιν ἔρωσ et p. 150. 27: φύσει γὰρ ὄχλος ἐστὶ περίεργόν τι χρῆμα. Amant ita loqui recentiores, v. c. Aristaenetus Epist. 15: φύσει γὰρ εὐδιάλλακτον ἄνθρωπος ὅταν εὐτυχῆ. Sed eodem modo etiam veteres. Eurip. Med. 898: γυνὴ δὲ θῆλυ κατὰ δακρύοις ἔφυ. Helen. 830: γυναικὶ πρόσφορον γυνή. Soph. Ai. 580: κάρτα τοι φιλοκίτισον γυνή. *Varium et mutabile semper femina. Femina è cosa garrula e fallace.* Et de amore, ut illuc redeam, Euripid. in Danae: ἔρωσ γὰρ ἀργὸν κατὰ τοιοῦτοις ἔφυ.

Leve mendum est p. 38. 8: ἐμέψατό που καὶ τὰ περὶ τὸν οἰκονόμην, nam καὶ τι requiritur. Deinde displicet p. 38. 17: παρέξει γὰρ σοι Διονύσιος ἠδέωσ αἰτουμένη χάριν πρώτην. Hertlinius supplevit: πρώτην ταύτην. Sed p. 35. 19 recte quidem fortasse se habent Dionysii verba: ταύτην αἰτοῦμαι παρά

σου χάριν πρώτην· nunc nihil causae est cur prima gratia datur, nam Callirrhoe praeterea nihil Dionysium rogatura est. Scribam: παρέξει γὰρ σοι Διονύσιος ἡδέως αἰτουμένη χάριν. Πρῶτον μὲν οὖν ᾧκει, κτῆ.

Recte intellexit Hercherus particulam ἂν deesse p. 39. 5: οὐδείς ἀνθρώπων ἐρρύσατο μὴ ἀπολέσθαι Φωκᾶν, sed perperam nisi fallor retinuit id quod est ἀνθρώπων. Malim equidem: οὐδείς ἂν ἐρρύσατο, sicuti recte legitur p. 38. 15: οὐδείς ἂν ῥύσαιτο ἡμᾶς. Causa corruptelae in aprico est. In vicinia p. 39. 15 miror: καταπεσοῦσα περιέπεσε τῇ δεξιᾷ τοῦ Διονυσίου. Rectius multo est quod invenitur p. 58. 11: περιέφυ τῷ τραχήλῳ. Misere corrupta verba sunt p. 42. 11: ἡ δὲ τὸ ἄκαιρον τῆς βουλῆς οὐ παρέλαβεν. Cobetus suspicatur Charitonem fere dedisse: ἡ δὲ τὸν καιρὸν τῆς ἐπιβουλῆς οὐ παρέλαβεν, sed rem incertam esse concedo. P. 43. 12: δύνασαι γὰρ δοκεῖν ἐπταμηνιαῖον ἐκ Διονυσίου τετοκέναι, malim sane δυνήσῃ, quod futurum recurrit p. 83. 4. Pariter p. 44. 8: ἐγὼ μὲν οὖν πρώτη τὴν ἐμὴν γνώμην ἀποφαίνομαι, arridet ἀποφανοῦμαι.

Legitur in Codice p. 47. 21: τολμήσει δὲ τις εἰπεῖν ἀνάξιον τὸν ἐξ ἐμοῦ γεννώμενον, κρείττονα τοῦ πατρὸς ἔχων τὸν πάππον. Scripsit Hercherus τὸν ... ἔχοντα, neque animadvertit Dorvillium jam incidisse in veram lectionem: τὸ... ἔχον. Sic genus neutrum eodem modo usurpatum est p. 45. 5: οὐ θρέψει τὸ ἐξ ἄλλου γεννώμενον. P. 49. 14 perducitur Callirrhoe ad domum, ἥτις ἦν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ λιμένος, sed supplendum est ἥτις ἦν (αὐτῷ). Leve hoc peccatum est, paulo gravius est quod me offendit p. 49. 16. Sola vult Callirrhoe deam Venerem adorare καὶ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν νεῶν πάντας ἐκβαλοῦσα ταῦτα εἶπε πρὸς τὴν Θεόν. Hic Dorvillius non admodum apposite ex Evangelio Matthaei laudavit: εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας, cuius loci Charitonem fortasse memorem fuisse scribit, quae ludicra suspicio est. Plus proderit contulisse p. 63. 28: Καλλιρρόη δὲ μόνη ἠθέλησε πρὸς τὴν Ἀφροδίτην λαλῆσαι Nimirum deam precata est, non πάντας ἐκβαλοῦσα, sed πάντας λαθοῦσα. Nimis rusticum est ἐκβαλοῦσα· verius scribitur p. 64. 4: μόνην

δὲ Πλαγγόνα προσμεῖναι κελεύσασα, τοὺς λοιποὺς προὔπεμψε, p. 68. 2: πάντας ἐκέλευσεν ἀπαλλαγῆναι et p. 85. 22: πάντας ἀναχωρῆσαι κελεύσασα. Notum est confundi solere βαλεῖν, καλεῖν, λαβεῖν, λαθεῖν, λαχεῖν et θανεῖν.

Compositum verbum περικλείειν male legitur p. 50. 24: τὸν τάφον περιέκλεισαν ἀμελῶς et verum esse iudico ἐπέκλεισαν. Deinde p. 51. 11: καὶ τις εἶπεν ἐςὼς· τὰ ἐντάφια σεσύληται, Hirschigius scripsit παρεσῶς, sed stabat ille, uti credibile est, in monumento ipso: hinc scripserim: ἐνεσῶς. Pariter corrige p. 53. 20: μόνῃ (ἐν) τοῖς ἐνταφίοις ἢ νεκρὰ λείπει. Minutum mendum superest in vicinia p. 53. 18: τοῦτο δ πατήρ σοι δέδωκε, quia haec verba sunt Chaereae ad Callirrhoen absentem, requiro ἔδωκεν.

Persaepē apud Charitonem fama admirabili celeritate rumores spargit et antevertit festinantes; nusquam tamen id fit absurdius quam p. 54. 13. Chaereas in medio mari capit myoparonem Theronis et properat Syracusas redire: verum προπεδήμησεν ἢ Φήμη. Excurritur undique in littus: ἐξέπληττε γὰρ αὐτοὺς τὸ καινὸν διήγημα. Quis narraverit, Chariton neque addit neque, etiamsi talia curasset, probabiliter fingere potuisset; sed neque animadvertit neque suspicatus est umquam fore qui talia quaererent. Deinde Chaereas in patriam reversus vix dicere inceperat, οὐπω πᾶν εἶρητο ἔπος, et theatrum populus universus compleverat, qui τὰ περὶ Χαιρέαν audire gestiebat. Ibi igitur miser adulescens totam rem exponit, p. 55. 10, . . . πλοῖον γὰρ ἐθεασάμεν ἐν εὐδίᾳ πλανώμενον . . . At mentiris, o mi bone Chaerea: quo tempore socii conspexerunt Theronis navigium, tu ἐν κοίλῃ νηὶ ἐγκεκαλυμμένος ἔκλαες, p. 53. 8. Aliquanto post demum, invento thesauro et θορύβου γενομένου ἤρου τίς ἦν ἢ αἰτία, quam postquam audivisti, ipse quoque ἐβουλήθη τὸ καινὸν θεάσασθαι. Sed tu vere dixisti; culpa peones librariorum est, qui fecerunt te mendacem; ita enim scribendum: πλοῖον γὰρ ἐθαυμάσαμεν ἐν εὐδίᾳ πλανώμενον . . . θαυμάσαντες ἤλθομεν πλησίον.

Haec quidem correctio certa est, minus certa est ratio, qua corrigenda mihi videntur proxime sequentia. Theron interrogatur, p. 55. 23: Τίς εἶ; Δημήτριος. Εἰπέ πόθεν. Κρής. Τί οἶδας; εἰπέ. Πρὸς ἐμαυτοῦ ἀδελφὸν πλέων εἰς Ἴωνίαν ἀπε-

λείφθην τῆς νεώς. Oportet mendacem esse memorem. Olim interrogatus p. 54. 3 responderat sic: πλέων δ' εἰς Ἰωνίαν ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ ζητῶν στρατευόμενον κατελείφθην, κτέ. Idem quoque dixit Syracusis in iudicio sed alio modo, nempe sic: Τί οἶδας; Ἐπὶ πατρὸς ἐμαυτοῦ ἀδελφὸν πλέων εἰς Ἰωνίαν ἀπελείφθην τῆς νεώς, quod si probabitur, reponendum fortasse erit altero loco: ἀδελφὸν (πατρὸς) ἐμαυτοῦ ζητῶν. Sentit unusquisque quam mire scribatur hodie: τί οἶδας; εἰπέ et praeterea notum est πατρὸς et πρὸς saepe confundi. Deinde fieri potest ut mutato accentu vera scriptura sit: Τίς εἶ; Δημήτριος, εἶπε. Πόθεν; Κρής. Morem Charitonis in talibus vide p. 21. 30: Τί καλεῖ; Λεωνᾶς, alibi. Praepositionem ἐπὶ vide p. 5. 13: οἱ νέοι ἀπήεσαν ἐπὶ Χαιρέαν, p. 75. 14: ἐπεμφε Μιθριδάτης ἐπὶ Χαιρέαν, p. 85. 5: Χαιρέου πλοῦν ἐπὶ ζήτησιν τῆς γυναικός.

P. 56. 1 malim: μὴ οὖν ὑμεῖς γένησθε μοι Θαλάσσης ἀγριώτεροι, quam γένεσθε et p. 56. 6: ἔμελλε γὰρ τὸ σχετλιώτατον ἔσεσθαι πάντων πραγμάτων, coniectio emendandum esse: ἔμελλε γὰρ τοι. P. 56. 15 pro καταβῆναι legendum est ἀναβῆναι et p. 56. 22 supplendum: μόλις μὲν γὰρ καὶ βραδέως ἄλλ' (ἄμα) ἀμολόγησεν ὁ Θήραν.

Hermocratis verba sunt p. 57. 11: πέμψατε πρεσβείαν ὑπὲρ αὐτῆς· τὴν ἐλευθέραν ἀπολάβωμεν. Quomodo Chariton loqui amet, cognoscitur ex his exemplis: p. 43. 7: τίς οὕτως ἀνόητος, ἵνα τεκτοκτονίαν ἀντ' εὐδαιμονίας ἔληται; p. 45. 17: παρεκάλεε Καλλιρόην ἵνα αὐτῷ προσέλθῃ, p. 49. 30: τῆς Ἀφροδίτης ἐρχομένης ἵνα ἐμβῆ· p. 97. 19: τίς οὕτως ἀνόητος ἵνα ἔληται τὰ τηλικαῦτα ἀγαθὰ ἀπολέσαι; p. 137. 3: ἀνίσταται ἵνα διατάξῃ τὰ πρὸς τὸν πλοῦν. De ea vitiosa dicendi consuetudine, quae Latium potius quam Atticam redolet, Cobetus dixit Mnemos VIII. p. 259 et 272. Collatis locis quos descripsi, verosimiliter reponemus: πέμψατε πρεσβείαν ὑπὲρ αὐτῆς (ἵνα) τὴν ἐλευθέραν ἀπολάβωμεν. Pariter p. 14. 28: μῆνυε τὴν πρᾶξιν καὶ τὸν καιρὸν μὴ ἀπολλύωμεν, utere eadem medicina qua Cobetus sanavit p. 68. 25 et reponere ἵνα. Apertum est etiam, quid requiratur p. 77. 6: ὄφελον μὴδὲ Σικελίας ἐξήλθετε μὴ δὲ συνέβη τὸ δεινὸν ἀμφοῖν, nam legendum (ἵνα) μὴδὲ συνέβη, quo sensu ἵνα cum Indicativo construitur sicuti p. 68. 25, quem locum Cobetus, uti dixi, emendavit: τί δὲ καὶ ἡ τριήρης ἠύ-

κησεν ἵνα βάρβαροι κατέκυσαν αὐτήν; Denique p. 145. 17 ex Charitonis more suppleverim: Δέομαί σου (ἵνα) μηδὲν ὀργισθῆς.

Aliquid excidit p. 59. 14: Εὐχομαί σοι, Πόσειδον, ἢ κάκεινὴν μεθ' ἡμῶν ἢ μηδ' ἐμὲ χωρὶς ἐκείνης ἐνταῦθα. Lege: (διασωῶσαι) ἐνταῦθα. Etiam maiore cum evidentia idem verbum reddi poterit Xenophonti, apud quem ita scribitur in Hellenicis II. 2. 1: οἱ προδόντες Ἀλκιβιάδῃ τὸ Βυζάντιον τότε μὲν ἔφυγον εἰς τὸν Πόντον, ὕπερον δ' εἰς Ἀθήνας καὶ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι. Lege: ὕπερον δ' εἰς Ἀθήνας διεσώθησαν (ΔΕΙΣΑΘΗΝΑΣΔΙΕΣΩΘΗΣΑΝ). Verbum διασώζειν vide apud Charitonem p. 60. 22.

Intrat Chaereas templum Veneris Milesiae ibique deprehensa statua aurea Callirrhoes καταπίπτει σκοτοδινιάσας. Accurrit sacerdos et ἀνακτᾶται τὸν ἄνθρωπον, p. 60. 6. Non potuit Chariton Chaeream hoc modo ἄνθρωπον appellare. Scribe: τὸν ἄθλιον, coll. p. 62. 6. 73, 27 et 81. 4.

Vel puer corrigat p. 64. 20: τέθνηκα, ἀνέζησα, λελήθειμαι, πέφευγα, πέπραμαι, δεδούλευκα, nam verum est ἀνέζηκα, sicuti p. 93. 24 perfecta rectissime copulantur: τέθνηκα καὶ κεκήθειμαι, τετυμβωρύχημαι, πέπρακα, δεδούλευκα. Contrarium vitium est p. 40. 8: πρᾶγμα παράδοξον κατ' ὄρωκεν, ubi malo κατ' ὄρωσεν. Adde p. 97. 15: τὸν ἄλλον βίον ἐζησα τωφρόνως καὶ πρώτην ταύτην ἐσχηκα διαβολήν. L. ἐζηκα. P. 98. 10: Χαιρέας μὲν τέθνηκε, σὺ δ' ὀνόματι τοῦ νεκροῦ τὴν γυναῖκά μου διέφθεις. L. διέφθορας.

Postquam Callirrhoe certior facta est, duos juvenes in aede Veneris visos fuisse, statim conicit Chaeream adesse qui Miletum appulerit et sacerdotem ita interrogat: ποταπούς εἶδες; ἀναμνήσθητι τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν. Dixerat vetula: μόνον εἶδον αὐτούς, οὐδὲν ἤκουσα. Itaque nunc minus recte sequuntur Callirrhoes verba: ποταπούς εἶδες; sed mihi certe arridet: ποταπούς τὸ εἶδος, nam pronomen ποταπός, quod olim ποδαπός pronunciabatur, nunc non refertur ad patriam, sed ad corporis formam. Nec rogat Callirrhoe, cuiates adulescentes sint; qui enim anus hoc scire poterat? sed utrum nigris capillis an flavis, procera statura an exigua sint. Deinde ἔφρασεν ἢ γραῦς οὐκ ἀκριβῶς μὲν, sed ita ut Callirrhoe Chaeream agnosceret.

Phocae verba p. 66. 11: μεγάλων ἀγαθῶν φέρω σοι διηγῆ-

ματα, malo διήγημα et prorsus eodem modo olim erratum fuit p. 18. 19 et 32. 30. Paulo gravius vitium continuo sequitur: περιμένουν ἕως οὗ πάντα ἀκούσης· χρησὸν γὰρ ἔχουσι τὸ τέλος, scribit Hercherus ἔχει, sed libarii, nisi fallor, hoc modo errare non solent. Legerim: ἔχει σοι.

Solemne vitium recurrit p. 68. 4: ἡρεμίας λαβομένη pro ἐρημίας itidemque corrige p. 80. 19: βουλόμενος ἡρεμίας μετασχεῖν. Recte p. 78. 1: ἐπ' ἐρημίας γενόμενος, p. 82. 12: ἐν ἐρημίᾳ γενόμενοι, sed perperam p. 101. 25: ἐπεθύμει γὰρ ἡρεμίας, quod nimis est ridiculum pro ἐρημίας. Conf. Mnemos. VIII. p. 251.

Novi abusum coniunctionis ὥσε apud Charitonem nec tamen feram p. 69. 18: νόμος οὗτος ἀρχαῖος Ἑλλήνων ὥσε καὶ τοὺς ἀφανεῖς τάφοις κοσμεῖν. Intelligo: νόμος οὗτος ἀρχαῖος Ἑλλήνων ἐσί. Sequenti pagina 70. 24 soloecum est: οὐδὲ Ἀριάδης οὐδὲ Λήδας pro οὔτε... οὔτε· sed eundem errorem vide p. 72. 21: οὐδὲ ἰδὼν αὐτοὺς οὐδὲ ἀπολογουμένων ἀκούσας. P. 70. 28 suppleverim: ὑπὲρ τὴν Λευκώλεον καὶ (τὴν) Καλλισφυρον itidemque articulus periit p. 96. 4: οὐ καὶ (ὁ) τάφος ἐστὶ παρ' ἡμῖν, p. 101. 1: οὐ γὰρ ἐστὶ δίκαιον μέλλουσαν αὐτὴν κρίνεσθαι περὶ (τ)ἀνδρὸς μετ' ἀνδρὸς ἦκειν ἐπὶ τὴν κρίσιν, p. 101. 7: (οἱ) εὐνοῦχοι παραλαβόντες ἤγαγον πρὸς τὴν βασιλῖδα, p. 102. 31: οὐ (τὸν) τάφον ἔχω et p. 135. 30: αὐτὴ γὰρ ἴσως (τὸν) ἄνδρα πενθεῖ. Plus autem proderit simile vitium sustulisse p. 70. 32. Postquam in publicum prodiit Callirrhoe, Milesii omnes tantae pulcritudinis amore perculti obstupescunt: ἔπαθόν τι καὶ παῖδες. Insece articulum: non est satis. Chariton qui nunquam Homeri immemor est, illud debuit notare etiam senes amore correptos fuisse. Parum est pueros τι παθεῖν, sed etiam senes Callirrhoes adspectu commovebantur. Lenis mutatio faciet, ut Chariton hoc dixisse videatur: ἔπαθόν τι καὶ (οἱ δὲ) παῖδες. Norunt omnes, uti opinor, senes apud Graecos δις παῖδας vocari, vide Schol. ad Arist. Nub. 1407. Est verbi causa Theopompi senarius:

δις παῖδες οἱ γέροντες ὄρθῳ τῷ λόγῳ,

dixitque ipse Aristophanes:

ἐγὼ δὲ γ' ἀντεῖποιμ' ἂν ὡς δις παῖδες οἱ γέροντες.

P. 71. 6 describitur pompa: καλλίστην δ' οὔσαν τὴν Χαίρειν

εἰκόνα προσέβλεψεν οὐδείς Καλλιρρόης παρούσης. Usque ad monumentum Callirrhoe lectum comitata est, in quo Chaereae imago exposita erat: itaque Chariton scribere non potuit: *quamdiu Callirrhoe aderat*, nam adfuit donec solemnibus peractis omnes domum redirent. Sed scribe: τὴν εἰκόνα οὐδείς προσέβλεψεν Καλλιρρόης παρούσης.

Leve est rescribere p. 73. 14: *ἔξαρνος ἦν εἰδέναι, μηδὲν γὰρ ὄλως τῆς πράξεως κεκοινωνηκέναι*, pro μηδέ et p. 98. 26: *οὐδὲν γὰρ ἔξαπατήσεις με σοφίσμασι*, pro οὐδέ, sed aliis eiusmodi minutis vitiis omissis venio ad p. 75. 15. Mittit Mithridates qui Chaeream ad se adducant, quem legimus jam in eo fuisse ut cum aliis quibusdam in crucem suffigeretur: *εὗρον δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἀνηρημένους, ἄρτι δ' ἐκείνον ἐπιβαίνοντα τοῦ στυροῦ*. Miseris illis vitam aliquantulum producemus, nam fieri non potest ut tam cito animam exhalarint; brevi ante cruci affixi erant necdum credibile est eos *ἀνηρῆσθαι*, nam robusti homines erant et Jesus corpore quamvis debilitato horrendos cruciatus per plures horas tamen sustinuit. Sed qui missi erant, invenerunt eos *ἀνηρητημένους*. Deinde exclamarunt: *Φεῖσαι, κατάβηθι, μὴ τρώσης, ἄφες*. Carnifex ascenderat in crucem non *τρώσαν τὸν Χαιρέαν* sed *τρήσων* nec pendet quis *τετρωμένος τῷ χεῖρει καὶ τῷ πόδε*, sed *τετρημένος*. Legitur apud Homerum:

ἀμφότερων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντε.

Apollonides ille apud Xenophontem in Anabasi non erat *τετρωμένος τὰ ὦτα*, sed *τετρυπημένος* vel, quod eodem redit, *τετρημένος*, sicuti apud Aristophanem est *Thesm. 18: δίκην δὲ χοάνης ὦτα διετετρήνατο*. Legendum igitur: *μὴ τρήσης*, non *τρώσης*. Simul Chariton nobis ostendit, condemnatos primum dispessis manibus ad patibulum alligatos fuisse, tum in crucem fuisse actos, postremo manus et pedes perforatos fuisse. Potuisset carnifex manus perforare, antequam damnatum cruci affigeret; sed Chaereas certe pendit dispessis manibus patibulum tenens et integra membra inde retulit. Possunt praeterea de hoc argumento conferri quae Xenophon Ephesius habet p. 374. 26, ubi docemur quod esset *τῆς ἀναστυρώσεως ἕσθας* apud Aegyptios, qui *σπάρτοις τὰς χεῖρας ἔσφιγγον καὶ τοὺς πόδας* nec perforabant. Quo hic modo apud Charitonem erratum est, eodem

modo olim apud Aeschylum errabatur. Editur hodie in Agamemnone vs. 848: *ἀνὴρ ὄδε — τέτρηται δικτύου πλέον*, quae est Ahrensii emendatio, nam in Codicibus legitur *τέτρωται*. Eiusdem poetae notissimum fragmentum est 41:

*ἔρῃ μὲν ἀγνὸς οὐρανὸς τρῶσαι χθόνα,
ἔρωσ δὲ γαῖαν λαμβάνει γάμου τυχεῖν.*

Dispicuit illud *τρῶσαι* viris doctis: Heathius *χρῶσαι* reponit, *πλῆσαι* Meinekius: equidem cogitavi de *τρήσαι*, sicuti de ipso coelo legitur apud Herodotum IV. 158: *ἐνταῦθα ὁ οὐρανὸς τέτρηται*. Verum esse *τρήσαι* ostendet quod de tellure legitur, quae *ἔρῃ γάμου τυχεῖν*, nam quo sensu dicantur *τρύπημα* et *τρυμαλιή* et *εἰς οὐχ ὀσίην τρυμαλιήν τὸ κέντρον ᾠθεῖς*, notum esse arbitror.

P. 78. 8 supple: *ζῶ διὰ Μιθριδάτην τὸν ἐμὸν εὐεργέτην, ἐπιζῶ δὲ καὶ (τὸν) σόν*, uti et p. 78. 9: *ἐνέπρησαν (τὴν) τριήρη τὴν καλήν* itidemque p. 78. 27: *ἔδωκεν Ἐγίνῳ (εὐνοούχῳ) τῷ πιστοτάτῳ*. Deinde prorsus certum est quid sit rescribendum p. 82. 30: *ἐβουλεύετο μὴ βαδίσειν ἄνω δεδοικῶς τὰς διαβολὰς καὶ τὸν θυμὸν τὸν βασιλέως, ἀλλὰ Μίλητον μὲν καταλαβὼν (non καταλαβεῖν) καὶ Διονύσιον ἀνελὼν (non ἀνελεῖν) τὸν τούτων αἰτίον, Καλλιρρόην δ' ἀρπάσας ἀποσηῆναι βασιλέως*. Prorsus idem vitium est quod deprehendi p. 87. 32: *πάντων δὲ ἀσεβέστατος ἐγὼ μὴ βλέπων (non βλέπειν) σε κεκελευσμένος καὶ ὁ δειλὸς καὶ Φιλόζωος μέχρι τοσούτου φέρων (non φέρω) τυραννόμενος*.

Mire editur p. 83. 3: *εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἀθετήσειεν, οὐδὲν δυνήσῃ χειρὸν παθεῖν*. Cobeto res non successit Mnem. VIII. p. 282; mihi placet: *εἰ δὲ καὶ ἀλῶναι δεήσειεν*, nam optativus apud Charitonem non debet offensionem esse. Sic legitur p. 83. 15: *εἰ δ' ἀποθανεῖν δεήσειε, πάλιν ὄψομαι Καλλιρρόην*. Circa hoc verbum *ἀλῶναι* librarius iterum peccavit p. 91. 19: *ἐπέπεισο ἀλῶναι μὴ δύνασθαι*, quod hodie sic recte editur, sed in codice absurda scriptura est: *ἐπέπεισο ἀγνὸν εἶναι μὴ δύνασθαι*. Mox p. 84. 5 Chariton appellat Amoris arma *τὰ κουφότατα καὶ σῆναι μὴ θέλοντα*, sed malo: *τὰ κοῦφα ταῦτα* et supplebo p. 84. 13: *οὐ γὰρ ὅμοιον (ἦν) ἐν Μιλήτῳ φυλάττειν Καλλιρρόην καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας ὄλης*, sicuti p. 52. 26 requiro: *ἔτ' ἦν (non ἔτε) οὐδὲν ὄφελος*,

P. 84. 24: *ἐγαμήθη καλλίστη γυναικῶν ἀνδρὶ καλλίσῳ*, in

nitidula Charitonis compositione requiro ἀνδρῶν itidemque p. 138. 7: εἴληφε τὸν εὐμορφότατον ἄνδρα, verum est ἀνδρῶν. P. 86. 12: φοβοῦμαι ὡς μὴ δόξω κάκει καλή τινι, malim: καλή εἶναι. P. 86. 21 supple: ἦδε ἡ γυνὴ μέγα δυνήσεται (παρὰ βασιλεῖ), quae verba neutiquam abesse possunt, ut reliqua recte intelligantur. Itidem aliquid excidit p. 88. 17: κάκει δὲ τοὺς ἐπιβουλεύοντας ἐφυλάττου (μόλις), quod praecedens narratio satis clare demonstrat. Vocabulum *τολμηρέ* quod continuo sequitur, fecit ut *μόλις* excideret, quod adverbium crebro legitur apud Charitonem, v. c. p. 4. 13, 15. 9, 27. 31, 28. 26, alibi. Deinde p. 89. 30 supple: ἐν δὲ τῷ περιφανεστάτῳ (τόπῳ), quod non eget commendatione.

Paulo gravius vitium est p. 90. 10: Διονύσιος μὲν ἄκων καὶ ζένων ὑπ' αἰδοῦς τὴν Καλλιρρόην προελθεῖν ἤξισεν. At nihil erat cur Dionysium *pueret*, sed multum *metuebat* ne uxor circumstantium oculos in se converteret: itaque scribe: ὑπὸ δέους. Recte legitur p. 99. 24: εἰ μὴ διὰ τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς βασιλέα, κὰν χεῖρας ἀλλήλοις ἐπέβαλλον. Contra p. 92. 7 sedent Persae in aula regia μετὰ σιγῆς καὶ δέους, sed quia tunc nihil prorsus erat quod timerent, nam causam oraturi erant Dionysius et Mithridates, Hercherus rectissime suspicatur Charitonem dedisse: μετὰ σιγῆς καὶ αἰδοῦς, *cum veneratione*. Cf. p. 57. 32.

Aliquid excidit p. 91. 16: θαρρῶν ταῖς ἐπιστολαῖς αἷς ἔγραψε Μιθριδάτης πρὸς Καλλιρρόην· at Mithridates nullas dederat ad Callirrhoen litteras, sed Dionysius Mithridatem scripsisse putabat, quas litteras revera scripserat Chaereas: hinc supple: αἷς ἔγραψε (δῆθεν) Μιθριδάτης. Cf. Mnem. VIII. p. 297.

Mira locutio est p. 94, 26: μέχρις ἕξω πλήρεις οἱ ζενοποί. Malim equidem: μέχρις τεγῶν. Sic p. 50. 18: μέχρι κεράμων ἀνέβη τὸ πλῆθος. Tum p. 96. 16 in Dionysii oratione: ἡ δὲ σὴ τύχη, βασιλεῦ, ἄξιον ὄντα κατέστησε καὶ ἡ πρόνοια τῶν ἄλλων θεῶν φανερὰς ἐποίησε τὰς ἐπιβουλάς, quem hic dicit Dionysius fuisse ἄξιον? Quanam re hic perhibetur dignus fuisse? Participium ὄντα cur additum? Apparet corrupta verba esse. Est aliquid audendum, scribam: εὐεξέλεγκτα ταῦτα κατέστησε. Certior tamen medicina suppetit p. 97. 4. Causa perorata Dionysius statim εἶχε τὴν ψῆφον. Vertit Reiskius, quem nunc quidem nemo sequetur: statim omnium ferebat suf-

fragia. Sed fretus innocentia sua postulavit orator ut statim ferrentur suffragia neque εἶχε τὴν ψῆφον, sed ἔτει τὴν ψῆφον.

Mirum in Mithridatis oratione p. 97. 12: βαρεῖ με πρὸς ὑποψίαν τὸ κάλλος τῆς γυναικός. Aliud enim est quod legitur p. 106. 4: ἐβάρει γὰρ αὐτὸν τὸ κάλλος τῆς γυναικός et p. 71. 24: πολλὰ γὰρ αὐτὸν ἐβάρει. Intelligam: βαρὺ μὲν πρὸς ὑποψίαν. Falsum quoque est quod Mithridates dicit p. 97. 23: Διονύσιος γὰρ οὐχ ὑπὲρ γυναικός ἐγκαλεῖ κατὰ νόμους αὐτῷ γαμηθείσης, ἀλλὰ παλουμένην ἠγόρασεν αὐτήν. Sed justae illae nuptiae fuerunt, sicuti tertio libro copiose narratum est. Unica res defuerat ἡ ἐγγύη· quin legimus κατὰ νόμους αὐτῷ ἐγγυηθείσης· nemo fuerat qui Callirrhoen desponderet, sed Dionysius eam ἐκδιδομένην ἑαυτήν φανερώς κατὰ νόμους ἐγήμεν, ut est p. 48. 31 et 99. 29.

Solemnis recurrit confusio verborum νομιζειν et ὀνομάζειν, p. 97. 31: Γυναῖκα τολμᾶς ὀνομάζειν ἢν ἀπέδοτό σοι ὁ ληστής, exclamat Mithridates, verum hoc mittamus: nolo tibi molestus esse: γάμον νόμιζε τὴν πρᾶσιν καὶ προῖκα τὴν τιμὴν. Apparet quid velim. Γάμον νόμιζε τὴν πρᾶσιν· hoc quidem Dionysius secundum Mithridatis sententiam quantumvis vellet non poterat facere; sciebat enim quid esset actum. Sed γάμον ὀνόμαζε τὴν πρᾶσιν, h. e. non intercedo quominus hoc tibi sumas et arrogas, quatenus apertum est te mala fide agere. Possum addere alia exempla. Dio Cass. XLIII. 19: ἡ Ἀρσινόη γυνὴ τε οὕσα καὶ βασιλῆς ποτε νομισθεῖσα. Lege: ὀνομασθεῖσα. Idem LI. 24: Φίλος τε ἐπὶ τούτῳ καὶ σύμμαχος αὐτοῦ ὀνομισθη. Lege: ὀνομάσθη. Herodot. II. 51: ὄθεν περ καὶ Ἕλληνες ἤρξαντο νομισθῆναι. Lege: ὀνομασθῆναι. Plutarch. Num. 17: ἀνεῖλε τὸ λέγεσθαι καὶ νομιζεσθαι τοὺς μὲν Σαβίνους τοὺς δὲ Ῥωμαίους. Lege: ὀνομάζεσθαι. Plutarch. Crass. 2: ἐπώλει τὰς οὐσίας τῶν ἀνηρημένων ὑπ' αὐτοῦ λάφυρα [καὶ νομιζων καὶ] ὀνομάζων. Atque omnino saepissime hoc modo erratur.

Librarius grammaticam ignoravit quum scriberet p. 99. 19: ἐδόκει ἂν μοι καὶ βασιλεὺς τότε θέλειν Χιριέας εἶναι, neque intellexit quo pertineret particula ἂν. Chariton scripsit: δοκεῖ ἂν μοι — θέλειν. Voluisset rex: ἤθελεν ἂν· videtur mihi voluisse: δοκεῖ ἂν μοι θέλειν· sed librarios hoc ignorare mirum non est: id miror doctissimos editores non sentire. Simile vitium recurrit p. 121. 9, de quo loco infra videbimus.

Postquam ad iurgia ventum est, faciunt Dionysius et Chaereas quod mortales facere solent et conviciis ad convicia respondent. Δεῖξον γάμου διάλυσιν, dixerat Chaereas; tum Dionysius, τὸν τάφον ὄρα, inquit, nam respondet imperativus imperativo et vitiosum est quod editur ὄρας. Sic loquuntur non semel sed saepius: Σὺ τὴν ἀλλοτρίαν κρατεῖς: Σὺ τὴν σὴν ἀπέκτεινας. — Μοιχέ: Φονεῦ. Egregie hoc Charitoni videbatur adumbratum.

P. 100. 12 legimus fuisse qui regi auctores essent ne de Callirrhoe pronunciaret, utrum Dionysii uxor esset an Chaereae: τῆς μὲν γὰρ Μιθριδάτου κατηγορίας εἰκότως ἤκουσας, σατράπης γὰρ ἦν, τούτους δὲ ἰδιώτας πάντας εἶναι. Quia infinitivus prorsus non habet unde pendeat, vitium subesse certum est: facillimum est rescribere: τούτους δὲ ἰδιώτας ὄντας εἶαν δεῖ, nec certe πάντες possunt dici qui duo tantum erant. Deinde corrigemus p. 102. 9: ὡς πολυανθρωποτάτην γενέσθαι τὴν βασιλέως οἰκίαν pro πολυανθρωποτέραν. Tum minus bene dictum est p. 102. 30: τίνα τῶν ὑποχθονίων ἠσέβησα ἵνα εὕρω μοι νεκρὸν ἀντερασὴν· nihil nunc curo abusum coniunctionis ἵνα, sed necessarium mihi videtur scribere εὕρωμαι. Contra periiit pronomen personale p. 104. 16: οἶχη, Χαίρεα, νῦν ἀληθῶς νῦν ἀπέθανες· praefero: νῦν ἀληθῶς μοι ἀπέθανες.

Stultum est quod editur p. 104. 3: ἐμοῦ παρεστῶτος ἄλλον ἤδεῖτο. Hoc quidem non erat quod Chaereas aegre ferret, si quidem noluit uxorem habere ἀναιδῆ. Sed praesente Chaerea ἄλλον εἶλετο. Stetit illa quidem, ut est p. 100 5, Χαίρεαν φιλοῦσα, Διονύσιον αἰδομένη, sed Chaereae Callirrhoe, quae priore marito conspecto neque προσῆλθεν neque κατεφίλησεν, elegisse videbatur Dionysium.

Initio sexti libri p. 105. 17 duplex est vitium. Qui in iudicio Dionysio favebant ita dicebant: Χαίρεας δὲ γήμας ἀπέκτεινε· μνημονεύειν ὀφείλει Καλλιρρόη τοῦ γάμου· χρηστὸν δὲ Διονυσίῳ πρόσεσιν εἰς τὸ νικᾶν ὅτι καὶ τέκνον ἔχουσι κοινόν. Verum id ipsum nolebant, Callirrhoen recordari pristini matrimonii, hinc mulieres, uti legimus p. 105. 25, quotquot Dionysio favebant, dictitabant: τί δ' ἂν πάλιν ὀργισθῆ Χαίρεας; πάλιν τάφος. Hoc ipsum priore quoque loco scriptum fuit: μνημονεύειν ὀφείλει Καλλιρρόη τοῦ τάφου. Similem corruptelam

notavimus supra ad p. 24. 15 et conf. Mnem. VIII. 246. Quod autem editur: *χρησὸν δὲ Διονυσίῳ πρόσσειν*, est ea Hercheri conjectura, nam in Codice *γνωσὸν* legitur: nihil aliud latet nisi *λῶσον*. Perspicua res est.

Non magis res Herchero feliciter successit p. 106. 27. Ipse rex adamabat Callirrhoen et ita secum loquitur: *ἀρνῆ μὲν ἀλλ' ἐρᾶς*. Tunc negas, ὦ βασιλεῦ; At nemo hunc tibi exprobravit amorem; nemo suspicatur te amore Graecae mulierculae captum esse; solus jaces in lecto; frustra somnum captare cupis; quod te ipsum non latet, id nec negas nec negare potes, etiamsi ea res fortasse alios lateat. Sed legitur in Codice *ἀγνοεῖς* et scribendum est nisi fallor: *Λανθάνεις μὲν ἀλλ' ἐρᾶς*. Quam sit exigua mutatio, apparet. Hinc concidit argumentum quo Cobetus fuerat usus Mnem. VIII. 284.

Nunc juvat promere incertam suspicionem. Legitur p. 107. 19: *ἦν δὲ τὸ ἄθλον οὐ κότινος — ἀλλὰ κάλλος τὸ πρῶτον, ὑπὲρ οὗ δικαίως ἂν ἤρισαν καὶ θεοί*. Malim: *κάλλους τὸ πέρας*, sicuti Damoxenus dixit apud Athenaeum I. p. 15:

*πέρας ἐστὶ κάλλους, ἄνδρες, οὐτ' ἀκήκοα
ἔμπροσθεν οὐθ' ἐόρακα τσιαύτην χάριν.*

Minutum est corrigere p. 107. 22: *θεοὶ θυσίας ἀπαιτοῦσι* pro *θυσίαν*, nam perpetuo in ea parte narrationis *θυσῖαι* memorantur plurali numero, veluti p. 107. 31, 119. 22 alibi. Deinde p. 107. 25 Aziam rex jubet *ἐορτάζειν ἀφεμένην δικῶν τε καὶ πραγμάτων*, sed necessario Chariton scripsit *ἀφειμένην*. P. 108. 19 supplendum est: *ἀπαιτοῦσιν αὐτὸν θυσίας (θεοί), οἷς καθ' ἡμέραν θύει*. Causa corruptelae in aprico est. Ecce alia exempla. Plut. Moral. p. 931 v.: *Θέων ἡμῶν οὗτος τὸν Μίνερμον ἐπάξει καὶ τὸν Πίνδαρον δλοφυρομένους τὸν Φανερώτατον (θεδὸν) κλεπτόμενον καὶ μέσῳ ἄματι νύκτα γενομένην*. Plat. Legg. IV. 721 v.: *ἔσιν ἢ τὸ ἀνθρώπινον γένος φύσει (θεία) τινὶ μετέληφεν ἀθανασίας*. Plut. Mor. p. 331 a: *τῶν δ' Ἀλεξάνδρου Φωνῶν ἂν ἀφέλης τὸ δίχθημα καὶ τὸν Ἄμμωνα καὶ τὴν εὐγένειαν Σωκράτους ἢ Πλάτωνος ἢ Πυθαγόρου σοὶ φανοῦνται*. Lege: *θεογένειαν*. Non dissimilis corruptela est Plut. Moral. p. 593 d: *ἐτέρους ἀσκούντας ὀρῶντες ἦδονται καὶ παρακαλοῦσι καὶ συμπαραθέουσι*. Imo verum est *συμπαθοῦσι*. Denique Plut. Mor. p. 1050 v: *ἐν γὰρ πᾶσι τοῖς γινομένοις καὶ τὰ αἰσχροὰ δὴ*

που θεῶν ἐσιν. Non intelligo cur Wytttenbachius non scripserit in textu, quod ante eum jam repertum fuerat: *δήπουθεν*.

Nunc lepida interpolatio cognoscenda est. Rex Persarum perditē amat Callirrhoen, cui eunuchus suadet ut regi morem gerere velit. Ni faciat, audiat modo quae sors maneat regis inimicos: *μόνοις γὰρ τούτοις οὐδὲ ἀποθανεῖν θέλουσιν ἔξεσι*, nam eunuchus eo die forte legerat Xenophontis Anabasin. Ridet minas illas generosa virgo. Non sum, inquit, ignara mali. Viva defossa sum. Tradita sum praedonibus. Ἄρτι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν πάσχω· παρόντα Χαιρέαν οὐ βλέπω. Quibus verbis auditis eunuchus *δεινὸς ὦν τὴν φύσιν ἐνόησεν ὅτι ἐρᾷ*. Etiam paulo stultior hoc potuisset intelligere, nam Callirrhoe dixerat satis diserte. Sed jam vides, opinor, quid velim. Exclamaverat mulier: Ἄρτι μέγιστον τῶν κακῶν πάσχω. Quid dicere vellet, eunuchus statim intellexit, erat enim *δεινὸς τὴν φύσιν*. Τοῦτο τὸ ῥῆμα προῦδωκεν αὐτήν, ut ait Chariton, unde videmus Callirrhoen non aperte locutam fuisse, sed tecta verba, quae imprudenti exciderant, ab eunucho rectissime intellecta fuerunt. Itaque expungenda illa sunt: *παρόντα Χαιρέαν οὐ βλέπω*.

Pag. 119. 28: *παρῆσαν ἠγεμόνες τῶν ἐθνῶν μεθ' ὧν εἰώθει τὰ μεγάλα χρηματίζειν*. Requiritur praesens tempus *εἶωθε*. Deinde p. 121. 9 quum bellum paratur, Artaxates eunuchus apud regem nullam amplius mentionem facit Callirrhoes nec quaerit num rex eam secum in castra trahere velit: *ἄσμενος ἀπῆλλαγμένος καθάπερ ἀγρίου θηρίου*. Supplendum est *καθάπερ ἀγρίου θηρίου* (τῆς Καλλιρρόης), nam sic Chariton perpetuo abutitur coniunctionibus ὥσπερ et καθάπερ, verbi causa p. 23. 26, 48. 12, 95. 5, 114. 9 et 148. 1. Cf. Mnem. VIII. 289.

Statim sequitur p. 121. 10: *ἔδοκει δὲ μοι καὶ χάριν ἔχειν τῷ πολέμῳ διακόψαντι τὴν βασιλείᾳς ἐπιθυμίαν*. Scribit Hercherus: *ἔδοκει δὲ μονουχοῦ χάριν ἔχειν*, quae infelix admodum coniectura est. Medicina simplex sufficit: *δοκεῖ δὲ μοι καὶ χάριν σχεῖν τῷ πολέμῳ*. Rex autem ἤδειτο εἰπεῖν τὸ περὶ αὐτῆς. Imo εἰπεῖν τι περὶ αὐτῆς.

P. 122. 6: *Χαιρέα παρήγγειλεν οὐδεῖς, supplendum censeo οὐδεῖς (οὐδέεν)*, etsi scio esse qui negent Graeculos hoc modo locutos fuisse, sed non video quid possit latere nisi illud ipsum

οὐδείς οὐδέν. Pag. 124. 14 in Chaereae verbis: σπεύδωμεν, ἀπίωμεν. Δίκας ἐν τῷ πολέμῳ λήψομαι παρὰ τοῦ δικαστοῦ, malim ληψόμενοι. Deinde postquam in Syriam peruentum est, Chaereas cum amico ἠτομόδησαν πρὸς τὸν Αἰγύπτιον, cuius castra quum intrarent, non transfugae habiti sunt sed speculatores, non enim habebant σχῆμα πρεσβευτῶν p. 124. 23. Itane? Num transfugae oratorum similes esse solent? Dummodo habuissent σχῆμα πρεσβευτῶν, statim Aegyptii intellexerissent esse eos transfugas: nonne hoc absurdum? Sed inermes erant et regem in bellum secuti fuerant sicuti Xenophon olim cum Cyro minore in Asiam profectus est; hinc mox ab Aegyptiorum rege arma accipiunt p. 125. 14. Σχῆμα γὰρ Περσῶν οὐκ ἔχοντες ὑπωπτεύοντο κατασκοποὶ μᾶλλον. Vides ut ΠΕΡΣΩΝ abierit in ΠΡΕΣΒΕΩΝ, deinde in ΠΡΕΣΒΕΤΩΝ.

Hercules est apud Tyrios, ᾧ μόνῳ σχεδὸν ἀνατεθείκασι τὴν πόλιν. Supple τὴν πόλιν (ἄλλην). Recurrit p. 126. 14 verbum εὐπλοεῖν quod itidem usurpatur p. 52. 19 et 60. 22, uti et εὐπλοια p. 144. 22. Hinc suspicor p. 18. 30 Theronem non clamavisse: ἐμβαίνετε, πλέωμεν, sed εὐπλοῶμεν, sicuti apud Lucianum legitur noto loco in Dialog. Mort. 10.

Oratio Chaereae est ad milites p. 128. 8: Στρατηγῶ καὶ τὴν ἀρχὴν μοι ὑμεῖς δεδώκατε· malim: στρατηγῶ τὴν ἀρχὴν ἢν ὑμεῖς μοι δεδώκατε. Tum p. 131. 31 rex Aegyptiorum non dixit Chaereae: ἔχεις τριήρεις Αἰγυπτίας, sed ἔχε, sicuti statim sequitur eodem modo: ἔχε καὶ τούτους καὶ ἄλλους ὄσους ἂν θέλης. P. 132. 11 legimus pedestres copias ἀδυμοτέρους fuisse factas, ὅτι μετ' αὐτῶν οὐκ ἔστρατεύσατο Χαϊρέας. Facile vincam veram scripturam esse: ὅτι μετ' αὐτῶν οὐκέτι στρατεύσοιτο Χαϊρέας. P. 133. 12: δῶρον τὸ ἡδιστον, οὐ μάλισα πάντων αὐτὸς ἐπιθυμῆς. Lege: ἀεί. Idem vitium deprehendi apud Demosth. in Timocratea § 4.

Venimus ad octavum librum. Jam placata Venus est itaque Chaereae non ἤδη διηλλάττετο, ut est p. 136. 14, sed διήλλακτο et pro συνεβόησαν p. 137. 19 reposuerim ἀνεβόησαν, sicuti legitur p. 27. 4, 31. 3, 53. 16, 141. 15; ἀνέκραγεν p. 43. 13 et 142. 15: ἀνετέναξεν p. 143. 3; ἀνέκλαυσεν p. 40. 23 et ἀνεκώκυσεν p. 54. 19. P. 139. 21 petit quis ut Chaeream convenire liceat; Polycharmus rem nunciat

imperatorī, qui oclusis foribus in thalamum cum uxore secesserat cubitum; tum ille utpote *τρατηγὸς ἀγαθός, κάλει, Φησί, πόλεμος γὰρ ἀναβολὴν οὐ περιμένει*, sed necessarium est *εἰσκάλει*. P. 141. 9 non plane intelligo, cur Hercherus pro *ἀσφαλῶς* scripserit *ἀσφαλοῦς*. Deinde in concione militum Chaereas p. 141. 17, *ποῖ τοίνυν ἄπιμεν*, inquit. Pronunciavit illa verba quasi consilii inops itaque unus militum surgit et ita dicit: *τί δὲ ζητοῦμεν ποῖ φύγωμεν βασιλέα*; Hinc suspicor Charitonem scripsisse: *ποῖ τοίνυν ἀπίωμεν*. Accedit quod apud hunc scriptorem futurum non *εἶμι* est, sed *ἐλεύσομαι*. Contrarium vitium est apud Demosthenem de Corona § 32: *ὅπως μὴ ἀπίωμεν ἐκ Μακεδονίας*. Sincera lectio *ἄπιμεν* servata est in Anecdotis Bekkeri p. 129. 4.

Pergit dicere miles ille ita: *ἔχομεν θάλασσαν καὶ τριήρεις· ἀμφοτέρα δὲ ἡμᾶς εἰς Σικελίαν ἄγει*, ubi malim: *εἰς Σικελίαν ἂν ἄγοι*. P. 142. 11 *καὶ Στάτειραν ἄγεις*, leve est corrigere: *ἢ Στάτ. ἄγεις*; P. 145. 21 epistula est Callirrhoes ad Dionysium; scribit in ea de filio, quem pepererat ipsa et de filia quam Dionysius ex alia uxore habebat. *Ἐχεις οὐ μόνον υἱὸν ἀλλὰ καὶ θυγατέρα· ἀρκεῖ σοι δύο τέκνα*. *Ὅν γάμφ ζευξον, ὅταν ἀνὴρ γένηται*. Suasit Callirhoe ut faceret Dionysius quod moris erat: *Ὅν γάμον ζευξον*, sicuti legitur p. 153. 11: *τὸν γάμον ὑμῶν αὐτὸς ἐζευξε*. Ceterum Callirrhoe novercae potius quam matris partes agit et pergit decipere Dionysium, qui Chaereae filium suum esse putabat. Verisimiliora Chariton fingere debuerat.

P. 146. 1 Callirrhoe rogat Persarum reginam, ut crebro ad se literas dare velit: *ῥάδια γὰρ πάντα βασιλεῖ*. hoc quidem verum, sed dixerat tamen Callirrhoe: *ῥάδια γὰρ πάντα βασιλεία*. Denique p. 146. 18: *πολλὴ μὲν ἐν μέσῳ θάλασσα καὶ ἐκδέχεται με φοβερὰ πελάγη*. malo: *ἐκδέξεται*.

Venio nunc ad locum flagitiose corruptum, p. 146. 30: *ὄντι δ' αὐτῷ περὶ Χίον καὶ Τύρον*. Tyri rex erat, nam *θύοντι τῷ Ἡρακλεῖ τὰ ἐπινίκια* allatus ei est nuncius Aradum esse captam. Itaque absurde hic mentio fit insulae in Aegaeo mari. Coniicit Cobetus Mnem. VIII. p. 301: *ὄντι δ' αὐτῷ περὶ Φοινίκην καὶ Τύρον*, sed nemo dixerit, qui *Φοινίκην* in *Χίον* abire possit. Sed rex erat in ora maritima; hinc scribam: *περὶ παραλίαν καὶ*

Τύρον. Vides quam exigua mutatio sit. Eadem medicina proderit etiam Dioni Chrysostomo, qui p. 190 c. scribit Aeneam ἀναλαβεῖν τὸν Διομήδη ἔχοντα ὀλίγας ναῦς καὶ μέρος τι παραδῶναι τῆς στρατιᾶς, ἐπειδὴ πᾶσαν ἔσχε τὴν χώραν. Regionis nomen requiritur itaque Reiskius scripsit Βρεττίας, quod Gellius merito improbavit, quia Diomedes non Bruttium occupavit, sed Apuliam. Quod autem ipse coniecit τῆς Ἰταλίας, id non magis arridet, nam otiose additur Aeneam in Italia agros Diomedei adsignasse, quasi alibi potuisset assignare. Repone: τῆς παραλίαις. Corruptelae originem ostendet Bastius in Commentatione p. 931. In prima Commentatione Platonica p. 12 olim multa exempla dedi ut ostenderem quam frequenter Π et ΣΤ confundi soleant. Nunc imprimis ad rem facit quod tunc observavi apud Platonem in Theage 129 d. confundi πραγματεία et στρατεία. Scilicet ΠΑΡΑΛΙΑΣ primum esse videbatur ΠΡΑΛΙΑΣ, deinde ΣΤΡΑΛΙΑΣ, denique ut Graecum vocabulum esset, scriptum fuit στρατιᾶς.

Redeo ad Charitonem. Non minus foeda corruptela est p. 151. 1: καὶ γὰρ ἦν ἄπισον, ὡς ἀληθῶς ἤδη πεπυσμένων αὐτῶν ὅτι Χαιρέας τέθνηκε, ζῶντα δόξαι καταπλεῖν. Quid est illud δόξαι? Nemo dicet. Nempe latet: ζῶντα ἐξ Αἰγύπτου καταπλεῖν. Unde corruptela oriri potuerit, monstrabit Bastius in Commentatione p. 791. Non minus certum est quid reponi debeat p. 151. 22: καὶ ἦν ἐκεῖνο τὸ σχῆμα τὸ μετὰ τὴν ναυμαχίαν τὴν Ἀττικὴν. Supplendum enim: ἦν ἐκεῖνο τὸ σχῆμα ὁμοιον τῷ μ. τ. ναυμ. P. 153. 5 λυπηρότερον ἢ μικρότερον, ipse Dorvillius jam invenerat πικρότερον sed inconsiderate abiecit.

In Chaereae oratione ad populum haec leguntur p. 154. 16: τρέφεται γὰρ (lege ἄρ') ὑμῖν πολίτης ἐν Μιλήτῳ πλούσιος ὑπ' ἀνδρὸς ἐνδόξου· καὶ γὰρ ἐκείνου τὸ γένος ἐνδοξὸν Ἑλληνικόν. Μὴ φθονήσωμεν αὐτῷ μεγάλης κληρονομίας. Rectissime sensit Hercherus hunc locum vitium alere, sed quod eiecit vocabulum ἐνδοξόν, id factum nollem. Affirmat Chaereas filium suum apud nobilem virum educari: nihil attinebat addere Dionysium esse Graecum natione, qui praesertim Milesius esset. Καὶ γὰρ ἐκείνου τὸ γένος ἐνδοξόν. Nobilis est Miletii Dionysius, sicuti Hermodrates Syracensis. Quid autem faciemus adiectivo Ἑλληνικόν? Num eiiciemus? Refingemus in coniunctionem: Ἀλλὰ μὴ

Φθονήσωμεν αὐτῷ μεγάλης κληρονομίας. Noli mirari ἀλλὰ abiisse in ἑλληνικόν· Ἑλλήνων, ἀλλήλων, ἄλλων, ἄν saepius locum permutant. Scribit Photius: πατριῶται· οἱ δοῦλοι Ἑλλήνων πολῖται δὲ οἱ ἐλεύθεροι. Absurdam scripturam correxit Cobetus in Variis Lectionibus p. 244: πατριῶται· οἱ δοῦλοι ἀλλήλων. Editur apud Demosthenem de Corona § 200: τότε δὲ ἀξιούσα προεσᾶναι τῶν ἄλλων, εἴτ' ἀποσᾶσα τούτου, Φιλίππῳ προδεδωκέναι πάντα ἄν ἔσχεν αἰτίαν. Dionysius Halicarnassensis qui hunc locum laudavit tom. VI. p. 1051 R., Ἑλλήνων habet et πάντως, quas lectiones in textum recipiendas duco. Miror id nondum observatum fuisse, cum praesertim Codex Parisinus illud Ἑλλήνων in margine habeat. Legitur in eadem oratione § 254: τὸ μὲν προελέσθαι τὰ κάλλιστα καὶ τὸ τῶν οἰηθέντων Ἑλλήνων, εἰ πρόοιντο ἡμᾶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ διάξειν, τούτων αὐτῶν ἄμεινον πράττειν τῆς ἀγαθῆς τύχης τῆς πόλεως εἶναι τίθημι. Quantum praestat rescribere: τῶν οἰηθέντων ἄν. Particula ἄν in hac compositione abesse non debet et nihil est cur Demosthenes patriae suae hostes honorifico nomine Graecos appellet. Sed jam apparet quo jure apud Charitonem reponam: Ἀλλὰ μὴ Φθονήσωμεν. Corruptelae origo perspicua fiet consulentibus Bastium p. 800 et 807. Vide modo, quo compendio Ἑλληνες scriptum sit in Moeridis Codice, tabul. I. n. 7.

P. 154. 20: τότε δὲ καταχθεῖς ἐν τῷ χωρίῳ, malo: τούτου.
 P. 155. 26: εἰ μὴ Πολύχαρμος ἔσωσεν, praefero ἐκώλυσεν.
 P. 155. 29 rex Persarum Callirrhoen οὔτε ἔπεισεν οὔτε ὕβρισεν· potestne hoc Chaereas satis decore affirmare de uxore sua? Quasi hoc unquam quisquam de casta matrona posset suspicari, eam vel maximis illecebris posse πεισθῆναι. Sed rex eam οὔτε ἐπείρασεν οὔτε ὕβρισεν. Pag. 156. 7: ἐδυνάμην οὖν ἀποδεῖξαι, lege: ἄν.

Ultima corruptela quam notabimus, satis gravis est. Verba sunt Chaereae p. 156. 14: ἐλεύσεται καὶ ἄλλος τόλος ἐξ Ἴωνίας ὑμέτερος· ἄξει δ' αὐτὸν δ' Ἑρμοκράτους ἔγγονος. Quando veniet Syracusas illa classis? Nempe post annos minimum viginti. Primum igitur reponendum censeo ὕσερον pro ὑμέτερος, nam ὕσερον paene necessarium est addere et ὑμέτερος propemodum absurdum est. Deinde pro ἐλεύσεται multum malo: πλεύσεται. Legitur quidem πλεύσειν p. 44. 17 et 48. 23, sed

sincera forma *πλεύσσει* p. 41. 30 et 57. 16. Cur autem Chariton Chaereae et Callirrhoes filiolum Mileti reliquit? Mater eum secum duxerat Babylonem et Statira infantem libenter videbat p. 146. 3. Rex autem secum traxit ad bellum *καὶ γυναῖκας καὶ τέκνα*, ut est p. 121. 21. Itaque urbe Arado capta statim cum matre patri reddi potuerat, sed Chariton maluit puerum Dionysio Milesio tradere educandum. Fuit fortasse de ea re aliquid dictum ea pagina, quae secundum Hilbergi verissimam conjecturam excidit post p. 134. 28. Videor autem mihi intelligere, cur Chariton rem ita finxerit depinxeritque Callirrhoen novercae quam matris similiorem. Nempe hunc Chaereae filium, qui a patre adoptivo Dionysii nomen nactus erat, Chariton eundem esse voluit illum Dionysium maiorem, qui postea Syracusis rerum potitus est. Fecit igitur Hermocratis *nepotem* eum qui, uti notum est, Hermocratis *τοῦ πάνυ gener* fuit, *filius* autem alterius cuiusdam Hermocratis, itidem Syracusani, qui ignobilis fuisse fertur. Atque hoc quidem Charitoni, qui tam multa improbabilia fingit, fingere licuit, nam in Hermocratis historia multa obscura et perplexa, quod bene notavit Georgius Grotus in *Historia Graeca* Vol. X. p. 420 Edit. Amer., neque admodum verisimile est quod traditur, Dionysii maioris patrem et socerum fuisse cognomines.

Atque sic *Eroticos* scriptores de manibus depono, nam Eustathium et Theodorum Prodromum et si qui sunt his etiam absurdiores, pertractare non juvat.

Amstelodami,

d. 6 m. Jan. 1878.

GALENUS.

Tom. V. pag. 713. perridiculum mendum est in loco Platonis: *διὰ πυρὸς ἢ τοιαύτη πᾶσα ἔμελλε Διοίκησις γενέσθαι τῶν θυμουμένων*. Apud Platonem in *Timaeo* pag. 70 c. vera lectio servata est haec: *ἔμελλεΝ οἴκησις γενέσθαι*, sed in plerisque libris ut in optimo Parisino A. *οἴκησις* circumfertur.

C. G. C.

AD ANTHOLOGIAE PALATINAE
PARTEM PRIOREM (CAPP. V, VI, VII)

CONIECTANEA.

(*continuantur ex Tom. V. p. 438*).

Epigr. 75, sive Rufini, sive Palladae:

Γείτονα παρθένον εἶχον Ἀμυμώνην, Ἀφροδίτη,
ἢ μου τὴν ψυχὴν ἔφλεγεν οὐκ ὀλίγον.
αὕτη μοι προσέπαιξε, καί, εἴ ποτε καιρὸς, ἐτόλμων.
ἠρυθρία. τί πλέον; τὸν πόνον ἤσθάνετο. κτλ.

Controversia fuit de sententia quarti versus, quem ita Latine dedit Dübnerus: „quid multa? laborem sentiebat,” cum hac nota: „Grotius et Jacobsius de amore accipiunt, quem puella sentiebat. Legens equidem intelligebam, quod statim sequitur, πολλὰ καμῶν.” Grotium et Jacobsium recte locum cepisse, quod vel praecedenti τί πλέον; id est, „nihil proderat,” confirmatur, statuit Herwerdenius, V. Cl. et adsentior, modo scribatur: τί πλέον; τὸν πόνον ἤσθάνετο, amoris desiderium sensit. Perpetuo πόνος et πόθος et in nostro Codice et ubique de loco certant; saepe emendata lectio reposita est, saepius reponenda. Usurpatur quidem plerumque πόθος de amore iuvenis in puellam, sed et de puella recte dici demonstrat ex pluribus vel hic unus locus (IX, 132): Φαίδρην μὲν κτεῖνεν πυρόεις πόθος Ἰππολύτοιο.

Leve est, quod epigr. 102, Marci Argentarii:

Τὴν ἰσχυρὴν Διόκλειαν, ἀσαρκότερην Ἀφροδίτην
 ὄψαι, (ὄψομαι Jac. recte) ἀλλὰ καλοῖς ἤθεσι τερπομένην.
 Οὐ πολὺ μοι τὸ μεταξὺ γενήσεται, ἀλλ' ἐπὶ λεπτά
 στέρνα πεσῶν, ψυχῆς κείσομαι ἐγγυτάτω,

admonendum videtur, nempe ut pro ἐγγυτάτω scribatur comparativus ἐγγυτέρω, quem recte glossator quidam explicat: ὡς ἐμποδῶν οὐσης τῆς παχύτητος τοῦ τῆ ψυχῆ πλησιάζειν.

Neque maioris momenti est, quod in sequenti Rufini epigrammate (103):

Μέχρι τίνος, Προδίκη, παρακλαύσομαι; ἄχρι τίνος σε
 γουνάσομαι, στερεή, μηδὲν ἀκουόμενος;
 equidem praetulerim: μηδὲ ἀκουόμενος, cum ne audias quidem,
 hiatu post οὐδέ et μηδέ frequentissimo. Eodem modo V, 308:
 ὦ σοβαρή, ὑγίαιν'. οὐδ' ὑγίαινε, λέγεις; et saepe alibi.

Intricatior res est in Philodemi carmine (V, 132), quod totum apponendum erit:

Ἦ ποδός, ὦ κνήμης, ὦ τῶν ἀπλόωλα δικαίως
 μηρῶν, ὦ γλουτῶν, ὦ κτενός, ὦ λαγόνων,
 ὦ ὤμοις, ὦ μαστῶν, ὦ τοῦ ραδινοῦ τραχήλου,
 ὦ χειρῶν, ὦ τῶν μαίνομαι ὀμματίων,
 ὦ κατατεχνοτάτου κινήματος, ὦ περιάλλων
 γλωττισμῶν, ὦ τῶν * θύεμε Φωνάριων.
 εἰ δ' ὀπικὴ παῖς (Cod. καὶ) Φλώρα, καὶ οὐκ ἄδουσα τὰ Σαπφούς,
 καὶ Περσεύς Ἰνδῆς ἠράσατ' Ἀνδρομέδης.

Obiter moneo, hunc locum addendum esse iis, ubi ὀπικὴς, interprete Psello, περὶ τοῦ γυναικείου αἰδοῦς usurpatur, — οὕτω γάρ, inquit, ὀνομάζουσι τὴν αἰδῶ ἀίσχυνόμενοι, — ut apud Callimachum: οὐδ' ἤσιν ἐπὶ κτενός ἤλθον ἔθειραι. Sed merito suspectum fuit viris doctis versu sexto: ὦ τῶν θύεμε Φωνάριων. Unice necessarium θύομαι repperit Boissonadius, vitium metricum frustra excusans exemplo miselli cuiusdam extremae aetatis Byzantinae versificatoris, Ignatii (XV, 31). Cui vitio ut occurrerent Jacobsius coniecit: ὦ τῶν θύμεθα Φων., Heckerus: ὦ τῶν θῦψ' ἐμέ Φων. Scio equidem τὰ Φωνάρια in carminibus amatoriiis quem locum habeant, sed tamen illa *suada loquelae*, qua me totum ussit, quam interpretatur Heckerus, mihi quidem et in puella extranea ac Opica, et in hac gradatione, perquam

inepte commemorata videtur. Itaque *θύομαι* pro *θύεμε* a Boissonadio gratus accipio, quod vel aequalitas membrorum, — ὁ τῶν ἀπόλωλα, ὁ τῶν μαινομαι, — verum esse comprobatur, sed et sequens *Φωναρίων* non minus corruptum esse existimo, cui quid substituendum sit sententiarum ordo et nexus suppeditabunt. Nempe Philodemus, ut Caligulam quondam fecisse auctor est Suetonius, (c. 36) singula enumerat et extollit puellae suae bona, *corporis* primum, deinde *concupitus*. Quae sit in his gradatio, docet Automedon: (ep. 129): *γλωττίζει, κνίζει, περιλαμβάνει*, plane ut nostro loco *κινήματα* et *γλωττισμοί* commemorantur. Sed quomodo *περιλαμβάνει* expressit? Poterat *ἔργον ἔρωτος* dicere, ut Paulus Silentarius infra (275, vs. 7) sed exquisitiore, credo, vocabulo uti maluit. Nempe legendum coniiicio: ὁ τῶν θύομ' ἔρωμανιῶν, quo verbo poetae nostri saepe et libenter utuntur, v. c. Rufinus (ep. 47): *Πολλάκις ἠρασάμην σε λαβὼν ἐν νυκτὶ, Θάλεια, || πληρῶσαι θαλερῆ θυμὸν ἔρωμανίῃ*, et infra epp. 255 et 256 et saepius. De confuso *φ* et *ρ* conferatur Bastius, p. 848, de *μ* et *ν*, ibid. p. 725 et 726.

Ep. 174. Meleagri.

Εὔδεις, Ζηνοφίλα, τρυφερὸν θάλος. Εἶθ' ἐπὶ σοὶ νῦν
ἄπτερος εἰσήμεν ὕπνος ἐπὶ βλεφάροις,
ὡς ἐπὶ σοὶ μὴδ' οὗτος, ὁ καὶ Διδὸς δμματα θέλων,
Φοιτήσαι, κάτεχον δ' αὐτὸς ἐγὼ σε μόνος.

Versu quarto recte Herwerdenius legit *Φοιτήσεν*, sed praeterea impeditum simul est et auribus ingratum illud ter repetitum *ἐπὶ σοί, ἐπὶ βλεφάροις, ἐπὶ σοί*, ne dicam, cum his temporibus *εἰσήμεν* et primae personae sit et tertiae, ita plane obscurari oppositionem, quae rei caput est. Scribendum propono: *εἶθ' ἐπὶ σοῖς νῦν || ἄπτερος εἰσήμεν ὕπνος ἐγὼ βλεφάροις*, quae et concinnitate membrorum cum secundo disticho, — *ὡς ἐπὶ σοὶ μὴδ' οὗτος κτλ.* sequente *αὐτὸς ἐγὼ*, — commendantur.

Eiusdem est ep. 178, iocosa Amoris venalis prostantis descriptio, ut praecedens epigramma 177 ex celebratissimo Moschi Idyllio (I) expressa: *Πωλείσθω*, inquit, *καὶ ματρός ἔτ' ἐν κόλποισι καθεύδων*, — etenim:

καὶ γὰρ σιμὸν ἔφυ καὶ ὑπόπτερον, ἄκρα δ' ὄνουξιν
κνίζει, καὶ κλαῖον πολλὰ μεταξὺ γελᾷ.

πρὸς δ' ἔτι λοιπὸν ἄτρεπτον, ἀείλαλον, δὲ δὲ δορκός,
ἄγριον, οὐδ' αὐτῇ μητρὶ Φίλη τιθασόν.

Pro ἄτρεπτον in Codice est ἄθρεπτον, sed magis probo quod H. Stephanus et Brunckius ediderunt, ἄτρεστον. Damnat hoc Graefius, „quod etiam ad laudem trahi potest,” quasi non in epigrammate praecedenti, eiusdem poetæ et eiusdem argumenti, dicatur: ἔστι δ' ὁ παῖς γλυκύδακρυς, ἀείλαλος, ὠκύ, ἀταρβής, cuius synonymon ἄτρεστος est, ἄτρεπτος non est. Sed hoc obiter. Magis me offendit intolerabilis tautologia in iis quae statim praecedunt: πρὸς δ' ἔτι λοιπὸν. Poterat πρὸς δέ, poterat etiam πρὸς δ' ἔτι, sed his etiam λοιπὸν addere, id vero nimium et propre infantis videtur. Excusat tamen ea Jacobsius, „familiaris sermonis negligentiae” tribuens. Quanto melius Lobeckius: „pro λοιπὸν, quod mirifice languet, succurrit significantius λιπὸν sive λίρον, i. e. ἀναιδές.” Equidem proposuerim: πρὸς δ' ἐπίλυπον, ἄτρεστον, ἀείλαλον, δὲ δὲ δορκός, κτλ. Ἐπίλυπος nonnunquam activa significatione occurrit, i. q. λυπηρός, ut apud Aristotelem, Eth. Nicomach. XI, 4.

Epigr. 180 eiusdem Meleagri in eodem fere argumento versatur.

Τί ξένον, εἰ βροτολογὸς Ἔρως τὰ πυρίκνοα τόξα
βάλλει, καὶ λαμυροῖς ὄμμασι πικρὰ γελαῖ;
οὐ μάτηρ στέργει μὲν Ἄρη, γαμέτις δὲ τέτυκται
Ἄφαιστου, κοινὰ καὶ πυρὶ καὶ ξίφεσιν;
ματρὸς δ' οὐ μάτηρ ἀνέμων μάστιγι Θάλασσα
τραχὺ βοᾷ; γενέτας δ' οὔτε τίς οὔτε τίνος. κτλ.

Ita editur ex Jacobsii correctione, Codex habet γενέτης (super-scr. α) δ' οὔτε τίς οὔτε τίνος. Subauditur ἴσμεν, inauditum ellipsis genus. Sed praeterea, quam fatue dictum est! Ignoratur, quis Amori pater fuerit, optime se habet, sed quis sanus dicat: ignoti patris pater ignotus est? Sed in οὔτε verbum mihi latere videtur, quemadmodum in superioribus est: στέργει, τέτυκται, βοᾷ, quamobrem scripserim: γενέτα δ' οὐδέ τίς οἶδε τίνος, cui coniecturae non parum probabilitatis affert, quod e Salmasio enotavit Dübnerus V. Cl. in Add. Vol. I: „τραχὺ βοᾷ, γενετις, ita paret in V. C. reliqua correctae sunt.” Librarium fefellisse videtur usitatissima dicendi formula: τίς τίνος ὦν et οὔσα, quae tamen hic absurda est. Emendatio-

nem stabiliat Meleagri epigr. 177 vs. 5, de eodem Amore:

πατρός δ' οὐκέτ' ἔχω φράζειν τίνος.

Meleager ad periuram puellam, ep. 184:

ταῦτ' ἦν, ταῦτ' ἐπίορκε; μόνῃ σὺ πάλιν, μόνῃ ὑπνοῖς;

ὦ τόλμης· καὶ νῦν, νῦν ἔτι Φησί, μόνῃ.

Aliquanto incitatoria et affectu pleniora haec erunt, si scribatur: καὶ νῦν, νῦν ἔτι Φῆς σὺ, μόνῃ; Nullam video causam, cur, cum poeta in toto hoc carmine puellam deprehensam irate alloquitur, hic subito personam mutet et quasi intus mussitet. Contrarium factum est XI, 139, ubi Φῆς σὺ editum est, codex recte Φησίν praebet.

Multorum scopulis infame est hoc Leonidae epigramma 188:

Οὐκ ἀδικέω τὸν Ἐρωτα. Γλυκύς· μαρτύρομαι αὐτῆν

Κύπριν· βέβλημαι δ' ἐκ δολίου κέραος,

καὶ πᾶς τεφροῦμαι· θερμὸν δ' ἐπὶ θερμῷ ἰάλλει

ἄτρακτον, λωφῆ δ' οὐδ' ἴσον ἰοβολῶν.

* χῶ θνητὸς τὸν ἀλιτρὸν ἐσώκει· θνητὸς δ' δαίμων·

* τίσομαι· ἐγκλήμων δ' ἔσσομ' ἀλεξόμενος.

Ultimum distichon ita scriptum, ut Codex perhibet et Planudes, non modo nullum idoneum sensum, sed nullum prorsus sensum praebet. Primus, monente Dübnero, has tenebras aliquantisper dispellere aggressus est Piccolos, apte recordatus proverbii apud Theocritum X, 17 memorati: εὔρε θεὸς τὸν ἀλιτρὸν, quod ingeniose invertit Leonidas, homini in deum tribuens, quod proprie est deorum in homines. Haec igitur iam patefacta sunt, itemque, ut mox apparebit, ultimus versus. Sed quid faciendum his: ἐσώκει θνητὸς δ' δαίμων? Innumerae sunt in haec verba coniecturae Lennepii, Heckeri, Brunckii, Ott. Scheideri, aliorum, quas omnes enumerare et refutare longum est, praesertim cum, ut Sardi, aliae aliis nequiores sint. Animi causa duas commemorabo, alteram Ungerii, ita se habentem:

χῶ θνητὸς τὸν ἀλιτρὸν — ἐσώκει θνητῷ δ' δαίμων —

τίσομαι· ἐγκλεισμῷ δ' ἔσσομ' ἀλεξόμενος.

quam coniecturam facilius erit admirari quam intelligere; alteram Heckeri, quam Dübnerus dignam habuit, quae in textum reciperetur, hanc: χῶ θνητὸς τὸν ἀλιτρὸν· — ἔοικεν θνητὸς δ' δαίμων. Hanc ita illustrat Dübnerus: „en, deprehendi noxium; deus, quem iustum putabam, apparuit mortalis iniustus. Ul-

ciscar." Amorem deum non habendum esse, quippe qui malis gaudeat, expressis verbis dicitur in epigrammate ἀδεσπότη, IX, 157: Τίς θεὸν εἶπεν Ἔρωτα; θεοῦ κκκὸν οὐδὲν δρῶμεν || ἔργον δ' ἀνθρώπων αἴματι μειδιάει, sed a nostro loco, si quid iudico, ea sententia quam maxime abhorret. Ut taceam miram constructionem; ut taceam, aliud esse, Amorem in deorum numero habendum esse negare, aliud dicere, eum similem esse mortali; ut taceam, sententiam ita languide et inepte et insulse esse enunciatam, ut haec omnia praetermittam, id quod nunc in textu legitur, scriptoris mentem mihi pervertere videtur. Quid enim? Si mortalis subito apparuit, quem quidquid est Deorum pavet, quid admirationis habet, si mortalis mortali restiterit? Cur defendendi necessitate se excusat? Plane contraria iis, quae Dübnerus probavit, poëta voluisse mihi videtur, nempe:

χῶ θνητὸς τὸν ἀλιτρὸν ἐγώ — κεῖ δεινὸς ὁ δαίμων —
 τίσσομαι· ἐγκλήμων δ' ἔσσομ' ἀλεξόμενος;

Ego mortalis deum scelestum, — licet tremendum numen sit, — ulciscar; reusne ero, si me defendam? Eadem fere est sententia in Rufini epigr. (V, 93); ὤπλισμαι πρὸς Ἔρωτα περὶ στέρνοισι λογισμὸν, || — — θνατὸς δ' ἀθανάτῳ συστήσομαι. Ac in ultimis interrogationem iam posuerant Boissonadius et Meinekium, probantibus Heckero et Piccolo. Etiam in iis, quae ipse proposui, laetus vidi, in eandem prorsus coniecturam partim incidisse et Meinekium, V. Cl., qui ita: χῶ θν. τὸν ἀλ. ἐγώ· κεῖ θνητὸς (?) ὁ δαίμων, quae parum probabilia iudicabat Dübnerus. In θνητὸς nihil aliud quam δεινὸς latere, mihi persuasum est, quoniam, cum θνητὸς recte praecederet, scriba, ut saepe fecit, idem vocabulum pro affini posuit. Talia maledicta quam saepe et quam libenter a poëtis in Amorem iaciantur, quis nescit! Νῦν ἔγνω τὸν Ἔρωτα· βαρὺς θεός, pastor inquit apud Theocritum (III, 15) et Meleager in Nostris (ep. 176): Δεινὸς Ἔρωας, δεινός. τί δὲ τὸ πλέον, ἦν πάλιν εἶπω, || καὶ πάλιν, οἰμῶζων πολλάκι, δεινὸς Ἔρωας; Sed in re perspicua non opus est pluribus.

Epigr. 195 Meleagri:

Αἱ τρισσὰὶ Χάριτες τρισσὸν στεφάνωμ' ἀπένειμαν
 Ζηνοφίλα, τρισσᾶς σύμβολα καλλοσύνας·
 ἂ μὲν ἐπὶ χρωτὸς θεμένα πόθον, ἂ δ' ἐπὶ μορφᾶς
 ἴμερον, ἂ δὲ λόγοις τὸ γλυκύμυθον ἔπος.

τρισάκις εὐδαίμων, ἅς καὶ Κύπρις ὤπλισεν εὐνάν,
καὶ Πειθῶ μύθους, καὶ γλυκὺ κάλλος Ἔρωσ.

Bis iam de hoc epigrammate corruptissimo egimus, sed nondum omnia in integrum restituta sunt. Primum et quintum versum palmaribus emendationibus sanavit Jacobsius, ita ut reliquae Virorum Doctorum de iis hariolationes tuto abici posse mihi videantur. Sed de quinto versu dubitavit Graefius, ita disputans: „contortum est quod, quum ante Gratiarum donum diceretur γλυκύμυθον ἔπος, nunc Πειθῶ μύθους instruxisse perhibetur. Fortasse omnes coniecturae vanae sunt in epigrammate lacero aut male consarcinato.” Haec ille; et addere potuerat, ineptius etiam esse, quod, cum in praecedentibus omnia Zenophilae dona tribus tantum Gratiis tribuantur, haec subito in fine pro parte etiam Veneris Cupidinisque perhibeantur muneris. Heckerus epigramma 140 et 196, quae eiusdem Meleagri sunt et in prorsus eodem argumento versantur, cum nostro in unum coniungere voluit, sed recte Dübnerus, „neutrum epigramma, qualia ex binis composuit Heckerus, ita scriptum fuisse a Meleagro legenti cuique statim patebit.” Epigramma autem 196, quod statim sequitur, ita se habet:

ΖηνοΦίλα κάλλος μὲν Ἔρωσ, σύγκοιτα δὲ Φίλτρα
Κύπρις ἔδωκεν ἔχειν, αἱ Χάριτες δὲ χάριν.

Huic igitur epigrammati equidem ultimum epigrammatis 195 distichon subiungerem, ut ita se totum haberet:

ΖηνοΦίλα κάλλος μὲν Ἔρωσ, σύγκοιτα δὲ Φίλτρα
Κύπρις ἔδωκεν ἔχειν, αἱ Χάριτες δὲ χάριν.
τρισάκις εὐδαίμων, ἅς καὶ Κύπρις ὤπλισεν εὐνάν,
καὶ Πειθῶ μύθους, καὶ γλυκὺ κάλλος Ἔρωσ.

Ita Graefii, opinor, scrupulus remotus erit; etenim, ut annotavit Dübnerus, Πειθῶ a quibusdam poëtis, ut Hermesianacte, in Gratiarum numerum refertur. Superius autem epigramma, (195) aut quarto versu absolutum, aut quod mihi quidem verosimilius videtur, ultimo disticho truncatum esse censendum est.

Epigr. 197, eiusdem:

Ναὶ μὰ τὸν εὐπλόκαμον Τιμοῦς Φιλέρωτα κίκιννον,
ναὶ μυρόπνου Δημοῦς χρῶτα τὸν ὑπανάπτην,
ναὶ πάλιν Ἴλιάδος Φίλα παίγνια, κτλ.

„Glossator in margine Codicis,” monet Boissonadius, „ἐγὼ

νομίζω ὅτι καὶ τὸ Ἰλιάδος ὄνομα ἑταίρας ἐστίν. Et recte νομίζει," ut Viro Clarissimo videtur, mihi non item. Nomen meretricis requiri in aprico est, sed ut Ἰλιάς nomen proprium feminae sit valde vereor. Brunckio Ἰσιάδος placuit centies lectum, mihi legendum videtur: καὶ πάλι Μηλιάδος Φίλα παίγνια, quod muliebri nomen apud Theopompum (in Photii Biblioth. ed. Bekkeri. t. I. p. 120, sec. col.) commemoratur in his: καὶ περὶ Μόψου τοῦ μάντεως καὶ τῶν θυγατέρων Ῥόδης καὶ Μηλιάδος καὶ Παμφυλίας. Occasione data et aliud nomen proprium restituere conabor. Perses in Dedicatoriis (VI, ep. 112) haec habet:

Τρεῖς ἄφατοι κεράεσσιν ὑπ' αἰθούσαις τοι, Ἄπολλον,
 ἄγκεινται κεφαλαὶ Μαιναλίων ἐλάφῳ
 ὡς ἔλον ἐξ ἴππων Γύγῳ χέρε Δαίλοχος τε
 καὶ Προμένης, ἀγαθοῦ τέκνα Λεοντιάδου.

Codex versu tertio haec praebet: ὡς ἔλον ἐξ ἴππων γυγερωῖ (cum corruptelae nota) χέρε, de qua lectione ita disputat Dübnerus: „scripsi cum Jacobsio Γύγῳ χέρε, ut lector non haereat, sed non puto veram sic esse restitutam lectionem." Nec ego puto, sed tamen optime fecit Vir Cl., quod in γυγερωῖ *nomem proprium* latere intellexit, Brunckii Reiskiique inventum: βριαρῶ χέρε, Salmasii σθεναρῆ χερὶ, Bothii στυγερᾶ χερὶ aequè repudiands; nam „tres esse fratres apparet." Iam lemmatis auctor corruptum γυγερωῖ invenerat, sed callide dissimulavit scribens: ἀνάθημα τῷ Ἀπόλλωνι παρὰ χαιρε (intr. lin. correct. χερε) Δαίλοχου καὶ Προμένους. Ex corruptissimo vocabulo elicuerim: ὡς ἔλον ἐξ ἴππων Πίγρῳ χέρε Δαίλοχος τε κτλ.

Πίγρης vulgatissimum inter venatores nomen est; cfr. v. c. VI. epp. 10—16 et 179—187, quod plerumque quidem Πίγρητος flectitur, sed ut Θαλλῆς facit Θάλητος et Θάλεω, ita et Πίγρητος et Πίγρῳ dixisse videntur. Genetivi nullum mihi exemplum in promptu est; Dativus Πίγρη legitur infra, ep. 185. i. f. Vocem Πίγρῳ *δισυλλάβως* per synizesin efferendam esse, vix est quod moneam. Contra in Philippi Thessalonicensis epigrammate (VI, ep. 114) in honorem Philippi Macedoniae regis nomen proprium iniuria mutatum esse mihi videtur. Est autem eiusmodi:

Δέρμα καὶ ὄργυιαῖα κέρα βοδὸς ἐκ βασιλῆος
 Ἄμφιτρυωνιάδα κείμεθ' ἀνὰ πρόπυλον,

τεσσαρακαιδεκάδωρα, τὸν αὐχήμεντα Φιλίππῳ
 ἀντόμενον, κατὰ γᾶς ἤλασε δεινὸς ἄκων
 βούβοτον Ὀρβηλοῖο παρὰ σφυρόν· ἃ πολύολβος

Ἦμαθία τοίῳ κραίνεται (πικραίνεται Cod.) ἀγεμόνι.

Jacobsius et Boissonadius: ἃ πολ. || Ἦμαθί', ἃ τοίῳ κ. τ. λ. elisione non ferenda in longa vocali, quamobrem Meinekius scripsit: ἃ πολ. || Ἦμαθίς, ἃ τοίῳ κ. τ. λ. At Ἦμαθίς in Antipatri epigrammate (VI, 335, vs. 4) adiectivum gentile est; regio in nostris semper et ubique appellatur Ἦμαθία. Quare legendum propono: ἃ πολύολβος || Ἦμαθία, τοίῳ κραίνεται ἀγεμόνι, ut VII, 440 i. f. γαῖ' ἐρατή, τοῖον ἔχεις φθίμενον et Theocritus, I, vs. 87, ἃ, δύσερώς τις ἄγαν καὶ ἀμάχανός ἐστι, et saepius alibi.

Epigr. 204 Meleagri descriptionem habet pulchrae quondam puellae, quam obrepens senectus et morbi et rugae foedissimam ex formosissima reddiderant, cuius generis descriptionibus et ante Horatium et post plurimi poëtae delectati sunt. In nostris reperiuntur epp. 21, 27, 28, 76 caett. In fine carminis satis immundi haec leguntur:

δύστανός τοι ζωὸς ἔτ' ὦν Ἀχερουσίδα λίμνην
 κλέυσειτ' ἄνωθ' ἐπιβάς γραδὸς ἐπ' εἰκοσόρω.

In Codice est: δύστανός τε ζωὸς ἔτ' ὦν δ' (ex sequenti A male repetitum) Ἀχ. κ. τ. λ.; quod editur est e Salmasii coniectura. Brunckius dedit δύστανός γ' ὅς ζ., „et alii aliter relativum inferentes,” quam et ipse, secus ac supra, hic maxime necessarium iudico. Ipse enim Dübnerus confitetur, „nostro tamen loco ambiguitatem habet δύστηνος, ac si de uno quopiam diceretur,” cum requiratur: *infelix, quicumque* caet. Sed obloquitur Meinekius: „relativum in tali verborum iunctura non esse necessarium, docet Homerus *δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντίωσιν.*” Cuius maximae auctoritati aliam opponam, ipsius Meleagri, eandem verborum et sententiarum seriem saepe et libenter repetentis (XII, 63):

Δύστανος, παιδῶν ὃς ἐδέξατο τοῦ μὲν ἀπ' ὄσων
 λαμπάδα, τοῦ δὲ πόθοις τυφόμενον γλυκὺ πῦρ.

Itaque et nostro loco relativum restituerim, ita scribendo: δύστανός τοι ζωὸς ὃς ἔτ' ὦν Ἀχερουσίδα λίμνην κ. τ. λ. De

forma ζῶς docta est et copiosa observatio Ludovici Dindorfii, in Praef. ad Cyrop. (ed. 4^a min. p. xii et xiii).-

Ep. 205, per Cephalae errorem in Amatoria relatum continet Iyngis dedicationem:

Ἰϋγξ ἢ Νικοῦς, ἢ καὶ διαπόντιον ἔλκειν
 ἄνδρα καὶ ἐκ Θαλάμων παῖδας ἐπισταμένη,
 χρυσῶ * ποικίλλουσα, διαυγέος ἐξ ἀμεθύστου
 γλυπτή, σοὶ κεῖται, Κύπρι, Φίλον κτέανον.

Vitiosum est ποικίλλουσα intransitiva, quae dicitur, significatione. Jacobsius duplicem protulit coniecturam: χρυσαπῶς, στίλβουσα, postea: ποικίλη οὔσα. Simplicius erit corrigere: χρυσῶ ἀποστίλβουσα. (cfr. ep. 26, in.)

(Continuabitur).

H. J. POLAK.

Anecd. Bekk. p. 86. 8. Βότινον: Ἄριστοφάνης Βατράχοις.
 Dixit poëta vs. 295.

καὶ σκέλος χαλκοῦν ἔχει.

B. νῆ τὸν Ποσειδῶ. καὶ βολίτινον θάτερον.

Anecd. Bekk. p. 96. 7. Εὐόμιλος: καίτοι γε τὴν ὀμιλίαν
 αὐτῶν ἐκβαλλόντων, imo vero τὴν Ἐτομιλίαν.

GALENUS

XII. 2. pag. 146.

τοῦ ἱατροῦ ἐκδιδάσκοντος τὸν κάμνοντα πείθεσθαι τοῖς Πραττομένοις ὑφ' ἑαυτοῦ. Leg. ΠΡΟCΤΑττομένοις. Passim haec confundi notissimum est.

C. G. C.

ἌΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ.

Πολιορκητικά. Poliorcétique des Grecs, par C. WESCHER.
Paris 1867.

In nobilissimo Codice saeculo X post Christum exarato, quem Minoides Minas ex monte Atho Parisios transtulit et C. Wescher edidit in lucem, praeter Poliorcetica et Historicorum Excerpta continetur nescio cuius Ἀριστοδήμου historia Graeciae initio et fine mutila inde a pugna Salaminia usque ad bellum Peloponnesiacum, quam quum Parisiis ferias agerem totam fideliter et summa cura descripsi. Quid de eo scriptore sentiam iuvat paucis libere exponere et eadem opera locos quosdam Aristodemi in unico Codice negligentissime scripto male habitos emendare. Si umquam, in Aristodemo ἀνθρακες ἡμῖν ὁ θεσσαυρὸς ἀναπέφηνεν. Levis enim et nugatoria haec omnis opella est, sermone putido, stilo et oratione puerili concepta et erroribus ineptiisque differta. Quum haec recens edita primum legerem ferit animum suspicio insulsam hanc et inficetam farraginem Minoidis Minae fraude, ut fabulas Babrianas, suppositam esse et ab hoc ipso indocto et imperito impostore consarcinatam. Ubi primum Parisiis Codicem inspexi, hanc quidem suspicionem vanam fuisse vidi; namque librum esse veterem ac bonae notae et multis ante Minam saeculis exaratum!, sed auctorem habere hominem tam rerum quam verborum veterum ignarum et non multo Mina meliorem. Relegam iterum librum et simul errores quosdam turpiores breviter redarguam et menda quaedam scribarum cor-

rigam praemissis nonnullis de ipso Codice, quia Wescheri liber in paucorum manibus est.

Pag. Cod. 81 r. in summo folio scriptum est:

Οἱ τὸν σάμιον πυθαγοραν επαιουντες. τὰ δὲ ἐπαυτωφασιν. usque ad τὰ δὲ ἐξ ὧν ἕτεροι πρὸς αὐτὸν· ἐπέτελλε δὲ βασιλεῦσι, σοφισταῖς, φιλοσόφοις, ἡλείοις, δελφοῖς.

Fol. 81 v.

Ἰνδοῖς, αἰγυπτίοις ὑπὲρ θεῶν ὑπὲρ ἑθῶν ὑπὲρ ἡθῶν ὑπὲρ νόμων παρ' οὓς ὅτι ἂν πράττειτο, τὰ δὲ ἀκριβέστατα ᾧδε συνελεξάμην. ἐγένετο δαμιοσ ἀνὴρ οὐκ ασσοφος τὴν ἀρχαίαν ποτὲ οἰκῶν νινον. οὗτος τῷ ἀπολλωνίῳ προσφιλοσοφῆσας ἀποδημίας τε αὐτοῦ ἀναγέγραφεν ὧν κοινωνῆσαι καὶ αὐτὸς φησι ΖΗ (ζήτει) ΤΟ ΛΙΠΟΝ (λείπον) ΤΟΤΤΟΤ ΟΠΙΣΘΕΝΕΝΩΧΜΕΙΟΝ ΕΣΤΙΝ ΤΟΙΟΤΤΟΝ (adpingitur nota). Η ΔΕ ΑΡΧΗ ΤΟΤ ΛΟΓΟΤ ΓΕΓΡΑΦΕΝΩΝΚΟΙΝΩΝΗΣΑΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ ΦΗΣΙΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΣ ΚΑΙ ΟΠΟΣΑ ΕΙΣΠΡΟΓΝΩΣΙΝ ΕΙΠΕΝ εἰς τὴν μνημοσύνην ἤδετο ἐν ᾧ πάντα μὲν ὑπὸ τοῦ χρόνου μαραινεσθαι φησιν usque ad finem folii: περιέστηκε κύκλω τὸ ἱερον καὶ πηγὰς ἐκδίδωσιν ὁ χῶρος ἀφθόνοους τε καὶ et subscriptum

(ζή)ΤΕΙ ΤΟ

(λ)ΕΙΠΟΝ

(Φιλοσοφ)ΑΤΟΤ.

Sumta haec sunt ex Philostrati *vita Apolloniæ* initio et nullius sunt pretii.

Sequitur folium 82 r. et v. scriptum manu antiquissima. Continet Poliorcetica Bitonis et negligentia huc aberravit.

In Folio 83 r. manu antiquissima scripto leguntur praescriptiones quaedam medicae. Ex una disce omnes.

ΠΡΟΣΤΟΜΗ ΕΠΙΘΤΜΗΣΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΝΔΡΑ (leg. ἀνδρός).

Ἦλὸν τρυγᾶνοσ ἐν ἡλίῳ κλάσασ καὶ χύσασ αὐτὰ ἕασον ξηρανθῆναι καὶ τρίψασ πότισον αὐτὴν μεθύδατοσ καὶ οὐκέτι ἐπιθυμήσει: —

Sequitur folium 83 v. ubi incipit farrago Aristodemi. Appicta nota legitur ΚΑΙΤΟΧΜΕΙΟΝ ΤΟΤΤΟ ΕΣΤΙΝ ΤΟ ΖΗΤΟΤΜΕΝΟΝ ΤΟΤ ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΤ. αἰτησάμενοσ γὰρ μίαν ἡμέραν μόνην ἔπεμψε κρυφα σικινον τὸν ἑαυτοῦ παιδαγωγὸν πρὸς ξερξην. et reliqua deinceps ordine.

Pag. 349. 6. ὁ δὲ Ξέρξης — ἐκυκλώσατο τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ

μένειν αὐτοῦς. Repone adverbium loci αὐτοῦ. Herodotus VIII. 60. ἦν ἐμοὶ πείθῃ (leg. πίθῃ) ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι. et passim μένειν αὐτοῦ legitur.

Pag. 349. 7. ἐσπούδαζεν δὲ ὁ Ξέρξης ζεῦγμα κατασκευάσας πεζῆ ἐπιβῆναι ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα. Παράκουσμα hoc est vitio natum ex Herodoto VIII. 97. Non ante proelium Xerxes hoc molitus est, quod non una de causa esset absurdum; sed post cladem prae metu se id facere velle simulavit.

Iam dudum haec falsa fama nata erat. Strabo pag. 395. ὁ εἰς Σαλαμίνα πορθμὸς ὅσον διςάδιος, ὃν διαχοῦν ἐπειράτο Ξέρξης (Herod. VIII. 97. χῶμα ἐπειράτο διαχοῦν), ἐφθῆ δὲ ἡ ναυμαχία γενομένη καὶ ἡ φυγὴ τῶν Περσῶν. In Excerptis, quae sub Ctesiae nomine circumferuntur, §. 26 legitur: ὁ δὲ Ξέρξης αὐτόθεν ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ζεινότατον τῆς Ἀττικῆς (Ἡράκλειον καλεῖται) ἐχώνυσε χῶμα ἐπὶ Σαλαμίνα πεζῆ ἐπ' αὐτὴν διαβῆναι διανοούμενος. Quantum sit illi testi tribuendum ostendent quae statim sequuntur: βουλῆ δὲ Θεμισοκλέους καὶ Ἀριεΐδου τοξόται ἀπὸ Κρήτης προσκαλοῦνται καὶ παραγίνονται. Hoc vero est historiam scribere!

Pag. 349. 10. (Xerxes) καθεζόμενος ἐπὶ τοῦ Πάρνηθος ὄρους — εἴωρα τὴν ναυμαχίαν. Nesciebat bonus Aristodemus ubi locorum esset ὁ Πάρνης ὄρος. Spectavit proelium Xerxes κατήμενος ὑπὸ τῷ οὐρεὶ τῷ ἀντίον Σαλαμίνας τὸ καλεῖται Αἰγάλεως, teste Herodoto VIII. 90. Aristodemus, qui putatur Herodotum et Thucydidem auctores sequi, ne legisse quidem eorum scripta videtur sed ex turbidis rivulis multo etiam deterioribus quam Diodorus Siculus est sua corrasisse. Ἐώρα τὴν ναυμαχίαν pro θεᾶτο sive θεῶρει vitiose dictum est, sed Graeculi, qui θεᾶσθαι pro ὄραν dicebant, etiam contrario errore peccabant.

Demosthenes in Timocr. pag. 741. 4. ταμειύσας ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀριστεῖα τῆς πόλεως ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων ὑφρημένος (ἐξ ἀκροπόλεως del.) τὸν τε δίφρον τὸν ἀργυρόποδα καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου: quo spectat Harpocraton v. Ἀργυρόπους δίφρος: ὁ Ξέρξου, ὃς αἰχμάλωτος ἐπεκαλεῖτο, ἐφ' οὗ καθεζόμενος θεῶρει τὴν ναυμαχίαν. Ad Demosthenis locum annotavit Ulpianus (Zosimus): ἐφ' οὗ ἐκκθέζετο ὁ Ξέρξης ἐν τῷ Αἰγαλέω ὄρει τῆς Ἀττικῆς θεωρῶν τὴν ἐν Σαλαμίनि ναυμαχίαν.

Pag. 349. 11. ἤρξατο δὲ τοῦ ναυμαχεῖν Ἀμεινίας Ἀθηναῖος υἱὸς μὲν Εὐφορίωνος, ἀδελφὸς δὲ Αἰσχύλου τοῦ τραγωδοποιῦ. Aminias non magis Aeschyli frater fuit quam aut ego aut tu, qui haec legis. *Κυνέγειρος* ὁ Εὐφορίωνος frater Aeschyli ad Marathonem cecidit Herodot. VI. 114. Aminias, qui primus omnium cum hoste confixit, neque *πατρώθεν* *δομαζέται*, quia non erat nobili loco natus, et erat *Παλληγεύς*. Herod. VIII. 93. Euphorionem et duos filios constat Ἐλευσινίους fuisse.

Est haec *κατεψευσμένη ἰστορία* non ita recens. Diodorus XI. 27. ἀριεῦσαι Ἀμεινίαν Ἀθηναῖον τὸν ἀδελφὸν Αἰσχύλου τοῦ ποιητοῦ. Peius etiam Aelianus V. H. V. 19. qui confundit Aminiam et Cynegirum et omnia miscet.

In media pugna, συνεσηκίας τῆς μάχης, pag. 350. 3. ὁ Ξέρξης *ικανὰς μυριάδας ἐπεβίβασεν* (leg. Ἀπεβίβασεν) εἰς τὴν πλησίον *νησίδα* — *Ψυττάλειαν*. Ain' vero? *ικανὰς μυριάδας? viginti aut triginta millia armatorum* idque in medio proelio. *Nugae! Saniora dabit Herodotus VIII. 76. et testis oculatus Aeschylus in Persis* vs. 441. quo auctore in insula Psyttalea misere perierunt:

Περσῶν ὅσοι περ ἦσαν ἀκμαῖοι Φύσιν,
ψυχὴν τ' ἄριστοι κεύθνεϊαν ἐκπρεπεῖς,
αὐτῶ τ' ἄνακτι πίσις ἐν πρώτοις αἰεῖ.

Aristides pag. 350. 10. *ad Themistoclem venit καὶ στρατὸν αὐτὸν ἤτησεν εἰς τὸ ἀμύνασθαι τοὺς ἐν τῇ Ψυτταλείᾳ*. Poteratne magis importuno tempore a Themistocle petere quidlibet? et *exercitum* quidem! Vera vide apud Herodotum VIII. 95.

Pag. 350. 16. Ἀρτεμισία — *κινδυνεύουσα ἀπολέσθαι τὴν ἐμπροσθεν ναῦν ἸΔΙΑΝ οὖσαν ἐβύθισεν*. Absurdum est *ιδίαν*. Emenda ΦΙΑΙΑΝ ex Herodoto VIII. 87. *Artemisia* φέρουσα ἐνέβαλε νῆϊ Φιλίῃ.

Pag. 351. 2. ἠττηθέντων δὲ τῶν βαρβάρων καὶ φευγόντων οἱ Ἕλληνες ἐβούλοντο λύειν τὸ ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου ζεύγμα. — Θεμισοκλῆς δὲ — *δεδοικῶς μήποτε ἐὰν ἀπογνῶσιν τὴν σωτηρίαν οἱ βάρβαροι Φιλοκινδυνώτερον ἀγωνίσονται* (leg. Φιλοκινδυνώτερον ἀγωνίσονται) ἐξ ὑποστροφῆς ἀντέπρασσε. Mera sunt haec παρακού-

ματα et omnium rerum perturbatio et confusio. ἐξ ὑποσροφῆς ἀντέπρασσεν in hac narratione sensu vacuum est, nam dicitur de eo qui quod primum suaserat deinde dissuadebat. Quid rei sit luculenter aperiet Herodotus VIII. 108 et 109. qui ostendet quam callide Themistocles ἐξ ὑποσροφῆς ἀντέπρασσεν.

Pag. 351. 11. in Codice est: ἴνεος γὰρ ὁ θεοκυδοῦς ἀνὴρ ἀθηναῖος ἔφη θεασασθαι ἐν τῷ θριασίῳ πεδίῳ κονιορτόν. Leg. Δί-
καιος ex Herodoto VIII. 65. Omissa litera initiali scriptum erat *ΙΚΕΟΣ pro *ΙΚΑΙΟΣ et sic vulgata nata est.

Pag. 351. 15. in Codice scriptum est: μαρδονίος ὕσ γωβρούου — συμπ****κω* καὶ αὐτὸς ξερξῆν στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν ἐλλάδα. Supplendum συμπΕΠΕΙΚῶς καὶ αὐτός.

Pag. 351. 17. *Mardonius* ἤτιᾶτο τὸ πολὺ πλῆθος τῶν βαρβάρων ὡς αἴτιον γεγόνος τῆς ἤττης. Quam puerilis est haec sententia et quam pueriliter dictum: ἤτιᾶτο ὡς αἴτιον γεγόνος. Saniora videbis apud Herodotum VIII. 100.

Pag. 351. 20. *Alexander Macedo missus a Mardonio venit ad Athenienses* ὑπισχνούμενος δώσειν αὐτοῖς μυρία τάλαντα καὶ γῆν ὅσῃ αὐτοὶ βούλονται τῆς Ἑλλάδος. Aristodemus liberaliter *decem talentorum millia* de suo addidit. vid. Herodotum VIII. 140.

Pag. 352. 4. *Athenienses* ὑβρίσαντες τὸν Ἀλέξανδρον ἀπεπέμψαντο. Pugnat hoc cum Atheniensium moribus et cum rei natura legatum *contumeliose* dimittere. Non esse verum Herodotus ostendet VIII. 143.

Pag. 352. 4. ὁ δὲ Μαρδόνιος ἀποτυχὼν ἐν τούτοις Ἐπῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰ ἔτι περιλειπούμενα μέρη προσενέκρησεν. Ἐπιέναι (et ἔφοδος) est *impetum facere in hostem, adoriri*, quod quum sit ab h. l. alienum restitue ἘΠΑΝῆλθεν *rediit*. In eadem re Diodorus XI. 29. ἐπανελθόντος δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας τοῦ Μαρδονίου.

Pag. 352. 8. τὰ δὲ μεταξὺ Θηβαίων καὶ Πλαταιῶν σάδιά

ἔστιν Π (δγδοήκοντα). Scribe Θηβῶν pro Θηβαίων. Thucydides Π. 5. ἀπέχει δὲ ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σαδίους ἑβδομήκοντα.

Pag. 353. 3. διὸ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἔδωκαν αὐτῷ (Aristodemo) τὸ γέρας τῆς ἀριστείας. Facile credimus, namque in pugna Plataeensi ceciderat Herodot. IX. 71.

Pag. 353. 8. ἐξάκις δὲ μυρίων ἐπιστρεφόντων ἐπὶ τὴν οἰκίαν Ἄλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἰδίᾳ πρεσβευσάμενος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους περὶ ὧν ἀπεσάλη ὑπὸ Μαρδονίου πάντας αὐτοὺς γενομένους κατὰ Μακεδονίαν ἐφόνευσεν ἀπολογούμενος ὅτι ἄκων ἐμήδισεν. Mendosum est ἰδίᾳ πρεσβευσάμενος: nemo enim potest *privatim* legationem obire et Alexander iussu Mardonii legatus ad Athenienses venerat. Emenda: Ἄλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ὁ ΔΙΑπρεσβευσάμενος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους περὶ ὧν ἀπεσάλη ὑπὸ Μαρδονίου. Recentiores dicebant διαπρεσβεύομαι pro πρεσβεύω *legatione fungor*, ut ἐγκελεύομαι pro κελεύω pluraque id genus. Quod autem scribit Aristodemus *sexaginta millia barbarorum in Asiam redeuntium ab Alexandro in Macedonia occisione occisos esse*, sciendum est quadraginta millia duce Artabazo in tempore proripuisse sese, quorum in Macedonia nemo periit, sed in Thracia plures fame, frigore, aerumnis, ferro hostili absumti sunt teste Herodoto IX. 89.

Redeuntes barbaros Macedoniam sine clade transiisse apparet ex aequali poeta Aeschilo in *Persis* vs. 492 sqq.

Pag. 353. 12. οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν Ἑλληνες — πλεύσαντες σαδίους ΤΕΤΤΑΡΑΚ τὸὺς ἀπὸ Σαλαμῖνος εἰς Μίλητον κατέλαβον τὰς ναῦς τῶν βαρβάρων. Credebam intervallum inter Salaminem et Miletum aliquanto maius esse. Quid sit reponendum pro Δ (τέσσαρας) quaerat alius.

Fallitur iterum Aristodemus ubi scribit Graecorum classem ἀπὸ Σαλαμῖνος εἰς Μίλητον vela dedisse, namque ἐν τῇ Δήλῳ ἑκατέατο οἱ Ἑλληνες οἱ ἐν τῆσι νηυσί, teste Herodoto IX. 90. et Samiis opem laturo ἀνήγον τὰς νέας ἐκ τῆς Δήλου πρὸς τὴν Σάμον. *ibid.* IX. 96.

Pag. 354. 4. *reportata ad Plataeas victoria Graeci εορτὴν ἤγαγον*

Ἐλευθερίαν προσαγορεύσαντες. Ex certa analogia in nominibus feriarum rescribendum est Ἐλευθέρια. Diodorus Siculus XI. 29. ἔδοξε τοῖς προέδροις τῶν Ἑλλήνων — εὐξασθαι τοῖς θεοῖς ἐὰν νικήσωσιν ἄγειν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τοὺς Ἑλληνας Ἐλευθερίαν κοινῇ (recte Dindorf. Ἐλευθέρια κοινῇ) καὶ τὸν Ἐλευθερίον ἀγῶνα συντελεῖν ἐν ταῖς Πλαταιαῖς, ubi corrigendum: τὸν ΤΩΝ Ἐλευθερίων ἀγῶνα. Strabo pag. 412. *Graeci post Plataeensem vicloriam* ἰδρύσαντο Ἐλευθερίου Διδῆς ἱερὸν καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν τεΦανίτην ἀπέδειξαν Ἐλευθέρια προσαγορεύσαντες.

Sequitur pag. 354. 4. Θηβαίους τε καθὼς ὤμοσαν ἔδεκάτευσαν. Cave quidquam homini credas. Anno 369 a. Chr. Spartanorum legati Atheniensibus ita dicunt: ἐὰν ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες, ὁμοηώσωμεν νῦν ἐλπίς τὸ πάλαι λεγόμενον δεκατευθῆναι Θηβαίους. Xenophon *Hellen.* VI. 5. 35. cf. VI. 3. 20. Thebanis foedere exclusis (anno 371) οἱ Ἀθηναῖοι οὕτως εἶχον τὴν γνώμην ὡς νῦν Θηβαίους τὸ λεγόμενον δὴ δεκατευθῆναι ἐλπίς εἶη. Sed ne id fieret Epaminondas providit. Quum Xerxi in Graeciam descendentī civitates quaedam se suaque omnia dedidissent ἔταμον ὄρκιον οἱ Ἕλληνες οἱ τῷ βαρβάρῳ πόλεμον ἀειράμενοι· τὸ δὲ ὄρκιον ὡδε εἶχε· ὅσοι τῷ Πέρσῃ ἔδοσαν σΦᾶς αὐτοὺς Ἕλληνες ὄντες μὴ ἀναγκασθέντες καταστάντων σφι εὖ τῶν πρηγμάτων τούτους δεκατεῦσαι τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ. Hoc decreto soli Thebani petebantur, nam soli „non coacti florentibus rebus suis” deditionem fecerant et a barbaris stabant. Sed pace Aristodemi dictum esto numquam Thebani has poenas luerunt.

Multae olim de hoc decreto fabulae ferebantur ex posteriorum vanitate natae, quas Theopompus confutavit. Theon *Progygn.* cap. 2. παρὰ δὲ Θεοπόμπου (ἐξὶ λαβεῖν) ἐκ τῆς πέμπτης καὶ εἰκοστῆς τῶν Φιλιππικῶν ὅτι Ἑλληνικὸς ὄρκος καταψεύδεται, ὃν Ἀθηναῖοι Φασιν ὁμόσαι τοὺς Ἑλληνας πρὸς τῆς μάχης τῆς ἐν Πλαταιαῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ αἱ πρὸς βασιλέα Ἀθηναίων συνθήκαι (sic leg.) — „καὶ ὅσα ἄλλα (Φησὶν) ἢ Ἀθηναίων πόλις ἀλαζονεύεται καὶ παρακρούεται τοὺς Ἑλληνας.” Theopompus non Herodoto obloquitur, sed Atheniensium vanitatem redarguit, qui formulam iuris iurandi ἐν σήλῃ λιθίνῃ incisam Athenis monstrabant, quam commenticiam et fraude Atheniensium suppositam esse probavit eodem, ut puto, argumento usus, quo de-

monstravit έσκευωρησθαι τὰς πρὸς τὸν βάρβαρον συνθήκας, ἃς οὖ τοῖς Ἀττικοῖς γράμμασιν έσηλιτεῦσθαι ἀλλὰ τοῖς τῶν Ἰώνων, apud Harpocratonem v. Ἀττικοῖς γράμμασιν. Eandem formulam Lycurgus κατὰ Λεωκράτους pag. 158 iudicibus recitari iussit ταύτην πίσειν (inquit) ἔδοσαν αὐτοῖς ἐν Πλαταιαῖς πάντες οἱ Ἕλληνες ὅτε ἔμελλον παραταξάμενοι μάχεσθαι πρὸς τὴν Ξέρξου δύναμιν, sed quae formula decreti apud eum nunc legitur non habet antiquitatis colorem et a falsario quodam aut Graeculo magistello, qualis Aristodemus fuit, ficta est, nisi forte putas antiquitatem spirare verba huiusmodi: καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρβάρους τῶν μὲν μαχεσαμένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεωσιν οὐδεμίαν ἀνάστατον ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρβαρίου προελομένας ἌΠΑΣΑΣ δεκατεύσω.

Quo melius fraus appareat componam cum Lycurgi testimonio Diodorum Sic. XI. 29.

DIODORUS.

ὁ δὲ ὄρκος ἦν τοιοῦτος.

Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ἐλευθερίας οὐδὲ καταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμαχῶν πάντας θάψω. καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τῶν βαρβάρων οὐδεμίαν τῶν ἀγωνισαμένων πόλεωσιν ἀνάστατον ποιήσω, καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων οὐδὲν οἰκοδομήσω ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγινομένοις ἐάσω καὶ καταλείψω τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας.

LYCURGUS.

ΟΡΚΟΣ.

Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ἐλευθερίας οὐδὲ καταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμαχῶν ἅπαντας θάψω. καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρβάρους τῶν μὲν μαχεσαμένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεωσιν οὐδεμίαν ἀνάστατον ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρβαρίου προελομένας ἀπάσας δεκατεύσω· καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω παντάπασι ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγινομένοις ἐάσω καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας.

Evidens est haec ex eadem officina prodiisse, itaque Diodoro reddenda quae exciderunt: — ἀνάστατον ποιήσω (τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρβαρίου προελομένας ἀπάσας δεκατεύσω), namque haec iuris

iurandi praecipua pars est. Eiusdem monetae, id est τοῦ πονηροῦ κόμματος, est Ὁρκος τῶν Ἀθήνησιν ἐφήβων apud Stobaeum *Floril.* 43. 48. Οὐ καταισχυνῶ ὄπλα τὰ ἱερὰ οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην ὄτῳ ἂν φοιχήσω, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὑπὲρ ὀσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν κτέ. Decrepitae Graecitatis talia sunt, qualia multa legas in Scholiis ad Aristophanem, ad Oratores Atticos, ad Aristidem, aut apud Suidam, quae Aristodemo digniora sunt quam scriptoribus antiquis. Quis sanus credat Graecos ad Plataeam ius iurandum dedisse: τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμάχων ἅπαντας θάψω. quasi periculum esset ne quis in Graecia natus non ita faceret? Et risum movent Athenienses iurantes: τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω, quibus nihil erat antiquius quam primo quoque tempore contrarium facere? De linguae sordibus nihil dico, satis enim ipsae apparent.

Ad haec quis sine risu apud Aristodemum releget: *Θηβαίους τε καθὼς ὤμοσαν ἑδεκάτευσαν?*

Pag. 354. 5. post *ἑδεκάτευσαν*. in Codice scriptum est:

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Δ.

et in pag. sq. APX***** id est

ΑΡΧΗ ΤΟΥ Ε.

ubi lacuna sic explenda: Ἀπὸ δὲ τῆς Περσικῆς φρασεως ἐπὶ τὸν Πελοποννησ(ιακὸν πόλεμον ἔτη ἐς) σχεδὸν Ἰ (πεντήκοντα) ἐν οἷς) ἐπράχθη τάδε.

Pag. 354. 12. vide mihi quam putida lingua Aristodemus utatur: *συντεθειμένος γὰρ ἦν Ξέρξῃ προδόσσεσθαι αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸ λαβεῖν θυγατέρα παρ' αὐτοῦ πρὸς γάμον.* Barbarum quidem est et mendosum προδόσσεσθαι: videtur fuisse προήσσεσθαι, nam προδώσειν sic corrumpi non poterat. Deinde scribe ἐπὶ ΤΩΙ λαβεῖν.

Pag. 355. 5. *Ραυσαρίας ἤρχε τυραννικῶς τὴν μὲν Λακωνικὴν δλαιοταν ἀποτεθειμένος, ἐπιτετηδευκῶς δὲ τὰς τῶν Περσῶν ἐσθῆτας Φορεῖν καὶ Περσικὰς τραπέζας παρατεθειμένΑC πολυτελεῖς.* Mirificum ζεῦγμα vides ἐσθῆτας Φορεῖν καὶ τραπέζας, sed scribae hic error est: emenda παρατεθειμένΟC.

Pag. 355. 10. *Athenienses urbem munire volebant, Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἐπέτρεπον αὐτοῖς πρόφασιν μὲν ποιούμενοι ὀρμητήριον εἶναι τὰς Ἀθήνας τῶν ἐπιπλεόντων βαρβάρων, τὸ δ' ἀληθὲς φθονοῦντες καὶ μὴ βουλόμενοι πάλιν αὐξηθῆναι· οὗς Θεμιστοκλῆς συνέσει διαφέρων κατεστρατήγησεν αὐτῶν τὸν φθόνον. Ultima manifesto labem et vitium conceperunt οὗς — αὐτῶν. sed facile reprehendimus qui male lateant in αὐξηΘΗΝΑΙΟΤΣ. Nempe μὴ βουλόμενοι πάλιν αὐξηθῆναι Ἀθηναίους· Θεμιστοκλῆς δὲ συνέσει διαφέρων κτέ.*

Pag. 355. 18. *Themistocles Lacedaemonios ἔπεισε πρέσβεις πέμψαι τινὰς ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς γνωτωμένους εἰ ΚΤΙΖΟΙΤΟ ἢ πόλις. Quamquam puerili oratione Aristodemus utitur non erat tamen tam ineptus ut condere urbem diceret quum munire vellet dicere. Itaque corrigendum: εἰ ΤΕΙΧΙΖΟΙΤΟ ἢ πόλις.*

Pag. 356. 8. scribendum arbitrator: Ἡ δεξιὰ δὲ ἄκρα τοῦ Πειραιῶς ἢ ἐστὶν ἔτι νῦν Δία καλεῖται, pro ΤΑ δεξιὰ, et mox: ἐφ' οὗ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἱδρυταί pro ἐφ' ὄν.

Pag. 357. 8. διεπράξατο δ' ἔτι καὶ τοιοῦτον, lege δέ τι, et post pauca pro ἐπαράμενος ξιφίδιον ἐπερόνησε τὴν κόρην verum est Σπακάμενος ξιφίδιον Διεπερόνησε τὴν κόρην *stricto pugione puellam transverberavit.* De eadem re scribit Plutarchus in *Cimonis* cap. 6. τὸν δὲ (*Pausaniam*) σπασάμενον τὸ παρακείμενον ἐγχειρίδιον — πατάξαι καὶ καταβαλεῖν τὴν παρθένον.

Pag. 358. 4. in Codice est: — ἐν τε τῷ τοῦ ποσειδῶνος τεμένει (appictum hic est σημεῖον). γέγραπθεν· ὧν κοινωνῆσαι καὶ αὐτὸς φησὶν (e vita Apollonii) quae continentur per tres paginas fol. 85 R et V. et 86 R. usque ad: τῆσ ἡρακλείτου σοφίας ἐκεχρησμῶδει· ὁ μὲν γὰρ δεῖσθαι ἔφη τοῦ ποιήσοντος. Sequitur fol. 86. V. ubi idem σημεῖον appictum est et adscriptum: ΤΟΤΤΟ ΕΣΤΙ ΤΟ ΖΗ(τούμενον σημεῖον τοῦ Ἀριστοδήμου, ut recte Wescher explevit) et continuatur in hunc modum: ἰκέτευεν· οἱ δὲ ἔφοροι παραγενόμενοι καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ τοῦ ποσειδῶνος ἱερὸν διπλὴν σκηνὴν κατασκευάσαντες κτέ. Paullo ante pag. 358. 3. scribe κατά-

Φθρον δείξειν pro κατάφορον. Sic Graeculi loquebantur pro ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Pag. 358. 19. ἀνελθόντες τὴν σέγην ἐξείλκυσαν τοῦ ναοῦ ἔτι ἐμπνέοντα τὸν Πausανίαν. Scribendum una litera minus ἀνελόντες. Caeterum fides horum esto penes auctorem. Thucydides I. 134. ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἐμπνουν ὄντα. Reliqua omnia: *males prima templum obstruens, lectum rescissum, ira deorum et pestilentia* ab Aristodemo et Aristodemo similibus λελήρηται.

Ineptiora sunt etiam quae pag. 359. 7. narrat de disco, ἐφ' οὗ κυκλοτερῶς ἐπέγραψαν τὰς πόλεις. Habet ea res unum solum auctorem ac testem Aristodemum.

Vel ex hoc uno loco apparet neque Herodotum neque Thucydidem ab Aristodemo lectos esse. Ab Herodoto memoratur IX. 81. ὁ τρίπους ὁ χρύσεος ὁ ἐπὶ τοῦ τρικάρηνου ὄφιος ἐπεσεώς, de quo Thucydides I. 132. (*Pausanias*) ἐπὶ τὸν τρίποδα τὸν ἐν Δελφοῖς, ὃν ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Μήδων ἀκροθίνιον, ἠξίωσεν ἐπιγράψασθαι αὐτὸς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγείον τὸδε.

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων

Πausανίας Φοῖβῳ μνημ' ἀνέθηκε τὸδε.

τὸ μὲν οὖν ἐλεγείον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν εὐθύς τότε ἀπὸ τοῦ τρίποδος τοῦτο καὶ ἐπέγραψαν ὀνομασί τὰς πόλεις ὅσαι ξυγκαθελοῦσαι τὸν βάρβαρον ἔζησαν τὸ ἀνάθημα. Vidit Delphis Pausanias X. 13. ἐν κοινῷ δὲ ἀνέθεσαν ἀπὸ ἔργου τοῦ Πλαταιᾶσιν οἱ Ἕλληνες χρυσοῦν τρίποδα δράκοντι ἐπικείμενον χαλκῷ. Ὅσον μὲν δὴ χαλκὸς ἦν τοῦ ἀναθήματος σῶον καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἦν· οὐ μέντοι κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τὸν χρυσοῦν οἱ Φωκέων ὑπελίποντο ἡγεμόνες. Deinde Constantinus nobile hoc antiquitatis monumentum in urbem a se conditam transtulit. Scholiasta Thucydidis ad verba ἐπὶ τὸν τρίποδα (I. 132) annotavit: οὐκ ἐν ᾧ ἐμαντεύετο ὁ Ἀπόλλων, ἀλλ' ἕτερόν τινα. ὃν ἔλαβον οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς (*Constantinus*) καὶ μετέθηκαν ἐπὶ τὸν ἵππδρομον τοῦ Βυζαντίου.

Notum est τὸν τρικάρηνον ὄφιν Constantinopoli exstare et praeter Lacedaemonios et Athenienses reliquarum civitatum nomina inscripta habere τῶν ξυγκαθελουσῶν τὸν βάρβαρον.

Habeat igitur sibi Aristodemus suum discum, ἐφ' οὗ κυκλοτερῶς ἐπέγραψαν τὰς ἡγωνισμέναις πόλεις οἱ Λακεδαιμόνιοι.

Pag. 359. 2. Codex: θεοῦ δὲ χρῖσαντος. ἐπὰν ἐξιλάσωνται: τοὺς δαίμονας τοῦ παυσανίου παύσασθαι τὸν λοιμὸν. Perinde certum est χρῖσαντος pro χρῖσαντος verum esse atque παύσασθαι pro παύσασθαι. Utrumque vitium tralaticium est, sed docti homines soristum pro futuro aequissimo animo ferre solent.

Pag. 359. 16. ἡ γυνὴ τοῦ Ἀδμήτου ὑπέθετο Θεμισοκλέα ἐρπάσαι τὸν τοῦ βασιλέως παῖδα. Recoxit Aristodemus vetus verbum ὑποθέσθαι pro παραινέσαι. sed utrumque verbum dativum postulat et rescribendum ὑπέθετο Θεμισοκλεῖ.

Deinde pro πράξαντος δὲ ΤΟΤ Θεμισοκλέους corrigendum τοῦτο pro τοῦ.

Pag. 359. 20. ὁ δὲ Θεμισοκλῆς οὐκ ἔχων ὅποι ὑποσρέψει. Legendum ὅποι ὑποσρέψει. Veteres dicebant ὅποι τράπηται, non habebat quo se verteret.

Pag. 360. 1. Themistocles ἠπέιλησε τῷ κυβερνήτῃ ἀναιρήσει αὐτόν, non hoc se facturum minatus est, nam solus erat, sed quod scribit Thucydides I. 137. quem Aristodemus flos historicorum non videtur legisse.

Pag. 360. 5. Themistocles venit ad Artaxerzen, ᾧ οὐκ ἐνεφανίσθη ἀλλὰ διατρίψας ἐνιαυτόν. Supple ᾧ οὐκ ἐπέθετο ἐνεφανίσθη, et post pauca σωτηρίας αὐτῷ γεγενησθαι αἴτιος pro γενήσεσθαι. Themistocles Xerxi se salutem attulisse dixit, non Artaxerxi se allaturum, quod ridiculum est.

Praeterea pro Ἐπέμνησεν αὐτῷ τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς ἐδόκει καταθεῖσθαι εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ Ξέρξην. Graecum est Ἐπέμνησεν αὐτόν τῶν εὐεργεσιῶν.

Pag. 360. 11. ὑπέσχετο — χειρώσασθαι, imo vero χειρώσασθαι.

Pag. 361. 13. ὠρμημένων τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ καλουμένῃ Προσωπίτιδι νήσῳ ἐπὶ τινος ποταμοῦ. Alienum ab hoc loco est ὠρμημένων ab ὀρμᾶσθαι. Emenda ὠρμιζμένων, nam de classe haec dicuntur cf. Thucyd. I. 109. Lepidum est ἐπὶ τινος ποτα-

μου, perinde ac si Latine dicas: *in Aegypto ad nescio cuius fluminis tiram.*

Pag. 362. 14. Καλλίαν τὸν ἐπίκλησιν λακκόπλουτον. Codex τὸ ἐπίκλην. Legendum τὸν ἐπίκλην, ut Graeculi solent.

Pag. 363. 1. ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ὁδοῦ ἦν ἂν ἵππος ἀνοίση, turpe mendum pro ἀνόση. In κατιῶσιν pro κατίωσιν Codex consentit. Veteres καταβῶσιν in tali re dicebant.

Pag. 363. 11. Ἀθηναῖοι περιπλεύσαντες τὴν Πελοπόννησον Θύγιον (leg. Γύθειον) εἶλον καὶ Τολμίδης χιλίους ἔχων Ἀθηναίους ἐπιλέκτους διῆλθε τὴν Πελοπόννησον. Dixeris terra marique bellum hoc esse gestum et Tolmidam per mediam Peloponnesum transiisse. Nihil est minus verum. Audi Thucydidem I. 108. καὶ Πελοπόννησον περιέπλευσαν Ἀθηναῖοι Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος καὶ τὸ νεώριον τὸ Λακεδαιμονίων ἐνέπρησαν, ubi supplendum puto: καὶ (Γύθειον) τὸ νεώριον κτέ.

et c'est pourtant ainsi que l'on écrit l'histoire.

Pag. 363. 15. Ἀθηναῖοι Σάμον πολιορκήσαντες εἶλον στρατηγοῦντος αὐτῶν Περικλέους καὶ Θεμιστοκλέους. Quis exspectasset Themistoclem ex Orco reversum in bello Samiaco fuisse cum imperio? Poterat dixisse: καὶ Σοφοκλέους, nam satis constat poëtam in hoc bello Periclis collegam fuisse. Sophocles ipse apud Athenaeum pag. 604 d. ita dicit: μελετῶ στρατηγεῖν, ὧ ἄνδρες, ἐπειδὴ περ Περικλῆς ποιεῖν μὲν με ἔφη, στρατηγεῖν δ' οὐκ ἐπίσασθαι. sed praestat indocto homini suum errorem relinquere.

Pag. 364. 1. Aristodemus enumerans belli Peloponnesiaci causas leves et futiles, ut apud Diodorum et Plutarchum circumferuntur, profert Aristophanis versiculos flagitiose corruptos, qui emendate apud ipsum Comicum leguntur cf. Diodor. Sic. XII. 40.

Quid prodest scire pro:

πόρνην δὲ Σιμαίθαν ἰόντες Μέγαράδε.

apud Aristodemum scribi:

πόρνην εἰς μέθην ἰοῦσαν Μεγαρίδα?

Haec omnia non sunt unius assis. Quod si quis de tota hac Aristodemi opella dixerit οὐκ ἂν ἀμάρτοι.

C. G. COBET.

ADNOTATIONES CRITICAE

IN

ALCIPHRONEM ET ARISTAENETUM.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

In Alciphronis Epistula I. 8. deprehendi turpe vitium, quod certa atque evidenti ratione corrigi poterit. Verba ibi leguntur nescio cuius, qui de piscatore volebat praedo fieri: ὁ λέμβος οὗτος ὃν ὄρᾳς ὁ κωπήρης τοῖς πολλοῖς ἐρέταις κατηρτυμένος, Κωρύκιον τὸ σκάφος, λησαὶ δὲ θαλάττης τὸ ἐν αὐτῷ σύστημα. Absurdum est λησὰς θαλάττης appellare, neque umquam λησὰς γῆς dici opinor. Sed Aegeum mare incursionibus τῶν ληστῶν olim perpetuo infestum fuit; solent coniunctim memorari λησαὶ ac καταποντισαὶ et certe in navigio satis apparebat, cuiusmodi illi λησαὶ essent. Pestem in illis regionibus quotiescumque oppresseris, toties mox renascetur, sicuti ante quinquaginta annos statim renata est postquam maris accolae occasionem nacti sunt. Cui non dictus Pompeius et quam frequenter memorantur ληστήρια et λησαὶ eorumque πλοῖα cum apud veteres tum apud recentissimos Graecos scriptores; veluti in fabulis Eroticis latrones perpetuo miseris amantibus insidiantur. Sed quid plura in re aperta? id tantum quaeritur, possimusne vitiosam lectionem emendare. Strabo autem narrat XIV p. 923 in *Ionis* esse Corycon *montem* Erythris imminentem. Εἶτα, inquit, Κώρυκος ὄρος ὑψηλὸν καὶ λιμὴν ὑπ' αὐτῷ Κασύτης καὶ ἄλλος Ἐρυθραῖ;

λιμὴν καλούμενος καὶ ἐφεξῆς πλείους ἕτεροι. Φασὶ δὲ τὸν παρά-
πλουν τοῦ Κωρύκου πάντα λησῆριον ὑπάρξαι τῶν Κωρυκαίων
καλούμενων. Deinde pergīt narrare, quomodo inde originem
ceperit proverbium:

τοῦ δ' ἄρ' ὁ Κωρυκαῖος ἠκροάζετο,

ὅταν δοκῆ τις πράττειν δι' ἀπορρήτων ἢ λαλεῖν, μὴ λανθάνῃ δὲ
διὰ τοὺς κατασκοποῦντας καὶ φιλοπευσοῦντας τὰ μὴ προσήκοντα.
Itaque dixeris indidem esse τὸ Κωρύκιον σκάφος, cuius apud
Acleiphronem fit mentio. Sed fuit etiam *orpidulum* in *Pamphylia*,
de quo Strabo ita refert: Εἶτα πόλις Ἀττάλεια ἐπόνυμος τοῦ
κτίσαντος Φιλαδέλφου καὶ οἰκίσαντος εἰς Κώρυκον πολίχνην
ἄλλην κατοικίαν ὄμορον καὶ μικρὸν περίβολον περιθέντος, Uterque
locus ad hunc usque diem nomen servavit: *promuntorium* in
Ionia hodie dicitur *Coraca*, in Pamphylia autem *urbis* est *Adalia*;
id tantum dubitatur utra regio praedonibus infamis fuerit an-
samque dederit proverbio, quod crebro laudatur. Ephorum si
sequemur, de promuntorio in Ionia cogitandum erit; scripsit
enim ille, quem locum Pausanias servavit apud Photium in
voce Κωρυκαῖος· ὑπ' ἄκρα ὄκουν οἱ καλούμενοι Κωρυκαῖοι ἀνατει-
νοῦσθαι εἰς πέλαγος σύμμικτοὶ τινες κατασκευασάμενοι πολισμάτιον,
γείτονες Μυοννήσῃ· τοῖς οὖν ὀρμουσιν ἐμπόροις προσῆσαν ὡσεὶ
ἠνούμενοι ἢ σύμπλοοι· εἶτα μαθόντες τί τε κομίζουσι καὶ ποῖ
πλέουσι, τοῖς Μυοννησίοις ἀπήγγελλον κάκεινοι ἐπέτιθεντο αὐτοῖς·
ἐλάμβανον δὲ καὶ αὐτοὶ μέρη τινὰ τῶν λύτρων, quae verba
sunt luce clariora, modo rescribas μέρη τινὰ τῶν λαφύρων,
quod nunc miror quomodo me fugere potuerit, quum Photium
ederem. Vides autem Ephorum de Ionia cogitare, nam Myon-
nesus urbs est μεταξὺ Τέω καὶ Λεβέδου, ut scribit Stephanus
Byzantius. Strabo, uti vidimus, cum Ephoro facit; consentit
etiam Stephanus, qui ita scribit in voce Κώρυκος· ἐστὶ καὶ Κώ-
ρυκος ὄρος ἀρσενικῶς λεγόμενον, ὑψηλὸν, πλησίον Τέω τῆς Ἰωνίας
καὶ ἐρυμνόν, ὡς Ἐκαταῖος Ἀσία. Καὶ λιμὴν ὀμώνυμος καὶ νησίον
ὀμώνυμον, οὗ κατὰ τὸν παράπλου λησῆριόν τι μέγα τῶν
Κωρυκαίων, ἀτακουσούντων ἐν τοῖς αὐτόθι λιμέσι τοὺς φόρτους
καὶ τοὺς πλοῦς τῶν ἐμπόρων καὶ οὕτως αὐτοῖς ἐπιβουλεύοντων.
Ὅθεν ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν περιεργαζομένων τὰ ἀπόρρητα·

τοῦ δ' ἄρ' ὁ Κωρυκαῖος ἠκροάσατο.

Mihi quidem satis manifestum est Stephanum e Strabonis copiis

profecisse; Strabo autem ipse, nisi fallor, sequitur Ephorum. Omnes illi tres testes, uti vides, de Ioniae promuntorio cogitant; reliqui vero suspicantur fere in Pamphylia latrocinium fuisse. Veluti Pausanias apud Photium — nam minime est dubium ad quem grammaticum ea patriarchae adnotatio referenda sit — ita scribit: *Κωρυκαῖος· θεόν τινα παρεισάγουσιν οἱ κωμικοὶ ἐπακροώμενον ἀπὸ παροιμίας τινός. Κώρυκος γὰρ τῆς Παμφυλίας ἀκρατήριον, παρ' ᾧ πόλις Ἀττάλεια· ἐνταῦθα οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ἵνα μηδὲν αὐτοὶ κακῶς πάσχωσιν ἀπὸ τῶν ἐφορμούντων τὴν ἄκραν λησῶν ὑπαλλαττόμενοι πρὸς τοὺς ἐν ἄλλοις λιμέσιν ὀρμοῦντας κατηκροῶντο καὶ τοῖς λησαῖς ἀπήγγελλον καὶ τινες εἰσὶν καὶ ποῖ πλέουσιν· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία·*

*Τοῦ δ' ἄρ' ὁ Κωρυκαῖος ἠκροάσατο,
Μένανδρος Ἐγχειριδίῳ. Διώξιππος Θησαυρῷ·*

Μὴ κατακούσειεν δέ μου

*ὁ Κωρυκαῖος. Β. ἀλλὰ μὴν κατακήκοα
σοῦ κατακολουθῶν ἔνδοθεν.*

Deinde pergit Pausanias et affert Ephori locum, de quo supra vidimus, neque animadvertit Ephorum Corycaeos in Ionia quaerere, quum ipse dixerit Corycon Pamphyliae promuntorium esse. Nunc autem discimus Menandri versiculum esse, qui toties laudatur. Quod autem Pausanias Corycaeam quendam deum facit, hoc Alciphron arripuit cum scriberet 3. 26. *ἐφάνη δέ μοι ποθεν ὁ Κωρυκαῖος δαίμων.* Comicorum poetarum locos eodem modo Phrynichus intellexit; sunt enim eius verba apud Photium in Bibliotheca p. 101. 18: *οὐδ' εἴτις δαίμων ὁ μυθολογούμενος Κωρυκαῖος εἰ ἐπεγχεῖνοι χαιρήσειεν.* Equidem quid statuam nescio, quum Dioxippi versiculi nondum ab omni parte perpurgati sunt. Legitur in unico codice *μὴ κατακούσειεν δέμας* et *κατακολουθῶν ἔνδοθεν σου.* Kusterus δέ μου scripsit. Porsonus autem tertio versu verba transposuit: malim equidem ut in incerta re:

μὴ κατακούσειεν δ' ἐκὰς

ὁ Κωρυκαῖος. Β. ἀλλὰ μὴν κατακήκοεν

(ὁ) κατακολουθῶν ἔνδοθέν σου.

Quae scriptura si probabitur, sequitur sane τὸν Κωρυκαῖον esse δαίμονα, qui quidem possit ἐκὰς κατακούειν. Illuc redeo. Suidas de more Photium describit et convenit etiam Zenobius Proverb.

375: Κωρυκαῖος ἠκροάζετο ταύτης Μένανδρος μέμνηται ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ· πειραταὶ γὰρ περὶ Κώρυκον τῆς Παμφυλίας ἦσαν, κτέ. Eustathius autem ad Dionys. Perieg. vs 855 confusionem notavit: ἰσέον δέ, inquit, ὅτι ἡ παροιμία ἢ λέγουσα

τοῦ δ' ἄρ' ὁ Κωρυκαῖος ἠκροάσατο,

οὐκ ἀπὸ ταύτης τῆς Κωρύκου εἴρηται (in Pamphylia), ἀλλ' ἀπὸ νησιῶν τινῶν καὶ λιμένος ὄντος πλησίον τῆς Τέω νήσου καὶ τῶν Ἐρυθρῶν, ἐνθα ληστήριον ἦν τῶν ἐκεῖ Κωρυκαίων, κτέ. Quid autem legendum est Alciphronis loco, a quo fecimus quaerendi initium? Sed hoc quidem iam apertum est. Scribit Stephanus Byzantius in voce Ἀττάλεια· οἱ δὲ τῆς Κιλικίας Κώρυκον οὕτω φασὶ λέγεσθαι, ὡς Δημήτριος, ἀπὸ Ἀττάλου Φιλαδέλφου κτίσαντος αὐτήν. Τὸ ἔθνηκον Ἀτταλεῦς. Non scripsit Alciphron: Κωρύκιον τὸ σκάφος, λησαὶ δὲ θαλάττης τὸ ἐν αὐτῷ σύστημα, sed λησαὶ Ἀτταλῆς τὸ ἐν αὐτῷ σύστημα. Simul videmus Atticam formam usurpavisse Alciphronem nec dedisse Ἀτταλεῖς, sed Ἀτταλῆς. Id quod verum est, sub corruptela tuto per multa saecula delituit.

Fecit deus quod piscator voluit, licet ei esse beato, sed conditionem recusat: ἀνδροφόνον δ' οὐχ ὑπομένω γενέσθαι. Revocant ea verba mihi in memoriam Luciani locum, quem nihil impedit quominus obiter emendem. Satis nota historiola est in Lucio s. Asino § 51: τοῦτό μ' εἰς δέος οὐχὶ μέτριον ἦγε, μὴ οὐ χωρήσασα ἢ γυνὴ διασπασθεῖη καὶ γὰρ ὡς περ ἀνδροφόνος καλήν δώσω δίκην. Dudum est ex quo correctum fuit δῶ δίκην, sed etiam reliqua laborant. Legam: καὶ γὰρ ὡς περ ἀνδροφόνος (δνος) καινήν δῶ δίκην. Novum in paucis crimen erat atque inauditum asinum caedis postulare.

Absurde editur l. 11, quod vitium lectionis nuper ad Novum Testamentum correxi: ζόλον Ἀθηναῖοι διανοοῦνται πέμπειν εἰς τὴν ὑπερορίαν ναυμαχεῖν ἐθέλοντες. Lege: εἰς τὴν ὑσεραλίαν, sicuti recte invenitur 3. 32. 2: ἔδει γὰρ αὐτοὺς εἰς τὴν ὑσεραλίαν ἐσιᾶν, 3. 47. 3: ὡς μηδὲ τὰ ἀκρωτήρια εἰς τὴν ὑσεραλίαν περιλειφθῆναι, 3. 72. 2: εἰς τὴν ὑσεραλίαν δὲ παρὰ τὸν ἑαυτῆς ἦγε πατέρα. Deinde, quod continuo sequitur: χρεῖα ταῖς λοιπαῖς ναυσὶ τὸ στρατιωτικὸν τάγμα δεχομέναις ἑρετῶν πλειόνων, multo rectius erit futurum δεξομέναις, nam copiae naves nondum conscenderant. Excidit aliquid l. 13: ἐγὼ δὲ ὅπη ποτὲ

τάμά σοι διηγῆσομαι· supplendum enim in fine ἀπορῶ, quod nemo mirabitur excidisse, quum proxime sequatur vocabulum ἔρω. Deinde nimis est ridiculum: ἔσι δὲ ἡ παῖς ἤς ἐρῶ τὸ τῶν μετοίκων θυγάτριον, quod non assequor quomodo doctos viros latere potuerit: requiritur enim indefinitum pronomen: ἔσι δὲ ἡ παῖς ἤς ἐρῶ του τῶν μετοίκων θυγάτριον. Pro ἤς ἐρῶ του Codices exhibent εἰς ἔρωτα estque igitur admodum exigua mutatio. Eodem modo legitur 3. 42. 3: ἡ γὰρ τις τῶν ἐκεῖ νεανίσκων.

Venio ad epistolam 1. 14. Invenit quis in litore rete vetustate corruptum interrogavitque ὅτου εἶη καὶ τίνα τρόπον οὐκ ἐξωγκωμένον ἀποσχισθέν. Recte Meinekius edidit ἀποσχισθείη, sed praeterea corruptum est participium ἐξωγκωμένον, nam sic scilicet correctum fuit, quod Codices habent ἐξογκούμενον, nec debuerant editores tam malesanas παραδιορθώσεις recipere in textum. Est autem in Vaticano Codice ἐξωκούμενον, quod manu ducit ad ἐξακούμενον, nam ἀκεῖσθαι et ἐξακεῖσθαι etiam passive interdum usurpantur. Cum Alciphronem Heliodorus componi poterit, qui p. 308. 12 piscatorem describit δικτύου διερωγῶτος βροχίδας ἐξακούμενον. Tum Meinekius ultro corruptit: οἱ δὲ ἔφρασαν σὸν κτήμα γεγονέναι, nam olim recte edebatur ἔφρασαν. Ibidem est inaudita oppositio: σοῦ δὲ μῆτε ἀκέσασθαι μῆτε ἀνελέσθαι βουληθέντος, sed voluit ille lacrum rete nec sarcire nec vendere, h. e.: μῆτε ἀκέσασθαι μῆτε ἀποδόσθαι.

Exciderunt quaedam in epistula 1. 18: πόθεν οὖν, εἶπέ μοι, μουσικῆς σοι διάτονον καὶ χρωματικὸν καὶ ἐναρμόνιον μέλος ἐστίν; Supplebo equidem: πόθεν — μουσικῆς σοι (Φροντὶς οὐδὲ διαγιγνώσκοντι τί) διάτονον καὶ χρωματικὸν καὶ ἐναρμόνιον μέλος ἐστίν; Sunt multi docti viri hodie illo piscatore non multum doctiores. In sequenti epistula: θεῶ μυσταγωγοῦντι πυρφόρῳ καὶ τοξοφόρῳ πειθόμενος, additum malim ipsum dei nomen: τοξοφόρῳ (Ἐρωτι) πειθόμενος. Facile intelligimus cur illud vocabulum exciderit. In Epistula 1. 22. 3: οἶος ἦν ὕπνῳ κατέχεσθαι, si Alciphron accurate cogitavit quid diceret, scripsit ὕπνου κατάρχεσθαι et quod statim additur: ἄλλος ἄλλῃ διελέγετο, quum „rumor esset in casa” et „omnes loquerentur”, malo ἄλλος ἄλλο τι διελέγετο. Denique video iam Nauckium expunxisse ἐπράττετο, quod inutiliter additum est.

In epistula 1. 25. 3: ἐπὶ ναυτιλίαν βαδιοῦμαι καὶ ἀνέμοις ὀμιλήσω καὶ κύμασι, praestare arbitror ὀμιλήσων et 1. 26. 2: μόλις με προτεῖπε, ζημίαν ἠγούμενος τῆν προσηγορίαν, inseram necessariam coniunctionem: ὥσπερ ζημίαν ἠγούμενος et § 3: μὴ μοι γένοιτο — μὴ λύκον ἔτι μὴ δανεισῆν ἰδεῖν, multo malim μὴ δὲ δανεισῆν. Sed epistula est 1. 28, quam scribit meretrix ad senem amatorem, qui ἐπέιρα τὰς ἐφ' ἡλικίας ἀνθούσας, ὡς τις ἄρτι νεάζειν ἀρχόμενος. Nauckius, cui ἄρτι νεάζειν mire dictum videbatur, coniecit γενειάζειν nec tamen persuasit Car. Fr. Hermanno, qui in Museo Rhenano XI p. 74 apposite laudavit Pollucem II 20, ubi adnotantur synonyma verba ἡβᾶν καὶ ἡβάσκειν καὶ εἰς μεираκίων ἡλικίαν ἐξαλλάττειν, ἀκμάζειν, σφριγαῖν, νεάζειν, νεανιεύεσθαι. Equidem non assequor, qui illa verba, quorum significationes tam parum inter se convenient, synonyma possint haberi et adulescentulus νεάζει quidem, nec tamen recte dicitur ἄρτι νεάζειν, h. e. ἄρτι γενέσθαι νέος. Hercherus illud Nauckii γενειάζειν in textu posuit, sed lenior medicina suppetit. Qui πρῶτον ὑπηνήται sunt, quorum est χαριεσάτη ἡβη, hi nondum γενειάζουσι neque ἄρτι γενειάζειν ἀρχονται necdum barbam ii alunt, quorum vix lanugo apparuit. Hi autem ἄρτι χνοάζειν ἀρχονται atque illud ipsum verbum χνοάζειν, nisi fallor, satis tuto apud Alciphronem reponi poterit.

Quum Alciphronis libri admodum mendose scripti sint, saepe ut vix intelligatur, quid dicere voluerit, fortasse violentiore remedio uti licebit 1. 31. 3. Euthias Phrynen accusarat ἀσεβείας, defenderat Hyperides; de ea re epistula est Bacchidis, quae amicae suae gratulatur et suadet ne umquam cum Euthia in gratiam redeat. Uterque te, inquit, amat, sed plus te amat Euthias quam Hyperides; hic enim jure suo propter collatum beneficium amari postulat, ille τῷ ἀποτεύγματι τῆς δίκης παρῶνται. προσδέχου δὴ πάλιν ἀπ' αὐτοῦ δεήσεις καὶ λιτανείας καὶ πολὺ χρυσίον, μὴ δὲ καταδικαιτήσης ἡμῶν, ὦ Φιλτάτη, τῶν ἐταίρων μὴδ' Ἱππερίδην κακῶς δόξαι βεβουλεῦσθαι ποιήσης, τὰς Εὐθίου ἰκεσίας προσιεμένη. Aut non intelligo quid dicat Bacchis illa, aut scripsit Alciphron: (μὴ) προσδέχου. Notum est quam saepe negatio a librariis omissa sit. Deinde Graecum est παρ' αὐτοῦ, non ἀπ' αὐτοῦ. Praeterea credibile est, olim quoque Euthiam multa pretiosa dona mittere fuisse solitum,

unde malim: (τδ) πολὺ χρυσίον. Denique necessarium est μηδὲ pro μὴ δὴ καταδαιτήσης et in extrema epistula γένοιτο pro γένηται.

Lepidum est quod legitur 1. 33. 3. de meretricula, quae Φανερῶς ποιήματα ἔδεν εἰς τὸν οὐκέθ' ἡμῖν προσέχοντα ἔρασην. Sapphus fuerunt ποιήματα, at illa ποιημάτια cantabat, nam sic deminutiva vocabula usurpantur ad contemptum significandum, veluti apud Isocratem c. Sophist. 4: λέγουσι μὲν ὡς οὐδὲν δέονται χρημάτων, ἀργυρίδιον καὶ χρυσιδίον τὸν πλοῦτον ἀποκαλοῦντες. Amat Aloiphron eiusmodi vocabula; sic habemus 1. 36. 2: κτημάτιον, μισθωμάτιον et θεραπαινίδιον, quocirca reponam itidem 1. 37. 2: γραμματίδια μὲν οὖν καὶ θεραπαινίδιων διαδρομαί pro θεραπαινίδων. Contra 3. 9. 1: τὰ δὲ σκυλάκια οὐμοὶ υἱεῖς ἐκ τῶν ἱμαντίων ἀπέλυσαν, prorsus requiritur ἱμάντων. Sunt eiusmodi corruptelae minime rarae. Quod legitur apud Dionysium Halicarnassensem VII. 69: ἀνὴρ Ῥωμαῖος οὐκ ἀφανῆς θεράποντα ἴδιον ἐπὶ τιμωρίᾳ θανάτου παραδοῦς τοῖς ὁμοδούλοις ἄγειν, quia prorsus otiosum est adiectivum ἴδιον, coniicio veram Dionysii manum esse θεραπωντίδιον vel, si id forte mavis, θεραπόντιον, quomodo Romani *seruulum* appellant. Legimus apud eundem VII. 72 in triumpho Romanos milites rudia et incondita carmina cecinisse: ποιήματα ἄδουσιν αὐτοσχέδια. Suetonius, ut alios taceam, satis ostendit fuisse ea ποιημάτια, non ποιήματα. Memorantur ibidem οἱ τὰ πομπεῖα παραφέροντες ἀργυρίου καὶ χρυσίου πεποιημένα, quae tamen fuerunt ἀργύρου καὶ χρυσοῦ πεποιημένα, sicuti recte legitur VIII. 30: λαβεῖν ἐκ τῶν λαφύρων πολὺν μὲν χρυσόν, πολὺν δ' ἄργυρον. Tantum interest quantum inter argentum *factum* et *signatam* pecuniam. Simile mendum Cobetus notavit ad Dion. Halic. p. 59. Apud Platonem in Apologia p. 35 B: οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι, ridens corrigo γυναιῶν, quod quam sit necessarium, ostendet Plato ipse in Theaeteto p. 171 E. Eodem morbo laborat Plutarchus in Moralibus p. 252 E: Φειδόμενοι παιδαρίων καὶ γυναικῶν et persaepe sic erratur.

In epistula 1. 34. 4, quam meretricula dedit ad adolescentem, qui animum appulerat ad philosophandum, excidit pronomen relativum: πόσῳ δὲ ἀμείνους ἡμεῖς καὶ εὐσεβέστεραι (αἰ')

οὐ λέγομεν θεοὺς οὐκ εἶναι; Novit enim mulier quibus de rebus philosophi in schola disputent: αὐτὴ (γὰρ) παρὰ τούτοις ἐσχόλακα et vides quid exciderit. Deinde hortatur juvenem ut ad se redeat: Ἴνα ἐπιδειξώμεθα ἀλλήλοις τὸ καλὸν τέλος τῆς ἡδονῆς καὶ σοὶ νῦν μάλιστά γε φανοῦμαι σοφῆ, in quibus verbis primum abesse malim adiectivum καλόν, nam eam quoque locutionem mulier traxit e scholis philosophorum, tum φανῶμεν σοφαί rectius pendebit a coniunctione Ἴνα.

Epistula 1. 35 adolescentis est, cui meretrix fores occluserat; narra, inquit, meas miserias iis qui nunc te habent, οὐκ εἰς μακρὰν δέ, ἄνπερ ὡς ἡμεῖς ἔχωσιν, ἀνισοσόμενοις. Insanit adolescens, sed si cum ratione insaniit, scripsit: ἄνπερ ὡς ἡμεῖς ἐρῶσιν. In sequenti epistula 1. 36. 2: τοιαῦτα μάτην διήνυσται καὶ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ὄφελος, Graecum est, nisi fallor, οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ὄφελος. Denique in postrema epistula huius libri stulte editur § 4: ἐν μόνον ἡμῖν ἔλιπε, σύ, τὰ δ' ἄλλα οὐ. πολλάκις ἐκραιπαλήσαμεν, οὕτω δ' ἡδέως ὀλιγάκις. Mutata interpunctione melius intelligam: ἐν μόνον ἡμῖν ἔλιπε, σύ· τὰ δ' ἄλλα οὐ πολλάκις ἐκραιπαλήσαμεν, οὕτω δ' ἡδέως, quo facto excidet quod est in fine positum ὀλιγάκις. Quo sensu hic κραιπαλῶν dicatur, nam fateor me non prorsus intelligere, colligi debet ex § 7 eiusdem epistulae: πολλὰ κατὰ τὴν ὁδὸν κραιπαλήσασαι ἐπεκωμάσαμεν Δεξιμάχῳ et 1. 34. 8: Ἴνα καὶ μικρὰ κραιπαλήσαντες ἐπιδειξώμεθα ἀλλήλοις τὸ τέλος τῆς ἡδονῆς, sed imprimis ex omnium postrema epistula, cuius non nisi pars aetatem tulit, in qua mulier profigatae pudicitiae describit ἀρκοῦντα τῇ τότε κραιπάλη θάλαμον.

Venio ad alterum librum, in quo 1 § 6. Lamia ita scribit ad Demetrium de meretricularum officio: λοιπὸν οὖν ἡμᾶς τὰ μὲν σκώπτειν, nam ita Hercherus edidit, τὰ δὲ ἄδειν, τὰ δὲ αὐλεῖν, τὰ δὲ ὀρχεῖσθαι, τὰ δὲ μαλακίζεσθαι, τὰ δὲ δειπνοποιεῖν, τὰ δὲ κοσμεῖν τὸν οἶκον. Taceo de reliquis quae sunt in hoc loco dubia, sed non solebant illae, uti suspicor, μαλακίζεσθαι ut placerent. Magis eas decuit το ἀκκίζεσθαι, quod quid sit Ruhnkenius ostendit, qui ad Timaeum et alios locos laudavit et Philonis verba: ὁ γὰρ ἀκκισμὸς ὑποκνίζων τὰς ὀρμάς ἐπεγεῖρει. Significat, ut ait, *ficto et astuto mimo recusantis specie flagrantissime cupere*; tot enim Latinis verbis opus esse

ad unius Graeci vim declarandam. Non est tamen Latina lingua tam inops, quam Ruhnkenio visa est. Ἀκκίζεσθαι, nisi fallor, idem est quod *verecundari*. *Verecundari neminem apud mensam decet*, verba sunt Plauti in Trinummo 2. 4. 77. Nec dissimile est Ciceronis illud, Orat. 3. 9: *Alterum exultantem verborum audacia reprimebat, alterum cunctantem et quasi verecundantem incitabat*. Verbum ἀκκίζεσθαι apud Alciphronem legitur 3. 8.

Sequitur epistula Leontii ad Lamiam; queritur de sene quem habet amatorem: εἰ Ἄδωνις ἦν ἡδὴ ἐγγύς οὐδοήκοντα γεγονώς ἔτη, οὐκ ἂν αὐτοῦ ἠνεσχόμην. Hoc quidem fieri non potest, ut quis octoginta annos natus florem aetatis retinuerit et Adonidis sit similis; hinc lege: μηδ' ἐγγύς οὐδοήκοντα γεγονώς ἔτη. Deinde quod mulier appellat se ipsam ἀσομάχητον, id cum Meinekio non scribam αὐτομάχητον, sed ἐρασομάχητον. Sed amatorem suum amplius ferre non potest et ἀνας ἄσα ὀποῖοτε γῆν πρὸ γῆς Φεύξομαι μᾶλλον ἢ τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ ἀνέξομαι. Qui festinat, is Graece dicitur πέτεσθαι et scribam ἀναπτᾶσα, nam aoristus πτῆναι apud Alciphronem offensionem non est. Sic legitur 2. 3. 17: εὐθύς πετομένη πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ἀσράβης Φέρου. Aristoph. Av. 169: ἄνθρωπος ὄρνις ἀτάθμητος πετόμενος.

Tertia epistula Menandri est ad Glyceram. Rex Ptolemaeus utrumque comicum poetam rogavit ut ad se in Aegyptum veniret: καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Φιλήμων ἐπέσειλέ μοι τὰ ἴδια δηλῶν ἐλαφρότερα καὶ ὡς οὐ Μενάνδρῳ γεγραμμένα ἦττον λαμπρά. Ne stulta arrogantia sit, malim: καὶ οὐχ ὡς Μενάνδρῳ γεγραμμένα, quibus vocabulis transpositis ultro excident postrema verba ἦττον λαμπρά. Sunt alia multa in ea epistula corrigenda, verbi causa § 8: ἀφείς τὴν ἐμὴν βασιλείαν τῆς σῆς Φιλίας, placeat τὴν σὴν Φιλίαν, § 10: ὀρώσης καὶ καθημένης ἐν τῷ θεάτρῳ, quia ὀρᾶν et καθῆσθαι mire copulantur, cum praesertim in theatrum venire soleamus *spectatum*, θεασόμενοι non ὀψόμενοι, multo malo: παρούσης καὶ καθημένης, § 15: εἰ μέλλω πάντα τοὺς (μεγάλους) ποταμούς ὀρᾶν· vides quid exciderit. Alia mitto, quia nimium incerta sunt.

In quarta epistula Glyceram Menandro respondet. Menander laudare solebat nescio cuius mulierculae τὸν ἐπιχώριον ἀττισισμόν ut est § 1. Donec mihi aliquis commonstraverit cuius-

modi δ ἐπιχώριος ἄττικισμός et quid intersit inter τὸν ἐπιχώριον ἄττικισμὸν et τὸν ξένον ἄττικισμὸν, tenebo lectionem, in quam statim incidi, quum ante multos annos Alciphronem prima vice perlegebam: τὸν ἐπίχαριν ἄττικισμὸν. In tertia paragrapho recurrit idem vitium quod supra iam notavimus et ἔφασαν requiritur, non ἔφρασαν. Quod continuo sequitur: τοῦτο μὲν οὐδὲν τρόπῳ πεισθεῖν ἂν ὅτι βουλήσεται μέποτε ἢ δυνήσεται Μένανδρος ἀπολιπὼν ἐν Ἀθήναις Γλυκέραν τὴν ἑαυτοῦ μόνος ἐν Αἰγύπτῳ βασιλεύειν. *Poterit* quidem hoc facere Menander, sed neque βουλήσεται neque διανοήσεται. Alios locos, ubi prorsus idem vitium recurrit, adscripsi ad Achillem Tatium, Mnemos. XV. 348. In sexta paragrapho: *ὄγε ταῖς φίλαις τότε χαίρειν ἔφην*, τοῦτ' ἦν Μένανδρος, at non dixerat illa se gaudere; amicae quae aderant, interrogarant: *χαίρεις οὖν ἀπολειπομένη;* hinc verum videtur ἔφάνην. Sed alia multa in hac epistula supersunt, quae non intelligo et a quibus satius est abstinere manus.

Sequitur tertius liber, in quo legimus l § 4: ἢ τούτῳ μιγήσομαι ἢ τὴν Λεσβίαν μιμησαμένη Σαπφῶ ἑμαυτὴν εἰς τὸ κλυδώνιον ὄσω. Primum eiciam proprium Sapphus nomen, quod inutiliter nec suo loco adscriptum fuit. Deinde memor praecepti quod Lucianus inculcavit in Pseudosoph. 6 iam reposueram γαμήσομαι pro μιγήσομαι — nam apud Alciphronem noli expectare veram et sinceram formam γαμοῦμαι —, cum inciderem in Bastii Epistolam Criticam, qui p. 199 pronunciat eam coniecturam inutilem esse. Sed ille non satis accurate attendit, quando *μίγνυσθαι* de muliere dici possit, quando non possit. Scilicet viri interdum dicuntur *πυβερε* et *γῆμασθαι*, si forte uxor non convenit marito in manum, sed contra potius maritus delentus dote ultro etiam uxori ancillatur, quae Titinnii verba sunt apud Nonium, a Valckenaerio laudata in Animadversionibus ad Ammonium p. 59. Itidem inversa rei natura est, quando immortalis dea cum mortali viro rem habet, neque Anchises Venerem duxit, nupsit potius et Venus οὐκ ἐγγήματο ἀλλ' ἔγνημεν, nam sicuti apud Isocratem est in Helen. Encom. § 60, πολλὰς ἂν τις ἐπιδείξειε τῶν ἀθανάτων αἰ θνητοῦ κάλλους ἠττήθησαν, ἂν οὐδεμία τὸ λαθεῖν τὸ γεγεννημένον ὡς αἰσχύνην ἔχον ἐζήτησεν, ἀλλ' ὡς καλῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων ὑμνεῖσθαι μᾶλλον ἢ σιωπᾶσθαι περὶ αὐτῶν ἐβουλήθησαν. Iam

quae mulieres deaeve dicuntur γαμείν, eadem recte dicuntur viris μίγνυσθαι, quod non cadit in Alciphronis locum, ubi γαμήσομαι necessario reponendum est. Anacreon διασύρων τινὰ ἐπὶ θηλύτητι negavit eum γῆμαι, qui ἐγῆματο. Apud Aegyptios aliquando, ut apud Herodotum est II, 42, γυναικὶ τράγος ἐμίσγετο ἀναφανδόν· prodigium id erat et ipse Herodotus τέρας appellat, nam sub hirci specie Pan latere credebatur; nefandum flagitium fuisset, si γυνὴ ἐμίσγετο τράγω. Sic rectissime apud Homerum legimus Iocastam filio γήμασθαι, hunc autem γῆμαι τὴν μητέρα· quod enim fecerunt, id fecerunt αἰδρεῖσσι νόοι. Recte quoque apud Euripidem in Medea vs 605:

Ἴασ. αὐτὴ τὰδ' εἴλου· μηδέν' ἄλλον αἰτιῶ.

Μή. τί δρῶσα· μῶν γαμοῦσα καὶ προδοῦσά σε;

Quae mulier γαμεί, quod nostra aetate Victoriam Reginam fecisse novimus, ea *denubere* dicitur a Tacito Annal. VI. 27; contra qui γέρων γαμεί τοῖς γείτοσιν et omnibus dormit, is γαμείται potius et uxori *nubit*, quod Martialis se nolle dixit. Ad hanc lucem interpretandi loci sunt, quos Bastius laudavit ut suam sententiam tueretur. Legitur apud Antoninum Liberalem c. 39: ἐπειράθη τῆς παιδὸς εἰπὼς αὐτῷ δύναιτο κρύφα μιχθῆναι τῶν γονέων. Miror Bastium non intellexisse Piersonum ad Moeridem p. 310 jam verissime correxisse αὐτῆ. Non erat dubium, quin *puella* sui copiam facere posset, cum praesertim nutrix lenam ageret, sed *adulescens* expertus est, num forte posset convenire puellam. Deinde Bastius affert Scholiastam ad Apollonium Rhodium I. 932: Διονύσου ἐρασθεῖσα Ἄφροδίτη ἐμίγη αὐτῷ, quod recte dictum est, nam Venus immortalis dea erat, Bacchum autem mortalis mulier pepererat: cupiebat igitur Venus *denubere*. Denique laudato Alciphronis loco provocat ad Lamb. Bosium, qui de verbo μίγνυσθαι egit ad Thomam Magistrum p. 616, qui nunc quidem recte: μίγνυται ὁ ἀνὴρ τῇ γυναικί, οὐχ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. Bosius autem affert Apollodorum, qui in Bibliotheca ita scribit: Κεφάλου ἐρασθεῖσα Ἥως ἤρπασε καὶ μιγεῖσα ἐν Συρίᾳ παῖδα ἐγέννησε Τιθωνόν. Scilicet Aurora ἐγημεν, οὐκ ἐγῆματο, opinor. Scio quidem apud veteres Iones discrimen quod dixi, non servari: apud Homerum legitur: Φόρκυκος θυγάτηρ Ποσειδάωνι μιγεῖσα et de Alcmena: ἐν ἀγκοίνῃσι Διὸς μεγάλῳ μιγεῖσα, uti et apud Hesiodum: πατρὶ

μιγείσα Μνημοσύνη, nam excusabile est quod Herodotus habet I. 199: δεῖ πᾶσαν γυναῖκα ἐπιχωρὴν ἰζομένην ἐς ἱρὸν Ἀφροδίτης ἄπαξ ἐν τῇ ζῳῇ μιχθῆναι ἀνδρὶ ξείνῳ. Sed apud reliquos non erratur. De more certe Aristophanes noto loco, quo omnes utuntur: καὶ τικτούσας ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ μιγνυμένας τοῖσιν ἀδελφοῖς, quod flagitium longe turpissimum est. Quae μιγνυται fratribus, scientes peccant, ὥστε εἶναι ἀναπολόγητοι κατὰ τὸν Ἀπόλλων, sicuti virgines illae apud Lucianum in Veris Historiis, quae μίγνυσθαι ἐπεθύμουν τοῖς ξένοις. Sed jam mihi dabitur fortasse apud Alciphronem γαμήσομαι requiri, cum praesertim de justis nuptiis sermo sit. Honestā virgo est et amat ἀσικὸν ἔφηβον, neque ἀνέχεται γήμασθαι ᾧ κατεγγυήσειν ἐπηγυέλαιο δ πατήρ. Non illi dissoluti mores sunt neque satis pudice scriberetur τούτῳ μιγήσομαι, quod vix ἰππόπορον dicere addecet. Verum in epistula ad matrem praesertim virguncula θαλερὸν γάμον ἐξονομῆναι potuit: ἢ τούτῳ γαμήσομαι ἢ τὴν Λεσβίαν μιμησαμένη — ἐμαυτὴν εἰς τὸ κλυδάνιον ὤσω. Quo tempore Alciphron vixit, γάμος nondum praetextatum verbum erat, sicuti apud Aristaenetum, cui videtur σφόδρα ποθεινὸς μετὰ δὴ τίνα συμβᾶσαν δυσκολίαν τοῖς ἐρῶσιν ὁ γάμος, Epist. 2. 4.

Facili opera emendari potest quod legitur 3. 3. 2: καὶ δὴ τα τοῦτο λόγου θᾶττον ἐγένετο. Scribendum enim: καὶ τοῦτο δὴ, τὸ τοῦ λόγου, λόγου θᾶττον ἐγένετο, sicuti recte scribetur 3. 56: βαδίζεις ἴσα τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου Πυθοκλεῖ. Itidem satis certum est, quid requiratur 3. 8. 2: οὐ φησιν ἑαυτὴν ἐπιδώσειν, εἰ μὴ τὸ χωρίον πρὸς τοῖς ἀργυροῖς λάβοι. Praedia rustica meretriculae flagitare non solent, sed praesentem pecuniam. Quibus rebus iis opus est? Una nobis pro omnibus respondebit, 1. 36. 2: δεῖ χρυσίων ἡμῶν, ἱματίων, κόσμου, θεραπαινιδίων. Sunt meretrices equestris ordinis pleraeque apud Alciphronem, sed stultus est adolescens, de quo legimus 3. 50: οὐ γὰρ δαπανᾶται εἰς τὴν ἰππόπορον χρυσίον μόνον καὶ ἀργύριον, ἀλλ' ἤδη καὶ συνοικίας καὶ ἀγρούς. Contentae sunt illae, dummodo aurum accipiant. Si quis argentum daret, imitabantur fortasse vatem illum apud Photium in voce νεοττός et rogabant: τοῦ δὲ νεοττοῦ οὐδὲν μοι δίδως; sed quis credat eas agros vel possessisse vel expetivisse ab amatoribus suis? Quotidie aliquod munusculum expectabant, ut Philotis illa 1. 36.

4, sed amatores non poterant quotidie agellos donare. Ne Lamia quidem, quam ipse Demetrius Poliorceta amabat, domi suae epulas parabat, sed ἐν τῇ Θηριππίδου οἰκίᾳ, 2. 1. 7, nam ipsa habitabat in tugurio. Quid igitur scribendum est? Sed hoc quidem jam apertum est. Οὐ Φησιν ἑαυτὴν ἐπιδώσειν, εἰ μὴ τι χρυσίον πρὸς τοῖς ἀργυροῖς λάβοι. Contrarium vitium apud Demosthenem agnovit Usenerus in Museo Rhenano XXV p. 602. Legitur in Oratione de Corona § 36: τί οὖν συνέβη μετὰ ταῦτ' εὐθύς οὐκ εἰς μακράν; τοὺς μὲν Φωκέας ἀπολέσθαι καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν, ὑμᾶς δ' ἡσυχίαν ἀγαγόντας μικρὸν ὕπερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίον λαβεῖν. Imo tunc χωρίον Aeschines a Philippo accepit.

Triplex vitium est in brevi epistula 3. 23: Πάντα φιλῶ τρυγᾶν· lege: περὶ πάντα φιλῶ τὸ τρυγᾶν et ἐξαιρέτως; ἐθέλω βλίπτειν· lege: ἔχω πρὸς τὸ βλίπτειν et εἰς νέωτα δὲ δέχοιο παρ' ἡμῶν μείζονα τουτωνὶ καὶ ἡδίονα, malim: κατὶ ἡδίονα, ne munusculum elevare videatur, quod supra impense laudarat. In epistula 3. 28. 1 requiro: καίτοι τὴν νύκτα οὐκ ἔφυγον pro καί et 3. 32. 2 queritur parasitus se tantum vini bibisse ὅσον οὐπω πρότερον ἐν ἀσκή βασιάσας οἶδα, quia illud πρότερον admodum ridiculum est, refingam in οὐπώποτε. Ex eodem librariorum errore dittographia nata est in Dionysii Halic. Vita Dinarchi: αὐτὸς οὐδεπώποτε [πρότερον] εἰς δικαστήριον παρελθών. Similiter Philostratus in Apollonii Vita initio: γένοιτο δ' ἐν Τροίᾳ ποτὲ Εὐφορβος, lege πρότερον et utere eadem medicina p. 309, ubi legimus Ulysssem Polyphemi atrum intravisse μήτε ὀπίστος ἐσὶ προακηκότα πρότερον μήτε οἶα σιτεῖται, ubi ποτὲ necessarium. In epist. 3. 33 supple: εἴ γε (σὺ) οὕτως ἀφηλικέτερος γεγονὼς ἐρᾶς κιθαρωδοῦ et si Alciphron bene descripsit mores illarum malarum mercium non dedit: ἢ ἱππόπορνος μεθ' ὑποκορισμῶν ἐκθεραπεύεται ὄλον σε αὐτοῖς ἀγροῖς καταπιοῦσα, sed καταπίνουσα, nisi meliore ingenio ea fuerit, quam Megara illa, 1. 38. 8, cuius amator, postquam bonis omnibus spoliatus est, abiit latrocinatum.

Epistula 3. 36, quae ad Megalotelem data est, incipit sic: χαλεπὸς ἦν ἡμῖν ὁ στρατιώτης, χαλεπός. Mire illud χαλεπός iteratur et fortasse sub illo adiectivo latet proprium nomen: ὦ Μεγαλότελες. Miles ille gloriosus convivis molestus fuit:

τῷ δ' ἐγκανάξας κύλικα εὐμεγέθη Φλυαρίας Φάρμακον ὄρεγον, ἰ δὲ καὶ ταύτην καὶ πλείονας ἐπὶ ταύτῃ καὶ ἀδροτέρας ἐκπιῶν οὐκ ἐπαύσατο ἀδολεσχίας. Ut aptus sit finis narratiunculae, suspicor in extrema epistula tria vocabula excidisse: οὐκ ἐπαύσατο ἀδολεσχίας (εἰ μὴ μόλις).

Quod legitur 3. 42. 2: καθ' ἐν γὰρ ἕκαστον τῶν ἱματίων ἐκ προκλήσεως ἀποτιθεῖς τέλος πάντων ἐπιλώθην τῶν ἐνδυμάτων, quod non in balneis haec aguntur sed in ganea et lusit in vestem qui hoc scripsit, requiritur ἐκτιθεῖς, sicuti olim ostendi ad Heliodorum p. 321. Recte alibi Alciphron 3. 54. 2: εἰς ἑμαυτὸν ὄλας τὰς ἐκθέσεις. Sophocles apud Athenaeum X 466 B:

πολὺν δ' ἀγῶνα πάγξενον κηρύσσεται,
χαλκηλάτους λέβητας ἐκτιθεῖς φέρειν.

Epistula 3. 45 inscribitur: Τραπεζολεϊκτῆς Ψιχοδιαλέκτης. Absurda nominis forma Seilero displicuit, qui malebat Ψιχοδιαλέκτην scribere. Meinekio homo significari videtur qui *rem habet et consuescit cum frustulis*, i. e. qui frustulis vescitur. Nescio quomodo factum sit, ut Meinekius verbum διαλέγεσθαι hoc modo usurpatum commendare potuerit. Non Anglos advocavit qui ita loquuntur; sed etiamsi advocasset, quid tum? Num Graeci Anglice fabulantur? Quae affert exempla ut eum usum verbi διαλέγεσθαι stabiliat, parum accommodata sunt. Veluti quod ex Alciphrone ipso laudat: εἶτα ἄλλος ἄλλῳ διελέγετο, quod Meinekium si audiemus, significabit: *alius alia in re occupatus erat*, cum scripserit Alciphron quod supra ostendimus: εἶτα ἄλλος ἄλλο τι διελέγετο. Sed quid cesso veram scripturam promere? Τραπεζολεϊκτῆς Ψιχιδιαλείκτω, sicuti proxima epistula incipit: Στεμφυλοχάρων Τραπεζοχάρωντι.

Narrat parasitus in epistula 3. 59 de somnio quod vidit, quum esse sibi videretur εὐπρεπῆς νεανίσκος, nempe ὁ τοῦ Τρωῶς παῖς, nam equidem expunxerim quod additum est proprium Ganymedis nomen. Deinde videbatur τιάρα φρυγίῳ ζέφειν τὴν κεφαλὴν· quia autem plurimum interest inter ζέφανον et τιάραν, malo equidem σκέπειν τὴν κεφαλὴν. Deinde quod in extrema epistula legitur οἱ φέρει τὸ ὄναρ, reponere voluit Coebetis ῥέπει, sed dubitationem iniicere poterunt Valckenaerius ad Ioannem Chrysostomum p. XLIV et Bastius in Epistula

Critica p. 208. Quod pauper parasitus scribit 3. 61. 2 esse se filium Anthemionis, τοῦ πλουσιωτάτου τῶν Ἀθήνησι, supplendum est: τοῦ (πάλαί) πλουσιωτάτου. Contemnuntur αἱ νέοπλουτοι, ut 3. 34. Supple quoque 3. 64. 2: οὐ πρότερον γὰρ (τῶν) λόγων γενέσθαι μαθητῆς ἀλλὰ (μιμητῆς) τοῦ βίου καὶ τῆς ἀγωγῆς ἐσπούδασε. Denique 3. 71. 3. dicitur ὁ τῶν ἐπαίων κρότος τὸν θροῦν τῶν σκωμμάτων παραλῦσαι. Non opinor θροῦν esse, quum diversi undecumque tollantur clamores spectatorum, qui malum histrionem conviciis proscindunt. Malo equidem scribere: τὸν θόρυβον τῶν σκωμμάτων. Θέατρα ἐπινοῦντά τε βοῆ καὶ ψέγοντα sunt θορύβου μεσά, uti ait Plato Legg. IX 876 B. Spectatores ἐπισημαίνονται καὶ θορυβοῦσιν apud Isocratem Panathen. 2. Θροῦς autem est, quum omnes *idem* vociferantur; jam apud Homerum est: οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος οὐδ' Ἴα γῆρυς. Etiam Demosthenes κρότον et θόρυβον coniunxit in Midiana § 14. Confundi haec vocabula Cobetus docuit Var. Lect. p. 290.

Pergo ad Aristaenetum. Primam correctionem mihi Hercherus praeripuit. Legitur in prima epistula: τὸ δὲ μέλαν αὐτῶν αἱ κόραι μελάνταται καὶ τὸ κύκλω λευκὸν αἴγλην λευκότατον. Recte vidit Hercherus interpolatum esse vocabulum αἱ κόραι, quo expuncto scribendum erit μελάντατον, deinde itidem supervacaneum esse id quod est αἴγλην, sub quo nihil lateat nisi αἱ γλῆναι. Scilicet Aristaenetus ante oculos habuit Alciphronis locum, qui apud Meinekium legitur p. 79: καὶ τὸ μέλαν αἱ κόραι μελάνταται καὶ τὸ κύκλω λευκόν et ibi quoque emendandum est: καὶ τὸ μέλαν αὐτῶν μελάντατον· id tantum nescio quomodo fugit Hercherum apud Alciphronem in fine itidem supplendum esse: καὶ τὸ κύκλω λευκὸν (λευκότατον).

Non intelligo quid velit Aristaenetus quum in eadem illa epistula laudat virginis cuiusdam βᾶδισμα τεταγμένον, βραχὺ δέ. Interpretes accurate ostendunt quod nihil opus erat probare, virgines Athenis lente incedere solitas fuisse. Illud paulo utilius animadvertere potuissent Athenis utique dedecus fuisse etiam viro si πέτοίτο et nimis celeriter curreret. Eo pertinet locus in Demosthenis oratione adversus Pantaenetum. Illud vitium habebat is, in cuius gratiam orator defensionem conscrip-

sit. Τοιοῦτος, ὦ Πανταίνετε, inquit § 55, ἐγὼ δὲ ταχὺ βαδίζων καὶ τοιοῦτος σὺ δὲ ἀτρέμας· ἀλλὰ μὴν περὶ τοῦ ἐμοῦ γε βαδίσματος καὶ (sic lege) τῆς διαλέκτου τάλληθῃ πάντ' ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασαί, μετὰ παρρησίας. Deinde cum alia affert quae nunc nihil ad nos, tum illa: τᾶλλα δὲ ταῦθ' ἕκαστος ἡμῶν ὅπως ἔτυχε πέφυκεν, οἶμαι καὶ φύσει μάχεσθαι μὲν ἔχοντα οὐκ εὐπορόν ἐστιν (οὐ γὰρ ἂν ἀλλήλων διεφέρομεν οὐδέν), γινῶναι δ' ἰδόντα ἕτερον καὶ ἐπιπλῆξαι ῥάδιον. Plerique interpretes senserunt locum vitium alere nec tamen potuerunt tollere. Quid enim est ἔχοντα? Deinde, etiamsi id explices, quo referes illa: οὐ γὰρ ἂν ἀλλήλων διεφέρομεν οὐδέν? Est tamen facillima res: φύσει μάχεσθαι μὲν τρέχοντα οὐκ εὐπορόν ἐστιν. Nunc reliqua quoque aperta sunt. Verum ut ad Aristaenetum redeam, quid est βᾶδισμα βραχύ; intelligam: βᾶδισμα τεταγμένον μὲν βραδὺ δὲ. Hic non me teneo quin addam Sophoclis fragmentum 707:

καὶ τὸν θεὸν τοιοῦτον ἐξεπίσταμαι
σοφοῖς μὲν αἰνικτῆρα θεσφάτων αἰεί,
σκαιοῖς δὲ φαῦλον κἂν βραχῆϊ διδάσκαλον.

Hic quoque idem adiectivum eliminandum est. Emenda:

σκαιοῖς δὲ φαῦλον κἂν βράχῃ διδάσκαλον.

Κἂν βράχῃ· etiamsi clamorem tollat, sicuti Mars apud Homerum.

Sequuntur quaedam Codicis vitia, quae verbo notasse satis est. Veluti itidem in prima epistula: οὐδ' ἂν ὁ Μῶμος ἐν ἐλαχίσῳ μωμήσαιτο· lege: κἂν ἐλάχισα. Epist. 1. 3: ἅπαν ἡμῶν φανερώς ἀποκαταφαίνεσθαι μέλος, dele praepositionem et scribe: καταφαίνεσθαι. Epist. 1. 7: κόρη κάλλος αὐτοφύεσ φέρουσα· lege: φαίνουσα. Epist. 1. 9: γυνή τις ἐν ἀγορᾷ προῖοῦσα· lege: περιουσα· recte legitur Epist. 1. 10: εἰς διδασκάλου προϊόντα. Deinde continuo sequitur: ὅπως ἂν εὐπροσώπως ἄψηται τοῦ ποθουμένου καὶ τι, τυχόν, καὶ λαλούντος ἀκούσῃ· lege: κᾶτα. Epist. 1. 10: μιᾶς ἀκίδος ἐρωτικῆς πειραθῆναι· lege: μικρᾶς, sicuti recte Epist. 1. 15: μικρᾶς ἀκίδος βολῆ. Epist. 1. 13: ψυχῆς δὲ ταῖς ἀληθείαις ἐρωτικῆν αἰτιώμενος νόσον, praeferam Pauvii correctionem: ἐρωτικῆ ἀνιώμενος νόσῳ, neque arridet quod Hercherus commendavit αἰνιττόμενος. Verbum ἀνιάσθαι recte usurpatur Epist. 2. 5. Tum in eadem epistula, in qua muta-

tis nominibus de Antiocho et Seleuco nota historiola narratur, medici verba sunt ad patrem: τῆς ἐμῆς γαμετῆς οὗτος ἐκτόκις ἐρᾷ καὶ παρανόμῳ τήκεται πόθῳ καὶ ζηλοτυπῶ τὸν ἄνθρωπον ἤδη καὶ οὐ φέρω θάαν ἀπειλουμένου μοιχοῦ. Quid est ἀπειλουμένου; Si id dicere non habes, num probabis Douzae et Abreschii lectionem ἀπειλημένου vel Reiskii ἀπαιδουμένου; Non facies. Simplicissimum id est, in quod nunc video etiam Heschherum incidisse; ἀπολουμένου. Fieri potest ut corrigendum sit κάκις' ἀπολουμένου; sed fortasse eo supplemento non est opus. Tum pater rogat ut medicus uxorem filio commodare velit; ille autem ira excandescit, Φάσκων οἷάπερ εἰκὸς ἦν Φέγγεσθαι δεινοπαθοῦντα τὸν αἰτιώμενον ἐξ ἰατροῦ μεταβάλλειν εἰς μασροπὴν μοιχείας. Neque Reiskii αἰνιττόμενον satis placet neque Merceri αἰτούμενον. Mihi verum videtur: τὸν ἀξιούμενον, quae mutatio admodum lenis est. Verbum convenientius, opinor, haud facile reperies.

Legimus in epistula 1. 14 meretriculas unice lucro inhiare. Τί οὖν μάτην, ὦ νέοι, διαρρήγνυσθε τὰς γνάθους ἐμφυσῶντες τῇ σύριγγι; οὐδὲν ὑμᾶς δνήσει τὰ κιθαρίσματα. Τί πράγματα παρέχετε ταῖς χορδαῖς; τί δὲ καὶ ἄδοντες ἔφητε, κτέ.; Apertum est praesens tempus requiri et cominendo φωνεῖτε. In Epist. 1. 15: κατατοξευόμενος τὴν ψυχὴν ἐπὶ τὴν κόρην τὴν πρῶτην αὐτίκα φανεῖσαν. Imo: τὴν κόρην τότε πρῶτον φανεῖσαν. Ex Demosthene profecit Aristaenetus, quum scriberet in eadem illa epistula versus finem: αἱ γὰρ εὐπραξίαι δεινὰ τὰς ὀργὰς ὑφαρπάξουσιν καὶ τοῖς εὐτυχήμασι τὰ ἐγκλήματα διαλύουσιν. Hercherus vult delere τοῖς εὐτυχήμασι. equidem cum non intellegam unde ea interpolatio oriri potuerit, malim: τοῖς εὐτυχήμασι.

In Epist. 1. 16 adolescens misere amore captus, animi affectus describit et inter alia hoc quoque ponit: μὴνύομαι ταχύ. Nondum fuit qui hoc emendaret, nam absurda nonnullorum commenta praestat oblivioni tradere et sunt in Boissonadii faragine adnotationum ad Aristaenetum quaedam mire stulta. Quid autem est illud μὴνύομαι; ostendet ipse Aristaenetus Epist. 1. 22: ἐκλύομαι ἀπὸ τῆς ἀπορίας, modo ibi scribas ὑπό. Hoc ipsum verbum illic quoque reponendum. Deinde adolescens describit amicae festivum ingenium et utitur etiam his verbis:

συμπαραθεῖ τοῖς ῥήμασι χάρις. Risum movet illud συμπαραθεῖ. Apud Dionem Cassium memorantur ἄνδρες ταύροις συμπαραθέοντες atque hoc quidem recte, sed alio sensu metaphorice παραθεῖν et συμπαραθεῖν non dicitur. Lege: συμπαρακολουθεῖ.

In Epist. 1. 22 describitur colloquium Charisii adolescentis et Ienae. Ταύτην δὲ Χαρίσιος ἰδὼν, χαίροις. εἶπε, Φιλτάτη. Ἡ δὲ, καὶ πόθεν ἂν ἐμοί, φησὶν, γένοιτο χαίρειν; Ὁ δ' οὖν νεανίας ἐπύθετο· τί δ' ἐστὶ πρὸς θεῶν; νεώτερόν τι συμβέβηκεν; Mutata interpunctione ita scribam: γένοιτο (τὸ) χαίρειν et τί δ' ἐστὶ; πρὸς θεῶν (μῶν) νεώτερόν τι συμβέβηκεν; Deinde ὅπως ἔχει συμβάσεως περὶ σέ, Graecum est, nisi fallor, πρὸς σέ. Neque intelligo neque quemquam, uti arbitror, intelligit in Epist. 1. 26: πλέον ἄγαμαί σε τοῦ κάλλους, ὅσῳ γε μᾶλλον ἢ κατὰ φήμην δρᾷ. Nemo dixerit quid sit pulchritudinem μᾶλλον vel ἦττον δρᾷν, sed admiratur adolescens mulierculae τὸ κάλλος, ὅσῳ γε μεῖζον ἢ κατὰ φήμην δρᾷ. ΛΛ et Z confunduntur, qua de re nuper dixi ad Charitonem p. 192. Quia autem nunc forte de Charitone mentio injecta est, lubet obiter uno exemplo ostendere, quam soleant librarii, quod dicitur, iisdem chordis oberrare et quam sint eorum errores inter se perquam similes. Quod enim legitur apud Charitonem p. 124. 23 σχῆμα πρεσβευτῶν, id refinximus in σχῆμα Περσῶν, quod contextus planissime flagitat. Dixeris fortasse hunc tamen errorem mirum esse ac prorsus singularem; certe non bis umquam eodem modo fuisse peccatum. Non est ita. Incidi nuper in Schol. ad Aristoph. Acharn. 649, ubi memoratur δὲ τῶν πρέσβεων βασιλεύς. Est tamen rex Persarum satis nobilis.

Non potest sane ferri quod legitur initio libri alterius: ταῦτα μὲν δὴ, Φασὶν. εὐξάσθω· sed quod reponunt viri docti εὐχθῶ, id quidem parum placet. Postquam invocavit Suadam is qui eam epistolam scripsisse fingitur, addidit: ταῦτα μὲν δὴ, Φασὶν, εὐ κείσθω. Turpius est vitium in sequenti epistula: μετεστράφην πρὸς σέ καὶ ἅμα τῇ θέᾳ τῷ σῶ τετόξευμαι κάλλει· ὡς γὰρ εἶδον, οὐχ οἶός τε ἦν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄλλοσε μεταφέρειν. Non minus est μεταφέρειν ridiculum in ea sententia, quam si quis hoc sensu Latinum verbum *transportare* usurpare velit. Sed ipse Aristaenetus qui supra dixit μετεστράφην, satis diserte

ostendit emendandum esse μετασρέφειν. Contrarium vitium non minus liquido agnoscitur apud Platonem in Cratylo p. 411 B: ὑπὸ τοῦ πυκνὰ περισρέφεισθαι ζητοῦντες ὅπῃ ἔχει τὰ ὄντα, ἀεὶ ἰλιγγιωσὶ κἄπειτ' αὐτοῖς φαίνεται περισρέφεισθαι τὰ πράγματα. Vide modo Piersonum ad Moeridem p. 196. Apud Lucianum in Asino 6: ὡς εὐρύθμως τὴν πυγὴν τῆ χύτρα ὁμοῦ συμπεριφέρεις malim sane συμπερισρέφεις.

Quod omnes consentiunt, ferri nequit Epist. 2. 4: χθὲς ἐν τῷ στενωπῷ τὸ σύννηδες ὑπεσύριττον τῆ Δωριδί· ἡ δὲ ὑπεκκύψασα μόλις ὡς λαμπρὸν ἀνέτειλεν ἄστρον. Hercherus προκύψασα scribit, facilius poteris: ὑπεκκύψασα· exserto capite prospectabat illa in viam clam domino. In epist. 2. 5: τὸ δὲ πρόσωπον τοῦ νέου χαριέντως ἀτενίζοντος εἰς ἐμὲ καταθέλγει μου τὴν ψυχὴν, multo malim ἀτενίζον. Certius est in iis quae continuo sequuntur: οὐκ οἶδα ἐφ' ᾧ τοῦτό γε πάσχω, sinceram scripturam esse: ἐφ' ὅτῳ τοῦτο πάσχω. Mox: Ἔρωτος ὁ πυρσὸς καὶ μέχρι τοῦ ἥπατος διελέλυθεν εἰσρυεῖς, quia non satis bene copulantur διελθεῖν et εἰσρυῆναι et quia virguncula non intelligit quomodo amor pectus suum invaserit, nam caeco uritur igni, praefero: λέλυθεν εἰσρυεῖς vel fortasse διαλέλυθεν.

Multa minuta vitia etiam in nova Parisina editione supersunt corrigenda, sed quia ridiculus scriptor est Aristaenetus longaque peior quam Alciphron, cui dii et homines concesserant esse mediocre, satis est quaedam insigniora notare. Veluti in epist. 2. 5: ἀπερυθριάσω καὶ τὴν ἐμὴν ἴσως ἐκ τῆς περιωδονίας ἀνακτῶμαι ψυχὴν, Hercherus scribit ἀνακτῆσομαι, sed satis καὶ in ἴνα refingere, quomodo saepe erratur. In Epist. 2. 7: ἀποσαλεῖσα προσκαλέσασθαι τὸν μοιχόν, dicitur hoc εἰσκαλέσασθαι, nam apud Aristaenetum ferre poterimus formam mediam. In Epist. 2. 9: ὅτι δὴ με τοσοῦτον ἐρώντα κατέλιπες, multum praefero τὸν οὕτως ἐρώντα, nam ἐρᾶν cum adverbis construitur et articulus abesse non debet; sed nihil opus est talia eos docere qui Aristaenetum lecturi sunt. In epist. 2. 22 queritur adolescens se pariter amare uxorem et amicam. Ἐταίρας ἐρῶν uxorem duxit, καὶ νῦν τῆς τε πόρνης οὐδὲν ἤττον ἐρῶ καὶ ὁ τῆς ὁμοζύγου προσετέθη μοι πόθος. Eam mulierculam non magis πόρνην appellare potuit quam *prostitutum*. Scribe: τῆς τε προτέρας οὐδὲν ἤττον ἐρῶ. Ridicule meretrix ad ama-

torem absentem, epist. 2. 13, ὅσον ἡμῶν ἐκδεδήμηκας χρόνον τὸν ἔρωτα βεβαίων ἀνεπίλησον διατήρουν αἰεὶ. Quod requiritur ἀμεμπτον, id non est ἀνεπίλησον, nam ἐπιλανθάνεσθαι est oblivisci, sed ἀνεπίληπτον. Simile vitium est in Anecdotis Bekkeri p. 400. 23. Mox legebatur olim: καίτοι με καθεύδουσαν ἀφείς με γὰρ ἄδε προσέπτῃς. Scribitur hodie ex praeclara Canteri et Merceri coniectura: Μέγαράδε, sed num Aristaenetus dare potuit προσέπτῃς pro ἀπέπτῃς? Non opinor. In epist. 2. 17 init. requiritur pro praesenti tempore futurum παραμενεῖς. In epist. 2. 18: οἷον ὑπόσεμνος συνεδείπνησεν ἐγκεκαλυμμένη, impudica mulier volebat casta matrona videri neque ὑπόσεμνος erat in eo convivio, sed πολύσεμνος. Ἐπό et πολύ frequenter confunduntur, cuius rei exempla quaedam dedi ad Heliodorum in Mnemos. XII p. 160. Adiectivum σεμνὸν quomodo usurpatur ostendet ipse Aristaenetus in epist. 1. 16: τὸ βλέμμα πάλαι μὲν σεμνὸν νῦν δὲ γέγονεν ἐξαίφνης ἐρωτικόν. Nicocles apud Isocratem § 42 negavit se umquam nisi concessa venere uti voluisse, οὐδ' ᾤθηθην δεῖν τοὺς μὲν ἐκ ταπεινοτέρας ποιήσασθαι τῶν παιδῶν τοὺς δ' ἐκ σεμνοτέρας. Sed de eadem illa muliere, cuius amator metuebat τὴν ἐμφαινομένην σεμνότητα et quae ἐπλάττετο σώφρονος ἦθη neque igitur ὑπόσεμνος erat, sed πολύσεμνος, qualem opinor poeta quidam comicus descripsit, a quo Aristaenetus uti saepe alias epistulae suae argumentum mutuatus est, ea igitur subdola mulier deinde hoc modo depingitur: πολλάκις παρεδάκρυε τῷ μειρακίῳ, νῦν μὲν ἀποσένουσα τὸν πόθον, νῦν δὲ πικρῶς δλοφυρομένη ἦν ἐζημιῶται σωφροσύνην καὶ ὁ Κρής ἐδόκει τὴν θάλατταν ἀγνοεῖν. Qui addiderunt articulum, locum non satis recte intellexerunt et verum est: Κρής ἐδόκει τὴν θάλατταν ἀγνοεῖν, nam verbi ἐδόκει subjectum non est [quod videtur. Κρητὸς δίκην ἢ γυνὴ ἐδόκει ἀγνοεῖν recte enunciat hoc modo: Κρής ἐδόκει ἀγνοεῖν, sed articulo in talibus non est locus. Attigit hunc usum Cobetus in Mnemos. VIII p. 35. Exempla primae personae rem extra dubitationem ponunt, veluti ἐγὼ δὲ τοῖς λόγοις ὄνος ὕομαι et ἐγευσάμην χορδῆς ὁ δύσηνος κύων et ἀετὸς κάνθαρον μαιεύσομαι et Φράζε τοίνυν ὡς ἐγὼ σοι πᾶς ἀνέρριμμαί κύβος et μὴ πρὸς λέοντα δορκὰς ἄψωμαι μάχης, alia. Eodem pertinet apud Aristophanem in Pluto: ἔπεσθ' ἀπεψωλημένοι, τράγοι δ'

ἀκρατιεῖσθε. Apud Lucianum est adv. Indoct. 4: ὄνος λύρας ἀκρύεις κινῶν τὰ ὦτα et Somn. s. Gall. 11: εἰσῆγειν μάτην λύρας χανῶν. Perperam autem editur in Apol. p. Merced. Conduct. 3: κατὰ σαυτοῦ ὁ Βελλεροφόντης γεγραφῶς τὸ βιβλίον, quem locum additus articulus haud uno nomine ridiculum facit. Nec feram apud Alciphronem 3. 47, ut iterum illuc redeam, πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ἐπιτήδευσιν τρέφομαι οὐδὲ γὰρ κύων σκυτοτραγεῖν μαθοῦσα τῆς τέχνης ἐπιλήσεται, nam elegantius multo est ἐπιλήσομαι. Itidem mulier illa apud Aristaenetum Κῆς ἐδόκει τὴν Θάλατταν ἀγνοεῖν. Potuisset fortasse ferri ἢ Κῆρσσαι, sed ὁ Κῆς absurdum est, cum de muliere sermo sit. Demto articulo in diverso genere nulla offensus.

Ultimum vitium quod notabimus est in epist. 2. 20. Altercatio in ea describitur mulieris et adulescentis. Mulieris verba sunt, nam cetera referre nihil opus est: τὸν λόγον ἀμυνοῦμαι κλαῖται σου μάλλον ἢ γλώττα, κτέ. Si interpretem Parisiensem audimus hoc significat: *fracta tibi lingua est*; olim vertebant: *tibi sola lingua stridet*. Fracta lingua quae sit non assessor nec Sappho invocata auxilium feret, nam quod dixisse putatur: ἀλλὰ καμμέν γλώσσα ἔαγε, nisi fallor Cobetus emendavit πέπαγε, sed quicumque emendavit, verissime hoc emendatum esse concedes. Quid autem Aristaenetus? Nempe lege: καταιτιᾶται σου μάλλον ἢ γλώττα. Confusa sunt epist. 1. 13 αἰτιώμενος et ἀνιώμενος, epist. 1. 13 αἰτιώμενον et ἀξιούμενον et epist. 1. 21 ἀνιάσεις et αἰτιάσει, cf. Mnemos. IX p. 164.

Amstelodami,
d. 14 m. Aprilis 1878.

PLATO.

de Rep. pag. 400 D. εὐσχημοσύνη καὶ εὐρυθμία εὐηθεία ἀκολουθεῖ, οὐχ ἦν ἄνοιαν οὐσαν ὑποκοριζόμενοι καλοῦμεν [ὡς] εὐήθειαν κτέ. Hunc locum describens Galenus Tom. XVIII. 2. pag 237. dedit: ὑποκοριζόμενος τὴν καλουμένην εὐήθειαν, unde expuncto molesto ὡς Platoni redde: ὑποκοριζόμενοι καλοῦμεν εὐήθειαν.

C. G. C.

STICHOMETRICA.

Vir doct. CH. GRAUX nuperrime edidit (*dans la Revue de Philologie* 1878 pag. 97—143.) dissertationem in scriptam: *Nouvelles recherches sur la Stichométrie*, in qua quidquid de hoc argumento sciri potest docte et diligenter collegit et exposuit. Una tantum res eruditum virum effugit, quae quum magni momenti sit ut ex vetustissimis Antiquitatis monumentis ad nostram memoriam servata, operae pretium me facturum esse arbitror si has novas notitias in lucem protulero. *Volumina sunt Herculanensia*, libri papyracei post tot saecula tamquam ex Orco reversa, in quibus complura ad Stichometriam pertinentia reperiuntur. Prodiit primum Oxonii anno 1824. HERCULANENSIVM VOLUMINUM *pars prima*, et anno post *pars secunda* sine nomine Editoris, sed ex Bakio meo olim audivi hanc editionem a Thoma Gaisfordo esse curatam. „*Herculanensium voluminum — apographa stilo plumbeo affabre delineata — munificentiae regiae Georgii IV accepta refert Academia Ozoniensis*” ut in Praefatione scriptum est. Subiicitur „*Herculanensium voluminum catalogus*” unde haec excerptimus:

N. 207. ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ.

subnotatum legimus ΑΡΙΘ. XXIA.

N. 1027. ΚΑΡΝΕΪΚΟΤ ΦΙΛΙΣΤΑ Β̄.

ΑΡΙΘ. XXXHHΔΔΔΠΙΙΙ.

N. 1151. ΕΠΙΚΟΤΡΟΤ ΠΕΡΙ ΦΤΣΕΩΣ ΙΕ̄.

**** XXXHH.

excidit ΑΡΙΘ.

N. 1389. ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ.

(ἀ) ΡΙΘ. *ΗΗΗΔΔΔ* ΠΙΠ.

N. 1414. ΦΙΛΟΔΗΜΟΤΠΕΡΙΧΑΡΙΤΟС.

СΕΔΙΟΗ.

scriptum erat olim. СЕΔ. ΟΗ, id est *σελίδες ἐβδομήκοντα ὀκτώ.*

N. 1426. ΦΙΛΟΔΗΜΟΤΠΕΡΙΡΗΤΟΡΙΚ**

ΑΡΙΘΜ. ΧΧΧΘ.

N. 1506. ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ**ΡΙΡΗΤΟΡΙΚΗС.

ΤΠΟΜΝΗΜΑΤΙΚΟΝ. ΑΡΙΘ. ΗΧΧΗΗ*.

N. 1674. ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ

(περὶ ῥήτ)ΟΡΙΚΗС

ΧΧΧΧΗΗ.

Hunc librum Gaisford. edidit in *parte secunda* pag. 46—116.

In fine libri nihil subscriptum.

Ex ipsis *Voluminibus Herculanensibus* Neapoli editis haec addo:

Tom. IV. 1. in titulo scriptum est:

ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ

ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗС.

ΑΡΙΘΜΟС Χ̄ε.

et in fine libri:

ΠΟСΕΙΔΩΝΑΤΤΟС·

ΤΟΤΒΙΤΩΝΟС

СЕΔ ὪΔ.

editur mendose ἘΔ.

Tom. VIII. pag. 1.

ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ

ΑΡΙ** ΧΧΘ.

Tom. IX. pag. 1.

ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ

ΠΕΡΙΘΑΝΑΤΟΤ

СЕ*** ΕСΕКА

ΤΟΝΔΕΚ*ΟΚΤΩ.

id est „*paginae CXVIII.*” *σελίδες ἑκατὸν δέκα ὀκτώ.*

Tom X. pag. 1.

ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ

ΠΕΡΙΧΑΡΙΤΟС

ΑΡΙΘΜ * ΧΦCH.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΑ.

„versus 1608, paginae 61.”

Tom. XI. pag. 1.

ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ
ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ

Δ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΥΟ ΤΟ ΠΡΟΤΕΡΟΝ.

in hoc libro singulae *paginae* (columnae versuum XXX. *σελίδες*)
in infima parte numero notatae sunt in hunc modum: in sep-
tem primis columnis ima pars papyri periiit. In col. VIII in
infima pagina adscriptum est ΡΛς.

in columna	ΙΧ	ΡΛΖ.
” ”	Χ	periiit papyri pars infima.
” ”	ΧΙ	ΡΛΘ.
” ”	ΧΙΙ	ΡΜ.
” ”	ΧΙΙΙ	ΡΜΑ.
” ”	ΧΙV	ΡΜΒ.
” ”	ΧV	ΡΜΓ.
” ”	ΧVI	ΡΜΔ.
” ”	ΧVII	ΡΜΕ.
” ”	ΧVIII	ΡΜς.
” ”	ΧΙΧ	ΡΜΖ.

Denique in papyraceo libro unde GOMBERTZ. anno 1864 Phi-
lodemum *περι ῥηγῆς* edidit titulus est:

(ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ)

(ΠΕΡΙ)ΟΡΓΗΣ

(ΑΡΙΘ) ΧΧ|Η|ΗΗΔΔΔ **.

amissa sic explevit Editor.

Ex his igitur comperimus *primum* in magno voluminum nu-
mero perpauca tantum esse in quibus annotationes stichometri-
cae inveniantur. In longe plurimis in initio et fine ponitur
nomen auctoris et libri sine ulla versuum mentione,

ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ ΠΕΡΙΚΑΚΙΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΤ ΠΕΡΙΠΟΙΗΜΑΤΩΝ.

et sic in caeteris. *Versus* (*σίχαι*), ut vides, nusquam nominan-

tur. Notavit vir doct. GRAUX l.l. pag. 115: „*Détail caractéristique: ni dans Σ, ni dans les mss. d'Hérodote, le chiffre n'est jamais accompagné du mot σίχαι, soit écrit en entier, soit en abréviation. Qu'il s'agissait de stiques, cela s'entendait suffisamment.*”

In voluminibus Herculanensibus videmus constanter API, APIΘ, APIΘM, APIΘMOC numero versuum praeponi, neque ullam τῶν σίχων mentionem reperiri, satis enim intelligebatur.

Deinde vidimus in nonnullis voluminibus *paginae* (τὰς σελίδας) numerari, aut plane secundum consuetudinem nostram singulas paginas suo numero esse notatas praeterquam quod *paginae* numerus non in summa, sed in ima parte adscribitur.

Vidimus in aliis voluminibus *paginarum* tantum numerum notari, in aliis versuum tantum, sed sunt etiam paucula, in quibus et versuum numerus et *paginarum* indicatur, ut in:

ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ
ΠΕΡΙ ΧΑΡΙΤΟΣ
ΑΡΙΘΜ** ΧΦCH.
ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΑ.

ubi certa et indubitata scriptura est. Mirum tamen videtur quo pacto pro MDCVIII scribatur ΧΦCH contra Graecorum morem, sed plane ex consuetudine Romana ΦC ut DC.

Contra incerta et dubia est lectio in Tom. IV

ΦΙΛΟΔΗΜΟΤ
ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ
Δ
ΑΡΙΘΜΟC ΧΕ.

et in fine libelli ΣΕΛ ὉΔ (vitiose editur ΕΔ, quod nihil est). Hoc igitur testimonio tutius est non uti, sed in altero satis est unde ratio inter τοὺς σίχους et τὰς σελίδας colligatur. In eo libro, ubi αἱ σελίδες suo numero notatae sunt, habet ἐκάστῃ σελίδι versus triginta. Ipsorum σίχων longitudinem ex his exemplis cognosces.

Tom. XI col. VIII.

ΤΕΡΟΝΟΤΙΤΟΤΚΛΕΙΤΑΡ
ΧΕΙΟΤΠΡΟCΤΙΝΑCΟΤΝ
ΑΝΘΡΩΠΟΤCΑΡΜΟCΩ
ΜΕΘΑΚΑΙΤΑΤΤΑΤΗΛΙ
ΚΟΤΤΟΤΠΟΝΟΤΠΡΟC
ΟΝΤΟC.

in primo versu legendum: (ψυχρό)τερον ἔστι τοῦ Κλειταρχείου.
Tom. XI col. IX.

ΙΚΟΚΡΑΤΕΙΓΑΡ
ΗΠΑΝΤΑΠΑΣΙΝΟΤΔΕΙΣ
ΗΔΗΤΡΕΙΣΟΜΟΙΟΤΡΟ
ΠΩΣΔΙΕ**ΘΗΣΑΝ.

ubi supplendum ὁμοιοτρόπως διε(τέ)θησαν.

Tom. XI col. XI.

ΑΛΛΟΙ
ΔΕΤΟΤΒΑΡΒΑΡΙΖΕΙΝ
ΤΟΔΑΚΤΝΕΙΝΗΨΙΛΟΤΝ
ΗΤΑΙΣΠΡΟΣΩΔΙΑΙΣ
ΕΤΕΡΩΣΤΗΣΣΤΝΗΘΕΙ
ΑΣΕΚΦΕΡΕΙΝΔΙΑΦΕ
ΡΕΙΝΝΟΜΙΖΟΤΣΙΝ.

Videmus τούς σίχους in aliis libris esse paullo longiores, in aliis breviores. Non est necesse ἐν ἐκάσῃ σελίδι eundem versuum numerum contineri. Sic in Philodemi libro *περὶ κακιῶν* apud Gaisf. Part. I pag. 1—26 paginae sunt versuum 36, 37 aut 38. In alio libro eiusdem pag. 83—105 pagina habet versus 46 aut 47. Part. II. pag. 1—45 versus sunt 25, 26 aut 27. Ibid. pag. 46—116 sunt versus 35. Itaque ubi sunt versus 1608 et paginae 61, consequitur paginas esse versuum 26.

$$1608 = 26 \times 61 + 22.$$

Ergo in quo Codice legimus versus esse 1005 (XΕ) et paginas 74 (ΟΔ), fortasse scripturae vitium ita tollemus ut pro XΕ suppleatur XXΕ. Si versus insunt 2005 et paginae 74, in unaquaque pagina versus erunt 27.

$$2005 = 27 \times 74 + 7.$$

Sed manum de tabula; non enim eo consilio haec colligo ut iis ipse utar, sed ut ex his amicus suas opiniones et suspensiones aut stabiliat aut emendet aut denique suppleat.

Prodiit Neapoli secunda series Voluminum Herculaneusium, cuius inspiciendae copia mihi non fuit, sed Parisiis facile erit.

C. G. СОВЕТ.

AD POETAS SCENICOS GRAECORUM.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

(Continuatur ex *Mnemos.* pag. 84).

SOPHOCLES in Aiace vs. 40 scripsisse traditur:

Ul. καὶ πρὸς τί δυσλόγιον ᾧδ' ἤξεν χέρα;

Permira dicendi ratio non sine causa quibusdam criticis suspecta fuit. Potuit fortasse Sophocles scribere quod placuit Bergkio, qui cl. vs. 97 coniecit

καὶ πρὸς τί δυσλόγιον ἤμαξεν χέρα;

licet mihi quidem displiceat *δυσλόγιον χέρα*, sed nimis audax videtur mutatio. Mihi venit in mentem quod et lenè est et simplex:

καὶ πρὸς τί δυσλόγιον ᾧδ' ἤρξεν (ἔρξεν?) χερί;

i. e. *et quo consilio tam inexcrutabile facinus manu patravit?* Amat verbi *ἔρδειν* usum Sophocles, velut in hac ipsa fabula vs. 905, ubi postulante metro Hermannus pro *ἔπραξε* reposuit.

Τίνας ποτ' ἄρ' ἔρξε χεiri δύσμορος;

Cf. Philoct. 117, 1353, 1406, Trach. 935, 1201. cett. Hoc ambigo utrum in dialogo *ἤρξεν* poeta scripserit an *ἔρξεν*, quia illa forma ab *ἄρχω* duci solebat. In anapaestis Aeschyleis Agam. 1528

θανάτω τίσας ἄπερ ἤρξεν

utique verius videtur ἔρξεν, quod a Nabero correctum recepit Dindorfius.

Aiac. 103 ἀλλ' ἄνα ἐξ ἐδράνων, ὅπου μακρῶνι
σηρίζει ποτὶ τᾶδ' ἀγωνίῳ σχολᾶ

Vitium metricum tolli potest reponendo μακρᾶ λίαν.

Aiac. 310 κόμην ἀπρίξ ὄνυξι, συλλαβῶν χειρί. Malim χερσός.

Aiac. 669 καὶ γὰρ τὰ δεινὰ καὶ τὰ καρτερώτατα
τιμαῖς ὑπείκει.

In *Analectis tragicis* (post Oed. Reg. ed. meam) p. 200 conieci
ρολλάκις pro τιμαῖς, idemque proposuit Nauckius. Nunc
nescio an et lenius et probabilius sit:

μάλισθ' ὑπείκει.

collato simili loco Antig. vs. 473:

ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν Φρονήματα
πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ
θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖς' ἂν εἰσίδοις.

Aiac. 789 τοῦδ' εἰσάκουε τάνδρος, ὡς ἕκει Φέρων
Αἴαντος ἡμῖν πρᾶξιεν ἢν ἤλγησ' ἐγώ.

Nihil eorum quae ad tuendum ἀλγεῖν iunctum cum casu
quarto allatum est huc pertinet. Nam χαίρω σ' εὐτυχοῦντα et
similia alius generis esse vix est quod moneam. Non laudari
solet locus, qui cum aliqua specie laudari potuerat, Agamem-
nonis e Choephoris, vs. 1016

ἀλγῶ μὲν ἔργα καὶ πάθος γένος τε πᾶν.

sed ibi vere corrigere mihi videor:

κλάω μὲν κτέ.

Sophocli autem reddiderim aut ἢ 'πήλγησ' ἐγώ, quod iam
placuit Blaydesio, aut ἕς ἤλγησ' ἐγώ, qui est genetivus cau-
salis, qualis legitur et in Hecuba vs. 1232 et in Agamemnone
vs. 571

Τὸν ζῶντα δ' ἀλγεῖν χρὴ τύχης παλιγκότου,
ubi corrigendum esse:

τὸν ζῶντα, κἀλγεῖν κτέ,

alibi docui.

Aiac. 874 πᾶν ἐσίβηται πλευρὸν ἕσπερον νεῶν.

Annotat Blaydesius: *Has been trodden*: I „suspect the true reading is ἐσκόπηται, *has been surveyed, explored*. Στιβεῖν occurs nowhere else”. Ecce quid faciat mutandi prurigo, qua vir acutus laborat. Pro ἅπαξ εἰρημένῳ recte formato et sententiae aptissimo substituit verbi longe minus apti forma qua Graeci antiquiores non utuntur, quippe quos a verbo σκοπεῖν non formare Perfectum nec Futurum nec Aoristum, sed a cognato σκέπτομαι derivare ἔσκεμμαι, σκέφομαι, ἐσκεψάμην constet. Neque ἐσίβηται h. l. significat *has been trodden*. Ut enim σίβος non raro ponitur pro ἵχνος, ita σιβεῖν significat ἰχνεύειν, ἐξιχνεύειν, *investigare*, quae notio quam egregie loco conveniat, non est quod doceam. Qui tantopere horret semel dicta, quidni potius substituendum proposuit quod Graecis usitatissimum est verbum venatorium σιβεύειν

πᾶν ἐσίβευται πλευρὸν ἕσπερον νεῶν?

Haec sane probabilis est emendatio, illa vera esse nequit.

Aiac. 875 ἔχεις οὖν; Hanc quaerendi rationem tragicis familiarem obsceno ioco traducere videtur Comicus in Nubibus vss. 733 sqq.

Aiac. 898 sqq. Lamentantibus nautis et frustra quaerentibus Aiace, Tecmessa acerbissimum dolorem in pectore comprimens verbum nullum edit, sed acriter investiganti mox ingens amor viam monstrat ad dilecti mariti cadaver, quo reperto in eiulatus affectus plenissimos erumpit. Quae res quam egregie a poeta administrata sit, pluribus persequi nihil attinet. Compares velim Heinii, poetae Germanici, pulcherrimum carmen, quod *Edith Schwanenhals* inscriptum in eius *Romanzero* reperitur.

Aiac. 921 τοῦ Τεῦκρος; ὡς ἀκμαῖος εἰ βαίη μῦλοι
πεπτῶτ' ἀδελφὸν τόνδε συγκαθαρμόσαι.

Coniecturarum nubem tam alienarum quam suarum ad h. l. congestit Blaydesius, cuius editionem consulas. Bene is perspexit, quod ceteros latuit, sedem vitij esse verba εἰ βαίη, sed quae coniecit ἐνθάδ' ἂν vel ἂν τανῦν (reliqua enim tentamina silentio premere praestat) etsi ferri possunt, mihi tamen

non persuadent. Requiro quod lenes est et simplex remedium:
ὡς ἀκμαῖος ἡμῖν ἂν μόλοι.

Aiac. 1024 πῶς σ' ἀποσπάσω πικροῦ
τοῦδ' αἰόλου κνώδοντος, ὦ τάλας, ὑφ' οὗ
Φονέως ἄρ' ἐξέπνευσας;

Longe melius me iudice locum sic interpunges:

πῶς σ' ἀποσπάσω πικροῦ
τοῦδ' αἰόλου κνώδοντος: ὦ τάλας, ὑφ' οὗ
Φονέως ἄρ' ἐξέπνευσας.

i. e. *O miser, quo ergo occisore* (i. e. qui per huiusmodi occisorem) *animam efflasti!* Notus est omnibus hic relativorum in exclamando usus. In sequentibus Blaydesius contra notam Porsoni regulam peccavit conciens: ἤδη σ' ὡς χρόνῳ ἐμελλεν προεἶδες — ἐμελλέ σ', quod optime habet.

Aiac. 1206 κείμαι δ' ἀμέριμνος οὕτως,
ἀεὶ πυκιναῖς δρόσοις
τεγγόμενος κόμας
λυγρᾶς μνήματα Τροίας.

Porsus non intelligo, quomodo in medio bello haec belli incommoda vocari potuerint Troiae *monumenta*. Legendum puto:
λυγρᾶς μνήματα Τροίας. Cf. Aesch. Ag. 562.

Aiac. 1295 αὐτὸς δὲ μητρὸς ἐξέφυς Κρήσσης, ἐφ' ἧ
λαβῶν ἐπακτὸν ἄνδρ' ὃ Φιτύσας πατὴρ
ἐφῆκεν ἑλλοῖς ἰχθύσιν διαφθοράν.

Blaydesius bene intellexit pisces quales alat mare Graecum non διαφθεῖρειν vivos, sed devorare haustorum cadavera, itaque vitiosum esse διαφθοράν. Quod autem inter alia minus probabilia proposuit

ἐφῆκεν ἑλλοῖσιν νιν ἰχθύσιν βοράν.

eadem laborat ambiguitate, qua vulgaris lectio, quod scil. non apparet utrum Catreus, pater Aeropes, hanc an eius adulterum eo supplicio affecerit. Quoniam vero aliunde constat significari Aeropen, scribendum conieci:

ἐφῆκεν ἑλλοῖς ἰχθύσιν κείνην βοράν.

ELECTR. 92: τὰ δὲ παννουχίδων ἤδη συγεραὶ
 ξυνίσασ' εὐναὶ μογερῶν οἰκων,
 ὄσα τὸν δύσηνον ἐμὸν θρηνῶ
 πατέρ', ὃν κατὰ μὲν βάρβαρον αἶαν
 Φοίνιος Ἄρης οὐκ ἐξέτισεν,

Pro corrupta vocula ἤδη coniectum est sine probabilitate aut
 ἔνδον aut αἰαῖ, quorum vocabulorum neutrum facile ita corrupti
 potuit. Facillime potuit quod utroque aptius est:

τὰ δὲ παννουχίδων κήδη συγεραὶ κτέ.

Cf. Aesch. Choeph. 469, Hom. Il. IV 270, V 156, XXII
 272. Pro ἐξέτισεν recte Reiskius ἐξήνυσε i. e. confecit.
 Nam Mars potius dicendus fuerat ξενίσαι quam οὐ ξενίσαι,
 eum qui in pugna occubuit. Idem verbum obiter redde Ae-
 schylo in Agam. vs. 641

πολλοὺς δὲ πολλῶν ἐξαγισθέντας δόμων
 ἄνδρας διπλῆ μάσιγι κτέ.

ubi ἐξανυσθέντας verum videtur.

Electr. 100 κούδεις τούτων οἴκτος ἀπ' ἄλλης
 ἢ 'μοῦ φέρεται.

Recte Blaydesius τρέφεται, sed praeterea requiro ὑπ' ἄλλης.
 Fieri tamen potest ut recte Hamakerus suadente metro anti-
 systematis deleverit verba ἢ 'μοῦ φέρεται, quod si recte coniecit,
 bene habet ἀπ' ἄλλης, sc. γίγνεται.

198 ἔρος ἦν ὁ φράσας, δόλος ὁ κτείνας,
 δεινᾶν δεινῶς προφυτεύσαντες
 μορφάν, εἴτ' οὖν θεὸς εἶτε βροτῶν
 ἦν ὁ ταῦτα πράσσων.

Recte tandem Blaydesius mihi aliisque obtemperavit ita
 transponens pro:

δόλος ἦν ὁ φράσας, ἔρος ὁ κτείνας

sed praeterea vitiosum esse μορφάν iam agnovit Wakefieldus,
 cuius tamen coniectura μομφάν non est aptior. Nec placet
 quod Blaydesius suspicatur βουλάν. Sententia enim requirit
 vocabulum quod significet *noxam*, *exitium*, *perniciem*, quare
 conieci λωβάν. Cf. 864.

Elect. 601 ὁ δ' ἄλλος ἔξω, χεῖρα σὴν μόλις φυγάν,

τλήμων Ὀρέτης δυσυχῆ τρίβει βίον.

Aliorum coniecturis accedat haec mea:

Ὁ δ' ἄλλοσ' ἄξιας, χεῖρα κτέ.

Electr. 749: *φρατὸς δ', ὅπως ὄραῖ νιν ἐκπεπτωκότα
δίφρων, ἀνωλόλυξε τὸν νεανίαν,
οἱ ἔργα δράσας οἶα λαυχάνει κακά.*

Neque *δολούζειν* neque *ἀνολούζειν* est huius loci. Non magis correxerim *ἀνηλάλαξε*, sed:

ἀνωτότυξε τὸν νεανίαν.

Cf. Aesch. Choeph. 327. Agam. 1072, Eur. Hel. 376.

Electr. 825 *ποῦ ποτε κεραυνοὶ Διός, ἣ που φαέθων Ἄλλιος, εἰ ταῦτ' ἐφορῶντες*

κρύπτουσιν ἔκηλοι.

Schol. *οἶον οὐκ ἄγουσιν εἰς Φῶς τὴν τούτων παρανομίαν. Utrique tamen subiecto nescio an melius conveniat:*

θρύπτουσιν ἔκηλοι

positum eo sensu quo Plato de legg. VI p. 778 A scripsit: *ἃ δὴ πρὸς δούλους Φιλοῦσι πολλοὶ σφόδρα ἀνοήτως θρύπτοντες χαλεπώτερον ἀπεργάζεσθαι τὸν βίον ἐκείνοις τε ἄρχεσθαι καὶ ἑαυτοῖς ἄρχειν.*

Electr. 846 *ἐφάνη γὰρ μελέτωρ ἀμφὶ τὸν ἐν πένθει· ἐμοὶ δ' οὔτις ἔτ' ἐσθ'. ὅς γὰρ ἔτ' ἦν, Φροῦδος ἀναρπασθεὶς.*

Hic locus non emendatione indiget sed interpretatione. Falli enim mihi videntur omnes quot novi interpretes in eo quod τὸν ἐν πένθει de Amphiareo accipientes ad coniecturas confugiunt. Nisi omnia me fallunt, ὁ ἐν πένθει non est alius quam Amphiarai filius et ultor, Alcmeon, et μελέτωρ intelligendus est Apollo, qui filium matris Eriphylae caedem iussisset. Sententia: *Alcmeoni erat qui curam eius haberet, mihi nemo est; qui enim erat, morte mihi ereptus est.* Ipsa oppositio de Amphiarao sermonem non esse docet, siquidem necessario sibi opponuntur, qui in eadem aut simili versantur conditione patre orbat ambo. In extremis ob repetitum *ἔτι* fere malles: *ὅς δ' ἐποτ' ἦν.* Sed nihil muto. Cf. infra 1198.

Electr. 1148 ἐγὼ δ' ἀδελφὴ σοὶ προσηυδώμην ἀεὶ.

Merito fortasse hunc vs. damnavi in Anal. Trag. p. 200. Parum certe probabilia sunt, quae ut tolerabilior fieret excogitata sunt velut: ἐγὼ δὲ μήτηρ, ἐγὼ δὲ τίτθῃ. Si genuinus sit, potius mutatione propemodum nulla corrigam:

ἐγὼ δ', ἀδελφὲ, σοὶ προσηυδώμην ἀεὶ.

i. e. *semper tu, mi frater, me (ante alios) alloqui solebas.*

Elect. 1234 γοναὶ σαμάτων ἐμοὶ Φιλτάτων, ἐμόλετ' ἀρτίως
ἐΦηύρετ', [ἤλθετ'] εἶδεθ' οὐς ἐχρήζετε.

Expunxi glossema ad praecedens ἐμόλετε. Nam praesertim inter duo verba notionis diversissimae locum tueri prorsus nequit. Incertum est quid exciderit,

Possis: ἐμόλετ' ἀρτίως·
(χρόνω τ') ἐΦηύρετ', εἶδεθ' οὐς ἐχρήζετε.
vel. ἐμόλετ' ἀρτίως
ἐΦηύρετ', εἶδεθ' οὐς (πάλαι γ') ἐχρήζετε.

Electr. 1370 φροντίζεθ' ὡς τούτοισι καὶ σοφωτέροις
ἄλλοισι τούτων πλείοσιν μαχοῦμενοι.

Pro inepto σοφωτέροις non male legeretur *συφλωτέροις*, cl. Aesch. Pers. 79. Forma syncopata, qua Aeschylus usus est Pers. 306 et Prom. 748 male exarari solet *παροξυτόνως*. Analogia favet lectionibus *συφλοῦ* et *στυφλοῖς*, quas ibi praebent quaedam apographa. Cf. *νεόγονος*, *νεογόνος*, *Τρώιος-Τρωός*, cett. Vid. meae *Quaestiunculae Epicae et Elegiacae* pag. 62 sq. et Ionis ed. pag. 75.

ANTIG. 59. εἰ νόμον βία
ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν.

Malim καὶ κράτη. Nota est crebra utriusque voculae in libris confusio.

Antig. 69. οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι
πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρώης μέτα.

Ἠδέως, *libenter*, contra poetae mentem, solam spectare potest Ismenen, non Antigonom, ut oportuit. Est autem glossema genuinae lectionis, quam credo fuisse:

ἐμοῦ γ' ἂν ἀσμένως δρώης μέτα.

Antig. 235. τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι πεφραγμένος. Verissima mihi videtur varia lectio lecta a schol. ad h. l. δεδραγμένος, i. e. ἀντειλημμένος. Cui lectioni, nisi fallor, exitiosa fuit vicinitas verbi ἀποφράγνυσαι vs. 241. In vulgata lectione Genetivi quoque usus suspectus est.

Antig. 280. παῦσαι, πρὶν ὀργῆς καὶ μεμῶσαι λέγων. Quemnam igitur alium praeter Creontem. Corrigitur καί με. Hyperbaton est pro πρὶν καὶ ὀργῆς με μεμῶσαι λέγων.

Antig. 287. καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν. Probabilius videtur δόμους. Etiam dubito num satis recte dicatur διασκεδαννύναι νόμους.

Antig. vs. 300 sq. supervacanei sunt nec stilo Sophocleo compositi. Spurious eos iudico.

Antig. 308.

οὐχ ὑμῖν Αἴδης μοῦνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
ζῶντες κρεμασοὶ τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν.

E sequentibus apparet non sermonem esse de exemplo statuendo aliis, quapropter suspectum habeo δηλώσῃθ'. An fuit:

· Τήνδε δὴ λύσῃθ' ὕβριν?

Verbum λύω *rependingi* sensu poeta adhibuit O. R. 101 et Philoct. 1224.

Antig. 350.

λασιαύχενά θ'
ἵππον ὀχμάζεται ἀμφὶ [λόφον] ζυγὸν
οὔρειόν τ' ἀκμῆτα ταῦρον.

Optima haec est Franzii emendatio pro libri Medicei scriptura ἔξεται; nihili autem est quod Dindorfius edidit ἀέξεται. Sed corrupta restant sequentia, quae non corriguntur scribendo ἀμφιλόφω ζυγῶ nec ἀμφὶ λόφον ζυγῶ, ut recte animadvertit Nauckius. Equidem λόφον glossema esse crediderim, quo deleto rescripserim quod sententia flagitat:

λασιαύχενά θ'
ἵππον (ὀχμ)άζεται ἀμφι(βαλῶν) ζυγόν.
οὔρειόν τ' (an ὕβρις τ'?) ἀκμῆτα ταῦρον.

Electr. 1148 ἐγὼ δ' ἀδελφὴ σοὶ προσηυδάμην αἰεὶ.

Merito fortasse hunc vs. damnari in Anal. Trag. p. 200. Parum certe probabilia sunt, quae ut tolerabilior fieret excogitata sunt velut: ἐγὼ δὲ μήτηρ, ἐγὼ δὲ τίτθη. Si genuinus sit, potius mutatione propemodum nulla corrigam:

ἐγὼ δ', ἀδελφὴ, σοὶ προσηυδάμην αἰεὶ.

i. e. *semper tu, mi frater, me (ante alios) alloqui solebas.*

Elect. 1234 γοναὶ σαμάτων ἐμοὶ φιλάτων, ἐμόλετ' ἀρτίως ἐφηύρετ', [ἤλαθετ'] εἶδεθ' οὐς ἐχρῆζετε.

Expunkti glossema ad praecedens ἐμόλετε. Nam praesertim inter duo verba notionis diversissimae locum tueri prorsus nequit. Incertum est quid exciderit,

Possis: ἐμόλετ' ἀρτίως·

(χρόνω τ') ἐφηύρετ', εἶδεθ' οὐς ἐχρῆζετε.

vel.

ἐμόλετ' ἀρτίως

ἐφηύρετ', εἶδεθ' οὐς (πάλαι γ') ἐχρῆζετε.

Electr. 1370 Φροντίζεθ' ὡς τούτοισι καὶ σοφωτέροις ἄλλοισι τούτων πλείοσιν μαχούμενοι.

Pro inepto σοφωτέροις non male legeretur *συφλωτέροις*, Aesch. Pers. 79. Forma syncopata, qua Aeschylus usus Pers. 306 et Prom. 748 male exarari solet *παροξυτόνως*. Analogia favet lectionibus *συφλοῦ* et *στουφλοῖς*, quas ibi praebet quaedam apographa. Cf. *νεόγονος*, *νεογνός*, *Τρώϊος-Τρωός*, cetera. Vid. meae *Quaestiunculae Epicae et Elegiacae* pag. 62 sq. Ionis ed. pag. 75.

ANTIG. 59. εἰ νόμον βία

ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν.

Malim καὶ κράτη. Nota est crebra utriusque voculae libris confusio.

Antig. 69. Ant. οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι

πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρώης μετὰ.

'Ἠδέως, *libenter*, contra poetae mentem, solam spectare potest Ismenen, non Antigona, ut oportuit. Est autem glossa genuinae lectionis, quam credo fuisse:

ἐμοῦ γ' ἂν ἀσμένης δρώης μετὰ.

Antig. 285. *[Faint, mostly illegible text]*

Antig. 286. *[Faint, mostly illegible text]*

Antig. 287. *[Faint, mostly illegible text]*

Antig. vs. 301. *[Faint, mostly illegible text]*

Antig. 305. *[Faint, mostly illegible text]*

Verbum *[illegible]* tiloct. 1224.

Antig. 350. *[Faint, mostly illegible text]*

Optima haec est *[illegible]*
ura $\xi\eta\epsilon\alpha\iota$; mibi *[illegible]*
el corrupta restant: *[illegible]*
 $\mu\omicron\iota\lambda\acute{\iota}\phi\eta$ $\zeta\upsilon\gamma\acute{\eta}$ nec *[illegible]*
lauckius. Equidem *[illegible]*
escripserim quod sententia *[illegible]*

$\xi\eta\epsilon\alpha\iota$ ($\xi\eta\epsilon\alpha\iota$) *[illegible]*
 $\mu\omicron\iota\lambda\acute{\iota}\phi\eta$ $\zeta\upsilon\gamma\acute{\eta}$ *[illegible]*

Cf. Aesch. Pers. 50 ζυγὸν ἀμφιβαλεῖν δούλιον Ἑλλάδι
et 72 ζυγὸν ἀμφιβαλῶν ἀρχένη πόντου.

Antig. 411 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήμενοι.

Malim ἐπὶ pro ἐκ. Nam qui tragicorum loci comparantur
Electr. 742 et Troad. 523 hunc praepositionis usum vix satis
tuentur.

Antig. 593 ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὄρωμαι
πήματ' ἄλλ' ἄλλοις ἐπὶ πήμασι πίπτοντ'
οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεᾶν γένος, ἀλλ' ἐρείπει
θεῶν τις οὐδ' ἔχει λύσιν.

Οἴκων neque eleganter adiectum est neque genuinum esse
apparet e vs. antithetico 581, qui habet iambicae mensurae
vocabulum (ἄγευτος αἰών). Deinde vs. 595 pro ἐρείπει requiro
verbum quod apte dicatur de iis quae οὐκ ἔχει λύσιν. Conieci:

ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν σκοπῶν ὄρωμαι
πήματ'
. ἀλλ' ἐνείρει
θεῶν τις οὐδ' ἔχει λύσιν.

Ad σκοπῶν, considerans, cf. O. R. 68. 286, al. Sententia:
*Deus aliquis Labdacidarum calamitates singulis generibus tamquam
indissolubilem catenam innectit et inserit.*

Antig. 785 Φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς
καί σ' οὐτ' ἀθανάτων Φύξιμος οὐδεὶς
οὐθ' ἀμερίων ἐπ' ἀνθρώπων, ὃ δ' ἔχων μέμνηεν.

Corrige: οὐθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων, κτέ.

Antig. 1042 οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
θάπτειν παρήσω κείνον· εὐ γὰρ οἶδ' ὅτι
θεοὺς μαινίειν οὐτις ἀνθρώπων σθένει.

Si Sophocles revera dedit οὐδ' — μὴ, syntaxis postulat
παρῶ τω, quod coniecit Blaydesius. At potius propter sequen-
tia, non sine ironia scripsisse mihi videtur:

οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο δὴ τρέσας ἐγὼ κτέ.
istud quod tu crepas piaculum.

Antig. 1140 καὶ νῦν, ὡς βιαίας

ἔχεται πάνδαμος (ἀμὰ) πόλις ἐπὶ νόσου

Ut νόσος dicitur λαμβάνειν et ἔχειν τινά, ita h. l. expectabam
ὑπὸ νόσου.

Antig. 1344

πάντα γὰρ

λέχρια τὰδ' ἐν χεροῖν, [τὰ δ'] ἐπὶ κρατὶ μοι

πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.

Ubi semel agnoveris alterum τὰ δ' dittographiam esse, non
difficilis est horum verborum emendatio. Corrigendum puto:

πάντα γὰρ

ἔχθρὰ τὰδ' ἐν χεροῖν· ἐπὶ (δὲ) κρατὶ μοι

πότμος δύσποτμος εἰσήλατο.

i. e. *Omnia enim haec praesentia infesta (mihi sunt) cett. vel
potius:*

πάντα γὰρ

τὰδ' ἔχθρ' ἐν χεροῖν· ἐπὶ (δὲ) κτῆ.

OED. COL. 173:

Oed. πρόσθιγέ νῦν μου. Ant. ψαύω καὶ δῆ.

Transpone καὶ δῆ ψαύω. Nusquam ap. Sophoclem καὶ δῆ
postponitur. Cf. supra 31, Phil. 818, El. 317, 558, 892,
1436, 1464, Ai. 49, 544, fr. 330.

Oed. Col. 290

τὰ δὲ

μεταξὺ τούτου μηδαμῶς γίγνου κακός.

Usus et ratio postulant τούτων.

Oed. Col. 330

Oed. ὦ σπέρμ' ὄμαιμον. Ism. ὦ δυσάθλαι τροφαί.

Oed. ἦ τῆσδε κάμου; Ism. δυσμόρου τ' ἐμοῦ τρίτης.

Arguunt tam Oedipi quaestio quam Ismenae responsum hanc
non exclamasse quod Dindorfius reposuit in ed. Vta Scen. ὦ δὴ
ἀθλίω τροφά. Melius certe in Oxoniensi ed. olim dederat ὦ
δισάθλαι τροφαί; Sed usus requirit:

ὦ τρισάθλαι τροφαί.

Quia in tali compositione non δὶς sed τρίς usurpari assolet.

Oed. Col. 538

ἰδεξάμην

δῶρον, ὃ μήποτ' ἐγὼ ταλακάρδιος
ἐπωφέλῃσα πόλεος ἐξελέσθαι.

Nondum quicquam, quod probabile sit, coniectum esse video.
Scribendum conieci: ((ἂν ἢ)θέλησα πόλεος ἐξελέσθαι.

Oed. Col. 570 Θησεῦ, τὸ σὸν γενναῖον ἐν σμικρῷ λόγῳ

παρῆκεν ὥστε βραχέα μοι δεῖσθαι φράσαι.

Non fero δεῖσθαι sine exemplo usurpatum pro δεῖν. Correctio
incertior. Possis enim:

ὥστε βραχέα μοι δεῖν σοι φράσαι

vel

ὥστε βραχέα μ' ἔτι δεῖσθαι φράσαι.

Oed. Col. 586 ἀλλ' ἐν βραχεῖ δὴ τήνδε μ' ἐξαιτεῖ χάριν.

Verum videtur:

ἀλλ' ἢ βραχεῖαν τήνδε κτέ.

i. e. Φαύλην, μικράν.

Oed. Col. 653 ἤξουσιν ἄνδρες. Legerim ἄνδρες.

Oed. Col. 700 ὃ τῆδε θάλλει μέγισα χώρα. Imo μάλιστα.

Oed. Col. 707.

ἄλλον δ' αἶνον ἔχω ματροπόλει τᾶδε κράτισον
δῶρον τοῦ μεγάλου δαίμονος, εἰπεῖν. χθονὸς αὔχημα μέγισον
[εὐῖππον] εὐῖπλον, εὐθάλασσον.

Sic verba constituerim, deleto manifesto sequentis vocabuli
glossemate. Collatis numeris vs. antithetici 697:

Φύτευμ' ἀχείρητον αὐτόποιον

splendum conicias:

(γένεθλον) εὐῖπλον, εὐθάλασσον.

i. e. genus equis et nautica arte insignis.

Oed. Col. 775 ὥσπερ τις εἶ σοι λιπαροῦντι μὲν τυχεῖν

μηδὲν διδοῖη μηδ' ἐπαρκέσαι θέλοι,
πλήρη δ' ἔχοντι θυμὸν ὧν χρῆζοις τότε,
δωροῖθ' ὅτ' οὐδὲν ἢ χάρις χάριν φέροι.

In exemplo, quod hic proponitur, iure expectes aliquid ma-

gis definiti, quam generale istud *τυχεῖν*, quo parum *ἐναργῶς* praegressa illustrantur. Quapropter *τυχεῖν* corruptum esse suspicor e *Φαγεῖν*, quo etiam ducere videtur locutio *πλήρη ἔχειν τὸν θυμὸν* (s. *τὴν ψυχὴν*) quae de ciborum satietate usurpari assolet.

Oed. Col. 885 *ἐπεὶ πέραν περῶσ' οἶδε δὴ*
 Requiro *πέρα*, *ultra* pro *πέραν*, *trans*.

Oed. Col. 924 *οὔκουν ἔγωγ' ἂν σῆς ἐπεμβαίνων χθονὸς*
οὔδ' εἰ τὰ πάντων εἶχον ἐνδικώτατα,
ἄνευ γε τοῦ κραινοντος, ὅστις ἦν, [χθονὸς]
οὔθ' εἶλκον κτέ.

Pro altero *χθονὸς* elegantius legeretur *πόλεως*, quod non raro a Sophocle, admissa synizesi, ponitur in senarii fine.

Oed. Col. 945 *οὔδ' ὄτφ γάμοι.*
ξυνόντες εὐρέθησαν ἀνόσιοι τέκνων.
 Recte iam Usenerus: *τέκνω*.

Oed. Col. 1097 *τὰς κόρας γὰρ εἰσορῶ*
τάσδ' ἄσπον αὐθις ὧδε προσπολουμένας.

Pro participio merito suspecto Weckleinus coniecit *πρὸς σ' ὀρμωμένας*, Rauchensteinus *πρὸς σ' ἰκνουμένας*. Equidem requiro rarius vocabulum, quod facilius corrumpi potuerit simulque lenius sit depravatam. Tale est:

πρὸς σ' ὀδοιμένας

i. e. *quae ad te ducuntur* (a Theseo). *Ὀδοῦν* significat *πορεύειν*, *ἄγειν*. Verbo usi sunt Aeschylus Prom. 498, 813, Agam. 176, Euripides Ion. vs. 1050.

Oed. Col. 1231 *τίς πλάγχθη πολύμοχθος ἔξω; τίς*
οὐ καμάτων ἐνι;

In *Anal. trag.* p. 201 correxi: *τίς πλαγὰ κτέ*. Cf. Aesch. Eum. 893, Ag. 358, 461. Eandem coniecturam diu post proposuit H. W. Stoll in *Jahrbücher f. kl. ph.* 1875 p. 839. Superfuit olim ΠΛΑΓ, quod male supplevit librarius,

Oed. Col. 1249 *καὶ μὴν ὄδ' ἡμῶν, ὡς ἔοικεν ὁ ξένος
ἀνδρῶν γε μοῦνος, ὦ πάτερ, δι' ὀμματος
ἄσακτὴ λείβων δάκρυον ὦδ' ὀδοιπορεῖ.*

Dindorfius „verba interpolata, fort. διχ' ἄλλων.” Equidem malim: *ἀνδρῶν ἐρήμος.*

Oed. Col. 1333. *πρὸς νυν σε κρηνῶν καὶ θεῶν ὀμογνίων.* In-
iuria sollicitatur a criticis *κρηνῶν.* Recte iam Meinekius attulit
Sophoclis locum ap. Schol. Pind. Pyth. IV 221. Nunc mihi
aliquis comparato inscriptionem cretensem apud Rangabé Ant.
Hell. n. 2477 s. apud Cauerum (delect. inscr. Graec. p. 42 sqq.)
vs. 30, ubi in iureiurando enumeratis multorum deorum nomi-
nibus haec sequuntur: *καὶ (sc. ὀμνύω) ἡρώας καὶ ἡρώσσας καὶ
κράνας καὶ ποταμούς καὶ θεούς πάντας καὶ πάσας.* Vid. etiam
Schol.

Oed. Col. 1693. *ὦ διδύμα τέκνων ἀρίστα
τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς
μηδὲν ἄγαν φλέγεσθον.*

Explicatur *res a deo oblatae s. illatae.* Sed certum requiro
exemplum verbi φέρειν sic usurpati. Conieci: *τὸ παρὸν ἐκ
θεοῦ καλῶς κτέ.* Ut supra legitur vs. 1540

ἐπείγει γὰρ με τοῦκ θεοῦ παρόν.

Trach. 115 *πολλὰ γὰρ ὡς' ἀκάμαντος ἢ νότου ἢ βορέα τις
κύματ' ἐν εὐρέϊ πόντῳ βάντ' ἐπίοντα τ' ἴδη
οὔτω δὲ τὸν Καδμογενῆ τρέφει, τὸ δ' ἄξει βίτου
πολύπονον, ὥσπερ πέλαγος Κρήσιον.*

Sic scriptum est prim. man. in codice Mediceo. Altera cor-
rexit *αὔξει*, quod receptum est ab editoribus, qui Scholiastam
sequi solent interpretantem: *ὥσπερ γὰρ ἂν τις θεωροῖη κυματω-
μένην τὴν θάλατταν ἢ νότου πνέοντος ἢ βορέου, τῶν δὲ κυμάτων
τὰ μὲν ἐπίοντα τὰ δὲ ἐπερχόμενα, οὔτω καὶ τὸν Ἡρακλῆα
καθάπερ τι πέλαγος κακῶν, τὸ μὲν τι παρὸν λυπεῖ τὸ δ' αὔξανό-
μενον ἀπόκειται (?).* Recte Dindorfius in ed. Oxon. vidit corri-
gendum esse *σρέφει*, sed ne sic quidem locum satis expedit.
Ut enim paulisper concedamus verba *σρέφει* — *πολύπονον* posita
esse pro: *τὸ μὲν βίτου πολύπονον σρέφει, τὸ δὲ (β. π.) αὔξει*

τὸν Ἡρακλέα, parum tamen apta mihi videtur comparatio, siquidem procellosum mare subsidentibus fluctibus non placatur, quia eodem tempore alii fluctus attolluntur, Herculem contra alii quidem labores versare dicuntur, alii vero αὖξιν αὐγερε, quod siquid significabit, significare debet αὐγερε honore vel felicitate. Vel denique viribus et virtute. Nec sane hi labores poterant excitare amantissimæ uxoris sollicitudinem, quæ in proxime prægressis dicta est: οὐποτε εὐνάξιν ἀδακρῦτων βλέφαρον πόθον κτέ. Nisi igitur fallor, in comparatione verba βάντ' ἐπίοντα τε nimis urgenda non sunt sed adiecta a poeta, ut Herculeæ vitæ, tanquam procellosi maris, perturbationem depingeret. Quod si ita est, mendosa sunt verba τὸ δ' ἄξει. Conieci:

οὕτω δὲ τὸν Καδμογενῆ τρέφει τάραξις βίτου πολύπονον
vel potius:

πολύδονον, ὡσπερ πέλαγος Κρήσιον ut dicatur Hercules multum iactatus et agitatus, seu mare Crelicum. Cf. Aesch. Prom. 788 cum Pers. 274. Ad τάραξις βίτου comparetur Arist. Thesm. 185 τίς ἢ τάραξις τοῦ βίου, quæ verba Comicus ex Aeschyli Lycurgea una cum prægressis sumpsisse videtur.

Trach. 125 Φαμί γὰρ οὐκ ἀποτρύειν ἐλπίδα τὰν ἀγαθὰν
χρῆναι σ'.

Haud assequor quo pacto ἀποτρύειν i. e. deterere fatigare Sophocles usurpare potuerit pro ἀποβάλλειν vel ἀποδοκιμάζειν, ut duce scholiasta homines doct. verbum h. l. explicant. Facilius credam olim fuisse ἀποκρούειν.

Trach. 280 ὕβριν γὰρ οὐ τέργουσιν οὐδὲ δαίμονες.

Quasi a dis aliud expectaverit quisquam! Versum inutilem et subabsurdum spurium esse crediderim.

Trach. 547 ὄρῳ γὰρ ἤβην τὴν μὲν ἔρπουσαν πρόσω
τὴν δὲ φθίνουσαν· ὦν ἀφαρπάζειν Φιλεῖ
ὀφθαλμὸς ἄνθος, τῶν δ' ὑπεκτρέπει πόδα.

Madvigius in *Adversariis criticis* coniecit:

ὦν δ' ἀφερπύζει Φιλεῖ
ὀφθαλμὸς ἄνθος, τῶν δ' ὑπεκτρέπειν πόδα.

hac addita interpretatione „*quorum flos sensim labitur, ab iis oculus solet pedem (mariti) avertere.* Quae egregia foret correctio, nisi prorsus inaudita foret eiusmodi traectio qua verbum φιλεῖ medium ponatur inter vocabula arctissime cohaerentia.

Possis fortasse:

ὦν ἀφερπύζον δ' ἴδῃ

δφθαλμὸς ἄνθος, τῶν δ' ὑπεκτρέπει πόδα. i. e. *ab iis vero, quorum florem sensim labentem oculis viderit, pedem (mariti) avertit.*

Trach. 1175 δεῖ σ' αὖ γενέσθαι τῷδε τάνδρῳ σύμμαχον
καὶ μὴ ἴπιμειναι τοῦμὸν δέξυναι σόμα
Praestiterit ὠξύνθαι.

PHILOCT. 104 Neopt. οὕτως ἔχει τι δεινὸν ἰσχύος θράσος;

Ul. ἰοὺς ἀφύκτους καὶ προπέμποντας φόνον.

Responsi ratio postulat ἰοὺς γ' κτέ. Cf. me ad Oed. Reg. p. 129 et ad Ion. p. 108 et 113.

Phil. 158 τίς τόπος, ἢ τίς ἔδρα; τίν' ἔχει εἶβον,
ἔναυλον ἢ θυραῖον.

Malim ἔναυλος ἢ θυραῖος. Praeterea, quia sententia est ποῦ ἔσηκεν ἢ κάθηται ἢ βαδίζει; pro τόπος expectaveram σάσις. Cf. infra 833 sq.

Phil. 183 ἀ δ' ἀθυρόσομος

ἀχὼ τηλεφανῆς πικρᾶς
οἰμωγᾶς ὑπόκειται.

Vulgo recepta est Hermannii correctio ὕπ' δχεῖται. Sed quo sensu Echo eiulatu ferrī dicatur, non optime perspicio. An fuit ὕπ' δχλεῖται i. e. *gravatur, molestatur, fatigatur*, quippe quae acerbis Philoctetae querelas identidem repetere cogeretur? Neque inepte legeretur

οἰμωγᾶς ὑποφῆτις (scil. ἐσίν).

Sed illud lenius.

Philoct. 699

εἴ τις ἐμπέσοι

φορβάδος ἐκ γαίας ἐλεῖν.

Dindorfius correxit: εἴ τι ἐμπέσοι. Equidem malim: εἴ τι συμπέσοι, i. e. *συμβίη.*

Phil. 776 μή σοι γενέσθαι πολύπον' αὐτά, μηδ' ὄπως
ἔμοι τε καὶ τῷ πρόσθ' ἐμοῦ κεκτημένῳ.

Lege: αὐτὰ μή ποθ', ὡς ἐμοὶ κτέ.

Phil. 791 ὦ ξένη Κεφαλλήν, εἶθε σου διαμπερές
τέρνων ἔχοιτ' ἄλγησις ἤδε.

Pronomen est emphaticum, itaque legatur σοῦ.

Phil. 830 ἄμμασι δ' ἀντίσχοις
τάνδ' αἴγλαν, ἃ τέταται τανῦν.

Non admitto artificiosam huius loci interpretationem qua αἴγλα dicta sit caligo offusa oculis Philoctetae, quae ipsi lux esse videatur. Corrigendum arbitror: τάν δ' ἀχλύν, producta ultima huius vocis syllaba, ut constanter producitur ab Homero Hesiodoque.

Phil. 921 καὶ ταῦτ' ἀληθῆ ἄρᾶν νοεῖς; Imo ἀληθῶς.

Phil. 950 νῦν ἔτ' ἐν σαυτῷ γενοῦ. Tralaticio errore librarii sic dedere pro σαυτοῦ, quem genetivum non expediebant.

Phil. 1092 εἶθ' αἰθέρος ἄνω
πτωκάδες δ' ἐυτόνου διὰ πνεύματος
ἔλωσί μ'. οὐ γὰρ ἔτ' ἰσχύω.

Conieci:

ἴτ' αἴθρας τέκνα
πτωκάδες δ' ἐυτόνου διὰ πνεύματος·
ἔλεῖν γὰρ οὐκέτ' ἄρκῳ.

Cf. Eur. El. 897 ἢ σκύλον οἰωνοῖσιν, αἰθέρος τέκνοις.
Possis quoque: ἴτ' αἰθρηγενεῖς κτέ. Verbum ἰσχύω esse glossema τοῦ ἄρκῳ suspicor.

Phil. 1139 ἀνδρός τοι τὸ μὲν εὔδίκαιον εἰπεῖν.

Conieci τὸ μὲν οἱ δοκῆσαν, i. e. suam opinionem.

Phil. 1204 ξίφος, εἴ ποθεν,
ἢ γένυν ἢ βελέων τι προπέμψατε

Frustra assertur vs. 115. Hic legerim προτείνατε, prole-
dite, porrigite.

FRAGM. CIII τί ταῦτα πολλῶν ῥημάτων ἔτ' ἔσι σοι; Ἄν ἐπαξιότης?

CLXIII τίς γάρ με μόχθος οὐκ ἐπεσάτει; λέων
δράκων τε πῦρ, ὕδωρ.

Fortasse ἐπεζάρει: cf. Eur. Phoen. 45, Rhés. 441.

CCXXV Νῦν δ' εἰρή ὕποφρυς ἐξ αὐτῶν ἔως
ἀπώλετό τε καὐτός ἐξαπώλετο

Fortasse:

Νῦν δῆρις ἦν ὕπαφρος ἐξ αὐτῶν, ἔως κτέ.

Quod si recte conieci, propter asyndeton probabile est haec verba ordiri interlocutoris orationem, qua alteri respondet. Nūn de tempore praeterito non rarum esse vix est quod moneam. Ἐξ αὐτῶν intelligo *ex causis supra commemoratis*. Ad δῆρις cf. Aesch. Ag. 942, Suppl. 412.

CCXXXII Β Μουσομανεῖ δ' ἐλάμφθην δακέτω ποτὶ δειρὰν
ἐρχομαι δ' ἐκ τε λύρας ἐκ τε νόμων,
οὐς θαμύρας περὶαλλα μουσοποιεῖ.

Conieci:

Μουσομανεῖ θάλφθην δακέτω, ποτὶ δ' οὐρανὸν αἶρομαι
ἐκ τε λύρας ἐκ τε νόμων, κτέ.

Iam Brunckius coniecit ἐθάλφθην, sed numerorum ratio unicum dochmium respuit.

CCCLX πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.

Perperam ita Dindorfius pro Μυσία προσήγορος (sc. ἔσι) i. e. προσαγορεύεται.

CCCLXXVII τῷ γὰρ κακῶς πρᾶσσοντι μυρία μία
νύξ ἐσιν· εὖ παθόντα [εἰθ' ἑτέρα θανεῖν].

Frustra corrigitur corruptum veteris lacunae supplementum, qualia apud Stobaeum permulta legi constat. Conieci:

εὖ πᾶσχοντι (δὲ μία μυρία).

Nam infelici una nox plurimarum est instar, sed fortunato plurimae instar sunt unius.

CCCLXXX de Palamede: (Scal. τῶνδ')

οὐ λιμὸν οὗτος τόνδ' ἀπέωσε, σὺν θεῶ
εἰπεῖν, χρόνου τε διατριβᾶς σοφωτάτας
ἐφηῦρε.

Etymologia postulat ἀπέωσε, quod admissa synizesi fortasse ferri potest. Nisi verius est

οὐ λιμὸν οὗτος τῶνδ' (τοῖσδ'?) ἔπαυσε, κτέ.

CDXXIX καὶ πλήρες ἐκπιόντι χρύσειον κέρας
τρίψει γέμοντα μαλθακῆς ὑπ' ὠλένης.

Aut nihil horum intelligo, aut poeta dedit ἐκπιόντα. Subiectum verbi τρίψει est aut muliercula aut παῖς καλός. Γέμοντα si sanum est, est *vini plenum*. Nisi torte verius est γέροντα. Sed id quidem sciri nequit.

CDLXX B vs. 3 ἔπειτα γῆρας λαμβάνεις Αἰγύπτιον.

De tertia persona sermonem esse declarant duo vs. praecedentes, nec γῆρας λαμβάνω Graecum est pro γῆρας με λαμβάνει. Corrige:

ἔπειτα γῆρας λαμβάνει σφ' Αἰγύπτιον.

Cf. Dindorfii adnot.

CDLXXXII τὰδ' ἐς κνισμὸς καὶ Φιλημάτων ψόφος

τῶ καλλικοτταβούντι νικητήρια
τίθῃμι καὶ βαλόντι χάλκειον κέρα.

Male haec cohaerent. Scribe: ψόφος

τῶ καλλικοσσαβούντι νικητήρι' ἀ
τίθῃμι κτέ.

DLXXXIA πολλῶν δ' ἐν πολυπληθίᾳ πέλεται

οὗτ' ἀπ' εὐγενέων ἐσθλὸς οὗτ' ἀχρείων
τὸ λῖαν κακός· βρότῳ δὲ πισὸν οὐδέν.

Verborum πολλῶν-κακός, in quibus Iacobsius post ἀχρείων addidit ἄπο et Nauckius correxit πάλιν pro τὸ λῖαν haec est sententia: *hominum vitia et virtutes non pendere ab eorum origine*. Cum qua sententia pessime cohaeret quod subiungitur: *mortali confidi non posse*. Suspicio igitur

σπορᾶ (σπόρφ?) δὲ πισὸν οὐδέν.

i. e. τῶ γένει.

DCLVI θεοῦ δὲ πληγὴν οὐχ ὑπερπηδᾷ βροτός.
Imo ὑπεκπηδᾷ.

DCXCIII. Βομβεῖ δὲ νεκρῶν σμῆνος, ἔρχεται δ' ἄλλη.

*Ἄλλη pro ἄλλη certa est Berghii emendatio, quam tamen non perfecit, siquidem ipsa vagantium umbrarum caterva non recte vocatur ἄλλη. Lege:

ἔρχεται δ' ἄλλη.

Incipitque (umbrarum) vagatio.

DCCLVII. Χῶρος γὰρ ἐστὶν οὗτος ἀνθρώπου Φρενῶν

ὄπου τὸ τερπνὸν καὶ τὸ πημαῖνον Φύει.

Φύειν pro Φύεσθαι quia nemo Atticorum dixit, conieci:

ὄπου τὸ τέρπον καὶ τὸ πημαῖνόν σφ' ἔφου.

DCCXCI. Καὶ τὰν νέορτον, ἃς ἔτ' ἄσολος χιτῶν

θυραῖον ἀμφὶ μῆρον

πτύσσεται, Ἐρμιόναν.

Poeta indignum istud Θυραῖον, i. e. Ἰδιον. Gracili puellae aptum ἀραιόν, i. e. λεπτόν, tenerum circa femur, ut Veneri ab Homero ἀραιή χεῖρ tribuitur. Similiter, ut alibi ostendam, ἀραῖος in θυραῖος corruptum est in Aesch. Agam. 1608.

Traiecti ad Rhenum

m. Aprili a. 1878.

Quinti medici dicta.

γναφεύς — γραφεύς confusa.

Galenus Tom. VI. pag. 228 Φασὶν ἀποκρίνασθαι Κδῖντον ἐρμένω τινὶ γυμνασῆ, τίνα δύναμιν ἔχει τὸ ὑποσυγχρῆσθαι, Φάμενον „ἀφανίζειν τὰ ἱμάτια.” — “Ὅμοιόν τι τοῦ Κδῖντου περιφέρεται ἀπόφθεγμα τὰ τε περὶ τῶν οὖρων ὡς Γραφέως ἐστὶ καταμανθάνειν αὐτὰ, καὶ τὸ περὶ τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ ὅτι βαλανείων (leg. βαλανέων) ἐστὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων. Bonus interpres: quod de urinis circumfertur neque eas posse ad PICTOREM pertinere. Imo vero ad fullonem, vid. Cassaubonum ad Sueton. Vespas. cap. 23.

Etiam alibi γραφεύς et γναφεύς inter se confusa vidi. cf. Tom. XVII. 1. pag. 198 et 199.

C. G. C.

DE CICERONIS ORATIONE AGRARIA SECUNDA.

Orationes Agrariae, non nisi recentioribus codicibus nobis sunt proditae, quos ad unum omnes ex eadem stirpe prognatos esse communium probant errorum et locorum mutilorum copiae. At vero unus est eorum, Lagomarsinus 9, qui et a reliquis Italicis libris m. s. et a Germanicis tantopere distat, ut notissima *Zumptii* editio, quae ex illius auctoritate unice pendet, centum amplius locis iisque gravissimis, diversam a prioribus lectionem exhibeat.

Positum est illud discrimen et in lectionum varietate et in lacunis.

Lacunis autem illius codicis, quae fere sunt numero XXXV, a viris doctis, praeter *Zumptium*, qui superstitioso libri amore captus temere in omnibus fidem ei habuit, nihil ponderis esse tributum, facile probabit quisquis mecum compertum habet, cunctas e sordida librarii negligentia traxisse originem. At contra in varietate lectionum eiusdem codicis auctoritas ab editoribus iniuria et non sine magno orationis incommodo spreta mihi videtur.

De historia Codicis atque natura pluribus disserere iam nunc non lubet. Rem et antea multi tractarunt et nuperrime in hac ipsa Bibliotheca vir clarissimus C. M. FRANCKEN, cuius iudicio, quoniam convenit cum iis quae ipse indagavi, lubenter subscribo, huicce: „Lag. 9, scriptus ab homine Italo imperito, scatet mendis ex mala condicione archetypi aut librarii negligentia repetendis; saepius singula omittit vocabula, nec correctionibus plane vacat; sed correctiones sunt sine ulla arte factae;

quae hic liber priva habet, non debentur librarii ingenio, quod non habuit, nec sunt ab illo sollerter inventa."

Sed quod mihi proposui hoc est, ut ostendam, quantum fructus atque commodi in oratione agraria *altera* recensenda etiamnunc ex illo libro in iis „quae priva habet” possit percipi; simul autem, si fors tulerit, a difficilioribus quibusdam locis explicandis aut tentandis non prorsus abstinebo, et separatim eos notabo, ubi orationem iam olim a docto quodam interprete otiosa interpolatione vexatam esse mihi persuasi ¹⁾.

Loci sunt fere *sexaginta*, exceptis lacunis, in quibus a ceterorum codicum lectione diversa praebet unus Lag. 9. Ex his de *duodecim* locis, si quid video, dubitari potest, utrum nostri an illorum librorum sit sequenda auctoritas: *tredecim* vero locis librarius erravit: denique supersunt fere *triginta* loci, in quibus nostrum illis esse anteponendum, demonstrari posse confido.

Videamus de singulis.

Initium faciam a triginta illis quos ultimo loco designavi et quidem eas lectiones praemittam, quas iam a *Baitero* „ex doctorum coniecturis” receptas esse video. Sunt hae numero novem.

§ 21 *collegas excipit*; „ex emendatione Naugeri.” Praeter 9 omnes *excidit*, nisi *Salisburgensis* 5. *Monacensis Halmii excludit*: hic ut alias docte emendatus.

§ 27. *Nunc, Quirites, prima illa comitia tenetis*. Praeter 9 omnes aut *quia* aut nihil. *Madvigius* proposuit *una*; verum vidit ipse *Baiterus*.

§ 40. *Quod certe publicum est populi Romani factum*. „Emendavit *Angelius*”. Praeter 9 omnes *terre, terne*, sed *Erfurtensis*, hic ut saepius ridicule emendatus *terrae*.

§ 57. *Sed quae haec impudentia?* „Emendavit *Madvigius*.” Praeter 9 omnes *quid*.

§ 70. *Sullanus ager habet tantam invidiam, ut — perferre non possit*. „Emendavit *Nic. Angelius*”. Praeter 9 omnes *posset*.

1) In seqq. prorsus nitor collatione Lag. 9 quam Zumptius editioni subiunxit. Ceterum doleo *Ebelingii* libellum, de auct. Lag. IX in orr. agr. recensendis a 1863, iamdudum e Germania arcessitum ad me nondum pervenisse.

§ 83. *Atqui idem populus Romanus de hoc vectigali potest dicere. „Emendavit Lauredanus”. Praeter 9 omnes at s. ad fidem s. fide, sed codex Graevii, docte passim interpolatus, ut affirmat Baiterus, at quidem.*

§ 92. *Neque te... omina illa M. Bruti atque auspicia deterrent. Emendavit Angelius. Praeter 9 codices omnia.*

§ 97. *Singularis homo privatus... vix facile sese regionibus officii continet. Praeter 9 omnes continetur et praeterea aut facilis s. facili sese aut ex infelici coniectura (Erf. et Er-lang.) facilis esset.*

§ 98. *Ut... ad certameu dignitatis opponeretis „P. Manuius”. Praeter 9 codices opponere vis.*

Haec iam nunc omnibus editoribus probata sunt.

Sed praeter haec Klotzius etiam alia quaedam e nostro codice in editionem recepit, quae prodiit a. 1873, et merito quidem. Sunt autem haecce:

§ 17. *Sortis beneficio fortuito ad usurpandam libertatem vocare.*

Omnes reliqui male *fortuitu*; de quo vide Handium II 743.

§ 22. *Idem maiore parte populi suffragiis spoliata comitia habebit quae volet, atque in iis se ipsum renuntiabit et videlicet collegas suos, ascriptores legis non repudiabit.*

Codices praeter Lag. 9 *quos volet... renuntiabit*. Minus recte, etenim praeter se ipsum et ascriptores suos nullum alium decemvirum renuntiabit, et quidem initium faciet a se ipso renuntiando; uti est in praecedentibus: *quem principem renuntiabit? Rullum*. Itaque legendum est *comitia habebit quae volet* i. e. earum tribuum quas *nullo custode sortitus vocavit* et quae ad ipsius nutum suffragia ferent. Rem illustrent quae proxime antecedunt, haecce: *quis maiorem partem populi suffragiis prohibuit? Rullus... Quis tribus quas voluit* (scil. novem ex XXXV tribuum numero) *evocavit nullo custode sortitus? Quis decemviros quos voluit renuntiavit? Idem Rullus*. Simul vides unde quos pro quae in nostrum locum irrepserit.

§ 39. *Asiam, quae post L. Sullam Q. Pompeium consules recuperata est. Codices praeter Lag. 9 et plerique editores perperam sit.*

§ 44. *An Quirites ii, qui per cursum rectum regnum (Aegyptum) tenere non potuerunt, nunc caecis tenebris et caligine se Alexandriam perventuros arbitrati sunt?*

En genuina lectio, quam servavit Lag. 9; pro quo reliqui omnes *taetris*, ex coniectura nimirum cuiusdam magistelli, cui *caecae* tenebrae nimis absurdae videbantur.

§ 86. *Tunc illud vexillum Campanae coloniae... Capuae a decemviris inferetur.*

Reliqui *Capua*, pro quo e Lauredani coniectura plerique editores *Capuam*; sed non est quod a nostro codice *recedas*.

Restant adhuc sedecim loci, quibus, aequae atque in iis quos percensui, ea quae exhibet Lagomarsinus 9, licet spreta adhuc ab editoribus praeter Zumptium, tamen ceterorum codicum lectionibus praestare ac pro genuinis habenda esse contendo; quod de singulis demonstrare conabor. Incipiendum est a loco lacunoso quem omnes praeter nostrum imperite expletum exhibent.

§ 3. *Ut vester honor ad mei temporis diem petitus non ad alienae petitionis occasionem interceptus... esse videatur.*

Lag. 9 *non occasione interceptus*. Merito. Quid enim significat — ut taceam de dictione *ad occasionem* quae nusquam lecta videtur nisi in Suetonii vita Augusti 97 — quid vero significat intercipere consulatum ad occasionem alienae petitionis? Nimirum hoc: surripere consulatum aliis quibus certo tempore est destinatus. At vero omnes petitores aequo iure certabant sive ab initio sive extremo petitionis die nomen erant professi, neque certa occasione certis hominibus honor erat reservatus. Sed aliud est intercipere consulatum occasione, i. e. insperatis atque insolitis quibusdam causis intercedentibus consulatum nobilibus competitoribus quasi surripere. Cf. quae paulo ante leguntur: *reperietis eos* (homines navos), *qui sine repulsa consules facti sunt, diuturno labore atque aliqua occasione esse factos*, quibus Z. merito *Marii* consulatum indicari suspicatus est.

Simili vitio laborat sequens paragraphus:

§ 4. *Ilaque me non extrema tribus suffragiorum sed primi illi vestri concursus... consulem declaravit.*

Pro *extrema tribus* Lag. 9 habet lacunam. Verba in ar-

chetypo parum distincte expressa pro sua scientia interpretati sunt librarii, unde monstrum ortum est illud *tribus suffragiorum* (nam *extrem*... recte enucleatum videtur), quod mireris ab omnibus fere editoribus esse retentum. Posset ferri *extremae tribus suffragia*, cf. locus Lucani apud Bekk. Marq. II 3, p. 28, aut *extrema tribuum suffragia*, sed praestat cum Zumptio abstinere a loco sanando, qui cohaeret comitiorum ratione quae nos latet.

§ 50. *Haec P. Servilii imperio et victoria clarissimi viri vestra sunt facta.*

Lag. 9 unus *clarissimi viri* suo loco sc. post nomen proprium habet positum.

§ 57. *Excipitur hoc capite ager Sicilia Recentoricus.* Nangerus inseruit *in*, quem omnes adhuc editores praeter Zumptium secuti sunt. Sed non opus est emendatione, quoniam Lag. 9 servavit *Siciliae*.

Ibid. *Se moveri possessionibus amicissimis sedibus ac dispenatibus negant oportere.* Ita plerique ll. mss., unus *amircissimis*, at Erfurtensis, in quo denuo magistelli manus agnoscitur, a *maximis*. Lauredanus olim conjecerat *antiquissimis*, a plerisque editoribus pro vero habitum; sed requiritur verbum magis reconditum et insuetum, idque servasse videtur Lag. 9 exhibens *amenissimis*, quod praebet etiam Monacensis in margine. Itaque Klotzii conjectura petita ex § 82 *avitis suis*, in quo displicet pronomen possessivum opus non est. Ceterum optime Kaiserus expunxit v. *possessionibus*.

§ 65. *Huiuscemodi me aliquid ab horrido ac truce tribuno plebi exspectasse.*

Non credo nos carere posse verbo *fateor*, quod post *plebi* inserit Lag. 9.

§ 69. *Habet socerum virum optimum qui tantum agri in illis reipublicae tenebris (Sullanis temporibus) occupavit, quantum concupivit. Huic subvenire vult succumbenti iam expresso Sullanis oneribus gravi sua lege ut liceat illi invidiam deponere, pecuniam condere.*

Halmio legenti *et presso* interpungendum fuit post *oneribus* et pro *gravi sua*, quae sensu carerent, scribendum *gratissima lege*. At nihil est mutandum si cum Lag. 9, quem

sequuntur Z. et Klotzius, legimus *et oppresso, Sullanis oneribus gravi, sua lege ut.*

70. *Hic ager omnis, quoquo pretio coemptus erit, tamen ingenti pecunia vobis inducetur.* Quoniam nullus sermo est de agrorum magnitudine, sed id agit „ut minimo emisse possessores dicat, plurimo vendere” (Z), auscultandum est nostro codici praebenti *emptus*; cum nostro autem facit etiam Erfurtensis.

§ 82. *At qui homines possidebant? Primo quidem acres, ad vim prompti, ad seditionem parati, qui simulac decemviri concrepuerint, armati in cives et expediti ad caedem esse possint.*

Longe praestat quod habet Lag. 9 *ad urbem.* Etenim non in eo situm est periculum, quod Campani erunt ad caedem parati, sed in eo, quod opulentissima urbs tam prope abest ab ipsa Roma, ut illic paene audiant, si Romae decemviri eos arcessiverint, utque mox expediti ante portas esse possint (cf. § 90 *in oculis senatus populique Romani*).

Et vero vulgatae scripturae non convenit *esse possint*, ut recte vidit Z, sed *sint*; scilicet seditiosi Campani in ipsa Capua facillime sunt armati et praesto ad caedem, sed ipsa propinquitas efficit ut brevi tempore Urbi quoque imminere possint.

§ 85. *Adiungit Stellatam campum agro Campano et in ea duodena describit in singulos homines iugera. Quasi vero paulum differat ager Campanus ac Stellatis. Et multitudo, Quirites, quaeritur, qua illa omnia oppida compleantur.*

Sic omnes praeter Lag. 9, qui dedit *a Stellatis et*, quo probatur quod iam olim ex Turnebi coniectura optimi editores substituerant *a Stellati sed.* Librarius noster, hic ut alias semper nullam sententiae curam gerens, edit quae inveniatur, dum reliqui illi, quod absurdum videbatur, quodammodo sanare conati sunt. — Ceterum conferenda sunt quae de interpretatione huius loci contra Wesenbergium et Baiterum (in Orell. ed.) accuratissime disputavit Zumptius ¹⁾.

§ 89. *Quodsi maiores nostri existimassent quemquam in tam illustri imperio et tam praeclara populi Romani disciplina M. Bruti aut P. Rulli similem . . futurum.*

1) Agnoscet benevolus lector hunc locum supra ponendum fuisse inter eos de quorum lectione iam omnes consentiunt.

Vitium ortum ex confusione compendiorum *p. r.* et *r. p.*, cui medetur Lag. 9, qui prodidit *reipublicae*; non enim disciplina populi, sed legum, institutorum, regiminis praesentia deterrere debebant, quominus his insidias pararent. Cf. de rep. § 33 et de orat. I 159 *perdiscendum ius civile... disciplina reipublicae, iura sociorum... cognoscenda est.*

§ 92. *Haec consilia maiorum M. Bruto, ut antea dixi, reprehendenda et P. Rullo visa sunt. Neque te, P. Rulle, omina illa M. Bruti atque auspicia a simili furore deterrent.*

Non credo verba et P. Rullo uncinis includenda, sed cum Lag. 9 suo loco, ante gerundivum, reponenda esse, nam vv. *ut antea dixi* respiciunt ad § 89, ubi ambo nominantur. Mox autem ad reum conversus rectissime eum iterum nominatim appellat, nam non amplius loquitur de maiorum sapientia stulte reprehensa et correctata, sed ad aliud transit argumentum, ut docent sqq.: *Nam et ipse et qui magistratum Capuae illo creante ceperunt, impiorum poenas sustulerunt.*

In his autem ultimis non praetereunda est Erfurtensis magistelli doctrina: dum enim omnes ll. habent *Capua et locreanti* vel talia monstra, ille invenit *Capua locare ante!* Locum sanavit Turnebus.

§ 92. *Ut intelligatis quantam locus ipse afferat superbiam, quae paucis diebus, quibus illo colonia deducta est, perspici atque intelligi potuit.*

Optime Lag. 9 *illa*, non enim in itinere versus Capuam ea superbia est perspecta, sed in ipsa constituenda colonia, in magistratibus creandis ac nominandis, quum subiungat: *nam primum... hi se praetores appellari volebant... deinde anteibant lictores* sqq.

§ 95. *Ex hac copia atque omnium rerum affluentia primum illa apta est arrogantia, quae a maioribus nostris alterum Capua consulem postularunt; deinde ea luxuries... quae ipsum Hannibalem... vicit.*

Ita codices Erf. et Erl. id est Germani optimi; Lagomarsini *quae... postulavit*, sed Lag. 9 *qua* pro *quae*, ut Capua sit nominativus. Recte, ut opinor; *quas* natum videtur ex sequenti *luxuries, quae. Klotzius qua... Capua... postularunt*, scil. cives, quod durius videtur; tum certe praeferam *Campani* i. e. *Campani* pro *Capua*.

In iis autem quae praecedunt libri Germani habent *capta*, Itali *apta*, sed Lag. 9 et 13 mendose *acta*; praeunte Angelio Baiterus *nata*, Klotzius *orta*. Sed haud scio an *apta* retinendum sit, quod a librariis non intellectum esse ac varie tentatum non mirandum est. Legitur tamen saepissime apud Ciceronem de eo quod ex altero pendeat. Tusc. V. 36 *cui viro ex se ipso apta sunt omnia* et § 70: *causas alias ex aliis aptas*. Cf. de fin. II 47, de Off. I 60. Acad. prior. 31. Ceterum in orat. I § 20 legitur: *si superbia, nata inibi esse haec ex Campanorum fastidio videtur*.

§ 99. *Ut ipsum Cn. Pompeium, cuius praesidio saepissime rempublicam contra acerrimos hostes et contra improbissimos cives (alii civis) victorem atque horum conspectu privare possitis*.

Hic imprimis praestantia codicis Lag. 9 elucet. Desideratur praedicatum sententiae relativae. Iam quum omnes ll. mss. nullum verbi vestigium et ne lacunae quidem indicium praebent, ille solus ea servavit unde facile genuinam lectionem enucleavit Zumptius. Exhibet *cives tutatum victoria*, pro quo reponendum *tutati sumus, victoria... privare possitis*. Pithoeus e suo codice annotaverat *victoriam... Cf. § 54 sperant... aliquid de eius exercitu, copiis, gloria detrahi posse*. Non autem reticebo quae iam olim ad h. l. viri docti frustra promserunt: *civis victor ast, proscribere atque; c. v. exstitit aut evasit proscribere atque: civis usus est, spoliare atque*. Klotzius de remedio desperasse videtur.

§ 101. *Ego is consul qui contionem meluam, qui tribunos plebis perhorrescam, qui... tumultuer, qui timeam...? Ego, quum vestris armis armatus insignibusque ornatus, exornatus imperio et auctoritate, non horreo sqq.*

Lag. 9 *pertimescam*, quo de eadem re usus est in orat. I 25, quodque aptius videtur quam vehemens illud *perhorrescam*.

In sequentibus denuo periiit praedicatum pendens a coniunctione *quum*. Nam quod Baiterus ex interpolato Graevii codice substituit *enim* a sententiarum ratione prorsus est alienum. At hic quoque viam monstrat Lag. 9, qui exhibet *armatus sim signisque*, unde luce clarius est archetypum ita fuisse constitutum *armatus insignique*, ut aut verbum aut praefixum oculorum aciem facile effugerit, unde duplex error est ortus pro

armatus sim insignibusque. Itaque perperam Klotzius de suo *sim* inseruit post *ornatus*.

Iam si cui persuasum est iis quae disputavimus, aliquantum auctoritatis huic codici esse tribuendum, eum juvabit illos quoque locos cognoscere, quibus dubitari posse credimus utrum huic an illis libris mss. maior fides sit habenda.

§ 10. *Venit mihi in mentem duos clarissimos, ingeniosissimos amantissimos plebi Romanae viros, Tiberium et Caium Gracchos...* Num Cicero hoc uno loco genitivo *plebi* usus est, an praestat *amicissimos* quod habet Lag. 9?

§ 41. *Quid Alexandria cunctaque Aegyptus? Ut occulta latet, ut recondita sunt, ut furtim tota decemviris traditur.* Noster: *latent — sunt — traditur.* Num igitur in ceteris *est pro sunt* an in hoc *traduntur* reponendum? Numerum singularem praestare putaverim; in sqq. ea complectitur una voce *hoc regnum*.

§ 48. *Italiam percensuisti: perge in Siciliam.* Num ita, an cum nostro *percensuit*, scil. praeco? Id nimirum multo aptius.

§ 59. *Aurum, argentum ex praeda... id profiteri apud decemviros et ad eos referre iubet.* Lag. 9 *deferri*.

§ 67. *Inibitur enim ratio quaestus de vestra pecunia.* Lag. 9 *nostra*. Illud melius videtur, quia modo Quirites compellavit.

§ 76. *Atqui quid ad haec possumus dicere?* Lag. 9 *at quid* Illud praestat, ni fallor.

§ 90. *Quibus omnibus... bellis Capua non modo non obfuit sed opportunissimam se nobis praebuit et ad bellum instruendum et ad exercitus ornandos et tectis ac sedibus suis recipiendos.*

Lag. 9 *gerendum — armandos*. Tritum est *instruere* et *ornare copias* s. *provinciam* cf. in Pis. 5, de imp. Cn. Pomp. 20, Phill. X 9; sed *instruere bellum* nusquam apud Ciceronem nisi hoc loco et supra § 77: *urbs, quae bellum facere atque instruere possit*. — Sed tamen utrumque bonum videtur, et quid praefendum sit ex codicum aestimatione pendebit.

Ceterum non video cur illa per *et* — *et* sibi opponantur, nam hoc sane loco *bellum instruere* et *exercitus ornare* eodem redeunt, et nescio cur in bellis cum sociis vel in domesticis Capua praeter ceteris oppidis *exercitus tectis ac sedibus suis recepisse* dicenda

sit, quum omnia sua vice id fecerint. Nec vero cogitat de agris veteranis distributis, etenim *nec L. Sulla, qui omnia... est dilargitus, agrum Campanum attingere ausus est* § 81; id tantum de Capua laudandum, quod et alias et *Italico bello, amissis ceteris vectigalibus, agri fructibus exercitus aluit*, cf. 80. Idcirco qui totam sententiam in marginem releget, haud scio an recte fecerit. Miror sane neminem interpretum, ne Kaiserum quidem, qui saepius interpolationes odoratus est, offensio-nem ex his cepisse.

Habes locos de quibus dubitari posse censeo. Praetermisi autem minora quaedam ut *huiusmodi pro eiusmodi* § 73, *tumultuam pro — tuer* 101, similia.

Iam nunc ii loci cognoscendi sunt, in quibus librarium nostrum errasse nemo non fatebitur; quum tamen Zumptius vel in his ab eius auctoritate deficere noluerit, et vel ex mon-stris lectionem quandam conflare studuerit. Quoniam vero in his locis non solum nostrum sed ceteros quoque codices aliquoties rem non acu tetigisse persuasum habeo, vereor ne rem non semper paucis verbis absolvere possim; quod ne crimini vertat benevolus lector.

§ 1. *Mihi, Quirites, apud vos de meis maioribus dicendi facultas non datur, non quo non tales fuerunt quales nos illorum sanguine creatos disciplinisque institutos videtis, sed quod laude populari atque honoris vestri luce caruerunt.*

Lag. 9: *sanguine discipulos videtis institutos*, manifeste corruptum, pro quo *Z. sanguinis discipulosque videtis institutorum*, quod nemini probabit. Obediendum videtur codicum consensui; quamquam scrupulum movent *sanguine creatos et disciplinis*. Leguntur hoc sensu apud Ciceronem *procreatus* de Leg. II, 2 *solum in quo tu ortus et procreatus es*; III 8; de fin. III 19; et *disciplina* singulari numero pro Cael. 17: *haec igitur est tua disciplina? sic tu instituis adolentes?*

§ 14. *Non enim natura neque discidio neque odio penitus insito bellum nescio quod habet susceptum consulatus cum tribunatu.*

Lag. 9 *studio*, frustra defensum a Z, qui temere contendit

discidium non usurpari nisi de dissociatione rerum, quae aliquando coniunctae fuerunt, cf. pro Balb. 30 *nullam esse gentem ... a populo Romano dissidentem odio quodam atque discidio*. Ut autem hoc loco, ita etiam de nat. deor. I 42 ista duo copulata leguntur. Contra ea voce *studium* pro amica sive inimica animi voluntate, ut apud Liv. 24, 28 aliosque, Ciceroni usitatum non video, nisi semel addito *partium* in Verr. II 1, 13. Cf. definitio huius vocabuli de Inv. I, 25: *est animi assidua et vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio*, quae postulat ut addatur, cui rei studeas.

§ 29. *Reges constituuntur, non decemviri, Quirites; itaque ab his initiis fundamentisque nascuntur, ut non modo quum gerere rem coeperint, sed etiam quum constituuntur, omne vestrum ius, potestas libertasque tollatur.*

Lag. 9 *nascitur*; quod quum amplectitur Z. collato de fin. II 63; *itaque* (= *et ita*) habet pro particula conclusionis, quae h. l. minime convenit, quamquam poni potuerat ante *reges constituuntur*. Retinendum est *nascuntur*, sed, si quid video, quantocius expellendum emblemata *ab his initiis fundamentisque*, quae a docto quodam interprete, ex Cic. pro Sest. 5 in margine erant addita ne duplici particulae significatione in errorem induceremur, at quae in contextum recepta satis inepta sunt. Nam si quid sibi velint haec verba ex praecedentibus necesae est ut significant eversam comitiorum rationem, neglecta populi iura et libertatem in creandis decemviris ¹⁾. Unde hae turpissimae ambages redundarent: *et ab neglectis populi comitiis, iure, libertate in viris constituendis ita nascuntur, ut ... etiam quum constituuntur* i. e. nascentur, *omne vestrum ius, potestas libertasque tollatur*. — Expulso emblemate id restat: *reges constituuntur ... et ita nascuntur* ut iam ipsa creandi ratione leges tollantur. Cod. Erf. omisit *fundamentisque*.

§ 39. *Quaero, qui tandem locus usquam sit, quem non possint*

1) Si hoc fieri potest ut in hac civitate, quae longe iure libertatis ceteris civitatibus antecellit, quisquam nullis comitiis imperium aut potestatem assequi possit, quid attinet ... tertio capite legem curiatam ferre iubere, quum quarto permittas, ut sine lege curiata idem iuris habeant, quod haberent si optima lege a populo essent creati. Reges etc. Est etiam quod dubites de ultimis verbis *quod haberent* sqq., quibus idem iuris explicatur: eiusmodi ambages magis lectorem perturbant quam iuvant.

decemviri dicere publicum populi Romani esse factum (scil. ut possint vendere). *Nam cum idem possit iudicare qui dixerit, quid est quod non liceat ei dicere, cui liceat eidem iudicare? Commodum erit Pergamum . . . totam denique Asiam quae post L. Sullam Cn. Pompeium Consules recuperata est, [publicam] populi Romani factam esse dicere.*

§ 40. *Utrum oratio ad eius rei disputationem deerit, an, quum idem et disseret et iudicabit, impelli non poterit ut falsum iudicet? an, si condemnare Asiam nolet, terrorem damnationis et minas non quanti volet aestimabit* (ll. Germani *existimabit*)?

Descripsi totum locum quia haec absque illis intelligi nequeunt. Tum de meo inserui *publicam*, quod excidit ante *populi*.

At sunt in his plura quae offendunt. Primum extrudenda censeo *vv. quum idem possit iudicare qui dixerit* et nemo non qui sententiam relegit mecum fatebitur esse inanem circumlocutionem elegantis sententiae quae sequitur, nec rectum esse *possit iudicare* quum res postulet *iudicet*. Deinde in sqq. Lag. 9 pro *quum* habet *non*, perperam, etenim nullam explicationem admittit, nec magis, quod cum aliis quibusdam Codicibus mox exhibet *volet* pro *nolet*. Denique haereo in his. *an, si Asiam condemnare nolet, terrorem damnationis et minas non quanti volet aestimabit?* Possumus quodammodo divinare quid velit, nimirum hoc: „quamquam Asiam non condemnabit (i. e. agros publicos „esse et venditioni obnoxios non iudicabit), tamen minitendo „damnationem efficiet, ut Asiatici eam tanti redimant quanti „ipse statuerit.” Igitur Rullus non aestimabit suas ipsius minas et terrorem quem iniicit, sed liberationem damnationis, quem sensum verba ut nunc leguntur mihi praebere non videntur. Putes ultimum verbum, quod diverse tradunt codices, *aestimabit* et *existimabit*, corruptum esse ex genuino *extorquebit*, quo facto ceteri casus sponte novum verbum sunt secuti, dum ab origine sic essent constituta: *terrore damnationis et minis non quantum volet extorquebit*. Cf. pro Font. 11 *minis et terrore commoveri*.

§ 44. *Primum tum populi Romani hereditatem decemviri iudicent, quum vos volueritis de privatis hereditatibus centumviros iudicare?*

Lag. 9 *eum* manifeste corruptum; dum vero Klotzius ut

saepe ante *tum* quaedam verba excidisse putat, Zumptius legit *num*, cui facile assentior.

§ 55. *Patior non moleste tam stultos esse qui haec sperent, tam impudentes qui conentur.*

Pro altero *tam* Lag. 9 *tum*, unde Z. *cum* — *tum*, Klotzius *tam* — *quam*. Non video cur a vulgata lectione recedendum sit.

ibid. *Venire nostras res proprias et in perpetuum a nobis abalienari.* Lag. 9 *verti*, unde Z. *averti*: peius quam *venire* quoniam perit gradatio.

§ 68. *Antea, quum erat a tribuno plebis mentio legis agrariae facta, continuo qui agros publicos aut qui possessiones invidiosas tenebant, extimescebant.*

Lag. 9 omittit *qui* et praebet *pertimescebant*. Sed illud est retinendum, quia de diversis possessoribus sermo est, et hoc non mutandum videtur, nam haud scio an *pertimescere* obiecto carere non possit. Cf. mox *pertimescere legis mentionem*.

§ 81. *Quem agrum nunc praetereuntes vestrum esse dicitis et quem pariter qui faciunt externi homines vestrum esse audiunt, is quum erit divisus neque vestrum dicetur.*

Ita Codices, nisi quod Erfurt., nimirum denuo ex librarii coniectura, exhibet *per iter qui*, quod recepit Baiterus. Lag. 9 omittit *qui*.

Locus omni ex parte corruptus iam olim varie est tentatus a viris doctis, quorum hae sunt coniecturae: *quem iter qui*, *quem pariter iter qui*, *per quem iter qui* Lambinus: *qui in urbem iter* Z., *quem per Italiam iter qui* Klotz. — Kayserus delenda censuit *externi homines* et Ussingius *quem p. q. faciunt*. Equidem facio cum hoc, sed ita ut retineam *quem*. Quid enim? Magistellus quidam legens *et quem externi homines vestrum esse audiunt*, credidit denuo subintelligendum esse *praetereuntes* et in margine ascripsit *pariter qui faciunt*. Absurdum; etenim Cicero hoc voluit: tanta agri Campani est fama, est extranei qui numquam Italiam visitaverunt, eam auditu cognitam habeant. Itaque ridiculum additamentum quantocius est expellendum.

Sequentia lacuna laborant. Merito Lag. 9 servavit *vester*. Plerique cum editione Hervagiana legerunt *neque erit neque vester esse dicetur*, praeferram *neque erit vester, nec dicetur*, ut

vestrum corruptum sit ex *vester nec, dum erit*, quod proxime antecesserat in *vv. erit divisus*, hic praetermissus esse videtur.

Iam vidimus in octo his locis (et leviora quaedam praetermisi), quibus Lagomarsini 9 varia lectio reicienda est, esse quatuor, qui in ceteris quoque codicibus perverse traditi, et ideo in archetypo mendosi fuisse habendi sint, ita ut noster quater modo corruptelae sit coargutus, dum eum vicies, dubiis exceptis, genuina servasse evicimus.

Ne autem aliquis putet hunc nostrum probatas illas lectiones non ex limpido fonte hausisse sed ingeniosa divinatione suapte substituisse iis quae in exemplari legisset obscura aut corrupta. Fuit sane linguae Latinae non ita imperitus ut numquam ubi oculi deficerent, ingenio suo indulserit; sed tum vel maxime prodit nihil nisi monstra proferre se posse ubi sponte aliquid audeat. Huiusmodi sunt: § 9 *patrimonium* pro *patrocinium*, § 19 *ementibus* — *e manibus*; § 23 *ceteris* — *certe*; § 47 *implorat* — *imperat*; § 50 *unius* — *universi*; § 60 *in omnibus* — *manubis*; § 60 *quirites* — *quaeri*; § 66 *a scurra* — *obscura*; *perorta* — *porta* (Capena); *fac ut* — *satis* (alii *fatis*); § 70 *praedem* — *plebem*; § 87 *et diu* — *ut dixi*, § 90 *opponi* — *opprimi*.

In iis quae tractavimus semel iterumque in locos incidimus turpi interpolatione foedatos. At nullum est corruptelarum genus quod Ciceronis editoribus difficilius probari videatur quam illud; fatentur verba otiosa esse, non negant sententiam omissis istis magis luculentam esse et elegantiore, sed nihilominus tergiversantur et quasi a pretiosis thesauris aliquid abripias ita te arcent. Nihilominus constat Tulliana, et praesertim has orationes, iam inde a Tirone et a Statilio Maximo, qui brevi post Gellium floruisse videtur ¹⁾, non tantum editas sed etiam emendatas esse a viris eruditis, qui non dubitandum est quin multa mutaverint, aut in exemplaris sui margine annotaverint, quae imperitum lectorem in legendo iuvare et rebus ad antiquitatem pertinentibus lucem afferre aestimarent. Ut

1) Cf. Teuffel in *histor. litt. Rom.* § 352, 5 et Zumptius in praefatione huius orationis.

autem eiusmodi non indocta additamenta in hac oratione saepius irrepsisse in contextum aliis quoque persuadeam, componam ea quae supra iam passim observavimus et alia nova subiungam.

Expellenda censuimus

in § 57. *Semoveri (possessionibus) amoenissimus sedibus ac dis penatibus negant oportere.*

§ 90. *Opportunissimam de nobis praebuit (et ad bellum instruendum et ad exercitus ornandos et tectis ac sedibus suis recipiendos).*

§ 29. *itaque (ab his initiis fundamentisque) nascuntur. et paulo ante: ut sine lege curiata idem iuris habeant (quod haberent si optima lege a populo essent creati).*

§ 39. *Nam (cum idem possit iudicare qui dixerit), quid est quod non liceat ei dicere cui liceat eidem iudicare.*

§ 81. *et quem (pariter qui faciunt) externi homines.*

Eiusdem notae mihi videntur haecce.

§ 3. *Reperietis eos (novos homines), qui sine repulsa consules facti sint, diuturno labore atque aliqua occasione esse factos, quam multis annis post petissent, quam praetores fuissent, (aliquanto serius, quam per aetatem ac per leges liceret), qui antem suo anno petierint, sine repulsa non esse factos.*

Habes magistelli annotationem aptam fortasse imperitis lectoribus senescentis imperii sed ridiculam Ciceronis aequalibus, quasi nescirent eum qui multis annis post praeturam petit, id aliquanto (!) serius facere quam per leges (cur addatur ac per aetatem nemo facile intelliget) liceret.

§ 8. *Sublata erat de foro fides, non ictu aliquo novae calamitatis sed suspitione; (ac perturbatione iudiciorum, infirmatione rerum iudicatarum) novae dominationes, extraordinaria non imperia sed regna quaeri putabantur.*

Haeserunt viri docti in coniunctione ac, ut consentaneum est, et cogitarunt de lacuna, quae multis tritum est remedium; legerunt quidam *suspitione ac metu*. At vero si paulo infra § 10 haec legis: *neque vero illa popularia sunt existimanda: iudiciorum perturbationes, rerum iudicatarum infirmationes, restitutio damnatorum, qui civitatum adflictarum perditis iam rebus extremi exitiorum solent esse exitus*; haec si legis, intelligis nimirum qui locus sanandus sit et non Tullium sed sciolum quendam editoribus molestias parasse.

Lubenter nunc video ex Halmii additamentis ad ed. Or. iam Kayserum haec atro carbone notasse ¹⁾.

Sed vel sic emendationi locus mihi esse videtur; displicet *ictu aliquo*; reponendum credo *alicuius*, ut sensus sit: *non ictu sed suspicione alicuius novae calamitatis, sublata erat de foro fides.*

§ 9. *Dixi in senatu in hoc magistratu me popularem (consulem) futurum. Quid est enim tam populare quam pax? Qua non modo ei quibus natura sensum dedit, sed etiam tecta atque agri mihi lactari videntur. Quid tam populare quam libertas? quam non solum ab hominibus verum etiam a bestiis expeti atque omnibus rebus anteponi videtis. Quid tam populare quam otium? quod ita iucundum est ut (et vos et maiores vestri et) fortissimus quisque vir maximos labores suscipiendos putet, ut aliquando in otio possit esse (praesertim in imperio ac dignitate): quin idcirco etiam maioribus nostris praecipuam laudem gratiamque debemus, quod eorum labore est factum, uti impune in otio esse possimus.*

Primum abundat *Consulem* praecedente in hoc magistratu; sufficit *popularem*, ut infra: *qui possum non esse popularis.*

Dein recte Lag. 9 omisit *et maiores vestri* sed etiam *et vos...* et in marginem est relegandum. Est enunciatio generalis, quam dicunt, de iis rebus, quae semper et ubique tam sunt iucunda, ut etiam expetantur ab iis a quorum natura et conditione ea prorsus aliena videantur: „*pace et libertate* „non solum homines verum etiam inanimata et bruta laetantur: „*otium* vero ille, a cuius fortitudine id quam maxime abhorrere „credas, non solum exoptat, sed hanc ipsam ob causam unice „labores sustinet.” In his nec populo Romano nec maioribus locus est, qui unde huc devenerint, monstrant ea quae postremo sequuntur quaeque simul inanem tautologiam coarguunt. Accedit quod *majores* — *putet* iam diu viros doctos merito offendit, qui, ut in re angusta solent, lacunam suspicati sunt. At in hac oratione parum aut nihil excidit, sed permulta se insinuarunt. Ita mox denique *praesertim in imperio ac dignitate* additum est ab eodem magistello, cui otium sine dignitate et

1) Eidem non assentior quum vv. modo citata ex § 10 *qui civitatum... eritas* pro spuriis habet.

imperio indignum populo Romano videretur. Mireris haec ab editoribus tamdiu ferri potuisse.

§ 30. *Hic tribunus plebis legi curiatae, quam praetor ferat, adimit intercedendi potestatem. Atque hoc cum in eo reprehendendum est, quod per tribunum plebis tribunicia potestas minuitur, tum in eo deridendum, quod (consuli, si legem curiatam non habet, attingere rem militarem non licet:) huic, cui vetat intercedendi potestatem, etiamsi intercessum sit, tamen eandem constituit quam si lata lex esset, ut non intelligam qua re aut hic vetet intercedere aut quemquam intercesserum putet, quum intercessio stultitiam intercessoris significatura sit, non rem impeditura.*

Pauca de re ipsa. Rullus voluit 1° ut praetor legem curiatam ferret de imperio decemvirorum, 2° ut huic intercedere tribunis non liceret, 3° ut si tamen intercessum i. e. si lex curiata non perlata esset, tamen decemviri eodem inre essent, quo qui optima lege. Cf. 28 sq.

Id autem orator et reprehendendum ait, quia tribunicia potestas defensione intercessionis minuitur, et vero deridendum, quia intercessione invita tamen imperium conceditur. Apparet ea quae uncinis inclusi non modo abundare, sed sententiarum ordinem ita perturbare, ut inepta fiant quae demto emblemate sunt aptissima. Est annotatio eiusdem generis quod iam bis offendimus, non incommoda scilicet hominibus posterioris aetatis, qui nescirent quid olim lex curiata voluisset, sed oratoris auditoribus prorsus supervacua. Quomodo autem hucusque editores emblemata retinere potuerint, ipsi viderint; etenim si qui sint, qui, invitatis iis quae disputavi, consulum et decemvirorum Rullianorum privilegia hoc loco sibi opponi credant, et idcirco verba ista retinenda esse putent, necesse est sane ut post *quod* inserant *dum*, hac ratione: *quod, dum consuli... non licet, huic... constituit*, nam id profecto non deridendum est, consuli rem militarem attingere non licere sine lege curiata. — Expulso tamen additamento restant haec: *quod huic, cui vetat intercedendi potestatem, etiamsi intercessum sit tamen eandem constituit* e. q. s. In his aperte falsum est *intercedendi*, pro quo plerique dederunt *intercedere* s. *intercedi*; tum quaeritur, quo spectet *huic*? non ad viros, qui plurali numero indicari debue-

rant, nec magis ad legem, nam legi non potestas constituitur. Ex his autem molestiis nihil nos expediet, nisi cum Manutio scribamus *hic, qui... intercedere*; saltem immerito adhuc vulgarem lectionem *huic, cui... intercedi* tuentur editores.

§ 40. *Quid (quod disputari contra nullo pacto potest, quoniam statutum a nobis est et iudicatum, quam hereditatem iam crevimus) regnum Bithynias? Quod certe publicum populi Romani est factum.*

Verba inclusa idem per ambages perhibent, quod mox subiungitur verbis: *quod... est factum*. Porro latet, quo spectet prius pronomem *quod*, nisi sumas id respicere ad eandem hanc sententiam *publicum est factum*; at, si hoc verum, non ante sed post eam fuerat ponendum. Dein, rectene Latine *disputari contra*? Praeterea *cernere hereditatem* significat: decernere hereditatem sibi esse adeundam, itaque prorsus idem est ac quae antecedunt: *statuere* et *iudicare* Bithyniam esse populi Romani. Denique subridiculum videtur illud *iam crevimus* de nobilissimo senatus consulto quod undecim annis ante erat factum. Has ob causas ea verba extrudenda putavi; inserta, aut in margine potius ascripta videntur a docto interprete, qui ansam cepit ex iis quae de testamento regis Ptolemaei deque dubia hereditate Aegypti in seqq. disputavit orator. — Verbis omissis, reliqua optime procedunt ac comparanda sunt cum sequentibus: *Quid Mytilenae? Quae certe e. q. s.; quid Alexandria cunctaque Aegyptus?*

§ 48. *Quam tu mihi ex ordine recita (de legis scripto) populi Romani auctionem. Quam mehercule ego (praeconi) huic ipsam luctuosam et acerbam praedicationem futuram puto.*

Nesciebatne praeco unde auctionem recitare deberet? Dein *huic praeconi*, quasi de aliis etiam praeconibus hac in re sermo esse possit. Agnoscitur glossema, quod felici casu omisit codex noster Lag. 9. Pro *ipsam* nimis seiuncto a relativo et frustra defenso a Zumptio, iam pridem plerique editores dederunt *ipsi*. Quocirca si ita legis: *quam mehercule ego huic ipsi luctuosam* cett., non necesse est ut quidquam amplius mutetur, et cum Halmio aut Kaysero coniecturis indulgeatur, quorum ille pro *quam cuius* hic *quamquam* substituendum putavit, uterque vero retinuit *praeconi*.

§ 99. *Haec tu cum istis tuis auctoribus excogitasti ut nihil auro et argento violari, nihil numero et suffragis declarari, nihil vi et manu perfringi posset, quod non vos oppressum atque ereptum teneretis.*

Haec inde a vv. *ut nihil auro*, displicuerunt Ussingio et Kaysero, qui ea aut omnia aut partim releganda esse censuerunt. Nec ego olim haesitavi iis assentiri, sed re accuratius perspecta nihil delendum aestimavi: „Excogitastis, inquit, ea ut quidquid per ingentem pecuniam, per suffragia tribuum obsequentium, per vim effici posset, id in vestra potestate haberetis.”

§ 101. *Ego quum vestris armis armatus sim insignibusque amplissimis ornatus, (imperio, auctoritate), non horreo in hunc locum progredi (posse) vobisque auctoribus improbitati hominis resistere, nec vereor cett.*

Verba *imperio auctoritate*, pro quo Klotzius dedit *vestra auctoritate*, non dubito quin ex eadem illa officina prodierint, cuius insulas interpolationes semel iterumque notavimus, addita ne indocta posteritas ignoraret quanam fuissent arma et amplissima consulis insignia. In sequentibus non video qui *posse* retinendum sit, quod omisit Baiterus, reposuit Klotzius.

Haec sunt quae, ut opinor, a docto quodam interprete antiquo tempore in margine annotata, mox in contextum recepta et pro genuinis memoriae prodita, quantocius eiicienda esse reor. Ab his autem prorsus diversa sunt singula verba et nonnumquam etiam longiores sententiarum series numero fere 35, quae a codice Lagomarsino 9 omissa, Zumptio suspicionem moverunt, eo usque, ut numquam non de turpissimo emblemate cogitandum, eaque omnia Ciceroni abiudicanda esse existimaverit. Haec quoque accurate percensui, sed nusquam nisi tribus locis supra a me tractatis § 3, 9, 48, doctissimo viro auscultandum esse intellexi. Ne autem tot errorum librarii et omissionum recensio lectori nauseam moveat, quae de iis scripto habeo mandata, communicare iam nunc supersedeo.

Praestat alios quosdam locos tractare, qui partim, ni fallor, effugerunt criticorum aciem, partim nondum rite emendata mihi esse videntur.

§ 1. *Est hoc in more positum, Quirites, institutoque maiorum, ut ei, qui beneficio vestro imagines familiae suae consecuti sunt, eam primam habeant contionem, qua gratiam beneficii vestri cum suorum laude coniungant.*

Videtur legendum esse *cum sua suorumque laude*. Etenim apparet ex sequentibus eos non tantum maiorum laudes sed etiam suas ipsorum praedicasse: *Qua in oratione nonnulli aliquando digni maiorum loco reperiuntur: plerique autem hoc efficiunt, ut tantum maioribus eorum debitum esse videatur, unde etiam quod posteris solveretur, redundaret, et quae sequuntur; tum de se ipso: quare dignus vestro summo honore singularique iudicio sim, ipse modice dicam.* Similiter in § 53 quos tu tuo labore cepisti, Monacensis et Ambrosianus prius pronomen omiserunt.

§ 10. *Nec si qui agros populo Romano pollicentur, sed si aliud quidem obscure moliantur, aliud spe ac specie simulationis ostentant, populares existimandi sunt.*

Dubitatur a vv. dd. num *sed* an *si* sit expungendum; praeferebam cum Baitero *sed aliud*; quoniam audacius videtur, quod maxime mihi arridet, reponere: *nec, qui... pollicentur, si aliud*. In sequentibus verbis merito haeserunt Bakius et Kayserus; sed si cum illo verba *spe ac* omittimus, nihil proficimus, nam quid est h. l. *specie simulationis*? Kayserus omittit *specie* scribitque *spei simulatione*, quod non magis placet. Equidem conicio: *spe ac specie simulata nobis ostentant*; nam et spes, quam excitat et speciosa Rulli oratio simulata et falsa sunt. Ut pro *quidem* legatur *quiddam* non opus videtur.

§ 40. *Urbs et natura ac situ et descriptione aedificiorum et pulcritudine*. Pro *et* substituendum credo *ac*; eae copulae in hac ipsa oratione sexcenties locum mutant.

§ 50. *Adiungit agros Bithyniae regios, quibus nunc publicani fruuntur;... in Macedonia, qui regis Philippi sive Persae fuerunt, qui item a censoribus locati sunt et certissimum vectigal. Ascribit item auctioni etc.*

Post *vectigal* plerique verbum excidisse opinantur. Ussingius autem recte intellexit, perfectum *locati sunt* non convenire de eo quod quinto quoque anno repeti solet, et idcirco propo-

sunt *locari solent*; quibus, omisso *et*, ἀσυνδέτως subiungit appositionem *certissimum vectigal*. Haud scio an utrique difficultati simplicius subvenire possit scribendo *qui, item a censoribus locati, sunt certissimum vectigal*.

§ 66. *Habes tantam pecuniam, qua hosce omnes agros et ceteros horum similes non modo emere verum etiam coacervare possis.*

Perperam, ni fallor, faciunt, qui *coacervare* interpretantur acervis pecuniae implere scil. agros, aut agros agris accumulare. Putet quis sane pro *coacervare* reponendum esse *cooperire*; sed verbum quod nunc legitur, explicandum est de pecunia, quae coemtis agris etiam coacervanda remanebit (cf. I 14), ita ut obiectum lateat in *qua*. Quod si sic audacior videatur constructio, fortasse non male pro *qua* substitueris *ut*, vel potius post *verum* inserueris *unde*.

§ 69. *Huic (scil. socero) subvenire vult... sua lege ut liceat illi invidiam deponere, pecuniam condere. Ei vos non dubitatis, quin vectigalia vestra vendatis... ut Sullanos possessores divitiis augeatis, periculo liberetis!*

Grammatica ratio flagitat, ut reponatur *condere*, et vos non dubitat sc. Rullus; et vero res ipsa hoc probat, nam auditores oratori assentientes minime dubitabant; cf. 101.

§ 74. *Populi Romani vectigalibus atque omnibus copiis ipsum populum Romanum coerceas, opprimas, redigas in istam decemviralem dicionem ac potestatem?*

Languet omnibus copiis post nudum *vectigalibus*. Verba aut transponenda sunt: *vectigalibus omnibus atque copiis*, aut legendum *vectigalibus atque opibus et copiis*; cf. § 82 et 75 *Italiam suis opibus obsidebunt*.

§ 96. *Romam in montibus positam et convallibus, cenaculis sublatam atque suspensam, non optimis viis, angustissimis semitis, prae sua Capua planissimo in loco explicata ac prae illis semitis irridebunt atque contemnent.*

Verba subducta variis modis tentarunt vv. dd. Halm: *ac prae latis suis viis*, Kaiserus: *ac prae illis plateis*, Klotz *ac praeclarissimis viis*, Baiterus: *ac praeclarissime sita*. At vero Codicum verba corruptionis indicium non prae se ferunt, nec per se sunt inepta, sunt tantummodo ab hoc loco aliena

et conturbant sensum. Idcirco profecta mihi videntur ex interpretis illius officina, cuius vestigia supra deprehendimus; scilicet ad participium *explicata* in margine annotavit, *prae illis semitis*, sentiens perstringi angustissimas Romae semitas, sed inperitiam suam simul eo prodidit, quod omisit eodem verbo aedificiorum quoque amplam descriptionem indicari. Itaque expunguntor ea verba et genuina lectio emergit. Praeterea *non optimis viis* abundant et pariter extrudenda videntur.

§ 100. *Qua re modo ut vita suppetat, quam ego summis ab istorum scelere insidiisque defendere, polliceor hoc vobis, Quirites, bona fide* sqq.

Locus corruptus. Kayserus coniecit: *summis viribus conabor*, Halmius: *summis cogor laboribus*, Klotzius: *si possum... defendere*. Emendandi viam mihi monstrare videtur Lag. 9 qui exhibet *summis ab istorum periculis, scelere etc.*, und Z. conflat *cum his ab istorum pergam scelere!* At paucissima mutanda sunt quoniam vitium latet in terminatione v. *defendere*, atque si excidit ante *summis*. Repono: *quam ego si summis ab istorum periculis sc. ins. defendero*.

Scrib. Rotterodami.

H. T. KARSTEN.

Tabernae librariorum Romae in vico Sandaliario.

Quod scribit Gellius XVIII. 4. 1. *in Sandaliario forte apud librariorum fuit*, componendum est cum Galeni testimonio Tom. XIX. pag. 8. *ἐν τῷ Σανδαλαρίῳ (-λιάρῳ) καθ' ὃ δὴ πλείετα τῶν ἐν Ῥώμῃ βιβλιοπωλείων ἐσὶν, ἕθεσάμεθά τινος ἀμφισβητοῦντας εἶπ' ἐμὸν εἶη τὸ πιπρασχόμενον αὐτὸ βιβλίον εἶπ' ἄλλω τινός. — ἀνὴρ τις τῶν Φιλολόγων — δύο τοὺς πρώτους σίχους ἀναγνοὺς εὐθέως ἀπέριψε τὸ γράμμα τοῦτο μόνον ἐπιφθεγξάμενος ὡς οὐκ ἔστι λέξις αὕτη Γαληνοῦ καὶ ψευδῶς ἐπιγέγραπται ταῦτι τὸ βιβλίον.*

C. G. C.

S A T U R A .

Lucretius, R. N. I, 120 sqq.:

*Etsi praeterea tamen esse Acherusia templa
Ennius aeternis exponit versibus eidem,
Quo neque permaneant animae neque corpora nostra,
Sed quaedam simulacra modis pallentia miris.*

Aut fallor, aut simulacrorum pallor nihil ad huius loci rationem pertinet. At vero hoc mirabile fuit, quod simulacra illa incerta sede errabant vagabanturque; quamobrem scribendum est palantia. Palandi verbum eodem modo usurpatum legitur R. N. II, 9.

Ibid. VI, 1131 sqq.:

*Consimili ratione venit bubus quoque saepe
Pestilitas et iam pigris balantibus aegror.*

Pro inepto iam pigris Lucretio reddendum est *lanigeris* i. e. ovibus. V. *lanigera* substantivi vim habet apud Varronem, Sat. Men. 49. 1; cf. Silius Italicus, Pun. XV. 703: *nille sub altis Lanigeræ balant stabulis*.

Catullus, X, 24 (Ed. Baehrens). Poeta a Varo ad scortillum deductus, non sane illepidum, nec invenustum, sed vaferrimae in viris emungendis calliditatis, ut immodicam mulierculae cupiditatem sollicitaret, simulavit se ex Bithynia octophoron lecticariosque reportasse. Illa vero tantae praedae avidè inhians continuo rogat, ut sibi lectica cum servis cedere velit.

*Hic illa, ut decuit cinaediorem,
'Quaeso' inquit 'mihi, mi Catulle, paulum
Istos: commodum enim volo ad Sarapis
Defferi'.*

Respondet Catullus:

*'Mane me' inquit puellae;
'Istud quod modo dixeram me habere,
Fugit me ratio: meus sodalis
Cinna est Gaius, is sibi paravit.'*

Primum offendor vv. *mane me*, quae sensu carere videntur, nisi quis forte contendat Catullum puellam se manere iussisse, dum octophoro, quo tamquam suo uteretur, eam ad Sarapis secum deferendam curaret. Quae interpretandi ratio vereor ne nimis contorta et implicita sit. At vix ferendum videtur *istud, quod modo dixeram me habere, fugit me ratio*, ubi grammaticae leges *istius* haud dubie postulant. Quae cum ita sint conicio:

*'minime' inquit puellae
'Est id quod modo dixeram me habere;
Fugit me ratio'.*

C. XXXIX, quo Egnatius quidam exagitur, qui quum Celtiberorum more dentes lavare lotio soleret, usquequaque ridebat, ut horum candorem ostenderet, eius inquam carminis vs. 10 sqq. leguntur haec:

*Si urbanus esses aut Sabinus aut Tiburs
Aut fartus UMBER aut obesus Etruscus
Aut Lanuvinus ater atque dentatus
Aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,
Aut quilibet, qui puriter lavit dentes:
Tamen renidere usquequaque te nollem.*

Pro *urbanus* nomen desidero gentis Italicae, quae eodem quo ceterae, quas enumerat poeta, modo, ob simplicem mundumque corporis cultum laudanda erat. Quamobrem conicio *Irpinus*. Pro *attingam* malim *adiungam*.

C. XLIV. vs. 10 sqq.

*Sestianus dum volo esse conviva,
Orationem in Antium petitozem
Plenam veneni et pestilentiae legi.
Hoc me gravedo frigida et frequens tussis
Quassavit usque tum in tuum sinum fugi
Et me recuravi otioque et urtica.*

Conicio *alioque et urtica* coll. Celso IV. 4. 4: *Utilis in omni tussi est cibus interdum mollis ut malva, ut urtica, inter-*

dum acer ut lac cum allio coctum; Plin. N. H. 19, 6, 32: Allium ad multa medicamina prodesse creditur.

C. XLVIII.

*Mellitos oculos tuos, Iuventi,
Si quis me sinat usque basiare,
Usque ad milia basiem trecenta;
Nec unquam videar satur futurus,
Non si densior aridis aristis
Sit nostrae seges osculationis.*

Minus apte hoc loco, qui ubertatis densitatisque significacionem desiderat, aristae aridae vocari videntur.

Corrigendum puto *horridis*. Cf. Varro L. L. V. 6: *In corpore pili, ut arista in spica hordei, horrent.*

C. LXVI. 7:

*Idem me ille Conon caelesti in lumine vidit
E Beroniceo vertice caesariem.*

Pro lumine conicio *culmine* i. e. polo, ut est apud Cicero-nem, Arat. Phaen. 26: *in caelum victor magnum sub culmine portat*; ibid. 113: *Hic ubi se pariter cum sole in culmina caeli Extulit.*

C. LXVIII^b, init.

*Non possum reticere, deae, qua me Allius in re
Iuverit aut quantis iuverit officiis.*

Quia iteratio v. *iuverit* aliquantum displicet, malim equidem *aut quantis foverit officiis*.

Cicero pro S. Roscio Amerino c. IX. 24: *Quod Amerinis usque eo visum est indignum, ut urbe tota fletus gemitusque fieret. Etenim multa simul ante oculos versabantur: mors hominis florentissimi, Sex. Roscii, crudelissima; filii autem eius egestas indignissima, cui de tanto patrimonio praedo iste nefarius ne iter quidem ad sepulcrum patrum reliquisset; bonorum emptio flagitiosa, possessio, furta, rapinae, donationes. Nemo erat qui non ardere omnia mallet quam videre in Sex. Roscii, viri optimi atque honestissimi, bonis iactantem se ac dominantem T. Roscium.*

Pro ardere restituendum est *audere*. Etenim quae ausi sint Amerini declaratur his verbis continuo sequentibus: *Itaque decurionum decretum statim fit, ut decem primi proficiscantur ad L. Sullam doceantque eum, qui vir Sex. Roscius fuerit; conque-*

rantur de istorum scelere et iniuriis; orent, ut et illius mortui famam et filii innocentis fortunas conservatas velit.

Male haec verba cum praecedentibus cohaerere videntur, si vulgata retineatur lectio, quam iam seculo p. C. n. tertio corruptam circumlatam esse Iulius Rufinianus docet, qui locum, ut videtur memoriter, ita citat (p. 36): *Nemo erat qui non ardere illa omnia mallet, quam videre in Sex. Roscii bonis dominantem cett.*

Audere dictum puta pro tentare, aggredi, ut apud Livium III. 2: desperatio audere ultima cogit; Cf. Cic. Cluent. 67; Verr. I. 2.

Cicero, I in Verrem. 4, 12: [*Siciliam*] *iste per triennium ita vexavit et perdidit, ut ea restitui in antiquum statum nullo modo possit, vix autem per multos annos innocentesque praetores aliqua ex parte recreari aliquando posse videatur.*

Immo, opinor, per multos sanctos innocentesque praetores.

Cicero, II in Verrem, II, 48, 120: *Ecqua res apud civitates Siculas expetitur, in qua aut. honos aliquis sit aut potestas aut procuratio, quin eam rem tu ad tuum quaestum nundinationemque hominum traduxeris?*

Scriptis Cicero procul dubio ad tuum quaestum nundinationemque omnem traduxeris. Eadem verborum constructio legitur de Div. in Caec. 17, 56: pecuniam, quam ex Agonidis bonis redeget, eam mulieri omnem annumerare.

Id. II de lege agraria, 4, 9: *Qua re qui possum non esse popularis, quum videam haec omnia, Quirites, pacem externam, libertatem propriam generis ac nominis vestri, otium domesticum, denique omnia, quae vobis cara atque ampla sunt, in fidem et quodam modo in patrocinium mei consulatus esse collata?*

Legatur quaeso quae vobis cara atque accepta sunt. Cf. Phil. XIII. 50: eam.... rem senatui populoque Romano gratam acceptamque esse.

Cicero, Cato Maior, XV. 33: *A qua oriens uva sese ostendit quae et succo terrae et calore solis augescens primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit, vestitaque pampinis nec modico tepore caret et nimios solis defendit ardores.*

Absurdissime h. l. uvae vis tribuitur solis ardores arcendi, quem errorem tamen Ciceroni imputari nolim, qui quin scripserit parum dubito et a nimio solis defenditur ardore.

Horatius, Od. I, 1, 15 sqq.:

*Luctantem Icaris fluctibus Africum
Mercator metuens otium et oppidi
Laudat rura sui; mox reficit rates
Quassas, indocilis pauperiem pati.*

Satis inepte mercator otium et rura oppidi sui laudare dicitur; nam quae, quaeso, sunt *rura oppidi*? Si Orellium audias, tractum ruris significant, circum oppidum siti, vellem vero exempla huius certe audacioris dicendi generis attulisset. Acidalius probante Bentleio pro *rura* dedit *tuta*. Mihi autem probabilius videtur poetam scripsisse non *oppidi*, sed *ortuli*, ita ut mercatorem illum otium rusticum ortuli sui laudantem fecerit.

Ovidius, Trist. I, 1, librum, quem Romam missurus est, his alloquitur verbis:

*Vade, sed incultus, qualem decet exsulis esse;
Infelix, habitum temporis huius habe.
Nec titulus minio, nec cedro charta notetur;
Candida nec nigra cornua fronte geras.
Felices ornent haec instrumenta libellos;
Fortunae memorem te decet esse meae.
Nec fragili geminae poliantur pumice frontes,
Hirsutus passis ut videare comis.*

Pro *passis* legatur *spissis*. In comas hirsutas enim i. e. hispidas et subrectas haud quadrat epitheton *passus*, quod porrectum sive expansum valere Gellius docet N. A. XV. 15.

Ibid. vs. 39 sqq.:

*Carmina proveniunt animo deducta sereno:
Nubila sunt subitis tempora nostra malis.
Carmina secessum scribentis et otia quaerunt:
Me mare, me venti, me fera iactat hiems.
Carminibus metus omnis abest: ego perditus ensem
Haesurum iugulo iam puto iamque meo.*

Contextus docet nimirum pro *abest* corrigendum esse *obest*.

Ovidius, Medic. Faciei, vs. 69 sqq. Iomenti faciendi praecepta dat his verbis:

*Nec tu pallentes dubita torrere lupinos,
Et simul inflantes corpora frige fabas.*

*Utraque sex habeant, aequo discrimine, libras,
Utraque da nigris comminuenda molis.*

In his *nigris* plane otiosum et absurdum est. Lupini illi et fabae lente comminuenda erant, quare scribatur *pigris*; cf. vs. 58: *lenta iube scabra frangat asella mola.*

Apud Ovidium, *Met.* II, 212 sqq. calamitates depingentem, quas Phaëthontis temerarium inceptum terrarum orbi intulit, haec leguntur:

*Pabula canescunt, cum frondibus uritur arbor,
Materiamque suo praebet seges arida damno.
Parva queror, magnae [pereunt cum moenibus urbes
Cumque suis totas populis incendia gentes
In cinerem vertunt.] silvae cum montibus ardent.*

Versus, quos uncis clausi, spurii et subditicii videntur. Etenim poeta, qui montes adustos fluviosque siccatos in sequentibus tam copiose enumerat, ne verbo quidem commemorat, quae urbes gentesque incendio perierint. Neque verba ipsa culpata omni sermonis vitio carere videntur; in cinerem enim verti urbs, domus, arbor recte dicuntur, de gentibus vero incendio deletis num idem dici possit, aliquantum dubito. Vv. *gentes cum populis* scholastici nescio cuius putidam doctrinam olere verbo monuisse sufficit.

Sallustius, *Iugurtha*, XV, 5: [Scaurus] *postquam videt regis largitionem famosam impudentemque, veritus, quod in tali re solet, ne polluta licentia invidiam accenderet, animum a consueta lubricitate continuit.* *Polluta* h. l. idem esse viri docti contendunt atque *foeda ac detestabilis*; quo tamen iure nescio. Homo vitio quodam contaminatus *pollutus* recte dicitur, at ipsum vitium *pollutum* esse qui quaeso possit? Etiam si vero *polluta* h. l. ignominiosa valere dederim, ne sic quidem vulgata lectione acquiescerem. Non enim verebatur Scaurus ne ipsa licentia sua in invidiam hominum incurreret, quae foeda esset et detestabilis etiam si sibi soli eius esset conscius. Tum demum hoc ei metuendum erat, si licentia illa palam facta et evulgata esset; genuinam igitur scripturam *prolata* esse suspicor.

Seneca, *Suasoriae*, 5. 1: *Ut interdum in gaudio surgit animus et spem ex praesenti metitur, ita adversis frangitur. Omnis*

destituit animum dies ubi ignominia spem premit, ubi nullam meminit aciem nisi qua fugerit; errat circa damna sua et quae male expertus est vota deponit.

Legas quaeso *haeret circa damna 'sua* i. e. cogitationibus damnis suis immoratur. Cf. Suet. Aug. 71: *circa libidines haesit*; Quintil. I. 7: *Non obstant hae disciplinae per illas euntibus, sed circa illas haerentibus.*

Id. *Controversiae*, II, 1 (9); 28: *Non est quod putes omnibus divitias convenire: nihil enim nocentius novitio divite est.*

Immo, opinor, insolentius.

Petronius, de bello civili, 294 sqq.:

Epidamni moenia quaere

Thessalicosque sinus humano sanguine tingue.

Poetae romano restituendum esse similis docet versus apud Lucanum, Phars. VII, 473:

Primaque Thessaliam Romano sanguine tinxit.

Captari eiusmodi antitheta solebant in rhetorum scholis; Cf. Statius, Silv. II. 7. 65:

Albos ossibus Italis Philippos

Et Pharsalica bella detonabis.

Apud Lucanum, Phars. V. 585 sqq.: Caesar nautae persuadens, ut in Italiam se transmittat, haec dicit:

Hanc Caesare pressam

A fluctu defendet onus, nec longa furori

Ventorum saevo dabitur mora: proderit undis

Ista ratis.

Malim *proteret undas* i. e. undae sedabuntur ut ratem istam senserunt.

Ibid. vs. 670, Caesar cum vitae periculo Hadriam traiiciens dicit:

Desint mihi busta rogosque

Dum metuar semper, terraque expecter ab omni.

Legendum est *aspecter* i. e. dum omni terrae admirationem iniciam mei. Cf. Lucret. R. N. III, 75:

ante oculos illum esse potentem

Illum aspectari, claro qui incedit honore.

Ibid. VI. 156:

E cunctis, per quos erumperet hostis,

*Nos sumus electi. Non parvo sanguine Magni
Ista dies ierit.*

Veram atque legitimam lectionem esse conicio *non parvo sanguine Magno Ista dies steterit* coll. VII. 92: *potuit tibi vulnere nullo stare labor belli, i. e. constare.*

Ibid vs. 410, in Thessaliae descriptione:

*Impius hinc prolem Superis immisit Aloeus:
Inseruit celsis prope se cum Pelion astris,
Sideribusque vias incumbens abstulit Ossa.*

Pro *incumbens* aliquot libri M. S. habent *incurrans*.

Sententia postulat nimirum ut legatur *insurgens*.

Flori Epitomae, I, 10. 1 (ed. Halm.): *A Latinis adgressus est gentem Sabinorum, qui immemores factae sub Tito Tatiano adfinitatis, quodam contagio bellis se Latinis adiunxerant.*

Scriptis Florus *quodam contagio bellis se Latinis adiunxerant.*

Ibid. 22, 28 [Fabius] *per Samnium totum, per Falernos Gauranosque saltus sic maceravit Annibalem, ut, quia frangi virtute non poterat, mora comminueretur.* Pro *quia* legendum erit *qui*.

Ibid. 36. 13: *Marius auctis admodum copiis, cum pro obscuritate generis sui capite censos sacramento adegisset, iam fusum et saucium regem adortus, non facilius tamen vicit, quam si integrum ac recentem.*

Corrige *sodes fessum et saucium.*

Ibid. 39. 2: [Thracas] *litare dis sanguine humano, bibere in ossibus capitum, cuiusque modi ludibriis foedare mortem tam igni quam fumo.*

Olim scriptum fuisse *tam igni quam ferro docet* § 7, ubi haec leguntur *nec aliter cruentissimi hostium [i. e. Thracas] quam suis moribus domiti, quippe in captivos igni ferroque saeritum est.*

Ibid. 16. 2. *Semper alias Antonii pessimum ingenium Fulciturum gladio cincta virilis militiae uxor agitabat.*

Extrema illa *virilis militiae uxor* quid, quaeso, sunt, nisi verba et ineptiae? Noli dubitare, mi lector, quin Floro reddendum sit *virilis militiae ductor.*

Lucillii Aetna vs. 18:

*Quis non Argolico deflevit Pergamon igni
Impositam et tristem natorum funere matrem?*

Nonnullorum editorum opinio est inter hos versus unum periisse. Fortasse recte. Attamen nescio an levis mutatio faciliorem medicinam praebet. Quum enim pro *impositam ambustam* scripseris, sententia ita pura erit, ut nihil liquidius.

Suetonius, Galba c. 14: *Regebatur trium arbitrio. Ii erant T. Vinus, legatus eius in Hispania, cupiditatis immensae, Cornelius Laco ex assessore praefectus praetorii, arrogantia socordiaeque intolerabilis.*

Coniicio *arrogantia superbiaque.*

Ibid. c. 17: *Pisonem Frugi Licinianum, nobilem egregiumque iuvenem ac sibi olim probatissimum testamentoque semper in bona ac nomen adscitum, repente e media salutantium turba apprehendit, filiumque appellans perduxit in castra ac pro contione adoptavit.*

Pro inepto *semper* ocius revoca *nuper*, quod praecedenti *olim* recte opponitur.

Valerius Flaccus, Argonauticon I, 107 sqq.

*Protinus Inachiis ultro Tyrinthius Argis
advolat, Arcadio cuius flammata veneno
tela puer facilesque umeris gaudentibus arcus
gestat Hylas.*

Non *gaudentibus* poetam, sed *candentibus* olim scripsisse puto, praesertim quum respicio, quae leguntur vs. 218 sq.:

*subita cur pulcher harundine crines
velat Hylas? unde urna umeris niveosque per artus
caeruleae vestes?*

Ibid. 584 sqq. in descriptione Aeoliae:

*Has nimbi ventique domos et naufraga servat
tempestas; hinc in terras latumque profundum
est iter, hinc olim soliti miscere potumque
infelixque fretum;
intonuit donec pavidis ex aethere ventis
Omnipotens regemque dedit, quem iussa vereri
saeva cohors.*

Pro *pavidis* scribendum esse credo *rabidis*. Ovid. Met. I. 36: *freta rabidis tumescere ventis*; Lucan. Phars. VI. 27: *Ioniumque furens rabido cum tollitur Austro.*

Ammianus, XIV, 2. 1: *Namque et Isauri, quibus est usita-*

tum saepe pacari saepeque inopinis excursibus cuncta miscere.... ad bella gravia proripuerunt.

Duplici mendo hic locus inquinatus est; non enim *pacari*, sed *vagari*, neque *proripuerunt*, sed *proruperunt* Ammianum scripsisse nemo non facile videbit.

Id. ibid. 6. 16: *Matronae complures opertis capitibus et basternis per latera civitatis cuncta discurrunt. Utque proeliorum periti rectores primo catervas densas opponunt et fortes, deinde leves armaturas..... ita praepositis urbanae familiae suspensae digerentibus.... iuxta vehiculi frontem omne textrinum incedit.*

Fere non dubium est, quin *capitibus* vox corrupta sit. Quia sententia vehiculi alicuius nomen requirit, scribendum censeo *carpentis*, quo vehiculorum genere matronas potissimum uti solitas esse constat. In sequentibus pro *suspensae* conicio *sua pensa*. Matronae enim textrino (i. e. servis e textrina), quod vehiculum praecedebat, praeposuisse videntur dispensatores, qui urbanae familiae sua pensa digerebant sive dividebant.

Scr. Non. Mai. 1878.

J. J. CORNELISSEN.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XI. 50. 2. *iuniores Spartae bellum gerere volebant νομίζοντες* — τὴν Σπάρτην μείζονα ποιήσεσθαι καὶ δυνατωτέραν. Non potest ποιήσεσθαι dici pro ποιήσιν. Corrige μείζονα ΓΕΝήσεσθαι.

Post pauca in verbis: καὶ τὸν χρησμὸν ἔφασαν εἰς οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ παρὸν ΛΕΓειν. Vera lectio colligi potest ex Aristophanis versiculo in *Pluto* 51.

οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμός εἰς τοῦτο βέπει.

C. G. C.

DE LOCIS NONNULLIS

APUD EUNAPIUM

IN *vitis Sophistarum*

KT

FRAGMENTIS *Historiarum.*

Εὐνάπιος, recensuit IO. FR. BOISSONADE. accedit
annotatio DAN. WYTTENBACHII.

Amstelodami 1822.

Ἴσμηνίας δὲ Θηβαῖος ἐπιδεικνύμενος τοῖς μαθηταῖς καὶ τοὺς εὖ
καὶ τοὺς κακῶς αὐλοῦντας εἰώθει λέγειν „Οὕτως αὐλεῖν δεῖ.”
καὶ πάλιν „Οὕτως αὐλεῖν οὐ δεῖ.” (Plutarch. in *Demetrio*
I. 31) Optime ille quidem et idem nobis in diiudicandis Vete-
rum scriptis sedulo est faciendum. Erat olim caeca quaedam
et male sana antiquitatis veneratio. Quidquid esset Graece
scriptum praeclarum esse et admirabile videbatur.

ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός.

Perinde lubenter Homerum legebant et Callimachum aut
Apollonium Rhodium. „Audeamus aliquando (ut in Oratione Rec-
torali scripsi) *huius quoque superstitionis vinculis animos ac mentes*
liberare. Quid est Diogene Laërtio in scribendo iudicandoque ab-
surdus? Quid Maximo Tyrio, Themistio, Himerio loquacius?
Quid Philostratis insulsus? Quid Iuliano affectatius? Quid
Eunapio infectius? Quid scriptoribus Eroticis Charitone, Xeno-
phonte Ephesio caeterisque puerilius? Et, ne Romanos plane

praeteream, quis est scriptor, etiam eorum qui nunc sunt, ineptior tumidiorque quam aut Florus est aut Tiberio aequalis Valerius Maximus?"

Quamquam autem hosce omnes multosque alios his similes contemno, omnes tamen sedulo lectitavi et nunc subinde relego. Primum quia ex animo assentior alteri Thebano tibicini, de quo scribit Plutarchus l. l. ὁ δ' Ἀντιγενεΐδας ἥδιον ᾤετο τῶν ἀγαθῶν αὐλητῶν ἀκροάσασθαι τοὺς νέους, ἢ τῶν Φαύλων κείραν λαμβάνωσιν. Non modo enim aliquanto melius quae sit Veterum in cogitando scribendoque praestantia senties quum sis a sequiorum lectione recens, sed acutius etiam cernes et in clariore luce versaberis et quid quemque deceat, quid non deceat acrius perspicies.

Praeterea non est iniucundum Sophistarum vitas a Philostrato et Eunapio scriptas lectitare, quia numquam in orbe terrarum genus hominum magis mirificum vixit quam sunt illi Sophistae. Sunt in his quidam boni viri καλοὶ τε κάγαθοί, sunt pereruditi nonnulli, sunt alii non indiserti, sed in plerisque incredibilem fastum et arrogantiam et vanitatem cernimus hominum plausu et admiratione aequalium omnium ridiculum in modum inflatorum et tumentium. Sunt iidem pueriles et leves, et (praesertim quos Eunapius commemorat) anili superstitione imbuti, ut nihil sit tam absurdum quod non facile concoquant. Quod autem est lepidissimum, horum omnium vitiorum et ineptiarum testes et auctores habemus, non poëtas satyricos qui homunciones istiusmodi rideant et rodant, sed homines simplices et εὐήθεις μήτε λόγον κοινὸν μήτε λογισμὸν ἔχοντας, qui ista omnia inepti admirentur. Unum et alterum exemplo illustrabo. Non sumam testimonia ex Eunapio aut Philostrato, sed in uno omnium praestantissimo Plotino ostendam usus teste non minus celebrato Porphyrio Plotini dilectissimo discipulo et amico, qui Plotinum et vivum et mortuum pie venerabatur. Fastum inesse dixi in his hominibus et arrogantiam incredibilem, audi Porphyrium in *vita Plotini* cap. 10. Habebat Plotinus intimum amicum Amelium Gentilianum, quem ipse *Amerium* appellabat, ne a socordia et incuria (ἀμέλεια) nomen habere videretur, teste Porphyrio cap. VII., satis pueriliter, ut vides. Φιλοθύτου δὲ γεγονότος τοῦ Ἀμελίου καὶ τὰ ἱερὰ κατὰ νομηνίαν — ἔκπε-

ριίδντος ¹⁾ καὶ ποτε ἀξιούντος τὸν Πλωτίνου σὺν αὐτῷ παραβαλεῖν — quid ad haec magnum philosophum respondisse putas? ἐκείνους, inquit, δεῖ πρὸς ἐμὲ ἔρχεσθαι, οὐκ ἐμὲ πρὸς ἐκείνους. Quo animo haec Plotini admiratores audiverint est operae pretium cognoscere. Porphyrius addit: τοῦτο δὲ ἐκ ποίας διανοίας οὕτως ἐμεγαληγόρησεν οὔτε αὐτοὶ συνεῖναι δεδυνήμεθα οὔτε αὐτὸν ἐρέσθαι ἐτολμήσαμεν. Intelligere non poterant, rogare non audebant, admirabantur tantum omnia. De fastu vidimus, nunc quam pueriles et vitae humanae ignari essent videamus. Gallienus princeps et uxor Salonina Plotinum plurimi faciebant. ὁ δὲ (Plotinus) τῇ Φιλίᾳ καταχρώμενος *petit a principe* . . . quid putas? numquam excogitabis, sed audi ex Porphyrio V. P. cap. 12. Φιλοσόφῳ τινὰ πόλιν κατὰ τὴν Καμπανίαν — κατεριπομένην ἡξίου ἀνευγείρειν καὶ τὴν περίξ χώραν χαρίσασθαι οἰκισθεῖσιν τῇ πόλει, νόμοις δὲ χρῆσθαι τοὺς κατοικεῖν μέλλοντας τοῖς Πλάτωνος καὶ τὴν προσηγορίαν αὐτῇ Πλάτωνος πόλιν θέσθαι. ἐκεῖ τε αὐτὸς μετὰ τῶν ἐταίρων ἀναχωρήσειν ὑπισχυεῖτο ²⁾. Haecine sano et sobrio homini in mentem venire potuisse! Iniuriam facerem et iis qui Platonis πολιτεῖαν legerunt et etiam iis qui non legerunt, si vellem causas enumerare cur esset absurdum Πλάτωνος πόλιν in Campania condere et remp. ad Platonicae exemplum legibus Platonis constituere et regere. Utilius est scire quo animo haec Porphyrius audiverit: addit enim: καὶ ἐγένετ' ἂν τὸ βούλημα ἐκ ῥάψου τῷ Φιλοσόφῳ, εἰ μὴ τινες τῶν συνόντων τῷ βασιλεῖ Φθονοῦντες ἢ νεμεσῶντες ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν μοχθηρὰν ἐνεπόδισαν. Quadratne in talem hominem versiculus in noto epigrammate:

μήτε λόγον κοινὸν μήτε λογισμὸν ἔχων?

Ergo nisi aulici invidia et odio ducti impediissent, Sol in Campania Platonis rempublicam vidisset. Aulici, quibus male dicit, multo melius Platonica consuluerunt quam Plotinus cum Porphyrio intelligere poterant.

1) Certus erat ordo obeundi templa deorum a sacerdotibus constitutus. Eunapius pag. 87. περιλλὰν τὰ ἱερὰ (Athens) πάντα ἢ θεομὲς ἱερὰς ἐπέλαυν.

2) „Antonius Pagi — non absurde suspicatur hoc ab Gallieno petiisse Plotinum in Imperatoris illius decennialibus A. C. 263.” Fabric. B. G. iv. pag. 113. Quo anno Gallieni decennalia celebrata sunt Plotinus nonum et quinquagesimum actatis annum agebat Porph. V. P. cap. IV.

Fieri posse id quod Plotinus a principe petierat, minime dubium Porphyrio (ut vides) videbatur. Magis etiam risum movet quod graviter narrat Diogenes Laërtius III. 21. (Plato) πρὸς τὸν δεύτερον ἤκε Διονύσιον αἰτῶν γῆν καὶ ἀνθρώπους τοὺς κατὰ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ ζησομένους. ὁ δὲ καίπερ ὑποσχόμενος οὐκ ἐποίησεν.

Plotinus quoque, ut qui urbem et agros a principe petierat, minime dubitabat quin ea res fieri posset. Si philosophus est eximius de Platonis sententia (in *Theaeteto* pag. 173 d.) is, cuius τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πόλει κεῖται καὶ ἐπιδημεῖ, ἢ δὲ διάνοια ταῦτα πάντα (τὰνθρώπινα) ἠγῆσαμένη μικρὰ καὶ οὐδὲν ἀτιμάσασα πανταχῇ πέτεται, Plotinus in ea re perfectus Platonius erat, sed nisi huius rei certum testem Porphyrium haberemus quis credidisset umquam Plotinum tam male sanum consilium in animum induxisse? Quid enim erat in Platonis republica quod illi philosophi illis temporibus et moribus imitando referre possent praeter unum, quapropter Romanae matronae Platonis libro delectabantur, τὸ κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας?

Si haec in Plotinum summum virum cadunt, quales reliquos praesertim recentiores credas fuisse? Praeter vitia antiquorum sunt mystici et fanatici et miraculorum stulti consecratores aut furtim futiles artes magicas (*μαγγανείας*) exercentes, praeterea in omni re pueriles. Atque haec omnia cognovimus ab eo qui quidquid Sophistae facerent et loquerentur stulte admirabatur et fabulas etiam ineptissimas (*γραῶν ὕβλον*) omnes veras et certas esse existimabat.

Inter eos in quibus cernimus πῶς οὐ δεῖ αὐλεῖν praecipuum locum Eunapius obtinet, ut dubites sitne in rebus an in verbis vitiosior. In rebus quam fuerit negligens et socors ostendit Henricus Valesius in Wytttenbachii annotatione et ipse Wytttenbach. pag. 2 sq. et alibi passim. Quae maxime scire cupias silentio praeterit neque tantum, ut scribit Wytttenbachius l. l. „*leviora saepius et mirabilia consecratur,*” sed futilia admodum et puerilia et absurda ex anili superstitione nata. Stilo et oratione utitur (ut omnes fatentur) affectata, inepta, putida, et (quod pessimum est) obscura et caliginosa. Cadit in eum, quod ipse de Iamblichio scribit pag. 18. τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τῆς

συνθήκης ἐμελαίνετο καὶ νέφος αὐτοῖς ἐπέτρεχε βαθύ. Praeterea ridiculum in modum λέξεις κατεγλωττισμέναις et ut plurimum ex Homero recocctis orationem distinguere studet, quasi hae gemmulae essent, non maculae.

Denique, ne quod calamitatis genus desit, utimur Eunapii Codicibus deterrimis. Pars mendorum perite correctae est; possunt etiam alii quidam errores corrigi, sed plura semper restabunt ἀνιάτως ἔχοντα, quia libri passim lacunis aut lacunulis hiantes omnia veri vestigia deleverunt. Nonnumquam amissorum sententia colligi potest ex reliquis, semel et iterum probabiliter sarciri, sed in plerisque omnis emendandi opera luditur et „*medicinam facimus mortuo.*” Hoc unum effici potest ut lacuna appareat constetque neque intelligi scripturam Codicum neque emendari posse, quod multo est melius quam temere urendo et secando sententiam aliquam comminisci, de qua scriptor numquam cogitavit, eamque iis verbis vestire, quibus nemo Graecorum in tali re uteretur.

Quam nihil sit Eunapio credendum ostendat historia de Porphyrio ab eo narrata pag. 8 sq. Porphyrius (quum per sex annos Plotinum Romae audivisset) τὸ σῶμα καὶ τὸ ἄνθρωπος εἶναι ἐμίσησε καὶ διαπλεύσας εἰς Σικελίαν — πόλιν μὲν οὔτε ἰδεῖν ὑπέμεινε οὔτε ἀνθρώπων ἀκοῦσαι Φωνῆς — συντείνας δὲ ἐπὶ Λιλύβαιον ἑαυτὸν — ἔκειτο κατασένων καὶ ἀποκαρτερῶν τροφὴν τε οὐ προσιέμενος καὶ ἀνθρώπων ἀλεείνων πάτον. Οὐδ' ἀλαοσκοπὴν ὁ μέγας εἶχε Πλωτίνος ἐπὶ τούτοις, ἀλλὰ κατὰ πόδας ἐπόμενος ἢ τὸν καταπεφευγῶτα νεανίσκον ἀναζητῶν ἐπιτυγχάνει κειμένῳ καὶ λόγων τε πρὸς αὐτὸν ἠύπόρησε τὴν ψυχὴν ἀνακαλουμένων ἄρτι διίπτασθαι τοῦ σώματος μέλλουσαν καὶ τὸ σῶμα ἔρρωσεν ἐς κατοχὴν τῆς ψυχῆς. Ex his verbis primum maculae quaedam eluendae sunt. Scribendum enim: ἀλλὰ κατὰ πόδας ἐπόμενος ΚΑΙ τὸν ἌΠΟπεφευγῶτα νεανίσκον ἀναζητῶν, et τὴν ψυχὴν — ἄρτι ἘΞίπτασθαι τοῦ σώματος μέλλουσαν. De re ipsa quantum Eunapius erraverit nunc quidem liquido scire et plane demonstrare possumus. Habemus enim testem, quo melior et certior esse non potest. Quem tandem? Ipsum Porphyrium qui, in *vita Plotini* de ea re diligentissime retulit cap. XI in hunc modum: καὶ ποτε ἐμοῦ Πορφυρίου ἤσθετο ἐξάγειν ἑμαυτὸν διανοουμένου τοῦ

βίου καὶ ἐξαίφνης ἐπιστάς μοι ἐν τῷ οἴκῳ (δομί μεαε) διατρίβοντι καὶ εἰπὼν μὴ εἶναι ταύτην τὴν προθυμίαν ἐκ νοεράς καταστάσεως ἀλλ' ἐκ μελαγχολικῆς εἶναι νόσου ἀποδημῆσαι ἐκέλευσεν· κεισθεῖς δ' αὐτῷ ἐγὼ εἰς τὴν Σικελίαν ἀφικόμενῃ Πρόβρον τινὰ ἀκούων ἐλλόγιμον ἄνδρα περὶ τὸ Λιλύβαιον διατρίβειν καὶ αὐτὸς τε τῆς τοιαύτης προθυμίας ἀπεσχόμενῃ τοῦ τε παρεῖναι ἄχρι θανάτου τῷ Πλωτίνῳ ἐνεποδίσθη. Vide quantum vera historia a fictis fabulis distet. Habent hoc homines mystici et fanatici ut non utantur integra valetudine et contagione corporis mens laboret. Porphyrius morbo melancholico aegrotans manus sibi consciscere parabat. Accurrit Plotinus et dilectum discipulum in vita retinet suadetque ut valetudinis restituendae gratia iter suscipiat. Itaque Porphyrius in promontorium Lilybaeum ad nobilem virum Probum se contulit ibique paullatim convalescens usque ad Plotini mortem remansit ¹⁾ vivens in studiis et Plotini nova scripta Roma ad se transmissa sedulo corrigens et ordine disponens. Diu aegrotasse Porphyrium apparet ex Longini ad eum epistola in *vita Plotini* cap. XIX. in qua eum ex Sicilia ad se vocat: *mitte mihi*, inquit, *libros Plotini, vel potius ipse tecum affer*; οὐ γὰρ ἂν ἀποσαιῆν τοῦ πολλάκις δεῖσθαί σου τὴν πρὸς ἡμᾶς ὀδὸν τῆς ἐτέρωσε προκρίναι, κἂν εἰ μηδὲν δι' ἄλλο — τὴν τε παλαιὰν συνήθειαν καὶ τὸν ἄερα μετριώτατον ὄντα πρὸς ἣν λέγεις σῶματος ἀσθένειαν. Perspicuum est ex his Eunaprium οὐδὲν ὑγιές de ea re scripsisse, quamquam *Plotini vitam* a Porphyrio scriptam ipse laudat pag. 6.

Fallitur etiam quod Porphyrium *adolescentulum* (νεανίσκον) tum ait fuisse. Porphyrius XXX annos natus Romam venit et per VI annos Plotinum audivit: itaque XXXVI annorum erat quum in Siciliam secessit, et non ante Plotini mortem Romam rediit.

Quod dicebam homines mysticos et fanaticos fere aliquo corporis morbo vexari, idem in Plotino cernitur qui laborabat ab intestinis. Porphyg. V. P. cap. II. (*Plotinus*) *κοιλιακῆ νόσῳ* πολλάκις καταπονόμενος οὔτε κλυτῆρος ἠνέσχετο οὐκ εἶναι πρὸς τοῦ πρεσβυτέρου λέγων ὑπομένειν τὰς τοιαύτας θεραπείας κτ. Videmus morbi genus sanae menti inimicum. Simul videmus

1) Porphyg. V. P. cap. 2. τελευτῶντι δ' αὐτῷ ἐγὼ μὲν ὁ Πορφύριος ἐτύγχεον ἐν Λιλυβαίῳ διατρίβων.

Platonis σεμνότητα et εὐσχημοσύνην a philosophis Platonice fide-liter servari, qualis est in Luciani *Conνινίω* cap. 7. Ἴων ὁ Πλατωνικός σεμνός τις ἰδεῖν καὶ θεοπρεπῆς καὶ πολὺ τὸ κόσμιον ἐμφαίνων τῷ προσώπῳ, sed non erat ideo sanior, ut Lucianus indicat cap. 39.

Ad eundem igitur modum Eunapius in permultis aliis ineptas nobis narrat fabulas cum rerum natura et ingenio humano pugnantibus. Ficta haec esse et commenticia facile sentimus, sed testes qui veriora narrent prorsus deficient.

De tumida et affectata Eunapii oratione satis erit unum et alterum genus ineptiarum notare, et primum τὰς κατεγλωτισμένας λέξεις ut plurimum ex Homero recoctas et insulsissime in pedestrem orationem translatas, qualia sunt

τέθηπα pro θαυμάζω. pag. 18 et saepius.

χαρμονή pro χαρά 75.

ἐρικυδέστατος pro ἐνδοξότατος 20.

ἀμφεπόλευον pro ὑπηρέτου 47.

ἐγχερίπτουσι pro ἐντυγχάνουσι 54.

ἀρβμήσαντες pro φίλοι γενόμενοι 63.

ἀναθλήσει pro ἀναβλασθήσει (83), et ἀσύφηλος (66), ἀπελυμάνθη (76.) id est ἐκαθάρθη ex Homero:

οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἄλλα λύματα ἔβαλλον.

et κατεδείμαινε (79), et δαημονέστερος (106), et ἀνέχαζον (112),

et κατεσύγησεν (42). Ubi dicendum erat *ad coenam vocavit*

Graeci dicebant ἐπὶ δεῖπνον ἐκάλεσεν, sed Eunapius (61) ὁμο-

τράπεζον ἔθετο. *Non fugit ea res Plotinum* (οὐκ ἔλαθε τοῦτο τὸν

Πλωτῖνον) apud Eunapium est (9) οὐδ' ἀλασκοπὴν εἶχε Πλωτῖ-

νος, et iterum in fragm. *Histor.* (apud C. Mullerum F. H. IV.

pag. 51.) ἀλλ' οὐκ εἶχεν ἀλασκοπὴν ὁ Λύκιος Ἐρεννιανός. Eius-

dem affectationis est tmesis in ἀνά (non in aliis praepositioni-

bis) ἀνά τε ἔδραμεν (7), ἀνά τε ἔβλεψεν (14), ἀνά τε ἐκαλέ-

σατο (19), ἀνά τε ἐπήδησεν (73), et mori Herodoteo τῶν τις

θεραπευτῶν pro τῶν θεραπόντων τις. Θεραπευτῆρ et ipsum

Ionicum est, ut pag. 61. κολασῆρας, quum Athenienses θερα-

πευτής (sed alio sensu) et κολασής solerent dicere. Perinde est

ac si quis αὐλητῆρ pro αὐλητής dicere vellet.

Habebant hoc οἱ ὑπεραττικίζοντες et qui vellent Ὀμηρικῶς λαλεῖν ut priscis vocabulis Atticis aut glossis poëtarum immiscerent verba plebeia et de trivio sumta. Salse eo nomine ineptos homines τοὺς ὡς ἐπ' Ἀγαμέμνονος διαλεγομένους ridet Lucianus (in libro πῶς δεῖ τὴν ἰστορίαν συγγράφειν cap. 22.) τοὺς λέγοντας· „ἐλέλιξε μὲν ἡ μηχανὴ, τὸ τεῖχος δὲ περὸν μεγάλας ἐδούπησεν,” et: „Ἐδεσσα μὲν δὴ οὕτω τοῖς ὄπλοις περισμαρταγεῖται καὶ ὄτοβος ἦν καὶ κόναβος ἅπαντα ἐκεῖνα.” et: „ὁ στρατηγὸς ἐμερμήριζεν ᾧ τρόπῳ μάλιστα προσαγάγοι πρὸς τὸ τεῖχος.” qui addit: εἶτα μεταξὺ τούτων εὐτελεῖ ὀνόματα καὶ δημοτικὰ καὶ πρωχικὰ πολλὰ παρενεβέβυσο. Idem in *Lesiophane* cap. 25. τὸ δὲ πάντων καταγελαστότατον ἐκεῖνός ἐστιν, ὅτι ὑπεράττικος εἶναι ἀξίων — τοιαῦτα ἔνια — ἐγκαταμιγνύεις τοῖς λόγοις ἂ μὴδ' ἂν παῖς ἄρτι μανθάνων ἀγνοήσειεν, — καὶ ἄλλα πολὺ τούτων προφανέστερα οἶον τὸ ἴπτατο καὶ τὸ ἀπαντώμενος καὶ τὸ καθεσθεῖς οὐδὲ μετοικικὰ τῆς Ἀθηναίων Φωνῆς. Eodem morbo Eunapius laborat, qui πατέρες pro γονεῖς dicit passim et ἀπελθεῖν pro ἀποθανεῖν et προαπελθεῖν, et de morte violenta ἀπελθεῖν βιαίως (22). et εἰσφρήσας εἰς τὰ βασιλεία (86) pro εἰσδύς, εἰσελθών, et ea ipsa quae Lucianus deridet ἐξίπτασθαι τοῦ σώματος (9) et καθεσθέντων ἡμῶν (51) et περιεκαθέσθη (17).

Praeterea in omni re nimius est et res tenues verbis exaggerat. Si quis se aliquo confert ὠθεῖται vel συνωθεῖται, ut pag. 32. duo senes venerabiles πρὸς τι χωρίον συνωθοῦνται τῶν γονέων τῆς Σωσιπάτρας, et sic ὠθεῖται ponitur (24) et ὠσθεῖς (78) et pro *cauroκατ* *ἰνίτανι* ὠθεῖται εἰς *καπηλεῖον* (24). Quidquid est magnificum οὐρανόμηκες dicitur et ἐφικνεῖσθαι τῶν ἄσρων et τῶν ἄσρων ψαύειν 28. 33. 73. et de misellis versibus pag. 27. τὸ ὑπερφυῖες καὶ οὐρανόμηκες τῶν ἐπῶν. Quicumque intendit vocem βοᾶ, ἐμβοᾶ, ἀναβοᾶ, ἐκβοᾶ, aut ἀνέκραγεν. Sed quod omnium ineptissimum est, si quis quem miratur *Deum* esse putat, ut pag. 20. περιέχαιρεν ὡς θεοῦ γεγονῶς μᾶλλον ἢ ἀνθρώπου πατήρ, et pag. 35. (pater) θεὸν εἶναι τὴν παῖδα ἐπέπεισο, et pag. 39. θεὸν ἀντικρυς εἶναι τὴν Σωσιπάτραν ὁμολογῶν, et pag. 40. ὁ μὲν τὸν Μάξιμον θεὸν ᾤθη. et pag. 84. οἱ δὲ θεὸν ἔφασαν. et pag. 88. οὐδεὶς ἦν ὃς οὐχὶ θεὸν ὑπελάμβανεν. eaque stricto sensu ita dici declarat locus pag. 41. καὶ πάντες ἤδεσαν ὅτι πανταχῶς εἴη Σωσιπάτρα καὶ πᾶσι πάρεςι τοῖς γινομένοις ὡσπερ οἱ Φιλό-

σοφοι περὶ τῶν θεῶν λέγουσιν. Quid his hominibus facias?

Denique res simplicissimas magna verborum pompa vestire solet: pro τάληθῆ λέγειν dicit pag. 5. ἀληθείας πρόθυρα καὶ πύλας προσκυνεῖν, pro ἐξέβαλεν pag. 80. ἐξήρισον ἀπειργάστατο, pro ἀπέθανεν pag. 120. εἰς τὴν πρέπουσαν λήξιν ἀνεχώρησεν, et similia alibi, quæ olim stulte admirabantur.

Perlegam nunc ordine *Sophistarum vitas* et si quid aut corrigendum aut notandum incidit paucis exponam.

Pag. 1. lacuna est manifesta in his: Ξενοφῶν — ἐγέννα στρατηγούς τοῖς ὑποδείγμασιν· ὁ γοῦν μέγας Ἀλέξανδρος οὐκ ἂν ἐγένετο μέγας εἰ μὴ (Ξενοφῶν) ***** Ξενοφῶν καὶ τὰ πάρεργά φησι δεῖν τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν ἀναγράφειν. Wyttenbach. supplebat: οὐκ ἂν ἐγένετο μέγας εἰ μὴ (παρ' ἐκείνου ἔμαθε τῶν Περσῶν καταφρονεῖν. ἀλλὰ μὲν) Ξενοφῶν. Sed non congruunt hæc cum verbis: ἐγέννα στρατηγούς τοῖς ὑποδείγμασιν, quamobrem sic suppleri locum malim: οὐκ ἂν ἐγένετο μέγας εἰ μὴ (ΞΕΝΟΦΩΝ αὐτὸν ἐδίδαξεν ὅπως χρῆ τοὺς βαρβάρους νικᾶν. οὗτος τοίνυν ὁ) Ξενοφῶν καὶ τὰ πάρεργα κτέ. Repetitum in vicinia Ξενοφῶν scribas in errorem induxit.

In verbis Xenophontis in *Symposii* initio: ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ τῶν καλῶν κάγαθῶν ἀνδρῶν [ἔργα] οὐ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα ἀξιομνημόνευτα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς, molestum ἔργα reseccandum est.

Pag. 2. τὸ δὲ ἄριστος ὅτι ἦν εἰς ἄκρον. leg. ὅτι δὲ ἄριστος ἦν.

Pag. 2. τὰ ἀπὸ τῶν πρότερον γραφέντων λήσεται τοὺς ἐντυγχάνοντας. Vera lectio est τὰ Ἐπὸ τῶν πρότερον γραφένΤΑ. Scribatur enim γραφῆν, quod vicinis est accommodatum.

Pag. 2. in Codd. est τοὺς τῶν φιλοσόφων ΑΝΑΓΩΝ βίους. Wyttenbachii coniectura ἌΝΔΡΩΝ recepta est, sed Graecum non est οἱ φιλόσοφοι ἄνδρες, neque οἱ στρατιῶται ἄνδρες, neque οἱ δικασταὶ ἄνδρες. Sine articulo transpositis verbis dicebant ἄνδρες: στρατιῶται, δικασταὶ et sim. Poëtae Comici ὦ ἄνδρες κύνες,

ὧ ἄνδρες ἰχθύες, et Lucianus ὧ ἄνδρες θεοί, per iocum dixerant. Itaque quid lateat in ἀνάγων amplius quaerendum.

Pag. 4. τὸ κάλλισον αὐτοῦ (*Plutarchi*) τῶν συγγραμμάτων εἰσὶν οἱ παράλληλοι βίοι. — ἀλλὰ τὸ ἴδιον καὶ τοῦ διδασκάλου καθ' ἕκαστον τῶν βιβλίων ἐγκατέσπειρεν. Emendandum censeo: ΤΟΝ ἴδιον καὶ ΤΟΝ τοῦ διδασκάλου, nempe βίον.

Pag. 5. inepta et absurda comparatio instituitur haec: ταῦτόν τι τοῖς ἐρώσις ἐμμανῶς ἔπαθον. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τὴν μὲν ἐρωμένην αὐτὴν ὀρώντες — κάτω νεύουσιν —, ἐὰν δὲ πέδιλον αὐτῆς ἢ πλόκιον ἢ ἐλλόβιον ἴδωσιν — τὴν ψυχὴν τῆ ὄψει προσαφιᾶσιν. Non credo ex quo ἐρασαί et ἐρώμεναι fuerunt, id umquam factum esse. Etiam ineptior res videbitur ubi cogitaveris cur Eunapius hac comparatione utatur. Post hanc bellissimam imaginem affirmat se quidquid audiendo, legendo, inquirendo cognovisset εἰς ὅσον οἶόν τε ἦν ἀληθείας πρόβυρα καὶ πύλας προσκυνήσαντα παραδοῦναι τοῖς μετὰ ταῦτα ἢ βουλομένοις ἀκούειν ἢ δυναμένοις ἀκολουθεῖν πρὸς τὸ κάλλισον. De talibus dicebant Graeci acutiores: ποταμὸς μὲν ῥημάτων, νοῦ δὲ σαλαγμός.

Pag. 6. Πορφύριος τοῦτο οὐκ ἀνέγραψε μαθητὴς τε αὐτοῦ γενηῆσθαι λέγων καὶ συνεσχολακέναι τὸν βίον ἅπαντα ἢ τὸν πλεῖστον. Quis non putet Eunapium haec vera dicere et apud Porphyrium id legisse? Sed ostendit hominis levitatem et socordiam Porphyrius ipse qui scribit in *vita Plotini* cap. 5. se XXX annos natum Plotinum per sex annos audivisse (anno p. Chr. 263—268), tum sese Lilybaeum in Siciliam secessisse et post Plotini mortem demum Romam rediisse.

Pag. 7. αὐτοῦ δὲ Πορφυρίου βίον ἀνέγραψεν οὐδὲ εἰς ὅσα γε καὶ ἡμᾶς εἰδέναι, ἀναλεγομένῳ δὲ ἐκ τῶν ΔΟθέντων κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν σημείων τοιαῦτα ὑπῆρχε τὰ περὶ αὐτόν. Intelligam quid dicat ubi correxeris ἐκ τῶν ΤΕθέντων κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν. Eunapius Porphyrii scripta legens locos quosdam *notis* (σημείοις) distinxerat, unde de ipsius vita aliquid disci poterat. Ex his igitur se Porphyrii vitam *collegisse* (ἀναλέγεσθαι) dicit. Διδόναι σημείον nemo dicit, sed τιθέναι aut προστιθέναι, ut dicitur δύο

τιθέναι, nempe *επιγράμματα*, in Scenicorum fabulis ubi nova persona loquens inducitur. Scholiast. Aristoph. *Ran.* vs. 891. annotat: τινές ἐν τῷ θεοῖς δύο τιθέασιν, ἴν' ἢ ἐν τῷ ἴδιοι τινες σοὶ κόμμα καινόν. Solebant autem Veteres inter legendum locos memorabiles cera notare. Hesychius v. *Παραπλάσματα*: τὰ κηρία τὰ ἐπιτιθέμενα τοῖς ζητήμασιν ἐν τοῖς βιβλίοις. et v. *Παρερρυπωμένα βιβλία*: οἷς κηροῦς προσπλάσσομεν πρὸς τὸ ζητῆσαι τινα. Vidi in Marciana perantiquum Codicem Simplicii eis τὴν φυσικὴν ἀκρόασιν, in quo passim τὰ κηρία ταῦτα προσπέπλασαι.

Pag. 7. *Λογγίνος* — βιβλιοθήκη τις ἦν ἔμφυχος καὶ περιπατοῦν μουσεῖον. Habent hoc frigide dicta ut multos ad imitandum alliciant. Plurima congegit Boissonade pag. LVIII. alia aliis insulsiora. Frigidissimum est ultimum: „*Nuperrime Humboldtius ille periegetes a censore ingenioso vocabatur Institutum ambulans.*” Sanior his Ruhnkenius, qui (*de Longino* cap. IX) ita scribit: „*ego facile credam — Longinum ipsum — non minus viventem istam bibliothecam et ambulans Museum, quam Gorgiae τάφον ἔμφυχον risurum fuisse.*”

Non minus inepte de Socrate dixit Eunapius pag. 21. (*Socra-tem*) ᾤοντο πάντες Ἀθηναῖοι περιπατοῦν ἄγαλμα σοφίας τυγχάνειν. Ubi est sana mens et simplicitas Veterum? Sed saeculum tum erat inepta mirari: itaque Plotini libri frequentius legentur quam Platonis teste Eunapio pag. 7. *Πλωτίνου* — τὰ βιβλία — τοῖς πεπαιδευμένοις διὰ χειρὸς ἸΠΕΡ τοὺς Πλατωνικοὺς λόγους. Mirabatur illa aetas „*duram et contortam philosophorum qui conciliari nollent conciliationem, insanum allegorici sive secretioris sensus quaerendi studium, mysticas disputationes de Deo divinisque emanationibus et daemonibus, — alia denique multa, quibus tum vera et sincera Platonis philosophia foedum in modum adulterabatur.*” Quis de Plotino haec dicere ausus est? RUHNKENIUS *de Longino* cap. VI. „*cuius docta audacia, si unquam alias, hic certe bonis literis plus profuit, quam iners et superstitiosa multorum — religio* 1)”, qui quae non intelligebant admirari

1) Ruhnkenii haec verba sunt de Bentleio in Praefatione ad Hesychium Tom. II. pag. III.

volebant videri. Fatetur ipse Eunapius: ὁ Πλωτῖνος — τῷ λαῷ καὶ αἰνιγματῶδει τῶν λόγων βαρὺς ἐδόκει καὶ δυσήκοος. Aristophanes dixisset:

ὅταν τι τούτων τῶν σοφισμάτων ἴδω
πλεῖν ἢ ἑαυτῷ πρεσβύτερος ἀπέρχομαι.

Sequitur pag. 7. Λογγῖνος — κρίνειν τοὺς παλαιούς ἐπετέτακτο. Verbum ἐπιτάττειν *imperare* absurde in tali re positum est. Suspicio emendari oportere ἐπετέτραπτο, omnium consensu Longino *permissum, concessum, datum* erat ut de scriptoribus antiquis iudicium ferret. Graeculos dicere ἐπιτέτραμμα κρίνειν pro ἐπιτέτραπταί μοι κρίνειν infra ad *Historiarum* fragmenta ostendam.

Pag. 7. Μάλχος δὲ κατὰ τὴν τῶν Σύρων πόλιν ὁ Πορφύριος ἐκαλεῖτο τὰ πρῶτα. Vix credas Wyttenbachium serio scribere „κατὰ τὴν Σύρων πόλιν accipio *secundum patrum Syrorum morem, lingua Syrorum.*” Nodum quaerunt in scirpo. Porphyrius (inquit) primum in patria, *in urbe Syriae*, Malchus appellabatur, deinde eum Longinus mutato nomine Porphyrium appellavit. Longinus primum amicum suum Μάλχον nominabat. Porphyrius in *vita Plotini* cap. 17. ὁ Λογγῖνος προσφωνῶν τὸ περὶ ὁρμῆς Κλεοδάμῳ τε κάμοι „Κλεοδάμῳ τε καὶ Μάλχῳ” προὔγραψεν. Deinde eodem teste Amelius eum Βασιλέα nominare coepit ut est in *Epistola* cap. 17. Ἀμέλιος Βασιλεῖ εὖ πράττειν. Idem Longinus facit, qui in praefatione libri *περὶ τέλους* (sit. *Plot.* cap. 20. 13) eum appellat: τὸν κοινὸν ἡμῶν τε κάκεινων ἑταίρον ὄντα Βασιλέα τὸν Τύριον οὐδὲ αὐτὸν ὀλίγα πεπραγματευμένον κατὰ τὴν τοῦ Πλωτίνου μίμησιν. Deinde aut a Longino (namque Eunapio satis credi non potest) aut ab alio Πορφύριος coepit vocari.

Pag. 8. de Longini auctoritate scribit: καὶ εἴ ΤΙς κατέγνω τινὸς τῶν παλαιῶν οὐ τὸ δοξασθὲν ἐκράτει πρότερον ἀλλ' ἢ Λογγίνου πάντως ἐκράτει κρίσις. Non continent haec sanam sententiam, sed emendandum: καὶ εἴ ΤΙ κατέγνω τινὸς τῶν παλαιῶν οὐ τὸ πρότερον δοξασθὲν ἐκράτει ἀλλ' κτέ. Si quid (Longinus)

in aliquo veterum scriptorum reprehendisset — omnes Longini iudicium sequebantur.

Pag. 8. ἔκειτο ἀποκαρτερῶν τροφὴν οὐ προσιέμενος. Non cogitavit Eunapius ἀποκαρτερεῖν et τροφὴν οὐ προσίσθαι esse progrus idem.

Pag. 9. ὁ Πορφύριος τὸ Φάρμακον τῆς σαφηνείας ἐπαινέσας καὶ διαπείρας γευσάμενος ὑπόμνημα γράψας εἰς Φῶς ἤγαγεν. Scribe divisim διὰ πείρας. Nempe Porphyrius τῆς σαφηνείας ἐγεύσατο, non διαπείρας ἐγεύσατο, quod nihil est. Solent sic in Codd. antiquis praepositiones cum suo casu coalescere et uno verbo scribi.

Pag. 9. τὸ δὲ Πορφυρίου κλέος εἰς Πλωτίνου πᾶσα μὲν ἀγορά, πᾶσα δὲ πληθὺς ἀνέφερεν. Wyttenbach. transponebat τὸ δὲ Πλωτίνου κλέος εἰς Πορφύριον. Nil mutandum arbitror: omnes homines (inquit) Porphyrii gloriam ad Plotinum referebant auctorem, id est ea quae in Porphyrio admirabantur a Plotino sumpta esse existimabant. Tumide et inepte quum πάντες aut πάντες ἄνθρωποι vellet dicere, dixit: πᾶσα μὲν ἀγορά, πᾶσα δὲ πληθὺς. Hoc populus curabat scilicet.

Quum Wyttenbachius nomina transponi iussit, non cogitavit haec de Porphyrio dici post Plotini mortem Romam reverso.

Ex multis lacunis, quarum pleraeque sunt insanabiles, unam et alteram feliciter Wyttenbach. cogitando explevit; in his pag. 10. καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ τῶν λόγων ** ἂν τις μᾶλλον ἢ τὰ δόγματα ***** πλέον ἐς αὐτὰ ἀπιδῶν ἢ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου. Supplevit W. καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ τῶν λόγων ἂν τις μᾶλλον ἢ τὰ δόγματα (θαυμάσειεν ὁ τοῦτο σπουδάζων, καὶ πάλιν αὐτὰ τὰ δόγματα) ὁ πλέον ἐς αὐτὰ ἀπιδῶν. Malim: τῶν λόγων (θαυμάσειεν) ἂν τις μᾶλλον ἢ τὰ δόγματα (περὶ τοῦτο σπουδάζων), nam verbum ante ἂν τις de more collocandum est et ἂν τις non fert articulum in ὁ τοῦτο σπουδάζων additum.

Pag. 11. ἐν Ῥώμῃ δὲ λέγεται μεταλαχεῖν τὸν βίον. Optime Wyttenbach. μετελλαχῆναι τὸν βίον Diem obire dicitur

τὸν βίον τελευτᾶν, κατασρέφειν, μεθίεναι et μεταλλάττειν et *saepius* τὸν βίον *omittere solent*. Exemplorum plena sunt omnia. Eunapius pag. 53. Αἰδεσίου δὲ μεταλλάξαντος. pag. 118. ἐμφί τὰ εἴκοσιν ἔτη μετέλλαξεν. p. 119. μετέλλαξε τὸ ζῆν, *melius in aliis libris τὸν βίον*.

Quid sit μεταλαγχάνειν ostendit locus Eunapii pag. 37. καὶ σὺ δὲ προαπολείψεις ἐμὲ καλλὴν μεταλαχὼν λῆξιν, id est ἐτέραν ἀντὶ τῆς προτέρας λαχῶν, ut μεταλαμβάνειν ἐσθῆτα.

Μεταλαγχάνειν significare posse *impertiri* (μεταδιδόναι, non μετέχειν) Dindorfii opinio est ad St. Τη. sed fallitur: in loco Plutarchi *Aríst.* 6. μεταλαγχάνει est μετέχει, et Aelianus V. H. 12. 43. omnia ut solet confundit.

Pag. 11. πατὴρ δὲ ἦν αὐτῷ (Iamblichō) Χαλκίς· κατὰ τὴν Κοίλην προσαγορευομένην (add. Συρίαν) ἐστὶν ἡ πόλις. Nullo modo Συρίαν abesse potest.

Sequitur: οὗτος Ἀνατολίῳ τῷ ΚΑτὰ Πορφύριον τὰ δευτέρω φερομένῳ συγγενόμενος. Recte Wytttenbach. Μετὰ Πορφύριον, et sic omnes in tali re loquuntur. Theocritus:

μετὰ Πᾶνα τὸ δεύτερον ἄθλον ἀποισῆ.

Κατὰ et μετὰ scribuntur $\bar{\kappa}$ - $\bar{\mu}$, sed ita ut κ et μ vix et aegre discernantur. Hinc passim κατὰ et μετὰ ridicule inter se confunduntur, ut apud Eunapium pag. 14. καὶ ΚΑτὰ μικρὸν ἐπανήσαν οἱ θάψαντες τὸν τετελευτηκότα, non *ruillatim*, sed *raullo post* μετὰ μικρὸν redierunt. et pag. 92. ταχὺ μάλα ἐπὶ τὴν πολιτικὴν ΚΑτεπήδησεν ridicule legitur pro ΜΕτεπήδησεν, (*traneisiliū*), in quo verbo inest levitatis derisio.

Sequitur: πολὺ τε ἐπέδωκε καὶ εἰς ἄκρον Φιλοσοφίας ἤΚΜασεν. Corrige: εἰς ἄκρον ἤΗλασεν. Eo sensu dicitur εἰς ἄκρον, εἰς τοσόνδε, ἐπὶ τοσοῦτον ἀφικέσθαι cum genitivo, ut apud Eunapium pag. 7. γραμματικῆς εἰς ἄκρον ἀφικόμενος. et pag. 65. μνήμης εἰς ἄκρον ἀφιγμένος. Eleganter dicitur in re eadem εἰς ἄκρον ἐλαύνων, ἐλάσας, ἐληλακώς, sed εἰς ἄκρον ἀκμάζειν nihil est. Apud Dionysium Halic. Tom. VI. pag. 764. ἐπιτιμῶ — ὡς ἀνδρὶ μεγάλῳ καὶ ἐγγυὺς θείας ἐληλυθότι Φύσεως, verum esse arbitror ἐληλακότη. Eunapius ipse pag. 45. εἰς τοσόνδε ἀρετῆς ἤλασεν.

Pag. 12. ὥστε θαυμασθὸν ἦν ὅτι πᾶσιν ἐπήρκει. *Requiro: ὅπῃ C πᾶσιν, mirabantur quo pacto omnibus satisfacere posset.*

Pag. 13. discipuli ad Iamblichum ita dicunt: ἐκφέρεται πρὸς ἡμᾶς λόγος ὑπὸ τῶν σῶν ἀνδραπόδων ὡς εὐχόμενος τοῖς θεοῖς μετεωρίζῃ ἀπὸ τῆς γῆς πλέον ἢ δέκα πήχεις. Tam vitiose ponitur in tali re τὰ σὰ ἀνδράποδα ac si Latine dixeris „a mancipiis tuis.” Servi δοῦλοι dicuntur et θεράποντες et blandius οἰκείται, sed ἀνδράποδον cum contemptu dicitur et odio, ut in οὐκ ἀνδρὸς ἀλλ’ ἀνδραπόδου τινός in Platonis *Gorgia* pag. 483 b. et passim.

Post pauca in verbis παυομένῳ τῆς εὐχῆς σῶμα γίνεται [καί] τῷ πρὶν εὐχεσθαι ὅμοιον. Expunge importunam copulam.

Pag. 13. τοῦ λοιποῦ δὲ οὐδὲν χωρὶς ὑμῶν πεπράξεται. Vitiose dixit πεπράξεται, id est πεπραγμένον ἔσαι, pro πραχθήσεται. Raro et in paucis Attici ita loquuntur ut pro ῥηθήσομαι dicant εἰρήσομαι et πεπράσομαι pro πραθήσομαι et δεδήσομαι pro δεθήσομαι, quibus pauca addunt Tragici, veluti:

βεβλήσεται τις θεῶν βροτησίᾳ χειρί;

et saepius in κεκλήσομαι pro κληθήσομαι. Delectatur his formis Eunapius, qui λελέξεται dixit pag. 52. 67. 77. πεπράξεται pag. 13. 15. ἀποπεκνίξεται pag. 24.

Narrat Eunapius pag. 13. audivisse se ex Chrysanthio ἐπιδείξεις μεγάλας τῆς (Ἰαμβλίχου) θεϊότητος. Prima μεγάλη ἐπίδειξις haec est: *Iamblichus cum discipulis rure in urbem revertens repente in medio sermone obmutuit et deinde ad sodales ἐξεβόησεν. „ἄλλην ὁδὸν πορευόμεθα, νεκρὸς γὰρ ἐντεῦθεν ἔναγχος παρακεκόμωται”* idque ita esse mox compertum est. Ex discipulorum numero nonnulli acutiores dicebant *parvum hoc esse et fortasse magistrum suum meliorem nasum habere, μικρὸν τοῦτο εἶναι καὶ ὁσφρήσεως ἴσως που πλεονέκτημα*, sed Eunapio haec est μεγάλη θεϊότητος ἀπόδειξις, cui addit alteram perinde puerilem et manifesto commenticiam. Et tamen non erubuit post pauca addere pag. 17. *impiūm facinus se esse arbitrari in literas referre ἀκοὴν διεφθαρμένην καὶ ῥέουσαν.*

Pag. 14. optime restituit compositionem loci Wyttenbach. copulam inserendo: ὡς δὲ τὰ πάντα εἶχε καλῶς (ΚΑΙ) ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπέσπερον —, τὸν νοῦν ἐπισήσας κτέ. Copula καὶ saepe apud Eunapium aut molesta abundat, aut necessaria abest. Abundat iterum pag. 14 in verbis: ἄλλην ἐβάδιζεν [καὶ] ἤτις ἐφαίνεται καθαρωτέρα.

Pag. 14. ἠρώτησαν εἰ ταύτην εἶεν παρεληλυθότες τὴν ὁδόν. εἰ δὲ „ἀναγκαῖον ἦν” ἄλλην γὰρ οὐκ ἔφασαν ἔχειν. Transpone: „ἀναγκαῖον ἦν” ἔφασαν. ἄλλην γὰρ οὐκ ἔχειν.

Pag. 15. πορεύονται δὲ κατὰ τὴν ὥραν [εἰς τὰ Γάδαρα] τοῦ ἔτους. Sine mora delendum εἰς τὰ Γάδαρα ex superiore loco male repetitum et in absurda sede collocatum. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους sic dirimi non possunt.

Pag. 15. λευκὸν ἦν τὸ παιδίον — καὶ χρυσοειδεῖς αὐτῷ κόμαι· τὰ μετὰφρενα καὶ τὰ ζέρνα περιέσιλβον καὶ ὄλον ἐώκει λουμένῳ. Leg. (καὶ) τὰ μετὰφρενα et λουμένῳ, ut paullo ante: ὁ μὲν ἐτύγγανε λούμενος, οἱ δὲ συνελοῦντο.

Pag. 16. τὰ παιδία καθάπερ γνησίου τινὸς πατρὸς ἔκφυντα περιείχετο. Inepta lectio pro ἔμφυντα, quod restituit Wyttenbach. Sensus est simplex et apertus: *pueruli cum amplexi tenebant.*

Ubi haec mirifica discipuli viderunt οὐδὲν μετὰ τοῦτο ἐζήτησαν ἀλλ' Ἄπὸ τῶν φανέντων ὥσπερ ὑπ' ἄρρητου ρυτῆρος εἴλοντο καὶ πᾶσιν ἐπίσειον. Vides quam sint haec puerilia et quam insulsi essent adolescentuli, qui haec stupentes spectarent. Rescribe autem Ἐπὸ τῶν φανέντων ὥσπερ ὑπὸ ρυτῆρος. Deinde cogita an intelligere possis quid sit ρυτὴρ ἄρρητος. Si non poteris. restitue mecum ὑπ' ἄρρητου ρυτῆρος. Proprie vincula δεσμῶν, πέδαι et sim. ἄρρηκτα dicuntur, quod plane in nostrum locum quadrat.

Sic dixit in fragm. *Histor.* 84. ὥσπερ Ἡρακλείους δεσμοῖς ἀρρήκτοις.

Pag. 18. οὔτε τὸ τῆς ψυχῆς CTνεφαίμετο μέγεθος. *Emenda*

ἔνεφαινετο, ut Graeci omnes dicebant, et ἔμφασιν ἔχειν aut παρέχειν. Facillime et frequentissime in libris confunduntur EN et CTN, ΕΓ et CTΓ, etiam in Eunapii libris, ut pag. 4. ἄτε μηδενὸς ἐγγεγραφότος habent omnes pro CTγγεγραφότος, quod tandem Wytttenbach. revocavit.

Pag. 18. ὅτι μὲν εἶποντο πολλοὶ — παραδηλοῦται, ὃ τι δὲ εἶπεν ἢ ἐπραξεν ἀξιόλογον οὐκ ἔπιφαινεταί. Molesta est et non ferenda praepositio: φαίνεσθαι de tali re dicitur, non ἐπιφαινεσθαι. Unde igitur ΕΠΙ natum esse dicamus? Fuerat olim ΟΥΚΕΤΙΦαίνεται, id est οὐκέτι φαίνεται, et οὐκέτι, ut passim alibi, non est non amplius, sed paullo acrior negatio quam οὐ, ut apud Eunapium pag. 59. ὃ δὲ Μάξιμος ἐπιεν οὐκέτι. Maximus uxorem iusserat venenum sibi afferre: *generosi pectoris mulier bibit prior et statim moritur, qua mortua Μάξιμος ἐπιεν οὐκέτι*. Sic et pag. 101. κρείττων κατὰ τὰς καλουμένας μελέτας — ἐν τῷ διαλεχθῆναι οὐκ ἔθ' ὁμοιος, et multis aliis locis.

Pag. 20. ὃ δὲ — ἐπὶ τὸν ἐρικυδέστατον Ἰάμβλιχον [ΟΥ] μακρὰν ὁδὸν ἐκ Καππαδοκίας εἰς Συρίαν συνέτεινε καὶ διήνυεν. Qui importunam negationem inseruit putasse videtur Cappadociam et Syriam vicinas fuisse. Tu statim expunge memor Syriam esse τὴν κοίλην Συρίαν Iamblichi patriam pag. 11. In tanta itinerum difficultate qui ex Cappadocia Coele-Syriam petebant *longam viam suscipiebant*, unde dixit μακρὰν ὁδὸν διήνυεν.

Pag. 20. τούτων γὰρ οὐδὲν εἶχομεν ἀναγράφειν. Requiritur praesens ἔχομεν. *Nihil habemus quod de his scribamus.*

Puerilem fabulam de Socrate narrat pag. 21. *Aristophanem derisisse ὃν γε ᾤοντο πάντες Ἀθηναῖοι περιπατοῦν ἄγαλμα σοφίας τυγχάνειν, et ex ea te accusatores sumεῖσθε ἀπίμος. ὡς δὲ εἶδον ἐγκεκλικὸς πρὸς τὴν ἡδονὴν τὸ θέατρον κατηγορίας ἤψαντό τινες καὶ τὴν ἀσεβῆ γραφὴν εἰς ἐκείνον ἐτόλμησαν.* Nesciebat bonus Eunapius inter Aristophanis Νεφέλας et Socratis damnationem annos XXIV intercessisse. Aristophanes enim *Nudes* docuit ἐπὶ ἄρχοντος Ἰσάρχου anno $\frac{424}{423}$ et Socrates damnatus est ἐπὶ Λάχνητος anno $\frac{400}{399}$. Eandem κατεψευσμένην ἰσορίαν fuse narrat Aeli-

anus V. H. II. 13. qui *vehementer placuisse* populo fabulam narrat (quam *explosam esse* constat inter omnes) et suspicatur Aristophanem πένητα ἄμα καὶ κατάρaton ὄντα *largitione ab accusatoribus Socratis esse corruptum.*

huic mandes si quid recte curatum velis.

Pag. 22. Σωκράτους ἀπελθόντος βιαίως οὐδὲν ἔτι λαμπρὸν Ἀθηναίοις ἐπράχθη ἀλλ' ἢ τε πόλις ὑπέδωκε καὶ διὰ τὴν πόλιν τὰ τῆς Ἑλλάδος ἅπαντα συνεφθάρη. Nihil in his esse veri Wyttenbach. satis demonstravit.

Pro *συνεφθάρη* scribendum videtur *συνΔιεφθάρη*, namque *συνφθείρεσθαι* non est *una perire*, sed *συρρέμβεσθαι*, *συναλύειν* *iemere vagantem comitari*, quo sensu saepe *φθαρῆναι*, *ἀποφθαρῆναι*, *προσφθαρῆναι*, *περιφθαρῆναι* dici solet.

Pag. 22. τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον κατὰ μὲν τοὺς παλαιοὺς χρόνους Ἀθηναίοις παρεῖχε τὴν σιτοπομπίαν καὶ περιττὸν ἦν τὸ ἐκείθεν ἀγώγιμον, ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις οὐδὲ τὸ ἀπ' Αἰγύπτου πλῆθος τῶν ὀλκάδων — κορέσαι τὸν μεθύοντα δύναται δῆμον. Ex uno alteroque loco Demosthenis male intellecto Eunapius opinabatur *frumentum*, quod *Byzantinis de sua copia superesset*, Athenas devehi solere idque ad populum alendum satis fuisse. Nihil est minus verum, ut ex ipsa rei natura intelligitur. Frumentum enim ex Ponto advehebatur, sed naves frumento onustae non poterant Athenas pervenire si Byzantium esset in hostium potestate. Demosthenes pag. 254. 20, ὁρῶν δὲ (*Ρηίριμω*) ὅτι σίτω πάντων ἀνθρώπων πλείω χρόμει ἐπεισάκτω βουλόμενος τῆς σιτοπομπίας κύριος γενέσθαι — Βυζαντίους — ἐπολιόρκει. cf. pag. 307. 15.

Vides quam male haec Eunapius intellexerit.

Pag. 23. ἂν μὴ καταπνεύσῃ νότος ἀκράης [καὶ ἄμικτος]. Usus erat Eunapius, ut solet, vocabulo Homericō ἀκράης (ut *δυσκῆς* et alia) sed sciolus opinatus esse idem quod ἄκρτος adscripsit ἄμικτος.

Pag. 23. Σώπατρος ὁ ΠΑΡΑ σοῦ τιμώμενος κατέδησε τοὺς ἀνέμους. Sero nati Graeculi pro ὑπό τινος solebant *παρά τινος*

cum verbis passivis componere, ut Eunapius iterum pag. 67 κατακοπεῖς παρὰ τῶν βαρβάρων, et passim Iulianum et Libanium et aequales omnes ita errare videmus.

Pag. 24. ἡ μὲν — καταλιποῦσα τὸν Αἰγύπτιον πρὶν τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐπιΒΑΛεῖν κεχηνότα. Ridiculum est ἐπιβάλλειν ὕδωρ pro *affundere aquam*, quod Graece dicitur ἐπιχεῖν ὕδωρ, ut ὑποχεῖν οἶνον. Hoc ipsum reposuerim: πρὶν τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐπιΧΕΙΝ.

Pag. 25. (*Constantinus*) Ἀβλαβίῳ τὸν παῖδα κατέλιπε Κωνσταντῖον συμβασιλεύσαντα αὐτῷ. Locos Libanii et Ammiani Marcellini de ea re protulimus in *Collect. Crit.* pag. 110.

Pag. 26. ὁ μὲν Ἀβλάβιος τὰ περὶ Βιθυνίαν χωρία πάλαι παρεσκευασμένα βασιλικὰς τε καταφυγὰς καὶ ῥαθυμίας ἔχοντα διέτριβεν ἐν ἀφθόνοις, *impeditam et soloecam verborum compositionem expedies scribendo: χωρία πάλαι παρεσκευασμένα*, id est ἔχων παρεσκευασμένα. Scribae participium verbis vicinis τὰ χωρία accommodarunt.

Pag. 26. οἱ δὲ συγχωρηθέντες εἰσελθεῖν — ἐπήγον αὐτῷ τὸν πορφύρεον θάνατον. Vidimus alibi Graeculos dicere ἐπιτέτραμμαι κρίνειν, ἐπετρέπην τι ποιεῖν pro *permissum est mihi*. Eodem modo dicebant συνεχωρήθην pro συνεχωρήθη μοι.

Pag. 26. καὶ ταῦτα ἔτισε Σωπάτρῳ δίκην ὁ πάντ' εὐδαίμων Ἀβλάβιος. Emenda ταύτην ἔτισε Σωπάτρῳ δίκην. Erat in vetere libro ταυ. Herodotus IX. 94. Εὐήνιε, ταύτην δίκην Ἀπολλωνιῆται τῆς ἐκτυφλώσιος ἐκτινοῦσί τοι. et sic omnes loquuntur.

Pag. 27, apponitur oraculum Aedesio in somnis editum et misellis versiculis conceptum, quamquam Eunapius admiratur τὸ ὑπερφυῆς καὶ οὐρανόμηκες τῶν ἐπῶν. In eo sic legitur:

ἦν δ' αὖ ποιμαίνης μῆλων νομὸν ἠδ' ἔτι ταύρων
δὴ τότε σαυτὸν ἔελπε συνήορα καὶ μακάρεσσιν
ἔμμεναι.

Imperativi forma ἔελπε vitiosa est et a poetastris ficta. Lingua Epica non habet alias formas quam ἔλπομαι (τέλπομαι) et

ξολπα (φέρολπα). Imperativus est ξλπεο et *fortasse* (nam non reperiuntur exempla) ξολπε. Fieri potest igitur ut homo ξολπε dixerit sed propius vero est hoc quoque (ut alia sexcenta) a poëtastris male esse formatum. Sed nihil prorsus significat σαυτὸν ξελπε CTNHOPA ἔμμεναι ἀθανάτοισι. Veram lectionem esse arbitror συνήMONA καὶ μακάρεσσιν. Ex Homeri locis Iliad. N. 381.

ἀλλ' ἔπου δφρ' ἐπὶ νηυσὶ συνώμεθα —
ἀμφὶ γάμφ.

et X. 261.

Ἐκτωρ, μή μοι, ἔλασε, συνημοσύνας ἀγδρευε.

Alexandrini poëtae formarunt adiectivum *συνήμων* quod Grammatici interpretantur esse *συνήθης*, *ἐταῖρος*, *ὁμόθης*, itaque *συνήμων ἀθανάτοισιν* est *συνδίαιτος*, *ὁμοδίαιτος*, *συνόμιλος τοῖς θεοῖς*. Itaque philosophum, qui ut Romulus „in caelo cum Diis agit acutum” *συνήμονα μακάρεσσιν* appellabant.

Pag. 28. περιεσήκεσαν ὡσπερ κύνες ὠρύομενοι περὶ τὰ πρόθυρα καὶ διασπάσασθαι ἀπειλοῦντες. Corrigendum διασπάσασθαι.

Bellissima haec comparatio est: discendi avida iuventus circa fores desiderati magistri *veluti canes ululantes circumstabat* sequere eum nisi cederet *dilatationem esse* minabatur.

Pag. 28. συνωμολογεῖτο τὸν ἄνδρα τοῦτον ὀφθῆναι καὶ εἶναι κάλλισον καὶ εἰς πείραν λόγων ἐλθεῖν δεινότατον. Fatuum est ὀφθῆναι καὶ εἶναι κάλλισον, quasi non esset unum et idem. Sed tu transpone τὸν ἄνδρα τοῦτον καὶ ὀφθῆναι εἶναι κάλλισον καὶ — δεινότατον. Ut Veteres dicebant καλὸς ἰδεῖν, sic recentiores καλὸς ὀφθῆναι. Sic et pag. 65. κάλλισος ὦν καὶ μέγας ὀφθῆναι.

Pag. 29. (*rex Persarum Antiochiae*) τὴν ἄκραν τὴν ὑπερκειμένην τοῦ θεάτρου καταλαβὼν — τὸ πολὺ πλῆθος τῶν θεωμένων CTNετόξευσεν. Sententia manifesto haec est: „*magnum partem spectantium sagittis confixit.*” Itaque ΚΑΤετόξευσε scribendum. Non illepide dixit Eunapius fragm. *Histor.* 77. de sagittario temulento: *τοξότης ἄριστος, εἰ γε μὴ ΚΑΤετόξευεν αὐτὸν τὸ περιττὸν τῆς τρυφῆς.*

Pag. 30. μικροῦ τινὸς ἐδέησε τὸν Περσῶν βασιλέα τὴν τε ὄρθην μεταβαλεῖν τιάραν καὶ τοὺς — λιθοκολλήτους ἀποΔΤCαι κόσμους. *Mendosum est ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἀπέλυσε τοὺς κόσμους. Legendum arbitror ἀποΔΤΝαι, exuere, deponere. Veteres dicebant μικροῦ ἐδέησεν ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἀποδῦναι τοὺς κόσμους, ut ὀλίγου δέω (δεῖς) λέγειν, sequiores ὀλίγου δεῖ με λέγειν, μικροῦ ἐδέησε τὸν βασιλέα ἀποδῦναι τοὺς κόσμους. Parum adfuit quin Rex Persarum ornamenta deponeret et pallium suum regium Eustathii detricto palliolo permutaret.*

Sequitur: τσοαύτην τῆς ΤΤΧHC ἐποίησατο καταδρομὴν καὶ τῶν περὶ σῶμα κόσμων καὶ εἰς τοσοῦτο κακοδαιμονίας τοὺς Φιλοσωμάτων ἀνήγαγεν. Facile senties quam sit τύχη ab hoc loco alienum. Non enim fortunam insectabatur (namque hoc est καταδρομὴν ποιῆσθαι) sed luxuriam et nimios corporis ornatus. Quid igitur? Reponendum quod sententia postulat: τσοαύτην τῆς ΤΡΤΦῆς ἐποίησατο καταδρομὴν.

Pag. 31. τὰ δὲ κατὰ τὴν πρεσβείαν ἅπαντα ἦν ὑπὲρ ἐλπίδας. Sed certum est legatos *re infecta domum rediisse et nihil ab obstinatissimo rege impetrare potuisse, ut ex Ammiano Marcellino XVII. 14. Wyttenbach. demonstravit, quo iudice „Eunapius Eustathium — falso legationis feliciter gestae laudibus celebravit veriora sive sciens sive ignorans.”* Sed neque ignorare hoc poterat neque sic sciens dolo malo mentiri in re omnibus nota. Scriba nobis imposuit qui quum dare deberet: τὰ δὲ κατὰ τὴν πρεσβείαν ἅπαντα ἦν ΠΑΡ' ἐλπίδας, aliud agens ὑπὲρ ἐλπίδας substituit. Magna erat hominum exspectatio, sed omnia in hac legatione *spem fefellerunt, omnia praeter spem et expectionem evenerunt.* Ne dubites inspicere ea quae continuo praecedunt, ubi Magi dicuntur impulsisse Persarum regem Saporam ἀποκρίνασθαι τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων· τί δήποτε ἄνδρας εὐτυχοῦντες τοιούτους εἶτα πέμπουσιν ἀνδραπόδων πλουτούντων οὐδὲν διαφέροντας; Qui nam tandem dicuntur ἀνδραπόδων πλουτούντων οὐδὲν διαφέρειν? Nempe hi ipsi legati, qui contumeliose negotio infecto dimittuntur. Itaque una literula mutata emendandum est: ἄνδρας εὐτυχοῦντες τοκούτους — πέμπουσιν ἀνδραπόδων οὐδὲν διαφέροντας. „Cur (inquit) quum tanta sit Romanis fortium virorum copia haec mancipia ad nos mittitis?” Ἄνδρας et ἀνδράποδα inter se opponi

supra iam verbo indicavimus: Nulla igitur superest dubitatio quin omnia in hac legatione evenerint *παρ' ἐλπίδας*. Non philosophos, sed militares viros solebant Romani legatos mittere. pag. 29. *εἰώθεσαν οἱ βασιλεύοντες τοὺς κατὰ στρατιὰν ἐκαινομήτους ἐπὶ τὰς πρεσβείας χειροτονεῖν.*

Contrario errore pag. 32. de uberrimo et inexpectato vinearum proventu scriptum est: *ὡς δὲ ὁ καρπὸς ἀπήντησε παρὰ τὴν ἐλπίδα, pro ἀπήντησεν Ἰπὲρ τὴν ἐλπίδα.*

Pag. 32. *ἦν γὰρ (Sosiράτρα) ἐκ τῆς περὶ Ἑφεσον Ἀσίας, ὅσην Κάυσρος ποταμὸς ἐπιῶν καὶ διαρρέων [γῆν] τὴν ἐκωνουμίαν ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ πεδίῳ δίδωσιν. Expunge γῆν quod verborum compositionem vitiat et natum est ex dittographia ΓΗΝ — ΤΗΝ.*

Pag. 33. *εἰ δὲ τι βούλει σοι τῆς τραπέζης καὶ τῶν ξενίων δοθῆναι παρ' ἡμῶν. Excidit vocabulum sententiae necessarium: τῆς τραπέζης καὶ τῶν ξενίων ἌΞΙΟΝ.*

Pag. 33. *καὶ εἰς γε πέμπτον ἔτος ΜΗΔΕΝΟC περὶ τῆ παιδίσκη φοβηθῆς, μὴ θάνατον, ἀλλ' ἡσυχος ἔσο. Scriptum olim fuisse suspicor: μὴ νόσον φοβηθῆς, μὴ θάνατον. Neglecto, ut sexcenties, compendio (') ον significante μηνος in μηδενοc conversum est.*

Pag. 33. *μέχρις ἂν τὸ πέμπτον ἔτος — ἐξίκηται. Eo sensu quem locus requirit dicebant ἐξήκη, non ἐξίκηται.*

Quam putide dictum est in tam tenui re περιτελλομένων τῶν ἡλιακῶν κύκλων. Sed Eunapio non videbatur satis esse: *μέχρι ἂν τὸ πέμπτον ἔτος ἐξήκη.*

Quum vellet Eunapio mirifice et Ὀμηρικῶς dicere ita dixit: *πλουτὸς σοι — ἀπὸ τοῦ χωρίου φύσεται καὶ ἀναθληθήσει, sed non meminit ἀναθληθήσει (id est ἀναβλασθήσει) dici de iis quae amputata, resecta, accisa, et apud Homerum decorticata, reflorescunt.*

C. G. COBET.

(Continuabitur.)

AD
P O R P H Y R I I
VITAM PLOTINI.

PLOTINI opera omnia. PORPHYRII liber de vita Plotini.
edidit FRIDERICUS CREUZER. Oxonii. 1835.

Fabricius quum Porphyrii librum *de vita Plotini* in Bibliotheca Graeca Tom. IV. pag. 91 sqq. ederet utilissimum praemisit „*Conspectum Chronologicum vitae Plotini*” repetitum a Creuzero.

In ea Synopsi caeterum diligentissime confecta unus est error commissus in imperio Gallieni, cuius annus *primus* ponitur qui esset revera *quartus*.

Describam locum ex Fabricio, deinde quo pacto sit corrigendus ostendam.

A. C.	Imperatoris.	vitae Plotini.
254.	VALERIANI	
	et GALLIENI 1.	50.
55.	2.	51. Origenes, Plotini condiscipulus, scripsit librum <i>ὅτι μόνος ποιητής ὁ βασιλεύς</i> . cap. 3.
56.	3.	52.
57.	GALLIENI 1.	53.
58.	2.	54.
59.	3.	55.
260.	4.	56.
61.	5.	57.

62.		6.	58. gravis pestilentia Romae, qua Plotinus laboravit cap. 2.
63.		7.	59. Porphyrius triginta annos natus — venit Romam atque inde Plotino per sexennium adhaeret cap. 4 sq.
64.		8.	60.
65.		9.	61. Longinus librum <i>περὶ τέλους</i> scribit contra Plotinum et Amelium cap. 20.
66.		10.	62.
67.		11.	63.
68.		12.	64. in Siciliam se contulit Porphyrius postquam per sex annos fuerat moratus cum Plotino cap. 5. 6. 11.
69.	CLAUDII	1.	65. Amelius Apameam Syriae se contulit, — Plotinus in Campaniam. cap 2.
270.		2.	66. Plotinus obiit in Campania praesente Eustochio cap. 2. et 7.

Haec igitur sic constituenda et supplenda sunt:

A. C.	Imperatoris.		vitae Plotini.
254.	VALERIANI		
	et GALLIENI	1.	50.
55.		2.	51.
56.		3.	52.
57.	GALLIENI	4.	53.
	solius		
58.		5.	54.
59.		6.	55.
260.		7.	56.
61.		8.	57.
62.		9.	58.
63.		10.	59. Gallieni decennalia (<i>ἡ δεκαετία</i>). Paulo ante decennalia Porphyrius Romam venit cap. 4.
64.		11.	60.
65.		12.	61.
66.		13.	62.
67.		14.	63.

68.	15.	64. Gallienus moritur. Porphyrius in Siciliam secessit cap. 6.
69.	1.	65.
270.	2.	66. Plotinus diem obiit in Campania.

cf. nunc Porphyrium cap. 4. τῷ δεκάτῳ δ' ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἐγὼ Πορφύριος ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετ' Ἀντωνίου τοῦ Ῥοδίου γεγωνὸς καταλαμβάνω τὸν Ἀμέλιον ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχοντα τῆς πρὸς Πλωτῖνον συνουσίας. — ἦν δὲ ὁ Πλωτῖνος τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἀμφὶ τὰ πενήκοντα ἔτη καὶ ἐννέα. ἐγὼ δὲ Πορφύριος τὸ πρῶτον αὐτῷ συγγέγονα αὐτὸς ὡν τότε ἑτῶν τριάκοντα. et post pauca: τὸ δέκατον ἔτος τῆς Γαλιήνου ἀρχῆς ὅτε τὸ πρῶτον αὐτῷ (Plotino) ἐγὼ ὁ Πορφύριος ἐγνωρίσθην. Luculentum et disertum hoc testimonium est, unde de Plotini et Porphyrii aetate liquido constat. Paucis interpositis iterum idem inculcat: ὅτε τὸ πρῶτον αὐτῷ (Plotino) προσῆλθον ἐγὼ ὁ Πορφύριος — πεντηκοστὸν καὶ ἕνατον ἔτος ἦγεν ὁ Πλωτῖνος. et ita pergit cap. 5. συγγεγονὸς (leg. συγγέγονα) δὲ αὐτῷ τοῦτό τε τὸ ἔτος (263) καὶ ἐφεξῆς ἄλλα ἔτη πέντε (264—268). ὀλίγον γὰρ ἔτι (leg. γὰρ τι) πρότερον τῆς δεκαετίας ἐγεγόνειν ὁ Πορφύριος ἐν τῇ Ῥώμῃ. Ad δεκαετίας Wytttenbach. annotavit: „*Lege ἐξαετίας.*” et Creuzer.: „*sine libris mutare non sum ausus.*” Bonum factum quod intactam librorum lectionem reliquit. Imposuit utrique, ut vides, Fabricii error, qui Gallieni annum *septimum* posuit pro *decimo*, quia omisit triennium (254—256) quo Valerianus cum filio Gallieno simul imperavit. De secessione sua in Siciliam scribit Porphyrius cap. 6. ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ διατρίβοντός μου (ἐκεῖ γὰρ ἀνεχώρησα περὶ τὸ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ ἔτος τῆς βασιλείας Γαλιήνου) — πέντε βιβλία ἀπέσειλέ μοι. Itaque annus 268 est *decimus quintus* Gallieni, non *duodecimus*. cf. Zonaras XII. 25. Γαλλῆνος ἐτελεύτησε βασιλεύσας ἐνιαυτοὺς πεντεκαίδεκα σὺν τοῖς τοῦ πατρὸς. Hoc igitur anno 263. a Gallieno decennialia celebrante Plotinus annorum LIX petiit ut sibi Πλάτωνος πόλιν in Campania condere vellet, ubi Platonis legibus viveretur. καὶ ἐγένετ' ἄν, ut scribit cap. 12, τὸ βούλημα ἐκ τοῦ ῥήσου τῷ Φιλοσόφῳ εἰ μὴ τινες τῶν συνόντων τῷ βασιλεῖ — ἐνεπὸδισαν. Viri docti non possunt inducere in animum tantam in Plotino fuisse εὐήθειαν ut hoc serio a principe petierit et Platonis Rempublicam Platonis legibus regendam in Campania

condere voluerit. Itaque Creuzer suspicatur „*Plotinum qui Pythagoricam vitam sectaretur — hoc consilii cepisse, quo segregatus a reliquorum hominum multitudine et turba cum suis Pythagorice et Platonice viveret.*” Quid? eratne Plotino opus nova urbe et agris circa urbem fertilissimis ut ipse cum pauculis sectatoribus vitam ageret ab hominum turba segregatam? Nonne poterat Pythagorice vivere Romae, ut Pythagoras ipse Crotone et in florentissimis Graeciae maioris oppidis? et Platonice, ut ipse Plato Athenis? Praeterea non animadverterunt Plotinum a principe non tantum urbem et agros flagitasse sed etiam *colonos* qui τὴν Πλάτωνος πόλιν incolerent. νόμοις δὲ χρῆσθαι τοὺς κατοικεῖν μέλλοντας τοῖς Πλάτωνος, deinde se et sectatores suos addit: ἐκεῖ τε αὐτὸς μετὰ τῶν ἐταίρων (qui erant admodum pauci) ἀναχωρήσειν ὑπισχνεῖτο. Qui haec non concoquant non satis reputant quam credulus, quam superstitiosus, quam puerilis fuerit optimi et candidissimi philosophi animus. Audi ex Porphyrio cap. 10. quam ei imposuerit astutus ex Aegypto sacerdos: Αἰγύπτιος γὰρ τις ἱερεὺς ἀνελθὼν εἰς τὴν Ῥώμην — θέλων τε τῆς ἑαυτοῦ σοφίας ἀπόδειξιν δοῦναι ἤξιωσε τὸν Πλωτῖνον ἐπὶ θέαν ἀφικέσθαι τοῦ συνόντος αὐτῷ οἰκειοῦ δαίμονος καλουμένου. Si mica salis in Plotino fuisset nonne impudentem impostorem multum valere iussisset? Quid Platonem putemus facturum fuisse si quis ei idem promisisset? Idem, opinor, quod ego actu, qui haec legis. Non ita Plotinus: τοῦ δὲ ἐτοίμως ὑπακούσαντος γίνεται μὲν ἐν τῷ Ἰσείῳ ἢ κλησίς· μόνον γὰρ ἐκείνον τὸν τόπον καθαρὸν Φησιν εὑρεῖν ἐν τῇ Ῥώμῃ τὸν Αἰγύπτιον. agnoscimus in his τῶν γοήτων orationem et morem. κληθέντα δὲ εἰς αὐτοψίαν τὸν δαίμονα ΘΕΟΝ ἐλθεῖν καὶ μὴ τοῦ δαιμόνων εἶναι γένους. Tum Aegyptius ad Plotinum: μακάριος εἶ (inquit) θεὸν ἔχων τὸν δαίμονα καὶ οὐ τοῦ ὑφειμένου γένους τὸν συνόντα. Sed interrogandi dei non est data copia quia amicus qui huic spectaculo aderat τὰς ὄρνις (gallinas) ἃς κατεῖχε Φυλακῆς ἔνεκα suffocarat incertum invidiane an metu. et sic Plotinus laetus ac sibi placens quod non δαίμονα minorum gentium sed maiorum gentium Deum esset sortitus abiit. Haec Plotinus serio Porphyrio narravit, et Porphyrius serio memoriae prodidit. Nonne eiusdem hominis est et haec vera esse credere et Platonis rempublicam condere velle?

Plotinus αἰσχυρόμενος ὅτι ἐν σώματι εἶη (cap. 1) *neque de genere, neque de parentibus, neque de patria quidquam narrare sustinebat*, sed tamen alia quaedam de se cum Porphyrio subinde communicavit quae qualia sint ipse iudicabis. Narrat enim cap. 2. *Se quum esset VIII annorum et in ludum itare coepisset nutricis mammas lactis avidum nudare solitum, sed ab aliquo petulantem puerum (ἀτηρὸν παιδίον) appellatum pudore suffusum destituisse*. Erat scilicet operae pretium huius rei memoriam ad posterios propagare. Non minus utile est scire Plotinum pertinaciter pingi se noluisse et quo pacto auditores simillimam magistri imaginem curaverint pingendam, ut multis verbis exponit Porphyrius cap. 1.

Ad cap. 1. Creuzer affert ex Davide philosopho dictum de Plotino, quod non vidit metro esse ligatum. Hexameter est:
 οὐ πολλοὺς Αἴγυπτος, ἐπὰν δὲ τέκῃ μέγα τίκτει.

Cap. 2. Plotinus neglecta corporis cura in anginam incidit, unde *taucedo vocis, caligo oculorum, ulcera in manibus pedibusque nata*. Itaque ἐκτρεπομένων αὐτοῦ τὰς συναντήσεις τῶν φίλων διὰ τὸ ἀπὸ σώματος πάντα προσαγορεύειν ἕθος ἔχειν τῆς πόλεως ἀπαλλάττεται. Bona fide Ficinus vertit: „*quam ob rem cum amici eum non amplius salutarent, propterea quod ipse omnes ore proprio appellare consueverat, ex Urbe discessit*.” Mirificos nobis narrat amicos, qui optimum magistrum graviter aegrotantem ne salutare quidem dignabantur, sed multo etiam magis mirificam causam cur ita facerent addidit: quod *ipse omnes proprio ore appellare consueverat*. At omnes, credo, proprio ore (non alieno) amicos salutare solemus. Nihil horum est in Graecis, sed quod Porphyrius σεμνῶς enuntiaverat non est intellectum. Solebat Plotinus amicos omnes osculo excipere (quod εὐσχημόνως ita dixit ἀπὸ σώματος πάντα προσαγορεύειν). De ea consuetudine, qua solebant Romae amicos osculo excipere, osculum ferre, ingerere osculum vid. Torrent. ad Suetonii verba in *Tiberio* 34. *quotidiana oscula prohibuit edicto*. Itaque non est mirandum amicos propterea eius congressus vitasse, namque hoc est ἐκτρεπομένων αὐτοῦ τὰς συναντήσεις τῶν φίλων, ut vir bonus in Aristophanis *Pluto* ab amicis desertus queritur:

οἱ δ' ἐξετρέποντο κούκ ἐδόκουν μ' ὄρᾶν ἔτι.

Sic omnia plana et perspicua sunt.

De foeditate teterrimi morbi, quo Plotinus sub vitae exitum laboravit, scribit Iulius Firmicus Maternus mathematicus (laudatus a Fabricio B. G. Tom. IV. pag. 152.) *primum membra eius frigido sanguinis torpore riguerunt et oculorum acies splendorem paulatim extenuati luminis perdidit, postea per totam eius cutem magnis humoribus nutrita pestis erupit ut putre corpus deficientibus membris corrupti sanguinis morte tabesceret per omnes dies ac per omnes horas serpente morbo minutae partes viscerum defuebant et quicquid paulo ante integrum videras statim confecti corporis exulceratio deformabat, et plura eiusdem foeditatis.*

De secessione Plotini in Campaniam idem Firmicus haec narrat: *locum sibi quietae sedis elegit ut ab omni humanae conversationis strepitu separatus fortunae se liberaret invidia, et post pauca: ad collocandam sedem amoenum sibi Campaniae (leg. Campanae) civitatis solum elegissae narratur, ubi semper aëris quieti moderatio cunctos incolas salubri vegetatione sustentat, ubi nec vis hyemis nec flagrantis solis accessio, sed composita temperies ex utroque moderatur.* Omnia mathematicus confundit: Plotinus perpetuo Romae vixit sed per aestatem de more rusticans in villa Zethi familiaris amici ad sextum lapidem a Minturnis Campana civitate feriabatur. Porphyg. in vita cap. 5. τοῦ Πλωτίνου τὰς θερινὰς ἄγοντος ἀργοῦ (leg. ἀργούς), et cap. 7. *Plotinus Zelko familiariter utebatur ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς πρὸς αὐτὸν ἀναχωρεῖν (secedere) πρὸ ἕξ σημείων Μιντουρνῶν ὑπάρχοντας, οὓς Κασρικίος ἐπέκτητο ὁ Φίρμος καλούμενος.* Itaque ingravescente morbo Urbe cessit (cap. 2.) εἰς δὲ τὴν Καμπανίαν ἐλθὼν εἰς Ζήθου χωρίον ἐταίρου παλαιοῦ αὐτῷ γεγονότος καὶ τεθνηκότος κατὰ γεται. τὰ δ' ἀναγκαῖα αὐτῷ ἔκ τε τῶν τοῦ Ζήθου ἐτελεῖτο καὶ ἐκ Μιντουρνῶν ἐκομιζέτο ἐκ τῶν Κασρικίου, ἐν Μιντούρναις γὰρ ὁ Κασρικίος τὰς κτήσεις εἶχεν. Iam apparet Firmici error et vides quae esset haec Plotini in Campaniam secessio, quae cum Platonis republica nihil commune habebat.

Plotinus qui anno 269 Romam reliquerat sequenti anno ad Minturnas excessit e vita.

Cap. 3. Ὀριγένης — ἔγραψεν οὐδὲν πλὴν τὸ περὶ τῶν δαιμόνων σύγγραμμα καὶ ἐπὶ Γαλιήνου ὅτι μόνος ποιητὴς ὁ βασιλεὺς. Hic libri titulus multa eruditis negotia facessivit reiecta simplicissima Valesii sententia existimantis eum librum „*conscriptum in laudem Gallieni imperatoris, ut poëticam eius facultatem prae-dicaret.*” Adscribam locum Trebellii Pollionis in *Gall.* cap. XI. *Fuit enim Gallienus, quod negari non potest, oratione, poëmate atque omnibus artibus clarus. Huius est illud epithalamium quod inter centum poëtas praecipuum fuit (μόνος ποιητὴς ὁ βασιλεὺς). Nam cum fratrum suorum filios coniugaret et omnes poëtae Graeci Latinique epithalamia dixissent idque per dies plurimos cum ille manus sponsorum teneret, ut quidam dicunt, saepius ita dixisse fertur :*

Ite, ait, o pueri, pariter sudate medullis
omnibus inter vos: non murmura vestra columbae,
brachia non hederæ, non vincant oscula conchæ.

Longum est eius versus orationesque connectere, quibus suo tempore tam inter poëtas quam inter rhetores EMICUIT. Sed aliud in Imperatore quaeritur, aliud in oratore vel poëta flagitatur.”

Repudiant Valesii sententiam Fabricius et Ruhnkenius *de Longino* §. 5. ubi ita dicit: „*neque Origenem — decebat sibi de verbis Latinis iudicium arrogare neque tam foeda ignavissimi Imperatoris adulatio in gravem philosophum cadebat.*” Fuerit Gallienus in rebus bellicis ignavus et socors, sed amabat philosophiam et philosophos et Plotinum in summo honore habebat solentque philosophi τιμώμενοι ἀντιτιμᾶν neque laudator umquam arrogans videtur iis quos laudat.

Caeterum coniecturae doctorum sunt omnes improbables et infelices, quales esse solent eorum qui locum sanum et integrum sollicitant.

Rem conficere videtur additum ἐπὶ Γαλιήνου, quod non *de aetate* accipiendum sed *de libri argumento*: „*Origenes de Galieno scripsit ὅτι μόνος ποιητὴς ὁ βασιλεὺς.*”

Cap. 3. ἦν δ' ἡ διατριβὴ (Plotini per X annos primos) ὡς ἀν αὐτοῦ ζητεῖν προτροπομένου τοὺς συνόντας ἀταξίας πλήρης καὶ πολλῆς φλυαρίας, ὡς Ἀμέλιος ἡμῖν διηγείτο. Amissa una literula sententiam loci ita obscuravit ut Porphyrius ineptire videatur.

Cur, quaeso, *schola Plotini plena erat confusionis et nugarum?* quia „*permiserat* (ut Ficinus vertit) *vel invitaverat familiares suos pro arbitrio eum interrogare.*” Nugae! Emenda ὡς ἂν αὐτοῦ ζητεῖν προτρεπομένου τοὺς συνόντας. Non docebat sed auditores ipsos quaerere iubebat, quod si quis faceret etiam nunc haberet auditorium plenum confusionis et nugarum.

Cap. 3. de Amelio: *Φιλοπονία δὲ ὑπερβαλλόμενος τῶν καθ' αὐτὸν πάντων.* Usitate dicitur *Φιλοπονία ὑπερβαλλόμενος* pro *Φιλοπονιώτατος ὢν*, sed requirit accusativum *τοὺς καθ' αὐτὸν πάντας*, quod quum nemo in genitivum convertere potuerit suspicor in *ὑπερβαλλόμενος* mendum haerere. Porphyrius fortasse *διαφέρων* dixerat, in cuius locum glossema *ὑπερβαλλόμενος* irrepserit.

Cap. 4. *quo tempore Porphyrius Plotinum audire coepit scripserat Plotinus libros XXI. ἃ καὶ κατέλιθα ἐκδεδομένα ὀλίγοις· οὐδὲ γὰρ ἦν πω βιβλία ἢ ἐκδοσις οὐδὲ εὐσυνειδήτως ἐγίγνετο οὐδ' ἀπλῶς καὶ τοῦ βίβσου ἀλλὰ μετὰ πάσης κρίσεως τῶν λαμβανόντων.* Inextricabilis est difficultas in *εὐσυνειδήτως*, cum *δομα consciencia*, et subridebis ad Ficini interpretationem et Creuzeri argutias. Corrigendum est *οὐδὲ ἄσυνειδήτως ἐγίγνετο.* Accipiebant libros Plotini illi soli quos dignos iudicaverat, neque *illo inconscio* quisquam habebat. Sero nati Graeculi pro τὸ *συνειδός* dicebant ἢ *συνειδησις* (ut *πεποιθήσις*, *ἐγρήγορσις* et sim.) unde propullularunt *εὐσυνειδησία*, *εὐσυνειδητεῖν*, *εὐσυνειδητος* et *εὐσυνειδήτως*, et *ἀσυνειδησία*, *ἀσυνειδητος*, *ἀσυνειδήτως*, quae omnia putida et novicia sunt. Affertur *ἀσυνειδήτως* e Plutarchi *Ἀρορητῆ. Iacon.* pag. 214 f. *ἀσυνειδήτως τοῖς ἄλλοις*, quod non Plutarchi est, sed Graeculi qui haec suis verbis consarcinavit.

Cap. 7. *ἔσχε δὲ (Plotinus) — ζηλωτὰς — Ἀμέλιον — οὐ τὸ ὄνομα ἦν Γεντιλιανός τὸ κύριον· αὐτὸς δὲ διὰ τοῦ Ρ Ἀμέριον αὐτὸν καλεῖν ἤξει.* Sine controversia *αὐτός* est Plotinus, quare scribendum *αὐτὸν* (non *αὐτὸν*) *καλεῖν ἤξει.* Plotinus nolebat amicum suum nomen a *socordia* (*ἀμέλεια*) habere videri. Amelius ipse scribit cap. 17. *Ἀμέλιος βασιλεῖ εὖ πράττειν.* Huic ipsi Amelio Gentiliano Timaeus misit suas *λέξεις Πλάτωνος*, namque

pro Τίμαιος Γεντιανῶ εὔ πράττειν rectissime Toupius Γεντιλιανῶ emendavit. Quod autem Timaeus eum *Romanum* esse dicit οὐχ ὑμῖν μόνοις τοῖς Ῥωμαίοις ὄντ' ἀσαφῆ, Gentilianus erat ex Etruria teste Porphyrio cap. 7. Ἀμέλιον ἀπὸ τῆς Τουσκίας, οὗ τὸ ὄνομα ἦν Γεντιλιανὸς τὸ κύριον.

Cap. 7. ἀλλὰ μὴν καὶ Ἀλεξανδρέα Εὐσόχιον ἰατρικὸν ἔσχεν ἕτερον, corrigendum ἑταῖρον, ut post pauca emendate scribitur: ἔσχε δὲ καὶ Ζῆθον ἑταῖρον, et τοῦ Ἀμμωνίου γενομένου ἑταίρου, et in fine capituli: ἔσχε δὲ καὶ ἐμὲ Πορφύριον Τύριον ὄντα ἐν τοῖς μάλιστα ἑταῖρον.

Cap. 8. scribit Porphyrius *sibi mandatum esse a Plotino, ut suos libros corrigeret* (διορθοῦν αὐτοῦ τὰ συγγράμματα), quibus magnopere erat correctione opus, γράψας γὰρ ἐκεῖνος δις τὸ γραφὲν μεταβαλεῖν οὐδὲ ποτ' ἠνέσχετο ἀλλ' οὐδὲ ἀπαξ γοῦν ἀναγνῶναι, *neque scripta nitide describebat umquam et ne relegerat quidem: oculis enim infirmitioribus utebatur.* Sequitur locus de Plotini in scribendo negligentia descriptus ab incerto scriptore Poliorceticorum in Wescheri *Poliorc.* pag. 201: Πλωτῖνος ὁ μέγας ἔγραφε, ὡς φησιν ὁ πολὺς ἐν σοφίᾳ Πορφύριος, οὔτε εἰς κάλλος ἀποτυπούμενος τὰ γράμματα οὔτε εὐσήμεως τὰς συλλαβὰς διαιρῶν οὔτε τῆς ὀρθογραφίας φροντίζων, ἀλλὰ μόνου τοῦ νοῦ καὶ τῶν πραγμάτων ἐχόμενος, quae totidem verbis apud Porphyrium leguntur nisi quod in fine καὶ τῶν πραγμάτων omissum est. Praeterea utebatur vitiosa admodum oratione cap. 13. ἐν τισι λέξεσιν ἀμαρτάνων· οὐ γὰρ ἂν εἶπεν ἀναμιμνήσκειται ἀλλ' ἀναμνημίσκειται καὶ ἄλλα τινὰ παράσημα ὀνόματα, ἃ καὶ ἐν τῷ γράφειν ἐτήρει. Hinc coniciias quam mendosa fuerint Plotini autographa. Ludicrum est quod ex ea re Longino τῷ κριτικωτάτῳ evenit. Scribit ad Porphyrium cap. 19. *habere se omnia Plotini scripta, κέκτημαι δὲ ἡμιτελῶς, οὐ γὰρ μετρίως ἦν διημαρτημένα.* καίτοι τὸν ἑταῖρον Ἀμέλιον ᾤμην ἀναλήψεσθαι τὰ τῶν γραφῶν πταίσματα, τῷ δ' ἦν (add. ἄρα) ἄλλα προὔργιαίτερα τῆς τοιαύτης προσεδρείας. οὐκ οὖν ἔχω τίνα χρὴ τρόπον αὐτοῖς ὀμιλῆσαι καίπερ ὑπερεπιθυμῶν τά τε περὶ ψυχῆς καὶ τὰ περὶ τοῦ ὄντος ἐπισκέψασθαι, ταῦτα γὰρ οὖν καὶ μάλιστα διημάρτηται. καὶ πάνυ βουλοίμην ἂν ἐλθεῖν μοι παρὰ σοῦ τὰ μετ' ἀκριβείας γεγραμμένα

τοῦ παραναγνῶναι μόνον εἶτα ἀποπέμψαι κάλιν. Quid ad haec Porphyrius? audi (cap. 20): ἐδόκει δὲ (Lopgius) ἂ ἐκτέησατο ἐκ τῶν Ἀμελίου λαβῶν ἡμαρτηῆσθαι διὰ τὸ μὴ νοεῖν τοῦ ἀνδρὸς τὴν συνήθη ἐρμηνείαν. εἰ γὰρ τινα καὶ ἄλλα καὶ τὰ παρ' Ἀμελίου διώρθωτο ὡς ἂν ἐκ τῶν αὐτογράφων μετεिल्μημένα. Ergo quae Criticorum princeps tam mendosa esse iudicabat ut legi non possent ea Porphyrius omnium emendatissima esse affirmat utpote ex autographis Plotini descripta. Neuter fallitur: erant enim ex autographis sumta sed autographa ipsa vitiis et erroribus scatebant, ut vidimus. Poterat haec emendare Porphyrius, sed non poterat Amelius, qui et ipse a Porphyrio petere solebat ut a se scripta (Romano homine) corrigeret cap. 17. ὅτι δὲ εἰ τι τῶν ἀπὸ τῆς οἰκειας ἐτίας παραχαράττοιτο διορθῶσθι εὐμενῶς εὐ οἶδα, ubi quid sit ἀπὸ τῆς οἰκειας ἐτίας nunc perspicuum esse arbitror: si quid (inquit) ex linguae Latinae usu pervertere a me scriptum est, tu benevolō animo emendabis, sat scio."

Cap. 8. συντελέσας — τὸ σκέμμα ἐπειτα εἰς γραφὴν παραδιδούς ἂ ἐσκέπετο συνέϊρεν. Perspicuum est Porphyrium dixisse ἂ ἔσκεπετο. Nihil est hac confusione frequentius, ut saepe alibi ostendimus. Apud Thucydidem VIII, 66 in omnibus libris est: καὶ τὰ ῥηθησόμενα πρότερον αὐτοῖς προῦσκεπετο. Primus verum vidit Elmsleius (ad Euripidis *Heracl.* v. 148) προῦσκεπετο reponens.

Cap. 8. συνῆν οὖν καὶ ἑαυτῷ ἅμα καὶ τοῖς ἄλλοις. itaque eodem tempore et secum cogitabat et cum aliis confabulabatur. Mirum si utrumque perinde bene fecerit.

Cap. 9. τὴν πρὸς τὸν νοῦν τάσιν οὐδέποτε ἂν ἐγρηγοροῦτως ἐχάλασεν. Legendum ἐγρηγορώς, ut supra dixerat cap. 8. τὴν πρὸς ἑαυτὸν προσοχὴν οὐκ ἂν ποτε ἐχάλασεν ἢ μόνον ἐν τοῖς ὕπνοις. Saepe vidi in Codd. ἐγρηγορώς et ἐγρηγορότως inter se permutari.

Cap. 15. ἐμοῦ δὲ ἐν Πλατωνείοις ποιήματα ἀναγνόντος τὸν ἱερὸν γάμον καὶ τινος διὰ τὸ μουσικῶς πολλὰ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐπικεκρυμμένως εἰρηῆσθαι εἰπόντος μαίνεσθαι τὸν Πορφύριον, ἐκεῖνος εἰς ἐπήκοον ἔφη πάντων· ἔδειξας ὁμοῦ τὸν ποιητὴν καὶ τὸν Φιλόσοφον

καὶ τὸν ἱεροφάντην. *Ostendisti in te esse et poetam et philosophum et antistitem mysteria pandentem.*

Fortasse verius ille qui dixit *μαίνεσθαι τὸν Πορφύριον.*

Contra flagitiosum et spurcum argumentum Diophanes rhetor in iisdem Platonis nataliciis tractavit, quem Plotini iussu Porphyrius refutavit. Quae quum recitarentur Plotinus gaudio exsultans crebro illud Homericum exclamavit:

βάλλ' οὕτως αἱ κέν τι φῶς ἄνδρεςσι γένηαι.

Erat enim Plotinus fanaticus, credulus et *εὐήθης*, sed vir optimus, candidi pectoris, vita probus, ingenio mitis, ad opem ferendam notis et ignotis sibi semper paratus. Iuvat haec paucis exemplis confirmare ne videar in bonum virum iniquior. Gravissimum est quod legitur cap. 9. πολλοὶ δὲ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀποθνήσκουσι μέλλοντες τῶν εὐγενεστάτων φέροντες τὰ ἑαυτῶν τέκνα ἄρρενάς τε ὁμοῦ καὶ θηλείας ἐκείνῳ παραδίδουσι μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας ὡς ἱερῶ τινὶ καὶ θεῷ φύλακι. Διὸ καὶ ἐπεπλήρωτο αὐτῷ ἡ οἰκία παιδῶν καὶ παρθένων, quorum omnium bona summa fide et diligentia custodiebat et post pauca: ἦν δὲ καὶ πρᾶος καὶ πᾶσιν ἐκκείμενος τοῖς ὀψωσοῦν πρὸς αὐτὸν συνθήσειαν ἰσχυρόσι. Διὸ εἴκοσι καὶ ἕξ ἔτων (244—270) ὄλων ἐν τῇ Ῥώμῃ διατρίψας καὶ πλείους διαιτήσας τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητήσεις οὐδένα τῶν πολιτικῶν ἐχθρόν ποτε ἔσχεν. Magnum et admirabile hoc quidem est, sed hae praeclarae artes non arcent taetrum animi morbum, quo homines fanatici laborant.

Cap. 16. Πορφύριος δ' ἐγὼ πρὸς τὸ Ζωροάστρου συχνοῦς πεποιήμαι ἐλέγχους [Ἰππῶς] νόθον τε καὶ νέον τὸ βιβλίον παραδεικνύς. Ex-puncto Ἰππῶς ordine procedit oratio.

Cap. 17. τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὰ Νουμηνίου αὐτὸν (*Plotinum*) ὑποβάλλεσθαι λεγόντων. Amelius ad Porphyrium scribit: δῆλον ὅτι καὶ τοῦτο ἐκ τῆς παρ' αὐτοῖς ἀγαλλομένης προελήλυθεν εὐσομίας τε καὶ εὐγλωττίας. Ficinus vertit: *constat enim id ex dicendi loquendique propria apud ipsos et qua gloriantur modestia proficiaci.* Haecine doctum hominem omni sensu destituta et cum Graecis verbis pugnancia serio scribere potuisse! *Εὐσομία* et *εὐγλωττία* dicuntur de *hominibus facetis et dicacibus*, quibus (ut Cicero scribit *de Orat.* II. 221) „*difficillimum est habere*

hominum rationem et temporum et ea quae occurrant quum kalu- sime dici possint tenere." Unde est natum illud: *malo perdere amicum quam dictum.*

Ex hac dicacitate igitur et facetiis, quas apud Plotini obtrectatores in honore haberi (ἀγάλλεσθαι) dicit, nata haec in magistrum crimina arguit. Fuisse hos εὐσέμους καὶ εὐγλώττους Athenienses facile intelligimus.

Cap. 17. sparserant famam Plotini obtrectatores Athenis τὰ τοῦ Νουμηνίου αὐτὸν ὑποβάλλεσθαι, quos Amelius hortatu Porphyrii refutavit. Petit ille a Porphyrio veniam quod haec *in- mulcatoria opera intra triduum deproperata nullo ordine* ὡς πρῶτα προὔπεσεν ἕκασα perscripserat. Tum addit: ἄλλως τε καὶ τοῦ βουλήματος τοῦ ὑπὸ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμολογίαν ὑπαγομένου πρὸς τινων ἀνδρῶν οὐ μάλα προχείρου ἐλεῖν ὑπάρχοντος διὰ τὴν ἄλλοτε ἄλλως περὶ τῶν αὐτῶν ὡς ἂν δόξειε Φοράν. Non intellexit hanc tenebrosam orationem Ficinus, nam nihil significat: *viri illius consilium, qui a nonnullis in iudicii nostri consensionem est ad- ductus.* Sententia haec est: *eo magis mihi danda venia est, quod quid velit ille, quem a nonnullis compilasse arguimur, non facile intelligitur, quoniam alias aliter de rebus iisdem, prout animi impetus tulerit, sententiam dicit.* De Numenio haec dici apertum est, sed scriptor pessimus et verbosus (cap. 20 et 21) quum vellet dicere τοῦ ἀνδρῶς, οὗ τὰ δόγματα Πλωτίνου ὑποβάλλεσθαι αἰτιῶνται, dixit τοῦ ὑπὸ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμολογίαν ὑπαγομένου πρὸς τινων ἀνδρῶς.

Cap. 19. (Longinus) ἀξιῶν με (Porphyrium) ἀπὸ τῆς Σικελίας κατιέναι πρὸς αὐτὸν εἰς ΤΗΝ ΦΟΙΝΙΚΗΝ. In annotationibus ad Ruhnkenii disputationem de Longino demonstrare conabor Longinum et natum esse et diu vixisse et supplicio affectum ἐν Ἐμέσῃ πόλει τῆς Φοινίκης, non Athenis neque Palmyrae.

Cap. 19. τῶν γὰρ γραφῶντων τοσαύτη σπάνις ἐνταῦθα (Emesae, non Palmyrae) καθέστηκεν ὥστε — τὸν ὑπογραφέα τῶν εἰσθότων ἀπήγαγον ἔργων πρὸς ἐνὶ τούτῳ τάξας γενέσθαι. Fuerintne multi an pauci οἱ γράψαντες non curabat Longinus et nihil facit ad rem, sed queritur *de paucitate eorum qui libros describere possent.*

Scribendum igitur manifesto est τῶν γραφόντων τοσαύτη σπάνις καθέστηκεν.

Post pauca Longinus scribit *omnes se Plotini commentarios habere*: πῶς δ' οὐκ ἔμελλον ἄνδρὸς ὑπομνήματα πάσης αἰδοῦς ἀξία καὶ τιμῆς κτήσεσθαι; Non tam magnifice de Plotini scriptis sentiebat Longinus, sed *ipsam* Plotinum omni reverentia et honore dignum existimabat. Praeterea quis alicuius ὑπομνήματα potest αἰδεῖσθαι καὶ τιμᾶν? Iam tu vides veram lectionem esse ἄνδρὸς ὑπομνήματα πάσης αἰδοῦς ἀξίον καὶ τιμῆς. Scribae ἀξίου ad vicinum ὑπομνήματα accommodantes in ἀξία converterunt. Addit Longinus *se pleraque Plotini argumenta non admodum probare* (τῶν μὲν ὑποθέσεων οὐ πάνυ με τὰς πολλὰς προσέσθαι συμβέβηκε), leniter et urbane dicit, τὸν δὲ τύπον τῆς γραφῆς καὶ τῶν ἐνοιῶν τᾶνδρὸς τὴν πυκνότητα καὶ τὸ φιλόσοφον τῆς τῶν ζητημάτων διαθέσεως ὑπερβαλλόντως ἄγαμαι καὶ φιλοῶ.

Cap. 20. in praefatione libri *περὶ τέλους* enumerans Longinus philosophos sibi aequales scribit: Στωϊκῶν δὲ — οἱ μέχρι πρόφην ἀκμάσαντες (*purper vicia funclis*) Ἄννιδος τε καὶ Μήδιος. De Medio memorabilis locus est Proculi apud Holstenium *de vita et scriptis Porphyrii* cap. VII. οἶδα δ' ἔγωγε τὸν Πορφύριον ἐν τοῖς συμμικτοῖς ἰσοροῦντα προβλήμασι Μηδίου πρὸς Λογγίνου συνουσίαν τινὰ περὶ τῶν μορίων τῆς ψυχῆς.

Cap. 20. Longinus scribit: οὐδὲ γὰρ οὐδὲν ἐγγύς τι τὰ Νουμηνίου καὶ Κρονίου — τοῖς Πλωτίνου περὶ τῶν αὐτῶν συγγράμμασιν εἰς ἀκρίβειαν. Reponendum οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐγγύς (deleto τι) τὰ Νουμηνίου τοῖς Πλωτίνου. Ut apud Homerum passim legitur οὐδὲ γὰρ οὐδέ.

οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμὲ Φημι λελασμένον ἔμμεναι ἀλκῆς.
sic passim apud optimum quemque Veterum. cf. cap. 21. initio.

Cap. 22.

Ἄλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην;
Φησὶν ὁ Ἡσίοδος [λέγειν]. Locus Hesiodi *Theogon.* vs. 35 ostendit λέγειν esse spurium et expungendum. Quo sensu Porphyrius obscurum poetae locum acceperit colligitur ex sqq.

Cap. 22. affert decantatum oraculum

καὶ κωφοῦ ξυνίημι καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούω.

risissent Veteres ad λαλέοντος, quod nihil aliud est quam *παρὰ γαργιλίας, ineptias deblaterantis*. Antiqua lectio apud Herodotum I. 47. servata est καὶ οὐ φωνεῦντος ἀκούω, sed Graeculi, qui solebant dicere ἐλάλησεν ὁ θεός, ὁ κύριος, ὁ Ἰησοῦς veterem scripturam ad suam *συνήθειαν* conformarunt. Caeterum sciendum huius quoque oraculi notitiam soli Herodoto deberi, unde ad reliquos omnes pervenit.

Cap. 23. *Plotino*, inquit, ἐφάνη ἐκεῖνος ὁ θεός ὁ μήτε μορφὴν μήτε τιὰ ἰδέαν ἔχων ὑπὲρ δὲ νοῦν καὶ πᾶν τὸ νοητὸν ἰδρυμένος. Quo pacto talis θεός *Plotino* potuerit φανῆναι non commemorat. Poterat tamen facile id facere, nam idem sibi ait obtigisse: ἐφάνη ἐκεῖνος ὁ θεός, ὃ δὴ καὶ ἐγὼ ὁ Πορφύριος ἄπαξ λέγω πλησιάζσαι καὶ ἐνωθῆναι ἔτος ἄγων ἐξηκοσὸν τε καὶ ὄγδοον. *Platoni* erat satis τὸ ὁμοιοῦσθαι τῷ θεῷ, sed hi fanatici τῷ θεῷ ἐνοῦσθαι se somniabant. *Plotino*, inquit, τέλος καὶ σκοπὸς ἦν τὸ ἐνωθῆναι ¹⁾ καὶ πελάσαι τῷ ἐπὶ πᾶσι θεῷ. ἔτυχε δὲ τετράκις πω ὅτε συνήμην αὐτῷ (*per secessum*) τοῦ σκοποῦ τούτου ἐνεργεῖα ἀρρήτων καὶ οὐ δυνάμει, ultima verba addidit ut *revera ita factum esse constaret*, sed quia illa ἐνέργεια est ἀρρητος, nemo quid sit scire potest qui non ipse eodem modo τῷ θεῷ ἠνώθη, sed mitamus haec aegri philosophi somnia.

Animadvertamus potius cur Porphyrius tam sero *Plotini vitam* scripserit. Audivimus enim eum dicentem se antea *quum esset LXVIII annorum* τῷ θεῷ ἐνωθῆναι. Ponamus eum hoc ipso anno hunc librum scripsisse; quia constat eum anno 233 esse natum incidit ea res in annum 301 (233 + 68). *Plotinum* novimus excessisse e vita anno 270. Itaque annis minimum XXXI post *Plotini* mortem *vita Plotini* a Porphyrio scripta est. Huius rei causa e libri exitu indagari potest. Porphyrius senex quum *Plotini* scripta omnia a se emendata et ordine disposita et commentariis illustrata in lucem ederet hanc *vitam* praemisit in

1) ἐνωθῆναι apud Graeculos ponitur pro συγγενέσθαι, συναλθεῖν. In Scholiis ad *Odyss.* O initio legitur: μετὰ τὸ ἐν Ἀθηνῶν τὸν Τηλέμαχον τῷ Ὀδυσσεῖ, κὴ ἐν Ἀθηνῶν natum est ex ἘΝΝΩΘΗΝΑΙ (ἐνωθῆναι).

qua librorum historia et aetas et argumenta luculenter exponuntur, et nemo mirabitur eum in hoc opere aetatem contrivisse.

Cap. 22. Porphyrius comparat breve oraculum uno senario conceptum Socrati editum:

ἀνδρῶν ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

cum longo oraculo unius et quinquaginta hexametrorum, quod Apollo edidit Amelio quaerenti ποῦ (lege ποῖ) ἡ Πλωτίνου ψυχὴ κελώρηκεν. Non dubitat Porphyrius quin Apollo ipse has Plotini laudes cecinerit. *si sapientum testimoniis utendum est* (inquit), τίς ἂν εἶη σοφώτερος θεοῦ; Sed Apollo de Socrate uno versiculo plurimum dixit, de Plotino longis ambagibus nihil, nisi quod eum narrat post mortem ad sedem beatorum pervenisse, ubi essent Minos, Rhadamanthus et Aeacus, et Plato et Pythagoras. (Socrates non videtur illuc pervenisse, namque tam acutum virum superstitiosi philosophi non amabant), *ubi animus inter epulas laetitia semper hilarescit.* Erat Plotinus cibi parcissimus (cap. 8. ἡ τῆς τροφῆς ὀλιγότης, οὐδὲ γὰρ ἄρτου πολλακίς ἂν ἤψατο), nunc epulis delectari videtur. Non meminerant Neoplatonici, qui Platonem ipsum non multum legebant, quam salse haec riserit Plato *de Rep.* II. pag. 363 c. Adscribam locum facetissimum ut ex eo maculam eluam. Poëtae (inquit) τοὺς δικαίους εἰς Ἄιδου ἀγαγόντες τῷ λόγῳ καὶ κατακλινάντες καὶ συμπόσιον τῶν ὀσίων κατασκευάσαντες ἐξεφανωμένους ποιῶσι τὸν ἅπαντα χρόνον ἤδη διάγειν [μεθύοντας] ἠγησάμενοι κάλλισον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον. Si quis est Φιλόκαλος sentiet participium esse delendum ut iocus salsus sit et Platone dignus.

Sed redeo ad Apollinem, quem video inani verborum tumore et putido sermone utentem. Ad Plotinum dicit vs. 30. *in vita* inquit, *nulla et praeclara vidisti quae nemo facile reliquorum philosophorum vidisset:*

ἔδρακες ὄσσοις

*πολλά τε καὶ χαρίεντα τὰ κεν βέα οὔτις ἴδοιτο
ἀνθρώπων ὄσσοι σοφίης μαιήτορες ἔπλευν.*

Bellum est μαιήτορες ab Apolline fictum pro *μαστῆρες* (ζητηταί) sed bellissimum est ἔπλευν pro ἦσαν positum. Quam vellem meminisset huius loci Augustus Nauck in iis, quae nuperime Georgii Curtii errores redarguens scripsit de forma vitiosa

ἔπλευ (*Bulletin de l'Académie Impériale des Sciences de Saint-Petersbourg* Tom. XXIV. pag. 369). Poterat Apollo sine barbarismo dicere *μαιήτορες ἦσαν* vel *ἔσκον*, et melius etiam *μασῆρες ἔασιν*. Peiora sunt etiam quae sequuntur:

νῦν δ' ὅτε δὴ σκῆνος μὲν ἐλύσαο, σῶμα δ' ἔλειψας
 ψυχῆς δαιμονίης.

et vs. 44.

ὄσσοι γενεὴν ξυὴν ἐλάχοντο.

Cur ridemus Datidis *χαίρομαι*, si Apollini licet dicere *ἐλάχοντο* pro *ἐλαχον* idque omnes aequissimo animo ferunt? Sed fortasse Philologis de his rebus iudicare non licet quos video reprehendi „dass sie eben nur Philologen sind und sich nicht aufgeschwungen haben zu „*dem idealistischen Fluge, der die vergleichende Sprachwissenschaft kennzeichnet*“ Nauck. l. l. pag. 368. Sed simul vidi inania haec *κομπάσματα* docte et acute a Nauckio esse confutata. Non est haec nova ac recens *ἀλαζονεία*. Suaviter ridet Wyttenbachius, vir minime *Φιλοσκώμων*, in *Bibliotheca Critica* VI. 8. pag. 107. ineptum hominem ita scribentem: „*ex quo Critica scholas frequentavit Philosophiae et Baumgartenii τὰ αἰσθητικὰ docuere, Homii fontes eius quod pulchrum et sublime est ex naturae nostrae ingenio eruerunt, Herderi locum (Standpunkt), ut ita dicam, unde circumspiciendum est in agmina Scriptorum monstrarunt, ex illo tempore laetior mihi facies illuzisse videtur Criticae.*“ Ad haec Wyttenbach., qui pudendos errores indocti hominis notaverat, „*dubii sumus, inquit, petulantiamne an incitiam prius miremur istius doctoris. Qui si antea humi pennas instruxisset quam in sublime evolasset: si non ex loco et longinquo in scriptorum agmina circumspexisset, sed eos e propinquo et interius inspexisset, non adeo turpiter lapsus esset.*“ Non est hodie multum diversa eorum ratio qui in sublime evolantes ex tanto intervallo ea quae in terris sunt non satis discernunt. Duriter Nauck. (pag. 374) sed non inique, multis et gravibus Curtii erroribus patefactis, sic iudicat: *mag man dies Leichtfertigkeit nennen oder „idealistischen Flug“: der Wissenschaft ist mit solchen Schwindeleien nicht gedient, und dieser moderne Icarus wird sicherlich nicht weit fliegen.* Ubi quid dabitur otii lubens et ipse quid de tota hac re sentiam libere dicam, non ut cum Comparativis bellum *ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον* geram, sed ut

quaeram quo pacto inter Philologos et Comparativos stabilis et utrisque profutura honesta pax componi possit: sed haec alias, nunc unde huc digressa est oratio revertatur.

Cap. 26. in fine: νυνὶ δὲ πειρασόμεθα ἕκαστον τῶν βιβλίων διερχόμενοι τάς τε σιγμάς αὐτῶν προσθεῖναι καὶ εἴ τι ἡμαρτημένον εἶη κατὰ λέξιν διορθοῦν· καὶ ὅτι ἂν ἡμᾶς ἄλλο κινήσῃ αὐτὸ σημαίνει τὸ ἔργον. Suetonius *de illustr. Grammat.* cap. 24. *M. Valerius Probus* — *multa exemplaria* (veterum librorum) *contracta emendare ac distinguere et annotare curavit*, id est διορθοῦν καὶ σίζειν καὶ ἐρμηνεύειν. Pro σίζειν Porphyrius eodem sensu τάς σιγμάς προστιθέναι dixit. Nota sunt in ea re σιγμὴ Ὀμηρικὴ et Nicanor ὁ σιγματίας et ἄσικτον βιβλίον et sim.

In ultimis verbis requiritur *futurum* αὐτὸ σημανεῖ τὸ ἔργον pro σημαίνει. Dicitur enim noto proverbio αὐτὸ δείξει, αὐτὸ δηλώσει, αὐτὸ σημανεῖ, ut in *Lysistrata* vs. 377.

τοῦργον τάχ' αὐτὸ δείξει.

et in Euripidis *Andromache* vs. 264.

τὸ δ' ἔργον αὐτὸ σημανεῖ τάχα.

et alibi passim. cf. Schol. ad Platonis *Hipp. maiorem* pag. 288b.

De atro et obscuro Plotini stilo pauca addam. Eunapius scribit pag. 9. ὁ Πλωτῖνος τῷ τε τῆς ψυχῆς οὐρανίῳ καὶ τῷ λαξῷ καὶ αἰνιγματῶδες τῶν λόγων βαρὺς ἐδόκει καὶ δυσήκοος. Porphyrius id negare non poterat, sed rem verbis elevat scribens cap. 14. ἐν δὲ τῷ γράφειν σύντονος γέγονε καὶ πολύνους βραχύς τε καὶ νοήμασι πλεονάζων ἢ λέξεσι τὰ πολλὰ ἐνουσιῶν καὶ ἐκπαθῶς φράζων, quibus cum accessit argumentum tenebri-cosum veluti cap. 5. περὶ τοῦ τὸ ὄν πανταχοῦ ὄλον εἶναι καὶ ἐν καὶ ταυτό, vel περὶ τοῦ τὸ ἐπέκεινα τοῦ ὄντος μὴ νοεῖν et sim. facile intelligas quanta caligo his libris sit offusa. Hinc passim Plotini admiratores affirmant adversarios suos eius mentem et sententiam non intellexisse. Atheniensium iudicio cap. 17. Plotini scripta dicebantur πλατὺς φλήναφος. Causa erat Porphyrio teste cap. 18. τὸ μὴ νοεῖν ἃ λέγει. Longinus cap. 20. τὰ πρῶτα ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀμαθίας καταφρονητικῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν (*Plotinum*) διετέλει. Similiter Olympius cap. 10. καταφρονητικῶς πρὸς αὐτὸν ἔσχεν. Athenienses quoque cap. 18.

κατεφρόνου αὐτοῦ. Longinus, ut supra vidimus, Plotini libros quos habebat opinabatur οὐ μετρίως διημαρτῆσθαι. cap. 19. οὐκου, inquit, ἔχω τίνα χρῆ τρόπον αὐτοῖς ὀμιλῆσαι. Impense cupiebat libros περὶ ψυχῆς καὶ τὰ περὶ τοῦ ὄντος ἐπισκέψασθαι, sed ταῦτα, ut ait, καὶ μάστιγα διημαρτῆται. Respondet Porphyrius cap. 20. *hos libros emendatissime esse scriptos, utpote ex ipsis Plotini autographis ab Amelio descriptos.* Cur igitur ea Longinus non intelligebat? διὰ τὸ μὴ νοεῖν, inquit, τοῦ ἀνδρὸς τὴν συνήθη ἐρμηνείαν. Si id Longinus non intelligebat princeps grammaticorum et criticorum, quid Amelium hominem ab iudicio infirmiorum intellexisse putemus, de quo scribit Porphyrius cap. 21. τῆς Ἀμελίου περιβολῆς τὸ ἀφιλόσοφον ἐφυλαξάμεν? Porphyrius ipse, qui negat alios Plotini orationem intelligere, fatetur se quoque primum Plotini sensum non esse assecutum. Plotinus docebat et librum scripserat cap. 5. ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητά. Porphyrius non intellexit: itaque ἀντέγραψε cap. 18. δεικνύναι πειρώμενος ὅτι ἔξω τοῦ νοῦ ὑφέστηκε τὰ νοητά. Subridens Plotinus ad Amelium ita dicit: σὸν ἂν εἶη, ὦ Ἀμέλιε, λῦσαι τὰς ἀπορίας, εἰς ἃς δι' ἄγνοιαν τῶν ἡμῶν δοκούντων ἐμπέπτωκεν. Itaque Amelius ἔγραψε βιβλίον οὐ μικρὸν πρὸς τὰς τοῦ Πορφυρίου ἀπορίας, sed nihil egit, nam Porphyrius πρὸς τὰ γραφέντα ἀντέγραψεν, τοῦ δὲ Ἀμελίου καὶ πρὸς ταῦτα ἀντεπόντος, inquit, ΜΟΛΙΚ συνεῖς τὰ λεγόμενα — μετεθέμην καὶ παλινῶδιαν γράψας ἐν τῇ διατριβῇ ἀνέγγων. Tantaе molis erat intelligere ὅτι οὐκ ἔξω τοῦ νοῦ τὰ νοητά.

Plotinus ipse de Longini philosophia contemptim loquebatur „lecto eius libro περὶ ἀρχῶν, teste Porphyrio in eius vita pag. 116, exclamavit: Φιλόλογος μὲν ὁ Λογγίνος, Φιλόσοφος δ' οὐδαμῶς.” Ruhnkenius de Longino pag. 502. qui addit: *sed huius iudicii iniquitas unde profecta sit non est difficile intelligere. Urebat haud dubie hominem suam de ideis sententiam, quam discipulū, ut fit, laudibus in coelum ferrent, idoneis rationibus a Longino oppugnari.*” Mihi non ita videtur; non cadit enim haec μικροψυχία in virum tam mitem et tam candidum. Praeterea homines huius indolis non dubitant quin sua placita extra omnia controversiam sint posita. Itaque si quis ab iis dissentiret et obloqueretur fieri id existimabant διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν ἑαυτῶν

δοκούντων, et mirabantur potius quam irascebantur, et propterea qui contra dicebant necessarium erat iis sincera fide οὐδαμῶς φιλοσόφους esse videri. Dissentientem a se Porphyrium discipulum ac multo iuniorem Plotinus aequissimo animo tulit et *leniter arrisit*. Ipse falli non poterat et Amelio dedit negotium ut errantem meliora doceret.

De rebus abstrusis et quae sciri non possent neque demonstrari ferebant sententiam quasi res a se ad liquidum esset perducta. Platonis *Φαντάσματα* (quae Aristoteles *τερετίσματα* appellabat) ¹⁾ *περὶ τῶν ἰδεῶν* suo quisque modo interpretabatur. Longinus in praefatione libri *περὶ τέλους* (Porphyr. cap. 20): *et alia Plotini* (inquit) *refulavit* ὥσπερ καὶ τῷ μὲν Γεντιλιανῷ περὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα δικαιοσύνης ἀντειπόντες, τοῦ δὲ Πλωτίνου τὸ περὶ τῶν ἰδεῶν ἐπισκεψάμενοι. τὸν μὲν γὰρ κοινὸν ἡμῶν τε κάκεινων ἑταῖρον ὄντα βασιλέα τὸν Τύριον οὐδ' αὐτὸν ὀλίγα πεπραγματευμένον κατὰ τὴν τοῦ Πλωτίνου μίμησιν, ὃν ἀποδεξάμενος μᾶλλον τῆς παρ' ἡμῖν ἀγωγῆς, ἐπεχείρησε διὰ συγγράμματος ἀποδείξει βελτίω δόξαν περὶ τῶν ἰδεῶν τῆς ἡμῖν ἀρεσκούσης ἔχοντα μετρίως ἀντιγραφῆ διελέγξει δοκοῦμεν οὐκ εὖ παλιωδῆσαντα. Longinus desertam a Porphyrio et spretam disciplinam suam prae Plotiniana aequo animo tulit nec minus eo veterem discipulum amavit, sed quum suam *περὶ τῶν ἰδεῶν* sententiam impugnaret et Plotini opinionem potiore esse diceret, Longinus respondit et μετρίως ἀντιγραφῆ διήλεγξεν. Quid Porphyrius ad haec? Negat Longinum *Plotini mentem satis esse assecutum*; et non modestissime scribit cap. 21 in fine: *εἰ καλοῦντί με τὸν Πορφύριον συνέβη δυνηθῆναι συμμῖξαι αὐτῷ οὐδ' ἂν ἀντίγραψεν ἂν ΠΙΡΙΝ ἌΚΡΙΒΩΣ ΤΟ ΔΟΓΜΑ γράψαι ἐπεχείρησεν*. Quanto sanius iudicabat Ruhnck. *de Longino* pag. 507. qui scribit Longinum „*Critices scientia latius quam philosophia nomen suum illustrasse — quod corrupta iam per recentiores Platonicos philoso-*

1) Aristoteles de ideis dixit: τὰ δὲ εἶδη χαίρετω. *τερετίσματα* γὰρ ἔστιν. vid. Hemsterh. ad Thom. Mag. p. 908. 3. in Addendis. sed *τερετίζειν* non est, ut ille ait, *nugas linnire* quas nemo intelligat, sed *avium cantum imitari*. Diog. Laërt. VI. 27. *Τερετίσματα* igitur sunt soni dulces et suaves sed nihil significantes, ut sunt cantus avium.

phia serum erat homines ad veteres doctrinarum fontes atque adeo ad sanam mentem revocare. Qui fanaticae philosophiae amor cum Porphyrium Longinianorum praestantissimum ita infatuasset ut deserto Longino ad Plotinum transiret, quid alios — fecisse arbitramur?

Sed Porphyrius quoque, ut Plotinus, falli non poterat et qui ab eo dissentiebant ἤτοι ἠγνόουν τὰ δόγματα ἢ οὐκ ἠκρίβουν.

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XI. 25. 4. εἰς ταύτην (τὴν κολυμβήθραν) ἐπαγομένων ποταμῶΝ καὶ κρηναίων ὑδάτων ἰχθυοτροφεῖον ἐγένετο πολλοὺς παρεχόμενον ἰχθύς εἰς τροφήν καὶ ἀπόλαυσιν. Scrib. ποταμῶΝ pro ποταμῶν et τροφήν pro τρυφήν.

Lib. XIV. 106. 3. τὴν δὲ πόλιν καταστρέψας τοῖς Λοκροῖς τὴν χώραν τῶν Καυλωνιατῶν ἐδαρήσατο. Nihil est in tali re καταστρέφειν, neque καταστρέφεσθαι (*subigere*) habet locum. Corrigere τὴν πόλιν κατασκάψας, ut cap. 107. et passim alibi, namque pro *delere*, solo *aequare* nihil aliud dicitur quam κατασκάπτειν. *Et praeterea Carthaginem esse delendam censeo Graece sonat: πρὸς δὲ τούτοις δοκεῖ μοι τὴν Καρχηδῶνα κατασκάπτειν.*

Lib. XV. 8. 3. Orontes Tiribazum criminatur apud Regem ὅτι δυνάμενος ἐλεῖν Σαλαμίνα τοῦτο μὲν οὐ συντελεῖ, πρὸς βίαις δὲ προσδέχεται παρ' αὐτοῦ καὶ συλλαλεῖ περὶ κοινοπραγίας. Scribendum πρὸς βίαις δὲ προσδέχεται παρὰ τοῦ ἑταίρου, et in sqq. συντίθεται συμμαχίαν ἰδίαι pro ἰδίαν.

C. G. C.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΑΥΘΙΣ.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

I. Recte legitur in Evangelio Matthaei 2. 23: ἐλθὼν κατ' ὄκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, nec tamen probo apud eundem 4. 13: καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ ἐλθὼν κατ' ὄκησεν εἰς Καφαρναούμ. Necessarium est rescribere: μετ' ὄκησεν. Sic μεταβαίνειν recte usurpatur 8. 34, 11. 1, 12. 9 et 17. 20, μετῆρην ἐκεῖθεν 13. 53 et ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος 1. 11. Noli autem tangere Luc. 4. 31: κατήλθεν εἰς Καφαρναούμ.

II. Non intelligo apud eundem 5. 19: ὃς ἂν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, nam non fit sermo de *minimis mandatis*, sed de Moysis lege in universum. Requiro equidem: τὴν ἐλαχίστην et Matth. 25. 40: ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, multum praefero: τῷ ἐλαχίστῳ.

III. Poterunt nisi fallor Evangelistae opem ferre Herodoto laboranti, 3. 22. Aethiopum rex nil miratur mortales, εἰ σιτεύμενοι κέρρον ἔτεα ὀλίγα ζώουσι. Scio equidem veterem eam scripturam esse, quam ipse imperator Iulianus in suo codice invenerit, cf. Epist. fragmt. 2, uti et Scholiasta ad Homeri Odysseam θ. 222, nec tamen perspicio quomodo ille panem

stercus appellare potuerit. Nonnulli viri docti parum apposite stercorationem huc trahunt. Sed confer καρπὸν σαπρὸν apud Matthaeum 7. 17 et 12. 23 et apud Lucam 6. 43. Hoc nomine, postquam primum cognovit τῶν πυρῶν τὴν φύσιν, panem rex ille appellavit: καρπὸν σαπρὸν. Frumentum ei videbatur in speciem alimenti *corruptum*, sicuti Germanorum potus Romanis humor ex hordeo aut frumento in quandam similitudinem vini corruptus, Tacit. Germ. 23. Quam lenis mutatio sit, vides. ΚΑΡΠΙΟΝΣΑΠΡΟΝ primum in ΚΑΠΡΟΝ abiit, deinde factum est ΚΟΠΡΟΝ.

IV. Evang. Matth. 8. 31: εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόσειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων, malim: ἐκβαλεῖς, quod revera habent duo recentes libri, quorum praesidio non utar.

V. Potestne ferri Matth. 10. 31 et Luc. 12. 7: πολλῶν σρουθίων διαφέρετε? Exspecto: πολλῶ, quod codices aliquot minusculi habent et confirmatur testimonio italae versionis, Basilii et Hilarii.

VI. Semper mihi visum fuit difficile intellectu quod Matthaeus habet 11. 12: ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται καὶ βιασαὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. Non multum confert ad interpretationem Lucas qui ita scribit 16. 16: πᾶς εἰς αὐτήν βιάζεται. Utcumque autem de eo loco existimabitur, illud tamen intelligere mihi videor regnum coelorum *tentari* fortasse posse, *rapi* non posse. Tantum interest quantum inter conatum et effectum. Non tantum omnes codices ἀρπάζουσιν illud servant sed etiam Justinus Dial. c. 51 p. 271 et tamen malim: βιασαὶ πειράζουσιν αὐτήν. Verbum crebro legitur, v. c. 16. 1, 19. 3, 22. 18, cet.

VII. Improperie dictum est Matth. 17. 27: βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον. Hoc pauci opinor probabunt, nam apertissime requiritur ut *morsus* fiat mentio. Leniter refingam ἀναβάντα ut fiat ἐνδακόντα et notum est quam saepe literae B et K confundantur.

VIII. Multum dubito an Graecum sit Matth. 20. 12: οἱ οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν. Admodum facilis correctio est ἐπόνησαν. Nunc autem video Patricium Junium apud Wetsteinium in eandem scripturam coniectando incidisse, esse tamen qui vulgatae lectionis patrocinium suscipiant, dum laudent Act. Apost. 5. 34: ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, 15. 33: ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν et 20. 3: ποιήσας μῆνας τρεῖς, quorum locorum uti vides diversa ratio est. Aliquanto plus proderit contulisse Ruth. 2. 19: ποῦ συνέλεξας σήμερον καὶ ποῦ ἐποίησας; Hebraicum verbum, uti audio, fidelis interpres verbo reddidit neque ego sum qui sollicitare velim, sed quod in versione Septuagintavirum ad normam Hebraicae linguae dictum patienter ferimus, id non continuo scriptoribus Novi Testamenti obtrudendum est. Perperam quoque Koetsveldus in docto opere de Jesu Parabolis opifices nostros advocat, quod eodem modo loquantur. Etiam qui Graece balbutiunt, non aliter scribere poterunt nisi sic: μίαν ὥραν ἐπόνησαν. Cavendum quoque ne idem verbum brevi intervallo bis ponatur: οἱ οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν καὶ ἴσους ἡμῶν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαβάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. Itaque μετὰ πόνου καὶ ταλαιπωρίας laborarant illi per integrum diem; qui autem postremi advenerant μίαν ὥραν ἐπόνησαν.

IX. Interest aliquid ac multum quidem inter θροῦν et θόρυβον, θροεῖν et θορυβεῖν. Mire autem editur Matth. 24. 6 et Marc. 13. 7: μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε. Rectius sane est quod legitur apud Lucam 21. 9: ὅταν δ' ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· itidem Luc. 24. 37 recepta lectio est πτοηθέντες, sed in Vaticano Codice θροηθέντες legitur, in Sinaitico autem φοβηθέντες· πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι. Contuli autem Matth. 27. 24: μᾶλλον θόρυβος γίνεται, Marc. 5. 39: τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; Act. Apost. 20. 10: μὴ θορυβεῖσθε et coepi suspicari apud Matthaeum et Marcum laudatis locis idem verbum restituendum esse, cum praesertim notum sit θροῦς et θόρυβος ab librariis confundi solere, qua de re nuper dixi ad Alciphronem. Notabile est apud Marcum in

Codice D revera legi quod contextus flagitat: *μὴ θορυβεῖσθε*. Eadem correctio non minus necessaria est in altera epistula ad Thessalonicenses 2. 2: *εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοῦς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς*.

X. In Marci Evangelio 1. 16: *εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν ἀμφιβέλλοντας ἀμφίβλητρον ἐν τῇ θαλάσῃ*, omittitur id quod est *ἀμφίβλητρον* in Codice Vaticano et Sinaítico. Facile est dicere, quae vera scriptura sit, scilicet inutile est compositum *ἀμφιβάλλειν* et, quod saepe factum esse comperi, eadem praepositio perperam bis scripta est. Legendum est: *βάλλοντας ἀμφίβλητρον*, vide modo Matth. 4. 18.

XI. Nemo aequo animo ferre debet apud Marcum 4. 21: *μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μῶδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα ἐπὶ τὸν λυχνίαν τεθῆ; Apertum est quid requiratur, nempe αἴρεται, quod primum nota de causa abiit in ἔρεται deinde absurde mutatum fuit in ἔρχεται. Quid sit αἶρειν, docebit grammaticus apud Bekkerum in Anecdosis p. 358. 4. Αἶρειν = προσφέρειν. Aristophanes in Pace: αἶρ' αἶρε μᾶζαν ὡς τάχος τῆ κανθάρω.*

XII. Caecus ille, de quo Marcus scribit 8. 25, non continuo oculorum usum recuperavit, nam postquam Jesus ei manus imposuit, ita dixit: *Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὀρῶ περιπατοῦντας*. Deinde, ut est in vulgata, iterum imposuit manus super oculos eius et coepit videre et restitutus est ita ut clare videret omnia: *διέβλεψε καὶ ἀποκατέστη καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντα*. Facile vincam arborum mentionem hic ineptam esse; quis enim eas umquam vidit *περιπατούσας*? Sed intelligit unusquisque quae sententia sub corruptela lateat: videt caecus strictim et quasi per transennam, nondum *τηλαυγῶς*. Quid est igitur ὡς ΔΕΝΔΡῶ? Videor intelligere omnia quasi per somnium caeco apparere. Neque violenta mutatio est: ὡς ὄναρ ὀρῶ περιπατοῦντας. Muta modo O in E et A in Δ et subnascentur arbores illae, quae viros doctos tam diu ludificatae sunt. Κατ' ὄναρ plus semel apud Matthaeum legitur.

XIII. Centurionis verba sunt apud Lucam 7. 8, quocum compone Matthaeum 8. 9: *καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπ' ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας καὶ λέγω τούτῳ Πορεύητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου καὶ ἔρχεται.* Parebat centurio tribuno suo, sed quid hoc ad rem? Illud dicit esse gregarios milites, qui sibi sint in omnibus dicto audientes. Impigre illi faciunt quidquid centurio imperavit itidemque statim ac sine mora omnia parent Jesu. Itaque reponendum quod popularis meus Holwerda suavit: *ἐπ' ἐξουσίας.* Fieri potest ut quartus casus *ἐξουσίαν* in scriptore balbutienti ferri possit eamque lectionem jam quinto saeculo Theodoretus commendavit, sed id certe ex hoc loco colligimus etiam in antiquissimis Codicibus quibus utimur confundi solere praepositiones *ὕπὸ* et *ἐπί*. Veluti legimus in Homiliis Clementinis IV. § 21: *ὄνπερ γὰρ τρόπον Καίσαρος χιλιάρχῳ οἱ ὑποκείμενοι στρατιῶται διὰ τὴν τοῦ δεδωκότος ἐξουσίαν τὸν εἰληφόμενα οἶδασι τιμᾶν τοσοῦτον ὥς' ἂν τοὺς ἐφεσῶτας λέγειν τούτῳ Ἐλθέ καὶ ἔρχεται καὶ ἄλλῳ Πορεύου καὶ πορεύεται, οὕτως κτέ.* Satis apud me constat, plurimas corruptelas haud parum id est multis saeculis antiquiores esse quam plerisque videantur. Utile est huius rei indicia diligenter conquirere. Ipse Cicero de Latinis libris jam querebatur se nescire quo se verteret: ita mendose eos scribi et venire. Verum, ut illuc redeam, quid est *τασσόμενος*? Non est sane quod vulgata habet, *constitutus*, nam interest aliquid inter praesens et perfectum tempus, inter *τασσόμενος* et *τεταγμένος*. Praeterea video apud Lucam *τασσόμενος* legi, apud Matthaeum autem *τασσομένος* illud praeterquam in Codice Vaticano et Sinaitico non reperiri. Indicavit autem mihi Adolphus Michelsenius, qui Lutheranorum gregem pascit apud Campenses, olim discipulus et nunc amicus, cui in hac scriptione multum me debere grato animo profiteor, is igitur mihi indicavit cum alia tum Act. Apost. 7. 14: *διεταξάτο ποιῆσαι*, ubi Sinaiticus codex *ἐτάξατο* habet. Hinc incidi in suspicionem, apud utrumque Evangelistam eandem praepositionem nescio quo casu periisse et utrobique rescribendum esse deponens verbum *διατάσσεσθαι*. Itaque scribe: *ἐπ' ἐξουσίας διατασσόμενος*, quibus verbis non opus est interprete.

XIV. Quod legimus apud Lucam 9. 53: τὸ πρόσωπον ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ, vulgata habet: *facies eius erat euntis in Jerusalem*, sed etiam sine vulgatae vel italiae ope uniuscuiusque est corrigere: πορευομένου.

XV. Stultum est quod legitur in Vaticano Codice apud Lucam 11. 53: κάκειθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν — ἐνεδρευόντες αὐτὸν θηρεῦσαι τι ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ, nisi quis fortasse putet insidias eas fuisse factas Jesu absentis. In aliis Codicibus λέγοντος est. itaque sub illo ἐξελθόντος Vaticani Codicis latet ἔτι λέγοντος. Omnes norunt ΕΞ et ΕΤΙ saepe confundi.

XVI. Lucas Evangelista non optime quidem Graece scripsit, verumtamen errores sunt, qui in eum non cadunt. Veluti quod legitur 12. 3: ὁ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, prorsus requiro: εἰς τὸ οὖς. Recte Matth. 10. 27: ὁ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε.

XVII. Jesu verba sunt ad vetulam aegrotantem, Luc. 13. 12: γυναί, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου, necdum continuo sanata est, nam post demum ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη. Itaque verius erit: ἀπολέλυσο. Imperativo nunc locus est.

XVIII. De Lazaro mortuo legimus Luc. 16. 22 eum ἀνενεχθήναι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ. Imo ἀνενεχθήναι.

XIX. Pulcher locus est in Iohannis Evangelio 10. 4 de bono pastore. Τὰ πρόβατα, inquit, τῆς Φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ. Erit fortasse qui ἐκβάλλῃ hoc loco tueri velit neque me latet eum quoque ἐκβάλλεσθαι, qui *sine ulla vi* exigatur et dimittatur et jubeatur abire. Dorsada ut in vitam revocet, Petrus ἐκβάλλει πάντας, Act. Apost. 9. 39, nec tamen flagello ad eam rem usus est, sicuti Jesus, qui ποιήσας φρε-

γέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, Ev. Ioh. 2. 15. Multo etiam minus Rahab meretrix vi et minis usa est ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐτέρῃ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα, Ep. Iacob. 2. 25. Quanto tamen elegantius est ἐκκαλῆ! Stat pastor *extra* stabulum; evocat oves, quae eius vocem agnoscunt: postquam autem omnes exierunt, ipse anteit, ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται et oves sequuntur. Quid attinebat oves φωνεῖν κατ' ὄνομα, nisi staret ipse *ante* stabuli ostium et oves nominatim *evocaret*? Est autem ἐκκαλῆ non tantum elegantius, sed etiam prorsus necessarium, nam nullo modo coniungi possunt verba ἐξάγειν et ἐκβάλλειν; qui enim ἐξάγει is non ἐκβάλλει et qui ἐκβάλλει is non ἐξάγει. Idem interest quod apud Romanos interest inter *educere* et *exigere*. Moyses verbi causa Israelitas ex Aegypto ἐξήγαγεν, h. e. *eduxit*; etenim una cum iis Aegyptum reliquit. Coniunctum est neutrum verbum ἐξίεναι et Israelitae ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐξῆλθον fuitque eorum ἐξοδος. Contra qui mittuntur in exilium et *exiguntur*, eos ἐκβάλλομεν, quocum cohaeret neutrum verbum ἐκπίπτειν et qui τῆς πατρίδος ἐκπεπτάκασιν *exules* sunt, nomen autem est ἐκβολή. Itaque populus Romanus Tarquinius *exegit* et Aegypti rex ἐξέβαλε τοὺς Ἰσραηλίτας, quos Moyses ἐξήγαγεν. Opposita sunt verba *κατάγειν* et *κατιέναι* cum nomine *κάθοδος*, quae locutiones perpetuo ponuntur de exulibus, qui in patriam *reducuntur*. Sed verbis ἐκβάλλειν et ἐκπίπτειν respondent *εἰσβάλλειν* et *εἰσπίπτειν* cum nomine *εἰσβολή*. Pastor gregem quotidie ἐξάγει, sed non potest ἐκβάλλειν, ne credatur oves mittere ad pastum, dum ipse domi sedet otiosus et omnium rerum incuriosus. In talem pastorem valeret quod apud Ezechielem est 23. 2: ὑμεῖς διεσκορπίσατε τὰ πρόβατά μου καὶ ἐξώσατε αὐτὰ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε αὐτά. Non talis est bonus pastor apud Iohannem.

XX. Evang. Ioh. 11. 47: ἔλεγον Τί ποιοῦμεν. Lege: ποιοῦμεν.

XXI. Nuper cum forte ego et Michelsenius una eramus, nescio quomodo quaerere coepi de Evang. Ioh. 19. 29: σπόγγον οὖν μεσὸν τοῦ ἄξου ὑσώπω περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. Satis hodie notum est quid intersit inter patibulum

et crucem, h. e. praelongam trabem humo defixam et frustra fuisset, si quis Jesu os hyssopo contingere voluisset, cum planta sit admodum parva, vix unum pedem longa, unde I Reg. 4. 33: ἐλάλησεν ὑπὲρ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ καὶ ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης διὰ τοῦ τοίχου. Hinc jam ante permultos annos incidi in conjecturam, quam postea vidi itidem placuisse Camerario: ὑσσῶ περιθέντες, nam hoc sane malo quam Camerarii προπεριθέντες. Itaque ex Michelsenio quaesivi, quid Theologi hodie de ea emendatione censerent. Respondit mihi etiamnunc multos esse, qui *μικρισμῶς* suum mordicus retineant; addidit etiam tria argumenta, quas illos tanquam machinas obmovere dicebat. Primum observitant hyssopi multiplicem usum constare in Iudaeorum lustrationibus, cf. Exod. 12. 22, Numer. 19. 18, Hebr. 9. 19; quod tamen argumentum eiusmodi est, ut longe facilius sit admirari quam intelligere. Deinde contendunt id quod est ὑσσός; verosimiliter incognitum fuisse Iohanni, quum Dionysius Halicarnassensis V. 46 operae pretium habuerit formam et usum *pili*, id est ὑσσού, lectoribus suis explicare; hinc Iohannem ipsum mox vs. 34 non ὑσσόν nominare, sed λόγχην in hisce: λόγχη αὐτοῦ καὶ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν. Atqui prorsus incredibile est, Graecis hominibus incognitum fuisse teli genus, quod quotidie videbant. Deinde si ignorare debuerunt quid esset ὑσσός, cum Dionysius accurate describat cuiusmodi fuerit, nec Dionysius tantum sed etiam Polybius VI. 23 et Appianus Celt. 1, eadem opera credere oportebit ipsos Romanos nescivisse quid esset *pilum*, quod Vegetius, qui tamen Romanus fuit, non minus diligenter describat l. 20, quam Dionysius vel Polybius vel Appianus. Licuit autem Apostolo circa rem militarem esse incuriosum et modo λόγχην modo ὑσσόν appellare, etiamsi utrobique idem teli genus intelligatur. Quodsi quis autem pergat et molestus esse velit, provocabo ad Polybium, qui docet Romanum militem bina pila gestasse, ὑσσός δύο, quorum alterum graviore, levioe alterum pondere fuisse. Illud *pilum* proprie dicitur, hoc apud Vegetium *vericulum* vel *verutum* audit. Quid autem si Apostolus inter utrumque genus distinguere voluit? Non credo, inquis. Neque ego hercle, nam illud verius ὑσσόν

uti semper sic nunc quoque simpliciter *pilum* esse, *λόγχην* autem *cuspidem*, qua Jesu latus sauciatum fuit.

Restabat tertium argumentum. Qui hodie profitentur se nescire quis quartum Evangelium composuerit quandove vixerit, ii contendunt fieri posse ut crucem scriptor numquam viderit et cum patibulo confuderit, itaque fortasse errorem esse Evangelista antiquiorem et summa cum cura cavere nos debere, ne ipsum scriptorem emendemus, cui suus error relinquendus sit. Facetum est adversarios habere tam religiosos. Sed mihi quidem totum illud *ἄτοπον* videbatur nec tamen habebam quod statim reponerem. Nunc autem vide apud eundem 12. 32: *καὶ γὰρ ἂν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν*, quod explicatur infra 18. 32: *ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν*, quibuscum confer quod Iesus de Petro vaticinatur 21. 19. Nunc certe minime dubium quin noverit scriptor crucem longam trabem fuisse et Camerarii emendatio ab omni parte stabilita est. Ceterum quamvis recens quartum Evangelium facias, componi tamen minime potuit eo tempore, quo cruces per Romanum orbem jam figi desitae erant.

XXII. In Actis Apostolorum 1. 12 intelligi non potest quod de monte Oliveti dicitur: *ὃ ἐστὶν ἐγγυὸς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὄδον*. Scripsi uncialibus literis: EXONOΔON et conieci: *σαββάτου σχεδὸν ὄδον*.

XXIII. Licetne etiam incertas suspiciones proferre? Licet opinor, modo parce id facias, nam si quid mihi non successit, id accendet fortasse alios, qui me sunt acutiores, ad quaerendum intentius. Legimus in Actis Apostolorum 10. 10 adscendisse Petrum circa meridiem in solarium ut deum precaretur. *Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελε γεύσασθαι*. Quid est illud *πρόσπεινος*? Fortasse nihil aliud latet nisi: *ἐγένετο δὲ πρὸς τέλος*, i. e. *postquam finem fecit precandi*.

XXIV. Act. Apost. 15. 27: *ἀπεβάλλομεν οὖν Ἰουδαίαν καὶ Σίλαν καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντάς τὰ αὐτά*. Lege cum Codice D: *ἀπαγγελοῦντάς*.

XXV. Turpis est soloecismus Act. Apost. 18. 3: *διὰ τὸ ὀμότεχνον εἶναι ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζοντο*. Sero nati sunt qui hoc modo errabant et Lucas certe dedit: *διὰ τὸ ὀμότεχνος εἶναι*.

XXVI. Deest accentus in Pauli verbis Act. Apost. 23. 3: *τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός*. Imo *τύπτειν σε μέλλει*.

XXVII. Ineleganter adiectivum iteratur in Jacobi Epistula 1. 19: *ἔσω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκούσαι, βραδύς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδύς εἰς ὀργήν*. Nihil est cur Apostolus commendet *τὴν βραδυλογίαν*, quod vitium in senibus etiam molestum est, sed jure laudatur quicumque est *βραχύς εἰς τὸ λαλῆσαι*. Consentit Jacobus cum Spartanis.

XXVII. Improbat Jacobus 2. 3, si forte in aede dives hic considerare jubetur: *σὺ κάθου ὧδε καλῶς*, pauper autem illic: *σὺ σῆθι ἢ κάθου ἐκεῖ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου*. Non possum non suspicari esse illud *καλῶς* adnotationem lectoris cuiusdam, cui apostoli praeceptum impense placeret.

XXIX. Grave vitium est in eadem epistula 3. 2: *μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, εἰδότες ὅτι μείζον κρίμα ληψόμεθα*. Variarum lectionum non memorantur, nisi quod itala ducit ad lectionem: *μὴ πολύλαλοι γίνεσθε*, quae non magis placebit. Lachmannus, quo tempore *αὐτὸς αὐτοῦ ἔτυχε χεῖριτος ὢν*, commendavit: *μὴ πῶλοι δύσκολοι γίνεσθε*. Sed apparet quid apostolus voluerit dicere, nimirum lectores dehortatur ne quis ad doctoris munus tanquam honoris plenum nimis cupide adspirare velit: quodsi enim fratrem suum malis consiliis et prava doctrina in errorem induxerit, gravior ei poena subeunda erit, quam si semper auditor fuerit et in ecclesia tacuerit. Multi sunt *ψευδοδιδάσκαλοι* et *ψευδοπροφήται*, qui *ετεροδιδασκαλοῦσι θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι*, ut Pauli verbis utar in priorē epistula ad Timotheum 1. 3 et 7. Sunt quidam *ἀληθεῖς*, sed sunt quoque *πλάνοι*, 2 Corinth. 6. 9, qui *προσέχουσι πνεύμασι πλάνοι: καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων*, 1 Timoth. 4. 1. Contra laudantur *οἱ καλοδιδάσκαλοι* Epist. ad Tit. 2. 3. Jam sicut sunt *ψευδοδιδάσκαλοι* et *καλοδιδάσκαλοι*, potuit fortasse Jacobus

eodem modo *πλανοδιδασκάλους* appellare. Μὴ *πλανοδιδάσκαλοι γίνεσθε* apprime convenit et mutatio in unciali scriptura admodum levis est. Deinde pergit scribere de linguae abusu: *πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ*, cetera quae nota sunt. Si quis autem scribere malet: *μὴ πλάνοι διδάσκαλοι γίνεσθε*, equidem non intercedam.

XXX. Scribit Petrus in altera epistula 3. 16 esse quaedam in Pauli operibus difficilia intellectu, *ἃ οἱ ἀμαθεῖς σρεβλοῦσιν πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν*. Nonne multo rectius scribetur *εἰς* quam *πρὸς*? Discrimen apparet. Apostolus notat perversae diligentiae *effectum* non *consilium*. Eandem confusionem supra habuimus in Lucae Evang. 12. 3.

XXXI. In Pauli Epistula ad Romanos 2. 5: *κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ἔργῳν*, multum praefero *σκληροτάτην*. *Σκληρότης* semel tantum in sacro codice legitur, nempe Deuter. 9. 27, sed hoc fortuitum est.

XXXIII. Nondum vidi qui intelligeret Pauli verba in Epistula ad Romanos 11. 20: *ἐρεῖς οὖν Ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντριθῶ· καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔσηκας*. Quid significet *καλῶς*, dicet nobis Plutarchus in *Moral.* p. 22 F: *ἐν τῇ συνηθείᾳ καλῶς φαιμέν ἔχειν καὶ χαίρειν κελεύομεν, ὅταν μὴ δεώμεθα μηδὲ λαμβάνωμεν*, dummodo scribas *δεχώμεθα*. Convenienter Photius: *καλῶς· ἐπὶ τοῦ ἀνανεύειν τιθέασι καὶ ὅτε καλούμενοι ἐπὶ δεῖπνον ἀρνοῖντο*. Atque haec quidem ex Aelio Dionysio petita sunt, Phrynichus autem apud Bekkerum p. 49. 20: *κάλλισα· τοῦτο τιθέασιν οἱ Ἀττικοὶ πολλάκις ἀντὶ τῆς οἱ ἀρνήσεως, ὅταν τι παραιτῶνται*. De hoc usu dixerunt Casaubonus ad Diogen. Laert. 2. 76 et Cobetus in veteri Mnemosyne V. 84. *Benigne* hoc modo ponitur apud Horatium in Epist. 1. 7. 26. Plautus in *Menaechmis* vs. 387: *Bene vocas, tam gratias*. Tria exempla Aristophanes dabit in *Ranis*. Vs. 508 ancilla Xanthiam intro vocat: *ἀλλ' εἴσιθι*. Negat ille et utitur his verbis: *κἀλλισ', ἐπαίνῳ*. Nempe τὴν κλήσιν. Mox iterum ancilla: *ἀλλ' εἴσιθ' ἄμ' ἐμοί*.

Respondet Xanthias: πάνυ καλῶς. Tum illa: ληρεῖς ἔχων, οὐ γάρ σ' ἀφήσω. Tertius locus est vs. 888. Bacchi verba sunt ad Euripidem: ἴθι νυν ἐπίθες δὴ καὶ σὺ λιβανωτόν. Negat poeta: καλῶς· ἕτεροι γάρ εἰσιν οἷσιν εὐχομαι, θεοί. Sed jam vides apud Paulum illud καλῶς idem prorsus esse quod alibi: μὴ γένοιτο. Καλῶς ἔχει, πάνυ καλῶς, ἔχει κάλλιστα admodum urbane sic usurpantur.

XXXIII. Displicet ibidem 13. 3: οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ et cum Patricio Junio malo: τῷ ἀγαθοεργῷ. Ἀγαθοποιῆσαι legitur Marc. 3. 4 et Luc. 6. 9. Οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφήκεν ἀγαθουργῶν Act. Apost. 14. 17 et forma non contracta I Tim. 6. 18: ἀγαθοεργεῖν, de quibus vocabulis quae omnia sunt τοῦ πονηροῦ κόμματος, vide Cobetum ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ p. 270. Ceterum Apostolus τῷ ἀγαθοεργῷ opponit τὸν κακόν, quem κακοῦργον dicere non potuit, cum homines trium literarum sic dici soleant.

XXXIV. Agebam nuper de Pauli verbis quae leguntur I Corinth. 7. 5: μὴ ἀποσερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν. Significabam tunc pro ἦτε legendum esse ἴτε, sed corruptam lectionem ἀποσερεῖτε nondum potueram probabiliter emendare. Res tamen satis facilis est, nam in aprico est quid Apostolus suadeat; dehortatur enim coniuges ne *secubent* nisi forte ad tempus. Lege igitur: μὴ ἀποσρέφετε ἀλλήλους. Hic commode Xenophontis in mentem venit, qui in Cyropaedia ita scribit 5. 5. 6: ἐπεὶ δὲ καταβάς ὁ Κῦρος ἀπὸ τοῦ ἵππου προσῆλθεν ὡς φιλήσω αὐτὸν κατὰ νόμον, ὁ Κυαξάρης κατέβη μὲν ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἀπεσράφη δέ· καὶ ἐφίλησε μὲν οὐ, δακρῶν δὲ φανερὸς ἦν et § 36: τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἦ καὶ φιλήσω σε; Εἰ σὺ βούλει, ἔφη. Καὶ οὐκ ἀποσρέψει με ὥσπερ ἄρτι; Οὐκ ἀποσρέψομαι, ἔφη. Καὶ ὁς ἐφίλησεν αὐτόν.

XXXV. Mirum est Apostoli consilium I Corinth. 16. 2: κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τίθεται θησαυρίζων ὅτι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται.

Lenissima mutatione recuperabimus genuinam scripturam et simul, loco recte intellecto, apparebit quam bene noverit suos Corinthios Apostolus. Lege: *παρ' ἑαυτοῦ*. Obiter addo correxisse Holwerdam: *τι θέτω θησαυρίζων ὅταν εὐδοῖται*. Concedo acute id repertum esse, non concedo autem veram eam esse scripturam; nec video certe equidem, qui commode coniungi possint *κατὰ μίαν σαββάτου* et *ὅταν εὐδοῖται*. Alterum cum altero pugnat.

XXXVI. Scribit Paulus ad Ephesios 5. 9: *ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ* itaque dixeris *τὸν καρπὸν τοῦ σκότους* esse *κακίαν καὶ ἀδικίαν καὶ ψεῦδος*. Pergit tamen: *μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκαρποῖς τοῦ σκότους*. Non sunt ea opera prorsus sine fructu, sed sine dono fructu; hinc malim: *τοῖς ἔργοις τοῖς σαρκίσι τοῦ σκότους*. *Καρπὸν σαρκὸν* ex Evangeliiis novimus.

XXXVII. Quod scribitur in Epistula ad Philippenses 4. 10: *ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν*, novi sane usum verbi *ἀναθάλλειν* a Septuagintaviris repeti, sed ne apud eos quidem reperi locum, qui cum hac Pauli sententia recte componi possit. Requiro in tam simplici re verbum non translatum sed proprie usurpatum. Nonne quivis nostrum hoc sensu scripsisset *ἀνελάβετε*?

XXXVIII. In Epistula ad Colossenses 1. 19: *ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν*, si consentis activum verbum requiri, repono cum Hemsterhusio et Valckenaerio: *κατοικίσει*.

XXXIX. Ibidem 4. 10 Paulus scribit de Marco quodam: *περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν*. Cum Theophylacto et codice D scribe: *δέξασθαι*.

XL. Mira est locutio I. Thess. 4. 14: *ὁ θεὸς καὶ τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ*. Collato 1 Corinth. 15. 52 multum praefero: *δοξάσει*.

XLI. Quaeritur quid rescribendum sit in epistula ad Hebraeos

4. 13: πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, nam facile videmus verbum *τραχηλίζειν* hic ferri non debere; necdum evisceratus est qui decollatus fuit. Sed undenam scriptor metaphoram duxit? Est, ut scribit vs. 12, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίσομον καὶ δικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν. Hic ille deus est, qui, sicuti legimus in Apocal. 2. 23, ἐρευνᾷ νεφροὺς καὶ καρδίας. Huic πάντα γυμνὰ nec sane τετραχηλισμένα, sed haruspiciis instar viscera ei patent. Id ambigitur quonam verbo scriptor in ea re uti debuerit. Est autem verbum *ραχίζειν*, quod Hesychius exponit *διακόπτειν*, διὰ τὸ τὴν πρώτην καὶ μεγάλην διακοπήν κατὰ τὴν ῥάχιν γίνεσθαι, Photius autem: τὸ διαιρεῖν τὰ μέρη τῆς ῥάχews ἤτοι διακόπτειν. Eubuli locum laudavit Athenaeus XIV. p. 642 B: *διερράχισαι σεμνὰ δελφάκων κρέα*. Sophocles in Aiaçe vs. 55: *ἔκειρε πολύκερων φόνον κύκλω ραχίζων* et vs. 299: *ἔσφαζε κάρραχιζε*, unde profecit Anonymus in Walzii Rhett. Vol. 3. p. 577. 30: τὸ μὲν κατερράχισε, τὸ δὲ διεκέντησε. Nunc intelligimus quid scriptum fuerit in Codice Sacro, nempe γυμνὰ καὶ κατερραχισμένα, h. e. aperta et *portrecta*. Καὶ κατερραχισμένα primum abiit in καὶ τετραχισμένα, quod deinde ut Graecum verbum esset, factum est τετραχηλισμένα.

XLII. Ep. ad Hebr. 7. 4: ᾧ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης, Alexandrinus Codex habet ἔδωκεν Ἀβραάμ, sed ipsa importuna sedes satis arguit nomen proprium interpolatum esse.

XLIII. Legimus in Epistula ad Hebraeos 9. 7, pontificem maximum semel quotannis intravisse sanctum sanctorum ὡ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἁγνοημάτων. Scio quidem quomodo viri docti ultimum vocabulum interpretentur, scilicet veniam impetrare qui per imprudentiam lapsus fuerit, non impetrare qui sciens peccaverit. Quod ut probent, laudant Numer. 15. 22 sqq., ubi illa legitur: ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ πάσης συναγωγῆς υἰῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς ὅτι ἀκούσιδν ἐσι aliaque in eandem sententiam. Verum nihil est, cur scriptor hoc discrimen nunc respi-

ciat, vide modo 10. 26. Nil quoque tale legitur eo loco, quem scriptor cogitabat dum haec scribebat: Levit. 16. 15: *καὶ σφάξει τὸν χίμαρον τὸν περὶ ἁμαρτίας τὸν περὶ τοῦ λαοῦ ἔναντι Κυρίου καὶ εἰσίοσι τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἑσώτερον τοῦ καταπετάσματος.* Ubique legimus caprum illum immolatum fuisse *περὶ ἁμαρτίας.* Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Nullibi τῶν ἀγνοημάτων fit mentio. Sed *polluere* in sacro codice est ἀλισγεῖν indeque oritur nomen ἀλισγημα, quod in Actis Apost. exstat 15. 20: ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων. Hoc vocabulum illic reponendum esse censeo: pontifex maximus immolat ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀλισγημάτων, quod facile corrumpi potuit in ἀνογημάτων, deinde in ἀγνοημάτων. Obiter addo me non intelligere quomodo Beata Virgo, quae immaculate concepisset, post partum offerre potuerit ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσοῦς περιφερῶν, ut est Luc. 2. 24: erat enim μία εἰς ὀλοκαύτωμα, καὶ μία περὶ ἁμαρτίας, Levit. 12. 8. Sutor autem ne ultra crepidam.

XLIV. Docet Paulus in priore epistula ad Timotheum capite tertio, quae virtutes in episcopo inesse debeant. Δεῖ τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μὴ πάροινον, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ. Haec postquam pluribus persecutus est et commendavit, venit ad diaconos: διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον πίστεως ἐν καθαρῇ συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνύγκλητοι ὄντες. Versu undecimo venit ad mulieres: γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. Talis fuit opinor Phoebe illa, de qua Apostolus scribit ad Romanos 16. 1. Denique de utrisque diaconis, virile ac muliebre secus, illud affirmat vs. 13: οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. Atque haec quidem omnia recte procedunt, sed vs. 12, *postquam* de mulieribus dixit, interstrepit interpo-

lator: *διάκονοι ἔξωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἰκῶν.* Hoc quidem onus diaconis Paulus numquam imposuit, ut esse deberent *μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες.* Etiam in Epistula ad Titum 1. 6. requirit hoc in episcopis tantum nec certe voluisset ipse haberi inter *τοὺς κωλύοντας γαμεῖν*, quos graviter reprehendit I Tim. 4. 2. Laudat *τοὺς μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες* uti et *τὰς ἐνὸς ἀνδρὸς γυναῖκας* I Tim. 5. 10, quo nomine Horatius satis absurde Liviam laudavisse dicitur, sed intelligebat in paucis tantum eam perfectam virtutem inesse posse. Quid sentiret, apparuit nobis I Corinth. 7. 5, quem locum supra tractavimus.

XLV. Non satis recte scribitur I Tim. 4. 6: *καλὸς ἔσῃ διάκονος χριστοῦ Ἰησοῦ ἐν τρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἧ παρηκολούθηκας.* Erat Timotheus *ἐντεθραμμένος*, non erat *ἐντρεφόμενος*. Sed Codex D habet *ἐντρεπόμενος*. Absurda scriptura manu ducit ad veram lectionem, quam existimo esse *ἐφεπόμενος*.

XLVI. Noli credere recte scribi I Timoth. 6. 5: *διαπαρτριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν.* Praepositio perperam iterata est; scribe: *παρτριβαί.* Nescio quomodo hoc ipsum in recentibus quibusdam libris invenitur.

XLVII. Barbarum nomen est *Φύγελλος* 2 Tim. 1. 5. Literas si transposueris, exigua mutatione habebis *Φαίνυλλος*. Diminutivum nomen est: *Φαινοκλῆς Φαίνυλλος, Ἡρακλῆς Ἡρυλλος, Θρασυκλῆς Θράσυλλος*, al.

Amstelodami,
d. 11 m. Julii 1878.

ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ

ΠΕΡΙ ΟΡΓΗΣ.

EX VOLUMINIBUS HERCULANENSIBUS.

PHILODEMI EPICUREI *de Ira* liber. E papyro Herculanensi — edidit THEODORUS GOMPERZ.
Lipsiae 1864.

Diligenter nuper relegi PHILODEMI *de Ira* librum a THEODORO GOMPERZ. ex miseris papyraceis laciniis insigni sollertia et felici acumine passim suppletum et emendatum. In longe plurimis res ei prospere cessit et repperit verum. Quod etiam conclamata et deposita conatus est restituere, in Editore non est mirandum et facile ferendum.

Sunt loci pauculi ubi ab Editore dissentio et veriora reperiri et reponi posse arbitror, de quibus breviter disserere iuvat.

Columna III. pag. 24. *** τῶν ἰατρῶν τό τε μέγεθος τῆς νόσου καὶ τὰ γινόμενα δι' αὐτὴν πάθη καὶ τὰς ἄλλας δυσαρεσίας, ἐνίοτε δὲ καὶ τοὺς κινδύνους. Pro *δυσαρεσίας* in papyro legitur ΔΤС*ΡΗСΤΙΑС, id est *δυσχρησίας incommoda et molestias*.

Δυσχρησία bene reposuit Spengelius in Col. XXIV. pag. 85. ubi Editor dedit: οὐκ ἐλαττώματα μόνον ἐν ὑπηρεσίαις ἀλλὰ καὶ ἄχρησία καὶ συμφορῶν εἶδη πάντα παρακολουθεῖ, sed in Codice est Δ**|ΧΡΗСТΙΑ, quod manifesto est *δυσχρησία*, id quod loci sententia postulat.

Ante τῶν ἰατρῶν supplendum est participium ἐπιδεικνύτων vel simile quid.

Column. XI. pag. 47. *ὅταν βασιλεῦσιν ἢ τυράννοις ἐγκυρήσωσιν ὁμοιοτρόποις ἀφυλάκτως ὁμιλήσαντες εἶτα κατὰ τὸν Πλάτωνα κομιζονται κούφων καὶ πτηνῶν λόγων βαρυτάτας ζημίας· οὐ γὰρ ἔσιν ἀναλαβεῖν τὴν (πρησμονὴν) ἄπαξ φωτίζουσαν.* In Codice papyraceo est ΚΟΤΦΩΝΚΑΙΠΗ**ΩΝΛΟ*ΩΝΒΑΡΤΝΕΤΑΙ ΤΑCΖΗΜΙΑC, quae Editor certa emendatione restituit memor decantati loci ex Platonis *Legibus* pag. 717 c. *παρὰ δὲ πάντα τὸν βίον ἔχειν χρὴ πρὸς ἑαυτοῦ γονέας εὐφημίαν διαφερόντως, διότι κούφων καὶ πτηνῶν λόγων βαρυτάτη ζημία.* Manifestum enim tenemus librarii errorem, qui pro βαρυτάτας ζημίας alias res agens substituit

ΒΑΡΤΝΕΤΑΙΤΑCΖΗΜΙΑC.

Saepe videbis vetusta volumina iisdem mendis et vitiis esse contaminata quibus et caeteri omnes libri etiam vetustissimi et fidelissimi, quos habemus.

In sqq. Editor scribens: οὐ γὰρ ἔσιν ἀναλαβεῖν τὴν πρησμονὴν ἄπαξ φωτίζουσαν plane a vero aberravit ac nobis verba dedit ἀδιανόητα et sensu vacua. In Codice est: ΑΝΑΛΑΒΕΙΝ ΤΗΝΠΡ***CΓΝΗΝΑΠΑΞΦΩ

Column. XII.

TIZ *****

Non cogitavit Editor inter ΦΩ et TIZ aliquot versus desiderari neque adeo φωτίζουσαν ullo fundamento niti. Dicam quid mihi Philodemus scripsisse videatur: nempe: οὐ γὰρ ἔσιν ἀναλαβεῖν τὴν προϋΓΙΜένην ἄπαξ ΦΩΝΗΝ. *Nescit vox missa reverti.* Loquitur enim de iis qui temere loquendo aut male dicendo reges ac tyrannos irritassent et gravissimas sibi calamitates conflassent. Προῖσθαι Φωνὴν et ἀφιέναι perinde est et ut dicitur πᾶσαν Φωνὴν ἀφιέναι, ita Polybius dicit III. 84. *δεόμενοι ζωρεῖν καὶ πᾶσαν προῖεμενοι Φωνὴν — διεφθάρησαν.*

Quod scribit Philodemus *ὅταν — τυράννοις ἐγκυρήσωσιν ὁμοιοτρόποις*, sciendum est vetus verbum Ionicum ἐγκυρεῖν pro ἐντυγχάνειν Philodemo esse in deliciis. cf. Col. XXXX. 18. et Col. XXXVI. 26. *τὰ τοιαῦτα συγκεκέρηκεν αὐτοῖς μᾶλλον.*

Col. XIII. pag. 53. *homines iracundi, inquit, ἀν γενόμενοι κρείττους προῖωσιν ὥσπερ εἰώθασιν ἕως ὀφθαλμῶν ἐκκοπῆς ἢ μυκ-*

τήραν ἀποτρώξεως ἢ καὶ Φόνου, τὸ περιπίπτειν ἐκ τῶν νόμων τε καὶ τῶν συνοργιζομένων τοτὲ μὲν τοῖς μόροις, τοτὲ δὲ Φυγαῖς ἐκ τῶν πατρίδων. In Codice est: TOTEMENTOIC|MO**IC, in quo latet: τὸ περιπίπτειν — τοῖς Ὀμοίοις. *Plectuntur* ἐκ τῶν νόμων (inquit) Φυγαῖς ἐκ τῶν πατρίδων, *et ab iis quibuscum contempnuntur* (ἐκ τῶν συνοργιζόμενων) *coguntur sua exempla pati*, τὸ περιπίπτειν τοῖς ὁμοίοις, ut dicitur τοῖς ὁμοίοις ἀμειβεσθαι. Demosthenes in *Leptinea* pag. 457. 29. οἱ τοὺς ἀγαθὸν τι ποιοῦντας ἑαυτοὺς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμειβόμενοι. Philodemus ipse infra Col. XXV. pag. 89. ἐκάστου τοῖς ὁμοίοις εἰκότως ἀμειβεσθαι τὸν ἀσυμπερίφορον δικαιοῦντος.

Quod Editor dedit: τότε μὲν τοῖς μόροις τότε δὲ Φυγαῖς putasse videtur *μῶρος* pro θάνατος recte dici posse. Sed *μῶρος* eo sensu poetarum est et in pedestri oratione tam ineptum ac si in lege scriptum esset *μῶρος* ἢ *ζημία* pro θάνατος ἢ *ζημία*.

Praeterea articulus τοῖς vitiose abundat, qui in τοῖς ὁμοίοις necessarius est.

Col. XV. pag. 59. καὶ γὰρ οὐδὲ μετὰ χρόνον (ἐπιθρηνεῖ) ἀμέλει τοῖς πραχθεῖσιν ἀλλ' εὐθέως κάθηνται τιλλόμενοι καὶ κλαίοντες ἐφ' οἷς ἐπαρρήσαν. In his ἐπιθρηνεῖ a loci sententia abhorret et ἀμέλει nihil significans insertum est πρὸς τὸ κεχρηθὲν τοῦ βιβλίου. In Codice est: οὐδὲ μετὰ|ΧΡΟΝΟΝΕΠΙ*****|ΛΕΙΤΟΙCΠΡΑΧΘΕΙCIN, unde exculpo: οὐδὲ μετὰ χρόνον** ΜΕΤΑΜΕΛΕΙ τοῖς πραχθεῖσιν, *non diu post* (inquit) *eos factorum POENITET*, sed *statim*.

Col. XV. pag. 59. de ira dicit: οὕτω δὲ κύριόν ἐστι τὸ πάθος ὥστε καὶ προῖσθαι ποιεῖ ταῦθ' ὧν μάλιστα δεινούς ἔχει τοὺς ἡμέρους ὁ θυμούμενος. Φοίνικα γοῦν τρωκτὴν ἢ ἕνα χαλκοῦν ἀποβαλὼν αὐτὸν πνίγει· χάσκων βαδίζεις, οὐ προσέχεις σαυτῷ λέγων, ἀναγκάζει διαριθμοῦντα πολλάκις ἀργύριον ἐν πλοίῳ καὶ τέτραχμον ἐν ἐπιζητοῦντα πᾶν τὸ πέλαγος ἐκχεῖν. Certa in his omnibus scriptura est praeter unum: οὕτω δὲ κύριόν ἐστι τὸ πάθος. Neque enim κύριος sententiae convenit neque in papyro scriptum est, sed ΟΥΤΩΔΕΚΕΙ**Φ***ΙΤΟ|Π*ΘΟC. in quo quid lateat alius fortasse aliquando excogitabit.

Sed vide mihi quam sint haec mirifice composita et coniuncta.

Postquam dixerat *tantam vim iram habere ὡς καὶ προίεσθαι καὶ ταῦθ' ὧν μάλιστα δεινούς ἔχει τοὺς ἡμέρους ὁ θυμούμενος*. continuo addit: Φοίνικα γοῦν τρωκτὴν ἢ ἓνα χαλκοῦν ἀποβαλὼν αὐτὸ πνίγει χάσκων βαδίξεις, οὐ προσέχων σαυτῷ λέγων. Quo pacto tandem haec inter se cohaerent? Additum γοῦν in Φοίνικα γοῦν τρωκτὴν — ἀποβαλὼν αὐτὸν πνίγει ostendit ea quae sequantur continere praecedentium demonstrationem. Sed quid commune est homini, qui *ira occaecatus rerum sibi carissimarum iactantes facit ἄλλο*, cum homine avaro, qui *res minimi pretii*, Φοίνικα τρωκτὴν ἢ ἓνα χαλκοῦν, *amissas iniquissimo fert animo?*

Dicam quae suspicio mihi animum subierit. Afflat mihi ex his verbis veluti aura quaedam Comoediae Atticae et Menandri, qui in scenam avarum induxerit, primum parcum et sordidum, sed postea incensum ira pretiosissima quaeque inconsulto proiicientem. Optimus senarius est:

χάσκων βαδίξεις, οὐ προσέχεις σαυτῷ λέγων.
non quales casu nascuntur.

Etiam in reliquis numeri apparent:

*Φοίνικα τρωκτὴν ἀποβαλὼν χαλκοῦν θ' ἓνα
πνίγεις σεαυτὸν.*

Quia Menander erat tum in omnium manibus facile quo haec spectarent lectores intelligebant.

Φοίνιξ τρωκτὴ, id est *τρώξιμος, βρώξιμος, ἐδώξιμος*, in mensis secundis apponebatur. Antiphanes Athen. pag. 47 d.

βότρυς, ῥόας, Φοίνικας, ἕτερα νόγαλα.

Praeterea in *τέτραρχμον ἐν ἐπιζητοῦντα*. Graeculorum vitio *τέτραρχμον* scriptum est pro *τετράδραρχμον*.

Col. XVI. pag. 61. *πρὸς τοῦ πάθους εὐανάσειστοι γίνονται κατέλεως εὐπαραλόγισοι καὶ διαβολαῖς τῶν τυχόντων, ἐπίστε δὲ καὶ τῶν ἐχθρῶν, κατὰ τῶν φιλτάτων προσέχοντες*. Quod Editor dedit *κατέλεως* pugnat cum sententia et *ἀτελέως* Ionicum est pro *ἀτελῶς* et *crasis κατέλεως* Graecis auribus inaudita. In Codice est *ΚΑΤΕΛΕΩΣ*. Perit tenuis literula et reponendum *ΚΑΙ τελέως εὐπαραλόγισοι*, id est *εὐεξαπάτητοι*.

Col. XVIII. pag. 67. *καὶ τῶν μὲν κυνῶν οἱ πρὸς τὰς θήρας, ἂν οἰκουρὸς αὐτοὺς ὑλακτῆ παρίοντας, οὐκ ἐπισρέφονται, τὸν δ'*

ἄλλοι δὲ τῶν ποιητῶν θεοὶ μικροῦ καὶ ταύταις (ταῖς) κυσὶν ὀργίλως διατίθενται. Offendo in verbo κινήθη: sententia enim postulat non si se commoverit sed si in conspectum venerit. Est tamen ita diserte in papyro scriptum Κ*ΝΗΘΗΘΗΡΙΟΝ. Nihilominus est mendosa lectio pro: ὅταν ἄλλο φανῆ θηρίον.

De eadem re scribit Plutarchus *de solertia animalium* pag. 970 f. Φασὶ δὲ καὶ τὸν πρωτεύοντα κύνα τῶν Ἰνδικῶν πεμφθέντα πρὸς Ἀλέξανδρον ἐλάφου ἀφιεμένου καὶ κάπρου καὶ ἄρκτου ἡσυχίαν ἔχοντα κεῖσθαι καὶ περιορᾶν· ὀφθέντος δὲ λέοντος εὐθὺς ἐξανασηῆναι καὶ διακονίσθαι, et in libro Pseudo-Plutarchi *περὶ εὐγενείας* cap. 19. Ἰνδικοῦς κύνας δῶρον πεμφθέντας Ἀλεξάνδρῳ Φησὶν Ἀριστόβουλος πρὸς μὲν τοὺς ἀγρίους ταύρους καὶ ὀρεῖς ἀδμήτους προβαλλομένους ἀκινήτους κατακεῖσθαι, πρὸς δὲ τὸν εἰσηγμένον λέοντα ἐκθορήσαντας εἰς μάχην ἐπερρῖφθαι. ubi corrupta sunt ultima: namque ἐκθορήσαντας barbarum est pro ἐκθορόντας et εἰς μάχην ἐπερρῖφθαι nihil est.

Manifestum est id factum esse quum venationes in Circo ederentur et aliae atque aliae ferae deinceps in arenam introducerentur.

Sed maior est difficultas in sqq. οἱ δὲ τῶν ποιητῶν θεοὶ μικροῦ καὶ ταύταις (ταῖς) κυσὶν ὀργίλως διατίθενται. Absurdum est dicere: *Deos propemodum his canibus irasci*. Scriptum est in Codice: ΜΙΚΡΟΤΚΑΙ|ΤΑΤΤ **CΤCINOPΓΙΑΩC. Suspicor in CΤCIN participium aliquod latere λέγOΤCIN et quidvis potius quam κΤCIN. Sed nullo modo ex his angustiis expedire me possum.

Col. XVIII. pag. 71. de iracundis scribit: ἀπροβάτους δ' αὐτοὺς ἀνάγκη γίνεσθαι καὶ τῷ μῆτε καθηγητὰς ἀνέχεσθαι μῆτε συσχολάζοντας ἂν ἐπιτιμῶσι καὶ διορθῶσιν. — ἀλλὰ κἄν ἑτέροις ἐπιπλήττωσιν ἀλογώτατα, πρὸς ἑαυτοὺς ὑποπτεῦειν αἰεὶ τὰ πάντα λέγεσθαι. Praepositiones ΠΡΟ et ΠΡΟC etiam in veterrimis libris oscitanter confunduntur, nam satis perspicuum est ἀπροCβάτους corrigi oportere. Veteres dicebant ἀπρόσοδος et εὐπρόσοδος, ut Phrynichus in Bekkeri *Anecd.* pag. 344.

ζῶ δὲ Τίμωνος βίον

ἄγαμον, ἄδουλον, ὀξύθυμον, ἀπρόσοδον.

Sequiores eodem sensu ἀπρόσβατος usurpabant.

In sqq. ἀλογώτατα ad sqq. est referendum: *homines iracundi, inquit, etiam si reprehenditur alius, in se haec omnia dici stultissime suspicantur.*

Sequitur (ἀνάγκη δ' αὐτοῦς) μηδὲ τοῦ διασυζητήσοντος μετέχειν ἀγαθοῦ. Editor „*vocabula Lexicis inspicenda*” enumerans ponit in his verbum διασυζητέω. Cave facias, namque διασυζητεῖν et per se spectatum absurdum est et vitio natum. In papyraceo libro legitur:

ΔΙΑCTZHTEΩ**E

TEXEINATAOT.

nonne vides διὰ συζητήσεΩC scriptum fuisse? Συζητεῖν et συζητησις tritissima sunt et res est suavissima, qua homo iracundus carere dicitur οὐδενός (ut addit) ὑπομένοντος συγκαταβαίνειν.

Col. XX. pag. 72. σκυθρωπάζειν καὶ λοιδορεῖν ἀπλύτως καὶ διαβάλλειν καὶ πλάττειν τὰ μὴ γεγονότα. Ineptum est manifeste ἀπλύτως. Legitur in Codice ΑΠΑΤΤΩC, sed corrector supra secundum Α scripsit Λ ut ἀπλύτως legeretur. Sed vera lectio est ἀκαύCτως *sine fine.*

Col. XXI. pag. 77. μισουμένοις ἐπαμύνει καιροῦ τε παρατεσόντος καὶ συνεπιτιμῶν. Codex exhibet-

**EOTMENOICEPAMT

***KAIPOTTTEPARAPE

* * * * * AICTNEPITI

Reliqua Editor recte constituit sed in ultimo vocabulo fallitur. Supplendum erat (μήτε) — ἐπαμύνει καιροῦ τε παρατεσόντος καὶ συνεπιτίθεCΘΑΙ. Dicuntur nonnulli hominibus propter iracundiam odiosis *neque opem ferre et si oblata fuerit occasio una cum inimicis IMPETUM IN EOS FACERE.* Frequens eo sensu est verbum συνεπιτίθεσθαι, et sunt inter se opposita ἐπαμύνει et συνεπιτίθεσθαι.

Col. XXIII. pag. 84. memorabilis locus est *de servis* (Romanorum): διὰ τὰς — κολάσεις καὶ συνεχεῖς καὶ ὑπερμέτρους εἰς πᾶν ἐκκαλουμένων τῶν δούλων ἂν μὲν αὐτοὺς ἀποκτείνειν δύ-

κωνται σφόδρ' ἡδέως ποιοῦντων, ἂν δ' ἀδυνατήσωσι τέκνα καὶ γαμετὰς, ἂν δὲ μὴδὲ ταῦτα τὰς οἰκίας ἐμπιμπράντων ἢ τᾶλλα κτήματα διαφθειρόντων.

Multa sunt in Philodemi libris indicia unde appareat in Italia haec esse scripta et spectare ad res et mores Romanorum. Non cadit in Graecorum ingenium et naturam teterrima illa iracundia, qualem passim in hoc libro Philodemus describit. Romanorum esse hanc rabiem et hunc furorem et Seneca et multis locis Galenus declarant.

Col. XXVIII. pag. 101. αἰσχύνεται δὲ καὶ φιλοσοφία — ὅταν οἱ πραεῖσθαι δοκοῦντες αὐτῶν φωρῶνται τοιοῦτοι. Supplendum ΚΑΤΑΙΣΧΥΝΕΤΑΙ. Philosophia enim non pudore confunditur, sed contumelia afficitur.

Col. XXVIII. pag. 101. ἡμεῖς δὲ τὰ δυνατὰ περιγραφῆναι καὶ σύμμετρα καὶ ΠΡΟΣΧΕΙΡΑ μόνον ὑπεμνήσαμεν. Non est adiectivum Graecum ΠΡΟΣΧΕΙΡΟΣ, at tu emenda ΠΡΟΧΕΙΡΑ.

Col. XXX. pag. 102. οὐ μόνον συνεχῶς θυμοῦνται τινες ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ταῖς κατ' ἀριθμὸν ὀργαῖς πολυχρονοῖς ἐνέχονται καὶ δυσασποκαταστάτοις. Nemo facile dicet quae sint αἱ κατ' ἀριθμὸν ὀργαί. In Codice est

ΤΑΙΚΑΤ* ΙΡΙΘΜΟΝΟΡΓΑΙΣ.

mendose; vera scriptura videtur esse ταῖς κατ' ἐρεθισμὸν ὀργαῖς. Appellatur enim ἐρεθισμοί et διερεθισμοί omnia quae hominibus facile excandescentibus repente bilem movent. cf. Col. XXV. pag. 89. ἐρεθισμῶν διὰ νεῦμα καὶ ψιθυρισμὸν καὶ γέλωτα. Nutum dedit aliquis aut aliquid alicui insurravit aut arrisit, at illi repente exardescunt ira eoque diuturna et vix placabili, atque hae sunt αἱ κατ' ἐρεθισμὸν ὀργαί.

Col. XXXIII. pag. 119. ὡς Ἀντίπατρος εἰ καὶ ***** τοῖς ἀμυνομένοις θυμοῦ (χρηρεία) . . . καὶ πρὸς τοὺς ἀνταγωνιστάς κτέ. In Codice scriptum est: Ο* ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣΕΙ* ΑΙ | ΠΡΟΣΤΑΘΕΙ*** ΤΟΙΣΑΜΤΝΟ | ΜΕΝΟΙΣΘΤΜΟΤΧΕΡΕΙΑΠΤΝ | ΘΑΝΕΤΑΙ. Una literula vitiose addita Editorem a recta via duxit. Pro ΧΕΡΕΙΑ legendum χρεία, quo semel reperto omnia

recte procedunt: 'Ο Δ' Ἀντίπατρος εἰ καὶ πρὸς ΤΑΕΙ** θυμῷ χρεῖα πυνθάνεται καὶ πρὸς τοὺς ἀνταγωνιστάς κτέ.

Redarguit Antipater eos, de quibus scriptum est Col. XXXI. pag. 107. ἐνιοὶ τῶν Περιπατητικῶν — ἐκτέμνειν τὰ νεῦρα τῆς ψυχῆς Φασὶ τοὺς τὴν ὄργην καὶ τὸν θυμὸν αὐτῆς ἐξαιροῦντας, ἢ χωρὶς οὔτε κόλασιν οὔτ' ἄμυναν εἶναι. Hinc Antipater πυνθάνεται εἰ καὶ πρὸς ΤΑΕΙ** θυμοῦ χρεῖα. Quid autem lateat in πρὸς ΤΑΕΙ sedulo quaerens reperire non potui. λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος.

Col. XXXIII. pag. 114. τοῖς ἵππικοῖς τοὺς ἵππους καὶ τοῖς γραμματικοῖς (ἢ) ἀμέλει τοῖς ἄλλοις τεχνίταις (τοὺς) μαθητάς. Codex: ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙΣ**|* ΛΕΙΤΟΙΣ ΑΛΛΟΙΣ ΤΕΧΝΙΤΑΙΣ| ΕΔΩ** ΜΑΘΗΤΑΣ, unde legendum γραμματικοῖς ΚΑΙ ΠΑΙΤΟΙΣ ΑΛΛΟΙΣ τεχνίταις ἔδωκε μαθητάς. Ut saepe alibi ACI conversum est in ΛΕΙ. Vix possunt haec in veteri scriptura oculis discerni. Adverbium ἀμέλει prorsus ab hoc loco alienum est.

Col. XXXV. pag. 119. ἐπιτίμησις πυκνὴ ἢ ἅπασιν τοῖς γνωρίμοις ἢ τοῖς πλείστοις καὶ ἐπιτεταμένη. In Codice est ΠΤΚΝ***ΠΑΙ. Tres literulae perierunt. Supplendum est: πυκνὴ ἔν πάσι. (*Gram movet*), inquit, crebra reprehensio CORAM sodalibus omnibus aut plerisque. Multo enim odiosius est coram pluribus increpari quam si quis secreto remotis arbitris reprehenditur. Plutarchus de adulate et amico pag. 70 f. ἐπεὶ γὰρ ὁ Σωκράτης ἤψατό τινος τῶν συνήθων σφοδρότερον ἐπὶ ταῖς τραπέζαις διαλεγόμενος „οὐκ ἄμεινον ἦν, ὁ Πλάτων ἐφη, ἰδίᾳ ταῦτα λελέχθαι;" καὶ ὁ Σωκράτης „σὺ δὲ, εἶπεν, οὐκ ἄμεινον ἂν ἐποίησας ἰδίᾳ πρὸς ἐμὲ τοῦτο εἰπών;" ubi multa addit in eandem sententiam et argumenta et exempla.

Col. XXXVI. pag. 120. ὑποληφθήσονται τινες ὀργιλώτεροι καὶ τῷ πικρῷ λαλεῖν καὶ ἐπιτεταμένως. In Codice est mendosa lectio ΕΠΙΤΕΤΑΓΜΕΝΩΣ. Sexcenties in libris nostris praeter auctoris sententiam τέταμαι et τέταγμαῖ inter se confunduntur. Vides quam sit antiquus hic scribarum error. Similiter in Fragmento I. ubi editur: τὸν τράχηλον ἐντεταμένον Codex habet

ENTE**TMENON, id est έντεταγμένον. cf. Interpretes ad Aristophanis *Plutum* vs. 326.

καὶ συντεταμένως καὶ κατεβλακευμένως.

Col. XXXVIII. pag. 126. κακῶς γὰρ ἀκούων καὶ πάσχων ὄσις οὐκ ὀργίζεται πονηρίας πλείστον τεκμήριον φέρει κατὰ τὸν Μένανδρον. Dobraeus, quem Meinekius sequitur, haec sic constituit :

κακῶς ἀκούων ὄσις οὐκ ὀργίζεται
 πονηρίας πλείσσης τεκμήριον φέρει.

quod πλείςHC dederunt pro πλείςON verum esse arbitror, sed dubito de caeteris. Primum non est verum quod Menandrum dicentem faciunt. Sunt enim *nulla maledicta*, quae sano viro *dilem non movent*, quia falsa sunt et de nihilo ficta, aut nata ex invidia et odio. Quis hoc melius sciebat quam Menander, cuius hi lepidissimi versiculi prudenti vitam consilio movent :

ἦδιον οὐδὲν οὐδὲ μουσικώτερον
 ἔς' ἢ δύνασθαι λοιδορούμενον φέρειν.
 ὁ λοιδορῶν γὰρ ἦν ὁ λοιδορούμενος
 μὴ προσποιῆται λοιδορεῖται λοιδορῶν.

Quis non probat Alexandri dictum talia aequissimo animo ferentis: βασιλικὸν καλῶς ποιῶντα κακῶς ἀκούειν? Praeterea duo ponit Philodemus κακῶς γὰρ ἀκούων καὶ πάσχων, quorum alterum certe non est Menandri. Ego utrumque Philodemi esse arbitror et Comici esse haec tantum :

ὄσις οὐκ ὀργίζεται
 πονηρίας πλείσσης τεκμήριον φέρει.

cui nulla res iram movet, qui irasci nescit nae ille improbus et nequam homo est.

Col. XXXVIII. pag. 131. ἢ πῶς ἔτι μετὰ παρρησίας ἐροῦμέν τι πρὸς τοὺς λόγους τῶν ἀφαιρούντων τοὺς σκουδαίους πᾶσαν ὀργήν; diserte sic in Codice scriptum est ΤΟΥΤΣΠΟΤΔΑΙΟΥΤΣ, sed erroris manifestum tenemus librarium, qui τοῦ σκουδαίου dare debuerat. *Perfectus sapiens*, in quo quaerendo philosophi aetatem conterebant, constanter appellatur ὁ σοφός, ὁ σκουδαῖος et ὁ φρόνιμος in singulari numero. Baton Athen. p. 163 b.

τῶν φιλοσόφων τοὺς σώφρονας ἐνταυθοῖ καλῶ
τοὺς τὸν φρόνιμον ζητοῦντας ἐν τοῖς περιπάτοις,
ἐν ταῖς διατριβαῖς ὥσπερ ἀποδεδρακότα.

et idem pag. 279 c.

ἐξὸν γυναῖκ' ἔχοντα κατακεῖσθαι καλὴν
καὶ Λεσβίου χυτρίδια λαμβάνειν δύο,
ὁ φρόνιμός ἐσι τοῦτο, τοῦτο τὰγαθόν.

Ἐπίκουρος ἔλεγε ταῦθ' ἂ νῦν ἐγὼ λέγω.

et sic passim in philosophorum controversiis ei ὁ σοφὸς πολι-
τεύεται, χρηματιεῖται, ὀργισθήσεται, θυμωθήσεται, ἐρασθήσεται,
πλακοῦντας ἔδεται et sim. Antisthenes dicebat (apud Diog.
Laërt. VI. 11): τὸν σοφὸν οὐ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους πολι-
τεύεσθαι ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς. γαμήσειν τε τεκνοποιῆσαι
χάριν ταῖς εὐφροσύναις συνιόντα γυναῖξί. καὶ ἐρασθήσεσθαι δέ-
μονον γὰρ εἶδέναι τὸν σοφὸν τίνων χρῆ ἐρᾶν. Si quis autem
dixerit nihil impedire quo minus et οἱ σοφοὶ aut οἱ σπουδαῖοι
in tali re dicatur, ut apud Diogenem VI. 56. ἐρωτηθεὶς εἰ σοφοὶ
πλακοῦντα ἐσθίουσιν, meminere non esse Graecum ἀφαιρεῖν τινά
τι, sed ἀφαιρεῖσθαι, et ἀφαιρεῖν τί τινος. Antiphanes Stobaei
(Floril. 63. 12.)

εἰ γὰρ ἀφέλοι τις τοῦ βίου τὰς ἡδονὰς
καταλείπεται οὐδὲν ἄλλο πλὴν τεθυμέναι.

et Sophocles in *Philocteta* dixit vs. 932.

ἀπόδος, ἰκνοῦμαι σ', ἀπόδος, ἰκετεύω, τέκνον,
πρὸς θεῶν πατρῶων, τὸν βίον με μᾶφελῆμι.

non μᾶφελῆμιC, ut vulgo legitur. Correxerat Elmaleius, sed
sprevit certam correctionem Dindorfius. cf. *Philocl.* vs. 376.

εἰ τὰμὰ κείνος ὅπλ' ἀφαιρήσοιτό με.

Sic igitur Philodemus quoque dixerat: τῶν ἀφαιρούντων
ΤΟΤ ΣΠΟΤΔΑΙΟΥΤ πᾶσαν ὀργήν, sed C male duplicatum vitium
peperit.

Col. XXXX. pag. 133. *** Φανερόν ὡς οὐκ ἂν εἴπαιμεν ἐγκυ-
ρεῖν τὸν εὐλόγητον, τῇ δὲ φυσικῇ πάντως περιπέπτειν, δι' ἣν αἰτίαν
ἀνέκφρευκτον αὐτὴν ἐδείκνυμεν ἀνθρωπίνῃ φύσει· καὶ γὰρ ὁ ὅσας
δήπου μετέχων αὐτῆς οὐκ ἂν οἶδός τ' εἶη πᾶσαν ἐκφεύγειν ἀλλὰ
τινὸς ἐπιδεκτικὸς εἶναι πάντως. In sententiae principio exoidit:
(τῇ μὲν οὖν ἀλόγῳ ὀργῇ) Φανερόν ὡς οὐκ ἂν εἴπαιμεν ἐγκυρεῖν

τὸν εὐλόγισον. In sqq. mendosa est Codicis scriptura καὶ γὰρ ΟΥΤΤΟΣ ΔΗΠΟΤ ΜΕΤΕΧΩΝΑΤΤΗΣ. Editor bene emendavit: καὶ γὰρ ὁ ὀπωσδήπου μετέχων αὐτῆς, nisi quod ὀπωσδήποΤΕ dare debebat, quod est eo sensu solum usitatum. In ultima parte loci vitiosa est et σόλοικος verborum compositio: οὐκ ἂν οἶδς τ' εἶη πᾶσαν ἐκφεύγειν ἀλλὰ τινὸς ἐπιδεικτικὸς ΕἶΝΑΙ πάντως. Suspensum est εἶναι et quo referatur non habet. In Codice est ΕΙΝΑ*ΠΑΝΤΩΣ in quo inest εἶΗ ἂΝ πάντως. Difficillime in libris antiquis discernuntur H et N.

Sequitur: ἔξῃς δ' εἶτις βούλεται καὶ (καταντίον) τούτου λόγον φέρειν ἀντὶ τοῦ κοινοῦ. Poëticum est et Ionicum καταντίον pro ἐναντίον et a Philodemi oratione prorsus alienum. In Codice cernitur: ΚΑΙΚΑ | Τ*ΔΙΑ* ΤΟΥΤΟΥ ΛΟΓΟΝ, in quo latet: καὶ κατ' ἸδίαΝ τούτου λόγον φέρειν ἀντὶ τοῦ κοινοῦ. Tritum est recentiorum usu κατ' ἰδίαν pro ἰδίᾳ. Exempla multa ex Plutarcho collegit Wyttenbach. ad *Moral.* pag. 120 d. quorum unum describam ex vita *Arati* pag. 1033 c. οὐ μόνον κοινῆ σύμπαντες οἱ πολῖται τιμὰς ἀπέδωσαν αὐτῷ προπεύσας ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν οἱ φυγάδες. vitans vocalium concursum ita scripsit pro ἰδίᾳ, quod est prorsus idem.

Sunt autem verba sic constituenda: ἔξῃς δ' (εἴ τις βούλεται καὶ κατ' ἰδίαν τούτου λόγον φέρειν), ἀντὶ τοῦ κοινοῦ τὸν σοφὸν ἐντάξαι καὶ ΤΟΝΔΕ τὸν τρόπον κατασκευάσαι ταῦτό· βλαβεῖς ὑπὸ τινος κτέ. In Codice est ΚΑΙΤΟΥΤΟΝΔΕΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ καὶ τοῦτον ΔΕ τὸν τρόπον, ubi δέ vitiose abundat. Est autem τοῦτον τὸν τρόπον ea *ratione quam* DIXI, et τόνδε τὸν τρόπον ea *ratione quam* DICAM, id quod locus requirit.

Pessime mulcatus est locus in Col. XXXXI. pag. 137. πό-τερον ἀδιάφορον ἀναδέχεται — ἢ ἀλλότριον; — ἀδιάφορον μὲν οὖν φάναι βλαβίον, εἰ δ' ἀλλότριον καὶ γινώσκει διότι κολασθεῖς ἀνασαλήσεται καὶ τοὺς ἄλλους (οὐκ) ἐκθήσει μανικῶς οὐκ ἀπέλθοι ἂν καθ' ὃν ἄγε τινὰ τρόπον δακῶν. In Codice est: ΤΟΥΤΑΛ-ΛΟΥΤΕ* ΙΧΘΗΣΕΙΜΑΝΙΚΩΣ, id est τοὺς ἄλλους 'ΕΠΙθήσει. Sententia manifesto haec est: *et ipse castigatus modestior erit et reliquos deterrebil* quo minus idem faciant. Ἐφιστάναι eo sensu poni potest pro *sistere cursum, prohibere quo minus quis pergat*

ulterius, sed longe usitatus in ea re est *ἐπέχειν* (*ἐπίσχειν*) et *ἐπισχῆσειν*, unde oborta est mihi suspicio an forte olim *ἐπισχῆσει* scriptum fuerit. Sed sive *ἐπισήσει* verum est sive *ἐπισχῆσει* stulte additur *μανικῶς*, quod verborum sententia prorsus respuit. Unum est in tota Graecitate adverbium quod in hunc locum conveniat *καὶ τοὺς ἄλλους ἐπισχῆσει* Νεανικῶς id est *valde*, strenue, *vehementer*. Scribitur litera M in Codice ea forma, ut a NC et NE parum aut nihil differat.

Sequitur: οὐκ ἀπέλθοι ἂν καθ' ὃν ἄγε τινὰ τρόπον δακύν. Codex ΟΤΚΑ*ΕΛΘΟΙΤ***|ΚΑΘ*ΝΑΓΕΤΙΝΑΤΡΟΠΟΝ. Prima non expedit, sed οὐκ ἀπέλθοι ἂν pro οὐκ ἂν ἀπέλθοι nemo Graecorum dicebat. In sqq. unice verum est quod Spengelius reperit καθ' ἕνα γέ τινα τρόπον. Veteres dicebant ἐξ ἑνὸς γέ τῶ τρόπου, ἐνὶ γέ τῶ τρόπῳ, ἕνα γέ τινα τρόπον, sed Philodemus κατὰ addit quod Veteres constanter omittunt. Sic et Col. XXXVII. pag. 125. καθ' ὃν τρόπον ἔλεγον pro ὃν τρόπον, et aliis locis.

Col. XXXI. pag. 137. καὶ φήσει τις· εἰ διὰ τὸ βλάπτεσθαι καθ' ἐκούσιον τρόπον ὀργίζεται (ὁ σοφὸς), βλάπτεται δ' ὑπὸ τινῶν εἰς τὰ μέγιστα, πῶς οὐχὶ καὶ [οὐ] μεγάλην ὀργὴν ἀναδέχεται καὶ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν ἔξει τοῦ μετελθεῖν; Quamquam diserte in Codice scriptum est ΠΩΣΟΤΧΙΚΑΙΟΤΜΕΓΑΛΗΝ tamen si quis diligenter locum consideraverit facile sentiet οὐ deleri oportere, ut sit: πῶς οὐχὶ καὶ μεγάλην ὀργὴν ἀναδέχεται καὶ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν ἔξει τοῦ μετελθεῖν;

Quam saepe etiam in libris nostris οὐ vel necessarium perierit vel importunum irrepserit multis locis alibi demonstravimus.

Col. XXXXII. pag. 139. ὁ σοφὸς οὐκ ἂν ἐμπίπτοι ποτὲ ἐπιθυμεῖν τῆς κολάσεως καθάπερ ἀπολαυτοῦ τινός. Diserte sic in Codice scriptum est, sed duo vocabula necessaria perierunt: οὐκ ἂν ἐμπίπτοι ΕΙΣ ΤΟ ἐπιθυμεῖν τῆς κολάσεως. Sic Plato de Rep. pag. 539 c. ὅταν δὲ πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δ' ἐλεγχθῶσι σφόδρα καὶ ταχὺ ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι ὧν περ πρότερον.

Col. XXXXIII. pag. 145. *ἀνήμερος γὰρ — ἔραται πολέμου καὶ τιμωρίας ἀνθρώπων, ὁ δὲ σοφὸς ἡμερώτατος καὶ ἐπιεικέστατος (οὐδ') ἐπιθυμῶν τῆς κολάσεως οὕτω παρίσταθ' ὡς πρὸς αἰρετὸν δι' αὐτὸ τὴν τιμωρίαν εἴ γε καὶ συγκαταδύνειν προαιρεῖται.* Nihil in hoc loco difficultatis erit ubi pro οὐδ' ἐπιθυμῶν rescripseris Ὁ Δ' ἐπιθυμῶν. Opponuntur inter se ὁ σοφός et ὁ ἐπιθυμῶν τῆς κολάσεως, qui sitiens poenas et vindictam καὶ συγκαταδύνειν προαιρεῖται. Vides συγκαταδύνειν idem esse quod συναπολέσθαι, *una perire*. Saepe enim δύνειν (δύεσθαι) et καταδύνειν de morientibus dicitur, ut *occidere* Latine. Lepide Timon de sene amatore dixit:

ἦνικ' ἔχρη δύνειν νῦν ἄρχεται ἡδύνεσθαι.

Col. XXXXV. pag. 149. ὡς εὖ θαυμάζειν ἐπὶ βυβλιακοῖς εἶναι θέλουσιν. Codex ΘΑΥΜΑΖΕΙΝΕΙ*****, et etiam sine hoc indicio apparet intercidisae articulum ἐπὶ ΤΟΙΣ βυβλιακῶς εἶναι θέλουσιν *his qui pereruditū et multae ac diffusae lectionis esse volunt videri.*

Col. XXXXVI. pag. 151. εἰ τοῖς καλῶς παρ' ἑαυτοῦς κεχρημένοις εὐχαρισήσει σοφὸς ἀνὴρ καὶ τοῖς ἐκουσίως βλάβασιν αὐτὸν ὀργισθήσεται. Est haec ipsa Codicis scriptura sed manifesto mendosa. Apparet ex tota disputatione τοῖς καλῶς παρ' ἑαυτοῦς κεχρημένοις significare debere τοῖς εὐεργετήσασιν αὐτόν, ut appellantur pag. 157. Sed quaero quo tandem pacto οἱ παρ' ἑαυτοῦς κεχρημένοι eo sensu dici possit. Nihil reperio quo hanc difficultatem solvam.

Col. XXXVIII. pag. 157. et sq. περὶ τοῦ μεθυσθήσεσθαι καὶ τὸν σοφὸν εἰ μὲν ἀποφαίνονται τοὺς περὶ τὸν Ἐπίκουρον κεχρηθῆσθαι αὐτῷ καὶ τοὺς χαρίεντας φλυαροῦσιν, εἰ δ' ἑαυτοῦς ἀτόπως περὶ ἐκείνου φλήναφον ἐκ τούτων συλλογίζεσθαι. Codex: ΠΕΡΙΕΚΕΙΝΟΤ.....ΙΕΚΤΟΤΤΩΝCΤΑΛΛΟΓΙΖ...ΑΙ, quae sic scribenda et disponenda sunt: εἰ δ' ἑαυτοῦς, ἀτόπως περὶ ἐκείνου ΤΟΙΟΤΤΟΝ ΤΙ ἐκ τούτων συλλογίζΟΝΤΑΙ. Nunc vocabulum φλήναφον male ab Editore suppleri perspicuum est. Τοὺς χαρίεντας *homines scitos et lepidos* unaquaeque secta suos appellat.

Col. XXXXVIII. pag. 161. multa insunt in Codice menda partim a prima manu correcta, sed pars perinde corrupta emendatorem non habuit. Legitur l. l. καθάπερ γὰρ χωρὶς τοῦ γράμματα μαθεῖν οὐχ οἶόν τε [μαθεῖν οὐχ οἶόν τε] γενέσθαι σοφόν, ἀλλ' οὐκ εἰ γράμματά τις ἔμαθεν ἐποισθήσεται τὸ καὶ [τὸν] σοφὸν εἶναι, quae antiquus corrector intacta reliquit, tandem Editor utrumque pannum resecurit. Sic nullum est mendi genus in Codd. nostris, quod non in vetustissimis hisce papyris idem reperiatur.

Addam his duos locos ex Philodemi libro περὶ μουσικῆς Vol. Hercul. Tom. I. pag. 137. Col. XXXVII. 29. ἔω γὰρ τὸ τὴν μὲν ἡδονὴν οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι, τὴν δὲ μάθησιν καὶ μελέτην ἵνα τέρπωμεν αὐτοὺς ἐπίπονόν τ' εἶναι καὶ τῶν κυριωτάτων πρὸς εὐετηρίαν ΕΚΚ*ΕΙΟΥΤΑΝ. Neapolitani suppleverunt εκκρειουσας vertentes propter REGIAM opulentiam. Obversabatur iis κρείων Ἀγαμέμνων. Legendum ἐκκλείουσαν EXCLUDENTEM iis rebus quae ad beate vivendum vim habent maximam. Εὐετηρία noto usu ponitur pro felicitas, εὐδαιμονία.

Ibid. pag. 139. Col. XXXVIII. 30. τσαῦτα τοίνυν εἰρηκῶς πρὸς ἅ τινες ἐγκεχειρήκασιν διὰ τ' εἶναι μὴν ἂν δεόντως ὅτι χάριν μὲν πιθανότητος αὐτῶν οὐδὲ πολλοσημέριον ὤφειλον ἐκτείνειν. Pro verbis absurdis διὰ τ' εἶναι μὴν ἂν δεόντως emenda διατειναιμην ἂν et scribe χάριν — ἐκτίνειν. Iam tum I et EI in libris confundebantur.

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XIV. 106. 8. quum Urbs a Gallis recepta instauraretur οἱ Ῥωμαῖοι — δημοσίᾳC κεραμιῖδας ἐχορήγουν. Novum et inauditum est hoc tegularum genus. Diodorus dixerat δημοσῖαι publice.

C. G. C.

MISCELLANEA.

AD SAM. ADR. NABER

EPISTULA CRITICA.

SCRIPSIT

E. MEHLER.

Diu est, mi Naber, ex quo variis negotiis distracto et operi scholastico continuo dedito otium non erat recolligendi, recensendi et scriptis mandandi, quae inter legendum observaveram et annotaveram. Succrescit paulatim materies, sed — etiamsi qui semel litterarum Graecarum et Latinarum amore est penitus imbutus, haud facile unum diem praetermittat, quin animum τῆ βασιύσῳ τέχνη defetigatum raris ex puro illo elegantiae et sapientiae fonte haustibus cupiat recreare et erigere — perit scribendi illa cupido et facultas, quae vel invitos nos allicit ut inventa nostra qualiacumque publici iuris faciamus. Ex quo in me juvenilis ille scribendi ardor dicam an pruritus est extinctus, in dies crevit modestia quaedam et verecundia, ne periturae chartae molem insuper augerem. Non deerant quidem, in quibus verum agnovisse mihi videbar, quod alios latebat; levia tamen et futilia haec existimabam prae praeclaris illorum inventis, quorum ex calamo fusile, ut est apud poetam, aurum fluitare

videres. Ecce tu, cui per epistolam paucas quasdam meas correctiunculas miseram, excitas me ad insuetum scribendi laborem, et me hortaris, ut iterum antiquo me includens ludo iuvenilis aetatulae conamina instaurem. At tu is es, quem rogantem repellere, quem hortantem spernere nefas habeo. Modo ne poeniteat Te exhortationis Tuae, lectis miscellaneis meis, quae non otio affluens contexui, sed horis subsecivis tessellatim composui.

1.

Initium faciam a loco *Homerico*, qui me diu multumque vexavit. Nec me primum! Nam ab Eustathio inde usque ad La Rochium, novissimum Homeri editorem, viri docti desudaverunt in explicandis iis verbis, quae, nisi omnis veri rectique sensus me destituit, legitimam, quae et logicae et grammaticae legibus satisficiat, explicationem non admittunt. In callida illa Ulixis oratione, qua Achivos, belli diuturni aerumnis confectos, reditumque parantes novo ardore implet, legitur hic versus (B. 291):

ἢ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιαθέντα νέεσθαι.

Non opus esse iudico omnia omnium explicandi conamina recensere et redarguere. Refellit unus alterum. Quicumque enim novus existit Homeri editor, omnes, qui antea huic loco extricando manus admoverint, frustra elaborasse demonstrat. Sed utraque collata explicatione, et Eustathii et La Rochii, nihil, ut cum Cicerone loquar, tot saeculis explicatum putamus. Ἐπὶ τόσον ἐπίπικρος, ita versus interpretatur doctus episcopus Thessalonicensis, ὁ τσαέτης πόλεμος, ὥστε εὐλόγως ἂν τινε ἀνιαθέντα ἐφίεσθαι τοῦ νόστου. Verissima haec quidem, sed nihil eorum in verbis poetae. Multo magis etiam torquet se atque cruciat La Rochius, ut sanam explicationem eliciat. Ex una versione et explicatione nectit alteram, et sic magis magisque a vera verborum significatione deflectens, tandem aliquando sibi videtur invenisse, quod *εἰρωνευόμενος* credo simplicissimam loci explicationem appellat (*Die Stelle wird am einfachsten zu erklären sein*). Videsis quid ille decernat. „Molestum est reverti, quos rei pertaesum est.” Immo quem rei cuiusdam pertaedet, ei dixerim non molestum esse, sed exoptatum,

bella linquere nullos habitura triumphos. Sed ἀνιθέντα, quod modo recte verterat, veluti interpretandi furore correptus, ad diversas significationes detorquet, quas evolvendo, ut dicunt, inde expromit. Quod modo fuerat „*der Sache überdrüssig*”, iam fit: „*aus blosser Unlust, ohne seinen Zweck erreicht zu haben.*” Mihi quidem hoc vix serio contendere videtur vir tam acuti et sobrii iudicii, quam in La Rochio agnoscimus, quicumque eius Homericæ novimus. Nimia scilicet traditæ lectionis reverentia aggredi nefas habebat, quod omnium codicum praesidio esset munitum. Quasi vero non sexcenti essent loci, ubi falsa lectio Graecis iuxta ac nobis verba dedit. Mihi quidem nihil certius esse videtur, quam scribae — sit ille antiquissimus — errorem nos ludificari et pro ANIHΘENTANEECΘAI legendum esse ANIHΘENTANEXECΘAI, h. e. ἀνιθέντ' ἀνέχεσθαι, *molestum est aerumnis vexatum tolerare*. Haec demum simplex est et vera cogitandi et disserendi ratio. Queruntur et lamentantur Achivi haud secus ac infantes vel viduae mulieres. Non potest negari, dicit Ulixes, molestum esse, si cui aerumnis vexato sit perdurandum et perferendum. Tamen sustentate aliquantisper; nam est etiam multo molestius *δηρόν τε μένειν κενεόν τε νέεσθαι*.

Sed non licet mihi laetari invento meo, quamdiu obstat auctoritas viri, quem a primis nostris in hac arte meritis stipendiis venerari solebamus et suspicere ut perfecti critici exemplar, Carolum Lehrsium dico, qui traditæ lectionis patrocinium suscepit in Aristarcho, pag. 73 (ed. alt.). Nisus Aristarcho auctore demonstravit eo loco vir summus, πόνον significare apud Homerum *laborem* nunquam *dolorem* (πόνος τὴν ἐνέργειαν καὶ κακοπάθειαν λέγει ὁ ποιητής, οὐδέποτε δὲ τὴν ἀλγυδύνα, cf. O. Carnuth, Aristonici Π. σημειῶν Od. pag. 26). Nec facile quisquam repugnabit, dummodo ne vetemur vocabulo *labor* alterum substituere fere synonymum, scilicet *molestia*. Quod molestiam affert, idem non est necesse maerorem pariat. Troiae incendium, ut exemplo utar a Lehrsio ipso adducto, πᾶσι δ' ἔθηκε πόνον, πολλοῖσι δὲ κήδε' ἐφῆκεν, i. e. omnibus molestiam creavit, multis maerorem. Usque eo igitur licet mihi Lehrsii vestigia sequi. Sed ne tanti quidem viri auctoritate permoveor, ut mihi persuadere possim, poetæ verbis eam in-

esse posse sententiam, quam ille elicit: „*nimirum laboribus fungimur, ut moleste ferentes redire velimus*,” nisus videlicet scholiastae cuiusdam auctoritate (πολύς μὲν οὖν ὁ πόνος, ὥστε λοιπὸν ἀκηδιάσαντά τινα νεῖσθαι). Affert Odysseae versum, β. 248, ut demonstret infinitivi usum simillimum. Sed quam sit dissimilis iste infinitivus, apparet, cum etiam Odysseae locum conatus eris Latine vertere. Sunt hi versus:

οὐδέ τι ἴσασι θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν

ὅς δὴ σφι σχεδὸν ἐστίν, ἐπ' ἡματι πάντας δλέσθαι.

At si quid video, est infinitivus epegeticus. „Ignorant mortem et triste fatum, quod iis impendet, scilicet se uno die omnes esse perituros.” Neque apparet quomodo aoristus ἀνιθέντα praesentis vim accipere (cf. La Roche ad h. l.) neque quomodo νέσθαι significare possit *redire volumus*. Cum igitur omnium, quas quidem novi, interpretationum nulla videatur τὰς εὐθύνας posse διαφυγεῖν, redeo ad coniecturam meam, facillimam et poëtae cogitata aptissime restituentem. Fere dixeris emendatam Homerici versus lectionem Ovidii animo esse observatam, cum Ithacensem, *Metam. XIII. 213*, inter sua facta etiam hoc facit recensentem:

Consolor socios, ut *longi taedia belli*
Mente ferant placida.

2.

Ulcus haud minus inveteratum, quam in loco Homerico demonstravi, videtur mihi residere in *Sophoclis*, Tragicorum τῷ ὀμηρικωτάτου, versu. Philoctetes interrogat Neoptolemum de sorte celeberrimorum heroum, qui exierant sub moenibus Troiae pugnaturi. Iam procubuere optimus quisque, Achilles, Aiax, Antilochus, Patroclus. Neque id mirum, ut docet nos Neoptolemus (*Soph. Philoct. 436*), nam

πόλεμος οὐδέν' ἀνδρ' ἐκών

αἰρεῖ πονηρόν, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς αἰεί.

Qui ad recte et legitime cogitandi normam hos versus exegerit, videbit vix ferri posse istud ἐκών. Quid dicere voluerit poëta, et per se manifestum est, et accuratissime indicatur altero Sophoclis versu e Phrygibus (fr. 649 apud Dindorf.)

τοὺς εὐγενεῖς γὰρ κἀγαθούς, ὧ παῖ, φιλεῖ
 Ἄρης ἐναίρειν.

Solet Mars (vel bellum, cf. Pind. apud Plut. de gloria Athen. 7: Κλυθ' Ἀλαλά, Πολέμου θύγατερ, vel Herod. IV. 23: οὐδέ τι ἀρήιον ὄπλον ἐκτέεται) fortissimos eligere quos percutiat. Longe hoc aliud est atque quod in Philoctetis versu legitur. Mars nisi coactus inertem non comprehendit. Sed quis Martem cogeret belli potentem, huic parcere, illum ferire? Spernit Mars ignavos, Ἄρης γάρ, ut legimus in eodem Phrygum fragmento

Ἄρης γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν λωτίζεται (!):

Idem de Marte praedicat Aeschylus (fr. 98 Dind.):

ἀλλ' Ἄρης φιλεῖ

ἀεὶ τὰ λῶστα πάντ' ἀπανθίζειν στρατοῦ.

His accedat Anacreontis quod fertur epigramma (Anthol. Gr. ed. Jakobs VII. 160) quod fugit Valckenaerii diligentiam, qui in Diatr. 225 v. similia de Marte poetarum dicta collegit:

Καρτερὸς εἰς πόλεμον Τιμόκριτος, οὗ τῶδε σᾶμα

Ἄρης δ' οὐκ ἀγαθῶν φεῖδεται, ἀλλὰ κακῶν.

Omnibus his locis sermo est de more, quem in caedendis hominibus sequi soleat Mars. Agnoscimus in his Graecorum (e Romanis huc trahere posses Verg. Aen. VI. 871.

Nimium vobis Romana propago

Visa potens, superi, propria haec si dona fuissent)

de deorum invidia doctrinam, quam nemo simplicius atque accuratius indicavit quam Herodotus (cf. Herod. I. 32: τὸ θεῖον πᾶν φθονερόν τε καὶ παραχῶδες. VII. 10. 5. φιλεῖ γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν et quae praeter haec collegit veterum testimonia vir egregius C. F. Nägelsbach in libro qui inscribitur: *Die nachhomerische Theologie des Griechischen Volksglaubens*, pag. 50 sequ.). Id igitur Philoctetem docet Neoptolemus, non esse quod tot tantorumque heroum mortem miretur; solere enim bellum, i. e. Deum belli, fortissimum quemque corripere. Quotiescunque versum legi, totiens eadem suspicio recurrit, exquisitam Homericam λέξιν Sophocli restituendam et legendum esse:

πόλεμος οὐδέν' ἄνδρ' ἔθων

αἰρεῖ πονηρόν, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς ἀεὶ.

Notissimi sunt loci, quibus haec coniectura mea nititur, nempe Π. I. 540 et Π. 260. Non potest negari, seriorum nec posteriorum nec poetam nec scriptorem quemquam hanc dicendi rationem esse secutum. Sed quem tam multa constat ex eo poeta sumpsisse, ad quem omnes omni tempore Graeci ut pulchri et recti magistrum devenerunt, quis negabit hunc etiam in hac re eum potuisse auctorem esse secutum, ὃς καὶ πρῶτος καὶ μέσος καὶ ὕστατος ἦν παντὶ παιδὶ καὶ ἀνδρὶ καὶ γέροντι.

Utar occasione oblata, ut alterum *Philoctetae* locum certissima medicina restituum. Philoctetes, advenarum misericordiam imploraturus, et veritus, ne horrida miseri specie deterriti auferantur, ita loquitur (s. 225).

καὶ μὴ μ' ὄκνω
 δέισαντες ἐκπλαγῆτ' ἀπηγριωμένοι,
 ἀλλ' οἰκτείραντες ἄνδρα δῦστηνον, μόνον,
 ἔρημον ὧδε κᾶφίλον καλούμενον
 φωνήσατ' εἴπερ ὡς φίλοι προσήκετε.

Corruptum esse vocabulum καλούμενον, nemo non videt, sed alii alio modo corrigere sunt conati. *Brunckius* κακούμενον proposuit, *Bergkiius* κώλούμενον, quod non videtur convenire cum poetae consuetudine synonyma coniungendi, *Schneidewinius* κυκλούμενον, quod sermonis tragici maiestati fere ridicule est interpositum; nam quae Schneidewinus affert, κυκλοῦν αὐτόν, κυκλοῦν βάσιν, in his significat κυκλοῦν circumvagari, huc et illuc gradum ferre, scilicet speculandi causa. Sed quod ille vult, Philoctetis titubantem et pavitantem gressum eo vocabulo indicari, comoediam redolet. Prudenter, ut solet, *Meinekiius* coniecit καλούμενος; quod tamen, ut omnino supervacaneum, vix cuiquam placeret, si traditum esset. Procul dubio Sophocles scripserat:

ἔρημον ὧδε κᾶφίλον ἀλώμενον.

Quod per se manifestum est, locorum simillimorum comparatione insuper confirmatur. Cf. O. R. 1506:

ὀλώλαμεν δὺ' ὄντε, μὴ σφε περιίδης
 πτωχὰς ἀνάδρους, ἐγγενεῖς (?), ἀλωμένας.

O. C. 349:

ἄσιτος νηλίπους τ' ἀλωμένη.

Trach. 300:

χώρας ἀοίκους, ἀπάτορας, ἀλωμένας.

Neglecta crasis, quae hoc loco turbas dedit, etiam *Menandro* offecit, fr. 109 (Dind.):

Οὐκ ἔστι μείζων ἠδονὴ ταύτης πατρὶ
ἢ σωφρονούντα καὶ φρονούντ' ἰδεῖν τινὰ
τῶν ἐξ ἑαυτοῦ.

Frustra quaesivi, quid significare possit *φρονούντα*, ubi modo praecesserat *σωφρονούντα*. Scripserat credo Menander

ἢ σωφρονούντα κεῦποροῦντ' ἰδεῖν τινὰ
τῶν ἐξ ἑαυτοῦ.

Contrarium vitium annotavi apud *Charitonem* I. 8 (pag. 15. 31 ed. Hercher), ubi eiulans miseramque sortem conquesta Callirrhoe: Ἄδικε Χαιρέα, dicit, μέμφομαί σε οὐχ ὅτι με ἀπέκτεινας, ἀλλ' ὅτι με ἔσπευσας ἐκβαλεῖν τῆς οἰκίας. Οὐκ ἔδει σε ταχέως θάψαι Καλλιρρόην οὐδ' ἀληθῶς ἀποθανοῦσαν. Ἄλλ' ἤδη τάχα τι βουλευή περὶ γάμου. Accusat Chaeream eiusdem sceleris, quod Catilinae exprobat Sallustius, scilicet illum morte uxoris domum vacuefecisse novis nuptiis. Legendum arbitror: ἄλλου ἤδη τάχα τι βουλευή περὶ γάμου.

Ut Sophoclem Homero, ita Lucianum Platoni et Aristophani permulta accepta debere, constat. Quam vellem exsisteret aliquis vir doctus et sollers, qui imitationis Platonicae et Aristophaneae vestigia apud Lucianum tam accurate anquireret et deprehenderet, quam Thucydidea in Veris Historiis expiscatus est F. V. Fritzschius, Luciani in paucis felicissimus sospitator. Unum ex compluribus proferam exemplum, ubi neglecta celeberrimi versus Aristophanei *συνέμφασις* quam Grammatici dicunt, genuinam lectionem obscuravit et pepulit. In *Luciani Alexandro* in aliis de impudenti illo et lepido impostore leguntur haec § 4: ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὸ μεγαλοῦργον προσῆν καὶ τὸ μηδὲν μικρὸν ἐπινοεῖν, ἀλλ' ἀεὶ τοῖς μεγίστοις ἐπέχειν τὸν νοῦν. Quis est, qui tersam Luciani orationem noverit, quin repudiata hac eorundem in eadem re verborum repetitione (ἐπινοεῖν et ἐπέχειν τὸς νοῦν), memor numerosorum Aristophanis in *Vespis* (1030) anapaestorum:

ἀλλ' Ἡρακλέους ὀργὴν τιν' ἔχων τοῖσι μεγίστοις ἐπιχειρεῖν,
mecum Luciano reddat: ἀλλ' ἀεὶ τοῖς μεγίστοις ἐπιχειρεῖν,
deletis vocabulis τὸν νοῦν, additis cum iam ἐπιχειρεῖν in ἐπέχειν esset depravatum.

3.

Lucianus, cui modo ex Aristophane opem tuli, in vicem iuvabit me in refingendo loco *Xenophontis* in *Anabasi* VI. 5. 4, quem exhibebo, ut legitur in Cobetiana *Anabasis* editione altera: Ἐδόκει γὰρ βέλτιον εἶναι τοῦτον (scil. Νέωνα) Φύλακα καταλιπεῖν τῶν ἐπὶ στρατοπέδου· ἐπεὶ δ' οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ἀπέλιπον αὐτούς, αἰσχυρόμενοι μὴ ἐφέπεσθαι, τῶν ἄλλων ἐξίόντων κατέλιπον αὐτοῦ τοὺς ὑπὲρ πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη. Verissima sunt, quae de his verbis admonuit Madvigius, *Advers. Crit.* I. p. 350: „Non αὐτούς (τοὺς στρατηγούς) deserebant, sed Neonem, quo duce remanere iussi erant. Mendum arguit etiam hic concursus: ἐπεὶ ἀπέλιπον... κατέλιπον.” Quod vero pro ἀπέλιπον scribendum censet ἀπέκναιον vel simile verbum obtundendi et precibus fatigandi significationem habens, ostendit vulnus, non sanavit. Desideratur haud dubie verbum eiusdem quam indicat, significationis, sed hanc verbo ἀποκναίειν inesse nego. Ἀποκναίειν est *vescare, lassere, carperse, obtundere* aliquem, sed non invenitur, nisi additæ causa taedii vel molestiae (*Arist. Vesp.* 681 δουλειαν οὐκ ἀποφαίνων ἀποκναίεις. — *Xen. Hell.* VI. 2. 1: εἰσφοραῖς καὶ ληστειαῖς ἀποκναϊόμενοι. — *Plat. Rep.* pag. 406 B. Ἡρόδικος... μίξας γυμναστικῆ ἰατρικὴν ἀπέκναιε πρῶτον μὲν ἑαυτόν κτέ. *Demosth. Mid.* 153: ἀποκναίει γὰρ ἀηθία καὶ ἀναισθησία καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ταῦτα λέγων, ubi articulum τὴν delendum et pro ταῦτα legendum censeo ταῦτά). Apud Lucianum, qui identidem hoc vocabulo utitur, taedii origo numquam non est addita. Sed etiamsi recte ita dicere potuisset Xenophon, non exputo, qua clade ἀπέκναιον transfigurari potuerit in ἀπέλιπον. Viam, qua ad genuinam lectionem poterit perveniri, monstrabit *Lucian. Catapl.* 14: ἐπιστρέφονται γοῦν εἰς τοῦπίσω ὥσπερ οἱ δυσέρωτες, κὰν πόρρωθεν ἀποβλέπειν τὰ ἐν τῷ φωτὶ βούλονται, οἷα ὁ μάταιος ἐκεῖνος ἐποίει, καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν ἀποδιδράσκων κἀνταῦθά σε καταλιπαρῶν. Quibus addi possunt *Catapl.* 4 et *Dial. D.* 25. 2, ubi eodem utitur verbo, sed obiecto non addito. Vides iam quo tendam. Contendo Xenophontem scripsisse: ἐπεὶ δ' οἱ λοχαγοὶ καὶ στρατιῶται κατελιπάρουν αὐτούς... κατέλιπον αὐτοῦ τοὺς ὑπὲρ πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη. Cum κατελιπάρουν abiis-

set in κατέλιπον, huius in locum substitutum est ἀπέλιπον, ut eiusdem vocabuli molesta repetitio vitaretur. Neque officiat coniecturae meae, quod eo vocabulo Xenophon non est usus; nam verbum simplex λιπαρεῖν et apud Xenophontem legitur et apud optimum quemque.

Ἐν παρέργου μέρει liceat mihi aliquot Anabasis locis medicam manum adhibere. *Anab.* III. 1. 7, legimus: ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. Latere mihi videtur in male distinctis litteris δ' ἐπανῆλθε (ΔΕΠΑΛΙΝΗΛΘΕ — ΔΕΠΑΝΗΛΘΕ), quamvis non fugiat me, πάλιν οἴχεσθαι, πάλιν ἄγειν et similia non solum apud Homerum legi, sed etiam apud Xenophontem et alios semel vel iterum occurrere. Si merus est lusus palaeographicus, quam proposui coniecturam, ignoscas velim, sed eadem opera mecum corrigas *Aelianum* V. H. XI. 47, ubi postliminii iure sedem suam recuperet fugata praepositio. Legendum enim est: ὁ Δίων προσηγάγετο τὴν γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα καὶ ἐς τὴν οἰκίαν ἀνέπεμψε pro ἔπεμψε. Eadem herba sanandus est locus *Lucianus*, *Τύτοι*. 36: Ἄλλὰ σοὶ μὲν ὦ Ἑρμῆ, καὶ τῷ Διὶ πλείστη χάρις τῆς ἐπιμελείας, τουτοῦ δὲ τὸν Πλούτωνα οὐκ ἂν λάβοιμι. Immo ἂν ἀναλάβοιμι.

Anab. III. 1. 34 apud Cobetum legimus: λέξον, δ' ἔφη, σὺ, ὦ Ξενοφῶν, ἄπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς. In libris est καὶ σὺ. Xenophontem arbitror scripsisse: καὶ νῦν. Addita littera ν proderit etiam loco *Homeric*, *Odys.* X. 186. Melanthius, procis perituris iterum opitulaturus, arma affert:

τῆ ἑτέρῃ μὲν χειρὶ φέρων καλὴν τρυφάλειαν,
τῆ δ' ἑτέρῃ σάκος εὐρὺ γέρον πεπαλαγμένον ἄζη
λαέρτεω ἦρωος, ὃ κουρίζων φορέεσκεν.
δὴ τότε γ' ἤδη κείτο, ῥαφαὶ δ' ἐλέλυτο ἱμάντων.

Clypeus, quo Laertes iuvenis se defenderat

δὴν τότε γ' ἤδη κείτο, ῥαφαὶ δ' ἐλέλυτο ἱμάντων.

Commonet me particulae νῦν facta mentio loci *Herodotei*, VII. 15, quem obiter corrigam. Xerxes, de viso nocturno ad Artabanum referens ita loquitur: Ἀρτάβανε, ἐγὼ τὸ παραυτίκα μὲν οὐκ ἐφρόνεον εἶπας ἐς σὲ μάταια ἔπεα χρηστῆς εἵνεκεν συμβουλῆς· μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον μετέγνων [ἔγνω δὲ, quae vocabula iure damnavit Cobetus], ταῦτα μοι ποιητέα ἔοντα τὰ σὺ ὑπέδηκα. Οὐκ ὦν δυνατός τοί εἰμι ποιεῖν ταῦτα

βουλλόμενος· τετραμμένῳ γὰρ δὴ καὶ μετεγνωκότι ἐπιφοιτέων θνεῖρος Φαντάζεται μοι οὐδαμῶς συνεπαινέον (scribendum de more Herodoti συνεπαινον ἔδν) ποιεῖν με ταῦτα· νῦν δὲ καὶ διαπειλῆσαν οἴχεται. Cur pro νῦν δὲ legendum sit νυνδῆ, vide apud Cobetum V. L. p. 233 et 234.

Eundem Cobetum grati agnoscimus multis librariorum et lectorum additamentis Xenophontem liberasse. Tamen si ille ἐθέρισε τὴν ἀνάβασιν, nobis licebit καλαμαῶσθαι. Enumerabo aliquot emblemata, quibus ille pepercit; quo facto ad alia properabo. *Αναβ.* I. 2. 12: ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα, ἡ Συεννέσιος γυνὴ τοῦ Κιλικῶν βασιλέως παρὰ Κῦρον· καὶ ἐλέγετο Κῦρῳ δοῦναι μισθὸν τεττάρων μηνῶν. τῆ δ' οὔν (leg. γ οὔν) στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κῦρος μισθὸν τεττάρων μηνῶν. His collatis quis dubitabit I. 2. 22 in verbis ἐνταῦθα ἦν τὰ Συεννέσιος βασιλεία τοῦ Κιλικῶν βασιλέως extrema vocabula a tirone quodam, ut segni memoriae ferret auxilium, esse adscripta. *Αναβ.* I. 3. 6 ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέτετε πείθεσθαι οὔτε ἔπεισθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἔψομαι καὶ ὅτι ἂν δέη κείσομαι. Vocabula πείθεσθαι οὐδὲ pellenda sunt. Paene dixeris propter chasticam structuram restituendam addita esse a sciolo, qui — id quos nos omnes, qui pueros linguae Graecae elementa docemus, in discipulis nostris identidem deprehendimus — κείσομαι et πείθεσθαι eiusdem verbi iudicaverit esse futurum et praesens. *Αναβ.* I. 3. 12: ὁ δ' ἀνὴρ πολλοῦ ἀξίος ᾧ ἂν φίλος ἦ, χαλεπώτατος δ' ἐχθρός, ᾧ ἂν πολέμιος ἦ, oratio tum demum apta erit et concinna, ubi ἐχθρός abieceris. *Αναβ.* I. 5. 8: ἔνιοι δὲ καὶ στρεπτοὺς [περὶ τοῖς τραχήλοις] καὶ ψέλια [περὶ ταῖς χερσίν]. Quae uncis inclusi, apud Homerum tolerares, apud Xenophontem abundant. *Αναβ.* II. 6. 27: εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν, ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίστατο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτόν, vix graecus est sermo, nisi deleveris vocabulum extremum. Eadem syntaxis neglecta leporem urbanitatemque pepulit, ex uno *Hieroclis* vel *Phylagris* ἀστείων (ed. Eberhard, c. 142, pag. 33): εὐτράπελον ὀφθαλμιῶντα ἰατρὸς κλέπτης Θεραπεύων, δανείσας λύχον ἐκλεψε. μῆ οὖν τῶν ἡμερῶν ἡρώτα αὐτόν „πῶς ἔχεις τοὺς ὀφθαλμούς;” καὶ ὁ εὐτράπελος ἔφη· „ἀφ' οὗ μοι ἐδάνεισας τὸν λύχον, οὐ βλέπω αὐτόν.” E qua sententia nisi extremum vocabulum exemeris, vix quid-

quam urbani videtur inesse. Quam narratiunculam Cobetus cum elegantissime in Atticum sermonem transferret (*Grieksch Leesboek*, pag. 13), pronomen intactum reliquit. Ridiculum est quod toleratur IV. 1. 20: ὁ δὲ λοιπὸς ἔφη, ὅτι οὗτος μὲν οὐ Φαίη εἶδέναι, ὅτι αὐτῷ θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη. Confer v. c. Eur. Med. 309 ἐξέδου κόρην ὅτῳ σε θυμὸς ἤγεν et mecum agnosces familiarem quam vocant religiosi magistri interpretationem. Eodem modo apud Herodotum sexcenties est peccatum, si rarioris vocabuli explicatio in textum irrepsit. Duos, cum in hoc solutiore scribendi genere liceat exspatiari, producam locos, qui hoc vitio laborant. Alter legitur *Herod.* V. 28: κατύπερθε δὲ τούτων ἐπὶ δύο γενεὰς ἀνδρῶν νοσήσασα ἐς τὸ μάλιστα [στάσι], alter VIII. 104: ἐπεὶ τοῖσι ἀμφικτιόσι πᾶσι [τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκέουσι τῆς πόλιος] μέλλοι τι ἐντὸς χρόνου ἔσεσθαι χαλεπὸν, τότε ἴρεια αὐτόθι τῆς Ἀθηναίης Φύει πῶγωνα μέγαν. In utroque loco quæ cancellis saepsi vocabula quantocius sunt exterminanda.

Sed his iam finem imponam, animi causa addito uno loco Luciano, ubi Luciani scholiasta interpretem coarguit et damnat. Socrates (*Lucian. Halc.* 8) fabulam de halcyonibus a maioribus sibi traditam pollicetur se relaturum esse liberis suis et uxoribus: κλέος δὲ μύθων οἶον παρέδοσαν πατέρες, τοιοῦτον καὶ παισὶν ἐμοῖς, ὃ ὄρνι Θρήνων μελωδέ, παραδώσω τῶν σῶν ὕμνων περί, καὶ σου τὸν εὐσεβῆ καὶ Φίλανδρον ἔρωτα πολλάκις γυναίξιν ταῖς ἐμαῖς Ξανθίππην τε καὶ Μυρτοῖ. Uxorum nomina ab ipso Luciano non fuisse addita, luce clarius hocce demonstratur scholio: Γυναίξιν τ' ἐμαῖς] ὅτι δύο γυναῖκας εἶχε Σωκράτης, Ξανθίππην καὶ Μυρτώ.

4.

Nonnunquam ad veteres delicias meas, ad *Lucianum*, redeo, praesertim ubi nova ad me afferuntur elegantissimi et facetissimi scriptoris textum, misere olim corruptum, sed a Iensii, Solani, Hemsterhusii temporibus coniuncta multorum opera multo melius iam constitutum insuper emendandi conamina, qualia nuper in lucem edidit Herwerdenus noster et iuvenis doctissimus J. J. Hartman, in cuius Studiis criticis in *Lucianum*

et acumen ingenii agnovi et admiratus sum iudicii maturitatem. In utroque libello insunt, in quae et ipse olim vel nuper incideram; sed vastus est campus, in quo si festinantibus et ipse festinans quis hic illuc „occessit obviam,” satis unicuique restat itineris, quod solus conficiat. Eorum vero, in quae iter faciens incidi, unum et alterum libet exprimere. In multis mirabilibus, quae Lucianus in *Veris Historiis* tradit, haud minime mirum profecto est, quod l. 22 scribit de Lunae incolis: αἰδοῖα μέντοι πρόσθετα ἔχουσιν, οἱ μὲν ἐλεφάντινα, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ξύλινα, καὶ διὰ τούτων ὀχεύουσι καὶ πλησιάζουσι ταῖς ἑαυτῶν γαμέταις. Lubrica est et quam philosophorum filiis malim permittere disquisitio, utrum, quos Lucianus effinxit Lunae incolae, animalibus, de quibus solis vocabulum ὀχεύειν usurpatum invenies, an hominibus sint accensendi. Qui hoc censet, statim mecum vocabulum proscribet, sed vel is qui dubitaret Selenitis eundem honorem habere atque hominibus terrigenis, haud facile mihi explicabit, quale discrimen intercedat inter ὀχεύειν et πλησιάζειν ταῖς γαμέταις. Neque alterum ut alterius explicationem licebit proicere. Cum vero verba πλησιάζειν ταῖς γαμέταις libera sint ab omni suspicione, videamus quid lateat in ὀχεύουσι. Nimirum Lucianus non scripsit ΟΧΕΤΟΤΣΙ, sed ΟΤΡΟΤΣΙ, i. e. καὶ διὰ τούτων οὐροῦσι καὶ πλησιάζουσι ταῖς γαμέταις. Praeterea ante ἐλεφάντινα excidisse videtur πλούσιοι vel παχεῖς vel εὐδαίμονες.

Cum ad τὰ ῥυπαρώτερα devenerim addam alterum ex eodem libello locum, haud minus medico egentem. Meministi fabulosi istius inventi de hominibus, qui αὐτοὶ ναῦται καὶ νῆες ἦσαν. Quorum navigationem deinde *Lucianus* (V. H. II. 45) depingit. Ἐπιπιοὶ κείμενοι ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὀρθώσαντες τὰ αἰδοῖα — μεγάλα δὲ φέρουσιν — ἐξ αὐτῶν ὀθόνην πετάσαντες... ἔπλεον. Quicumque meminerit, *Φαλλοφόρους* v. c. non esse, qui habeant, sed qui gestent τοὺς φαλλοὺς, mecum arbitror corriget μεγάλα δὲ φέουσιν. Liceat eadem opera ridiculum vitium corrigere, quod vidi in *Antigoni Hist. Mirab.*, nuperrime ab Ottone Kellero in *Rerum Naturalium Scriptoribus Graecis Minoribus* Vol. I. denuo editis. Legimus eius volumine pag. 4: Φησὶν γὰρ δοθεῖσης τῆς Ἀθηναῖς συγκατακλιθεῖσαν αὐτὴν ἀφανισθῆναι, τὴν δὲ ἠφαιστον εἰς γῆν πεσόντα προλεσθαι τὸ σπέρμα, τὴν δὲ

γῆν ὕστερον αὐτῷ ἀναδοῦναι Ἐριχθόνιον. Non satis hoc videtur fuisse causae, cur iterum Hephaestus ἀπὸ βηλοῦ Θεσπεσίῳ in terram detruderetur. Ubi mutaveris περόντα in περόν, crudelis poenae Deum absolveris et simul restitueris, quod de eadem re et apud alios legitur, quos vide apud Prellerum, Myth. Gr. I. pag. 158, et apud Eratosthenem, Catasterism. 13 (Mythogr. ed. Westermann, pag. 247): ἩΦαιστον ἐρασθέντα Ἀθηναῖς βούλεσθαι αὐτῇ μιγῆναι· τῆς δ' ἀποστρεφόμενης καὶ τὴν παρθενίαν μᾶλλον αἰρουμένης ἐν τινι τόπῳ τῆς Ἀττικῆς κρύπτεσθαι, ὃν λέγουσι καὶ ἀπ' ἐκείνου προσαγορευθῆναι ἩΦαιστον· ὃς δόξας αὐτῆς κρατῆσαι καὶ ἐπιθέμενος, πληγεὶς ὑπ' αὐτῆς τῷ δόρατι ἀφῆκε τῆς ἐπιθυμίας, φερομένης εἰς τὴν γῆν τῆς σποραῖς. Sed linguamus has sordes et ad alia, puriora, revertamur. Quod V. H. I. 30 demonstrabo vitium, viam nobis muniet ad alia eiusdem generis emendanda. Legitur V. H. eo quem laudavi loco: πλεύσαντες τῆς τρίτης ὑποφαινούσης πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ἄφνω ὁρῶμεν Θηρία καὶ κήτη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, ἐν δὲ μέγιστον ἀπάντων. Res ipsa clamat, Θηρία καὶ expungendum et pro ἄλλα legendum esse μεγάλα. Eodem modo ex iis quae antecedunt vel sequuntur genuina lectio facile restituitur Charon 16: Οὗτος δὲ ὀλίγον ἀπὸ γῆς αἰωρούμενος, ἦν καὶ πέση, ἀψοφητὴ κείσεται, μόγις καὶ τοῖς γείτοσι ἀκουσθέντος τοῦ πτώματος. Nimirum scriptum erat πεσεῖται. Eiusdem naturae vitium recurrit in eodem dialogo § 22: Ἐν ἔτι ἐπὶΘου, ὦ Ἑρμῆ, εἰδέναι, καὶ μοι δείξας αὐτὸ ἐντελῆ ἔσει τὴν περιήγησιν πεποιμημένος, τὰς ἀποθήκας τῶν τωμάτων, ἵνα κατορύττουσι, Θεάσασθαι. Non nosse, credo, cupiebat Charon hominum mortuorum sepulcra, sed videre. Itaque eraso, quod male illatum est, vocabulo Θεάσασθαι reddamus Luciano: ἐν ἔτι ἐπὶΘου ἰδεῖν, καὶ μοι δείξας αὐτὸ ἐντελῆ ἔσει τὴν περιήγησιν πεποιμημένος, τὰς ἀποθήκας τῶν σωμάτων, ἵνα κατορύττουσιν. Idem vocabulum, ob verbi, quod praecedebat, similitudinem corruptum Luciano videtur restituendum esse Dial. Mort. 7. 1: Οἶσθα γὰρ καὶ σύ που Πτοιόδωρον τὸν γέροντα; ZHN. Τὸν ἄτεκνον, τὸν πλούσιον, ὃ σε τὰ πολλὰ ἤδειν συνόντα; Immo εἶδον. Interpretis paraphrasis in scriptoris verborum locum irrepsit Phalar. B. 4: εἰ γοῦν ἐμίσει τὸν Φάλαριν ἢ τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐμισάττετο, ἴβδιον ἦν ἐν τῷ Ἴονίῳ μέσῳ καταδῦσαι αὐτὸ μετὰ τῆς

ἀγούσης ὀκκάδος. Lucianus scripserat αὐτῇ ἀγούσῃ ὀκκάδι.

Dubitanter addo locum e Luciani Gallo, cui emendando multi viri docti operam dederunt, sed qui mihi videtur eadem herba posse sanari, qua modo una et altera menda Lucianum conatus sum liberare. Longum est singulas emendandi rationes enumerare et in singulis demonstrare, cur, qui corrigendi periculum fecerint, *παρὰ μέλος* mihi videantur *Φθέγξασθαι*. Quid enim decernunt critici illi, qui non recusant vitium agnoscere, si quid contra Grammaticae leges est peccatum, vel si ea, quae tradita sunt, sensu omnino carent, at concinnitatis et elegantiae legibus nimium in emendando negant esse tribuendum — est quidam venustatis sensus, qui non solum errores nobis aperit, sed quo etiam ad id quasi sponte ducimur, quod eleganti scriptore dignum est. Describam locum et indicabo, quo modo mihi videatur posse restitui. An me sensus meus fefellerit, Tu et alii iudicabitis. Editur *Gall.* 2: *καίτοι τί ἂν ἐποίησας, εἴ σοι ἢ τῆς Ἀργούης τρόπις ἐλάλησεν ὥσπερ ποτέ ἢ Φηγὸς ἐν Δωδώνῃ αὐτόφωνος ἐμαντεύσατο*; Fritzschius coniecit: *εἴ σοι ἢ τῆς Ἀργούης τρόπις ἐλάλησεν, ὥσπερ ποτέ, ἢ ἢ ἐν Δωδώνῃ Φηγὸς αὐτόφωνος ἐμαντεύσατο*. Differt Jacobitzii et Dindorfii lectio ab ea, quam Fritzschius vulgatam vocat et cui ea coniectura superstructa est. Ita enim illi: *εἴ σοι ἢ τῆς Ἀργούης τρόπις ἐλάλησεν ἢ Δωδώνῃ αὐτόφωνος ἐμαντεύσατο*. Vides verba *ὥσπερ ποτέ* in nonnullis codicibus exstare, ab aliis abesse. Quam vellem Sommerbrodtius in aureo libello, Luciani codicum Marcianorum lectiones continenti, non unius codicis (436), sed omnium, quos contulit, scripturam in hoc loco publici iuris fecisset. Ut ut est, etiam hoc loco vetus emblemata nos iudicari et legendum esse censeo: *εἴ σοι ἢ Ἀργούης τρόπις [ἐλάλησεν] ἢ Δωδώνῃθεν αὐτόφωνος ἐμαντεύσατο*.

Eodem modo perficienda est a quo non iam memini inchoata emendatio in *Luc. Iud. Voc.* 12. Legitur: *τῷ γὰρ τούτῳ σώματι φασὶ τοὺς τυράννους ἀκολουθήσαντας καὶ μιμησαμένους αὐτοῦ τὸ πλάσμα, ἔπειτα σχήματι τοιοῦτῳ ξύλα τετρήναντες ἀνθρώπους ἀνασκοπιζεῖν ἐπ' αὐτά*. Nimirum lege: *τοῦ Ταῖ σχήματι* et vocabula *σχήματι τοιοῦτῳ* quantocius mecum fors expelle.

N. H. II. 28. appropinquantes ad impiorum domicilia excepit

ὁσμὴ δεινὴ οἶον ἀσφάλτου καὶ πίττης ἅμα καιομένων, καὶ κνῖσα δὲ πονηρὰ καὶ ἀφόρητος, ὡς περ ἀπ' ἀνθρώπων ὀπτωμένων. Ineptum est epithetum, praesertim cum quod sit ἀφόρητον, idem non possit non esse πονηρόν. Restituamus proprium atque accurate rem demonstrans vocabulum πνιγηρά, *varior suffocans et intolerabilis*. Etiam de *Luclu*, 18 librariorum παρόραμα Luciani verba turpi vitio maculavit. Accurate mecum perlustra quae praecedunt et non dubito quin mecum constituas, in verbis ἂν ταῦτα λέγῃς, ὦ πάτερ, οὐκ οἶει πολὺ ἀληθέστερα καὶ γελοϊότερα ἐκείνων ἐρεῖν, non γελοϊότερα, multo minus etiam quod Jacobsius est commentus γενναϊότερα, sed τελειότερα esse legendum. Etiam gravius si quid video peccatum est *Hermeto*. 1: καὶ τὸ κινδύνευμα οὐ περὶ μικρῶν, ἢ ἄθλιον εἶναι ἐν τῷ πολλῷ τῶν ἰδιωτῶν συρφετῷ παραπολοῦμενον ἢ εὐδαιμονῆσαι φιλοσοφῆσαντα. Opponuntur inter se ἄθλιον εἶναι et εὐδαιμονῆσαι. Beatus est qui inter philosophos versatur, infelix non is, opinor, qui ἐν τῷ πολλῷ ἰδιωτῶν συρφετῷ παραπολεῖται, sed qui inter incultam profanamque plebem versatur. Itaque legendum est ἐν τῷ πολλῷ τῶν ἰδιωτῶν συρφετῷ περιπολοῦντα. Dum librum pervolvo, oculus incidit in *Philops*. 19, ubi librarii aliud agentes haec nobis pro Lucianeis venditant: καὶ μὴν καὶ λούεται τὰ πολλὰ καὶ παίζει δι' ὅλης τῆς νυκτός, ὥστε ἀκούειν τοῦ ὕδατος ψοφούντος. Sunt qui nihil non explicari posse autument; sed Tu, sat scio, mecum senties, desiderari vocabulum strepitum significans, qui oritur, si qui aquam agitat et multo liquore identidem se perfundit et conspergit. Quid si Lucianus non παίζειi scripsisset, sed παφλάζει. Unum addam ex eodem libello locum, mox ad eundem rediturus et quae ad dialogorum nonnullos annotavi et conieci, deinceps et ordine Tibi expositurus. Editum est *Philops*. 22: καὶ ἅμα λέγων ἐδείκνυεν ὁ Εὐκράτης τὰς ἐπὶ τῶν πήχεων τρίχας πᾶσιν ὀρθὰς ὑπὸ τοῦ φόβου. Ab Homero inde (ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἕσταν) in talibus dicebant τὰς ἐπὶ τῶν πήχεων τρίχας ἐτώσας ὀρθὰς. Falso illatum esse verbum ἴστημι censeo apud *Achillem Tatium* III. 18 (pag. 104 ed. Hercher). Κάγω μὲν καὶ φοβούμενος (ἀληθῶς γὰρ ᾤμην τὴν Ἐκάτην παρεῖναι), ὅμως δ' οὖν ἀπέστησα τῶν ὀφθαλμῶν τὰς χεῖρας καὶ δλόκληρον τὴν Λευκίππην ὀρῶ. Aliquanto melius scribetur ἀπέ-

σπασα. Simile vitium eximere licebit *scholiastae* in *Aristoph. Ran.* 303: Ἠγέλοχος: τραγωδίας ὑποκριτής, ὃς καὶ ἐν τῷ Ὀρέστη Εὐριπίδου, προστάντος αὐτῷ τοῦ πνεύματος ἐν τῷδε τῷ στίχῳ.

Ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλήν' ὄρω
αἰφνιδίως ὀφθῆναι συνελόντα τὴν συναλοιφήν. Scripserat ni fallor προστάντος αὐτόν pro προστάντος αὐτῷ; pro ὀφθῆναι legendum esse οὐ φθῆναι patet ex Scholiasta ad Eurip. Orest. 269 (Scholia antiqua in Eurip. Trag. ed. Cobet pag. 262). Corrigam eadem opera locum in *fabulis Aesopicis* ed. Halm, fab. 38 (pag. 20), ubi falso invectum verbum omnem elegantiam et suavitatem sustulit. Ἀλώπηξ εἰς ἀγέλην προβάτων εἰσελθούσα θηλαζόντων τῶν ἀρνίων ἐν ἀναλαβομένη προσποιεῖτο καταφιλεῖν. ἐρωτηθεῖσα δὲ ὑπὸ κυνός „τί τοῦτο ποιεῖς;” „τιθηνοῦμαι αὐτῶν, ἔφη, καὶ προσπαίζω. Καὶ ὁ κύων ἔφη:” καὶ νῦν, ἂν μὴ ἀφῆς τὸ ἀρνίον, τὰ κυνῶν σοὶ προσοίσω.” Omnino legendum est προσπαίσω.

5.

Quod olim susceperam consilium *Heracliti Allegorias Homericas* uno cum Pseudo-Plutarchi vita Homeri et Porphyrii Quaestionibus Homericis denuo edendi, diu abieci, non quod rei difficultate, quae egregiis auxiliis munito non ita erat magna, abstererer, sed quia nausea cepit epigonorum istorum ὕθλον καὶ Φλυαρίαν iterum iterumque legentem. Tamen interdum ad eorum scripta delabor, et multa annotavi, de quibus unum et alterum delibabo, more meo occasione usus etiam aliorum eiusdem farinae auctorum locos quosdam emendandi. Incipiam a loco duplici vulnere laborantem, sed quem certissima medicina licet sanare. Allegorica sua sapientia illustrat *Heraclitus* c. 20 (pag. 41 editionis meae) versus Homericum II. A. 197: ξανθῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλεΐωνα, quem ita explanat scilicet: Παρ' ὃν μὲν ὀργίζεται καιρόν, ἐν τοῖς στέρνοις ὁ θυμὸς ἔστηκεν· ἔλκων γὰρ τὸ ξίφος

Στήθεσιν λαίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.

Ἦνίκα δ' ἡ ὀργὴ πέπειρα γίνεται, μετειλίχασι δ' αὐτὸν οἷζ μετανοοῦντες ἤδη λογισμοί, τῆς κεφαλῆς ἀπρίξ ἡ φρόνησις εἴληπται. Quid sit ὁ θυμὸς ἔστηκεν nec mihi nec cuiquam credo est

intellectum. Ad quae corrigenda cum unius Sophoclis auxilio ducamur, O. C. 434:

ὀπηνίκ' ἔξει θυμὸς ἠδιστόν τέ μοι
τὸ κατθανεῖν ἦν.

iuvat alterum apponere ex congenero et gemino fere scriptore locum, et ipsum librarium iniuriam passum. Haec enim de eadem re legimus apud Pseudo-Plutarchum, V. H. c. 131 (pag. 137 ed. Dübner), τὴν μὲν ὀργὴν ὑπὸ λύπης ἐγγινομένην ζέσειν δέ τινα τοῦ αἵματος καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος οὔσαν ἐμφαίνων, ὡς ἐν τούτοις:

Ἄχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
πίμπλαντ', ὅσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην.

μένος γὰρ τὸ πνεῦμα προσαγορεύειν ἔοικε, τοῦτο δὲ ἐκτείνεται καὶ φλέγεσθαι ἐπὶ τῶν θυμουμένων οἶται. Apud Plutarchum legendum censeo ἐν τῆ κεσθαι, sed Heraclito pro ἔστηκεν restituum esse ἔξεσεν non est quod dubitemus. In altero, quod Heracliti verba obsidet emendando vitio, memini olim et ipsum desudasse et Hercherum, immatura eheu morte his litteris et amicis ereptum, cuius ex eo tempore multas asservo epistulas omni humanitate et doctrina affluentes; sed uterque frustra laborem suscepimus. Quod ille excogitavit μετελλάχασι δ' αὐτὸν οἱ μετανοοῦντες ἤδη λογισμοί, non minus est τοῦ πονηροῦ κόμματος, quam in quod ipse incideram μετειλήφασι δ' αὐτὸν οἱ μεταν. ἤδη λογισμοί. Latet in ΜΕΤΕΙΛΗΧΑΣΙ poëtis sublectum et serioris aevi scriptoribus, qui flosculis poëtici aridos hortos irrigare solebant, adamatum verbum ΜΕΜΕΙΛΙΧΑΣΙ (μεμειλίχασι). Quod de ira placanda solemne erat vocabulum. In Iliade (Λ, 137) Pisander et Hippolochus, victi ab Agamemnone, vitam deprecantur et

κλαίοντε προσαυδήτην βασιλῆα
μειλιχίοις ἐπέεσσιν· ἀμείλικτον δ' ὄπ' ἄκουον.

Ares ipse apud eum est ἀμείλιχος. Apud Euripidem in Helena, v. 1339.

Ζεὺς μείλισσων στυγίους
ματρὸς ὀργὰς ἐνέπει.

Apud Tryphiodorum, ut ne seriorum quidem testimonia desint, v. 283 legimus:

τὸν δ' ὁ γέρων ἀγανῆ μειλιξατο Φωνῆ.

Apud Plutarchum de Alex. M. virt. 7 Alexander, cum vestitu barbarorum mores esset secutus, suorum maerorem delenisse et iram dicitur placasse, καθάπερ ζῶα τῆσδε αἰσούων καὶ μειλισσόμενος. Apud Dionem Chrysostomum denique Or. II. pag. 37 ed. Dind. in regis vitiorum catalogo etiam recensetur, si est ἀμείλικτος ὀργισθεὶς. Sic igitur refingamus Heracliti verba . . . ἐν τοῖς στέρνοις ὁ θυμὸς ἔξεσεν . . Ἡνίκα δ' ἡ ὀργὴ πέπειρα γίνεται, μεμειλίχασι δ' αὐτὸν οἱ μετανοοῦντες ἤδη λογισμοῖ, τῆς κεφαλῆς ἀπρίξ ἡ φρόνησις εἴληπται.

Ut apud Heraclitum verbi simplicis in compositum mutatio turbas dedit, simili ratione adiectivi in substantivum cum praepositione disiunctio pessumdedit verba scriptoris, qui prooemium composuit, quod *Theophrasti Characterum* in limine est collocatum. Dicit ille quisquis fuit: Πρῶτον μὲν οὖν ποιήσομαι τὸν λόγον ἀπὸ τῶν τὴν εἰρωνείαν ἐζηλωκότων, ἀφείδεις τὸ προοιμιάζεσθαι καὶ πολλὰ περὶ τοῦ πράγματος λέγειν. Vix capio, quid possit esse illud πρᾶγμα, de quo pluribus verbis uti nolit. Legendum esse censeo πολλὰ περιττὰ λέγειν, omisso πρᾶγματος, quod aut ex dittographia natum aut corrupta iam lectione potest esse additum. Eiusdem generis vitium vidi apud *Antoninum Liberalem*, *Metam.* c. 36, ubi in verbis: Ζεὺς δὲ Πανδάρεον μὲν ἀντὶ τῆς κλοπῆς ἐποίησεν ᾧ ἑπίπερ εἰσθήκει, πέτρον, Τάνταλον δέ, ἐπεὶ τὸν ὄρκον ἐψεύσατο, κατέβαλε καὶ περὶ αὐτὸν ὑπὲρ κεφαλῆς τὸν Σίπυλον. Collato Apollodoro in *Bibl. Myth.* I. 6. 3 (pag. 11. 20 ed. Westerm.) Φεύγειν δ' ὀρμηθέντος αὐτοῦ διὰ Σικελικῆς θαλάττης, Ζεὺς ἐπέριψεν Αἴτην ὄρος scriptum fuisse puto: καὶ ἐπέριψεν αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς τὸν Σίπυλον.

Musicae caelestis primum auctorem autumat *Heraclitus* esse Homerum. De qua re ita exponit cap. 13 (pag. 27). Ἀρχὴ δὲ ταύτης τῆς δόξης Ὅμηρος, εἰπὼν τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀλληγορικῶς βέλη, προσθεὶς δ' ὅτι φερόμεναι διὰ τοῦ ἀέρος ἐκλαγξαν ἡ δεῖτ' ἂν τινα καὶ ἔνθεον φωνήν· τὰ κοινὰ δὲ τῶν φθόγγων παραστήσας ἐπὶ τὸ ἴδιον εὐθύς τοῦ λόγου μετέβη, προσθεὶς· ὁ δ' ἦμε νυκτὶ ἰοικώς. Cum vix dubium esse possit, quin pro ἡ δεῖτ' ἂν τινα καὶ ἔνθεον φωνήν, habita ratione II. A. 49:

δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένητ' ἀργυρέοιο βιοῖο
legendum sit ἐκλαγξαν δεινὴν τινα κτέ., tum non minus manifestum est λόγου mutandum esse in λοιμοῦ. Quod apparet

ex iis quae statim sequuntur: Οὐ γὰρ ἀκήρατον Φῶς οὐδ' ἀμιγῆς ἀχλύς μελλίνης ὑφίσταται τὸ τοῦ ἡλίου, νυκτὶ δ' αὐτὸ ἐθόλωσεν, ὅποια σχεδὸν εἶωθεν ἐν τοῖς λοιμικοῖς πάθεισιν ἐπιπροσθεῖν τῷ δι' (leg. τῆς) ἡμέρας φέγγει. Contra pellendum est vocabulum λοιμός apud Heraclitum de Incred. c. 2, ubi de Scylla haec exposuit: Λέγεται περὶ ταύτης ὅτι κατήσθιε τοὺς παραπλέοντας· ἦν δὲ αὕτη νησιῶτις καλὴ ἑταῖρα καὶ εἶχε παρασίτους λοιμοὺς δὲ καὶ κυνώδεις, μεθ' ὧν τοὺς ξένους κατήσθιεν, ἐν εἰς καὶ τοὺς Ὀδυσσεῶς ἑταίρους. Cuius in locum substituendum est neque λαβρούς quod Westermann, neque λιμβοὺς quod alius vir doctus coniecit, sed λιμοὺς. Eodem nomine famelica hominum natio vocatur apud Posidippum ἐν Χορευούσαις (Athen. IX. pag. 377 B.):

Ὁ μάγειρος ἂν μὲν ὑποδιακόνους ἔχων
πρὸς τὸν ἰδιώτην καὶ μαθητὰς εἰσίη,
κυμινοπρίστους πάντας ἢ λιμοὺς καλῶν,
ἔκτηξ' ἕκαστος εὐθύς.

Cum a famelico ad sitientem facilis sit transitus, in censum veniat locus *Aeliani*, V. H. II. 41, triplici, si recte iudico, vitio maculatum. Inter φιλοπότας recensetur etiam Gentius, rex Illyrici. Καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς Γέντιος πίνειν καὶ οὗτος ἑαυτοῦ ἀκρατῶς . . . εἰ δὲ χρὴ καὶ γυναικῶν μνημονεῦσαι, ἄτοπον μὲν γυνὴ φιλοπότις, καὶ πολυπότις ἔτι πλέον, εἰρήσθω δ' οὖν τι καὶ περὶ τούτων. Κλεῶ Φασὶν ἐς ἄμιλλαν ἰοῦσα οὐ γυναιξὶ μόναις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνδρασι τοῖς συμπόταις, δεινοτάτῃ πιεῖν ἦν, καὶ ἐκράτει πάντων. Corruptum esse ἑαυτοῦ nemo non videt. Coniecit Hercherus εἴθιστο. Olim et ipse correxeram εἰώθει. Sed ἡμάρτομεν τοῦ σκοποῦ uterque. Reddendum est Aeliano πίνειν καὶ οὗτος ἐδίψη ἀκρατῶς. Quo vocabulo non solum utitur de vera et propria siti, sed etiam metaphoricè de vehementi rei cuiusdam studio, v. c. III. 7 κακῶς ἀγορεύειν ἐκ παντὸς τρόπου διψῶντας. X. 16. ἀκούειν αὐτοῦ διψῶν. X. IV. 22 τὴν μοναρχίαν καταλύσαι διψῶντων.

Praeterea pro εἰρήσθω δ' οὖν τι malim ἔν γέ τι, et turbata in extrema sententia vocabula sic disposuerim: Κλεῶ, Φασὶν, δεινοτάτῃ πιεῖν ἦν καὶ ἐς ἄμιλλαν ἰοῦσα . . . ἐκράτει πάντων.

In isto *Heraclidi de Incredib.* libello etiam post Westermanni curas multa vitia sunt residua, quorum unum et alterum cor-

rigere licebit. Describit, c. 5 Centauros, τὰ μὲν ἐπάνω τῶν λαγόνων ἀνδρῶν ἔχοντας, τὸ δ' ἄλλο τοῦ μέρους πᾶν ἵππων. Immo τὸ δ' ἀπὸ τοῦ μηροῦ. Heraclis ex Hade reditus haecce exstat allegorica interpretatio c. 21: τὸ δ' ἀληθὲς ἔστι, ὀπηνίκα τις ἐκ μακρᾶς ἀποδημίας καὶ ἐπικινδύνου διατλήσας ἐσώθη, ἔφασκον ἐξ Ἄιδου αὐτὸν διασεσῶσθαι. Restituatur διαντλήσας. Eadem sagacitate docet nos scriptor c. 27, qualem intellegere debeamus τὴν σκοτοδασυπυκνότηριχα Ἄιδος κυνῆν. Nimirum ἔστι δὲ κυνῆ Ἄιδος τὸ τέλος εἰς ὃ ἀπελθὼν ὁ τετελευτηκῶς ἀόρατος γίνεται. Miram profecto comparationem! Galeam Hadis similem esse vitae fini; scriptum erat στέγος, quod v. c. apud Sophoclem legitur de urna, „in qua cineres Orestis defuncti repositi credebantur”: σὺ δέξαι μ' ἐς τὸ σὸν τότε στέγος.

Sed ne nimium indulgeam mori meo neve amplius deferri me sinam, quo me cumque rapit tempestat, reliquis omnibus positis, aliquot in Heracliti et Pseudo-Plutarchi libellis correctiones nude proponam, finem aliquando facturum et coronidis instar paucos quosdam poetarum Latinorum locos tecum perlustraturus.

Heracl. c. 22 (p. 47): διαλυθέντες ἐς ταῦτό, ἀφ' ὧν ἐπήχθησαν, ὅτε ἐγενῶντο. Hercherus συνήχθησαν. Legendum est ἐπάγησαν. Cf. c. 23 (pag. 50): διὰ τούτων ἀπάντων ὑπεσήμενεν ἡμῖν τὰ πρωτοπαγῆ στοιχεῖα τῆς φύσεως.

c. 26 (pag. 56): τὴν μὲν δευτάτην φλόγα συνεχῶς ἤλιόν τε καὶ Δία προσαγορεύει, τὸ δ' ἐπὶ γῆς πῦρ ἠφαιστον, ἐτοίμως ἀπτόμενόν τε καὶ σβεννύμενον. Scripserat ἠφαιστον ἐτύμως, ἀπτόμενον κτέ. Cf. c. 31 (pag. 64): ἐτύμως κακόν, ἀλλοπρόσ-αλλον προσεῖρηκε τὸν πόλεμον. Cornutus d. N. D. 19: τὸ δ' ἐν χρήσει καὶ ἀερομιγὲς ἠφαιστος, ἀπὸ τοῦ ἠφθαι ὀνομασμένος.

c. 38. (p. 76). ἐπειδὴν ἐκ τῶν χειμερίων παγετῶν ἢ στερίφη καὶ μεμυκυῖα πηγὰς ὡς κυοφορουμένας ἔνδον ᾠδῖνας ἐκφῆν. Ita haec sunt constituenda: ἐπειδὴν ἐκ τ. χ. π. στερίφη καὶ μεμυκυῖα γῆ τὰς κυοφορουμένας ἔνδον ᾠδ. ἐκφῆν.

c. 49 (pag. 104): ὥσπερ γὰρ ὁ στέφανος κυκλωτερὴς τῆς κεφαλῆς κόσμος ἐστίν, οὕτω τὰ διεζωκότα τὴν οὐρανίαν ἀψίδα κατὰ σφαιροειδοῦς ἐπηρμένα σχήματος, εἰκότως οὐρανοῦ στέφανος ὀνομασται. Apparet vocabulum excidisse. Restituerim illata voce HomERICA: οὕτω τεῖρεα τὰ διεζωκότα.

c. 65 (pag. 129): ἄμορφος γὰρ ἀργία, πρὶν ἢ δημιουργὸς ἀπάντων καὶ κοσμοτόκος ἀρχὴ σωτήριον ἐλκύσασα τῷ βίῳ τὸν τύπον, τὸν κόσμον ἀπέδωκε τῷ κόσμῳ. Pro ἢ legendum est ἢ, pro ἐλκύσασα scriptori reddatur ἐκκυήσασα.

C. 74 Ἄρ' οὖν ἐπὶ τούτοις ὁ μέγας οὐρανοῦ καὶ Θεῶν ἱεροφάντης Ὁμηρος, ὁ τὰς ἀβάτους καὶ κεκλεισμένας ἀνθρωπίναις ψυχαῖς ἀτραποὺς ἐπ' οὐρανὸν ἀνοίξας ἐπιτήδειός ἐστι κατακρίνεσθαι δύσσεβεῖν (leg. δυσσεβείας), ἵνα... ἄφρονος ἀμαθία τοῦ κόσμου κατασκευασθῆ, καὶ μήτε νηπίων παιδῶν χορὸς ὠφελῆται, τὰς σοφίας παρ' Ὁμήρου πρῶτον ὡς ἀπὸ τιθῆνης ποτιζόμενος γάλα, μηδ' ἀντὶ παιδῶν οἱ νεανίαὶ καὶ τὸ παρηβηκὸς ἤδη τῷ χρόνῳ γῆρας ἀπολαύη τινὸς ἡδονῆς. Non dubium est, quin Heraclitus scripserit: μηδ' ἀντίπαιδες καὶ νεανίαί.

Pseudo-Plutarch. V. H. I. 3: Τῶν δὲ Λυδῶν καταπονουμένων ὑπὸ τῶν Αἰολέων. Rescribatur καταπολεμουμένων.

I. 4. ἔνθα ἐπὶ πέτρας καθεζόμενος ἐθεάσατο ἀλιεῖς προσπλέοντας, ὧν ἐπέθετο εἴ τι ἔχοιεν. Ex versiculo qui sequitur:

Ὅσο' ἔλομεν λιπόμεσθ', ὅσο' οὐχ ἔλομεν φερόμεσθα,
manifesto apparet scriptum fuisse ἔλοιεν.

II. 12. Ἔστι δὲ καὶ ἡ τῶν δυικῶν χρήσις τῆς συνηθείας, καὶ Ὁμηρος χρῆται συνεχῶς. Inserendum est inter τῆς et συνηθείας vocabulum Ἀττικῆς.

II. 56. ὡς πολλάκις ἐν τῇ συνηθείᾳ εἴτις περὶ ἑαυτοῦ λέγων ὡς ἐπὶ πολλοῦ ἀναφέρει τὸν λόγον. Legamus εἰς τις et πολλῶν.

II. 65. ὧν ἐστι καὶ ἡ Προαναφώνησις, ἣτις γίνεται, ὅταν τις διηγούμενος μεταξύ, τὸ ἐν ἑτέροις τάξιν ἔχον τοῦ ῥηθῆναι προλέγει. Immo ὑστέροις.

II. 89. Πολλάκις δὲ τὰ ὑπὸ ἀνθρώπων προσησόμενα ἄλλαις ὁμοίαις πράξεσιν παραβάλλει, ὥσπερ ἐν τούτῳ.

Οἱ δ' ὥστ' ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισι,
τὴν ἐνστασιν καὶ καρτερίαν δεικνύων τῶν ἀνθρώπων. Malim ἐντασιν.

II. 133. καὶ διὰ τοῦτο μέσος Θεοῦ καὶ Θερίου γέγονεν ἀνθρώπος τὴν μὲν ἄκραν ἀρετὴν θείαν ἠγεῖται, τὴν δὲ ἄκραν κακίαν θηριώδιαν. Scriptum erat θηριώδη.

Vix error est vitiorum feracior, quam terminationum male lectarum vel scriptarum commutatio. Quorum vitiorum longe maior numerus dudum est correctus, restat tamen bona pars,

medicum exspectans. Complura huius generis annotavi in *Luciano*. In *Timone* c. 14: ἱκανὴν ἀπόλαυσιν οἰόμενος οὐ τὸ αὐτοῦς ἀπολαύειν ἔχειν, ἀλλὰ τὸ μηδενὶ μεταδίδοναι τῆς ἀπολαύσεως clamat sententiae compositio legendum esse ἀπόλαυσιν. In eodem opusculo c. 30 non minus est manifestum in verbis: καὶ μοι ἔπου ἔχόμενος τῆς χλαμύδος, ἄχρι ἂν πρὸς τὴν ἔσχατιαν ἀφίκωμαι verum esse ἀφικώμεθα. *Lucian. Anach.* 24: τοῦτο δ' ἡμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτατα ἐξεργάζεται ἐν αὐτοῖς, θυμοειδεῖς τε παρασκευάζον εἰς τοὺς κινδύνους καὶ σωμάτων ἀφειδεῖν. Scripserat *Lucianus ἀφειδεῖς*. *Lucian. Alex.* 19: ὅτι λέληθεν αὐτὸν ὁ τρόπος τῆς μαγαγανείας, τὸ δ' οὖν πᾶν ψεῦδος καὶ γενέσθαι ἀδύνατον. Videtur λέληθεν disiungendum esse in λέληθε μὲν. Apud *Plutarchum Quaest. Conv.* I. 5. 1 in versiculo:

Μουσικὴν δ' ἄρα

Ἔρωσ διδάσκει, κἂν ἄμουσος ἦ τοπρῖν.

ex antithesi, quae vocabulo ἄμουσος indicatur, apparet exquisitiorem syntaxin restituendam et legendum esse μουσικὸν δ' ἄρα κτέ. Apud *Aelianum* V. H. III. 32 viam monstrat quamvis interpolata codicum lectio: ἔδρασε δὲ ἄρα, μὴ ὦν ἀκαίδευτος τὸ τοῦ Λίνου πάθος. *Hercherus* vocabula μὴ ὦν ἀκαίδευτος foras migrare iussit; sed arbitror unum de tribus esset retinendum. Mihi quidem *Aelianus* scripsisse videtur, μὴ τὸ τοῦ Λίνου πάθος.

II. 135. Καὶ Ὅμηρος αἰεὶ παράγει τοὺς ἀρίστους οὔτε ἀγεννεῖς, οὔτε μὴν ἀφόβους ἢ ἀλύπους παντελῶς. Pro ἀγεννεῖς, quod ineptum est, legatur ἀτενεῖς.

II. 164. Φήσαντος δ' Ἀχιλλέως ἀπελεύσεσθαι εἰς τὴν κατρίδα κτέ. Verum est ἀποπλεύσεσθαι.

6.

Mirum est et quod etiam magis miror nemini observatum vitium, quod annotavi apud *Ovidium*, *Metam.* XI. 646. In *Somniorum* sedis descriptione hi leguntur versus:

praeterit hos senior cunctisque e fratribus unum
Morphea, qui peragat Thaumantidos edita, Somnus
eligit.

Ad id quod pro *senior*, quod sensu cassum esse nemo admo-

nitus negabit, rescribendum sit quasi manu ducimur, eorum memores, quae paucis interpositis versibus poëta scripserat v. 633 :

*At pater e populo natorum mille suorum
excitat artificem simulatoremque figurae
Morphea.*

Nempe dederat Ovidius :

praeterit hos *genitor*.

Alter est apud Ovidium in eodem carmine versus, ad quem emendandum utar Graecorum scriptorum locis quibusdam, eadem opera Graeca quaedam correcturus.

Operae pretium est animadvertere quanta in amore oculorum praedicetur esse vis, magicam diceres, et quam multae variaeque oculorum praeter ipsum videndi sensum apud eroticos omnium saeculorum populorumque poëtas sint partes et artificia. Relegi his ipsis diebus Anthologiae Graecae librum VII, et iam vide quaeso, quarum rerum oculi periti esse fingantur. Loquuntur (VII. 47 βλέμμα τε λαθριδίως Φεγγαγομένων βλεφάρων. VII. 100 κωτίλον ὄμμα, cf. Propert. III. 6. 25. *Tecta superciliis si quando verba remittis*), mulcent (VII. 51 ὄμμασι μούνοις θέλγομαι), bibunt (VII. 58 ὄφθαλμοί, τέο μέχρῃς ἀφύσσετε νέκταρ ἐρώτων κάλλεος ἀκρήτου ζωροπόται θρασέες;) venantur (VII. 211 καὶ γλῆναι λασίησιν ὑπ' ὄφρῦσιν ἀστράπτουσαι Σπλάγγων ἡμετέρων δίκτυα καὶ παγίδες), nihil denique est quod non faciant. Quin incendium movere dicuntur apud Apuleium, *Metam.* X. 3: *isti enim oculi tui per meos oculos ad intima praecordia delapsi meis medullis acerrimum commovent incendium*. Ostendit Achilles Tatius I. 4 (pag. 42 Herch.) amorem per oculos hominum animos intrare. Κάλλος γάρ, inquit, δξύτερον τιτρώσκει βέλους καὶ διὰ ὄφθαλμῶν ἐς τὴν ψυχὴν καταρρεῖ· ὄφθαλμὸς γὰρ ὀδὸς ἐρωτικῆ τραύματι. Eodem modo Lucianus philosophatur (*Somn.* 17 ἡ ὄψις τῶν καλῶν ἐπαγωγότατόν τι. *De Domo* 10. ἡ δι' ὄψεως ἡδονὴ ἄμαχόν τι ἔοικεν εἶναι) et Plutarchus, ἡ γὰρ ὄψις λαβὴ τοῦ πάθους ἐστί. Si igitur tanta est voluptas in oculis, sinamus Medeam oculos pascere (*Terent. Phorm.* v. 85), de qua legimus apud Ovid. *Metam.* VII. 144 :

Tu quoque victorem complecti, barbara, velles

Sed te, ne faceres, tenuit reverentia famae.

Quod licet, *adfectu* tacito laetaris.

Vides quid velim. Pro adfectu revocaverim *adspectu*. Nam non solum per oculos insinuat se et irrepit amor, sed omnium prae amati amataeve adspectu obliviscuntur οἱ ἔρωτι ἀλόντες, nec ulla egent earum rerum, quas reliqui mortales ad vitam sustentandam sibi putant opus esse quibusque dolent negatis. Quod legimus apud Eustathium de Hysmine et Hysminia II. 5 (pag. 183 ed. Herch.), quo opere vix quidquam excogitari potest inficitius atque magis insulsum, πρὸς ἐμὲ δ' ἦκεν ἡ κόρη κερνώσα, καὶ ὄλην αὐτὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου κατέπιον, ὄλην ἐξεβρόδουν, ὄλην πρὸς τὴν ψυχὴν μετεβίβαζον, talibus ineptiis ne nos quidem abstinemus, sed rideremus profecto poetam vel scriptorem. qui talia scriptis mandaret. Sed ne sermocinantes quidem et ληροῦντες adeo omnem venustatis sensum exueremus, ut diceremus quod legitur apud Achill. Tat. V. 13 (pag. 140 Herch.). Etenim Melita interroganti Clitophonti: ἀλλὰ σύ γε οὐδενὸς μετέχεις τῶν σῶν αὐτῆς, ἀλλ' ἔοικας τοῖς ἐν γραφαῖς ἐσθίουσιν, respondet: ποῖον γὰρ ὄψον μοι πολυτελέστερον ἢ ποῖος οἶνος τιμιώτερος τῆς σῆς ὄψεως; καὶ ἅμα λέγουσα κατεφίλησε με, προσιέμενον οὐκ ἀηδῶς τὰ Φιλήματα· εἶτα διασχούσα εἶπεν· «αὕτη μοι τροφή.» Usus hoc loco emendare conabor eiusdem scriptoris verba I. 5 (pag. 43 Herch.): τί μὲν οὖν ἔφαγον μὰ τοὺς θεούς; ἔγωγε οὐκ ἤδειν, ἐώκειν γὰρ τοῖς ἐν ὀνειροῖς ἐσθίουσιν· ἐρεῖσαι δὲ κατὰ τῆς στρωμνῆς τὸν ἀγκῶνα καὶ ἐγκλίνας ἐμαυτὸν, ὄλοι; ἔβλεπον τὴν κόρην τοῖς προσώποις, κλέπτων ἅμα τὴν θέαν. τοῦτο γὰρ μοι ἦν τὸ δεῖπνον. Qui quam ὄλοις τοῖς προσώποις adspicit, is profecto dici non potest κλέπτειν τὴν θέαν. Legendum est, sí quid video, κάπτων ἅμα τὴν θέαν. Hoc aptum censeo esse vocabulum de eo, qui, id quod de se ipse praedicat (L. c. 6), τὴν εὐωχίαν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς φέρει. — Idem vocabulum facili opera, ipso Aristophanis textu suadente, revocare licet apud Scholiastam Aristoph. Av. 245 κάμπτετε δέ, καταβάλλετε, ἐσθίετε. Non solum pro κάμπτετε scribendum est κάπτετε, sed etiam verbum, quod explicandi gratia est additum, labem concepit. Nam χανδὸν ἐσθίειν, ut grammatici explicant vocabulum κάπτειν, graece non dicitur καταβάλλειν.

Frustra nituntur editores apud *Plautum* Trinumm. 565:

Multa ei opera opust *fictura*, qui se fictorem probum
Vitae agundae esse exspectat,

dum explicare conantur vocabulum *fictura*. Laborat constructio. Quam restitues et simul compositionem Plautinam restaurabis legendo:

Multa ei opera opust *fictori*.

In eadem comoedia v. 563

Dic sodes mihi

Quid hic est locutus tecum? PH. Quid censes? *homost*,

Volt fieri liber, verum quod det non habet,

vix dubium est, quin pro *homost* sit scribendum *servost*.

Nec minus librariorum fraus nos fallit apud Plaut. *Menaechm.* 839:

Poste autem illic hircus *alius*, qui saepe aetate in sua

Perdidit civem innocentem falso testimonio.

Variis modis tentatum est vocabulum *alius*; reliquis coniecturis accedat mea, scriptum fuisse putantis:

Poste autem illic hircus *olidus*.

In iis, quae leguntur apud *Terentium Phorm.* 113:

Postridie ad anum recta pergit, illud *enim se* negat

Neque eum aequum ait facere,

sensu vacua sunt vocabula *enim se*, pro quibus nihil aptius potui excogitare quam adverbium *enire*.

Leviter erratum est in eadem comoedia v. 218:

Nobis commendo Phanium *et* vitam meam.

Praecipitem eiiciamus voculam *et*, et Antiphonem iuvenem perditte amantium more fecerimus loquentem.

Finem imponam exilibus his dapibus, a quo lauta et opipara convivia incipere solent, qui nostris temporibus severam epulandi artem callent, scilicet aliquot in *Ausonii* de ostreis carmine locos Tibi dabo emendatiores. Scriptum est apud *Auson.*, *epist.* IX. 25 (apud Weberum, Corp. Poët. Lat., nam praeter hanc nulla mihi ad manus est editio nisi quae anno 1730 Parisiis parata est in usum Delphini):

Proxima sint *quaevis*, *sed* longe proxima multo

Ex intervallo, quae *Massiliensia*.

Quae non recte intellego. Scribendum est:

Proxima sint *quamvis*, *sunt* longe proxima multo

Ex intervallo.

Praeterea *Tollius* pro *longe proxima multo* correxit *longo*

proxima *multum*, adducto Vergilii loco in Aen. v. 320:

Proximus huic longo sed proximus intervallo.

Ibid. v. 29:

Hellespontiaci quae *protegit* aequa Abydi.

Idem verbum post paucos versus redit, tamen omnem operam navavit poeta, ut in ostreorum indicanda patria prodigialiter rem unam variaret. Itaque malim *proserit*.

Ibid. v. 34:

Aspera quae testis et dulcia *farris* opimae.

Praestat nonnullorum codicum lectio *carnis*. Vide quod Plinius dixit de polypis H. N. IX. 86: Vescuntur conchyliorum *carne*, quarum conchas complexu crinium frangunt.

Sed iam haec hactenus, quamquam difficilius est scribendi finem quam initium facere. Mihi quidem iucundissimus fuit haec componendi labor, dummodo ne Tu

ἀκράτιστος ἐπὶ ξηροῖσι καθίζῃ.

Scripti Zwollae,
mense Maio.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XII. 1. 3. τοῦ πολέμου παρὰ τὴν προσδοκίαν τὸ τέλος λαβόντος [παράδοξον]. Satis est *semel* id dicere.

Lib. XII. 10. 5. in oraculo:

μέτριον ὕδωρ πίνοντες ἀμετρὶ δὲ μᾶζαν ἔδοντες.

et sententia et metrum postulant: μέτρῳ ὕδωρ πίνοντες.

Lib. XII. 21. 1. *Zaleucus* vetuit τὸν ἄνδρα Φορεῖν δακτύλιον Ἑπιοχρυσον. Nullus umquam fuit annulus ὑπόχρυσος, id est aureus sed alio viliori metallo obductus ut ὑπέξυλος, ὑπόχαλκος. Emenda igitur δακτύλιον Ἑπιοχρυσον, *inauralum*.

C. G. C.

AD ANTHOLOGIAE PALATINAE

PARTEM PRIOREM (CAPP. V, VI, VII)

CONIECTANEA.

(*continuantur ex Tom. VI. pag. 224.*)

Eiusdem Dicatorii generis est ep. 206, Leonidae adscriptum. Melo et Satyra tibicinae Musis dedicant instrumenta musica:

Μηλὼ μὲν Μούσαις Πιμπληῖσι τοὺς ταχυχειλεῖς
αὐλοὺς καὶ ταύτην πύξινον αὐλοδόκην·
ἢ Φίλερωσ Σατύρη δὲ τὸν ἔσπερον οἰνοποτήρων
σύγκωμον, κηρῶ ζευξαμένη, δόνακα,
ἠδὺν συριστήρα, σὺν ᾧ πανεπόρφνι' ἐς ἠῶ
* ἠῦγασεν αὐλείοις * οὐ κοτέουσα θύραις.

Quod in Codice erat: κηρῶ τευξαμένη et πανεπόρφνιος ἠῶ, verba sensu cassa, egregie emendaverunt Meinekius illud, hoc Heckerus. Sed quid ultimo versu faciendum? In quo nec ἠῦγασεν ullam explicationem admittit, nec οὐ κοτέουσα. Nam, quam huic lectioni excusationem affert Meinekius: „verbis οὐ κοτέουσα facilitatem et patientiam exprimi, qua tibicina — commissantibus aderat, foribus quae oppugnabantur non irata,” ea igitur excusatio eiusmodi est, ut eam statim repudiet, coniiciens: αὐλείοις συγκοτέουσα θύραις, quam ita explicat: „Satyram commissantibus iuvenibus ita favisse, ut ipsa (ipsis?) etiam foribus quae effringendae essent irasceretur.”

Quod, — cum summa viri magni et acutissimi veneratione dictum esto — vereor, ne nimis contortum et quaesiti nimium acuminis sit. Alii alia proposuerunt; Dorvillius et Brunckius: *ἐγκροτέουσα*, Boissonadius: *συγκροτέουσα*, Iacobsius in nott. mss. *ἤγασ' ἐν αὐλείοις εὖ κροτέουσα θύραις*, Ott. Schneiderus denique *πανεπόρφνιος ἤχῳ ἤγασεν*, quae omnia, ne caetera tangam, etiam propterea mihi improbanda videntur, quod vitiosum *ἤγασεν* in versus initio nec explicant nec emendant. Optima ad sensum est coniectura Heckeri: *σὺν ᾧ πανεπόρφνι' ἐς ἡῶ || ἡῶ-λησ' αὐλείοις ἐγκροτέουσι θύραις*. Sententia enim aperta est: Melo et Satyra aderant iuvenibus commissantibus, *θυροκοπικὸν μέλος* canentes. Sed in huius coniectura unum mihi minus rectum videtur; nam quis dicit: *αὐλεῖν σὺν δόνακι*? Caeteris igitur coniecturis accedat mea:

*σὺν ᾧ πανεπόρφνι' ἐς ἡῶ
κῶμασ' ἐπ' αὐλείοις ἐγκονέουσα θύραις.*

Nempe notandum est, ultimum distichon nihil habere nisi prioris amplificationem. Quod ibi dicitur: *τὸν ἔσπερον οἰνοποτήρων || σύγκωμον δόνακα*, — quocum conferendum Meleagri (191): *καὶ κῶμων σύμπλανον ὀργάνιον* —, id nunc ita explicatur: *σὺν ᾧ πανεπόρφνι' ἐς ἡῶ || κῶμασ' ἐπ' αὐλείοις θύραις*. Ἐπὶ θύραις dicitur ut ep. 153: *ἐπὶ προθύροις ἐμάραναν* et 191: *ἐπὶ προθύροις δὲ ἰάναι*. Ἐγκονεῖν, quod interpretes exponunt: *σπεύδειν, ἐπείγεσθαι, ἐνεργεῖν*, iterum legitur VI, ep. 268: *δεινὸν μαιμῶσαις ἐγκονέουσα κυσίν*, ubi Meinekius *ἐγκροτέουσα* vult.

Ep. 211. Posidippi:

**Δάκρυα (μὲν add. in Pal.) καὶ κῶμοι τί μ' ἐγείρετε, πρὶν
ἐκ πυρὸς, εἰς ἑτέραν Κύπριδος ἀνθρακίην; [πόδας ἄραι
λήγω δ' οὐποτ' ἔρωτος· αἰεὶ δὲ μοι ἐξ Ἀφροδίτης
ἄλγος ὃ μὴ κρίνων καινὸν ἄγει τι πόθος.*

Ita in Dübneri editione. Ac primum quidem *δάκρυα* corruptum esse patet. Sententia eadem est ac in Horatiano illo (L. IV, 1): „intermissa Venus diu Rursus bella moves?” in qua sententia *δάκρυα* nihil habent quod faciant; etenim „lacrimae hominem in amorem perducere nequeunt”, Heckero observante, qui ita pergit: „desidero ad sententiam vocabulum, quale est *καρδία*, sed hoc metro aptari nequit.” Contra Dübnerus: „immo epitheton potius vocis *κῶμοι*, fortasse ab *ἀκρο* —

incipiens, hic quaerendum esse indicat scriptura Codicis." Mihi synonymon quoddam vocis κῶμοι in corrupto δάκρυα latere videtur, in quo investigando τοῦ Δ initialis ratio habenda non erit, non magis quam VI, 352, ubi δεξαταλαν χειρῶν pro ἐξ ἀταλᾶν (sive ἀπαλᾶν) χειρῶν. Nam et illic „Δ ortum videtur ex nota initium novi epigrammatis indicante." (Dübner.) Idem et nostro loco usu venire etiam Dübnerus indicare videtur, vocabulum ab ἀκρο — incipiens requiri ratus. Emendo igitur: ὄργια καὶ κῶμοι, τί μ' ἐγείρετε; quemadmodum VII, 223 i. f. κῶμοι καὶ μανίαι copulantur. Ὄργια quam sit in hisce aptum et usitatum vocabulum, quis est qui ignoret? Instar omnium sit hoc Thalli Milesii (IX, 520): Ἄ χλοερά πλατάνιστος Ἴδ' ὡς ἔκρυψε φιλεύντων ὄργια, ac praeterea τὰ κύπριδος ὄργια commemorantur VII, ep. 222. Κῶμοι et ὄργια esse synonyma docebit locus Meleagri (XII, 119); Οἶσω καὶ μὰ σέ. Βάκχε, τὸ σὸν θράσος· ἄγρο, κώμων || ἄρχε, et, paucis versibus interiectis: ἢ προδότης κάπιστος ἔφυς, τεὰ δ' ὄργια κρύπτειν || αὐδῶν, ἐκφαίνειν τὰ μὰ σὺ νῦν ἐθέλεις. Sed ultima quoque in nostro epigrammate nondum persanata esse censeo. In Codice ita scripta inveniuntur: ἄλγος ὃ μὴ κρίνων κοινὸν ἄγοντι πόθος, de quibus Salmasius: „ita correctum est in membranis, nam aliud fuit. Ἄλγος et κρίνων apparent, sed quod medium est, delevit corrector et reposuit μή. Lege ἄλγος ὃ μὴ κρίνων." Ita Salmasius. Ultima huius versus recte correxisse mihi videntur Boissonadius, Bosschius, Meinekios, qui certatim pro: κοινὸν ἄγοντι πόθος. scripserunt: καινὸν ἄγει τι πόθος. Sed quid est πόθος ὃ μὴ κρίνων? Respondet Boissonadius: „est amor qui non discernit inter ea quae sunt amanda aut non." Ne dicam, ὃ μὴ κρίνων sic nude positum hoc non posse significare, ea sententia a toto huius poematii tenore prorsus abhorret. In quem tota Venus ruit, is secum otiose perpendere non solet, sitne ea, quam deperit, amore suo digna an non sit. Aliquanto melius est Salmasianum: πόθος. ὃ μὴ κρίνων, desiderium voti sui non compos, sed in hoc quoque desiderio obiectum. Fortasse legendum erit: ἀεὶ δέ μοι ἐξ Ἄφροδίτης || ἄλγος ὃ πικρὰ κρίνων καινὸν ἄγει τι πόθος. Simili modo XII, 90: οὐκέτ' ἐρῶ. πεπάλαικα πόθοις τρισίν. — — — καὶ κατὰ πᾶν ἤλγηκα. Parti-

cipium cum πόθος coniunctum legitur etiam V, 13: ἀλλὰ πόθους ὀργῶντας ὅσοι μὴ Φεύγεται, ἔρασταί.

Ep. 237, Agathiae, in fine:

ἴσως δέ τις ἤξει ὄνειρος,
ὅς με ῥοδανθείοις πήχεσιν ἀμφιβάλοι.

Malim: ἀμφιβαλεῖ.

Ep. 241, Pauli Silentiarrii:

σὴν γὰρ ἐγὼ δασπλήτα διάστασιν οἶά τε πικρὴν
νύκτα καταπτήσω τὴν Ἀχεροντιάδα.

Vel invito Suida mihi corrigendum videtur: σὴν γὰρ ἐγὼ, δασπλήτι, διάστασιν — — καταπτήσω. Etenim quae sit ἡ μονουλεχῆς σεῖο διαζυγίη, quam Rufinus in simili re dixit (V, 9) intelligo, quae sit δασπλῆς διάστασις non intelligo. Δασπλῆς primario significat, Suida interprete: ἡ ἐπὶ κακῶ προπελάζουσα, cuius adventus aliquid mali affert, quod poëta non leviter, credo, de dilectae puellae discidio dicturus erat. Quod autem hic vertunt: „tuam terribilem disiunctionem, Dübnerus; a te separari mali gravissimi instar mihi est, Bernhardyus, id vereor ut umquam significare possit locutio, nisi linguae legibus violatis. Vocativus δασπλήτι contra cum toto poëmatii tenore egregie congruit, et efficit sententiam affectu pleniorē. Vale tibi eram dicturus, poëta inquit, sed vox faucibus haesit, et rursus apud te maneo; nam tui discidium, o dura puella et accessu difficilis, ferre non possum. Fundus lectionis est Homerus, qui (Odys. XV, 234) δασπλήτις Ἐρινύς dixit, eumque secutus Theocritus (II, 14) Ἐκάτα δασπλήτι.

Ep. 264. Pauli Silentiarrii. Queritur poëta, quod incassi amoris vehementia senex ante tempus sit factus, speratque fore ut votorum compos revirescat. Nam, inquit:

ὀππόσον ἡβάσκει Φλογὸς ἄνθεα, τόσσον ἐμεῖο
ἄψα γηράσκει Φροντίδι γυιοβόρω.

Ain vero? „Quantum iuvenescunt flammae flores, tantum mea membra senescunt cura edaci.” Quae his comparatio inest, nisi ineptissima? Quid flammae floribus cum membris commune est? Num Φλογὸς ἄνθεα ἡβάσκει? Legendum lenissima mutatione: ὀππόσον ἡβάσκει Φλογὸς ἄνθει, τόσσον ἐμεῖο || ἄψα γηράσκει, nam utriusque verbi ἄψα subiectum est. Quantum iuvenescunt membra flammae flore, — id est, amore felici, —

tantum mea membra cura edaci, — id est, infelici amore, — senescunt; nam optime habet oppositio inter *φλογός ἀνθεΐ* et *Φροντίδι γυιοβόρφ*.

Ep. 280. Agathiae in eodem amantium discidii argumento versatur:

Ἡ βὰ γε καὶ σύ, Φίλινα, φέρεις πόνον; ἢ βὰ καὶ αὐτὴ
κάμνεις, ἀυαλέοις ὀμμασι τηκομένη;
ἢ σὺ μὲν ὕπνον ἔχεις γλυκερώτατον, ἡμετέρης δὲ
Φροντίδος οὔτε λόγος γίνεται οὔτ' ἀριθμός;

Recte fecit Dübnerus, quod *φέρεις πόνον* ex Codice reduxit, pro Planudeo *πόθον*. Cfr. Meleager XII, 132 i. f. *αὐτὴ ταῦθ' εἴλου· φέρε τὸν πόνον*, et Anth. Plan. ep. 111. Praeterea in secundo versu prorsus contrarium requiro: *μυδαλέοις ὀμμασι τηκομένη*, quod vel iis comprobatur quae statim sequuntur: *εὐρήσεις τὰ (Jac. τάχ') ὅμοια, τὴν δ', ἀμέγαρτε, παρειήν || ἀθρήσω θαμινοῖς δάκρυσι τεγγομένην*. *Μυδαλέος* legitur ep. 226, in carmine Pauli Silentiarrii, amici et aequalis Agathiae.

In eiusdem Silentiarrii ep. 283 pro:

οὐδὲν ἐφημερίοις καταθύμιον· εἴ τις Ἐρώτων
λάτρις, νύκτας ἔχειν ὄφελε Κιμμερίων.

Praetulerim: *οὐδὲν ἐφημερίοις καταθύμιον· ἢ τις Ἐρώτων || λάτρις κ. τ. ἐ.*, dempta incisione post *λάτρις*. Saepissime legitur *ἢ profecto*, non adiecto *γάρ*, v. c. IX, 189: *ἢ γλυκὺν ὕμνον || εἰσαΐειν αὐτῆς δόξετε Καλλιόπης*, ac praeterea VII, 522, caet.

Ep. 293 eiusdem, vs. 7:

Νηχόμενος Λεῖανδρος ὅσον κράτος ἐστὶν ἐρώτων
δείκνυεν, ἐννουχίου κύματος οὐκ ἀλέγων.

Immo vero: *ὅσον κράτος ἐστὶν ἐρώτων || δείκνυεν.* 1)

Ep. 297, Agathiae. Queritur puella, iuvenibus plura quam sibi solatia adesse:

παλιγιά τ' ἀμφιέπουσι παρήγορα, καὶ κατ' ἀγυιάς
*πλάζονται γραφίδων χρώμασι βεμβόμενοι.

Lacunulam in versus initio has turbas dedisse suspicor; nam *πλάζονται* et *βεμβόμενοι* cum prorsus idem significant, et prius

1) Contrario errore scriptum est apud Lucianum, Diall. Meretr. VIII § 1. *οὐκοῦν ταῦτα (ζηλοτυκία, βεβίσηματα κ. τ. λ.) μόνᾳ ἐρωτός, ὃ Ἄμπελ, δαγμάτα; Immo vero: ἔρωτος δαγμάτα, ut mox: ἀρχομένου ἔρωτος σημεῖον.*

fortasse posterioris varia lectio sit, ambo stare non possunt. Requiritur verbum *delectandi* significatione; ex plurimis arridet: *θέλγονται γραφ. χρώμασι βεμβόμενοι*, ut IX, ep. 761: *ὑπεραπατηθεῖς τῇ θέᾳ τῶν χρωμάτων. Κατ' ἀγ. βεμβ.* iungenda esse, monuit Dübnerus.

Ep. 309. Diophanis Myrinaei:

φιλληστῆς ὃ Ἔρωε καλοῖτ' ἀν ὄντως.
ἀγρυπνεῖ, θρασύς ἐστίν, ἐκδιδύσκει.

Ita Palatinus, addito in margine: *ζῆτει φιλληστῆς*. Dübnerus edidit, ex coniectura Boissonadii: *Τρίς λρηστῆς ὃ Ἐρ.*, cuius posteriorem partem iam commendaverat Jacobsius. Equidem actum egi post Brunckium, qui non, ut in Dübneri adnotatione ad hoc ep. legitur, *Φιλητῆς*, quod *amaior* significat, (cfr. supra ep. 271). sed aut *φιλήτης* aut *Φηλήτης* reposuit (t. III. adnot. p. 191), quorum hoc mihi quoque unice verum videtur. Unicuique Graecorum notus erat celebratissimus versiculus Hesiodi (Opp. et D. vs. 375): *ὄς γε γυναικὶ πέποιθε πέποιθ' ὃ γε Φηλήτησι*. Ne seriores quidem Graecos verbo prisco et dubiae significationis abstinuisse, ostendet epigramma, a Jacobsio in Appendicem relatum (ep. 178; t. III. p. 372 ed. Tauchn.):

Ἐρμῆν τὸν κλέπτην τίς ὑφέιλετο; θερμὸς ὁ κλέπτης
ὄς τῶν Φηλητέων ᾤχετ' ἄνακτα φέρων.

ubi planissime idem valet ac *κλέπτης*.

Finem huic capiti imponam corrigendo ep. 161, sive Hedyli est sive Asclepiadis, docte et copiose a Herwerdenio V. Cl. explicatum. (Mnem. Nov. Ser. Vol. II. p. III. 1874. pag. 308):

Εὐφρῶ καὶ Θαῖς καὶ Βοῖδιον, αἱ Διομήδους,
γραῖται, ναυκλήρων ὀγκάδες εἰκόσοροι,
Ἄγιν, καὶ Κλεοφῶντα, καὶ Ἀνταγόρην, ἐν' ἐκάστη,
γυμνοῦς, ναυηγῶν ἤσσονας, ἐξέβαλον.

„Perire,” Herwerdenius inquit, „ἠσσων, inferior, h. l. notionem induit eius quod est *miserior*, et parum eleganter poeta eos, qui in hoc figurato sermone ipsi naufragi dicendi erant, naufragis vocat *miseriores*. Quibus de causis vehementer dubito de horum vocabulorum sanitate.” Sanitatem recuperabit sententia, si scribatur: *γυμνοῦς, ναυηγῶν εἰκόνας, ἐξέβαλον*, quod literis uncialibus scriptum: *ICONAC*, nihil ab ἤσσωνας discrepat. Eodem modo Panteleus (ap. Stob. Floril. Tit. VII

§ 62) Persam de Callimacho, Atheniensium in pugna Marathonica stratego, inducit dicentem: *αἱματρείς ἴστηκεν ἀτειρέος ἄρρεος εἰκῶν.*

Sed iam plus chartae in hoc capite tractando me consumsisse video, quam mihi ab initio constitutum erat. Raptim igitur pauca ex sexto et septimo Anthologiae Capite addam, reliqua in aliud tempus reservaturus.

Cap. VI ('Αναθηματικά) ep. 106. Zonae. Luporum venator Teleso Pani donaria quaedam dedicat:

*ἀλλὰ τῷ, Πάν βουνῖτα, τὰ μὴ πολυολβά τε δέξαι
δῶρα, καὶ *εὐάγρει τῷδε πέτασσον ὄρος.*

Dülnerus ex Heckeri et Boissonadii coniectura *εὐαγρεῖ* recepit, ab adiectivo *εὐαγρῆς* ductum, quod cum *τῷδε* coniungit et ita interpretatur: *huic fausto eventu venanti.* Mihi scribendum videtur: *καὶ εὐαγρον τῷδε πέτασσον ὄρος*, quam lectionem hi loci praestabunt; VI, 89: *τῷ σὺ δίδου μὴ πολλὰ, δι' εὐάγρου δὲ λίνιο || δαῖμον, ὑλακτούσης νηδύος ἡσυχίην*, praeterea ep. 183: *εὐαγρον τοῖςδε δίδου κάματον.* Causa erroris in aprico est: syllaba *-ον* per notum compendium scripta aut neglecta, aut metri causa male expleta est.

Ep. 154. Leonidae Tarentini vel Gaetulici,

*Ἀγρονόμῳ τάδε Πανὶ καὶ εὐαστῆρι Λυαίῳ
πρέσβυς καὶ Νύμφαις Ἀρκὰς ἔθηκε Βίτων.*

Concinnitas membrorum exigit: *καὶ Νύμφαις Ἀρκάσι θῆκε Βίτων*, quemadmodum infra ep. 176: *Πανὶ τε καὶ Νύμφαις ἀντίθεμαι Δρυάσιν*, et Anyte (Anth. Planud. ep. 291): *Φριξοκόμῳ τῷδε Πανὶ καὶ αὐλιάσιν θέτο Νύμφαις || δῶρον ὑπὸ σκοπιᾶς Θεύδοτος οἰονόμος.*

Ep. 186. Julii Dioclis. Tres fratres, omnes venatores, instrumenta sui quisque venationis generis Pani dedicant, quod argumentum ad fastidium usque plurimorum poetarum ingenium exercuit. (ep. 11—16 et 179—188):

*Δίκτηα σοὶ τάδε, Πάν, ἀνεθήκαμεν *οἶκος ἀδελφῶν
οἱ τρεῖς, ἐξ ὀρέων, ἡέρος, ἐκ πελάγευς.*

**δικτυβόλει τούτῳ δὲ παρ' ἡίδνων κροκάλαισιν·*

**θηροβόλει τούτῳ δ' ἄγχεσι θηροτόκοις·*

τὸν τρίτον ἐν πτηνοῖσιν ἐπίβλεπε κτλ.

Primo versu sine dubitatione recipienda fuerat Henschkii

emendatio *εὐχος* pro *οἶκος*. Tertius et quartus versus in Codice labem contraxisse videntur, prior manu recenti exaratus est, posterior, in Codice itidem a *δικτυβόλει* incipiens, apud Suidam ita exhibetur, ut supra scriptum est. Inde Jacobsius hos versus effecit: *δικτυβολεῖν πόρε τῷδε παρ' ἡ. κροκάλ. || θηροβολεῖν τούτῳ δ' κτέ.* Multo minore mutatione res restitui potest:

*δικτυβόλει γοῦν τῷδε παρ' ἡϊόνων κροκάλαισιν·
θηροβόλει τούτῳ δ' ἄγκεσι θηροτόκοις,*

quibus versibus non video quid vitii insit. *ΓΟΤΤΩΙΔΕ* quam facile in *τούτῳ* *δέ* abeat, unusquisque statim videt. *Γοῦν* i. q. *αὖν* cum imperativo non addito pronomine saepissime occurrit; v. c. apud Lucianum, *Diall. Meret. V § 4: πάρεχε γοῦν*, *XIV § 1: λόγισαι γοῦν caet.* Simul notandum, in hac enumeratione *ὄδε* de priore dici, *οὗτος* de altero; conferatur supra ep. 13: *ὦν ἀπὸ μὲν πτανῶν Πίγρης τὰδε· ταῦτα δὲ Δᾶμις*, eiusdemque parodia, ep. 17.

Ep. 214. Simonidi adscriptum. (in Th. Bergk. *Lyrr. Graec.* p. 1166, ep. 141):

*Φημί Γέλων', Ἰέρανα, Πολύζηλον, Θρασύβουλον,
παῖδας Δεινομένεως τὸν τρίποδ' ἀνθέμεναι· — — —
[βάρβαρα νικήσαντας ἔθνη· πολλὴν δὲ παρασχεῖν
σύμμαχον Ἑλλησιν χεῖρ' ἐς ἑλευθερίην.]*

Ultimum distichon a Palatino abest, ut in *Mandroclis* epigrammate ex *Herodoto* (ep. 341) ultimus versus; adsumptum est ex *Scholiis* ad *Pindarum*. Sed quid sibi vult *πολλήν*? quod sive cum *χεῖρα* sive cum *ἑλευθερίην* coniungas, aequae inepte abundat nullamque sanam interpretationem admittit. Legendum mihi videtur: *κοινὴν δὲ παρασχεῖν || σύμμαχον Ἑλλησιν χεῖρ' ἐς ἑλευθερίην*, quae interprete non egent. Hoc utilius admonebo, et apud *Polybium* (XXXI, 17a) pro *πολλῶν* a *Luchtio κοινῶν* esse repositum, et iterum adiectivum *κοινός* obscuratum esse in eiusdem *Simonidis* epigrammate 50, ubi *Ἑλλανες* dicuntur
*Πέρσας ἐξελάσαντες, ἐλεύθερον Ἑλλάδι κόσμον
ιδρύσαντο Διὸς βασιλῆα Ἐλευθερίου.*

Rectissime *Bergk*ius ex *Plutarcho* *ἑλευθέρα Ἑλλάδι κοινόν* scripsit. Etiam hic erroris origo *γραφικὸν ἀμάρτημα* esse videtur, nempe et *σ* pro *ι* et *μ* pro *ν* sibi videre scriba visus est,

quae utraque confusio frequentissime in Codice nostro occurrit, de quibus rebus postea fortasse uberius erit dicendi locus.

Cap. VII (Ἐπιτύμβια) ep. 87, Diogenis Laërtii:

Σῶμα μὲν ἦρε Σόλωνος ἐν ἀλλοδαπῇ Κύπριον πῦρ,
ὅστέ' ἔχει Σαλαμίς, ὧν κόνις ἀστάχους,
ψυχὴν δ' ἄξονες εὐθύς ἐς οὐρανὸν ἤγαγον κτέ.

Insolenter dictum est, etiam in Diogene Laërtio, infelici versificatore: τὸ πῦρ αἴρει τὸ σῶμά τινος. Cod. habet ἦιρε, unde legerim: σῶμα μὲν ἦθε Σόλωνος ἐν ἀλλοδαπῇ Κύπριον πῦρ. Eodem modo nuper Cobetus, V. Cl. in Libanio (t. I. p. 421, 5 Reisk.), ubi editur: πῦρ μὲν ἐπὶ βωμῶν αἴρεται, scripsit: αἴθεται (Mnem. Nov. Ser. t. V, p. I. p. 112). Neque in Codice nostro confusio inter P et Θ admodum rara est. In Cap. V. ep. 107 i. f., ubi rectissime nunc legimus: ἡμεῖς δ' ἐν κόλοις ἤμεθα Ναϊάδος, pro extremis vocabulis Salmasius e Palatino enotavit: ἡμεραμαϊάδος, sed ναϊάδος supra correctum.

Ep. 164: Antipatri Sidonii, in cuiusdam Prexūs, in puerperio defunctae, honorem. Esse fingitur dialogus, defunctam inter et hospitem quemdam, praeter alia et haec rogantem:

A. ἦ καὶ ἄπαις; B. οὐ ξεῖνε· λέλοιπα γὰρ ἐν νεότητι
Καλλιτέλη, τριετῆ παῖδ' ἔτι νηπίαχον.

A. ἔλθοι ἐς δλβιστήν* ἱερὴν τρίχα. B. καὶ σόν, ὀδίτα,
οὔριον ἰθύνοι πάντα Τύχη βίτον.

Editor Heckero obsecutus in δλβιστήν accentum mutavit ut sit δλβιστήν, quo nescio an sit opus. Sed quod sequitur: ἱερὴν τρίχα, manifesto id corruptum est. Licet ἱερὸς apud nostros Anthologiae poetas quidvis significet, hic certe nimis ridicule et quovis vel mediocri poeta indigne *cani capilli* repente *sacri* audiunt. Nec Jacobsius hoc loco audiendus, qui corruptum vocabulum tuetur versu Statii Flacci, qui *sancta canities* optime dixit, nam in *canities* ea ipsa notio inest, quae nostro loco aegre desideratur. De sententia nulla esse potest dubitatio, quam et rei natura suppeditat et duorum poetarum, idem argumentum eodem modo tractantium, consensus. Quorum alter Leonidas (ep. 163): ζῶοι σοι κεῖνός γε, καὶ ἐς βαθὺ γῆρας ἴκοιτο, alter, Archias (ep. 165) ζωῆς τέρμαθ' ἴκοιτο μετ' ἀνδράσι. In Codicis margine legitur: γρ. πολιὴν τρίχα, de quo Brunckius: „sitne hoc varians lectio an glossa an emen-

datio, nescio sed verum credo. Leonidae verba sic reddere debuit Antipater." Equidem emendationem habeo, sed non veram illam. Nam si id scripsisset Antipater, quomodo tandem et cur in *ιερήν* abiisset? Itaque Heckerus, *ingeniosse*, ut iudicat Dübnerus, *Φιερήν τρίχα* coniecit, quod cum Herwerdenio, V. Cl. vereor, ut pro *canis* dici possit. Ipse: *γεραρήν* voluit, mihi, una literula dempta, verum esse videtur: *ἔλθει ἐς δλβιστήν γεραήν τρίχα*, quo me duxit Juliani Proconsularis ep. (V, 298): *τὸ δ' ἔμπαλιν, ἐς τρίχας ἤξει || γήραος*, quemadmodum, inversa metaphora, *πολιή* vel *λευκή ἡλικίη* (v. c. VI. 278) dicebant. Formam *γεραός* pro *γεραίος* praestabit IX, ep. 232; Philippi Thessalonicensis: *ἡ γεραὸν γάρ* (sc. Βρόμιον) || *Φρουροῦμεν πιστῶς, ἡ νέον ἐκτρέφομεν*. Quin etiam (IX, 281): *Θρηϊκίης Φάτνης παλαιὸς λόγος εἰς ἐμὸν ὄμμα || ἤλυθε, πεχιμάρα, ἔταρος* et alia tritissima commemorem. Erroris causa etiam hic in promptu est: ΓΕΡΑΗΝ ubi in ΙΕΡΑΗΝ abiit, pro duplici scriptura: *ιερήν* haberi coepit.

Ep. 329, incerti, in bibacem vetulam:

*Μυρτάδα τὴν ἰεραῖς με Διωνύσου παρὰ ληνοῖς
ἄφθονον ἀκρήτου σπασσαμένην κύλικα,
οὐ κεύθει φθιμένην βαιὴ κόνις· ἀλλὰ πίσος μοι,
σύμβολον εὐφροσύνης, τερπνὸς ἔπεστι τάφος.*

Cur *βαιὴ κόνις*? ut taceam sic iocossae oppositionis acumen non apparere. Immo vero: *οὐ κεύθει φθιμένην γαίης κόνις· ἀλλὰ κτέ*. Ita Agathias, ep. 593: *Εὐγενίαν κρύπτει χθονία κόνις*, (cfr. epp. 602 et 629); ita Leonidas Tarentinus (ep. 655): *ἀρκεῖ μοι γαίης μικρὴ κόνις*, sed ibi adiectivum *μικρὴ* quam maxime necessarium est, ut locum legenti patebit.

Ep. 397. Erycii Thessali. Non terra sepultus sum, Satyrus quidam dicit:

*ἀλλ' εἴ που τινὰ πόντον ἀκούετε, πικρὸν ἐκεῖνον,
τὸν πέλας αἰγυρόμου κλιζόμενον Μυκάλας,
κεῖνῳ δινήεντι καὶ ἀτρυγέτῳ ἔτι κεῖμαι
ὕδατι, μαινομένῳ μεμφόμενος Βορέη.*

Scripserim: *ἀτρυγέτῳ ἐνὶ κεῖμαι || ὕδατι*.

Ep. 522 Callimachi:

*Τιμονόη· *τίς δ' ἐσσί; μὰ δαίμονας οὐ σ' ἂν ἐπέγνων,
εἰ μὴ Τιμοθέου πατρὸς ἐπὶ ὄνομα || στήλη, κτλ.*

„In τίς δ' ἐσσί quivis haereat,” Dübnerus inquit, et Meinekius „elegantè olim Jacobsius: Τιμονόης τὸδε σῆμα. Corrigan: Τιμονόη, ἢ τίς ἐσσί, vel, si mavis, Τ. ἢ τίς δὴ σὺ; tunc Τιμονοῦ, an γραμματὰς te esse dicam? adeo scilicet mutata erat mortuae facies. Non combusta igitur erat Timonoë, sed in translucida vel aperta sandapila condita.” Equidem Callimachum minus poetice idem scripsisse putem: Τιμονόη, τῆ δ' ἐσσί; Τιμονοῦ, tunc hic es? Per Deos, non te agnovissem caet. Τῆδε dixit, ut Simonides notissimo versu: ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε || κείμεθα, et Callimacho ipsi in deliciis est. Ita v. c. supra ep. 451:

Τῆδε Σάων δ' Δίκωνος, Ἀκάνθιος ἱερὸν ὕπνον || κοιμᾶται.

Ep. 584. Juliani Aegyptii Proconsularis:

Πλώεις ναυηγὸν με λαβὼν καὶ σήματι χῶσας;
 πλῶε, Μαλειῶων ἄκρα Φυλασσόμενος·
 αἰεὶ δ' εὐπλοῖην μεθέποις φίλος· ἦν δέ τι βέξη
 ἄλλο Τύχη, τούτων ἀντιόσσαις χαρίτων.

Quantocius recipiendum fuerat Planudeum: τοίων. Nempe ΤΟΙΩΝ in ΤΟΤΩΝ abierat, inde vulgata facta est. *Editori τοίων debile videtur; sed vel hi loci τοίων verum esse vindicabunt: Ep. 310 incerti.

Θάψεν ὃ με κτείνας κρυπτὸν Φόνον· εἰ δέ με τύμβῳ
 δωρεῖται, τοίης ἀντιτύχοι χάριτος.

et eiusdem plane argumenti ep. 581, et ipsum Juliani Aegyptii:

Ἀντὶ Φόνου τάφον ἄμμι χαρίζεαι· ἀλλὰ καὶ αὐτός
 ἴσων ἀντιτύχοις οὐρανόθεν χαρίτων.

Verum haec hactenus.

Supersunt mihi quae scribam, sed parco sciens;

Primum esse videar ne (lectori) molestior; — —

Quamvis materiae tanta abundet copia,

Labcri faber ut desit, non fabro labor. (Phaedr. L. III. i. f.)

2 April 1877.

H. J. POLAK.

s autem, qui apud Plinium (N. H. XXXIV, 8. 73) legisset, boedam, Lysippi filium, fecisse *adorantem*, imagunculam Bero- inensem aut ipsius Boedae opus, aut saltem eius imitationem esse arguit. Viscontio assensus est A. Stahr (Torso II. p. 55).

Horum tamen sententiam argumentis parum firmis nitentem a dubium vocarunt H. Brunn (Geschichte der Griechischen Künstler I. p. 408), C. Bursian (Jahn's Jahrb. 1856. I. p. 513), . Overbeck (Gesch. d. Griech. Plastik II. p. 88).

Aliam protulit coniecturam Boetticher (Tektonik der Hellen, II. 4, p. 32), qui signi nostri originem referendam esse existimat ad chorum puerorum, Callonis Elei opus, ab Eleis Olympiae consecratum, de quo cf. Pausanias V, 25, 1. Callo- em vero non maiore iure quam Calamidem, quippe cuius fere aequalis vixerit, auctorem eius haberi posse, recte monuit Bur- an l.l.

Diversam a praecedentibus sententiam aperuit Stephani (Bul- tin hist. phil. de l'académ. de St. Pétersbourg, T. VIII, °. 21). Is enim, quum legisset apud Gyllium (de Bosporo hracico III, 5), Dionysium Byzantium narrare in Iovis Urii mplo, ad Bospori introitum, statuam aeream esse antiquae tis, aetatem puerilem prae se ferentem, tendentem manus, tis temere affirmavit, statuam Berolinensem eandem esse atque bosporanam illam, deinde vero effigiem illam esse Phruxi, Io- um Urium adorantis. Hanc opinionem omnium audacissimam tis superque refutavit Panofka (Arch. Anz. 1852, N°. 38,), p. 153).

Fieri potest, ut homo nescio quis fervido ingenio praeditus aliquo libro antiquioris vel recentioris temporis etiam alios nos expiscetur, quibus puerilis imaginis mentio iniecta sit, am deinde alucinans et ariolans pro Berolinensi venditare aetur. Num tamen illa via ad rectam et sanam veri inves- andi rationem perveniri possit dubitandum videtur. Aut uidem fallor, aut viri veteris artis gnari, quum quaerent aalem imaginem statua illa, de qua ago, artifex ignotus ex- mere voluerit, neque ipsius statuae formam et habitum satis curate considerarunt contemplatique sunt, neque in scriptorum is, quorum testimoniis usi sunt, interpretandis ita sunt ver- i, ut negligentiae reprehensionem evitare possint.

ARCHAEOLOGICA.

Inter opera et artificia Musei Berolinensis locum facile principem obtinet statua aenea eximiae artis, quae sub pueri adorantis nomine vulgo nota est. Seculi XVIII initio quum Romae forte inventa esset in Tiberis alveo, a Papa Clemente XI dono data est Eugenio, Sapidiae Principi nobilissimo, quo mortuo emtione pervenisse videtur ad Fridericum Magnum, Borussiae regem ¹⁾.

Viri docti, antiquae artis studiosi, ut indagarent, quis tandem illa statua expressus esset, iam pridem scripta veterum summa diligentia perscrutati sunt, si locum reperire possent, quo imaginis puero illi similis mentio facta esset.

Levezow (de juvenis adorantis signo, Berol. 1808) imitationem illam esse coniecit operis Calamidis, quem Pausanias (V. 25, 2) puerorum statuas aeneas Agrigentinis fecisse narrat, quae Olympiae dedicatae essent. Pausaniae haec verba sunt: *τοῖς ἐν Μοτύη βαρβάρους Ἀκραγαντῖνοι καταστάντες ἐς πόλεμον καὶ λείαν τε καὶ λάφυρα ἀπ' αὐτῶν λαβόντες ἀνέθεσαν τοὺς πῆδας ἐς Ὀλυμπίαν τοὺς χαλκοῦς, προτείνοντάς τε τὰς δεξιὰς καὶ εἰκασμένους εὐχομένοις τῷ θεῷ Καλάμιδος δὲ εἶναι σφᾶς ἔργα ἐγὼ τε εἶκαζον καὶ ἐς αὐτοὺς κατὰ τὰ αὐτὰ εἶχεν ὁ λόγος.* Ad Calamidem, qui bellorum Persicorum tempore floruerit, rudioris certe operis artificem, statuam nostram, elaboratae artis vestigia prae se ferentem, vetuit referri Visconti (Musée Français IV, 4, 12; Musée des antiques II, 19).

¹⁾ Exemplar gypso factum est in Glyptotheca Leidensi.

Is autem, qui apud Plinium (N. H. XXXIV, 8. 73) legisset, Boedam, Lysippi filium, fecisse *adorantem*, imagunculam Berolinensem aut ipsius Boedae opus, aut saltem eius imitationem esse arguit. Viscontio assensus est A. Stahr (Torso II. p. 55).

Horum tamen sententiam argumentis parum firmis nitentem in dubium vocarunt H. Brunn (Geschichte der Griechischen Künstler I. p. 408), C. Bursian (Jahn's Jahrb. 1856. I. p. 513), J. Overbeck (Gesch. d. Griech. Plastik II. p. 88).

Aliam protulit coniecturam Boetticher (Tektonik der Hellenen, II. 4, p. 32), qui signi nostri originem referendam esse existimat ad chorum puerorum, Callonis Elei opus, ab Eleis Olympiae consecratum, de quo cf. Pausanias V, 25, 1. Callonem vero non maiore iure quam Calamidem, quippe cuius fere aequalis vixerit, auctorem eius haberi posse, recte monuit Bursian l.l.

Diversam a praecedentibus sententiam aperuit Stephani (Bulletin hist. phil. de l'académ. de St. Pétersbourg, T. VIII, N°. 21). Is enim, quum legisset apud Gyllium (de Bosporo Thracico III, 5), Dionysium Byzantium narrare in Iovis Urii templo, ad Bospori introitum, statuam aeream esse antiquae artis, aetatem puerilem prae se ferentem, tendentem manus, satis temere affirmavit, statuam Berolinensem eandem esse atque Bosporanam illam, deinde vero effigiem illam esse Phrxi, Iovem Urium adorantis. Hanc opinionem omnium audacissimam satis superque refutavit Panofka (Arch. Anz. 1852, N°. 38, 39, p. 153).

Fieri potest, ut homo nescio quis fervido ingenio praeditus ex aliquo libro antiquioris vel recentioris temporis etiam alios locos expiscetur, quibus puerilis imaginis mentio iniecta sit, quam deinde alucinans et ariolans pro Berolinensi venditare conetur. Num tamen illa via ad rectam et sanam veri investigandi rationem perveniri possit dubitandum videtur. Aut equidem fallor, aut viri veteris artis gnari, quum quaerent qualem imaginem statua illa, de qua ago, artifex ignotus exprimere voluerit, neque ipsius statuae formam et habitum satis accurate considerarunt contemplatique sunt, neque in scriptorum locis, quorum testimoniis usi sunt, interpretandis ita sunt versati, ut negligentiae reprehensionem evitare possint.

Statua, ut supra dixi, puerum repraesentat nondum pubertatem ingressum. Habitus inter motum et quietem quasi medius esse videtur. Corpus nudum molliter sustinetur pede sinistro paululum prolato. Dexter pes leviter subductus digitis nititur. Caput aliquantulum reclinatum, vultus sursum versus est. Brachia non extensa, sed curvata, attolluntur, ita ut capiti manus fere totae emineant. Non tamen ex transverso flexa sunt, sed, quod probe tenendum, proversa eriguntur. Manus leviter supinatae sunt.

His monitis iam scriptorum locos a viris doctis allatos accuratius inspiciamus.

Puerorum signa ab Agrigentinis consecrata non ambas manus, sed solas dextras protendiase disertis verbis tradit Pausanias l.l. Novi equidem poetas (cf. Verg. Aen. XII. 930; Seneca, Herc. Fur. 1005) interdum scripsisse dextras, ubi ambas manus intellegi vellent, at hoc argumentum minime valet in Pausania, scriptore a poetico dicendi genere alienissimo.

Dextras autem attollere antiqui tam Graeci quam Romani soliti fuisse videntur, quum sacra facientes *ιερόν δολυγμόν* v. *δολυγμήν* i. e. *sacrum ululatum* ederent (cf. Hemsterh. ad Luciani Somnium 4; Elmsley ad Eurip. Heracl. 782). Sic in sculptura illa ectypa, qua Homeri apotheosis efficta est, Tragoediae Comaediaeque imagines, arae adstantes, dextris erectis conspicuae sunt (cf. Visconti, Museo Pio-Clementino IV, p. 57; Boettiger, Kunstmythologie I, 50). Quae quum ita sint, Pausaniae descriptionem in nostram statuam minime quadrare facile, credo, apparet.

Neque eos verum vidisse existimo, qui illam pro Boedae vel alius cuiusdam *adorante* habeant. Solebant enim adorantes (*σι προσκυνούντες*), ante deorum signa stantes, dextram osculari (cf. Lucianus, de saltatione 17; Plin. N. H. XXVIII, 2. 5; Apuleius, Metam. IV, 28, Apolog. p. 496; Minucius Felix II, 5), ita ut corporis habitum ostenderent a puero nostro prorsus diversum.

At satis magnus eorum numerus est, qui puerum, si non adorantis, at orantis habitu effictum esse contendunt. Nemo enim nescit aliud esse adorare, aliud orare. Adorabant antiqui, si dei simulacrum ante oculos habebant, precibus

vero orabant deos, quorum praesentiam animo sibi effingebant.

Eos autem, qui signum, de quo ago, pro precantis imagine probare cupiunt, rogare velim, num quis unquam legerit, vel Graecos, vel Romanos deos precatos esse nudis corporibus. Immo, opinor, Graeci capite aperto, Romani velato precari solebant (cf. Varro apud Macrob. Sat. III, 6 f; Ovid. Met. I, 381). Neque Graeci neque Romani omnem vestitum deponerant. Quid, quod precaturi puras vestes interdum induisse videntur. Cf. Odysse. β. 750.

At, dicit quispiam, fieri potest, ut imago nostra puerum athletam repraesentet deos precantem, ut victoria se honorare velint. Ego vero nullum scriptoris locum reperire potui, ex quo athletas victoriam precatos esse apparet ¹⁾. Unus Lucianus (Hermotimus 40) tradit athletas Olympiae, antequam adversarios sibi sortirentur, Iovem orare consuevisse. Προσελθὼν, inquit, δὴ τῶν ἀθλητῶν ἕκαστος προσευξάμενος τῷ Διὶ καθεῖς τὴν χεῖρα εἰς τὴν κάλπιον ἀνασπᾶ τῶν κλήρων ἕνα. Non igitur victoriam, sed felicem sortem precabantur. Quam precandi actionem vel unum sculptorem tanti habuisse, ut eam effingendam sibi sumpserit, vix est credibile.

Verbo etiam Viscontii opinio redarguenda videtur, cui assentitur Welcker (das akad. Kunstmuseum zu Bonn, edit. II, p. 43). Is autem puerum non victoriam precari existimat, sed Iovi pro reportata victoria gratias agere. At vero hos viros doctos fugisse videtur, apud Graecos Romanosque aliud fuisse precationem, aliud gratiarum actionem. Nisi fallor, Christiana demum religio precandi et gratias agendi notiones inter se permutavit.

Quoniam qui puerum precantis habitu effictum esse defendunt, eo potissimum opinionem suam confirmare conantur, quod manus attollit supinas, de ea re dicam quid sentiam.

Solebant tam apud Graecos, quam apud Romanos orantes (οἱ εὐχόμενοι) manus ad eum tendere locum, in quo deum esse credebant. Itaque si inferos orabant, ad terram manus verte-

1) Nihil probatur loco Pausaniae VI, 1: Ἀναξάνδρος μὲν ἕρματι ἀνηγορεύθη πρῶτος· τὸ δ' ἐπίγραμμα φησὶ τὸν ἐκ' αὐτῆ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀναξάνδρου πρότερον ἔτι στεφανωθῆναι τὸν πατέρα πεντάθλη. οὗτος μὲν δὴ ἵοικεν εὐχόμενος τῷ θεῷ.

bant, si marinos ad mare, ad caelum si superos. Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, Θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον iam legitur apud Homerum (Il. H. 177). Pseudo-Aristoteles, de mundo, c. 6, disertis verbis scribit: πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀνατείνομεν τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐχὰς ποιούμενοι. Hinc Aeschylus (Sept. adv. Theb. 172) λιτάς vocat χειροτόνους ¹).

Praeterea vero alia orandi ratio exstitisse videtur. Apud eundem enim Aeschylum (Prometh. vinct. 1005) preces dicuntur ὑπτιόσματα χερῶν, *manuum supinationes*. Hic manibus supinis precandi mos inprimis apud Romanos invaluisse videtur. Saepius enim eius mentionem factam esse videmus apud scriptores Romanos. Exempli gratia cito Vergilium (Aen. III, 176; IV, 205), Horatium (Od. III, 23. 1), Ovidium (Met. VIII, 681), Petronium (Sat. 17).

Oritur hoc loco quaestio, qualis corporis eorum habitus fuerit, qui manibus supinis orarent. Equidem haud procul a veritate abesse mihi videor, quum *manibus supinis* fere idem valere affirmo, quod nos hodie vocamus *brachiis apertis*. Testem affero Suetonium (Vitell. c. 7) scribentem: *Advenientem male animatus erga principem exercitus pronusque ad res novas libens ac supinis manibus excepit*. Orantes igitur transversa brachia exseruisse videntur, quasi excepturi id quod deprecabantur. Cui opinioni favent statuae matronarum Romanarum nobis superstites, quas precantium effigies esse satis constat (cf. Mus. Pio-Clementino II, Tab. 47) Bronzi d'Ercolano T. VI, Tab. 83; Visconti, Sculture del Palazzo della Villa Borghese II, Stanza VIII, Nr. 6; Weisser, Lebensbilder Tab. XII, 13). Harum omnium lacerti pectori reclines sunt, brachia a lateribus exserta, manus supinae, ita tamen ut humeris vix aut non emineant.

Haec sufficiant ad demonstrandum, puerum nostrum neque inter adorantes, neque inter orantes numerandum esse. At iure quodam a me postulari potest, ut quaestionem multo difficilio-

1) In Vergilii MS. Vaticano (Nr. 3225), seculi p. C. n. secundi, Anchises depictus est manibus ad caelum erectis precans. Cf. Rich, dict. des antiquités i. v. precatio.

rem solvere coner, quem tandem artifex ignotus signo nostro expresserit. Qua de re etsi pro certo affirmare nihil audeo, tamen quid mihi vero simile videatur paucis proferam.

Iam primo aspectu suspicio mihi oborta est, puerum illum pilae esse lusorem, quoque accuratius omnia considerabam eo plura argumenta se offerre videbantur, hanc suspicionem confirmantia.

Etenim inter gymnicas artes nullam elegantiorē fuisse constat, quam sphaeristicam. Qui pila ludebant, eos corporis gestus et motus ostendere solebant, quibus acri virium intentione membrorumque contortione remota gratia atque venustas staturae humanae quam maxime fiebant conspicua. Ἐφρόντιζον εὐρυθμίας οἱ σφαιρίζοντες, ut est apud Athenaeum (I. 15 b.). Hinc σφαιριστικός auctore Polluce (IX. 107) valet εὐρυθμον, εὐσχήμονα, εὐσκοπον, εὐτονον.

Pueros σφαιρίζοντας nudos lusisse locus docet apud Plutarchum (Alexander c. 73): ἀποδυσάμενου δὲ πρὸς ἄλειμμα καὶ σφαῖραν αὐτοῦ παίζοντος, οἱ νεανίσκοι οἱ σφαιρίζοντες, ὡς ἴδει πάλιν λαβεῖν τὰ ἱμάτια κτλ..

Inter viros adultae aetatis varia ludendi genera in usu fuisse constat, quae longa exercitatione addisci necesse erat. Horum complura enumerantur apud Krause, Gymnastik u. Agonistik d. Hellenen I, p. 304, Becker, Gallus, Exc. II, Scena 7. Pueros vero simpliciore ludo se delectasse satis credibile est. Hos fere eodem modo lusisse existimo, quo Phaeaces coram Ulixē, quorum alter pilam iactabat ποτὶ νέφεα σκιδέντα, alter receptabat ἀπὸ χθονὸς ὑψὸς ἀερθεῖς, ut est in Odyss. 9. 374. Hoc ludendi genus Scholiastae et Lexicographi non discrepuisse affirmant ab eo, quod posteriore aetate οὐρανία dicebatur. Eustathius ad. Od. l. l. pag. 1601, 25. 30 annotat: οὐρανία μὲν ἢ εἰς οὐρανὸν τῆς σφαίρας ἀναβολή. Cf. Pollux IX, 106; Hesychius et Photius s. v.

Coniicio autem statuam nostram pueri σφαιρίζοντος effigiem esse, qui in eo est, ut pilam, a collusore alte per aerem iactam, manibus excipiat. Cui coniecturae favere videntur corporis habitus erectus et suspensus, vultus in caelum versus, brachia, quae non a latere sed proversa attolluntur, manus leviter supinae.

Quamquam statuarios et sculptores antiquos saepius argumenta ex sphaeristerio sumpsisse credibile est, tamen inter artis antiquae monumenta perpauci pilae lusores hodie agnoscuntur. Unde haud inepte conicere licet, aliquot signa, inprimis agonistica, quibus alius gestus et habitus adhuc attributus sit, re vera pro σφαιριστῶν imaginibus habenda esse. Sic status illa nobilissima ex Villa Borghesiana, quam gladiatoris effigiem esse vulgo contendunt, Winckelmanno auctore (Gesch. der Kunst II, p. 817, ed. Vindob. 1778), σφαιριστήν repraesentat.

Eiusdem Villae Amoris signum pila ludentis describitur apud Bouillon, Musée des antiques, vol. III, p. 13 (cf. Anthol. Palat. V, 214: Σφαιριστῶν τὸν Ἔρωτα τρέφω). Quod signum tamen tam mutilum est et truncatum, ut qualem habitum olim habuerit incertissimum sit. Sunt, qui putent, Hadriani statuam, quae Dresdae in Augusteo servatur (Becker, Tab. 107), huius imperatoris σφαιρίζοντος imaginem reddere (cf. O. Muel-ler, Archaeol. III, p. 682). Interdum quoque pilae lusores cernuntur in gemmis (Mus. Borbon. VII, 47. 8) vel in nummis (Mercurialis, de arte gymn. II, 5. pp. 89, 93). Nullius autem harum imaginum habitus ei similis est, quo puer noster effictus est. Exstat vero pictura in Thermis Titi, in qua tres iuvenes cernuntur, qui sub custodia hominis maioris nata pila se exercent (Description des Thermes de Titus. pl. 17; cf. Panofka, Bilder antiken Lebens X, 1). Huius σφαιριστικῆ habitus cum signo Berolinensi optime convenit. Quum tamen illius manus humeris non emineant, puer noster manus supra caput attollit. Quae discrepantia nescio an ita explicari possit, ut iuvenes in pictura illa parvis pilis, puerum nostrum magnis ludentem expressum esse suspicemur. Antyllus enim apud Oribasium, VI, 32. 8, haec scribit: Ταῦτα μὲν περὶ τῆς μικρᾶς σφαίρας· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς μεγάλης σφαίρας γυμνάσιον οὐ μόνον διαφέρει διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῶν προειρημένων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ σχῆμα τῶν χειρῶν· ἐν μὲν γὰρ ἐκείνοις πᾶσιν αἰ τῶν ὤμων ἐν ταπεινότερῳ σχήματι εἰσιν αἱ χεῖρες ἄκραι· ἐν δὲ τούτῳ τῆς κεφαλῆς ὑψηλότεραι.

Haec sunt, quae de signo Berolinensi formosissimo disputare in animo erat. Non supervacuum erit etiam atque etiam mo-

nere, rem adeo esse lubricam, ut quidquam de ea pro certo affirmare non ausim. Satis erit, si nonnulla protulero haud prorsus reiicienda et improbabilia.

Neque stabiliore fundamento nitimur, si quaerimus, qui artifex possit signi fector haberi. Alii (inter quos Bursian l.l.), qui similitudinem quandam cum Diadumeno nobilissimo deprehendisse sibi videntur, aut ipsi Polyclito, aut Polycliti discipulo puerum attribuunt. Alii (Lübke, *Gesch. der Plastik* I, p. 192; Overbeck l.l. II, p. 88) aut a Lysippo aut ex Lysippi disciplina illum profectum esse arguunt. Profiteri non dubito, horum sententiam probabiliorem mihi videri, praesertim quum corpus respicio gracilitate, caput parvitate insigne. Tradit enim Plinius (N. H. XXXIV, 8. 65) de Lysippo: *statuariae arti plurimum traditur contulisse capillum exprimendo, capita minora faciendo quam antiqui, corpora graciliora siccioraque, per quae proceritas signorum maior videtur.*

Scr. Arenaci,
Kal. Sext. a. 78.

J. J. CORNELISSEN.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XIV. 98, 8. ὁ δὲ βασιλεὺς — διανοούμενος τὴν Κύπρον εὐφρῶς διακειμένην (recte Dindorf. *κειμένην*) καὶ ναυτικὴν δύναμιν [δύνασθαι] μεγάλην ἔχειν. Expunge importunum δύνασθαι ex dittographia natum et cum Regis sententia aperte pugnans.

CICERO

ad Famil. XI. 23.

D. Brutus ad Ciceronem scribit: *Nos hic recte valemus et quo melius valeamus operam dabimus. Leg. et UT QUOTIDIE melius (del. valeamus) operam dabimus.* Vid. Epistolam sequentem.

C. G. C.

CICERONIANA.

ORATIONES AGRARIAE I, III ET PRO RABIRIO.

AGRARIA I § 14. *Non enim natura neque discidio neque odio penitus insito bellum nescio quod habet susceptum consulatus cum tribunatu . . . Non potestatum dissimilitudo, sed animorum disiunctio dissensionem facit.* Errabam, quum nuper aliorum testimoniis male fretus putarem vocabulum *studium* (quod Lagomarsinus 9 praebet pro *discidio*) a Cicerone non usurpatum esse pro amica s. inimica voluntate nisi addito *partium*; meliora me docuit oratio pro Flacco §§ 21 et 26. Idcirco dubitari poterat, utrum Lagomarsinus an reliqui codices genuinam lectionem prodidissent, nisi, ut antea monui, *odium* et *discidium* apud Ciceronem saepius copulata legerentur. Vulgaris autem lectio non explicanda est, ut voluit Zumptius, per ἐν διὰ δύοῖν: *naturale discidium* et *odium*, sed per epexegesin: *bellum non susceptum est natura* h. e. *insito discidio et odio . . . sed animorum disiunctione.* ¹⁾

§ 34. *Colonias deducere novas, renovare veteres, totam Italiam suis colonis ut complere liceat, permittitur.*

Perperam, opinor, Klotzius in novissima editione pro *colonis*, quod auctore Turnebo iam Orellius et Baiterus receperant, codicum lectionem *colonis* restituit, cf. § 98 *ut omnia municipia coloniasque Italiae novis colonis occuparetis.* Ad vv. *permittitur ut liceat* confer p. Sull. 80. *conceditis profecto, ut liceat nobis libertatem retinere.*

1) In § 80 *tantummodo si quis ea potestate temere est usus, existimamus* amicus J. B. KAN, vir doctissimus, acute coniecit *expostulamus*.

§ 36. *Sunt enim loca publica urbis, sunt sacella, quae post restitutam tribuniciam potestatem nemo attigit, quae maiores in urbe partim periculi perfugia esse voluerunt.*

Immerito simplex *partim* tuiti sunt Baiterus et Zumptius, provocantes ad Verr. II. 65 *statuae in locis publicis positae, partim etiam in aedibus sacris*, et de div. II. 9 *a nobilissimis civibus, partim etiam a se*, in quibus exemplis alterum membrum praecedit, quod in nostro deest. Alii, Klotzius et Ussingius, invitis codicibus nostro loco alterum membrum post *urbe* excidisse opinantur, sed iam olim vidimus in hac oratione plura superesse quam deesse. Equidem levissima mutatione pro *partim partium* legendum esse suspicor, quam vocem, si usquam, hic profecto suo loco positam esse monet Phil. XIII. 39: *partes, furiose, dicuntur in foro, in curia* sqq. et 47 *quodsi partium certamen est, quarum omnino nomen extinctum est*. Nimirum *partes* et erant et dicebantur quo tempore patricii plebeiis, debitoribus creditores, impugnabant, ac tenuiores in extremo periculo ad sacella ista confugiebant. In re antiqua eleganter antiquo vocabulo usus est orator.

§ 37. *Sed illud magis est credendum et pertimescendum, quod audaciae decemvirali corrumpendarum tabularum publicarum fingendorumque senatus consultorum, quae facta numquam sunt, quum ex eo numero, qui per eos annos consules fuerunt, multi mortui sint, magna potestas permittitur.*

Verba *quae facta numquam sunt* expungenda videntur, non tantum quia prorsus sunt otiosa, sed etiam quia sententiarum connexum perturbant quasi in sequentibus ratio reddatur, cur numquam facta sint, nec cur nemine adversante fingi potuerint.

At sequentia quoque *quum ex eo . . . mortui sint* mihi dubitationem moverent, num genuina sint habenda: nam et parum latine sonat *ex eo numero, qui fuerunt* (legendumne *ex eorum numero?*), et genetivi *corrumpendarum* sqq. nimis longe remoti sunt a substantivo *potestas*, unde pendent. Sed res ipsa, quam continent, — nempe fidem senatus consultorum labefactari morte Consulum, qui ea in tabulas referenda curaverant — a vero non abhorret, ut docemur p. Sull. 40—43, e quibus haec

tantum citabo: quum scirem ita esse iudicium relatum in tabulas publicas, ut illae tabulae privata tamen custodia more maiorum continerentur, non occultavi, non continni domi, sed statim describi ... dividi ... pervulgari ... edi imperavi. Quocirca haud scio an illa verba obliteranda non sint.

§ 45. *Atque illud circumspicite vestris mentibus unaque. Legatos nostros, homines auctoritate tenui, qui rerum privatarum causa legationes liberas obeunt, tamen exterarum nationes ferre vis possunt. Ita libri. Miror editoribus tantum non omnibus Turnebi coniecturam una, Quirites (quid enim est circumspicite ... una?) tantopere placuisse, ut Lauredani animisque spreverint, quamquam mente animoque Ciceroni solitum esse constat. At post Lauredanum Kayserus, qui saepe acute vidit in hac oratione, locum amplius sanavit substituens diligenter pro legatos; nam ut Tullium sonat simplex illud nostros homines etc., ita legati ... qui legationes obeunt ab eleganti oratore omnino est alienum. Quocirca recipiant editores atque illud circumspicite vestris mentibus animisque diligenter. Nostros homines sqq. CII. Cat. I. 27 percipite quaeso diligenter quae dicam, et ea penitus animis vestris mentibusque mandate.*

Non minus exquisite locum spinosum § 13 ineunt tandem magistratum tribuni plebis; concio tandem expectata P. Rulli, ita emendavit Kayserus: ineunt ... plebis, concitata iam pridem expectatione P. Rulli, quod et princeps erat agrariae legis et truculentius se gerebat quam ceteri; nisi quod pro iam pridem litterarum ductus potius suadent simplex *dudum*.

§ 55. *Vectigalia locare nusquam licet nisi in hac urbe, hoc aut (Cod. Erf. autem) illo ex loco, hac vestrum frequentia.*

Sic omnes codices, quorum lectionem tuentur Klotzius et Zumptius qui addit: „hunc locum intelligo rostra ... illum fortasse aedem Castoris vel basilicam.” 1) Baiterus alique

1) Lepide olim Gruterus: „digito aut capite ostendit alium locum, ubi itidem venderentur. Verum haec perpendant antiquarii, nam mihi otium non est penitus inquirere in morem illum veterem!” Prudenter respuit inquisitionem, quam sensit nimirum fore inutilem.

cum Naugerio eiecit *aut illo*, sed horum vv. originem non enucleavit. Kayserus proposuit *hoc illustrissimo* vel *amplissimo ex loco*, merito corruptelam odoratus, cuius tamen medelam non repperit. Quod autem vocabulum in istis reliquis *aut illo* lateat, nos docet, ni fallor, locus pro Rabirio 11: *qui in Campo martio auspicato in loco crucem . . . defigi iubeas*. Rostra, curia, Campus, forum erant loca *auspicata* cf. Livius III. 20 *Augures iussos adesse ad lacum Regillum, locumque inaugurarari, ubi auspicato cum populo agi posset*. Prorsus autem consentaneum est, ut h. l. rostrorum vel fori sanctimonia prae locis profanis, in quibus Rullus vectigalia locare sibi proponeret, expresso verbo designetur, itaque legendum: *hoc auspicato ex loco*, scil. e rostris.

§ 68. *Antea, quum erat a tribuno plebis mentio legis agrariae facta, continuo qui agros publicos aut qui possessiones invidiosas tenebant, extimescebant.*

Hunc locum nuper immerito in eorum posui numero, quos Lagomarsinus (omittit *qui et exhibet pertimescebant*) corruptos tradidit. Etenim, quamquam de *diversis* possessoribus sermo est, tamen *qui post disjunctivum aut abundare videtur et pertimescere* usitatissimum fuit Ciceroni etiam sine objecto cf. p. Flacco §§ 5, 25, 38, 44, 48, 58.

§ 95. *Non ingenerantur hominibus mores tam a stirpe generis ac seminis, quam ex iis rebus, quae ab ipsa natura nobis ad vitae consuetudinem suppeditantur, quibus alimur ac vivimus.*

Libri habent *a vita consuetudine*; vulgaris lectio videtur Turnebi, qui tamen ad veterem librum provocat; melius vero et simplicius Zumptius proposuit *ac vitae consuetudine*; sequitur enim hoc: *Carthaginienses fraudulentis et mendaces non genere, sed natura loci, quod propter portus suos nullis et variis mercatorum et advenarum sermonibus ad studium fallendi studio quaestus vocabantur*. Iam vero portus, mercatura, lucri studium, ex quibus iis mores ingenerabantur, non suppeditantur ad vitae consuetudinem sed vitae consuetudine et ab ipsa natura. Mireris infelicem Turnebi lectionem ex altera in alteram manare editionem.

De stirpe generis ac seminis, quod non eleganter dictum videtur, conferunt vulgo Phil. IV. 13 *virtus quae propria est Romani generis et seminis*, at haec lectio est incerta et non improbabili-ter Ernestus ex codice Graevii restituit *generis et nominis* collato Phil. III. 29. Ego vero ad nostrum locum confero Phil. II. 55 *ut igitur in seminibus est causa arborum et stirpium, sic huius luctuosissimi belli semen tu fuisti* et Cat. I. 30 *stirps ac semen malorum omnium*, in quibus locis *semen* aut idem est quod *stirps* aut ipsius origo s. causa, atque legendum esse suspicor aut *a stirpis generisque semine*, aut levissima mutatione *a stirpe generis ac semine*. Cf. etiam Amic. c. 19 *propter ignorantiam stirpis ac generis*.

§ 98. *Haec tu cum istis tuis auctoribus excogitasti ut vetera vectigalia ea expleretis novo (s. nova) urbi ad certamen dignitatis opponeretis.*

Ita optimi codices omnes; deteriores quidam Lagomarsini et Oxonienses post *novo* spatium „plurium vocum” reliquerunt. Jam olim viri docti locum supplendis verbis tentarunt, quorum coniecturas refert Baiterus (ed. Or.) haec: *vectigalia venderetis et expleretis nova. Urbi Capuam ad*, s. *ut urbi Capuam ad*. Hervagius, Manutius, Orellius.

Vectigalia venderetis ut expilaretis nova. Urbi Capuam ad. Lambinus.

Ut vetere vectigali ex republica erepto novam urbem Zumptius, ingeniose sed nimis audacter, ut fere solet. Denique Klotzius et Baiterus lacunae signum posuerunt post *vectigalia* et post *novo*.

At merito quidem antiquorum coniecturas iam nunc missas fecere editores, quippe quae omnes id spectarent, ut deminutionem vectigalium populi Romani et avaritiam Rulli reprehenderent, quum tamen de hac re in sequentibus orator expressis verbis locutus sit, *ut, quum omnem pecuniam* sqq. Agnoscunt vv. dd. nostro loco id tantummodo notari, quod lex agraria Capuam tanquam alteram Romam urbi opponat ad certamen dignitatis; hinc et sollers illa sed quaesita fluxit emendatio Zumptii (in quo tamen ereptum illud vectigal etiam abundat), dum dubii haeserunt alii ac, ne nihil facerent, lacunam statuerunt.

Equidem, ut nuper demonstrare conatus sum, hanc orationem semel iterumque emblematis esse perturbatam, ita hoc loco denuo annotationem cuiusdam magistelli e margine in contextum irrepsisse opinor, qua relegata emergit sententia concisa et acuta, qualem a Cicerone requirimus. Quid enim? Non meminerat olim lector quidam *vectigalia* in hac oratione dici non tantum reditus agrorum sed etiam ipsos agros (cf. 83 *idem p. R. de hoc vectigali potest dicere, quod ille de suo fundo dixisse dicitur* et mox: *ex hoc vectigali numquam malus nuntius auditus est*; et 50: *certissimum vectigal*); quum igitur orator in peroratione omnia quae copiose disputaverat, succincte comprehenderet (vide quae sequuntur) et pro urbe Capua agroque Campano e quibus uberrima et certissima vectigalia a vetustis temporibus nobis proveniunt (cf. § 76 sqq.) breviter dixisset *vetera vectigalia*, magistellus nihil sapiens annotavit haec explenda sibi videri et quae-sivit forsitan, quod adiectivo *vetera* opponeret (*nova*). De re, vide sis quae disseruit §§ 76—98 et praesertim haec verba § 89 *hi eandem Capuam sedem novae reipublicae constituunt, molem contra veterem rempublicam comparant*.

ORATIO AGRARIA III. 13. *Nam socer huius vir multum bonus est: neque ego nunc de illius bonitate, sed de generi impudentia disputo. Ille enim (socer Rulli) quod habet retinere vult neque se Sullanum esse dissimulat: hic (Rullus) ut ipse habeat quod non habet, quae dubia sunt per vos sancire vult, et, quum plus appetat quam ipse Sulla, qui his rebus resisto, Sullanas res defendere criminor.*

Cicero insimulat, Rullum suam legem ideo quoque rogasse ut possessores agri Sullani invidiosi ac dubii, in quibus socer Rulli, metu liberarentur, et idcirco eum cum plus appetere quam ipse Sulla appetisset, tum etiam id spectare, ut hereditas soceri amplior et certior fieret. Rullus hoc argumento nimirum ita erat usus ut responderet Ciceronem immerito socero, bono viro, maledixisse et Sullanas rationes defendisse. Ad haec orator, quae supra leguntur. Apparet sermonem esse de agris soceri, non Rulli; hinc pro ipse legendum est *ille; ut ille habeat quod non habet* significat ut socer jure possideat quod nunc in-

certum tenet, cf. § 8 *Quod habent ut habeant*, ibique Zumptius. Sequitur: „has dubias possessiones per vos, iudices, „sancire vult; et dum ipse plus concedit quam Sulla dederat, „arguit me Sullam defendere.” In his cum Zumptio aliisque non ferendum esse arbitror *criminator* passive positum, quod nonnulli defendunt locis Plauti Enniique freti; nec vero illius coniectura facile probabitur: *et eum, cum . . . resisto, S. res defendere criminator*; in hac codicum nostrorum conditione non profecto grave erit cum Lambino mutare *me criminatur*, nisi quod pronomen aptius inseritur ante *qui* — *resisto*. Denique haud scio an et hoc loco et § 7 in fine pro *Sullanas res* rectius scribatur *S. rationes*; cf. § 10 *insimulare quemquam audeat rationes Sullanas nimium vehementer defendere*. — Res Sullanae nimium amplectuntur; rationibus indicatur norma et conditiones quibus Sulla agros assignaverit, dederit, concesserit, cf. § 7.

PRO RABIRIO PERDUELLIONIS REO.

In hac quoque oratione iam olim doctorum quorundam antiunculae e margine in textum se insinuasse videntur.

§ 2. *Sed ut illud summum auxilium maiestatis . . . de republica tolleretur, ut nihil posthac auctoritas senatus, nihil consulare imperium, nihil consensus bonorum contra pestem ac perniciem civitatis valeret, idcirco in his rebus evertendis unius hominis senectus, infirmitas solitudoque temptata est.* Rectissime iam Ernestus verba subducta emblema esse suspicatus est, nihilominus editores religioni duxerunt ea expellere permoti opinione Orellii, qui haec permultum ad accusatoris invidiam augendam conferre contendit; „ait enim orator, idcirco, cum id agatur ut hae res evertantur:” quasi vero in praecedentibus non idem dixerit, idque verbis multo gravioribus et acutioribus; bis repetita non placent, si repetitio est eiusmodi ut prioris enunciationis acumen posterioris languore obtunditur. Similes ambages habuimus in Agr. II. 29 *itaque (ab his initiis fundamentisque) nascuntur.*

§ 11. *Tunc, qui civibus Romanis in concione ipsa carnificem,*

qui vincla adhiberi putas oportere, qui in Campo Martio, comitiis centuriatis, auspiciato in loco, crucem ad civium supplicium defigi et constitui jubes.

Denuo deprendimus additamentum non solum supervacuum et otiosum, sed quod etiam male dividit, quae minime seiungenda sunt, nam *campus martius* est, qui *locus auspiciatus* dicitur, non ipsa comitia. Cf. § 28 *crucem T. Labienus in campo martio defigendum putavit.*

§ 30. *Quum Saturninus Capitolium teneret armatus ... in foro autem C. Marius et L. Valerius Flaccus consules, post cunctus Senatus, atque ille Senatus, quem etiam vos ipsi ... laudatis (?) ... quum equester ordo at quorum equitum Romanorum, di immortales! patrum nostrorum atque eius aetatis, quae tum magnam partem reipublicae atque omnem dignitatem iudiciorum tenebat; quum omnes omnium ordinum homines, qui ... arbitrabantur, arma cepissent, e. q. s.*

Locus inde a Lambino doctorum acumen exercuit. Ille, sentiens quam inconcinne dicatur *aetas quae ... tenebat*, proposuit *qui tenebant*; Orellius *qui tenebat*, Baiterus, quaerens unde suspensi sint genetivi *patrum* — *aetatis*, ad finem sententiae addendum censuit *illustrissimorum* sc. equitum, vel *illustrissimus* sc. ordo equester. At non magnopere miror harum coniecturarum nullam editoribus ita placuisse, ut eam pro vulgata lectione substituerint; dummodo ne hi nobis persuadere velint illam ferendam esse et admittere sanam interpretationem: etenim praeter ea quae iam indicavimus, quid est hoc: *aetas quae tum ... tenebat*, quasi dicas *aetas, quae ea aetate tenebat?* Ut rem brevi conficiam, locus mihi interpolatus esse videtur, at non delendum credo cum Ernesto ornamentum *Romanorum*, quo epitheto etiam usus est § 27, sed potius haecce: *patrum nostrorum atque eius aetatis*; at vel sic res nondum expedita est, nam reliqua ita fuisse vehementer suspicor: *atque eorum equitum Romanorum, di immortales!* 1)

1) Etiam *deos immortales* a loco alienos esse vix dubito; equitum illorum commemoratio non eius erat momenti, neque equitum aequalium partes in causa Rabirii tanti ponderis, ut prae consulibus, senatu, omnibus bonis illi exclamandi locum dedisse videantur.

qui . . . tenebant. Hac ratione non modo rite omnia procedunt, sed prodit sententiarum ordo satis concinne et eleganter structus: *Senatus, atque ille senatus, qui . . . ordo equester atque eorum equitum R., qui . . . omnes omnium ordinum homines, qui.*

Alterum errorem peperit alter; nam qui legebant *at quorum*, hanc s. rogationem s. exclamationem supplendam esse censuerunt.

Codices in eo tantum variant quod Oxx. quatuor habent *nostrum*, et Monacensis *atque eius*, superscripto *aut eius*.

Pergo ad alios quosdam locos, qui medicantis manum flagitare mihi videntur.

§ 7. *Nisi forte de locis religiosis ac de lucis (unus Oxoniensis ac delubris), quos ab hoc violatos esse dixisti, pluribus verbis tibi respondendum putas: quo in crimine nihil est umquam abs te dictum, nisi a C. Macro obiectum esse crimen id C. Rabirio. In quo ego demiror, meminisse te, quid objecerit C. Rabirio Macer inimicus, oblitum esse, quid aequi et iurati iudices indicarint.*

Leguntur in his quae non omnino congruant et acutum oratorem dedeceant, ni fallor.

Ab altera enim parte accusator Labienus *dixit* locos illos violatos esse a Rabirio; ab altera vero *nihil aliud dixit, nisi* id obiectum esse Rabirio ab Macrone, quod nimirum significat, ipsum Labienum id accusare noluisse, sed relata retulisse. Sunt, qui eiusmodi contraversias harmonistica, quam theologi dicunt, interpretandi ratione in concordiam redigant, quorum tamen ego, praesertim in Cicerone, exemplum imitandum non reor. Itaque ea pugnant. Tum vero id rogatum volo, num probabile sit, accusatorem, qui, ut verissime ait orator § 2, senem infirmum solitarium ob iuvenile facinus vehementissime adoriri non veritus sit, qui nullas non criminationes in reum conquisiverit (§ 7 sq.), num probabile sit talem accusatorem ausum non esse illud sacrilegii crimen sua auctoritate in adversarium conferre, sed alius nomine id obiecisse? Non credo. Porro, qui dicit *nihil umquam abs te dictum est*, non loquitur de re, quae semel in oratione non nimis diuturna, sed quae per sat longum temporis spatium saepius commemorari potuerit. His de causis non dubito quin codices quidam Lagomm.

et Oxonn., qui *obiectum esset* exhibent, genuinae lectionis vestigium servaverint ¹⁾, et scribendum sit: *quo in crimine nihil umquam abs te dictum esset, nisi a C. Macrone obiectum esset id C. Rabirio: in quo ego* sqq, sublata etiam maiore interpunctione post *Rabirio*, quoniam haec ita cohaerent: tua accusatio omnis nititur Macronis illo indicio, atqui perfide egisti, qui ex eo indicio commemorasti tantummodo, quid adversarius obiecerit, non quid iudices indicaverint, i. e. nimirum, reum liberatum esse crimine.

Denique dubitari potest an alterum *crimen* delendum sit; legitur in Verr. 5, 45 *ut istam rem in magnis criminibus obiciendam putaret*. Cluent. 62 *doce, quid ... non modo in criminis sed in maledicti loco sit obiectum, sed crimen alicui obicere nescio an nusquam inveniatur*.

§ 13. *Namque haec tua, quae te hominem clementem popularemque delectant: I LICTOR COLLIGA MANUS, quae non modo huius libertatis mansuetudinisque non sunt, sed ne Romuli quidem aut Numae Pompilii: Tarquinii, superbissimi atque crudelissimi regis, ista sunt cruciatus carmina: quae tu, homo lenis ac popularis, libentissime commemoras: CAPUT OBNUBITO, ARBORI INFELICI SUSPENDITO. Quae verba, quirites, iam pridem in hac republica non solum tenebris vetustatis, verum etiam luce libertatis oppressa sunt.*

In his plura sunt, quae viros doctos offenderunt. Equidem miror Klotzium in novissima editione (a^o 1873) non cum edit. Iuntina expulisse pronomen *quae*, ut merito fecit Baite-
rus, tum enim satis bene haec procedunt, dummodo sic interpungas: *Namque haec tua ... non modo huius ... non sunt, sed ne Romuli quidem aut N. Pompilii. Tarquinii ... ista sunt c. carmina, quae tu ... commemoras* sqq. Unum tamen mihi vel sic quoque displicet, scil. verba *quae te hominem clementem popularemque delectant*, quae verba quodammodo repetita sunt ex ultimis *quae tu ... commemoras*, et ab glossatore credo esse addita ut *haec tua* explicaret.

1) Torrentii auctoritatem non magni facio, quum dicit codicem (?) suum habere *casset ... casset*; ipsum verum vidisse suspicor.

§ 24, 25. *Etiam Sex. Titius, quod habuit imaginem L. Saturnini domi suae, condemnatus est . . . Nam Sex. Titio damnato qui istam imaginem habere auderet inventus est nemo. Quod tu si audisses, aut si per aetatem scire potuisses, numquam profecto istam imaginem, quae domi posita pestem atque exilium Sex. Titio attulisset, in rostra atque in concionem attulisses.*

Pro *Seat. Titio attulisset*, quod refragatur sententiae, et tamen ab editoribus asservatur, Baiterus proposuit *attulit*; fecit hoc invitis libris mss. omnibus, quorum consensus nos monet vitium latere in nomine proprio *Seat. Titio*, pro quo legendum reor *tibi*: praeterea recipiendum vetus sive coniectura sive lectio *exilium*, sic: *imaginem, quae domi posita pestem atque exitium tibi attulisset*; hac ratione tollitur quoque eiusdem narrationis, Titii scil. damnationis, inanis repetitio. Vitium autem inde ortum, quod pro *tibi* scripserunt Titi, mox alius Titio et Sext. Titio; in nulla re magis quam in nominibus propriis peccatum est a librariis.

§ 26. *An non intelligis, primum, quos homines et quales viros mortuos summi sceleris arguas? deinde, quot ex his qui vivunt, eodem crimine in summum periculum capitis arcessas?*

Quae et qualia a Cicerone juxta sunt posita, ubi et diversa genera et cuiusque generis qualitas designanda erant, uti de Invent. 2, 59 *contraria quoque et quae et qualia sint, intelligimus*. Quum vero illud discrimen in hunc locum non cadat, utraque vox vereor ne hic idem significet. Itaque cum hanc ob causam, tum ob proxima, *quot ex his qui vivunt*, denique, quia in sequentibus viros illos mortuos ita citat, ut non tantum virtuti atque praestantiae sed etiam ingenti eorum numero aliquid tribuisse videatur, equidem scribendum reor *Quot homines, et quales viros, mortuos*.

Simili vitio Lauredanus iam et Lambinus, plaudente Zumptio, liberarunt Or. Agr. I. 16 *Deducuntur, inquit, coloniae. Quot? Quorum hominum? in quae loca?* et II. 74 *Tu non definis quot colonias, in quae loca, quo numero colonorum deduci velis?* Ubi Baiterus et Klotzius codicibus obsequentes sed invitis verbis *in quae loca*, quae idem significant, re-

tinuerunt quo? Cf. tamen II. 98 ut quibuscumque in locis vobis videretur ac quam multis videretur colonias collocaretis.

§ 27. L. Flaccum, hominem ... diligentissimum, nefarii sceleris ac parricidii mortuum condemnabimus? adiungemus ad hanc labem ignominiamque mortis etiam C. Marii nomen?

Nomen adiungere ad labem ign.que non nimis audax videtur constructio si comparas Rosc. Am. 86 suspicionem potius ad praedam quam ad egestatem adiungere, h. e. potius suspectum habere eum, qui praelam possideat, quam qui egeat. At vero labe et ignominia mortis dici potest, si quid video, de iis quorum morti macula et dedecus est impositum, (cf. de imp. Cn. P 33 quid illam labem atque ignominiam reipublicae querar), non vero de iis, quibus, quum honestissimi obierint, post mortem demum macula aspergitur. Scribendumne memoriae an mortuorum?

(Continuabitur.)

H. T. KARSTEN.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XI. 12. 5. μόνος δὲ Θεμιστοκλῆς τὴν ἐναντίαν ἀπεκρίνατο γνώμην. Emenda ἀπεφίηνατο. sententiam disit, non respondit.

Lib XI. 35. 3. τὸ μέγεθος τοῦ διαστήματος ἤλεγχεν ἀδύνατοῦσαν τὴν προσαγγελίαν. imo vero ἀδύνατον οὔσαν.

Lib. XI. 39. 2. ὄρωντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν ταῖς ναυτικαῖς δυνάμεσι πεποιοημένους δόξαν μεγάλην. Adde praepositionem ΠΕΡΙπεποιοημένους.

C. G. C.

V A R I A.

Σιβυλλιᾶν — σιλλυβιᾶν — SYLLABUS vocabulum vitio natum.

Diodorus Siculus IV. 66. 7. de Tiresiae filia Daphne scribit: ἐνθεαζούσης δ' αὐτῆς πολλάκις καὶ χρησμούς ἀποφαινομένης Φασὶν ἐπικληθῆναι ΣΙΒΤΛΛΑΝ· τὸ γὰρ ἐνθεάζειν κατὰ γλῶτταν ἰπάρχειν ΣΙΒΤΛΛΑΙΝΕΙΝ. Non est Graecum σιβυλλαίνειν sed σιβυλλιᾶν, quod reponendum. Contra apud Hesychium v. Σιβυλλιᾶν τὸ τοὺς κροσσούς ἀποσειεσθαι rectissime emendavit Bentleius (*ad Mill.* pag. 35) Σιλλυβιᾶν, namque σίλλυβα sunt κροσσοί sive θύσανοι. Σιλλυβιᾶν est phreniticorum, ut καρφολεγεῖν sive κροκιδίζειν et κροκιδολογεῖν.

Perinde vitiosum est et ex errore natum vocabulum SYLLABUS nostra aetate decantatum. Σύλλαβος enim non est Graecum, sed quum apud Ciceronem *ad Atticum* IV. 5. in unico Codice legeretur: *velim — glutinatoribus imperes ut sumant membrulam, ex qua indices fiant, quos vos Graeci SILLABOS appellatis*, homines docti opinati sunt *indicem* Graece *syllabum* appellari, et ut solebant rariora et abstrusiora venari non scribebant *Index Codicum*, sed *Syllabus Codicum*, et similia.

Nunc postquam dudum reperta est vera scriptura, „*quos vos Graeci CIAATBOTC appellatis*,” tempus est omnes hos vitiose dictos *Syllabos* abiicere.

DIODORUS SICULUS.

Lib. I. 83. 6. ὅς δ' ἂν τούτων τι τῶν ζώων ἔΚΩΝ διαφθεῖρη θανάτῳ περιπίπτει, πλὴν ἐὰν αἴλουρον ἢ τὴν ἴβιν (leg. τις ἢ

Ἰβιν) ἀποκτείνῃ· ταῦτα δὲ ἐάν τε ἐκὼν ἐάν τε ἄκων ἀποκτείνῃ πάντως θανάτῳ περιπίπτει. Manifesta lacuna in hunc fere modum supplenda: ὃς δ' ἂν τούτων τι τῶν ζῳῶν (ἸΒΙΩΝ ἀποκτείνῃ τεταγμένην τινὰ ζῆμίαν ἀποκτείνει, ἐάν δὲ) ἸΒΙΩΝ διαφθείρῃ, cf. Herodotum II. 65. 5. quem Diodorus describit.

Lib. II. 4. in fabulis de Semiramide, *columbae*, inquit, *lac* γαριεθανὲ ἐκ τῶν σύνεγγυς ἐπαύλεων ὅποτε τηρήσειαν τοὺς τε βουκόλους καὶ τοὺς ἄλλους νομεῖς Λιπόντας. Imo vero Ἀπόντας.

Lib. II. 29. queritur de philosophorum inter se dissensione: τὰς ἐπιφανεστάτας αἰρέσεις τῶν φιλοσόφων, inquit, εἴ τις ἀκριβῶς ἐξετάζῃ πλεῖστον ὅσον εὐρήσει διαφερούσας ἀλλήλων καὶ περὶ τῶν μεγίστων [δοξῶν] ἐναντία δοξαζούσας. Exprunge δοξῶν et sanam sententiam habebis.

Lib. II. 29. philosophos barbaros Graecis anteponebat: οἱ μὲν βάρβαροι διαμένοντες ἐπὶ τῶν αὐτῶν αἰεὶ βεβαίως ἕκαστα λαμβάνουσιν, οἱ δὲ Ἕλληνες — καινὰς αἰρέσεις κτίζουσιν. Suppiendum καινὰς ἈΕΙ αἰρέσεις κτίζουσιν.

Non uno indicio ex hoc loco colligimus Diodorum ipsum philosophum non fuisse.

Lib. II. 50. 3. describens struthocamelum τὸ μέγεθος, inquit, ἔχουσι νεογενεῖ καμῆλῳ παραπλήσιον, τὰς δὲ κεφαλὰς πεφτυκίας θριξὶ λεπταῖς. Sensu vacuum est πεφυκίας. Corrige πεφτυκίας horrentes.

Lib. XIII. 25. 2. Nicias ἡξίου μὴ καταρρῖψαι τῆς πατρίδος τὴν περιβόητον δόξαν. Nihil est τὴν δόξαν καταρρίπτειν. Leg. κατῆρειψαι.

Similiter emendandum cap. 22. 5. μὴ κατερείψωμεν τὸν ὑπὲρ τῶν προγόνων ἔπαινον, pro καταρρίψωμεν.

Lib. XIII. 65. 4. οἱ δὲ κατελθόντες τῶν Χίων τῶν ἀντιπολιτευομένων αὐτοῖς καὶ τῆς ἐκπτώσεως εἰς ἐξοκσίους — ἐφυγάδευσαν. Supple: καὶ τῆς ἐκπτώσεως ΑΙΤΙΩΝ.

Lib. XIII. 106. 9. ὄντος δὲ τοῦ χρήματος ἐν σακίοις καὶ τούτων ἔχοντος ἐκάστου σκυτάλην [ἔχουσαν τὴν ἐπιγραφὴν] τὸ πλεόν· τοῦ χρήματος δηλοῦσαν. *Exime ineptum additamentum.*

Lib. XIV. 79. 4. ἐδωρήσατο σκευὴν τοῖς Σπαρτιάταις ἑκατὸν τριήρεσιν. *Histrionum est ἡ σκευή, sed navium ornamenta τὰ σκευή appellantur. Itaque scrib. σκευή.*

Lib. XV. 16. 3. οἱ δὲ διὰ τὴν ἤτταν πεπτωκότες ταῖς ἐπίσιν. *Emenda ἼΑΝΑπεπτωκότες, quod in tali re est usitatum et frequens. Vides cur praepositio perierit.*

Lib. XVI. 8. 2. προσαγαγὼν δὲ τοῖς τείχεσι μηχανὰς καὶ πολιορκίας ἐνεργούς καὶ συνεχεῖς ποιησάμενος *urbem cepit.* Pro absurdo πολιορκίας unice verum est προσβολὰς. *Saepe legitur ποιεῖσθαι προσβολὰς, ut XVI. 53. 2. προσβολὰς δὲ συνεχεῖς ποιούμενος πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν. Supererat in vetusto libro Π*****ΑCΕΝΕΡΓΟC.*

Lib. XVI. 51. 2. τοὺς ἐναντίους ἐποίησαν μετὰθεῖσθαι τῆς ὑπερφάνου καὶ δεινῆς τιμωρίας. *Facile intelligitur μεθεῖσθαι restitui oportere.*

Lib. XVIII. 21. 1. τῶν ἀμισθῶτων γενομένων πολλοὶ διπλαζῶντο ζητοῦντες τοὺς μισθοδοτήσοντας. *Mendosum est ἀμισθῶτων. Legendum τῶν ἸΠΟμισθῶτων γενομένων, eorum qui sub Alexandro stipendia fecerant sed ab eo dimissi non habebant unde viverent.*

Lib. XXIX. 11. ἡ σύγκλητος — ἔφησε δέκα πρεσβευτὰς ἀποστέλλειν εἰς τὴν Ἀσίαν τοὺς μετὰ τῶν στρατηγῶν ἄπαντᾶ ἔξοντας. *Legendum: ἀποσελεῖν et ἄπαντα ΤΑξοντας.*

DIO CASSIUS.

Dio Cass. 37. 54. νομίσας ἱκανὴν ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ βασιλείαν πρὸς τὴν ὑπατείαν εἰληφέναι. *Sic Codd. Emendant ἐπίβασιον, Bekker. ἐπιβασίαν, quod non puto esse Graecum. Legendum ἱκανὴν ἐπιβάΘΡΑΝ, quod est eo sensu perfrequens.*

Dio Cass. 38. 16. 4. Γαβίνιος — ἕνα τινὰ αὐτῶν καὶ τῆς πολιτείας ἐξήλασεν. Scriptum erat τῆς πῶ id est τῆς πόλεως. Cicero pro Sestio 12. 29. de eadem re dicit: *L. Lamiam — relegavit edixitque ut ab Urbe abesset millia passuum ducenta.*

Dio Cass. 39. 25. ὁ Καῖσαρ αὐξανόμενος — ὥτε ΚΑΙ ἐκ τῆς βουλῆς ἄνδρας ὡς [καὶ] ἐπὶ δεδουλωμένοις παντελῶς τοῖς Γαλάταις ἀποσεῖλαι — δεινῶς αὐτὸν (Ρομπρείου) ἠνία. Scribendum ὥτε καὶ ΔΕΚΑ ἐκ τῆς βουλῆς ἄνδρας κτέ. De more decem legati ad Caesarem missi sunt, de quorum sententia Galliam subactam ordinaret.

Scriptum erat ΚΑΙΙ.

Dio Cass. 39. 32. Ρομπρέιος et Crassus τοὺς ἄλλους τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου αἰρουμένους προστρόπους σφίσιν ἀπέδειξαν. Vocabulum tragicum πρόστροπος Sophocli est relinquendum. Dio scripserat πρὸς τρόπον. Poni solet πρὸς τρόπον pro arte et accommodare ad rem. Plato de Legibus pag. 857 e. καὶ τοῦτ' ἂν πρὸς τρόπον λέγειν φαίνοιτο. ubi plura dedit Stallbaum. Iterum Dio 42. 34. 5. πρὸς τρόπον ἐνόμισε τῷ Καίσαρι ἐντεύξεσθαι.

Dio Cass. 40. 13. τῶν συσρατευσάντων σφίσιν Ἑλλήνων ἀποικοὶ πολλοὶ βίᾳ ἈΧΘόμενοι — ἐς τοὺς Ῥωμαίους μεθίσταντο. Nihil est βίᾳ ἄχθομαι, sed restituendum βίᾳ ἈΡΧόμενοι. Dicuntur βίᾳ ἄρχεσθαι qui vi coacti imperio parent.

Dio Cassius 41. 14. πῦρ ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς διῆξεν. Imo vero διῆξεν, sed passim Bekker. in verbo ἄττειν et compositis vocalem omisit. In Codd. non omissum interdum vitia peperit ut 39. 29. πρὸς τὸ συνέδριον ἌΡΞας pro ἌΙΞας (ἄΞας), et 47, 40, λαμπάδες (in caelo) ἤπτον pro ΗΙΤΤΟΗ (ἤττον). et 43. 35. αἱ δᾶδες αἱ πρὸς τὰς δυσμὰς ἐκ τῶν ἀνατολῶν ἌΠΤουσαι pro ΑΙΤΤουσαι (ἄττουσαι), et aliis locis.

Dio Cass. 41. 28. 1. τῶν δ' ἁμαρτημάτων σμικρὸν ΟΥΔΕ ἐπιτιμώμενοι. Emenda σμικρὸν ἢ οὐδεν ἐπιτιμώμενοι.

Dio Cass. 41. 62. 4. ἐννοῶν ὅτι αὐτὸς μὲν ἢ οὐδένα ἢ τινὰ

αὐτῶν ἠπίσατο. Corrigendum ἢ τινὰ ἢ οὐδένα αὐτῶν. Herodotea locutio est ἢ τις ἢ οὐδεὶς, quam libenter sequiores imitantur. Herodotus III. 140. ἀναβέβηκε δὲ ἢ τις ἢ οὐδεὶς κω παρ' ἡμέτεροι αὐτῶν. ubi Valckenarius apponit Xenophontem in *Cyrop.* VII. 5. 45. τούτων δὲ ἢ τινὰ ἢ οὐδένα οἶδα, et alia. Recoquunt sequiores, ut Aelianus H. A. VI. 58. Ἰσασιν Αἰγυπτίων ἢ τις ἢ οὐδεὶς. III. 42. τὰ μὲν πτερὰ (ρανοπίς) κόσμος ἐστὶ, τὸ δὲ σῶμα ἦν τι οὐδέν. Jacobs emendavit ἢ τι ἢ οὐδέν. Dio Cass. 47. 5. ἢ τις ἢ οὐδεὶς εἰς ἔχθραν—ἐηλύθει. et 48. 4. ἐκείνῳ μὲν ἢ τις ἢ οὐδεὶς ἐφάνοσεν ἐδόθη.

Dio Cass. 42. 5. 7. *de Sexto et Cnaeo Pompeiis*, τούτοις γὰρ δὴ τοῖς ὀνόμασι διακεκρίδαται. Inficete admodum sequiores recoquunt vetustas has formas Ionicas. Videbis apud Dionem 37. 16. ὀνομάδαται, 38. 25. συνειλέχεται, 39. 5. κατεγράφατο, 39. 13. ἐσάλατο, 42. 45. προσετέταχάτο et similia alibi. Quod de suo finxit διακεκρίδαται vitiosum est admodum, nam Veteres κέκρινται, διακέκρινται, κατακέκρινται dicebant.

Recte habet κερωρίδαται et ἐσολίδαται, etiam ὀνομάδαται (quamquam a Dione fictum est) sed διακεκρίδαται absurdum est, et διακεκρίαται (ut ἐφθίαται) inauditum.

Dio Cass. 42. 49. 3. ταῦτα δὲ οὐχ ὑπὸ κακίας ἐποίησεν ἀλλ' ὅτι καὶ ἐδαπάνη παμπληθῆ καὶ ἌΝΑΛΩΣΙΝ πολὺ πλείω ἔς τε τὰ στρατόπεδα καὶ ἐς τὰ πινίκια — [ποιήσῃ] ἔμελλεν. Non est Graecum ἀνάλωσιν ποιεῖν pro ἀναλίσκειν. Itaque emenda ἀνάλωσιν et ποιήσῃ expunge.

Dio Cass. 45. 30. 5. τάχα γ' ἂν οὗτος τὸν Ὀράτιον τὸν παλαιὸν ἐμιμήσατο. Usitatum est in huiusmodi εἰρωνείᾳ dicere: τάχα γ' ἂν οὗτος, non τάχα. Aristophanes *Nub.* vs. 647.

τάχα γ' ἂν δύναιο μανθάνειν περὶ ῥυθμῶν.

ubi vide Porsonum et Dobraeum.

C. G. COBET.

↓w

↓w.

FEB 7 1938

